Buda, 1895. IV. évfolyam 1. sz. Vasárnap, január 6.

BUDA ÉS VIDÉKE

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI ÉS TÁRSADALMI HETILAP

Az I. kerületi polgári kör,

II. ker. polgári kör, a krisztinavárosi vöröskereszt-egylet és a budai kereskedő-társulat stb. közlönye.

KIADÓ-HIVATAL, hol előfizetni lehet és hirdetések felvétetnek; I. ker. Alkotás-utcza 12 a. Szőke-ház.

Megjelenik minden vasárnap. Előfizetési árak: Egész évre 12 korona, félévre 6 korona, évnegyedre 3 korona. Egyes szám ára 24 fillér.

SZERKESZTŐSÉG, I. ker., Alkotás-utcza 12/a. Szőke-ház. kéziratokat és közleményeket ide kérjük küldeni.

LEÍRÁSOZVA 1963

Az egyetem épitésének helye

a Lágymányos.

Minden nagyobbszerü városban azt látjuk, hogy a nyilvános monumentális épületek a város fontos közlekedési pontjain feküsznek, Budapesten ellenben azt találjuk, hogy ezek a díszépületek nagyrésze, részben oldalt fekvő, minden fontosságot nélkülöző utczákban, részben pedig egy háztenger közé ékelve épitetnek, (Bazilika, Operaház, új városház stb.) a mi rendszerint sem az épitmény czéljának előnyére nem válik, másodsorban pedig a város szépitésének szempontjából az épitmény kellő méltatást sem találhat. Pedig utánzásra méltó példákban, sőt a közel szomszédságban is, nincsen hiány. Nézzük csak Bécset, nagy körutján felsorakozott keblet és szivet emelő, szabadon álló monumentális műépitményeivel. Mily elragadóan maradandó benyomást gyakorol a nézőre a szabadon álló két udvari muzeum, épugy az, egy nagy terjedelmü parkirozott tér előtt elhelyezett Rathhaus, Parliament, Egyetem, Burgszinház stb. épületek. E csodaszép képeket szemünk előtt kellene tartani és arra törekedni, hogy nyilvános diszépitményeink nagy, széles, életteljes forgalmi pontokon épüljenek és hogy az eddig ez irányban elkövetett hibák ujabb hibákkal ne tetőztessenek.

Igy legujabban is az a terv merült fel, hogy az uj egyetem a Vérmezőre épittessék, mely terv, mint természetesen minden eszme, bizonyos körökben, e lap hasábjain megjelent czikkek tanusága szerint, tetszést is aratott. Egy mélyen fekvő, helyzete folytán mindörökre nehezen megközelithető medencze, mely a főváros forgalmi vonalaitól egészen félre esik, lenne tehát az a hely, mely az egyetemi épületet magába felvenné!? És különben el akarják-e ismét felejteni azon általánosan elismert jogos panaszokat, hogy Budapest szabad terekben szükölködik; Pesten már mind be van épitve, most ugy látszik Budára kerül a sor. Mi lesz azután Budának jó, tiszta levegőjéből, melyet a budaiak a pestiekkel szemben, minden alkalommal bizonyos önérzettel — mely különben teljesen igazolt — kiemelnek. Mit szólnak majd a Vár lakói ahhoz, ha ablakjukban [illegible] egyetemi épület füstjét és a kigőzölgések egészségtelen levegőjét; mit a vár oldalán fekvő villák tulajdonosai [illegible] a nagy terjedelmü épitmény a b[illegible]kező társaságokval való gyönyörü kilátást [illegible] frt, Haladás 15 frt, Humboldt fedi előlük (a Vérmező a v[illegible]ria 5 frt, Humboldt utcza magaslatáig felt[illegible] frt, Corvin Mátyás frt, s végül Budapest Nagyon furcsa, hogy az [illegible] 50 frt. Könyvek, iróakkor gondolnak a mik[illegible]ölcs. czukorkák, liszt, s — sokkal bajosabb [illegible]nyal a következők gazdagiságyát: Kertész Tódor, Toldi [illegible]ia gőzmalom, Kossuch János, [illegible]Kalmán, Petz Miklós. Wikus Károlyné, Frankendorffer Lajos, Back Fülöp, Athenaeum, Könyves Kálmán irod. r.-társaság, Mössmer Józsom kiküzdeni [illegible] Lajos 3 frt, [illegible]mester 3 frt, Dr. Andaházi

emeletét lebontani, a mint ez tényleg ez okból egy kisebbrendü épitmény felső emeletével megtörtént. És igy azt látjuk, hogy az egyetemi épületnek elhelyezése a Vérmezőre sem az épitmény czéljainak, sem pedig Buda érdekének meg nem felelne.

Azok, kik a Vérmező mellett felszólaltak, leginkább Buda fejlődését tartották szemök előtt. Ezt a dicséretre méltó törekvést megbénitani dehogy van szándékunkban. Ellenkezőleg, nekünk budaiaknak mindent mozgásba kell hoznunk, hogy az eddig velünk szemben elkövetett mostoha bánásmód, az egyetemi épületnek a főváros budai oldalára való elhelyezése által jóvá tétessék. Álláspontunk már azáltal is rendkivül meg van könnyitve, mivel az egyetem épületének épitésére Budának más vidéke a Lágymányos is tervbe van véve, mely pedig az ilyen épitmény követelményeinek [illegible]nden irányban megfelel, és mely különben is a főváros helyes irányban való terjedésére nézve okvetlenül tekintetbe veendő. Ezt a következőkkel akar[illegible]hatok, mert perkocsin nem jöhetnek a rosz út miatt, gyalog eo-ipso nem jönnek. Biztató szavaimra kétkedőleg rázták mindnyájan fejüket, egyik-másik az unalmas várakozás helyett tarokkpartiba akart fogni, némelyiken észrevettem hogy boszankodik a csalódáson. Nyáron, tulságosan kijut számunkra a hangversenyekből — bizony meg is csömörülünk tőle, — nem fájna ha egy hangversenyt a közbejött akadályok miatt elhalasztanának, de most szinte megkivánja kifejlődött muzsikális érzékünk, az édes andalitó dalt, a vig zenét, szóval egyhangu magányunkban a változatosságot.

„A BUDA és VIDÉKE“ TÁRCZÁJA

— De azt mégis tudnia kell, hogy én nem Hármassy Kamilla vagyok, de özvegy Dérczy Károlyné . . .

— Özvegy, ezzel egy kő esett le szivemről.

— Önnek tetszik az özvegység?

— Nekem csak az tetszik, hogy ön szabad és szabadságában áll az enyémmé lenni; a véletlen sajátságosan hozott össze bennünket.

— Én elcseréltem magam barátnémmal, mert azt akartam, hogy kiérdemeljenek saját magamért igaz és tiszta vonzalommal. A gazdag özvegyeket csak parthienak tekintik és nem vizsgálják, hogy milyenek mint nők. Az egyéniség nem jön szóba, csak a vagyon. Gyülölöm a gazdagságot. Én magamért akarok boldog lenni. Lemondok róla.

Lajos nem mert többé alakoskodni. És az őszinteség őszinteségre hangolta.

— És nagysád nem hisz a véletlenben? Hát nem hasonló az én történetem? Gazdag vagyok. Mindig csak azt hallottam, hogy azért kapok jó osztályzatot, mert gazdag vagyok; ezért ueveznének ki hivatalba. Fennhangon beszélték előttem azt, hogy a gazdag nem tud semmit és mégis minden lehet. Elhatároztam, hogy megszököm gazdagságom elől s miután mindig azt hallottam, ha én te volnék, mi lehetnék, tehát milyen irigylésre méltó a más sorsa, — ám legyen az én sorsom másé. Bizonyos bölcsészeti rendszerekkel foglalkoztam, melyeknek tétele a létezés kicserélése, tehát a mennyire lehet, kicseréltem e létezést. Barátom neve alatt. családi protekczióm mellett kaptam egy hivatalt és életem a más sorsában akarom folytatni s ha e sorsban ön osztozni akarna . . .

— Itt a kezem.

Alig volt annyi ideje, hogy a nyujtott kezet megcsókolhassa. Péter bácsi hármat tapsolt és nemsokára a másik párral megis jelent.

— Nos, rendben vagytok?

— Igenis rendben.

— Nekem is lesz szerepem.

— Áldását kérjük.

— És mi van a létezéssel, a más sorsával? Ugy-e, az vissza van cserélve?

— Vissza, Péter bátyám. Itt van a kinevezésed.

— Ki-ki a maga alakjában, elég volt kirándulni a más sorsába.

— Elég.

— Es a létezés kicserélése?

— Létemet, sorsomat átcserélem abba, a kit szeretek. A rendszer mégis meg van mentve.

— Okosan van, fiam, csak igy jó a más sorsa. Ember tervez, Isten végez. Az ilyen létezés át- és kicserélési theóriák lázadások az ő bölcsessége ellen. Az Isten bölcsessége mindent kiegyenlit, a véletlenben nincs semmi rendszer; föld fölött, földön és föld alatt az ő akarata érvényesül. A harang szól. Imádkozzunk boldogságtokért.

*

Az istérczi fürdőközönség roppant boszankodott, mikor ezt a tréfát megtudta, de azért részvett az eljegyzési ünnepélyen. Szergi Péter és Istérczy Gedő voltak a násznagyok. Koletko tanárt bántotta, hogy eleven anarchistával nem találkozott, de azért szép tósztot mondott az ifju párra.

Borcsa néni a világtörténelem szerint rendjében találta a dolgot, mert az istérczi fürdőidény mindig házassággal végződött.

Mikor Istérczy Gedő mondta a tósztot, Kárton Menyhért elsütötte a mozsarakat és a tornácz alól minden jót kivánt az egészségjavitóknak.

Tudositásunkhoz még csak azt tesszük, hogy Kamillát gazdagon házasitotta ki Fernandine.

Ezzel végződött az idei isztérczi fürdőidény.

(Vége.)

másodsorban a váczi-körút—vámház-köruti útvonal és végre a nagy-körút. Ezen három főközlekedési vonalra kellene mindig figyelemmel lenni, ha nyilvános épületek elhelyezéséről van szó. És miután a jobboldali Dunapart az épitésben levő vámháztéri hidtól a vasuti összekötő hidig és épen ugy a szabályozási tervben megállapitott budai nagy-körút (a pesti nagy-körút folytatásaként) a jövendőbeli borárustéri hidtől a Gellért-hegy déli oldala körül még szüziesen, kiépitetlenül ugyszólván használatlan állapotban rendelkezésre áll, ide kellene a még épitendő nyilvános épületeket tervszerüen elhelyezni. A főváros fejlődését, jelentőségét nagyrészben a rajta keresztül huzódó vizi utnak köszönheti. E tényt nem volna sohasem figyelmen kivül hagyni, mert minden elhanyagolás az [illegible]an, meg fogja [illegible] boszulni. A fővárosi rakpartok hiánya feletti panaszok is szolgálhatnak ujjmutatásul, hol és merre terjeszkedjék, fejlődjék a főváros. A vámháztéri-hid elkészitésével és a jobbparti rakpartok kiépitésével az összekötő hidig, ettől befelé a kelenföldi állomásig élénk forgalom és ennek folytán épitkezési mozgalom is fejlődni fog, mely körülmény az egész főváros forgalmi képességére kitünő hatással lesz. A Gellért-, Sváb-, és Sashegy között elterülő ezen szép fekvésü vidék, az épités alatt lévő vámháztéri hid által a Belváros és Ferenczváros közvetlen szomszédságába jut. És azoknak, a kik sajnálták a fáradságot, hogy a főváros térképét alapos vizsgálat tárgyává tegyék és mégis minden adandó alkalommal hangoztatják, hogy a Lágymányos nagyon is messzire esik a főváros belsejétől, tehát ezeknek mondva legyen, hogy egyszersmind a budai nagykörút sarkán (mely itt idővel kétségkivül a borárustéri hid által a pesti nagy-körúttal összeköttetést nyerend) teljesen szabadon állva, árnyékos ültetvényektől környezve, a népes Bel- és Ferenczvárostól csak a Duna által elválasztva, itt van a helye az egyetem monumentális palotájának. Ezzel megoldást nyer még ama problema is, hogy az egyetem épülete a létező üllői-úti kórodáktól ne nagyon messzire essék, mivelhogy az itt ajánlott hely és az üllői-út között, csak a rövid vámház-körút és a vámháztéri hid fekszik (idővel azonban, ha a borárustéri hid is kiépül még egy rövidebb és pedig az egyenes út Ferencz-körút—borárustéri hid lesz megteendő). Kézen fekvő dolog tehát, hogy az ide elhelyezett egyetemi épületfelé minden irányból gazdagon ömledező forgalmi vonalak, mint a vizi út, a váczi-körúttól a vámházhidig vezető utvonal és végtére a nagy-körút, az egyetemi ifjuságot a főváros legmesszebb fekvő vidékeiről is könnyedséggel odahozhatják.

A borárustéri hid épitése ma még ugyan a jövő zenéje; ellenben a vámháztéri hid legkésőbb 1½ év mulva készen fog állani, és igy az összeköttetést teljesen létesitendi. Különben bizonnyal még évek fognak mulni mig az egyetem uj épülete kész lesz és az [illegible]n épitmény arra van hivatva, [illegible] éveken, nem is évti[illegible] talán évszázadol[illegible]on czéljának. A [illegible]s rendkivüli gyors fejlődésénél fog[illegible] volna, ha ilyé[illegible] a jelent néznők [illegible] köz[illegible] orelatható jövőbe [illegible] vetnénk.

Hein Lipót.

[illegible]nt-Endre.

V[illegible]ke a mult évben a leg-szólalt fel a mellett, hogy [illegible]t meghosszabbitassék és [illegible]e. Mire e sorok meg-jelennek lapunk eredményei közé jegyezve fel a szentendrei vasut meghosszabbitását.

Korántsem azért emlitjük fel ezt, hogy mi talán elismerésre várnánk. Elég nekünk az az önérzet, hogy kötelességünket teljesitettük, és ime most már Szent-Endre és vidéke közelebb van a fejlődés képességhez.

Szent Endre nem maradhat abban az állapotban, melyben eddig volt. Szent Endrének nagy városnak kell lenni. Meg van erre minden képessége és szerencsés fekvése csak fokozza e képességeket.

Békás-Megyer, Kaláz, Pomáz, Izbég, Leányfalu mind ezek emelik előnyeit. Előbb utóbb a szigetségen is terjedni fog a nyaralók száma, s mind ennek központjául Szent-Endre van hivatva.

Ide s tova felsőbb leányiskola és gymnázium is létesül Szent-Endrén s az állam némely intézeteket telepit majd ide. A fővárosnak előbb utóbb segédkezet kell legalább is közvetve nyujtani, hogy a tul népesedésből előnyei legyenek a vidéknek.

Szent Endréről rosszakaratu élczek azt hirlelik, hogy maga a szent-endrei törzs lakósság volna a legnagyobb ellensége annak, hogy ide idegenek jöjjenek.

Ezt a hirlelést, nem várva a hivatalos czáfolatot nem tartjuk valónak és az ellen tiltakozunk is. Mi arról vagyunk meggyőződve, hogy a polgármester és a tanács már is foglalkoznak a szent-endrei érdekekkel s a kaszinó is sikra lép, nem sokára már tényekről számolhatunk be.

Ott van a kerület befolyásos képviselője Luppa Péter, a ki mimdenesetre tudni fogja, hogy mik e szép és nagyra hivatott vidékkel szemben kötelességei.

Össze tett kezekkel nem szabad várni a jövendőt. Minden percz bünös mulasztás, és minden tényezőnek támogatni kell a tanács, a polgármester jó akaratát.

Azt hisszük maga a püspök is szivén fogja hordani Szent-Endre jövőjét és a mozgalomban majdan részt fog venni, a nagy számu intelligentiával együtt.

Karácsonyfa.

— **Siketnémák karácsonyfája.** A budai siketnéma intézet növendékeinek karácsonyfa ünnepélye 23-án (vasárnap) délután 3 órakor folyt le az intézetben a növendékek szülőinek s számos érdeklődőnek jelenlétében. A felnött siketnémák is nagy számban vettek részt ez ünnepélyen s élénk részt vettek a kicsinyek örömeben. Először egy 4-ik osztályos leánygyermek mondott el értelmes haugon rövid

[illegible]ük. Most [illegible]

— Tetszeném-e mint parasztleány, mint [illegible] bünös vagy ártatlan?

[illegible]em változtatna [illegible]hon

imát, azután Scherer István az intézet vezetője intézett a megjelentekhez köszönő szavakat megemlékezve mindazokról, a kik a karácsonyfára adományokat küldtek. Az ajándékok kiosztására került majd a sor s minden növendéknek jutott dió, narancs, sütemény, a szegényeknek ruházat, továbbá képes könyv s játékok. Az örömtől sugárzó arczok, a boldogságtól czillogó szemek méltó jutalmai voltak az adakozóknak, a kik adományaikkal valóban boldog napot szereztek e szerencsétleneknek. — A siketnémák karácsonyfájára még a következők küldtek adományokat: Reformpáholy 5 frt, Hungária-páholy 10 frt, Régi hivek-páholy 10 frt. Deák Ferencz-páholy 5 frt, Könyves Kálmán-páholy 5 frt, Saxlehner András 10 frt, Szőllősy István 1 frt, Cselka Nándor 1 frt, Aigner Lajos gyüjtése 5 frt 30 kr; továbbá Trettina József 1 doboz sütemény, Lauffer Vilmos képeskönyvet, Kanitz C. és fiai, tolltartókat. Fogadják a nemesszivü adakozók nagylelküségükért növendékek nevében hálás köszönetemet. Budapest 1894. deczember hó 18-án Scherer István.

— **Karácsonyfa.** A fő- és székvárosi községi szeretetház karácsonyfájára befolyt adományok kimutatása: A fő- és székváros Tek. Tanácsa 50 frt, Győri Gschwindt Mihály 10 frt, Sternád Rezsőné urnő gyüjtése 8 frt. (Gyüjtőivén adakoztak: Sternád Béla 20 kr, Sternád Feri 20 kr, Sternád Lenke 20 kr, Sternád Pista 20 kr, Sternád Vilma 20 kr, Vágner Alajosné 1 frt, M. K. 40 kr, Fridrich Lipótné 20 kr, özv. Krzepetka Agostonné 20 kr, P. Zs. 10 kr, M. Mátyás 10 kr, Glatz Nándorné 1 frt, özv. Felmáyer Istvánné 1 frt, Glatz Nándor 1 frt, Rigler Józsefné 1 frt, Topics Vilma 1 frt.) Hampel Sándor gyüjtése 7 frt 50 kr. (Gyüjtő ivén adakoztak: Hampel Sándor 2 frt, Fischer 2 frt, H. I. 50 kr, Komlósy M.-né 1 frt, N. N. 1 frt, Br. I frt.) Kapy Andor gyüjtése 6 frt 60 kr. (Gyüjtő ivén adekoztak: Haasz Irma 50 kr, Dr. Molnár Jenőné 40 kr, Malcomes báróné 1 frt, Terényi Henrikné 50 kr, N. N. 30 kr, N. N. 20 kr, N. N. 20 kr, N. N. 20 kr, C. Tivadar 30 kr, E. Aladár 10 kr, X. 10 kr, K. L. 10 kr, L. L. 10 kr, C. Z. 10 kr, F. 10 kr, K. N. 10 kr, R. 10 kr, H. I. 10 kr, B. 10 kr. H. 50 kr, D. 10 kr, Bitter Sándor 10 kr, Wurml Gyula 10 kr, K. 10 kr, Kada 10 kr, Tichtl Frigyes 50 kr, T. 50 kr.) Lentz testv. 5 frt, Gilli József 5 frt, Jankovics József 5 frt, Heinrich István 5 frt, özv. Saxlehner Andrásné 5 frt, Kun Gézáné 5 frt, Petti H. G. 5 frt, Br. Lipthay Béla 5 frt, Steinschneider Jakab 5 frt, Hofman Mór és Társa 5 frt, Lövenstein Antal 5 frt, Détsi Albert 5 frt. A „Ráczfürdő“ igazgatósága 5 frt, Kamermayer Károly polgm. 5 frt, Peringer Ferencz 5 frt, Klein H. János 5 frt, Gervay Lujza 3 frt, Fröschl Gusztáv 3 frt, Bischitz Dávidné 3 frt, Adler Lajos 3 frt, Ráth Károly főpolg.-mester 3 frt, Dr. Andaházi László 2 frt, Lindmayer Ferencz 2 frt, Gallner József 2 frt, Kanitz Ignácz 2 frt, Edeskuti L. 2 frt, Dömötör Gedeon 2 frt, Frommer Antal 2 frt, Mauthner Ödön 2 frt, Neruda Nándor 2 frt, Freiberger Pál 2 frt, Friedrich Károly gyüjtése 2 frt 20 kr, (Gyüjtő ivén adakoztak: Friederich Etelka 50 kr, Friederich Irén 50 [illegible] Pecz Irén 10 kr, Lakner Etelka 10 kr, F[illegible] Károly 10 kr, Schleicher Katalin 20 kr, [illegible]vi Mária 50 kr, Gáldony István 20 kr.) Bi[illegible]tara Engre 2 frt, Kollár Lajos 1 frt, Dr. F[illegible]yei Mór 1 frt, Kanyó Sándor 1 frt, Darányi Ignácz 1 frt, Szőllősy István 1 frt, Hochholczer 1 frt, Nezsideri papirgyár irkák és papirfélék, Seefelner I. L. iró és rajz eszközök, Erzsébet gőzmalom 1 zsák 5-ös liszt, Haggenmacher Henrik 40 kgr. 1-es liszt, Kugler H. egy doboz sütemény és czukorkák, Athenaeum 6 drb könyv, Deutsch Zsigmond 6 drb könyv, Szent-István társulat 27 drb könyv, Franklin társulat 32 drb könyv, Laufer Vilmos 10 drb könyv, Kanitz C. és Társai irószerek Beliczay Béla 2 csomag mézekalács, Szerencsi E. egy csomag czukorka, Müller I. L. szappan, A nemesszivü adakozóknak hálás köszönetet mond az árvák nerében az igazgatóság. — Szőts András igazgató.

— **Köszönet-nyilvánitás.** Az I. ker. Mayer-Ferencz-fiuárvaház 75 növendéke nevében hálás szivvel mondok köszönetet azon nemeslelkü jótevőknek, kik áldozatkészségükkel, pénz- és egyébb adományaikkal élvezetessé, tanulságossá s mindenkorra emlékezetessé tették az árváknak az idei karácsonyi és ujévi ünnepeket. Az Ég áldása kisérje minden lépésében az árvák áldottlelkü jótevőit! Az ujabban begyült adományokról a következőkben számolok be: Kertscher István, főv. biz. tag, árvaházi másod-elnök 52 frtot gyüjtött, ehhez járultak: Rupp Imre 2 frt, Scheich Károly 2 frt, Szelestey Géza 1 frt, Bohn József 1 frt, dr. Ludwik Endre 1 frt, Osztoits Mihály 2 frt, Linzbauer Fülöp 1 frt, Garancsy Mihály 1 frt, Kranz Ede 1 frt, Biscara Endre 2 frt, Dekker Aladár 1 frt, Reform társaság 5 frt, Gél Károly 3 frt, Kurzweil Vilmos 1 frt, Hofhauser Elek 5 frt, Peringer Ferencz 2 frt, Olhauser Pál 2 frt, Seidl N. 1 frt, Palanek Eerencz 1 frt, Záaorszky János 5 frt, dr. Kertész Aba 1 frt, Budai Polgári Kaszinó 5 frt, Kertocher István 5 frt. Pénzadományok jöttek még a következő társaságoktól; Galilei 5 frt. Comenius 5 frt, Haladás 15 forint, Eötvös 3 frt, Hungaria 5 frt, Humboldt 10 frt, Könyves Kálmán 5 frt, Corvin Mátyás 5 frt. Deák Ferencz 5 frt, s végül Budapest székes-főváros Tanácsa 50 frt. Könyvek, irószerek, játékok, gyümölcs. czukorkák, liszt, s más egyéb adománynyal a következők gazdagitották a karácsonyfát: Kertész Tódor, Toldi Lajos. Concordia gőzmalom, Kossuch János, Bernát Kálmán, Petz Miklós. Wikus Károlyné, Frankendorffer Lajos, Back Fülöp, Athenaeum, Könyves Kálmán irod. r.-társaság, Mössmer József, Seefehlner I. L. Első magy. iróngyár, Franklin-Társulat, Singer és Volfner, Geller József, Haggenmacher Henrik, Kugler Henrik, Lampel (Wodianer) Róber, Késmárky és Illés, Schuler József, Béliczay Béla, Első budapesti gőzm. rész. társaság, Földváry Imre, Ruszwurm Vilmos, Tankovits György, Rauzenberger Test[illegible] Wertheimer és Frankl, Lauffer Vilmos, [illegible]ladár, Egressy Péter, Calderoni és Társa, Payr Vilmos, Lanitz C. és fiai, Stowasser J., Posendorfer J., Bongérfi János és az Eszakmagyarorsz. kőszénbánya és iparvállalat. A [illegible] adományokért ismételten forró köszönetet mond s a nemesszivü emberbarátok jóakaró tá[illegible]atását továbbra is kéri Somlay József, a Mayer-árvaház igazgatója.

Hangverseny a Zugligetben.

(1894. deczember 30.)

A hideg északkeleti szél sivit és m[illegible] üvölt, néha egy időre elnémul, hogy aztán mintegy őrülten felvijjogva, zúgva még bőszültebben tomboljon. Házam szakadozott tetejéről innen onnan is lekapkodja a zsindelyeket, a nyitva feledett kerités kapuját eszeveszetten csapkodja ide-oda, rozzant ablakaim valósággal csörönpölnek, fák nyögve hajlongnak a hatalmas vihar előtt.

Meleg szobámba vonulva az elégedettség és az édes nyugalom érzetével, mosolygom a téli vihar sikertelen erőlködésein. Időnként egy-egy kopogás az ajtónom jelzi, hogy vendégem érkezett, ki eljött a délutáni hangversenyt végig hallgatni. A Zugliget törzslakosságát ugyancsak megleptem, mikor tudomásukra hoztam, hogy deczember 30-án lakásomon hangversenyt rendezek, melyen az operaház valamint a népszinház egyes művészei, három jeles zenetanár, az „Apolló“ férfi négyes, Asztal Jenő hegedümüvész és egy férfikar fog közreműködni. Legtöbben a meghivottak között egy mulattató áprilisi tréfának sejtették az egészet, de azért daczára az irtózatos szélvésznek mind egy szálig megjelentek, kiváncsian várva az eredményt. Négy óra felé közeledvén az idő, egyik vendégem nem türtöztetvén továbbra is kiváncsiságát, társalgás közben felveté a kérdést, hogy ilyen időben alig jöhetnek ki azok a művészek, mert bérkocsin nem jöhetnek a rosz út miatt, gyalog eo-ipso nem jönnek. Biztató szavaimra kétkedőleg rázták mindnyájan fejüket, egyik-másik az unalmas várakozás helyett tarokkpartiba akart fogni, némelyiken észrevettem hogy boszankodik a csalódáson. Nyáron, tulságosan kijut számunkra a hangversenyekből — bizony meg is csömörülünk tőle, — nem fájna ha egy hangversenyt a közbejött akadályok miatt elhalasztanának, de most szinte megkivánja kifejlődött muzsikális érzékünk, az édes andalitó dalt, a vig zenét, szóval egyhangu magányunkban a változatosságot.

— De azt mégis tudnia kell, hogy én nem Hármassy Kamilla vagyok, de özvegy Dérczy Károlyné . . .

— Özvegy, ezzel egy kő esett le szivemről.

— Önnek tetszik az özvegység?

— Nekem csak az tetszik, hogy ön szabad és szabadságában áll az enyémmé lenni; a véletlen sajátságosan hozott össze bennünket.

— Én elcseréltem magam barátnémmal, mert azt akartam, hogy kiérdemeljenek saját magamért igaz és tiszta vonzalommal. A gazdag özvegyeket csak parthienak tekintik és nem vizsgálják, hogy milyenek mint nők. Az egyéniség nem jön szóba, csak a vagyon. Gyülölöm a gazdagságot. Én magamért akarok boldog lenni. Lemondok róla.

Lajos nem mert többé alakoskodni. És az őszinteség őszinteségre hangolta.

— És nagyság nem hisz a véletlenben? Hát nem hasonló az én történetem? Gazdag vagyok. Mindig csak azt hallottam, hogy azért kapok jó osztályzatot, mert gazdag vagyok; ezért ueveznének ki hivatalba. Fennhangon beszélték előttem azt, hogy a gazdag nem tud semmit és mégis minden lehet. Elhatároztam, hogy megszököm gazdagságom elől s miután mindig azt hallottam, ha én te volnék, mi lehetnék, tehát milyen irigylésre méltó a más sorsa, — ám legyen az én sorsom másé. Bizonyos bölcsészeti rendszerekkel foglalkoztam, melyeknek tétele a létezés kicserélése, tehát a mennyire lehet, kicseréltem e létezést. Barátom neve alatt, családi protekczióm mellett kaptam egy hivatalt és életem a más sorsában akarom folytatni s ha e sorsban ön osztozni akarna . . .

— Itt a kezem.

Alig volt annyi ideje, hogy a nyujtott kezet megcsókolhassa. Péter bácsi hármat tapsolt és nemsokára a másik párral megis jelent.

— Nos, rendben vagytok?

— Igenis rendben.

— Nekem is lesz szerepem.

— Áldását kérjük.

— És mi van a létezéssel, a más sorsával? Ugy-e, az vissza van cserélve?

— Vissza, Péter bátyám. Itt van a kinevezésed.

— Ki-ki a maga alakjában, elég volt kirándulni a más sorsába.

— Elég.

— Es a létezés kicserélése?

— Létemet, sorsomat átcserélem abba, a kit szeretek. A rendszer mégis meg van mentve.

— Okosan van, fiam, csak igy jó a más sorsa. Ember tervez, Isten végez. Az ilyen letezés át- és kicserélési theóriák lázadások az ő bölcsessége ellen. Az Isten bölcsessége mindent kiegyenlit, a véletlenben nincs semmi rendszer; föld fölött, földön és föld alatt az ő akarata érvényesül. A harang szól. Imádkozzunk boldogságtokért.

*

Az istérczi fürdőközönség roppant boszankodott, mikor ezt a tréfát megtudta, de azért részvett az eljegyzési ünnepélyen. Szergi Péter és Istérczy Gedő voltak a násznagyok. Koletko tanárt bántotta, hogy eleven anarchistával nem találkozott, de azért szép tósztot mondott az ifju párra.

Borcsa néni a világtörténelem szerint rendjében találta a dolgot, mert az istérczi fürdőidény mindig házassággal végződött.

Mikor Istérczy Gedő mondta a tósztot, Kárton Menyhért elsütötte a mozsarakat és a tornácz alól minden jót kivánt az egészségjavitóknak.

Tudositásunkhoz még csak azt tesszük, hogy Kamillát gazdagon házasitotta ki Fernandine.

Ezzel végződött az idei isztérczi fürdőidény.

(Vége.)

Az idő múlik, a várva vár művészek még sem érkeznek, magam is idegesen nézem az órámat. Négy óra huszonnyolcz percz! Félőtre van hirdetve a hangverseny, no de van még két perczünk! Pont 4 óre 30 perczkor megszólal a villanyos csengetyü. Itt vannak! — mondám most már én is könyebbülten. Vendégeim mosolyogva összenéztek.

Négy kis szobából álló lakásomban azonban nehéz volt a nagy vendégsereg elhelyezése. A kik egy szobában el nem fértek, azokat kénytelen voltam a második harmadik és negyedik szobában elhelyezni, még az elsőben a hangversenyt tartottuk meg.

A hangverseny első számait Witt Gizella, Leopold Franziska, Springer Ssidonia urhölgyek énekei töltötték be. Nincs zene sem énekkritikai tehetségem ahhoz, hogy az előadó úrhölgyek énekét kellően tudjam méltányolni, elég az hozzá, hogy mindnyájan el voltunk ragadtatva. A hangverseny második számát Fehér Jakab operaénekes, Kiss Mihály a népszinház tagjának énekei képezték. Viharos tetszést aratott különösen Kiss Mihály úr éneke, ki a legujabb népszinművekből énekelt néhány magyaros zamatu népdalt. Gaál Pál, Hickis Henrik és Hartman Jenő zenetanárok czimbalmon fuvolán és zongorán adtak elő néhány klassikus művet. Az Apolló férfi négyes is kiváló tetszést aratott. Különösen tetszett Antal Jenő hegedümüvész hegedüjátéka. Játékának technikája megközeliti Reményit, az érzés tekintetében pedig páratlan. Befejezésül még egy jeles énekesekből összeállitott férfikar énekét hallhattuk.

Vendégeim a legnagyobb megelégedés hangján nyilatkoztak a hallottakról Többek kivánságának engedve megmagyaráztam a „Telefon Hirmondó“ lényegét, mely szellemes találmány oly élvezetes délutánt szerzett nekünk. Megmagyaráztam a fővárosi telefon szerkezetét is, sőt egy kis indukcióval kihallgattuk a központi telefonkezelő kisaszonyok kedves csacsogását, a mint éppen arról beszélgettek, hogy mit esznek ma vacsorára.

Eperjessy István.

Válasz Trájtler Károly igazgató urnak.

Nos kedves Trájtler úr olvasta a „Nemzeti iskola“ 53. számában deczember 29-kén megjelent czikkemet?

„Látogatás a török-utczai iparos-tanoncz iskolában.“

Lám, ha egy kis türelemmel lett volna, meggyőződhetett volna ezen czikkből is, hogy én teljes következetességgel beszélek és cselekszem

Ön jól tudja, hogy a tantervet támadtam akkor midőn a felülvizsgáló bizottság ülésein részt vettem, tudja, hogy a tanterv ellen keltem ki akkor, a midőn az ön igazgatósága alatt álló iskolát meglátogatva szives fogadtatásban részesültem, miért önnek és a tantestületnek csak köszönettel tartozom. És ha eddig nem tudta, pedig talán lett volna modjában megtudnia, látja ezen fennebb emlitett czikemből, hogy van bátorságom arra, hogy a magam véleményét bárkivel szemben kinyilvánitsam.

Legkevésbbé sincs tehát szükségem az ön biztatására.

A mi az ön vezérszerepre való törekvését illeti, azt én nem abból következtettem, hogy talán ön lett volna ama nevezetes tanterv készitője, koránt sem, hanem mivel a hitelt érdemlő egyénektől ugy értesültem, hogy ön a főváros iparos-tanoncz iskoláinak tanitóit akarta a saját igazgatósága alatt levő iskolába tanulmány utra vezérelni. Ennek igazsága felől, a „Népnevelők lapjá“-nak folyó évi 51. számában irt melléklet is meggyőzött, mert ott ön ezeket irja: mig a magas kormány a fővárosi ipariskolai rajztanitók részére külön tanfolyamot állithat, helyesli-e (t. i. Hegedüs igazgató úr) ha a török-utczai iskola tantestülete a már többször emlitett modon a szakrajzolás irányát, czélját stb. „bemutatja az illető fővárosi tanitóknak.“

Remélem, hogy ez vezérszerepre való törekvés. Miért tudnának önök többet mint más kollegáik?

Látja kedves Trajtler úr, az ön személyét illetőleg ez a dolog egyik lényeges része.

Ezt látta és tudja mindenki a ki az erre vonatkozó czikksorozatokat olvasta s ön mégis csak a tantervről beszél, mintha erről mit sem tudna, és még engem merészkedik alakoskodással vádolni! Hát tehetek én arról, ha a „Nemzeti Iskola“ az én legjobb akarattal és minden mellékes czél nélkül irt czikkemet „Rajziskolát kérünk“ a saját felfogása szerint önök ellen használta fel? És ön ezt nem akarja megérteni, hanem önöknél létem alkalmával ama szives fogadást sértő kifejezéssekkel füszerezte, mely ön szerint az ismeretlen iróra szólt de én a nyomdában ugy értesültem, hogy önök tudták az iró nevét. Ennélfogva ama kifejezéseket a miket itt nem ismételhetek, de a mikre ön jól emlékezhetik, én személyeskedő kihivásnak kellett hogy vegyen, s ez okból voltam önnel szembe élesebb.

Kedves Trájtler úr! ön a hozzám irt czik végén ezt mondja: „az ön Háry Jánoskodása sem okoz nekem főfájást“. — Valóban sokáig gondolkoztam azon, hogy mire magyarázzam ezen ujabb illetlenkedését, de végül is a Népnevelők Lapjának ama nevezetes melléklete megadta erre a választ, mert az olyan ember mint ön, a ki pirulás nélkül képes arra, hogy egy nyilvános lap hasábjain egyik tisztes kartását Kundrát Jánost hazugnak, taplóeszünek, Paprika Jancsinak, házalónak nevezze, s ostoba ficzkohoz hasonlitsa, pusztán azért, mert a közügy érdekében saját felfogása szerint mer felszólalni, az ilyen ember még csak aztán fog leczkét kapni az illem szabályaiból, a mit Kundrát János az illetékes bíróság által fog adatni.

Látja uram! én Kundrát Jánost soha sem láttam, soha sem beszéltem vele, de midőn önnek az ellene irt czikkét olvastam, mélyen megbotránkoztam fölötte.

Végül a mi az én rajztanitási modszeremet illeti, ne törödjön azzal. Én könyvbe foglaltam azt s ez által számot adtam cselekedeteimről.

Jól tudom, hogy az a hang, az a nyilt kihivás, melylyel fölléptem, azon, még eddig rendszerbe nem igen foglalt, tanitási rendszerek ellen melyeket én helyteleneknek tartok, sok embert bánt. De látja én ezzel nem törödöm, mert előttem soha sem lebegett a protectió keresése, hogy ennek fejébe oly viszonyokkal alkudjam meg melyeket tarthatatlanoknak látok. Lelkemből gyülölöm az ilyen kufároskodást.

A nemzetemet akartam és akarom tehetségem szerint szolgálni. — Ebben a tekintetben pedig sem a török-utczai sem más iskola nekem soha utamat nem állotta s ön hiában erőlködik, azt az állitását, hogy ezen iskolák bármelyikét mint iskolát támadtam volna: bebizonyitani nem képes.

J. Lányi Ernő.

Ismerőseink.

(Árnyak és fények.)

IX. Kugler József.

A harmadik kerület derék városbiráját, az iskolaszék elnökét az egész Budán s Budán tul és jó messzi vidékeken ismerik, szeretik és tisztelik és azt hiszem nincs is ellensége.

A „Buda és Vidéké“-ben megemlékeztünk egy czikkben, melynek czime az Iparos és tisztviselő az iparosok müveltségéről is és a czikkiró körülbelül ezeket mondá: ismerek én Budán egy iparost, ki konsul is lehetne Rómában. Ez az iparos Kugler József.

Buzgó vezér a közügyekben és példásan szorgalmas a maga iparában. Mint jó család apa fáradhatlan a munkában.

Nemes egyszerüség jellemzi a derék férfiut, ki kerülete érdekeiért lelkesen apostolkodik és annak magyarosodásában feledhetetlen érdemei vannak.

Modora megnyerő, őszinte, egyenes jellem előzékeny. Nem igér olyant, a mit meg nem tarthat.

Jó hazafi és tetőtől talpig magyar ember. Szókimondó, igazságszerető. A régi megyei világban sürübben találkoztunk ilyen alakokkal, de ma már ritkaság számba esnek.

Ha nyilvános helyeken felszólal beszéde, pohárköszöntője nagy hatásu. Nem kergeti a szóvirágokat, nem keresi a szinpadiasságot. Szivéből jő ajkára a beszéd. Az ujlaki iskolaszék, az ujlaki magyar asztaltársaság, a magyar egyesület, a III. kerületi elöljáróság, a társaskör, az iparhatóság, a törvényhatóság szinterei az ő munkásságának. Mint tisztviselő igazságos, pontos és méltányos s egészben véve egy valódi polgár mintaképe.

X. Két tanitó.

A természet szépsége, költészete télen is nyilatkozik szép hegyvidékünkön. Gyönyörü kilátás, mikor a hótol boritott hegy tetőkre nézünk. A Zugliget és Istenhegy remek téliképet tárnak elénk. Nyáron a gazdagok laknak ott. Télen azok, kiket sorsuk ide hivott, ide rendelt, a kik egész éven örökös lakói ennek a tündér országnak és nem csak bájait élvezik, de annak zordonságát is.

Zordon az nekünk, kik itt a városban a modern kényelem és legalább középszerü közlekedés előnyeit élvezzük, és elpuhultságunkban nem érezzük költői hatását a remek téli vidéknek, kivéve azokat kik mint vadászok tévednek ide néha-néha.

Mi sokkal távolabb vagyunk egymástól, mint azok oda fent, kik ha egymáshoz akarnak jutni, terhes nehéz ut áll előttük. A hegy lakói jobban szeretik egymást a sikok népeinél.

A ki valaha télen olyan helyen fordult meg, a mit ilyenkor nem tulságosan látogatnak, annak lehet csak fogalma a fogadtatás melegségéről.

A hóval boritott hegyvidéken az Istenhegyen Gotléb György, s a Zugligetben Eperjessy István tanitják a gyermekeket. Két hős ez a két ember. Nagyon kell annak a pályáját szeretni, hivatását átérezni, ki e két helyen terjeszti a müvelődést. Határozottság, emberszeretet és apostoli hivatás, főkép költői hangulat nélkül ez lehetetlen lenne.

Az az orvos, az a tanitó, ki egy hegyvidéken ápolja az emberszeretetet nagyon tiszteletre méltó. E helyen emlékszem meg dr. Hán Pálról is, ki hivatása áldásaiban oly lelkesen részesiti az emberiséget és az istenhegyiek társadalmi életének egyik központja, a derék gyógyszerészszel Szente Lajossal együtt. Az állomásfőnök, a rendőr ellenőr, Bertsik Kálmán, Szerényi, a két Stipanits, Kren György, Vanitsek, Adlhoffer laknak itt télen, és szép társadalmi életet élnek és pedig magyarul; a miben sok része van Gotléb Györgynek. Mind a két tanitó buzgó munkatársa és terjesztője a „Buda és Vidéké“-nek. Nem mulaszthattam el, hogy ismerőseink rovatába ne emlékezzem róluk. Bőven rászolgáltak a nyilvánosság elismerésére.

e. gy.

Ujlak ipartelepei.

(Dávid Károly és fiai szab. doboz-gyára. — Sieburger és társa első m. kárpit-gyára.)

Keleti egyik müvében azt irja, hogy müveltnek csak azon állam mondható, melynek fejlett ipara van.

Nálunk a legutolsó évtizedben szellemi életünk föllendülésével az ipar is rohamos fejlődésnek indult. Az állam által nyujtott kedvezmények, de különösen népünk iparérzéke teremtették meg közöttünk a vállalkozási kedvet és tőkét s ma már örömmel tapasztalhatjuk, hogy agrár jellegünkből mindinkább kivetközve gazdasági életünknek minden ága lehetőleg harmonikusan fejlődik.

Örömmel látjuk, hogy oly iparágak is kezdenek már mindinkább tért nyerni országunkban, melyek a külföldi konkurenciát ha nem is szüntetik meg, de okvetlenül csökkentik.

A fejlődés nálunk rohamos ugyan, de természetes s ma-holnap ez a haladás elérheti azt a fokot, melynél Keleti mondása ránk is alkalmazható lesz.

Mindenek előtt azonban müvelt iparosokat a hazának! Ez legyen jelszavunk; ez változtassa meg közép osztályunk felfogását; ez hozza meg az alsófokú ipariskolai oktatás nagy fontosságu kérdésének gyors megoldását! Mindaddig, mig ezek gyökeres átalakuláson nem

mennek keresztül; az előre tett lépés nem lesz a biztos haladás jele.

Nem mondjuk ezzel hogy nem volnának müvelt, képzett iparosaink; mert hisz a nagy ipartelepek tulajdonosai, de sőt a kis-iparosok között meglehetős nagy számban vannak azok, kikre büszkék lehetünk. De ezek is csak meglehetős számban vannak s munkaerő pedig alig akad, ki tanult, ambiciózus ember lenne.

Oszinte szeretettel fogunk két oly gyártelep ismertetéséhez, melyek tulajdonosai nagy szolgálatot tesznek nemcsak a kerületnek melyben ipartelepeket létesitettek, de a hazának is, melynek felvirágzása mindenkoron csak müvelt fiainak áldozatkész munkásságától függ.

Mindkét gyárat meglátogattuk; meglátogattuk különösen azért, mert megakartunk győződni a jó hir valódiságáról. Elmentünk, hogy a jó példát látva követésre buzditsunk másokat. S örömmel mondhatjuk: nem csalódtunk.

A két gyár czégtársai mint kiváló müveltségü szakemberek a legnagyobb előzékenységgel kalauzoltak bennünket végig a zakatoló gépek s hangya szorgalmu munkások nagy tömegében s szives készséggel adtak felvilágositást a gyártásra, a munkásokra s mindenre nézve. A Dávid czég már négy éve szállitja a m. kir. dohány-gyárak részére az angol találmányu pléhkapocscsal ellátott szivar és szivarka dobozokat; a Sieburger czég már kilencz éve áll fenn, mint egyetlen képviselője s meghonositója a papirkárpit iparnak honunkban.

A doboz-gyárban Dávid Béla ur, a technikai rész vezetője, volt szives vezetőnk s magyarázta a megosztott munka lefolyását. A gép berendezés mintaszerü, ugyszintén a munkások között uralkodó fegyelem is. A gyár állandóan 130—140 munkást foglalkoztat s napi átlagos produktuma 70 ezer doboz. A munkások nagyobb része leány, kik páratlan ügyességre tettek szert az eljárásban. A gyár ez idejüleg csak állami megrendelésekre van üzemben, a tavaszra azonban a mészáros-utczai nagy új gyár helyiség már egyéb papir-czikkek — préselt papirtárgyak — készitésére is be lesz rendezve.

A kárpit-gyárban Sieburger ur kedves neje volt kalauzunk s mutatta be a gyár különlegességeit szebbnél-szebb mintákban, melyek közt a styl-kárpitok valóban müvészi kivitelüek. A magyar munkaerőről a derék igazgató igen kedvezően nyilatkozott. A finom kárpitok kézi munkák. Az egy tónusban készitett kárpitok meglepő, szép mintái gépmunkák. Az üzlet forgalma mind nagyobb lesz s a kezdet nehézségein tul immár nyolczvan ezer forintot tesz ki évenként.

Egyet nem hagyhatunk emlités nélkül, s ez a következő felirás Dávid Károly és fiai doboz-gyárában: Nem szabad németül beszélni! Irhatnánk erről nagyot sokat; de ezt nem tesszük; ezt meghagyjuk kellemes impressziónak, mely titkon táplálja lelkünket. Ó-Budán ilyesmit látni, tessék elhinni, nagyon jól esik. Különben a Dávid czégtő, meg is kivánjuk ezt, mert keresni kell oly derék, magyar embereket mint ők.

S végül köszönet ismételve e derék uraknak, kik kitünő szivességükkel alkalmat adtak megismerhetni Ujlaknak két kiváló ipartelepét.

Dr. Tilly József.

Budakesz községét nagy gyász érte, nem váratlanul, mert már régóta el voltak készülve a szomoru katasztrófára. Dr. Tilly József esperes-plébános életének 59-ik évében 15 évi müködése után hosszas betegsége következtében jobblétre szenderedett.

Hült tetemeit m. évi decz. 21-én d. e. 9 órakor helyezték örök nyugalomra hitszónoklat kiséretében. A nagy gyászmisét (requiem) az etyeki esperes-plébános, Magdics István ur celebrálta, melynél Angeli Márton nagykovácsi és Neumeyer Ferencz budakeszi káplánok assistáltak.

A köztiszteletben álló lelkész halála nagy részvétet keltett. Az egész község megjelent az előljáróság élén s a több koszoruval diszitett négyfogatu gyászkocsit mély meghatottsággal kisérték. Mindanyian egy szál gyertyával lettek a gyászrendezőség által ellátva.

Jelen voltak még Jungmayer György torbágyi kanonok-plébános, Gózon Gyula zsámbéki esperes-plébános, Werger József hidegkuti plébános, Pater Sebestény kapuczinus és Herbst József perbáli plébános urak, mely utóbbi a temetőben egy igen érzékeny, szivreható bucsuztatót mondott, mely a jelenlevőket könnyekre inditotta.

E rokonszenvnyilvánulásból lehet következtetni azt az őszinte ragaszkodást és mély tiszteletet, mellyel a község összes lakói a halott irányában viseltettek és melyet hivei előtt számtalanszor tanusitott kitünő tulajdonságai által magának méltán kiérdemelni szerencsés volt.

Az itteni káplán (most helyettes plébános) Neumayer Ferencz a legnagyobb erőmegfeszitéssel és önfeláldozással egyedül töltötte be eme nagyterjedelmü községben előforduló összes temérdek teendőket az elhunyt hosszas betegsége alatt.

Az általa tartott hitszónoklatokra mindinkább érdeklődve, a szokottnál több hallgató jelentkezik a szentegyházban. De különben is mindenki irányában viselt leereszkedő szivélyes és előzékeny modora által oly annyira megnyerte már a közönség szeretetét és tiszteletét, hogy általánossá vált az az óhaj, hogy ő lenne a szeretett elhunytnak legméltóbb utódja.

A mint hirlik már is mozgalom van indulóban, minélfogva egy küldöttség utján sziványnak az illetékes helyeken a köztiszteletben álló plébános-helyettes érdekében lépéseket tenni.

Dani.

Közgyülés.

A salgótarjáni köszénbánya részvénytársulat rnndkivüli közgyülést tartott dr. Chorin Ferencz elnöklete alatt. Elnök üdvözölte a részvényeseket, konstatálta a gyülés határozatképességét és jelenti, hogy letéteményeztek 12.744 darab részvényt 437 szavazattal és jelen van 30 részvényes 8459 részvény képviseletében 263 szavazattal. Az igazgatósági jelentésből kiemeljük a következőket: A jelentés értesiti a részvényeseket, hogy az igazgatóság a közgyülés utólagos jóváhagyásának feltétele alatt megvette a brassói bánya- és kohó részvényegylet összes magyarogszági köszénbányáit és köszénjogait a felszerelvényekkel és leltári berendezésekkel együtt 3.600,000 frtért.

A nevezett köszénbányák és köszénjogok záróköve képezik a hosszas tárgyalások és alapos vizsgálatoknak. A társulat bányáinak termelése a lefolyt évtizedben évről-évre növekedett és termelő ereje évek hosszu sorára biztositva van mégis az ipar fejlődésén alapuló, folyton emelkedő köszén szükségletnek hazai termékekkel való kielégithetése végett, gondoskodni kivánt az igazgatóság oly köszéntelepekről, melyeknek nagy gazdasága a fogyasztás legmesszebb menő igényeit hosszu időn át kielégitheti, és melyeknek kitünő minősége arra hivatott, hogy sikkerrel felvegye a versenyt a hazánkba jövő külföldi széntermékekkel. A zulvölgyi köszénbányák rendkivüli gazdaságát nagymérvü kutatások bebizonyitották. A szén elsőrendü kitünő minőségü.

Az igazgatóság meggyőződött arról is, hogy a megvett köszénybányák, az érettök adott vételár már is meghozza a kellő kamatozást és megfelelő beruházások és munkástelepités utján sikerülni fog a termelést fokozni, a termelési költségeket leszállitani és rövid időn belől a hazai ipar olcsóbb szenet kap. A szükséges vételár beszerzésére nézve az igazgatóság inditványozza a közgyülésnek. Bocsáttassék ki 6400 darab bemutatóra szóló 100 forintnyi részvény, melyekre a régi részvényeseknek az elővételi jog adassék akként, hogy minden négy régi részvényre 600 frt befizetés mellett egy uj részvény, illetve a 600 frt megfelelő hányadának befizetése mellett minden egy régi részvényre egy negyed, minden két régi részvényre két negyed, minden három régi részvényre háromnegyed uj részvény essék.

Az elővételi jog gyakorlása 1895. január hó 15-ig terjedő időtartam. Az uj részvények az 1895-iki üzletév eredményében a régi részvényekkel egyformán részesülnek. Az uj kibocsátásból eredő részvényenként 600 forintos befizetések következőkép számoltatnak el. A 6400 uj részvéuy névértékének megfelelő 640.000 frton felül további 2,048.000 frt, összesen tehát 2,688·000 frt fordittassék az alaptőke felemelésére akként, hogy a 2,048.000 frtból 25.600 dr. régi részvény mindegyikére 80—80 frt befizetés történjék, minek következtében az alaptőke 32.000 darab bemutatóra szóló 100 frtos részvényből 4,200.000 frtbél fog állani.

A hátralékos 1.152 000 frtból fedeztessenek a kibocsátással járó összes költségek s a fenmaradó összeg a tartalékalap javára irassék.

A közgyülés dr. Országh Sándor részvényes inditványára az igazgatóság előterjesztését egyhangulag tudomásul vette, a vételt helybenhagyta és felhatalmazta az igazgatóságot a szerződés megkötésére. — Végül az alapszabályok szükséges módositásait eszközölték, mire a közgyülés véget ért.

Birtokváltozások

Budapest székes-főváros duna-jobbparti részén az utóbbi hét folyama alatt.

— Közli: **Fodor Kálmán.** —

1. A budai 9259. számu tjkvben 7018/a. hrszám alatt felvett az Istenhegyen fekvő 1414 □-öl területü szőllő Prosser testvérekről 1100 frt vételárban Krausz Dávid és nejére.

2. A budai 9872. sz. tjkvben 4848. hrszám alatt felvett a Csatárka dülőben fekvő 800 □-öl területü szőllő Karl Nándor és nejéről 400 forint vételárban Molnár Sándor és társaira.

3. A budai 7154. számu tjkvben 6650/a. hrszám alatt felvett a zugligetben fekvő 1 hold 1143 □-öl területü szőllő Frankhauser Józsefről öröklés utján Eszterle Józsefnéra, Frankhauser Mártonnéra és Martin Jánosnéra.

4. A budai 502. számu tjkvben 6991. hrszám alatt felvett a Svábhegyen fekvő 650 □-öl területü szőllő Platner István és nejéről 675 frt vételárban Fekete András és nejére.

5. A budai 9872. sz. tjkönyvben (8046., 8047., 8041., 8044/c.—4.) hrszám alatt felvett a Németvölgyben fekvő 204 □-öl területü telek Rosconi Lipótról 2125 frt vételárban Szabó Jánosra.

6. Az óbudai 1059. számu betétben (2143/1. 2143/2.) hrszám alatt felvett a III-ik kerület, Remetehegyen fekvő ház fele része Rettig Rozáliáról öröklés jogczimén Nick Sebestyénre.

7. Az óbudai 913. számu betétben 2440. hrszám alatt felvett, a III-ik kerület Táborhegyen fekvő 792. □-öl területü szántó Mészáros Mátéről 140 forint vételárban Tóth Imrére.

8. A budai 411. számu tjkvben (982 983) hrszám alatt felvett, I. ker. Karácsonyi-utcza 10. sz. a. fekvő ház özv. Jurany Viktornéról 13.000 forint vételárban Hunyady Arthurra.

9. A budai 3053. számu tjkvben 10706. hrszám alatt fekvő, a Gellérthegyen levő 1000 □-öl területü szőllő Mattyasovszky Lajosnéról 8880 frt vételárban Feith Józsefre.

10. A budai 4177. számu tjkvben 6119. hrszám alatt felvett a Zugligetben levő 1500 □-öl területü rét Marlok Franciskáról 800 forint vételárban Pétz Antalra.

11. A budai 7651. számu tjkvben (10283., 10295. 10287/g.) hrszám alatt felvett a Lágymányosban fekvő 2 hold területü szőllő Záborszky János és nejéről 11359 frt 25 kr. vételárban dr. Papp József és társaira.

Állami tisztviselők mozgalma.

Mint tudjuk, az állami tisztviselők igen sokszor megkisérlették már a szervezkedést, a tömörülést: hogy egyesülvén, sanyaru helyzetük javitását kivivhassák. Mindez ideig e kisérletek részben vagy egészben — a kedvezőtlen körülmények miatt, sikertelenek maradtak.

A mult év október havában, ismét megindult e tárgyban a mozgalom, melynek rendes menete már szintén nem csekély akadályokba ütközött: a tisztviselői kar kebelében fennforgott vélemény külömbség, nézeteltérések talán a felsőbbség iránt tartozó tisztelet téves értelmezésének behatása alatt, a midőn egyes nehányan erélyes kézzel — s csak a végczéltartva szem előtt, egycsapással a helyes mederbe terelték az ügyet.

Először is egy szabályszerüen keresztü vitt választást ejtettek meg, a fővárosban alkalmazott azon állami tisztviselők kebeléből, kik csatlakozásukat a mozgalomhoz kijelentették.

Ezen választás alapján lett az „irásbeli-megbizó“-val ellátott száz tagu „állandó végrehajtó bizottság“ megalakitva.

E végrehajtó-bizottság a következő tagokból áll:

Elnöke: Csemeghy Károly Ő Nagyméltósága.

Alelnökök: Móczár Elemér számtiszt, Petz István számvizsgáló. Bányay Béla irodatiszt.

Jegyzők: Asztalos Géza számtiszt, Gunda Zoltán és Dr. Nyikos Lajos számellenőrök.

Pénztáros: Szentkirályi Antal számvizsgáló, Ellenőr: Dlopolszky Lajos számellenőr, Gazda: Patrubány Ferencz pénzügy ig. kiadó.

A végrehajtó-bizottságból egyuttal három albizottság alakult, ugy mint: „Szervező"-, „Kérvényi" és „Sajtó"-bizottság.

E mozgalom czélul tüzte ki az állami tisztviselők anyagi helyzetének javitását, és egyébb érdekeinek előmozditását. — Bár-e mozgalmat is mint mindég, a kisebbek kedeményezték, mégis mint cziméből látható („Állami tisztviselők mozgalmának állandó végrehajtóbizottsága") törekedni fog az összes tisztviselők sérelmének orvoslása kiszközlésére. — E czélból mihelyt a tervbe vett — fizetési javitásra mint főkérdésre irányuló-munkálatokkal elkészült, s azt a törvényhozás faktorai elé terjesztheti, rögtön hozzá fog egy országos szövetkezet szervezéséhez. — E szövetkezetnek mintegy representálására megfogja alakitani „az állami tisztviselők állandó központi bizottságát" (tanácsát) s ennek szerveként az országos központi irodát.

Ezen irodának — mely az egész országban szervekkel birna feladata volna, kiemelni a tisztviselői kart azon nyomasztó helyzetből, melyben jelenleg érdemtelenül sinlődik, sérelmének nyilvántartása, jogainak védelme és általában a tisztviselők érdeikeinek képviselete.

Ez ideig a bizottság zajtalanul müködött, most azonban, miután a szervezés munkálataival elkészült, életjelt kiván adni magáról az által, hogy az elnökiszék foglaló alkalmából összehivott ülés lefolyását Ő Nagyméltósága remek beszédjenek közlésével ismerteti.

És most következik a szorgos munkálkodás ideje, melynek eredményét reményli még a jövő hó folyamány jelezhetni. A végrehajtóbizottságnak szándéka e munkálatok lefolyásáról, a kartársakat időnként értesiteni. Addig pedig reményli a végrehajtó-bizottság, hogy a tisztviselői kar türelme nem fog elfogyni, lelkesedése az ügy iránt nem fog lankadni, és hogy követi a vidék is példáját ama 66 vidéki hivatal tisztikarának, kik már a beküldött meghivó levelek folytán részesei a mozgalomnak s azt anyagilag is támogatják. — Erre nézve a november 10-iki gyülésből tájékoztatásul annyit: hogy felajánlás folytán köz akarattal elkatároztatott, hogy a felmerülendő mozgalmi költségek fedezéséhez a résztvevők havonként 10 krral járulnak hozzá.

Hogy eddig, a bizottság az elnöki bemutatóról semmitsem adott át a nyilvánosságnak, oka az: hogy fentartotta magának az ambicziót mélyen tisztelt elnökének beszédét zászlóként lobogtathatni — akkora, midőn már, a szervezkedést befejezte és igy életképességének élénk tanujelét adta.

Az elnöki bemutató alkalmából megtartott s külső jelekben is ünnepélyes szinezetü ülésre a nagyszámmal megjelent bizottsági tagok kebelökből Moczár Elemér alelnököt küldték ki nagyérdemü Elnökük meghivására; ki is körükben megjelenvén, lelkes ovátiókkal fogadtatott.

(Vége köv.)

A m. k. államnyomda ünnepe.

A nagyrabecsülés, tisztelet és szeretet vezette a mult héten a m. kir. államnyomda tisztikarát péchujfalusi Péchy Imre igazgatóhoz, hogy kifejezzék hódolatukat, s lelkűknek igaz örömét a legmagasabb helyről jött kitüntetés felett.

Huszonöt esztendeje annak, hogy Péchy Imre ennek az intézetnek lelke, mindene.

Huszonöt évi munkálkodás jól megérdemelt kitüntetése az, hogy Péchy Imre miniszteri tanácsossá lett.

Mennyi önfeláldozás, mennyi ügyszeretet, gond és tanulmány kellett ahhoz, hogy a m. kir. államnyomdát oda fejlessze, a hol most áll.

És küzdött lankadatlanul, tudományával, igyekezetével, szorgalmával, az intézet iránti nagy lelkesedésével.

A nyomdászat terén, nem csak Európa, de az egész világ legcsekélyebb felfedezését, ujitását gonddal és figyelemmel kisérte, és kiséri.

Vele született nemes gondolkodásával, müvelt lelkénél fogva a szépmüvészeteknek nemcsak barátja, de támogatója, és pártolója is.

Esztheticai érzésü férfi, ki megtudja birálni: mi a szép, mi a rút.

És ehhez a ritka tulajdonságai mellé oda csatlakozik az arany sziv, a mely érezni tud, és segiteni ott a hol lehet.

Négy-ötszáz lelek felett őrködik gondos szeme és még nem akadt egy sem a százak közül, ki haragot táplált volna vele szemben.

Kötelességtudó, és éppen azért szigoru is, de lelkének, szivének megnyilatkozásai a megelégedést hintik széjjel, mert tudják, hogy annak minden rugóját az igazság vezeti.

Péchy Imrét az igazgatót, most miniszteri tanácsost nemcsak a hivatalnoki kar, hanem a legalantasabb segédmunkás is tiszteli, szereti. Nem a rettegés az, a mi félve közeledik a hatalmashoz, hanem a szeretet láncza az, mely hozzáfüzi a munkást szeretett igazgatójához, ki mindenbe atyai gondoskodással segiti előre azt, ki az intézet javára még csak egy ólom betüvel is előre munkál.

A m. kir. államnyomdának ünnepe volt a mult hét. A tisztelgők egész raja jelentkezett az intézeten kivül állókból is, hogy örömüknek adjanak kifejezést, a kitüntetés felett.

Nem tudta senki, vagy csak a legbizalmasabbak, hogy 25 év tünt el, a mióta Péchy Imre a m. kir. államnyomdát lelke összes melegségével szolgálja; de tudták azok, kik ünnepies ruhába öltözve, — megjelentek Zárday József igazgató-helyettes elővezetése mellett, hogy üdvözöljék szeretett igazgatójukat.

Lélekemelő ünnep volt, mert nem volt előkészitve, és ukáz se ment ki, hogy ekkor és ekkor jelentkezzenek a tisztelgők.

És eljött az intézetnek, a m. kir. állami nyomdának minden hivatalnoka; s minden arczon visszatükröződött a meghatottság, a szivből jövő érzelemnek az a pirja, melyet csak a szeretet örömsugára csal ki az arczra.

És Zárday József igazgató-helyettes beszélt melegen, hévvel, és a nagy tömeg, mely melléje csoportosult, néma csendben hallgatta az ünnepi beszédet, de midőn a végszóra került a sor: „hogy tartson meg méltóságod tovább is bennünket jó indulatába" felhangzott az az igazi éljen! mely csakis a szivből fakad.

Péchy Imre igazgató önérzetesen, nem „ellágyulva", nem a sablon szerü „meghatottsággal" de férfihoz illő hangon, mint a ki tudatában van annak, hogy érdemei nagy részét, az intézet felvirágzását, a körülte csoportosult tisztikarnak, s a zakatoló gép mellett dolgozó munkásoknak köszöni, — beszéde végén a további együttmunkálásra hivta fel az egybegyülteket.

Felhangzott ismét az „éljen!" s a miniszteri tanácsos kezet fogva minden egyessel, az ünnepély véget ért.

Különfélék.

— **Tisztelgések.** Uj év napján az I. ker. polgári kör és több más testület üdvözölte dr. babarczi Schwartzer Ottót, a ki szép beszéddel válaszolt a tisztelgő barátoknak. Az I. kerületi polgári kör vezető alelnökét Dr. Kassics Pétert is ovácziókban részesitették. Rupp Zsigmondnál a budai polgári kör elnökénél is tisztelegtek. — Uj év napján a II. ker. polg. kör deputácziója tisztelgett Del Medico Ágostonnál a kör elnökénél. A küldöttség élén Duma György főgym. tanár és körtag üdvözölte a II. ker. polg. kör vezérét, mire Del-Medico Ágoston az üdvözletet meghatottan viszonozva békés társadalmi együttmüködésre serkentette a polgárságot.

— **Merénylet.** Lapunk mult évi első számában széles körben viszhangot keltett czikket közöltünk. A „Buda és Vidéke" abban a szerencsében részesül, hogy felszóllalásai nem vesznek el a pusztában. A szent-gellérthegyi vizszükség érdekében történt felszóllalásunknak kellő sikere van. Midőn ezt örömmel jegyezzük fel, megdöbbenve beszélhetünk arról, hogy az emberélet, mely a vasut könyelmüségének esett áldozatul nem volt elegendő leczke. A vonal ma is őr nélkül háboritja az éjszakai csendet. Ajánljuk a rendőrség figyelmébe.

* **A jégpályáról.** A mult héten még nagyobb élénkséget tapasztaltunk a budai jégpályán, mint a megnyitás utáni héten; különösen a két zenenapon annyira megtelt a pálya, hogy a korcsolyázás csak akadályokkal ment. Ekkor észlelhette mindenki, hogy állandó rendezőségről a jégpálya igazgatóságának feltétlenül kell gondoskodni. Az apróságoknak nem kell a megszabott menetirány, rendesen visszafelé futkosnak vagy oldalvást szelik át a jeget és veszélyeztetik a még kezdő korcsolyázót. A rendezőség feladata, hogy az illetőket a rend pontosabb betartására figyelmeztesse, mert különösen a korcsolyázni tanuló hölgyeket teljesen elriasztják a jégről. A társas élet napról-napra szivélyesebbé lesz; a korcsolyázó hölgyek nagy számában sokan a jégpálya igen buzgó látogatóinak bizonyultak; ezek között láttuk; Andaházy növéreket, Argay Jánosnét Ilonka leányával, Bálványi k. a., Bauer Ernőnét, Becker Hildát, Borota Milicziát, Ballassa Gyulánét Berta leányával, dr. Buday Józsefnét, Bottka Ottiliát, Bun Józsefnét, Bély Mihálynét, Burschich Irmát, Davidovics Lászlónét, Éberling Margitot, Farkas Editet, Gilemot növéreket, Hornyánszky növéreket, Havassy Irmát, Kasics Péternét leányával, Kemény Etelkát, Klarner Ellát, Kollár Lajosnét, Kollár növéreket, Lengyel Margitot, Linzbauer Rózát, Merfort Mimit, Mendelényi Irmát, Oltay Izabellát, Richter Saroltát és Margitot Reinl Józsefnét, Shvoy Kálmánnét Bőske leányával, Székács Irént, Stoffer Miczit, Szalay Melaniet, Stangl Józsefnét, Stuchlick Herminát, Tiber Margitot és Getrudot, Tichy Józsefnét, Wilke Ilkát, Petrich növéreket, Wohlrab Flórisnét Flóra leányával Zvarényi Eugéniát és másokat. A müvészek csapatja szemlátomást nő; az általuk több izben bemutatott tánczok és társas játékok igen tetszettek. E szép mutatványokban gyönyörködik a nagy számu külső közönség is, mely kivált zenenapokon a kerités környékén szorong és több izben éljenzéssel jelzi tetszését. A január hó 27-én a városligetben tartandó nemzetközi korcsolyaversenyre is többen kezdenek trainirozni. A sikfutásban épen ugy, mint a müvészi korcsolyázásban már eddig is kielégitő haladást tanusitanak és a küzdtéren előreláthatólag számottevő pályázóknak fognak bizonyulni. Tehát csak kitartás!

* **A budapesti (budai) tornaegylet** választmánya január hó 2-án tartotta Kollár Lajos elnöklete alatt rendes ülését. Krenedics Gyula a játékrendező bizottság elnöke részletes jelentést tett az 1894 évben fentartott Lawn-tennis játékok eredményéről; e szerint a játékokban összesen közel 5000-en, vagyis naponkint átlag 21-en vettek részt; ezek 40 %-a hölgyek voltak. Pénzbelileg is kedvezően folytak le a játékok, a mennyiben nem csak nem volt szükséges a tornaegyesület anyagi hozzájárulása, hanem még 48 frtnyi fölösleg is mutatkozott. A választmány ugy Krenedics Gyula elnöknek mint a rendező bizottságnak az elért eredményekért köszönetet szavazott. Rónay Emil pénztáros beterjesztette a deczember havi számadást; ehhez képest január hóra 294 frtnyi bevételi többlet vitetik át. Az egyleti tagok sorába való felvételt ujabban 14-en kérték; ezeket a választmány az egyesületbe egyhangulag felvette, minek folytán a tagok száma 426-ra emelkedett. Wlassek Edéné urnő 20 frt értékü kötelezvényt ajándékozván az egyesületnek, a választmány ezt átiratban megköszönni határozta. Kollár Lajos elismerő hangon nyilatkozott a deczember hó 7-én megtartott disztornázás fényes sikeréről; miután ez főkép Bély Mihály müvezető fáradhatlan buzgalmának érdeme a választmány — elnök inditványára — neki osztatlan helyesléssel jegyzőkönyvi elismerést szavazott. Több csekély ügy elintézése után az ülés véget ért.

* **A vörös-kereszt egyleti ápolónők** vizsgáját január hó 2-án tartotta meg az Erzsébetkórházban az illetékes bizottság dr.

Daránvi Ignácz főgymnasiumi igazgató elnöklete alatt. Jelen voltak: Bisitz Dávidné, Lintner Imre, dr. Schwartzer Ottó és dr. Janny Gyula bizottsági tagok, Argay János bizottsági jegyző, dr. Elischer Gyula, dr. Farkas László és dr. Takács Endre főorvosok, Vizsgázott 7 világi és 3 szerzetes tanuló; A kérdések vonatkoztak: a korszobára, az ágyfekvő betegek ápolásánál követendő szabályokra, az orvosi rendeletek végrehajtására, a mutétek és sebkötések előkészületeire, lázas betegek megfigyelésére és ápolására és hirtelen baleseteknél nyujtandó segélyre. A tanulók közül egy kitünő, kettő igen jó, hat jó és egy elégséges osztályzattal tették le a vizsgát és ezért próbapolónőknek kineveztetnek. Ugyanezen alkalommal határozott a bizottság az uj betdgápolónői tanfolyamra beérkezett folyamodványok iránt is. A 12 jelentkezett közül a bizottság csak hármat talált teljesen alkalmasnak és igy 8 hely üresedésben maradt. Figyelmeztetjük az illetőket, hogy ez üresedésben levő helyekre január hó végéig folyamodhatni a vörös-kereszt egyleti igazgatósághoz (IV. Koronaherczeg-utcza 2.) a hol a közelebbi feltételek is megtudhatók.

— **Dr. Schwartzer Ottót** abból az alkalomból, hogy az igazságügyi orvosi tanács alelnökéül neveztetett ki, minden oldalról szivélyesen üdvözölték; a magyar vörös-kereszt-egylet igazgatósága, mely a kitüntetettben érdemdus jegyzőjét tiszteli meleg hangu iratban gratulált, mely figyelemért az ünnepelt őszinte köszönetét fejezte ki.

— **Kerületi választmányok.** Folyó hó 5-én alakultak meg a kerületi választmányok. A székes-főváros közigazgatásában nagy fontosságu a kerületi választmányok intézménye. Az érdekeltek gyorsabban és közvetlenebbül érik el czéljaikat s a kerületek fejlődése is több alapon nyugszik. Jövő számunkban. Dr. Bozoky Ádám méltatja a kerületi választmányokat.

— **Hósivatagok.** A hó ellepte a földet és magas garmadákba torlódva, zárja el a kültelkeket, megnehezitve sok helyütt, lehetetlenné téve a közlekedést. A Szemlőhegyen lakók elátkozott sanyaruságban vannak. Valóságosan menteni kell őket. A Lipótmezőről is kaptunk levelet, melynek irója a rendőrség és tanácstól azt kérdi, kitávolitja el a havat, oly telkek elöl, melyeken most senkisem lakik. Bizony ez a hatóság kötelessége lenne. Ha azonnal hozzá fognának a hó takaritáshoz, kevesebb erővel többre mennénk.

— **Halálozások.** Leiner József utmester halt meg 60 éves korában. A megboldogult a budai közéletnek ismert alakja volt, és minden ügyeinkért érdeklődött. Hivatalbeli és polgári kötelességeinek megfelelt. — Hajós Mihály fővárosi tanitót s lapunk munkatársát sulyos csapás érte, atyja Hajós Ferencz nyug. m. kir. honvéd számtiszt hosszas szenvedés után meghalt. Igen derék ember, jó hazafi volt, mint barát a ritkaságok közé tartozott. Irói körökben különösen kedvelték a jellemes férfiut

— **Farsang.** Az elég hosszú farsang hivatalosan ma kezdődik. Budán meglehetős élénk lessz. Nagy érdeklődést kelt már is a tabáni iskolaszék bálja, mely 12-én lesz a krisztinavárosi kaszinóban. Az ujlaki magyar-asztaltársaság bálja a legszebb budai bálok egyike ma van. A budai kereskedő ifjak asztaltársaság a Payer József vendéglőjében II. kerület fő-utcza 74. sz. a. január hó 17-én hangverseny és szavalattal egybekötött Tea estélyt rendez egy teriték ára 1 korona 20 fillér. A tiszta jövedelem a budai kereskedő ifjak társulatának megalapitására fordittatik.

— **Veszedelmes ut.** Mihalovits Antal osztálytanácsos törvényhatósági bizottsági tag a középitési bizottságban felszóllalt a fő-utcza nyomoruságos állapota miatt. Ez az utcza kövezete tul nyerges, minden kocsi farol, az omnibuszok oda ütköznek a szegély kövekbe. Valóságos életveszedelemmel fenyegetődzik itt a kocsiközlekedés. Csak nemrégiben is áldozata volt ennek a birálaton alól levő kövezetnek. Csak hálával tartozhatunk Mihalovits Antal urnak, ki e fontos ügy érdekeben tekintélyes szavát felemelte. Kun Gyula tanácsnok megigérte az orvoslást.

— **Meghivó.** Az I. ker. „Kelenföldi Kör“ 1895-évi január hó 10-én csütörtökön d. u. 6 órakor tartja az Andrássy uton levő Reutter-féle kávéházi helyiségben (I. emelet) közgyülését, melyre tisztelettel meghivni ezennel van szerencsénk. Tárgy: 1. A miniszterium által helyben hagyott alapszabályok bemutatása. 2. Az ideiglenes választmány jelentése az alakulásról. 3. Számadások bemutatása s a felmentvény megadása. 4. Az 1895. évi költségelőirányzat megállapitása. 5. A tisztviselőknek 3 s a választmányi tagoknak egy évre leendő választása. 6 A közgyülést megelőzőleg legalább 48 órával beadott netaláni inditványok tárgyalása. Audapesten, 1895. évi január hó 2-án. — Dr. Országh Sándor, elnök. Martinek Ágoston, titkár.

A budai könyvtár-egyesület bálja iránt, mely f. hó 9-én, szerdán lesz a II. ker. „Fáczán“ termében, igen nagy érdeklődés mutatkozik s mint értesülünk számosan készülnek ez estélyre A rendezőség elkövetett mindent, hogy a budaiak ezen kedvelt és egyik legelőkelőbb estélye ez évben is a legfényesebben sikerüljön. Kivánjuk, hogy anyagilag is oly gazdag eredménynyel járuljon városrészünk eme kulturintézménye alapjainak gyarapitásához, minőt ennek fontossága méltán megérdemel.

*

— **„Szt. Lukács-fürdő“ részvénytársaság Budapesten. Téli kura** a kényelemmel és pompával berendezett isszapfürdőben, mely a szállodákkal egy épületet képez. **Uj!** Gyógykezelés zuhanynyal (Douche massage). Prospektust küld az igazgatóság, Budapesten.

— **Sylvester estéjén** Zimmerman Fülöp fiókvendéglőjében I. Fortuna-u. 16. szám alatt Xeneman János tánczmester, Bruckner Jenő rendező és Patsch Antal zongoramüvész közremüködésével igen sikerült tréfás tombolával egybekötött tánczestély volt, mely csak a hajnali órákban ért véget. Éjfélkor Zimmerman Fülöp vendéglős köztetszés mellett pohárköszöntőt mondott a régi és uj évről. Miután vagy 10 éve nem volt már a várban jótekonyczélu támczvigalom, a vendéglős buzditva az elért sikertől, e hó 12-én szombaton saját helyiségében I. Fortuna-utcza 16. szám alatt szegény gyermekek felruházása javára tánczvigalmat rendez, melyre a n. é. közönség figyelmét ezennel felhivjuk.

Pártoljuk a budai ipart és kereskedelmet!

Kiadó:
Dévai Szöllösy István.
Felelős szerkesztő:
mindszenti Erdélyi Gyula.

Lövenstein Antal
cs. és kir. ndv. sütőmester
fióküzlete: II. fő-utcza 5. sz.
— Liszt, tej, tejszin és vaj. —
Finom- és pék-sütemény a nap minden órájában frissen hapható.

ZIMERMAN FÜLÖP
vendéglős
I. KER., VÁR, FORTUNA-UTCZA 16. SZ.
a n. érd. közönségnek becses figyelmébe ajánlja **magyar konyháját**. — Természetes **tolnavidéki schiller, fehér és vörös borait s Dréher-féle sörét**.
E hó 12-én szegény gyermekek felruházása czéljából zártkörü tánczvigalom tartatik.
Számos látogatásért esd
A vendéglős.

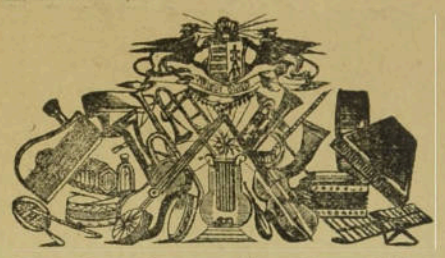
A Budapest-Terézvárosi
TAKARÉKPÉNZTÁR
részvény-társaság
váltóüzlete,
Budapest, VI., Andrássy-ut 5. sz. a.
(Saját házában.)
Előleget ad mindennemü értékpapirokra, elfogad tőzsdei megbizásokat értékpapirok vételére és eladására, valamint elintéz minden a bankügyletbe vágó másnemü megbizást is.

THE MUTUAL
new-yorki életbiztositó-társaság.
Alapittatott 1843.

	1892. év végén	1893. év végén
Összes vagyon	907 millió fr.	968 millió fr.
Bevételek	208½ » »	217⅓ » »
Teljesen tehermentes Külön nyereménytart.	78½ » »	93 » »

Ily magas tehermentes nyereménytartalékot a világ egyetlenegy biztositó-intézete sem mutathat fel. Biztositások minden táblázat szerint a legelőnyösebb feltételek mellett. — Mérsékelt dijak és magas nyeremények. — A kötvények két év után megtámadhatlanok, 3 (három) év után nem válhatnak érvénytelenné.
MAGYARORSZÁGI VEZÉRIGAZGATÓSÁG:
VI., Károly-körut 26. szám.

Stowasser J.
hangszergyáros.
Csász. és kir. hadsereg szállitója.
BUDAPEST,
II. kerület, Lánczhid-utcza 5. szám.

Nagy berendezett választékos raktár minden e szakmába vágó tárgyakból, **kézi harmonika** még eddig elérhetetlen erős hang és tartóssággal.
Minden néven nevezendő s e szakmába vágó javitások pontosan és jutányosan eszközöltetnek.
Árjegyzéket dijmentesen küld

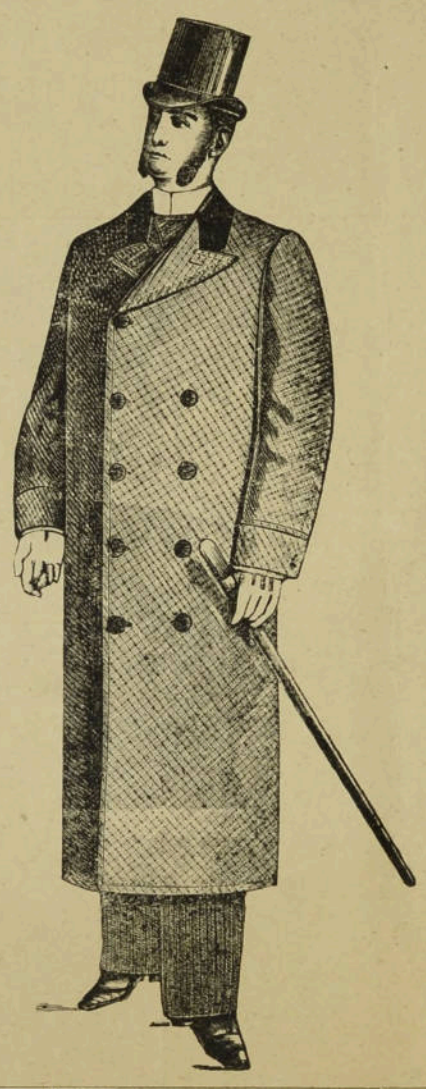
Ferdinánd testvérek
Budapest, Ferencz József-tér 5. szám.
Telefon-összeköttetés 805.
Saját termésü szegszárdi veres és fehér ó-borok.
Czukor, kávé, rizs, gyertya, tea, rum, cognac, stb.
Gyarmatáruk raktára.
Petroleumot, illó-olajokat és savakat, továbbá festanyagokat — általában oly czikkeket, **melyek az élelmezési árukra károsan hatnak, nem tartunk.**
Nagyobb megrendelések a főváros területén dijmentesen a házhoz szállittatnak.

BERGER J. és társa

férfi-szabók

Budapest, II., fő-utcza I.

Lánczhidpalota.

Ajánlják

legdivatosabb bel- és külföldi kelmékben dús raktárukat.

Megrendelések mérték szerint mérsékelt árak mellett és pontosan eszközöltetnek.

GANZ és TÁRSA

vasöntőde és gépgyár-részvény-társ. Budapesten.

Gáz- és Petroleum-motorok álló vagy fekvő, egy vagy két hengerrel.

Készit:

A) **gépeket és épitési munkákat, teljes malomberendezéseket, vasutt kocsikat és vasuti fölszereléseket, transmissiókat.**

Speczialitásai:

B) **kéregöntvény** vasuti kerekek, váltók, zuzóművek, hengerek-és ágyúgolyókhoz.

Hengerszékek kéregöntetü hengerekkel mind a magas malmászathoz, mind pedig a parasztra őrléshez s **egész malomberendezések.**

Facsiszoláshoz, papir- és czelluloza-gyártáshoz való gépek. Vizikereket nagy sikerrel pótló **turbinák.**

Villamos világitas nagy távolságra is a motortól.

Zsilipek, csővezetékek, frictiós kapcsolások, rotatiós dynamométerek. Aczélöntés.

Hirdetések
a
BUDA ÉS VIDÉKE
részére felvétetnek
a kiadóhivatalban
I., Várkert-rakpart I.

Ungváry László
czeglédi faiskolája részére megrendeléseket Szombathy Kálmán Sashegy fogad el. A minták megérkeztek. Árjegyzék ingyen.

Némethi Mátyás
Vendéglős az »Arany szarvashoz«
Buda, I. Attila-utcza 61.
Ajánlja ujon átalakitott helyiségeit, szobák, kocsiszin, istállók stb.
Szobák 60 krttól feljebb.

Legolcsóbb bevásárlási forrás élővirágokban!

LOHR IRMA

Budapest, II. k. fő-utcza 1. sz. a.

élővirágkereskedése

elvállal bárminemü üdevirágokból készithető czikkekre megrendeléseket, ugymint: koszorukat, csokrokat, virágvánkosokat stb. stb. és egyuttal pontos kiszolgálat mellett jutányos árakat is biztosit.

Telefon-összeköttetés.

Gráf Sándor
VENDÉGLŐJÉBEN
(Buda), II. ker. fő-út 8. szám alatt,
mindenkor friss csapolásu
PILSENI SÖR a polg. serfőzdéből
és
DREHER-féle kőbányai sör,
!!! Izletes magyar konyha !!!
HAZAI BOROK
utczai kimérése, — 10 literen felül házhoz szállittatik.
Étkezési jegyek kiadatnak 20%-al, érvényesek déli és estebédre.
Minden pénteken halászlé.

Vendéglő az „Alaguthoz".

Minden vasár- és ünnepnap hangverseny Kutschera zongora-művész közreműködésével, **pont 10 órakor villanyos zene-egyveleg.**

Jó italok és izletes ételekről, valamint előzékeny kiszolgálásról gondoskodva van.

Számos látogatást kér

Schlaucher Ferencz,
vendéglős.
Krisztinaváros, az Alagutnál.

Van szerencsém a t. cz. közönség becses figyelméde ajánlani a

krisztinavárosi

CASINO-SÖRCSARNOKOT,

mely a legujabb kor igényeinek megfelelően, kényelemmel és fényesen van berendezve.

Külön szobák, továbbá bál és hangversenyek tartására termek ugy az emeleten, mint földszinten rendelkezésre állanak.

Ma zene!

BARABÁS JÓZSEF.

SZT.-MARGITSZIGETI
ÜDITŐVIZ

a legkivánlóbb és legolcsóbb bakteriamentes
asztali savanyúviz
és
egészség-ápoló ital.

Kitünő eredménynyel használtatik:
Köszvény-, gyomor- és bélbajoknál, garat-, gége-, tüdő- és hólyaghurutnál.

Kapható: **Legtöbb gyógyszertárban, ásványviz-, füszerkereskedésben és vendéglőben.**

FŐRAKTÁR
WERNER ADOLF-nál.
(FRUM ISTVÁN UTÓDA)
Budapest, II., Batthyány-utcza 3. szám.
Telefon 90—97.
Főherczegi Szt.-Margitszigeti felügyelőség

MINDENNEMŰ KÉZI MUNKÁHOZ VALÓ KELLÉK.

BARTL TÓDOR (ezelőtt)

OTT LAJOS

II., Bombatér és Plébánia-utcza sarkán,
„A ZÖLD VADÁSZHOZ"
ajánlja jól felszerelt raktárát divat-árukban, ugymint: **Ing** (kizárólag saját készitésü) **lábravaló, gallér, kézelő, nyakravaló harisnya, nadrágtartó, keztyű, szövött alsó ruhák** stb., továbbá

női divat s pipereczikkek.

Szövött és rövid áruk.

Függönyök és fehérnemük tisztitó intézete.

HOZZÁVALÓ FÉRFI S NOI SZABÓK RÉSZERE.

MATTONI-FÉLE
GIESSHÜBLER
Legtisztább égvényes savanyukút

Nyomatott Heisler J. kö- és könyvnyomdájában. Budapest, II., Várkert-rakpart 1. sz. (Kluseman-féle ház.)

Budapest, 1895. IV. évfolyam 2. sz. Vasárnap, január 13.

BUDA ÉS VIDÉKE

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI ÉS TÁRSADALMI HETILAP

Az I. kerületi polgári kör,

II. ker. polgári kör, a krisztinavárosi vöröskereszt-egylet és a budai kereskedő-társulat stb. közlönye.

KIADÓ-HIVATAL, hol előfizetni lehet és hirdetések felvétetnek; I. ker. Alkotás-utcza 12/a. Szőke-ház.

Megjelenik minden vasárnap. Előfizetési árak: Egész évre 12 korona, félévre 6 korona, évnegyedre 3 korona. Egyes szám ára 24 fillér.

SZERKESZTŐSÉG, I. ker., Alkotás-utcza 12/a. Szőke-ház. kéziratokat és közleményeket ide kérjük küldeni.

A király Budán.

Magyarország koronás királya budavári palotájában van, hogy az ország dolgait intézze. Mi nemcsak szeretett uralkodónkat üdvözüljük a magyar király felséges személyében, de Buda egyik nagylelkü és fejedelmien bőkezü pártfogóját.

Ha az egész ország és az egész székes-főváros örül, midőn ő népeinek igazszivü atyja közöttünk van kétszeres öröm tölti el a budaiak szivét.

Midőn az alkotmányos király és udvara falaink között itthon van, megélénkül Buda egyik legelhagyatottabb része, a Vár s ha bár rövid időre is visszatér a régi fény, a régi dicsőség javára szolgálva elárvult városrészünknek.

Örömmel, hálával üdvözöljük mi a felséges királyt, kinek agyában fogamzott meg az a követésre méltó eszme, hogy Buda szebb legyen, mint valaha. Gondolata tetté vált és áldozatkészséggel járult ahhoz, hogy palotája fényes és minden tekintetben nagy alkotás legyen.

Ez az elhatározás azzal a reménynyel kecsegtet bennünket, hogy nemsokára valósulni fog a nemzet egyik legszebb álma, a magyar udvartatás.

Az a kor, midőn az udvar fényes és vitéz udvarnépével itthon volt, mármár a legendák idejét érte el. Hol van a kor, melyben Mátyás-király udvara fényben, előkelőségben honolt Ős-Budán és tüköre volt minden udvarnak? Itt székelt az előkelőség, a vitézség, a buzgóság, müvészet és a tudomány. A legelső hősök, nagy fejedelmek és tudósok zarándokoltak ide a müveltség valódi Mekkájába.

Királyaink közül I. Ferencz József gondolt arra, hogy Budát ujra nagygyá tegye, melyre fontos lépés a palota épitkezés. E nélkül nem képzelhető, hogy egy fényes udvar itt elférjen. A király után épiteni fog itt a főpapság és főuri rend, hogy minél közelebb legyenek zászlósaink a király személyéhez.

Hiszen az nem képzelhető, hogy a király fényes palotáját egy elavult, elhagyott városrész körözze. A lojalitás, a hazafiság, a figyelem, udvariasság azt követeli, hogy a vár kiépüljön és kilépjen kezdetleges, majdnem elzüllött állapotából. Felvirul, mert fel kell virulnia. Hiába minden fösvénykedés, szükmarkuság, más városrészek dédelgetése, az események teljesiteni fogják a király óhaját, hogy Buda szebb legyen mint valaha volt.

Az idő beteljesedik és szép lesz. Budavár Mátyás-templomában a megifjulás örömére fog nemsokára zengeni a hálaadó ének.

Csak nemrégiben lett köztudomásu, hogy a honvédparancsnokság és József főherczeg nagyszerü palotája épitésébe fognak mihamarább. Ez is egy lépés, egy figyelemre méltó példa, mit gyorsabb és szaporább lépések követnek és impozáns szomszédsága lesz a királynak. A vár fényben fog ragyogni egy oly tündéri vidék panorámája közepén, melynek messze földön nincs párja, mely egy nagy király palotájához valóban méltó keret.

Tündérállomba illik e szép vidék, melynek bérczei a népek millióinak imáját viszhangozzák: Isten áld meg a magyarok királyát.

Nem tételezzük fel azt a lovagiatlanságot, hogy a király jó akaratát kellő helyen tisztelettel tudomásul ne vegyék és azt a keretet ne teremtsék meg a mit az összhang és jó izlés is támogat a király szándékán kivül.

Tiszteljük meg a királyt azzal, hogy akadályok ne gördüljenek nemes szive

„A BUDA és VIDÉKE“ TÁRCZAJA.

Élet és halál.

Mi az élet? Versenyfutás a halállal. És mi a halál? Legyőzetés. Milliók és milliók győzettek már le előttünk s mi mégis ujra kezdjük a versenyt s folytatjuk erőnk fogytáig.

Az emberi élet minden igyekezete a végtelenre irányul. Ebben az arasznyi létben minden egyes ember arra törekszik, hogy holta után ne muljon el emléke, hogy nyomot, hagyjon maga után.

Amikor az ember, kétségtelenül hosszas kutatás után, feltalálta a hulla konzerválás módját, bizonyos tekintetben győzedelmeskedett a megsemmisülés felett, mert megőrizte elporlástól a testet. Midőn a régi aegyptomiak felépitették a pyramisokat, évezredekre szóló emléket állitottak önmaguknak. Az Ő lelkületük, az Ő nagyratörő szellemük szól hozzánk e hatalmas királysirokból; a mumiában, bizonyos értelemben, halhatatlanságot szereztek a testnek, szellemök halhatatlanságát a pyramisok hirdetik.

Azok a görög szobrászok, akiknek remek müvei ma is miutákul szolgálnak, azok a költők, akiknek tragédiái, bár századokkal előbb irattak, ma is szinen vannak, mind azon fáradoztak, hogy emléket állitsanak önönmaguknak, hogy halhatatlanná tegyék nevüket.

Ha már az örök ifjuságot nem birja az ember megszerezni, ha már, daczára sokszor hirdetett csodaszereknek, nem birja az életet egy pillanattal sem meghosszabbitani, legalább müveiben akar örökké élni.

Mi sem természetesebb minthogy a nagyratörő ember irtózattal, félelemmel gondol az elmulásra. Hiába tagadjuk ez a félelem meg van, annál inkább, mentől inkább tagadjuk. Nem a halál, nem az esetleg vele járó fájdalom az, amitől félünk, hanem a megsemmisülés tudata.

A tudós elmélet mondhat a halálról bármit, mondhatja azt, hogy megnyugtató kellemes érzés lep meg bennünket a halál közeledtével, meghallgatjuk, el is hisszük; de azért mégis rettegjük a halált.

Mentől magasabb, mentől nemesebb ambicziò hatja át az embert, annál nehezebben eshetik neki a megsemmisülés tudata, amely őt folyton kiséri.

Az ember minden erejéből védekezik a halál ellen. Tudja, hogy meddő a harcz és mégis vijja. Az egészséges a betegért, a beteg önmagáért küzd, bizik és reméll. Csak ki előbb szünt meg küzdeni mint élni, lehet sajnálatraméltó. Az az ember, aki megbarátkozott a kalál gondolatával, már nem él. Az már lelépett az élet szinpadáról, megvált az éltet adó munkálkodástól; az vagy elvégezte mindazt, amit akart, vagy lélekben öngyilkos, akit tán a vallás tart vissza attól, hogy testileg is öngyilkos legyen.

Élet és halál! lépten nyomon találkozunk velők. Élet és halál megható példáját láttam egy vidéki város temetőjében.

Minden temető érdekel Ott nyugszik egy-egy város multja. Aki meg akarja ösmerni az élők lelkületét az keresse fel a holtakat. Abból hogy a temető milyen karban van, milyenek a siremlékek, a siriratok, kik voltak a holtak, nagyon sokat lehet következtetni az élőkre. A temető nem hazug; ezekről a fénylő vagy eltakult feliratokról könnyü az igazat leolvasni, még ha nincs is odairva.

A hegytetőn, magasan a város felett áll a régi temető. Alant mező és liget váltakozik a háztömbökkel, a távolban füstölgő lokomotiv mögött sötét uszályként kigyózik a vonat, itt fenn sir mellé sir sorakozik s az örök mozdulatlanságot csak egy-egy szomoru füz ágának rezgése szakitja meg. Alant a zaj, itt fenn a csend: amott az élet, itt a halál.

Gondolatokba mélyedve, mind beljebb hatoltam a temetőbe, amidőn egyszerre éles gyermeksikoly ütè meg fülemet. Csekély távolban tőlem bámulva láttam egy repkénnyel befuttatott kis házikót. A tárt ajtó mellett puha takarón sivalkodott egy kis gyermek, mig a házból, nagyokat vakkantva futott felénk egy kis eb, s hogy nem hátráltam meg előtte, mint nyil iramlott vissza a házfelé, hol mintegy védőül, leült a siró gyermek mellé.

Ősz öreg ember lépett ki azalatt az ajtó elé és félretéve pipáját csititgatá a gyermeket s a még mindig mozgó házőrt, közbe kiváncsi pillantással mustrálva végig engem az ijedelem nyilvánvaló okozóját.

Lecsendesült a gyermek, az unoka és rendelkezésünkre állt a nagyapó, atyja a jelenlegi temető őrnek. Ő maga már csak nyugalmat élvez, pipázgat és a házat őrzi; kértemre azonban szivesen elvezetett a nevezetesebb sirokhoz, elmondván egyet-mást a lenn pihenők életéről, haláláról. Reszkető hangon mondott magyarázatai, agg kora- és a körülöttem emelkedő sirhalmok kiáltó ellentétben állottak a fényes délinap sütötte életteljes tájképpel.

Az a gyermek és ez az agg, ebben a környezetben, élet és halál megható képe volt nekem.

Ujházy Irma.

elé. Ne csak álmodjunk, de tegyünk is Budáért, hiszen ez az ország szivének a szive, a király otthona.

Erdélyi Gyula.

Néhány szó a budai kerületi választmányokhoz.

Az imént beköszöntött uj esztendőnek városi ügyeinkre nézve jelentőségteljes eseménye a reorganizált kerületi elöljáróságok önálló munkálkodásának megkezdése leszen. Székes fővárosunk administratiójában ez korszakalkotó mozzanatot képez. A régi patriarchális eljárás megszünt s valóban modern intézmények lépnek helyébe. Kétségtelen, hogy a választás véletlenségeinek alávetett kerületi elöljáró helyére ültetett elmozdithatatlan elöljárók pártatlanabbul, teljesen függetlenül intézkedhetnek ezentul kerületeik érdekében s az eddig pusztán papiroson fenállott szabályrendeletek ezentul minden polgárral szemben egyaránt fognak alkalmaztatni. Ezentul, ha a kerület oszlopos embere házának udvaráról a havat nem szállittatja el, épen ugy elnyeri majd büntetését mint a viskó szegény tulajdonosa, ki sajátkezüleg kénytelen a havat kitalicskázni. Ezentul a közegészség és köztisztaság követelményei korrektebb ellenőrzésben fognak részesülhetni s a mulasztás miatt bajba keveredettek személyes tekintélyük és befolyásuk folytán nem fognak mulasztásaik mellett büntetlenül és csökönyösen megmaradhatni. Joggal elvárhatjuk kerületi elöljáróinktól, hogy kerületeikkel valóságban összenőjenek, annak érdekeit minden mellékes tekintetek nélkül szivükön hordják s tőlük telhetőleg előmozditsák, mert kötelességeik teljesitésében őket immár nem akadályozzák meg oly tekintetek melyek a választásoknak alávetett kerületi elöljárókra nézve mindenkor döntők valának.

Nehéz feladatuk megoldásában kitünő segitségükre lehetnek az ujonnan alakitott kerületi választmányok, melyek f. hó 5-én tartották meg alakuló üléseiket. Ez a 24 tagu választmány tulajdonképen kicsiben való reproduktiója a városi közgyülésnek. Törvényszabta jogai közé tartozik üléseiben a kerület érdekei fölött tanácskozni, a kerület költségvetését elkésziteni és a kerület érdekében szükségeseknek mutatkozó inditványokat megtenni. E mellett a választmányi tagok egyenkint a régi kerületi esküdtek szerepét töltik be, többen együtt pedig szakbizottságokat alakitanak s ezekben fejthetik ki szakképzettségeiket.

A kerületi választmányok teendőinek e rövid ismertetéséből első tekintetre szembetünik az intézmény kiváló fontossága. A választmány természeténél fogva csupán a kerület sajátos érdekeit tartozik szem előtt tartani s ha e tekintetben tul megy is a határon, őt senkisem vádolhatja kerületi partikularizmussal, mert hiszen ezt gyakorolni leszen legfőbb feladata. Épen erre a kerületi partikularizmusra nagy szükségünk van, mint azt egy alább elmondandó példa tanusitja. Mielőtt erre áttérnék, még kis ideig a kerületi választmányok nagy jelentőségénél akarok időzni, megvilágitván azon viszonyt, mely köztük és a kerületi elöljárók közt fenállhat.

A kerületi választmány 24 tagja közt rendszerint a kerület polgárságának szine-javából kiválasztott s a kerület érdekeit szivükön hordó férfiak vannak, kik a legkülönbözőbb társadalmi állásokat töltik be. Összességük a kerületi elöljáró oldalánál müködő tanács, mely az elöljárót minden a kerületre vonatkozó kérdésben alaposan s az igazsághoz hiven felvilágosithatja; ugy, hogy az elöljáró saját szemein kivül még e 24 bizalmi férfiu szemeivel is szemlélheti kerületét s igy Argus módjára őrködhetik annak jóléte fölött. Ez kerületeink nagy kiterjedtsége és népes volta mellett kiválóan szükséges is. A törvény nem ad külön utasitást arra, hogy a kerületi elöljáró mily kérdésekben és mily gyakran tanácskozzék a választmánynyal s igy az elnök és a testület közt fejlődő egészséges viszony akadálytalanul létesülhet. A milyen hathatós támogatást találhat az elöljáró a választmányban, melynek véleményére minden kétes ügyben, minden megtámadtatással szemben nyugodtan hivatkozhatik, épen oly nagy kár lenne, ha bármily okoknál fogva ez a kivánatos jó viszony nem fejlődnék ki s ha a kerületi választmány csupán stricte a törvényben előirt ügyeket illetőleg kérdeztetnék meg. Az utóbbi esetben a választmány nem lesz többé az erőnek kiapadhatatlan forrása s a maga utjain haladó elöljáró függetlenitvén magát, a kerület közvéleménye ellen foglal állást, egyedül saját erejére lesz utalva, mely a legtöbb esetben általánosabb érdekekkel szemben elégtelennek fog bizonyulni. Rendkivül kivánatos tehát, hogy elöljáró és kerületi választmány között a legszebb egyetértés létesüljön, hogy a kerületi elöljáró lehetőleg felhasználja a választmányi tagok szakértelmét, hogy a hatalmi kérdést illetőleg a választmánynyal szemben ne féltékenykedjék, s hogy e két tényező kölcsönös bizalommal álljon együttesen a kerület élén, annak a székes főváros nagy keretében méltó helyet biztositván.

Az uj községi törvény a közigazgatás deczentrálizációjának elvét követi, de egészségesebb alapon, mint eddig. A közigazgatás deczentrálizációja azelőtt abban nyilvánult, hogy a tanács ügyosztályai egymástól függetlenül gondolkoztak és intezkedtek. Ez lehetséges volna akkor, ha az ügyek természetüknél fogva szorosan elkülönithetők lennének, ha léteznének pusztán közélelmezési, pusztán közlekedési stb. ügyek. De a dolog nem igy áll: a legtöbb ügy már természeténél fogva is egyszerre több ügyosztály keretébe tartozik s egyoldalu elintézése néha vitális érdekeket sért. Megtörtént az is, hogy egyugyanazon ügyosztály keretén belül az egyes szakmák oly önállóan intézték dolgaikat, hogy egymásról tudomást nem véve, a város közönségének érdekeit érzékenyen megkárositották. Néhány évvel ezelőtt a II. kerületi Csalogány-utcza legkirivóbban tüntette fel az egymással nem törődésnek, az egységes vezetés hiányának káros és sok tekintetben nevetséges példáját. Az utcza, rozant kőburkolatának eltávolitása után gyönyörü trachytburkolatot kapott s a bérkocsiforgalom a szomszédos Batthyány-utczából teljesen a Csalogány-utczába tért át. De a dicsőség nem tartott sokáig. Egyszerre csak keresztalaku vörös léczekkel dolgozó munkások serege jelent meg az utcza közepén, a Fő-utczától kezdve végig fölfelé fölszedte a gyönyörü kövezetet, mély gödröt ásott, s abba lerakta a csatornát, a régit ujjal pótolván. Körülbelül egy évig szünetelt a Csalogány-utczában a kocsi-közlekedés s a gyalogos közlekedés is nagy akadályokkal küzdött, mert az utczán keresztül menni nem lehetett. A kész csatorna fölé a kövezetet most már ugy a hogy lerakták s ha az eleinte — a felülvizsgálatnál — meg is állta helyét, de a földnek természetszerü süppedése után a kövezet a réginél is rosszabbá lett. Ez az állapot sem maradt fenn sokáig, mert eljöttek azok, kik a vizvezetéki csöveket rakták le, majd legutoljára a légszeszvezeték csőhálózata miatt forgatták fel az utcza altalaját; ugy, hogy a Csalogány-utcza 2—3 évig nagyrészt járhatatlan volt, s most rosszabb kövezete van, mint volt ezelőtt. Nem számitom ki, hány ezer forintos kárral jártak ezen munkálatok, nem ecsetelem azon boldog állapotot, mely beállt volna, ha csatornázás, csőlerakás után követték volna az utczát, mert hiszen ezek elementáris dolgok s csak nálunk lehetséges az, hogy igy történjenek, a hol ugyanazon ügyosztály egyik szobájában nem vesznek tudomást arról, mi készül a szomszédos szobában.

A kerületi választmányok feladata lesz ezentul ilynemü anomaliákat megakadályozni.

Vannak még más teendők is. Budának elhanyagolt állapota már régibb keletü s igen nehéz azon a jövőben változtatni. Lehetnek városrészeink, melyekben ez jobban szembeötlik, de én csupán a II. kerületre akarok hivatkozni, mert azt ismerem 20 év óta s annak fejlődését kisértem szemmel figyelmesen. Minden városrésznek meg vannak a maga fő közlekedési vonalai, melyek mentén nemcsak a kereskedelem mozgatja értékes tömegeit, hanem melyek az iparnak is góczvonalai. Ezek természetszerüen adódnak ki s irányitásuk néha esetleges körülményektől függ. Tekintsük pl. a gyalogközlekedést; miért jár az Andrássy-utnak az operaházzal szemközti oldalán 10-szer annyi közönség, mint a másikon? miért hanyagolja el a közönség hasonlóképen a Koronaherczeg-utczának a főpósta-épület felőli oldalát? stb. A II. kerületnek fő közlekedési vonala a Fő-utcza; ide gravitál minden, itt vannak a kereskedők és iparosok üzletei, itt van a legnagyobb forgalom. Nem emlitve azt, hogy ez az utcza szük s a Császárfürdő tájékán valósággal botrányos állapotokat teremt a Józsefhegy tövében levő forrástónak évtizedek óta vajudó kérdése, csupán csak az üzletvilág érdekeit akarom néhány szóval fölemliteni. A Fő-utczának az üzletvilágra nézve legnagyobb érdekü része a Lánczhidtól a Háromnyul kaszárnyáig terjed. — Azon tul a Király-fürdő, a harom nyul kaszárnya, élelmezési raktár és a Margithid feljárója az üzleti forgalomnak sok-sok évtizedig utját fogják állani. A tekintetbe vett rész aránylag igen rövid, s a II. kerület kiterjedtségében képest évek óta gondosan kellett volna arra ügyelni, hogy az utczahomlokzatnak egyetlen-egy méterje se fordittassék más czélra, mint bolthelyiségekre. E helyett épen az ellenkezőt látjuk. Ott van a kerületi elöljáróság épülete, melyben az előtt bolthelyiségek voltak, de melyeket legutóbb be kellett szüntetni, hogy az elöljáróság a szükséges irodai helyiségeket megszerezhesse. Mindjárt tőszomszédságában van egy vasuti épület bolt nélküli homlokzattal. A Fazekas-térre templom épült, s igy most már a rövid utvonalon 4 templom áll, A Székely-utczai igazságügyi palota nagy homlokzatain egyetlen-egy boltnak sincs helye. Az óriási gőzmalom — Buda régi elöljáróságának büne, és örökös szégyenfoltja, ostobaságuk dicső emléke — utczai melléképületéből néhány évvel ezelőtt költöztette ki a boltosokat, hogy raktárainak helyet csinálhasson. A kereskedelmi miniszterium áthurczolkodása a tulsó oldalon egy kávéházat s egy sereg üzlet helyiséget szüntetett be. Senki sincs, aki az intéző köröket a kereskedők és iparosok érdekeire figyelmeztetné, melyek a fogyasztó közönségnek az érdekei. A mindinkább ritkuló bolthelyiség bérei óriásilag emelkedtek, s valahányszor egy-egy boltos helyéről kiszorul, s magának uj helyet keres, az egész fő-utcza remeg, béremelést kap, s egyik iparos vagy kereskedő sem tudja, vajjon a kiszoritott nem őt fogja-e kiszoritani, létalapját tevén ezáltal tönkre. Pedig ujra megindul ellenük a hajsza. A II. kerületi vásárcsarnokot a Bomba-térre tervezik Jó helyen lenne ott, de még fölépül, legalább is 30 üzlet kénytelen vándorolni, s néhány száz család mozdittatik ki helyéből. Hol helyezkedjenek el a kiszoruló nagyüzletek? A Fő-utczán nincsen számukra hely, s más utczákban maguktól tönkre mennek, mert a gyalogközlekedést nem lehet kényünk-kedvünk szerint tágitani. Mennyi teendő vár itt a kerületi elöljáróságra s a kerületi választmányra!

Nem szólok ezuttal az elhanyagolt közlekedésről, a köztisztaságról, a városrész müvészi kivánalmairól, arról hogy nincs szállodánk concert-termünk tágas mulató helyiségünk, modern berendezésü vendéglönk és sok egyebünk; nem ntalok arra, hogy a 80000 lakost számláló budai oldalon politikai napilap nem jelenik meg, holott némely vidéki városnak (Pozsony 50000 lélekkel) három is van; nem hivatkozom arra, hogy a gyalógjárók hidvámja egyedül Budát sujtja, mert hiszen Buda él Pestből s nem megforditva; hogy nincsen tisztességes állandó szinházunk (a várszinház 80000 lakósnál nem számit) stb. Ezekről e lapok hasábjain már több izben hangzott a pusztában kiáltónak szava. De reménylem, hogy ezentul a három kerületnek 72 kiválasztott polgárához szólva, talán meghallgattatnak a jövőben, s óhajtásaink talán mégis teljesedni fognak.

Dr. Bozóky Endre,
kir. kath. gymnáziumi tanár.

A főváros közgyülése.

A székes főváros törvényhatósága a mult szerdán tartotta meg rendes heti közgyülését. Több érdekes tárgy fordult elő. Ezek közül bennünket budaiakat azok érdekelnek leginkább,

melyeknél a budai bizottsági tagok beszéltek vagy cselekedtek. Első sorban Kassics Péter miniszteri tanácsos levelét olvasták fel. Ez a levél fényes tanujele a kiváló férfiu jó gondolkodásának. Sokszor hallottuk már azt, hogy a ki községi adót nem fizet az községi képviselő nem lehet. Az állami tisztviselőt felmenti a törvény. Kassics Péter, mint jó polgár és gavallér ember nem élt a kedvezménynyel, de a közgyülés elnökéhez intézett levelében kijelentette, hogy bizottsági tagsági idejére évi 35 forintot fizet a fővárosnak önkénytes községi adó képpen. Megérdemelte az éljent.

A budai bizottsági tagok közül Szabó M. Ferencz a dunai kikötő partok jobb kihasználása tárgyában tett inditványt, mit a közgyülés a tanácsnak adott ki. Ez a kérdés reánk nézve elég fontos, mert nekünk minden alkalmat meg kell Buda emelésére ragadnunk.

A gyülés egyik legérdekesebb pontja volt dr. Rácz Károly fölszólalása. Ez egy bátor felszólalás volt, a miért a fővárosi sajtó némely része a lelkes képviselőt ugyancsak leczkézteti s kötözködésnek akarja minősiteni igazságszeretetét. Némely lapokra nézve a népszinház kérdése ne bánts virág. Sem dr. Rácz Károly sem mi nem kételkedünk a népszinházi bizottság tagjai jellemébe, legfelebb tulságos jóakaratuk és elnézésök jöhetne szóba. Husz év óta több alapja lehetne a népszinháznak és hogy nincsen ennek az az oka, mert a bizottság sok kérdésben volt nagylelkü és elnéző. Az anyagi kérdéstől — a mi nem oly fontos — eltekintve sokat beszélhetünk az erkölcsi és müvészi szempontokról. A népszinmü rovására az operette uralkodik a jövedelmezőség szempontjából. Nem kellene annyi szabad kezet engedni és a jó indulatot szigornak kellene felváltani. A népszinházi bizottság jól teszi, ha jövőre minden tekintetben több fegyelmet gyakorol.

A Koronaherczeg-utcza kiszélesitésénél dr. Kollár Lajos a jövőre való tekintetből igen helyesen a 10 méter szélesség mellett foglalt állást s a közgyülés Kollár jól indokolt inditványát majdnem egyhangulag elfogadta. Kivánatos lenne, hogy a közgyülés a budai dolgokkal szemben is ilyen jóakaratu lenne.

A budaiak közül beválasztották: A közigazgatási bizottságba: Gombár Tivadart, Végh Jánost. Az igazoló választmányba: Heinrich Kálmánt, Kollár Lajost A biráló választmányba: Országh Sándort.

*

Ezután a főváros közgyülésével állandóan fogunk foglalkozni, kérjük a budai bizottsági tag urakat, hogy beszédjeiket csütörtök délig küldjék be; ez esetben azokat terjedelmesebben közölhetjük.

Állami tisztviselők mozgalma.

Petz István alelnök a következő beszéddel üdvözölte az elnököt:

Kegyelmes Úr!

Mélyen tisztelt Elnökünk!

Az állami tisztviselők mozgalmából alakult végrehajtó bizottság nevében hódoló tisztelettel üdvözlöm Nagyméltóságodat: de nemcsak ez a szük korlátok közzé szoritott bizottság, — hanem közel 20.000 állami tisztviselő nevében is, kiknek aggodó szemeik a mi mozgalmunkra függesztvék; mert ügyünk sikerétől függ az Ő életboldogságuk.

A név, melyet Nagyméltóságod visel, a fényes mult, mely egykor hazánk történelmének lapjait gazdagon fogja betölteni és a nemes elhatározás mely áldatlan és hálátlan ügyünket istápolni igéri, elég biztositék az ügy sikerére, mit a magyarok Istene adjon meg: adjon egyszersmind Nagyméltóságodnak egészségben és kedvben hosszu életet, melynek legkisebb része legyen a mi soha nem szünő hálánk és tiszteletünk.

Isten hozta Nagyméltóságodat körünkbe!

Erre Csemegi elnök a következő beszédet mondotta:

Tisztelt végrehajtó bizottság!

Tisztelt Uraim!

Ezen igen tisztelt bizottság szives volt engemet küldöttei által felhivni, hogy e közérdekü testületnek felajánlott elnökségét vállaljam el. Mély köszönettel fogadtam és fogadom e nagybecsü és megtisztelő bizalomnak nyilvánitását, mely nekem alkalmat ad, és részemre tért nyit, hogy önökkel válvetve munkálataikban osztozva, közre müködjem azon szép és humanistikus de egyuttal közérdekü czél elérésére, mely már eddig is ezen tisztelt bizottság buzgó fáradozásainak és feláldozó tevékenységének méltó tárgyát képezte.

Engedjék meg tehát uraim, hogy e tiszteletre méltó körbe minden érdemem nélkül ily kitüntető módon meghivatva, megjelenésemnek ezen első — reám nézve ünnepélyes alkalmat megragadjam, s mindenek előtt hálás köszönetemet fejezzem ki Önök iránt különösen azért; hogy tekintetük rajtam akadt meg, jelölésük én reám esett akkor, a midőn oly egyénnek megválasztását látták szükségesnek, a ki maga is munkában töltve életét, a becsületes munka értékét és becsét teljesen átérti és azt valódi minősége szerint méltányolni is képes.

Már azalatt, hogy küldöttségük érdemes szónoka előterjesztette Önöknek engemet megtisztelő óhaját, már azalatt, és mitegy varázsütésre felébredett lelkemben és visszhangzott az ellenálhatatlan érzés, mely azt sugalta; hogy helyem ott van, hogy kötelességem oda szólit a hol akár a viszonyok mostoha alakulásánál, akár más accidentális indokoknál fogva az elismerésre nem juto:t önfeláldozó munka méltánylásért és elismerésért küzd s a hol az állam köz szolgálatának fáradhatatlan és tiszteletre méltó teherhordói ernyedetlen szorgalmuk és közhasznu szolgálataik viszonzásául magunknak éz öveiknek az inségtől és nyomortól való megváltását — az állam hatalom törvényes letéteményeseitől — tiszteletteljesen kérik.

Uraim! Hogy önök ezen nemes feladatnál engemet itéltek hivatottnak a közremüködésre s emeltek ezen — a mai csillagzat alatt csaknem kizárólag uralkodó bármely részvény vállalatnál értekesebb erkölcsi és igazsági vállalkozás elnöki helyére: ez önérzettel és büszkeséggel tölti el lelkemet; ezért különösen ezért fogadják hálámnak és legbensőb köszönetemnek kitejezést. De fogadják uraim egyuttal megtörhetetlen kötelesség érzetem azon őszinte kinyilatkoztatását is, hogy lelkem minden erejével, s igazság érzetem legtisztább forrásából fakadó teljes meggyőződésemnél fogva csekély képességem, de megfeszitett tevékenységem felajánlása mellett, részese akarok lenni — s mától fogva részese is vagyok azon nemes igazságos és humanitarius törekvésnek, melyet önök czélul kitüztek, s mely czélért való küzdelemben az önök fáradságot nem ismerő buzgalma nekem vonzó és irányzó például szolgál.

Nem szóllási forma, hanem lelkemnek mélyen átérzett valója nyilatkozik meg Önök előtt, midőn azt mondom: Uraim! az Önök ügye — e naptól fogva az én ügyem is! Célunk és munkálkodásunk ezentul közös; de él bennem a hit, s nemzetem igazság érzete kezesem és biztositékom e hitben, hogy nemsokára közös lelkesedésben ünnepeljük igazságos közös ügyünknek elmaradhatatlan diadalát.

Tisztelt bizottság! Nem mindig a nagy alakulások, a nagy változások s a phantasiákat megtagadó káprázatokban ragyogó jelenségek azok, a malyek az állam és a társadalom érdekeire a legüdvősebben hatnak. Hisz a természetben sem azok a legáldásosabb elemek, a melyek a legnagyobb róbajjal és látványossággal tünnek a felszinre. Gyakran. igen gyakran a homlokzatán büszkén pompázó hivatali épületnek elrejtett zugában éveken keresztül változatlan egyformaságban, csaknem félbeszakitlanul dolgozó alárendelt hivatalnoknak senki által észre nem vett, nem ritkán még közvetlen főnöke által sem méltatott munkája hozza létre a legjótékonyabb eredményt; mig más esetben — szintén oly alárendeltnek — hangya-szorgalma — a hivatali parányok megfigyelésében gyakorolt éles tekintete készíti elő a talajt, a melyen a felszinen levő szerencsés szereplőnek világgá kürtölt nagy hangzásu dicsősége és diadala terem.

Nem vagyok egyedül — többen vagyunk a kik életünk nagyrészét a hivatalos iratcsomok vagy számtételi foliánsok agyfeszitő és idegbontó áttanulmányozásában és feldolgozásában töltöttünk, de a kiknek másrészről a sors kedvezése megengedte — hogy a mint az előttem szólott igen tisztelt tagtársunk, személyem iránti különös kedvezéssel emlitette — tehetségünket a nyilyánosság káprázatos szine előtt. hazánk törvényhozásának porondján, mint a törvényhozás tagjai is érvényesitsék. Ha társaim e teremben jelen lennének, ők bizonyára mellém állanának, és bizonyságot tennének mellettem, a midőn tanuságot teszek Önök előtt arról, hogy e kettős, minőségben folytatott tevékenységnek egymáshoz való viszonyitása után az egyikre valamint a másikra forditott munkának gondos mérlegelése a látszatos, valamint az irattárok acta-hegyei közé temetett dolgozatok valódi értékének számba vétele után a pontos és tüzetes végleszámolás összeredménye az, hogy sokkal nehezebb feladat, a hivatali kötelességek minden napi feladatainak mindenkor lelkiismeretesen és buzgón megfelelni, mint némelykor ragyogni.

Önöket Uraim hivatásuk — csaknem kizárólag e szerényebb feladatokra szóllitja; Önök előre lemondottak azon ambiczióról, mely a nyilvánosság vakitó fényének varázsában találja kielégitését, s mely a könnyen változó népkegy káprázatos tüntetéseiben tartja elértnek sovárgásai csalékony czélpontját névtelen hősei a haza iránti kötelességnek: Önök napról-napra, évről-évre egészségük feláldozásával az élet örömeiről való lemondással, csaknem szünet nélküli munkában szolgálják a hazának közügyét.

Önöket uraim nem érinti, Önökig el sem juthat napjaink legfelsőbb hatalmasságának a forgalmi és üzleti életnek csábitóan kecsegtető szerencse-csillógása. Az elvállalt kötelesség által mintegy internálva lévén a hivatali helyiség leghátulsó tornáczának egyik rejtegébe: végzetszerü egyformaságban bonyolitják a folyó áradatához hasonlóan érkező feladványok kifogyhatatlan tömegét.

De a miről nem mondottak le s nem is mondhattak le — ez Önöknek Isten és ember előtt egyaránt jogos méltányos azon kivánsága, hogy ennyi fáradság ennyi közhasznu munka, ennyi ön megtagadás az állam részéről is találjon legalább annyi viszonzást, hogy az inséges nélkülözésektől ment megélhetésük, hogy Önök és családjaik — habár legszerényebb de tisztességes megélhetése biztositva legyen.

Ezen kivánságuk Uraim teljesen igazolt, teljesen igazságos, és én nem képzelhetem, hogy hazámnak lehessen oly kormánya, még kevésbbé oly törvényehozása, mely a helyzet valódiságának kifejtése után, a joggal és igazsággal, de ezzel együtt az állam fogalmával ellenkező állapotot továbbra is fenntartaná. Legyenek nyugodtak Uraim! A magyar törvényhozást az igazgatóság átható uralomra jutása állitotta vissza; az igazság érzet és ennek érvényesitése volt mindenkor dominálo feladata a mi törvényhozásunknak. Az igazság érzet Uraim nem osztható meg, az nem lehet itt nagy ott kicsiny, amott elenyésző. Azon érzet mely igazságra támaszkodva követeli az ennek megfelelő intézkedést, az állam vagy a társadalom nagy ügyeiben; ugyanazon igazságérzet nem tagadhatja meg Önönmagát s nem változtathatja át lényét könyörtelen igazságtalanságra, a mikor a haza szolgálatában buzgón dolgozó nagyszámu hivatalnokainak érdemükhöz és szolgálataikhoz legalább némileg, arányosodott a mai élelmi viszonyoknak megfelelő dijazása forog kérdésben. „Annak bizonyitékától, hogy az ország legfőbb hatóságai mely értéket tulajdonitanak az igazságnak, függ főleg a népnek erkölcsi nevelése, ügyereje valamint a törvények tisztelete tekintetésen a John Stuart Millnek e mély bölcsességü szavai a mi országgyülésünk vezérlő eszméjét fejezik ki. A mi törvényhozásunk jól tudja azt, hogy ettől függ a képviseleti kormány rendszer lehetősége, ettől — az igazságtól, az igazságra törekvéstől függ legfőképen az alkotmány!

A mi feladatunk tehát csak az, hogy napnál világosabban kimutassuk a mostani helyzet igazságtalanságát, a valósághoz hiven feltüntessük annak kegyetlen lélekrázó jelenségeit. Ezt kimutatni — fájdalom nagyon is könnyü lesz. Egy hajszálnyi tulzás sem szükséges arra, hogy a 600 forint évi fizetéssel biró 4—5

gyermekkel megáldott állami hivatalnok mikénti megélésének hű ecsetelése, felrázza az illetők lelkiismeretét és sürgősség napirendjére tegye a helyzet megváltoztatásának elódázhatatlan rendszabályait.

Az 1893. IV. t. cz. csupán egy bizonyos vonalig terjedett a segélyezésben, ezen törvény csakis a magasabb fizetésü hivatalnokok fizetését és illetményeit emelte; az alsó osztályu hivatalnokokra — a kiknek pedig a legnagyobb szükségük volt a segélyre — nem terjedt ki — e törvény jótékonysága; sőt az ezen osztályuakra vonatkozólag — még hátrányosabbá tette a helyzetet mint az ezelőtt volt. Mi volt indoka — épen a legszegényebb sorsuakkal való ily keserü elbánásnak; azt mi ne keressük. Hazánk kormányának, hazank törvényhozásának cselekedeteit ellenszenves, keserű birálat alá vonni, nem egyeztethető össze azon eszmei feltételekkel melyeknek légköréből a kötelességét átértő állam hivasalnoknak soha és semmi körülmény között nem szabad kilépnie. De ha — mint igen valószinü — az állampénztárrá háruló jelentékeny kiadás szaporulatának elkerüléseké pezte az Önökkel való mostoha elbánás indokát: ez esetben nincs kétség, hogy egy ujabb törvényhozás, a mi tisztelet teljes kérelmünk és előterjesztésünk adataiból meggyőződvén a tényleges állapot mi voltáról, befogja látni, hogy az állam fináncziainak kimélete a legnyomorultabb sorsu államtisztviselők véres verejtéknek árán s azoknak szászszorosan megérdemlett fizetésük elvonásával erkölcsi tekintetben aránytalanul többet árt az állam eszméjének — s közvetve az állam valódi erejének is, mint a menynyire értékesithető azon anyagi haszon, mely ily módon az állam pénztárak részére megszereztetik.

Mi nem fogunk — hogy ugy mondjam — pompázni az alsóbb osztályu állam hivatalnokok nyomorával; nem fogunk tüntetni izgatni a szenvedésekkel, a nélkülözéssel, nem engedjük, hogy igazságos ügyünk a párt érdek és párt szenvedély forgó szelének kavargásai közé sodortassek. A mi ügyünk — legerősebb hitem rendithetetlen meggyőződésem szerint a mindenkit érdeklő általános igazságnak, a pártot nem ismerő jognak, és a fensőbb rendeltetésü méltányosságnak hazafiasügye.

Hódolva a törvénynek engedelmességgel a törvényes felsőség iránt tiszteletteljes viselettel az illető hivatali főnökök iránt mindig szem előtt tartva azon ethikai kapcsot mely a közhivatalnoknak mindenben és mindenkor szabályul szolgál; igy akarjuk mi igazságos kérésünket bemutatni hazank kormányának és törvényhozásának, igy óhajtjuk mi a kétségbe vonhatlan tények és adatok erejével bebizonyitani tisztelet teljes kérésünk ezerszer és ezerszer igazolt voltát.

„És Uraim — ha igy járunk el — pedig ez iránt az Önök komoly higgadsága és ügyszeretete csalhatatlan kezeseim . . . ez esetben hidjék el, és győzzék meg erről megbizóikat is — kérésünk meg fog hallgattatni s az igazság napja Önökre is megbizóikra is kiterjesztendi éltető sugarait.

És most engedjék meg Uraim, hogy ismételve kifejezem hálás köszönetemet megtisztelő bizalmukért, további jóakaratukat s elnöki hivatásom teljesitése körül szives támogatásukat kérjem.

(Vége.)

Megtagadott segély.

Gyermeke betegágyánál ül az anya. A kedves gyermek beteg. Valami nehéz kór gyötri a kis ártatlant. Előbb imádkozik érte, azután orvost hiv. Egy orvos elutazást adva okul, nem jön a ragályos beteghez; a másik azt izeni, hogy neki sok a betege, ujakat nem vállalhat. A gyermek orvos nélkül gyógyul meg. A jó Isten nem engedte elveszni. Ez a lelketlenség itt történt Budán. Az orvosok neveit nem irjuk ki, pedig különösen az a kinek annyi a betege megérdemelné. Nem irjuk ki azért, mert ez nyilt feladás számba jönne most, midőn a biróság egy segélyt megtagadó kőbányai orvost szigoruan büntetett.

Nem irjuk ki azért, mert az eset a „Buda és Vidéke“ szerkesztőjét érdekli, de ha ilyen lelkiismeretlenség mást érne, haladéktalanul szolgálunk a nevekkel.

Az orvos az emberiség segélyezésére esküszik, gondviselésszerü nemes munkásságáért anyagi elismerést várhat, de müködése mint a legtöbb szellemi munkásáét, nem a pénzen alapul egészen. Ha a bizalom megtiszteli, talán nem törvénybeli, de nemes kötelessége, hogy egyszer megtekintse a gyermeket s az első segély nyujtása után utasitsa a hatósági orvoshoz, vagy jelentse ki, hogy gyógykezelése, lépése előre fizetendő.

Neheztelés, vagy bármi más ok nem elegendő ahoz, hogy a segélyt egyszerüen megtagadja, mert ezzel nemes hivatását mocskolja be.

Tegyük fel, hogy a gyermek életébe kerül vonakodása, miben leli elégtételét az elkeseredett szülő? Ugy tudom, hogy a legelső orvosi tekintélyek is megteszik azt, hogy segélyt nyujtanak, különösen olyan emberekkel szemben, kik szintén az emberiség javára munkálnak.

Keresek szavakat, de nem találok mivel ezt az eljárást minősitsem, mihez hasonló példát hosszu életemen keresztül nem találok. Én elitélem, kegyetlenségnek tartom az orvos ur magatartását, megbocsátom, de nem feledem.

Ujabb tanusága ez annak, hogy az emberek egy-egy pályát nem hivatásból vállalnak, de anyagi okokból. Ez sem mellőzhető, de hol az eszmény, hol az emberi szeretet?

A III. ker. Társaskör estélye.

— Mittelmann Bernát dr. felolvasása. —

A lehető legérdekesebb esték egyikét töltöttük a mult hét szombatján a III. ker. Társaskör helyiségében. Még esti hét óra tájban alig számitottunk vendégekre a zimankós időjárás következtében, s ime! nyolcz órára már alig jutott hely a megkésetteknek. Általános terefere a bevezetés. Szép asszonyaink rendkivül melegen érdeklődtek a hideg büffé berendezése iránt s az udvarias Szende Lujzi alig győzte a kiváncsi mamák előtt feltárni a misztikus homályu büffé prózai tartalmát; — leányaink, mint az est megannyi kis királynéja, a táncz — és csak a tánczról beszélgettek; — férfiaink már inkább az aktualis politikai kérdéseket vitatták. A háttárben egyszer csak felhangzik a czigányoknak valami ouverteure-féléje s a társaság éljenzése között a tömkelegből egy mosolygó arczu fiatal ember kontakozik ki s lép a felolvasó asztalhoz: ez Mittelmann Bernát dr., az est hőse. A felolvasás czime: Mohamed és Napoleon az epileptikus jellem szempontjából. Nem hiába orvos, hanem szét is szedte amugy Isten igazában ezt a két jó urat. Napoleon méltatásánál feltüntette a lángeszü hadvezért, kinek mint államférfiunak már nagy fogyatkozásai vannak; sőt morális tekintetben egészen tartalomnélküli. Mohamedben az epileptikus karakter egy másik alakját mutatta be. Mindkettő cselekedeteinek történelmi vázlatát adva igen érdekes és vonzó előadásban ismertette az epilepszia befolyását az ember moralis érzékére.

Csak ugy dobálódzott Schoppenhauer e Kanttal; és mégis e tudományos tárgyával is mind-végig feszült figyelemben tudta tartani a társaságot, mely, igen lelkesen megéljenezte.

A felolvasás végeztével egy csomóba gomolyodtunk s vitatkoztunk Napoleon és Mohamedről, mivel az lett a vége, hogy szidtuk a belügyminisztert. Hogy miért? — azt nem mondom meg. Addigra megteritettek s kitárult tak a büffé ajtai, hol szép elárusitónőinkkel vettük fel a beszéd fonalát; még zsemlyére is alkudtunk, csakhogy tovább maradhassunk; de azok a rideg gasztronom urak kizavartak bennünket e kellemes légkörből.

Szende Lujza, ez a mindenek legfőbb rendezője, főpinczér minőségben beszélte ránk a „Carte blanche„-ot. Később mi akartuk őt rábeszélni, hogy igyék legalább belőle; azt már nem tette. Nekünk meg kellett tennünk!

A legkedvesebb háziasszouyok egyike: Tatay Adolfné ezalatt a fagylalt- és a tortaadagokat mérte ki szigoruan egyforma mértékkel rendkivül potom áron. Egy negyed óráig áltam ő nagysága mellett, várva, hogy egy adag már csak nagyobb lesz a többinél.

Mire felocsudtam álmélkodásomból: addigra meg elfogyott a fagylalt. A fiatalok már türelmetlenkedtek. Táncz! táncz! — hangzott fel minden oldalról.

Az asztalok kijebb, a vendégek bejebb kerültek s az első ropogos csárdással megkezdődött a legkedélyesebb és legfamiliárisabb mulatság. Meghosszuszoknyásodott lánykáink csak ugy röppentek a sima parketten s kipirult orczáikról le lehetett olvasni, hogy igen jól érzik magukat. Fiatal létemre szégyenkezve vonultam vissza a büffébe, mikor láttam, hogy derék elnökünk, Gyulányi Adolf mily fáradhatatlanul füzi egymásután magához a társaság szépjeit. Egy azonban föltétlenül megnyugtatott: nem egyedül voltam fiatal a visszavonultak között; Benedek Sándor tanácsos ur is ott volt, pedig annál fiatalabbnak még akkor se hinném magamat, ha ő ötven, én meg husz éves volnék.

Egyszóval: igen jól éreztük magunkat! Bocsánat, de az éjfél utáni időről nem irhatok egész bizonyossággal mert arról csak homályos sejtelmeim vannak; reggelre meg abszolute nem emlékszem.

Jelen voltak a következő hölgyek:

Benedek Sándorné, Benedek Margit, Benedek Gizella, Bleyer Károlyné, Éliás Hermina, Fälber Adolfné, Fälber Gizella, Finály Zsigáné, Gartenfeld Mórné, Grósz Józsefné, Husszerl Paula, Husszerl Berta, Kohn Samuné, Kohn Ernesztin, Milde Józsefné, Milde Aranka, Muschál Imréné, Scheidler Józsefné, Scheidler Zseni, Scheidler Jetti, Schinabeck Engelbertné, Sitz Hermin, Sitz Irma, Sitz Lenke, Szende Alajosné, Szende Antalné, Szende Vilma, Tatay Adolfné, Zboray Gyuláné.

r. i.

Egy ó-budai élete.

(Felolvastatott a III. ker. ifjusági társaskör estélyén.)

Rendkivül vásott gyerek voltam. Alig 5 éves koromban különös ambiczióm volt fákra mászkálni. Kezdetben csak ákáczra másztam, onnan többnyire — mint mondani szokás — az ördög vitt le. Később ebben a kedvtelésemben is nemesedtem s körtefára kusztam, onnan pedig édes apám czibált le. Denique nagyon mindegy volt: akár az ördög, akár édes apám vágta ujját magasba törésemnek, mindkét esetben volt mit fájlalnom. De mit használt korholás, verés, azért én mégis a magasba törekedtem s a körtefa meg én elválhatlan barátoknak látszottunk különösen gyümölcsérés idején.

Édes apám végre mégsokallotta, nem annyira a fára mászást, mint a nadrág szakitást s kivágta a kert egyetlen diszét, ősi körtefánkat.

Voltak önök már az Irgalmasoknál fogat huzatni? Hallottak, ugy-e, gyöngéd sikoltástól kezdve a legkétségbeejtőbb orditásig minden fokozatot? De az csak sifli ahoz a bömböléshez képest, mit én vittem véghez, midőn megláttam, hogy életem fája, a kedves körtefa gyökben le van vágva. Ráültem a kivágott törzsre s ugy zokogtam veszteségemen.

Ez volt az igazi, szabad, független gyermek életem végső mozzanata, mely „A körtefa tragédiája“ cz. alatt képezi egyik kedves emlékemet. Ekkor sirtam el végső jelenetét annak a kornak, melyre a komoly férfikorban is oly jól esik visszaemlékezni; mely rózsafelhőként uszik visszaemlékezésünk láthatárán mindenkoron.

Ezután következett a komoly munka ideje: édes apám beiratott az iskolába. Mester ember létére fiából magánál különb embert akart faragni, mert rendkivüli lehetséget vélt bennem felfedezni. De — kérdem önöktől, tisztelt hallgatóim, melyik szülőnek nem tehetséges a gyermeke? Ha szeret tiszta papirt ákom-bákommal befirkálni: Munkácsy lesz belőle; ha a bort szereti: pap; ha könyvet és mindent, a mi keze ügyébe esik, szétbont ugy, hogy többé össze nem rakja: orvos; ha veszekedő természetü: ügyvéd; ha keveset beszél: bölcs; ha sokat és gyakran badarat: képviselő lesz a fiuból.

A szülő, az áldott, jó szülő minden csekélyke jelből következtet; de mindig csak jót. Szerettem a fára mászni — magasra törő lelket árul el, mondta apám, miniszter lesz belőle. Csak azt nem tudta milyen miniszter? A szomszédok azt is kikoskodták, hogy földmivelésügyi miniszter leszek. Ez egy kissé derogált ugyan édes apámnak, de végre belenyugodott: legyen hát az, az is miniszter.

Eleinte csak eljártam az iskolába, mert szegény édes anyám az iskola kapujában állt — czukorral csalogatva, apám pedig házunk kapujánál — bottal kezében. Igen természetes, hogy igy inkább az iskolába mentem.

Az iskolában már koponya-furási kisérletet is kezdett tanitóm, annak a bizonyos tölcsérnek belehelyezésére, de nagyon keményfejü gyerek voltam: beletört a bicskája. Tehát csak buktam s szigorú következetességgel hordtam haza a 3. 4, 5-öt. Jó anyám ezt hanyagságnak deklarálta; apám ravasz hunyoritással sugta anyámnak: Te, anyjuk Petőfi is bukott, meglásd nagy ember lesz Szepiből.

Eleinte az első padban ültem, mert a tanitóm azt mondta: azt akarja, hogy mindig a szeme előtt legyek; később meg az utolsóba ültetett, hogy ne is lásson! Milyen szeszélyesek ezek a tanitók is!

Tizenkét éves koromig mégis hogy, hogy nem elvégeztem az elemit. Lehet, hogy belém untak, azért siettek igy velem.

A családi konferenczián, melyen ismét kisütötték, hogy nagyon tehetséges gyerek vagyok, csakhogy még nem nyilt ki az eszem, elhatározták; gymnasiumba küldenek, hogy ott folytassam tanulmányaimat, a melyeket tulajdonképen megse kezdettem.

Szeptemberben, mindjárt a beiratás után, azért szekáltam apámat, hogy a lóvonatra az iskoláig bérletet váltson; később még sok és sok minden féléért, no végre a könyvekért is; de ezért a legkevésbé. Mindent megkaptam, mindent kedvemre tettek, csak iskolába járjak. El is jártam és tanultam is valamelyest ugy, hogy eljutottam az ötödik osztályig.

Különös! Ekkor minden tanárom — mintha összebeszéltek volna — páratlan jóakarattól áthatva azt ajánlotta, hogy lépjek más pályára, legyek pld. becsületes kereskedő, vagy tisztes iparos.

Akkor még nem értettem a gonosz czélzást s zavartalanul tanultam tovább.

A hatodik osztályban már hosszú nadrágot kaptam s rövidre nyiratták a hajamat, hogy ne huzigálhassák a jó tanulók és előtornászok. A filozófiára is eljutottam. Filozófiából csak annyit tudtam, hogy fia de azt nem, hogy kinek, minek a fia.

Az Önképzőben nem müködtem; egyszer akartam irni egy verset, de azt nem adtam be. Irodalmi müködésem azért volt, emlékszem; egy izben irtam a szomszédék Miczikéjének, hogy találkozni szeretnék vele, mert oh! oh! és oh! a szivem . . . stb.

A bájos kis Miczi a sok felkiáltó, kérdő és gondolatjel között alig igazodott el; azért eljött. Én is ott voltam. E őször is bocsánatot kértem, hogy alkalmatlankodtam soraimmal s miután ő biztositott az ő ellenkezőleg, de, sőt, hanem-jéről, elkezdtem udvarolni:

Nagysád! ugy-e hideg van?

No, nem oly nagyon! — felelé a szöszke angyal.

De mégis! mondám én.

No igen, egy kissé! volt az alkalmazkodó felelet.

Az időjáráson kivül beszéltünk még a hulló levelekről, a holdról, a csillagokról s a Miczikének szegény Taxi kutyuskájáról, ki az idő szerint veszélyesen beteg volt.

Ez volt első udvarlásom.

Nem sokára azután a maturára készültem, vagyis mint mondani szokás: neki ültem és bifláztam. Mind hiába! Gyászosan elbuktam; ez volt a lehető legsötétebb bukás világos nappal. Föltámaszthatatlanul elhasaltam.

Én a tanárokat szidtam; apám akor szellemét, mely oly sokat kivan a közép iskolától; anyám, szegény, az engemet.

Fuccs a miniszterségnek!

De hisz', édes apám, a miniszterséghez nem kell kvalifikáczió — vigasztalám szülőimet — az eke szarva mellől is elhivhatnak földmivelésügyi miniszternek. Ez némileg megvigasztalta őket s továbbra is kaptam koszt-, kvártély- és mosást. Ruhát nem igértek.

Apám többszörös háztulajdonos és sok ezernek szolid birtokosa, és pedig egyetlen fia lévén, rám iratott egy házat és adott egy-két ezer forintot, hogy kezdhessek valamit; nem mintha munkára utalva lettem volna, hanem hogy saját belátásom szerint tevékenykedhessen, azaz, hogy megtanuljak a saját lábamon állni és járni.

Anyám mindenáron nősiteni akart, nehogy korhelylyé legyek; apám meg azt akarta, hogy most már mint független, becsületes polgár mutassam előbb be magam a kerület intelligenciájának, melynek névleg már ugy is eléggé ismeretes vagyok. Egyszóval: Kezdjek egy kissé szerepelni.

Ez tetszett. — Szerepelni! ez valami isteni! — Rajta hát!

Előbb azonban — gondolám magamban — mégis megnősülök. Helyes! megnősülök.

Elindultam parthie vanászatra. Huszezer forint volt a mottó!

A huszezer forintot hamar megtaláltam, no meg hozzá, magától értetődik, egy lányt is. A huszezer forintot nagyon hamar megszerettem, no később — a lányt is.

Mikor már a hozományt elvertem, ősi szokás, nem akarom mondani, ó-budai szokás szerint, még mindig maradt volna valami elverni valóm: — a feleségem. De a jobb érzés felülkerekedett bennem; nem tettem, nem!

A nő a ház tüzhely poezise, miért kiüzni hajlékunkból az eszményt, a költészetet? A női gyöngédség a férfi számitó ridegségének ellensulyozására szolgál; ő a béke angyala, miért ne szeressük őt tehát?

Igaz, gondolám magamban, szeresd őt! S lássák, tisztelt hallgatóim, mikor már a hozományt nem szerethettem, imádni kezdtem a feleségemet. A megszokás a rokonszenv érzetét a legrajongóbb szeretetté változtatta. S e percztől fogva boldog, nagyon boldog voltam.

Ez volt életem harmadik zónája. Következett a szereplés mint negyedik zóna.

Legelső dolgom volt a különböző egyletekbe és körökbe iratkozni. Mikor már beiratkoztam: elkezdtem kiabálni. — A Gernedlnél szidtam a kormányt, a Krénnél a várost, a Koronában a bizottságitagokat. Breitnernél Tatayt és Véghet.

Ez már figyelmet keltett!

Sürgettem a csatorna- és vizvezeték-kérdés megoldását, a Lajos-utcza kikövezését. Ez tekintélyt adott!

Jó eszméket propagáltam, igy: az esküteri hidat épitsék Ó-Budára a filatori gátnál, hogy a szegény munkás nép átmehessen — ha nincs munkája — Új-Pestre, a Pék-szigetre. Továbbá, hogy külön telepet épitsenek a betegeket segélyezve eltemető egyletek számára; ugyanott lennének a különböző körök és a politizáló krajzlerek egylete is.

Ez tetszett a népnek s rajongó tisztelettel vettek körül s mindenütt csak bennem, egyedül bennem látták a kerület messiását.

Hogy pedig közpályámon jövőm eléggé biztositott legyen: tudtam, hogy adakozónak kell lennem. Paktáltam tehát Politzer urral, s fölkértem őt, hogy ünnepélyes alkalmakkor nyilvánosan adjon agit nagylelküségem gyakorolhatására; mert ebben ő a kapaczitás.

Ezután eljártam bankettekre s miután a különböző belépti jegyek és gyüjtő ivekkel majd hogy pőrére nem vetkőztettek: eljártam az asztaltársaságok öltöztető ünnepélyeire, hol ekkor már fiatal kapiczitás számba mentem s a kerület vezérférfiai barátságos kézszoritásukkal tüntettek ki.

Igy növekedtem én napról-napra első tósztom óta.

Apropó! Önök, ugy-e nem emlékszenek már arra, mikor mondtam én első tosztomat?

Az időben ugyanis arról volt szó, hogy planirozzák Ó-Buda hegyes vidékét, s oda épülne az úri negyed.

Egy 216 tagu szükebb körü bizottság küldetett ki az ügy tanulmányozására és hogy a hegyek eltávolitására tervezetet dolgozzék ki.

— Nem dicsekvés akar lenni, de megvallom: én is köztük voltam.

Igen — tisztelt hallgatóim — 26 ezer lakosból 216 ot küldenek ki s ezek között engem is, ez kérem, komoly jelensége elvitázhatlan népszerüségemnek. — Ez buzditott további működésre.

A szükebbkörü bizottság azután albizottságokra oszlott, a szerint, a hány hegy van itt közelünkben. Én annak az albizottságnak lettem előadója, melynek a Mátyás-hegy planirozása jutott feladatul.

Ez egészen kedvemre való volt. Már az első ülésen úgy adtam elő a Mátyás-hegyet, mintha a mellényzsebemben lett volna.

Általános csodálkozást keltett előadásom, melegen gratuláltak még az ellenzékiek is.

(Vége köv.)

Különfélék.

— **A mult hétről.** Nappal és éjjel egyaránt havazott s nagy hótömbök lepték el az utczákat. Országsorsát jött hozzánk intézni a király. Ez volt a mi nagy szerencsénk, mert a fő- és székváros atyai gondoskodása mi felénk is tekintett, s minden lehetőt elkövetett arra nézve, hogy a merre Ő felsége halad, járhatóvá tegye az utakat. A legsikamlósabb, s emberre, állatra legveszélyesebb Albrecht-ut meg volt tisztitva a hótol, s behintve sárgás homokkal, és a járókelők idegeit nem borzongatta meg a kapaszkodni nem tudó lovak meleg párája, s nem hallatszott durva kocsisok szitka, és káromkodása, ostorok pattogása. Magán fogatok és bérkocsik roboghattak fel a várba isten kisértés nélkül, és az udvari kocsik is minden fennakadás nélkül juthattak fel a királylakta várkastélyba. Dologtalan munkások pénz forráshoz jutottak, s dermesztő oduik világot és meleget kaptak. A fő- és székváros köztisztasági hivatala 500 és 1000 számra vette fel a dolgos népet, a kiknek rendes munkakönyvük van, s felügyelőik élén lelkiismeretes munkát végeztek. A közlekedési fő utakon alig akadt számbavehető baj, s fennakadás csak azokon a helyeken volt, hol a szegényebb nép önmaga csinálja a befutt utczákon a csapást. Mert van ám még ilyen utczája is a fővárosnak számra nézve nem csekély. A közeli falvak lakói a hófuvásokon is keresztül siklottak faszánkóikon, s behozták élelmi szereiket a főváros gyomrába. Ebben sem volt tehát hiány. Csak a szegény házmestereknek nyult meg kissé az arczuk, s nem igen méregették végig a szegényebb sorsu lakókat, lévén ők a hózivatarokban nagyon szerények, s büszkeségük alább hágy, ha lapátolni és tisztitani kell a járdákat. Szóval a budai részeken, s kivált az I. kerületben példás rendben ment a hótakaritás, dicséretére az elöljáróságnak, s a rendőrségnek is, kik kora reggel bekopogtattak az egyes házakhoz, s dologra sürgették az illetékes közegeket.

— **Szent-István szobra — hóból.** A Mátyás-templom hátulsó részén, a hol a harang lábak állnak, s nyáron át a kőfaragók vidám zaja hallatszott, a mult heti hóesés alkalmával valami ügyes ember, ha nem csalódunk avatott kezü szobrász megalkotta Szt.-István alakját-hóból. A hatalmas arányu hószobor az első királyt koronával, és palásttal a jogarral kezében formázta ki, és sok bámulója akadt az intelligens osztályból is, dicsérve türelmét és képességét annak, ki ilyen mulő anyagra pazarolta tehetségét. A télnek is mégvan a maga költészete, s a hószobrász megtudta cselekedni azt, hogy derüt csalt ki az arra járók arczára.

— **Ritka ujévi ajándék.** — Zimándy Ignácz törökbálinti plebános ugy lepte meg ujév napján saját hitközségét, hogy a nevéről elnevezett utczában 246. szám alatt levő magán-

házát a hozzátartozó kerttel és butorzattal együtt a legközelebb meghivandó s a négy osztályu leányiskola s óvoda vezetésével megbizandó apáczák számára ajándékozta. Ugy kezdette nevezett plebános az ujévet, a mint végezte a tavalyit, a melyben Törökbálint község négy tágasabb terén négy egyházi kőszobrot emeltetett s azok fentartására 500 forintnyi alapitványt tett le. Ezek a nemes cselekedetek sokkal jobban beszélnek magokért, minthogy Zimándy Ignácz. kinek nemes tettei már-már állandó rovatát képezik lapunknak, bővebb dicséretre szorulna.

— **Helyettesités** Kontra Kálmán a pilisi felső járás közkedvelt főszolgabirója megrendült látóképességének helyreállittatása tekintetéből 2 havi időtartamra szabadságoltatván, a járási hatóság ügyeinek ideiglenes vezetésével a munkabiró és tetterős fiatal járási szolgabiró, Mihálovics János lett megbizva.

— **Községi tisztujitások.** A mint hirlik, most ejtetnek meg az időszaki községi restaurációk a pilisi felső járásban, de ezek eredményeiről sajna nem kapunk illetékes kezekből értesitést; — Ugy mellékesen tudtuk meg, hogy Solymáron Thaller János, a községnek eddig évek hosszu során át volt derék közpénztárosa lőn községi birává megválasztva. — Boros-Jenőn pedig Stampf Ferencz, a községnek már régtől fogva való kitünő birája lett ujból és közfelkiállitással birává kinevezve. — Ürömben is legutóbb voltak a községi választások; mily eredménynyel? — nem sikerült megtudni.

Duna-Bogdányból. A beállott hosszu téli esték alkalmával a duna-bogdányi társaskör is uj, pezsgőbb életre ébredt. Derék elnöke, Wallenfeld Mihály ur buzditása folytán már több felolvasó estélyt rendezett. Igy Szappanyos Károly, reform. lelkész a község multjáról; Halmay Fülöp telekönyvi betétszerkesztő, a telekkönyről; Reitter Mátyus; r. kath. főtanitó pedig a házinevelésről tartottak eddig tanulságos és népszerü felolvasásokat, melyeket rendesen Szappanyos Károly reform. lelkész ur szavalatai füszereznek. A kör kedélyes esték által nagyban iparkodik czéljához, a magyarosodás — és e közmüvelődés előmozditása felé törekedni. Az ujabban megválasztott tisztikar: Kormos Ödön, közs. jegyző, elnök; tiszt. Jelinek, Antal, r. kath. segédlelkész, alelnök; Szabó Ferencz, könyvtáros; Kuffart György pénztáros; Szappanos Károly reform. lelkész, jegyző és Köpf Rezső, Heer Józsi, Lázay Béla meg Spalt Márton választmányi tagokst szivből üdvözöljük fontos állásaikon, s óhajtjuk, hogy elődjeikhez méltóan fogják azt betölteni, s különösen a tudtunkkal még nagyon elmaradt magyarosodást előmozditani.

— **Földváry Mihály.** Lapunk zártakor vesszük azt a megdöbbentő hirt, hogy Földváry Pestmegye kitünő alispánja és a leg kitünőbb az alispánok között meghalt. Érdemeit maradandóan őrzik tevékenysége, alkotásai. Egy nagy alakja szállt jelen korunknak a sirba, a ki mindvégig igaz és magyar volt. Halála az egész megyében és országban részvétet kelt. Áldás emlékére.

— **Tudomásul**. Dévai Szőllősy István ur nem kiadója többé lapunknak. A „Buda és Vidéke“ erősödése, előfizetői szaporodása a felhalmozott teendők nem nehezedhetnek többé ő reá. Rendes, kiadóhivatalt kellett szervezni. — Szőllősy István ur buzgóságának, lelkességének lapunk nagyon sokat köszönhet és szivességét nyilvánosan köszönjük meg. Nem válik meg azért lapunktól, annak továbbra is jó barátja, támogatója, munkatársa marad.

— **Bióválasztás.** Sziget-Monostorról irják lapunknak, hogy a községi tisztujitás a járás szeretett főszolgabirója Kontra Kálmán elnöklete alatt végrehajtották. A választás eredménye a következő: közigazg. biró: H. Csery József, törvénykezési biró: S. Bitter István, közgyám: H. Szalai István, esküdtek; legifjabb Szalai István, H. Mácsai József és Debreczeni Mihály. Kontra Kálmán főszolgabiró a választás megkezdése előtt igen szép és lendületes beszédet tartott, kiemelve a községi előljáróság kötelességét és hivatását. Bármily kicsi egy község a jó elöljáró érdemei itt is halhatatlanok. A választással az egész község meg van elégedve és az uj elöljáróság valamint a község érdemdus derék jegyzője az ügybuzgó Badics János müködése elé a legszebb reményekkel néz. E remények jogosultak annál is inkább, mert Sziget-Monostor birája H. Csery József évek óta viseli a tisztet a község és felebbvalói teljes elismerése mellett. Nem csak igazságos, de éjt napot egyé téve időt és fáradságot nem kimélve munkálkodik községe boldogulásán, és anyagi jóllétén. Oyan biró ki nem hiában viseli a birói pálczát, de község történetében fényesen irta be nevet.

— **A Buda és vidéke panaszkönyve.** Megbizható forrásból értesülünk hogy a II. ker. Csónak-utcza nagyon gyéren van világitva, mely körülményre az intéző körök figyelmét ezennel meghivjuk.

— **Hirek Budafokról**. A kádár segédek szakegyletük javára folyó évi január hó 12-én zártkörü társas bált rendeznek a Wagner Ferencz-féle (Fő-ut 9798. sz.) vendéglőben. Kezdete este 8 órakor. A zenét Mauterer Jakab közkedvelt vörösvári zenekara szolgáltatja. — Budafok községben villanyos világitás bevezetése is kilátásban, melyre már a község a kizárólagos telepitése engedélyt egy budapesti szakértő mérnöknek megadta. — Mult évi deczember hó 14-én Paholtzky József Budafok község vols birája, közgyámja, esküdt és községi képviselő elhunyt 60 éves házában. Életének felét a közjólét javára forditotta, a községi képviselőtestület részvéte Czermann József községi biró inditványa folytán a deczember hó 15-én tartott gyülés alkalmából jegyzőkönyvbe vétetett. A boldgult özvegye a község előljárósága által értesitetett. Az elhunyt François Lajos helybeli pezsgő borgyáros apósa.

— **Helyreigazitás.** Az árvák karácsonyfája kimutatásában Hartman István 5 frt, adakozása helyett Heinrich István volt nevezve, mit ezennel Hartman István nevére kiigazitjuk.

— **Helyettesités.** Budakeszen nagy megelégedésre szolgál, hogy adminisztratornak tisztelendő Neumayer Ferencz ur lett helyettesitve. A község feltétlenül ragaszkodik a derék lelkészhez, kinek megválasztása közóhaj. Reméljük, hogy az intézők a nép jogos akaratát figyelembe veszik.

— **Haladás**. Nagy-Tétény községben gőzmalom épül, mely a tavaszszal valószinüleg elkészül. Valahára akadt egy vállalkozó, ki a szegény tétényiekre is gondolt.

— **Szerkesztő-változás.** A kertészeti egyesület közgyülésén „A Kertészeti Lapok“ szerkesztőjévé egyhangulag Rozenbach Ferenczet a „Buda és Videke“ munkatársát választották. Rozenbach Ferencz 27 évig volt a „Fővárosi Lapok“ kedvelt budai tudósitója . . . Lelkiismeretes pontos ember, ki megfelel annak amit elvállal.

— **Halálozás.** Lernbacher Antal Budaváros volt gazdája 76 éves korában meghalt. Ismert alakja volt Budának. Daczára, hogy csak rosszul beszélt magyarul, a magyar ruhát holta napjáig viselte.

Közgyülés.

A „Kelenföldi kör“, melynek hivatása a Kelenföld jövőjének emelése, megtartotta közgyülését. Nagyon sajnáljuk, hogy a fővárosi sajtó ezt a fontos hivatásu kört nem részesitette elég figyelembe. A kör programja egyik pontja az, hogy a Kelenföldet közelebb hozza a fővároshoz és azt kellemes kiránduló helylyé tegye. Ez olyan kérdés ami felett a sajtónak nem volna szabad felületesen átsiklani

A közgyülésen jelen voltak:

Országh Sándor, Hirschler Mór dr., Kahn Gusztáv, Reutter Nándor, Bruck Jakab, Herzman Bertalan, Hein Lipót, Koch József Osztoics Mikály I. ker. előljáró, Schönfeld Károly, Lobmayer M. K. Schiff Mór, dr. Unger Bernát, dr. Novák Ignácz, Petrik Márton, stb. Az elnöki széket Országh Sándor foglalta el, ki mindenekelőtt bejelentette, hogy a belügyminiszter a fölterjesztett alapszabályokat jóváhagyta s igy a kör már végleg megalakultnak mondható. Megejtették ezután a választást, még pedig a következő eredménynyel: Elnök dr. Országh Sándor, másod elnök: Hirschler Mór, alelnök; Kahn Gusztáv, titkár: Mártinek Ágoston, ügyész: Jámbor Gyula, pénztárnok: Hein Sámuel, ellenőr: Weidinger Pál, gazda; Horváth János, könyvtárnok: dr. Dévay Mór. — Választmány: Rendes tagok: Barabás József, dr. Csorba Ferencz, Dániel György, Drechsler Béla, Tóváro-i Fischer Ignácz, Frey Alajos, Gaamauf Károly, Garancsy Mihály, Hein Lipót, Herz Ármin, Herzmann Bertalan, dr. Hets Ödön, Koch József, Lobmayer Mátyás, Manoilovics Viktor, Molnár Norbert, Osztoics Mihály, Peringer Ferencz, Petrik Márton, Reutter Nándor, Saxlehner Árpád, Schönfeld Károly, dr. Unger Bernát, Stein Péter. — Póttagok: Eckstein Bernát, Hanzman Károly, Loser Mátyás, Novák Ignácz, Záborszky János, dr. Strelinger Samu,

A tisztviselői kar megalakulta után dr. Dévay Mór és Kahn Gusztáv inditványeit vették tárgyalás alá, melyek szerint a kör minden erejével hasson oda, hogy a vámház-téri hid elkészülte után a budai hidfőtől a kelenföldi állomásig országut épittessék és ezután ez országuton villamos vasut létesittessék. Az inditványokat természetesen egyhangulag elfogadták.

Birtokváltozások

Budapest székes-főváros duna-jobbparti részén az utóbbi hét folyama alatt.

— Közli: **Fodor Kálmán.** —

1. A buda 8431. számu tjkvben (10.430, 10.444, 10.445/a) hrszám alatt felvett, a Lágymányos dülőben fekvő 28.777 □-öl területü telek Bengyer Nándorné szül. Fill Emmáról 93.525 frt 90 kr. vételárban Balla Árpád és 16 érdektársára.

2. A budai 243. számu tjkvben 555. hrszám alatt felvett az I. ker. Szent János-utcza 8. sz. a. fekvő ház Forster Emil és nejéről 8000 frt kisajátitási árban a fővárosi közmunkák tanácsára.

3. A budai 2700. sz. tjkvben 4882. hrszám alatt felvett a C atárka dülőben fekvő 1 hold 150 □-öl területü szőllő Wittmann Ferencz és nejéről özv. Engler Ferenczné szül. Wittman Magdolnára öröklés jogczimén.

4. A budai 7909. sz. tjkvben 4883. hrsz. alatt felvett a Csa árka dülőben fekvő 950 □-öl területü szőllő Wittmann Ferencz és nejéről öröklés utján Wittmann Istvánra.

5. A budai 2300. sz. tjkvben (4030., 4031.) hr. szám alatt felvett, a III. ker. Üröm-utcza 29. sz. a. fekvő ház öröklés utján özv. Engler Ferenczné szül. Wittmann Magdolnára és Wittmann Istvánra.

6. A budai 5919. számu tjkvben (3869., 3870.) hrszám alatt felvett, a III-ik kerületben Zsigmond-utcza 108. szám alatt fekvő ház Spitzer Rezsőnéről 10.400 frt vételárban Altstock Gyulára és Felixre.

7. A budai 5703. számu tjkvben (2875., 2876.) hrszám alatt felvett, a II-ik kerületben Ország-ut 10. sz. a. fekvő ház Rosmayer Ferenczről öröklés czimén ifj. Rosmayer Ferenczre.

8. A budai 9495. számu tjkönyvben (10.280., 10.282 b—2.) hrszám alatt felvett, a Lágymányos dülőben fekvő 1500 □-öl területü szőllő fele része kiskoru Michlberger Katalinról 1440 frt vételárban Krajcsovics Ferencz és nejére.

9. A budai 3253. számu tjkvben 6325/4. hrszám alatt felvett, a Kuruczles dülőben fekvő 1 hold területü szőllő fele része Krepsz Borbáláról 800 forint vételárban Dr. Rónay Károly ügyvédre.

10. A budai 2360. sz. tjkvben 4141. hrszám alatt felvett az Ujlakban Seregély-utcza 10. sz. a. fekvő ház Kitzinger Máriáról öröklés utján Demetrovits Pálra.

11. A budai 202. számu tjkvben (421., 422.) hrszám alatt felvett, Attila-utcza 109. sz. a. fekvő ház 1/4-ed része 500 frt vételárban Bauer Lajosról Friedländer Miksára.

12. A budai 7342. számu tjkvben (6271., 6272., 6274/a—2.) hrszám alatt felvett, a Kuruczlesdülőben fekvő 1100 □-öl területü szőllő Karl Nándor és nejéről 1550 frt vételárban Bródi Fannira.

13. A budai 1479. sz. tjkvben 2585. hrszám alatt felvett, a gyorskocsi-utcza 42. szám alatt fekvő ház, az 5991. és 5993. hrszámok alatt felvett, a Termékeny dülőben fekvő 1000 □-öl és 1 hold 350 □ öl területü szőllők Womacsk Frigyesnéről öröklés utján Womacska Frigyesre.

14. A budai 2471. hrszám alatt Főherczeg Albrecht-ut 16. sz. a. fekvő ház, továbbá a 2518. hrszámu Szalag-utcza 26. sz. a. fekvő ház, az 5965., 5966. és 5967. hrszámok alatt felvett, Termékeny dülőbeli szőllők Vomacska Frigyesnéről öröklés jogczimén Susa Manóné, szül. Storbek Izabellára.

15. Az óbudai Kerék-utcza 33. sz. a. fekvő ház

Baranyay János és nejéről 2975 forint vételárban Szántner Mátyás és nejére.

16. A budai 9412. számu tjkönyvben 10.736. hrszám alatt felvett 600 □-ölnyi Gellérthegyi szőllő Gaál Antal és nejére 4300 forint vételárban Weisz Gyulára.

17. A budai 2787. tjkvben 5204. hrszám alatt felvett a Zöldmál dülőben fekvő 1 hold 450 □-öl területü szőllő az 5220/a. hrszámu 1485 □-öl területü zöldmáli szőllő, az 5060. hrszámu 950 □-öl területü Pasarét dülőbeli szőllő, az Ujlakon (4408., 4409.) hrszám alatt felvett III. ker. Lajos-utcza 91. sz. a. fekvő ház s a 4857. és 5208. hrszámok alatt felvett 900 és 1000 □-öl területü Csatárkai szőllők Höltzel Erzsébetről öröklés jogczimén özv. Nicsák Sebestyénnére.

Mulatságok.

— **Népkönyvtár bál.** A budai népkönyvtár bál fényesen sikerült. Előkelő közönség töltötte meg a termeket. A bál lady patronesze Nyilhegyi Rupp Zsigmondné urnő volt ki tisztjét szeretetreméltó előzékenységgel teljesitette.

*

— **Mulatság.** Az I. ker. polg. kör. fényesen sikerült estéjével nyitotta meg a budai farsangi mulatságok sorrendjét. A pezsgő jókedv és az I. ker. polg. körben hagyományos kedélyes barátságos hangulat a kora reggeli órákig a legjobb kedvben együtt tartotta a szép társaságot, annyira, hogy csak a legrövidebb idő alatti viszontlátás reményével véltek meg szép hölgysink a vidámmá lett termektől. — Mint mindig, úgy az alkalommal is szép eredmény jutalmat a rendező bizottság buzgalmát, menynyiben az első négyest 52 pár tánczolta. — A szép számmal megjent hölgyek közül a következőket sikerült feljegyezni: Asszonyok dr. Erdey Mihályné, Fränkl Ferenczné, Garay Antalné, Harmaty Józsefné, Hofbauer Józsefné, Kapeller Kristofné, Király Béláné, Liszity Miklósné, Daváry Gézané, Mezey Béláné, Miskey Béláné, Plisics Miklósné, Prineczki Vilmosné, Räth, Józsefné, dr. Verédy Dezsőné, özv. Saager Imréné, özv. Sanersitz Péterné, Sopronyi Gedeonné, Strcuk Józsefné, Tóth Józsefné, Uhl Antalné, Zehr Pálné, dr. Zerédy Alajosné. — Jelen volt leányok: Erdey Katinka, Fränkl Fánika, Garay Gizella, Hofbaer Irma, Jámbory Kornélia, Kapeler Lújza és Etelka, Király Böske, Liszity Ilonka, Laváry Ferike és Annuska, Mátyus Gizella, Plisič Ilonka, Saager Ida, Sauersitz Margit, Szuly Gizella, Straub Melanie, Uhl Ilonka Zecher Matild, Zerédy Jolánka és Rózsika, Zimerer Mariska, Zombory Sárika, Zurnay Józsa, Zutterer Margit és Terike, Zwimmer Matild, Zwoványi Valéria.

*

— **A legszebb budai bálok egyike az ó-budai torna bál**, mit 1895. február hó 1-én a Korona vendéglő termeiben Tornász tánczestély czimen rendez az ó-budai előkelő tornász fiatalság. A rendezőség a bál sikere érdekében mindent elkövet és az fényes és kedélyes mulatság lessz. Megjelenésüket a legelőkelőbb családok bejelentették. A rendezők névsora a következő: Botzenhardt János elnök, Szende Alajos alelnök, Botzenhardt Ferencz titkár, Aleman Aladár pénztáros, Martin Gyula ellenőr, Bauer Oszkár, Bonin István, Cristofoli Eduard, Holzbauer Gyula, Lenz József, Mindér Ernő, Mittelmann Bernát dr., Petrovich Tivadar, Reisz Mór dr., Ruh Géza, Schelling Ödön, Schinabeck Engelbert, Steiner Dezső, Weber János, bizottsági tagok. Jegyek csak a meghivó előmutatása mellett válthatók és pedig a rendező bizottsági tagoknál a tánczestély estéjén a pénztárnál. Személy-jegy ára 1 frt 50 kr. Kezdete este 8 órakor.

*

— **Mult heti számunk** lezárta után vettük a tudositást, hogy a kedélyességéről ismert. „Azért is tekéző társaság“ f. hó 5-én az „Európa“ szálló disztermében a mult éviekhez méltó, pompásan sikerült családi estét rendezett. Jelen voltak: Asszonyok: Antolek Józsefné, Aranyosy Károlyné, Becsák Jánosné, Dencz Adolfné, Dorosich Ferenczné, Elek Árpádné, Jakabb Árpádné, Kemény Istvánné Kharl Antalné, Krinncz Norbertné, Lengyel Sándorné, Lengyel Vilmosné, Mezey Béláné, Oresek Antolek Károlyné, Sántha Lászlóné, Schmidt Ferenczné, Schmidt Károlyné, Szemle Mórné, Tábory Dezsőné, Unger Károlyné, Virter Antalné, Zenovicz Gusztávné, Zdorek Jánosné — Leányok: Aranyosy Ilonka, Hubert Jolán, Jean Emilia, Káldy-Corosich Gizella, Kemény Etel, Kobilitz Ida, Lengyel Margit, Markup Paula, Oresek-Antolek Mariska, Raubal Selma, Simonovics Rózsi, Schiefner Jolán, Szabó Ilonka, Szemler Jolán, Virter Irén, Zdorek Evelin, Zdorek Irén, Zöldessy Irma. — A szép névsorból vagy inkáb szépek névsoráből azt látjuk hogy sok közöttük budai. Nem mulaszthatjuk el sajnálkozásunkat kifejezni, a felett, hogy e kedélyes társaság, nem Budán tartja estélyeit. — Maradjunk itthon, ha kissé szegényesen is, annál hamarább belátja végre a hatalom, hogy bizony kár nem gondoskodni, hogy a magunk itt honában is megtaláljuk a társaságokhoz méltó helyiségeket s annál rövidebb ideig fogjuk még sóhajtozni hogy: Budai vigadó! jöjjön el a te születésed napja.

*

— **A Typografia** dalkör február 16-án tartja a „Fáczan“ vendéglőben a Nagypityokfalvi községi bucsút. Ez a kedélyes jelmez mulatság már azért is érdekes, mert sok eredeti ötlet szerint van rendezve. A meghivóból idézzük ezt a verset:

„Azért föl! jertek minél többen
A nagypityokfalvi bucsúra!
Nyavalya rossz kedv, minden ellen
Ez a legjobb kura!“

Család-jegy 2 frt, személy-jegy 1 frt. Jegyeket válthatni előre: Hercsek J. (államnyomda), Frech S. (részény-nyomda), Prihoda B. (Pester Loyd), Kabakovich Gy. (fodrász-üzlet fő-utcza) és a Fáczánnál az egylet helyiségben.

*

— **Az első ó-budai III. kerületi nemzeti asztaltársaság.** január 17-iki jótékonyczélu estélyét (III. ker. Korona vendéglő) érdeklődéssel várják. A jövedelem a szegénygyermekek felruházása javára esik.

*

— **A budai ifjak köréből alakult** rendező bizottság 1895. január hó 15-én a „Fáczán“ összes termeiben II. ker. Medveutcza 6. szám a Mentő-egyesület javára Jelmez estélyt rendez. Kezdete este 8 órakor. Vége reggel 6 órakor. A 23-ik ezred zenekara játszik. Szerelmi posta. Előre váltott személyjegy 80 kr, családjegy 1 frt 80 kr, este a pénztárnál személyjegy 1 frt, családjegy 2 frt. Jegyek kaphatók: Berger Vincze a „Fáczán“ vendéglőnél. Özv. Cullmann Rezsőné, virágüzletében, Fő-utcza 10. sz. Leimstedter Károly fodrász üzletében Fő-utcza 46. Veisel György vendéglőjében, Vár, Országház utcza. Anton Antal fodrász üzletében, Kacsa-utcza 25. és a rendező-bizottsági tagoknál.

*

— **A budai kereskedő ifjak** asztaltársasága Tea estélyéhez, mely január hó 17-én II. ker. fő-utcza 74. sz. a Payer Ferencz vendéglőjében lessz, nagyban folynak az előkészületek. A bizottság szorgalmatoskodik, hogy a mulatság számot tegyen a budai farsang eseményei között.

*

— **A budai polgári körben** f. hó 5-én megtartott tánczmulatságon résztvett leányok és nők névjegyzéke: Schober Gizella, Manbriny, Szvierák Margit és Gizella, Bárczy Irén, Kugler Izabella, Lukse Fábry Izabella, Gizella és Malvin, Szügyi Gizella, Tabody Margit, Litvay Margit, Szukováthy Mariska, Straub Méláne, Szalay Olta, Schönau Margit és Mariska, Eckert Ella, Róka Ilona, Voigt Fáni, Henisch Hermin, Horvay Aranka, Plechschmidt Helén, Szőke Jolán, Illés Margit, Giffing Ida, Tiszay Elza kisasszonyok. Asszonyok: Rupp Zsigmondné, dr. Vass Tamásné, Bárczy Lászlóné, Szukováthy Istvánné, Filó Jánosné, Tabody Józsefné, Litvay Mátyásné, Róka Józsefné, Horvay Árpádné, Turján Józsefné, Lukse Fábry Béláné, Szvierák Ágostné, Kozma Gyuláné, Szalay Győzőné, Smich Lajosné, Schönau Frigyesné, Straub Józsefné, Pleschschmidt Frigyesné, Illés Gyuláné, Károlyi Gyuláné, Buday Józsefné.

— **A budai izr. nőegylet** alapjának javára 1895. évi február hó 2-án (szombaton) a VI.-VII. ker. kör disztermében (Andrássy-ut 39.) Jótékonyczélu zártkörü tánczmulatságot rendez. Személyjegy 2 frt. Családjegy (3 személy) 5 frt. Belépő-jegyek a rendező-bizottsági tagoknál, a nőegylet helyiségében (II., Öntőház-utcza 5) és este a pénztárnál kaphatók. Kezdete este 8½ órakor. Megfoghatatlan hogy budai bált miért tartanak Pesten?

*

— **Az I.—III. kerületi szállodások és vendéglősök** tánez estélye február 12-én lessz a „Fáczán“-ban. Ez a tánczvigalom nemcsak népesnek, de igen diszesnek igérkezik. Ilyen volt mindig. A rendezőség fáradhatatlanul és dicséretes buzgalommal müködik.

*

Kérjük a vidéki bálrendezőségeket, hogy a mulatságokról előleges jelentést és kimeritő tudósiiásokat lehető gyorsan küldeni szíveskedjenek. Felülfizetések közlésére is igényt tarthatnak előfizetőink.

A farsang alkalmából felhivjuk a budai bálok rendezőségét, hogy adakozzanak a magyar irók segélyegyletére Az adományok Vadnay Károly nevére küldendők IV. Magyar-utcza.

*

— **“Szt Lukács-fürdő“ részvénytársaság Budapesten. Téli kura** a kényelemmel és pompával berendezett iszapfürdőben, mely a szállodákkal egy épületet képez. **Uj!** Gyógykezelés zuhanynyal (Douche massage). Prospektust küld az igazgatóság, Budapesten.

Hasznos tudnivalók.

— **Nagy lakások kiadók** az Aakotás utczában. Ugyan itt van egy szép fekvésü telek is eladó.

— **Házmester ajánlkozik.** Legjobb bizonyitványok.

— **Eladó egy gyermek ágy** a legjobb karban.

Trájtler Károly úr választ jövő számunkban közöljük.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:
Mindszenti Erdélyi Gyula.

SCHIEN KAROLY
mü- és épület-lakatos
Budapest, II., Batthyányi-utcza 1. sz.
Varrógépek és kerékpárok raktára.
ajánlja magát **telefonok, villámháritók, szócsövek** és **szobai távirdák** berendezésére. **Javitások a legjutányosabban eszközöltetnek.**

Wirker János Fiai utódai
vas, vasáru, szerszám, konyha- és háztartási-czikk raktar
Budapest, II. Fő utcza 48.
Teljes konyhaberendezések igen jutányosan.
Képes árjegyzékek kivánatra ingyen és bérmentve.

ZIMERMAN FÜLÖP
vendéglős
I. ker., Álagut-utcza 2. sz. „a zöld keritéshez“
ajánlja magyar konyháját, természetes tolnavidéki borait és köbányai sörét. Tiz liter bor megrendelésnél a házhoz szállitáson kivül 10% kedvezmény adatik.
Fiók vendéglője: I. ker. Vár, Fortuna-utcza 16. szám, mely társasvacsorák, összejövetelek és menyegzői lakomák tartására igen alkalmas.
Számos látogatásért esd
A vendéglős.

GANZ és TÁRSA

vasöntöde és gépgyár-részvény-társ. Budapesten.

Gáz- és Petroleum-motorok álló vagy fekvő, egy vagy két hengerrel.

Készit:

A) **gépeket és épitési munkákat, teljes malomberendezéseket, vasutt kocsikat es vasuti fölszereléseket, transmissiókat.**

Speczialitásai:

B) **kéregöntvény** vasuti kerekek, váltók, zuzóművek, hengerek-és ágyúgolyókhoz.

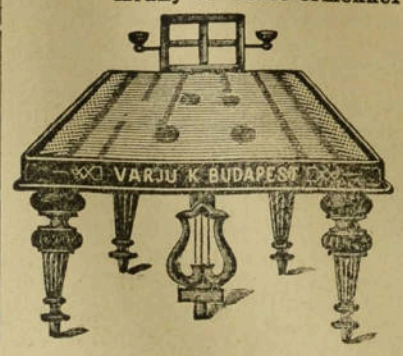
Hengerszékek kéregöntetü hengerekkel mind a magas malmászathoz, mind pedig a parasztra őrléshez s **egész malomberendezések.**

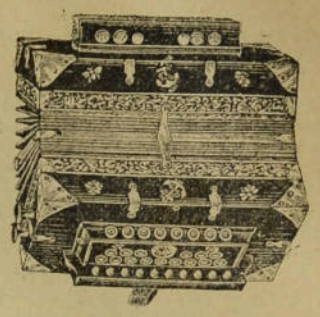
Facsiszoláshoz, papir- és czelluloza-gyártáshoz való gépek. Vizikereket nagy sikerrel pótló **turbinák.**

Villamos világitas nagy távolságra is a motortól.

Zsilipek, csővezetékek, frictiós kapcsolások, rotatiós dynamométerek. Aczélöntés.

Arany és ezüst érmekkel kitüntetett hangszer-ipar.

VARJU KÁROLY

császár és királyi szabadalmazott hangszer-ipar.

Budapest, VIII., Kerepesi-út 47. sz.

Ajánlja saját gyártmányú hangszereit, különösen erős, tiszta **csengő hangú czimbalmait** jótállás mellett; továbbá **harmonika, hegedű, fuvola** és egyébb hangszer nálam 15%-kal olcsóbb, mint bárhol. — Most jelent meg a magyar **harmonika iskola**, az egy soros harmonikához 32 válogatott legszebb dallal, melynek segélyével fél óra alatt megtanulhat a harmonikákon játszani, ára 90 kr., mely összeg beküldése mellett bérmentve küldi meg a kiadó, **Varju Károly.**

Képes nagy árjegyzék ingyen küldetik.

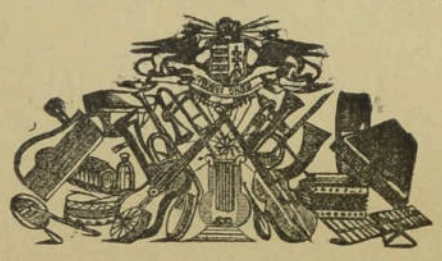
Stowasser J.

hangszergyáros.

Csász. és kir. hadsereg szállitója.

BUDAPEST,

II. kerület, Lánczhid-utcza 5. szám.

Nagy berendezett választékos raktár minden e szakmába vágó tárgyakból, **kézi harmonika** még eddig elérhetetlen erős hang és tartóssággal.

Minden néven nevezendő s e szakmába vágó javitások pontosan és jutányosan eszközöltetnek.

Árjegyzéket dijmentesen küld.

Értesités.

Van szerencsém a tisztelt közönség becses tudomására hozni, hogy Szerényi Béla úrnak a **Svábhegyen** ujonnan épült házában **a nap minden idejében** mindennemü **sütemény és pecsenye megsütésére alkalmas kemenczét** épitettem a mélyen tisztelt közönség kényelmére.

Magamat a tisztelt közönség pártfogásába ajánlva, maradok

kiváló tisztelettel

Löwenstein Antal,

cs. és kir. udv. sütőmester.

Vendéglő az „Alaguthoz".

Minden vasár- és ünnepnap hangverseny Kutschera zongora-művész közreműködésével, **pont 10 órakor villanyos zene-egyveleg.**

Jó italok és izletes ételekről, valamint előzékeny kiszolgálásról gondoskodva van.

Számos látogatást kér

Schlaucher Ferencz,

vendéglős.

Krisztinaváros, az Alagutnál.

MATTONI-FÉLE GIESSHÜBLER

legtisztább égvényes savanyuvizet

Van szerencsém a t. cz. közönség becses figyelmébe ajánlani a

krisztinavárosi

CASINO-SÖRCSARNOKOT,

mely a legujabb kor igényeinek megfelelően, kényelemmel és fényesen van berendezve.

Külön szobák, továbbá bál és hangversenyek tartására termek ugy az emeleten, mint földszinten rendelkezésre állanak.

Ma zene!

BARABÁS JÓZSEF.

THE MUTUAL

new-yorki életbiztositó-társaság.

Alapittatott 1843.

	1892. év végén	1893. év végén
Összes vagyon . . .	907 millió fr.	968 millió fr.
Bevételek	208½ » »	217⅓ » »
Teljesen tehermentes Külön nyereménytart.)	78½ » »	93 » »

Ily magas tehermentes nyereménytartalékot a világ egyetlenegy biztositó-intézete sem mutathat fel. Biztositások minden táblázat szerint a legelőnyösebb feltételek mellett. — Mérsékelt dijak és magas nyeremények. — A kötvények két év után megtámadhatlanok, 3 (három) év után nem válhatnak érvénytelenné.

MAGYARORSZÁGI VEZÉRIGAZGATÓSAG:

VI., Károly-körut 26. szám.

WALLA JÓZSEF

czementáru-gyára

és

épitési anyagok raktára.

Budapest, VII. ker., Rottenbiller-utcza 13. sz.

Vállalkozik:
Granitterazzo
Betonirozások,
Csatornázások,
SzóKőkutak
Cementlapok és
Mozaik lappokkali
kövezések
elkészitésére stb.

Raktárt tart:
Keramit lapok,
Kelheimi lapok,
Mettlachi lapok,
Terracotta-aruk,
Kőfedélpép,
Tüzálló téglák,
Kémeny rakványokból stb.

Gyári raktára a gartenaui Portland cement és vizhatlan mészgyárnak.

Mennyezet (Stuccatur) nádszövet raktár.

ALBINI LAJOS

ezelőtt

Reinl József

rövid-, szőtt-, csipke- és férfi-divatárú raktára

II, ker., Fő-utcza 40. sz. a.

Ajánlja dúsan felszerelt raktárát. **Rajzolt és kezdett vászon tárgyak, kezdett** és **kész himzések,** posztó, bársony és canaván, **fakeretek, állványok** kézimunka beillesztésre, **kezdett** és **kész** montirozott bőr-, atlasz-, plüche és papir tárgyak.

Nyomatott Heisler J. kő- és könyvnyomdájában. Budaest, II. Várkertrakpart 1. sz. (Kluseman-féle ház.)

Budapest, 1895. IV. évfolyam 3. sz. Vasárnap, január 20.

BUDA ÉS VIDÉKE

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI ÉS TÁRSADALMI HETILAP

Az I. kerületi polgári kör,

II. ker. polgári kör, a krisztinavárosi vöröskereszt-egylet és a budai kereskedő-társulat stb. közlönye.

KIADÓ-HIVATAL, hol előfizetni lehet és hirdetések felvétetnek: I. ker. Alkotás-utcza 12/a. Szőke-ház.

Megjelenik minden vasárnap. Előfizetési árak: Egész évre 12 korona, félévre 6 korona, évnegyedre 3 korona. Egyes szám ára 24 fillér.

SZERKESZTŐSÉG, I. ker., Alkotás-utcza 12/a. Szőke-ház. kéziratokat és közleményeket ide kérjük küldeni.

Egyhangu választás Ó-Budán.

Semmi sem bizonyithatná oly fényesen a III. kerület társas életének jelenlegi nyugodt békés voltát, mint a Társaskör tisztujitó közgyülésének egyhangu választása.

Az oly feltünő jelenség, mely mélyen megérdemli, hogy vele e helyen foglalkozzunk, megérdemli különösen azért, mert az elvi és személyi differenciák még nem régiben két táborba osztva tették egymás elkeseredett ellenségeivé derék, munkás férfiainkat.

Hogy ki, vagy mi volt mindennek az oka, azt nem kutatjuk; de fölösleges is volna; elég tudnunk azt, hogy a khaoszból való teljes kibontakozás a jövő, a boldog Ó-Buda körvonalait teszi már láthatóvá előttünk, melynek elérésehez immár egyenes és bevilágitott út: az együttes, békés és kitartó munkálkodás útja vezet.

Ezt a hallgatag elhatározást láttuk érvényre emelkedni a mult községi választásnál, s ezt látjuk most mintegy szankcionálva Kugler Józsefnek a Társaskör közgyülésén tett fölszólalásában, melynek következménye egyhangu választás lőn.

Tragikus végkifejlést igért valamikor az annyiszor fölemlitett képviselőválasztás után bekövetkezett bonyodalom, s ime mégis a lehető legkielégitőbb, legmegnyugtatóbb lett. A kedvező megoldás megtartá a szereplőket továbbra is a társas életnek, és a mi fő: a történtekből mindenki levonhatja a tanulságot.

Az igaz, hogy voltak hosszas és kinos jelenetek, melyek majd hogy tökéletesen ki nem fáraszták idegeinket; de könnyen feledjük a kellemetlent, a boszantót: mert ha a vége jó, minden jó!

Nem állitjuk azonban, hogy a jövőben egyáltalában nem nyilvánulna más, mint csak egy akarat, egy elv. Volt és leszen is mindig olyan, ki vagy csupa ellenkezési viszketegből, vagy egyéb okból mindig azok ellen van, kik tehetségükkel, munkásságukkal oly népszerüséget vivtak ki, mint a III. kerületben Gyulányi, Kugler, Tatay, Végh és mások.

Jogos ambiczió vezérelhet minden tisztességes polgárt a közéletben szerepelni; de jogtalanná leszen ez akkor, ha higgadt megfontolás nélkül önmagának tulbecsülésével az érdemesek fölé törekszik. Az érdem megleli jutalmát; a fiatal tehetség is érvényre jut idővel.

A ki nem elégitett ambiczióknak nem szabad mindjárt a kétségbeesés fegyvereivel harczolniok; mert hisz a mult eléggé megtanitott bennünket arra, hogy a személyharczoknak abszolute nincs hasznuk, s ami káruk van, az is mind a társas életre háramlik.

E végből szükséges, hogy a kipróbált erők, az elismert vezetők, a kerület vezérférfiai egymással a legőszintébb egyetértésben, egymással karöltve munkálkodjanak közre a kerület érdekeiben. Az egymás mellé való sorakozás a legbiztosabb védfal a támadások ellenében; az együttmüködés a legbiztosabb eszköze a sikernek.

A III. kerületben mostanában minden lett, minden jel a legkomolyabb békét hirdette; de egy: a régi munkakedv, lelkesedés hiányozni látszott belőle.

Az út, a mely a jövő, a boldog Ó-Budához vezet, ime meg van már világitva a békés kibontakozás által: az együttes és kitartó munkálkodás legyen hát az, mely ez uton az előre haladást is biztositsa!

Garanczia erre nézve Kugler fölszólalása, a Társaskör egyhangu választása; garanczia erre vezérférfiaink hazafisága!

r. i.

Földváry Mihály.

Multunk, magyar fajunk nagy alakjai gyors egymásutánban dőlnek ki. Azok, kik a történelem, korunk alkotásában résztvettek, fogynak napról-napra.

A régi Magyarország a régi, vármegye számottevő alakjai közül, alig-alig él valaki. A nagyok kor- és munkatársai közül napról-napra többen költöznek el.

„A BUDA és VIDÉKE“ TÁRCZAJA.

A szerencsétlen flótás.

Irta: **Kóródi Péter.**

Miután lopni szabad, ha meg nem tudják, megvallom, lophatnék én is annyit, a mennyi az én passióimra elégséges lenne halálos holtomig, de nem lopok, mert a becsület rabja vagyok. Pedig ismétlem, mint a székesfőváros egyik adópénztárnokának minden negyedévben nyilnék alkalmam arra, hogy 2, 3 százezer koronával odébbálljak, de én a pénzszállitás alkalmával beérem azzal az ártatlan czélzással is: „Gyerünk Amerikába!“ S a kollégámnak, az ellenőrnek rendesen mosolyra nyilik erre az ajka, kinek különben jómagammal együtt ezer oka van redőkbe vonni gondoktól izzó homlokát, mert neki van egy igazi Xantippéje s négy eladó lánya, a kiket a szólásszapulás vásott komaasszonyai „örökös menyasszonyuknak“ neveznek, — nekem pedig volt egy kikiáltott szépségü feleségem, a ki csókolni, szeretni, imádni való teremtés volt, csak sok áldozatomba került s az életemből legkevesebb 10 évet vett el.

A lánczhid-kávéházban láttam meg őt s ott vallottam neki szerelmet a kihült kávém mellett, a mit ott is hagytam lángoló szivemmel együtt. Nem kellett az nap sem étel, sem ital, sem álom. Én, a jól táplált s máskor farkas étvágyu férfiu elteltem szerelemmel. Én, a ki a hosszu téli éjszakákat megmozdulatlanul fürészeltem át kényelmes ágyamban, most elkerült az álom, ébren álmodám, nem teritett asztalról, hanem arról a tüneményszerü sugár, karcsu leánykáról, arról az egyetlenről, ki elbüvölő mosolylyal sugta fülembe e szót: szeretlek!

Kivüle más soha senki. Tudtommal legalább nem. Még akkor csak ellenőr valék az adópénztárnál, de már az is számot tevő állás s a közeli előléptetés reményében haladéktalanul oltárhoz vezettem Izát. Fényes kis otthont teremték számára. Ellestem még a gondolatát is. Mit se találtam drágának, a mivel neki örömet szerezhettem. Egy-egy disztárgy boudoirja ékesitésére, egy gyémánttü, gyürü, karperecz s több efféle, e megtestesült ideálért bagatell volt nekem! Alig mult el nap, hogy valami meglepetésben ne részesült volna általam. Minthogy olvasni csak a napilapok kishirdetéseit szerette, hát én nap nap után megvettem valamennyi lapot, csakhogy szórakozzék.

Hangversenybe, szinkázakba vittem, látogatásokat tettünk ott is, amott is, minek folytán nagyon gyakran benépesült vendéggel egyébkor csendes otthonunk. Felkerestek müvészbarátaim a szinházaktól, akik annak idejében elég kellemessé tették nekem a garçon életet s ezek révén üdvözölhettem házamnál Herzfeld Izidort, egy előkelő bankárnak a fiát, a kit ugy mutatott be az én népszinházi komikus barátom, mint müvésznő-maecenást. Persze, gondolam exemporizál, a hogy a szinpadon nem egyszer. Különben mi kifogásom sem lehetett a korrekt magaviseletü fiatal ember ellen. Vig volt mint az ördög, csupa ötlet, a mint Izám mondani szokta: a társaság lelke. Az is volt. Sok ragadt rá a kulisszák között, de még egyebütt is, a zeneiskolában, mert a hegedüjátékával nem egy hegedümüvészt legyurhatna! minek következtében igen gyakori vendége lett a házamnak. Boldog valék, hogy a hegedüjátékával örömet szerzett a feleségemnek. Addig bámultam benne magam is a hegedü-virtuózt, mig a nevemhez e czimet nem ragasztotta: „szerencsétlen flótás!“

*

Ugy a székesfővárosi adófizető polgárokra mint az adópénztárnokra legterhesebb az utolsó évnegyed, mert az adózó polgárok hogy a képviselőválasztók névsorából ki ne hagyassanak, minden hátralékot kifizetnek s a szegény adópénztárosok izzadhatnak a százezrek megolvasásában. Egy ily nehéz napon nyitott be hozám a pénztárba Iza, kissé szomoruan. Elképedve tekintettem reá Valamit hebegtem meglepetésemben, mire ő nagyon röviden értésemre adta, hogy az anyjával Bécsbe utazik, beteg nővére látogatására, a mibe én a legnagyobb készséggel beleegyeztem, sőt kijelentém, hogy a délutáni vonattal én is velük mehetek. De Iza fölötte sürgősnek, halaszthatlannak mondá el-

Megdöbbentő gyászhir terjedt el a fővárosban. Nem akartuk elhinni a szomoru valót. Földváry Mihály meghalt Fájdalom, a lesujtó hir valóság.

Sirjában fekszik az ország első alispánja, a magyar nemes ember valódi példányképe Földváry Mihály. Ravatala körül nemcsak Pestvármegye, de az egész ország gyászban áll. A magyar közigazgatás egyik legnagyobb tekintélye halála felett hullanak a részvét igaz és szivből fakadó könnyei.

Nem könnyü feladat, most a midőn siratjuk, a veszteség sulyát érezzük az ő méltatása, jellemzése.

A régi vármegye haldoklik, Földváry Mihály nincs több. Nem áll uj korszak utjába Elment azok közé, kik e korszak megteremtésében részt vettek, kiktől ifju korában tanulta a lelkesedést, átvette hagyományaikat és követte irányaikat.

Pestmegye székházának közgyülés termében alakult át, ugyszólván Magyarország. Nagy eszméket penditettek itt meg és nagy tettek szinhelyévé lett az.

A közgyülés termeit diszitő arczképek nemcsak a megye, de az egész haza nagyságai. Ezek szelleme hatotta át földváry Mihályt, ezek szabták ki nemes gondolkodásán kivül élete pályáját.

Kevesen értik át az uj nemzedékből a megye jelentőségét. Az ötvenkét vármegye ötvenkét bástyája volt az alkotmánynak és hazafiságnak. Az ujkori élczelők által gunyolt rendek és táblabirák hősiességgel védték azt és áthatva hazájuk szeretetétől, öröklött kötelességérzésöktől őrködtek a bástya kövein s leköszöntek előjogaikról. Kossuth Lajosnak a jobbágyság jogai megszerzésében a magyar nemesség volt munkatársa. Nem kellett ijesztegtés, nem volt vérfürdő, erőszakoskodás, csak a noblesse oblige nyilatkozott meg.

A szabadelvü munkánál találkozunk Pestmegye nemessége fényes neveivel. Fáy, a nagy mesemondó leteszi a takarékosság erényének alapját, Nyáry Pál vezeti a márcziusi napokat, Kazinczy Gábor az időt készíti elő nagy szellemével. Itt vesznek részt a korszakalkotásban a Szemerék, Beniczkyek, Rádayak Podmaniczkyak, Bertnáthok, Hajósok és sok mások.

A Nemzeti Szinházat a müvészet vándorapostolai számára Földváry Gábor épitteté a megye erejével a buzgó várnagy Balla buzgólkodása és erélye metlett.

Meg van ez irva bibliai lendülettel Vas Gereben „Egy alispán“ czimü müvében, mi a jó magyar lelkét, szivét áthatja és könyekig meginditja.

Ez a Földváry Gábor Pestmegye feledhetlen emlékü alispánja nagybátyja es apósa volt a boldogult Földváry Mihálynak, kiről akkor tudjuk mng igazában, ki volt, mikor már nincs többé.

A családi kör volt a megyei élet legjobb iskolája. Nem a hivatalokat, de a kötelességeket örökölte a tisztségek betöltésénél a nemesség. Született, de hivatva is volt a megyei hivatalra.

Forgassuk csak a harminczas és negyvenes évek történelmét, büszke öntudattal áldhatjuk apáink emlékét, kik a miért lelkesedtek, azért a sas szenvedélyével szálltak vivni.

Földváry Mihálynak vérében volt a megyei tiszfség betöltése. Szerette, rajongva csüggött megyéje jövőjén, jóllétén és nagyságán. Fényes tanujele ennek az, hogy mint balközépi vezérférfiu, a párt elnöke nem aspirálva miniszterségre, ő is csak alispán szeretett lenni.

Az alispáni székhez nagy küzdelmekkel jutott. Hatalmas ellenfele volt Gullner Gyula. Közötte és közte folyt a választási harcz, mely az ő javára dült el.

Ez volt Pest vármegyben az utolsó érdekes választás. A két párt nagy erővel állott egymással szemben. Jelentékeny többséggel Földváry győzött.

Az ellenpártot, mint alispán gyorsan megnyerte és a nagy Földváry példájára egészen megyéjének élt. Nem tudákosságban, de az igaz tudásban rejlett az ő ereje. E mellett a sors oly megfigyelő képességgel áldotta meg, a mi ritkaság. Nemcsak ismerte, de tanulta is kortársait s tanuságokat szerzett az azok ismeretségéből. A tanácskozásokat bölcs józansággal vezette, kerülte a személyeskedést s kinyilatkoztatta, ha kellett erélyét, példa erre a boszniai fuvarok megtagadása, mely egy fényes lap Pestmegye nagy eseményekben gazdag történelmében. Nem is lett ő soha királyi tanácsos.

Szép vonás Földváry jellemében, hogy le és fel egyenlően érzett, beszélt és cselekedett. Agyában nagyszabásu közigazgatási konczepcziók hemzsegtek, de a legkisebb részletekig tudta mi történik a megyében s az első tekintetre csekély tárgyat csak oly pontosan és kellő fontossággal intézte mint a legnagyobb szabásu dolgokat.

Nem tartott a kormánynyal, de főispánjaival a legjobb egyetértésben élt, a nélkül, hogy önállóságát vagy megyéje javát koczkáztatta volna.

Tiszttársait patriarhális gyöngédséggel szerette s ugy nevelte őket, hogy a vesszö mellett mindig ott volt az alma.

A magyarosodásért sokat tett a megyében. Nemcsak kezdeményezésről, de eredményekről is beszélhetünk. Az ő érdeme, hogy gróf Karácsonyi Guidó a rózsa leány ünnepélyt és alapitványt alkotta, melynek ma már magyarositó czélja van.

Bizony szégyenelt ő eléje kerülni az a biró ki nem jól tudott magyarul, rápiritott ugy, hogy soha el nem felejtette Jó magyarságának tanusága a német nyelvü katonai átiratokkal szemben tartott magatartssa. E tárgyról a sajtóbbn hamis imformacziók kerültek. Megczáfolja ezt az az a körülmény, hogy a háziezred legtöbb esetben magyarul volt kénytelen átirni az alispánnak.

Jó magyarságáról beszélhel az ágostaiak egyháza is, melynek gondnoka és oszlopos tagja volt és sokat tett, hogy fokozottabban legyenek ezek a jó magyarok magyarok

A hazafiság mellett a nemesség kiváló erélye, a mély vallásosság jellemezte a boldogult alispánt, kitől sokszor hallottam azt, hogy a ki nem vallásos ember, az nem jó mamagyar és képtelen kötelességeit teljesiteni.

Házisipkával, tájképipával járta be a hivatalokat, képezte, nevelte az ifju tisztikart. Nem élünk örökké, igyekezzetek ugy, hogy ne érezzék meg, ha nem leszünk.

A közigazgatási bizottság szervezésekor tapintata kedvezően bizonyult be. Ez volt az első ék, mit a régi megyébe illesztettek. Az ujkor ölelkezett a multtal. Mulhatlan érdemei vannak az átmenet körül. Bebizonyitotta, hogy a mederne dolgokat is átérzi.

Kitünt mint iró is. Nagyobb munkája a „Törvényhatósági Tudósitások“ kiadása. A Lukács Béla által szerkesztett Közvéleményben gyakorlott tollal kitünő vezérczikkeket irt.

A megye termében és a megye vezérférfiai koporsójánál mondott szónoklatai tartalmasak és nagyhatásuak voltak. Szép és emelkedettek voltak báró Laffert Antal és Szilassy István koporsójánál mondott beszédei, melyekben nemes szive és szeretete beszélt.

A gazdasági egyesület megalkotásában oroszlánrészt vett és biztositta annak felvirágzását, életképessé tatte és befolyásával, jó modorával terjesztette.

Mint alispánt jellemzi az, hogy fiát, ifju Földváry Mihályt a kalocsai főszolgabirót keményen megleczkéztette, igazolva ez által, hogy ha Földváry Mihály is az alispán, a megye nem Földváryország.

Az alispánt az apától eltudta választani. Végtelen jó apa volt, de mint alispán, sem fiának sem vejeinek nem engedett és éreztette, ha kellett erélyét is.

Szolgálaton kivül a jó pajtást és rokont, bizalmas barátot engedte előtérbe és szivesen beszélt az elmult időkről, de nagy müveltséggel birálta a jelent. Nem marad el, de haladt és a korszinvonalán állt. csak jelleme maradt antik Törhetlen és hozzáférhetlen.

Minden kérdés érdekelte, kiváló figyelemmel kisérte a művészetet és irodalmat. Emlékező tehetsége bámulatos volt izlése sok birájót iskolázhatott volna.

Társaságban kedves és finom modora közkedveltté tette. A megyei bálokon, összejöveteleken kedélyével versenyzett a legifjabbakkal is. Ne legyetek oly hamar vének! szólogatta a laseubb vérüeket.

Kortársaival szivesen tréfálkozott, különösen az elhunyt Halász Gézával szeretett kedélyeskedni. A Kammon-kávéházban gyakran voltunk igy együtt és bizony elfelejtette az ember hogy vénülni kezd az alispán . . .

Székely József főlevéltárnokkal többször vitatkozott és jó debatternek mutatta magát az éles eszü emberrel szem között. A ki hallgatta tanulhatott a beszédből mert biz az tanulmányszámba mehetett.

Földrajzi értelemben senki nem ismerte a megyét ugy mint ő. Emlegette, hogy ő tudna arról monografiát irni, vagy mapját készíteni.

Érdemei közül említést érdemel a közlekedési utak megjavitása. Különös gondja volt az útépitésre és többet akart mint a mennyit elért.

Annak idején hivatottabb egyén fogja megirni életrajzát annak, ki megyéje hálaját teljesen kiérdemelte s a ki méltó utódja volt elődjeinek. Ez a kis emlékezés koszoru akar lenni az ő koporsójára, és csak halvány vonásokban méltatta az ország első alispánját, a valódi magyar nemes embert.

Egymásután dőlnek ki a törzsek, gyérül az erdő és nem egészen biztató az uj hajtás. Ma-holnap alig, alig találunk viharedzett tölgyeket. Hajló füzszál nől a cser gyökerén. Nem az időnek élnek, de az időből. Kevés lekesedés, kapaszkodás, hasznositási vágyból állnak a tényező elemek. A régi jellem pusztul, ezért kell megsiratnak az elköltöző valódi nemesaket, kik kötelességeiknek éltek . . .

---

utazásukat s minthogy én hivatalos teendőimet nem szakithattam félbe, elbocsátám kis tündérkémet. Lázas izgatottság fogott el azután. Az is megtörtént velem, hogy az egyik adófizetőnek 50 frttal többet adtam vissza, de mivel egy pénztárnoknak tévednie nem szabad, emelt hangon jelentém ki a becsületes polgárnak, hogy olvassa meg jobban a pénzét, mert az képtelenség, hogy én többet adjak vissza és azzal felem sarkon fordult s nevetés közt valamit mormogva magában kiment a pénztárból. Délután azonban felkerestem emberemet a kávéházban s négyszem között bevalláttam tévedésemet, mire a legnagyobb készséggel visszaadta az 50 frtot. — Egyéb rendbe hozni valóm nem lévén, fiakkerbe vágtam magamat s a nyugoti pályaudvarba hajtattam s a robogó vonaton folyton azzal az édes gondolattal foglalkoztam, hogy váratlan Bécsbeutazásommal minő kellemes meglepetést szerzek majd Izámnak. — De fájdalom, nem én, ő szerzett nekem meglepetést, minek a gondolatára még ma is kering velem a föld. Bécsben ugyanis arról győződtem meg, hogy a sógornőm éppenséggel nem beteg, nem is találkozhattam vele, mert éppen bálban volt s hogy Izámnak eszeágában sem volt Bécsbe utazni. S jól sejtettem hogy kutya van a kertben, mert itthon, Budapesten meg egy kis illatos levélke várt reám, Iza irt, tudatta velem, hogy ketté vált utunk — feledjem el. — Párisba utazott, Herczfeld Izidorral!

A zugligetért.

Köztudomásu, hogy Budapest magában a városban nagyon szükölködik üdülő helyekben, s daczára annak, hogy a budai hegyekben más városok, s az itt megforduló idegenek által igazán megirigyelt kies, vadregényes ily területei vannak, azok ez idő szerint, a közlekedésnek egyrészt lassusága, másrészt drágasága folytán alig, de egyes helyei, igy főleg a Zugligetnek a „Fáczán“ s a körüli része közlekedési eszköz hiján egyáltalán megközelithetlenek, mert nem szólok a kiváltságos vagyonos osztályról, mely hintóin juthat csak oda.

Ezen abnormis állapoton segiteni hivatott most az a körülmény, hogy a lóvasut társaság üzemét villanyos erőre alakitja át. Az illetékes tényezőknek mult év végén folytatott tanácskozásai eredménye ugyanis az, hogy a lóvasut társaság arra kötelezte magát, hogy Zugligeti vonalát, mely idáig csupán a „Szarvas“-hoz czimzett vendéglőig volt kiépitve, villanyos erőre alkotván át meghosszabbitja e vonalat

fel a „Fáczánig“, s igy lehetővé teszi azt, hogy a fővárosi lakosság, s az itt megforduló idegenek is könnyü szerrel és kevés költséggel Budapest fő- és székvárosnak e majdnem egyetlen kies fekvésü nyári üdülő helyét fölkereshessék.

A fővárosi képviselő testületnek ad hoc kiküldött bizottsága s a lóvasuttársaság illetékes faktorai között e tekintetben létrejött megállapodás a fővárosi tanáccsal közöltetvén, utóbbi ezt a transakcziót elfogadta, azonban egyelőre tanulmányozásra a mérnöki hivatalt utasitotta.

Közeledik a „Millennium“ s mi sem természetesebb, mint hogy ugy a fő- és székvárosnak egészében, mint főleg budai részének közérdeke ugy kivánja, hogy ez az előnyös transakczió akkoráig tényleg keresztül is vitessékmégis félő. hogy a tanulmányozás oly hosszú időt fog igénybe venni, hogy ennek az elvileg elfogadott tervnek kivitele évekre vagy legalább is oly időre fog elodáztatni, hogy az átalakitási munkálatok addigra nem fognak befejeztetni.

A közlött sorokat egy nagyon tekintélyes férfiutól kaptuk, a kit a toll ragadásra nem önérdek de a főváros közelebbről Buda érdekei késztettek. Megvagyunk róla győződve, hogy a mérnöki hivatal ezt az ügyet mielőbb tanulmányozza és végre is hajtja.

A közönség az első; ezért van a hatóság s káros a közönség üdve ellen cselekedni. A mi informácziónk az, hogy a tanács ezt a kérdést gyorsan oldja meg, a mivel hálára kötelezi nem csak Budát, de az egész székvárost.

Az eskütéri hid.

Nagy aggodalommal vettük azt a hirt, hogy az eskütéri hid épitése nagyon messze határidőre odáztatott el.

Legszebb reményeink hiusultak meg. Álmainkból zord valóra ébredtünk. Ez a fontos közlekedési vonal a melytől annyit vártunk, csak a messze jövő zenéje.

Levertség, elkeseredés fogta el a budaiak szivét s az elhanyagolt budai érdekek felett még hangosabban törtek ki a panaszok.

A helyett, hogy közelednénk, távolodunk a fővárostól, mit nekünk testvérünknek kell tartani, keblünkre ölelni, dédelgetni, csinositásánál segédkezhi, hogy mielőbb miránk kerülhessen a sor.

VI.—VII. feliratu czikkben kesergett a „Buda és Vidéke“ is, busan dudolgatva csak várja-várja — várjatok! A várás gyakorlatából ugyancsak kijutott. Valóságosan hozzá edződtünk a váráshoz.

Hiában van itt a király palotája, hiában székel a kormány egy része itt, csak szórványosan hallgatják meg panaszainkat és nem akarják meglátni minden sebünket.

Ha szólunk sokszor azt a feleletet kapjuk, miért telhetetlenkedik Buda! Hiszen csak ugy szórjuk rá az áldást. Ráfizetünk Budára. Ezzel az állitással t. i. a ráfizetéssel még foglalkozunk, erre visszatérünk.

Nagyon szükkeblü beszéd ez és maga ellen vét a ki igy beszél, mert Buda nem csak ékessége a fővárosnak, de az egészség terjesztője . . .

A tanácsos urak ritka vendégek minálunk és csak egy-egy órácskára látjuk őket, pedig van itt látni és felfedezni való elég.

No ha majd az eskütéri hid készen lesz — azzal vigasztalódtunk — hogy többször fényeskednek közöttünk. És ime megjött az előódázás hire.

Nem tudtunk szavat találni szomoruságunk jellemzésére és most nem tudunk kifejezést kapni örömünk tolmácsolására. Az eskütéri hid épitésébe — ugy halljuk — bele szándékoznak fogni és ezt Falk Miksa képviselőnek köszönhetjük.

Örömmel és a hála érzésével adjuk ezt tudtára a budaiaknak.

Buda multjából.

A „Buda és Vidéke“ nem csak Buda jelenének, de multjának ismertetésével is foglalkozik. A jövőre nézve nagy tanuság az, hogy kik laktak nagyjaink közül Budán, kik ismerték fel városrészünk hivatását?

A magyar regényirók közül báró Kemény Zsigmond kiválóan szerette Budát és itt hosszabb ideig lakott. Lakása a „Gyógyforrás“ felett volt.

Nyilt házat tartott és a kor jelesei közül nagyon sokan látogatták, többek között: Berecz Károly, Nyiri Józsa, Dobsa Lajos, Tóth Kálmán, Danielik püspök, Kövér Lajos és mások.

Kemény nem csak beszélt róla, de a Pesti Naplóban maga is irt és iratott Buda jövőjéről. Lapunk mult évi számában közöltünk Balázs Sándor hátrahagyott irataiból egy czikket Budáról, melyhez az impressiót báró Kemény Zsigmond adta meg.

Báró Eötvös Józseffel sokat tárgyalt a felett, mit kellene Budáért tenni, hogy az egészséges fejlődéssel viruljon fel és ne téritsék ferde irányba azt.

Báró Eötvös, a nagy gondolkodó végtelenül szerette Budát és svábhegyi tuskulánumát, Jókaival együtt, ki már valóságos budai szép képeket festettek arról, hogy milyen legyen Buda?

Báró Kemény Zsigmond sokat czikkezett a hidakról és a jó összeköttetésről, közlekedésről némelyekben az akkor még fiatal gróf Széchenyi Ödön eszméit is feldolgozta.

Gróf Széchenyi István tervei között gyakran találkozunk Buda emelésével. A Pantheont vagy a miként ő nevezte az Üdvleldét a mostani Rózsahegyre szánta.

Költőink közül a legjobban lelkesedett talán Vajda Péter, ki remek dolgokat irt szép bérczeinkről. Ma is érdemes azokat felujitani.

Báró Kemény Zsigmond lakásán a szórakozás a czéllövészet volt. Ő maga kitünő pisztoly-lövő volt és szivesen tanitott akárkit.

Báró Kemény Zsigmond lakásán készitették elő a kiegyezést. Az ő emlékirata alapján történt az. Az emlékiratot Budán irta.

Lelkesedett Budáért Szemere Bertalan is. Miniszter korában a Karácsonyi-palota helyén lakott egy darabig titkárjával, Berecz Károlylyal és innen ment fel a várba lakni.

Wesselényi itt volt elzárva a kazamatákban. Kossuthot itt fogták el zugligeti lakásában. E lakást Eperjessy István buzgólkodása folytán emléktáblával jelelték meg.

Gróf Széchenyi István és utána báró Kemény Zsigmond az aristokrácziát és főpapságot lelkesitették, hogy Budán épitkezzenek.

Bár csak teljesednének hagyományaink.

Duna-Bogdány haladása.

Duna-Bogdány községben az 1895. év korszakot alkotónak mutatkozik. Egész sorozatát közli tudósitónk a haladást jelző intézmények alakulásának és a meglevők fejlődésének. Hogy a közgazdaságilag legfontosabbikján kezdjük, elsősorban felemlitjük, hogy Kormos Ödön közs. jegyző kezdeményezésére f. hó 6-án tartotta meg a „Duna-Bogdányi Takarékpénztár“ alakuló közgyülését. Ezer drb. egyszáz forintos részvényt bocsájt ki, melyekre az előjegyzések most javában folynak. Hogy mily horderejü egy ily intézmény létesülése egy oly nagy forgalmi községben legjobban bizonyitja az, hogy 20—60 részvény között változik az előjegyzés. — Ugyancsak az nap tartotta humánus intézetek sorából az eddig u. m. munkás betegsegélyző egylet is közgyülését, melynek legfontosabb tárgya az volt, hogy az egylet az 1891. év XIV. t. cz. értelmében betegsegélyző pénztára alakul át. Az egylet a mult évben 215 frt 37 kr. forditott beteg munkások segélyezésére; tagjainak száma 593, vagyoni állapota 2432 frt. 47 kr., tehát eléggé kedvező. Buzgó és fáradhatlan elnöke Rittinger János. — Legközelebb pedig egy temetkezési egylet is alakult, melynek alapszabályai a nméltságu m. k. miniszteriumnál már be is vannak mutatva. Elnöke: Reitter Mátyás. — Esemény számba megy még a diszesen restaurált rom. kath. plébánia templom most történt fölszentelése. Elismerése méltó a lakosság áldozatkézsége, mely által ezen valóban fényes berendezés létre jött. Az oltárokat Schneider János és özv. Szagl Ferenczné a szószéket pedig Vogl József, kereskedő csináltatta. Szép góth stylusban épültek, csak az kár, hogy valami Stuflézer nevü tiroli atyafi a mestere, mintha bizony hazai iparosaink nem volnának képesek ily szépet, még talán olcsóbban is produkálni.

*

A pilisi felső járásban utóbb lefolyt községi előljáróságok választása alkalmával Duna-Bogdányban Spáth János, a rom. kath. kitközség világi elnöke választatott meg községi birónak. Az ambicziós fiatal birót örömmel üdvözöljük mi is fontos állásán és abban a reményben ringatjuk magunkat, hogy a még a régi időkből már hiressé vált döczögő közigazgatási szekeret sikerülnie fog a sima útra terelnie.

R . . . r

Egy ó-budai élete.

(Felolvastatott a III. ker. ifjusági társaskör estélyén.)

(Folyt. és vége.)

Tisztelt hallgatóim, a mi bizottságunk egy ülésen ugy lehordta a Mátyás-hegyet, mintha ott se lett volna, Igaz, hogy e közben lehordtuk az „átkozott közösügyes kaurmányt“ és a pazarló fővárost is. De az mindegy; a fő az volt, hogy lehordtunk mindent.

A planirozásra nézve oly életre való tervet dolgoztam ki, hogy mindenki csak lángelmémet csodálta; még a tramvay lovai is bebámultak házam kapuján csodálkozásuknak adva kifejezést.

Tiszteletemre bankettet is terveztek a Koronában. Ekkor már tervezetemről széltében — hosszában beszéltek, s miután Braun úr is tett néhány szakmegjegyzést, mindenki akczeptálta eszmémet.

Ez időtől fogva a kalapok nagyobb körivben lendültek meg előttem. a fiakkerosok és kocsivezetők alig győztek hajlongani s szent átitattal vettek körül mindenütt, mint csoda férfiut. Én pedig, a nép kegyeltje, örökösen mosolygó arczommal változatlan kegyemről biztositottam mindenkit.

A baukett napja elérkezett. Ott volt Ó-Buda szine-java. Az első tósztot a bizottsági tagok elnöke mondta rám, éltetve bennem — természetesen önmagán kivül — a kerület legérdemdúsabb s legmunkásabb férfiát, ki hivatva van szegény kerületünk, igy a főváros és szeretett hazánk; de sőt Európa — csaknem hozzátette, hogy az egész világ — érdekeit előmozditani.

Oly jól estek e lelkes, szép szavak. Hizelgők voltak ugyan egy kissé, de föltétlenül jól estek. — Mindenki éljenzett, a czigányok tust huztak, a kapiczitások baráti poharat üritettek velem; apám könyezve ölelt át s zokogva sugta fülembe: nagyon jól megy fiam, az a Mátyáshegy pompás volt, hord csak le a többi hegyet is.

Ekkor én álltam fel. — Halloti csend! Minden szem rám volt szegezve. — Először is sablonszerüen a meg nem érdemlett dicséreteket iparkodtam egy kevéssé elháritani magamról. Azután beszéltem a Mátyás hegyről s tervemet — hogy rövid legyek — részletezve adtam elő. Továbbá beszéltem az ellentétekről. melyek a kerület beléletét dulják; beszéltem a békéről, melynek helyreállitása a kerület, a főváros s igy drága hazánk érdekében kivánatos.

Milyen viharos éljenzés fogadta szavaimat! — Kár, igazán kár, hogy önök nem voltak ott. — Végre rátértem a csatorna és vizvezeték-kérdésre s élénken helyeseltem a cseléd-ügyben kifejtett társadalmi mozgalmat. Legvégül megigértem, hogy a fillokszerák teljes kiirtására törekszem és hogy a Mátyás-hegy planirozásával a nyert területet

parczellálom s felosztom a tönkrement szőlősök között. Beszédem végén éltettem a várost, a kormányt, a III. ker. társadalmát, a vezérférfiakat, a szőlősöket, a Fecske hajónak a kormányosát, stb.

Megható jelenet következett ezután. A bizottsági tagok elnöke könyezve, a többiek pedig a boldogságtól sirva borultak nyakamba, egynéhányan meg a frakkomból vagdostak le emlékül egy-két darabot.

Kellemes visszhangként legközelebb a Buda és Vidéke hozott hasábos czikket a bankettről s dicsőitette bennem a fenkölt, liberális férfiut, ki hivatva van stb.

E nagy dicsőség után egy kis változatként gazdasági kérdésekkel foglalkoztam. Először is a Timárok önképző és betegen eltemető egyletében tartottam a Tirgram ökonomiai szempontból — czim alatt felolvasást.

Később több helyen is olvastam föl, a hova Hock Jánost hivták, de nem jött el.

Nagyon természes, hogy ily mult után, enyi érdem méltó elismeréseképen végre bizottsági tagnak is megválasztottak. Ez volt éltem negyedik zónája. S tessék egyuttal elhinni, hogy a legkellemetlenebb. Mint bizottsági tag, miután rém sok elllenséget és kellemetlenséget szereztem magamnak, visszavonultam oda, a hol tulajdonképen maradnom is kellett volna: tüzhelyem mellé, s itt éltem át csendes rezignáczióban éltem legvégső zónaját.

Ime, t. hallgatóim, láthatták, hogy egy ó-budai életében van csakugyan valami különleges, a miért méltán ó-budai életnek tehet nevezni az emberi törekvések eme kis töredékét. Azért Ó-Budán is csak a bölcsőtől a koporsóig terjed az élet fonala, melyen végig balanszálunk mindnyájan az öröm, a bánat, a jólét és nyomor érzelmeinek megszámlálhatlan változatában, végtelennek tetsző lánczolatban. — Végig balauszálunk ezen a hajszál finomságu fonalon mindnyájan, a legjózanabbtól a legittasabbig, ki könnyebben, ki nehézebben, a szerint, a mint valakinek fejében, vagy a lábában a sulypontja. S miután a bölcső és koporsó közötti végső határok úgy is oly közel eshetnek egymáshoz: szeressük egymást, szeressük egymást, ha mindjárt ó-budaiak vagyunk is!

Rákos István.

Ismerőseink.

(Árnyak és fények.)

Kápolnai Pauer Lajos.

A magyar gőzhajózás egyik kiváló képviselőjét foglaljuk ezuttal arczképcsarnokunkba. Felesleges őt bemutatni. Jól ismerjük mindnyájan itt Budán.

Főfelügyelője a csavargőzös-vállalatnak. Nem kis feladat ez. Sok erély, tapintat, lelkiismeretesség és magas müveltség szükséges.

Kápolnai Pauer Lajos régi budai ismerősünk, kit nem csak tisztelünk, de szeretünk is. A budai ügyeket szivén viseli és azokért jó szivvel érdeklődik.

Pályáján szakképzettsége vitte előre és nem csak felebbvalói, de összes kartársai szeretetét kiérdemelte és pedig teljes joggal. Tevékeny része volt a gőzhajózási tisztviselők egyesülete megalkotásában, melynek jótékony hatása van a közszellemre és a magyarosodásnak is terjesztője, ébresztője.

Szaktekintély a hajózás terén és mint főnök annak a forgalomnak keretében, melyet reá biztak pontos és rugékony. Lelkiismeretessége közmondásos . . .

A csavargőzös-vállalat sokat köszönhet neki, ki kötelességét a legnagyobb erélylyel teljesiti.

Társaságban kedves, finom ember. Müvelt és minden izében magyar.

A fegyvergyakorlatok alkalmával a király szolgálatára rendelt hajót ő kormányozta és megnyerte a király kegyét. O felsége a közelmult napokban tüntette őt ki azzal, hogy egy gyémánt melltüt ajándékozott neki.

E kitüntetés széles körben okozott örömet és bizónyitéka kápolnai Pauer Lajos jeles képességeinek.

Ehez a magas kegyhez — mi is őszinte szivből gratulálunk, mert olyan férfiut ért, ki arra minden tekintetben érdemes.

Dr. Romy Béla.

A miniszterelnökség nagyrabecsült titkárja, nem csak jó hivatalnok, de mint ember és polgár is előkelő helyet foglal el Buda társadalmában.

Sajnos, hogy a reformpárt jelöltjét pártokok miatt nem választották be a törvényhatósági bizottságba, hova nem csak hivatott, de mit tett szolgálatai után joggal elvárhatott volna.

Dr. Romy Béla több mint egy évtizede tölti be a krisztinavárosi iskolaszék kebelében a jegyzői tisztet. Ennek az iskolaszéknek eredményei az ő érdemei is.

Dr. Romy Béla irodalmilag müvelt ember, nagy olvasottságu és nagy készültségü. Tehetsége és lelkesedésénél fogva számottevő tényező.

Munkabiró erő. Gyorsan és kifogástalanul dolgozik. Jegyzőkönyveiben gyakran elvi jelentőségi és a tanügyi közigazgatásra nézve hasznos tételekre találnak, a mit magának a törvényhozásnak is figyelembe lehet venni.

Dr. Romy Béla sokat tanul és az összes tanügyet jól ismeri. Jobb keze a krisztinavárosi iskolaszék elnökének az iskolai ügyekben. Egész hivatal az övé, mert a krisztinavárosi iskolaszék hatásköre oly kiterjedett. Csakis ily tekintélyes erő láthatja el a teendőket, mint ő.

Nem immel-ámmal dolgozik, nem szoritkozik a történtek száraz registrálására, hanem minta jegyzőkönyvei magas irodalmi szinvonalon állanak.

Mint iró is sikerekről beszélhet. Tolla eleven, czikkei duzzadnak az eredetiségtől és magvas tartalmuak. A „Buda és Vidékét“ már többször tisztelte meg becses dolgozataival, melyekben bámulatos az eszmegazdagság.

Dr. Romy Béla pályájához a legszebb reményeket csatolhatjuk.

A hegymesterek érdekében.

Az egész mezőrendőri törvényben hegymesterről szó sincs, hegybiró van emlitve, a hegyközségeknél a mi itt Budapest határán alig fog létre jönni; az az nincs kilátás. Minthogy a jelenlegi hegymesteri állás megmarad, miután a mezőőrökre felügyelni kell okvetlen szükséges, hogy felügyelő legyen; ennélfogva hivatva érzem magam, miután nagyon sokan a közönségből nem is tudják megmagyarázni, hogy van e hegymester? vagy nincs? és mi tulajdonképen az a hegymester? mi a teendője? Jelenleg van három hegymester az I-sö kerületben kettő s a II. és III. kerületben egy, azok ügyelnek mindenre a mi künn a kültelkeken történik, ellenőrzik a csőszöket, pásztorokat, kötelességükre sarkalják és kutatásokat tesznek madarászatra, vadászatra, közbiztonságra, közvagyonra, közegészségre, tisztaságra, épitésekre, tüzrendészetre, utak, árkak, ültetvények rendben tartására, stb. ügyelnek. Hivatalos órájok nincs, hanem naponta 6—10 óra gyaloglásuk van, ha el akarják végezni teendőiket, mert mindegyik kerületje körülbelül 4—5000 kataszteri hold kiterjedésü. Sokszor éjjel is szükséges künn lenni, ha a csavargó urakat is megakarja látogatni, a hegyi kunyhókban és onnét kiirtani mint számtalanszor tettem szép sikerrel, hol 1—2-őt egyszer 7-et letartoztattam a Sashegyi kunyhókban. Sok volna mindent elősorolni tehát egy mindenre való ember az a hegymester, és nélkülözhetlen. A mostani javadalmazása havonkint 40 frt o. é. s egyébb semmi, tehát egynapra 1 frt $33^{3}/_{10}$ krczr. Hajdan jövedelmezőbb állás volt, mikor a szőllőhegyek legszebb virágjában voltak, mert akkor volt a hegymestereknek mellékjövedelmük sok becslés, vizsgálat stb.

Akkor tiszteletbeli állás volt, és minden holnapban egyszer kétszer, kénye kedve szerint kinézett kerületébe de most már, elpusztult minden és kötelező lett az állás, minden nap rendessen ki kell mennie, ha rendben akarja tartani kerületét. Tehát minden idejét hivatásának kell szentelnie igy nem tudja azt az ember, hogy mire használja fel azt a 480 frt évi fizetését? 150—200 frt a házbér, lábbeli, ruházat, élelem, a családjával, a fütésre, marad 280 forint évente, pedig ha az ember naponta járkál szabad levegőn mily étvágya van? és akár esik, akár süt a nap, akár havazik, akár fagy minden időjárásban kinn kell lenni.

Mennyi ruha kell igy? remélem, hogy senki tőlem rosz néven nem veheti, ha jelenleg mikor sanyaru helyzetünkön talán segitni lehetne felszólalunk, mert a csősznek tényleg több a javadalmazása, mint a hegymesternek. Ennek 460 frt évi fizetése, természetbeni lakás, teljes ruha illetménye, természetben uj csizma, fejelés és talpalás és 12 méter tüzifa. Mily furcsa felebbvalók vagyunk és kevesebb fizetést huzunk. Sokkal több odaadással igyekezettel és örömmel végezné az a hegymester kötelességét, ha az az öntudata volna, hogy véglegessen kinevezett, öregségére biztositva van, és fizikailag erős szolgálatjáért méltányosan volna javadalmazva. Ez pedig legalább 600 frt évi fizetés, 200 frt lakbér, ruha illetmény, fa, és egy lótartás. Ez nagyon czélszerü és okvetlen szükséges volna, igy ezután elvégezhetné dolgát pontossan és lehetne is követelni mindenféleképen a kötelesség lelkiismeretes végrehajtását.

Azért eddig is lelkiismeretessen végeztük, kötelességünket csakhogy nagy nélkülözések mellett, mely által a testi erő fogy, és igy a kedv és a kitartás is. Őszintén megvalva én nagy örömmel léptem hivatalom végrehajtásához 1889 évi aprilis hó 18-án, de tapasztalnom keletett, hogy mostoháh vagyis árvák vagyunk mind hárman mig nem süt ki jobbra forduló napunk, melyet csakis a mélyen tisztelt igazságossan gondolkozásu intéző urainktól várhatunk.

Sorsunkon méltányossan segitve volna és pedig ez egészben véve nem oly nagy áldozat a székes-főváros közönségére nézve. E kegyben azokat részesitené akik egész szabadon hagyatott és álló vagyonunkat és mezei terményeinket minden időben hüen őrzik. Anélkül nincs ország, hogy ne történjék lopás. Ma napság a zárt ajtók mögötti kaszszákat is ellopják a hol minden sarkon rendőr áll, és mégis történnek csodás lopások és betörések, hát hogy ne történnék küun szabadban, oly nagy területen némelykor valami?

Ezt egészen megakadályozni nem lehet és megszüntetni teljes lehetetlenség. Becses pártfogásukba ajánljuk magunkat.

Egy hegymester.

Felhivás előfizetésre.

Buda nagy vidéknek hivatott központja a társadalmi téren is, nemcsak piaczában. *Éber ellenőrei vagyunk és leszünk annak, hogy a magyarság és magyar szellem terjedjen és erősödjék szép vidékünkön.*

Élénkiteni óhajtjuk a budai és vidéki egyesületi életet, közmüvelődést és vagyonosodást, javitani a közigazgatási és közegészségügyi állapotokat.

Kérjük olvasóinkat, hogy járuljanak hozzá a *Buda és Vidéke* tartalmának emeléséhez, hogy minél eredetibb és érdekesebb közleményekkel jelenhessünk meg.

Előfizetőink minden *megbizását elvégezzük*: *vétel, eladás, kölcsön, biztositás, bérlet, lakás közvetités, hivatalos és magánügyek után való járás, felvilágositás, engedélyek* stb. a legméltányosabban és legpontosabban.

Folytatjuk ebben az évben nagy érdeklődést keltett rovatunk, (*Ismerőseink*), ugy szintén a *budai intézetek*, a *községek élete* leirását, a *czégek, gyárak, ipartelepek* ismertetését. Megfelelünk hiven arra a kérdésre, mi hir Budán és vidékén?

Változatos és becses közleményeink mellett *állandó kalauz* és *lakás hirdetővel* szaporitjuk a tartalmat.

Nélkülözhetlenségünket akarjuk elérni *a családi események, egyházi, egyleti, pénzintézeti, községi élet* nyilvántartásával. Beszámolunk a *közgyülésekről*, s vigyázunk

rá, mit csinálnak az *előljáróságok, tisztviselők és bizottsági tagok?*

Jelszavunk továbbra is: pártoljuk Budának, vidékének *iparát és kereskedelmét*, ébreszszük, fejleszszük azt, de óvjuk a vásárló közönség érdekeit és soroljuk fel a viszszaéléseket.

A „Buda és Vidéke" előfizetési rai:

Egész évre . . . . 12 korona.
Félévre . . . . . 6 „
Negyedévre . . . 3 „

Uj előfizetőinknek megküldjük azokat a számokat, melyekben mult évi regényünk folyt.

Kérjük vidéki hátrálékos előfizetőinket az előfizetések beküldésére nehogy a költséges postai megbizással legyünk terhökre. A kik felszollitásunkra az összegeket be nem küldik, azok postai megbizást kaptak.

Különfélék.

— **A budai várba** a mult héten még mindig robogtak a kocsik. Errefelé tekintett az ország szeme. Bucsuzó és bemutatkozó miniszterek lepték el az utczákat és tereket. Egyik jött, a másik ment, de valamennyinek arczán a megilletődés kinyomata látszott. A hivatalnokok tömege pedig iróasztalánál tovább gyürte és gyüri az aktákat mintha mi sem történt volna. A nagy apparátusu gép tovább zakatol fennakadás nélkül. A miniszterelnöki palota úrgazdát cserél, kivánjuk hogy hasznára az országnak, a hazának, s Budának. Az uj miniszterelnököt, mint immár budai lakost üdvözöljük uj otthonában, körünkben, s kérjük, hogy országos gondjai mellett is tekintsen néha-néha az elhagyatott városrészekre is, s jóakaratával támogassa Budát, ezt a századok viharját látott királylakta fészket.

— **Vincze napja**. A legrégibb kalendáriumok szerint is e hó 22-re esik Vincze napja. A 100 esztendős hosszu szakállu jövendő mondó pedig ekképen jósol e napra: „Ha fénylik Vincze, tele lesz a pincze." Szegény jó öreg nem számitott a pusztitó rovarral; a filoxerával, mert mostanában akár fénylik, akár nem Vincze még sincs tele a pincze. A budai hegyek a rózsás fürtü és arany gerezdek helyett luczernát, lóherét és silány kukoriczát teremnek, s a szőllősgazda és munkás a gyárakban ütötte fel tanyáját. Ez évben is fénylik Vincze, mert hó takar mindent, s a kibukkanó fényes napsugár megaranyozza a hó mezőt. Rég mult idők szép napjai eltüntek, s a sashegyi kemény veresbor helyett — tisztelet adassék a kivételeknek — festett, más folyadék van a felczifrázott ólom kupakos palaczkokban. A szőllők tönkre menésével a budai részek egy egész tömege vesztette el kenyérkereseti forrását, hogy a fő- és székváros utczáiról a havat kaparja, holott csak egy évtizeddel is előbb ott munkált a hegyeken, igazgatva a garádokat, tisztitva az árkokat. Vajjon el jön e még egyszer az az idő, a midőn a gazda ha nem is szőllejében, de nemes gyümölcsösén legelteti majd szemeit? Tenni kellene valamit, hogy visszaadhassuk a földet rendeltetésének!

— **Kitüntetés**. O felsége a király kápolnai Pauer Lajos hajóskapitánynak a budapesti csavargőzös átkelési vállalat üzleti felügyelőjének pompás kivitelü, s az ötvös művészetet is dicsérő brilliánt melltüt ajándékozott, melynek tetején az arany korona diszlik. Ezt a kitüntetést kápolnai Pauer Lajos a mult év nógrádmegyei hadgyakorlatok alkalmával érdemelte ki, a midőn a nagy-marosvisegrádi átkelésnél az ő általa vezényelett csavargőzöst használta a felséges hadúr, s mely alkalommal megszólitással is kitüntette. A „Buda és Vidéke" szerkesztősége csak a legnagyobb örömének ad kifejezést a legmagasabb helyről jött elismerés ilyetén való megnyilatkozásának, mert ezzel egy hivatásának élő, kötelességét szivén viselő jeles budai polgárt tüntetett ki, a ki éveken keresztül a Duna jobb-partján lakik, s minden igyekezetével Budának felvirágoztatásáért társadalmi összeköttetéseinél fogva is leikiismeretes, és eléggé nem dicsérendő munkát teljesit.

— **A székes-fővárosi III. ker. kör.** f. hó 12-én este 6 órakor tartotta évi tisztujitó közgyülését, melyen Kugler József inditványára közfelkiáltással ismét Gyulanyi Adolfot választották meg elnöknek, ki eddig is a legodaadóbb buzgalommal intézte a kör ügyeit. Gyulányi megköszönve a kitüntető bizalmat azon reményének adott kifejezést, hogy a kör a mostani kedvező körülmények között nemsokára eléri azon nivót, melyen mint kiváló társadalmi tényező hasznos befolyást gyakorolhat a közügyekre. A tisztikart és a választmányt is egyhangulag választották meg. Alelnököknek: Fölkl Jánost, Sitz Károlyt; titkároknak: Rákos Istvánt, Muschál Imrét; pénztárosnak: Háry Ferenczet; ellenőrnek: Grósz Józsefet; gazdának: Szende Alajost; jogtanácsosnak: Csilléry Dávidot; választmányi tagoknak: Augenstein Samut, Benedek Sándort, Bleyer Károlyt, Czajlik Alajost, Gergelyi Jakabot, Finály Zsigmondot, Gartenfeld Mórt, Dr. Goldberger Lajost, id. Halász Gyulát, Hauzer Ferenczet, Jánczer Lajost, Kämeter Antalt, Kugler Józsefet, Linczenpolcz Jánost, Löwy Náthánt, Milde Józsefet, Dr. Mittelmann Bernátot, Ruh Gézát, Számek Nándort, Szende Antalt, Schinabeck Engelbertet, Dr. Tatay Adolfot, Varga Ignáczot es Wieser Ferenczet; pottagoknak: Abeles Vilmost, Bősze Antalt, Braun Miksát, Eschenbach Jánost és Zbóray Gyulát. Az évi jelentésből, melyet Hauzer Ferencz titkár olvasott fel, kitünik, hogy a kör mult évi élete rendkivül változatos volt s a társadalmi mozgalmak egyikéből sem vonta ki magát s a kerület ügyeire több izben irányitó hatást gyakorolt. Az évi jelentés felolvasása után lelkesen megéljenezték Hauzer Ferenczet, ki három évig viselte a titkári tisztség terheit, s mintaszerü buzgalommal járt el mindenkor mindenben. Több oldalu elfoglaltsága miatt mondott le a tisztségről.

— **Fő-utcza kövezése.** Budafok község képviselő testülete elhatározta, a község fő- és néhány mellékutczájának gránitkővel leendő kiköveztetését, a melyre a szükséges intézkedések már megtétettek s rövid idő mulva a kövezési munkákra a pályázatot az előljáróság közzé fogja tenni, hogy a munka legkésőbb május hóban megkezdődhessék.

— **Turisták karácsonyfája**. A „Budapesti Osztály" ez idén Pilis-Maróton állitotta fel karácsony-fáját. — Ez alkalommal tagjainak buzgóság és áldozatkészsége lehetővé tette azt, hogy 12 fiu sapka, kabát, nadrág, csizma és 12 leány fejkendő, derék, szoknya és czipőből álló teljes öltözetet, továbbá 12 fiu csizmát és 12 leány czipőt kapjon. Valóban megható volt az ártatlan gyermekek öröme, mely mosolygó ábrázatukban nyilványult, s valóban jól esett a jelenvoltaknak az a tudat, hogy ily szegény gyarmekeknek kiknek pártfogójuk alig akadt volna, szereztek örömet.

— **Vizmü Budafokon.** Igen hasznos intézményt létesitett Budafok község előljárósága akkor, midőn az országúton álló, most már a közhasználatnak átadott vizmüvet (kutat) létesitette: a melynek reservoárjából, — hova géppel nyomatják fel — egész nap fogyasztják a vizet; hasznos ez nemcsak azért, mert ilyenkor télen nem lehet a befagyott Dunából vizet (lajttal) kocsival hordani, hanem különösen nyáron az országut és az utczák locsoltatása szempontjából is.

— **Magyar kötőipar**. Egy pótolhatlan hiányt érzek betölteni a „Magyar kötőipar" czimü tankönyvem kiadásában. Az emberek milliói foglalkoztatja Európa nyugoti államaiban ez ipar, mig hazánkban . . . tétlenül hever a munkanélküliek zöme, s számtalanok talán szivesen dolgoznának különösen azon osztálybeliek, kik mint gyárimunkások foglalkozni szégyenkeznek, s gyér kézi munkával gyötrik egészségüket, pedig mily szabad tér áll előttük, csak utánoznunk kell a külföldiek élelmességét. Czélom először is az e téren sajnosan tapasztalt általános közönyt megtörni, másodszor a beléje fektetett alapeszmék nyomán, a már vele foglalkozó kötő-iparos társaimnak szellemi buzditására és fejlesztésére irányt nyujtani, mert a gépek, melyek az emberi szellem csodaalkotásai, ott hozzák létre a legszebb eredményeket, a hol a velök foglalkoztatott munkás maga is a szellemi munka magaslatáig fölemelkedett. Fazekas Károly, mechanikai kötő-szövőmester, kötőintézet-tulajdonos, lakik: Budapesten I. kerület, Attila-utcza 95. szám. Előfizetési ára 2 frt 50 kr.

— **A „Siófok Balaton-fürdő részvénytársaság"** f. hó 13-án tartotta évi rendes kkzgyülését Batthyány Géza gróf elnöklete alatt. Az igazgatóság jelentése szerint az időjárás a lefolyt évben kedvezőnek mondható. A társaság, mely a Balaton vidékének emelését tüzte ki czélul, elhatározta, hogy Siófokot a szerényebb viszonyok között élők számára is hozzáférhetővé teszi, miért is megkezdette egy oly szálló épitését, a melyben kisebb szobák mérsékelt áron lesznek a fürdővendégek rendelkezésére bobsájthatók. Az ezen czélra szükséges tőkebeszerzés tekintetében érintkezésbe léptek egy elsőrangu penz intézettel. A kölcsönösszeg 300,000 forintra fog terjedni. A mérleg 5939 forint 42 kr, veszteséget mutat, a mely a beruházások és épitkezések folytán jött létre. Az igazgatóságba beválasztattak: Gróf Szapáry Iván, Dr. Preisz Kornél, Feledi Flesch Tivadar, a felügyelő-bizottságba: Gróf Batthyány Béla, Reé Jenő, Preisz Gusztáv és Wagner Ármin, az elnök a jelenlevőknek köszönetet mondott s a gyülést feloszlatta.

— **Szalay-Baróti** müvéből, a „Magyar Nemzet történetéből" most kaptuk meg az ötodik füzetet, melyben a magyarok kóborló hadjáratainak folytatása van megirva. A füzet számos apróbb képeken kivül ismét tartalmaz két külön mü-mellékletet: az egyik Geiger hires festményét, a pozsonyi csatát reprodukálja, a másik pedig Benczurnak a nemzeti muzeumban levő képét, Vajk keresztelését. A füzet ára 40 kr. Az egész mű mintegy hatvanöt füzetben lesz teljes és megrendelhető Lampel Róbert (Wodianer F. és fiainál) Budapest, Andrássy-út 21. Előfizetéseket a kiadóczég mostan is elfogad még, mely esetben bérmentve küldik a füzeteket.

— **A budapesti mechanikusok köre** 10 éves fennallása alkalmából folyó hó 12-én, a „Fáczán" termeiben betegsegélyző pénztára és könyvtára javára igen sikerült tánczvigalmat rendezett. Az ez alkalomból déli növényekkel gazdagon diszitett terem alig birta befogadni a vendégek sdkaságát. Ott voltak: Albrecht Hermina, Breitner, Csányi, Dely nővérek, Grosz László nővérek, Fleischman nővérek, Löw nővérek, Lindenbach, Hocholtzer nővérek, Rotter nővérek, Safer, Svatos, Schwartz Poldi, Wawriska, Wizenberger, Wopersalek stb.

— **Köszönetnyilvánitás**. A Budai Könyvtár-Egyesület f. hó 9-én tartott tánczmulatságának fényes anyagi sikeréhez felülfizeseikkel hoszájárultak: Rupp Zsigmond 20 frttal, id. Bún József, Mechwarth Audrás 10 frttal, Horváth Gyula 9 frttal, Ganz-gyár, dr. Országh Sándor, Weisenbacher Aladár 5 frttal, dr. Darányi Ignácz, dr. Falk Miksa, Hochholtzer Károly, 4 frttal; Ludvigh János, Szemler Gizi és Jolán 3 frttal, Biscara Endre, Brichta Irma és Karolin, Ekkermann Ede, Gallner József, Kollár Lajos, dr. Mezei Sándor, Olhauser Pál, dévai Szőllősy István 2 frttal, Faller Mihály, Horvay Aranka, Horvay Árpád, Kanyó Sándor, Mayer József, Szelesthey Géza, Szlemenics Géza, Válkai Bertalan 1—1 frttal. A nemes szivü adományozóknak áldozatkészségükért a rendezőség tagjainak pedig az estély fényes sikerének érdekében kifejtett fáradhatlan ügybuzgóságáért az egyesület nevében ezután is hálás köszönetet mond az elnökség.

Táncz iskola. Több oldalról nyert értesülés valamint saját meggyőződésünk folytán nem mulaszthatjuk el Huszár Józsa férj. Gutvill Károlyné nevü Vizivárosban, Corvin-tér 1. sz.

alatti házban levő t á n c z i s k o l á j á r a tiszt. olvasóink becses figyelmét felhivni s őt a legmelegebben ajánlani.

— **Halálozások.** Tótfalun mult csötörtökön vitték nyugalomra a község fiatal, 39 éves, róm. kath. lelkészét, kinek nyugalma tótfalusi müködése alatt alig volt. — Rendetlenséghez szokott hivei nem tudtak belenyugodni, hogy most az uj plébános alatt egyszerre más világ legyen. Minden tettét gáncsolták, sőt több izben kértek vizsgálatot lelkészük ellen, aki pedig csakis a község javát akarta, s annak érdekeit mozditotta elő. Sirját a jobb érzelmüek serege bánatosan állta körül, sőt még református egyének is búsan rebegték: „kár érte, mert bizony ha tovább él, rendbe hozta volna teljesen a kath. hitközség ügyeit.“ — Ez az elismerés a legszebb sirbeszéd az elhunyt fölött. Nyugodjék békében! — P r i c z e l János, székesfővárosi el. népisk. igazgató-tanitó hosszas szenvedés és a halotti szentségek felvétele után f. évi január hó 17-én délután 3 órakor életének 61-ik, tanitói buzgó és fáradhatlan müködésének 33-ik évében jobb létre szenderült.

— **Álarczos bál.** A budai várszinházban pénteken, 1895. jan. 18-án az „Álarczos bál“, Verdi kedves zenéjü operája került szinre. Az előadás igen összevágó és sikerült volt. A gróf szerepében Perotti jeleskedett. Amáliát M. Rotter Gizella énekelte bájosan és sok ambiczióval. Kedvesen alakitotta Oskárt, az apródot Sz. Bárdossy Ilona. Az ének és zenekar méltán érdemelte ki a közönség tetszését. A tánczkar élén Müller Katiczával zajos tapsokat aratott. A menuettet és galoppot bravourral járták. Ebben a kitünésben sokaknak van része. A tánczcsoportokban is sok a számottevő erő, a kik önálló fejlesztésre méltók. Ezuttal ezek közül Sarkady Mariskát ajánljuk a rendezőség figyelmébe, kinek könnyü mozdulataiból és szabályos taglejtéseiből az tünik ki, hogy helyét magán tánczokban is megállaná, ha erre alkalmat nyujtanának.

— **Összejövetelek.** A „Budapesti I., II. és III. kerületi szállodások, vendéglősök, bor- és sörmérők ipartársulatá“-nak tagjai társas összejövetelüket 1895. január 23-án Fürst Tivadar (IV. Vármegye-u. 1.) tartják. — A z I. k e r. n e m z e t i a s z t a l t á r s a s á g 1895. január 22-én Wágner Vilmos (Márvány-utcza 6.) vendeglőjében gyülekezik.

*

— **“Szt. Lukács-fürdő“ részvénytársaság Budapesten. Téli kura** a kényelemmel és pompával berendezett i s z a p f ü r d ő b e n, mely a szállodákkal egy épületet képez. **Uj!** G y ó g y k e z e l é s z u h a n y n y a l (D o u c h e m a s s a g e). Prospektust küld az igazgatóság, Budapesten.

Birtokváltozások

Budapest székes-főváros duna-jobbparti részén az utóbbi hét folyama alatt.

— K ö z l i: **Fodor Kálmán.** —

1. A budai 9204. számu tjkvben 5585. hrszám alatt felvett a Vérhalom dülőben fekvő 1200 □-öl terü etü szőllő Szabó Johannáról 700 frt vételárban Krayer Emilre.

2. A budai 3323. számu tjkvben (6575., 6576/b) hrszám alatt felvett a Virányos dülőben fekvő 1200 □-öl területü szőllő dr. Weiszberger Miklósról 3000 frt vételárban Gál Károlyra.

3. A budai 3807. sz. tjkvben 8010 c. hrszám alatt felvett a Németvölgyben fekvő 850 □-öl területü szőllő és ház fele része Hollai testvérekről 5000 frt vételárban Friedländer Miksára.

4. A budai 857c. sz. tjkvben 7127. hrszám alatt felvett 3 hold 600 □-öl terület rét G ulich József csődtömegéből 6576 frt vételárban dr. Bácskai Albertre és ifj. Seiffert Henrikre.

5. A budai 6837. számu tjkvben (3826. 3827.) hrszám alatt felvett, III. Zsigmond-utcza 66. sz. a. fekvő ház fele része Beliczay Báláról 4000 frt vételárban Kugler Józsefre.

6. Az ó-budán III. ker. Pacsirta-utcza 19. sz. alatt fekvő ház Molnár Andrásról 1400 frt vételárban Fodor János és nejére.

7. A budai 9885. számu tjkvben 7224/b. hrszám alatt felvett 1 hold 800 □-öl területü svábhegyi szántó 965 frt vételárban Frankhauser Máriáról Neumeister Mihályra.

8. A budai 7437. és 3343. számu tjkönyvekben 2175., 6601. és (6510—6523.) hrszámok alatt felvett ingatlanok Jámbor Endréről öröklés jogczimén Jámbor Gyulára és testvéreire.

9. A budai 5376. számu tjkvben 4094. hrszám alatt felvett a III. ker. Szépvölgy-utcza 36. sz. alatt fekvő ház Behringer Ferenczről öröklés után Behringer testvérekre.

10. A budai 2642. számu tjkvben (4780—4781.) hrszám alatt felvett 800 □-öl területü Pálvölgyi szőllő Rudolfa Alajos és nejéről 2800 frt vételárban Weisz Gyulára és társaira.

11. Az óbudai 523. sz. betétben 5718. hrszám alatt felv tt 1439 □-öl területü Aranyhegy dülőbeli szántó 600 frt vételárban C rl Nándor és nejére Paisch Jakabnéről

12. Az óbudai 808. számu betétben 2121. hr. szám alatt felvett Remetehegyi szántó 760 □-öllel Szalay Karolinról 575 vételárban Z rn Alajosra.

13. A budai 5071, 5084, (5088—5092/a.) 5072. és 5087. hrszámok alatt felvett a Törökvész dülőben fekvő 900., 450. 3 hold 1145 □-öl 950. és 950 □-öl területü szőllők 5000 frt együttes vételárban Beer Bertoldról Freund Henrik és fiai czégre.

Utolsó válaszom J. Lányi Ernő rajztanár Urnak.

Azzal kezdem, hogy igenis olvastam a czikkét a „Nemzeti Iskolá“-ban s „ha egy kis türelemmel van“, a reá következő számban Ön is olvashatta volna alapos és tárgyilagos, megczáfolását annak a filigrán okoskodásnak, a mibe magát beleélni méltóztatott. Tehát adósai itt sem maradtak az Ön k o n t á r a i.

Felpanaszolja, hogy legelső és névaláirás nélkül megjelent czikkére én ittléte alkalmával sértő kifejezésekkel illettem Bocsánat, a dolog másként áll. Szóba hoztam igenis Ön előtt ezt, a famozus czikket, a melyről akkor még valóban nem tudtam, hogy Öntől ered.

A mikor tehát mi e czikkről beszélgettünk, én az ismeretlen szerzőt egész jogosan támadtam meg, a miért iskolánkat elitéli s a benne müködő tanitókat k o n t á r o k n a k bélyegzi a nélkül, hogy iskolánknak csak a szinét is lássa, a tanitók müködését ismerje s a hevenyében odadobott állitásait bővebben indokolni, szükségesnek tartsa. M i é r t n e m v o l t b á t o r s á g a i. t. t a n á r u r n a k a k k o r k i j e l e n t e n i, h o g y Ö n a c z i k k s z e r z ő j e, s h o g y á l l i t á s a i é r t h e l y t i s t u d á l l a n i?? Bennem meg lett volna a bátorság erre az esetre is védelmezni intézetünket Önnel szemben és annyival inkább, mert Ön a famozus c z i k k m e g j e l e n é s e u t á n e g y h é t t e l é r e z t e c s a k s z ü k s é g é t a n n a k, h o g y a z Ö n á l t a l m e g r á g a l m a z o t t i s k o l á t, m e g l á t o g a s s a s a k o n t á r t a n i t ó k m ü k ö d é s é r ő l m a g á n a k u t ó l a g o s a n m e g g y ő z ő d é s t s z e r e z z e n. Hát ez azt hiszem, hogy tiszta dolog.

Azt mondja továbbá t. tanár ur, ne törődjem az Ön rajztanitási módszerével. Ha Ön még nem tudná, hát értesitem arról is, hogy igen is törődtem az Ön rajzmódszertani könyvével (a melyben számot adott cselekedeteiről), mert vele törődnöm kötelességemmé tették. Majd lesz alkalma erről meggyőződést szereznie, a mi talán meg is történt már s akkor értem az Ön személyes élü kifakadásait ellenem és ellenünk.

Különben is ezt a küzdelmet nem Ön fogja győzelemre vagy vereségre vezetni Mi törvényes alapon állunk; Ön ezt az a l a p o t a m i h á t u n k o n a k a r j a k i p o r o l n i. Tudja meg tehát azt is, hogy a felsőbb hatóság bele fog avatkozni a dologba s eldönteni; vajjon mennyi szava van a pör elintézésénél a lármás embereknek s mennyi a munkás kezeknek?

Trájtler Károly.

Köztisztaság.

(Nyilt kérelem Budapest fő- és székváros Tekintetes Tanácsához és képviselő testületéhez.)

A főváros köztisztasága ügyében tartott értekezletek alkalmából a lapokban nap nap után olvasom, hogy a főkérdés a szemét kihordás körül forog, de a szemét értékesitésének kérdésére nincsen oly kellő figyelem forditva mint ezen tárgy megérdemelné. Londonban volt alkalmam látni, hogy ott a szemetet hogy dolgozzák fel, három napnál tovább a szemét nem alkalmatlankodik, hanem vagy már felhasznált, vagy továbbá feldolgozásra használható anyag. Bátor vagyok ennélfogva a mérvadó körök becses figyelmét felkérni az iránt, valljon nem találnák e czélszerünek az ez ügyben jártas szakértőktől véleményt kérni, és esetleg egy ily intézmény berendezőjét meghivni, vagy terv készitésére felhivni, ezzel az aránylag csekély kiadással, jóeredményt lehetne elérni az által, ha a szemét kihordás költsége jórészben megtéritést nyerne, mint ez Londonban történik Azt hiszem Londoni követségünk utján ez ügyben alapos tájékozást lehetne nyerni.

Kiváló tisztelettel

Dombóvár, 1894. január 11-én.

Siebreich Károly.

A „Buda és Vidéké“-nek az az elve, hogy minden felszóllalást ki ad. Kiadtuk Siebreich Károly ur levelét is. A magunk részéről azonban feleslegesnek tartunk minden külföldi szakértőt, mert a C s é r y-féle ajánlat nem csak előnyös, de oly tökéletes, bogy bemutatott rendszerét a k ü l f ö l d majd tőlünk fogja átvenni. De megtörténhetnék az is, hogy a külföldi szakertő a Cséry-féle ajánlatok mellett nyilatkoznék, mert már is több európai város informáltatta arról magát. Mi kezdeményezhetünk tehát, ha a törvényhatóság e kérdésnél tárgyilagos lessz s a Cséry-féle ajánlatot elfogadja, s ha nem majd évek mulva Cséry rendszerét meghozathatjuk Londonból.

Mulatságok.

Budai kereskedő ifjak tea-estélye.

A Budai kereskedő ifjak asztaltársasága által rendezett tea-estély mely f. hó 17-én Peyer József vendéglőjében II. ker. fő-utcza 74 szám alatt tartatott meg; a budai kereskedők, de különösen a kereskedő ifjak nagy számban voltak jelen, a hangverseny és szavalattal egybekötött és fényesen sikerült estélyen.

Az estély sikerét a vigalmi bizottság fáradságos munkálkodásának köszönhetni; melynek élén Eble Károly vigalmi bizottsági elnök; és Milley Károly titkár voltak. Az egyik a műsorral volt elfoglalva, addig az utóbbi a gazda szerepét nagy odaadással adta. Az ő vezetése alatt pontban 9 órakor a Jardinet felhordásával megkezdődött az estély, mely után az első fogás felhordása következett, ennek megtörténte után Löwy Péter elnök a következő szép beszéddel üdvözölte és kitartásra buzditotta a nagyszámban megjelent vendégkoszorut és pályatársait:

„Mélyen tisztelt közönség!

Most midőn elérkezett az az alkalom, hogy szerényen és kellemesen eltöltsük ezt az estét kötelességének vélem, első sorban kedves vendégeinknek köszönetünket kifejezni szives megjelenésükért, érdeklődésünkért és pártolásukért abban a reményben, hogy ugy a jövőben is, mint ez alkalommal lesznek szivesek bennünket pártolni.

Tulajdonképen czélunk oly társulatot alapitani, hol a kereskedő alkalmazottaknak alkalmuk legyen szabad idejükben szórakozhatni és szellemileg kimüvelődni, és hogy ez a czélunkat elérhessük mint asztaltársaság kezdtük meg müködésünket.

De bizony hiába minden fáradságunk, hiába minden müködésünk siker csak akkor koronázhatja fáradságunkat, ha ebben a tisztelt főnök urak is némi tekintetben megkönyitik a harczot pártolásuk által, mert bizony pártolás nélkül czélt nem érhetünk. Ha azonban ebben a küzdelemben, ebben a harczban, és a magunk elé tüzött czél elérésében pártolni fognak, ugy törekvésünk minden tekintetben oda fog irányulni, hogy ennek a pártolásnak helyt álljunk és kimutatni azt, kogy arra érdemesek vagyunk, mert czélunk nem egy ugynevezett kaszinót alapitani, hol csuk mulatásra gondoljunk, hanem önmagunkat müvelni.

És most kedves pályatársaim hozzátok fordulók azzal a kéréssel, hogy müködjünk együtt küzdjünk együtt a babérért, legyen jelszavunk: egy mindért és mind egyért, mert a fő az összetartás, egyétértés. Hogy mit tesz az

összetartás következő eset szolgáljon például: egy atya, ki öregebb napjait viszavonultságban kivánta élni vagyonát közösen fiaira bizta, egy izben azonban szóváltás közt azt határozták el, hogy felosztják vagyonokat maguk között egyenlő részekre, de midőn atyjuk meghalotta ezt a szándékukat, hogy megekadályozza összhivta mindnyájukat és elővett 7 pálczát azt czomóba kötve sorra adta mindegyik fiának, hogy próbálják széttörni, de bizony egyik sem volt képes a csomóba kötött pálczákat széttörni. Ekkor az atya szétszedte a csomót és a pálczákat egyenkint széttörte azon szavak kiséretében, lássátok fiaim, igy mint ti ezeket a pálczákat összekötve nem voltak képesek széttörni ugy amit ti összetartással és egyetértéssel tesztek addig mindig szaporithatjátok vagyontokat öreg napjaitokra, de mihelyt szétváltok, ugy csakhamar arczom verejtékével szerzett vagyonotok végére jártok.

Tehát kövessétek a helyes utat, legyetek egyetértéssel és összetartással. Éppen erre vonatkozólag kivántán e szerény példát felhozni, mert tudom azt, ott a hol nincs egyetértés, összetartás czél eléréséről legtávolabbról sem lehet szó.

Legyünk tehát mi is egyetértéssel és összetartással, hogy a magunk elé tüzött czél megvalósuljon."

A műsor második azaz 1-sö pontja Eble Károly úr a vigalmi bizottság elnöke volt ki a Parasztbecsületből vett nyitánnyal kezdette meg a hangversenyt melyet nagy érdeklődéssel hallgattak végig, befejezte után pedig tapsokkal jutalmazták meg az első számot. — Ezután Löwy Péter az asztaltársaság elnöke poharát emelte Eble Károlyra: a vigalmi bizottság elnökére.

Weisbrun Lajos is élénk tetszést aratott az általa elszavalt és Gyulay Pál által irt Pokainé czimü verssel.

Nagy sikert aratott az asztaltársaság legifjabb azaz legujabb tagja, Mihalusz János remek hegedü szolójával.

Majd az estély 5-dik száma következett; Mely Sárossy Gyula által irt „A huszár" czimü versnek elszavalása volt. A huszárt Schmutzler Nándor adta elő, ki a vigalmi bizottság tagja; megjegyzendő előre bocsájtotta azt, hogy azt alelnökük, Herczeg Gyulának tiszteletére tanulta be, aki huszár volt. Egészben véve szavalata nagyon sikerült.

Ezután Peyer József szép hallgató darabjaival vonta a megjelent közönség figyelmét magára, hálásak is voltak azok érte, megujrázták a számot.

Igen kedélyes hangulatot keltett Milley Károly Komocsy József elhunytoirónak „Mámorosan" czimü versével, melynek befejeztével élénk tapsvihar adta tudtul a megelégedést.

Különösen tetszést aratott az estélyen Klein Károly fuvolajátéka Mihalusz János hegedü kiséretével, ezt számot a közönség megéljenezte és megujráztata.

Gutwil Emil hegedü szolója szintén sikerült mely után Milley Károly az általa irt Bárány béléses süveg czimü verset adta elő tetszéssel.

Programon kivül dr. Adolf Jenő nőimitator és Friedrich Gusztáv élénk tetszés között a „Kék nefelejtset" énekelték el. Rögtönzött volt de nagyszerüen sikerült.

A programon kivül közreműködők közül különösen kiemelendők Záborszky Vilmosnak ének számai. Megjegyzendő, ő már nem ifju és mégis mint ifju gyönyörü bariton hagján az est sikerét nemcsak emelte de annak valóságos koronájává lett. Midőn énekszámait befejezve Milley Károly az asztaltársaság titkárja, ez alkalommal gazda a választmány nevében bár egyszerü, de sokat mondó szavakban megköszönte a közreműködést és kérte Záborszky pártolását a jövőre nézve is, mire Záborszky Vilmos úr ismét énekelt. A jelen volt hölgyek virágokkal halmozták el.

Ezek után még több szám is volt majd pedig Milley Károly vezetése alatt a Szózatot és Nemzeti dalt egy négyes énekelte, a mi nagy hatást keltett és melyet a közreműködött zenészek kisértek.

A rendezőségtől a következ felülfizetések nyugtázására kérettünk fel. — Felülfizettek: Weisz Manó 2 frt 40 kr. Heincz János 2 frt, Kohn Lajos 1 frt 50 kr, Herczeg Gyula 1 frt, Grünwald Samú 1 frt, Holländer Lajos 1 frt, Holländer Samú 1 frt, Johan Winter Bécsi gyárosczég 90 kr, N. N. 60 kr, Milley Károly 50 kr, Löwy Péter 60 kr, H. M. 50 kr, Frank Sándor papirkereskedő 50 kr. Rottmüller Hugó 50 kr. Lencz Ferencz 50 kr, Reiner József és testvére 40 kr. Friedrich Károly 40 kr, Strasser Béla 40 kr, Reimann Ernő 40 kr. Penz János 40 kr, Wilheim Lajos 40 kr. N. N 20 kr.

Mindezekért köszönetét fejezi ki a választmány abban a reményben, hogy a pártolást nem csak ez alkalommal hanem a jövőben is tanusitják azok a nemeslelkü urak a kik ez alkalommal az alakuló társulat költségeinek fedezésére adakoztak.

*

Az I. ker. polgári kör saját helyiségeiben (I. Alagut-utcza 1. sz. I. em.) szombaton 1895. évi február hó 9-én zártkörü tánczmulatságot rendez. A belépésre jogositó jelvények, a meghivó előmutatása mellett a mulatság estéjén a körben megváltandók. A hölgyek kéretnek egyszerü öltözékben megjelenni. Kezdete este 8 órakor.

Mulatság Zsámbékon. Zsámbékon 1895. évi január hó 26-án Karle Ferencz vendéglőjében az ovoda javára rendezendő hangversenynyel egybekötött zártkörü tánczestélyt rendeznek. A hangverseny kezdete 8 órakor. Személyjegy 2 korona. Családjegy 6 korona. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak. Müsor. 1. Részlet a Portici némából. Előadja a Zsámbéki mükedvelő zenekar. 2. Monolog. Előadja: Szappanyos Anna urhölgy. 3. Mazurka Tahy Ivántól. Hegedün előadja a szerző: Tahy Iván ur. 4. Szavalat. Előadja: Nyirák Károly ur. 5. Részlet a Granadai éji szállásból. Előadja a zsámbéki mükedvelő zenekar.

A tabániak bálja. A tabáni szegénygyermekek felruházása javára a krisztinavárosi kaszinó termeiben fényes bál volt f. hó 12-én. A rendezőség meglehet elégedve a sikerrel. A bálban nem jelentek meg annyian mint a mult évben, mert a Jurista bállal esett össze. Az estély rendezése körül Eiszdorfer Gusztáv, dr. Kertész Aba, Bárány Zsigmond, és Barabás József fáradhatatlanul buzgólkodtak. Sok szép hölgy volt jelen és kitartó kedvvel folyt a táncz, ha bár nem a legjobb zene szolgálta ki a tánczokat. Barabás József jó italait és kitünő ételeit meg kell dicsérni.

Jelen voltak: Asszonyok Petrich Mártonné, Prokesch Istvánné, Donhauser Jóssefné, Pfiszterer Miklósné, Dobszay Ignáczné, özv. Székely Ilona, Dr. Kertész Abáné, Brichta Kálmánné, Kőnig Antalné, Németh Imréné, Jámbory Amália, Harmathy Józsefné, Röszler Károlyné, Pauer Lajosné, özv. Harrer Gyuláné, Bárány Zsigáné, Rónay Istvánné, Jankovits Józsefné, Wolf Mártonné, Kokesch Lajosné, Somlyay Józsefné, Kozannyi Sándorné, Tolnay Imréné, Petz Miklósné, Özv. Dr. Schwoy Kálmánné, Gulyás Béláné, Hölczl Ferenczné. Leányok: Petrich nővérek, Prokesch Zsófia, Donhauser Gizella, Pfiszterer Elvira, Muchmayer Lujza, Stökl Irma, Hölzl Ilona, Dobszay Anna, Kőnig Olga, Brichta Gizella, Hauke Camilla, Hillebrand Lujza, Jámbory Cornélia, Bosnyákovits Katicza, Gulyás Emilia, Schober Cornélia, Harrer nővérek, Klausz Katicza, Kogler Etelka, Horváth Sarolta, Schwarzmayer Irén, Jankovics Etelka, Linczbauer nővérek, Wolf Teréz, Kozányi Zsófia, Hovinszky Franciska, Tolnay Etelka' Petz nővérek, Csáthy Blanka, Mihel Gusztika, Légrády Milcsi, Eber Nancsi, Jankó nővérek.

Az I.—III. kerületi vendéglősök, szállodások bor és sör mérök bálja február 12-én lessz a Fáczánban. A vendéglősök mident elkövetnek a mulatság érdekében. A legzsufoltabb bálok egyike szokott lenni és szépen jövedelmez a temetkezési és betegsegélyző egyletnek.

A Tipografia dalkör mulatságára, mely február hó 16-án lessz megindultak a mozgalmak. A rendezőség erősen készülődik, hogy a községi bál az idén is méltó legyen régi jó hiréhez és a ki ott megjelenik abban jól mulasson.

Jótékonycélu tánczvigalom megtartása Miután folyó hó 12-én kellemetlen idő miatt a „Bécsi kapuhoz" czimzett vendéglőben I. ker. Fortuna-utcza 16. az avizált tánczvigalom meg nem tartatott ennek következtében ma vasárnap 20-án tartatik meg. Felülfizetések este a pénztárnál elfogadtatnak s lapunk utján nyugtáztatnak, tehát a n. é. közönségnek támogatását ajánljuk.

Mükedvelő előadás. A „budapesti iparossegédek egyesülete" saját helyiségében (II. ker. Iskola-utcza 18. sz. alatt) f. évi jan. hó 20-án és 21-én (vasárnap és hétfőn) szinielőadást tart. A vasárnapi szinielőadást esti 7 órakor megelőző Balázsy Dénes fővárosi tanár ur „Egy szép ballada Mátyás király koráből" czimü felolvasása. Szinre kerül: Válás után. Bohózat 3 felvonásban. Irta Bisson. Forditotta Paulay. Szini-rendező: ifj. Mihina Péter ur.

Budai dalárda. Meghivó a folyó évi február hó 9-én szombaton, a II-ik kerületi „Fáczán" nagy termében rendezendő jelmezes farsangi estélyre, melynek vezéreszméjét: „Karneval ünnepély a jégen" fogja képezni. Van szerencsénk értesiteni, hogy a fenti estélyre külön beléptijegy állittatott ki, mely az egyl. szolga által a t. cz. tagoknak a házhoz fog vitetni és a váltott tag- vagy hölgyjegyekhez képest kiszolgáltatni. Tekintettel az estély rendezésével kapcsolatos tetemes költségekre minden egyes jegyért 50 krnyi rendkivüli járulék állapittatott meg. Hölgyjegy az estélyre egy-egy tagnak legfeljebb kettő, kizárólag női családtagok részére adható ki, az első 50 kr., a második 1 frt áron. E jegyek férfiak részére nem érvényesek. Minden e két jegyen felül kivánt hölgy-jegy ugy szintén férfi vendégjegy ára 2 frt, mely utóbbiak csak korlátolt számban adatnak ki és Reinl József utódjánál. Albini N. ur divatáruházában II., fő-utcza 40 szám válhatók. Felkérjük végre a t. cz. tagokat és főleg a mélyen tisztelt hölgyeket, hogy az estély fényének emelése érdekében jelmezben és pedig az estély fentkitett jellegének megtelelően bármily farsangi jelmezruhában megjenni méltóztassanak. Azok részére, kik, jelmezben meg nem jelenhetnek, ugynevezett bohóczsüvegek az estélyen a ruhatárban igen mérsékelt áron lesznek kaphatók. Budapest, 1895. évi január 7-én. A rendező bizottság.

A „Budapesti (budai) Tanitó-Egylet" saját segély-alapja javára 1895. évi február hó 1-én (pénteken) A II. ker. „Fáczán" Termeiben (II. ker. Medve-utcza- 6.) zártkörü tánczestélyt rendez.

Mulatság. F. hó 12-én Budafokon sikerült mulatság volt a „Péter és Pál kert"-hez czimzett vendéglő helyiségeiben, a mely pont 8 órakor kezdődött, mire igen kedélyes társaság jött össze. Tánczosok és tánczosnőkben nem volt hiány. Jelen voltak az asszonyok közül: Abel Antalné, Pillmayer Ignáczné, Czebb Pálné, Hanzmann Pálné, Koch Lipótné, Koch Vilmosné, Kuhn Pálné, Kőnig Jánosné, Krammer Józsefné, Weinhammer Antalné és még sokan; leányok közül: Abel Katicza és Paula, Erdélyi Aranka és Irma, Koch Bettike és Anna, Moser Lenke, Schmidt Mariska és Janka, Bleicher Irma, Vogl Katinka és Witz Betti és még igen sokan. A közöl kiemelendőnek tartjuk Erdélyi Károly Lajos, Frank János, Frank József és ifj. Simon Józsefet, utóbbi a vacsoránál az elnöki tisztet foglalta el: felköszöntőt mondtak Frank József s.-jegyző a ki Simon Józsefet éltette buzditván őt, a kereskedői pályán elért sikerei nagyobbitására, s azzal zárja beszédét, hogy mint Simon „Jakab" legidősb fia, mindig jó példával járjon előre: erre a zenekar „jó példával előre" (mit gutnn Beispiel voran) indulót zenditette rá. Erdélyi Károly Lajos pedig Frank Jánost éltette, méltányolva a vasuti pályán elért haladását, buzditván őt az elhunyt Baross Gábor nyomdokain való haladásra, hogy idővel, vasminiszter lehet. Éltette továbbá az elöljáróságot, a melynek körében rövid ideje hogy, de annál több kedvvel müködik. Vacsora után ismét tánczra perdültek, a mely reggelig tartott. A zenét a „budaeörsi" nemzeti zenekar szolgáltatta.

A farsang alkalmából felhivjuk a budai bálok rendezőségét, hogy adakozzanak a magyar irók segélyegyletére. Az adományok Vadnay Károly nevére küldendők IV. Magyar-utcza.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:
Mindszenti Erdélyi Gyula.

GANZ és TÁRSA

vasöntöde és gépgyár-részvény-társ. Budapesten.

Gáz- és Petroleum-motorok álló vagy fekvő, egy vagy két hengerrel.

Készit:

A) **gépeket és épitési munkákat, teljes malomberendezéseket, vasutt kocsikat és vasuti fölszereléseket, transmissiókat.**

Speczialitásai:

B) **kéregöntvény** vasuti kerekek, váltók, zuzóművek, hengerek-és ágyúgolyókhoz.

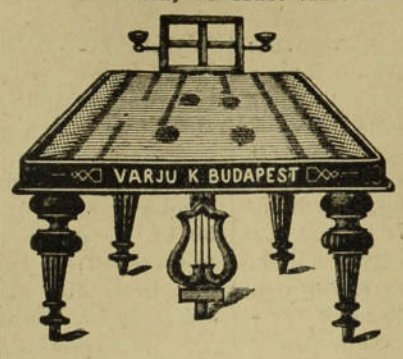
Hengerszékek kéregöntetü hengerekkel mind a magas malmászathoz, mind pedig a parasztra őrléshez s **egész malomberendezések.**

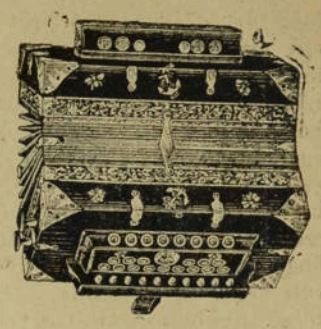
Facsiszoláshoz, papir- és czelluloza-gyártáshoz való gépek. Vizikereket nagy sikerrel pótló **turbinák.**

Villamos világitas nagy távolságra is a motortól.

Zsilipek, csővezetékek, frictiós kapcsolások, rotatiós dynamométerek. Aczélöntés.

Arany és ezüst érmekkel kitüntetett hangszer-ipar.

VARJU KÁROLY

császár és királyi szabadalmazott hangszer-ipar.

Budapest, VIII., Kerepesi-út 47. sz.

Ajánlja saját gyártmányú hangszereit, különösen erős, tiszta **csengő hangú czimbalmait** jótállás mellett; továbbá **harmonika, hegedü, fuvola** és egyébb hangszer nálam 15%-kal olcsóbb, mint bárhol. — Most jelent meg a magyar **harmonika iskola**, az egy soros harmonikához 32 válogatott legszebb dallal, melynek segélyével fél óra alatt megtanulhat a harmonikákon játszani, ára 90 kr., mely összeg beküldése mellett bermentve küldi meg a kiadó, **Varju Károly.**

Képes nagy árjegyzék ingyen küldetik.

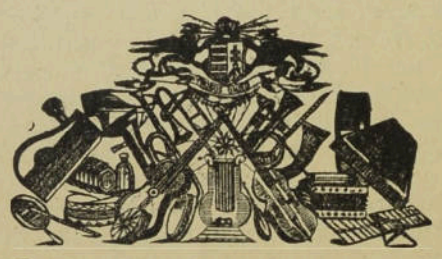
Stowasser J.

hangszergyáros.

Csász. és kir. hadsereg szállitója.

BUDAPEST,

II. kerület, Lánczhid-utcza 5. szám.

Nagy berendezett választékos raktár minden e szakmába vágó tárgyakból, **kézi harmonika** még eddig elérhetetlen erős hang és tartóssággal.

Minden néven nevezendő s e szakmába vágó javitások pontosan és jutányosan eszközöltetnek.

Árjegyzéket dijmentesen küld.

Lövenstein Antal

cs. és kir. ndv. sütőmester

fióküzlete: II. fő-utcza 5. sz.

— Liszt, tej, tejszin és vaj. —

Finom- és pék-sütemény a nap minden órájában frissen hapható.

SZT.-MARGITSZIGETI

ÜDITŐVIZ

a legkiválóbb és legolcsóbb bakteriamentes

asztali savanyúviz

és

egészség-ápoló ital.

Kitünő eredménynyel használtatik:

Köszvény-, gyomor- és bélbajoknál, garat-, gége-, tüdő- és hólyaghurutnál.

Kapható: **Legtöbb gyógyszertárban, ásványviz-, füszerkereskedésben és vendéglőben.**

FŐRAKTÁR

WERNER ADOLF-nál.

(FRUM ISTVÁN UTÓDA)

Budapest, II., Batthyány-utcza 3. szám.

Telefon 90—97.

Főherczegi Szt.-Margitszigeti felügyelőség

Vendéglő az „Alaguthoz".

Minden vasár- és ünnepnap hangverseny Kutschera zongora-művész közreműködésével, **pont 10 órakor villanyos zene-egyveleg.**

Jó italok és izletes ételekről, valamint előzékeny kiszolgálásról gondoskodva van.

Számos látogatást kér

Schlaucher Ferencz,

vendéglős.

Krisztinaváros, az Alagutnál.

THE MUTUAL

new-yorki életbiztositó-társaság.

Alapittatott 1843.

	1892. év végén	1893. év végén
Összes vagyon	907 millió fr.	968 millió fr.
Bevételek	208½ » »	217⅓ » »
Teljesen tehermentes Külön nyereménytart.	78½ » »	93 » »

Ily magas tehermentes nyereménytartalékot a világ egyetlenegy biztositó-intézete sem mutathat fel. Biztositások minden táblázat szerint a legelőnyösebb feltételek mellett. — Mérsékelt dijak és magas nyeremények. — A kötvények két év után megtámadhatlanok, 3 (három) év után nem válhatnak érvénytelenné.

MAGYARORSZÁGI VEZÉRIGAZGATÓSAG:

VI., Károly-körut 26. szám.

MATTONI-FÉLE GIESSHÜBLER

Legtisztább égvényes savanyukút

Szerkesztőségünkben megrendelhető ***Erdélyi Gyula*** *következő regényei:*

HÁLÁS SZEREP. 1 kötet ára 60 kr.
KOVÁSZ NÉLKÜL. 1 kötet ára kötve 60 kr.
ZUG A MALOM. Füzve ára 1 frt.
A MULT. 1 kötet, kötve ára 50 kr.
Négy eredeti elbeszélés. Ára 30 kr.

az árak előleges beküldése mellett.

ALBINI LAJOS

ezelőtt

Reinl József

rövid-, szőtt-, csipke- és férfi-divatárú raktára

II. ker., Fő-utcza 40. sz. a.

Ajánlja dúsan felszerelt raktárát. **Rajzolt és kezdett vászon tárgyak, kezdett** és **kész himzések,** posztó, bársony és canaván, **fakeretek, állványok** kézimunka beillesztésre, **kezdett** és **kész** montirozott bőr-, atlasz-, plüche és papir tárgyak.

Hirdetések

a

BUDA ÉS VIDÉKE

részére felvétetnek

a kiadóhivatalban

Alkotás-u. 12/a. Szőke-ház.

Ungváry László czeglédi faiskolája részére megrendeléseket Szombathy Kálmán Sashegy fogad el. A minták megérkeztek. Árjegyzék ingyen.

Van szerencsém a t. cz. közönség becses figyelmébe ajánlani a

krisztinavárosi

CASINO-SÖRCSARNOKOT,

mely a legujabb kor igényeinek megfelelően, kényelemmel és fényesen van berendezve.

Külön szobák, továbbá bál és hangversenyek tartására termek ugy az emeleten, mint földszinten rendelkezésre állanak.

Ma zene!

BARABÁS JÓZSEF.

Nyomatott Heisler J kő- és könyvnyomdájában. Budapest, II. Várkertrakpart 1. sz. (Kluseman-féle ház.)

Budapest, 1895. IV. évfolyam 4. sz. Vasárnap, január 27.

BUDA ÉS VIDÉKE

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI ÉS TÁRSADALMI HETILAP

Az I. kerületi polgári kör,

II. ker. polgári kör, a krisztinavárosi vöröskereszt-egylet és a budai kereskedő-társulat stb. közlönye.

KIADÓ-HIVATAL, hol előfizetni lehet és hirdetések felvétetnek; I. ker. Alkotás-utcza 12/a. Szőke-ház.

Megjelenik minden vasárnap. Előfizetési árak: Egész évre 12 korona, félvre 6 korona, évnegyedre 3 korona. Egyes szám ára 24 fillér.

SZERKESZTŐSÉG, I. ker., Alkotás-utcza 12/a. Szőke-ház. kéziratokat és közleményeket ide kérjük küldeni.

A harmadik egyetem.

A kormány válságnak vége. Uj kabinet vette kezébe az ország kormányzását, az elmult kormány vagyonával és adósságaival.

Egy nagy és mielőbb törlesztendő adósság a haza jövendő szellemi tőkéjének, a magyar ifjuság képzésének és nevelésének kérdése.

Fontos ez a kérdés talán mindennél fontosabb. Mi haszna vannak a reformok, az intézmények, ha nincsenek annak olyan végrehajtói a jövő nemzedékben, kik erre jól vannak nevelve.

Valjuk be őszintén, hogy az utóbb átélt két tizedben az ifjuságot nem nevelték, az tisztán nevelődött, s az igazi magyar szellemből meglehetősen kivetközött.

Ezt a magyar szellemet magyar szellemü egyetemi neveléssel közölhetjük a magyar ifjusággal. Elfrancziásodott, elnémetesedett társadalmunk, családi életünk, ifjuságunk, ha idején nem gyógyitjuk meg, ugy beszélünk ugyan, de nem érezünk magyarul.

A mennyire én ifjuságom óta, sok eszmecsere közben dr. Wlassics Gyulát az uj közoktatási minisztert megismerni szerencsés voltam, ugy tapasztaltam, hogy ő nem a magyarság rovására szerezte nagy müveltségét.

Az a szellem, mely az ő müveit és alkotásait áthatotta, minden izében magyar s olvasottságával magyar nemzeti gondolkodását nem rontotta el.

Nem hiszem, hogy csalodnám midőn tőle a közoktatás magyar szellemü átalakitását várom. 1867 óta igen sok történt a kultur politika terén. Temérdek dolgot kölcsönöztünk külföldről, és sok igazán vérünkhöz, fajunkhoz illő dolgokat irtottunk ki az iskolából.

Sem a boldogult báró Eötvös, sem Trefort nem gondolkodtak igazán magyarul. Ő alattuk nőtt rakásra a sok rossz tanulókönyv és izmosodott meg a nevelés és tanitás mai rendszere. A lélek és test nevelése s maga a tanuló anyag egyensulya is felbillent. Mintha nem magyar fiuk számára teremtették volna az egész rendszert.

Báró Eötvös Lóránd rövid miniszterségéről semmit sem beszélhetünk, csupán jó akaratát jegyezhetjük fel.

Wlassics Gyulára nagy feladatok várnak. Első volna ezek között egy irodalmi osztály szervezése, melynek feladata volna a magyar geniusz ápolása, és a mely osztály felügyelne arra, hogy rossz magyarsággal irt könyvek ne kerüljenek az ifjuság kezébe.

Ezek a rossz magyarságtól hemzsegő tankönyvek okozzák, hogy sem a parlamentben, sem az irodalomban, bíróságnál, közigazgatásnál, vagy iskolai oktatásban nem vigyáznak arra, hogy a magyar nyelv ellen ne vétsenek. A legszebb parlamenti beszédek, törvények ugy tünnek fel, mintha németből forditották volna. Arra hogy jól irjanak és beszéljenek magyarul sem a közoktatást vezető kormány, sem az akadémia, sem az iskola nem vigyázott. Erre a rovásra esik az, hogy fiatalságunk nem olyan magyar, mint a minőnek kellene lenni.

Az egyetemi nevelést meg kell változtatni és az egyetemi életnek családias jellemet adni. Legelőször dr. Országh Sándor figyelmeztette a közoktatás miniszterét arra, hogy az egyetemet hozzák át Budára. B. Eötvös Lóránd maga is foglalkozott ezzel az eszmével és megvalósitotta volna, ha a kormányban marad.

Meg vagyok róla győződve, hogy Wlassics Gyula a közoktatás uj minisztere tanulni fogja ezt a kérdést és a magyar ifjuság testi és lelki kiképzése érdekében cselekszik majd és Budán lessz az egyetem. Itt tanárok és tanulók együtt élnek és az iskola falain kivül is nevelik, képezik az ifjuságot. A régibb nemzedék erejét a kollegiumi élet adta. Azoknak a nagy időknek, melyek hazánkat átalakitották a kollegiumi élet nélkül nem lettek volna olyan nagy hősei.

A ma társadalmának nagy bünei, fogyatkozásai, hibái nem fejlődnek ki, ha az egyetemi élet kollegiális és összeköti a tanitót és tanitványt. Ez az együttlét képezi ki a szivet és jellemet és biztositja a magyar szellemet. Dr. Wlassics Gyulára vár ennek végrehajtása és meg

„A BUDA és VIDÉKE“ TÁRCZAJA.

Ki az a Somosköy?

A leleplezések és faggatások (interwiew) korát éljük. Hálás és divatos tárgy tehát valakinek leleplezése, még inkább felfedezése.

A hideg északi sarkra utazik Payer jégsziklákat, uj növényzetet, uj létezést fedezni fel. Mi még a szomszédba sem utazunk, hogy egymást felfedezzük.

Nagy vállalkozás volt a hazai és helybeli felfedezések történetében, mikor én pár évvel ezelőtt a Császárfürdőbe azért utaztam, hogy felfedezzem Somoskeöyt.

Azelőtt soha nem beszéltem vele, sőt nem is láttam azt a hires embert, kiről szóltak, beszéltek és énekeltek s a ki szabadon jár, pedig a mi hires büntény, azt mind ő követte el s az egész világ rendőrségét izgalomban tartja.

Egy barátomtól kértem ajánló levelet, ki Somosköyt a külföldről ismerte. Együtt vacsoráltunk itt Budán és egyebek között szóba jött Somosköy. Én szerettem volna megismerni, barátom azonnal megirta ajánló levelét és egy jelenvolt könyvkereskedő arra kért, hogy kérjem fel adja át az emlékiratait. Nagyszerü üzlet lenne. Bevezetés, arczkép, illustrátió nem lenne hatás nélkül. Somosköy kalandjaira több előfizető gyülne, mint a legnépszerübb magyar iró munkáira.

Az egész világ hirlapirása gondoskodott arról, hogy több köd lebegjen a feje körül, mint a mesebeli hősöknek. Somosköy nem a maga, de a hirlapirás kegyelméből lett azzá a mi.

Sokkal többet irtak róla, mint a mennyit két hosszu emberéletben egy egész kalandorszövetség tehet.

A könyvkereskedő elég kövér olvasmánynak gondolta ezt még sovány mese keretében is.

Czimnek nem rossz. Elvégre is minden ember hiu. Miért ne legyen Somosköy is. A hiu ember könnyebben vall. A vallomások bizonyosan szenzációsak lesznek.

Nem rejtőzködött, nem tilalmazta a látogatást. A nevét alig mondtam ki, a Császárfürdő udvarias kapusa felvezetett és kinyitotta előttem az ajtót. A trónköveteléssel is vádolt férfiunál még be sem kellett magamat jelentetni.

Bemutattam magam és átadtam a névjegyet. Nagyon szivesen látott. Kérdezősködött barátom felől. Megfeleltem. Ezzel az általános bevezetések véget értek. Egy kis szünet következett. Kiváncsian várta, ugyan miért keresem fel.

Nem etettem soká a kiváncsiságot, hanem azonnal a közepénél kezdtem. Őszintén bevallottam, hogy azért kerestem fel, mert érdekes személyiségét meg akartam ismerni. Megmondtam a foglalkozásom. Hiremből már ismert és sajnálta, hogy nem voltam pár évvel ezelőtt azon a lakomán, mit a szerkesztőségek tagjainak adott a király-utczai Berger-féle pinczében.

Könnyen és változatos tárgyról társalgott. Meg volt benne minden, a világfi, a gavallér, a politikus, a diplomata és mindenek felett a kozmopolita, a ki mindenütt otthon van. Egy kis szinpadiasságot is lehetett rajta észlelni és a sok utazás befolyásának rugékonyságát.

Valóságos utinapló. Jól jellemezte a szereplő egyéneket. Többet tudott róluk a titkárjoknál vagy a komornyikjoknál. Nagy politikai eseményeket jósolt meg előre és talpraesetten birálta a királyokat, az államférfiakat. A rendőrségeknek is kijutott. Megmondta mi a hibája a párisiénak, mi a londoniénak vagy a kaliforniainak.

Jellemezte a nőket, kiknek a világeseményekben befolyásuk van. Koczkáztatott egynehány csipős megjegyzést is mintha csak a „Figaró“ szerkesztőségének lenne tagja.

— Milyen kár, hogy nem adja ki az emlékiratait? szóltam én.

Már sokan mondták. Majd ha egyszer időm lesz pihenni, megirom azt. hogy ki is volt az a Somosköy? Ugye ön is kiváncsi rá?

— Nem tagadom.

vagyok róla győződve, hogy a magyar ifjuság érdekében Budán épül az egyetem.

Megfigyelésre méltó dr. Mihalovics Géza felszóllalása is, ki majdnem megczáfolhatlanul inditványozza a harmadik egyetemet Budára. Adjuk ehez Dr. Fodor Józsefnek a „Buda és Vidéké"-ben közlött értékes czikkét, melyben a kitünő tudós elismeri annak előnyeit, ha az egyetem Budára jön. Az általa felsorolt nehézségeket dr. Mihalovics Géza felszólalása eloszlatja és kézzelfoghatóan bizonyitja be, hogy az egyetem Budán legyen.

Igy kivánja ezt a magyar ifjuság és igy hazánk jövője.

Erdélyi Gyula.

«Grüne Insel» Ó-Budán.

A megfélemlités, a fenyegetés sem riaszt vissza e czikk megirásától; nem azért, mert hazafiui kötelességemnek tartom, hogy megkérdezzem a „Grüne Insel" vezetőségétől a nagy nyilvánosság előtt: vajjon tudják-e, hogy megalakulásuk és működésük minden mozzanata oly tendenciát látszik elárulni, mely a III. kerület magyarosodásának ellensulyozásául germanizálni törekednék.

Idegen ajkuaknak azt a jogát, hogy szórakozás czéljából társasággá tömörüljenek: legkevésbé se vitatjuk; de azt, hogy ötven-hatvan ember magát a társadalom nagy részétől teljesen izolálva mint „Grüne Insel" foglaljon állást több más magyarosodásra törekvő egyesülettel szemben: azt határozottan elitéljük; sőt kárhoztatjuk.

Nem vagyunk mi soviniszták, nagyon is engedékeny, tolerans nép vagyunk. Nem szükséges előlünk egy „Grüne Insel"-re menekülni; nagyobb lojalitást a világ egy nemzete sem tanusit más nemzetiségekkel, idegen ajkuakkal szemben, mint mi magyarok.

Megtanulunk mi németül is, hogy azok, kik husz-harmincz éven át nem tartották érdemesnek magyarul csak egy szót is elsajátitani, tudjanak velünk érintkezni. Tulkövetelők vagyunk? Ha egy intelligens ember husz-harmincz évig képes ellakni körünkben a nélkül, hogy szükségét érezné, vagy kényszeritve volna nyelvünket elsajátitani: ez tulkövetelés? Ez hanyagság részünkről!

Egyszerü munkások egyleteket alakitanak, s a magyarosodást tüzik zászlójukra; intelligens tisztviselők pedig „Grüne Insel"-t létesitenek, honnan ki van küszöbölve a magyar nyelv. S rendkivül csodáljuk, hogy ily hatalmas kereskedelmi tényezőnek, mint a Dunagőzhajózási-társaságnak itteni vezérembere jó szemmel nézi, miszerint egy alantas közege, ki általánosan ismert magyarellenes érzelmeiről, egy ilyen társaságot létesithessen.

Ha „Grüne Insel" tagjai jó szemmel nézve népünk magyarosodását nem izolálják magukat tőlünk egy ily társaságban: akkor legyen „Grüne Insel"; de csak ugy akkor is, ha kifogástalan hazafiságukat bebizonyitandó: utat engednek abban a magyar nyelvnek is.

Az iskolák áldásos hatása a magyarosodás terén elért eddigi eredmény is; a tanitóknak, a nemzet napszámosainak fáradhatatlan buzgalma kövenként hordta össze és épitette enynyire is a nemzeti szellem erős bástyáját: s mindez áldozata legyen közönyösségünknek?

Halálos vétek volna!

Ó-Buda társadalma tudni fogja teendőjét; s ha tény a „Grüne Insel" germanizáló iránya, hazafiatlanság volna tőle ennek megszüntetésére legerélyesebb akcziót ki nem fejteni.

Az alispáni szék.

Közönségünk egy részére a — fővárosi közönséget értjük — első pillanatra nem nagy fontosságu az alispáni szék kérdése. Ámde, ha bővebben és közelebbről vizsgáljuk, ugy a fővárosiakat is érdekli ennek betöltése. A székes főváros környéke ugy a Duna jobb, mint balpartján a megye hatósága alá tartozik és igy életkérdés az a székes fővárosra nézve, hogy ki áll Pestvármegye élén?

Sok ügy és rendelet, intézkedés biztositja a székes fővárost közegészségi és közerkölcsi szempontokból. A piaczok ellátása, a beözönlő cselédek és munkakeresők, a nyaralási viszonyok, közlekedési utak stb.

Egy másik nagyon is életbe vágó kérdés a székes főváros közelében fekvő községek magyarositása. Földváry Mihály hagyományai szerint kell ezt folytatni és arra a megyének, fővárosnak és államnak még több sulyt fektetni.

Az alispáni székre Beniczky Lajos és Tahy István főjegyzők, valamint Desseőffy Emil főszolgabiró vannak jelölve. Kipróbált erők, szivökön viselik a megye érdekét és azt elég régen szolgálják.

Ezuttal nem bocsátkozhatunk a személyes előnyök és képességek felsorolásába, csak konstatáljuk a jelölést.

Nagyon szeretnők a magunk részéről, ha az alispán-jelöltek programmot adnának, ebből meglátnók, mit várhat tőlük a megye?

Valószinü, hogy ez a választási értekezleteken megtörténik. Óhajtjuk, hogy ez részletes legyen, a nagy általános és elvi jelentőségü vonások mellett. Szóvirágként mondhatja bárki: hogy multam az én programmom, de ez nem elég. A szándékokra vagyunk kiváncsiak. Különösen a pilisi alsó- és felső-járás és azoknak a főváros emelkedésével összefüggő viszonyaira nézve szeretnénk terveket hallani.

Az alispán müködése nem csak az irodára van utalva, de az ambulancziára. Saját szemével mindég többet lát az alispán, mint a mennyit a jelentésekből megtudhat.

Az alispán legfőbb kelléke egyéb képességei mellett, hogy ismerje megyéjét és ebből az ismeretből induljanak ki alkotásai. A megyék szervezése megnyirbálja az alispán hatáskörét, de annak ki átérzi hivatását, szép tere marad.

Kiváncsian várjuk az alispánjelöltek programmját.

—i—

Buda multjából.

„Buda és Vidéke" 3-ik számában a Buda multjából megjelent közleményünk érdeklődést keltett. Az emlitett emlékirat végett Kaszás Mátyás ur a következő megtisztelő levelet intézte lapunkhoz.

A levél tartalma ez:

Tisztelt szerkesztő ur!

Nagy hálára kötelezne engem, a ki gyüjtögetem az 1867-diki kiegyezésre vonatkozó anyagot, ha megmondaná, hogyan juthatnék hozzá Kemény Zsigmond bárónak az Ön lapja 3-ik számában emlitett azon emlékiratához, a melyről Ön azt állitja, hogy Budán készült, s hogy „annak alapján történt a kiegyezés."

Félek, hogy Öntől erre a kérdésemre kielégitő választ nem kapok, mert ez az emlékirat nem iródott meg. E szerint a kiegyezés annak alapján nem is történhetett."

Kemény Zsigmond br 1850-ben irt emlékiratot az 1848/9-diki évek eseményeiről, s azt közzétette Keményről irt nagy becsü munkájában Beksics Gusztáv, a kiváló publiczista. A kiegyezést azonban Kemény csak a Pesti Naplóban megjelent czikkeivel mozditotta elő, a melyeknek értéke — igaz — soha el nem évülő.

— Egészen más lesz a felelet, mit a világ vár. Igazolni fogom magamat.

— Jó volna mielőbb meglepni vele a világot.

— Előbb nagy eseményeknek kell lejátszódni, hogy a kezem felszabaduljon.

Nem tudtam rábeszélni emlékiratai gyors kiadására. Eléggé bánkódott ezen másnap az én könyvárus barátom.

Magam sem tudtam megfelelni arra, hogy ki az a Somosköy? Nagyon sok változatot hallottam róla és talán azt fogadom el, mit eddig még más nem irt le.

Somosköyt egy igen gazdag angol urnő kegyeli, a ki tulságosan regényes hajlamu és eszményei beteges ábrándjában a leghiresebb rablólovagok, vagy a modern e félék. Somosköy azért mindent elkövet, hogy a gazdag urnő előtt ehez hasonló szinben tünjék fel.

Majd meglátjuk igazam van-e, ha emlékiratai megjelennek.

Bolygó.

A szobor.

Irta: **Adrienne.**

Veroncelli Pál a hirneves szobrász műtermében egy már befejezett női szobormű előtt ült, göndör fekete hajjal köritett sápadt előkelő arcza, dus bajusza ideális alakká tették.

Lángoló fekete szemeit a remek szoborra irányozta, széles férfias melle az iszonyu felindulástól hullámzott, majd felugrott s izmos karjaival átölelte a hideg márvány alakot, forró ajkait a remek metszésü márványajakra szoritotta, a vér iszonyu gyorsasággal tódult szivéhez . . .

Őrület szállta meg . . . . iszonyu erővel szoritotta magához a rideg érzéketlen alakot, forró csókjaival halmozta, mintha életet akarna beléje lehelni. Majd a széles karosszékbe roskadva az iszonyu felindulástól akadozó hangon igy kesergett: Óh Marczella, drága menyasszonyom miért hagytál itt? miért haltál meg? Oh, de hadd lássa a világ, hogy érdemes voltam szerelmedre! Kivéstelek emlékezetemből hideg márványba s életet öntöttem a kőbe . . . Bár fekete szemeid csillogásában nem gyönyörködhetek . . . bár megygypiros ajkaid nem nyujthatod csókra . . . bár puha fehér karjaidat nem fonhatod nyakam köré, de te vagy . . . igen te vagy az kőbe vésve szeretett Marczellám!

Mikor először mondám neked, hogy szeretlek . . . imádlak . . . Mikor először szoritottam csókszomjas ajkaimat mézédes ajkaidra, mikor te is először mondád, hogy örökké szeretni fogsz s biborajkaidat égő homlokomra szoritottad, karjaimba fogtalak s szivemhez szoritottalak, hogy szét ne robbanjon örömében s akkor azt hivém, hogy soha senki és semmi sem ragadhat ki karjaimból . . . de igen, tévedtem, a legkegyetlenebb s a legkérlelhetetlenebb ellenség, a zord halál kiragadott karjaimból s midőn karjaim s forró csókjaim közt haldoklottál és már jéghideg ajkaidat forró lázas ajkaimra szoritottad, még akkor is azt mondád hogy „szeretlek Paolo".

Kétségbeesésemben majd megőrültem, de még nem volt szabad megőrülnöm, meg kellett mutatni hálámat a világnak az iránt, ki nekem adta szivét, szerelmét.

Óriási lelkesedéssel láttam a mű megalkotásához, éjjel-nappal csak e szobron dolgoztam s nemcsak a müvészi ambiczió egy kitünő müvet alkotni, hanem a szerelem is inditott arra, hogy e müvet méltóan kivéssem.

Most pedig, midőn az utolsó metszést is, s e műbe lelkemet, szivemet öntém át, rémületes erővel fog el a vágy te utánad.

Felugrott székéről s átkarolta a szobrot s forró könyeivel öntözte; ah de most már csak márványalakod ölelhetem imádott Marczella! Nem, de oh igen, te élsz . . . és szeretsz . . . igen, tested ismét puha . . . megcsókolsz . . . imádlak Marczella!

Majd egy iszonyu velőtrázó sikoltást hallatott, forró ajkait a márvány ajakra szoritá.

Az ablakiveken beszürődő holdvilág igy találta holtan, megdermedetten ajkait a kivésett Marczella ajkaira szoritva, karjaival a márványszobrot átölelve Veroncellit.

Különben, a mennyire én tudom, ő a hatvanas évek legelején lakott a gyógyforrás táján. Ugy 1865/6-ban, a mikor a kiegyezés készült, nem lakott ott, egészen hitelesen állithatom, mert akkorában igen sokszor voltam vele.

Idézhetett volna Ön életéből egy más adatot, a mely kapcsolatban van Budával. A Svábhegyen, közel az Eötvös villához, oly ponton, a honnan régebben gyönyörü kilátás nyilhatott, a melyet azonban a hetvenes évek végén majdnem keresztül gázolhatatlan bozot boritott el és terebélyes nagy fák vettek körül reáakadtam az utóbb emlitett időben Kemény emlékére. Kőpad volt az, s egyik oldalára rávésve, hogy Kemény Zsigmond költségén készült. Figyelmeztettem fölfedezésemre Agai barátomat, a ki lapjában, a Magyarország és Nagyvilágban közzé is tette a pad rajzát. A fogaskerekü vasut igazgatója talán megmondhatná, hová lett a pad.

A t. szerkesztő urnak őszinte tisztelője

Kaszás Mátyás.

Buda, 1895. január 21.

Nem tudjuk bizonyosan, de azt hisszük, hogy Kaszás Mátyás Kónyi Manó urat, az Országgyülési gyorsiroda nyugalmazott, — s a gyorirás terjesztésében feledhetlen érdemü — főnökét rejti. Ő az a ki a kiegyezésre vonatkozó adatokat gyüjti és nagy becsü gyüjteményéből sok becses adatot tett közzé . . .

Ez az emlékirat csakugyan nincs birtokomban, miután az az ötvenes évek végén Danielik püspök közbenjöttével lett szerkesztve irány adóul, tájékoztatóul azoknak, a kik a kiegyezést egyengették. Hol van az emlékirat, mitörtént vele azt, nem tudom, de hogy egy ilyent fogalmaztak azt Németh Lajos bátyámtól tudom ki Deák Ferenczuek bizalmas barátja volt.

E feljegyzést legelőször nem is Kemény Zsigmod lakásán tárgyalták, hanem már az ötvenes évek elején a gróf Bethlen-féle házban, mely az Alkotás-utczában van.

Gróf Bethlen Jánosnál tanácskoztak az aulikusok már nem sokára a szabadságharcz után, hogy Ő felségét engedékenységre birják. A később lépéseket ezeknek a tanácskozásoknak eredményei könnyitették meg.

Erre nézve beszélhetne gróf Apponyi György is. A Bethlen János háza tanuja ezeknek az időknek. Ha egyszer Danielik leveleit nyilvánosságra hozzák megtaláljuk a nyomokat.

A budai gymnáziumokról.

— Már miért irjak épen én erről a témáról? . . . mert hogy valamikor paedagógiával is foglalkoztam? Szerkesztő Uram! ez talán nem elégséges jogczim, levén a paedagogia olyan mint a politika, ahhoz mindegyikönk ért. Azután minek is avval foglalkoskodni? jobban elvégzik azt oda fönt az urak, pl. akár a volt belügyminister úr is.

— De kérem, itt nem paedagógiáról volna szó, hanem arról, hogy az I-ső kerületnek új gymnasiumi épületre van szüksége, és kérdés, hogy hová épüljön ez, mert úgy hallani, hogy maholnap nyélbe ütik.

— Kérem szeretettel, Szerkesztő Ur! ne téveszsze össze a magyar tanügyet a közös hadügygyel. Arra még alhatunk egyet.

— Legalább tiztázzuk addig az eszméket.

— Eszméket? . . . nem kell ide eszme csak pénz, ami tudvalevőleg ott rekedt valahol az „egyensúly"-ban. Hanem hát, ha erőnek erejével, „eszme tisztázás" kell, hát meg lesz az is.

*

Ime a megigért czikk. Egy kissé nagyon is belémelegedtem; szeretném, ha mások, hozzá talán jobban értők, kissé lehütenének.

Hogy hová épüljön az I-ső kerületi új gymnasium? Erre a felelet nagyon könnyünek látszik. Az I-ső ker. gymnasium helye az I-ső kerület s illetve annak lehetőleg a közepe. Azonban a jobbparti város sajátos geographiai helyzete ezen nem enged oly könnyen átsurranni. Az I-ső kerület központját a térképen nem volna nehéz megtalálni, de a valóságban ott van a Várhegy, a mely egymaga külön kerület a kerületben. Marad tehát a Várhegy északi lejtőtől s illetve a Városmajortól kezdve a hegyes megkerülő, majd a Dunához kifarkaló, innen a Lágymányos felé mindinkább szükölő s ott a közel jövőben ismét kiszélesedő hatalmas terület, melyet közben a Vérmező, a Naphegy meg a Gellérthegy puszta részei apróbb nagyobb szakaszokra tépnek. Mérnök legyen a gáton, a ki itt a központot megtalálja. Egy relativ központ kereséséről is majd csak akkor lehet szó, ha a tervezett új közlekedési vonalak minden kétségen felül meg lesznek állapitva s illetve életbe lépnek. Annyit azonban józan észszel egyszer s mindenkorra meg lehet állapitani, hogy a központ nem keresendő a kerület semelyik — végében. Ez alapon szabad talán hinni, hogy az I. ker. gymnasium mostani helye a Várfok-utczában (az egykori „Vadember"-rel szemben) csak ideiglenes.

A központ keresésének kérdésénél azonban nem szabad tekinteten kivül hagyni egy másik körülményt, azt t. i. hogy Buda emlitett sajátos geographiai helyzeténél fogva a szomszédos kerületekre is figyelemmel kell lenni. Pusztán ezen szempontból az I-ső ker. gymnasium mostani helye alkalmasnak látszik — lévén az két kerületnek határán — s mint ilyen kitünően megfelel a többi közt a Viziváros nagyobb fele, az Országút, Ujlak és Ó-Buda igényeinek is. De erre viszont azt mondják az I-ső kerületben: van a II. kerületnek külön szép gymnasiuma, hát járjanak a II. és III. kerületi gyerekek oda. — Nem lehet, uraim, nem szabad, felelik rá a II-ik kerületben, mert a mi gymnasiumunkból maholnap már csak a milliókba kerülő palota lesz meg és benne a magyar Theréziánumnak kontemplált Ferencz-József Nevelő-Intézet.

Itt valami hibának kell lenni a kréta körül. . . . Valóban csudálkoznom kell, hogy az intézet derék tanári karában nem akadt egy is, a ki arra a paedagógia non-sensre hivta volna fel a közvélemény figyelmét, mely a nevezett gymnasium és a vele kapcsolatos nevelőintézet összeházasitásából származott. Önöknek, Tanár Uraim! Kötetekre menő tapasztalataik lehetnek arra nézve, hogy mennyire külömböző elbirálásban és elbánásban kell részesiteniök tanitványukat, ha az bejáró gymnazista, vagy ha kardos internista, pláne ha az utóbbi ujságirónak a fia. (Kedves Szerkesztő Úr! szives elnézését!) A mit egyébként a szülő vagy általában az, akinek pénzéről van szó, joggal meg is követelhet az internatustól. Azzal ne hozakodjanak elő, hogy: „én mindig megtartottam függetlenségemet." Az a „mindig" csak nagyon sporadikus lehetett, mert rendes menetében a dolgoknak mindig a felsőbbségnek volt és lesz igaza, a felsőbbségnek pedig internatus kell s nem az eredetileg komtemlált igazán virágzó gymnasium. Azt mondják erre az internatus felsőbb vedői, hogy a nevelőintézet végre is csak a párhuzamos osztályokat szoritotta ki a túltömött gymnasiumból. De hát ha olyan rettenetes baj az a párhuzamos osztály, akkor minek állitgatják fel ujabban is derüre borura? A ki az ilyen állapatot megsinli, olyan csak egy van: az a tanár, akinek mindkét párhuzamos osztályban ugyanott kell tanitania. No, hogy ilyen tanárok kedvéért egy intézeten eret kelljen vagy lehessen vágni, az elképzelhetetlen jóakarat, mert hiszen hivatalosan „nincs tanárhiány".

Hogy hová lyukad ki a Ferencz-József nevelő-intézet, azt a II-ik kerület tisztelt polgárságának jó volna megfigyelni: Volt először egy virágzó, erőtől duzzadó GYMNASIUM, lett belőle egyszerre csak egy piczi kis internatussal összeházasitott Gymnasium, de már fokozatosan a szó szoros értelmében „sarokba" szoritva, a jövő iskolai évre lesz egy gymnasiumocskával kapcsolatos Internatus, és az egyházpolitika diadalával — a házasság fel levén bontható — egy INTERNÁTUS. Ekkor aztán az a paedagógiai non-sens is megszünik.

Nagy, jó Uraim! tanulmányi alap ellenőrzői! van erről tudomásuk?

Igy állván az ügyek, mi természetesebb, mint hogy a II. kerületi fiúknak más gymnasiumot kellett csinálni. Nehogy azonban egy kerületnek két azonos gymnasiuma legyen s e mellett a többi kerületeknek is látszólag elég legyen téve, kapott Buda egy I-ső kerületinek nevezett, de helyzeténél fogva tényleg majdnem a II-ik kerületbe elhelyezett és valójában ez utóbbi kerület szükségletének megfelelő ideiglenes gymnasiumot, már t. i. mennyiben ez a szükséglet a Ferencz-József nevelő-intézet tér foglalásából keletkezett.

De hát jól van-e ez úgy?

E sorok irója korántsem ellensége az internatusoknak, sőt egy boldogabb millennium reményében üdvösnek tartaná, hogy szomoru társadalmi viszonyaink között a nevelés is kivétessék ez uton sok szülő kezeiből, de ezt a nevelést aztán egy kevéssé másként gondolná. Egyebeken „szóljon az, hogy hallgatok", de egy pár külsőséget szabad felemliteni. Ha oly szomoru viszonyok közt élnénk, hogy fiamat nevelő-intézetbe kellene adnom, úgy arra mindenesetre néznék, hogy bejáró növendékek ne rontsák le azt a mit az intézet külön nevelői fiamban épitenek, más szóval, hogy a nevelő-intézet magában álljon; az meg conditio sine qua non volna, hogy az intézet a városhoz ugyan közel de lehetőleg a szabad természetben legyen s nagy területe képes legyen mindent magába foglalni, ami a testi neveléshez kell, no meg egy kis belsőségre mégis csak tekintve: a fiam testi orvosa mellett a lelki orvost is megkivánnám. Oh, ha sovinismusunkban a külföldtől nem akarunk immár tanulni, tanuljunk elődeinktől.

Készakarva időztem sokáig az internátus kérdésénél, mert arra akartam rámutatni a mit aligha sejtenek sokan, hogy az I-ső ker. új gymnasium ügye, illetve helye tisztán a II-ik ker. gymnasiumbeli internatustól függ. Ha az utóbbi elmegy a helyéről, ki valami minden tekintetben alkalmas helyre, akkor a II és III kerület ismét járhat a régi szép palotába s az új I. ker. gymnasium már csak az új hidak révén is a szoros értelmében vett Krisztinavárosban épül. (már t. i. akkor, a mikor). Ha ellenben marad az internatus a hol van, akkor az u. n. I-ső ker. gymnasium mai ideiglenes helyén (a „Vadember" mellett) épül. Hogy aztán jól van-e ez igy arról fiaink szo hatnának, akiknek esőben hóban, szemben az északi széllel kell a Krisztina-templom mellől s még messzebbről fölkinlódniok a kerület sarkába.

Tessék választani!

Dixi.

*

E sorokat közöltük, mert elkerülhetlen, hogy a budai gymnázium kérdése napirendre jöjjön. A Ferencz-József internátus létezése jogos és az alapitó czélzatának teljesedni kell, hogy az mint a bécsi Mária-Theresianum teljesen önálló legyen és megfeleljen a kitünő vezetés mellett rendeltetésének.

Én a magam részéről az internatus, conviktusi és kollegiumi rendszer jó oldalairól meg vagyok győződve, magát a Ferencz József-intézetet jó intézetnek tartom s csak örülnünk kell, hogy azt olyan kitünő szakember és jellem vezeti, mint Erődi Béla. Ez az internatus legalább 60.000 frtot költ el fogyasztási czikkekre Budán. Az intézet hazafias szellemü és az egyöntetü nevelésnek hatalmas tényezője.

Szerk.

Nagy csapás lenne!

A napilapok reánk Budára nézve megdöbbentő hirt közöltek. Azt irták, hogy a Ganz-gyár az üzletét át akarja helyezni Pestre.

Ha az okokat, melyek a Ganz-gyárat erre kényszeritik, a kereskedelmi miniszter nem szünteti meg, ugy Budát, közelebbről a II-ik kerületet nagy csapás éri, olyan csapás a mi egészen tönkreteszi.

Kormányunk nem lehet közönyös és szükkeblü ennél a kérdésnél, mert az amugy is sinlődő budai ipar és kereskedelemre nézve gyilkos döfés lenne ez.

Másfél ezernyi fogyasztó közönséget vesztene el a II-ik kerület és másfél ezer lakás üresednék meg. Ily csapást sem ragály, sem földrengés, sem más duló vész nem okozhatna. Egy kerület életkérdése ez s minden áron meg kell akadályozni ezt a pusztulást.

A kerület vezető férfiai, a bizottsági tagok, közöttük a volt kereskedelmi miniszter, Lukács Béla járjanak közbe, hogy ez a kényszer átköltözködés ne történhessék meg.

A Ganz-gyár valódi áldás a második kerületre, e nélkül még soványabbak lennének az üzletek.

A kerület tekintélyes és nagy befolyásu képviselője, Darányi Ignácz mindent elkövet, hogy ez a veszteség ne érje a kerületet.

Magától a székes főváros tanácsától is elvárhatjuk, hogy befolyásának egész sulyát fogja érvényesiteni Buda érdekében.

A budai érdekek emelésére alakult végrehajtó bizottság közbelépése is meg fog történni, mert védelem nélkül nem várhatjuk ezt a támadást.

Megmozdulnak a kerület körei és egyéb erkölcsi testületei. A dunántuli kereskedelmi társulat, az ipartársulat akcziója sem maradhat el.

Az uj kereskedelmi miniszter, Dániel Ernő tapintatában, méltányosság érzetében, ismert igazságosságában teljes hittel bizhatunk. Méltányos ügyünket tanulmányozni fogja és nem engedi, hogy egy kerület megsemmisüljön.

Várak kiállitása.

Mióta a párisi Figaro, az 1900-ik évi világkiállitás fényének emelésére a merésznélmerészebb propositziókkal áll elő; nálunk sem nyugszik a müvészi eszméket termelő agy, hogy kulturánk manifestálását minél ékesebben dokumentálja.

A többek között ilyen az alább közlött tervezet is, mely Pászthory Jánostól (Böhm Pál festész tanitványától) ered; mint felette érdekest nem találtuk érdektelennek olvasóinkkal megismertetni.

Köztudomásu szomoru dolog az, hogy a régi magyar várak nap-nap mellett mindinkább enyésznek s nagyreszt immár annyira romokká váltak, hogy eredeti alakjukat tudással párosult fantázia sem volna képes többé elővarázsolni.

Ismétlem, szomoru dolog ez; mert magyarország történelmének tekintélyes része ezekben játszódott le; ezekhez füződik: ezeket tehát — habár romjaikban is — megmenteni olyan vállalkozás, melynek mély, évszázadokra kiható jelentőségét nemcsak a történész; de a müvelt laikus is nyomban felismerendi

Ezt elérendő, tervem a következő lenne:

A magyar nemesség fénykorát, — a középkort — egykori büszkeségük hajdan fényes, de romjaiban is ékesszóló lovagváraival „en miniature", apró modellekben, de a még mindig fennálló kövek törmelékéből kellő háttérrel, müvészi kivitelben ugy mutatni be, a mint azokat az ezredév beköszöntése találni fogja; hogy igy a nemzeti muzeumban elhelyezve; még akkor is daczoljanak az idő vasfogával, mikor eredetijük helyén már követ kövön sem talál a krónikás.

E romok együtt egymás mellett egy tágas, könnyen áttekinthető galleriában, minden nézőre felemelő hatást gyakorolnának: mint egy parancsszora szemei elé varázsolván az egész feudális Magyarországot, a minő Nagy Lajos a Hunyadyak korában volt.

A magyar nép meséi, mondái és regéi, melyeket ezer év leforgása teremtett; melyeket a kortársak átéltek, átéreztek s melyeken az utódok (a magyar jellem melancholikus sajátságánál fogva) ma, a „fin de siècle" idegbeteg s mégis tuljózan korszakában is lelkesülni tudnak: igy kővéválttan, időtlen időkig elévülhetetlen inspirácziói lennének a költőnek s müvésznek! Egyuttal a romok története, rövid conciz stylusban applikálva: valóságos Bell-Lankaster-féle oktatási módszer is lenne, mely az ifjuság fogékony lelkét pillanatok alatt jobban megtermékenyitené, mint a didaktikus tanrendszer szemlélet nélkül nehezen érthető — habár ivekre terjedő — száraz előadása!

Haraszti Jellinek Henrik úrhoz.

Nem kételkedünk, mert meg vagyunk győződve, hogy az igazgató úr, mint a ki a közuti vaspálya érdemes vezérigazgatója, és a ki mindenkor szivén viselte és viseli a fő- és székváros közlekedési forgalmának emelését és európai szinvonalán tartását, nem fog elzárkozhatni attól, hogy nyomós szavát latba vetve végrevalahára keresztül vigye a budai körut déli vaspálya indóházáig terjedő utvonalnak megnyitását.

Most már mi sem áll utjában!

A m. kir. kereskedelemügyi miniszteriumnál a tárgyalások végelintézést nyertek.

És midőn ezt tudjuk és bizonyithatjuk is, nincs megokolása a további halasztásnak.

Hát kérelemre fogjuk most az annyira sürgetett utvonal megnyitását. Hiszen az igazgató ur is eltekintett sokszor nagyon sokszor a budai részekre. Tudja azt is jól, hogy kit hivatása és kötelessége ide nyügöz a gőzpárával telt fő- és székvárosba, mégis csak menedéket egyedül a budai részeken keres és találhat.

Most az egyszer nem követelünk, nem is sürgetünk, de az igazgató ur jóakaratára apellálunk. Ő rajta, csakis ő rajta fordul meg jogos kérelmünk mihamarabb való elintézése.

Ám tegye meg inditványát a legközelebbi igazgatói gyülésen s okadatolja meg a sürgősséget ha mással nem, azzal, hogy a krisztinavárosi lakók, az Orbán-, Mártonhegy és németvölgyi nyaralóknak (kiknek nagy része télen is itt lakik) a vonal megnyitása immár égető szükséggé vált.

Kötelességszerüleg szólalunk fel jelenleg, mert tudomásunk van arról, hogy ugyanebben a kérdésben több tekintélyes polgár is hangoztatta szavát és ugyanily irányu felterjesztést is tett a tisztelt vezérigazgató urhoz.

Nem kizárólag a budai érdekek szempontja az, a mi késztet e sorok megirására, hanem az átutazó nagy közönségé is, a kik manapság kénytelenek gyalogvást megtenni azt az utat, hogy a legszebb panorámában gyönyörködhessenek, mivel az omnibuszok rendesen tul vannak tömve, a bérkocsik pedig nem állanak mindenkor rendelkezésre.

Az igazgató ur bokros érdemeit méltányoljuk, szakavatottságát s a közuti vaspálya terén tett kitünő szolgálatai előtt meghajolunk, de szabad legyen ez uttal kérnünk, hogy a budai oldalra is vessen egy pillantást, és hathatós szavával hasson oda, hogy a már semmi akadályba nem ütköző, a budai körut déli vaspálya indulóházig terjedő utvonal mihamarabb megnyittassék és a közforgalomnak átadassék.

Meggyőződésünk és reményünk csak egy lehet, hogy kérelemre fogott jogos követelésünk meghallgatásra fog találni.

Az iparosok hitelügye.

Az orsz. ipartestület az iparosoknak, különösen a kézmüiparosoknak hitelügye érdekében egy uj akoziót inditott meg, mely — ugy hiszszük — örvendetes eredményre fog vezetni.

Ez a kezdeményezés kétségtelenül nagy jelentőségü. Arról van ugyanis szó, hogy az iparosok, — akik köztudomás szerint gyakran éveken át kénytelenek a vevőiknek nyujtott hitelt holtan hevertetni, — abba a helyzetbe jussanak, hogy e tőkéiket azonnal folyósithassák és ez által üzletüknek lendületet adhassanak.

De magától értetődik, hogy ez az akczió csak akkor vezethet oly eredményre, aminőre hivatva van, ha a haladni kivánó iparosok mindegyike az eddigi tétlenségből felébredve, erélyes ügy buzgalommal hozzálát saját érdekeinek érvényesitéséhez; és az e czélra megkezdett szervezkedés müvében részt vesz.

Az orsz. ipartestület kézmüipari és ipartestületi szakosztályainak kiküldetése folytán e czélra megalakult bizottság a közelebbi felhivást bocsátotta közre:

„Mindenki tudja, hogy a kézmüipar boldogulásának egyik elengedhetlen tényezője az olcsó hitel.

Az országos ipartestület ezt az eszmét réges-régen hangoztatta, sőt majdnem egy évtized előtt kezdeményező lépéseket is tett, hogy a kézmüipar fejlődésének ez elengedhetlen feltétele megvalósulhasson. Az egyesület keblében felmerült inditvány folytán és legnagyobbrészt az egyesületi tagok közremüködésével egy hitelszövetkezet létesitését kezdeményezte, mely az egyesület védnöksége alatt „Országos iparhitelszövetkezet" czim alatt 1886-ban megalakult és noha aránylag szük körre szoritkozott, évről-évre örvendetes haladást tanusit.

Miután azonban az olcsó hitel kérdése a kézmüves-osztályra nézve napról-napra égetőbbé válik, ez ügyben az egyesület keblében egy ujabb erélyes akczió meginditása hozatott szóba.

Az az eszme vetetett fel: hassanak oda az iparosok, hogy a vevőiknek nyujtott hitelt — épugy mint a nagyiparosok vagy kereskedők — mozgosithassák, s ez által abba a helyzetbe jussanak, hogy követeléseiket, — melyek ma gyakran éveken át holtan hevernek — üzletük előnyére érvényesithessék.

Erre a czélra két irányu müködés szükséges.

Az első az, hogy a kézmüiparosok egymással szövetkezve, tömörüljenek és oda igyekezzenek hatni, hogy vevőiktől az átadott áruk fejében váltókat nyerjenek.

A második az, hogy ezek a váltók — bármily csekély összegről szólnak is — bizton elhelyezhetők legyenek.

Ezt az eszmét az országos iparegyesület kézmüipari és ipartestületi szakosztálya általános helyesléssel fogadván, annak keresztülvitelével az alulirt bizottságot bizta meg.

Miután alapos megfontolás után arra a meggyőződésre jutottunk, hogy ez az eszme az iparosok tömörülése utján könnyen keresztülvihető és az iparosokra nézve rendkivüli előnynyel fog járni, másrészt pedig, hogy az iparegyesület védnöksége alatt álló országos iparhitelszövetkezet, melynek müködése eddig is minden tekintetben bevált, szervezeténél és megszilárdult hitelképességénél fogva, az ügy megvalósitására teljesen alkalmas: ezennel felhivjuk tisztelt tagtársainkat, hogy e rendkivüli fontos ügy keresztülvitele végett tömörüljenek és csatlakozzanak minél nagyobb számban az országos iparhitelszövetkezethez.

E végett kérjük tisztelt tagtársainkat, hogy az idezárt aláirási iven aláirásuk által kijelenteni sziveskedjenek, hogy e nagyfontosságu akczióban részt venni kivánnak.

Az aláirás egyelőre kötelezettséggel nem jár; azonban a jelentkezők közös értekezletre meghivatván, a szerveskedés részleteit maguk fogják megállapitani és csak e megállapodások alapján fog a csatlakozni kivánónak kötelező aláirása bekövetkezni."

E felhivásból látható, hogy itt szövetkezeti szervezkedésről van szó, — és a felhiváshoz csatolt alapszabály-kivonat, valamint az orsz. iparhitelszövetkezet utolsó évi zárszámadásából kiszakitott adatok arról tanuskodnak, hogy az a jegeczedési központ, melyet az emlitett bizottság müködésének kiindulási pontjául választott, teljesen megbizható; mert noha ez a szövetkezet eddig szük körben müködött, mindazáltal évről-évre örvendetes előmenetelt tett és már oly takaréklapot gyüjtött, mely a befizetett tőkének több mint 8%-át teszi, — a mi az ezentul csatlakozókra nézve már magában véve is nagy előny.

De ez tulajdonképen mind mellékes dolog. A fődolog az, hogy a jelenkori minden irányban rohamosan tért hóditó felfogás szerint a szövetkezeti szerveszkedés a kevésbbé vagyonos termelőkr- nézve a boldogulás elengedhetlen feltétele. Elismerte ezt a magyar kormány is, és ép e ozélból vette kezébe már régebb idő óta a szövetkezeti ügy reformját. Igaz, hogy ez a czél még mindeddig meg nem valósult, de hát ennek olyan okai voltak, melyeket felesleges fejtegetni, mert mindenki tudja, hogy micsoda ügyek és körülmények vonták el a közvélemény figyelmét ettől az uj alapvető közgazdasági feladattól.

De épen azért, mert ez az ügy már hónapok óta szünetel, magunk is elengedhetlenül szükségesnek tartjuk, hogy az iparosság maga ragadja kezébe ez ügy mielőbbi keresztülvitelét.

A dolog tulajdonképen semmi tényleges

nehézséggel nem jár. — A törvényes szigoritó intézkedésekre (melyek a várt reformnak egyik fő tényezőjét képezik) itt alig van szükség, mert az országos iparegyesület védnöksége alatt álló és székes-fővárosunk előkelő iparosaink közreműködésével dolgozó szövetkezet oly mintaszerü lehet hogy állami beavatkozásra csakugyan nincs szükség. Az uj törvényt tehát ez irányban bevárnunk felesleges. A mi pedig a másik fontos feladatot, az állami támogatást illeti, — erre is biztosan számithatunk, abban az esetben, ha Budapest iparosai tömegesen szervezkednek és a náluk meglehetősen elfajult szövetkezeti ügyet a helyes mederbe igyekeznek terelni. Állami támogatásra annál inkább számithatunk, mert a szervezkedés egyersmint uttörő példaadás lesz a vidéki városok iparosaira nézve is.

Hogy miben álljon ez az állami támogatás, erről egyelőre nem kivánunk szólani, de a támogatás czélját igenis megemlithetjük. — És ez nem más, mint elősegitése annak, hogy a szövetkezeti hitel a mai viszonyoknak megfelelő rendes szinvonalra leszállitsa.

Köztudomásu, hogy a rendes kamatláb ma minden müvelt államban 3—4 százalék. A mi szövetkezeteink pedig a legjobb esetben 8—9%-kal dolgoznak. Ha ehhez még hozzászámitjuk a különféle mellékiadásokat, hogy a szövetkezeti tagok átlag véve hitelüknek körübelül felét saját betétjeikből kapják — mely után sokkal olcsóbb kamatot nyernek, — az ebből eredő különbözet hozzászámitásával a kamatláb felrug 12—15%, sőt esetleg még magasabbra. Hogy lehessen ily drága pénzzel boldogulni!

Ezen a bajon okvetlenül segiteni kell; és ha az állam csak a legkisebb jóindulattal viseltetik is az iparos középosztály iránt, a segitség könnyen és minden állami áldozat nélkül keresztül vihető.

Ismerőseink.

(Árnyak és fények.)

Feleki Miklós.

Leányfalun nem venni igazán észre, hogy Feleki Miklós felett is eljártak az évek. A nemzeti szinház tiszteletbeli tagja — a legelső magyar müvészek egyike, s a müvészet uttörője kedélyében fiatalabb sok fiatal embernél.

Leányfalusi házában, a szives vendégszerető ember a régi patriárchális uri életnek képviselője. Egy régi jó táblabiró, kinek közeléből megszökik az unalom. Nem csak tanuságokat hall tőle az ember, de a mult történetét tükröző jó adomákat olyan előadásban, a mi csak kevés embernek jutott ki.

Egy müvészi alkotásban eltöltött élet emlékei ezek, melynek elején sok volt a rög, az akadály, a küzdelem. A kortársak közül alig egy-kettő él már. Az ő adomái requiemek az elköltözettek felett.

Méltó lenne gyorsirni, hogy olyan üdén és müvészi szabatosságban kerüljenek a nagyközönség elé, a hogy az előadó azokat megalkotja. A pohárköszöntés és adomázás nagy müvészet. A talpraesett adoma előkelő irodalmi müfaj, különösen, ha a humor közvetlenül nyilatkozik meg az adomában. A nagy müvész, kedvelt Miklós bátyánk fényes pályájának eseményeit eddig még nem foglalta naplóba, pedig egy élő korrajz. Lendületesen emlékezik meg az az elhunyt müvész-óriásokról és irókról.

Sokan kisértették meg, hogy az ő adomáit és emlékezéseit leirják, de az eredetihez képest nagyon halvány volt minden másolat.

Azért nehéz ezeket az adomákat lemásolni, mert azok Miklós bácsinak, nem csak agyában, de szivében is élnek.

Leányfalu legelső települői közé tartozik és egyik központja az ottan élő társaságnak. A nyaraló telep fejlődése sokat köszönhet neki.

Mennyi rajongással tud beszélni erről a szép vidékről! Minden szava egy müvészi ecsetvonás a táj lefestéséhez és annak élvezetére valóságos hangulatkeltés.

Meg kell emlékeznünk nejéről Munkácsy Flóráról is, a ki előzékeny, kedves háziasszony s a vendégszeretetben nemesen versenyez férjével. A nagy müvésznő kitünő intézője a háztartásnak és oly figyelmes vendégeivel, hogy azok nem tudják azokat a kedves perczeket elfeledni, melyeket a Feleki háznál töltenek.

Felhivás előfizetésre.

Buda nagy vidéknek hivatott központja a társadalmi téren is, nemcsak piaczában. *Éber ellenőrei vagyunk és leszünk annak, hogy a magyarság és magyar szellem terjedjen és erősödjék szép vidékünkön.*

Élénkiteni óhajtjuk a budai és vidéki egyesületi életet, közmüvelődést és vagyonosodást, javitani a közigazgatási és közegészségügyi állapotokat.

Kérjük olvasóinkat, hogy járuljanak hozzá a *Buda és Vidéke* tartalmának emeléséhez, hogy minél eredetibb és érdekesebb közleményekkel jelenhessünk meg.

Előfizetőink minden *megbizását elvégezzük*: *vétel, eladás, kölcsön, biztositás, bérlet, lakás közvetités, hivatalos és magánügyek után való járás, felvilágositás, engedélyek* stb. a legméltányosabban és legpontosabban.

Folytatjuk ebben az évben nagy érdeklődést keltett rovatunk, (*Ismerőseink*), ugy szintén a *budai intézetek*, a *községek élete* leirását, a *czégek, gyárak, ipartelepek* ismertetését. Megfelelünk hiven arra a kérdésre, mi hir Budán és vidékén?

Változatos és becses közleményeink mellett *állandó kalauz* és *lakás hirdetővel* szaporitjuk a tartalmat.

Nélkülözhetlenségünket akarjuk elérni *a családi események, egyházi, egyleti, pénzintézeti, községi élet* nyilvántartásával. Beszámolunk a *közgyülésekről*, s vigyázunk rá, mit csinálnak az *előljáróságok, tisztviselők és bizottsági tagok?*

Jelszavunk továbbra is: pártoljuk Budának, vidékének *iparát és kereskedelmét*, ébreszszük, fejleszszük azt, de óvjuk a vásárló közönség érdekeit és soroljuk fel a viszszaéléseket.

A „Buda és Vidéke“ előfizetési árai:

Egész évre	12 korona.
Félévre	6 „
Negyedévre . . .	3 „

Uj előfizetőinknek megküldjük azokat a számokat, melyekben mult évi regényünk folyt.

Kérjük vidéki hátrálékos előfizetőinket az előfizetések beküldésére nehogy a költséges postai megbizással legyünk terhökre. A kik felszollitásunkra az összegeket be nem küldik, azok postai megbizást kaptak.

Különfélék.

— **Hangverseny a Lipótmezőn.** A kik élnek, és mégis meghaltak; a kiknek elméjük elborult, s az istenadta napot sem tudják megkülömböztetni; a kiknek lelkében öntudatlanul háborog a vad szenvedély, avagy a sötét kétely; a kik nem számitanak a társadalomban, mert agyuk a megfontolt gondolkodásnak nem ura többé; a kik vonszolják testüket, mert az életerő még benn van az izmokban, a csontokban, a szivlüktetésében; a kiknek arczán a fájdalom, a bosszu, a démoni kaczaj felváltva villan meg, és csak szemök árulja el, hogy az isteni szikra nem sugárzik ki az agyból, hogy megfényesitse a szemgolyókat; a kik járnak-kelnek ösztönből, önön magukat ámitva; ezeknek a szerencsétlen, boldogtalan csupán husból való lényeknek szorakoztatására e hó 22-én hangversenyt rendezett az igazgatóság, dr. Niedermann Gyula országos hirü kitünő elmegyógyászszal és főorvossal az élén. Közel 300 beteg gyült össze a nagy teremben, hogy végig hallgassa az érdekes és változatos programmot, a mely bármely elsőrangu hangverseny teremnek és diszére vált volna. Énekeltek: Zilahi Gyuláné, Pauer Margit és Kanitz Helén, Niederman Inez nagy iskolára valló kitünő zongorajátéka közben Rózsa Imre gordonkázott Kaszner Károly pedig czimbalmozott. És hogy a hangverseny teljes legyen a nemzeti szinház két elsőrangu tagja Vizvári és Zilahi is eljöttek, hogy tréfás monologjuk elszavalásával megkaczagtassák a szegény szerencsétlen betegeket. A müsor mint a fentebbiekből látható kitünően volt összeállitva, s annak minden egyes számát a hallgatóság annak rendje és módja szerint meg is tapsolta. Vajjon a szerencsétlenek vittek-e magukkal emléket a fényes estről? avagy csak ködpárakért oszlott szét agyukban az eltünt ünnepély, nyomokat nem hagyva maga után; fejtsék meg a lélekbuvárok, professzorok elmegyógyászok, de mi köszönetet mondunk az igazgatóságnak, hogy örömben részesitette betegeit.

* **Dürr József** nyug. m. kir. pénzügyminiszteri számtanácsos 82 éves korában három havi szenvedés után elhunyt. A viziváresiak bizonyára emlékeznek arra a hosszu szakálu alacsony kedves öregre, ki az utóbbi évtizedben a II. kerület főbb utczáin és a Dunaparton tette délelőtt-délután sétáit és a plébániatemplomban ájtatosan hallgatta az isteni tiszteletet. Rendkivül szerette a szabadban való mozgást és sokszor dicsekedett, hogy daczára magas életkorának sohasem volt komoly beteg, minek folytán ugy testi, mint szellemi ruganyosságát ugyszólván haláláig megtartotta. Most már ő is örök nyugalmat élvez a farkasvölgyi temetőben, a hol f. hó 20-án a közönség nagy részvéte mellett elhelyezték. A boldogultat gyászolja neje szül. Martin Erzsébet és egyetlen fia Dürr Károly pósta- és távirda tanácsos, ki egész életét atyja oldalán töltvén, most az elválás pillanatában legjobban érzi a gyászeset sulyát. Áldás lengjen a pályafutását jól végzett elhunyt porai felett!

* **A vivási tanfolyam**, melyet a budapesti (budai) tornaegylet e télen rendez, siker tekintetében minden várakozást felülmul. Az egylet fennállása óta annyi résztvevő még nem volt, mint a jelenlegi tanfolyamban. Az Attila-utczai csarnok már nem is elegendő arra, hogy a jelentkezők egyszerre vivjanak; ezért Bély Mihály müvezető és vivótanár megtoldotta a kiszabott időt, hogy mindegyik résztvevőnek alkalma legyen vele személyesen vivni. A vitőrgyakorlatokat már befejeztek és most gyakorolják a kardvivást. A mint már ezuttal is konstatálható, a vivók nagy része igen jó eredményt fog elérni; ezek a tanfolyam bevégeztével ügyességöket nyilvános zárgyakorlaton óhajtják bemutatni.

— **Emléktábla.** A budai hegypályatársaság huszonöt éves fönnállásának alkalmából egy márvány táblát állit, melyben a vállalat alapitói és alapitásának emléke lessz.

— **Esküvő.** Nyilhegyi Rupp László, Rupp Zsigmond királyi közjegyző, s az általánosan tisztelt vezérférfiu fia oltárhoz vezette Sülteő Annát, ő eminenciája a herczegprimás közel rokonát. Az esküvő a herczegprimás kápolnájában történt s azt ő maga végezte. Igen tartalmas és megható beszédet intézett az ifju párhoz.

— **Előljáró-választás.** Sziget-Monostor község elöljáró választását közöltük. Elnézésből sajnálatunkra kimaradt két derék elöljáró neve. Ezek: Tóth György pénztarnok és Szécsényi Dávid elöljáró. Közöljük nevüket, annál is inkább, mert az elöljáróságnak igen munkás és hasznos tagjai.

— **állatkinzás Budán.** Világvárossá fejlődő szép fővárosunknak talán egyetlen pont-

ján sem grassál a lelketlen kocsisoknak minden emberi érzelemből kivetkőzött lókinzó mániája, mint a lánczhid és Margit-hid budai oldalán és a délivasut teherpálya udvara felé. Ez igy lesz, daczára a törvénynek, mely éppen itt irott malaszt; daczára az állatvédő-egyesület nemes intenczióinak mindaddig, mig a rendőrség azt az intézkedést — a mi Londonban s Berlinben már régen fennáll — életbe nem lépteti, hogy a lelketlen állatkinzók elzárására vagy megbirságolására elég legyen, ha egy intelligens ember a kocsitulajdonos nevét feljegyezve, a botránytokozó brutális esetet feljelentse. Mert rendőr, a kit igénybe lehetne venni, nincs mindenütt. Ajánljuk ezt az eszmét a fővárosi rendőrség figyelmébe.

— **Vaszary Kolos** biboros érsek és herczegprimás több nap óta betegen feküdt budavári palotájában, örvendetes hirül közölhetjük, hogy az egyházfő ma már az ágyat elhagyhatta, de még a szobát őrizni kénytelen. Kihallgatást orvosai tanácsára ez idő szerint nem adhat, mivel minden beszélgetés szigoruan megvan tiltva. Istenben vetett hittel reméljük, hogy Ő eminenczi'ája egészsége pár nap alatt teljesen helyre áll egyházának és a hazának hasznára és szolgálatára.

— **Fényképészeti Értesitő.** Ily czimen jelenik meg havonkint kétszer 1-én és 15-én Szent-Endrén Dr. Moller Miklós szerkesztésében egy igen élénk lap, minek a fényképészek és mükedvelők nagy hasznát veszik. Előfizetés fényképészeknek és segédeknek 1 frt, a mükedvelőknek 1 frt 50 kr. Ajánljuk az érdeklődőknek.

— **A székes-főváros közgyülése.** A telekpazarlás kérdését Kőrösi József ismert inditványa folytán tárgyalta a közgyülés. A felszólalók között feltünt dr. Kassics Péter tartalmas és erélyes beszédével. Az uj törvényhatósági bizottsági tag emlékezetes hatásu szónoklatával igazolta azt, hogy a törvényhatósági bizottság nagy erőt nyert benne.

* **A budai jégpályáról.** Két hét óta változatos időket élünk! Egyik napon a dermesztő fagy kitünő jéggel kedveskedik a korcsolyázóknak, másik napon a beállt enyhe idő pocsolyává sülyeszti a jégburkot és a zászlótalan jelző táblák busongva hirdetik, hogy „a jégpálya zárva van.“ E változatosság a különben is szenvedélyes sportembereket még nagyobb tettvágyra serkenti és ha a csobogós nap utan a fagy helyreállitja a jégpályát, ember legyen a talpán, a ki a szilajul ivező vagy a feketelenül száguldozó korcsolyázónak kiterni és azok karambolázásait bajnélkül elviselni képes. Mert most van a jégsport fősaisonja; a ki eddig nem sajátitotta el az iringálás mesterségét, az a mulasztottakat ez évben már alig pótolhatja. Az elmaradottak nem is dicsekednek tudományukkal; csak este hat óra felé, mikor a pályán már teljes sötétség uralkodik és husz lépésre sem ismerhető fel senki, különösen a sóhajok szeglete felé bandukolnak az ingadozó árnyak és iparkodnak Halifax kegyelméből megállani. De a korcsolyázóknak legnagyobb része már biztos a lábán; ennek érzetében a kedv is tetőfokra emelkedett. A társaság egymáshoz szokott. Ha egyik vagy másik tagja elmarad, ez mindenkinek feltünik és a legközelebbi találkozásnál nincs se hossza, se vége a kérdezősködésnek az elmaradás oka felől. Mindenki tett párra szert, a kivel vigan lejt, sőt négyen öten összefogódzva boldog csevegésben haladnak a sima jégtükrön. De van egész gárda, mely nem szeret körül futkosni, hanem a pálya közepén kitart egész délután és uj meg uj mozdulatokat, elváltásokat, fordulatokat tanul; ezek a korcsolya-müvészek, a kik barátságos összetartásukkal és mindig derült kedélyhangulatukkal legfőbb éltetői a budai jégsportnak. E müvészi gárdához tartoznak: Dürr Károly, Dr. Ary Pál. Wein Dezső, Gillemot I., Richter Antal, Holfeld Pál, Maurer Rezső, Dr. Makucz Arthur, Kossutány Gyula, Wein Árpád, Dobl Tivadar, Holfeld Henrik, Bély Mihály stb.; a hölgyek közül: Shvoy Böske, Gillemot nővérek, Szalay Melanie, Ballassa Berta, Székács Irén, Mendelényi Irma, Cimponeriu Ilonka, Richter nővérek, Wilcke Ilka és mások. A katona tiszti kar is ujabban jobban van képviselve, kivált a hidászezred tisztjei, kik nagyobbára ügyes korcsolyamüvészek. Van azután a serdülő fiatalságban is nagyobb csapat, mely szépen halad a müvészet terén; főleg a kisasszonykák közt vannak nehányan, kikre már most is büszke lehet mesterök. Az elmult holdtörtekor 36 tagból álló jégcsalád este 9 órától éjfélig korcsolyázott a pályán. Voltak sikerült társasjátékok, tánez, versenyfutás stb. A fáradalmak után theához ült a társaság és a parketten folyt a játék.

— **Összejövetel.** A „Budapesti I., II. és III. kerületi szállodások, vendéglősök, bor- és sörmérők ipartársulatá“-nak tagjai társas összejövetelüket 1895. január 30-án Bojcsics Simon (I. Szarvas-tér 4.) tartják.

— **Kitüntetés.** Schmidt Ferenczet, a közlekedés és kereskedelmi miniszterium irodaigazgatóját, a magyar tisztviselői karnak egyik leglelkiismeretesebb és legbuzgóbb tagját a király a Ferencz-József renddel tüntette ki. A rendjelet Cseörgeő miniszteri tanácsos szép beszéd kiséretében adta at, melyben kiemelte az ünnepelt tisztviselői és polgári érdemeit. A tisztviselők körében mindenki örül a megérdemlett kitüntetésnek.

— **Munkácsy-kiállitás.** A „Buda és Vidéké“-nek azt az inditványát, hogy Budán Munkácsy-kiállitás rendeztessék, több tekintélyes polgár hasznosnak látva már a közelebbi napokban bizottsággá alakul. Mint halljuk gróf Kreuth Béla is szeretné az ereklye-muzeumot átköltöztetni.

— **Plebános-választás.** A belvárosi plébános-állásra a választók többsége Kirner József belvárosi helyettes-lelkész mellett foglal állást. Kirner József 16 évig volt a belvárosban segéd-lelkész, a papi hivatásnak él, jó hitszónok és hiveinek igaz őrzője. A belvárosi plébánosi állásra értesülésünk szerint Rostaházy Kálmán nem konkurál, miután a rég megérdemlett magasabb stallumhoz közel áll. Ajánljuk a választók figyelmébe Kirner Józsefet.

— **Tévedés.** Mult számunkba Szalay-Baróti történetének legujabb füzetét ismertettük. A füzet árát hibásan emlitettük. Egy füzet ára csak 30 krajczár.

*

— **„Szt. Lukács-fürdő-részvénytársaság Budapesten.** Téli kura a kenyelemmel és pompával berendezett isszapfürdőben, mely a szállodákkal egy épületet képez. Uj! Gyógykezelés zuhanynyal (Douche massage). Prospektust küld az igazgatóság, Budapesten.

— **Gödöllőn** szép helyen, csinos ház eladó. A ház áll 4 szoba, pincze, padlás és egyéb hozzá tartozókból és kertből. Bővebben a kiadóhivatal.

— **A tisztelt olvasóinknak** becses tudomásukra hozzuk, hogy Huszár Józsa férj. Gutvill Károlyné Viziváros Corvin-tér 1. sz. a. levő tánczi skolájában, melyet már volt szerencsénk a legmelegebben ajánlani, f. évi február hó 1-jétől kezdődőleg egy uj tanfolyam nyilik meg. Beiratások e hó 27-étől eszközöltetnek. Ez a tánczi kola különösen alkalmas a katonatiszt és hivatalnok urak részére, a kiknek fiatalabb korukban nem volt alkalmuk a tánczot alaposan megtanulni, a mennyiben ott a legrövidebb idő alatt — egyes tánczneméket, és pedig egy nehány óra alatt is — alaposan megtanulhatnak. A tánczi kola egész délután áll rendelkezésre, tehát szigoru zártköröknek való.

Birtokváltozások

Budapest székes-főváros duna-jobbparti részén az utóbbi hét folyama alatt.

— Közli: **Fodor Kálmán.** —

1. A budai II. ker. Margit-utcza 18. sz. a. ház és az I. ker. Orbánhegyen 7470/b. hrszámu 900 □-öl területü szőllő Eichinger Józsefről öröklés utján özv. Murhardt Antalné szül. Baumgärtner Mária.

2. A budai I. ker. Krisztinaváros Alkotás-utcza 25. sz. a. fekvő (832., 833.) hrszám alatt felvett ház felerésze 1000 frt vételárban Bodnár Lajosról özv. Szalay Sándornéra.

3. A budai I. ker. Kőérberek dülőben fekvő 8905/d. és 9835 a. hrszámu 900 és 1050 □-öl területü szőllők Boldás Gáspárról 785 forint vételárban Herzog Vinczére.

4. A III. ker. Kiskorona-utcza 7. sz. ház Oroszlán Jakabról öröklés utján Löwi Jettire és Sámsonra.

5. A sashegyen 8086. hrszám alatti 1 hold 250 □-öl területü szőllő Fischer Jánosnéről 2590 forint vételárban Gill Antal és nejére.

6. Az óbudai filatori dülőben (6444/1., 6444/2.) hrszám alatt fekvő ház Prokop Vincze nejéről 750 frt vételárban Totis Izrael Löbl-re.

7. A II-ik kerületben Horvát-utcza 27. sz. a. fekvő ház Villányi Ala osról 5000 frt kisajátitási árban Budapest fővárosi közmunkák tanácsára.

8. A budai 4359. számu tjkvben 9135. hr. szám alatt felvett, a fő-uton fekvő 800 □-öl területü szőllő Schleer Pálról 500 frt vételárban dr. Kajdácsy Józsefnéra.

9. A budai 9222. számu tjkvben (538., 539/1.) hrszám alatt felvett, a Pauler-utczában fekvő ház 23.500 frt vételárban Illés Gyula és nejéről Dr. Wladár Mártonra és nejére.

10. A Svábhegyen (7173., 7 75/b—28.) hrszámu 932 □ öl területü e dőtelek fele Tausig Siegfriedről öröklés utján 6500 frt értékben kiskoru Tauszig Hugóra, Herminára és Margitra.

11. A zuglig tben fekvő 6119/.. hrszám 1500 □-öl területü szőllő 800 frt vételárban Marlok Annáról Kaltwasser Józsefre.

12. A Tabánban Döbrentei-utcza 12. sz. alatt fekvő 2175. hrszámu ház 5/-od része özv. Jámbor Endréné és fiairól 1.500 frt vételárban Kégl Paulára és Ellára.

13. A budai 4650 számu tjk ben 9736 hrszám alatt felvett, a Kőérberekben fekvő 1474 □-öl területü szőllő 5/18-ad része Ruckmich Katalin és társairól 409 frt vételárban Sixlehner Andrasnéra.

14. A budai 23 6., 26 7. és 2659. sz. tjkönyvekben 4143., 4817., 4791. hrszámok alatt felvett ujlaki ház és illetve Pálvölgyi szőllők fele részei 6000 frt értékben Schuber István néről öröklés jogczimén kiskoru Schubert Margitra.

Mulatságok.

A budapesti polgári lövész-egyesület kizárólag egyesületi tagjai számára e hó 19-én tánczvigalmat rendezett, mely felette jól sikerült. Ott volt a polgárság szine java, családostól együtt. Számos fiatal szépséget láttunk kiknek első bemutatása a löveldében történt. Valóban tiszteletére válik a rendező bizottságnak, kik mindent elkövettek, hogy a régi időkbeni kedélyes lövész tánczvigalmak (melyekre az öregek is még szivesen gondolnak) előidéztessenek és ez nekik teljes mérvben sikerült is, kellemes emlékeket vittek magukkal az ott megjelentek, kik megfogadták, hogy a márczius 2-án tartandó második tánczvigalombra egytől egyig eljönnek. Az első négyest 50 pár tánczolta. A hölgyek között ott voltak: ifj. Bún Józsefné, Brunner Alajosné, Belicza Józsefné, Bauer Józsefné, Brümich Lajosné, Csáky Árminné, Eckert Antalné, Frey Alajosné, Forsche Románné, Fliegl Kálmánné, Kozma Gyuláné, Krancz Alajosné, Láng Józsefné, Piatnik Vilmosné, Paulay Antalné, Székelyi Aladárné, Szabó Dezsőné, özv. Szadetzky Mihályné, Schien Károlyné, Táberman Gusztávné, Szvirak Ágostné, Teyfel Györgyné, Weisz Frigyesné stb. Leányok: Belicza Aranka, Brunner Irma, Bauer Ilka, Csáky Vilma, Eckert Elle, Fliegl Irma, Frey Anna, Láng Józsa, Purman Miczi, Sartori Mariska, Szvirák nővérek, Szügyi Gizuska, Schien Róza, Taberman Irma, Tiszay Elza, Wasserman Juliska, Weisz Anna, Wossala Irma, s még többen. Végül meg kell emlitenünk a rendezőségnek meglepetés számba ment kedves figyelmét, hogy a katonabanda mellé jó czigány zenéről is gondoskodott. Ez a meglepetés még jobban kipiritotta az arczokat, s a ropogós csárdás majdnem leszoritotta a túrtánczokat. A jó kedv tetőpontját érte el, s eltartott reggelig.

Lövészbál. A választmány határozata folytán még ez évben márczius 2-dikán Lövész-egyesületi helyiségeinkben kizárólag az egyesület tagjai és azok családjai részére tánczvigalom rendeztetik minden belépti dij nélkül. A kedélyesnek igérkező — tánczvigalomban mennél számosabban részt venni, ebbeli szándékukat pedig — belépti jegyeiknek kézbesithetése végett — Szávoszt Alphons főlövészmester urnál (V. Arany-János-utcza 11), avagy Némay Antal hely. főlövészmester urnál (IV. Rózsa-tér török császár-kávéház), avagy Freyberger Pál hely. főlövészmester urnál (II. Fazekas-tér 2.), avagy ifj. Bún József lövészmesternél urnál (I. ker. Attila-utcza 153. sz. házában) idejekorán bejenlenteui sziveskedjenek.

Vendéglős bál. A budapesti I., II. és III. ker. szállodások, vendéglősök, bor- és sörmérők ipartársulata által az 1895. évi február hó 12-én, kedden a II. ker., Medve-utcza 6. sz. alatti „Fáczán“ termeiben tartandó zártkörü tánczvigalomra. Bauer János, bizotts. alelnök

Petz Károly, bizotts. elnök. Barabás József, társ. elnök. Kubanek Venczel, bizotts. alelnök. Zalder Venczel, elnökhelyettes. Ruthner József, jegyző. Buchinger Alajos, gazda. Buzik Andor, pénztárnok. Gürsch Ferencz, ellenőr. Fürst Tivadar, ellenőr. A táncz kezdete este 9 órakor. Családjegy ára 3 forint (érvényes 1 ur 2 hölgy részére) Személyjegy 1 forint 50 kr. A t. hölgyek kéretnek egyszerü ruhában megjelenni. Jegyek kaphatók a rendező bizotts. elnökségénél és a meghivó előmutatása mellett este a pénztárnál. A zenét a 6. sz. gyalogezred zenekara szolgáltatja.

Kedélyes estély. A „Merkur“ tekéző társaság február 2-án este 9 órakor kedélyes tánczestélyt rendez a „Politikus szatocs“-hoz czimzett vendéglőben. A családias szinezetü estélyen budai előkelő polgárok vesznek részt.

Mulatság. 1895. évi február hó 6-án (szerdán) a „Politikus Greisler“-hez czimzett jóhirü vendéglő-helyiségeiben (I. ker., Krisztinaváros, koronaőr-u'cza) egy trefás tombolával egybekötött zártkörü kedves házi mulatság lessz. Kezdete este 8 órakor.

Nagy bohócz-estély. Az első budai polgári betegsegélyző-egylet nagy farsangi estélyt farsang utolsó napján tartja a „Fáczán“ termeiben. A rendezőség, melynek élén az egylet derék elnöke Bauer József áll buzgón müködik a bál érdekében.

— **A budai kereskedő ifjak** asztaltársaság tea-estélyén felülfizettek még: Reinl József 1 frt, Radó Géza 1 frt, Mandl Ödön 1 forint, Steiner Mór 60 kr, Rosenthal Ignácz 60 krt A nemes szivü adakozóknak köszönetet mond az asztaltársaság és ajánlja magát továbbra is a közönség, közelebbről a főnök urak fártfogásába.

Tornász bál. Az ó-budai tornászok bálja február elsején a Korona-vendéglőben gyüjti az előkelő családokat. A jegyek szépen fogynak. A rendezőség azon van, hogy a bálnak nagy eredménye legyen. Vidékről is sokan készülnek.

Jelmezes tánczkoszoru. A báró Edelsheim Gyulai hadastyán-egylet és ennek 1. budapesti női betegsegélyző és temetkezési-egylete. Farsang hétfőn, február 25-én a „Fáczán“ termeiben: Jelmezes tánczkoszorut rendez. Kezdete esti 8 órakor. A tiszta jövedelmet mind a két egylet betegsegélyző-alapja javára forditják. Belépti-dij: személyjegy 60 kr, a pénztárnál 70 kr. Családjegy 1 frt 40 kr, a penztárnál 1 frt 50 kr. Felülfizetéseket köszönettel fogadnak és a „Buda és Vidéke“ utján nyugtázunk. A bál minden évben szépen szokott sikerülni és tekintélyes számu közönség látogatja. A rendezőség élén Pleska János elnök áll.

Tanitó bál A budai elite-bálok egyik legkedveltebbje a tanitó-bál, melyre a közönség nagy számmal készülődik, február 1-én lesz. A bált érdeklődéssel várják.

Jelmez-estély. A budai dalárda jelmez-estélye minden évben fényesen sikerült. Ebben az évben is esemény lesz. A rendezés genialis és eredeti. Február 9-én lesz a Fáczánban. Azt hiszszük felesleges a budai dalárda estélyét a közönségnek ajanlani.

Községi bucsu. A Typographia dalkör községi bucsuján a derék dalkör humoros kedves, élczesen nyilatkozik meg. A programm minden pontja a jó kedvet szolgája.

Hajnalban. Budai bálok után a kávéházakat keresik fel egy kis pihenőre. Juhász József kávés felhivja a közönség figyelmét, hogy fő-ut 66 szám alatt levő kávéházában izletes és jó frissitőkkel szolgál.

Kérjük a vidéki bálrendezőségeket, hogy a mulatságokról előleges jelentést és kimeritő tudósiiásokat lehető gyorsan küldeni szivesked-jenek. Felülfizetések közlésére is igényt tarthatnak előfizetőink.

A farsang alkalmából felhivjuk a budai bálok rendezőségét, hogy adakozzanak a magyar irók segélyegyletére. Az adományok Vadnay Károly nevére küldendők IV. Magyar-utcza.

Közgyülések.

A Budapesti alagút-társulat rendes évi közgyülését vasárnap, f. évi január 27-én délelőtti 10 órakor a főhomlokzati épületben tartja. — Napirend: 1. Az igazgatóság évi jelentése. 2. A mérleg megállapitása és a nyereség felosztása, tekintettel a felügyelő-bizottság erre vonatkozó jelentésére. — Az évi forgalmi kimutatás, valamint a nyerességi és veszteségi számla és a mérleg 8 nappal a közgyülés előtt nyomtatott példányokban a t. részvénybirtokosok rendelkezésére állanak. Budapest, 1895. január 11-én. — Az igazgatóság.

A „Budai hegypálya részvénytársaság“ 1895-ik évi február hó 2-án délelőtti 10 órakor a társaság helyiségében tartandja XXV. rendes közgyülését, melyre a t. cz. részvényesek ezennel meghivatnak.

Tanácskozás tárgyai:

1-ör. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentéseinek tárgyalása.

2-or. A mérleg és ennek alapján az osztalék megállapitása.

3-or. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság részére a felmentvény megszavazasa.

4-er. 18 darab részvény kisorsolása.

5-ör Az igazgatóság 3 tagja és a felügyelő-bizottság három tagjának és két póttagjának választása.

Jegyzet: Az igazgatósági jelentés, valamint a felügyelő-bizottság által átvizsgált mérleg folyó évi január 25-től kezdve a társulat helyiségében betekinthető. Végre felemlittetik, hogy a szavazási jog gyakorlására megkivántatik, hogy az, a ki a szavazati joggal élni kiván, annak részvénye 2 hónappal a közgyülés előtt nevére legyen irva és legalább 3 nappal a közgyülés előtt az intézet pénztárába letétessék. Budapest, 1895. évi januar 14-én.

Az igazgatóság.

— **Alakuló közgyülés.** Alakuló közgyülést tartott f. hó 13-án vasárnap a Tabáni szegény gyermekeket felruházó „Barátság asztaltársaság“ az özv. Petz Nándorné vendéglőjében. Egyhangulag megválasztattak: elnöknek Fábián Gyula, alelnöknek Szeidl Lajos, pénztárnok Radovits Ferencz, ellenőr Taucz Adolf, jegyző Cseh Lajos, gazda Kiss Mihály, mig végül a megalakult társaság diszelnöknek megválasztotta Novák Ignácz urat. A társaság már is gyönyörü eredménynek néz elébe.

— **Közgyülés.** A budapesti (budai) kereskeddlmi tarsulat választmányának az 1895. évi január hó 29-én délután 4 órakor az Egyesült Budapesti Fővárosi Takarékpénztár budai osztályában (II. ker., viziváros, fő-utcza 2. szám alatt) rendes közgyülést tart, a melyre a társulat tagjai tisztelettel meghivatnak. Napirend: 1. A jegyzőkönyv hitelesitésére 3 tag kiküldése. 2. A választmány jelentésének előterjesztése 1894. évről. 3. Az 1894. évre vonatkozó zárszámadás- és vagyonmérlegnek, valamint a számvizsgáló-bizottság jelentésének bemutatása. 4. Az 1895. évi költségvetés megállapitása. 5. A békéltető-bizottságba 2 rendes és 2 póttag megválasztása. 6. Három számvizsgáló választása. 7. Esetleges inditványok. Budapest, 1895. évi január hó 12-én. A választmány nevében: Kollár Lajos, ügyész, jegyző. Freyberger Pál, elnök.

— **A Magyar Folyam- és Tengerhajózási Részvénytársaság** f. hó 24-én Széll Kálmán elnöklete alatt tartotta a Magyar Általános Hitelbank helyiségében alakuló közgyülését. Az uj részvénytársaság tizmillió korona teljesen befizetett részvénytőkével alakult meg, s egyuttal tizmillió koronának megfelelő elsőbbségi kölcsönt vesz fel. Az alakuló közgyülésen az igazgatóság tagjaiul egyhangulag megválasztattak öt évre: Barcza Károly, Beck Miksa, Csáky Adorján gróf, hatvani Deutsch József, György Endre, Kornfeld Zsigmond, Neumann Miksa, Pekár Imre, Ribáry Sándor, Straszer Sándor, Széchenyi Pál gróf, Szitányi Ödön és Horváth Elemér; a kereskedelmi miniszter pedig maga részéről Kilényi Hugó miniszteri tanácsos mint igazgatót, Csörgeő Gyula miniszteri tanácsos mint miniszteri biztost küldötte ki. A felügyelő bizottság tagjaiul egyhangulag egyévre megválasztattak: Ahsbahs Leo lovag, Deutsch Antal, Földes Béla, Hoffmann Károly, Lers Vilmos dr., Matuska István és Werkner Ármin. Közvetlenül az alakuló közgyülés után az igazgatóság tartotta meg szervező ülését, melyben elnökéül Gróf Széchenyi Pál, alelnökeül Kornfeld Zsigmondot választotta.

— **A temesvár nagy-szent-miklósi helyiérdekü vasut** részvénytársaság folyó hó 20-án tartotta alakuló közgyülését Veszter Imre orsz. képv. elnöklete alatt Nagy számmal jelent meg a felső Torontál-megyei földbirtokosság. A vasut-társaság alaptőkéje 5,590.000 korona. A vasutkiépitési szerződések jóváhagyólag elfogadtattak valamint az alapszabályok is. Ezek után megejtetett a választás a következőleg. Elnök: Dániel László Torontál-megye alispánja, alelnök: Bessenyei Ferencz orsz. képvlselő; igazgatósági tagokul: Nákó Kálmán, Vester Imre, Dr. Mezei Mór, Ugron Gábor, Rónay János orsz. képviselők, Dr. Telbisz Károly, Temesvár polgármestere, Rónay Jenő földbirtokos, zimonyi Schwartz Mihály, Rákos Gábor, Gerhardt Gusztáv és Tyroler Gyula dr.

— **A Pozsony Dunaszerdahelyi h. é. vasut** részvénytársaság f. hó 24-én tartotta alakuló közgyülését, az elfogadott alapszabályok szerint a társaság tőkéje 1.768.600 frtot tesz ki és pedig 666,100 frt törzsrészvényekben és 1,102,500 frtot elsőbbségi részvényekben. Az igazgatóságba beválasztattak: Báró Vay Dénes elnök, Sághy Gyula alelnökül, Bazsák Pál, Bortol Aurél, Freund Ferencz, Freund Salamon, Klempa Bertalan, Molnár László. Neuschloss Miksa, Olle Benedek, Schreiber József, Szécsi Pál, Taller Pál, Lovag Wiener Welten Rezső, a felügyelő bizottságba beválasztottak; id. Gróf Batthyány József, Freund Sándor, Dr. Palugyai Mór, Pfeiffer Mátyás és Dr. Wahlberg Vilmos. Jogtanácsosul, Dr. Czettner József választatott meg.

Házak és telkek megvételre kerestetnek, tudakozásra, vagy levélben intézett kérdésre (3 drb. 5 kros bélyeg melléklendő) válaszol a kiadóhivatal.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:
Mindszenti Erdélyi Gyula.

ROSENTHAL GÉZA
BUDAPEST,
I. ker., Mészáros-utcza, DÉLI VASPÁLYA 8. sz.

A Trifaili (stiriai) szénbányának kizárólagos elárusitási főraktára.

A téli idényre a t. cz. közönség becses figyelmébe ajánlja a budaiak által évek óta kedvelt

stiriai szenet.

A **főraktárhoz** fenti czim alatt akár postán, akár szóval intézett megrendelések pontosan és gyorsan eszközöltetnek.

Ugyanott jó minőségü tüzifa kapható ugy hasábban, mint apritva.

Értesités.

Van szerencsém a tisztelt közönség becses tudomására hozni, hogy Szerényi Béla úrnak a **Svábhegyen** ujonnan épült házában **a nap minden idejében** mindennemü **sütemény és pecsenye megsütésére alkalmas kemenczét** épitettem a mélyen tisztelt közönség kényelmére.

Magamat a tisztelt közönség pártfogásába ajánlva, maradok

kiváló tisztelettel

Löwenstein Antal,
cs. és kir. udv. sütőmester.

GANZ és TÁRSA

vasöntöde és gépgyár-részvény-társ. Budapesten.

Gáz- és Petroleum-motorok álló vagy fekvő, egy vagy két hengerrel.

Készit:

A) **gépeket és épitési munkákat, teljes malomberendezéseket, vasutt kocsikat és vasuti fölszereléseket, transmissiókat.**

Speczialitásai:

B) **kéregöntvény** vasuti kerekek, váltók, zuzóművek, hengerek-és ágyúgolyókhoz.

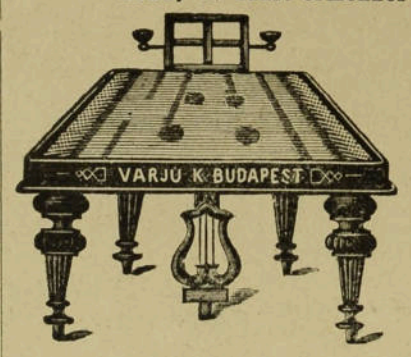
Hengerszékek kéregöntetü hengerekkel mind a magas malmászathoz, mind pedig a parasztra őrléshez s **egész malomberendezések.**

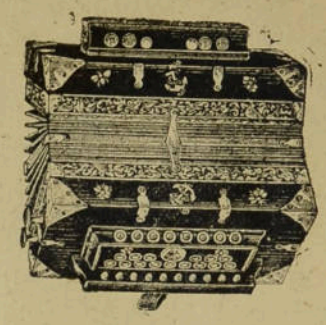
Facsiszoláshoz, papir- és czelluloza-gyártashoz való gépek. Vizikereket nagy sikerrel pótló **turbinák.**

Villamos világitas nagy távolságra is a motortól.

Zsilipek, csővezetékek, frictiós kapcsolások, rotatiós dynamométerek. Aczélöntés.

Arany és ezüst érmekkel kitüntetett hangszer-ipar.

VARJU KÁROLY

császár és királyi szabadalmazott hangszer-ipar.

Budapest, VIII., Kerepesi-út 47. sz.

Ajánlja saját gyártmányú hangszereit, különösen erős, tiszta **csengő hangú czimbalmait** jótállás mellett; továbbá **harmonika, hegedű, fuvola** és egyébb hangszer nálam 15%-kal olcsóbb, mint bárhol. — Most jelent meg a magyar **harmonika iskola,** az egy soros harmonikához 32 válogatott legszebb dallal, melynek segélyével fél óra alatt megtanulhat a harmonikákon játszani, ára 90 kr., mely összeg beküldése mellett bérmentve küldi meg a kiadó, **Varju Károly.**

Képes nagy árjegyzék ingyen küldetik.

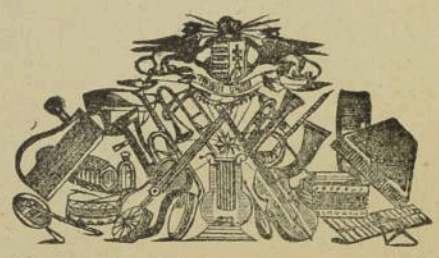
Stowasser J.

hangszergyáros.

Csász. és kir. hadsereg szállitója.

BUDAPEST,

II. kerület, Lánczhid-utcza 5. szám.

Nagy berendezett választékos raktár minden e szakmába vágó tárgyakból, **kézi harmonika** még eddig elérhetetlen erős hang és tartóssággal.

Minden néven nevezendő s e szakmába vágó javitások pontosan és jutányosan eszközöltetnek.

Árjegyzéket dijmentesen küld.

MATTONI-FELE

GIESSHÜBLER

legtisztább

égvényes savanyukút

Siposs Antal

m. zeneakadémiájában

(Kecskeméti-utcza 14. sz. alatt).

A II-ik félévre a beiratkozás már folyamatban van. A tanszakok, a melyekre növendékek jelentkezhetnek a következők: **zongora**, kezdettől a magas kimüvelésig; **zeneelmélet** és zeneszerzéstan, magán- és kar nek. Női osztályok: két óránkint 8 tanoncz, hétfő, péntek; ifjak: kedd, csütörtök, szombat 5—7-ig. A beiratás a déle őtti órákban eszközöltetik.

Legujabb

divatu **czilinder-** és **nemez-kalapok** minden létező alakban, **saját készitményü férfi-fehérnemüek,** gallérok, kézelők és nyakkendők, esőernyő, nadrágtartó, sárczipő és mindennemü férfi-divatáruk a legolcsóbb árakon.

BUDAPEST (BUDÁN)

II., fő-utcza 7. sz., a lánczhid közelében

Mechlovits Béla

kalap- és férfi-divatáruk gyári raktára.

Vendéglő az „Alaguthoz".

Minden vasár- és ünnepnap hangverseny Kutschera zongora-művész közreműködésével, **pont 10 órakor villanyos zene-egyveleg.**

Jó italok és izletes ételekről, valamint előzékeny kiszolgálásról gondoskodva van.

Számos látogatást kér

Schlaucher Ferencz,

vendéglős.

Krisztinaváros, az Alagutnál.

THE MUTUAL

new-yorki életbiztositó-társaság.

Alapittatott 1843.

	1892. év végén	1893. év végén
Összes vagyon . . .	907 millió fr.	968 millió fr.
Bevételek	208½ »	217⅓ » »
Teljesen tehermentes Külön nyereménytart.)	78½ » »	93 » »

Ily magas tehermentes nyereménytartalékot a világ egyetlenegy biztositó-intézete sem mutathat fel. Biztositások minden táblázat szerint a legelőnyösebb feltételek mellett. — Mérsékelt dijak és magas nyeremények. — A kötvények két év után megtámadhatlanok, 3 (három) év után nem válhatnak érvénytelenné.

MAGYARORSZÁGI VEZÉRIGAZGATÓSAG:

VI., Károly-körut 26. szám.

ALBINI LAJOS

ezelőtt

Reinl József

rövid-, szőtt-, csipke- és férfi-divatárú raktára

II, ker., Fő-utcza 40. sz. a.

Ajánlja dúsan felszerelt raktárát. **Rajzolt és kezdett vászon tárgyak, kezdett** és **kész himzések,** posztó, bársony és canaván, **fakeretek, állványok** kézimunka beilleszésre, **kezdett** és **kész** montirozott bőr-, atlasz-, plüche és papir tárgyak.

Hirdetések

a

BUDA ÉS VIDÉKE

részére felvétetnek

a kiadóhivatalban

Alkotás-u. 12/a. Szőke-ház.

Ungváry László

czeglédi faiskolája részére megrendeléseket Szombathy Kálmán Sashegy fogad el. A minták megérkeztek. Árjegyzék ingyen.

Van szerencsém a t. cz. közönség becses figyelméde ajánlani a

krisztinavárosi

CASINO-SÖRCSARNOKOT,

mely a legujabb kor igényeinek megfelelően, kényelemmel és fényesen van berendezve.

Külön szobák, továbbá bál és hangversenyek tartására termek ugy az emeleten, mint földszinten rendelkezésre állanak.

Ma zene!

BARABÁS JÓZSEF.

Nyomatott Heisler J kő- és könyvnyomdájában. Budapest, II. Várkertrakpart 1. sz. (Kluseman-féle ház.)

Budapest, 1895. IV. évfolyam 5. sz. Vasárnap, február 3.

BUDA ÉS VIDÉKE

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI ÉS TÁRSADALMI HETILAP

Az I. kerületi polgári kör,

II. ker. polgári kör, a krisztinavárosi vöröskereszt-egylet és a budai kereskedő-társulat stb. közlönye.

KIADÓ-HIVATAL, hol előfizetni lehet és hirdetések felvétetnek: I. ker. Alkotás-utcza 12/a. Szőke-ház.

Megjelenik minden vasárnap. Előfizetési árak: Egész évre 12 korona, félvre 6 korona, évnegyedre 3 korona. Egyes szám ára 24 fillér.

SZERKESZTŐSÉG, I. ker., Alkotás utcza 12/a. Szőke-ház. Kéziratokat és közleményeket ide kérjük küldeni.

Szálloda a várban.

Ilyen is készül, már tervben is van, csak végrehajtásra vár.

Első látásra különösnek tetszik ez a terv, de ha komolyabban a kérdés érdemébe belepillantunk, ugy nagyon is egészséges eszmével állunk szemben.

Haladni akarunk minden vonalon a mi nem dédelgetett balparti részünkkel, megakarjuk ragadni az alkalmat, hogy mi is produkálhassunk valamit a nagyközönség kényelmére.

Hiszen mi a székes-fővárossal egy test vagyunk, hát iparkodunk is, hogy annak egyes testrészei megtegyék müködésüket az egészért, mert csak igy érhető el, hogy az egy test összhangzó müködésben végezze munkáját.

A I-ső kerülethez tartozó várnak egyátalában nincsen szállodája, pedig nagyon is elkelne.

Egy előkelő városrész, a hol nem hajthatja le fejét az idegen nyugovóra, de még az ide tartozó polgár sem, ha a sors ugy kivánja, hogy egy két éjjet nem tölthet otthonában.

Ne értsenek félre!

Az I. kerületi várat az intelligensebb osztályhoz tartozók lakják, tulnyomó részben hivatalnokok. Történjék már most egy haláleset a családban, mig az egyik szobában a kedves halott kiteritve fekszik, a megszomorodott család a másikban csak nem huzhatja meg magát fájdalmával? ha ismerőse nincs, a várból le kell vándorolnia, hogy keressen egy szállodát a hol gondjaiba temetkezve, megpihenhessen; még a gyászszertásnak vége szakad.

Vagy tegyük fel, hogy a családban epidemikus baj tör ki, a közegészségi bizottság ilyenkor könyörtelen, — és jól is teszi, — kilakoltatás történik s a családfő ismét kénytelen vándor utat tenni messze idegen kerületbe egy szállodáig, — mert a várban nincs, — hogy az ég alatt ne maradjon addiglan, mig a fertőtlenités megtörténik.

De arra nézve, hogy egy minden kényelemmel berendezett szállodának igen is immár helye van a várban, arra nézve a bizonyitékokat legeslegvégén kezdettük. Megállja ez is a helyét, de sokkal nagyobb bizonyiték a nagy közönségnek érdeke, hogy itt a várban is legyen egy a mai kor igényeinek megfelelő szálloda, a hova az ország különböző részéből felvándoroló idegenek, de mondjuk, az itt kinálkozó pompás kilátásban gyönyörködni akaró külföldiek is otthonra találjanak.

Itt van a királyi lak, a miniszterelnöki palota a különböző miniszteriumok köztük a pénzügyi, honvédelemügyi és belügyi, itt székel a herczegprimás.

Ügyes-bajos ember mindig akad a megyékben, városokban

Jönnek a deputácziók különféle irányból, sokszor már késő este, hogy reggel jelentkezzenek a kihallgatásra. Hát milyen kényelem adódnék ezeknek, ha megérkezésükkor egyenesen a várba hajtatnának, hol egy tiszta, igazi komforttal berendezett szállodában pihenhetnék ki uti fáradalmaikat?

Sokszor igy télviz idején valóságos áldás számba menne, ha a küldöttség a kitüzött időben teljesen kipihenve egy pár lépésnyire közelithetné meg a királyi lakot, s végezhetné dolgát miniszterekkel, hivatalnokokkal, már a hová kiküldetése avagy jogorvoslata, kérelmének és sérelmének elpanaszolása vonzza.

A várba felállitandó és létesitendő szálloda mellett csak ugy pongyolán vetjük oda a bizonyitékokat, nem okoljuk meg bővebben annak szükséges voltát, de egyet még fel kell hoznunk a terv czélszerüsége és a terv egészséges volta mellett és ez a Délivaspálya államositása.

Ez már befejezett ténynek tekint-

„A BUDA és VIDÉKE“ TARCZAJA.

Napoleon és Mohamed.

(Az epileptikus jellem szempontjából.)

— Irta és felolvasta a III. k. kör estélyén: **Mittelmann Bernát dr.** —

Mielőtt témánkra áttérnénk, szükségesnek tartjuk felemliteni, hogy az emberi jellemnek fő sajátsága az akarásnak módja, de mielőtt az ember szabad akaratának elvéből gyakorlati következtetést vonnánk, szükséges fölvetni a kérdést: mennyiben van szabad akarat egyátalában; szükséges ez azért, mert erre nézve bölcsész és theologus, jogtudós és természetbuvár különbözőkép gondolkodik.

A theologusnak dogma a szabad akarat, a bölcsésznek czél, a jogásznak ez azért kell, mert annélkül nem tud államot képzelni.

A természetbuvár nem ismer dogmát, neki nincs előzetes okoskodása, előtte nincs tekintély, nincs hasznossági elv; ő csak megfigyelésekre támaszkodik és ezen alapon a szabad akaratot nyilt kérdésnek tekinti. Csakhogy bajos a szabad akaratot megfigyelni, az nem olyan tulajdonsága az anyagnak, mint a villamosság a kautschuknak. Az akarat az anyag összes cselekedeteinek az eredménye, ezt érzékileg nem lehet megfigyelni, ezt csak közvetve lehet kipuhatolni. A megfigyelésnek pedig azt találjuk, hogy ha az akarat a theologussal egyezőleg hajlandók vagyunk mi is az ugynevezett léleknek tulajdonitani, de ez a lélek függ minden pillanatban a testől, függ minden pillanatban az agytól, a hová a lélek müködését helyezük.

A lélek müködése és az agy szoros összefüggésben vannak; de nemcsak az agytól közvetlenül, de az egész test táplálkozásától és müködésétől is függ a szellemi müködés, mint azt látjuk a társadalmi érintkezéseknél, a beteg ágynál és a bonczoló asztalon.

Az agy centruma a szellemi müködéseknek, idejönnek a testből a benyomások, a melyek részint homályos érzelmekké, majd tiszta felfogásokká, érzésekké, indulatokká alakulnak.

Hogy ezen sokféle lelki folyamat között hogyan müködik az agy, ez az agynak szabadsága.

A természettudományi felfogást az erkölcsi statisztika is támogatja. Ez a szabadakaratról szóló tannak korlátokat állit, sőt azt csaknem romba dönti. Kiderült például, hogy teljesen önkényesnek látszó cselekedetek, mint az öngyilkosság, nősülések, büntettek, évről évre ugyanazon számarányban fordulnak elő; sőt ezek számarányát már a következő évre meghatározhatjuk.

Mikép egyeztethető össze, hogy önkényesnek látszó cselekedetek bizonyos törvényszerüséggel jelentkeznek? A természetudományi felfogás szerint az egyén viszonyai három tényezőinek rabszolgája, és pedig: szervezete alapjának, nevelésének, külső viszonyainak és végzetének.

Az egyén csak nevelését és külső viszonyait befolyásolhatja, de csakis korlátoltan és föltételesen; a legfontosabb a szervezet az akarattól teljesen független. Az egyesnek akarata csak annyira érvényesül, a mennyire bizonyos társadalmi föltételeket akár jókat akár roszakat átalakitani, az emberiség nevelésében résztvenni, saját nevelésére értékesiteni képes; a mennyire az egyén ethikai ösztöne erkölcsiség és a nevelés javulása által tulsulyra jut szervi ösztöne fölött, annyira gyarapodik az erkölcsi akarata is.

A természettudományi fölfogása a szabad akaratnak különben kielégitheti a jogállamot is, mert hisz ő nem követel feltétlenül szabad akaratot, ő megelégszik annak a törekvésnek létezésével a mely az egyént kötelezi, hogy önző és másokat sértő ingereknek erkölcsi és állami törvények érdekében sikeresen ellentálljon.

Jogunk van tehát követelni, hogy hasznosnak és ártalmasnak, a megengedettnek és tiltottnak logikai indokait ugy állitsa maga elé, hogy azutáni elhatározásáért felelős lehessen, beszámitásképes lehessen; jogunk van tőle ethikai tudatot követelni, átérzését annak, hogy az ő jogait mások és a társadalom csak ugy respektálhatja, ha ő nem sérti mások jogkörét; de ezt a jogot csak az egészséges agygyal szemben gyakorolhatjuk, a beteg agy, — és ide tartoznak főleg az epileptikusok, — ethikai indokokkal nem bir; ezek nem teljesen beszámitás képesek. A legmodernebb jogtudomány különös tekintettel van is ezekre és enyhitő körülmények számba vételével birálja el ezeket.

Az epileptikus, noha a polgárosultság és nevelés jótéteményében részesült, nem részesült az egészséges ember azon képességében, hogy ethikai képzeteket szerezhetne, azokat erkölcsi fogalmakká és iltéletekké egyesithesse és ellenindokai gyanánt értékesithesse.

Az az agy, hol ilyen integráló képesség hiányzik, bizonyos defectusban szenved, szervezeti hibában, bizonyitja ezt, hogy a nevelés minden

hető. A Dunántul lakók, a délvidékiek egész raja — zónázik majd a fő- és székvárosba és a már kiépitett utakon egyenesen a várba hajtatna, a honnan a szeme végig tekinthetne az est beálltával a mi gyönyörü fővárosunkra, a mely a lámpák ezreivel tündéri fényben uszik, és kora reggel a felkelő nap tüzsugaraiban gyönyörködhetnék, mely bearanyozza a váczi határt egész a délibábos Kunságig.

Hogy nagyobb szabásu, európai szinvonalon álló szálloda épittessék és rendeztessék be a várban, az most megbeszélés tárgyát képezi.

Tudomásunkra jutott, hogy az intéző körök nem is idegenkednek, sőt melegen karolják fel a tervet.

Ám szóljanak hozzá akár mellette, akár ellene, mi kötelességszerüen csak a tényekre és mozgalomra szoritkoztunk akkor, a midőn konstatáltuk e tényeket.

Mi a terv kivitele mellett vagyunk, de ha erősebb bizonyitékokkal okolják meg tévedésünket, ugy meghajlunk előtte.

A nádorispánság visszaállitása.

A magyar jogászvilág egyik kitünőségétől kapjuk a következő sorokat, a melyeket készséggel közlünk.

Tisztelt Szerkesztő ur!

Nem keresek és nem vitatok semmiféle politikai háttereket. Ugy beszélek mint egy igaz szivü magyar ember, ki a mellett Buda érdekeiért lelkesülni tudok, ha bár nem is lakom Budán.

Figyelemmel kisérem a Buda és Vidékét és sok eredményéről van nekem tudomásom. A szerkesztő ur lapja nem csak Budáé, de a hazában édes mindnyájunké, mert azért a helyért küzd, hol a magyarok királyának palotája van, a hol ő székel. Nem lehet müvelt magyar ember e hazában, ki Buda emelkedéséért és fejlődéséért ne lelkesednék. Buda ügyei nem csak a budaiaké, de az egész fővárosé és a hazáé.

Nem lehet szükkeblü senki a magyarosodásért is oly lelkesen buzgólkodó Buda és Vidékével szemközött. Hiszen minden jó magyar szivesen tudja meg mi hir Budán? Ö mmel tapasztalom a lap terjedését az ország minden részében. Egy ilyen elterjedett s a budaiak által is különösen kedvelt lapban szóllalok fel Budáért s egyuttal egy régi magyar méltóságért.

Nem akarom kihivni a közjogi vitatkozást, én csak mint egy szép nemzeti álomóhajt emlitem és kivánom, hogy állitsuk vissza a tiszteletbeli nádorispánságot.

Szinte látom azt, hogy némely jogásztársam mosolyogja ezt a tervemet. Tessék mosolyogni, de azután gondolkozzunk s nézzük a régi időket.

A müvelődés-történet örökké hálásan emlékezik majd meg boldogult József nádorról, József főherczeg atyjáról. A nagyok nagy alkotásaiban osztakozott, jó akaratával, tekintélyével támogatta legszebb törekvéseinket. Soha nem tudok elmenni érczszobra előtt ugy, hogy kalapot ne emeljek, mert az ő emléke szent minden magyar szivében.

Olyan országban, mely monarchia s különösen hazánkban rá vagyunk utalva a király, a királyi család jó akaratára. A korona fénye, az az áhitat, melyet Szt.-István koronája kelt, biztositják nemzeti nagyságunknak.

Az az ország, vagy az a tartomány, melyben a királyi családnak egy tagja lakik, tapasztalhatja azt, hogy milyen előny ez. A mi királyi herczegeink ahoz a néphez tartoznak a hol laknak. Látjuk ezt József főherczegnél, ki maga és családja egészen magyar. Magyar az erkölcse, magyar a gondolkodása. Daczára, hogy katona, a polgári életben is találkozunk vele és a mit tehet meg tesz hazánkért ugy is mint királyi herczeg, ugy is mint magyar ember. Itt nevelkedett, itt élt, csakis egészségi okok miatt tartózkodik másutt.

A magyar királyi herczeg magyar családja szereti hazánkat és hazafiságban mindig elöljár. Udvara magyar, házi tüzhelye szintén az.

Mint a honvédség főparancsnoka sok szolgálatot tesz Magyarországnak. Itt vannak birtokai, itt él az ő szenvedélyeinek, melyek közül egyik első az irodalom és müvészet kultusza.

Ámde, ha József főherczeget viszonyai vagy egyéb okok távol tartják az országtól, vagy az idők ugy kivánják, nekünk nincs főherczegünk. Vegyük azonban azt is, hogy József főherczeg nem képviseli a szó szoros értelmében az udvart, mert erre exequatúrája nincsen.

Én azt szeretném, ha p. o. József főherczeg megkapná az országtól a tiszteletbeli nádori czimet és a király itthon nem létében helyettesitené a királyt. Nagy közjogi sérelmekbe ennek a teljesitése nem ütközik, sőt egy lépéssel közelebb volnánk a magyar udvartartáshoz.

A tiszteletbeli nádorispánság szervezése esetében a magyar udvari méltóságoknak Budán kellene lakni s volna fény ujra Buda várában. Politikusok, közjogi tudósok mit szólnak hozzá? nem tudom, de arról meg vagyok győződve, hogy jó érzésü magyar ember nem lát benne akadályokat.

A király koronázásakor Andrássy Gyula gróf a koronázásnál mint nádor-helyettes müködött, tehát az nyilvánvaló, hogy a koronázás a nádor vagy helyettese nélkül nem eshetik meg.

A nádorispánság tehát elvben létezik és nem lenne törvénytelenség, ha valaki ad honores betöltené.

Tessék hozzá szólni!

d . . . cz.

A szerum.

Egyetlen szobában nehéz lélegzés hallatszik. A lámpa ernyője alól kisugárzó világosság különféle alakok árnyképét mutatja a falon. Odakint fütyül a szél s meg-megrázza a légszeszlámpa üvegeit. Nagy csend borult a rácz-város egész utcza sorára.

A szomszédok nyugvóra tértek. — Mennél nagyobb a csend, annál erősebb az ágyban fekvő fiatal nő feljajdulása.

Férje, az erős, tagba szakadt ember megtörve, meggörnyedve lépkedi a szoba padlózatát. Olykor-olykor fejéhez kap, s nehéz sóhaj tör ki mellőből.

Aztán bejön egy idegen asszony, a ki egészen otthonosnak érzi magát a szerény lakásban. Sürög-forog, s tele van szája minden vigasztaló szóval.

Es aztán a mély csendet egy sikoltás tölti be, s utánna még élesebb idegen sirás; és a kis angyal megérkezett a földre.

Fiú! Az egyetlen kis szoba betelik örömmel. A férfi, most már édes apa oda kap szivéhez, a melyben az öröm túláradott, s alig tud meg férni a széles mellkasban. Fiu! — és az az idegen asszony váltig azt mondogatja: „szakasztott az apja.“

És a férj, az édes apa, az a komoly ember, gondterhes fejét felemeli, dereka kiegyenesedik, és arczán a kéjes büszkeség sugara játszik.

— Fiam van! ezt a két szót szeretné

---

törekvése, melyet a család, iskola és vallás kifejt, valamint a szomoru tapasztalatokat, melyeket ily szervezet később tesz, nem képesek ethikai érzetét és magatartását kedvezően befolyásolni. Ez egy elfajulási folyamat, mely az egyéniség legbensőbb részét kedélyi, ethikai és erkölcsi vonatkozásait érinti, de mert ilyenek logikailag itélni és következtetni jól tudnak a laikus előtt az erkölcsi itéletek hiányát palástolni képesek, s a laikus őket nem beteg, de bünös embereknek nézi. Ilyenek ismerik az erkölcsi törvényeket, emlékezetökbe is tudják idézni, de átérezni nem képesek, náluk az erkölcsi törvények hasznavehetetlen nyomtatékok, cselekedeteik és mulasztásaik számára, azokból ők nem indokokat sem ellenindokokat nem tudnak levonni. Erkölcsi szinvakságban szenvednek; nekik az összes erkölcsi állami rend csak korlát az ő törekvéseikre, mely körülmény mások jogkörének negátiójához és sértéséhez vezet.

A szép és nemes iránt érdeknélkül, a szív indulati iránt eltompulva már ifju korban meglep bennünket a beteg emberek rokoni és gyermeki szeretetének hiánya, a társadalmi ösztönök teljes nélkülözése, szivük ridegsége, hozzátartozóik iránt tanusitott közönyösségük. Hiányzik náluk minden fogékonyság mások becsülése és megvetése iránt; hiányzik a lelkiismeret és bánat minden érzete; az uralkodó szokást nem értik; a törvény számukra csak rendőri hivatkozás értelmével bir; a legsulyosabb büntett elkövetése, nekik csak annyi, mint egy rendőri rendelet áthágása. S ha az egyes emberrel, vagy a társadalommal összeütközésbe jutnak, akkor a szív ridegsége és a negátió helyett gyülölet, irigység, boszuvágy lép föl, és durvaságuk nem ismer határt. Ez az epileptikus karakter; ezek átértése után megfogjuk érteni a mi thémánk két hősének jellemét.

Nézzük Napoleon életrajzát természetesen csak abból a szempontból, melyből jellemére következtethetünk.

1789-ben szükebb hazájának Corsikának szabadságtáborában van. Becsvágyát itt ki nem elégitik, ezért indulatoskodik felebbvalóival, mert dolog katonai rangjába kerül. Ezt visszakapja Párisban, miután szülőföldjével szakitott. Páris ekkor átéli junius 20-ikát, augusztus 10-ét, szept. 2-át, mely Capet Lajos lefejeztetésével végződik. N. mind ennek tanuja, ő nem sajnálja a királyt, kinek lekötelezettje; ő nem lelkesedik a forradalom eszmékért, melyek népét megváltják, ő egyszerüen megvetést érez a kormány iránt, mert gyenge.

Ekkor politikai hitvallást tesz, jakubinusok erőszakoskodását helyesli a józan girondistákkal szemben s kijelenti, hogy mindig a legerősebb jogosult az uralkodásra.

Milyen jellemző ez! — A félig ifju már mutatja a legerősebb akarat és tetterőt, de az idealizmus s moralis elvek helyén, melyek az ifju korban a legerősebbek, hideg számitás jelentkezik nála.

Toulon bevételeért brigad genaralis lesz, majd az olasz sereg bevételével Piemont bevételével remekel, de Robespierre bukásában kompromittálva kitörlék a franczia tisztek listájából.

Sulyos anyagi gondok közt él pár hónapig, a mikor a Convent a párizsi csőcseléktől szorongatva őt állitja a helyőrség élére. Kartács tüzzel verte vissza ezeknek a Tuileriák elleni támadását. Páris megszabaditójának czimét nyeri, az olasz sereg fővezérévé lesz, ekkor veszi el a nála idősb özvegy Bohárnét.

Következik az olasz diadalut, mely hadvezéri geniállitását káprázató szinben tünteti fel. Hideg számitás mutatkozik ezen utjában, szokásai egyszerüek; magával szemben szigoru és megvesztegethetetlen; de katonáit hadi zsákmánynyal füzi magához, a hódolóktól nagy adókat és mükincseket csikar ki, és ezek hazaküldésével a párisi direktorium előtt nélkülözhetetlenné teszi magát. Az olasz diadalut eredménye a Compó-Formiai békekötés, hogy a franczia határokat Velenczén és Lombardián tul terjeszti ki. Milyen tetetett szerénység volt az, mely hazajövet a publikum kiváncsisága és hódolása elől elbujt. A direktorium az angol kikötők megszállására kéri, ő azt egyelőre kivihetetlennek tartja és Egyiptomba teszi át müködésének szinhelyét.

Nyugtalan becsvágy és cselekvési ösztön, a remény, hogy a Kelet süppedékes talaján fog leghamarább fényes győzelmekre szert tenni, a melyek izgassák a franczia fantáziát és növeljék az ő népszerüségét, a számitás, hogy szerencsétlen csaták odahaza az ő nélkülözhetetlenségét fogják bizonyitani, talán az angol nagy hatalomnak főerejének, az indiai befolyásnak megtörése is lebegett szeme előtt; igy fogott ő ezen gigasi tervének keresztülviteléhez.

Megveri az egyptomi mamdukokat, bevonul Cairóba, elpusztit egy török sereget, de ekkor kitör seregében a Pestis, otthon

szétkiáltani a föld négy sarka felé, szomszédok, ismerősök, barátoknak, hogy lelke örömének részesei legyenek, s vele együtt örvendezzenek.

*

Fellábadt az édes anya.

Hófehér fejketőbe piczi kék és rózsaszinü szalagokat fűz. Százszor-ezerszer megigazgatja a kis vánkost, mert szivének rajongó szeretete, gondos kezének lágysága meg a puha tollban is talál valami csomót, a mely megtöri a drága egyetlen kicsinek derekát.

Egyszer csak benépesedik a ház. Asszonyok, férfiak lassan, csendesen kopognak az ajtón. Kezet fognak az édes apával, az anyával, s össze-vissza csókolják a duzzadó párnában szendergő csecsemőt.

Egy bérkocsi is megáll a kapu előtt, s abból az a bizonyos asszonyság a „Madám“ száll ki. Nagy strucztollas kalapja alól csak mosolya árulja el, hogy ő az, a ki ekkoron, késő éjjel csapkodta szerte-széjjel a vigasztaló szavakat, a mikor a kis polgár először jelentkezett a szobában.

Keresztelőre gyültek egybe a komák és komaasszonyok.

— Lelkem, csak jól pólyálja be, szól az édes anya, gyöngén, édesen.

— Kedves asszonyom, megne hüljön az a drága egyetlen csemete! szól esdve, de lágy hangon az erős apa.

— Az már az én gondom, ne törödjenek vele, szólt a strucztollas asszonyság, s büszke tekintetét végig hordozta az egybegyült komák és komaasszonyok felett.

Sok tere-fere után, virágos horgolt paplannal beteritik a kisdedet, s megindul a bérkocsi keresztapával-keresztmamával a templom felé.

Azalatt a fiatal asszonynak segédkeznek a szomszédok asztalteritésben, székek hordásában.

A tűzhelyen párolog a kávé, meg az elmaradhatatlan pörköltcsibe. A konyha asztaláról lekivánkozik a felvágott hideg sült.

Egy jókora kancsó is megtelt habzó sörrel, mellette rum, czukor, czitrom szeletek, mert az első keresztelőn illik ám teázni.

A kocsi megállt. Fürge léptekkel, majdnem ugrándozva hozzák a kis fiut s most már így köszöntenek be: „Itt van a kis Pistike!“

Pohár csendül, az arczok kipirulnak, s a zajos mulatságban csak a kis Pistikét éltetik, a ki álmában talán angyalokkal játszik.

Még egy csók, még egy jó kivánság, és szétoszlanak a komák és komaasszonyok. A fiatal asszony szeme megtelik az örömkönyeivel, s férjével ráborul a kis Pistikára, áldást kérve szendergő álmára.

*

A kenyér kereset nagy gondjait megédesiti a kis csemete erősen-szép fejlődése. A férj kétszeres erővel dolgozik, s nem érzi a kimerülést, mert most a kis Pistikére is kell keresni.

Hetek, hónapok telnek, a kis fiu kibujik a párnából, s gömbölyü arczán feltünik az első mosoly.

Virág fakadása, az első tavaszi napsugár felcsillánlása, enyhet adó szellő átsuhanása nem olyan édes és gyönyört adó, mint az egyetlen csemetének mosolygása.

Égszin szemei; mint két karbunkulus fénylik hótiszta homloka alatt, s midőn az első „aha“, hangot kiadja ajaka, — alig birja el a boldogságot apa, anya egyaránt.

Egyszer egy este szép deczemberi napon nem gagyog már a kis Pista. Valami különös tompa hörgés hallatszik ki a mellkasból. Csak nyögdicsél keservesen. Kis ajka megcserepesedik. Izzóvá lesz a szőke fejecske, s parázstűz egész teste.

A fiatal házaspár megretten, a kétségbeesés kinjával nézik egymást, majd a lázas gyermeket.

— Szent Isten! mi történhetett ezzel a gyermekkel?!

— Nem ismered anyácskát, életem öröme szépséges Pistikém? szól a megtört édes anya, a megroskadt édes apa.

A fénylő szemek megbágyadtak, a szempillák nem rezegnek, a kis Pistike ajka nem gagyog, és csak az a kinos tompa hörgés tölti be a szoba csendjét, a mely kőszivet képes repeszteni.

Megjött a kerületi orvos, kávés kanál nyelével kifeszíti a kis fiu száját, belenéz gége csatornájába, aztán elkomorodik arcza, leül, valamit ir, s aztán még egyszer belenyúl zsebébe, piros czéldulát vesz ki onnan, a melyen nagy fekete betükkel e pár szó olvasható.

»Fertőzött, ragályos beteg«

Akasszák ki a bejárat ajtajára, holnap még egyszer eljövök.

Difteritisz!

Oh! be hosszu az éjszaka: Oh! de kegyetlenül megsajog a szív a midőn egyedül maradnak ebben a rettenetes némaságban. Jaj! de hosszu az út az I. kerület egyik utczájából ki a Stefánia kórházig. A midőn felöltöztetik, bepolyázzák, betakarják s kiviszik az egykor örömök tanyájáról az egyetlen szóbából a kis Pistikét, össze futnak a szomszédok, s mintha koporsót emelnének, csendesen zokogva hullnak könyeik.

Ott hagyták. Az édes apa, az édes anya felett beborult a derüs ég. Támolyogva érkeznek meg s összetörött lelkök a búnak, a fájdalomnak, a kinnak gyásztanyája lett.

A férj meggyötörve, összefacsart szivének nehéz terhével dolga után néz, mert élni, kenyeret keresni kell, s a kisirt szemü bánatos anya lesi a délutánt, hogy meglátogassa szerette gyermekét. (mert 2-től 4-ig van a látogatás megengedve.)

Nap-nap után telik, s minden nap vidámabb az anya arcza. Szolni, örülni még nem mer, ne hogy kisértse az Istent. Már megáll a jó szomszédokkal is beszélgetni, és lágyan, suttogva rebben el a szó: jobban van a kis Pistike?

Aztán egy vasárnap délután ünnepies ruhába öltözködik e fiatal pár, a megelégedés, az öröm, és boldogság sugara bearanyozza arczunkat, a midőn megindulnak a Stefánia-kórház felé.

Komák, komaasszonyok, szomszédok összeverődtek az alatt a kapualján.

Óra-óra után repül örömvárakozásban végre az utcza beszögellésénél feltünik a férj szállas alakja, és a csinos fiatal asszony karján s halvány bár de mosolygó, ragyogó szemü szőke Pistikével.

— Isten hozta, Isten éltesse a kis Pistikét, szólnak egyszerre mindnyájan s kézről-kézre adják a kis csemetét a ki váltig csak azt hajtogatja: —

— Megjöttem ám!

Te nagy, tudós férfiu, ki feltaláltad a szerumot, te gyermekek nemtője: légy áldott itt a földön.

A difteritisz által megfojtott angyalok kara ott fent a fellegek között hirdetik dicsőségedet, hogy apasztod kis kollegájuknak számát, s a szülők hálája elkisér haló porodon túl is.

A kis Pistike aranyos gagyogása, kaczagása ismét cseng a falak között.

V. Lajos.

Tudományos estély.

(Saját tudósitónktól.)

A II. ker. Fő-utcza 6. sz. III. emeletén minden hét szombatján, kivéve ha az ünnepre esik — megnyilik este 6 órakor a m. k. országos meteorologiai és földmágnességi központi intézet igazgatójának Konkoly Thege Miklós szalonja, hogy a tudományt szomjazó, az azok iránt érdeklődő művelt közönséget magába fogadja.

Ez az irodalmi szalon a székes-fővárosnak egyik speczialitása, melynek falai közt a természettudományokkal, kapcsolatosan mathematikával, fizikával, csillagászattal stb. foglalkoznak.

Ámbár kizárólag a magasabb müveltséggel birók részére tartatnak meg hetenként a felolvasások, s bár azon hajingálóznak a számok rengetegével, de az illető tudós felolvasó betudja illeszteni a legsivárabbnak látszó számok tömkelegébe is azt az érdeklődést, a mely a kevésbbé szakembernek figyelmét is leköti és folyton ébren tartja.

Maga a fölolvasó terem élénk benyomást tesz az emberre, a falakat teljesen beboritja a képek sokasága, a mely a legszebb kivitelü fénynyomatokban, és fényképekben adja vissza a természettudományok terén kiváló erdemeket szerzett tudósok, avagy e tudományokat pártfogoló nagy férfiak arczképeit; a különböző csilagdákat, s azoknak belső felszereléseit, és berendezéseit, müszereket, segédeszközöket, mechanikus készülékeket, melyek mind-mind segitségére vannak a tudósnak kiszámitásaiban, a feltett s problematikusnak tetsző feladatok megoldásában.

A terem jobboldali szögletében nagy fekete tábla van (régen is, mostanában is gyermekek réme) az elmaradhatatlan szivacscsal (mi spongyiának hittuk) és krétával.

A közönséggel szemben, zöld posztóval leteritett asztal áll, rajta különféle apparátusok; keménypapirosból kivágott elipsis, kör stb., — melynek sikját már felosztotta fokokra, tengelyét is meghuzta a fölolvasó tudós, hogy egy-kettőre rámutathasson a keresett pontokra.

A kisebb nagyobb mechanikai készülékek mellett ott van a csillagos ég nagygömbje.

Már 6 óra előtt a meghivott vendégek gyülekezni kezdtek. Ott voltak báró Lipthay Béla és neje, gróf Bethlen Józsefné, Heller Alajos tanár és neje, Harkányi Béla, dr. Hegedüs János, Martin Ottó főmérnök, Kerndtler alaguti igazgató, Ellinger fényképész, a szeretetre méltó nyájas és tudós igazgató és kedves családja, a meteorologia intézet összes tisztikara, számos tanár és egyetemi bölcselet hallgató.

A teremben halkan beszélgetnek, s legnagyobb része a fekete táblára néz, a melyen az Encke üstökös nagysága, távolsága stb. hat képletben volt feltéve.

Végre a felolvasó megjelent az asztal előtt s egy főhajtás után megkezdte nem is fölolvasását, hanem előadását.

Ez alkalommal dr. Kövesligethy

---

dig a zürzavar; egyptomi seregét faképnél hagyja. Párisban terem, hisz van ott müködési tér, a direktorium moczczani sem mer, a mikor ő azt mondja: a nép urat akar. Elfogatja a direktoriumot, megjelenik az 500-ak tanácsában, hol egy zavaros beszédben követeli magának a hatalmat; ez hatás nélkül marad, sőt szitokkal illetik. Ekkor epileptikus görcsök törtek ki rajta, s ő e betegséggel járó öntudat nélküliséggel vitetett ki a teremből. Az 500-ak őrizet alá vételét határozták. De ő eszméletét visszanyerve szuronyos katonákkal veri szét az engedetlenkedőket, magának köszönetet szavaztat, alkotmány reviziót fogadtat el, melynek élére 3 consul állitasék, ő lesz az egyik, a másik kettő csak tanácskozási joggal birjon.

Tiszta mechanikus czentralizátió, a mit azután létesit. Egy pár diktaturával, mely az első consulban cucsosodik ki, mint egy masinát ugy kezelte nemzete szellemi és anyagi életét. Mindent tulszárnyaló intelligenciájával, az uj alkotmánynyal egy geniális alkotás látszatát adta, de ez lényegében minden önálló egyéni tetterőt agyonütött.

Következik a hires marengói ütközet a hires lünevelli és amiéni békekötés fényes eredményeikkel. A becsület rend alapitásával sokakat lekenyerez; a pápával kötöttt conkordátummal az egyház segitségét megnyeri, ugy hogy 1802-ben örökös consullá lesz.

Jellemének legvisszataszitóbb részlete az, midőn ekkor ifjukori barátját, a nagy hadvezért Morót mert önálló nézetei vannak, számkivetésbe küldi; az enghieni herczeget, hogy a bourbon familián üssön egyet, lefejezteti.

(Vége köv.)

Radó egyet. r. k. tanár mint vendég szerzett magának érdemeket, a hallgató közönségnek pedig élvezetes estét.

A felolvasó ily czimen tartotta meg előadását: „Hogy számitanak a csillagászok.“

A „Buda és Vidéke“ nem szaklap, tehát nem terjeszkedhetünk ki arra, hogy képletesen mutassuk be az előadásnak ha csak kvintesencziáját is, csak újságirói tisztünkhöz, és a nagy közönség irányában tartozó kötelesség tudásnál fogva konstatálnunk kell, hogy az egyetemi tanár úr előadása mindvégig érdekes volt. A figyelmet teljesen lekötötte, s az érdeklődést mindinkább fokozta.

Előadása nyugodt, s folyékony. Biztosan mutat minden pontra, nem akadozik, nem kapkod, s idegesen nem szoritgatja kezében a szivacsot és krétát. Biztosra megy. Billiokat oszt és szoroz, mint bűvész csapkodja a számok rengetegét, s végre teljesen meggyőz, hogy az Encke üstökösnek járását minden pillanatban meglehet határozni.

Az előadás ezzel véget ért, a felolvasó tudós profeszort megtapsolták és megéljenezték.

Az igazgató urnak mindenkihez volt egy pár nyájas szava, a hozzá intézett kérdésekre a legnagyobb készséggel megadta a felvilágositásokat, s mintán a legközelebbi találkozóra hivta fel a jelenvoltakat; a tudományos est befejeződött.

A m. kir. országos meteorologiai és földmágnességi központi intézet érdemes igazgatójának Konkoly Thege Miklósnak s lelkes tisztikarának ezuttal mondunk szives köszönetet azért az élvezetért, a melyet felolvasó estélyeivel a müvelt nagyközönségnek szerez.

A főváros és a kiállitás.

E czimen hozott a „Magyar Hirlap“ 27. számában egy hoszabb közleményt, mely leirja Gerlóczy Károly alpolgármester urnak, mint a kiállitási bizottság elnökének előterjesztését.

Szivből örülünk ezen a terjedelmes dolgozatnak, mert kétséget sem szenvedhet, hogy a bizottság minden egyes pontot elég fontos, hasznos és szükségesnek fog találni, kiemelné különösen most, midőn az egész világ előtt az 1000 éves multunk fejlődését, létjogosultságát akarjuk és a magyar fő- és székvárosban igazolni.

A terjedelmes előterjesztésnek a leghelyesebb czime „A főváros és a kiállitás“, de épen a főváros vagyis a pesti urak szokták szemünkre vetni, hogy nincs Pest és nincs Buda, még nincs főváros és nincs székváros, hanem van egy Budapest, Magyarország fő- és székvárosa.

Sajnálattal tapasztaljuk azonban, hogy ez csak merő képzelet, mert az egész közleményből is kitünik, hogy igenis van egy főváros de nincs fő- és székváros, a székvárost csak a főváros fiokjának tekintik. Van egy Pest, melyet minden áron virágzóvá kell tenni de Budával nem érdemes bajlódni, fejlődjék az magától. Vajjon lehet-e csodálni, ha a budaiak a rendezés, utak kövezése, vizvezeték, szabályozás és fejlődés dolgába annyira elkeseredettek vagyis elegedetlenek, hogy a budai polgári lövöldetestület egy nagy akcziót megindítani szükségesnek vélt, mely eddig azonban működésével vagyis elért sikerekkel alig büszkélkedhetik.

A fenti czim alatti közlésben sok általános teendő van felsorolva, mint p. o. az idegenek elszállásolása, olcsó lakásokra a Károlykaszárnya, kuria, királyi tábla, zöld udvar stb. berendezés, a tiszti főorvos rendkivüli közegészségügyi intézkedésének javaslata, rendőrök szaporitása, fali térképek a fővárosról, névtelen utczák elnevezése, utczák sarkain azok elnevezési táblái, tiszta házszámok, köztereken padok szaporitása, az Andrássy-ut villamos világitása, a városligeti nagy vendéglő restaurálása, a ferenczvárosi pályaudvar berendezése személyforgalomra stb.

Mindezekből nincs Budának semmi, de a közterheket ezekhez a munkálatokhoz azért fizetik.

Az egész előterjesztésben a budaiaknak csakis a Mátyás-templom környékének némi rendezése lesz s talán majd várható, a mi ugyan igen szép, de édes kevés.

Nagy köszönettel fogadnók, ha ebben az előterjesztésben emlitett házak tatarozása, telkek bekeritése, utak, utczák, terek burkolata, járda kövezése, befásitások, parkirozások, közlekedés a pályaudvarokhoz, déli vasuthoz, közlekedési idő meghoszabbitása (a propelereknél, vörös-kereszti omnibuszok, városmajori omnibuszok), bérkocsik állomáshelyeinek szaporitása, névtelen utczák elnevezése, utczatáblák minden sarkon felfüggesztése, házszámok tisztán tartása a budai oldalon is teljesülne.

De nagy mértékben növelné a fő- és székváros szépségét és tekintélyét, ha az elkészitendő uj fővámháztéri hidnál a Gellérthegyi rakpart sziklaoldala némileg rendeztetnék az egész Gelérthegy és Naphegygyel együtt, melyet ugyszólva a legtöbb idegen a látogatandó m. kir. udvari palotával épen szemben fekszik és ma még a legsivárabb kopárságot tünteti a szemlélő szemébe. A czitadella tetejére valami nagyobbszerü Panteon vagy csillagda kilátó toronynyal imponáló látványt nyujthatna mig a Naphegy tetején tervezett köztérségre Munkácsi-muzeum volna elhelyezhető vagy legalább is parkirozandó lenne.

Az uj hidtól a Krisztinavároson átvezető királyi palota uj utvonala egészen és végleg rendezendő, nem kevésbbé a Szent-János-tér, ép ugy ezen az utvonalon végig tervezett villamvonat a déli vasutig és összekapcsolás a fogaskerekü vasut, zugliget-óbudai és Margithidon keresztül a pesti lóvasuttal. Nem kevésbé a viziváros lánczhidfői lóvasut végállomása meghoszabbitandó az uj fővámházi hidig, illetve összekötetésbe hozandó a hidon keresztül a dunabalpartival.

A Gellért-rakpart valamint a budai Főut nagy része ujból kövezendő, a budai körut járdája véglegesen rendezendő volna. A Mözmer és Veszely urak előmunkálati engedélyökben a Rudasfürdőtől a Naphegyen, németvölgy és Orbánhegyen keresztül a Svábhegyre vezető uj vezetéki villamvonat vállalataikban hathatósan támogatandók, hogy ugy ez a vonal a kiállitásig elkészülhessen valamint ennek elágazása az uj farkasvölgyi temetőbe is kivánatos lenne. Az Ördögárok elhatározott burkolata befejezendő, hogy a rossz és czéltalan fakorlátok eltávolithatók legyenek. A budai vigadót fel kellene épiteni.

Ugyancsak a Magyar Hirlap 27-ik számában foglalt közlés, „Fővárosi ügyek“ rovatában „A miniszter nem alkuszik“ felirat alatti hiba, mely szerint a földmivelési miniszter az állatkiállitást nem Budapesten szándékozik, hanem más városban létesiteni, még talán nem volna késő, ha az a Lágymányosra, az épülő uj budai vágóhid tőszomszédságában levő üres telkekre helyeztetnék a hova is közel volna a dunahajózási és kelenföldi állomás ki- és berakódók.

Könyörület.

Székes-fővárosunk közhasznu és humanus intézményekben a külföld nevezetesebb városai mögött sehogysem marad vissza. A haladás ez irányban főleg az utolsó évtizedekben történt. Az állam, a főváros, a társadalom vetekednek még ma is az elsősorban azokért gondoskodni, kik testi fogyatékok és betegségek folytán keresetképtelenekké lesznek, előbbieknek menhelyt, utóbbiaknak pedig ingyenes szakszerü orvosi kezelést biztositva. Hogy ezen intézmények rendesen a pesti oldalon lesznek életbe léptetve, az csupán természetes, hisz a lakosság oda át aránytalanul nagyobb, de az is tény, hogy Buda kiterjedése oly nagy, lakosságának száma pedig ma már oly tekintélyes, hogy jogos, sőt szükséges is hogy, a közjónak szant intézetek Budán is állitassanak fel, hogy a budai nép is közvetlenül, áldozat nélkül élvezze azt, a mit az áldozatkész humanizmus számukra is teremtett,

Hálával és elismeréssel kell tehát fogadnunk minden emberbaráti intézménynek Budán való életbeléptetését és igy a „Charité-“t is, mely immáron már körülbelül 3 éve működik itt Budán, elárasztván szegény lakosságát jótéteményeivel.

A „Charité“ kórházegyesület Mária Terézia védnöksége, gróf Károlyi Istvánné és gróf Andrássy Gyula védnöksége alatt a czélból alakult, hogy idővel oly kórházat létesitsen, a hol vallás- és nemzetiségi különbség nélkül szegény betegek ingyen ellátást nyerjenek. Ezen nemes és fővárosunkban eddig egyedülálló intézmény megvalósitása azonban a közel jövőben nem várható, amennyiben oly kezelési vagyont követel, melyek eddigelé az egyesület rendelkezésére nem állanak.

Hogy azonban addig tétlenségre ne legyen kárhoztatva, elhatározta az egyesület, hogy jelenlegi anyagi viszonyainak megfelelő, végczéljához közel álló más intézményt hivjon életbe. Látva az iránytalan különbséget, mely a valóban szegény betegek, kik egészségük helyreállitására elsősorban rászorulnak, ingyenes szakszerü ellátása körül Pest és Buda között fennáll, mely különbség a Szt.-János kórháznak átköltözésével a kutvölgybe, még inkább érezhetővé fog vállni, az egyesület elhatározta, hogy Budán egy nyilvános rendelő intézetet nyujt, a hol szegény betegek ingyenes gyógykezelése a legszélesebb alapon történjék. Az elnökség kiváló buzgóságának, valamint a közjóért lelkesedő nagyközönség pártfogásának köszönhető, hogy az egyesület 1892. évi május hó 18-án a II. ker. fő-utcza 76. sz. alatt levő intézetét megnyithatta, illetve azt a szegény betegeknek rendelkezésére bocsáthatta.

Az egyesület kitüzött feladatának e helyen teljesen megfelel, amennyiben az egyes osztályok vezetésére oly jeles szakembereket tudott megnyerni, kik idő és anyagi áldozatot nem kimélve, emberbaráti feladatuk teljes tudatában látják el orvosi tanácsukkal a hozzáforduló szegény betegeket. Az orvosi tudomány minden főága nyert itt képviselőre és a 8 különböző osztályban következő időben történik a rendelet d. e $^1/_2$9—$^1/_2$10-ig Belgyógyászati osztály dr. Vas Frigyes vezetése alatt; 9—10-ig Bőr és bujakor osztály dr. Basch Imre vezetése alatt; Nőgyógyászati osztály dr. Lantos Emil vezetése alatt; 10—11-ig Gége- és orrbeteg osztály dr. Stipanits Elek vezetése alatt; 10—11-ig Fülbetegek osztálya dr. Szenes Zsigmond vezetése alatt; Sebészeti osztály dr. Ostermayer Miklós vezetése alatt; Szemészeti osztály dr. Kocsis Elemér vezetése alatt; 11—12-ig Gyermekgyógyászati osztály dr. Braun Lajos vezetése alatt.

Az egyesület mily jót tett akkor, midőn rendelő intézetét Budán állitotta fel, kitünik abból, hogy a megnyitás óta 4500 uj beteg kereste fel volt fel az intézetet, kik 22.000-nél több rendelésben részesültek.

Ez eredmény buzditásul szolgálhat az egyesület vezetőinek, nemkülönben az orvosi testületnek is, hogy fáradságos feladatuknak továbbra is megfeleljenek, ezrek fohásza és imája követi áldásos, emberbaráti működésüket. A hálából kijut azonban azoknak is, kik anyagilag támogatják az egyesületet. Óhajunk csupán az, hogy a közönség a társadalom figyelme minél nagyobb mértékben forduljon ezen emberbaráti intézmény felé, hogy anyagi támogatásuk (gyüjtőivek az intézetben kaphatók) lehetővé tegye azt, hogy mielőbb tehessék le alapkövét ama épületnek, mely fokozottabb mérvben álland a szegény szenvedő emberiség szolgálatában.

Ismerőseink.

(Árnyak és fények.)

Tabody József.

Mikor legelőször láttam életemben Tabody Józsefet, azt hittem, hogy egy németalföldi festő, a ki csendéletet fest.

Később azután a művészettel épen nem rokon helyzetben találtam, ki itél elevenek és

holtak fölött, a mikor is itélt az elevenek felett az ő adófelügyelői hivatásában.

Az adófelügyelő festi különben a legszebb jellemképeket. A társadalomra alig van hivatalnoknak oly nagy hatása, mint az adófelügyelőnek Sok, nagyon sok könynyet sajtolhat, de törülhet is.

Én azt hiszem erre az állásra születik az ember, mert a legtöbb adófelügyelő kedves ember egész a megbabonázásig.

Ilyen kedves ember Tabody József is. Az adócsavart kezelte az egyik kezével, a másikkal a közjótékonyságot vezette. Jeles aplikációja annak, hogy ne tudja azt a te jobb kezed, a mit a bal cselekszik.

A kérdés csak az, melyik kezével adófelügyelő s melyikkel misszionárius. A pénzügyminiszternek semmi esetre sem tetszenék, ha azt mondanánk, hogy az adófelügyelést balkézzel intézi, a polgárok ellenben szivesebben veszik, ha az adófelügyelőnek balkeze, mintha jobb keze van.

Legczélszerübb azonban a kecske is jóllakjék és a káposzta is megmaradjon elve, mely egyuttal az arany középutnak a korlátja.

Nagy kereszt az adó az emberiségen Tabódy József nem elégedett meg ezzel a kereszttel és segitett, közremüködött, oszloposkodott, vezérkedett a „Fehérkereszt egylet“ létesitésénél.

Rosszakaratu élczelő a jótékonyság ezt a német szintén adófelügyelői buzgalomnak minősitené, mert a lelenczek érdekében alakult egylet embereket ment meg az emberiségnek és szaporitja az adóalapot.

Én azonban nem élczelek, hanem elismerem Tabody József érdemeit, sőt bátorságát is, mert nagy bátorság kell ahhoz, ha egy férfi a mai világban a jótékony hölgyek társaságában nyilvánosan jótékonykodik.

Emlékezhetünk rá, hogy a szegény boldogult Sztupa Györgyöt e miatt egy élczlap tőkötővel festette le, mintha bizony a férfinak nem tartoznék erényeihez az, ha a társadalom nyomorán segit.

Ez szebb sport, ha még sport is a többinél. Tabody József azonban szive szándékát követi, nem divatból, nem feltünésből cselekszik nemesen.

Az is jellemző vonása, hogy a mult nyáron a polgári lövészegyletben — ő, mint császári és királyi kamarás szivből jövő beszédet tartott az erős polgári középosztály felvirulására.

Müvelt ember és kellemes társalgó. Nem fárad el az a ki hallgatja. A „Buda és Vidéké“-nek egyik legjobb barátja és terjesztője, ki lapunk felvirulását nem csak szavakban óhajtja, de tettel is elősegiti.

Bolygó.

Gyermekek paradicsoma.

Sibreich Károly ur, lapunk buzgó barátja, ki Dombováron az Esterházy-féle javak főépitésze a „Buda és Vidéke“ számára ily czimü tanulmányt forditott angolból, mit Quarrier Vilmos ur a gyermekmenhely alapitója küldött neki oly czélból, hogy azt a „Buda és Vidékében“ közölje.

Alkalomszerü ez a közlemény most, midőn a kormányt többféle intézetnek Budán való létesitése foglalkoztatja.

Sibreich ur az intézmény meghonositása czéljából Angliába utazott és az érdekeltek és a jótékony emberbarátok hozzájárulásával rajta leszen, hogy Buda vidékén egy ilyen gyermekparadicsom épüljön.

Isten áldása kisérje nemes igyekezetét.

A kik a nagyvárosi lármából nehány napra menekülni akarnak, mégis Glasgow közelében akarnak maradni, azoknak Bridge-of Weir sok vonzó pontot nyujt. As erdők, hegyek s az ott kigyózó Gryffe folyó a természet kedvelőinek, kik a labdázás, séta és halászatban kedvüket lelik — igen alkalmas szórakozást nyujtanak. Ezeken az előnyökön kivül van Bridge-of Weirban egy különös nagy érdekü pont, mely ismeretes és méltánylásban részesül a humanus és a társadalmi reformatorok által a világ minden részében. Ez a Skót gyermekmenhely, mely egyesegyedül Quarrier Vilmos ur vezetése alatt áll.

A „Gyermek-város“ a mint ezen házakat megfelelően elnevezik egy szép lejtős helyen körülbelül 10 acres területen van felépitve és jelenleg 36 épületből áll. Ezzel összekötetésben állanak még a Canadai fiók-intézet házai, ugynevezett Fairknowe Brockwilleben. Széles fasorok, jól kezelt füves terek és a nyájas szép vidék kellemes meglepetést nyujtanak, mely mindenütt szembeötlik, mig egy kimagasló helyen egy szép templom, négyszögletü tornyával mint egy középkori fényt vet e látvány körül és visszaemlékezünk az elmult idők kegyetlen korára, a mikor a kolostorok s e szép vidék menhelye volt a védteleneknek s az elnyomottaknak. E házba belépésre az elhagyatott szegénység jogosit, eltekintvén a vallástól befolyásos egyének ajánlatától vagy adakozó tagok kérésétől. Elhagyatott szegénység az egyedüli kvalifikáczió a felvételre.

Egyesegyedül teljes elszegényedés ád jogos igényt a felvételre, ép ugy a mint azt Krisztus urunk elismerte az Isteni tanban, mely általános részvét és rokonszenvről nyilatkozott. Árvák, félárvák és oly szülők gyermekei, kik szüleik által elhagyatnak, azok a lakói ennek a városnak. Minden házikó 30 gyermek elhelyezésére van épitve, csinos góth izlésben és virágágyakkal, hintákkal és játszóhelyekkel ellátva. A felügyelet minden ily nagy család felett egy apa, vagy anyára van bizva, kiknek fogadó szobájok földszint maguk által van berendezve. A gyermekek ebédlőszobája, nappali szoba, mosdó-szoba és konyha szintén itt vannak. Az emeleten vannak a hálótermek és a gondozó atya vagy anya háló szobái. Az egészségügyi berendezések minden házban a legjobb modorban vannak berendezve; a mosdószobák és fürdők tulságos mennyiségü viz, elegendő alkalmat ád a legnagyobb tisztaság fentartására. Tényleg mindenütt a legnagyobb tisztaság és csinosság létezik rendkivüli ellentét az egészségtelen környezethez képest, melynek ki vannak téve a szegények gyermekei, ha elvannak hagyatva.

A napi idő beosztása.

Minden napi figyelem az egészséges szellem és egészséges test kiképeztetésére irányul. A gyermekek fél hétkor kelnek fel és mosdással, öltözködéssel és imádsággal vannak elfoglalva körülbelől félnyolczig.

Egy fél óráig tart a reggeli, mely után egy órán át játszanak és féltizkor mennek iskolába, hol a kis gyermekek tizenegy óráig a nagyobbak pedig délig maradnak. Azután tartják meg az ebédet minden háznál, hol az atya vagy anya elől ül. Ebéd után játszanak a gyermekek fél kettőig, azután ismét iskolába mennek, hol a kisebbek három óráig, a nagyobbak négy óráig maradnak itt. Azután ismét egy órán át játszanak és öt órakor az atya vagy anya valamint a segéd személyzet és gyermekek teánál találkoznak, miután a munka és iskola e napon elvégződött. A kicsikék boldog, vig és egészséges kinézése mind megamugy is látható jelei annak, hogy a rendszeres élet egy szép jövőnek alapját képezik.

Nevelő-intézet a hajón.

Az előbb emlitett házak mellett horgonyoz a hajó, mely magában egy külön hajlékot képez és méltó a látogatásra. Ez egy jóbarátnak ajándéka és be van rendezve minden szükséges eszközökkel, hogy a fiuk tengerészeknek neveltessenek. Százhusz láb hosszu, huszonhárom láb széles és 9 láb magasak csak a belső helyiségek, értéke 3000 font, körülbelül 30,000 frt aranyban. A legénység 22 fiuból egy öreg nyugalmazott hajókapitany felügyelete alatt áll, a nejével ott lakik. A hajó előhelyiségében van 28 ágy minden oldalon 14 és két erős vaskapocs van a menyezetbe erősitve, mely két függőágyat (Hangenmatlen) lehet felfüggeszteni.

Hátul van egy terem és egy lakszoba (Cajüte) melyben a kapitány és neje laknak, tovabbá egy nantikus szoba tengeri és nantikus szerekkel ellátva; a terem és lakszoba csinosan vannak butorozva egyöntetüen a furnirozott oldalakkal, aranyozásokkal és szines üvegezéssel mint azt általában a személyszállitó hajók osztályaiban szokásos. Van még hátul egy nagy szoba, mely a fiuk napi és ebédlő szobájául használtatik és egy kis szoba a közép osztályban (Zwischendeck) hol mi körülbelől egy tuczat vig és kedélyes fiut találtunk, kik jaketjok javitásával, foltozásával voltak elfoglalva.

A hajó fedélzetén van egy Compast és egy kormánykerek, továbbá más felszerelések, hogy a gyermekek a hajózás titkait elsajátithassák. Ezen hajósgyermekek az egyedüliek a kik egyenruhát hordanak, mivel a hajósnak szükséges, hogy ő valamit mutasson, hogy a fiu a kékben legyen.

(Vége köv.)

Felhivás előfizetésre.

Buda nagy vidéknek hivatott központja a társadalmi téren is, nemcsak piaczában. *Éber ellenőrei vagyunk és leszünk annak, hogy a magyarság és magyar szellem terjedjen és erősödjék szép vidékünkön.*

Élénkiteni óhajtjuk a budai és vidéki egyesületi életet, közmüvelődést és vagyonosodást, javitani a közigazgatási és közegészségügyi állapotokat.

Kérjük olvasóinkat, hogy járuljanak hozzá a *Buda és Vidéke* tartalmának emeléséhez, hogy minél eredetibb és érdekesebb közleményekkel jelenhessünk meg.

Előfizetőink minden *megbizását elvégezzük*: *vétel, eladás, kölcsön, biztositás, bérlet, lakás közvetités, hivatalos és magánügyek után való járás, felvilágositás, engedélyek* stb. a legméltányosabban és legpontosabban.

Folytatjuk ebben az évben nagy érdeklődést keltett rovatunk, (*Ismerőseink*), ugy szintén a *budai intézetek*, a *községek élete* leirását, a *czégek, gyárak, ipartelepek* ismertetését. Megfelelünk hiven arra a kérdésre, mi hir Budán és vidékén?

Változatos és becses közleményeink mellett *állandó kalauz* és *lakás hirdetővel* szaporitjuk a tartalmat.

Nélkülözhetlenségünket akarjuk elérni *a családi események, egyházi, egyleti, pénzintézeti, községi élet* nyilvántartásával. Beszámolunk a *közgyülésekről*, s vigyázunk rá, mit csinálnak az *előljáróságok, tisztviselők és bizottsági tagok?*

Jelszavunk továbbra is: pártoljuk Budának, vidékének *iparát és kereskedelmét*, ébreszszük, fejleszszük azt, de óvjuk a vásárló közönség érdekeit és soroljuk fel a viszszaéléseket.

A „Buda és Vidéke“ előfizetési árai:

Egész évre . . . . 12 korona.
Félévre . . . . . 6 „
Negyedévre . . . 3 „

Uj előfizetőinknek megküldjük azokat a számokat, melyekben mult évi regényünk folyt.

Kérjük vidéki hátrálékos előfizetőinket az előfizetések beküldésére nehogy a költséges postai megbizással legyünk terhökre. A kik felszollitásunkra az összegeket be nem küldik, azok postai megbizást kaptak.

Különfélék.

— **Tévedés.** A „Buda és Vidéke“ nem politikai lap, tehat nem is politizál, azonban az igazság közlönye. Ennek az igazságnak érdekében szólalunk fel. A „Budapesti Hirlap“ gróf Zichy Nándor személyével foglalkozik. Czikkében azt kérdi, hol voltak eddig gróf Zichy Nándor és Eszterházy Miklós Mór gazdasági programmjaikkal? Ezzel a kérdéssel egyidőben kivánczsoskodik tisztelt laptársunk, hogy miért maradtak a méltóságos és kegyelmes urk (értsd Zichy Nándor) távol eddig a közérdekektől, alapitván bankokat és részvénytársaságokat

Tiszteletreméltó laptársunk Zichy Nándor gróf személyére nézve nem csak tévedésben van, de feledékeny is. Nem régen a Budapesti Hirlap is idézte azt, hogy a hatvanas évek ébredő korszakában, mit tett gróf Zichy Nándor Jókai lapjáért a „Hon"-ért? Tehát segitett Zichy Nándor gróf érdemeit a történelembe bejegyezni. A mi gróf Zichy Nándor gazdasági programmját illeti bizony régen volt ez kiadva. Nem cs k az országos gazdasági egyesület megalkotásában vett ő részt, de alapitója a fehérmegyei gazdasági egyesületnek. Gróf Gróf Zichy Nándor egész életét a király, a haza, vallás és közügy szolgálatában töltötte, tehát az ilyen fajta jellemzések nem felelnek meg a valóságnak.

— **Wlassics Gyula.** Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter Ő nagyméltósága barátságos értekezésée hivta meg a tanügyi közlönyök szerkesztőit. Mi csak üdvözölni tudjuk a kultusz miniszter urat akkor, midőn ez értekezlet hivására gondolt. Ez által tanuságot tett arról, hogy magas hivatalos állásában nem akar és nem fog megelégedni a burokratikus információkkal, melyek talán legjobb szándék mellett is nem mindig a valóság szinében tüntethetik föl a helyzetet. Magyarországnak annak az intelligens testületének, mely a tanitás és nevelés müvészetével foglalkozik sok sérelmei vannak. De annál nagyobb sérelmei vannak magának az országnak, melyben a tanügy és nevelésügy ugyszólván a hóditás szerepét játsza. Ebben a hadjáratban csak egy jólszervezett erős és tántorithatatlan honszeretettel áthatott hadseregtől várhatunk dicső győzelmet, mely hivatva lesz Magyarország fontos politikai helyzetét Európa közepén megerősiteni. A hadvezérnek csak előnyére szolgál az, ha katonáinak helyzetével s a közöttük uralkodó elégedetlenség okaival tisztában van. A kultusz Miniszter ur tehát ez értekezés által bizonnyára egy tágabb körü hadiszemlének hirdeti elő jeleit. Másrészt midőn a hadsereg egyik nevezetes tiszti karáról tekinthetjük a közlönyök szerkesztőit, kiknek módjukban áll, hogy a társulatok panaszait legközvetlenebbül halathassák, kiknek módjukban van, hogy a szervezet hiányait legközvetlenebbül láthassák s kiktől méltán elvárhatjuk, hogy a nemes meggyőződés és nyilt őszinteség hangján referáljanak irni azzal a reménynyel vagyunk eltelve, hogy ez értekezésnek csak üdvös eredményei lehetnek.

— **„A szürke asszony."** Sudermann H. „Frau Sorge„ cz. világhirü regénye Hellerné Oláh Margit fordifásában megjelent a könyvpiaczon Singer és Wolfner bizományában. A regény magyar czime: A „szürke asszony" „A szürke asszony", melynek főalakja Pál. édes testvére Ibsen Nórájának. Ennek a tönkre ment családból származó, zárkozott jellemü és nagy akaraterejü fiatal embernek élettörténete képezi a regény anyagát. Több drámai jelenetben mesterien festi Sudermann, mint válik az a zsarnoskodó apja által agyonkinzott, félénk, természetü gyermek a család támaszává, valódi hössé, ki nővérei becsületének megmentése végett, pisztolylyal kezében kényszeriti a csábitókat kötelességük teljesitésére, s a ki a tönkre ment család anyagi jólétét vasszorgalmával visszaszerzi, végül pedig saját vagyonának föláldozásával és polgári becsületének koczkásztatásával megmenti egyetlen jóakarójának, egy dúsgazdag leánynak is vagyonát. A küzdelemben már-már elbukik, megjárja a börtönt is. de kiszabadulása után leány visszavezeti a világba. Ezzel a napfényes derüvel végződik a regény, melynek komor, néhol sötét alapszinét a hős egészséges önbizalma és mesterien rajzolt akaratereje kellemesen enyhiti. A forditásra nagy figyelem és gond forditttatott, nyelve jó magyaros, ment minden germanismustól. Kiállitása tetszetős, izléses és csinos. Singer és Wolfner kiadó czég bizománya, s kapható minden könyvárusnál. Ára 3 korona. „A szürke asszony" átültetése irodalmi nyereség, s a müvelt izlésü közönség szives figyelmét ezuttal is felhivjuk a műre. Megérdemli!

— **Összejövetelek.** A „Budapesti I., II. és III. kerületi szállodások, vendéglősök, bor- és sörmérők ipartársulatá"-nak tagjai társas összejövetelüket 1895. február 6-án Lerner Mihály (II. Fő-utcza 61.) tartják. — Az I. ker. nemzeti asztaltársaság 1895. február 5-én Zimmerman Fülöp (Alagut-utcza 2.) vendéglőjében gyülekezik.

— **Helyettesités.** Kontra Kálmán szabadságoltatása folytán a pilisi felsőjárás vezetésével Tahy Ivánt a pilisi alsójárás szolgabiróját bizták meg, a ki bevezetésül február 5-én a járás összes jegyzőit a mezőrendőri törvény végrehajtás tárgyában teendő egyesöntetü intézkedések végett értekezletre hivta össze Pomázra. Eddig az ilyen értekezleteket köuyebbség végett Budán a Császár-fürdőben tartották.

— **Egy polgártársunk ünneplése.** A demográfiai kongresszus alatt egy angol teknikusokból álló nagyobb társaság is meglátogatta Budapestet. Ennek a látogatásnak, az akkor tapasztaltaknak eredménye volt az, hogy két kiváló müépitészönket: Steindl Imrét, az országház épitőjét és Hauszman Alajost, a budai királyi palotaépitőjét a Royale Institute of British Architekts pár hét előtt tiszteleti és levelező tagjainak választotta. A mérnök- és epitész-egyesület ma a VI—VII. ker. kör diszteremében fényes banketet rendezett Steindl és Hauszman tiszteletére. A kiváló müépitész sikere annál örvendetesebb reánk nézve, mert Ő budai polgártársunk, kinek hirénél csak szerénysége nagyobb.

— **A Margitsziget megvétele.** A székes-főváros pénzügyi bizottságában Weisz Berthold a minden szépért buzgó tag azt inditványozta, hogy az az 50 millió kölcsön, melyből a Margitsziget megvétele fog történni sorsjegy kölcsön legyen. A Buda és Vidéke inditványozta azt először, hogy sorsolás utján vegyék meg a Margitszigetet. Szivesen jegyezzük fel, hogy szavunk nem hangzott el a pusztában.

— **Plébános választás.** Lapunk mult számában megemlékeztünk a IV-ik kerületben legközelebb végbe menendő plébános választásról. E hirünkbe tévedés csúszott be tollhibából, mivel Kirner Károly helyett Kirner József nyomtatódott a lapba. De hát nem is keresztnevéről ismeri a fő- és székváros Kirner tisztelendő urat, hanem őt magát a személyt becsüli, ki 17 éves áldozó papsága ideje alatt hivatásának becsülettel, s mintaszerüen megfelelt. Kirner Károly budapesti születésü, s jelenleg a legidősebb belvárosi, segédlelkész és plébános helyettes; a m. kir. állami felsőbb leányiskolában hittanár és hitszónok. Szerénysége, nyájas modora müveltsége, a magyar nyelv és magyarosodás iránti előszeretete, mind erős súlylyal billentik javára a mérleget. A kerületek választó polgárai a mint tudjuk már megegyezésre is jutottak a legközelebbi plébános választásra nézve, és igy biztosan Kirner Károly neve jön ki az urnából.

— **Küldöttség a miniszternél.** A budapesti (budai) kereskedelmi társulatnak Freyberger Pál, Ott Lajos, Willinger Ferencz, Netzasek Károly, Brunner Alajos, Beck Adolf, Winkler József, Hegedüs Lajos és Arnold Róbert tagokból álló küldöttségét mult hó 31-én fogadta Dániel Ernő kereskedelmi miniszter, a küldöttséget Darányi Ignácz országgyülési képviselő mutatta be a miniszternek, ki előtt Freyberger Pál, társulati elnök tolmácsolta a kereskedelmi társulat óhaját átnyujtván a memorandumot, melyben gyár és ipartelepeknek e környéken létesithetését s a kis-Rókus-utczában az iparvágányok lefektetését kérik. A kereskedelmi miniszter jogosultnak ismerte a budai kereskedők mozgalmát s biztositotta a küldöttséget jóindulata felől s arról, hogy a mint általában kötelessége a hazai kereskedelem emelése, igy különösen is szükséges, hogy a hatóságok a budai résznek elmaradt kereskedelmét előmozditsák.

— **Állatkiállitás.** Az hogy a kiállitást nem a lágymányoson rendezték, kezdi magát megbosszulni Grót Festetich Andor földmivelési miniszter elhatározta, hogy a milleniumi tenyész kiállitás nem a fővárosban lessz. A telek pazarlás vissza hatása ez. A tanács ott szükkeblü, hol nem kellene lenni. Jó volna, ha a lágymányosi birtokosok küldöttséggel járulnának a földminiszterhez és kérnék, hogy az állatkiállitás a Lágymányos legyen. Természetesen a telekbirtokosoknak ajánlatot kellene a földmivelésügyi miniszterének tenni, hogy az állatkiállitásra szükséges telkeket rendelkezésére bocsájtják. zörgessetek és megnyittatik. Ezekben a szavakban van letéve Lágymányos jövője.

A budapesti (budai) kereskedelmi társulat közgyülése.

A budapesti (budai) kereskedelmi társulat f. évi január 29-én tartotta az egyesült budapesti fővárosi takarékpénztár helyiségeiben rendes évi közgyülését.

Jelen voltak: Freyberger Pál elnök. Ott Lajos alelnök, Mauks János pénztáros, Dely Zsigmond, Reinl József, Beck Adolf, Lentz Ferencz, Netzasek Károly, Willinger Ferencz, Steiner Mór, Telegdy Károly, Stampfer Márton, Pély Károly, Winkler József, Zilzer Adolf, Toldy Lajos, Mechlovits Béla, Polák Lajos, Daneberg Miksa, Schedel János, Wolf Márton, Grünbaum Bertalan egyesületi tagok és Kollár Lajos ügyész és jegyző.

Kollár Lajos terjedelmes és szép évi jelentést olvasott fel a választmánynak müködéséről, melynek fontosabb és jelentősebb része, hogy a budai kereskedelmi társulati választmány indokolja, hogy a Ganz és társa czégnek az a kivánsága, hogy villamvilágitási osztálya a kisrókus-utczai munkásházaik közelébe áthelyeztessék hatósági nehézségekbe ütközik és igy az biztos információ szerint a váczi-körutra lenne áthelyezve, mely ellen komoly akcziót kifejteni szükséges. A közgyülés az előterjesztést magáévá teszi és egyhangulag elhatározza, hogy a kereskedelmi miniszter küldöttségileg a II. kerületi képviselő, Darányi Ignácz vezetése alatt felkéressék ez ügyben közbenjárni, hogy a gyárban levő sok hivatalnok- és munkáscsalád ne költözzék el Budáról, hanem a belügyminiszter hasson oda, hogy a közmunkák tanácsának agályai elháritassanak és e szükséges iparvágány a kisrókus-utczán át az uj telephez megengedtessék.

A vizivárosi lóvonat hidfői végállomása a lánczhid alatt folytatólag az uj eskütéri hidig illetve a hidon keresztül a többi vonalakkal közvetlen kapcsolatot kapjon.

A Krisztina-körutra kiágazva, a déli vasutig a menetrend vagyis nappali közlekedés életbe léptettessék, innen pedig a Krisztina-utcza és Attila-utczán, Szarvastéren keresztül tervezet uj vonal mielőbb ugyancsak az uj hidon át a többi utirányokkal összekötessék.

A zárszámadás beterjesztetett, mely szerint 1768 frt 68 kr. bevétel és 1037 frt 59 kr. kiadás volt, pénztári készpénzmaradvány 730 frt 59 kr.

A társulat vagyona kölcsönkötvények, részvények, sorsjegyek, takarékbetétekben és készpénzben összesen 16.315 forint 10 kr. Vagyonmérlegének szenvedő vagy teheroldala tiszta képet mutat, mert semminemü adóssága nincs.

Az 1895. évre előterjesztet költségvetés is némi kevés módositással elfogadtatott és dr. Kollár Lajos ügyész urnak és Mauks János pénztárnok urnak jegyzőkönyvi köszönet szavaztatott.

Köszönetet mondtak a „Buda és Vidékének" Az elnökség azt hiszi, hogy minden kereskedő pártolja azt a lapot, mely folytonosan azt propagálja: Pártoljuk a budai kereskedelmet.

Megválasztattak a békéltető bizott-

ságba: Hegedüs Károly és Günther Béla. A számvizsgáló bizottságba: Pély Károly és Arnold Róbert.

Az évi jelentést és az emlékirat szövegét mellékletünkön egész terjedelemben közöljük.

—

— **A budapesti alagut-társulat** meg tartotta közgyülését Kochmeister Frigyes báró elnöklete alatt. Az igazgatóság jelentése szerint a tiszta nyereség 52,277 frt 90 krt tesz ki, a melyből az alapszabályszerü levonások s a tartalékalap rendes dotációja után felosztásra maradt 39,970 frt 89 kr. Minden részvényszelvényt 9 frt 50 krral és minden élvezeti jegyszelvényt 4 frt 25 krral váltanak be. Az ezután fenmaradó 70 frt 89 krt az ez évi számlára viszik át. A közgyülés ezután kimondta, hogy a szelvényeket e hó 31-től váltja be s a felmentést ugy az igazgatóságnak, mint a felügyelő bizottságnak megadta.

Mulatságok.

Mulatság. Az I. ker. polgári kör f. évi február hó 9-én Szombaton tartja a farsangban már második tánczmulatságát, ami lyen sikerült volt az első este, olyannak igérkezik ez is. A mulatságon Buda előkelő zártkörü társasasága fog megjelenni A rendezőség a meghivókat már szétküldte. A kik eddig nem kaptak volna es arra igényt tartanak, forduljanak a vigalmi bizottság irodájához. I. Alagut-utcza 1. sz. I. em.

Elite bál. A cs. kir. szab. déli vaspálya-társaság budapesti hivatalnokai 1895. évi február hó 9-én (szombaton) az I. ker. polgári casino termeiben (Krisztina-tér 1. sz. tartandó zártkörü tánczmulatságot rendez. A vigalmi bizottság: Dorninger Hugó titkár, Palanek Ferencz, elnök, Franschitz Adolf, alelnök. Hübner Ferencz pénztárnok. Családjegy ára 2 frt, személyjegy ára 1 frt. Belépő-jegyek a rendezőbizottsági tagoknál és a meghivó előmutatása ellenében este a pénztárnál válthatók. Kérjük a hölgyeket hogy egyszerü öltözékben jelenjenek meg. Kezdete 9 órakor. A tisztajövedelmet a mentő egyesületnek adják. (Juthatna valami budai czélra is)

Álarczos bál. A Budai kereskedő-ifjak álarczos bált rendeznek 1895. évi február hó 21-én (csütörtökön) a „Fáczán“ összes termeiben. A tiszta jövedelmet az alakitandó budai kereskedő-ifjak társulatának alapja javára forditják. Kezdete este 9 órakor, * vége soha. A zenét egy közkedveltségü cs. és kir. gyalogezred és Mihalusz Jancsi hirneves zenekara szolgáltatja. Szerelmi posta egész éjjelen át közlekedik. Az a hölgy ki a legtöbb levelezőlapot kapja, ajándékban részesül. Tombola: I-sö nyeremény 1 malacz, II-dik nyeremény 1 üveg pezsgő, III-dik nyeremény 5 üveg sör és még 300 nyeremény. Személy-jegy 1 frt. Család-jegy (2 hölgy 1 úr) 2 frt. Jegyek csakis a rendező-bizottsági tagoknál kaphatók. A meghivó kivánatra a pénztárnál felmutatandó. — Rendező bizottsági tagok: Holländer Samu elnök, Milley Károly főrendező, Weisz Adolf pénztárnok, Löwy Péter jegyző, Friedmann Bernát I. ellenőr, Bottmüller Hugó II. ellenőr, Mihalusz János, Wittek István, Klein Károly, Sziller József, Eble Károly, Zboray Augusztini J. Árpád, Doctor Adolf Jenő, Grünbaum Adolf, Kohn Lajos, Schwartz Gusztáv. Előre látható, hogy ez az álarcsos bál népes lesz. A kereskedők érdekében áll, hogy a kereskedő ifjak budai társasága létesüljön. A rendezőség az álarczos bálon sok tréfát fog röktönözni.

Merkur estély. A Merkur tekéző társulat bálja ebben az évben még fényesebben sikerült. A jelenvoltak jól mulattak. A rendezőség a hölgyek mindegyikét virágbokrétával lepte meg. A rendezés közül különösen kitüntek Lesch és Kranz urak. Gürsch Ferencz jó ételeket és italokat szolgált.

Sikerült mulatság. Wagner Vilmosnak a „Márvány menyasszony“-hoz czimzett vendéglőjében több ismerős család sikerült mulatságot rendezett. A terem, mely családias mulatságokra, eljegyzésekre, esküvőkre, estélyekre igen alkalmas, szépen volt feldiszitve. Jelen voltak többek között Rösler Károlyné, Petrich nővérek, Jankovich Etelka, Welisch Zsigmondné, Szulzberger Józsefné, ifju Gamauf Károlyné, Linzbauer, Petz, Wilms nővérek, Weisz Antalné Macza Józsefné stb. Az első négyest 40 pár tánczolta.

Tornászbál A budapesti (budai) tornaegylet tagjai által évenkint rendezni szokott „Tornászbál“ rendező bizottsága megalakult s a bál napjául f. évi márczius 9-ét állapitotta meg, mely elé Buda szép hölgyei örömteljes várakozással tekintenek.

Hangverseny Albertfalván. Albertfalván f. hó 27-én este Szöllősy vendéglőjében igazán kedves és a magyarosodásra nézve előnyös, mükedvelői előadás tartatott, hol az albertfalvi iparosok közremüködése általános tetszés mellett igen kedves mulhatatlan emlékü estét szereztek a közönségnek, de kitünt a mükedvelők között Horn Oszkárné asszony, ki kedves rutinozott szavallatával Hunyadi László tragédiáját igazi müvészi nivóra emelte, nagyon kivánatos dolog, hogy ily esték Albertfalván Budapest Hiczingjében gyakran forduljanak elő, s ez által mint most ugy a jövőre is a társadalmi összeköttetés szorosabbá füződjék s ehhez leginkább módot csak Szöllősy István vendéglős ur nyujtathat, melyért most is elismerésünket részére köszönettel nyugtázzuk.

Szini előadás és tánczvigalom. A budai katholikus legényegyesület 1895. február 3-án (vasárnap) saját pénztár alapja javára a Fáczán összes termeiben II., Medve-utcza 6. szinielőadással egybekötött tánczvigalmat rendez. Kezdete este 7 órakor.

*

— **„Szt. Lukács-fürdő-részvénytársaság Budapesten. Téli kura** a kényelemmel és pompával berendezett iszapfürdőben, mely a szállodákkal egy épületet képez. **Uj!** Gyógykezelés zuhanynyal (Douche massage). Prospektust küld az igazgatóság, Budapesten.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:
Mindszenti Erdélyi Gyula.

ZIMERMAN FÜLÖP
vendéglős
I. ker., Álagut-utcza 2. sz. „a zöld keritéshez“
ajánlja magyar konyháját, természetes tolnavidéki borait és köbányai sörét. Tiz liter bor megrendelésnél a házhoz szállitáson kivül 10% kedvezmény adatik.
Fiók vendéglője: I. ker. Vár, Fortuna-utcza 16. szám, mely társasvacsorák, összejövetelek és menyegzői lakomák tartására igen alkalmas.
Számos látogatásért esd
A vendéglős.

Van szerencsém a t. cz. közönség becses figyelmébe ajánlani a
krisztinavárosi
CASINO-SÖRCSARNOKOT,
mely a legujabb kor igényeinek megfelelően, kényelemmel és fényesen van berendezve.
Külön szobák, továbbá bál és hangversenyek tartására termek ugy az emeleten, mint földszinten rendelkezésre állanak.
Ma zene!
BARABÁS JÓZSEF.

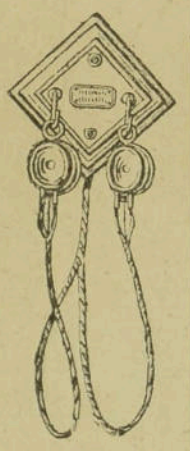
SCHIEN KAROLY
mü- és épület-lakatos
Budapest, II., Batthyányi-utcza 1. sz.
Varrógépek és kerékpárok raktára.
ajánlja magát **telefonok**, **villámháritók**, **szócsövek** és **szobai távirdák** berendezésére. **Javitások a legjutányosabban eszközöltetnek.**

Némethi Mátyás
Vendéglős az »Arany szarvashoz«
Buda, I. Attila-utcza 61.
Ajánlja ujon átalakitott helyiségeit, szobák, kocsiszin, istállók stb.
Szobák 60 krttól feljebb.

ROSENTHAL GÉZA
BUDAPEST,
I. ker., Mészáros-utcza, DÉLI VASPÁLYA 8. sz.
A Trifaili (stiriai) szénbányának kizárólagos elárusitási főraktára.
A téli idényre a t. cz. közönség becses figyelmébe ajánlja a budaiak által évek óta kedvelt
stiriai szenet.
A **főraktárhoz** fenti czim alatt akár postán, akár szóval intézett megrendelések pontosan és gyorsan eszközöltetnek.
Ugyanott jó minőségü tüzifa kapható ugy hasábban, mint apritva.

Lövenstein Antal
cs. és kir. ndv. sütőmester
fióküzlete: II. fő-utcza 5. sz.
— Liszt, tej, tejszin és vaj. —
Finom- és pék-sütemény a nap minden órájában frissen hapható.

TELEFON-HIRMONDÓ
VÁLLALAT
VII. ker., Kerepesi-ut 22. sz.

A teljesen átalakitott és ujjászervezett Telefon Hirmondó vállalat előfizetésre hivja föl a közönséget. Az előfizetési dij naponként 5 krajczár, csakhogy az előfizető kötelezi magát egy évi előfizetésre, azaz 28 frt befizetésére. Az előfizetőnek ennél több költsége nincsen, mert a bevezetés és fölszerelés is teljesen dijtalan. A hirek felolvasása előre megállapitott és beosztott napirend szerint történik, azaz minden órában más más rovat alá tartozó hirek olvastatnak fel. Ezt a napirendet az előfizetők és a vállalat iránt érdeklődők nyomtatásban kapják meg.
Jelentkezéseket elfogad és közvetit a Buda es Vidéke kiadóhivatala.
E napirend szerint naponként többször kerülnek felolvasás alá a
Budapestre érkezett fontos táviratok,
az összes érdekes helyi események,
naponként ötször pontos megbizható és kimerítő tudósitások az érték- és terménytőzsdéről,
országos, megyei, városi hirek és hirdetmények,
jelentések a biróságok és törvényszékek ügyrendjéről,
klubbok, egyletek, tudományos és irodalmi társaságok hirei,
a Budapesti Közlöny hirei részletes kivonatban és mindaz a mi a közönséget érdekli müvészet, irodalom, sport és divat terén.
E hirekkel szolgálja nsppal a
Telefon Hirmondó
a közönség pontos és gyors értesülését,
minden este
pedig szórakoztatja előfizetőit **jelesebb müvészek énekével, zeneelőadásával és szavalatával.**
Érdekes monológok, kettős jelenetek kerülnek előadásra.
A szóló-énekesek és hangszereken kivül ének- és zenekarok előadása szórakoztatja az előfizetőket.
Befejezésül felolvasás alá kerülnek az este érkezett táviratok, a délutáni és esti helyi hirek és tudósitások a szinházakban folyó előadásokról, konczertekről és az érdekes helyi eseményekről.
Nappal hasznos — este szorakoztató!

GANZ és TÁRSA

vasöntőde és gépgyár-részvény-társ. Budapesten.

Gáz- és Petroleum-motorok álló vagy fekvő, egy vagy két hengerrel.

Készit:

A) gépeket és épitési munkákat, teljes malomberendezéseket, vasutt kocsikat és vasuti fölszereléseket, transmissiókat.

Speczialitásai:

B) kéregöntvény vasuti kerekek, váltók, zuzóművek, hengerek-és ágyúgolyókhoz.

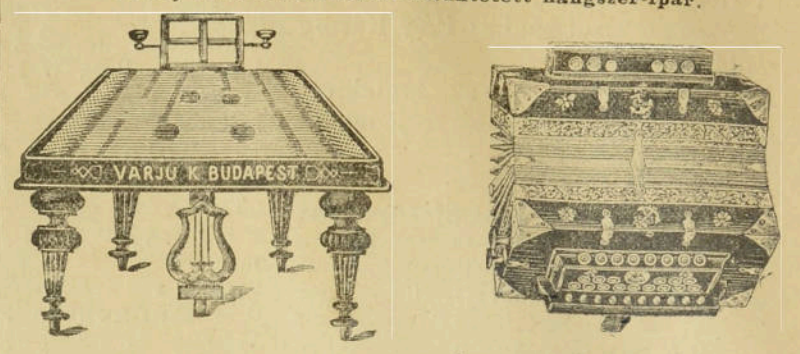
Hengerszékek kéregöntetü hengerekkel mind a magas malmászathoz, mind pedig a parasztra őrléshez s egész malomberendezések.

Facsiszoláshoz, papir- és czelluloza-gyártáshoz való gépek. Vizikereket nagy sikerrel pótló turbinák.

Villamos világitás nagy távolságra is a motortól.

Zsilipek, csővezetékek, frictiós kapcsolások, rotatiós dynamométerek. Acélöntés.

Arany és ezüst érmekkel kitüntetett hangszer-ipar.

VARJU KÁROLY

császár és királyi szabadalmazott hangszer-ipar.

Budapest, VIII., Kerepesi-út 47. sz.

Ajánlja saját gyártmányú hangszereit, különösen erős, tiszta **csengő hangú czimbalmait** jótállás mellett; továbbá **harmonika, hegedű, fuvola** és egyébb hangszer nálam 15%-kal olcsóbb, mint bárhol. — Most jelent meg a magyar **harmonika iskola**, az egy soros harmonikához 32 válogatott legszebb dallal, melynek segélyével fél óra alatt megtanulhat a harmonikákon játszani, ára 90 kr., mely összeg beküldése mellett bérmentve küldi meg a kiadó, **Varju Károly.**

Képes nagy árjegyzék ingyen küldetik.

RÖVID- ÉS SZÖVÖTT ÁRUK

KÉZI MUNKÁHOZ TARTOZÓ CZIKKEK

ALBINI LAJOS

ezelőtt

Reinl József

II. ker., Fő-utcza 40. sz. a.

Ajánlja raktárát kész férfi fehérneműekben, kizárólag saját készitmény. Divatos **nyakkendők, gallérok és kézelők, jó minőségü nadrágtartók s finom báli clacé keztyük.**

Továbbá dús választék, csipke, bársony és selyem szalagokban, fekete és divatszinü sürah. Csipke, selyem és Chenillia kendők.

Végre nagy raktár egyszerü és finomabb kivitelü női, leány és gyermek kötényekben.

MINDENNEMÜ SZABÓ KELLÉK

VÁSZON, KANAVÁSZ ÉS CHIFFON

Hirdetések

a

BUDA ÉS VIDÉKE

részére felvétetnek

a kiadóhivatalban

Alkotás-u. 12/a. Szőke-ház.

Ungváry László

czeglédi faiskolája részére megrendeléseket Szombathy Kálmán Sashegy fogad el. A minták megérkeztek Árjegyzék ingyen.

Vendéglő az „Alaguthoz".

Minden vasár- és ünnepnap hangverseny Kutschera zongora-művész közreműködésével, **pont 10 órakor villanyos zene-egyveleg.**

Jó italok és izletes ételekről, valamint előzékeny kiszolgálásról gondoskodva van.

Számos látogatást kér

Schlaucher Ferencz,
vendéglős.

Krisztinaváros, az Alagutnál.

Legolcsóbb bevásárlási forrás élővirágokban!

LOHR IRMA

Budapest, II. k. fő-utcza 1. sz. a.

élővirágkereskedése

elvállal bárminemü üdevirágokból készithető czikkekre megrendeléseket, ugymint: koszorukat, csokrokat, virágvánkosokat stb. stb. és egyuttal pontos kiszolgálat mellett jutányos árakat is biztosit.

Telefon-összeköttetés.

MATTONI-FÉLE

GIESSHÜBLER

legtisztább égvényes savanyukút.

Siposs Antal

m. zeneakadémiájában

(Kecskeméti-utcza 14. sz. alatt).

A II-ik félévre a beiratkozás már folyamatban van. A tanszakok, a melyekre növendékek jelentkezhetnek a következők: **zongora**, kezdettől a magas kimüvelésig; **zeneelmélet** és zeneszerzéstan, magán- és karonek. Női osztályok: két óránkint 8 tanoncz, hétfő, péntek; iffjak: kedd, csütörtök, szombat 5—7-ig. A beiratás a déle őtti órákban eszközöltetik.

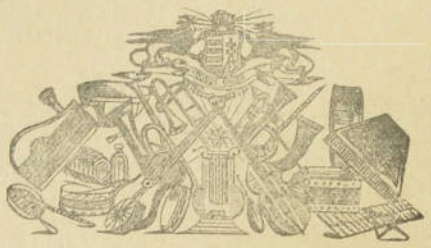
Stowasser J.

hangszergyáros.

Csász. és kir. hadsereg szállitója.

BUDAPEST,

II. kerület, Lánczhid-utcza 5. szám.

Nagy berendezett választékos raktár minden e szakmába vágó tárgyakból, **kézi harmonika** még eddig elérhetetlen erős hang és tartossággal.

Minden néven nevezendő s e szakmába vágó javitások pontosan és jutányosan eszközöltetnek.

Árjegyzéket dijmentesen küld.

Ferdinánd testvérek

Budapest, Ferencz József-tér 5. szám.

Telefon-összeköttetés 805.

Saját termésü szegszárdi veres és fehér ó-borok.

Czukor, kávé, rizs, gyertya, tea, rum, cognac, stb.

Gyarmatáruk raktára.

Petroleumot, illó-olajokat és savakat, továbbá festanyagokat — általában oly czikkeket, **melyek az élelmezési árukra károsan hatnak, nem tartunk.**

Nagyobb megrendelések a főváros területén dijmentesen a házhoz szállittatnak.

MINDENNEMÜ KÉZI MUNKÁHOZ VALÓ KELLÉK.

BARTL TÓDOR (ezelőtt)

OTT LAJOS

II., Bombatér és Plébánia-utcza sarkán,

„A ZÖLD VADÁSZHOZ"

ajánlja jól felszerelt raktárát divat-árukban, ugymint: **Ing** (kizárólag saját készitésü) **lábravaló, gallér, kézelő, nyakravaló harisnya, nadrágtartó, keztyü, szövött alsó ruhák** stb., továbbá

női divat s piperecikkek.

Szövött és rövid áruk.

Függönyök és fehérnemük tisztitó intézete.

HOZZÁVALÓ FÉRFI S NOI SZABÓK RÉSZERE.

Nyomatott Heisler J kő- és könyvnyomdájában. Budapest, II. Várkertrakpart 1. sz. (Kluseman-féle ház.)

Kollár Lajos jelentése.

(A budai kereskedelmi társulat közgyülésén.)

Az 1893. évi közgyülés által megválasztott elnökség és választmány működésének második évéről. 1894. évről

jelentését

a következőkben terjeszti elő:

A lefolyt évet sem tekinthetjük olyannak, mely a budai kereskedelemre nézve nagy alkotásokat teremtett volna; minden csak az előkészület stadiumában van és csak a reménynyel vagyunk kénytelenek magunkat kecsegtetni, hogy a törvényhozás intézkedéseinek foganatositásával és a tervbe vett nagyszabásu átalakitásával karöltve fog járni a budai kereskedelem emelkedése is. A mitől Budának és a budai kereskedelemnek felvirágzását várjuk, a hidaknak kiépitése s ezzel kapcsolatban a vagyonosabb osztálynak Budán megtelepülése csak nagyon lassan történik; a várkertrakpartra felépült uj házak igaz, hogy modern igényeknek megfelelő lakásokat nyujtanak s alkalmat szolgáltatnak arra, hogy a vagyonosabb osztály itt megtelepedjék, a könnyü közlekedés hiánya azonban még mindig akadályul szolgálnak annak, hogy a fogyasztó közönség, különösen a gazdagabb közönség állandó lakhelyül tekintse Budát. Ezen szórványos épitkezések kétségtelenül kedvezőleg hatottak ugyan az illető környéken lakó egyes kereskedőkre, de általában az egész budai kereskedelemre nézve üdvös hatást csakis a hidak teljes kiépitésével és a hidakon át az olcsó közuti közlekedésnek megnyitásával reménlhetünk.

Ennnek tudata vezérelt akkor bennünket, midőn tárgyalás alá kerülvén a közuti vasuti társaság vonalainak villamos üzemre átalakitása, alólirott választmány azon kérelemmel fordult a székesfővárosi tanácshoz, hogy a közuti vasuti társasággal kötendő szerződések egyik feltétele gyanánt kösse ki, miszerint a Margit-rakparton a lánczhid alatt megszakadó vasuti vonal összeköttetés behozzassék és pedig akár a lánczhidtéren a földszinén, akár pedig a lánczhidtér alatt alaguton át a Döbrentei-téren az eskütéri hidon át vezetendő közuti vasuti vonallal, hogy ekkép egész Budát a közuti körvasut ölelje, szelje át s a székes-fővárosnak tulsó oldalán elterülő városrészével a jobb oldalnak bármely részéből az érintkezés könnyü és olcsó elgyen. Ugyanezen előterjesztésünkben a budai közönség. különösen pedig a budai kereskeeelem érdekében sürgettük, hogy a közuti vasuti társaság az üzemnek villamos erőre átalakitása esetén elsősorban köteleztesék szerződésileg is elvállalt azon kötelezettségének teljesitésére, hogy a déli vasutig már kiépitett vonalakat az I. ker. Krisztina-utczán és Attila-utczán át a Döbrentei-térig meg hosszabbitsa és ugy ezen, mint a déli vasuttól a széna-térig már kiépült vonalakat is a forgalomnak átadja.

Mint örvendetes jelenséget kel konstatálnunk a székes-főváros törvényhatósági bizottságának legutóbb hozott azon határozatát, a melynek értelmében a tanácsnak utasitásul lett adva, hogy a budai Duna-parton üzérkedésre s igy maradandó elhelyezésre s nem gyors eladásra szánt áruk elraktározása czéljából ideiglenes jellegü áruraktárak épitése iránt előterjesztést tegyen. Ezen határozathozatalra a székes-főváros tanácsát azon körülmény kényszeritette, mert a Dunának a pesti részén elterülő rakpartjai már is annyira igénybe véve és lefoglalva vannak, hogy folyton fokozódó kereskedelemnek szükségletei ki nem elégithetők; örvendenünk kell, hogy a szükségnek ezen kényszerítő hatalma a hatóság figyelmét a budai [illegible] is terelte, s bár a felállitani tervezett áruraktáraá takarékossági szempontból nem szilárd anyagból szándékoltatnak felépittetni, mégis bizonyára oly szerkezetüek lesznek, hogy rendeltetésüknek évtizedeken át megfognak felelni. Előnyt látunk már ezen intézkedésből is, mert kétségtelen, hogy az áruraktáraknak a budai oldalon felállitása ismét sok egyént foglalkoztat, uj kereset forrásokat nyit, uj életet teremt, mert a hol mozgás van, ott élet is van. Ez az első lépés a budai kereskedem érdekében már rég hangoztatott azon óhajtás teljesitésére, hogy a budai kereskedelem érdekében hatósági támogatásra van szükség, mert e nélkül — különösen figyelembe véve azt, hogy a budai oldalon kirakott áruknak Pestre elfuvarozásával hídvámot kell fizetni — lehetetlen reményleni Budán élénkebb kereskedelmi élet kifejlődését, mivel a hidvám az árut megdrágitván, mintegy kizárja azt, hogy a budai oldalon kereskelmi áruraktárak létesüljenek.

Azt, hogy a budai oldalon kiraktátorozott árukra nehezedő hidvám teszi lehetetlenné a budai részen nagyobb kereskedelmi életnek kifejlődését, belátta Lukács Béla volt kereskedelmi miniszter ur s legutóbb a m. kir. pénzügyminiszteriumhoz intézet átiratában megfontolás tárgyává tenni kivánja azt a kérdést, mily módon sikerülne oly intézkedéseknek életbeléptetése, hogy a vidékről a székes-fővárosba hozott s a budai oldalon kiraktározott s innen nyomban a pesti oldalra továbbszállitandó áruk hidvám-mentességben részesittessenek. A mint egyszer el lesz háritva a budai kereskedelemnek ezen nagy akadálya, a mint meggyőzhető lesz a pénzügyminiszter a a felől, hogy ügyes, kellő ellenőrzés mellett a királyi kincstárnak kárositása kizártnak lesz tekintendő: ugy az eddig mondhatni, parlagon heverő budai Dunarakpart megélénkül s a kereskedelemnek alkalmas területül fog szolgálni.

Szinte csodálandó, hogy mig egyrészt a m. kir. kormány, másrészt a székes-főváros tanácsa készséggel törekszik arra, hogy Budának rég elhanyagolt kereskedelmét emelje, addig a közmunkák tanácsa a budai részek fejlődése és a budai kereskedelem emelkedése elé akadályokat gördit.

A választmánynak értésére esett, hogy a „Ganz és társa“ vasöntő és gépgyár r. t. a Margit-rakparton a Dunára homlokzattal biró házban levő villamos telepét kibőviteni kivánja s mivel e helyen elegendő területtel nem rendelkezik, az egész telepet a kis-Rókus-utczába, a légszeszgyár mellé, oda kivánja áthelyezni, a hol már nevezett részvénytársaságnak munkásházai is állanak, a hol a terjeszkedésre elég terület áll rendelkezésére. Kereskedők előtt nem szükséges fejtegetni, mily nagy fontossággal bir ily nagy gyári telepre nézve azon kérdés, vajjon a gyári telepre bevezethetni-e a vasutat, vagy pedig az áruknak oda és innen ellszallitását külön kocsikon kell eszközölnie s miután a „Ganz és társa“ vasöntő gépgyár r. t. a kis Rókus-utczába elhelyezni kivant telepét csak azon feltétel alatt helyezhetné ide, a mennyiben a budai körvasutból kiágazólag a kis Rókus-utczán az iparvágány lefektetése és a telepre bevezetése megengedtetnék, természetes, hogy — miután a közmunkák tanácsa, a kis Rókus-utcza szükvoltát hozva fel ürügyül, az iparvágányok lefektetése elé akadályt gördit — a nevezett részvénytársaság azzal az eszmével foglalkozik, hogy egész villamos telepét Budáról a kulső váczi-körutra helyezi át.

Alurirott választmány első pillanatra megértette, hogy mily veszedelem fenyegeti Buda kereskedelmét ezen kérdésnél. [illegible] lett, — fokozódott veszély a jövőre nézve! A villamos-telepnek Budáról elhelyezésével — a hol ma 400 hivatalés munkás van alkalmazva — szinte természetes, hogy száz meg száz család elköltözik Budáról a pesti részre, hogy a családfőnek a villamos-telepre juthatása a közelség folytán megkönnyittessék s ezzel a budai kereskedők az állandó fogyasztóknak a biztos fizetőknek egy tekintélyes részét vesztik el. A károsodást a jövőre nézve egyrészt az képezi, hogy a mennyiben a villamos telep a budai részen megmaradna és itt kibővitetvén, több hivatalnok és több munkás nyerne alkalmazást, ezzel ismét a budai kereskedőknek fogyasztói növekednének, de a legnagyobb veszedelem másrészt azon körülményben rejlik, hogy a mennyiben az iparosok és gyárosoknak tudomásukra jut, hogy a budai részen a melynél a nyaraló övezet oly közel kezdődik, a gyárak és ipartelepek létesitése akadályokba ütközik, senkinek sem fog a jövőben eszébe jutni, itt nagyobb iparvállalatokat létesiteni. E nélkül pedig Buda felvirágozását alig remélhetjük. Kötelességünknek tartottuk tehát a közmunkák tanácsának akadékoskodása ellenében állást foglalni és indokolt előterjést intéztünk a kereskedelmi miniszter urhoz felkérvén a II. kerület országgyülési képviselőjét, hogy ezen kérvényt átnyujtó küldöttséget személyesen vezetné a kereskedelmi miniszter ur elé.

Az előljáróság ujjászervezését a kereskedelem érdekében őszinte örömmel üdvözöltük, mert az I. foku iparhatóság az előljáróság lévén, az e részről nyert támogatás a kereskedelemnek hasznára válik.

A székes fővárosi tanács felhivására a főváros egész területére behozni kivánt boltőrségi intézmény tárgyában véleményt adtunk.

Kérvényt intéztünk a kereskedelmi miniszter urhoz, hogy a karácsonyi és ujévet közvetlenül megelőző vasárnapokon a munkaszünetet a gyorsáruk kiadása körül is függeszsze fel. Ezen kérelmünk csupán formai okokból, azért nem volt teljesithető, mert a gyorsáruknak Pestre közvetlenül megérkeztük után a czimzetteknek kézbesitése tárgyában vállalkozóval szerződés áll fenn és ezen szerződés értelmében a vállalkozó a vasárnapok délutánján — egész általánosságban — a szállitásra kötelezve nincs; az idő rövidsége miatt pedig ezen szerződésen változtatni nem lehetett. Ezen leirat egy ujabb bizonysága annak, hogy a hatóságok Budát külvárosnak tekintik. — A pesti részen lakó kereskedők, sőt magánosok is a gyorsárukat a vállalkozóval kötött szerződés folytán rögtön megérkezésük után, aránylag roppant csekély árért házhoz kapják, mig a budai kereskedők vagy akár a budai magánosok is, minthogy a vállalkozó szerződése kizárólag a pesti oldalra szól, maguk kötelesek az árukért elküldeni, a mi nemcsak több kiadásba kerül, hanem nagy időveszteséggel is jár.

Alkalmilag kötelességünknek fogjuk ismerni, — habár egyhamar orvoslást nem is remélhetünk — ezen visszásság ellen is felszólalni.

Közmüvelődési czélokra szerény anyagi viszonyaink figyelembe vétele mellett az elmult évben is hoztunk áldozatot, a mennyiben a kereskedő-ifjak társulatának a felnőtt kereskedelmi alkalmazottak szakszerü kiképeztetése czéljából esti tanfolyam tartására 25 frtot utalványoztunk.

Résztvettünk az ország gyászában, melyet az Kossuth Lajos, hazánk nagy fia halála alkalmával öltött; ravatalára koszorut helyeztünk s a társulat pénztárából, emlékszobrára 200 koronát ajánl-

nak tagjai közt gyüjtött 112 koronával együtt rendeltetési helyére jutattunk. Tartoztunk e kegyelet lerovásásával nem csupán azon nagy férfiu emlékének, a ki Magyarország ujjászületése körül hervadhatlan érdemeket szerzett, de a ki az elsők között küzdött, hogy a hazi kereskekedelmi ipart felvirágzásra juttassa.

Figyelmünk a lefolyt évben is kiterjedt a tanonczok szellemi életére; választmányunk tagjai közül többen látogatásaikkal keresték fel a II. ker. alsófoku kereskedelmi iskolát s hogy a választmány érdeklődése megfelelő legyen, szükségesnek tartottuk az alsófoku kereskedelmi iskola igazgatójához azon kérelmet intézni, hogy ezentul a zárvizsgálatok ne vasárnap délelőtt tartassanak, a midőn a vasárnapi munkaszünet folytán a délelőtti órákban minden kereskedő saját munkájával fokozottabb mérvben van elfoglalva.

Társulatunk tagjai gyanánt bekebelezett kereskedőknél alkalmazásban állott kereskedő-tanonczokat összeirattuk és ezek jegyzékét az iskola igazgatójának beküldtük.

A kereskedelmi kórház tagjainak összeirássát negyed évenkint szintén foganatositottuk és az összeirtaknak száma 1894. 128-ra rugott.

Az év folyamán a rendes évi közgyülésen felül 5 választmányi ülést tartottunk, melyekben a folyó ügyeket intéztük el.

Társulatunk kebelébe az elmult évben 13 tag vétetett fel, kilépés folytán 3, elhalálozás folytán 3 töröltetvén, a tag állomány 1894. év végével 117 volt.

A tanonczok közül 5 nyert segédi oklevelet és 10 lett tanoncznak felavatva.

A békéltető bizottságnak müködésére a lefolyt évben szükség nem volt.

Tagtársaink között a kartársi viszonynak bensőbbé tételére és a közvetlenebb érintkezés létesitése, a kartársi egyetértés és barátság fejlesztése czéljából ez idén is sikerült kirándulást rendeztünk. Nem csápán azért emlékeztünk meg e felől, mert ezen lakomán nyilvánult lelkesitő közhangulat késztet arra. hogy kartársakat egymáshoz közelebb hozva, elejét vegye annak, hogy egyik kartárs a másikkal szemben tisztességtelen eljárásra ragadtassa magát. Tényleg az elmult év folyamán társulatunkhoz tartozó tagok panaszt emeltek az ellen, hogy egyik kereskedő a többieknek kárára illoyalis konkurenciát gyakorolva, az üzlet előtt elhaladó vevőket megszólitja s az üzletébe be is vonszolja. Nem csupán az érdekelt és megkárositott szomszéd kereskedőtársak érdekében, de a kereskedői tisztesség szempontjából is kötelességünkben állónak tartottuk társulatunk nevében feljelentést tenni s e törvényellenes eljárásnak megtorlását kérni.

A pénztárnok negyedévenkint pénztári jelentését megtevén, ezek mindent megvizsgálttatak s különösen az év lejártával a pénztárnok által előterjesztett zárszámadás és vagyonmérleg a számvizsgálók által megvizsgáltatván, a társulati vagyon következőkép állapitatott meg:

Elszegényedett kereskedők részére a társulat választmánya az elmúlt évben is szavazott meg segélyt.

A midőn még tagtársaink elhúnytáról emlékezünk meg, kérjük a t. közgyűlést, hogy ezen jelentésünket tudomásul venni, és a */. alatt csatolt számvizsgálói jelentés alapján a felmentvényt úgy a pénztárnoknak, mint nekünk meg adni méltóztassék.

Pártoljuk a budai ipart és kereskedelmet!

A közgyülés kérelme a kereskedelmi miniszter urhoz a Ganz-gyár érdekében.

Nagyméltóságú m. kir. Minister úr!

„Ganz és társa vasöntő és gépgyár részvénytársasága“ a székes főváros II. kerületében a Dunapartra homlokzattal a Margit rakparton elhelyezett villamos telepét köztudomás szerint megnagyobbitani s mivel ott a Margit-rakparton terjeszkedésre terület nincs, az egész telepet a II. ker. kis-Rókus utczába, a budai légszeszgyár közvetlen szomszédságában oda kivánja elhelyezni, a hol már a nevezett részvénytársaságnak munkás házai állanak.

A társaságnak ezen köztudomásra jutott elhatározása kerületünkben, de mondhatni a fővárosnak a Duna jobb partján elterülő minden részén örömmel lett fogadva, mert azzal kettős czél érhető el. A Margit-rakpartról, a mely rendeltetésénél fogva inkább monumentalis, diszes épületek emelésére, semmint gyárépületek elhelyezésére kell, hogy szolgáljon, elkerülve a gyár, és a jelenlegi gyárépület diszes, modern bérházzá alakittatván át, ezzel ismét több lakás fog rendelkezésére állani a mindinkább nagyobb számban jelentkező fővárosiaknak, a kik — ha üzleti teendőik napközben a pesti oldalra kötik: családjukra való tekintettel készséggel fogadnak Budán lakást.

A villamos telepnek a kis-Rókus utczába áthelyezése és az egész telepnek kibővitése pedig másod sorban kerületünkre nézve azért fontos, mert hivatalnokok és munkásoknak nágyobb számban, állandó alkalmazása több uj családnak megtelepülését vonván maga után, ez a körülmény ismét képes lesz a hátramaradott Budának iparát és kereskedelmét emelni.

Fájdalom azonban néhány nap előtt azon hir szivárgott ki közénk, hogy a közmunkák tanácsa „Ganz és társa vasöntő és gépgyár részvénytársaság azon tervének kivitele ellen, hogy telepét a kis-Rókus utczába helyezze át, akadályt gördit, mert nem akarja megengedni, hogy a budai körvasutból kiágazólag a kis-Rókus utczán át a létesitendő villamos telepig iparvágány lefektettessék. Minthogy pedig még a laikus is megérteni képes, hogy ily nagyobb szabású gyártelepre nézve elsőrangú fontossággal bir a vasúti vágányoknak magára az üzleti telepre bevezetése, mert az áruknak kocsin való ide és elfuvarozása évenként tizezrekre megy: érthető a „Ganz és társa vasöntő és gépgyár részvénytársaság azon kijelentése, hogy a mennyiben telepére a kis-Rókus utczán át az iparvágányok lefektetése meg nem engedtethetnék, felhagy ezen tervével s az egész teleppel a külső váczi útra költözik át.

Nem kell sokat fejtegetnünk Nagyméltóságod előtt, hogy reánk budai kereskedőkre nézve mily rendkivüli nagy fontossággal bir már maga azon körülmény is, hogy ezen gyári telepnek kerületünkből más hová áthelyezése által száz és száz család költözik el kerületünkből! Buda már a természettől azon mostoha sorsban részesült, hogy geographiai fekvésénél fogva alig 1—2 utczája alkalmas csak gyári telepek elhelyezésére, erre pedig speczíell épen a II. ker. országútnak jobb oldalán elterülő utczák volnának leginkább megfelelők, mert feljebb nem csupán a lejtős talaj visszonyok folytán, de mert ott már a nyaraló övezet kezdődik, gyárak, ipartelepek elhelyezésére gondolni sem lehet. Érthetetlen tehát előttünk a közmunkák tanácsának állásfoglalása, mert a kis-Rókus-utcza mai állapotában is bir annyi szélességgel, hogy ott az iparvágányok lefektetése folytán a forgalom fennakadásáról vagy pedig, a járó kelők életének veszélyeztetéséről szó sem lehet, nem különösen arra való figyelemmel, hogy a vasúti tehervonatok az egyes vágányon csak is éjjel közlekednének. A mai állapotot véve figyelembe, a kis-Rókus-utczában mind össze három, az utczának jobb oldalán és elején levő kissebbszerü házacska áll s ezekhez addig is, mig az uj szabályozási vonalra való újra épitkezés folytán az utcza kiszélesittetik, a hozzáférhetés egész könnyen lehetséges. De a közmunkák tanácsának rövidlátására vall, ha a kis-Rókus-utczát a jövőben is 7—8 öl szélességre tervezi; bár ez az egyetlen képzelhető utcza a II. kerületben, a melynek környékén és a melyből kiágazó egyébb utczákban nagyobb iparüzletek és gyári vállalatok létesithetők s igy már a hatóságnak előre figyelemmel kell, lennie azon körülményre, hogy a majdan ott létesitendő nagyobb forgalom okvetlenül szélesebb utczát igényel. A kis-Rókus-utcza az egyetlen, melyen néhány esztendő mulva a közúti vasút a rézmáli dülőben már is szépen fejlődő nyaraló városrészt megközeliti. A közúti vasúttársaság már rég foglalkozik e tervvel s tényleg igéretet is tett arra nézve, hogy a mint a kis-Rókús-utcza kiszélesittetik, azon át befekteti a vágányokat, hogy közúti összeköttetés létesittessék a budai polg. lövészegyesülettel és az ennek környékén elterülő nyaraló vidékkel.

De a jövőre nézve messze kiható fontosságot tulajdonitunk annak, a mennyiben a közmunkák tanácsa kicsinyes felfogása folytán u kerületünkben eddig létesitett nagy ipartelepnek egy tekintélyes osztályát elvesztenők. Ha ez megtörténik, úgy nem akad többé egyetlen egy vállalkozó sem, a ki azon eszmével foglalkoznék, hogy a budai részen gyárat vagy iparvállalatott létesitsen. Itt tehát nem csupán ezen vállalatról van szó, hanem következményeiben messze kiható hiba megakadályozásáról. Minden erőnkből arra kell tehát törekednünk, és pedig tisztán a közérdek, a budai kereskedelem érdekében, hogy megvalósuljon a „Ganz és társa vasöntő és gépgyár részvénytársaságnak“ azon terve, hogy villamos telepét a II. ker. kis-Rókus utczába helyeztesse át és igy ezen környéken virágzó ipar, virágzó kereskedelem fejlődjék ki!

Hiszen Nagyméltóságod egyik elődje, Magyarország kereskedelmi életében örök emlékezetü Baross Gábor minister kezdeményezésére a törvényhozás azért épittette ki a körvasútat, hogy annak környékén iparvállalatok létesülhessenek és ebből kizárólag vezettessenek iparvágányok az egyes gyártelepek szinhelyére.

Kicsinyes felfogások tehát nem állhatják utját annak, hogy ilyen magasztos eszme a gyakorlati életben valósuljon is.

Nagyméltóságodba, mint a kinek müködése iránt a hazai kereskedelem érdekében jogosult reményekkel vagyunk eltelve, helyezzük bizalmunkat és mély tisztelettel az iránt folyamodnunk:

Kegyeskedjék a m. kir. belügyminister úr ő nagyméltóságát az ügynek állása felől értesiteni, öt kérelmünk jogossága felől meggyőzni és Nagyméltóságodnak láthatós befolyást érvényesiteni az iránt, hogy a közmunkák tanácsa városrendezési szempont ürügye alatt kifogást ne emelhessen az ellen, hogy a II. kerületi kis-Rókus-utczába iparvágány lefektethető legyen.

A „Budapesti (budai) kereskedelmi társulat“ nevében:

Kollár Lajos s. k. **Freyberger Pál** s. k.

Budapest, 1895. IV. évfolyam 6. sz. Vasárnap, február 10.

BUDA ÉS VIDÉKE

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI ÉS TÁRSADALMI HETILAP

Az I. kerületi polgári kör,

II. ker. polgári kör, a krisztinavárosi vöröskereszt-egylet és a budai kereskedő-társulat stb. közlönye.

KIADÓ-HIVATAL, hol előfizetni lehet és hirdetések felvétetnek: I. ker. Alkotás-utcza 12/a. Szőke-ház.

Megjelenik minden vasárnap. Előfizetési árak: Egész évre 12 korona, félévre 6 korona, negyedévre 3 korona. Egyes szám ára 24 fillér.

SZERKESZTŐSÉG, I. ker., Alkotás-utcza 12/a. Szőke-ház. kéziratokat és közleményeket ide kérjük küldeni.

Az uj adóhivatal.

A legutóbb eszközölt adószállitás alkalmával ujévi üdvözlet gyanánt azt a nem épen kellemes hirt hallottam, hogy a pomázi szolgabirósághoz tartozó összes községeket a legközelebb felállitandó szentendrei adóhivatalhoz fogják csatolni.

Ezt a hihetetlennek tetsző gyászhirt csak rosszul sikerült tréfának vélve: azon tünődtem, hogy miként vennék ki magukat pl. a hidegkuti avagy épen a nagykovácsi előljáróság adót szállitó közegei, midőn övéiktől bucsut véve és minden eshetőségekre való tekintettel előbb ingó és ingatlan vagyonuk felett végrendelkezve, utnak mennek adótszállitani Szent-Endrére, mely város ezektől a községektől, eltekintve a tényleges messzeségtől, már földrajzi fekvésénél fogva is annyira elérhetetlennek látszik most tél-viz idejében, hogy elemózsiával telt tarisznya nélkül elindulni egyenlő volna az éhhalál által tervbe vett öngyilkossággal!

Midőn ezt a tünődésemet egy adóhivatali tisztviselővel közöltem, az illető (talán nem jól ismerve Szent-Endre város helyi viszonyait?!) azt a megjegyzést tette, hogy biz' jól esik az az elemózsiás tarisznya még Szent-Endrén is, mert ő egy adóügyi ellenőrzési szemle alkalmából még frissen őrzi emlékei között azt a napot, melyet ő évekkel ezelőtt Szent-Endrén akarva — nem akarva végig böjtölt!

Hogy ez megtörtént, arról én is tanuskodhatom, meg az igen tisztelt kartársam, a vörösvári körjegyző ur.

Egyetlenegy korcsmában csak egy betevő falatot sem kaptunk drága pénzen.

Node ez régen volt, mondjuk tehát, hogy . . . nem is volt!

A kövezetére nézve rendezetlen, tanácsára nézve rendezett, egyébként pedig püspöki város az óbuda-szeőtendrei h. é. vasut forgalomba tétele, valamint a kir. járásbiróság és tkvi hatóság létesitése óta nagymérvü haladásnak indulhatott ugyan, és igy tán indokolt is a város tekintélyének emelése és jövő fölvirágzásának biztositása tekintetéből oda adóhivatalt is szervezni; de hogy egy vidéki város érdekében, főleg az ország és a megye székhelyének közvetlen tőszomszédságában, az adópolgárok kényelmének rovására, ily különös beneficiumok adatnak, az önkénytelenül is emlékezetembe idézi azt a latin közmondást, hogy: Beneficia non obtruduntur!

A budapestvidéki m. kir pénzügyigazgatóság egy iménti kibocsájtott körrendeletében értesiti a mitsem sejtő községek elöljáróit, hogy „a nagyméltóságu m. kir. pénzügyminiszterium f. é. jan. 16-áról 139. sz. a. kelt magas intézkedésével elrendelni méltóztatott, hogy Pest-Pilis-Solt-Kiskunvármegye területén Szent-Endre székhelylyel f. évi márczius hó folyamában kir. adóhivatal állitassék fel és hogy működését a f. évi április hó első napján okvetlen megkezdje!“

Szivből örülök azon, hogy az egyetlen budavidéki városnak segély nyujtatik intelligenciájának öregbitése iránt egy kir. adóhivatal létesitése által, de határozottan kárhoztatom ezen adóhivatal hatósági területének beosztását! — Ennek az adóhivatalnak körzetébe ugyanis (a budai m. kir. adóhivataléból) a pilisi felső (pomázi szolgabirói) járáshoz tartozó: Szent-Endre, mint székhely, Békás-Megyer, Boros-Jenő, Buda-Kalász, Csobánka, Puszta-Garancs, Duna-Bogdány, Hidegkut, Kis-Oroszi, Nagy-Kovácsi, Pilis-Csaba, Pilis-Szánthó, Szent-Kereszt, Szt.-László, Pócs-Megyer, Pomáz, Solymár, Szent-Iván, Sziget-Monostor, Tóthfalu, Üröm, Visegrád és Vörösvár községek osztattak be.

Hogy azok a községek, melyeknek járásbirósága és tkvi hatósága Szent-Endrén van az ujonnan felállitandó szentendrei adóhivatalhoz csatoltassanak, az természetes folyománya a lelépett kormány, olyan intenciójának, hogy az egyes közigazgatási járásoknak székhelye lehetőleg azonositassék az adóhivatal, a járásbiróság és a tkvi hatóság székhelyével; de minthogy ezen elvet a pilisi felsőjárás mostani beosztására való tekintettel, valamint az ország és egyszersmind a vármegye székhelyének közelsége tekintetéből mereven érvényre emelni, sem előnyös, sem szükségesnek

„A BUDA és VIDÉKE“ TÁRCZAJA.

Napoleon és Mohamed.

— Az epileptikus jellem szempontjából. —

Irta és felolvasta a III. kerületi kör estélyén:

Mittelmann Bernát dr.

(Folytatás.)

Megfélemlitve hatott ez elleneire, ugy hogy kegyeltjeinek és tisztjeinek sikerült az 1804-ki Plebiscitum, mely császárá kiálltotta ki. A pápával akarja magát megkoronáztatni; ilyen lénynek óriási horderejét a keresztény Európában ő átérti. A pápa kiköti, hogy Bohárnéval való házasságára, mely eddig csak polgárilag volt megkötve, vegye fel az egyház áldását. Milyen kicsinyes boszuérzet, milyen végtelen kiméletlenség, midőn ő ezért a pápát, ki az emberiség óriás részének ethikai és erkölcsi megtestetesitője, olyanok szemében is, kik ezen intézményt objective méltatják, koronázáskor teljes ornátusban a Notre-dámi templomban egy teljes órán át váratja magára, és a koronázás pillanatában az álmélkodó pápa kezéből kiragadja a koronát és azt maga teszi fejére.

A szellemi szabadság teljes elnyomása, a sajtó brutális rendszabályozása, és a császárság jellemzése. És természetesen a hóditások folytatása, a hires auszterliczi ütközet, hol három császárt megver, Anglia és Porosz ország megalázása. Utóbbiért Lujza királyné könyörgött, kit nyersen gyalázva elutasitott. Mert az ő jellemének a nővel szemben gyakorlandó nagylelkü cselekedetre nincsen érzéke. A tilsiti császár találkozás után a világ uralmi törekvését nyiltan kijelenti. Csak véletlenül találkozik a cäserazmus systemájával az ő epileptikus jellemének főalkatrésze, hogy uralkodás és becsvágya nem ismert határokat mások jogaiban és szabadságában, hogy képességét semmibe sem vette önbecsülése és az emberek megvetése oly magasra hágott, hogy ő nem értette a lehetőség határait.

Szédületes magasságában bántotta az, hogy fia nincs. Ő egyszerüen érvényteleniti házasságát Bohárnéval. S midőn mint parvenü az európai udvaroknál kikosaraztatott, neki megy a legrégibb uralkodó háznak és Ausztria megalázása és Bécsbe való ismételt bevonulása után az wagrami békepontoknak egyik legrövidebike volt, a tiszta vérüségére olyan rátartós régi Habsburgház egyik leányával Mária Lujzával való eljegyeztetése.

Az orosz hadjárat megtörte hatalmát. Hatalmas coalitió támadt ellene, s bár lángelméje legfényesebben ragyogott a szerencsétlenség napjaiban: a lipcsei ütközet után a kis Elba szigetével kellett megelégednie. Elszántsága, halál megvetése és valami csodás, csak beteg alapon magyarázható hidegvérüsége megpróbáltatta vele ujra elfoglalni a franczia trónt mely terve sikerült, de az európai coalátió legyőzte és a történelem legzseniálisabb hadvezére fogolyként őriztetve végezte Helena szigetén életét. S miyen jellemző az epilleptikusra ez a vég is. Csalási hajlam czéljai fölött nyilatkozik memoirjaiban. Életét, czéljait, szándékait és tetteit nem ugy tüntette fel, mint azok a valóságnak megfeleltek, de oly felfogásban a hogy ő óhajtotta, hogy méltassanak. A haza és szabadságszeretet hazug szinében az összemberiség civilizátorjának képében tüntette fel életét.

Már testében is volt valami epileptikus alkat. A testhez képest aránytalanul nagy fej, a szemek sötét tüze erősen elő álló pofacsonttal. Éhséget szomjat és fáradságokat oly közönynyel türt, melyre normalis szervezet nem képes.

Hadvezéri geniálitása a világ legjelentékenyebbike. De ez, és csak is ez volt agyának fejlődése. A háboru müvészetének fölülmulhatatlan mestere theoriában és praxisban, de más irányban csupa defectus. Már állam férfiui tehetsége nincs. A politikát csak ugy kezelte mint a haditudományt, csak a czélt tekintve, melynek érdekében semmi eszköz nem méltatlan.

nem mutatkozik, ugyanazért érthetetlen és bizonyos tekintetekben nagyon is nem praktikus az a beosztás, hogy a szentendrei adóhivatalhoz oly községek is csatoltattak, melyeknek járásbirósága Budán, tkvi hatósága pedig Pesten van.

Hogy miben czélszerütlen e beosztás, megmondom röviden az alábbiakban.

A községi (kör-) jegyző köztörvényeink értelmében a község jogi tanácsosa lévén, tanácsaival, fölvilágositásaival és magyarázataival ugy a községet, mint az egyeseket gyámolitani és támogatni van hivatva. — Hogy pedig ezt megtehesse, neki kell helylyel-közzel informácziók után járni, hol a járási főszolgabiróságnál, hol a megyehatóságnál, hol pedig a pénzügyi igazgatóságnál, az adóhivatalnál, járásbiróságnál avagy a tkvi hatóságnál. — A községnek is sokszor akad olyan ügye, melyet alkalmilag külön költségek felszámitása nélkül el lehet intézni.

Es erre legalkalmasabbnak bizonyult az adószállitás napja.

Minthogy az időveszteség és a költségek ugyis megvoltak, tehát egyuttal a commissiók egész serege volt teljesithető.

Az adóhivatal, pénzügyigazgatóság, járásbiróság, megyeház és a tkvi hatóság a napi dij és utiköltség-téritmény egyszeres felszámitása árán volt fölkereshető; azonkivül a szükségelt irodai szerek és nyomtatványok is beszereztettek.

Most vége e kényelemnek és az egyes községek házi pénztárai jobban fogják megsinleni a napidijak és utiköltségtéritmények cziméni kiadásokat.

Teszem azt, hogy Hidegkut vagy Nagy-Kovácsi községek, vagy bármely az uj adóhivatal körzetébe beosztott község jegyzőjének előre nem látott kivételes körülmények folytán a kelletténél előbb fogyott el a marhalevél készlete és sürgős szüksége van ily járlat-ürlapokra.

Szegény tatár! Nosza indulj Szent-Endrére; az ujonnan felállitott adóhivatal pénztárába, fizesd be a marhalevelek árát és aztán siess ló halálával a megye székhelyére Budapestre; — ha ott találsz még valakit a hivatalban, akkor megkapod a kivánt marha-járlatokat, ha már nem találsz senkit, minthogy sürgősen kell a passzus, holnap ismét Budapestre mehetsz!

A közvetlen fizetők pedig Szent-Endrére rándulhatnak évnegyedenként.

Mondjak még valamit, hogy mért nem tudok belenyugodni ez ujabbi beosztás rendszertelenségébe?!

Azt hiszem nem kell többet argumentálni ellene. A sujtott községek számandó előljáróit nem akarom kétségbeesésükben még jobban megijjeszteni.

Vajjon ők szótlanul maradnak-e ezen villámként lecsapott gyászhir okozta lethargiában, avagy szándékoznak-e kisérletet tenni a beosztás netán lehetséges megváltoztatása érdekében?

Kitudja, használ-e . . . . a halandó csak nagy ritkán kerülheti ki balsorsát! — És az adóközségek érdeke . . . csak másodrendü szerepet játszhassék?

Szent-Endre tehát halad; van már járásbirósága, tkvi hatósága; lesz adóhivatala és talán a járási székhely is oda tétetik majd át. — Félek, hogy még a megyeházát is kiviszik — Szent-Endrére!

Navarra József.

A budai egyetem kérdéséhez.

Egy a nevelés terén kiváló érdemü szakférfi hozzánk beküldött czikkét azzal a megjegyzéssel adjuk, hogy a budai egyetemek hely kérdésére nézve a netalán czikkiróval ellenkező véleményben levők felszólalásait is kötelességünkből kifolyólag a legkészségesebben közölni fogjuk. A czikk következőképen szól:

Mennél többen világitják meg ezt a fontos kérdést, annál tisztább képet nyerünk arra nézve, hogy az egyetemi fakultások részére immár égetővé vált épitkezések egyedül és kizárólag csakis a budai oldalon létesithetők.

Már vita tárgyát sem képezheti többé az, hogy a pestirész valamely szük utczasorán állittassék fel az egyetem, annyira megokolták már e lapok hasábjain megdönthetlen érvekkel tudós szaktekintélyek, és kiváló tanárok annak ellenkezőjét, hogy ellene felszóllalni teljesen meddő, s tarthatatlan vitára adna alkalmat.

Nem is próbálkozik, de nem is merészkedik sikra szállni a pesti oldal mellett senki sem!

Nincs egy számba vehető érv sem, nincs egy nyomós ok, mely e mellett bizonyitana.

Az itjuság testi és szellemi erejének fejlesztése, — mint a kik a jövő nemzedék támaszai, sőt vezetői lesznek — megkivánja, hogy ott állitsuk fel az egyetemeket, hol azok feladatuknak minden tekintetben megfelelni képesek legyenek.

De csoportositjuk még egyszer össze azokat az érveket a melyek a budai részek mellett szólnak, s itt akarják az egyetemeket felépittetni. A Buda és Vidéke bontotta ki a zászlót először e kérdésben, s a mellett szivós kitartással küzdött és küzd a mai napig.

A „Buda és Vidéké"-ben jelent meg az a két első vezető czikkely mely felhivta a budai részek érdekeltségét ez ügy nagy horderejére, a mely nem specziálisan a Duna jobbpartjának érdeke, de magáé az egész fő- és székvárosé; s ezzel együtt a hazáé.

Nagyon jól körvonalozza a czikk irója az egyetemeknek Budára való áttételét e pár sorral. Itt a kis és nagy Svábhegy közelében a természet csábjai nemesebb élvezetre ragadnak, jobban elvonják a fiatal embert az életet aláásó kicsapongásoktól, mint a bérkaszárnyák közt elfutó kövezet rideg utvonalai, a honnét anynyian menekülnek kárthozó szórakozások tivornyáiba. Itt e fertőzetlen talaj, pompás levegő nem rontja meg a szervezetet; a gyönyörü hegyek lehellete fenntartja az egészséget, üdén tartja a kedélyt.

Ugyan ebben a számban egy középtanodai tanár nyilatkozik a budai részek mellett, ekképen: A pesti oldal összeszorult utczáin épült három-négy emeletes szükudvarra nyiló hónapos szobák helyett az egyetemi polgárok itt laknának a budai oldalon, hol friss szellő járja a tereket s a természet szépségeinek egész kincstárában gyönyörködhetnének. Egészséges testtel, épséges tagokkal és viruló arczczal látogatnák a tudományok márvány csarnokát, és teljes életkedvvel, a kedély melegségével, és nem elcsüggedve, unottan, kifáradva, és megöregedve térnének évenkint szülőikhez, s szülötte földjükre.

De nézzük, mint argumentál Sz . . . . ur az egyetemeknek Budára való áthozatala mellett. Az egyetemi oktatás minden érdeke, valamint a pénzügyi szempontok egész csoportja a mellett szól, hogy az egyetemek a budai oldalon helyeztessenek el, mert itt kinálkoznak azok a területek, melyek egészségesek is, tágasak is, és minden képen alkalmasak oly épitkezésekre, a melyek szükségesek a végből, hogy az állam nagy áldozatai messze időkre hasznossá legyenek.

És végül az európai hirü tudós professzor és egyetemi rektor dr. Fodor József is felemelte szavát a Buda és Vidéke november 25-iki számában, s noha nem tartja jelenleg alkalmasnak hogy az összes karok Budára tétessenek, mivel az orvosi fakultásnak, mely oroszlányrésze az egyetemnek már több milliót érő épületei állanak fenn a pesti oldalon, ezeket pedig nem lehet ott hagyni a Budára költözéskor, mindazonáltal a legmelegebb rokonszenvvel kivánja, hogy legalább a müegyetem, a polytechnikum adassék vissza Budának, a honnét elvétetett. Ennél fogva valóban itt az ideje, hogy mozogjunk, ha városrészünk érdekében valamit elakarunk érni, — e szavakkal ad impulsust a nagy tudományu rektor ur a budai egyetemek felvetett kérdésének, s azt határozottan a Vérmezőn akarja felállitani.

A mint ezekből látjuk, a kérdéshez hozzá szólt czikkirók mindnyájan megegyeznek abban hogy igen is nemcsak helyi, de országos érdek is azt kivánja, hogy az egyetem Budán állittassék fel. Nézet eltérés tehát e kérdésben nincs. Az érvek egész tárháza, a bizonyitékok megdönthetlensége szól a budai egyetem mellett

A helyre nézve már véleménykülömbségek merültek fel. Mindjárt Siebreich Károly müépitész urnak se a Lágymányos se a Vérmező nem kell, a mint ezt a közoktatásügyi miniszterhez intézett beadványában hosszasabban megokolni is próbál arra fektetve a sulyt, hogy mindkét helyen az épitkezés roppant költséggel járna, mert az egyetemi épület

---

Mások jogait tisztelni, a legyőzöttek óhajait és szükségleteit megérteni, mint Julius Cäzárnál és Nagy Sándornal, kik tökéletes karakterek voltak, nála hiába keressük, csak saját akaratot ismert, de az egyéni méretei nélkül. Epileptikus volt. Az állam szerinte egy masina, mely szellemi alkotójának akarata szerint müködjék. Ha defectus volt nála az államférfiu tekintetében, még több volt morális szempontból. Csak számitó egoista volt, de hizelegni tudván, a világot magával ragadta. Egész haláláig megőrizte oly hős képét, ki Frankhon nagyságáért küzd az egész világon pedig az egyenlőség eszméjét fejleszti.

Nos nem lehet tagadni: vas söprüvel söpört végig a korhadt Európán és sok piszkot elhordott; de ezen eszmék belső igazságát ő át nem érezte, tanu rá Francziaország, hol ő csepegtetett mérget a nagy reformba. Az eszméknek egész Európára való hatalmát ő csak arra használta fel, hogy egész Európát meghóditsa vele. Egyszóval az epileptikusra jellemző ethikai defectusban szenvedett. Kicsinyes irigység, mint ifjukori barátja számüzetése; boszuérzet, mint a pápa meglatogatása a Notre-dámi templomban, brutalis nyerseség első felesége és környezetével szemben: ezek jellemezték az érzések terén.

És még valami nagyon jellemző az epileptikusra: a szemfényvesztés. Még a nemeslelkü Berangére is ünnepli dalaiban mint az emberiség megvaltóját. Igaz, hogy aztán változott a hangulat, és előitélettel kezdték ki jó tulajdonait is. Pedig az igazság az ő szervezetében és és epileptikus voltaban van. Tökéletes sőt lángelme volt egy irányban; de szellemi defectusban szenvedett más irányban.

Térjünk át Mohamedre.

Ennek jellemében már gyermekkorában volt valami exsaltaltság. Első utazásában, melyet nagybátyjával 'Abu-Thalibbal tett, keresztény barátok prófétai jövőt jósoltak neki.

40-ik életévére esik jellemének óriási megváltozása. Ekkor változnak leginkább az epileptikusok. Vallás alapitóvá lesz. Ennek alkalmi oka az lehetett, hogy nagybátyja az ó- és ujtestámentum elolvasása után elhagyta a fetusizmust — a csillagimádást — másrészt sok zsidó kereskedővel megismerkedett, közel jutott ezeknek vallási eszmevilágához. Ő tehát csak utánzott; ez jellemző az epilepsziára. Mélyebben ő nem ismerte sem a mozaismust sem a krisztiálizmust. Ő csak annyit tudhatott, hogy az elsők a Messiást, az utóbbiak a Parachlétát várják. Terve az lehetett, hogy a szétvált elemeket egyesitse.

A magányt kereste föl; álmai és visiói vannak, melyeket isteni kinyilatkoztatásoknak vesz. Ezeket ellenmondás nélkül kell akceptálni az emberiségnek.

(Vége köv.)

mély alapozásra, esetleg talán csupán pilotázáson és betonirozáson épithető fel. Aztán a midőn a két hely között egy sem kell a t. mülépitész urnak, hát szabadjára hagyja a kérdés megoldását olyaténképpen, hogy „van a budai oldalon még sok szép, magasabban fekvő, csekély lejtővel biró hely“ — csak keresni kell.

Mi bizony nem kutatunk ilyen hely után mivel csupán a már megtalált két hely között történhetik választás u. m. a Vérmező és a Lágymányos között.

Lakner János ur ezelőtt 2 és fél évvel, a külső Józsefváros helyett, a mely a létesitendő egyetemi épitkezéseknél szintén felvetteteti, Rupp Imre miniszt. tanácsosnak egy egész kész tervezetett adott át, melyben a Krisztinavárost ajánlja az uj egyetemnek felállitása helyéül.

Az összes felszólalók mind a Krisztinaváros mellett nyilatkoztak. A társas körökben, kaszinókban, szalonokban ép ugy mint a kávéházak márvány asztalai mellett, csak is a Vérmező az irányadó szó ebben a kérdésben.

A Lágymányossal szemben közöljük egy kiváló publiczista nyilatkozatát e kérdésben: A mikor a budai oldal emlitett területe közt essék a választás, vagyis a felett kellene dönteni, hogy vajjon a Lágymányos, vagy pedig a Vérmező jelöltessék ki az egyetemi épitkezések helyéül: minden tartózkodás és minden utogondolat nélkül egyedül a hasznossági és czélszerüségi szempontok figyelembe vételével a Vérmezőnek kell előnyt adnunk.

A Vérmező, ez a roppant kiterjedésü üres hely szinte teremtve van arra, hogy rajta monumentalis közintézetek csoportja emelkedjék. És kiválóképen alkalmas arra, hogy az egyetemek rajta épüljenek. A Lágymányos a mellett, hogy a fő- és székváros igazi központjától roppant távolságra esik, még teljesen elhanyagolt állapotban sinylik, a rendezése nemcsak tenger pénzbe kerülne, hanem igen hosszu időt és nagy munkát igényelne. Ellenben a Vérmező környéke már rendezve van, maga a Vérmező egyenletes talajon nyulik el s az épitkezés semmiféle nehézségekkel nem járna. Messze se esik a központtól, mert az ujabban létesitendő közlekedési eszközök előnyösen összekapcsolják a pesti oldallal.

Vlassics Gyula közoktatásügyi miniszter ur a képviselőházban tartott nagyhatásu beköszöntő programmbeszédében azt hangoztatta, hogy mindenben követni fogja nagy elődjének, a lelépett báró Eötvös Loránt nyomdokait, igy, hisszük és reméljük, hogy ebben a kérdésben is vele tart, hisz ő egyenesen és kizárólag a Vérmező mellett nyilatkozott.

X.

A nádorispánság visszaállitásához.

A „Buda és Vidéke“ f. é. február 3-iki számában d. . . . cz tollából egy czikk jelent meg, mely a nádorispánság visszaállitásával foglalkozik. Czikkiró ur egyes nézeteinek rektifikálásával akarnék e helyt foglalkozni.

Czikkiró ur azt a kivánságát fejezi ki, hogy a tiszteletbeli nádori méltóság visszaállittassék. Figyelmét azonban kikerülte az a körülmény, a mi a nádori intézmény történetéből egyébbiránt világosan kitünik, hogy Magyarországon „tiszteletbeli nádorispánság“ soha nem volt, mert a nádori hivatal mindenkor ténylegesen gyakorolt hivatal volt. Tiszteletbeliségről még István főherczegnél, a legutolsó nádornál sem lehet szó, a mennyiben az 1847. II. tvczikkben világosan olvassuk, miszerint „Ő cs. kir. és Apostoli Felsége . . . . az ország Rendeit biztositani méltóztatott . . . hogy az elválasztott uj nádor a nádori és ezzel kapcsolt királyi helytartói méltóság minden törvényes jogait és kötelességeit egész kiterjedésében, minden, bárhonnan eredhető akadály nélkül, teljes mértékben“ fogja gyakorolni. Erre pedig a főherczeg nádor fogadalmat is tett le. Miből kitünik, hogy István főherczeg Magyarországnak nem tiszteletbeli, hanem valóságos nádora volt, tehát „tiszteletbeli nádorispánság“ visszaállitásáról szó nem lehet.

Másodsorban czikkiró ur azt a kivánságát fejezi ki, hogy József főherczeg a tiszteletbeli nádor czimmel felruházva, a király itthon nem létében a Felséget helyettesitse. Azonban az 1867. VII. tvczikk rendelkezése értelmében „Ő cs. és apostoli kir. Felsége a végrehajtó hatalmat a törvények és az alkotmány alapján a magyar miniszterium által személyesen gyakorolja . . . az 1847—8. III. tvczikk 2., 3., 9., 11., 17., 19., 24. és 38. §§-ainak a nádor mint királyi helytartó jogkörére vonatkozó intézkedései érvényen kivül helyeztetnek.“ Már most ha a nádori méltóság helyreállittatik, a nádornak királyhelyettesitési joga is visszaállittatik, a mint azt czikkiró ur is kivánja. Ámde az a kérdés merül most fel, vajjon a nádor manapság a királyt mily tekintetben helyettesitené, mert kormányzati ügyeket el nem intézhet, a mennyiben ezeket az 1867. tvczikk értelmében a király távolléte daczára is maga intézi el, vagyis közjogilag kifejezve a király távolléte daczára is személyesen kormányoz, még pedig, mint az 1867. VII. tvczikk kimondja, a magyar miniszterium utján. Ily módon tehát a nádori méltóság helyreállitásának értelme nincsen. Pusztán representationalis tekintetben pedig, miután a nádor az imént érintett, t. i. helytartói jogát az 1867. VII. tvczikk értelmében nem gyakorolhatja, a nádori méltóság visszaállitásának még gyakorlati czélja sincsen.

Utoljára pedig czikkiró urnak arra az állitására akarok reflektálni, hogy Andrássy Gyula gróf a koronázás alkalmával mint „nádor helyettes“ müködött. Hogy ez az állitás tévedésen alapul, arra nézve elég az 1865—68. országgyülés erre vonatkozó határozatát idézni, mely igy szól:

„Elhatároztatott, hogy a mennyiben jelenleg a nádori hivatal betöltve nincs, azokat a teendőket, melyeket a koronázásnál, törvényeink szerint a nádornak, az ország első választott tisztviselője és képviselőjének kellene teljesitenie, ez alkalommal az teljesitse, kit az ország e végre megválaszt, miként ez a korábbi időkben is, jelesül Miksa király koronázása alkalmával történt vala.

A képviselőház a maga részéről ez okból a koronázási teendőkkel gróf Andrássy Gyulát, nem mint miniszterelnököt, hanem mint az ország választottját bizza meg.“ (L. az 1865/68. országgyülés képviselőházának jegyzőkönyvét II. köt. 148. l.)

Ebből világosan kitünik, hogy gr. Andrássy Gyula a koronázásnál nem mint „nádor helyettes“, hanem mint az országgyülés megbizottja szerepelt. És igy a koronázás „nádor, vagy annak helyettese nélkül“ miként a példa mutatja, nagyon is jól megtörténhetik.

Dr. Áldásy Antal.

Gyermekek paradicsoma.

A »Buda és Vidéké«-nek irta: **Carriére Vilmos.**

Forditotta: **Siebreich Károly.**

(Folyt. és vége.)

Az egyenruha teljes távoltartása.

A fiuk és gyermekeknél a mi ideánk szerint egy valóban örömet szerező körülmény éppen ugy moralis mint gazdasági tekintetből. Mert nem létezik semmi abból a nyomott állapotból, mely a jótéteményben részesült gyermeket jellemzi, mely össze függésben van az egyenruha hordásával hasonló intézeteknél. A különféle ajándékozott ruhanemüeket, melyeket a jó barátok ajándékoznak, a gyermekeknek különféle korai és nemeihez mérten átalakitják.

A termeknek egyikében a nagy központi épületben hallottunk néhány gyermeket énekelni és előadást tartani mint előkészületet egy estéli mulatsághoz. Az ének kitünően sikerült, egy kis leány körülbelül 9 éves solót énekelt feltünő tiszta és változatlan hangon, mely szorgalmas iskolázásra mutatott. Egy 11 éves fiú hibanélkül és jó hanglejtéssel szavalta. „A kisember a mi házunkban“ még egy kis 4 éveske szavalta „az apika karja“ kis darabot, melyet Patterson W. ur irt. Ez a kis jelenet magasztossága rendkivül érzékenyen hatott és mindenkiben felébredt az a gondolat, hogy mily áldásos hivatás az atyátlanok atyjának lehetni.

A fiuk és leánykák mily hasznosan foglalkoztatnak.

Miután majdnem minden a mi az Intézet részére szükséges, itten készül, több ahoz alkalmas épület és mühely van berendezve; például a sütőde, hol havonkint 8 tonna, 80 m. mázsa lisztből kenyeret sütnek az intézet részére, a csizmadia mühely hol nehány gyermek dolgozik egy „Atya“ felügyelete alatt, kiknek mindenike egyéb mesterséggel is foglalkozik, mellékesen azonban a gyermekekre felügyelnek, kik felügyeletük alá vannak helyezve, az asztalos mühely, hol a ládák készülnek a fiuk és leányok számára, melyek Kanadába küldetnek és a mosó intézet hol körülbelül 10,000 darab ruha nemüt mosnak. Jön azután a kovácsmühely, melyben egy 12 lóerejü gép van felállitva mely összeköttetésben van a nyomó szivattyukkal, hogy a vizet nagy viztartókba melyek a központi épületben és a toronyba vannak elhelyezve felnyomja, honnét a viz saját nyomása által a különféle épületekbe lesz vezetve. Azután jönnek az istállók, kocsiszin, üvegházak és raktár; az utóbbinak nagy hasonlatossága van egy nagy áruszétküldő osztálylyal egy első osztályu élelmiszer kereskedésnél. Itt minden szét van osztva számozott kosarakban a különböző házak számára vagy családi csoportok részére és sorrendben rendesen bevezetve a könyvekbe és minden gyermek terhére lesz irva.

Zsebbpénzek lesznek a gyermekeknek ki osztva.

A gyermekek kapnak egy pennit (5 arany) hetenként, kiktől elvárják, hogy felét minden vasárnap a missio alap javára beszolgáltassák és miután semmiféle kényszer nem létezik, igy a gyermekek dicséretére válik, hogy körülbelül 50 százalék e kis összegből a „csengetyüs zacskóba“ vándorol. A felesleg természetesen arra lesz használva, hogy édességeket vegyenek a raktárban, ámbár itt is némelyeknél szokássá válik a gazdálkodás és egy kis leánynak van most 12 Schillingje (6 frt arany) saját birtokában. A ruhatárban mindenféle ruhanemü van egyszerü és tartós minőségben mindenütt.

Csudálatra méltó rend és takarékosság uralkodik, ez az eredménye a 19 évi tapasztalatnak a mi az intézetnek dicséretre méltó vezetése által lett elérve ugy, hogy a látogató érdekét a pontos gazdaságvitel mindjárt felkölti daczára annak, hogy minden zsugoriságtól menten van, feltünő a nagy pontosság is a mely a gyermekek szerencsés életrendjével szép összhangzásban állanak.

Miután mi a mi szivélyes vezetőnktől Patterson urtól elbucsuztunk, meglátogattuk a Bethezda épületet vagy is a gyógyithatlan leányok menhelyét hol a kis betegek kik közül a legtöbb gyógyithatlan el vannak látva minden kényelemmel, mely az ő szomoru sorsukat megkönyitheti. Három ápoló nő gondozta őket, kiknek mindegyike maga a jóság és rokonszenv. Láttunk husz és néhány kis gyermeket különféle korban 18 hónapos csecsemőtől kezdve egész 15 éves leánykáig, kik különféle betegségekben szenvedtek kiütések, csuz stb.

Mindnyájan jókedvüen és türhetően néztek ki és csendesen mulattak egy nagy szellős szobában, mely csinos butorokkal van berendezve a többek között láttunk egy szép bábu házat, különféle játékokat, valamint gyermek képeskönyveket.

Isten áldjon meg! mondottuk egy kis fiu és egy kis leányhoz, az egyik eldermedve a tüdővész utolsó stádiumában és a másik lassan haldokolva gerincz sorvadás nehéz betegségben. Az édességek az asztalon előttük, friss szőllő és eper ott feküdtek érintetlenül, hanem ők ágyaikból ki néztek az ablakon keresziül az ezüst szinben kigyódzó Gryffe folyóra, a virágzó vidékre, a tiszta kék égre fel; és türelemmel vártak a kegyes igére mig az ég atyja őket az örök nyugalomra meghivja.

Az összes költsége a 36 háznak a telekkel együtt 120,000 fontot (1200,000 frt aranyban) tesz ki és a gyermekek eltartási költsége naponként körülbelül 30 font (300 f. ar.) 200,000 font (2.000,000 ft. aranyban) gyült össze önkéntes adakozásból erre a jótékony czélra.

Ez az intézet 19 éves fenállása alatt 200,000 fontot (2.000,000 ft aranyban) gyüjtetett össze egészen önkéntes évi adakozásokból, gyüjtő-

vek, bazárok, mulatságok segélye nélkül és minden rendszeresitett felhivás nélkül egyszerüen mint ezt Quarrier ur maga mondja az intézet saját maga ajánlata folytán és az ő véleménye tényleg teljesen jogos, ha mi figyelembe vesszük, hogy 5000 elhagyott gyermek támogatást nyert és ezek közül 3000 Kanadába lett küldve, hol lakással és élelemmel láttatnak el.

Hogy néha nagy bátorság kellett hozzá, tovább előre menni azon tényállásból következtethetni, hogy Quarrier ur az 1889. évben az ő gondozása alatt állók élelmezését csekély összeggel 11 s. $4^1/_2$ d. (circa 5 f. 75 kr aranyban) kezdé meg, miután az ő segély forrásai akkor ezen csekélységre olvadtak össze. Minden a mi beküldetik a gyermekek javára fordittatik hasonlókép az adakozók kifejezett kivánságai figyelembe vétetnek. Quarrier ur csupán azon összegeket veszi át, melyek az ő rendelkezésére bocsájtatnak.

10 font (100 frt aranyban) elégséges egy gyermek mindennel való ellátására és Kanadába való utazására és 12 font (120 f. aranyban) szükséges egy gyermek eltartására az intézetben évenként.

Hogy a szülők iszákossága és vétke által mily sok nyomor idéztetett már elő, ezen nemes munka által megteremtett intézet megtekintése is elég bizonyságot tesz. S mig mi e téren az ujitásokat a reformátoroknak engedjük át, hogy az országokat a nyomor átkától megmentsék, — reméljük s hiszünk abban, hogy a mi kedves olvasóink szivélyes részvétet fognak tanusitani e nagy mű irányában, a melynek élén Quarrier ur áll, kinek egyedüli czélja segélyt nyujtani az ártatlan és elhagyott áldozatoknak, valamint azoknak kiket azon szerencsétlenség ér, hogy szüleiket korán elvesztik.

A skót gyermek menhelybe a Bridge-of Weir Renfren grófság: felvétetnek árva fiuk és leányok kik mindkét szüleiket elvesztették, özvegyek gyermekei és mások kiknek senkiök sincs a ki róluk gondoskodjon. Felvétetnek, 1-től 14 éves korukig a Skót királyság minden részéből. Elhagyatottság ad jogos igényt a felvételre ezen menhelybe, és levelek támogató jóttevőktől nem szükségesek és e felvétel nem függ az alapitók és pártolók szavazásától, mint sok más angol árvaházakban.

Városi menyhely és éjjeli szállás James Morristu utcza Glasgow. Gyermekek, melyek koldulásnál találtatnak vagy gyermekek, melyek éjjeli szállás nélkül és igy elhagyatva vannak 2 évtől 13-ig. Munkás fiuk 14—18 évig és munkanélküli erkölcsös nők barátok nélkül 11 évtől 25 éves korukig itten védelmet és segitséget találnak.

Mindenki a ki, Quarrier urat, az ő életfeladatával munkálkodva látni akarja, vagy valamely gyermek felvétele iránt beszélni akar, találhatja őt naponta délután négy orakor kivéve a szombatot, a városi árva menyhelyben James Merrison utcza a Koudoni utcza mellett Glasgowban, más időben pedig értekezés folytán.

Látógatók a kik a Bridge-of Weiri menhelyet meglátogatni szándékoznak, Patterson ur által vezettetnek körül, a ki délelőtt 11 órakor, délután pedig 1 és 3-kor a központi épületben található.

Tévedések és késések meggátlása végett, valamennyi a menyhelyre vonatkozó levelek valamint ajándékok Quarrier Vilmos urhoz 13 James Morrisonstrect Glasgow czimezendő. Ha nevek és czimek közöltetnek, azokra sorrendben felelet adatik. Barátjai ezen intézetnek kik választ nem kapnak ajándékaik iránt, alázatosan kéretnek, Quarrier urhoz fordulni.

Az összes alándékok nyilvánosságra hozatnak az adakozók kezdő betüikkel a Kord British Daily Mailban minden második hétfőn

Ismerőseink.

(Árnyak és fények.)

Beniczky Lajos

Pestvármegyében megszólalt a nóta: Az alispán kalapomhoz rózsát tett és megindult a választás mozgalma.

Értekeztek a főispánnál, értekezett ezzel szemközött az ellenzék és ma két jelölt körül soportosul a törvényhatóság:

Beniczky Lajos és Desseöffy Emil.

Beniczky Lajos [illegible] teletbeli főjegyző, Desseöffy Em[illegible] főszolgabíró. Mind a kettő kipróbált tagja a megyei tisztviselőkarnak. A küzdelem elég [illegible] lesz, de szép, mert csak nemes fegyverekkel küzdhetnek.

Mi ezuttal Beniczky Lajost rajzoljuk le ismerőseink csarnokában, különösen azért, mert a „Buda és Vidéke" szerkesztőjét Beniczky Lajoshoz régi, negyedszázadosnál régibb barátság csatolja.

Ez a hosszu és félbe nem szakitott barátság nem tesz elfogulttá és teljes szigorusággal kérdem alkalmas-e Beniczky Lajos az alispáni székre?

Igenis alkalmas. A megyét és közérdeket jobban szereti magánál és magánügyeinél. Az ő létezése összeforott a megye életével . . .

Születésénél és hivataloskodásánál fogva átérzi a nemes hagyományokat. Készültsége, tanulmányai, eszményi lelkesedése fokozza hivatottságát.

Beniczky Lajos tetőtől talpig szeretett és becsület. Mindig kiemelkedett a köznapiságból, a jog és szép igaz törvényeit átérezte, követte és végrehajtotta. Nem maradt el a kortól, minden irányban müvelte magát, de azért a jó, régi szellemből elegendő része jutott.

Nem tünt fel soha zajosan, mert tulságos szerény ember, sok önerzettel. Kerülte az ünnepeltetéseket, nem utazott elismerés és dicséretre, de betöltötte mindig hivatalát és teljesitette kötelességét. A gőgnek nincs benne semmi nyoma, jó barát, humánus ember, szivéből cselekszi a jót. A közigazgatáshoz ihlete van. Annak és azért él, nemcsak egyoldalu de tágasabb értelemben. A közigazgatás magasabb kultur-hivatását nálánál senki nem ismeri jobban és senki nem alkalmasabb azt magasabb szinvonalra emelni, mint ő.

A megyék nagy alakuláson mennek át. Kétszeresen fontos az, hogy ki üllje az alispáni széket?

A községi autonomia kiterjedése, a társadalmi és kulturális tevékenység keretében, a megyei hangulat lehetséges megőrzése vár az alispánra.

Ide oly müvelt és nagyszabásu ember kell mint Beniczky Lajos, kinek élete, jelleme, hivataloskodása egy szép, nagyon szép program.

E. Gy.

Felhivás előfizetésre.

Buda nagy vidéknek hivatott központja a társadalmi téren is, nemcsak piaczában. *Eber ellenőrei vagyunk és leszünk annak, hogy a magyarság és magyar szellem terjedjen és erősödjék szép vidékünkön.*

Élénkiteni óhajtjuk a budai és vidéki egyesületi életet, közmüvelődést és vagyonosodást, javitani a közigazgatási és közegészségügyi állapotokat.

Kérjük olvasóinkat, hogy járuljanak hozzá a *Buda és Vidéke* tartalmának emeléséhez, hogy minél eredetibb és érdekesebb közleményekkel jelenhessünk meg.

Előfizetőink minden *megbizását elvégezzük*: *vétel, eladás, kölcsön, biztositás, bérlet, lakás közvetités, hivatalos és magánügyek után való járás, felvilágositás, engedélyek* stb. a legméltányosabban és legpontosabban.

Folytatjuk ebben az évben nagy érdeklődést keltett rovatunk, (*Ismerőseink*), ugy szintén a *budai intézetek*, a *községek élete* leirását, a *czégek, gyárak, ipartelepek* ismertetését. Megfelelünk hiven arra a kérdésre, mi hir Budán és vidékén?

Változatos és becses közleményeink mellett *állandó kalauz* és *lakás hirdetővel* szaporitjuk a tartalmat.

Nélkülözhetlenségünket akarjuk elérni *a családi események, egyházi, egyleti, pénzintézeti, községi élet* nyilvántartásával. Beszámolunk a *közgyülésekről*, s vigyázunk rá, mit csinálnak az *előljáróságok, tisztviselők és bizottsági tagok?*

Jelszavunk továbbra is: pártoljuk Budának, vidékének *iparát és kereskedelmét*, ébreszszük, fejleszszük azt, de óvjuk a vásárló közönség érdekeit és soroljuk fel a viszszaéléseket.

A „Buda és Vidéke" előfizetési árai:

Egész évre . . . . 12 korona.
Félévre . . . . . 6 „
Negyedévre . . . 3 „

Uj előfizetőinknek megküldjük azokat a számokat, melyekben mult évi regényünk folyt.

Kérjük vidéki hátrálékos előfizetőinket az előfizetések beküldésére nehogy a költséges postai megbizással legyünk terhökre. A kik felszollitásunkra az összegeket be nem küldik, azok postai megbizást kaptak.

Közgyülések.

A magyar kerámiai gyár részvény-társaság f. hó 5-én délelőtt Andrássy-uti helyiségében tartotta rendes évi közgyülését Tolnay Lajos elnöklete alatt. Az igazgatóság jelentése fényesen tanuskodik a kedvező üzleti eredményről, a közgyülés általános megelégedésével találkozott. A lefolyt évben elért tiszta nyereség az ujitási, helyreállitási és értékcsökkentési alapnak 19,138 frt 30 krnyi gyarapitása után 60,736 frt 49 krt tesz ki, melyből a régi 3500 drb részvény szelvényeit darabonkint 12 forintjával (12%) fogják e hónap 6-tól a társulat pénztáránál (Andrássy-ut 30.) beváltani s a fenmaradó 9662 frt 84 krt a jövő évi számlára vezetik át. A közgyülés az igazgatóság jelentését és javaslatait általános helyesléssel tudomásul vette, a felmentést ugy az igazgatóságnak valamint a felügyelő bizottságnak megadta. Megválasztattak az igazgatóságba: Tolnay Lajos, Popper István, Rost Ottó, Popper Károly, Posch Gyula, dr. Gombár Tivadar és Giczey Lajos, a felügyelő-bizottságba Szlávy László, Szekula Hugó, Schober Béla és dr. Preysz Gusztáv urak.

A budai hegypálya részvénytársaság f. hó 2-án Országh Sándor dr. elnöklete alatt tartotta rendes évi közgyülését. A mérleg 10,311 frt 42 kr. nyereményt tüntet ki, ebből levonva az alapszabályszerü kiadásokat fenmarad 7131 frt 43 kr. osztalék (8 frt részvényenkint) 6432 frt élvezeti jegyekért felosztatik (2 forintjával), végre 270 frt 42 kr. a jövő évi számlára vitetik át. A közgyülés 18 darab következő számu részvényeket sorsolt ki: 1327, 1139, 173, 1498, 1097, 901, 1314, 653, 932, 197, 1033, 45, 695, 41, 811, 1198, 43, 168, a közgyülés az igazgatóságnak valamint a felügyelő bizottságnak a felmentvényt megadta. Az igazgatóságba megválasztattak: Dr. Országh Sándor, Mandl J. Ignácz, Dr. Kovács Sándor, a felügyelő bizottságba: Kerntler Ferencz, Dr. Gombár Tivadar, Lejtényi György, póttagokul: Országh Aladár és Dr. Vajda Adolf, az elnök a részvényeseknek köszönetet mondott megjelenésökért, a közgyülést feloszlatta.

A Budapest terézvárosi takarékpénztár részvénytársaság f. hó 4-én Tolnay Lajos elnöklete alatt tartotta rendes évi közgyülését. A lefolyt év összes forgalma 219.256.568 frt 79 krra rugott. Az első év mérlege az 1893-ról áthozott 53.374 frt 17 kr. nyereségmaradványnyal együtt 279.335 frt 33 kr. tiszta nyereséggel zárul, a mi a részvénytőke 9%-os kamatozásának felel meg. Ebből jutalekokra 44.693 frt 65 krt, a tartalékalapba 30.000 forintot helyeznek. Osztalékra 200.000 forintot, részvényenkint 8 forintot fizetnek ki, mig a fenmaradó 4641 frt 68 krt uj számlára viszik át. A közgyülés a jelentést egyhangulag tudomásul vette, az igazgatóság inditványát elfogadta és a felmentvényt megadta. A felügyelő-bizottságba a régiek közfelkiáltás utján választattak be. A felügyelő-bizottság évi dija 2500 forintban állapittatott meg. Havas Károly kuriai

biró inditványára az igazgatóságnak, felügyelőbizottságnak és a tisztviselői karnak jegyzőkönyvileg köszönetet szavaztak. E fényes eredmény Benke Gyula vezérigazgató ur fáradhatatlan szakavatott valamint Basch Lajos váltóüzleti főnök és czégjegyző urak öszmüködésének köszönhető.

Az «Óbudai tornaegylet» tánczestélye.

A budai mulatságok egyik legszebbike, egyik legfényesebbike, az „óbudai tornaegylet“ tánczestélye február hó 1-én volt a Korona vendéglő termeiben.

E mulatság már régi idők óta a legjobb hirnévnek örvend, a III. kerület szép hölgyei mindig örömteljes várakozással tekintenek e mulatság elé, mely ezeknek a várakozásoknak mindig meg is felelt, azokat minden tekintetben ki is elégitette.

Azért az idei rendező bizottságnak nem kis feladat állott előtte, midőn csak a régi óhajoknak és várakozásoknak akart is eleget tenni: de, dicséretükre legyen mondva, ők nem csak ezen feladatuknak, kötelességüknek, melylyel édes egyletünk régi jó hirnevének tartoztak, feleltek meg, tettek eleget teljes mértékben, hanem többet tettek, menynyiben az eddigieknél és nagyobbszerübb, fényesebbet alkottak. Az „Óbudai tornaegylet“ tánczestélye még ily fényesen, ily szépen nem sikerült soha.

A rendező bizottság, Botzenhardt János rendező bizottsági elnökkel élén, oly lázas tevékenységet fejtett ki, hogy az est sikere eleve is biztositottnak látszott, költséget, fáradságot nem kimélve munkálkodott, fáradozott, hogy e mulatság fényes, elegáns, még a legnagyobb és legkényesebb igényeknek és várakozásoknak megfelelő legyen.

Lankadást nem ismerő tevékenységüknek már eleve is meg volt a jutalma, mennyiben oly rendkivüli érdeklődést sikerült a közönség körében kelteniök, hogy nemcsak a III. kerület, de Buda, sőt vidéke szépségei és intelligenciája várva várták e napot.

A rendező bizottságnak teljes, fényes elégtételt azonban csak az est sikere hozott. Ez nem siker — több — diadal, valóságos győzelem volt. Ezzel ugy saját, mint egyletük életrevalóságát, tett erejét fényesen igazolták, bebizonyitottak. Ezzel egyletünk régi jó hirnevét nemcsak ferntartották, de sőt öregbitették, növelték, hosszú időre biztositották. Ezzel a III. kerület, — nem — egész Buda, sőt vidéke intelligenciájának elismeréset, rokonszenvét maguknak, egyletüknek teljes mértékben kinyerték, de ki is érdemelték.

Minden tulzás nélkül mondhatjuk, hogy az „Óbudai tornaegylet“ tánczestélye a farsang legszebb, legelegánsabb mulatságai közé sorozható. Már fél kilencz óra tájban nagy számban kezdett gyülekezni a közönség. Mig ez történt a hires Banda Marczi, ismert, jóhirnevü zenekarával szebbnél szebb magyar hallgatókat játszott.

A rendezőség a hölgyeket mindjárt belépésük alkalmával kellemes meglepetésben részesitette, mennyiben rendkivül izléses tánczrendekkel kedveskedett.

Kilencz óra után a terem már teljesen megtelt a legszebb, a legelőkelőbb közönséggel. Nemcsak a III. kerület szép hölgyeit, előkelőségét láttuk ott csaknem teljes számmal, de igen számosan jöttek Budáról, vidékéről, sőt Pestről is, kik mindannyian hozzájárultak az est fényének emeléséhez megjelenésük által.

A terem már a legkáprázatosabb, legszebb képet nyujtotta, midőn pontban negyed tiz órakor Láng Györgyné, az egylet zászlóanyja és az estély Lady patronesse a Rákóczy induló hangjai mellett a terembe bevonult.

A Rákóczy induló elhangzása után a zene csárdást kezdett játszani, mire elkezdődött a táncz, mely a legnagyobb kedvvel és legjobb hangulattal szakadatlanul folyt a kora reggeli órákig. A jelen volt fiatalság dicséretére legyen mondva, hogy tornászoktól sem várt kedvvel, kitartással járták a tánczot.

Az első négyest több mint száz pár tánczolta.

A rendező bizottság legfényesebb jutalma, hogy a jelen volt hölgyek a legjobb tapasztalatokkal és az idei farsang legszebb emlékeivel fognak e szép, fényes, minden tekintetben sikerült és az összes várakozásokat is kielégitett estélyre visszagondolni, valamint az a tudat, hogy sikerük, diadaluk, győzelmük oly nagy, mely még legvérmesebb reményeiket, legélénkebb képzeletüket is felülmulta.

Itt adjuk a jelen volt hölgyek névsorát:

Leányok: Bendel Johanna, Beranek Gizella, Bonin Gizella, Botzenhardt Mariska, Cseresznyés Lujza, Deutsch Szidónia, Dummer Janka, Dvoracsek Emma, Eckhardt Paula, Gründler Vilma, Gyárfás Marianne, Hartig Józsa, Hartmann Róza, Hiermayer Anna, Hiermayer Emma, Horváth Anna, Holtzspach Paula, Holzbauer Zsófi, Fanczer Ella, Jarmer Irma, Kruppa Róza, Kugler Erzsike, Landa Ferike, Lehner Boriska, Lenz Margit, Linczenpolcz Róza, Mally Irma, Markovits Katicza, Milde Alice, Niggl nővérek, Nohn Boriska, Nohn Paula, Novotny Mili, Reinprecht Katicza, Roth Adél, Ruth Róza, Ruth Irma, Schopp Anna, Seger Róza, Sitz Hermina, Steiner Janka, Sturm Irma, Szemere Jolán, Perletter Irma, Tregele Ella, Tregele Emma, Tóth Paula, Weber Anna, Weber Róza, Wodicka Katalin és Zboray Milko.

Asszonyok: Czájlik Alajosné, Flory Józsefné, Frieschfeld Frigyesné, Gyárfás Sándorné, Gyulányi Adolfné, Hartig Gyuláné, Hegedüs Károlyné, Hiermayer Józsefné, Horváth Nándorné, Holtzspach Nándorné, özv. Janczer Ignáczné, Jarmer Nándorné, Krén Józsefné, Kruppa Károlyné, Kugler Józsefné, Lenz Jánosné, Linczenpolz Ferenczné, Milde Józsefné, özv. Nigglné, Nohn Józsefné, Novotny Antalné, Rácz Ferenczné, Ranzatto Jánosné, Reinprechtné, Renner Vilmosné, Roth Róbertné, Ruh Gézáné, Ruth Jánosné, Schinabeck Engelbertné, Schödl Istvánné, Steiner Mórné, özv. Sturm Mihályné, Szemére Jánosné, Szende Alajosné, Szende Antalné, Terletter Antalné, Terschák Frigyesné, Toth Ferenczné, Tregele Jakabné, Weber Antalné és Zboray Gyuláné.

Különfélék.

— **Ünnepély Garay Antal tiszteletére.** Garay Antalnak a krisztinavárosi elemi iskola kitünő igazgatójának 25 éves tanitóskodása emlékére f. hó február 14-én d. e. 11 órakor a krisztinatéri elemi iskola tornatermében ünnepélyt rendeznek. Garay Antal megérdemli ezt az ünneplést, mert nemcsak a tanügy terén szerzett magának tisztelt nevet, hanem a társadalom és jótékonyság terén folytatott hasznos müködésével is. A tanitói pálya nehéz és töviskékben gazdag. Az itt eltöltött éveket — épen ugy mint a katona háborus évei — kétszeresen lehet számitani. Az ünnepeltet az iskolaszék elnöke, az iskolaszék, a tantestület, küldöttségek, növendékek szóval, és a Harmonia dalkör dallal üdvözli. Estve az I-sö kerületi polgári körben közvacsora lessz. Vacsora jegyeket február hó 10-ig a tantestület tagjainál lehet kapni. Fogadja az ünnepelt a mi üdvözletünket is.

— **Új iskolaszéki elnök.** A II. ker. vizivárosi iskolaszék m. hó 31-én tartott ülésén Dr. Csorba Ferencz lemondása következtében Kollár Lajos ügyvédet s a kerület egyik lelkes vezérférfiát választották meg elnöknek. Kollár Lajos urat mi olyan embernek ismerjük, ki mindig sikerrel töltötte be azt a tisztséget, a melyre vállalkozott. Ez uj állásában is mindenesetre közmegelégedésre fog müködni, s a II. ker. iskolaügyének vezetése ezáltal a legjobb, legtapintatosabb kezekbe jutott. Alelnöknek az iskolaszék a leköszönt Duma György helyébe a kerület városbiráját: Hámpel Sándor urat választotta meg. Alig van a kerületben ember, a ki az iskolaügyért melegebben érdeklődnék. A választás itt is érdemes férfiut ért.

— **Kitüntetések.** A Gellért-hegyen elhelyezett királyi gyümölcsészeti intézet, a mult évben Szt.-Pétervárott rendezett nemzetközi kiállitás alkalmából nem kevesebb, mint három kitüntetésben részesült. Ugyanis az elismerő oklevélen s a kiállitási aranyérmen kivül még egy ezüst érmet is nyert. Megérthető lesz a jurynek ez a bőkezüsége akkor, ha tudjuk, hogy az intézet igazgatója Molnár István nem csupán, mint ilyen vett részt a kiállitásban, hanem a magyar osztály rendezését is vezette s igy is bőven reá szolgált a kitüntetésre.

— **Erkölcsnemesités?** Piszokba, szemétbe gázol egész nap a szemetes kocsis, a ki szeszszel telt fejével biztatja házról-házra lovait. Kora reggel, a midőn a tehetősebb lakók még hajnali édes álomra fordulnak meg, a kapu aljakban hangzik a csengetyü élesen, sivitva, cselédek kirohanására. Sárgára festett ládákkal, kosarakkal megtelik a ház előtti járó és az emberirtó folyadékkal telitett kocsis durva szitkozódása behangzik az utcza házsoraiba. A mi mocsok van a tó alján, ha felszinre kerül, nem olyan undoritó, mint ezeknek az embercknek öblös szájukból kiböffenő beszéd. A férfi idegei is megreszkednek ennek hallatára, s olyan borzongatás fogja el, mint midőn bűzös állati hullát lát. Hisz a sors kérlelhetlen végzete becsületes szülők gyermekét is belekényszeriti a szolgálatba, hol megakarja őrizni ártatlanságának tisztaságát, fénylő zománczát, — már a nő cselédeket értjük — s arcz pirulva kell hallgatnia a kapu mellett azokat az ocsmány szavakat, a melyeket a szemetes kocsitól kell hallania minden áldott reggel. Ugy tudjuk, hogy „Erkölcsnemesitő társaság“ is létezik a fő- és székvárosban, vajon Irányi Dániel örök álmával ez is örökre elszenderedett? Ha van állat védő intézet, gondoskodjanak valamiképen a lelkes kétlábu nőcselédek erkölcseiről is, hogy végre-valahára ne hangozzék az utcza a szemetes kocsisok trágár beszédeitől, piszkos szavaitól.

— **Kaszinó közgyülés Szent-Endrén.** A szent-endrei kaszinó január hó 20-án tartotta meg az évi közgyülését. A maglepő csinnal kidolgozott titkári jelentés felolvasása után, a mely arról tett tanuságot, hogy a kaszinónak ott tevékenyebb társadalmi akcziót kell folytatnia s csak ugy érheti el czélját, — megválasztották elnöknek a közbecsülés és kedveltségnek örvendő járásbirót, Rose Gyulát, igazgatónak egyhangulag a mindenki által ez állásra már régóta óhajtott Dimsits Kornélt, titkárnak az ottani társadalmi élet egyik legszimpatikusabb tagját, Kada Mihályt róm. kath. káplánt, ki csak is a közóhajnak engedett akkor, mikor a nagy fáradsággal járó tisztség viselésére másodszor is vállalkozott, pénztárnoknak Popovits Istvánt. A választmány tagyai lettek: a város népszerü polgármestere Dumtsa Jenő, Fadgyas János ügyvéd, Dr. Cséby Antal Szent-Endre város főorvosa, Vidovich Ferencz kir. aljárásbiró, Krecsárevits Miklós takarékpénztári pénztárnok, Popovits Theodosius honvéd-százados. A kaszinó ez idei müködése elé sokan kétkedve, mig mások a legnagyobb bizalommal, reménynyel tekintenek. A kaszinónak ez idő szerint 68 rendes s 29 vidéki tagja van.

— **A 100 éves Gotterhalte.** Folyó hó 12-én lessz éppen 100 éve annak, hogy Haydin a néphymnust az udvar előtt bemutatta. Száz éve tehát annak, hogy ez a zenedarab keletkezett, mely akármilyen szempontból tekintsük is, mint ária mindég értékes és meg látszik rajta Haydin müvészete.

A várbeli iskolaszék nevében ennek gondnoka dr. Kemény Xaver Ferencz köszönetet fejez ki Zimermann Fülöp urnak, ki január 20-án rendezett jótékony czélu tánczvigalom alkalmával szegény gyermekek fölruházására 8 frt 40 krnyi összeget gyüjtött és adott át az iskolaszék pénztárába.

— **A vallás és közoktatasügyi** m. kir. miniszter ur ő nagyméltósága 1894. évi 62.176. számu magas rendeletével K. J. Lányi Ernőnek „A szabadkézi rajz tanitásának módszere“ czimü könyvét, mint a mely sok értékes anyagot foglal magában, a rajztanárok figyelmébe és tanári könyvtárak számára ajánlani méltóztatott.

Fővárosi ügyek. Ifj. Csorba Ferencz interpellácziót intézett a polgármesterhez a miatt, hogy a vasut-társaságok igazgatói a vasuti albizottság megválasztásában részt vettek. A figyelemreméltó interpellácziót a jövő közgyülés tárgyalja. A közgyülésen Kollár Lajos is felszólalt a tőle megszokott erélylyel. A Margitsziget megvételét nem fogadta el a közgyülés.

— **Eötvös ünnepély.** Az „Eötvös-alap országos tanitói egyesület“ f. évi február hó 2-án (szombaton) délelőtt 10 órakor közgyülést tartott a VI. ker. Andrássy-uti állami felső leányiskola és polg. isk. tanitónő-képző-intézet dísztermében, — melyet báró Eötvös József emlékezetének megünneplésére szentelt. A közgyülésre hivatalosak voltak az „Eötvös-alap“ tagjai, a fővárosi tanárok, tanitók és tanitónők, valamint általában a népoktatásügy iránt érdeklődők. Megjelent br. Eötvös Lóránt, volt vallás- és közoktatásügyi miniszter is kit a jelenlevők élénk éljenzéssel fogadtak. A közgyülésen Péterfy Sándor elnökölt. Az ünnepély sorát a (budai) Paedagógium ifjuságának karéneke nyitotta meg, mely br. Eötvös Józsefnek ismert „Végrendelet“ czimü, s Beethoven által zenésitett költeményét énekelte. Utána a sorrend következő volt: 1) Elnöki megnyitó. Zichy Antaltól; 2) Emlék beszéd Br. Eötvös Józsefről, Peres Sándortól; 3) Titkári jelentés az „Eötvös-alap“ állapotáról; 4) Az „Eötvös-alap“ jótéteményeire vonatkozó pályázat kihirdetése; 5) Elnöki zárszó. Most ismét a Paedagógium ifjuságának énekkara énekelt egy „Imá“-t, mely utolsó sorának halk végeztével, 11 órakor az ünnepély is véget ért.

— **Császár bácsi.** Pestvármegyének egy régi, derek, kedves hivatalnoka halt meg: Császár bácsi. Igaz magyar ember volt, ki elveiből soha nem engedett. Inkább szegény ember maradt. Hivatalát pontosan töltötte be. Kötelességeihez mindég hü volt. A kedves öreg urat nemcsak a tisztviselők között, de tágasabb körben is előnyösen ismerték, mint jó polgárt és hazafit. Nyugodjék békével.

— **Választmányi ülés.** Az ó-budai tornaegylet f. hó 14-én este 8 órakor saját helyiségében választmányi ülést tart, melynek főtárgya a mulatságról szóló jelentés és a közgyülés napjának megállapitása.

— **Hangverseny a Ferencz József intézetben.** A Ferencz József intézet növendékei igen sikerült hangversenyt tartottak. A felolvasások és szavallatok ugyszintén a zene a kitünő nevelést igazolta. Dicséretet érdemel az igazgató már azért is, hogy Arany Jánostól szavaltak egy hazafias költeményt, nem pedig a Kiss József-féle készletből.

— **Hirdetmény.** A ker. előljáróság közhirré teszi, hogy hivatalos helyisége Vár, Szentháromság-utcza 2. szám alatt van, figyelmezteti egyuttal a t. közönséget, hogy minden közegészségi ártalmat, vonatkozzék az személyre, épületre, lakásra, műhelyre, udvarra, élelmi czikkre vagy egyébre, megfelelő gyors intézkedés végett közvetlenül a kerületi előljáróságnál jelentsen be. Az I. ker. előljáróság: Olhauser Pál s. k. előljáró.

— **Jótékonyság.** Az elzüllött gyermekek részére Otthont alapitó Nagypénteki ref. társaságba beléptek alapitó tagul 50 frttal: dr. Darabanth Jánosné Vinga és báró Podmaniczky Gézáné K.-Karthal; rendes tagul 10 frttal: özv. Benárd Lajosné, özv. K. Faragó Józsefné N.-Kőrös, Jámbor Gyula, Laky Kálmán, Lónyay Flóra Vácz, Pósa Béla Alsó-Pél, dr. Rozgonyi Sándor, Sarudy János Uj-Pest, Szathmári Lajos Vinga, Szük Ödönné Király-Helmecz, Sturmán György, Vásárhelyi József és Zoltai József; pártoló tagokul: Becker József, Mátyás Gábor és Perényi Dénes. Adományoztak: dr. Bernát István, Csánki Jánosné, Nyuka Juliánna R.-Palota és Kásztory Mihály Hodony 5—5 frt, dr. Hamary Béla 4 frt 50 kr, Takách László 4 frt 50 kr, T.-szt-miklósi confirm. l. Kutas Bálint 3 frt 40 kr, ó-budai ref. egyh. Mészáros Sámuel, Dely Zsigmond, Kasics Péter és Lévay Lajos Sárkeresztur 2—2 frt, özv. Baranyi Péterné 1 frt 50 kr, özv. Barsi Józsefné, Bereczky János Bölcske, Csáky István és dr. Genti Ármin Vinga, özv. Petrok Mihályné, Schäffer József, K. Tóth János H.-Böszörmény és T.-szt.-miklósi nő 1—1 frt, Emilia, Francziska, Lindenbach Samu Szt.-Benedek ée Vitéz János Senye 50—50 kr, Blau Borbála 30 kr, Csepregi János S.-Kiliti 20 kr. Budapesten, 1895-ik évi február 4-én Szöts Albert pénztárnok.

— **Meghivó.** Tisztelettel van szerencsém a nagyérdemü közönséget a február 9-től kezdve mindennap tartandó „női zenekarhoz“ meghivni, mely a Szarvastéri „azelőtt Kriszten-féle“ mostan általam birt kávéházamban Fiedler Leon karnagy vezetése alatt fog megtartatni. Tisztelettel Tomschey József, kávés.

— **Osszejövetelek.** A „Budapesti I., II. és III. kerületi szállodások, vendéglősök, borés sörmérők ipartársulatá“-nak tagjai társas összejövetelüket 1895. február 13-án Wagner Vilmos (I. Márvány-utcza 6.) tartják. — Az I. ker. nemzeti asztaltársaság 1895. február 12-én Kopper József (Szarvas-utcza 4.) vendéglőjében gyülekezik.

*

— **„Szt Lukács-fürdő-részvénytársaság Budapesten Téli kura** a kényelemmel és pompával berendezett isszapfürdőben, mely a szállodákkal egy épületet képez. **Uj!** Gyógykezelés zuhanynyal (Douche massage). Prospektust küld az igazgatóság, Budapesten.

Huszár Józsa férj. Gutvill Károlyné vizivárosi (II. ker. Corvin tér 1. sz.) tánczis kolájában a jelenlegi tanfolyamra még e hó 15-ig eszközölhetők a beiratások. Ugy délután mint este szép társaság van együtt már eddig is.

Birtokváltozások.

Budapest székes-főváros duna-jobbparti részén az utóbbi hét folyama alatt.

— Közli: **Fodor Kálmán.** —

1. A II-ik kerület, József-hegyen fekvő 5308. hrszámu 500 □-öl területü szőllő Kulka Ábrahámtól 450 frt vételárban Fried Máriára.

2. Az I. kerület Kutvölgyben fekvő 6764/c. hrszámu 825 □-öl területü szőllő Straub Márton és nejéről 1275 frt vételárban Stoll Nándor és nejére.

3. A II-ik kerület, Törökvészdülőben fekvő 5074. hrszámu 850 □-öl területü szőllő Metki István és nejéről 400 frt vételárban Halbauer Ferencz és nejére.

4. Az I-sö ker. Svábhegyen 6946. hrszám alatt fekvő 750 □-öl területü szőllő Sulzberger Ferenczről 600 frt vételárban Schleiner Jánosra.

5. A II-ik kerület Szegényház-utcza 11. sz. a. ház Kunn Ignácz és nejéről 11.600 frt vételárban Faludy Károlyné szül. Szounert Bertára.

6. Az I. ker. Gazdagréten (8736., 8737.) hrszám alatt felvett 2 hold 500 □-öl területü szőllő Ternyei Farkasról 2583 frt 10 kr. vételárban Ritter József és neje budaörsi lakosokra.

7. Az I-sö kerületben fekvő 541.542/a.—2. hrszámu 126 □-öl területü krisztinavárosi telek özv. Zaitz Józsefné és társairól 11.000 frt vételárban Illés Gyulára és nejére.

8. Az I-sö kerület Virányos dülőben fekvő 6644. hrszámu 1200 □-öl területü szőllő Veégh Elek és nejéről 1850 frt vételárban Krausz Dávid és nejére.

9. Az I-sö kerületben a Krisztina-körúton fekvő (716—718/9.) hrszámu ház felerésze özv. Richter Lászlónéról 6000 frt vételárban Selymessy Bélánéra.

10. A Várban, Fortuna-utcza 16. sz. a. fekvő ház Frint Albert és nejéről árveréseni vétel jogczimén 9300 frt vételárban Frint Antal és nejére.

11. Az I. ker. Kutvölgyben fekvő 6736. hrszámu 1114 □-öl területü szőllő Pollák Fülöpről 1200 frt vételárban Ripper Manóra.

12. Az I-sö kerületben Svábhegyen fekvő 6987. hrsz. 1150 □-öl területü szőllő Wendl testvérekről 750 frt vételárban Czike Imréné szül. Hoffer Lujzára.

13. A II. ker. Fő-utcza 60. sz. a. fekvő ház Hirsch Istvánné és társairól 60.000 frt vételárban Mandl Fülöp és nejére.

14. Az I-sö kerületben Vigadombon fekvő 1450 □-öl területü 8617. hrszámu szántó Mireisz Mihályné és társairól 400 frt vételárban Csulics Györgyre.

15. A III-ik kerületben Ó-Budán Pacsirta-utcza 3. szám alatt fekvő ház Haszmann Antal és nejéről 6250 frt vételárban Hubalek Károly és nejére.

16. Ó-Budán a Remete-hegyen 2123. hrszám alatt fekvő 1495 □-öl területü szántó Gittinger Pál és társairól 580 frt vételárban Szóka Jánosra.

17. Az I-sö kerület Orbán-hegyen 7434. hrszám alatt fekvő 1350 □-öl területü szőllő Kopper testvérekről 1500 frt vételárban Berényi Sándorra.

18. A III-ik kerületben Vörösvári-utcza 83. sz. a. fekvő ház egynegyed része Matzek Flóriánról szül. Wlas Borbálára.

19. Az I-sö kerületben Naphegyen (10.988—10.990—5/a.) hrszám alatt felvett 290 □-öl területü telek és két nyaraló Kramolin Alajosnéről 12.500 frt vételárban Reichmann Vincze és nejére.

20. Az I sö kerületben Gellérthegy-utcza 72 sz. alatt fekvő ház fele része Sulzberger Ferenczről 1000 frt vételárban Gáll Antal és nejére.

21. Az I. ker. Németvölgyben fekvő 7886. hrszámu 1 hold 600 □-öl területü szőllő Nepp Józsefről 1700 frt vételárban Móker Györgyre.

22. A II-ik kerület Zsigmond-utcza 12. számu ház Sváb Károly förendiházi tagról 24.500 frt vételárban Fischer Henrik gyárigazgatóra.

Mulatságok.

A katholikus legényegylet mulatsága. Február 3-án tartotta a „Budai kath. legény-egylet“ az ez idei farsangi tánczvigalmát, mely a rendezőség dicséretére legyen mondva, kitünően sikerült. Különösen a mükedvelői előadás. Szinre került: „A csiszolatlan gyémánt“ és „A mézeshetek után“ czimü, két, egy felvonásos darab, kitüntek különösen Heim Józsa k. a. (Mary,) Varga Ferencz (Józsi,) Faltusz Gusztáv (Br. Fényházy.) A darab sikere is leginkább a szini rendező Faltusz Gusztáv urnak tulajdonitható. Előadás után táncz volt, mely csak reggel 6 órakor ért véget, az első négyest 150 pár tánczolta, a másodikat 90 pár. Hölgyek közt jelen voltak. Asszonyok: Kornyiczky Frigyesné, Schmidt Vilmosné, Gézy Vilmosné, Köperczy Miklósné, Buvé Lajosné, özv. Petrok Istvánné, Schmidt Lajosné, Bereczky Ferenczné, Heim Józsefné, Reder Józsefné, Reiter Anna, Zanky Gizella, Kleinhaus Szidonia, Herites Matild, Lovrics Mihályné, Illy Jánosné, Patay Jánosné stb. Leányok: Neider Erzsike, Schmidt Margit, Ruzicska Gizella, Bereczky Gizella, Matulay Irma, Noszter Józsa, Gabner Gizella, Fricz Terike, Guzsvári Anna, Petrok Irma, Frisch nővérek, Jablonszky Vilma, Hinterstein nővérek, Krammel Berta, Gabriel nővérek, Burián Anna, Waag Irma, Csincsa Józsa, Heim nővérek, Trényi Róza, Gonda nővérek, Schnetzler Józsa, Löschmann Hermin, Lovrics nővérek, Wizelberger nővérek, Türlicz Katalin, Havasy Sárika, Kunyik Erzsébet, Krövik Ilonka, Kontics Irma stb. F. sz. Sch. dt.

— **Mulatság.** Az I. ker. kelenföldi kör könyvtárának alapja javára f. évi február hó 2-án Molnár Norbert vendéglős saját helyiségében Kelenföldön sikerült tánczestélyt rendezett, mely az emlitett könyvtár javára eddigelé 20 forint 14 krt jövedelmezett, mely összeg reménlhetőleg nehány frttal még növekedni fog, miután többen még nem számoltak el. Az első négyest 30 pár tánczolta. A szép számmal megjelent hölgyek közül a következőket sikerült feljegyezni: Asszonyok: Dániel Györgyné, Horváth Jánosné, Veisz Nándorné, Vachsberger Flóriánné és nővére, Kolb Gyuláné, Németh N.-né, Boronissza Zoltánné, Zsák Hugóné, Virághné, Tóth Nándorné, Matkovcsik Antalné, Virheim Rezsőné, Trindt Andrásné, Vincze Istvánné (Czeglédről), Saáry Antalné, Hanzmann Károlyné, Szabó Józsefné, Szlavkovszky Lajosné, Odal Józsefné. Leányok: Koller Jolánka, Dobrovics Irén és Margit, Veisz Paula, Andresz Katicza, Hajdu Margit és Etelka, Rudolf Emma, Segenwein Irma, Vincze Mariska (Czegléd), Kuszmann Anna, Albert Tini es Irén, Kratochvil Irma, Trautmann Margit stb. Felülfizettek: Lobmayer Mátyás 2 frt 80 kr, Kolb Gyula, 1 frt 50 kr, Herz Ármin 1 frt 10 kr, Párizs Vincze 1 frt 20 kr, Saxlehner Árpád 80 kr, Herzmann Ferencz 50 kr, Kommer Ferencz 50 krajczár, Voigt 50 kr, Vachsberger Flórián 60 krajczár, Trindt 50 kr, Dr. Sterlinger Samu 50 kr, Hein Sámuel 50 kr.

A budai tanitóegylet bálja f. hó 1-jén zajlott le a Medve-utczai „Fáczán“ termeiben fényes sikerrel. A budai tanitók igen helyes uton jártak, midőn arra törekedtek, hogy e minden évben ismétlődő tánczestélyük közönségét lehetőleg megválogassák. Olyan előkelő, finom publikumot már régen láttak a „Fáczán“ termei, minő a legutóbbi tanitóbálon egybesereglett szemünk és lelkünk gyönyörködtetésére. Az a sok szép üde leányarcz viruló tavaszt

varázsolt elénk a zord téli idény közepette. És milyen kedv, mennyi tűz, mennyi báj és kellem rejlett ez ifju erőkben! Mily fáradhatatlanul, mennyi kecscsel lejtették végig a fiatal párok hajualig az egyes tánczokat, azt leirni sem lehet. Kétségtelen, hogy ez a bál volt eddig a budai bálok elitje, melynek fényét emelte az isl hogy megjelent a közönség soraiban a II. ker. számos előkelő egyénisége, többek között Dr. Darányi Ignácz orsz. képv., Rupp Zsigmond kir. tanácsos, Kollár Lajos iskolaszéki elnök, Hámpel Sándor városbiró iskolaszéki alelnök, ás iskolaszék számos tagja, Schwetz Vilmos kir. segédtanf. stb., kik nagy érdeklődéssel hosszabb időt töltöttek a közönség soraiban. Az első négyesre mináegy 120 pár állott fel, ugy hogy a tagas terem bizony-bizony szüknek bizonyult. A jelenvolt hölgyek közül a következők neveit jegyezbettük fel: Lányok: Bertalan Irén, Bertalan Hermin, Berger Margit, Bauer Matild, Barlay Irén, Czeiner Margit, Czeiner Stefike, Dobszay Anna, Frey Anna, Fröschl Mariska, Gáspárdy Aranka, Gácsy Mariska, Hámpel Ilona, Héger Ida, Héger Lujza, Jászay Olga, Kovács Mariska, Kozma Aranka, Knazoviczky nővérek, Klimkó Emilia, Liebhardt Fánni, Loydolt Hermin, Matolay Irma, Melcher Irma, Molnár Eleonora, (Gyuró), Oberhuber nővérek, Oslányi Emma, Quikker Mariska, Szügyi Giauska, Szőke Erzsike, Szőke Jolán, Schiller Mariska, Szalay Lujza, Szalay Zsófika, Straub Gizella, Stuchlik Józsa, Szilaveczky Margit, Thuránszky Irén, Themleitner Irma, (Sárköz-Ujlak), Tóth Janka, Tiszay Elza, Tomheiser nővérek, Ványa Mariska, Wiesenberger Róza, Zipser Anna. Asszonyok: Barlay Gyuláné, Beniczkyné, Czeiner Józsefné, Dörre Tivadarné, Dobszay Ignáczné, Dobrovics N.-né, Farkas Elekné, Fröschl Gusztávné, Frey Alajosné, Gácsy Ferenczné, Grolig Józsefné, özv. Hangl Józsefné, ifj. Hangl Józsefné, özv. Héger N.-ná, Koncsek Lajosné, Kozma Gyuláné, Klimkó Antalné, Kovács Ferenczné, Liebhardt Antalné, Matolayné, Muschál Imréné, Melcher Józsefné, Niedermayer Ádámné, Nugy Lászlóné, Oslányi Mórné, özv. Oberhuberné, Quikker Mihályné, Riskó Gézáné, Rákos Istvánné, Schwetz Vilmosné, Schiller Györgyné, Straub Tivadarné, Somlyay Józsefné, Szügyi Jzsefné, Szálaveczky Antalné, Szőke Endréné, Szalay Istvánné, Trájtler Károlyné, Tóth Kálmánné, Tihameczkyné, Ványa Henrikné, Vogl Józsefné. A minden tekintetben fényesen sikerült tánczestély a tanitóegylet jótékony segélyalapjának is szépen jövedelmezett.

Házi mulatság. I. kerület Krisztinavárosban a „Pplitikus Greislerhez“ czimzett jó hirü vendéglőben a törzsvendégek fiatalabb része folyó hó 6-án tréfás tombolával összekötött házi mulatságot rendezett, melyen igen szép közönség gyült egybe, kik a legvidámabb hangulatban s egy sikerült musatság kedves emlékével távoztak reggél 6 órakor. A jelen volt szép hölgyek közül a következőket sikerült feljegyezni. Asszonyok: Barthés Teréz, özv. Brünich Kérolyné, Csapek Károlyné, Donhauser Józsefné, Füredi Alajosné, Gedeon Andrásné, Harmati Józsefné, Heinrich Hugóné, Hilbertk Paulin, Horváth Pálné, Jámbory Kálmánné, Király Béláné, Kovács Zsigmondné, Linzbauer Józsefné, Loibl Győzőné, Pázmándy Istvánné, Pfeifer Hermina, Schwartz Sándorné, Seide Józsefné, Smertnick Adolfné, Telkes Simonné, Wabricska Jánosné és Vitál Tihamérné. Leányok: Adelsberger Jolán, Aschner Mariska, Baranyai Anna és Margit, Binder Matild, Bosnyákovits Katicza, Csapek Katicza, Donhauser Gizella, Endrédi Erzsike és Gizella, Heinrich Vilma, Hilebrandt Erzsike és Lujza, Jámbory Kornélia, Király Böske, Krengel Blanka, Kovács Mariska, Petrik Irma és Teréz, Prokcsek Zsófia, Stöckel Irma. Wabricska Irma és Vitál nővérek stb.

Tánczvigalom. A „Budapesti iparossegédek egyesülete“ helyiségében (II., Iskola-utcza 18. sz. a.) f. évi február hó 10-én Baumgarten Alajos felolvasást tart „A nap melege“ czimen. A felolvasás után teaestélylyel egybekötött tánczvigalom lesz.

Tornászbál. A budai tornaegylet által márczius 9-én rendezendő bál fényes lesz. Eleve meg van győződve a közönség, hogy az ez alkalomra gyönyörü tánczteremmé alakitott tornacsarnokban nehány emlékezetes órát fognak tölteni Radics Béla kitünő zenéje mellett a fiatal tornászokkal, kik minden alkalmat megragadnak — nyáron a lawn-tennis pályán, télen a jégen és tánczteremben — hogy Buda elite-közönségét mulattassák. — Az ott megjelenők fényes bizonyitékát fogják adni annak, hogy a budai tornaegylet tagjai az első helyet foglalják el a budai társadalmi életben s őszinte örömmel adják rokonszenvüknek ujabb jelét. A régi gavallér-szokáshoz képest a bál költségeit ez idén is a bál rendező-bizottsága viseli, belépőjegyül a névre szóló meghivót tekintvén, melyeket már e napokban fognak szétküldeni. — A tornász-jellegü tánczrendek is bizonyára kedves emléket fognak képezni a tánczosnőknek. A bálnak fényes sikere bizonyára ujabb hiveket fog szerezni a budai tornaegyletnek, a melynek kebelében a kedélyesség, jókedv soha sem fog hiányozni. — A régi hirnévnek örvendő „Tornászbál“ rendezőbizottságának névsorát itt közöljük: elnök dr. Tőry József, alelnökök: dr. Porteleky László és Alkér Ernő, pénztáros: dr. Ernyey Pál, jegyző: Papp Vilmos, bizottsági tagok: Ballassa Gyula, Bernáth Viktor, Biscara Endre, Brunner Vilmos, Dr. Ernyey Lipót, Féry Pál, Fleischer Károly, Follért Károly, Hanskarl Ernő, ifj. Hanskarl Sán-Haris Jenő, Harmatzy Loránt, Holfeld Henrik, Holfeld Pál, Kiss József, Kleeberg Vilmos, Kollár Lajos, Kortsák Ferencz, Kováts Endre, Lutter Nándor, Mambriny Gyula, Masierevits Miklós, Niertit Dezső, Palmer Arthur, Pantl Kálmán, Pfeffer Ferencz, Piller Arthur, Rehák Arthur, Renkey Gyula, Sztehló Aladár, Tichtl János, ifj. Ujhelyi Sándor, Vassiek László, Wein Dezső és Wettstein Gyula.

Kérjük a vidéki bálrendezőségeket, hogy a mulatságokról előleges jelentést és kimeritő tudósiiásokat lehető gyorsan küldeni szivesked-jenek. Felülfizetések közlésére is igényt tarthatnak előfizetőink.

A farsang alkalmából felhivjuk a budai bálok rendezőségét, hogy adakozzanak a magyar irók segélyegyletére Az adományok Vadnay Károly nevére küldendők IV. Magyar-utcza.

A szerkesztő üzenete.

Turisták lapjának. A beküldött példányt köszönettel vettük. A »Buda és Vidéke« viszonzás reményében, teljes erővel támogatja a közhasznu egyesületet. Kérjük a szerkesztőségnek czimét, hogy a megtiszteltetést csere utján viszonozni szerencsénk lehessen.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:
Mindszenti Erdélyi Gyula.

Az egyesült budapesti fővárosi takarékpénztár
RENDES KÖZGYÜLÉSÉT

folyó évi február hó 21-én délutáni 4 órakor

központi osztályában (V. ker., Dorottya-utcza 4. szám alatt, saját épületében) tartja, melyhez a t. cz. részvényesek az alapszabályok 12., 14. és 15. §§-ai értelmében tisztelettel meghivatnak.

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentésének, valamint a mult évi zárszámadásoknak előterjesztése, a mérleg megállapitása, a nyereség felosztása iránti határozathozattal, s az igazgatóság és a felügyelő-bizottság részére a felmentvény megszavazása.
2. Az alaptőke felemelése, ebből kifolyólag.
3. Az alapszabályok 4. §-ának módositása.
4. Öt felügyelő-bizottsági tagnak választása három évre.

☛ Azon t. cz. részvényesek, kik a közgyülésen résztvenni s szavazati jogukat személyesen vagy más meghatalmazott részvényes által gyakorolni óhajtják, sziveskedjenek az alapszabályok 18. és 20. §§-ai értelmében legkésőbb 1894. deczember hó végeig saját nevükre irt részvényeiket legkésőbben 3 nappal a közgyüles előtt a takarékpénztár központi vagy budai osztályában. V. ker., Dorottya-utcza 4. szám, vagy II. ker., Fő-utcza 2. szám letenni; ugyanott a megvizsgált 1894. évi zárszámadások és a felügyelő-bizottsági jelentés példányai az alapszabályok 147. §-a értelmében átvehetők.

Budapesten, 1895. évi február hó 4-én.

Az egyesült budapesti fővárosi takarékpénztár igazgatósága.

Van szerencsém a t. cz. közönség becses figyelmébe ajánlani a

krisztinavárosi
CASINO-SÖRCSARNOKOT,

mely a legujabb kor igényeinek megfelelően, kényelemmel és fényesen van berendezve.

Külön szobák, továbbá bál és hangversenyek tartására termek ugy az emeleten, mint földszinten rendelkezésre állanak.

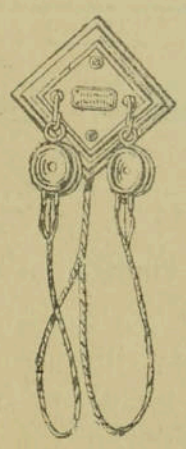
☛ **Ma zene!** ☚

BARABÁS JÓZSEF.

TELEFON-HIRMONDÓ

VÁLLALAT

VII. ker., Kerepesi-ut 22. sz.

A teljesen átalakitott és ujjászervezett Telefon Hirmondó vállalat előfizetésre hivja föl a közönséget. Az előfizetési dij naponként 5 kraj»zár, csakhogy az előfizető kötelezi magát egy évi előfizetésre, azaz 28 frt befizetésére. Az előfizetőnek ennél több költsége nincsen, mert a bevezetés és fölszerelés is teljesen dijtalan. A hirek felolvasása előre megállapitott és beosztott napirend szerint történik, azaz minden órában más más rovat alá tartozó hirek olvastatnak fel. Ezt a napirendet az előfizetők és a válla at iránt érdeklődők nyomtatásban kapják meg.

Jelentkezéseket elfogad és közvetit a Buda és Vidéke kiadóhivatala.

E napirend szerint naponként többször kerülnek felolvasás alá a

Budapestre érkezett fontos táviratok,
az összes érdekes helyi események,
naponként ötször pontos megbizható és kimeritő tudósitások az érték- és terménytőzsdéről,
országos, megyei, városi hirek és hirdetmények,
jelentések a biróságok és törvényszékek ügyrendjéről,
klubbok, egyletek, tudományos és irodalmi társaságok hirei,
a Budapesti Közlöny hirei részletes kivonatban és mindaz a mi a közönséget érdekli müvészet, irodalom, sport és divat terén.

E hirekkel szolgálja nsppal a

Telefon Hirmondó

a közönség pontos és gyors értesülését,

☛ **minden este** ☚

pedig szórakoztatja előfizetőit **jelesebb müvészek énekével, zeneelőadásával és szavalatával.**

Érdekes monológok, kettős jelenetek kerülnek előadásra.

A szóló-énekesek és hangszereken kivül ének- és zenekarok előadása szórakoztatja az előfizetőket.

Befejezésül felolvasás alá kerülnek az este érkezett táviratok, a délutáni és esti helyi hirek és tudósitások a szinházakban folyó előadásokról, konczertekről és az érdekes helyi eseményekről.

Nappal hasznos — este szorakoztató!

Vendéglő az „Alaguthoz“.

Minden vasár- és ünnepnap hangverseny Kutschera zongora-művész közreműködésével, **pont 10 órakor villanyos zene-egyveleg**.

Jó italok és izletes ételekről, valamint előzékeny kiszolgálásról gondoskodva van.

Számos látogatást kér

Schlaucher Ferencz,
vendéglős.
Krisztinaváros, az Alagutnál.

GANZ és TÁRSA

vasöntöde és gépgyár-részvény-társ. Budapesten.

Gáz- és Petroleum-motorok álló vagy fekvő, egy vagy két hengerrel.

Készit:

A) gépeket és épitési munkákat, teljes malomberendezéseket, vasutt kocsikat és vasuti fölszereléseket, transmissiókat.

Speczialitásai:

B) **kéregöntvény** vasuti kerekek, váltók, zuzóművek, hengerek-és ágyúgolyókhoz.

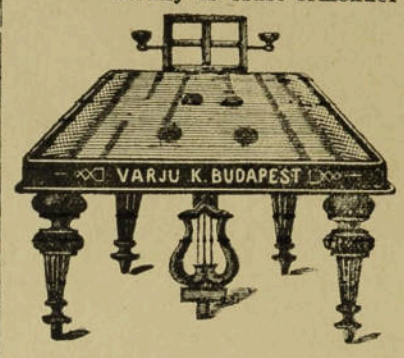
Hengerszékek kéregöntetü hengerekkel mind a magas malmászathoz, mind pedig a parasztra őrléshez s **egész malomberendezések.**

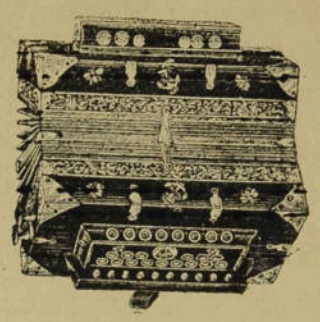
Facsiszoláshoz, papir- és czelluloza-gyartashoz való gépek. Vizikereket nagy sikerrel pótló **turbinák.**

Villamos világitas nagy távolságra is a motortól.

Zsilipek, csővezetékek, frictiós kapcsolások, rotatiós dynamométerek. Aczélöntés.

Arany és ezüst érmekkel kitüntetett hangszer-ipar

VARJU KÁROLY

császár és királyi szabadalmazott hangszer-ipar.

Budapest, VIII., Kerepesi-út 47. sz.

Ajánlja saját gyártmányú hangszereit, különösen erős, tiszta **csengő hangú czimbalmait** jótállás mellett; továbbá **harmonika, hegedü, fuvola** és egyébb hangszer nálam 15%-kal olcsóbb, mint bárhol. — Most jelent meg a magyar **harmonika iskola**, az egy soros harmonikához 32 válogatott legszebb dallal, melynek segélyével fél óra alatt megtanulhat a harmonikákon játszani, ára 90 kr., mely összeg beküldése mellett bérmentve küldi meg a kiadó, **Varju Károly.**

Képes nagy árjegyzék ingyen küldetik.

RÖVID- ÉS SZÖVÖTT ARUK

ALBINI LAJOS

ezelőtt

Reinl József

II, ker., Fő-utcza 40. sz. a.

Ajánlja raktárát kész férfi fehérneműekben, kizárólag saját készitmény. Divatos **nyakkendők, gallérok és kézelők, jó minőségü nadrágtartók s finom báli clacé keztyük.**

Továbbá dús választék, csipke, bársony és selyem szalagokban, fekete és divatszinü sürah. Csipke, selyem és Chenillia kendők.

Végre nagy raktár egyszerü és finomabb kivitelü női, leány és gyermek kötényekben.

KÉZI MUNKÁHOZ TARTOZÓ CZIKKEK — MINDENNEMÜ SZABÓ KELLÉK

VÁSZON, KANAVÁSZ ÉS CHIFFON

Egész ház egy 3 ablakos-, egy 2 ablakos-, egy kis szoba, konyha, veranda, kamra, nagy kerttel gyönyörü fekvésben Istenhegyi-ut 31. sz., a déli vaspálya-udvarhoz 15 perczre, évi 300 frtért bérbeadó Rosenstein Lipót tulajdonos, Pest, Nádor-utcza 12. sz.

Ungváry László czeglédi faiskolája részére megrendeléseket Szombathy Kálmán Sashegy fogad el. A minták megérkeztek. Árjegyzék ingyen.

Értesités.

Van szerencsém a tisztelt közönség becses tudomására hozni, hogy Szerényi Béla úrnak a **Svábhegyen** ujonnan épült házában **a nap minden idejében** mindennemü **sütemény és pecsenye megsütésére alkalmas kemenczét** épitettem a mélyen tisztelt közönség kényelmére.

Magamat a tisztelt közönség pártfogásába ajánlva, maradok

kiváló tisztelettel

Löwenstein Antal.

cs. és kir. udv. sütömester.

Árverési hirdetmény.

A néhai Müller Venczel hagyatékához tartozó, III. ker. Föld-utcza 47. sz. és III. Szőllőkert-utcza 44. sz. a. fekvő **házak,** 17 drb. szántó és legelő föld, 10% bánatpénz letétele mellett, az **1895. évi február hó 16-án d. e. 10 órakor III. Föld utcza 47. számu háznál tartandó nyilvános árverésen eladatnak.**

A feltételek Rupp Zsigmond bpesti kir. közjegyző irodájában (II. Fő-utcza 1. sz.) megtekinthetők.

MATTONI-FÉLE

GIESSHÜBLER

legtisztább égvényes savanyukút

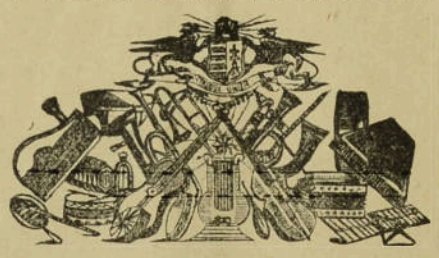
Stowasser J.

hangszergyáros.

Cász. és kir. hadsereg szállitója.

BUDAPEST,

II. kerület, Lánczhid-utcza 5. szám.

Nagy berendezett választékos raktár minden e szakmába vágó tárgyakból, **kézi harmonika** még eddig elérhetetlen erős hang és tartóssággal.

Minden néven nevezendő s e szakmába vagó javitások pontosan és jutányosan eszközöltetnek.

Árjegyzéket dijmentesen küld.

SZT.-MARGITSZIGETI

ÜDITŐVIZ

a legkivánlóbb és legolcsóbb bakteriamentes

asztali savanyúviz

és

egészség-ápoló ital.

Kitünő eredménynyel használtatik:

Köszvény-, gyomor- és bélbajoknál, garat-, gége-, tüdő- és hólyaghurutnál.

Kapható: **Legtöbb gyógyszertárban, ásványviz-, füszerkereskedésben és vendéglőben.**

FŐRAKTÁR

WERNER ADOLF-nál.

(FRUM ISTVÁN UTÓDA)

Budapest, II., Batthyány-utcza 3. szám.

Telefon 90—97.

Főherczegi Szt.-Margitszigeti felügyelőség

Siposs Antal

m. zeneakadémiájában

(Kecskeméti-utcza 14. sz. alatt).

A II-ik félévre a beiratkozás már folyamatban van. A tanszakok, a melyekre növendékek jelentkezhetnek a következők: **zongora**, kezdettől a magas kimüvelésig; **zeneelmélet** és zeneszerzéstan, magán- és karének. Női osztályok: két óránkint 8 tanoncz, hétfő, péntek; ifjak: kedd, csütörtök, szombat 5—7-ig. A beiratás a déle őtti órákban eszközöltetik.

BANK ÉS VÁLTÓ-ÜZLET

Beimel Lajos fiókja

TELEFON! II., fő-utcza 5. sz. TELEFON!

Értékpapirok, arany és ezüst pénznemüek vétele és eladása.

Előleg mindennemü értékpapirra.

Tőzsdemegbizásokat előnyösen eszközlünk.

Igérvények minden huzáshoz.

Nyomatott Heisler J. kö- és könyvnyomdájában. Budapest, II. Várkertrakpart 1. sz. (Kluseman-féle ház.)

Budapest, 1895. IV. évfolyam 7. sz. Vasárnap, február 17.

BUDA ÉS VIDÉKE

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI ÉS TÁRSADALMI HETILAP

Az I. kerületi polgári kör,

II. ker. polgári kör, a krisztinavárosi vöröskereszt-egylet és a budai kereskedő-társulat stb. közlönye.

KIADÓ-HIVATAL, hol előfizetni lehet és hirdetések felvétetnek; I. ker. Alkotás-utcza 12/a. Szőke-ház.

Megjelenik minden vasárnap. Előfizetési árak: Egész évre 12 korona, félvre 6 korona, évnegyedre 3 korona. Egyes szám ára 24 fillér.

SZERKESZTŐSÉG, I. ker., Alkotás-utcza 12/a. Szőke-ház. kéziratokat és közleményeket ide kérjük küldeni.

A községi törvény reviziója.

A lelépett kormánynak a közigazgatási reformra vonatkozó elvei a Hieronymi hagyatékát képező „posthumus“ törvényjavaslatban kerültek napfényre.

Sokat foglalkoznak ezzel az előadói tervezettel ugy a napi, mint a szaklapok; — s minthogy lapunk is czimében viseli a közigazgatási jelleget, tehát mi sem hagyhatjuk szó nélkül a községi adminisztráczió átalakitása, javitása és megujitása, szóval változtatása tárgyában megindult mozgalmat

Erre nézve felkértük Navarra József, Borosjenő község jegyzőjét, lapunk régi jó barátját, a ki szives volt alábbiakban egyéni véleményét nyilvánitani, hogy miként lennének reformálandók községeink.

A beküldött sorokból is látni, hogy munkatársunk nem hive a föltétlen államositásnak, hanem inkább féltékeny őre a községi autonomiának.

Adjuk a czikket kommentár nélkül, a mint következik:

A községek rendezéséről.

I.

A község nevéről és területéről.

Bármely község neve a képviselőtestületnek a vármegye törvényhatósági bizottsága által támogatott kérelmére a m. kir. belügyminiszterium által megváltoztatható.

Ez áll a bármiként keletkezett uj községek elnevezésére nézve is.

A községhez tartozó terület csatlakozás, egyesités vagy átkebeleztetés folytán a képviselőtestület és az illető birtokosoknak a vármegye által támogatott kivánatára a belügyminiszter által szintén megváltoztatható.

Minden területnek valamely községhez kell tartoznia.

Valamely pusztai, havasi, majorsági vagy más beékelt, illetőleg az egyik vagy másik községgel összefüggő gazdászati területnek közigazgatásilag az illető szomszéd községhez való csatoltatásánál, vagy egyesitésénél, egy vagy több pusztának avagy különböző határrészleteknek kisközséggé, egy vagy több kisközségnek önálló nagy községgé, nagy községnek rendezett tanácsu várossá és viszont a rendezett tanácsu városnak nagy községgé, nagy községnek egy vagy több kis községgé, kis községnek egy vagy több pusztává való átalakitásánál, illetőleg az összeépült vagy egymáshoz közelfekvő községek egyesitésénél, valamint a bármiként alakult uj községek szervezésénél az 1871. évi XVIII. t.-cz. 21. 134—139, az 1886. évi XXII. t.-cz. 19., 20 és 148—163. §§-ainak a Hieronymi-féle törvényjavaslat 1—9. §§-aival módositandó intézkedése szerinti eljárás lenne követendő.

II.

A községbeni lakhatásról és a letelepedésről.

Ugy a belföldiek, mint különösen a külföldieknek a községbeni lakhatás és letelepülhetés tekintetében, ezen szándékuknak a községi előljáróságnál leendő bejelentése pénzbirság és illetőleg kiutasitás terhe alatt kötelezőleg elrendelendő.

A község területére költözött belföldi avagy külföldinek a lakhatásra és településre nézve az engedély meg nem adható, ha az illető az 1886. évi XXII. t.-cz. 9. §. a) és b) alatti kifogások alá esik.

A lakhatási vagy települési engedélyt nyert belföldi a község illetőségi kötelékébe felvettnek még nem tekinthető.

A tartózkodási engedélyt nem nyert külföldi a községből kitiltható és a községi előljáróság által a rendőri kényszer alkalmazásával távozásra szoritható.

III.

A községek illetőségi kötelékéről.

A községi illetőségről az 1871. évi XVIII. t.-cz. 6—19. és az 1886. évi XXII. t.-cz. 5—18. §§-ainak az időközben hozott felsőbb hatósági elvi jelentőségü határo-

„A BUDA és VIDÉKE“ TÁRCZAJA.

Napoleon és Mohamed.

— Az epileptikus jellem szempontjából. —

Irta és felolvasta a III. kerületi kör estélyén:

Mittelmann Bernát dr.

(Folyt. és vége.)

Az ellenmondásnak nem türése szintén jellemző epilepsziára. Görcsös rohamai és álomlátásai egyre sürübbek. Ő ezeket égi hatalmaknak tulajdonitja, hogy Gábriel angyal neki kétszer megjelent. Első hivői felesége, két lánya egy rabszolgája és Abuh-Bekr finom kedélyü barátja, ki tanainak ethikai részére gyakorolt befolyást.

Többi rokona és a mekkaiak bolondnak tartják és Mekkából kikergetik. Ő a Jartrid nemzetségből 73 hivőt megnyer, ezeket fölfegyverkezve fölépiti az első mecsetet. Ekkor lassan megszaporodnak hivei. Hogy Medina zsidóságát megnyerje erősen közeledik felfogásukhoz, de mert ez hiába volt, esküdt ellenségük lesz.

50 éves korában ujra nősül és ettől fogva egyre szaporitja háremét. Az érzéki világnak ilyen elhatalmasodása szintén jellemző az epileptikusra. Tanait ezentul ugy terjeszti, hogy a Syriába induló karavánokat erővel kényszeriti az ujhit elfogadására. Egy alkalommal kétszáz zsidót — a ki igy Syriába készült és felfogásának ellenállottak egyszerüen lemészárolt. Ilyen bosszu cselekedetre, más vallás alapitóknál, kik egészséges jellemüek, hasztalan keresünk példát.

Legyőzi a koresitákat, megnyeri Mekkát és vele több arabs tkrzset. Már 10,000 harczossal indul Arábiának a melyet erővel térit át az Islamra. Utolsó tervét Bizáncz meghóditását a halál szakitotta meg, mely heves lázálmok és haluczinácziók közt következett be.

Tanai jellemzők az epileptikus bizonyos fajára. A spekulativ ész teljes hiányában van. Rendszere nincs, már csak azért sem, mert nem következetes. Felfogása az Istenről és tulajdonságairól, a Sátánról, a tulvilági jutalmazás és bünhődésről teljesen zsidófelfogásuak. Csak ugy vette át a történelmi aparátust a mozáismustól, sőt a korán jogszabályai zsidó mintára készültek. Különben a zsidósággal neki nem volt differenciája, csak az, hogy sem őt, sem Jézust prófétának elismerni nem akarja.

Osszehasonlitlanul kevesebbet vett át a kereszténységtől. A trinitást és kisztiologiát föltétlenül elveti. A jónak és rossznak felfogása tökéletesen arabs felfogás. A mi csekély tanaiban a sajátos, az csak öntudatlan modifikacziója annak, amit hallott, pld. hogy az angyalokat kasztokra osztja.

Következetlenségére vall, hogy fatalizmust Isten föltétlen rendelkezésére tanitja, evvel harczosainak elszántságát akarta növelni, de moralis szabályaiban saabad akaratot tanit. Ez a kontradikczió sohsem jutott öntudatára. Epileptikusra jellemző önösség van két legfőbb tételében: egy az Isten, de Mohamed az ő prófétája; a másik, hogy 6 kinyilatkoztatás volt: Ádámnál, Noénál és Ábrahámnál, Mózesnél, Jézusnál de legfőbb képen nála, de több nem lesz, ő a próféták pecsétje, ki kardot kapott a hitetlenség kiirtására.

E pontnál álljunk meg, mert ez nagyon jellemző. Álljunk meg egy röpke összehasonlitásra két más vallás alapitóval.

Az egy istenség fogalmával ajándékozza meg Mózes nemzetét. Kiválasztott népnek mondja és evvel rajongó nemzeti öntudatot önt beléjük. A 10 parancsolat elveivel ismerteti meg, a melyek örök érvényü társadalmi törvényeket foglalnak magukban. És ő, ki egy életet áldozott nemzetének, midőn azt az államalkotásra érettnek nézi, ki az uralkodásnak csak kinjait ismerte, midőn örömeit is élvezhetné, visszavonul, a Horeb-hegyére megy meghalni. Az önzetlen nemzeti szolgálat, az önfeláldozó nemzeti hős ragyogó példáját hagyta az emberiségnek.

A keresztény vallás alaphite a szeretet istenét mutatja be, ki előtt minden ember egyenlő. Az emberi jogok és méltóság proklamálását nem a franczia forradalomtól, de 2000 év előtti müködésétől kell datálni. Galileia keleti részéből, hol hivei közt biztonságban volt, elmegy Jeruzsálembe elleneinek főfészkébe, ott a templom előcsarnokában demonstrál az uralkodó tekintélyek praxisa ellen, és azért husvét első reggelén a nap már az ő keresztjére sütött ki. A biztos halálnak direkt fölkeresése, az eszme propagalása érdekében egyedül álló és imponáló jelenség volt az emberiség szemében.

zatokban és döntvényekben fellelhető elvekkel leendő kiegészitése által külön törvényben lenne intézkedés teendő.

IV.

A községek jellegéről és teendőiről.

A községek lehetnek:

a) önálló nagy községek vagy mezővárosok, melyek ugy az önkormányzati, mint a közigazgatási teendőket maguk teljesitik, és

b) falvak, melyek az önkormányzatot saját erejükből ugyan, a közigazgatást azonban szövetkezés utján teljesitik.

Az ekként szövetkezett kisközségek alkotnak egy községi kört, melynek beosztása, székhelye és elnevezése iránt az illető községek és a vármegye meghallgatásával a kir. kormány intézkedik.

A községi kör valamennyi községének ugyanahoz a vármegyéhez és közigazgatási járáshoz, valamint ugyanahoz az adóhivatalhoz és járásbirósághoz kell tartoznia.

A rendezett tanácsu és törvényhatósági joggal felruházott városokról külön törvény alkotandó.

A község önkormányzati teendőihez tartoznak a község szorosan vett belügyei, mint a milyenek:

1. a község háztartása,
2. a községi vagyon kezelése,
3. a szervezkedés,
4. a beligazgatás,
5. a belrendészet, továbbá
6. a gazdasági, közmivelődési, közerkölcsi és erkölcsnemesitő ügyek, valamint
7. a szegényügy ellátása.

Ezekre nézve a község statutumokat alkothat és határozatait saját választott közegei által hajtatja végre.

A község közigazgatási feladatát képezi:

1. az adóügyek,
2. a biráskodás,
3. a gyámhatósági ügyek,
4. a katonaügyek,
5. a köz- és állategészségi ügyek,
6. a közoktatási ügyek, valamint
7. a rendőrhatósági ügyek ellátása.

Ezekre nézve a község alkothat ugyan a saját területére jogérvényes és mindenkit kötelező szabályrendeleteket, de az ez érdemi határozatok végrehajtására a községi elöljárósághoz beosztott kormány-közegek vannak hivatva.

A Hieronymi-féle törvényjavaslat 149—153. §§-aiban körvonalozott jogelvek szerint a hegyi-, a köz-, a mezei-, a piaczi-, a tüz-, az ut- és a vásári rendészet lenne a községi rendőrhatóság illetékességébe utalandó.

(Vége köv.)

Lassan haladunk.

Bizony mind édes-kevés az, a mit mi itt a budai részeken a magyarosodás terén elkövetünk, és hamarabb lesz Budakesz, Békás-Megyer és Kaláz tiszta magyar község, mint Budának egyes kerületei tiszta magyar városrészek.

Ez igaz, — és őszinte keserüség vonul át minden során annak a levélnek, a melyet lapunk egy jó barátja küldött hozzánk, a ki a fő- és székvárosi magyar egyesületnek évek hosszu során át lelkes és buzgó tagja.

Majd igy folytatja: Szomoru a mi lelkünk itt a II-ik kerületben s a honfiui érzés mindig átnyilamlik szivünkön, valahányszor, azaz hogy minden Isten áldott nap, csak német szóra ébredünk.

Ne kendőzzük, ne szépitsük a dolgot tisztelt szerkesztő uram, az ön igazi magyar tolla se perczeg oly jól a papiron, ha kénytelenkelletlen nem jár el oly szigorral a germanizatorok ellen, mint a miképen ezek már régen rászolgáltak.

De hát mit tegyünk! A Buda és Vidéke heti lap, igaz hogy küzd a magyarositás szent eszméje mellett kitartóan, de nekem ugy tetszik — és azért bocsánatot is kérek a tisztelt szerkesztő urtól, — nem elég tüzzel.

Az én vérmérsékletem más! Lehet, hogy csak árthatnék a szent ügynek, s lehet, hogy lelkem sugallta buzgalmam visszahatást okozna s egy tizeddel még hátrább vetne, de én társadalmi uton is irgalmat nem ismerve pellengérre állitanám azokat, kik bár tudnak magyarul, de németül beszélnek.

Azt hiszi tisztelt szerkesztő uram, hogy ezek száma kevés? Csalódik! Jöjjön csak egyszer az Albrecht-utra, fel a Jezsuita-lépcsőn csak a Mátyás-templomig abban az időben, a midőn a hivatalnokokat ontja az óra mutató déli 2-tese, és megdöbbenve fogja tapasztalni, mint száll, vitéz és hős magyaroknak véröntözte, Mátyás-király lakta várfalak felé, suttogva, alattomban, csendesen, mintegy lesből a német szó.

És ezek az urak nem szégyenlik magukat. A czivilizácziónak elérték ugyan azt a fokát hogy pennával kereshetik meg kenyeröket, de azt elég ildomtalanul elfelejtik, hogy ezt a kenyeret szájokba a magyar állam adja.

Ezek az urak magyar nyelven irják meg nyugtáikat a m. kir. közp. állampénztárhoz, hogy otthon, utczán, nyilvános helyeken egymásközt összebujva németszó mellett élvezzék a magyar vendégszeretetet és türelmet.

Tessék itt tenni valamit?! Avagy használ ezeknek a szép szó, a hizelgés, a dédelgetés, hogy igen tisztelt urak legyenek kegyesek legalább az utczákon magyarul beszélni, hogy ne botránkozzék meg az idegen? Dehogy! „Ökörtől tanácsot kérni“, lóval imádkozni, vagy ezeket a germanizator urakat zengzetes nyelvünk használására, ápolására, védésére kérni, — tökéletesen mindegy.

Tudom jól, hogy tisztelt szerkesztő urnak nézetével nem találkozom e téren, mert az én megoldási módszerem a tüz és vas. Én a sebet kiakarom égetni, hogy a javulás gyors és biztos legyen, Ön lassan irós-vajjal, jó aixi-féle olajjal, puha kárbolos tépéssel kötözgeti a sebeket, abban a reményben hogy elvégre mégis csak begyógyul az.

Lehet hogy én tévedek, de lehet hogy szerkesztő uram!

Tudom, hogy nem érem meg, talán még gyermekem sem, hogy magyar szóra virradjanak Budán, már t. i. itt a II. és III. kerületben.

Nagyot üt a hazafias érzés a szivtájékára, a midőn az utcza ablakokon keresztül becsapkod az arra döczögő sváb ember kiáltása: Stroh Kááf! azután jön a másik, girhes lova csak ugy bandukol, de annál nagyobbat kurjant a gazdája: Strászand! Később üti fel a fejét a jámbor képü borotvált tót, és bár a magyar falvakon keresztül: Áblák csinálássék, áblákot! kiált be a rácsos keritésen, ha sorsa Budára veti már igy ereszti ki hangját nagy buslakodva: Fénsztrrr mách!

A Mojzes hitét követő ó-szerészek a pesti oldalon még csak eldudolják, hogy mi van eladó? hej de itt Budán a kapuk alja döng a mély basszustól: Hanlé! hanlé! hanlé! és végre déltájon jön a czérna hangu vékony kis legényke és besivit mint egy fiatal karvaly: Régensirm reparirn gleich hir im Hauz!

Tessék mindennap ezeken a gyötrelmeken átmenni, tessék mindennap ezzel a fullánkkal felkelni a fő- és székváros e kerületeiben és ekkor tessék a magyarositás lassanként való keresztülvitele mellett kardoskodni!

Én telve vagyok keserüséggel! pedig én magam részéről megteszem a magamét. Bárhová vet is utam, csak magyarul köszöntök, magyarul kérem az ételt, az italt, magyarul rendelem ruháimat, czipőimet, az én házam küszöbén nem hangzik a német szó.

Szóval Mózes a nemzeti eszme, a keresztény vallás alapitó a világ polgárság eszméiért való önfeláldozással, mindkettő hatalmas ethikai momentummal dolgozott.

Mohamednek erről fogalma sincs; neki Isten kardot adott a hiterlenség kiirtására, ime a különbség az egészséges és beteg karakter között, az egyik ismeri, a másik nem ismeri az ethikai momentumokat.

Be fogjuk fejezni thémánkat az ethika igen rövid történetével. Az ethika tanitotta az embereket arra, milyenek legyenek, előirta a jót és az akarásnak erkölcsi ideálját. Tanait törvényekké emelte, s ez által az embereknek erkölcsi javakat biztositott. Törvényeinek követésére erkölcsi kötelességeket állitott fel. Ezen kötelességeknek állandó és jutalomra tekintet nélküli gyakorlásával, erkölcsi erényeket nemzett. Felsőbb kinyilatkoztatás formáját vette föl a vallás ethika, az ész és empirikus kutatás eszközeivel dolgozott a filozófiai ethika. A görögöknél felvette azt a formát, hogy erkölcsi javakat birni a legfőbb földi boldogság, ez volt Aristoteles iskolája. Másik alakjának az volt az elve, hogy a bölcsek életmódját követni a legszebb földi törekvés, ez volt a stoikus iskola; harmadik és legtökéletesebb formája Platónál van; a kötelességek ethikája, amely a jót önmagáért akarja gyakorolni.

Az ókor vége a legfőbb czélt a kedély nyugalom fentartásában látta: az aszketák pedig az érzéki természet levetésében. A középkor a keresztény vallás ethikának korszaka.

A legujabb kor a küzdelmek korszaka az ethika terén. Közös emberi vágy föltételezésével nemzik egyesek a természetes aetikát; közös emberi érzésből dedukálnak mások és közös emberi itéletből indult ki a harmadik tábor. Az összeség a legfőbb érdek, ennek az egyén alárendeli magát, ez volt az egyik iskola; és evvel ellentétben a materiális iskola az egyén föltétlen érvényesülését, még a közönség kárára is, állitotta föl tételül.

Végre Kant jelentkezik felfogásával, mely azt mondja; kövesse az ember az eszét, de ne ütközzék a közösségbe. Próbálkozik a realis iskola, melynek a jó azért kell. mert avval rokonszenvet, a rosszat elveti, mert az ellenszenvez; az ideális iskola, melynek a jó azért kell, mert az a szabadság; és Schoppenhauer, ki a szánakozás sympatetikus érzésére alapitotta a világnézetét.

Küzdelmek és különböző fölfogás között egy dolog volt kezdettől és marad mindvégig: az embernek az ethika lényegére, a jóravaló törekvése. És valamint minden természeti tünemény egy végokra, és minden ethikai fölfogás egy ős erkölcsi rendre utal, az istenség fogalmához jutunk igy el, mely volt kezdettől és marad örökké.

Küzdelmek és ellentétekre alapitotta az a teremtés művét; küzdelemre, mely tartani fog örökké; mert küzdelem az élet és pihenés a halál.

A fő- és székvárosi magyar egyesületnek tagja vagyok, de tudja a jó Isten, mozgásuknak, érlüktetésüknek kevés nyomát látom Budán. Igaz hogy anyagilag még gyönge, de erkölcsi sulya megvan, ezt érvényesitheti bármikor is az egyesület t. választmánya s a lelkes tagok.

Tegye meg minden magyar kötelességét, nem félve, nem rettegve senkitől és semmitől, ugy valahára lehull a lepel azokról is, kik titkon még mindig a németség szóvivői, a német szó istápolói és terjesztői.

Ezeket akartam elmondani tisztelt szerkesztő uramnak, hogy lelkem megkönnyebüljön.

X.

*

Hát egy garmada igazság mellett is, — a mint a t. czikkiró eltalálta, — a magyarositás tekintetében elágaznak nézeteink. Mi nem tüzzel-vassal igyekszünk rohamosan meghóditani a magyar nyelvnek a megcsontosodott polgárokat itt a budai részeken, hanem hangzatos nyelvünkhöz akarjuk édesgetni őket, azzal a példaszóval: „Lassan járj, tovább érsz". A sebeket sem akarjuk kiégetni hamarosan, nehogy visszafejlődjék a seb, s halálát okozza a mindnyájunk által táplált eszmének. A vérmérséklet különbsége akadályul nem szolgálhat, mert csak egyetlen czél lebeg szemünk előtt, hogy magyarok legyünk s itt e hazában mindenütt hangozzék a magyar szó. A tisztelt czikkiró jogos panaszában egy oldalszurást is ad a fő- és székvárosi magyar egyesületnek. Nem jól tette! Ennek az egyesületnek hazafias választmánya lelkes elnökének élén mindenha tudatában van annak, hogy hol, és mit kell tenni. Egyelőre ennyit, de a felvetett kérdéshez lesz még szavunk.

Szerk.

Ismerőseink.

(Árnyak és fények.)

Garay Antal.

Garay Antal született 1852. évi május 31-én Pozsonyban. Atyja jómódu borkereskedő volt, ki egyetlen gyermekét szeretetteljes szigorral nevelte, mig anyja, kinek első házasságából 3 gyermeke volt, ezek mellett is arra legifjabb gyermekére halmozta anyai szeretetének egész gyöngédségét.

Gyermekkorának első évei gondtalanul teltek el a szülői ház jótékony befolyása alatt. A szilárd jellem, becsületes munka, lelkiismeretes pontosság, mely a meglett embert ma is minden dolgában jellemzi — atyai örökségkép szállottak reá mig az igazi szivjóság, keresetlen egyszerüség és önzetlen gondolkodásmódot az anyai szeretet csöpögteté be gyermeke szivébe az anyai, ki gyermekét talán azért szerette oly annyira, mert tán sejtette, hogy ez ugy sem fogja sokáig érezhetni az anyai szív éltető melegét. Mert alig volt 10 éves, midőn életének legelső fájdalma érte. Forrón szeretett anyját elragadta a halál, s gyermekének sürü fájdalomkönyei hullottak az imádásig szeretett anya koporsójára.

Alig telt el ujabb három év, az anyját oly fájdalmasan nélkülöző gyermek szivére ujabb csapást mért a végzet. Mikor legnagyobb szüksége lett volna az atyai kéz biztos vezérletére — azt is elvesztette.

A korán elárvult gyermek most idegenek közé jutott. Gymnáziumi tauulmányait melyeket Pozsonyban folytatott, a IV. osztály befejeztével abban hagyta, mert a komoly gondolkozásu és a sors csapásai által korán érlelt gyermek maga is érezte annak szükségét, hogy oly pályára lépjen, mely mielőbbi önállóságra vezethet. Korábbi tervével, — hogy a szt. Ferenczirendiek szerzetébe belépjen — felhagyva, hivatásérzete által vezéreltetve, — a tanitói pályát választotta életczélul.

Egy csupán névleges gyám kivételével egyedü állva, rokonok és jóbarátok támasza és segitsége nélkül lépett fel arra az utra, mely a rögös tanitói pályára visz.

Képezdei tanulmányainak folytathatása czéljából Nagy-Szombatra ment és itt sorsa összehozta egy előkelő családdal, mely felismervén a törekvő ifju jellemszilárdságát, azt házába hivta. Itt mint a család két fiának oktatója müködött, s emellett képezdei tanulmányait folytatta. A család annyira megszerette a szorgalmas, lelkiismeretes és szerény ifjut, hogy a szünidőkön át is — mint a nálánál csak, kevéssel fiatalabb fiuk barátját és tanácsadóját, — magánál tartotta, kellemes szórakoztatásokkal feledtetve vele az elárvultság keserüségeit.

1870 ben tanitói oklevelet nyert és azonnal megkezdte tanitói müködését Vág-Ujhelyen mely állását azonban csak igen rövid ideig töltötte be mert időközben folyamodván még az 1870—71. tanévban Ó-buda városában segédtanitová lett, mely minőségben 1872 ig müködött, midőn ugyanott rendes tanitová választatott meg.

Ebben az időbena pesti nemzeti tornacsarnokban létesitett tornatanitói tanfolyamot hallgatván, 1872-ben oklevelet nyert, s egyikévé lőn a legelső külön-képesitett tornatanitóinknak s azt mindig kiváló szakértelemmel és kedvvel tanitotta.

1874. szept. 19. megnősült nőül vévén egy lekintélyes polgár leányát Gallauner Rózát. Az ujonnan alapitott családi tüzhely boldogitó melegét azonban nem sokára szomoru események zavarták meg. Miután időközben két gyermek atyja lett, a fiatal férj- és apát, nehéz, veszélyes, kór döntötte ágyba és csak a szerető hitves önfeláldozó ápolása, és az ifjukor szivós ereje adták vissza ismét az életnek.

Még alig lábadt fel teljesen veszélyes betegségéből, midőn új megpróbáltatás, nehezedett reá és családjára. Az 1878-iki boszniai hadjárat napjai őt is, mint sok-sok mást, sorompo elé szólitották. Nehéz szivvel bár, de bucsut kellett vennie barátságos otthonától, kis családjától, s fel cserélnie békés hivatását, a katonai élet fárasztó terheivel; könytelt szemekkel kisérték övéi ama nehéz utra, honnan oly kétes volt a visszatérés.

A gondviselés azonban megengedte, hogy épen, habár némileg megviselve a háborus élet nélkülözéseitől és fáradalmaitól — visszatérhessen övéi körébe. Ugyanazon év okt. 29-én ujra elfoglalta korábbi állását a várbeli közs. elemi iskolánál, melyhez — miután Budapest egyesitése után egy évig a medve-utczai közs. elemi iskolánál müködvén — már 1876-ban osztatott be.

Várbeli müködésének idejében, ugy kiváló oktatói képessége, lelkiismeretessége, mint egyéniségének közkedveltsége folytán számos arisztrokrata és más magas állásu személyiség házánál müködött mint tanitó.

1886-ban már mint a Bocskay-téri iskola vezető-tanitójót látjuk. S habár ez iskola anyagát nagyrészt a társadalom ama rétegeiből nyeré, mely merő ellentéte vala várbeli müködéseinek, — humánusan érző szive hamar megtalálta azon utat, melyen magának tanitványainak rajongó szeretetét, a szülők igaz háláját és tiszteletét itt is kivivta.

1890-ben az elhunyt Beliczay József helyére a Krisztina-téri el. iskola vezető-tanitójává neveztetett ki. Különböző pártnézetekből származó oknál fogva, ellenséges áramlatokkal is kellett itt megküzdenie.

De mivel azok nem személye ellen irányultak, hanem általános természetüek voltak — fáradhatatlan tevékenységének, önfeláldozásig menő kötelesség érzetének ugy — mint lekötelező szivélyes modorának — legrövidebb idő alatt sikerült mind ezeket legyőzni.

1892-ben a főv. tanács által igazgatóvá választatott ugyanazon iskolához, s mint ilyen a vezetése alatt álló tantestület igaz ragaszkodását annyira kivivta magának, hogy midőn 1894-ben az Attila-utczai iskola megnyitása a tantestület megoszlását hozta magával, a távozók csak nehéz szivvel váltak meg az intézettől.

Mint igazgató-tanitó a hivatalos dolgokban a legnagyobb mértékben pontos és lelkiismeretes, s azt a vezetése alatt álló, minden egyes tanerőtől is elvárja, de ezen tul — mindenki a legelőzékenyebb, legbarátságosabb és jókedvü tréfálkodásokra, adomázásra kész kartársat találja föl benne.

Igazgató-tanitói hivatásán kivül sok annak tiszteletbeli állások száma, melyeket betölt még pedig oly lelkiismeretességgel, mintha azok a legfényesebben dijazottak lennének. A „Budai tanitó egylet"-nek sok éven át volt pénztárosa a „Krisztinavárosi vöröskereszt-fiók-egylet"-nek titkára, az „I. ker. polgári kör" jegyzője, az „Orsz. tanitói árvaház egyesület" gondnoka, a szegény gyermekeket felruházó bizottság jegyzője stb.

S e férfiu, ki egész életét a becsületes munkának szentelte, ki polgári kötelességeiből is kétannyit vett ki, mint más, annélkül hogy személyiségének szerénységével ezért valaha elismerést, kitüntetést, várt volna — ez óriási elfoglaltsága közepette is mindig talált időt arra, hogy a hozzá forduló feleknek ügyes-bajos dolgait meghallgatva, minden egyes esetben szigoru igazságot tegyen mindenkinek — mindig a humánizmus elvének hódolva.

Sok ilyen férfiut a tanügynek és hosszu életet Garay Antalnak, ki e nemes ügyet mindig teljes erejével szolgálta és szolgálja!

Budapesten 1894. febr. havában.

Szuly Gizella.

Budai polgári kör közgyülése.

A „Budai polgári kör" Buda egyik legkiválóbb elite társasköre e hó 9-én tartotta XXIII. rendes közgyülését rendkivül élénk látogatottság mellett. A kör nagyérdemü elnöke Rupp Zsigmond által előterjesztett jelentésből megismertük, hogy a kör 23 évi fennállása óta, annak társadalmi élete még nem volt oly élénk, mint a lefolyt évben, — oly annyira, hogy a csak egy évvel ezelőtt kiterjesztett helyiségek megint szükeknek bizonyultak, — különösen látogatottak a szombatonként rendesen tartott férfiestélyek első sorban, az ugynevezett borgazdai estélyek. A részint hangverseny, részint tombolával egybekötött tánczestélyeket a budai, különösen a II. kerületi társaság szine-java látogatja. A kör vonzerejének jellemzéseül szolgál, hogy a tagok száma a mult évi 338-tól 427-re szökkent fel, oly tagállományra, a milyennek a kör eddigi fennállása óta még nem örvendett. Kiemeli a jelentés, hogy a kör a lefolyt községi választások dolgában is beavatkozott és pedig oly eredménynyel, hogy a bizottsági tagoknak és kerületi választmányi tagoknak kizárólag csak olyanok választattak meg, a kiket a kör aegise alatt alakult párt jelölt. Hazánk nagy halottja Kossuth Lajos sirboltjára a kör 419 forint 50 krnyi összeget gyüjtött. A kör álalakitása, teljes berendezése és különösen a villanyos világitás bevezetésével felmerült rendkivüli költségek daczára a vagyoni mérleg teljesen kielégitő. A mult évi pénztári zárszámla szerint tettek a bevételek 7989 frt 83 krt, a kiadások 7513 frt 70 krt. Az 1895. évre szóló költségelőirányzat szerint pedig 6959 frt 13 kr jövedelem és 6955 frt 61 kr szükséglet van előirányozva. A zárszámla és költségelőirányzat egyhangu elfogadása mellett a választmány és pénztárnoknak a felmentvény megadatott. A kör elnökévé Dr. Darányi Ignácz és Hampel Sándor inditványára, kik a kör tisztviselőinek, különösen az elnöknek lelkes szavakban mondottak köszönetet, elnöknek közfelkiáltással ismét Rupp Zsigmond választatott meg. Ezután megválasztattak a következő választmányi tagok.

Axaméthy Lajos dr., Barvics Albin, Biscara Endre, Blau Oszkár, Bogdánffy Ferencz, Buday József dr., Conrád Mór, Cserna Károly, Csizik Károly, Csorba Ferencz dr., Darányi Ignácz dr., Debreczeny István, Dépold Lajos, Eberling József, Eckermann Ede, Ernyei Mór dr., Filó János, Fischer József, Freyberger Pál, Frommann István, Friedrich Károly, Galner József, Gombos Gusztáv, Göőz József dr., Hampel Sándor, Hauszmann Sándor, Hebentanz Nándor, Kántor Ferencz, Kanyó Sándor, Koczián Samu, Kocsis Alajos dr., Kiss Károly dr., Kollár Lajos, Komoróczy Sándor, Kozma Gyula, Lindmayer Ferencz, Lintner Imre, Lithvay Mátyás, Ludvik Endre dr., Ludvigh János, Mihálovits Antal, Moldoványi Sándor, Oppl Alajos, Ott Lajos, Peldt Lajos dr., Palotai Rezső, Rácz

Károly dr., Ronay Károly dr., Schiller György, Spuller István, Szabó M. Ferencz, Szalay Győző, Svierák Ágoston, Szukováthy István, Turián József, Takács László, Vajda Pál, Vass Tamás dr., Vörös Sándor, Wein János. Póttagok: Lakner János, Trübswetter Ferencz dr., Seide József, Mechlovits Béla, Dr. Bozoky Ádám, Niertit Dezső, Ludwig Lajos, Laumann József.

Martin Konrád.

1823—1895.

A tanügy egy oszlopos tagja, mindnyájunk büszkesége, Martin Konrád meghalt.

Nem jött váratlanul gyászos elhunytának hire; egy év óta minden perczben vártuk, hogy a becsületben megőszült s mindenki által szeretve tisztelt férfiut hosszas szenvedése fájdalmaitól vajha már megváltaná a jótékony halál.

Bekövetkezett ez is, eltávozott körünkből a régi jó. erkölcsök mintaképe, eltávozott tőlünk örökre a mester ki félszázadnál több ideig volt a nemzeti szellem előharczosa a III. kerületben.

Nézzünk bármerre is ott látjuk mindenütt a tanitó müvét; tekintsünk bárhova kerületünkben, ott látjuk azok önfeláldozó munkásságának eredményét, kiknek mestere, vezére mindenkor Martin Konrád volt.

S a mester. kinek hatalmas szervezetében egy még hatalmasabb lélek küzködött az enyészettel, ma már ravatalon nyugszik, mérhetetlen fájdalmára hozzátartozóinak s mindazoknak, kik őt ismerték.

Megdöbbenve állunk ravatala körül, s lehetetlen elfojtani részvétünk könyeit, ha azon tragédiára gondolunk mely egy évvel ezelőtt, végtelenül imádott feleségének elbalálozásával vette kezdetét s nyert előre látható szomoru befejezést most, a lelkében megrendült szerető férj elhunytával.

A mester meghalt, de az emlékezet meg fogja örökiteni érdemeit; élete és müködése példaképen fog előttünk lebegni mindenkoron és a néma hantokat is beszédessé teszi majdan a kegyelet.

Béke hamvaira!

A család gyászjelentése a következő:

Dr. Martin Sándor és neje Hajós Margit, Szende Antalné, szül. Martin Erzsébet és férje, valamint Vilma, Margit, Sándor és Anti gyemekeik. ifj. Martin Konrád, Zboray Gyuláné, szül. Martin Mária és férje, Martin Gyula, János és István saját, valamint rokonaik, illetve apósuk, Martin Konrád, nyugalmazott székesfővárosi vezető-tanitónak 72 éves korában és tanitóságának 55. évében hosszas szenvedés után f. évi február hó 12 én, történt gyászos elhunytát.

A boldogélt hült tétemei folyó évi február hó 14-én, délután 3 órakor fognak a gyászházban: III. kerület, Ó-Buda, Zichy-utcza 7. sz. a. az ágost. evang. egyház szertartása szerint megáldatni és az óbudai uj temetőben nyugalomra tétetni.

Az elhunytnak füzetben is megjelent életrajzából a következőket adjuk:

Martin Konrád született 1823. április 9-én, Tolna-megye Varsád községében, hol atyja birtokos volt.

Elemi iskolai oktatásban születése helyén részesült, gymnáziális és egyébb tanulmányait pedig Gyönkön végezte. 1839-ben a tanitói pályára lépett, s mint segédtanitó Kis-Tormáson 2 évig, Mekenyersen 1 és Bonyhádon 4 évig működött, mig végre 1846. szeptember havában az akkoron Ó-Budán alakult ágost. ev. hitközség rendes tanitójául hivta meg, — s ettől kezdve — tehát 50 év óta folyvást a főváros tanügyének egyik érdemes munkása volt.

Dicsőült József nádor boldog emlékezetü nejének Mária Dorottya főherczegnőnek udvari papja: Bauhoffer György a budai ágost. evang. egyházközség lelkésze, továbbá Massion hajógyári igazgató. s akkoriban itt alkalmazva volt számos jeles külföldi mérnök és müvezető állottak az élén az Ó-budán ujonan alakult ágost. ev. egyház szervezésének, s ezek buzgólkodtak a felekezet külön iskolájának létre hozatalán is, s részökről mindenesetre nagy bizalomra mutat, hogy Martin Konrádot, az akkor még csak 23 éves kezdő tanitot, a nagy feladatra hivatott uj intézmény vezetésére érdemesnek találták.

A közbejött 1848/9-iki szabadságharcz alatt ezen iskola is szünetelt, s a dicsőségteljes korszak válságteljes napjaiban Martin Konrád, mint jó hazafi, szintén részt vett a hazafias kötelesség teljesitésében, a miért később a kényuralom alatt egy ideig bujdosni is kényszerült s üldözésnek is volt kitéve, és a kellemetlenebb következményektől csak közkedveltségü egyénisége és a tanitói pályán szerzett befolyásos pártfogói mentették meg.

Martin Konrád nemcsak az iskolában volt mindenkor jó tanitó, de a valódi hivatás nemes lelkesedésétől áthatva a társadalomban is mindent elkövetett, a mitől általában a tanügy, s különösen az általa mindig annyira szeretett Ó-Buda város közoktatási viszonyainak fellendülését remélhette. 1861-ben az alkotmányos korszak beáltával — az ó-budai polgárság e személye iránti tisztelet és közbizalom jeléül, s tanitói müködésének és érdemeinek elismeréseül, városi bizottsági taggá választotta, s polgártársainak ezen bizalmi állását egész a főváros egyesitéseig folyvást viselte, s ily minőségben a közügyek előmozditása körül, de különösen a tan- és népnevelés terén kiváló tevékenységet fejte ki, a többek közt derekasan buzgólkodott azon irányban, hogy az iskolai ügyek vezetésében, a felekezetek elkülönző fenhatóságával szemben a község, illetve a városi képviselőtestület minél több befolyásra tegyen szert.

1867-ben egy reálgymnáziumnak Ó-budán leendő létesitését inditványozta, s a képviselőtestület az inditványt egyhangulag el is fogadta, és az eszmének megvalósitása csakis azért maradt el, mert a következő évben életbe lépett népoktatási törvény, ily községben polgári iskola felállitását tette kötelezővé, s Ó-buda közönségének a tanügy iránt felköltött élénk érdeklődését szépen bizonyitja, hogy az országban ugy az első polgári, valamint az első községi iskola is Ó-budán lett felállitva.

Martin Konrád a községi iskolától a polgári iskolához tétetett át, ahol aztán heti 26 órában, mind három osztályban tanitott számtant, mértant, rajzot és szépirást minden külön dijazás nélkül, a tőle megszokott fáradhatlan buzgalommal, amiről egyébiránt Nagy László, Pestmegye akkori tanfelügyelője is a legmelegebb elismeréssel emlékezett meg, az iskolaszékhez intézett átiratában. A következő évben Weitzenfeld Lipót választatván meg ideiglenesen igazgatónak, ő az elemi iskola IV. osztályának tanitója lett; a főváros egyesitése alkalmával, pedig Budapest főváros szolgálatába jutván, 1894-ig a III. ker. vörösvári-uti községi iskola vezetőtanitójaként müködött.

Tanitói müködésének 50-ik év fordulója alkalmával, 1890-ben nemcsak a III. kerület, de az egész főváros ünnepelte. Ugyanekkor hervadhatatlan érdemei elismeréseül a királyi kegy az arany érdemkeresztet juttatta részére.

Mattinée a Paedagogiumban.

A Paedagogium zenei szakcsoportjának ifjusága sikerült matinéet rendezett f. hó 10-én délelőtt 10 órakor az intézet zenetermében. A terem egészen megtelt közönséggel ugy, hogy szüknek bizonyult a helyiség. Már valamivel 10 óra előtt elfoglalta helyét az ifjuság az emelvényen s utána nemsokára meg is kezdték az első számot.

Az első szám kezdete a hegedükarban kissé féléken ment, mert daczára, hogy d. e. volt, a hegedüsök mégis egy kis lámpalázban szenvedtek, — azonban ugyanannak a számnak a vége felé teljesen leküzdötték azt.

Káldy Gyulának kurucz nótái a megszokott szives, rokonszenves fogadtatásban részesültek a közönség részéről. Káldyt, ki zongorán maga kisérte a kart, zajosan megtapsolták s a 9. számot, a „Gúnydal a német tánczra“ czimüt meg is ismételtették. Az „Echós tárogató“ igen kedves szám volt s Sarudy Ottónak elég kellemes hangja van hozzá.

A zenedarabokat Major J. Gyula vezényelte, a nála megszokott tapintatossággal és finom érzékkel. Saját szerzeményü „Serenade“-ja, melynek II. és III. tételét (Andante melancholico ungharese és Gavotte) adták elő, nem szorul külön dicséretünkre, megérdemlett elismerését a mü már évek előtt elnyerte Kolozsvárott.

A Répay Andor gordonka soloja, melyet Major Gyula tanár kisért zongorán, igen élvezetes klasszikus szám volt. A zongoradarabok is, köztük különösen Fehérváry Ferenczé, elég jól sikerültek, ugyszintén a Gall János orgonajátéka is, mely daczára annak, hogy az orgona a közönség előtt kevésbbé ismeretes, általános jó hatást keltett.

A matinée pontban déli 12 órakor ért véget.

*

Káldy, Major, Sztanko és Jankó zenetanárok igazán fáradhatatlan buzgalmat fejtenek ki a Paedagogium ifjusága körében. A „Nemzeti Iskolá“-nak a Paedagogium ellen irányuló támadásaival szemben a zenei szakcsoport részéről ez igen szép czáfolat mintegy. Káldy az, kinek a sikerült ének-, Major, kinek a zenekari- s zongora s végül Sztankó kinek a fentebbi orgonaszámokat köszönhetjük. Tőlük telhetőleg iparkodnak az intézet ebbeli jó hirnevét ez uton is növelni és terjeszteni. A hegedü csak az idén lett a zenei szakcsoporton fakultativ tárgy s hogy mennyire haladt Major Gyula ebben tanitványaival, láthattuk a zenekarnál s annak sikereinél.

Értesülésünk szerint ez nem az első és utolsó zeneelőadás ez évben a Paedagogiumban, hanem lesz még több is, a mi fényes bizonyitéka a folytonos munkálkodásnak. A haladás az egész szakcsoporton észlelhető s különösen a zongorában, melyben bizony a növendékek legtöbbnyire a tanitóképzőkből hozott jártasságukkal nem sokra haladnának, ha egy olyan zenei talentum nem lenne vezetőjük, mint Major Gyula. Mellette azonban annál inkább iparkodik saját részéről is minél jobban kiképezni magát az ifjuság arra az állásra, melyet egykor majd mint polgáriskolai (fiu- v. leányiskolai) énektanár hivatva lesz betölteni. Kár, hogy csak 17-en vannak összesen mind a három évfolyamon, ezen a sok tekintetben fontos szakcsoporton, de remélhető, mivel az első éven jelenleg legtöbben vannak, ezután gyarapodni fog a hallgatók száma. Legalább kivánatos, hogy ugy lenne!

Az ujlaki magyar asztaltársaság mulatsága.

A mi Ó-Budának a tornász-bál, az Ujlaknak az asztaltársaság mulatsága. Mindkettő olyan mulatság, melynek föltétlenül sikerülnie kell. De szinte lehetetlen is, hogy máskép lehessen.

Az asztaltársaság az idei sikerrel azt hiszem, megelégedhetik. Oly szép és nagyszámu társaságban már rég nem volt alkalmunk gyönyörködhetni, mint ez estén; bátran elmondhatjuk, hogy csakugyan ott volt a III. kerület szine-java.

Fél tizkor huzta rá Horváth Matyi bandája az első csárdást, ettől fogva a talpalá valónak ugyancsak nagy keletje volt. Csupa jó kedv volt a tánczoló ifjuság; azért örömmel hogy volt! konstatáljuk azt is, hogy bizony a mamácskák is tánczra perdültek.

Itt az örök tevékenységü Tatay dr., ott az erélyes Czajlik kapitány, amott az atléta termetü, komoly Péchy dr. bátoritotta a kezdő fiatalokat. Ezek azután annyira neki melegedtek, hogy csak egyet is emlitsek; a souper-csárdás egy álló óra hosszat tartott.

A császár-fürdői nagy terem hátszinében benn volt a czukrázda, itt foglaltak helyet szép asszonyaink kik bizonyára csak szakmájukba vágó thémákról beszélgettek. Igen: szakmájukba vágó dolgokról, mert a III. kerületben előkelő hölgyeink mindegyikének ép ugy meg van a maga szakja a háztartáson kivül, mint nekünk férfiaknak. Tataynénak a népkonyha, szegény gyermek öltöztetés; Benedekné-, Czajlikné-, Kuglerné- és többeknek pedig a Fröbel-, Vöröskereszt- és más egyletek képezik ressortjukat.

Az egész diszes társaság kivilágos-kiviradtig a legkompaktabb maradt s mind végig a legfesztelenebb hangulat uralkodott, s bizonyára

a jelen voltakra felejthetetlen impressziót gyakorolt e kedves és családias jellegü mulatság. A főérdem a buzgó rendezőséget illeti, mely fáradhatatlanul munkált közre ezen fényes erkölcsi és annyagi siker elérésében. Különösen ki kell emelnünk Benedek Sándorné, Czajlik Alajosné, Holtzspach Nándorné és Kugler Józsefné és Tatay Adolfné urnőket, kik valóban lelkesen karolták fel e jótékony társaság estélyét s vivták ki annak fényes anyagi sikerét. Ezek után bizton reménlhetjük, hogy ez asztaltársaság farsangi mulatsága bizonyára ezentul is a III. kerület egyik legkedveltebb és legszebb mulatsága marad.

A kitünő konyháért Éder Antal vendéglőst is dicséret illeti.

Jelen voltak: Leányok:

Abeles Róza, Augenstein Berta, Benedek Mari, Cseresznyés Lujza, Deckart Paula, Dobrovits nővérek, Fölber Anna, Groag Terka, Guttmann Teréz, Guttman Irma, Gründler Vilma, Holtzspach Paula, Holzberg Zsófi, Janczer Ella, Klein Fáni, Kreisler Zseni, Kugler Erzsike, Korach Regina, Lang Mariska, Laufer nővérek, Lenz Paula, Milde Alice, Niedermayer Anna, Perényi Margit (Esztergom), Pfiszterer Elvira, Schedler nővérek, Stvesztig Lujza, Stvesztig Laura, Sollich nővérek, Schütz Jozefin, Stöckelmacher Riza, Szántó Etta, Szvoboda Irma, (Veszprém), Weiszberg Malvin, Vörösvári Aranka.

Asszonyok: Abeles Miksáné, Augenstein Samuné, Adamovitsné, Benedek Sándorné, Bocke Rezsőné, Czajlik Alajosné, Braun Miksáné, dr. Discher Ferenczné, Dobrovits Ferenczné, Epstein Mórné, Fölber Adolfné, Gartenfeld Mórné, Gründler Béláné, Gyulányi Adolfné, Herzbacher Rezsőné, Kertelendy Zsigmondné, Holtzspach Andrásné, Höchl Béláné, Jecski Ferenczné, Klein Adolfné, Kugler Józsefné, Korach Márkusné, Lenz Jánosné, Linczenpolcz Ferenczné, Niedermayerné, Mein Manóné, Milde Józsefné, Obrincsák Józsefné, Rákos Istvánné, Révész Samuné, Rothauser Mihályné, Rothauser Mikáné, Sarkadi Jakabné, özv. Scheidlerné, Schütz Józsefné, Schubert Sándorné, Stöckelmacher Bernátné, Schödel Ferenczné Stvesztig Jánosné, Szántó Mihályné, dr. Tatay Adolfné, Wimmer Mártonné, Weisz Gusztávné, Wolitz Gyuláné.

Országos kiállitás.

Miután visszavonhatatlanul elhatároztatott, hogy a milleniumi kiállitás a jövő 1896. évben megtartatik s annak sikere érdekében a bejelentések mielőbb eszközlendők, a physikai idő hiányzik, hogy minden egyes gazdatársunkat külön levélben keressük meg a kiállitás részvétele érdekében, a legnagyobb nyilvánosságot választottuk, hogy gazdatársainkat a reánk bizott csoport (VI. csoport, I. alcsoport B) osztály trágyaszerek) részvéte iránt tájékozzuk és a kiállitandó tárgyakra figyelmüket felhivjuk.

Mindenekelőtt kérjük, hogy a szükséges felvilágositásokért és a bejelentési ivekért a főcsoport elnökségéhez (Budapest, II. ker. Fő-ut 6. sz. III. emelet) forduljanak valamint kiállitási szándékukat a bejelentő iv beküldésével legkésőbb folyó év márczius hó 10-ig nyilvánitsák.

Kiállithatók, trágya és kompost telepek mintában vagy rajzban leirással és költségvetéssel együtt, valamint a trágya kezelési módja, az igy szerzett tapasztalatok és elért eredmények.

Ehez tartozik, ha a trágyakezeléshez az istállóban vagy a telepen konzerváló szerek alkalmaztatnak. Az ez által elért eredmények graphikai táblázatokban tüntetendők fel.

Az emberi ürülékalkalmazás módjai. Az ez által elért termés-eredmények graphikai rajzokban állitandó ki.

A marhavér s egyébb városi hulladékok alkalmazási és kezelési módja és az elért eredmény graphikai rajzban feltüntetve mutatandó be.

Szintugy a konczentrált marha- vagy sertés-trágya alkalmazása és az elért eredmény ugyanily módon.

Kiállitható általában minden a trágyázással és a mütrágyák alkalmazással a gabonafélék takarmánynemüek s egyébb kulturnövények termelésében elért eredmények, akár a termények egész növényzetben, vagy magvaiban, fényképészeti felvételekben, vagy világosan szemlélhető graphikai görbékben, vagy bármily más ábrázolati mód szerint készült oly táblákban melyek az egységesen elfogadott szinekkel ábrázolják a négy főnövény tápszert u. m.

Nitrogén = fekete.
Phosphorsav = sárga.
Kali = vörös.
Mész = kék szinben.

A magvakból legfeljebb 5 klg., a takarmányfélékből és egyébb növényzetekből kevés helyet foglaló kévécskék állitandók ki.

Budapest, 1895. évi február 5-én

Hazafiui üdvözlettel

Herényi Gothard Sándor s. k. **Baranyay István** s. k.
csoportbiztosok.

Vendéglősök bálja.

Az I.—III. kerületi vendélősök bálja a vizivárosi „Fáczán“ termeiben fényesen sikerült. Az ipartársulat derék elnöke Barabás József és a buzgó rendezőség fáradhatlan müködésének köszönhető, hogy tánczmulatságjuk a budai oldalon a farsang egyik legszebb bálja volt. Örömmel kell feljegyeznünk azt, hogy a mulatság annak is bizonyitéka volt, hogy az ipartársulat tagjai között a magyar szellem évről évre erősödik.

A mulatság szép összeget jövedelmezett, melylyel a virágzó betegsegélyző egyesület tőkéje gyarapodott. Az erkölcsileg is tekintélyes mulatságon olyan jó kedv uralkodott, melynek párjára messze földön nem akadhatunk. Még az idősebb urak is tánczoltak és pedig fiatalos kitartással. A sok szép és kedves hölgy egy rózsás kerthez varázsolta hasonlová a termet. Barabás Józsefet és nejét ünnepélyesen fogadták, ezzel is kiakarván mutatni azt a ragaszkodást. melyben szeretett elnökük részesül. Berger Vincze jó és pontos szolgálata, ételei és italai még a szaktársakat is kellemesen lepték meg.

Jelen voltak: Asszonyok: Barabás Józsefné, Bittner Alajosné. Bruckner Alajosné, Buzik Andorné, Gürsch Ferenczné, Wagner Vilmosné, Bahel Rezsőné. Landler Antalné, Wenzl Ferenczné, Schlaucher Ferenczné, Delhászné, Kulicska Ferenczné, Tonigold Tamásné, Szatala Emilné, Fahrner Kristofné, Wittmann Györgyné, Baitek Ferenczné, Knopp Ferenczné, Tomsay Józsefné, Wagner Alajosné, Kalocsa Ferenczné, Pois Norbertné, Babel Nándorné, Wiesenbergerné, Mattmann Lipótné, Szultzberger Józsefné, Wachter Józsefné, Vogler Jánosné, Peszneker Józsefné, Juhász Józsefné, Wichtl Mihályné, Fürst Tivadarné, Gill Antalné, Rudvigné, Gallauner Károlyné, Unger Rókusné, Mihályiné, Kubanek Venczelné, Wittreich Jánosné, Graf Sándorné, Tomola Rolandné, Hübner Józsefné, Burger Ferenczné, Haszmann Jánosné stb.

Leányok: Bajor Mariska, Rippel Juliska, Buchtler Mariska, Tonigold Katicza, Petz Irma, Plappert Leopoldin, Fahrner Aranka, Wittmann Nina, Petrich nővérek, Lindmayer nővérek, Wiesenberger Róza és Irma, Ternyei Anna és Tercsi, Balázs Janka, Polák Adél, Albrecht Helén, Rieder Antonia, Eppier Melánia, Schäffer Irma és Gizella, Sárközy Teréz, Pois Ilona, Gürsch Emilia, Wavbricska Irma, Buhász nővérek, Mihályi Rozina és Katicza, Horacsek Ernesztin, Machán Anna, Lerner Juliska, Kroutil Vilma, Weisel Antonia, Berger Margit és Irma, Lorencz Ilka, Ratzenbech Tercsi stb.

—

— **A „Budai Dalárda“** jó hirnevének örvendő farsangi jelmezestélye „Karneval a jégen“ f. hó 9-én zajlott le. A budai intelligens publikum szivesen vesz részt a dalárda kedélyes mulatságain, s ma is oly nagy számban jelent meg azon, hogy a „Fáczán“ termei, — melyek ez alkalomra jégtermekké alakittattak — szükeknek bizonyultak. (Oh budai vigadó jöjjön el a te országod!) Az ünnepélyt a 69. számu gy. ezred zenekara nyitotta meg, Král karmester vezetése alatt. A nyitány után vonult be karnevál herczeg és nagyszámu kiséretе, — mely hirnökök, kürtösök, pierottok és pierettek, lovagok, zászlós urak, koboldok, vig czimbnrák, udvari bolond, apácza, szerzetesekből stb. állott. Karnevál herczeg a terem közepén felállitott tronuson foglalt helyet, s fogadta a jelenlevők hódolatát. Utána a herczeg különböző tréfás rendjeleket osztogatott. E közben 9 bájos hölgy vonult a herczeg szine elé s férjért esedeztek; a herczeg udvari költőjét — kit az éjjeli őrök és hókaparók a hó alá temettek — kiásatja és a 9 hölgynek adja. Következett a „Vigságtündérének“ és bájos kiséretének bevonulása és eljegyzése a karnevállal, melyre a „Télkirály“ is megjelenik hóvárából, mire karnevál herczeg a vigság tündérével megkezdi a tánczot, mely megsem szünt egész világos reggelig. Ott voltak: Leányok: Herold Lujza, Brunner Margit és Ilona, Schmidt Mariska, Király Böske, Wilt Gizella, Stein Emilia, Eterik nővérek, Bocskó Etel, Bellovits Józsa, Artois Margit, Bódy Ella, Fábián nővérek, Betz Ida, Schmelhegger Mariska, Wagner Róza, Patka Ilonka, Weimesz Irén, Helén és Valéria, Schöbicz Hermin, Fertin Fruzsina, Szemler Ilona és Gizike, Krause Aranka, Mayer nővérek, Kanlisch Fanni, Balureck Mariska, Frey Anna, Tisza Elza, Khiller Marcsa, Eitner Mila, Kornay Etel, Straub Ilona és Tera, Simonics Rózsa, Valter Berta, Hömey Szabina és Lujza, Gál Vilma, Kilmayer Róza, Kreipl Sári, Fröschl Mariska, Nida Ida, Rokos Ludmilla, Kubesch Mariska, Pétery Teréz és Mariska, Kunst Rudolfin és Karolin, Thorn A., Gruber Irma, Balogh Ilona, Brodmann Melánia, Berger Margit, Sloboda Terus, Brumer nővérek, Mayer nővérek, Hermann Etel, Ottó Margit, Krausze Aranka, Gángl Margit, Heisler Elza, Goldinger Irma, Kuncz nővérek, Módy Ella, König Olga, Schedel Gizella. — Asszonyok: Laumann Józsefné, Bellovics Imréné, Sternád Rezsőné, Reinl Józsefné, Hoppe Rezsőné, Király Béláné, Wagnerné Mari, Mihalitska Mihályné, Trettina Józsefné, Wagnerné, Brunnerné, Tittl Istvánné, Schmidtné, Sopronyi Gedeonné, Fábiánné, Zeitler Sándorné, Jakabb Árpádné, Schnelhegger Nándorné, Patka Ferenczné, Károlyi Györgyné, Gretschlné, Pintér Zsigáné, Módiné, Königné, Szabó Lajosné, Murainé, Gráf Sándorné, Heiszlerné, Malmarits Ignáczné, Hackl Józsefné, Lisákné, Nonn Nándorné, Machányi Jánosné, Lödingerné, Bródmannné, Schinabeck Engelbertné, Rauch Józsefné, Králné, Seide Józsefné, Stowasserné, Heroldné, Goldingerné, Suhajda Györgyné, Popovits Istvánné, Szabó Józsefné, Szafkáné, Brédl Sándorné. Szerelemhegyiné, Fersinné, Mozárt Eleméréné, Krausze Nándorné, Szemlerné, Schillerné, Ebner Károlyné, Muha Lajosné, Turcsányi Pálné, Slobodáné, Sternádné, Gánglné, Králné, Schwarczné. Berényiné, Wohlfartné, Rothéné, Heinczné, Albinineé, Kulicskáné, Mayerné, Freyné.

— **Álarczos-bál**. A budai kereskedő ifjak társasága Mally Károly, Holländer Samu, elnök, Zboray Augistini J. Árpád rendezőségével egy nagy álarczos bált rendez Budán. A zenét a 69-iki ezred zenekara és Mihalusz János nemzeti zenekara szolgáltatja. A rendezőség mindent elkövet, hogy az árarczosbál fényesen sikerüljön. Érdekes és különösen specziális lessz a világposta. A termeket izléssel diszitik. A hölgyeket szép tánczrenddel lepik meg. A rendezést Milley Károly vállalta magára. A tea-estély 53 frt 15 krt jövedelmezett. Ajánljuk a szép czélt a főnökök figyelmébe.

— **Az I. ker. polgári kör mulatsága**. Már képzelni sem lehet pompásabban sikerült kedélyes mulatságot, mint amilyent az I. ker. polgári kör rendezett f. hó 9-én alagut-utczai helyiségeiben. Jelen voltak: Leányok: Balog Szidi, Baltzár Szidóni, Blum Szitta, Buczurka Matild, Chorusz Gizella, Csory Nelli, Dolina Abi, Dolfel Hermina, Entzenmüller Katicza, Fábián Irén, Garay Gizella, Gulyás Milla, Hillebrand Erzsi és Lujza, Havel Irén és Katinka, Jaksa Irma, Kapeller Etelka, Kunhegyi Kamilla, Knazoviczky Ilona és Kornelia, Moesz Miczi és Etelka, Német Margit, Nyiry Etelka, Szeereiner Adél, Staubtner Paula, Strobl Irén, Saager Ida, Székely Margit, Steiner Karolin, Sehr Irma, Schien Karolin és Sarolta, Tatránszky Olga, Tolnay Etelka és Aranyos, Uhl Ilonka, Unger Berta, Edarek Irén és Evelin.

Zombory Sárika, Zarándy Valéria, Zinrey Margit. Asszonyok: Almássy Józsefné, Baltzár Károlyné, özv. Chorusz Rezsőné, Dolfel Istvánné, Füredy Alajosné, Garay Antalné, Gulyás Béláné, Ivánka Zsigmondné, Knazoviczky Sándorné, Kapeller Kristófné, Kovács Zsigmondné, özv. Mészöly Ferenczné, Miskey Béláné, Mezey Béláné, Német Jánosné, Patrubány Ferenczné, Róth Róbertné, Réth Józsefné, Staubtner Gyuláné, özv. Saager Jánosné, Sorsich Józsefné, Székely Jánosné, Svetzer Károlyné, Sehr Józsefné, Szitár Ignáczné, Schien Károlyné, Tolnay Imréné, Telkes Simonné, Uhl Antalné, Zdarek Jánosné, Zarándy Péterné, Zinrey Alajosné drné.

Társas vacsora. A „Tabáni Barátság asztaltársaság“ 1895. február hó 18-án, hétfőn este 9 órakor özv. Petz Nándorné vendéglőjében Virág Benedek-utcza 9. sz. cziterahangversenynyel egybekötött társas vacsorát rendez. Cziterán játszik Cseh Ella k. a., kinek művészete széles körben ismeretes. A tiszta jövedelmet szegény gyermekek felruházására forditják.

Társasbál Borosjenőn. Folyó hó 9-én Borosjenőn, Reitter Adolf vendéglősnél zártkörü társasbál tartatott, mely fényesen sikerült. Különös dicséretére legyen mondva a vendéglősnek, hogy a diszités felülmulta a várakozást A tánczterem feltünő ékessége azonban nem vetélkedhetett a válogatott társaság intelligenciájával. Ott láttuk többek között Walcz Antalné urhölgyet Buda-Ujlakról; itt volt továbbá: Brunner Jakabné, Fülöp Aurélia k. a., Holczer Jánosné, Krausz Ferenczné, Krausz Ferenczné, Krausz Katinka k. a., Knözner Alajosné, Schieszl Adolfné, Schieszl Anna k. a., Stuber Jánosné, Zahlbrecht Vilmosné valamint a helybeli tehetősebb gazdák nejei és leányai. Férfi vendégeink közül kiemeljük Budapestről Czerny Károly, Havas Károly, Jahn János, Jerzsabeck Lajos, Lencz Béla és Waltz Antal urakat.

Bál Budafokon. A Wagner-féle vendéglő fényesen berendezett tánctermében jól sikerült zártkörü bál volt f. hó 9-én, a hol csak ugy pezsgett a jókedv. — Jelen voltak asszonyok: ifj. Jankó Mihályné, Jankó Ádámné, Bleicher Gyuláné, Abel Sebőné, Abel Antalné, Baumgärtner Ágostonné, Koch Lipótné, Réder Istvánné, Morzsányi Aladárné, Eberhardt I.-né, Handl Györgyné, Bleicher N. A leányok közül: Jankó Anna, a ki mint bálkirályné utánozhatlan szivélyességével a fiatalsagot boldogitotta; Jankó Toncsika, Abel Katicza és Paula, Bleicher Vilma és Irma, Trübel Janka, Witz Boriska, Konrád Katicza, Vogl Katinka, Handl Erzsike, Gajárszki Mariska stb. Az első négyest Erdélyi úr, a másodikat Feuermann úr rendezése mellett 40—40 pár tánczolta, a vigalom reggelig tartott.

Különfélék.

— **Hosszu tél.** Egy-két nap s belelépünk márczius havába. De hol van a langy szellő, mely tavasz hónapjával be szokta járni a rónát, hegyet, völgyet? Odakint az éjszaki szél sivit, s szórja a hószilánkokat szerteszéjjel. Az egyes sikátorokban rémségesen zug a zivatar, s olyan ijesztő hangokat ad, mint midőn hajótöröttek százainak jajjai hangzik a nagy semmiségben. Szegény embernek keserves az időnek e vad haragja, ha szorgalmával megkeresi is a kenyérre valót, de ennek felét fütőanyagra kell adnia, hogy hazatérve megzémberedett tagjait kimelegitse. Azt szokták mondani már itt a fő- és székvárosban, nagy hóesések alkalmával, hogy legalább keres a szegény nép. Szomoru vigasztalás! keres akkor, ha kienged a tél fagya, s fényes napsugár mellett fénylik kezében a szerszám, s nem kell száritgatnia hóviztől átázott, spárgával megkötözött levált talpu csizmáját. Mintha az erkölcsökkel megváltozott volna a klima is. Réges-régen igy február vége felé a hegyszakadékokban már ütögette fejét a kis ibolya és most a dermesztő fagy alatt tovább alussza téli álmát, rügyei meg sem indultak, de minek is? Hosszu tél, szegény emberek szomorusága, tünj el mihamarabb!

— **Himen.** Erdélyi Károly Lajos budafoki lakos eljegyezte Waldhäusel Aladár báró, bányatulajdonos leányát, Elvira baroneszt Pragerhofból.

— **Kitüntetések.** Ivánka Imrét közéletünk kitünő tagját, a szabadságharcz kiemelkedő részesét ő felsége a förendiház tagjává nevezte ki. — Ifju Csorba Ferenczet valóságos ministeri titkárrá nevezte ki a király, a minek tisztelői és barátai szivből örülnek.

— **Vörösmarty ünnepély.** A II. ker. kir. egyet. kath. főgimnőzium Vörösmarty-önképzőköre és ifjusági dalköre 1895. évi febr. hó 17-én, vasárnap d. e. 11 órakor az intézet disztermében ünnepélyt rendez.

— **Szávoszt Alfonz lemondása.** A budapesti polg. lövészegylet a következő sorokat kapta: A Budapesti polgári lövészegyesület Tekintetes választmányának Budapest. A „Köbányai Király serfőző részvénytársaság“ igazgatójává történt megválasztásom folytán ügyköröm nemcsak szellemi képességemet, de teljes időmet is igénybe veszi. Ily nagymérvü és felelősségterhes elfoglaltságom mellett nem lévén azon helyzetben fölövészmesteri teendőimet azon mérvben teljesiteni, mint az szükségeltetik s miként azt tenni óhajtanám: ezen tisztségemről lemondok és kérem a Tek. választmányt, hogy ezen visszalépésemet tudomásul venni méltóztassék. Midőn a lövészegyesület munkásai köréből távozom, ki kell jelentenem, miszerint az egyesület érdekeit ezentul is szivemen fogom viselni. Barátaimmal pedig a legszivélyesebb üdvözletemet tolmácsolva, kérem, hogy azon kitüntető jóindulatot irányomban ezentul is megőrizni kegyeskedjenek, maradván lövésztestvéri üdvözlettel a Tekintetes választmány alázatos szolgája Budapest 1895. február 11. Szávoszt Alfonz.

A lövészegyesület választmányának február 14-én tartott ülésében e lemondó levél felolvastatván, a választmány legmélyebb sajnálatának kifejezése mellett azt tudomásul vette, a lövészegyesület érdekében kifejtett önzetlen, buzgó és önfeláldozó munkálkodásaiért pedig jegyzőkönyvi köszönetet szavazott és egyhangulag elhatározta, hogy a márczius hó 10-én tartandó közgyülésnek e nem várt esetet bejelentve ajánlani fogja, hogy Szávoszt Alphonz ur az egyesülesnek tiszteletbeli fölövész mesterévé választassék meg.

— **Charité segélyét** január hóban 212 uj beteg vette igénybe összesen 962 rendelésen.

— **Estély a III. ker. kaszinóban.** F. hó 16-án a III. ker. kör saját helyiségeiben estélyt rendez, melyen Rákos István humoros felolvasást tart s Schopp Károly operaházi tag pedig énekelni fog. Azt táncz követi.

— **Épitkezések az Erzsébetkórházban.** Az Erzsébetkórházra vonatkozolag a magyar vörös-kereszt egylet igazgató-választmánya mult heti ülésében fontos határozatokat hozott, melyek közül a következőket emlitjük fel: E határozta az igazgató-választmány, hogy az Erzsébet-kórházban az ugynevezett muzeumépület helyén tisztviselői lakot emel, a melyben két tisztviselő lakásán kivül a kórház élestára és pinczéje lesz. A terveket Hauszmann Alajos müegyetemi tanár már kidolgozta és ajánlattételre a következő épitészeket hivták fel: Pucher József, Kauser Gyula, Schumy István és Rezső, Fekete Elek, Hauszmann Sándor, Kappeter Adolf és Szentpály József épitészeket. Az épités márczius hóban veendi kezdetét. Az igazgató-választmány továbbá megbizta Argay János irodafőnököt, hogy az erzsébetkórházi szabályt a tiz évi tapasztalatok figyelembevételével átdolgozza. Mihelyt az ilyképen módositott szabály felsőbb helyen is jóváhagyatik, az igazgató-választmány a jelenlegi gondnoki állást az Erzsébet-kórházban beszünteti és „kórházi intézőt“ alkalmaz, a kinek kezében a gazdaságvitel minden szála összpontosittatni fog. Azonkivül be fogják tölteni a főnökasszonyi állást is. Ezekkel az intézkedésekkel az igazgató-választmány azt kivánja elérni, hogy egyrészt a betegek gyengéd gondozása és kifogástalan ellátása, a mennyire csak lehet, biztositva legyen, másrészt a mutatkozó deficzit teljesen megszüntettessék, vagy legalább a minimumra leszorittassék. Az ülésen elhatározták azt is, hogy a kórház megfelelőbb világitása czéljából gáz-izzó-lámpákat alkalmaznak, az erre megszavazott költség előreláthatólag fedezve leend a megtakaritandó légszesz árával. — F. hó 12-én a kórházat az egylet érdemdus elnöke: gróf Csekonics Endre látogatta meg Latinovits János igazgató kiséretében. Megszemlélték a raktárakat, jelen voltak az ebed kiosztásánál, megizlelték az ételeket és kiváló megelégedésüknek adtak kifejezést a tapasztalt rend és az elkészitett ételek kitünő minősége fölött.

— **Halálozás.** Egy igen tisztelt régi polgára halt meg Budának, Bienotsch Antal élete 69. évében. Halálát a Rösler, Ámon, Wolman, Marant és Wihart családokon kivül nagyszámu tekintélyes rokonság gyászolja.

— **A hazai takarékpénztár közgyülése.** A halhatatlan emlékü Fáy András által alapitott pesti első hazai takarékpénztár, közgyülését Pest vármegye székházának termében tartotta meg, tehát abban az épületben hol született és ismeredni kezdett. Az üzleti eredménynyel alább számolunk be, s e helyen dicsérettel emlékezünk meg az igazgatóságról, melynek érdeme az, hogy a hazai takarékpénztár egyesület nemcsak hatalmas pénzintézet, de a közmüvelődésnek és hazafiságnak is támasza.

A pesti hazai első takarékpénztáregyesület f. hó 10-én tartotta közgyülését Pest megye disztermében, Kléh István igazgatósági elnök elnöklése alatt. Kléh István a közgyülést megnyitván, konstatálfa annak határozatképességét a mennyiben a kitüzött határnapig letettek 1300 részvényt és az ülésen megjelent 68 részvényes 500 részvény képviseletében.

Reiner Zsigmond dr. részvényes inditványozza, hogy a közgyülés a jelentést vegye egyhangulag tudomásul és szavazzon az igazgatóságnak meleg köszönetet. Polónyi Géza részvényes csatlakozik az előtte szóló nézetéhez, kéri azonban a felügyelő bizottság jelentésének felolvasását. Vég Arthur felolvassa a jelentést. Polónyi Géza agyanaz okok alapján, a melyeket Reiner kifejtett, örvendetes tudomásul veszi a jelentést. Bizalmát fokozza az is, hogy az intézet élére igazgatósági elnöknek Kléh Istvánt állitották. A közgyülés a fölmentvényt egyhangulag megadta, az igazgatóságnak és a tisztikarnak köszönetet szavazott és hozzájárult az igazgatóság amaz inditványához, hogy a 2.002,467 forint 33 kr. tiszta jövedelemből, illettőleg a levonások után maradó 1,812.711 frt 21 krból osztalékul adassék minden egyes részvény után 400 frt, a minden fél részvényre szóló jogosultsági jegy után pedig 200 forint; köz- és jótékonyczélokra 30.000 forint; a tisztviselők külön jutalmazására 25.000 frtot; a választmány alapszabályszerü dijazására 15,000 frt s a fenmaradó 137.711 frt 21 kr. vitessék át az 1895. év nyereség: és veszteségszámlájára. A napirend harmadik pontja volt Hontmegye kérvénye egy elévült betéti könyv alapján a talalékalaphoz csatolt 107 frt 56 kr. kifizetése iránt. A közgyülés vita nélkül kiadta a pénzt, mely a felvidéki magyar közmüvelődési egyesület hontmegyei fiókjánál mint az intézet alapitványa fog kezeltetni. Ezután a felügyelő bizottság tagjává választattak: Beniczky Ferencz, Falk Miksa dr., Mészáros Kroly dr., Morlin Imre, Szerb György, Tahy István és Unger Alajos.

— **A „Kelenföldi kör“** választmánya f. hó 9-én, szombaton delután dr. Ország Sándor elnöklete alatt ülést tartott. A választmányi tagok a rossz időjárás daczára szép számmal jelentek meg, a mi a kör czélja iránti lelkesedést jellemzi. Az elnökség jelentést tett, hogy a közgyülés határozata alapján a kör küldöttsége a főváros polgármesterénél tisztelgett, a kelenföldi út mielőbbi kiépitését kérelmezve, ez ügyben egyszersmind emlékiratot is nyujtván át a polgármesternek. A szervező és a gazdasági bizottság jelentései után, az uj tagok felvétele iránti ajánlatok kerültek tárgyalás alá. Felvétetett 22 rendes tag, továbbá

9 tag lefizetvén az alapitó tagdijat, az alapitó tagok sorába vétettek fel. A kör tagjainak ezen rohamos gyarapodása örvendetes tudomásul vétetett. Titkár jelenti, hogy a Molnár vendéglős ur által rendezett tánczmulatság a kör könyvtárának alapja javára 29 frt 50 krt jövedelmezett, mely összeg tekintve, hogy a leszámolás még nem végleges, remélhetőleg még gyarapodni fog. Végre jegyzőkönyvileg kifejezett köszönet mellett tudomásul vétetett azon jelentés, hogy Jámbor Gyula a kör ügyésze, 42 kötetet adományozott a könyvtár javára. Egy beadott inditvány folytán elhatároztatott végül, hogy a kör, a kereskedelemügyi miniszterhez továbbá a m. kir. államvasutak igazgató elnökéhez egy emlékiratot terjeszt fel, melyben ezen tényezők figyelmét a Kelenföldi állomásra felhivja olyan czélból, hogy az a vámháztéri hid kiépitése után, alkalmas és czélszerü lesz a tulterhelt keleti pályaudvar személyforgalmának részbeni átterelésére. Több tárgy nem lévén, az ülés bezáratott.

— **Uj gépgyár Budán.** A magyar gépipar terén a hires uttörő és nagy sikereket elért Röck István bejegyzett czég az I. kerületben a Dunapart és promontori-ut között telepengedélyért folyamodott. A kérelem helyszinén való tárgyalása február hó 25-én délelőtt 9 órakor lessz. A gyártelep annak a városrésznek, hol létesülni fog, emelkedését biztositja. Nem képzeljük, hogy volnának, de ha vannak kifogások azokat a helyszinén lehet előterjeszteni.

— **Összejövetelek.** A „Budapesti I., II. és III. kerületi szállodások, vendéglősök, bor- és sörmérők ipartársulatá"-nak tagjai társas összejövetelüket 1895. február 20-án Brukner Alajos (II. Csalogány-utcza 27.) tartják. — Az I. ker. nemzeti asztaltársaság 1895. február 19-én Szulczberger József (Keresztutcza 4.) vendéglőjében gyülekezik.

— **Kertészeti Lapok.** Az országos magyar kertészeti egyesület hivatalos közlönye már Rosenbach Ferencz szerkesztésében jelent meg, kinek dicséretes buzgalma meglátszik nem csak az egész összeállitásán, de a rovatok élénkitésében is. A lap megjelenik havonkint egyszer. Elterjedése kivánatos.

*

— **Zongora játékra** rendkivül olcsón oktat kezdőket saját lakásán egy intelligens férjesnő. Czim a kiadóhivatalban.

— **Uj bankház.** A Duna jobb partján, a főváros budai oldalán bár sok nagyobb pénzintézet létezik, mely közönségünk egy részének igényeit nagyjában igen jó szolgálja ugyan, mindazonáltal a közönség tulnyomó része már régóta érezte egy szolid, minden tekintetben megbizható és általánosan elösmert jóhirnevü magánbankház hiányát. Ezt a hiányt megszüntette és a budai közönség egy régi óhajának felelt meg tehát Beimel Lajos a főváros üzleti világában legelőnyösebben ismert bankár akkor, midőn II., tő-utcza 6. sz. a. a f. év elején régi jó hirnévnek örvendő bankháza fiókját megnyitotta. Hogy budai közönségünknek mennyire valódi szükségét képezte ezen magánbankház létesitése, kitünik azon élénk üzleti forgalomból, a melynek a rövid egy hónap óta fönálló bankház a közönség jól megérdemelt bizalmából osztályosa lett. Mi tehát üdvözöljük az uj bankházat és azon jó hirnévnél fogva, melynek a czég tulajdonosa Beimel Lajzs a nagyközönség körében már hosszu óta örvend, közönségünknek bátran és legmelegebben ajánljuk.

*

— **„Szt. Lukács-fürdő-részvénytársaság Budapesten. Téli kura** a kényelemmel és pompával berendezett isszapfürdőben, mely a szállodákkal egy épületet képez. **Uj!** Gyógykezelés zuhanynyal (Douche massage). Prospektust küld az igazgatóság, Budapesten.

Garay-ünnepély.

Garay Antal, a krisztinatéri községi elemi népiskola tisztelt és kitünő igazgatójának 25 éves küzdelmekben és tettekben gazdag pályáját ünnepelték a hatóság, szaktársai, iskolaszék, tanitványai, barátai és tisztelői.

Az emelkedett ünnepélyt, melynek hivatalos része a krisztinatéri elemi népiskola tornatermében folyt le, lelkesen fejezték be az I. ker. polgári körben. Mind a két helyen lefolyt ünnepély tanubizonysága annak a tiszteletnek és szeretetnek, melyben Garay Antal részesül. A polgári körben lefolyt ünnepélyről tudósitónk a következőket irja:

Folyó hó 14-én ünnepelték az I. kerületi polgári kör helyiségeiben 25 évi tanitáskodása alkalmából Garay Antalt, a krisztinavárosi el. iskola érdemdus igazgatóját.

A banketten mintegy 120-an voltak jelen. 9 óra 12 pkor emelkedett fel helyéről Rózsavölgyi Gyula tanácsnok. Az ünnepelt érdemeit s müködését méltatja s a hatóság nevében örömmel köszönti fel Garayt.

Lelkes éljenzés közt emelkedett fel ezután Dorogsághy Dénesné urnő s valóban gyönyörü beszédében páratlan ügyességgel és meg kell vallani nem mindennapi szellemben ad kifejezést örömének s hálájának ama szavakban, melyet ugymond, mindenki szivében rejt, ki, mint ő, Garay közelében, ő alatta müködik; s egy gyönyörü serleggel lepi meg az ünnepeltet, ki ezután a serleggel kezében ad hálás köszönetének kifejezést, különösen felettes hatóságának, mint olyannak, mely olyannyira emelte az ünnepély fényét. Köszönetet mond Rózsavölgyinek megjelenéséért s ő reá üriti poharát.

Ifj. Szidanits Ferencz köszönetet mond a segédtanfelügyelőnek, ki szintén buzgólkodott a mai ünnepély fényének emelésén. Majd Cserhalmay hadbiztos üdvözli Garayt. Cserhalmay ki éber megfigyelője a tanügynek, az oktatásnak, jól tudja mi az érdeme Garaynak.

Utána Czike Imre fejezi ki köszönetét a polgári körnek az iskolaügy buzgó felkarolásáért, köszönetet mond Kassits Péternek, kinek a tanitói kar annyit köszönhet, ki sohasem szünik meg méltányolni, segiteni ott, a hol a közügyről van szó.

Kassits Péter min. tan. gyönyörü beszédben üdvözli s köszönti fel Garayt, mint a méltóan megérdemelt kitüntetéssel illetett nemzet napszámosát.

Schwetz s. tanf. Garay müködését méltatja, melylyel karöltve jár babarczi Schwartzer Ottónak 15 évi munkálkodása, mint iskolaszéki tag, később mint iskolaszéki elnöknek. Példásnak s legelső helyet elfoglalónak mondja a pontosságot, a szellemet, véve a krisztinavárosi iskola anya s jegyzőkönyvét.

Zsák Hugó min. oszt. tanácsos beszédében elmondja, hogy ő ugyan csak kontár volt az igazi népoktatás s nevelés buzgó tanitójához képest, s mégis mily örömmel tekint ma egykori tanitványára, ki ma őt már tulszárnyalta, kinek szelleme s ügybuzgósága a régi család nevéhez méltóan nevezi magát Schwartzer Ottónak. Ezután következett az est legremekebb, legszellemesebb beszéde babarczi Schwartzer Ottóé. Ő nem az ünnepeltre üriti poharát, hanem a nőkre. Elmondja a nő emanczipátió szükségét, mely kérdést ő már több iskolai igazgatóval tárgyalta

Örömmel látja, hogy Garay neki adott igazat, midőn leányát tanitónővé képeztette. A nő, ugymond nélkülözhetetlen a nevelésben, mert csak a nőnek lelkes, jószive képes mindarra, mit férfi az életben rideg munkájában nem ismer.

A nő részvételét a nevelésben kivánja a nemzedéknek a jövő, a fejlődésnek a jelen.

Tosztokat mondtak még Tóth Kálmán, Cservenka József, Hoppe Rezső továbbá Lakics Vendel igazi magyar érzületü beszéde emlithető fel végül Mihaletz Józsefé.

A bankett után tánczra perdültek s csak a hajnali órákban tértek haza.

A konyha és az italok Gürsch Ferencz vendéglős régi jó hirnevét csak emelték.

A farsang alkalmából felhivjuk a budai bálok rendezőségét, hogy adakozzanak a magyar irók segélyegyletére. Az adományok Vadnay Károly nevére küldendők IV. Magyar-utcza.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:
Mindszenti Erdélyi Gyula.

Van szerencsém a t. cz. közönség becses figyelmébe ajánlani a

krisztinavárosi

CASINO-SÖRCSARNOKOT,

mely a legujabb kor igényeinek megfelelően, kényelemmel és fényesen van berendezve.

Külön szobák, továbbá bál és hangversenyek tartására termek ugy az emeleten, mint földszinten rendelkezésre állanak.

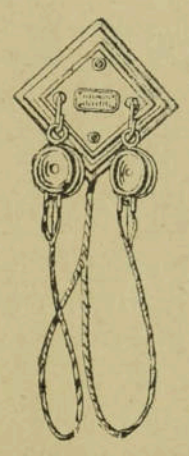
Ma zene!

BARABÁS JÓZSEF.

TELEFON-HIRMONDO

VALLALAT

VII. ker., Kerepesi-ut 22. sz.

A teljesen átalakitott és ujjászervezett Telefon Hirmondó vállalat előfizetésre hivja föl a közönséget. Az előfizetési dij naponként 5 krajczár, csakhogy az előfizető kötelezi magát egy évi előfizetésre, azaz 18 frt befizetésére. Az előfizetőnek ennél több költsége nincsen, mert a bevezetés és fölszerelés is teljesen dijtalan. A hirek felolvasása előre megállapitott és beosztott napirend szerint történik, azaz minden órában más más rovat alá tartozó hirek olvastatnak fel. Ezt a napirendet az előfizetők és a vállalat iránt érdeklődők nyomtatásban kapják meg.

Jelentkezéseket elfogad és közvetit a Buda es Vidéke kiadóhivatala.

E napirend szerint naponként többször kerülnek felolvasás alá a

Budapestre érkezett fontos táviratok,
az összes érdekes helyi események,
naponként ötször pontos megbizható és kimeritő tudósitások az érték- és terménytőzsdéről,
országos, megyei, városi hirek és hirdetmények,
jelentések a biróságok és törvényszékek ügyrendjéről,
klubbok, egyletek, tudományos és irodalmi társaságok hirei,
a Budapesti Közlöny hirei részletes kivonatban és mindaz a mi a közönséget érdekli müvészet, irodalom, sport és divat terén.

E hirekkel szolgálja nsppal a

Telefon Hirmondó

a közönség pontos és gyors értesülését,

minden este

pedig szórakoztatja előfizetőit **jelesebb müvészek énekével, zeneelőadásával és szavalatával.**

Érdekes monológok, kettős jelenetek kerülnek előadásra.

A szóló-énekesek és hangszereken kivül ének- és zenekarok előadása szórakoztatja az előfizetőket.

Befejezésül felolvasás alá kerülnek az este érkezett táviratok, a délutáni és esti helyi hirek és tudósitások a szinházakban folyó előadásokról, konczertekről és az érdekes helyi eseményekről.

Nappal hasznos — este szorakoztató!

Vendéglő az „Alaguthoz".

Minden vasár- és ünnepnap hangverseny Kutschera zongora-művész közreműködésével.

Jó italok és izletes ételekről, valamint előzékeny kiszolgálásról gondoskodva van.

Éjjeli szállásra szobák!

Számos látogatást kér

Schlaucher Ferencz,
vendéglős.
Krisztinaváros, az Alagutnál.

GANZ és TÁRSA

vasöntőde és gépgyár-részvény-társ. Budapesten.

Gáz- és Petroleum-motorok álló vagy fekvő, egy vagy két hengerrel.

Készit:

A) gépeket és épitési munkákat, teljes malomberendezéseket, vasutt kocsikat és vasuti fölszereléseket, transmissiókat.

Speczialitásai:

B) **kéregöntvény** vasuti kerekek, váltók, zuzóművek, hengerek-és ágyúgolyókhoz.

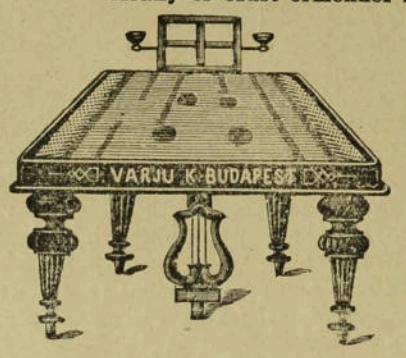
Hengerszékek kéregöntetü hengerekkel mind a magas malmászathoz, mind pedig a parasztra őrléshez s **egész malomberendezések.**

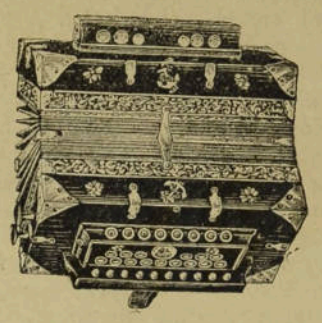
Facsiszoláshoz, papir- és czelluloza-gyártáshoz való gépek. Vizikereket nagy sikerrel pótló **turbinák.**

Villamos világitás nagy távolságra is a motortól.

Zsilipek, csővezetékek, frictiós kapcsolások, rotatiós dynamométerek. Aczélöntés.

Arany és ezüst érmekkel kitüntetett hangszer-ipar

VARJU KÁROLY

császár és királyi szabadalmazott hangszer-ipar.

Budapest, VIII., Kerepesi-út 47. sz.

Ajánlja saját gyártmányú hangszereit, külőnösen erős, tiszta **csengő hangú czimbalmait** jótállás mellett; továbbá **harmonika, hegedű, fuvola** és egyébb hangszer nálam 15%-kal olcsóbb, mint bárhol. — Most jelent meg a magyar **harmonika iskola**, az egy soros harmonikához 32 válogatott legszebb dallal, melynek segélyével fél óra alatt megtanulhat a harmonikákon játszani, ára 90 kr., mely összeg beküldése mellett bérmentve küldi meg a kiadó, **Varju Károly.**

Képes nagy árjegyzék ingyen küldetik.

RÖVID- ÉS SZÖVÖTT ÁRUK

KÉZI MUNKÁHOZ TARTOZÓ CZIKKEK

ALBINI LAJOS

ezelőtt

Reinl József

II, ker., Fő-utcza 40. sz. a.

MINDENNEMŰ SZABÓ KELLÉK

Ajánlja raktárát kész férfi fehérneműekben, kizárólag saját készitmény. Divatos **nyakkendők, gallérok és kézelők, jó minőségü nadrágtartók s finom báli clacé keztyük.**

Továbbá dús választék, csipke, bársony és selyem szalagokban, fekete és divatszinü sürah. Csipke, selyem és Chenillia kendők.

Végre nagy raktár egyszerü és finomabb kivitelü női, leány és gyermek kötényekben.

VÁSZON, KANAVÁSZ ÉS CHIFFON

Egész ház egy 3 ablakos-, egy 2 ablakos-, egy kis szoba, konyha, veranda, kamra, nagy kerttel gyönyörü fekvésben Istenhegyi-ut 31. sz., a déli vaspálya-udvarhoz 15 perczre, évi 300 frtért bérbeadó Rosenstein Lipót tulajdonos, Pest, Nádor-utcza 12. sz.

Ungváry László czeglédi faiskolája részére megrendeléseket Szombathy Kálmán Sashegy fogad el. A minták megérkeztek. Árjegyzék ingyen.

SCHIEN KAROLY

mü- és épület-lakatos

Budapest, II., Batthyányi-utcza 1. sz.

Varrógépek és kerékpárok raktára.

ajánlja magát **telefonok, villámháritók, szócsövek** és **szobai távirdák** berendezésére. **Javitások a legjutányosabban eszközöltetnek.**

Lövenstein Antal

cs. és kir. ndv. sütőmester

fióküzlete: II. fő-utcza 5. sz.

— Liszt, tej, tejszin és vaj. —

Finom- és pék-sütemény a nap minden órájában frissen hapható.

SZT.-MARGITSZIGETI ÜDITŐVIZ

a legkiválóbb és legolcsóbb bakteriamentes

asztali savanyúviz

és

egészség-ápoló ital.

Kitünő eredménynyel használtatik:

Köszvény-, gyomor- és bélbajoknál, garat-, gége-, tüdő- és hólyaghurutnál.

Kapható: **Legtöbb gyógyszertárban, ásványviz-, füszerkereskedesben és vendéglőben.**

FŐRAKTÁR

WERNER ADOLF-nál.

(FRUM ISTVÁN UTÓDA)

Budapest, II., Batthyány-utcza 3. szám.

Telefon 90—97.

Főherczegi Szt.-Margitszigeti felügyelőség

Hirdetmény.

Az I. magyar általános tisztviselő egylet mint szövetkezet XXV-ik üzletévi közgyülését a f. hó 24-én, vasárnap délután 3 órakor fogja megtartani a II-ik kerületi főreáliskola disztermében.

E közgyülésnek tárgyai lesznek:

1. Az igazgatóság és felügyelő bizottság jelentései alapján az 1894. évi mérleg és zárszámadás megvizsgálása.
2. A zármérleg szerinti nyeremény iránti intézkedés.
3. A tagok által netalán benyujtandó inditványok.
4. Uj felügyelőbizottság választása.
5. Megemlékezés a szövetkezet 25 éves fennállásáról.

A tagok igazolványaikat, valamint a névsort és mérleget az egyleti helyiségben a délutáni órákban (4—6) átvehetik, illetőleg szavazati jogukat átirathatják.

Kelt Budapesten, 1895. február 12-én.

Az igazgatóság.

Siposs Antal

m. zeneakadémiájában

(Kecskeméti-utcza 14. sz. alatt).

A II-ik félévre a beiratkozas már folyamatban van. A tanszakok, a melyekre növendékek jelentkezhetnek a következők: **zongora**, kezdettől a magas kimüvelésig; **zeneelmélet** és zeneszerzéstan, magán- és karnek. Női osztályok: két óránkint 8 tanoncz, hétfő, péntek; ifjak: kedd, csütörtök, szombat 5—7-ig. A beiratás a délelőtti órákban eszközöltetik.

!!Vadászat kiadó!!

416. sz. 1895. Zsámbék község alolirott előljáróí által (Budapest székesfővárostól 26. és a Herczeghalmi vasuti állomástól 6 kilométernyi távolságban) az 1883. évi XX. t. cz. 3. § ának rendelkezéséhez képest ezennel közhirré tétetik, miszerint Zsámbék nagy község határában — mintegy 5000 kat. holdnyi területen — a vadászati jog folyó 1895. évi augusztus 1-től 1901. julius hó 31-ig vagyis 6 egymásután következő évekre, 1895. évi **febráár hó 28-án** délelőtt 10 órakor Zsámbék községházánál **83 frt kikiáltási** ár mellett, nyilvános árverésen a legtöbbet igérőnek haszonbérbe fog adattni.

Felhivatnak az árverezni szándékozók, miszerint a fenteb kitett helyen és időben a kikiáltási árnak megfelelő 10% bánat pénzzel ellátva, megjelenni szíveskedjenek.

Az árverésre vonatkozó egyébb feltételek a község jegyzői irodában naponta, a hivatalos órák alatt betekinthetők.

Kelt Zsámbékon 1895. február 5-én.

Nyirák Gyula, jegyző. **Jeli János**, biró.

BANK ÉS VÁLTÓ-ÜZLET

Beimel Lajos fiókja

TELEFON! II., fő-utcza 6. sz. TELEFON!

Értékpapirok, arany és ezüst pénznemüek vétele és eladása.

Előleg mindennemü értékpapirra.

Tőzsdemegbizásokat előnyösen eszközlünk.

Igérvények minden huzáshoz.

Bécsvárosi sorsjegy igérvény főnyeremény 200.000 frt, **huzás márczius 1-én.** Ára 3 frt 75 kr. és bélyeg.

Nyomatott Heisler J. kő- és könyvnyomdájában. Budapest, II. Várkertrakpart 1. sz. (Kluseman-féle ház.)

Budapest, 1895. IV. évfolyam 8. sz. Vasárnap, február 24.

BUDA ÉS VIDÉKE

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI ÉS TÁRSADALMI HETILAP

Az I. kerületi polgári kör,

II. ker. polgári kör, a krisztinavárosi vöröskereszt-egylet és a budai kereskedő-társulat stb. közlönye.

KIADÓ-HIVATAL, hol előfizetni lehet és hirdetések felvétetnek; I. ker. Alkotás-utcza 12/a. Szőke-ház.

Megjelenik minden vasárnap. Előfizetési árak: Egész évre 12 korona, fél évre 6 korona, évnegyedre 3 korona. Egyes szám ára 24 fillér.

SZERKESZTŐSÉG, I. ker., Alkotás-utcza 12/a. Szőke-ház. kéziratokat és közleményeket ide kérjük küldeni.

A községi törvény reviziója.

V.

A község képviselőtestületéről.

A község önkormányzati jogát a képviselőtestület gyakorolja.

A községi képviselők számát a népesség számához viszonyitva az illető községek és a vármegyék meghallgatásával a belügyminiszter általános rendelettel állapitja meg.

A községi képviselőtestületet felerészben azok a községi választók alkotják, kik a községben a legtöbb állami egyenes adót fizetik; hason felerészben pedig a választó közönség választottjaiból áll.*)

A választás alá nem eső képviselők névjegyzéke minden évben kiigazittatik.

A kiigazitás az 1871. XVIII. t.-cz. 35—36. és illetőleg az 1886. XXII. t.-cz. 33—34. §§-aiban irt s a Hieronymi-féle törvényjavaslat 41—42. §§-aival módositott eljárás szerint történik.

A képviselőtestület választás alá eső tagjai három évenként hat évre választatnak, még pedig az 1871. XVIII. tcz. 37. és 42—56, illetőleg az 1886. XXII. tcz. 35. és 40—54. §§-aiban jelzett s a Hieronymi-féle törvényjavaslat 43—64. §§-aival összhangba hozott eljárás mellett.

A községi képviselőtestület abban az esetben, hogyha a törvény vagy a kormány rendeleteiben meghatározott hatáskörét meg nem tartja s ez eljárása által az állam vagy a község érdeke veszélyeztetnék, a törvényhatósági bizottság által feloszlatható, illetőleg a kormány rendeletére feloszlatandó és helyette a körvonalozott módon ujabbi képviseletről kell gondoskodni.

A képviselőtestület gyüléseiről, azok számáról, idejéről és ügyrendjéről a most érvényben álló jogelveknek a reformjavaslattal összhangzásba hozott módositása által a belügyminiszter rendeletileg intézkedik.

A közgyülésen a jelenlevők határoznak. Kivétetik ez általános szabály alól az oly ügyekbeni határozatok hozatala, a midőn az 1886. XXII. tcz. 24. §-ában felsorolt esetekről van szó.

Ilyenkor a határozat meghozatalának jogérvényessége a képviselőtestület bizonyos részének kötelező jelenléte és annak bizonyos megszoritó alakiságok szigoru betartásával nyilvánitott általános szótöbbséggel érvényesült és határozott beleegyezésétől tétessék függővé.

VI.

A községi választókról.

Községi választó:

a) a község minden 24 éves belföldi férfi lakosa, ki a községben lakik és adót fizet, a mennyiben személyére és vagyonára nézve önálló és szabad rendelkezési képességgel bir; tehát gyámság, gondnokság, atyai vagy gazdai hatalom alatt nem áll és katonai szolgálatra bevonulva, vizsgálati fogságban, elmarasztaló itélet vagy büntetés hatálya avagy csőd alatt nincsen.

b) minden testület, intézet, társulat és általában minden jogi személy nemkülönben minden nagykoru hajadon és özvegy, ha a községben ingatlan vagyonnal bir és attól adót fizet.

Választói jogot nem gyakorolhatnak és illetőleg választó-joggal nem birnak:

a) általában a község területén lakó külföldiek habár adót is fizetnek;

b) a kik saját személyükre és tulajdon vagyonukra nézve rendelkezési képességgel nem birnak;

c) a kik polgári és politikai jogaik gyakorlatától jogerős itélettel el vannak tiltva; és

*) A községi elöljáróságnak ugy kinevezett állami mint választott községi közegei a képviselőtestületnek hivatalból tagjai.

„A BUDA és VIDÉKE“ TÁRCZAJA.

Hogy lettem én poéta?

vagy:

a költészet, mint házasságközvetitő.

— Felolvastatott a III. kerületi kör estélyén. —

Én, kérem, nyilvános költő és titkos drámairó vagyok.

Hogy nyilvános poéta vagyok, azzal a gondolattal a társadalom még eddig sehogyse tudott megbarátkozni; sőt vannak éretlenek, kik egész poétai mivoltomat a legnagyobb gyöngeségemnek mondják. Ezekből csakis az irigység beszél s azért rá se hederitek az olyan megjegyzésekre, melyek költői ihlettségemet direkte a sajtosokkal hozzák okozati összefüggésbe.

Tetszik tudni: a világ nagyon rosznyelvü s tudj' isten miféle indokból képes a tündöklő zsenit is elhomályositani meggondolatlan tracscsaival; de Gyulai Pál egyszer azt irta rólam a „Budapesti Szemlé“-ben s ez tökéletesen megvigasztal, hogy még e hon határai között magyarok élnek, nem fogok feltünni, mert alakom a szellemi élet oly magas piedesztálján nyugszik, hogy oda földi szem és ész nem hatolhat. Innen van az, hogy a közönség engem, én pedig a közönséget nem veszem észre.

Különben Gyulai Pál azt is kijelentette ekkor, hogy többé nem is reflektál költeményeimre.

Oh, értelek isteni Gyulai, fogadd érte szellemi csókom; nem reflektálsz költeményeimre, nem, mert érzed kicsinységedet nagy eszméimmel szemben; érzed, hogy csak közönséges kontár vagy még te is lánglelkemhez képest! Azért ne félj, ne csüggedj, jó Gyulai Pál, nem hagylak el, nem egy világért sem; légy Toldynak hü Benczéje s kövess égi utaimon, hogy dicsőségem fénykoszorujából rád is löveljen egy-két sugár!

Különben én titkos drámairó is vagyok és a nyilvánosság szigoru elkerülésével készitem merész drámai konczepcióimat.

Ezt mindenki jó néven veszi tőlem s határozott erényemül tudja be a hálás társadalom.

Hova is tünt az a szép idő, mikor még első versem az „Alföldi Nyitogató“ czimü szépirodalmi hetilapban megjelent s a kis-kunhalasi szabólegények önképzőköre disztagjául választott.

Az „Örültlovag“ volt e költeményem czime és egy kis-kun-halasi szabómester leányának annyira meginditotta a szivét, hogy Örült piócza czim alatt rögtön válaszolni volt kénytelen.

Azt tartja a latin közmondás: költő nem lesz, hanem születik.

Már bocsánat, de ennek igazságát én kereken tagadom, tagadom a legmerevebben, mert én önöknek, igen tisztelt hallgatóság, hiteles okmányokkal beigazolhatom, hogy nem születtem poétának, hanem magam magamat preparáltam azzá, a szó legteljesebb értelmében.

Átöröklött tulajdonságomat pedig már csak azért se képezheti, mert amit szintén családi okiratok bizonyitanak, őseimben a poetai vénának egy cseppje se volt meg. Voltak ugyan köztük talentumos firmák, kik nagyokat ittak és kurjantottak, de poétaságra egy se vetemedett.

De igaz, most emlékszem csak, hogy volt egy ősöm mégis, kiben sokszor nyilvánult némi költői hajlam. Egyik ükapám volt ez, ki nagyon szeretett holdvilágos éjszakákon hazabotorkálni s rendesen igen föllengős hangulatban. De művei, minthogy azokat kivétel nélkül varga-betükkel irta, az utókorra nézve élvezhetetlenek.

Tetszik tudni, a varga-betü csak az illuminált emberek különlegessége s nem egyéb mint két fogalomzavarban levő lábnak érintkezése a rohanó földtekével.

Ezen kivül még egy agglegény ősöm volt, a ki egyszer megpróbálta a versirást, s meg is irta első költeményét „Zengő mocsár“ cz. alatt, de mielőtt a nagy világ tudomást szerezhetett volna erről, irtóztató kinok közt elhunyt. Egy veszett kutya marta meg. Azt mondják, hogy saját kutyája volt s az előtt szokta nagy páthoszszal elszavalni költeményét.

Szegény állat nem birta tovább: megveszett.

Ettől fogva nem mutatkozik családunk történetében semmi különös, semmi feltünő. A köznapiság nivóján felül egy se emelkedett. Volt egy katona ősömben némi sztratégiai tehetség, de ez sem érvényesülhetett, mert feleségének e téren sokkal külömb és czélszerübb ismeretei voltak s ugy megtörtént nem egyszer — a próba — házi harczászatok alkalmával, hogy a szegény férj-uram volt a legyőzött ellenség. Ez elkeseritette és öngyilkos lett.

d) az állam, a törvényhatóság, valamint a községek mint erkölcsi testületek, habár az illető községben fekvő vagyonuk után adót is fizetnek.

A b) alatt emlitett községi választók e jogukat csak meghatalmazás utján gyakorolhatják.

Meghatalmazott csak községi választó lehet.

A ki maga nem választó, sem a képviselő testület, sem az előljáróság tagjául nem választható.*)

A községi választók névjegyzéke minden évben kiigazittatik.

A kiigazitás a most fennálló jogelveknek a reform-javaslattal összhangzó módon eszközlendő változtatásához képest megállapitandó eljárás szerint történik.

A községi előljáróságnak nem a kormány közegeit képező tagjai szintén a választó közönség által választatnak és pedig három évre, illetőleg élethossziglan.

VII.

A községi előljáróságról.

A községi előljáróság a község közigazgatási hatósága.

A községi előljáróság, miként a vármegyék közigazgatási bizottsága, kétféle elemekből áll és pedig: egyrészt a kormány közegei, másrészt a község választott előljárói képezik a helyhatóságot, mint a hogy a közigazgatásnak államilag és önkormányzatilag kezelt ágai között a szükséges összhang és összefüggés föntartása egyébként biztositható nem is volna.

Mint állami hivatalnokok a kormányt képviselik:

1. a polágrmester (kör polgármester)
2. az adótiszt, és
3. a rendőrtiszt.

*) Ez a szabály a község egyéb tiszti, kezelő- és segéd személyzetére nem vonatkozik.

A községet képviselik:

a) önálló nagy községekben:
1. a biró
2. a másodbiró
3. legalább 4 tanácsbeli előljáró,
4. az adószedő és
5. a közgyám;

b) kisközségekben:
1. a biró
2. a másodbiró
3. legalább 2 tanácsbeli előljáró,
4. a községi pénzkezelő és
5. a közgyám.

(Vége köv.)

Albrecht főherczeg.

A királyt nagy csapás érte. A legkedvesebb rokona Albrecht főherczeg halt meg. Az egész hadsereg gyászba borulva áll a kitünő nagy katona ravatala felett. Uralkodók küldik részvétüket és a mi királyunkat követve beállnak a fényes halottas menetbe.

A halotté legyen részvétünk. Az élőt a történelem birálja meg. A mikor könynyek hullnak a koporsóra, sirjunk a sirókkal, mert a bánat a legelső magyar ember, a király bánata.

Nyugodjék békével! Bocsássa meg Isten mindnyájunk vétkét . . . Ezzel az imádsággal engeszteljük a halált.

A sir mindent elfed, s az emlékezés enyhiti a sebeket. A békitő sir enyhe takarja porát.

Albrecht főherczeg mint katona a történelem nagy hadi alakjai közé sorakozik és mint ember a jó szív és jótékonyságnak nagy mintaképe. A ki jó cselekedeteiben nem nézte azt, ellenfél vagy barát e az kit segiteni kell.

A jó katonatisztek közül számtalanon segitett. Többnek kifizette az adósságait, letette a házassági biztositékot. Segitett a hozzá folyamodó honvédeken is. Udvarmesteri hivatala a magyar kérvényekre magyarul válaszolt. A hadseregnek nemcsak vezére de édes apja is volt.

Albrecht főherczeg mint Magyarország helytartója tiz évig lakott Budán, róla van elnevezve az Albrecht-ut. Nemes lelkü felesége Hildegard főherczegnő a jótékonyság valódi angyala volt. És többek között a bölcsődének is alapitó pártfogója a szegények nemtője, a kinek emlékét számtalan szegény áldja.

A müvészetet lelkesen pártolta a főherczegi pár és eljárt a nemzeti szinház előadásaira és élénk részt vett az akkori viszonyokhoz mérten a társadalmi életben.

Albrecht főherczeg a jellemet, gavallérságot mindenkinél becsülte s a tisztikarban is fejlesztette ezt a két erényt.

Abban az időben mikor Magyarországot ő kormányozta nem hittek Buda fejlődésében és a főherczeg nem sok akadályt görditett az elé, hogy a déli vasut pályaházát oda engedélyezze a hol most van.

A fővárosnál ugy az ő, mint neje nevére alapitvány van az Albrecht és Hildegard alapitványok, melyek ma már tekintélyes összegre rugnak és a késő utókornak hirdetni fogják ugy Albrecht főherczeg mint Hildegard főherczegnő nemes szivét.

Csak előre!

Lapunk mult heti számában „Lassan haladunk“ czimmel egy czikk jelent meg, a mely feltünést keltett s élénk beszéd tárgyát képezte a budai részeken. A beküldött czikk sok és nagy igazságot tartalmazott, s a czikk irójának sokan hajlandók minden sorát aláirni és magukévá tenni. Több levél fekszik előttünk, a melyeknek tartalma pro- és kontra világitja meg a felvetett kérdést. Van köztük német nyelven irott is.

Tért nyitunk egyiknek ugy, mint a másiknak, mert az ellenkező véleményen levők soraiból is felcsillámlik a hazafias érzés megnyilatkozása.

De kezdjük előlről.

A magyarositás ügyét kétféle alakban vetik föl. Az egyik rohammal akarja bevenni a maradiság várait, mig a másik körültekintéssel, kevesebb keserüséggel, megkerülve, hogy ugy mondjuk stratégiai uton akarja kitüzni a nem-

---

Igy hát családfánk gyöngye, csillaga mégis csak én vagyok egyedül, én a költő, a hirhedt költő; évszázadokig kellett ennek a fának növekednie, hogy büszkeségét, koronáját én, a nagy férfiu képezzem. S mindezen dicsőség nem jutott volna osztályrészül késő utódaimnak, ha én, a közönséges ember nem küzködöm sorsom, végzetem ellen s ki nem csikarom a természettől a költői hivatottságot, a költői tehetséget.

Igenis t. hallgatóság, kicsikartam, mert megmutattam, hogy muszájj költővé lennem.

Hogy mily uton-módon értem ezt el, abból sem csinálok titkot, mert elmondok mindent önöknek.

Tehát kezdjük az elején. — Poéta akartam lenni. Mindenekelőtt mértékletes életmódot kezdtem tehát. Azon voltam, hogy rendesen táplálkozzam, mert az étellel való túlterhelés hatással van az agyra, fejszédülést okoz s igy kevésbé képes a müködésre. — Ettől nem féltem, hogy bekövetkezik nálam, mert nekem eddigelé csakis az üres gyomor okozott főfájást s a tulterhelés következményei abszolute ki vannak zárva.

Hogy miért helyeztem a fősulyt az agyra, azt is elárulom; ugyanis az én időmben azt sütötték ki, hogy a világos, okos fő alaptöltétele a költőnek.

S miután a poétasághoz merészebb röptü fantázia is szükségeltetik, elhatároztam hát, hogy agyamnak bátortalan, lassu járművét egy kissé gyorsabb müködésre ösztökélem: borivásra adtam magamat.

Átkozott fantázia! végre annyira megszokta a borivást, hogy utoljára már csak a tizenhatodik félmeszelynél kezdett müködni; de ekkorára aztán oly hatalmas lett, hogy hitvány prózai testemet mozdulatlanná tette. Igy bekövetkezett az, hogy legszebb eszméim elröppentek, mert annyira fogva tartott az ihlettség.

Eleinte az ihlettség, a fantázia tartott fogva agyamnál fogva; később meg a vendéglős a nyakamnál fogva, mert hatalmas fantáziám zsebem is aranynyal varázsolta tele, holott egy hunczut piczula volt csak benne s ebből pedig tudvalevőleg csak egy meszely bor kerül ki.

Hiába szavaltam a rideg vendéglősnek, hogy a hitvány anyagiakról emelkedjék a költészet világába s tartsa szerencséjének, ha egy költői lélek egy husz filléressel elégiti ki materiális vágyait. Nem reagált, s tovább fogta a nyakamat. Végre megértettem vele, hogy egy aufschreibennel sokkal jobban megerősitheti követeléseit.

Erre szabadon bocsátott.

Miután a fantázia s a táplálkozhatik levegőből, gyatra, hiányos ismeretkörömet kelle bővitenem: eljártam hát az egyetemi könyvtárba. De itt érthetetlen bárgyuságokra leltem, melyek legkevésbé se elégiték ki tudományszomjamat.

Ekkor szerződésre léptem a Révai testvérekkel, hogy ők szállitsanak nekem alkalmas könyveket, megigérve, hogy viszontszolgálat fejében ő nekik engedem át majd müveimnek jubiláris kiadását.

Elfogadták ajánlatomat, de csak oly kikötéssel, hogy müveim jubiláris kiadását csak haláluk után bocsátják közre. Ebbe már nem mentem bele, mert ki tudja: élnek-e addig? Most már nem maradt más hátra, mint megvennem készpénzen a remekirókat; beszereztem hát Mártonfynak a „Rejtett milliók, vagy a legyilkolt ország“ cz. regényét, Tatár Péternek a „Fehér lovag, vagy a rémes éjszakák“ cz. müvét s Hazafi Verai Jánosnak „Megrovási kalandok“ czimü lyrai remekét végül Kreutzerl Jakabnak „Jeruzsálemi élményeit“.

Ezeket tanulmányozva oly szellemi tőkére tettem szert, hogy teljesen fölösleges volt minden további önképzés. Azért még Arany János, Petőfi Sándor, Vörösmarty, Schiller és mások müveit is elolvasgattam, de ezekre már nem forditottam oly kiváló sulyt.

Magától értetődik, hogy eddig is egyremásra gyakoroltam magamat a versirásban. Irtam könyed dalokat, elégiákat, románczokat, balladákat.

Fejlettebb koromban legjobban szerettem a hősi hatost, a hexametert. Most már megelégszem akármilyen gyáva hatossal, akarom mondani husz filléressel is, kivéve az uj-pestit.

Legelső költeményem volt, a mint már említém az „Őrült lovag“, ezt követte „A keserü orvosság“ cz. elégia. Jelenleg egy nagy trilógián dolgozom, czime lesz: „A reggel, a dél és az est“, vagy: a kávé, az ebéd és a vacsora.

Azt hiszem ezzel fogja dicsőségem delelő pontját elérni és a Kisfaludy-társaság belátva eddigi mulasztását, beválaszt majd tagjai sorába. Ha nem, ám vegye lelkére!

(Folyt. köv.)

zeti lobogót, hogy győzelmének teljes tudatában egy erős nemzet történelmének, multjának és jelenének megdönthetetlen bizonyitékával hirdesse: hogy itt e hazában, e véráztatott földön, ezredéves fennállásunk ünnepsége tizedében, csak magyar szó hangozzék bérczek tetején, a völgyekben és a hazánkat határoló tengerparton.

Ez alkalommal két levelet teszünk közzé, sajnos, hogy mindkettő névtelen. Az aláirt egyes betükből nem állapithatjuk meg a szerző nevét, de mert elevenre tapint mind a kettő, hát kiadjuk okulásul, tanulságul t. olvasóinknak, hogy mint gondolkoznak a müvelt osztályhoz tartozó elemek a magyarositás szent eszméjének keresztülvitele kérdésében.

I.

T. Szerkesztő úr!

Engedje meg, hogy becses lapjának f. évi február 17-én megjelent és X. aláirással ellátott közleményére észrevételemet megtehessem.

Régi ember vagyok s az 50-es évek ugy csufolt „beamtere“, de már nyugalomban. — Szeretem a magyar hazát igaz szivemből, de — fájdalom — nem beszélem annak nyelvét. Vannak szeretett unokáim, kik olvassák a „Buda és Vidékét“ s ők figyelmeztettek X. úr fulmináns kitörésére.

Van rá egy pár szavam, tegye át magyarra t. szerkesztő ur, mert mi is vagyunk elegen, kik németül beszélünk, a nélkül hogy megszünnénk jó polgárai lenni a hazának.

Kevés időm van még hátra, s rám borul a sirdomb. Hogy vegyek én most magamhoz preceptort, s megérdemlett nyugalmamat hogy zavarjam meg a magyar nyelvtan lapozgatásával?

Gyermekeimről nem szólok, de ott vannak unokáim büszkeségük teljes tudatában, hogy magyarok. A legkisebbike is jobban tudja a „Talpra magyar“-t mint Uhlandnak „Die Kapelle“ czimü gyönyörü versikéjét.

Köztük élek, köztük vagyok, és csak szemem gyönyörködik, ha egymás közt magyar nyelven pörlekednek, és csak szivem dobban nagyot, ha hallom ajkaikról: „Kedves nagy apám!“

Sohase fognak ezek beszélni tisztelt szerkesztő ur németül, mert a székes-főváros áldozatkészsége és a magas kormány nagylelküsége az iskolák magyarrátételével megmutatják az eredményt oly sikerrel és biztossággal, hogy azokat nyelv tekintetében félteni többé nem lehet.

Nem fogadom el tehát X. ur vehemens czikkének azt a passzusát, hogy társadalmi uton is meg kell szégyeniteni azokat, kik még manapság is németül beszélnek itt a budai oldalon.

Hát mi öreg emberek eltününk, bekaparnak, de csemetéinket hátrahagyjuk, önöknek a dolga azután, hogy ezek ne csak nyelvben, de szivben is igaz magyarokká legyenek.

Őszinte tisztelője

D.

II.

Tisztelt Szerkesztő ur!

Nagy örömömre szolgált becses lapjának X. ur által közzétett czikke.

Igazsága van X. urnak, jól tette, hogy hangoztatta szavát!

Én is a mellett vagyok, hogy semmi kimélet, semmi dédelgetés!

Meg kell törni a makacskodókat, vagy pedig annyira vinni társadalmi uton, hogy bent saját fészkeikben beszéljék bár a német nyelvet, de nyilvánosan soha.

X. ur magyar ember, de az vagyok én is, a sors czikkirót a II-ik kerületbe vetette, engem — fájdalom — a III-ikba. Ő sokkal boldogabb mint én, mert a II-ik kerület müvelt osztálya legalább nyomtatványait magyarul teszi közzé. Itt az sincs meg minden vonalon.

A t. szerkesztő urnak, hogy igy fejezzem ki, lagymatag felfogását a magyarositás ügyére nézve se nem osztom, se nem irom alá.

Lassu eljárással, szépitgetéssel, okokkal-módokkal lehet takargatni ezt a körmünkre égett nyelvkérdést, de szerintem kevés sikerrel, és még kevesebb eredménynyel.

Avagy nyomtassa ki t. szerkesztő ur az ide csatolt meghivó czédulát és akkor tessék hozzászólni, vajjon nem tüzzel-vassal kell-e a rákfenét pusztitani?

Geehrte Mitglieder.

Die höflichste Einladung zu einer abzuhaltenden

General-Versammlung

des

Neustifter Sct. Noe Leichenvereines.

wobei die Ausschusswahl vorgenommen wird. Die Versammlung findet in der Neustift, Lajos-utcza Nr. 77 bei Herrn Karl Wikhart den 17-ten Feber 1895 Nachmittag 2 Uhr statt.

WAHLLISTE

des geehrten Ausschusses:

Anton Neubauer, Präses, Stefan Jetschky, Vice-Präses, Karl Wikhart, Verwalter, Mathias Kitzinger, Buchführer; Karl Hofbauer, Johann Löb, Josef Harrer, Karl Mader, Karl Hocher Beisitzer. — Johann Hock, Johann Csabanak, Ignatz Mastaley Ersatz-Herren.

Hát mi ez? hol vagyunk, hol élünk mi tulajdonképen?

Hiszen még a tisztesség kedvéért, nem is kétnyelvü ez a meghivó! a hátoldaláu sincs magyarul lenyomtatva, hogy az és ez a Noé egylet mit akar?

Hát nem arczpiritó cselekedet ez, nem visszaélés-e a magyar haza adta kenyérrel? nem szégyenköve-e Budapest fő- és székvárosának? Hálátlanok!

Ehhez tessék magyarázatot irni tisztelt szerkesztő ur; ezt a megbocsáthatlan hibát tessék mentegetni, akkor meghajlok, egyébként nem!

Maradtam igaz barátja és tisztelője

K.

*

Mi daczára e két különféle felfogásu levélnek álláspontunkból nem engedünk egy betüt sem, de felelünk rá egy kedves kis mesével, a következőkben: Két csiga-biga jó pajtások voltak. A tavasz kezdetével kövér füben legelészett mind a kettő, felettök nagylapu levél árnyékot adott. — Felmászok én csiga pajtás a lapu levélre — szól az egyik. Csak vigyázz és lassan járj, — szólt a másik. Három hónapig keserves inséggel mászott fel a csigabiga a lapu levélre, s a midőn tetejébe érkezett volna, lepottyant a még mindig legelésző pajtásához akkor már napperzselte avarra. Buslakodva feküdt megfordult házikójában a csigabiga s igy vigasztalta pajtása:

— Lám-lám, megmondtam neked, hogy sosem jó a sietség!

Szerk.

Tudományos előadás.

(Tartatott a m. kir. meteorologiai országos intézetben.)

F. hó 16-án Konkoly Miklós igazgató tartott előadást valódi szakmájáról, a csillagászati távcsövek konstrukcziójáról. Konkoly elkezdte a régi Huyghens-féle 30—40—egész 250 méter hosszu távcsövek ismertetésén, áttért a tükörtelescopokra, amint azok keletkeztek több mint 170 évig versenyeztek a dioptricus távcsövekkel, előadta mindkettőnek előnyét és hátrányát, nemkülömben a tükrök és achromatikus objektiv lencsék csiszolásának módját, bemutatta a különböző üvegnemeket, amint azok keletkezőben vannak a csiszoló gépen, s végre a csiszoló gépnek azt az alkatrészét, melynek segitségével a lencse legmagasabb politurája lessz eszközölve, ezekkel együttesen bemutatta a falravetitve a Fraunhofer-féle lencsecsiszoló gép vázlatát, s a Lassell-féle tükör csiszoló gép ábráját, mint azok ma is használatban vannak, az első Münchenben és Németországban, utóbbi Angolországban és Francziaországban.

Később a falra vetitette előadó a fénysugarak menetét a Newton, Cassegrain, Gregory, Herschel és Fritsch-féle tükörtelescopokban, s levezette számtanilag a táblán a tükör és objektivlencse közötti fényerősségi különbséget.

Megemlékezett a Plössel-féle dyalitikus távcsövekről, melyeket a hires bécsi optikus készitett, de halála után nem talált bennük követőkre, s ez uttal a jelenlegi nagy Objektivekről is beszélt.

Végre felhozta előadó, hogy mily primitiv módon voltak a régi távcsövek felállitva, s valóban bámulatos, hogy a régi csillagászok oly pontos méréseket tudtak azokkal eszközölni mint Herschel, Cassini, Maraldi, Bianchini stb., s állitja hogy mi ma nem lennénk képesek azon eszközökkel dolgozni, nem ugyan mert azokkal az kézi ügyessége nagyobb lett volna mint némely modern csillagászé, (bár előadó megjegyzi, hogy már rendkivül ügyetlen emberekkel találkozott a megfigyelés terén!), hanem a jelenleg élő csillagászok már annyira jobban bele vannak szokva, hogy nem tudnák magukat beletalálni a primitiv szerszámok kezelésébe.

Előadó a falra vetitett számos régi és modern tükörtelescopot Herscheltől. Lasselltől, Rossetól, Browningtól, Calvertól, Grubbtól és Joucaulttól, melyeken szembetünőleg észre lehetett a haladást venni.

Végre egymásmellé állitotta előadó a falra vetitve a római (Pater Secchi-féle) refractort, és az ó-gyallai refractort, (mely utóbbi Konkoly sajátja). Itt igen érdekes az a körülmény, hogy a római refractor az ötvenes évek utolján az ó-gyalai pedig 1882—83-ban készült, s mig előbbi elég primitiv, utóbbin minden ujitás látható ami a modern csillagász jelenkori igényeit kielégiti. Az összehasonlitás annyival volt érdekesebb mert a két távcső nagysága egészen egyenlő, t. i. mindegyiknek nyilása 254 millimeter.

A terem zsufolásig meg volt telve. Ott láttuk Báró Lithay Bélát nejével, Gróf Bethlen Józsefnét, Heller Ágost tanárt nejével, Bozó Aladárt nejével, Csutor Pál min. oszt. tanácsost nejével, előadónak neje s édesanyja ki most nála Budapesten időzik s velük Ghyczy Eliz és Emma kisasszonyok, Dr. Kövesligethy Radó egyetemi tanár és neje, Martin Ottó főmérnök, Ambrus min. számtanácsos, Süss Nándor sok tanitványával, Dr. Andeere Párisból, Tangl Károly, több középiskolai tanár, hajóskapitány és számtalan tudomány kedvelő férfi és hölgy.

Ugyanezt az előadást Konkoly Miklós igazgató úr több oldalról érkezett felhivás folytán legközelebb a Mathematikai és fizikai társulat előadásai sorában megtartja, még pedig a kir. tud. egyetem phisikai intézetében VIII. Eszterházy-utcza 3.

Jövő szombaton 23-án Dr. Kövesligethy Radó mint vendég tart a meteorologiai intézetben érdekes előadást Az égitestek légköréről. Márczius 2-án pedig Konkoly igazgató folytatja megkezdett előadását az európai csillagdákról, a midőn Olaszország, Spanyolország, Portugál, Francziaország, Anglia, Svéd, Norvégia s Dánia, végre Oroszországokról lessz a szó.

A nagyérdemü tudós igazgató urnak rendkivül érdekes előadását élénken megéljenezték s tapssal jutalmazták, abban a reményben, hogy legközelebb ugy a kir. tud. egyetem fizikai termében mint a m. kir. orsz. meteorologiai intézetben találkozni fognak.

Magyar turista-egyesület.

Nem nagy zajt csap, de annál többet szolgál szép magyar földünk, közelebb Buda és vidéke kies helyei megismertetésének a magyar turista egyesület.

Lapunk 1893-iki évfolyamában czikkben méltattuk a magyar turista-egylet hasznos müködését. A közönség részvételét, anyagi támogatását joggal várhatja el ez az egyesület, mely testedzés mellett az örökszép kultuszát és a helyrajzi ismeretek gyarapitását, előmozditását tüzte ki célul. Csak azokat a vidékeket fejleszthetjük, melyeket ismerünk s a vidékeket a turista-egylet fedezi fel.

Az egyesület harmadik évi közgyüléséről tudósitónk következőket irja:

A „Magyar Turista Egyesület“ budapesti osztálya 1895. február 13-án tartotta meg évi rendes közgyülését, mely alkalommal Gróf Teleki Géza elnöki megnyitója után Dr. Marinovich Imre egyesületi titkár terjesztette elő évi jelentését, melyből megtudjuk, hogy az egyesület a mult 1894. év folyamán 603 tag 31 kirándulásban vett részt a tagok száma 910, a mult évi bevétel 3849 frt 97 kr, ezzel szemben a kiadás 3050 frt 12 kr, ugy hogy készpénz maradványként 799 frt 85 kr. hozatott át a végösszegében 3459 frt 85 krral záruló 1895. évi költség előirányzatba, ezen tul kezel az egyesület különféle alapokra összesen 1600 frtot.

Az éljenzéssel fogadott jelentés után a mult évi számadások fogadtattak el és a folyó évi költségvetés állapittatott meg, mi letárgyaltatván a tisztikarnak és a 36 tagu választmány egyharmadának megválasztása következett, mely alkalommal egyesületi elnökké Gróf Teleki Géza, alelnökke Dr. Téry Ödön, II. alelnökké Petrik Lajos választattak meg, titkár Dr. Marinovich Imre, ellenőr Dőri Gyula, jegyző Dr. Déry József, háznagy Ferenczy Károly lett, a választmányba beválasztattak: Dörre Tivadar, Hebentanz Nándor, Kneuzel Herdliczka Arnold, Kertész E. Árpád, Knoblauch Sándor, Köpesdy Sándor. Linhart József, Maurer Rezső, Dr. Németh Imre, Dr. Staub Móricz, Gróf Teleki Sándor és Dr. Thirring Gusztáv.

A szavazatok beadásának és összeszámolásának tartama alatt Dr. Marinovich Imre titkár felolvasást tartott „Turista ügyünk és a millenium“ czim alatt, szépen kifejtvén, hogy menynyire hasznára volna a magyar turistaügy fejlődésének, ha a kiállitás alkalmával keresztül vihető volna, hogy a kiállitás területén időközonként vetitett képek bemutatásával hazánk egyes természeti kincsekben gazdag vidékéről felolvasások tartatnának, továbbá felvetette a milleniumi kiállitás alkalmából rendezhető kongresszus eszméjét és ajánlotta, hogy ez nem nemzetközi, hanem „Magyar Turista Kongresszus“ legyen.

A tetszéssel fogadott felolvasás és a választások eredményének kihirdetése után a közgyülésen részt vett tagok legnagyobb része az elnök társaságában az Európa szálloda disztermébe vonult, hol a kedélyes és zamatos felköszöntőkkel füszerezett vacsora a késő éjszakába nyult be.

Megemlitjük még itt azt is, hogy a Magyar Turista Egyesület budapesti osztálya vetitett képekkel kisért felolvasásokat szokott tartani a téli hónapokban, mely felolvasások rendesen a keddi napokon este 6 órakor a m. t. egyetem Muzeum-köruti ásványtani intézetében tartatnak meg, a legközelebbi ilyen felolvasás és tájképek bemutatása a magyar alföldről folyó hó 19-én volt, mely körülményre, tekintettel arra, hogy a felolvasásokat nem tagok is látogatják és tényleg állandó nagy számban látogatják is — különöscn felhivjuk lapunk olvasó közöntégét.

Ismerőseink.

(Árnyak és fények.)

Vörös László kereskedelemügyi min. államtitkár.

A hazai vasutügy munkásai előtt e név a legjobb hangzásuak egyike; a közszolgálatban szerzett kiváló érdemek tették ismertté és becsültté.

Vörös László államtitkárnak eddig csak a hivatali kötelmek terén nyilt alkalma érdemeket szerezni, de ezeket megszerezte a legteljesebb mértékben páratlan odaadással, kötelességtudással és szakértelemmel.

Az uj államtitkár pályája össze van nőve a hazai vasutügy fejlődésével, azok iskolájában nőtt fel és lett nagygyá, kik a legnehezebb viszonyok között teremtették meg és vivták ki a hazai vasutügy önállóságát. A nagy mesterek mellett kezdetben szerény szerep jutott neki; egyénisége sulyát és jelentőségét azonban mi sem mutatja inkább, mint hogy a vasutügy e nagy alkotói méltónak tartották arra, hogy legjobb munkatársokul tekintsék.

A hazai vasutügy önállósitásában és fejlesztésében kifejtett munkásságán kivül a magyar vasuti irodalom és szakszerü képzettség fejlesztésében szerzett nagy és maradandó érdemeket a vasuti szaktanfolyam megalapitásában ő volt a legkiválóbb tényező.

A hazai vasutügy általános keretében tett kiváló szolgálatai mellett külön is fölemlitendő, hogy a főváros közlekedésügyének fölvirágzása elválhatlanul össze van kötve az ő munkásságával. Ezeket az ügyeket az ő jóindulatu támogatása és szilárd elhatározottsága juttatta a kivánt sikerre, mely annak idejében annyi oldalról volt veszélyeztetve.

Vörös László államtitkár tiszttársainak ugy, mint a miniszteriummal érintkező nagy közönségnek őszinte rokonszenvét birja, a mit férfias nyiltságával, mindenki iránt egyenlő jóindulatával érdemelt ki, csák természetes tehát, hogy ugy az egész miniszterium, mint a nagyközönség szerencsésnek tartja Dániel Ernő kereskedelmi miniszter választását.

A kereskedelmi miniszter hű, buzgó és szakavatott munkatársat nyert államtitkárában, most már fokozott várakozással tekint a közönség a kereskedelmi miniszterium uj vezetőinek müködése elé.

Az uj államtitkár életrajzi adatait a következőkben közöljük:

Vörös László Dombegyháza pusztán, Csanád vármegyében 1849. junius 8-án született. Középiskoláit Aradon, jogi tanulmányait pedig Nagyváradon végezte. A volt közmunka és közlekedésügyi m. kir. miniszteriumba 1871-ben segédfogalmazóvá neveztetett ki, 1873ban fogalmazó, 1879-ben titkár, 1879-ben pedig osztálytanácsossá lépett elő. Pályájának kézdetétől folyton a vasuti szakosztályban müködött, a hol a vasutengedélyezési bizottságnak, — melynek teendői különösen az ő vállain nyugadtak — egyik legjelentékenyebb tagja volt.

1881—84-ig a volt magyar északkeleti vasut felügyelő bizottságának tagjává és 1882-ben a m. kir. államvasutak fennállott igazgatótanácsának póttagjává lett, 1884-ben pedig a budapest-pécsi vasut kormánybiztosává neveztetett ki. Ugyanezen évben a m. kir. államvasutak gépgyára és a diósgyőri m. kir. vasgyár felügyelő-bizottságának póttagjává lett.

1887-ben a m. kir. államvasutak összülése póttagjának, valamint a vasuti tisztképző tanfolyam a történelem tanárának és kormánybiztosnak, 1888-ban a posta- és távirda-tisztképző tanfolyam kormánybiztosának neveztetett ki.

1892-ben mindkét tanfolyam felügyelőbizottságának helyettes elnöke; valamint a budapesti közuti villamos vasuttársaságnak kormánybiztosa lett.

Ugyanezen évben tüntette ki a Felség különös érdemei elismeréseül a III. osztályu vaskorona-renddel.

A tabáni «Barátság» asztaltársaság estéje.

A könyörület gyakorlása megnemesiti a szivet. Letörölni egy könyet a sziv munkája, a melyet a hit és vallás azzal a zománczczal von be, hogy filléreitek tizszeresen adódnak vissza. A télnek zordsága immár ötödik hónapja kegyetlenkedik az ország és a főváros felett. Jégpánczél és hó takar mindent. A szegény emberek gyermekei fáznak, vékony kis gunyáikon keresztül jár a szél, a hideg, lábbelijöket átjárja a hóviz.

Milyen lélekemelő megnyugvás az a szülőre nézve, ha meleg ruhába öltözhetik gyermeke, s az adakozókra nézve milyen lelki öröm ha tudják, hogy az az ártatlan, s romlatlan gyermek imádságába foglalja neveiket, és milyen hálával telik meg a szülő kebele, ha viruló arczczal megy gyermeke iskolába, s nehéz napi munkájában nem kell rettegnie attól, hogy meghül gyermeke, s elveszthetí azt, a kiért fárad, dolgozik, küzd egy jobb reménység fejében.

A tabáni „Barátság“ asztaltársaság a jótékonyság gyakorlásra alakult meg, s bár szerény igényekkel működik, már is sikeres eredményeket mutat fel. A f. év 18-án tartott kedélyes összejövetel minden tekintetben sikerült. Ugy érezte magát ott az ember, mintha egy családnak tagja lenne. Vidámság és jókedv töltöte be a fellobogozott első nagy szobát, a mely a megjelent tagok nagy számát nem volt képes befogadni, ugy, hogy egy része a szomszédos szoba megteritett asztalához szorult.

A tagok közül ott voltak: Novák Ignácz diszelnök, Fábiány Gyula elnök, Seidl Lajos alelnök, továbbá: Bakos Sándor, Bakos Péter, Páll János, Páll Gyula, Tautz Adolf, Cseh Károly, Cseh István, Cseh Lajos, Wolff Imre, Mihályfy Árpád, Fábiány Gyula, Gombos Dávid, Kránitz Sándor, Polacsek Sándor, Wesztergom János, Stáfett József, Schubert Rezső, Bacsányi Károly, Hirvarter János, Treulich Jakab, Fumela Sebestyén, Huber István, Liechtner Ármin, Häiszler Antal, Berger Emil, Salter Lajos, Weisz Lajos, Varga Géza, Metzl Ferencz, Metal János, Sikossy Ferencz, Sztankovits István, Meduska Kálmán, Donadkovics Milán stb.

A hölgyek közül: Fábián Gyuláné, Tautz Adolfné, Bakos Péterné, Cseh Lajosné, Cseh Ella kisasszony, Varga Gézáné, Wolf Imréné, Mihályfy Árpádné, özv. Cseh Jánosné, Engel Jánosné, Häuszler Antalné, Fumala Mária és Fumala Terézia kisasszonyok, Wesztergom Jánosné, özv. Lovassy Béláné stb.

A társasvacsora pont 9 órakor kezdődött. Özv. Petz Nándorné szivességével, lekötelező modorával mindenkit megnyert, a kiszolgálás pontos volt, s az ételek kitünőek. A vendéglő tulajdonosnéja ott sürgött-forgott vendégei között, és igyekezett azok igényeit kielégiteni.

Elsőnek Bakos Sándor ur, ki az asztaltársaság lelke, mondta el felköszöntőjét, meleg szavakban hivá fel az egybegyülteket a jótékonyság gyakorlására. Felhozta beszédjében a szegénysorsu gyermekek helyzetét, kik iskolába járni kénytelenek; a mi helyes és bölcs intézkedés, de nincs meleg ruhájuk, nincs lábbelijök. Összetartásra, és adakozásra buzditja a tagokat, hogy ha bár egypár fillérrel is segitsenek enyhiteni a szegény gyermekek nyomorán. Szavait lelkes éljenzés követte. Utánna a „Buda és Vidéke“ kiküldött tudósitója köszönte meg Bakos Sándor magyarul elhangzott szivből jött szavait, s a jótékonyság nemes gyakorlása mellett azt is hangoztatta, hogy a „Barátság“ asztaltársaság a Tabánban a magyarosodásnak is legyen apostola, hogy e kettős czél elérésére minden igyekezetüket latba vessék, mert bár még most szerény a kör müködése, de közakarattal, lelkesedéssel, és buzgalommal terebélyes fává nőheti ki magát. Élteti az egybegyült tagokat.

Ezután Cseh Ella k. a. czitera-játéka következett. Az eljátszott darabok közül, kivált a magyarokat sok és igaz érzéssel adta elő, és megérdemelt tapsokban részesült. A vig lakomát Tautz Adolf ur bűvészi produkciója fejezte be, oly ügyességgel s annyi kedélyességgel füszerezve, a mely egy professzionátus kóklernek is becsületére válnék.

A tombola nyereményei is sok derültséget okoztak, s a hangulat mind lelkesebb lett, s a hajnali órákig tartott.

—y s.

Közgyülések.

— **A kőbányai takarékpénztár részvénytársaság** f. hó 17-én a X-ik ker. kör helyiségében tartotta Feszty Gyula elnöklete alatt első üzletévi rendes közgyülését. Az igazgatóság inditványos előterjesztése szerint az intézetnek czélja, hogy a kisebb hiteligények kielégitessenek, és ezzel a kerület érdekeinek és közgazdaságának kiván eleget tenni. Az első évben is már szép reményekre jogosit az üzleti eredmény. A lefolyt üzletév 15.945 frt 50 kr. tiszta jövedelmet tüntet ki, melyből a jutalékok és az alaptőke javadalmazása után, az első kibocsájtásu 1000 drb részvény után 7 forintjával 7000 forintot fizetnek ki. Az igazgatóságba ujból megválasztattak Feszty Gyula, Dlauhy Győző és Todoresku Pál, uj tagul Schweiger József, a felügyelő bizottságba a régiek közfelkiáltással választattak meg. A zsufolásig megtelt X. ker. polgári kör, a kerület összes előkelőségeit foglalta magában. A fényes eredményü közgyülés az elnök és az igazgatóság éljenzései között szétoszlott, magokkal vive ama kellemes benyomást, hogy a kezdet nehézségei le vannak győzve és hogy a

kőbányai takarékpénztár oly tapintatos vezetés alatt, mint most van, bő gyümölcsöket fog teremni.

— **Közgyülés.** Az „Ó-budai tornaegylet“ folyó évi márczius hó 3-án, vasárnap d. u. 3 órakor tartja a Korona-vendéglő éttermében rendes közgyülését. Tárgyak: 1. évi jelentés, 2. számvizsgáló bizottság jelentése, 3. 1895. évi költségvetés megállapitása, 4. alapszabályok módositása, 5. tisztujjitás, 6. inditványok.

Az egyesült magyarhoni üveggyárak részvénytársaság f. hó 17-én délelőtt rendkivüli közgyülést tartott Gömöry Oszkár miniszteri tanácsos elnöklete alatt. A közgyülés egyhangulag elhatározta az eddigi 1.500,000 frt részvénytőkét 2.500,000 forintra felemelni, biztositván a régi részvényeseknek az elővételi jogot olyképen, hogy minden 4 db. régi részvény után 1 uj részvény jut 200 frt névértékben. Végül Freund Zsigmondot egyhangulag beválasztották az igazgatóságba.

— **Közgyülés.** Az I. magyar általános tisztviselő-egylet mint szövetkezet f. hó 24-én d. u. 3 órakor a főreáliskola disztermében tartja XXV. üzletévi közgyülését. Ugyanez alkalommal tartja a szövetkezet 25 évi fenállásának emlékünnepélyét, melynek egyik főmomentumát fogja képezni az a humanus elhatározás, hogy „jubileumi ösztöndij-alapitványra“ 2500 frtot fognak gyümölcsözőleg elhelyezni, mely összegnek kamatai a szövetkezet szegénysorsu tagjai tanuló gyermekei közt lesz kiosztva. Megemlitjük még azt is, hogy f. é. január 1-től az összes (eddig 8%-os) kölcsönök kamatai is 7½%-ra szállittattak le olykép, hogy az eddig fizetett ½% többlet az illetőknek az év végén vissza fog fizettetni. Az emlékünnepély folytatásául este 8 órakor a budai polgári kör termeiben (II. Fő-u. 10. I. em.) közvacsora lesz. Egy teriték ára (bor nélkül) 1 frt 20 kr.

A Budapesti Közuti Vaspályatársaság f. hó 16-án délelőtt rendkivüli közgyülést tartott dr. Országh Sándor igazgatósági elnök elnöklete alatt. A napirendre tüzött három pontra vonatkozólag haraszti Jellinek Henrik vezérigazgató a következőkben tette meg előterjesztését: Az igazgatóság a mult évi közgyülésen két fontos előterjesztést tett, az elsőt az Andrássy-uti földalatti villamos vasut kiépitésére s a másikat a saját hálózatának villamos erőre való átalakitására vonatkozólag. Ami az Andrássy-uti földalatti villamos vasutat illeti, a közgyülésen bemutatott tervezet azóta megvalósult s ugy a városi vasut, mint a társaság saját önállóságának megőrzése mellett részben már is kiépitette a vasutat s az épitési tőkének felét, 1.800,000 forintot a tartalékalapok javára saját értékpapir számláján kezeli. A saját hálózatának villamos erőre való átalakitására vonatkozólag jelenti, hogy a szükséges engedélyek megszerzésére ugy a kormánynál, mint a fővárosnál megtette az igazgatóság a kellő lépéseket s az elintézés küszöbön áll. Az igazgatóság ennélfogva behatóan foglalkozott a kérdés pénzügyi oldalával s arra a meggyőződésre jutott, hogy a nagyméretü átalakitás költsége részvénykibocsátás vagy kölcsön felvétele által fedezhető. E két mód közül nem lehet ötletszerüen és önkényesen választani. A födözés módjának összhangzásban kell lennie az üzlet természetével és a pénzpiacz jelenlegi helyzetével. A födözési mód megválasztásánál tekintetbe kell még venni először azt, hogy az átalakitás az uj vonalak épitése tizenkét millió forintot igényel és másodszor azt, hogy egyes vonalak természete olyan, hogy az átalakitás után is mérsékelt jövedelmet hajtanak. Ilyen körülmények közt oly fedezeti módot kellett választani, amely mérsékelten nehezedik a vállalatra. Ez a mód pedig az elsőbbségi kölcsön-fedezet, amely legjobban megfelel a pénzpiacz helyzetének is. Az igazgatóság ennélfogva elhatározta, hogy a szükséges tőkét kölcsön utján szerzi meg s a bécsi Länderbank és a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank igazgatóságával már megállapodásra is jutott a 18 millió korona elsőbbségi kölcsön felvétele tárgyában. E négy százalékot kamatozó kötvények birtokosaiknak a beváltásnál a névértéken felül még 5 százalékos prémiumot nyujtanak. E pénzügyi müveletbe belevonatnek a társulat fennálló 4½ százalékos kölcsönének konvertálása, a mi által bizonyos megtakaritás történhetik. A fedezet másik módjáról, részvénykibocsátásról, csak akkor lehet szó, ha a tárgyalások kedvező elintézést nyernek és az engedély meg lesz. Erre vonatkozólag az igazgatóság majd annak idején megteszi előterjesztését. Az elmondottakat határozati javaslatban terjeszti a közgyülés elé, kérve annak a társulat konszolidációja érdekében való elfogadását. Zajos helyeslés és éljenzés fogadta e beszédet, a mely után Irsai főfelügyelő felolvasta a 18 millió korona elsőbbségi kölcsön felvételéről és a kölcsöntörlesztésről szóló határozati javaslatot s az ezzel kapcsolatos alapszabálymódositást. Ezt is egyhangulag elfogadták és az igazgatóságot felhatalmazták a további lépések megtételére.

Felhivás előfizetésre.

Buda nagy vidéknek hivatott központja a társadalmi téren is, nemcsak piaczában. *Éber ellenőrei vagyunk és leszünk annak, hogy a magyarság és magyar szellem terjedjen és erősödjék szép vidékünkön.*

Élénkiteni óhajtjuk a budai és vidéki egyesületi életet, közmüvelődést és vagyonosodást, javitani a közigazgatási és közegészségügyi állapotokat.

Kérjük olvasóinkat, hogy járuljanak hozzá a *Buda és Vidéke* tartalmának emeléséhez, hogy minél eredetibb és érdekesebb közleményekkel jelenhessünk meg.

Előfizetőink minden *megbizását elvégezzük*: *vétel, eladás, kölcsön, biztositás, bérlet, lakás közvetités, hivatalos és magánügyek után való járás, felvilágositás, engedélyek* stb. a legméltányosabban és legpontosabban.

Folytatjuk ebben az évben nagy érdeklődést keltett rovatunk, (*Ismerőseink*), ugy szintén a *budai intézetek*, a *községek élete* leirását, a *czégek, gyárak, ipartelepek* ismertetését. Megfelelünk hiven arra a kérdésre, mi hir Budán és vidékén?

Változatos és becses közleményeink mellett *állandó kalauz* és *lakás hirdetővel* szaporitjuk a tartalmat.

Nélkülözhetlenségünket akarjuk elérni *a családi események, egyházi, egyleti, pénzintézeti, községi élet* nyilvántartásával. Beszámolunk a *közgyülésekről*, s vigyázunk rá, mit csinálnak az *előljáróságok, tisztviselők és bizottsági tagok?*

Jelszavunk továbbra is: pártoljuk Budának, vidékének *iparát és kereskedelmét*, ébreszszük, fejleszszük azt, de óvjuk a vásárló közönség érdekeit és soroljuk fel a viszszaéléseket.

A „Buda és Vidéke“ előfizetési árai:

Egész évre	12 korona.
Félévre	6 „
Negyedévre	3 „

Kérjük vidéki hátrálékos előfizetőinket az előfizetések beküldésére nehogy a költséges postai megbizással legyünk terhökre. A kik felszollitásunkra az összegeket be nem küldik, azok postai megbizást kaptak.

Különfélék.

— **A bekeritett „Grüne Insel.“** Nem deszka-, lécz- vagy vaskeritésről van itt szó, tisztelt olvasóink, hanem élő sövényről, melylyel magát a megfélemlitett „Grüne Insel“ vétette körül e hó 16-án tartott mulatsága alkalmával. Nem tréfa, de komoly valóságról van itt szó tisztelt olvasóink. A „Grüne Insel“ nevü társaság a „Korona“-vendéglőnek tökéletesen elzárt helyiségeiben mulatságot rendezett s tüntetésektől tartva, hajógyári tüzoltók és közrendőrökből álló kordonnal vétette körül az egész „Koronát“. Mi sem természetesebb, hogy semmi néven nevezendő demonstrácziót sem történt és a felpánczélozott hadsereg hosszu orral helyezte magát póttartalékba. Ettől fogva, állitólag, sokkal jobban is mulattak a grüne inselisták. Ha ablakbetörésféle vagy ehez hasonló tüntetést olvasott ki a „Grüne Insel“ a vele foglalkozó lapok hireiből, akkor alaposan tévedett. A III. kerület társadalma ilyen tekintetben sokkal ildomosabb, sokkal nemesebb eszközöket ismer és szokott is használni. — A mivel a III. ker. tüntetni akart, azt véghez is vitte, mert teljesen távol maradt a „Grüne Insel“ mulatságától; távol maradt legalább is annyiban, a menyiben számottevő tényezői közül egy se volt ott. S ez nekünk egyelőre elég. — Később majd követelőbbek leszünk s talán azt is meg merjük kérdeni, hogy mit keres ott egy bizottsági tag? De most ne bolygassuk ezt. Elég konstatálnunk azt, hogy az odiozus egyének még mindig szerepet játszanak e társaságban s a mig ez igy lesz, addig leszámoltunk a „Grüne Insel“-lel.

— **A tél szeszélyei.** Az éghajlattan eddig ugy tanitotta, hogy a hideg csendessé, jámborrá teszi az embereket s a melegebb időkbe pezsdül fel holmi bicskáskodásig a vér. Budaeörs megczáfolta az éghajlattant. Ott két bőrébe nem férő egyéniség M. J. és H. V. rémületben tartják az egész falut. A két rovott életü egyéniség agyonütéssel, felgyujtással fenyegetődzik. A korcsmában a csendes vendégeket késelik, azokkal szombat és vasárnap estve verekedést kezdenek, ugy hogy menekülni kénytelen mindenki előlök. A korcsmáros csendre intette őket, ezt összeszurkálták, székeket, asztalokat összetörtek. A mult évben legalább 40 vagy 50 ablakot zuztak be, kapukat, kisajtókat az utra dobálták, hogy azokon a sötétben elbukjanak a járó-kelők. A két télen-pezsgő egy tisztességes asszonyt, ki haldoklóhoz sietett feltartoztattak és a legdurvábban bántalmazták és csak akkor szaladtak el mikor az asszony tüzet kiáltott. Mindent ügyesen tesznek, hogy tanu ne legyen senki. A Budafokon állomásozó csendőrséget csak ritkán látni, pedig jó volna, ha ezek az előljáróságot támogatnák. Jó volna, ha mint ezelőtt volt szokásban a rendes 8—8 éjjeli őrt 2—2 előljáró vezényelné, hogy a garázdálkodókat tetten lehetne érni, kik a békét és rendet zavarják a különben csendes faluban. Nem ártana különben ha a 6000 lelket számláló községbe csendőrség állomásoznék.

— **Korán ébredt.** Szinte hihetetlennek látszik és még is igaz, hogy a II.-ik kerület Donáti-utcza 18. számu házban, lapunk barátjának egyik szobájában, daczára a zimankós időnek egy közönséges fehér pille röpköd ide-s tova, szóval él. Hogy a fütött szobában annak valamely szögletében miként került a gubó, s a báb miként fejtette ki a finom szövetet, azt a természettudósok megfejthetik, mi csak arra szoritkozunk, hogy e birnek közzétételével reménynünek adhassunk kifejezést, hogy nemsokára mégis beköszönt a tavaszi szellő, hogy életre ébressze a megdermett földet, s rügyeket fakaszszon fák és bokrokon.

— **Tömeges leköszönések.** A budapesti polgári lövész-egyesület adminisztrátorai sorában ez évben meglehetős változás fog beállani, a mennyiben nemcsak Szávoszt Alphonz főlövészmester, hanem még Némay Antal (hely. főlövészmester), Ott Lajos (pénztáros), és Lohr József (másodjegyző) urak is beadták lemondásukat.

— **Halálozás.** Következő gyászjelentést kaptuk: Olay Szilárd és neje szül. Szichta Matild s gyermekeik Ferencz és Ilona. — Olay

Lajos orsz. képviselő és neje szül. Allaga Izabella, gyermekük Olay Leóna férjezett Győrffy Gyuláné s ennek férje Győrffy Gyula orsz. képviselő valamint Tivadar és Pálma fájdalomtól sujtott szivvel jelentik, hogy a legjobb apa após, nagyapa és dédapa. Olay József nyug. min. számtanácsos, e hó 17-én, életének 78-ik évében végelgyengülés következtében jobblétre szenderült. A boldogultnak hült tetemei e hó 18-án, délután 3 órakor fognak a róm. kath. egyház szertartása szerint beszenteltetni és a helybeli temetőben örök nyugalomra helyeztetni. Az engesztelő szent miseáldozat az elhunytnak lelki üdveért e hó 19-én reggel 8 órakor fog a zsámbéki plébánia templomban az Urnak bemutattatni. Zsámbék, 1895. február 17-én. Áldás és béke hamvaira! A megboldogult példás jó apát, nemcsak gyermekei szerették igazán, de kiváló erényeiért széles körben tisztelték és most, őszinte szivből sokan siratják.

— **Egy ünnepelt jegyző.** Szivesked-jék becses lapjában következőket közölni: Budafok község érdemdus jegyzője Frank György, folyó hó 17-én ünnepelte 62-ik születése napját, mely alkalommal őt az irodai személyzet, az előljáróság és többen, valóban szivből eredő őszinte óhajaikkal üdvözölték, mert fent nevezettről, — ki Budafok községben 20 év óta vezeti a közigazgatás tollát, — méltán ellehet mondani, hogy mindenki irányábani jó indulata, páratlan pontossága, ernyedetlen buzgalma és lelkiismeretes tevékenysége által az egész lakosság, a felebbvaló tisztviselők és kartársai tiszteletében, becsülésében és szeretetében részesül Fent nevezett jegyző 35 év óta viseli e hivatalt. Adja az ég ura, hogy e rögös pályára még számos éveket áldozhasson és az Ur Isten őt sokáig éltesse.

— **Matinée a II. ker. főgymnáziumban.** Hagyományosan jól sikerült a II. ker. főgymnázium „Vörösmarty“ önképzőkörének dalárdával egybekötött ünnepélye. Bevezetésül Mambriny Gyula karnagy vezetése alatt a vegyes kar a kPorticii néma“ cz. dalmű Imáját adta elő. Az önképzőköri megnyitót ifjusági elnöke Vojnovich Géza tartotta „Idealizmus és reálizmus“ cz. értekezésével, mely széles tanulmányával nagy érdeklődést keltett. A műsor következő pontja „Vonós ötös“ volt, mely szintén Mambriny Gyula karmester vezetése mellett igen sikerült volt. A karmesterrel az intézet négy jeles zenésze müködött közre benne. A legerdekesebb rész következett, mely fényesen igazolta a „Vörösmarty“ önképzőkör irodalmi czélját. A körben megdicsért legjobb költemények olvastak fel szemelvényeket. E költemények között határozott tehetségre vall Ujváry Aladár „Honfi-sóhaj“ cz. magasztos ódája. Gyönyörü szép lyrai hangulatot találunk Telegdy Géza és legifj. Ábrányi Kornél költeményében. A közönség nagy tapssal adózott az ifju poétáknak. Kovács Ferencz zongorajátéka, melyet „Polka de la Reine“-t adta elő, iskolázott technikára mutat. Vojnovich Géza szavalta ezután Kiss József „Jehováját“. Kár, hogy hangjához alkalmasabb és jobb költeményt nem választott. Haris Jenő III. oszt. tanuló lépett most a közönség elé és biztos játékkal adta elő hegedün Gounod „Romeo és Juliáját“-ból a Phantaisiet. Rendkivüli tetszést aratott a kis fiu határozott ügyes játéka. Prohászka Jenő „Hivatal“ czimü rajza egy kissé gyenge volt, de azért még fejlődhetik, tehetséget látunk munkájában. Hornyánszky Lajos, ki Vörösmarty „Gondolatok a könyvtárban“ cz. költeményét szavalta, teljesen magára vonta a közönség figyelmét. Szép, tartalmas hangjával ügyesen adta elő a költeményt. A dalárda vegyes karának két lelkes magyar nótája fejezte be az előkelő szép ünnepélyt. Dicséretet érdemel dr. Griesbach Agost, az önképzőkör vezető tanára, fáradhatatlan buzgalmáért, melylyel ily ünnepély megtartusát lehetővé tette.

— **Babarczi Schwartzer Ottó** dr. „Psychiatriai Jegyzeteinek“ II-ik kötete, melynek czime „Az elmebetegek jogvédelme“ már a sajtó alatt van és április közepe táján jelenik meg. Osztrák szomszédainknak van dr. Kraft-Ebingjök, nekünk van dr. Schwartzer Ottónk. A nagy tudás, a megfigyelő tehetség, a melyet bő tapasztalat okol meg, nyilatkozik mindkét európai tudós müveiben. És ha dr. Schwartzer Ottót ugy itt e hazában, mint egész Európában szellemi nagy tehetségei után ismerik, mi itt budaiak ismerjük őt páratlan nemes szivéről, a mely minden pillanatban megdobban, ha szegények gyámolitásáról van szó. A kitünő elmegyógyász hatalmas agya papirra tudja tenni még a legapróbb megfigyeléseket és részleteket is; az irodalmi nyelvet müvészien kezeli, s a mellett mint ember: csupa szív. A munka, mely körülbelül negyven nyomtatott ivre terjed, négy részre oszlik. A törvényes intézkedések ugy orvosi, valamint jogi szempontból is a kellő magyarázó jegyzetekkel, a szükséges orvosi kórtünetekkel és orvosi véleményekkel, nemkülömben a joggyakorlatból vett esetekkel vannak illusztrálva, a miért is a munka nemcsak az igazságügy szolgálatában álló orvos, hanem egyuttal a biró, ügyész és ügyvéd kezében is nélkülözhetetlen kézikönyvvé válik. Kiadja Hornyánszky Viktor.

— **Fejlődési akadály.** Ez készül a mint hallani lehet a Krisztinavárosban. Az uj omnibus-vállalat ugyanis a székes-fővárosnak legegészségesebb és kedveltebb helyén, a Krisztinaváros tőszomszédságában, az alsó németvölgyben ugyszólva az országos hirü és mintaintézetek, mint a vörös kereszt-kórház, állami tanitóképezde, az országos tanitók árváinak menháza és a dr. Frim-féle hülye-intézet mellett a Strobeck-féle szomszédos telket megvette és oda remizeket akar csinálni. Nem is képzelhető, hogy ezt a tervezetet bármely hatóság is jóváhagyná és bizonyosra vesszük, hogy a fő- és székvárosi tanácstól a legmagasabb torumig is ily engedélyt a leghatározottabban vissza fognak utasitani. A szomszédos villa-, háztulajdonos, telektulajdonos és érdekeltek azonban nagyobb agodalommal vannak eltelve, mert ugy tudjuk több kérvény is forog aláirás-gyüjtés végett, melyben a hatóságok kéretnek a fejlődő és terjeszkedő Krisztinavárost ily megbénitó akadálytól megóvni és a folyamodó vállalatot e helyen és környékén elutasitani.

— **Közgyülés.** Az országuti polgári asztaltársaság a rendes évi közgyülést megtartotta. Elnökké Bauer József, alelnökké Szabó Ignácz, pénztárnoknak Lindenbach István, ellenőrnek Klemm Árpád és jegyzőknek Dankanics Mihály és Kratzel Rezső urakat választották meg. A közgyülés az országuti iparostanonczoknak a kiállitásra 10 frtot szavazott meg. Végül tiszteletbeli elnöknek Del Medico Ágoston és Dr. Göőz József urakat egyhangulag megválasztották. A közgyülés után igen kedélyes vacsora volt, melynél a tagok fél 12 óráig maradtak együtt. A vacsora után több érdekes pohárköszöntőket mondottak.

— **A szürke asszony.** Sudermann nagy feltünést keltett és Hellerné Oláh Margit által magyarra tett regénye nagy kelendőségnek örvend a könyvpiaczon. A napi sajtó nagy része kritikailag méltatta a müvet, s egytől egyik csak a legnagyobb elismeréssel szólnak a „Szürke asszony“-ról, a melyben az egyes részek megkapó leirása, s a különböző jellemek hü és igaz kidomboritása megrezegteti a szív hurjait és könyüt csal a szempillákra. „A szürke asszony“ mint előzőleg emlitettük Singer és Wolfner bizományában jelent meg s rövid idő mulva megéri a második kiadást. Ára 3 korona. Kapható minden könyvárusnál.

— **Báró Horváth Miklós.** Lapunk zártakor értesülünk a régi magyar irói gárda egyik jelentékeny tagja, Br. Horváth Miklósnak haláláról. A megboldogult itt élt Budán és halála napjáig szorgalmas munkása volt az irodalomnak. Mint elbeszélő számot tett. Drámáit a nemzeti szinpadon sikerrel adták. Lapunkban is több feltünést keltett közleményt irt. Családját rossz körülmények közt hagyta. Ajánljuk az elhagyottakat az emberbarátoknak. Nyugodjék békével.

— **Világnapló.** Ez a rendkivül szépen kiállitott ujság elejétől végig érdekes és oly ügyesen van szerkesztve, hogy a legkényesebb igényü olvasót is kielégiti. Előfizetési ára 1 frt 50 kr. Budapest, Üllői-ut 46. szám alatt.

— **Összejövetelek.** A „Budapesti I., II és III. kerületi szállodások, vendéglősök, bor- és sörmérők ipartársulatá“-nak tagjai társas összejövetelüket 1895. február 27-én Jahn Ede (VI. Andrássy-ut, gyár-utcza sarkán) tartják. — Az I. ker. nemzeti asztaltársaság 1895. február 26-án Stoszmann Lőrincz (Gellérthegy-utcza 1.) vendéglőjében gyülekezik.

— **Nyilvános nyugtázás és köszönet.** A Budapest (budai) Tanitóegylet folyó évi február hó 1-jén tartott jótékonyczélu tánczmulatságának anyagi sikerét számos nemeslelkü tanitóbarát mozditotta elő felülfizetésével. E czimen 101 frt 50 kr. folyt be összesen, Horváth Gyula orsz. képviselő 9 frt, Rupp Zsigmond 9 frt, Lenz Ferencz 5 frt, Dr. Darányi Ignácz 4 frt, Falk Miksa orsz. képviselő 4 frt, Kollár Lajos 4 frt, Mechwart András 4 frt, Dr. Csorba Ferencz 4 frt, Eisdorfer Gusztáv 4 frt, Leipziger Vilmos 4 frt, Schubert Sándor 4 frt, Abeles Vilmos 3 frt, Eckermann Ede 2 frt, Dr. Ernyei Mór 2 frt, Dávid Béla 2 frt, N. N. 2 frt, Heincz János (kereskedő) 2 frt, Grolig József 2 frt, Schwarcz Mór 1 frt. Bozóky István 1 frt, ft. Kollányi Ferencz 1 frt, Péterfy Sándor 1 frt, Adler Károly 1 frt, Perthl Géza 1 frt, ft. Tihanyi Károly 1 frt, Wettstein Gyula 1 frt, Madarassy Gábor 1 frt, Mály Ferencz 1 frt, György Aladár 1 frt, Szőke Endre 1 frt, Gartenfeld Mór 1 frt, Goósz Károly 1 frt, Miskey J. Béla 1 frt, Münzberger Ferencz 1 frt, Gallner József 1 frt, Gárdonyi Emil 1 frt, Szőts András 1 frt, Weisz Leó 1 frt, Stacke Ilka 1 frt, Gergelyi Jakab 1 frt, Gottléb György 1 frt, Patacsics János 1 frt, Schönreither Irén 1 frt, Schönreither Anna 1 frt Czike Ferencz 1 frt, Lakits Vendel 1 frt, Dr. Göőz József 1 frt, Dr. Kertész Aba 1 frt, Szabó Lajos 1 frtot és Pély Károly urak 50 krt juttattak felülfizetésképen a valóban nemes czélra: a budai tanitóegylet segélyalapjának gyarapitására. Midőn a fenti összegek felvételét ez uton nyilvánosan nyugtázom, tartozó köteleségemnek ismerem a nemeslelkü adakozókkal szemben e helyütt a rendezőbizottság nevében őszinte, hálás köszönetemnek kifejezést adni. Budapesten, 1895. február 12-én Koncsek Lajos a r. biz. elnöke.

*

— **„Szt. Lukács-fürdő-részvénytársaság Budapesten. Téli kura** a kényelemmel és pompával berendezett isszapfürdőben, mely a szállodákkal egy épületet képez. **Uj!** Gyógykezelés zuhanynyal (Douche massage). Prospektust küld az igazgatóság, Budapesten.

— **Meghivó.** Az I. ker. Vár, Fortunautcza 16. sz. alatt 1895. február 24-én (farsang vasárnapján) tánczvigalom, február 26-án (farsang utolsó napján) pedig nagy bohócz tánczestély tartatik. A jelmezben megjelenők közül a 3 legszebb bohócz egy-egy üveg pezsgőben részesül. Számos látogatást kér Zimerman Fülöp vendéglős.

— **Az egyesült fővárosi takarékpénztár közgyülése.** A székesfőváros egyik legszolidabb pénzintézete az egyesült fővárosi takarékpénztár, mely reánk nézve budaiakra nagy jelentőségü, megtartotta évi közgyülését. Aebly Adolf elnöklete alatt. Fontos reánk nézve az, hogy Kollár Lajost a budai közélet e kiváló tárgyát, ki a fővárosi törvényhatóság egyik legkitünőbbje választották be a felügyelő bizottságba, a mi csak fokozza az a rég kiérdemlett bizalmat. A betétek összes álfása 1893. év végével 25,900.401 frt 95 kr volt s az 1894. év folyamában a betéttek és tőkésitett kamatok 25,615,460 frt 6 krra rugtak. Az 1894. év folyamán visszafizettek összesen 24,578.179 frt 88 krt; a könyvbetétek állása 1894. év végével 23.163,070 frt 71 kr volt, mig a betétek összeállitása 27,006.456 frt 77 kr. A leszámitolási üzletben a forgalom volt 59,005.093 frt 60 kr s a takarékpénztári váltótárczában maradt 10,930,219 frt 33 kr értékü váltó. A készpénzbeli jelzálogi kölcsönök állása 1894. év végével 8·960,856 frt 81 kr. A $4^1/_2$ százalékos záloglevél-kölcsönök állása 1894. végével volt 15 038,166 forint 13 kr, mig a 4 százalékos záloglevél-kölcsönök állása ugyanezidőben 264,185 frt 49 kr volt. Előleget értékpapirokra 1894-ben 9.648,891 frt 30 krt adtak. Az intézet tulajdonát képező értékpapirok értéke 1894. végével 3,589.773 frt volt. A pénztár összes forgalma 1894-ben 398.129,254 frt 31 krt ölelt föl. Az 1892-ről áthozott 42.259 frt 68 krral, a mult évi tiszta

nyereség 516,837 frt 36 krt tett ki, összesen tehát 759.133 frt 4 kr áll a közgyülés rendelkezésére. A jutalékok jótékonyczélra szánt összegek levonása s a tartalékalap dotálása után fönmaradó összegből osztalékul 580,000 frtot, részvényenként 58 frtjával fizetnek ki s az igy fönmaradó 41,112 frt 56 krt uj számlára viszik át. Az igazgatóság inditványozta ezután, hogy az alaptőkét 3.000,000 frtról 3.600,000 frtra emeljék 2000 drb 300 frtos névértékü uj részvény kibocsátása által. A közgyülés az igazgatóságnak ezt az inditványát elfogadta, a jelentést tudomásul vette s aaszükséges alapszabálymódositásokat eszközölte. A fölmentvényt minden irányban megadta és az igazgatóságnak s tiszti karnak köszönetet szavazott. A közgyülés ezután a felügyelő bizottságba három évre beválasztotta Fabiny Gyulát, Ádám Károlyt. dr. Gombár Tivadart, Mandl Ignáczot és dr. Kollár Lajost.

— **A pesti könyvnyomda r. t.** meg tartotta évi rendes közgyülését. A levonások adók és üzleti költségek levonása után a tiszta nyereség 46,834 frt 70 krt tesz ki, melyből a levonások után marad 36,701 frt 7 kr. Ebből osztalékul 38,280 frtot fizetnek ki, mig a fönmaradó 1,421 frt 7 krt uj számlára viszik át. A közgyülés a jelentést tudomásul vette s a fölmentést megadta.

— **A Lujza Gőzmalom részvénytársaság** f. hó 23-án délelőtt 10 órakor a malom-egyesület helyiségében tartotta rendes évi közgyülését. Az igazgatóság Ullmann M. G. elnöklete alatt. Az igazgatóság jelentése szerint a mérleg 31,069 frt 28 kr tiszta nyereséget tüntet fel, a mi megfelel 6% osztaléknak. A malomiparra igen tervezőtlen volt a mult üzleti év és csakis az igazgatóság szakavatott tapintatos müködésének sikerült az akadályokkal megküzdeni. A közgyülés az igazgatóságnak valamint a felügyelő bizottságnak a felmentvényt megadta. A felügyelő bizottságba közfelkiáltással ujra megválasztattak Dr. Jankovich János, Ullmann Emil és Deutsch Sándor.

Mulatságok.

— **A kegyelet érdekében.** Több napilap farsangi rovatában már másod izben előfordult, hogy az I. ker. kaszinói tánczmulatságon megjelent hölgyek névsorában Szőllősy Istvánné urnő neve is fel lett emlitve sőt az utóbbi (16-ikin) estélyen még jelmezben is, hogy jelen lett volna. Kijelentjük, hogy gyászban van és e miatt nem bálozik.

— **A III. ker. kör mulatsága.** A III, ker. kör f. hó 16-án zártkörü estét rendezett, melyen Rákos István „Hogy lettem én poéta? vagy: a höltészet, mint házasság közvetitő“ czimü humoreszkjét olvasta fel. Utána Schopp Károly, a dalszinház tagja énekelt egy-két részletet a „Varázs fuvolából. Ezt hajnalig tartó táncz követte. A sikerült estén nagyszámu diszes társaság volt együtt, mely a legfesztelenebb hangulatban igen pompásan mulatott. A III. ker. kör házi-estéivel rendkivül üdvös hatást gyakorol az itteni tespedő társadalmi életre, s állandó látogatottságában — az eddigi szép eredmény után — semmi kétség többé. Miért nem csekély dicséret illeti a fő-fő rendezők: Szende Alajost és dr. Tatay Adolfnét, ki lelke volt a büffének. Már pedig az a fő! S Tatayné ő nagysága brillánsan állta meg helyét a büffében is, ugy mint egyebütt. Soha melegebb szavakkal nem hallottam fagylaltot kinálni, mint azt Tatayné tette. Volt is hatása. Három-négy uri ember csupa udvariasságból mindig fagylaltot evett. Házasulandó fiatal emberek voltak. Egynémelyike dideregni kezdett már a teremben uralkodó nagy hőség daczára is. Utólagosan kisült, hogy nem a fagylattól fáztak, hanem a gondolattól, hogy . . . anyósuk leszen. Csendes részvétet kérünk! Egyszóval: igen jól mulattunk. Jelen voltak: Leányok: Augenstein Berta, Ágoston Etelka, Cseresznyés Lujza (Nagyvárad), Felber Anna, Groág Terka, Kugler Erzsike, Kohn testvérek, Milde Alice, Scheiber testvérek, Sitz Hermin, Sitz Irma, Sitz Lenke, Stöckelmacher Riza, Szvoboda Irma (Veszprém), Vörösvári Aranka. Asszonyok: Augenstein Samuné, dr. Bencze Benőné, Benedek Sándorné, Braun Miksáné, Deutsch Arnoldné, Epstein Mórné, Felber Adolfné Finály Zsigáné, Gartenfeld Mórné, Gergelyi Jakabné, Grósz Józsefné, Gyulányi Adolfné, Hertelendyné, Kugler Józsefné, Kohn Samuné, Linczenpolcz Jánosné, Milde Józsefné, Stöckelmacher Bernátné, Stöckelmacher Jakabné, Szende Alajosné, dr. Tatay Adolfné, Vitregrad Judáné, Zailig Alajosné.

— **Vendéglősök bálja.** A vendéglősök szépen sikerült báljáról már megemlékeztünk. Utólagosan feljegyezzük még azt, hogy a választmány köszönetet szavazott a Petz Károly buzgó elnöklése mellett müködő fáradhatlan bizottságnak. A rendezőbizottság tagjai a leszámoló ülést február hó 15-én a társulat saját helyiségében (II. medve-utcza 6. sz.) tartották. Az ülésen résztvettek: Petz Károly biz. elnök, Buzik Andor biz. pénztárnok, Barabás József társ. elnök, Gürsch Ferencz és Fürst Tivadar biz. ellenőrök, továbbá Bittner Alajos, Buchinger Alajos, Stoszmann Lőrincz, Schlaucher Ferencz. Hübner József, Fischle Vilmos, Kubanek Venczel, Bruckner Alajos, Wenzl Ferencz, Lerner Mihály, Tilly Károly, Zalder Venczel, A tánczvigalom tisztajövedelme 300 forint. A tisztajövedelem részben a társulati és vészben a temetkezési egyleti alaphoz csatoltatott.

*

Kimutatás a budapesti I.—III. ker. szállodások és vendéglősök f. évi február hó 12-én tartott tánczvigalom alkalmával befolyt felülfizetésekről. Polgári serfőződe Kőbánya 50 forint, Részvény serfőződe és Fenkl Gyula 27 forint, Wagner Alajos 22 frt, Werner Adolf 22 frt, ifj. Francois N. 8 frt 50 kr, Párizs Vilmos 8 frt 50 kr, báró Seltenmayer N. 8 frt 50 kr, Aich János 7 frt, Demeter Ferencz 7 frt, Gundel János 7 frt, Glück Frigyes 7 frt, Löwenstein N. 7 frt, Stadler Károly 7 frt. Schleicher József 7 frt, Bereczky N. 2 frt, özv. Bruckner Antalné 2 frt, Fürst Tivadar 2 frt, Gall Antal 2 frt, Kommer Ferencz 2 frt, Koczor Ferencz 2 frt, Raics N. 2 frt, Sváb N. 2 frt, Zimmerman József 2 frt, Reinprecht Alajos 1 forint 50 kr, Zalder Venczel 1 frt 50 kr, ifju Fanda N. 1 frt, Hötzel József 1 frt, Mayer József 1 frt Oláh István 1 frt, Wittman Vilmos 1 frt, Tomola Roland 50 kr. Kedves kötelességemnek tartom a fenti felülfizetett összegeket köszönettel nyugtázni. — társulati elnök Barabás József.

— **Mulatság.** A legelőkelőbb zártkörü álarczos estélyek egyike, az I. ker. polgári köré f. hó 26-án lesz megtartva a kör alagut-utczai helyiségeiben. A budai társaság élénk érdeklődéséből itélve, a mulatság nagyon sikerültnek igérkezik. A rendezőség a meghivókat már szétküldte, akik azonban nem kaptak volna és erre igényt tartanak, forduljanak a kör vigalmi bizottságának irodájához: I. ker. Alagut utcza 1. szám 1. emelet.

A budai mészárossegédek bálja e hó 17-én tartatott meg az I. ker. Fortuna-utcza 16. sz. a., mely csak a hajnali órákban ért véget. Az első négyest 40 pár tánczolta, különösen a csárdást járták nagy tüzzel a párok. Az ételeket és italokat Zimmerman Fülöp jónevü vendéglős szolgáltatta.

Házi mulatság. Schlaucher Ferencz az Alaguthoz czimzett vendéglő előzékeny tulajdonosa 1895. február hó 26-án az az farsang keddjén házi mulatságot rendez, melyre a polgárság szine-java már is megigérte megjelenését. A házi mulatság házias és jó kedélyü lessz és jó kedvvel fogják eltemetni a farsangot. A ki ott lessz, jól mulat.

Meghivó. Wágner Vilmos a „márványmennyasszonyhoz“ czimzett vendéglőjében (I. ker., Márvány-utcza 6. sz.) 1895. évi február hó 26-án (kedden) tartandó Tánczvigalomra, tisztelt urat és becses családjál tisztelettel meghivom. Kezdete 8 órakor. Belépti-dij 50 kr. E meghivó egyszersmind belepti-jegyül szolgál. Tisztelettel Wágner Vilmos.

Farsangugrató. Nika Károly vendéglőjében f. hó 26-án. hushagyó kedden kedélyes farsangugrató mulatság lesz. Jelszó: Kivilágos virradtig.

Mulatság. Bauer János vendéglőjében a „Zöld koszoruhoz“ f. hó 21-én sikerült mulatságra gyülekezett egy előkelő társaság. Jelen voltak: Rüblein Vinczéné, Fleischer Jánosné, Stoszmann Istvánné, Katzi Sándorné, Niesner Jánosné, Szmuray Györgyné, Buchinger Lajosné, Fischl Vilmosné, Mayer Jánosné, Mayer Katicza, Forster Józsefné, Hatala Emilné, Blédy Adolfné, Simonsky Ferenczné, Simonsky Teréz, Kubanek Venczelné, Kokics Antalné, Milassin Magdolna, Nemes Róza, Nyári Teréz, Kren Györgyné, Kren Adél, Szilassy Magdolna, Schwarzman Józsefné stb.

Birtokváltozások.

Budapest székes-főváros duna-jobbparti részén az utóbbi hét folyama alatt.

— Közli: **Fodor Kálmán.** —

1. A III. ker. Pálvölgyben 4816. és 4867. hr.-számok alatt fekvő 760. és 1150 □-öl területü szőllők Sárkány Béla és nejéről 950 frt vételáraan Weninger Mihályra.

2. Az I-sö ker. Zugligetben 6649. és 6656. hr.-számok alatt fekvő összesen 1 hold 1300 □-öl területü szőllők Müller Józsefné és társairól 3207 forint vételárban Krausz Dávid és nejére.

3. Az I. ker. Alkotás-utcza 11. sz. ház Rinagl Vinczéről Gill Józsefre és társaira 15.000 frt vételárban.

4. Az I. kerület Gellért-rakpart 1. szám alatti ház özv. Gyulai Gaál Jenönéről 35.000 frt vételárban Fried Máriára.

5. Az I. kerület Kánya-utcza 5. sz. ház 3000 forint vételárban Wranits Rozáliáról Sulzberger Ferenczre.

6. Az I. kerületben a fő-uton fekvő 9174. hr.-számu szőllő fele része öröklés jogczimén Math Józsefnéről Math Jakabra és Ferenczre.

7. Az I. kerületben a kőbányán (7711—7713/50.) hrszám alatt fekvő 1075 □-öl területü szőllő a fogaskerekü vasuti társaságról 4500 frt vételárban Schunda Venczel és nejére.

8. A III-ik kerületben a Szemlőhegyen fekvő (5388-5389/a.) hrszámu 1046. 50 □-öl területü szőllő és ház Storch Józsefről 8296 frt vételárban Eggmann Jakabra.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:
Mindszenti Erdélyi Gyula.

Van szerencsém a t. cz. közönség becses figyelmébe ajánlani a

krisztinavárosi

CASINO-SÖRCSARNOKOT,

mely a legujabb kor igényeinek megfelelően, kényelemmel és fényesen van berendezve.

Külön szobák, továbbá bál és hangversenyek tartására termek ugy az emeleten, mint földszinten rendelkezésre állanak.

Ma zene!

BARABÁS JÓZSEF.

Van szerencsém b. tudomására hozni, hogy **Ludwig Károly** urtól a

czukrászdát

Budapest, I. ker., Krisztina-tér 3.

átvettem s azt saját czégem alatt tovább fogom vezetni.

Hivatkozással a külföldön s a főváros legelőkelőbb helyeken szerzett tapasztalataimra azon kellemes helyzetben vagyok, hogy pontos és szolid kiszolgálásom által b. vevőim megelégedését kiérdemelhessem.

Szives támogatását kérve, maradtam

kiváló tisztelettel

FISCHER ANTAL

czukrász

Budapest, I., Krisztina-tér 3.

GANZ és TÁRSA

vasöntöde és gépgyár-részvény-társ. Budapesten.

Gáz- és Petroleum-motorok álló vagy fekvő, egy vagy két hengerrel.

Készit:

A) **gépeket és épitési munkákat, teljes malomberendezéseket, vasutt kocsikat és vasuti fölszereléseket, transmissiókat.**

Speczialitásai:

B) **kéregöntvény** vasuti kerekek, váltók, zuzóművek, hengerek-és ágyúgolyókhoz.

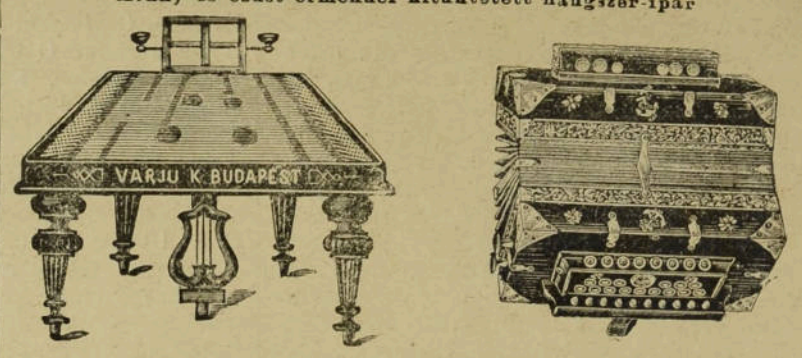
Hengerszékek kéregöntetü hengerekkel mind a magas malmászathoz, mind pedig a parasztra őrléshez s **egész malomberendezések.**

Facsiszoláshoz, papir- és czelluloza-gyártashoz való gépek. Vizikereket nagy sikerrel pótló **turbinák.**

Villamos világitás nagy távolságra is a motortól.

Zsilipek, csővezetékek, frictiós kapcsolások, rotatiós dynamométerek. Aczélöntés.

Arany és ezüst érmekkel kitüntetett hangszer-ipar

VARJU KÁROLY

császár és királyi szabadalmazott hangszer-ipar.

Budapest, VIII., Kerepesi-út 47. sz.

Ajánlja saját gyártmányú hangszereit, különösen erős, tiszta **csengő hangú czimbalmait** jótállás mellett; továbbá **harmonika, hegedű, fuvola** és egyébb hangszer nálam 15%-kal olcsóbb, mint bárhol. — Most jelent meg a magyar **harmonika iskola**, az egy soros harmonikához 32 válogatott legszebb dallal, melynek segélyével fél óra alatt megtanulhat a harmonikákon játszani, ára 90 kr., mely összeg beküldése mellett bérmentve küldi meg a kiadó, **Varju Károly.**

Képes nagy árjegyzék ingyen küldetik.

RÖVID- ÉS SZÖVÖTT ÁRUK

ALBINI LAJOS

ezelőtt

Reinl József

II, ker., Fő-utcza 40. sz. a.

KÉZI MUNKÁHOZ TARTOZÓ CZIKKEK

Ajánlja raktárát kész férfi fehérneműekben, kizárólag saját készitmény. Divatos **nyakkendők, gallérok és kézelők, jó minőségü nadrágtartók s finom báli clacé keztyük.**

Továbbá dús választék, csipke, bársony és selyem szalagokban, fekete és divatszinü sürah. Csipke, selyem és Chenillia kendők.

Végre nagy raktár egyszerü és finomabb kivitelü női, leány és gyermek kötényekben.

MINDENNEMÜ SZABÓ KELLÉKEK

VÁSZON, KANAVÁSZ ÉS CHIFFON

Egész ház egy 3 ablakos-, egy 2 ablakos-, egy kis szoba, konyha, veranda, kamra, nagy kerttel gyönyörü fekvésben Istenhegyi-ut 31. sz., a déli vaspálya-udvarhoz 15 perczre, évi 300 frtért bérbeadó Rosenstein Lipót tulajdonos, Pest, Nádor-utcza 12. sz.

Ungváry László czeglédi faiskolája részére megrendeléseket Szombathy Kálmán Sashegy fogad el. A minták megérkeztek. Árjegyzék ingyen.

Apró hirdetések.

Lakások, nyaralók, házak, telkek kerestetnek. — Tessék a kiadóhivatalhoz fordulni.

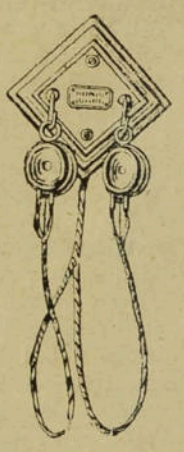
Krisztinaváros Naphegy-u. 7. sz. a. emeletes ház szabad kézből eladó. Bővebbet 5. sz. a.

Három szobás lakás kerestetik Budán Bővebben a kiadóhivatal.

TELEFON-HIRMONDÓ

VALLALAT

VII. ker., Kerepesi-ut 22. sz.

A teljesen átalakitott és ujjászervezett Telefon Hirmondó vállalat előfizetésre hivja föl a közönséget. Az előfizetési dij naponként 5 krajczár, csakhogy az előfizető kötelezi magát egy évi előfizetésre, azaz 18 frt befizetésére. Az előfizetőnek ennél több költsége nincsen, mert a bevezetés és fölszerelés is teljesen dijtalan. A hirek felolvasása előre megállapitott és beosztott napirend szerint történik, azaz minden órában más más rovat alá tartozó hirek olvastatnak fel. Ezt a napirendet az előfizetők és a vállalat iránt érdeklődők nyomtatásban kapják meg.

Jelentkezéseket elfogad és közvetit a Buda es Vidéke kiadóhivatala.

E napirend szerint naponként többször kerülnek felolvasás alá a

Budapestre érkezett fontos táviratok,
az összes érdekes helyi események,
naponként ötször pontos megbizható és kimeritő tudósitások az érték- és terménytőzsdéről,
országos, megyei, városi hirek és hirdetmények,
jelentések a biróságok és törvényszékek ügyrendjéről,
klubbok, egyletek, tudományos és irodalmi társaságok hirei,
a Budapesti Közlöny hirei részletes kivonatban és mindaz a mi a közönséget érdekli müvészet, irodalom, sport és divat terén.

E hirekkel szolgálja nsppal a

Telefon Hirmondó

a közönség pontos és gyors értesülését,

minden este

pedig szórakoztatja előfizetőit **jelesebb müvészek énekével, zeneelőadásával és szavalatával.**

Érdekes monológok, kettős jelenetek kerülnek előadásra.

A szóló-énekesek és hangszereken kivül ének- és zenekarok előadása szórakoztatja az előfizetőket.

Befejezésül felolvasás alá kerülnek az este érkezett táviratok, a délutáni és esti helyi hirek és tudósitások a szinházakban folyó előadásokról, konczertekről és az érdekes helyi eseményekről.

Nappal hasznos — este szorakoztató!

Értesités.

Van szerencsém a tisztelt közönség becses tudomására hozni, hogy Szerényi Béla úrnak a **Svábhegyen** ujonnan épült házában **a nap minden idejében** mindennemü **sütemény és pecsenye megsütésére alkalmas kemenczét** épitettem a mélyen tisztelt közönség kényelmére.

Magamat a tisztelt közönség pártfogásába ajánlva, maradok

kiváló tisztelettel

Löwenstein Antal,

cs. és kir. udv. sütömester.

Vendéglő az „Alaguthoz".

Minden vasár- és ünnepnap hangverseny Kutschera zongora-művész közreműködésével.

Jó italok és izletes ételekről, valamint előzékeny kiszolgálásról gondoskodva van.

Éjjeli szállásra szobák!

Számos látogatást kér

Schlaucher Ferencz,

vendéglős.

Krisztinaváros, az Alagutnál.

MATTONI-FÉLE

GIESSHÜBLER

legtisztább égvényes savanyukút

BANK ÉS VÁLTÓ-ÜZLET

Beimel Lajos fiókja

TELEFON! II., fő-utcza 6. sz. TELEFON!

Értékpapirok. arany és ezüst pénznemüek vétele és eladása.

Előleg mindennemü értékpapirra.

Tőzsdemegbizásokat előnyösen eszközlünk.

Igérvények minden huzáshoz.

Bécsvárosi sorsjegy igérvény főnyeremény 200.000 frt, **huzás márczius 1-én.** Ára 3 frt 75 kr. és bélyeg.

Nyomatott Heisler J. kő- és könyvnyomdájában. Budapest, II. Várkertrakpart 1. sz. (Kluseman-féle ház.)

Budapest, 1895. IV. évfolyam 9. sz. Vasárnap, márczius 3.

BUDA ÉS VIDÉKE

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI ÉS TÁRSADALMI HETILAP

Az I. kerületi polgári kör,

II. ker. polgári kör, a krisztinavárosi vöröskereszt-egylet és a budai kereskedő-társulat stb. közlönye.

KIADÓ-HIVATAL, hol előfizetni lehet és hirdetések felvétetnek; I. ker. Alkotás-utcza 12/a. Szőke-ház.

Megjelenik minden vasárnap. Előfizetési árak: Egész évre 12 korona, félvre 6 korona, évnegyedre 3 korona. Egyes szám ára 24 fillér.

SZERKESZTŐSÉG, I. ker., Alkotás utcza 12/a. Szőke-ház. kéziratokat és közleményeket ide kérjük küldeni.

A budai hegypálya (gőzsikló.)

Dr. Országh Sándortól.

Folyó évi márczius 2-án volt 25 éve, hogy a budai hegypálya, mely szerkezeténél fogva általánosan „gőzsikló"-nak neveztetik, a közforgalomnak átadatott.

Nem tartom érdektelennek, hogy ez alkalomból ezen vállalat alapitásáról, épitési nehézségeiről, pénzügyi viszonyairól és eredményeiről, szóval fennállásának egész idejéről és állapotáról az egyes fontosabb mozzanatokat kiemeljen s az ezekre vonatkozó adatokat közöljem.

Gróf Széchenyi Ödön 1868. tavaszán külföldi utjáról visszatérvén, — hol egyes hegypályákkal megismerkedett, — azon eszmét propagálta, hogy a budai várhegyre sziute ily hegypálya épittessék.

Ez eszme megvalósitása czéljából egyrészt a terveket elkészitette, másrészt a költségek biztositása végett, — melyek az első költségvetés szerint 100,000 forintra rugtak volna, — több egyénnel összeköttetésbe lépett.

Az előleges intézkedéseket ekként megtevén, terveit bemutatta s azok alapján az engedély kiadását kérte és szorgalmazta.

Az első hivatalos ténykedés egy vegyes bizottság működése volt, mely 1868. márczius 23-án a helyszinén tartatott meg. Ebben részt vettek: a m. kir. belügyminiszterium részéről: Havas Sándor, osztálytanácsos, mint bizottsági elnök, a m. kir. közmunka és közlekedési miniszterium részéről: Pribék Béla, min. mérnök, a cs. kir. mérnökkari igazgatóság részéről: Joelson Róbert cs. kir. őrnagy, — Buda sz. kir. főváros részéről Dr. Országh Sándor tanácsos, Varasdy Lipót főmérnök, Scheich Károly és Mandl Ferencz bizottsági tagok.

E bizottság javaslatai alapján kijelöltetett a hely, megállapitattak a tervek és kiviteli feltételek, s az érdekelt hatóságok tárgyalásai után az épitési engedély kiadatott.

Párhuzamosan e bizottsági tárgyalásokkal gróf Széchenyi Ödön a mű kivitelére egy részvénytársaság alakitásához fogott, melynek alapszabályai a közlekedésügyi miniszter ur által 1868. julius 14-én némi módositásokkal helyben hagyattak, s az uj társaság alakuló ülését julius 18-án megtartotta.

Az alaptőke 100,000 frtban lett megállapitva s az első igazgatóság a következő urakból állott: Lányi Jakab elnök, gróf Széchenyi Ödön alelnök, Kiss Zsigmond, Herzfelder Adolf, Lajos és Zsigmond és Mandl Ignácz; kik közül a vállalat igazgatásában már csak egy vesz részt: Mandl Ignácz ur.

Buda főváros hatóságával a szerződés 1868. junius 10-én; a cs. kir. mérnökkari igazgatósággal pedig 1868. nov. 4-én megkötttetett, mely szerződések szabályozták az uj társaság jogait és kötelezettségeit. A szerződések főpontjai a következők: I. Az engedély 40 évre szól, azon naptól számitva, melyen a pálya a forgalomnak atadatik. II. A pálya egy év alatt kiépitendő s a forgalomnak átadandó. III. Évenként uri jog elismerése fejében 10 drb. arany fizetendő. IV. Ugy a pálya, mint az épületek emelésére külön épitési engedélyek szükségesek V. Negyven év lejárta után, valamint a társaság megszünése esetében, a pálya Buda főváros tulajdonába száll át, mely átszállás módozatai pontosan körüliratnak. A szerződés XVI. pontjai közül csak a most felsoroltak birnak általános érdekkel.

A jogi alap ekként meg levén adva a társaság Jurassek Béla tervező mérnök felügyelete alatt az épitkezést 1869. tavaszán tényleg megindità, de csakhamar nagy nehézségekkel állott szemben.

A müvezető mérnök ur megbetegedett, de különben is, nem legczélszerübb

„A BUDA és VIDÉKE" TARCZAJA.

Hogy lettem én poéta?

vagy:

a költészet, mint házasságközvetitő.

— Felolvastatott a III. kerületi kör estélyén. —

(Folytatás.)

A multkor küldtem be a „Fővárosi Lapok"-nak egy eposzomat névtelenül, azt hivén, hogy igy minden tartózkodás nélkül őszintén fog nyilatkozni a szerkesztőség.

Annyit mondhatok önöknek, tiszt. hallgatóim, ho gy mindegy az, akár nevem aláirásával, akár névtelenül küldöm be verseimet, a vélemény ugyanaz; komisz, rosz vers, a papirkosár stb.

De ezt csak a klikk-uralom teszi, mert ma már a versirás is monopoliuma egyeseknek, hogy a hozzám hasonló, kiváló fiatal tehetségeket elnyomják, megsemmisitsék. És én ellenem plane roppant nagy a gyülölség, irigység; mert az én költeményeimben mindig van eredetiség, van valami ingerlő, frappans, ugy az alakban, mint a gondolatban.

Igy legutóbb egy elzüllött szivarról irtam balladát, melynek végső maradványát a sárból egy szegény tót napszámos emeli magához, hogy tisztességesen elhantolja ajkai között.

Nemde mennyi eredetiség van ezen odavetett történetben. És az alak, az volt ám csak a meglepő: az első sor rimelt az utolsóval, a második az utolsó előttivel és igy tovább egész a középig.

A legujabb időben drámairással is foglalkozom és pedig kiváló előszeretettel.

Egy vegytisztitó élete képezi az első 9 felvonásos drámám tárgyát, ki szerelmes egy gesztenyeárus leányba, ki viszont egy pereczesbe van belébolondulva. Ebből aztán olyan komplikáczió, vagyis cselekvény támad, mely minden perczben más meglepetést hoz a változatost kedvelő publikum elé.

Azt hiszem ez furoret fog csinálni, kivált az a jelenet, mikor a kis barna gesztenyesütő leány majd bevallja a vegytisztitónak, hogy ő nem a pereczest, hanem csak a pereczet szereti.

Csak azt nem tudom, hogy mi legyen a darab czime. Azt is gondoltam már, hogy jó volna ez a czim: „Az ostoba". — De félek, hogy igy már az első felvonás előtt is megtudják, hogy ki az ostoba.

Mégis jobb lesz ez: „Érthetetlen". Ez legalább az egész darabon végig huzódik és az utolsó felvonás végén okvetlenül rá kell jönnie a publikumnak a czim helyességére.

Ime, tisztelt hallgatóság, ez a mód arra, hogy valaki költő lehessen. S megvallom, ugy belejöttem e szakmába, hogy még, ha valakivel rendesen érintkezem is, többnyire versben beszélek. No igen, mert már véremmé változott. Egyszóval életem minden mozzanata a kiváló költői hivatottságot árulja el.

A multkor a szabóm keresett fel, lenge papirlapot tartva kezében, melyre kuszált sorokban bizonyosan parlagi eszmék lehettek odavetve, s átszellemült arczczal közeledék felém. Talán valami elégiát, vagy egy tagbaszakadt frakknak románczát rejtegeti ölében e gyanus papirlap — gondolám magamban — mert nem csoda, ha egy poéta szabója is magába szí valamit az ihlettségből.

Összehajtva tette elém a rejtegetett művet Kecskés András szabómester uram.

„Ugyebár, ugye, kedves Kecskés uram,
E papiron nem más, csak költemény van!"

Hogy imponáljak neki, versben köszöntém. Láttam, röstelte, hogy ő nem tud visszavágni hasonló remek rögtönzéssel, de azért egy szabótól méltán megkövetelhető ügyességgel felelt:

„Nem uram, nem bizony, istenemre mondom,
Nem költemény ez, de valóság, ha mondom".

Gyors mozdulattal széttárom az összehajtott papirt s ime, mit látnak szemeim, homlokán e szó diszlet: „Számla".

Ah! kiáltám hamleti őrülettel, tehát még a költészet felavatott szent helye se ment ily prózai tolakodástól.

Most már prózában veszekedtünk; ilyenkor nem igen válogat az ember a formában.

Nem akarom részletezni dialogunkat, de végeredményként felemlitem, hogy a szabó nyugodtan távozott egy-két ujdonsült koronával s a „Gázvilág" czimü költeményfüzéremnek egy tiszteletpéldányával lecsillapitottam tökéletesen.

Később értesültem, hogy mikor a „Gázvilág" cz. művemet egy izben lámpa világnál elolvasta, rendkivül nyugtalanul töltötte az éjszakát: a lelkiismeret furdalta. — Azóta nem is jött hozzám.

De nemcsak életemnek minden mozzanata

intézkedései által a társaságnak nagy károkat okozott s a társaság csakhamar meggyőződött, hogy a pálya az előirányzott 100,000 frtnál sokkal nagyobb összegeket veend igénybe.

E kettős baj elháritásáról kellett tehát gondoskodni. A munka kivitelével Wohlfarth Henrik mérnök ur bizatott meg, ki a belé helyezett bizalomnak teljesen megfelelt; a költségek fedezésére pedig ujabb 500 drb. részvény kibocsájtása lett elhatározva, mihez az engedély a közlekedési miniszter ur által meg is adatott.

De a 150,000 frt sem bizonyult elegendőnek s miután ujabb részvények kibocsájtásáról már szó sem lehetett 42,000 frt függő adosság vétetett fel, mely összeg segitségével a hegypálya végre 1870. tavaszán 192,000 frt épitési költséggel elkészült s 1870. marczius 2-án a közlekedésügyi miniszter ur által elrendelt szakértői vizsgálat után és külön rendelet alapján a közforgalomnak átadatott.

A pálya e szerint meg volt és a közönség rendelkezésére állott; de maga a vállalat pénzügyi szempontból siralmas viszonyok közé jutott, mi a részvények 100 frt befizetése mellett 50 frtos árfolyamában is mutatkozott. Első sorban a 42000 frt függő adósság volt törlesztendő, azután, a kibocsájtott 1500 drb. részvény száma volt alább szállitandó, mert 1500 drb. részvény illő kamatoztatása még ma sem volna lehetséges. Az első 5 éven át, egész 1875-ig, tehát a részvények befizetésétől számitva teljes 7 éven át a részvényesek tőkéik után sem kamatot, sem osztalékot nem nyertek s a kibontakozás csakugy volt lehetséges, hogy az akkori igazgatóság saját hitelének igénybe vételével 500 darab részvényt visszavásárolt s azokat megsemmisitette.

A függő adósság, valamint a részvény visszavásárlásából származó adósság visszafizetése után, végre 1876-ban először volt a társaság azon helyzetben, hogy a részvényeseknek 100 frt után 5 frt kamatot fizethessen.

Alig került ki azonban a társulat azon veszélyből, melylyel zilált pénzügyei fenyegették, midőn ujabb bajnak elháritásáról kellett gondoskodnia. A hegypálya ugyanis költség hiányában faszerkezettel épittetett; a fa elkorhadt s igy csaknem az egész pályatestnek vasszerkezettel leendő ellátásáról kellett gondoskodni. — Ezen helyreállitás a vasszerkezettel együtt 18000 frtba került. Ily nagy összeggel a társaság nem rendelkezett, de azt kölcsön utján sem biztositathatta, mert a 40 évi engedélyi időből 1886-ig már 14 év lejárt, a még hátralevő 26 éven át pedig ugy a részvénytőke, valamint ezen 18000 frtnyi ujabb kölcsön törlesztése egyenesen lehetetlennek mutatkozott, hacsak maguk a részvények, ugy mint az már előbb 7 éven át történt, — minden kamatoztatástól meg nem fosztatnak.

A társulat tehát a fővároshoz fordult, mely felismervén a nehéz viszonyokat s azon előnyt, mely reá, mint jogutódra azáltal származik, hogy az egész pálya vasszerkezetet nyer, — továbbá mert a cs. kir. mérnökkari igazgatóságtól bérben tartott terület jogviszonyai is rendezendők voltak: az amortisatió lehetővé tétele szempontjából az engedélyidőt a belügyminiszter úr jóváhagyása mellett 10 évvel meghosszabbitotta, ugy hogy az most 1920. márczius 2-án fog lejárni.

Ennek alapján a társulat a pályát egészen ujra átépitető és vasszerkezeten helyreállitotta, másrészt pedig e részvénytőkére nézve törlesztési tervezetet állapitott meg, mely szerint az egész tőke az engedélyi határidőn belől törlesztve leend.

Több mint 18 évi vajudás után a vállalat végre rendes kerékvágásba jutott. A pálya most jókarban van, a részvénytőkee törlesztése tervszérüleg történik, az előfordulandó ujabb helyreállitások költségeire megfelelő helyreállitási alappal rendelkezik s a részvények után mérsékelt osztalékot adhat.

A várba való közlekedés és ennek folytán az üzleti bevétel évek hosszu során által csaknem változatlan marad s igy ki van zárva, hogy a részvényesek, — mint az más vállalatoknál lehetséges, — valami nagy kiváló nyereségben részesüljenek, de másrészt most már jogosult a remény, hogy a befektetett tőke, — mely 7 éven át mit sem jövedelmezett — a jövőben mérsékelt kamatozásra tarthat számot.

Megkivánom jegyezni, hogy 25 éven át csak egyetlen egy szerencsétlenség történt, de ez is első sorban magának az illetőnek tulajdonitható, ki későn érkezvén a csarnokba, a jeladás után erőszakkal kivánt a kocsiba jutni, mely ugyan azon perczben elindult, minek folytán az illető oly sérülést szenvedett, mely halálát okozta.

A hegypálya eszméje valóságos szerencse és nyereség volt Buda várára nézve, mert ezen gyors, biztos és folytonos közlekedés, a vár lakályosságát kétségtelenül emeli s azt a többi városrészekhez közelebbé hozza. Mindazok kik a várban háztulajdonosok, kik ott laknak vagy kiknek ott gyakrabban van dolguk, kétségtelenül elismeréssel és hálával adóznak gróf Széchenyi Ödönnek, ki a hegypálya eszméjét megpenditette, a szükséges tőkéket összehozta s a hegypálya épitését lehetővé tette.

A hegypálya igazgatósága azon alkalomból, hogy a pálya immár 25 éven át van fogalomban, alapitójának emlékét egy márványtábla alkalmazása által fogja

---

tesz tanuságot a kitünő költőről, hanem már külsőm is. A ki nem ismer, rám lelhet a váciutczában minden délben. Ilyenkor szoktam kisietni szabad levegőre, mert ez időtájt tizenkét órakor, rendesen legélénkebb a fantáziám, kivált ha egy garasom sincs.

Különben igen rendesen élek. Lakásom az Ujvásártér 8. szám alatt van.

Különös előszeretettel viseltetem e hely iránt, mert itt nagyon nagy még a költői rendetlenség. Azt hiszem, hogy halálom után ide emelik szobromat is, oly meleg rokonszenv köteléke füz e helyhez.

Reggel igen korán kelek, mert ilyenkor produkál agyam a legtöbbet. Felhasználom hát az alkalmat. Nappal, mint hü méhecske, összevissza szállongva gyüjtöm az eszméket: a feldolgozás ideje aztán reggel van tiz óráig.

Mondhatom: igen könnyen dolgozom. Két óra alatt irtam a multkor is „Egy busongó stájer ló“ czimü tanköltemenyemet, melyet az elfogult sajtó át is vett a szerkesztő üzenetben, de oly malör esett, hogy nevem helyett a czimet irták alá. Mikor rektifikálni akartam, azt mondták: az fölösleges!

És századszor is azt mondom, hogy nem bennem, de a nagy közönségben van a hiba, hogy nevemet nem hordja a világ hir szárnyain, mert elhanyagol és közönyös nagy müveimmel szemben.

Ez elkeserit s rendkivül csodálom hogy alkotó erőm még teljes épségében van, hogy egyáltalán kedvem van még dolgozni azért, hogy esetleg halálom után lehessek hires.

Oh! igen szomoru jelenség az nálunk magyaroknál, hogy a költőknek, a nagy férfiaknak érdemeit csak haláluk után ismerik el. Ott van Madách „Ember tragédiája“ s itt vagyok é n hatalmas trilogiámmal: Reggel, Dél és Esteli.

Ámulni fogsz hálátlan társadalom s mauzoleumot fogsz emelni poraim fölé, hogy leródd hálád a hirhedt költő iránt, kit életében annyira mellőztél.

Legutóbb már azon is gondolkoztam, hogy jó volna egy kis reklámot csapnom müveim számára. Belemennék én kérem már akármibe is, csak ki tudnék valami praktikusat eszelni. De ilyen téren cserben hagy minden lelemenyem s oly buta vagyok, mint egy ruhaszáritó kötél. Ez a sorsunk nekünk magyar poétáknak, ugy kell nekünk, a muzsa homlokon csókolt bajnokainak, küzködnünk a megélhetésért. Csak Jókainak volt az a hallatlan szerencséje, hogy férczelményeivel százezer forintnyi elismerést vivott ki a hálátlan magyar nemzettől.

Te Athenaeum! te Franklin! gondold meg jól, mit vétesz a nemzeti szellem ellen, ha müveim kiadására nem vállalkozol. Nem vádollak, csak felhivom figyelmedet.

Oh, mért is levék költő? miért nem inkább valami czenzár, ki telt gyomorral és zsebbel gyorsvonaton utazik bársonyban, kocsikenőcsben, posztóban, kukoriczában, spirituszban és tudja a jó Isten miben.

Lássák igen t. hallgatóim, a mai világban még a költői fenköltséget is lenyügözik az anyagi gondok.

Ily és hasonló eszmék már-már anarchista hajlamot keltettek bennem, midőn tépelődésemből egyszerre hangos kopogtatás riasztott föl.

Szabad! — kiáltám haragosan.

Egy nyurga alak lépett be rideg, komoly arczczal s kimért udvariassággal mutatta be magát:

Én Rózsavölgyi Jakab vagyok!

Én Kehögeő Adolár költő vagyok, mivel szolgálhatok? — volt válaszom.

Én kérem, könyvkiadó vagyok! — mondotta az idegen erős nyomatékkal.

Ah, vagy ugy, tessék helyet foglalni, mily szerencse! Igen örvendek, igen örvendek, tessék helyet foglalni.

Kedves Kehögeő ur! megengedi ugyebár, hogy minden előleges bevezetés nélkül feltárjam Ön előtt jövetelem valódi czélját.

— Oh kérem, nagyon lekötelez! — Rendkivül örültem egy könyvkiadó látogatásának.

Tehát, kedves Kehögeő ur az ön összes müveinek füzetes kiadását elvállalom egy föltétel alatt. Megjegyzem, hogy a tiszteletdijjal is remélhetőleg meg lesz elégedve, mert azt kerek három ezer forintban állapitottam meg.

— De uram! — kiálték fel ámulatomban, — itt azt akartam mondani, hogy bolond — hisz ön nem beszél komolyan!

Kérem, egy pillanatig se tessék kétkedni szavaimban.

Ezzel kivett a tárczájából öt darab vadonatuj százast és elém rakta e szavakkal:

Tessék, im itt a foglaló, de ismét hangsulyozom: egy föltétel alatt.

Halljuk! kérdém mohó kiváncsisággal! — Ennek fele se tréfa.

(Vége köv.)

megörökiteni, mely a következő feliratot nyerendi:

„Alapittatott 1868-ban gróf Széchényi Ödön által, a közforgalomnak átadatott 1870. márczius 2-án.“

Adja Isten, hogy e vállalat mindenkor viruljon s továbbra is legyen szolgálatára és kényelmére a várba törekvő közönségnek!

A községi törvény reviziója.

(Folyt. és vége.)

A polgármestert (körpolgármestert), az adótisztet és a rendőrtisztet a kir. kormány nevezi ki s ezek élethossziglan alkalmazott állami tisztviselők.

Az előljáróság többi tagjai pedig a községnek választott közegei.

A község a községi beligazgatás vezetéséhez szükségelt tiszti-, kezelő-, segéd- és szolgaszemélyzetéről szabályrendeletileg intézkedik.

A polgármesterek, körpolgármesterek, adó- és rendőrtisztek a jelenleg életfogytiglan megválasztott jegyzők*) sorából nevezendők ki, s ezek a most élvezett fizetésüknél kevesebb javadalmazásban nem részesithetők.

Községi előljáróvá csak az a községi választó választható, a ki irni olvasni és számolni tud, és a hivatalos magyar nyelvet érti.

A községi előljárok választása a most érvényes eljárásnak a reformtervezet szerint megváltoztatandó elvéhez képest eszközöltetik és a megválasztott előljáró a választó közönség bizalma folytán nyert állást kellő mentség hiányában vissza nem utasithatja.

Községi előljáró nem lehet az, a ki községi képviselővé meg nem választható; a lelkészek, tanitók állami, megyei és községi tisztviselők egyuttal községi előljárókká meg nem választhatók.

A községnek egyéb tiszti-, kezelő- és segédszemélyzeti állásaira pályázati hirdetmény tétetvén közzé, a minősitett pályázók sorából az illető rendszerint élethosziglan választandó.

VIII.

Az előljárók és képviselők felelősségéről.

Az előljárók és képviselők, valamint a tiszti-, kezelő-, segéd-, őr- és szolgaszemélyzet felelősségéről külön törvény alkotandó, esetleg szabályrendeletileg teendő intézkedés iránt.

IX.

A fegyelmi eljárásról.

A fegyelmi eljárásról külön törvény alkotandó.

X.

A községi háztartásról.

A községi háztartás vezetése és a vagyon kezelés módja az 1871. és illetőleg az 1886. évi községi törvénynek a Hieronymi-féle javaslatban (101. §., 126. §. és illetőleg 155. §. 168. §. irt módositása szerint lenne meghatározandó.

XI.

A községi körökről.

A községi körhöz tartozó kisközségek a törvény által biztositott önkormányzati teendőket saját választott közegeik által teljesitik, de a kormány által fentartott közigazgatási ügyeket a kör székhelyén lakó állami tisztviselők végzik.

A körhöz tartozó községeket érdeklő ügyeket a körválasztmány intézi.

A körválasztmány elnöke a körpolgármester; hivatalbeli tagjai az adó- és rendőrtiszt, valamint a körhöz tartozó községek birái, a kör pénztárosa és a körgyám.

A körválasztmányba a körhöz tartozó mindegyik község évről-évre egy a képviselő testület kebeléből választott tagot küld ki.

Minden községi körzet a kör székhelyén létesitendő alkalmas hivatalos helyiségekről tartozik gondoskodni.

A községi kört érdeklő közös ügyek költségeit a körhöz tartozó községek előirt állami egyenes adójuk arányában viselik és ezen kiadások fedezetéről minden község saját költségvetésében gondoskodik.

XII.

Átmeneti és vegyes intézkedések.

A községi és körorvosok, illetőleg a községi és körállatorvosok ugy a képviselő testületnek, mint az előljáróságnak, illetőleg a körválasztmánynak hivatalbeli tagjai.

A községi önkorményzati és közigazgatási ügyek mikénti ellátása tekintetéből a megyehatóság, illetőleg a kir. kormány a községi és állami közegek számára részletes szolgálati utasitást fog kiadni, melyben kimondatik, mik lesznek ezen közegek teendői és illetékességi jogai.

A községi előljáróságnak, képviselő testületnek és körválasztmánynak az önkormányzati ügyekre vonatkozó határozatai a megye törvényhatósági, a közigazgatásra vonatkozók pedig a megye közigazgatási bizottságához felebbezhetők.

Harmadfokban az illető miniszterium illetőleg az illetékes közigazgatási bíróság határoz.

A községek által eddig a jegyzőknek átengedett természetbeni lakás és községi földek haszonélvezete ezentul is a polgármestert illeti, melyért ez a községi lakosság peren kivüli magán ügyeit szabályrendeletileg megállapitandó mérsékelt dijazásért elintézheti.

A községi és körjegyzők nyugdijalapja kellően biztositandó és a jegyzők eddigi müködése leendő állami szolgálatukba beszámitandó.

Navarra József.

*) Községi és körjegyzők, valamint a rendszeresitett segéd- és aljegyzők.

Egyetemi épitkezés.

A „Buda és Vidéke“ kezdte meg a mozgalmat. Számos értékes czikk jelent meg e lapok hasábjain megdönthetlen érvekkel bizonyitva, hogy az egyetemi épitkezések egyedül a budai részeken történhetnek. A polgárok körében élénk viszhangra talált a megpenditett eszme, a melyre nézve az első érlüktetést a lelépett báró Eötvös Loránd volt vallásügyi minister úr egyenes és nyilt nyilatkozata szolgáltatta. Most már a napi sajtó is kezd e fontos ügygyel foglalkozni, s a Magyarország 53-ik számában megjelenő erre vonatkozó czikkét minden megjegyzés nélkül adjuk a következőkben:

Eötvös Loránd báró miniszterségе alatt azt tervezte, hogy az uj egyetemi épületeket, a melynek létrehozása már valóban égetőn szükségessé vált, a Krisztinavárosba helyezze. Az orvosi fakultás, mert épitkezéseibe nevezetes összegek vannak fektetve s mert a nem régen emelt épületet annak daczára, hogy nem csekély pótépitkezéseket igényelnek, nagyban és egészben rendeltetésüknek megfelelnek, a pesti oldalon maradtak volna Eötvös terve szerint.

Azóta többen foglalkoztak ez ügygyel a nyilvánosság előtt. Majdnem kivétel nélkül lelkesen üdvözölték az egészséges eszmét. Nyomos érv a budai épitkezés ellen alig merült fel. A leköszönt miniszter érve: egyetemi szellem ébresztése magában döntő argumentum, a mihez hozzátehetjük, hogy az egyetemi szellemnek ébresztése nem csak a hallgatóknál, hanem a tanároknál is szükséges. A sokkal olcsóbb (a vérmezőn pláné ingyen) telek a pestinél hasonlithatatlanul jobb, teljesen egészséges levegő szintén bizonyára nem csekély mértékben fontos körülmények.

Mégemlithetjük, hogy a mostani közoktatásügyi miniszter kijelentette, hogy előde nyomdokain halad annak programmját elfogadja.

Hogy mégis felszólalunk, annak oka az, hogy bár az egyetem épitése halaszthatatlannak ismertetik el, hogy annak elodázása folyton kalamitásokkal jár, még semmi jel sem mutat arra, hogy ez az ügy nem olyan, mint egy odavetett ötlet, a melynek az a rendeltetése, hogy mielőbb a feledékenység tengerébe merüljön.

Sem törvényjavaslat, sem a térnek szabatos kijelölése, semmi egyéb tevékenység nyomai nem bizonyitják, hogy komoly elhatározással állanak szemben, hogy a kérdés mogoldása, hogy az épitkezés megkezdése akár ebben, akár csak a jövő évben is biztosan várható volna.

Bizonyára nem egy javaslat, nem egy intézkedét, nem egy olyan a mely bizvást elmaradhatott volna, lepte meg deus ex machinaként az országot. Szomoru volna, ha az egyetem halaszthatatlan épitése, ha egy minden szakember által örömmel üdvözölt terv, melyről a közvélemény nagy megelégedéssel értesült évtizedes soit disant tanulmányzások, mint annyi, más megsemmisülne, ankettezések tavában elposványosodnék.

Hiszen a haza szebb jövőjének zálogát látják az egyetemi ügyek iránt érdeklődők abban, hogy az ifjuság, a haza jövője a pesti miazmás légkörből kiragadtassék.

A megszokott hallgatás, a bürokratikus titkolódzás bölcsessége soha hasznos gyümölcsöket nem teremthet.

Az egyetem nagy érdeke, a mi bizonyára nagy országos érdek, elodázást nem tűr.

Kérjük a vallás- és közoktatási miniszter urat, nyilatkozzék kétséget kizáró határozottsággal arról, hogy lehetőleg haladéktalanul véget akar-e vetni a mostani mizériának, hogy hová akarja épiteni az egyetemet, és kérjük, nyujtsa be minél előbb az ide vonatkozó törvényjavaslatot.

*

Az ifjuság és a budai egyetem.

Az egyetem kérdésébe beleszólt maga az ifjuság is. Ezt csak helyeselni lehet. A kérdés az ifjuság kérdése. A jövő nemzedék sorsa, egészsége, kedélye, látköre és modora függ a döntéstől.

Wlassics Gyula a közoktatás miniszter rövid idő óta látja el e tárcza teendőit, de bebizonyitotta azt, hogy ő magyarul érez és magyarul gondolkodik, tanulta és ismeri az életet. Zseniálitása államférfiui bölcsességének nyilatkozása napról napra fényes tanujelét adja annak, hogy ha csak politikai rázkodások nem akasztják meg, nevét nagy sikerekkel fogja beirni müvelődésünk történetébe.

Az ifjuság nyilatkozta igen fontos az egyetem kérdésében, mert ez azt jelenti, hogy nem közönyös, lelkesülésre képes és megérti hivatását. Az ifjuság hangulata a miniszterre nézve adat, mit felhasználhat.

Az „Egyetemi Lapok“ mult számában Lukács Bernát szól hozzá a harmadik egyetem kérdéséhez. A harmadik egyetem irodalmának egyik legujabb és legkitünőbb terméke dr. Mihálkovics Géza nagyhatásu röpirata inditotta a komoly gondolkodásu Lukács Bernátot a felszólalásra.

Sajnáljuk, hogy derék ifju barátunk nem méltatja eléggé Budának közegészségi előnyeit

szép czikkében, melylyel a jól szerkesztett Egyetemi Lapok tartalmát gazdagitotta.

Közöljük a czikknek következő sorait, mely egy uj érv a mellett, hogy Budán egyetem legyen:

„Mihalkovics röpiratának második részében avval foglalkozik, hogy hol állittassék fel a harmadik egyetem. Midőn nézeteit e tekintetben kifejezésre juttatja, mindenkit valóban meglepő nyilatkozatot tesz; ő ugyanis az uj egyetemet Budára akarja telepiteni, mert az szerinte több sikert igér, mintha a harmadik egyetem bármely vidéki városba telepittetnék. Szerinte előnye lenne az uj egyetem Budára helyezésének az, hogy az ifju, ki a vidékről az egyetemre jön, Budán részesülhet azon előnyökben, melyet a főváros szellemi és társadalmi élete nyujt, mig a vidéken ezen általános nevelés alig érhető el. — Itt sem osztjuk teljesen a szerző nézetét, mert hogy valaki vidéki, mondjuk a kolozsvári egyetemen tanulva, ne szerezhetné meg azt a „társadalmi müveltséget és tapintatot“, mely ügyvédek, orvosok s általában társadalmi állások ellátására vállalkozók számára feltétlenül szükséges: az nem felel meg a valóságnak. Nem hisszük, hogy müveltség és társadalmi tapintat tekintetében oly nagy különbség lenne a pesti és a kolozsvári egyetemen tanult orvosok és ügyvédek közt, hogy a harmadik egyetemet e miatt szintén a fővárosban kellene felállitani.

Ennél sokkal helyesebb érv Buda mellett az, hogy tudományos verseny keletkezhetnék a két testvér egyetem közt, a mi kétségkivül használna a tudománynak. Mindegyik egyetemen ugyanazon szakmák tanárai iparkodnának egymást tulszárnyalni szakmájuk mivelésében.“

Ezek után most már ideje lenne, hogy Buda is mozduljon és a minisztert küldöttséggel keresse fel. Minden kéredelem veszedelem.

Farsangi kirándulás.

Irta: **Záborszky János.**

Repül a két táltos; zaj nélkül siklik a szán; a csengők éles hangjain kivül mi sem zavarja az éjjeli csendet. — Hátul a Gellérthegy mysztikus alakja s oldalt a pesti rész ködtengerben hullámzó, bizonytalan körrajzu óriásai, megannyi földhöz lánczolt ó-világi szörnyek egyenkint elmaradoznak.

Áthatlan ködbe vesző hósivatag tünik fel előttünk, melynek most szük körbe szoruló síkját diaméterként szeli át a fehérvári-ut. A szán vigan halad, a nélkül hogy mozogni látszanék a körnek látszó térben, melynek középpontjában van; mintha a talaj siklanék alatta az átló irányában s a kör mindig ugyanaz maradna: ugy tetszik a szemnek.

A szánban ülők csak olykor koczkáztatnak meg egy-egy rövid megjegyzést; azt is valószinüleg csak azért, hogy a hang befagyását megakadályozzák s nyugodtan füzhessék gondolataikat tovább.

A társaság áll pedig: egy bozontos pokrócz áthatlan leple alatt nem minden surlódás nélkül, de mégis kedélyes egyetértésben megférő három pár női- és ugyanannyi férficzipőnek megfelelő személyekből.

Mig fent hallgatás uralkodik s a különben beszédes szemek is csaknem bezárulnak a késsel vágható ködben, addig odalent a pokrócz enyhe régiójában érdekes eszmecsere folyik.

A lábak is beszélnek s beszédjök nagyon is érthető, hol fájdalmas panasz, hol kedélyes konverzáczió; hát a hol egy pokrócz szük leple alatt egy helyen annyi érzékeny láb szorul. . . Egy-egy elvétett téma szisszenést okoz ugyan a felső régiókban, mi egy pillanatra zavart idéz elő; de ki is tudna annyi láb között eligazodni?

Egyszerre egy uj jelenség tünik fel a látóhatár köröndjén! Talán bizony farkasok, mint elmaradhatlan kellékei a hósivatagnak? Ó nem, az érdekességnek ezen netovábbja hiányzik. Ha valaki utazik a földközi tengeren éjszakról délnek Port-Said alacsony partjai felé s az éj sötétjében egyszerre, mintegy varázsszóra előbukkanva, maga előtt látja a portsaidi világitótorony jeltüzét, az körülbelül fogalmat alkothat magának arról, a mit az éjjeli szánkázó társaság érezett akkor, midőn egyszerre a hótenger közepette egy fényt lát kibontakozni maga előtt az áthatlan ködből: az albertfalvi világitó toronynak, az éjszaki petroleumlámpásnak a fényét.

Az utazási czél közelléte felvillanyozza a társaságot, a lábak mozgásba jönnek s fokozódott érdeklődéssel irányulnak a tekintetek előre, keresve a második és utolsó petroleumlámpást, melynek programmszerüleg a végczél a falu első vendégfogadója előtt kell árasztania fénysugarait.

Pár percz mulva megállott a szán; a csengők danáját emberi hangok váltják fel, a mint a társaság nagy ügygyel-bajjal kibontakozik a takarók tömkelegéből.

Bent a fogadó nagy termében bál van. A budai társaság is ennek kedvéért tette meg az éjjeli utat. — Nagy feltünést keltett a késő vendégek megérkezése; mint mindenütt a világon, ugy itt is a falu jegyzője volt az első, ki feltalálta magát, s hivatalos torokköszörülésnyomban felajánlotta szolgálatát, hogy a fényesen kivilágitott helyiségek tömkelegében kalauzolja a jövevényeket.

Jobbra-balra érdekes, rokonszenves alakok, a falusi élet legmegnyerőbb typusai; itt mindjárt a biró ur az esküdtek élén hamisitatlan falusi őszinteséggel üdvözli a jötteket.

Bent a nagy teremben a fiatalság diszejava immár járta legjavában s az uj vendégek észrevétlen vegyülnek a tánczba. A czigányzene csábitó hatása alatt a kedv csakhamar átragad a falu véneire is s egy valóban elragadó kép: a mult, jelen és jövő legfestőibb változataiban tárul szemünk elé.

A mulatság góczpontját a falu pennájának szembeötlő typikus alakja képezi, ki az elmaradhatlan tollszárral a jobb füle mellett, hol itt, hol ott tünik fel sugárzó arczával. — Meg-megforgatja a falu menyecskéit — mert hát ez igy dukál — szakértelemmel dirigálja a czigány vonóját s a mellett el nem mulasztja, a szomszéd étteremben hol egyik, hol másik asztal vendégeit magyaros konczintásokkal bátoritgatni. — Figyelme főtárgyát azonban mégis a „cassa“ képezi, melynek fölöslege az egyik — általa annyira felkarolt közérdekü czélnak: a falu kivilágitásának van hivatva alapul szolgálni.

Innend ered a mulatság hivatalos jellege, mi eléggé dokumentálja, hogy Albertfalva is a haladás utján van.

Valóban itt az ideje!

A fő- és székvárosnak immár a budai oldalon kell fejlődnie, mely a legalkalmasabb teret kétségkivül a Gellért-hegytől délre elterülő, alacsony dombhegységektől szegélyezett gyönyörü sikság: a Lágymányos s Kelenföld nyujtja.

Ha tekintetbe vesszük, hogy a tervezett és mihamarabb elkészülő dunai hidak s az ezeket követő közuti vasutak a budai oldal ezen részét is a központ közvetlen közelébe hozzák, a fő- és székvárosnak ezen irányban való terjeszkedését logikailag nemcsak indokoltnak, de elkerülhetlen szükségesnek találjuk.

Már pedig lehetetlen elképzelnünk azt, hogy ezen körülmény a közvetlen szomszédságban levő Albertfalvát is ne érintené.

Ezen, már természeti fekvésénél fogva kedvező és olcsó üdülőhelyül kinálkozó helység valóban megérdemli, hogy a közfigyelem felé irányuljon; annál is inkább, mert biztos tudatában vagyunk, hogy a falu élén álló kitünő egyéniségek fáradhatlan buzgalommal dolgoznak rajta, miszerint az általuk tervbe vett nagy horderejü szabályozások által nemcsak kirándulásokra kellemes, de állandó megtelepedésre is fölötte alkalmas helyet alkossanak.

Ezt a fáradságot kétségkivül fényes siker koronázandja, mihelyt a tervbe vett közlekedési eszközök rendelkezésre állanak; különösen pedig akkor, ha a fehérvári-utat, mint az egyedüli, e czélra leginkább hivatott irányt a várva-várt villamvonat fogja végig száguldani.

Adja az ég, hogy mielébb megvalósuljon!

Lapunk érdekében.

Néhai Földváry Mihály, Pest-Pilis-Solt-Kiskun-vármegye volt kitünő alispánja és lapunk jóakaró barátjának hivatalos ajánlata már kezd némileg alakot ölteni a vidéken.

Az elhunyt alispán ugyanis egy kibocsájtott körlevelében előfizetésre és támogatásra ajánlotta lapunkat főleg a két pilisi járásbeli összes községeknek.

Eddig ugyan még nem minden községet számlálhatunk előfizetőink közzé, de az érdeklődés mindinkább terjed, és bizva hiszszük, hogy nemsokára alig lesz község, mely lapunkat járatni nem fogja.

Amit mindég hangsulyoztuk, a hirdetések közlésére nézve, most vettük az első hivatalos értesitést, melyet egész terjedelmében a következőkben adjuk:

Borosjenő község szabályrendelete a községi vagyon el- avagy bérbeadása iránt.

1. §. A községi vagyonkezelésről szóló 982/kgy 892. számu megyei szabályrendelet 8. §-ában irt nyilvános árverés, illetőleg árlejtésekre vonatkozó hirdetmények, a mennyiben az árverés vagy árlejtés kikiáltási ára 500 frtot meghaladná, a „Buda és Vidéke“ czimü hetilapban közzéteendők.

2. §. A községet megillető területeken a vadászati jog bérbeadás utjáni hasznositása czéljából kitüzött árverés határnapját, az árverés módozatait és a kikiáltási árt is magában foglaló árverési hirdetmény, tekintet nélkül a kikiáltási ár értékére, ugy a fennebbi, mint a vadászati szaklapban is közzéteendő.

3. §. A „Buda és Vidéke“ czimü hetilap megszünte esetében a hirdetés a vidék más netán létező vagy keletkező helyiérdekü lapjában lesz eszközlendő.

Kelt Berosjenőn, 1895. évi jan. hó 6-án.

Navarra József, s. k. jegyző. (ph.) **Stampf Ferencz** s. k. biró.

6. szám./kgy. 1895. Jelen, szokott módon kihirdetett és 30 napon át közszemlére kitett, de senki által meg nem felebbezett szabályrendelet Borosjenő község képviselő testületének 1895. évi febr. hó 9-én tartott közgyülésében jóváhagyott.

Navarra József, s. k. jegyző. (ph.) **Stampf Ferencz**, s. k biró.

A közölt szabály rendelet tehát lapunkat bizonyos tekintetben hivatalos közlönynyé minősit!

Kismértékben ez is bizonyit amellett, hogy kezdünk közeledni kitüzött czélunk felé és csak a többi községek előljáróitól függ, hogy lapunk necsak b u d a i, de v i d é k i is legyen minden tekintetben; alig lehetvén Buda érdekeit a vidék érdekeitől elválasztani.

Midőn tehát a pilisi két járás minden községeinek képviselő-testületeit és előljáróit hasonló pártolásra kérjük, legyen szabad kijelentenünk, hogy reszünkről nem fogunk kimélni sem fáradságot, sem költséget, hogy ugy alak mint tartalom tekintetében minden olvasónk kivánalmának lehetőleg eleget tehessünk.

De az anyagi pártoláson kivül, különös szükségünk van a vidék intelligenciájának szellemi közreműködésére.

Illetékes értesitések és tudósitások hiányában nem referálhatunk kimeritő részletességgel.

Erdélyi Gyula.

Közgyülések.

Az I-ső magyar gazdasági gépgyár részvénytársaság f. hó 24-én saját gyári helyiségében tartotta rendes évi közgyülését dr. Ullmann Sándor elnöklete alatt. Az igazgatóság jelentése szerint a lefolyt üzletév az alaptőkének fölemelése mellett is kedvező eredménnyel záródott. A tiszta nyereség 164,845 forint 4 krt mutat fel, melyből a törlesztések és leirások után 130,751 frt 31 kr. áll rendelkezésére a közgyülésnek. Ebből 5%-ot vagyis 6537 frt 57 krt a tartalékalaphoz csatolnak, az ezután fönmaradó 124,213 frt 74 krból az igazgatóság és tisztviselők jutalékát levonva

marad 104,369 frt 55 kr., melyhez hozzáadva a mult évi áthozatolt 2417 frt 73 krnyi nyereséget, fennmarad 106,757 frt 28 kr. Ebből osztalékul 80,000 frtot részvényenkint 16 frtjával fizetnek ki, a tartalékalap rendkivüli dotálására 20,000 frtot forditanak s az ezután fenmaradó 6757 frt 28 krt uj számlára viszik át. A közgyülés a jelentést tudomásul vette, az igazgatóságnak és felügyelő bizottságnak a felmentvényt megadta. A fényes eredmény a szakavatott Kellner Antal vezérigazgató urnak köszönhető.

A budapest-erzsébetvárosi takarékpénztár részvénytársaság f. hó 23-án d. u. 4 órakor saját helyiségében, Károly-körut 13. sz. a. saját üzleti helyiségében dr. Morzsányi Károly orsz. képviselő elnöklete alatt tartotta első évi rendes közgyülését. Az elnök üdvözölte a nagyszámu közönséget és megnyitó beszédében kiemelte, hogy az intézet küzdött ugyan a kezdet nehézségeivel de már is létjogosultságának fényes bizonyságát adta a mennyiben az eredmény biztató. A 85,004 frtnyi tiszta nyereségből részvényenként 5 frtot, azaz 5%-os osztalékra 50,000 forintot forditanak, mely osztalékot már folyó hó 25-étől kezdve az intézet pénztáránál fizetnek ki. Ebből kifolyólag a tőzsde tanácsa határozata, hogy f. hó 25-ik napjának déli tőzsdéjétől fogva az erzsébetvárosi takarékpénztár részvényei szelvény nélkül árulandók és jegyzendők. Egy részvényes ur inditványa folytán a tisztviselőknek jegyzőkönyvi köszönetet kér szavazni. Az igazgatóságnak és felügyelő bizottságnak a felmentvényt megadta. A felügyelő bizottság és választmány közfelkiáltással ujra megválasztatott.

Az első magyar sertéshizlaló részvénytársaság folyó hó 27-én tartotta Adler Mór elnöklete alatt rendes évi közgyülését. E társulat mint a kőbányai sertéspiacz egyik főrugója ez évi tiszta nyeresége 105,403 forint 48 kr, melyből a jutalékok és tartalékalap kifizetése után jutalékképen részvényenként 20 frt osztalék esik. A közgyülés a felmentést az igazgatóságnak valamint a felügyelő bizottságnak megadta s a jelentést tudomásul vette. Eigel Nándor részvényes ur inditványozta, hogy az igazgatóság bizassék meg mielőbb egy telek vétellel és a sertésszállások kibővitésével. Eigel ur inditványa egyhangulag elfogadtatott. Végül a kilépett felügyelőbizottsági tagok közfelkiáltással ujra megválasztattak.

A budapesti polgári lövész-egyesület 1895. évi márczius 10-én, vasárnap d. u. 4 órakor tartja a II. kerület (Országut) Nagy Rókus-utcza végén levő saját egyesületi helyiségeiben rendes évi közgyülését.

Különfélék.

— **Por és hamu.** A mulatság véget ért. A farsang hushagyó keddel bezáródott. Réges-régen gyermek éveinkben hamvazó szerdával elnémult minden zaj, a czigány hóna alá kapta hegedüjét, s viskójába tért kipihenni az átvirasztott éjszakákat A nagyböjt alatt nem hallatszott a vig nótázás, a fiatalok nem ropták a csárdást, a dévajkodás kurjantása nem zavarta az éjjeli csendet. Csak a böjti szél sikongatott megrázva a kapuk ajtait, a léczkeritéseket, belekapaszkodva az élő sövényekbe. Egyébként csend borult városra, községre, pusztára egyaránt. Változott az idő, változtak az emberek, maga az erkölcs is. Vajjon vissza kivánjuk-e a letünt időt, vallásos szokásaival, hitbeli meggyőződésével, erkölcsével? Talán jobb volt akkor réges-régen! Ma napság csak a kalendárium jelzi a farsangot, s az utána következő böjtöt, mint az Isten-ember fenséges tragédiájának kezdő napjait. Hamvazó szerdán tul is szól a muzsika, s a fővárosokban csak ugy járják a lassut, meg a ropogossat, mint Kis-karácsony után. De azért a keresztény ember a farsang napjainak lezajlása után magába száll ha csak pillanatra is, s hamvazó szerdával végig rezeg lelkén az a gondolat: ember halandó vagy és nagy hivatalkodásodban sem vagy más, mint p o r és h a m u.

— **Rendetlen épitkezés.** Alig mult néhány hónapja, hogy a Lovas-uton épült 2 emeletes ház második emelete a várbeli közönség jogos felháborodása folytán beállott mozgalom nyomása alatt lehordatott, mivel a tervezett épület a bástya-sétánynak kilátását elzárta. Ujabban egy ehez hasonló épitkezésről vettünk hirt. — A fő- és székváros tanácsa a bécsi kapu Ostrom-utcza felőli részén a bástya alatti telken szándékszik a koronaőrök részére laktanyát épitetni és pedig olyan mértékben, hogy az a bástya fölött sokkal magasabbra emelkednék mint sem az az épület emelkedett volna, melynek épitését a Lovas-uton épen a székesfővárosi tanács akasztotta meg. — A mi egynek méltányos az a másiknak igazságos s alig hihetjük, hogy a koronaőri laktanya épitését székesfővárosunk tanácsa jelzett helyen engedélyezné. Budavárnak silhonettja ugyis nélkülözte azokat a körvonalakat, mely egy szépen épült s régi várost diszit. — A Mátyás-templom s a várkastély ujabbi épitkezések volnának hivatva ezen segiteni és helyrehozhatlan lépés volna az, ha a vár másik oldalán a bástyához egy 3 emeletes kaszárnya ragasztatnék.

— **A difteritisz ellen a szérum bevált!** — ezt konstatálta végre hivatalosan a magyar belügyminiszter is. Hat hónapi erős készülődés után valamennyi törvényhatóságnak tudomására hozza most ezt az örvendetes hivatalos véleményt P e r c z e l Dezső belügyminiszter. Tehát a magyar kormány is tisztában van végre az ügygyel, méltányolva egész horderejét gondoskodott immár arról, hogy eddig az időpontig is, a mig a létesitendő s z é r u m t e r m e l ő i n t é z e t saját gyártmányu szérumot fog szállithatni, lehetőleg jutányos áron oly mennyiségben legyenek elláthatók a törvényhatóságok gyógyszérummal, hogy annak jótéteményeiben a népesség minden rétege, első sorban pedig a szegény nép részesülhessen. És a hosszu várakozás után valóban itt az ideje, hogy a magyar orvosok is kapjanak szérumot, mert ugy a fő- és székvárosban, mint a vidéken folyton vannak difteritiszesetek. Az orvosok és a beteg gyermekek szülői jól tudják, hogy van orvosság, a melylyel majdnem biztosan meggyógyithatni a betegséget, de akár hogy erőlködtek, bármely összeget kináltak, nem szerezhették be a szérumot. Végre kezébe vette a belügyminiszter az ügyet és — intézkedeett, ezzel a szülők hálaját méltán kiérdemelte.

— **Egy község emelkedése** Nagy-Kovácsiban bebizonyuit az az állitás, hogy jó pap-, jó tanitó- meg jó jegyzővel csudákat lehet müvelni. Hát ha e haromhoz még hozzá számitjuk az esetleg a községben levő egyébb hivatalnokokat, gazdatiszteket stb., kik, bár a község beléletébe nem gyakorolnak közvetlen befolyást, támogatásuk által a fönnemlitett három factornak sokat segithetnek. Hogy Nagy-Kovácsiban e jó viszony megvolt és meg is van, bizonyitja az, hogy ez a község mindég mintagyanánt tündökölt, de erkölcsi haladásában mégis csak a közel multban tapasztalunk észrevehetőbb előmenetelt, a mi bizonyára a hivatott tényezők összes müködésére vall. Ily német a haladásnak jelzi a most alakult egy társaskör, mely már müködése hajnalán szép sikerü tánczvigalommal, zongora- és hegedü konczerttel nyujt élvezetet müvelt tagjainak, melyre azonban Nagy-Kovácsiban igen fontos közmüvelődési és nemzetiségi missio is vár. Mi, kik éber figyelemmel kisérjük a vidék eseményeit örömmel üdvözöljük az ottani társadalmi élet vezérférfiait, nevezetesen id. Angeli Márton plébánost, Takács urad. ispánt, Kollárik Gyula községi jegyzőt, Reitter Mihály tanitót, az egész tanitói testülettel, mind a kik mindannyian bebizonyitották, hogy hivatásuk magaslatán állva, szivükön viselik a község sorsát, s kivánjuk, hogy munkálkodásukat fényes siker koronázza. R . . . . . r M . . . . s.

— **Molnár József képei.** Veterán művészünknek körülbelül 250 darab szép festménye van kiállitva. Molnár József festőművész 1821-ben Zsámbékon született. Zsámbék község müveltlelkü jegyzője Nyirák Gyula, és annak érdemes elöljárósága a művészt a kiállitás alkalmából üdvözölni fogja egy meleg hangu levélben.

Mulatság. Folyó hó 16-án Borosjenőn Miltz Jánosnak „A régi nagykorcsmához“ czimzett vendéglői helyiségeiben igen sikerült tánczmulatság rendeztetett, mely alkalommal az uralkodó jókedv kiviradtik tartotta össze a válogatott, szép társaságot.

— **Könyvismertetés.** Egy kiváló fontosságu s nagy szorgalommal egybegyüjtött szakmunka került ki legközelebb a sajtó alól, mely T e l k e s Simont vallja szerzőjeül. Müve **„Üvegiparunk“** czimet viseli, s ipari monografia jellegével bir különös tekintettel a termelésre, munkás- vám- és külkereskedelmi viszonyokra. Tárgyát két részben ismerteti. A l e i r ó rész tartalma ez: 1. Régi és jelenlegi üvegiparunk helyzete 2. Üveggyárak gáztüzeléssel. 3. Üveggyárak közvetlen tüzeléssel. 4. Tényleges állapotok. 5. Munkásbér-viszonyok. 6. Munkássegélyző-ügy. A k ö z g a z d a s á g i rész pontjai ezek: 1. Külforgalmunk üveggel és üvegáruval. 2. Üvegvámok. 3. Szállitásidij felvételek. 4. Üvegárak. 5. Nyersanyag-lelőhelyek. 6 Teendők és tervezetek. Mindezeket a jeles szerző oly bőven oly érdekesen ismerteti s fejtegeti, hogy müve még a laikus előtt is kellemes és tanulságos olvasmánynyá válik. A munka L u k á c s Béla volt kereskedelemügyi miniszternek van ajánlva s a Pesti könyvnyomda részvény-társaság diszesen állitotta ki. Kapható K i l i á n Frigyes, Dorottya-utczai könyvkereskedésében. Ára?

— **Közigazgatási bejárás.** Az esztergomi helyi érdekü vasutnak a budai körvasuttal való közvetetlen összeköttetése ügyében a kereskedelemügyi miniszter rendeletéből ma tartották meg a közigazgatási bejárást Stetina József min. titkár vezetése mellett. A kiágazás a szent-endrei h. é. vasut római fürdő állomása közelében indul ki s ugy vélik megoldandónak, ha a h. é. vasut római fürdő-filatorigáti vonalrésze egyszerüen mint plage-vonal használtatnék föl. A m. kir. államvasutak azonban mégis a külön szárnyvonal vezetését kéri. A végleges döntést a kereskedelmi miniszter magának tartotta fenn.

— **Az óbudai szőllők felujitása.** A III. kerület előljárósága a tanács utján feliratilag felkéri a földmüvelési minisztert, hogy Ó-Budán állami szőllőtelepet és borászati kisérleti állomást állitson fel.

— **Összejövetelek.** A „Budapesti I., II. és III. kerületi szállodások, vendéglősök, bor és sörmérők ipartársulatá“-nak tagjai társas összejövetelüket 1895. márczius 6-án Bittner Alajos (I. Alkotás-utcza 21) tartják. — A z I. k e r. n e m z e t i a s z t a l t á r s a s á g 1895. márczius 5-én Buzik András (Karácsonyi-utcza 17.) vendéglőjében gyülekezik.

Mulatság. A duna-bogdányi társaskör farsangi mulatsága oly fényes sikerrel folyt le, hogy az nemcsak a szokásos „kiviratos-kiviradtig“, hanem a szó teljes értelmében, két álló napig tartott. A fesztelen jókedv, a rendezők, de különösen a kör derék elnökének, Kormos Ödön községi jegyző urnak lankadhatlan buzgalma és mindenkit lekötelező modora nemcsak a fiatalabb nemzedéket villanyozta föl, hanem magával ragadta még a kör azon tagjait is, kik a Terpsichore nyujtotta élvezetekről már évek óta lemondtak. Táncz, társasjáték és egyes szóló előadások váltottak föl egymást; a konyha, étel-ital kitünő, hát biz' nem csoda, hogy csak a harmadnap hajnalán beállott általános kimerültség tudta szétüzni e mulató sereget. De a milyen specziális sikerü volt egy részről a duna-bogdányi társaskör mulatsága, ép oly különlegességnek bizonyult az a vendégek dolgában is. Mert hát az már mégsem tréfa dolog, hogy ily kemény téli időben valaki Tolnából, Váczról, vagy pedig Tahiból egy bál miatt Bogdányba utazzék, s ott a fiatalság szive nyugalma ellen irtó háborut inditson, mint ez Huckstedt Ludovika k. a. (Bonyhád), Krause Luisa k. a. (Vácz) és Krausz Anna k. a. (Tahy) urhölgyeknek oly nagy mértékben sikerült;

vagy pedig az, hogy valaki Erdély szomszédságából utra keljen, amint ezt Balajthy Barnabás oraviczai bányabiztos tette, hogy aztán a bogdányi báli vendégeket gyönyörü hegedü szólói által megbüvölje. Mert biz ily élvezetben ritkán részesül falusi halandó. No de hálás közönségre is akadt; merjük állitani, hogy e müvészt még husz év mulva is megemlegeti a bogdányi intelligenczia. A fáradhatlan mulatók közé tartoztak: Boniferth Ferenczné, Boniferth Jánosné, Elter Jánosné, Deim Pálné, Heer Józsefné, Gutbrodt Józsefné, Kormos Ödönné, Knab Jánosné, Krausz Sándorné, (Tahy) Röepff Rudolfné, Ruffarth Györgyné, Lang Györgyné, Leschinszky Andrásné, Perdl Mihályné, Pizágy Jánosné, Rittinger Jánosné, Rippl Ignáczné, Rothbauer Mihályné, Schrank Lajosné, Schuszter Tamásné, Spáth Andrásné, Spáth Jánosné, Spáth Józsefné, Spáth Mártonné, Streich Jánosné, Weisz Mihályné, Zeller György asszonyok és Pendl Margit, Reitter Irma, Spáth Anna kisasszonyok.

Halálozás. Rohn Józsefet, a magyar tanügy kitünőségét nagy csapás érte — kis fia, Janika élete 13-ik évében meghalt. A jó Isten vigasztalja a szomorodott szülőket.

— **Az érdem jutalma.** Ő felsége a király Stowasser Jánost, a hazai hangszergyárosok egyik legkitünőbbjét udvari szállitónak nevezte ki. Ez a kitüntetés egy minden tekintetben derék iparost ért, kinek érdemei már is közismertek.

— **Felolvasás.** Dr. Erődi Béla, a kitünő iró és európai hirü etnografus a földrajzi társaságban „Utazásom a földközi tengeren“ czimen nagyszabásu felolvasást tartott, a mit a jelenvolt közönség élénk tetszéssel fogadott. A felolvasás valóságos irodalmi nyereség.

Az I. ker. polgári kör álarczos estélye. Nagy vigasság volt megint az I. ker. polgári körben, f. hó 26-án kedden zajlott le Buda legjobbhirü zártkörü álarczos estélyeinek egyike. Kitett magáért ismét a polgári kör, összegyüjtötte Buda legszebb menyecskéit, leányait s a fiatalság szine javát, hogy elbucsuztassa őket az idei farsangtól. A négyeseket 70 pár tánczolta. A jelen voltak közül a következőket sikerült feljegyezni: Leányok: Szemler Jolán (elszászi pórnő), Szemler Giza (rokokó), Knazoviczky Ilonka és Kornélia, Uhl Ilonka (piros szegfü), Zombory Sárika (magyar nemes leány), Diósner Hildegard, Sauersitz Margit, Buczurka Matild (magyar nemes leány), Staudtner Paula, Szudasch Nelli (vizi tündér), Göncz Jolán (magyar menyecske), Bosnyákovics Katicza, Dolfl Hermin, Kovács Mariska, Szuly Gizella (vadrózsa), Garay Gizella (szegfü), Hadfalvy Ella (tiroli nő), Telkes nővérek, Straub Melanie (karnevál), Adelsberger Józefin és Jolán, Párly Margit (tavasz), Poór Emilia (helgolandi nő), Király Erzsike (turista), Zsarnóczay Szidonia (czigány nő), Matzke Etelka (satanella), Hillebrand Erzsike (lengyelnő), Hillebrand Lujza (margaretha), Sasyer Ida (norvég halász leány), Ehmann Lajka (franczia gigerli), Tolnay Etelka (piros szegfü), Tolnay Aranyos, Mayer Sárika, Zdarek Evelin és Irén, (bébék). Szekér Anna (czigány leány), Sehr Irma (japán nő), Richter Amália (bébé), Knoll Lenke (trianoni pártos leány), Plisič Ilonka (román leány), Chorus Gizella, Szirotta Amália, Szeereiner Adél, Kunhegyi Kamilla, Saager Iduska, Kovács Rózsika. Asszonyok: dr. Thirring Gusztávné, Romy Béláné, Füredy Alajosné, Uhl Antalné, Räth Józsefné, Patrubány Ferenczné, Straub Józsefné, Könyöky Károlyné, özv. Brunmich Lajosné, Erényi Antalné, (árvácska), Sorsich Józsefné (sárkány), Császár Dénesné (napraforgó), özv. Strobl Károlyné, Staudtner Gyuláné, Garay Antalné, Harmatky Józsefné, Kovács Ferenczné, Adelsberger Konstantné, Poór Alajosné, Tolnay Imréné, özv. Zdarek Jánosné, Telkes Simonné, Szaák Pálné, Wendler Irma, özv. Knoll Károlyné. Ehmann Lajosné, Stacker Edéné, (lepke), dr. Nagy Alajosné, Kovács Zsigmondné, Richter Ferenczné, dr. Komlay Péterné.

Schlaucher Ferencz vendéglőjében hushagyó kedden sikerült bál volt. Az előkelő közönség jól mulatott. Jelen voltak: Dittrich Szilárdné, Kováts Józsefné, Kecskés Jánosné, özv. Kovács Józsefné, Záborszky Jánosné, Kovács Jánosné, Holits Jánosné, Hoffer Józsefné, Kovács Károlyné, Wlassek Ferenczné, Schranz Gottlibné, Laudon Ferenczné, Sárközy Jánosné, Ditrich Mátyásné, Mischoka Károlyné, Oertl Henrikné, Wellisch Zsigáné, Zitta Jánosné, Kovács Sándorné, Friedman Adolfné, Holländer Jakabné, Pilterné, Portuliné, özv. Wimmerné, özv. Ettlné, Tüszekkerné, Winklerné, Kern Venczelné, Kovács Jolán, Kutsera Irén, Schlaucher Liszka, Holländer nővérek, Portulie, Sárközy, Ettl és Pilter kisasszonyok.

— **Házi bál.** Kitünően sikerült házi bált rendezett február hó 24-én, farsang vasárnapján Zimányi Alajos, budai kir. közjegyző. A táncz mely éjfélkor vette kezdetét, lankadatlanul folyt egész kivilágos kiviradtig s csakis a szerfelett kedves és előzékeny háziasszony, Zimányi Alajosné urnő által rendezett és teljes mérvben sikerült „Tavasz és szerelmet“ ábrázoló tableau által szakadt félbe, melyben az összes hölgyek és fiatal urak részt vettek. Az urak közül, a házi uron kivül felemlitjük még Szederkényi Nándor, orsz. képviselőt, Rupp Zsigmond, kir. közjegyzőt, Kempelen Géza, min. titkárt és Szávoszt Emil földbirtokost. A jelen volt hölgyek névsorát a következőkben adjuk: Zimányi Alajosné, Angerholzer Gyuláné, Fekete Antalné, Jablonszky Sándorné, Kempelen Gézáné, Párvy Ivánné, Roosz Lajosné, Rupp Zsigmondné, Szávoszt Emilné és Szederkényi Nándorné urnők, továbbá Angerholzer Stefania, Gozsdu Mária, Jablonszky Irén, Jablonszky Jolán, Kempelen Etelka, Párvy Carola, Roósz Margit, Schikl Betti és Szederkényi Szeréna urhölgyek. A négyeseket 16 pár tánczolta.

— **A székes főv. III. ker. kör** saját könyvtár-alapja javára 1895. évi márczius hó 9-én a III. ker. „Korona“ termeiben hangversenynyel egybekötött zártkörü tánczvigalmat rendez. Jegyek a meghivó előmutatása mellett a rendező bizottság tagjainál és este a pénztárnál kaphatók. Személy-jegy ára: körtagok és családtagjaik részére 1 frt; nem tagok részére 1 frt 50 kr. Fölülfizetések köszönettel fogadtatnak.

— **A Fáczán személyzete** márczius 7-én a Fáczán termeiben tánczmulatságot rendez. Személy-jegy 60 kr. Család-jegy (1 ur, 2 hölgy) 1 frt 50 kr. Ők szolgálták ki pontosan és lelkiismeretesen a közönséget, tehát joggal érdemlik meg viszonzásul a pártolást. Mulattunk, mulassanak ők is.

— **Mazzantini Lajos** táncziskolájának növendékeivel szép mulatságot rendezett. A kitünő tánczmester rendszere aratott ezen az estén diadalt.

— **Nyugta és nyilvános köszönet.** A III. ker. (buda-ujlaki) magyar asztaltársaság f. évi február 9-ikén tartott bálja alkalmából, a szegény iskolás gyermekek felruházására következő felülfizetések eszközöltettek: budai Goldberger Samu 17 frt, Schuber Sándor 9 frt, Havel Lipót, Wörner Jakab, Graepel Hugó, Lang Ernő, dr. Országh Sándor 8—8 frt, Geissler Lajos 6 frt, dr. Goldberger Lajos 4 frt, Déry Izidor, Weisz Leó, Brunner J. L., Weisenbacher Endre, dr. Mayer Sándor, Kéky Imre, Tóth Gyula 3—3 frt, Szász Domonkos, Habanda János, Zweig Vilmos, dr. Tatai Adolf, Günther Béla, Gombos Gusztáv 2—2 frt, dr. Hodoly Elek, Wositz Gyula, Wolkenberg Károly, Gattein Hugó, Kudelka Jakab, Lang György, Rosos Arthur, Lamprecht Emil, Bock Mór, Neumann József, Menger Fülöp, Stern Samu, Kurz György, Augenstein Mór 1—1 frt, összesen 123 frt. Fogadják a kegyes adakozók az asztaltársaság hálás köszönetét. Budapesten, 1895. évi február hó 28-án. Benedek Sándor királyi tanácsos, mint elnök.

Igen jól mulattak azok, kik farsang utolsó napjának éjszakáját Wagner Vilmos általánosan ismert helyiségében töltötték el. A válogatott társaságból tudósitónk a következő jelenvoltakat jegyezte fel: Barabás Józsefné, Jankowics Józsefné, Vogler, Wachter, Gamauf Károlyné, Linzbauer Ferenczné, Sulzberger Ferenczné, Weisz Antalné, Polsch Ferenczné, Hekker Károlyné, özv. Mildné, Steckel Károlyné, Haidu Jánosné, özv. Heiszlerné, özv. Rambuszekné, Sulzberger Jánosné, Koncsny Ferenczné, Pakany Ferenczné, Petz Miklósné, Bartó Józsefné, Göstt Józsefné, Arhanovszkyné. Leányok: Jankowics nővérek, Petrich Tercsi, Petrich Irma, Rang Irma, Peche Anna, Rambuszek nővérek, Petz nővérek, Lochonyai Margit, Lochonyai Irma, Domonkos Irén, Mild Giza, Hüttner Sarolta, Bendzen nővérek, Hofman Teréz, Michel Augusta, Reiff Judit, Gamauf Irén, Supp Etelka.

A budai kereskedő ifjak álarczos bálja a farsang krónikájába fényesen van beirva. A legtöbb levelező lapot kapta Wagács Lina kisaszony. A felvonulást Milley Károly főrendező vezette. Felülfizettek: Friederich Károly 5 frt, Lovag Falk Zsigmond 2 frt, Dr. Darányi Ignácz 2 frt, Reinl József 2 frt, Fáth Gyula 2 frt, Reiner József 2 frt, Mandl Fülöp és Társa 2 frt, Bartl Tódor 1 frt, Milley István 1 frt, Mandl Miksa 50 kr.

— **Halvacsora az Istenhegyen.** Folyó évi február hó 27-én, Fill Mihály vendéglős urnak a „Normafához“ czimzett vendéglőjében, igen sikerült halvacsora volt, melyre az Istenhegy törzslakói szép számmal jelentek meg. Az igen jól rendezett és izletes vacsora után, a társaság hosszabb ideig vigan együtt mulatott.

*

— **„Szt. Lukács-fürdő-részvénytársaság Budapesten.** Téli kura a kényelemmel és pompával berendezett isszapfürdőben, mely a szállodákkal egy épületet képez. Uj! Gyógykezelés zuhanynyal Douche massage). Prospektust küld az igazgatóság, Budapesten.

Birtokváltozások.

Budapest székes-főváros duna-jobbparti részén az utóbbi hét folyama alatt.

— Közli: **Fodor Kálmán.** —

1. A II-ik ker. Pala-utcza 9. sz. a. fekvő ház fele része Schubert Edéről 2400 frt vételárban Schubert Sándornéra szül. Schultheisz Arankára.

2. Óbudán a kisczelli-utcza 73. sz. a. ház Laiacker Kristóf és nejéről 7000 frt vételárban Kuncze Lajos és nejére.

3. Óbudán 1623. hszám alatt felvett a belsőségben fekvő 319. □öl területü házhely Gönczöl Józsefnéről 2700 frt vételárban Raab György és nejére.

4. Az I-ső kerület Lógody-utczában 419. összeirási számu ház Wirker Rezsőről 11000 frt vételárban Dr. Acllusi Baross Gyulára és nejére szül. Arabovai Hrabószky Herminre.

5. A III-ik kerületben Majláth-utczában 3. sz. a. fekvő ház és a 2923. (5417—5478) hszámu szántók fele részei Spitzer Jakabnéről 300 frt vételárban Spitzer Jakabra.

6. Az I. ker. Naphegy-utcza 21. sz. ház 1/3-ad része özv. Gertner Mártonnéről 2000 frt vételárban Kertscher Jakab és Katalinra.

7. Az I-ső kerület Hochstrasse dülőben 9175/a. hszám alatt fekvő 850 □-öl területü szőllő Albrecht Antal és nejéről 300 frt vételárban Dr. Kajdácsy József és nejére.

8. Az I-ső kerület Gellértrakpart 39. sz. alatt fekvő ház Jusztin Mihály és neséről 10200 frt vételárban Budapest főváros közönségére.

9. Az I-ső kerületben fekvő 629/1—44. hszámu 209 □-öl területü házhely Holzmann Salamon és nejéről 10492 frt vételárban Kuntscher Albertre.

10. Az I. ker. Svábhegyen fekvő (7188—7190.) hszám 1505 □-öl területü Telek Jordán Viktor és nejéről árverésen vétel czimen 6720 frt vételárban Haasz Adolfra.

11. Az I-ső kerületben a Svábhegyen fekvő (7183—7185—7186) és (7183—7185—7186) hrszámok alatt felvett 780. és 786. □-öl területü telkek és villa 13.306 frt vételárban árveréseni vétel czimén Jordán Viktor és nejéről Haasz Adolfra.

12. Az I-ső kerületben a Lágymányos dülőben fekvő 10531 hrszámu 2 hold 370 □-öl területü szántó Kovics Kraico Erzsébetről 40000 frt vételárban Gerhardt Grsztávra.

A «Grüne Insel» O-Budán.

Az első czikk, mely lapunk hasábain a „Grüne Insel“-re felhivta az illetékesek figyelmét, nem maradt hatás nélkül s széles körben méltó megbotránkozást szült. Mindenütt figyelembe vették mozgalmunkat, csak a „Grüne Insel“-en nem: ott rá sem hederitettek; pedig ezen első czikk csupán alkalmul akart szolgálni e társaságnak arra, hogy magát tisztázza. Ez

elmaradt. Később, mikor már kézzel fogható tények bizonyitották a „Grüne Insel“ vezetői előtt a mozgalom hatását; még akkor is kicsinyelni látszottak az egészet mig végre lapunk multkori számában megjelent „A bekeritett „Grüne Insel“ cz. ártatlan czikkecske megtette a hatását s gyors egymásutánban annyi szabadkozó nyilatkozatot volt alkalmunk hallani, hogy szinte sok volt. Mindenki csak azt hozta fel argumentumul, hogy mi nagyon tévedünk, mert ez nem ugy van stb.

Már édes uraim, annak rendje és módja az lett volna, hogy önök még idejében elmondják mondandójukat. Az utólagos védekezést is elfogadjuk azért; elfogadjuk különösen azért, mert meg akarjuk önöknek mutatni, hogy minket czikkeink megirásában nem kicsinyes boszuérzet vezérel, hanem egy, mely mindenek fölött áll, s ez: tiszta, önzetlen hazafiságunk. Ha a jelek, ismét hangoztatjuk: a jelek olyanok, hogy hazafiatlan tendenciát látszanak elárulni: akkor ne várja tőlünk senki, hogy elnézők legyünk. Már pedig, édes uraim, kérdem önöktől: vajjon a „Grüne Insel“ müködésében nem mutatkoztak-e oly jelek, melyek egész nyiltan hirdették azt, hogy önök germanizálni szándékoznak? Mi a jelekből a társaság intenczióira és egyénekről az egész „Grüne Insel“-re következtettünk. S kérdem önöktől: nem lettük-e egész logikusan?

Miután többen ugy magyarázták czikkeinket, hogy mi az egészért csak Renner Vilmos hajógyári főmérnököt okoljuk: annak a kijelentésére szoritkozunk, hogy ez egyszerüen nem áll. Mi csak azt a kérdést intéztük a főmérnök urhoz, hogy mikép engedheti meg, miszerint alantasai ily tendenciával müködhessenek egy ilyen nevezetü társaságban? — Akkor nem felelt senki kérdésünkre, csak nem kivánhatják hát, hogy ok nélkül mi vonjuk vissza az általunk irottakat! Renner főmérnök utóbb munkatársunkkal érintkezésbe lépett ez ügyben s a nyert információk alapján kijelenthetjük, a mit különben azelőtt se akartunk kétségbe vonni, hogy n főmérnök ur egy kifogástalan gentlemann, ki hazafias érdemeit csak gyarapitani fogja az által. ha a III. kerület társas életében is részt vesz, s igy jó példájával hatni fog bizonyára azokra is, kik eddig csakis egy zárt társaság keretében érezték jól magukat.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:
Mindszenti Erdélyi Gyula.

Svábhegyen, normafa-uton eladó villa. Fent 5 szoba, fürdő szoba, closett. Lent konyha, cseléd-szoba és majorosnak konyha, szoba. 1500 □-öl területü árnyas erdővel. Vételár 35.000 frt. Bővebbet a kiadóhivatal.

Három szobás lakás kerestetik Budán. Bővebben a kiadóhivatal.

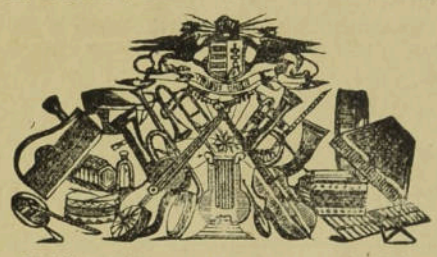

NÖTHLING VILMOS
magkereskedésében
Budapest, Kálvin-tér 9-ik sz. alatt
szerezhetők be a legkitünőbb és legmegbizhatóbb gazdasági-, kerti-vetemény- és virágmagvak.

Legolcsóbb bevásárlási forrás élővirágokban!
LOHR IRMA
Budapest, II. k. fő-utcza 1. sz. a.
élővirágkereskedése
elvállal bárminemü üdevirágokból készithető czikkekre megrendeléseket, ugymint: koszorukat, csokrokat, virágvánkosokat stb. stb. és egyuttal pontos kiszolgálat mellett jutányos árakat is biztosit.
Telefon-összeköttetés.

ZIMERMAN FÜLÖP
vendéglős
I. ker., Alagut-utcza 2. sz. „a zöld kerítéshez“
ajánlja magyar konyháját, természetes tolnavidéki borait és köbányai sörét. Tiz liter bor megrendelésnél a házhoz szállitáson kivül 10% kedvezmény adatik.
Fiók vendéglője: I. ker. Vár, Fortuna-utcza 16. szám, mely társasvacsorák, összejövetelek és menyegzői lakomák tartására igen alkalmas.
Számos látogatásért esd
A vendéglős.

Stowasser J.
hangszergyáros.
Cs. és kir. udvari és hadsereg szállitó.
BUDAPEST,
II. kerület, Lánczhid-utcza 5. szám.

Saját gyártmányu fuvó, vonó és verő hangszerek, czimbalmok, cziterák és azok alkatrészeiről árjegyzék ingyen és bérmentve. Elpusztithatatlan erős orgonahangu harmonikákról külön árjegyzék kérendő.
Mindennemü hangszerek és zenemüvek javitása és kihangolása a legjutányosabb ár mellett eszközöltetik. Nagy raktár mechanikai és forgatható zenemüvekben.

Van szerencsém a t. cz. közönség becses figyelmébe ajánlani a
krisztinavárosi
CASINO-SÖRCSARNOKOT,
mely a legujabb kor igényeinek megfelelően, kényelemmel és fényesen van berendezve.
Külön szobák, továbbá bál és hangversenyek tartására termek ugy az emeleten, mint földszinten rendelkezésre állanak.
Ma zene!
BARABÁS JÓZSEF.

Vendéglő az „Alaguthoz“.
Minden vasár- és ünnepnap hangverseny Kutschera zongora-művész közreműködésével.
Jó italok és izletes ételekről, valamint előzékeny kiszolgálásról gondoskodva van.
Éjjeli szállásra szobák!
Számos látogatást kér
Schlaucher Ferencz,
vendéglős.
Krisztinaváros, az Alagutnál.

Két hónapos szoba vagy egy szóba hálófülkével, két ágygyal és teljesen butorozva kerestetik a Várban. Bővebben a kiadóhivatal.

SCHIEN KÁROLY
mü- és épület-lakatos
Budapest, II., Batthyányi-utcza 1. sz.
Varrógépek és kerékpárok raktára.
ajánlja magát **telefonok, villámhárítók, szócsövek** és **szobai távirdák** berendezésére. **Javitások a legjutányosabban eszközöltetnek.**

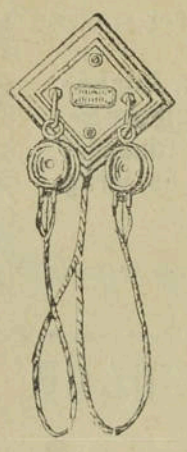
SZT.-MARGITSZIGETI
ÜDITŐVIZ
a legkivdlóbb és legolcsóbb bakteriamentes
asztali savanyúvíz
és
egészség-ápoló ital.
Kitünő eredménynyel használtatik:
Köszvény-, gyomor- és bélbajoknál, garat-, gége-, tüdő- és hólyaghurutnál.
Kapható: **Legtöbb gyógyszertárban, ásványviz-, füszerkereskedésben és vendéglőben.**
FŐRAKTÁR
WERNER ADOLF-nál.
(FRUM ISTVÁN UTÓDA)
Budapest, II., Batthyány-uteza 3. szám.
Telefon 90—97.
Főherczegi Szt.-Margitszigeti felügyelőség

BANK ÉS VÁLTÓ-ÜZLET
Beimel Lajos fiókja
TELEFON! II., fő-utcza 6. sz. TELEFON!
Értékpapirok. arany és ezüst pénznemüek vétele és eladása.
Előleg mindennemü értékpapirra.
Tőzsdemegbizásokat előnyösen eszközlünk.
Igérvények minden huzáshoz.

TELEFON-HIRMONDÓ

VALLALAT

VII. ker., Kerepesi-ut 22. sz.

A teljesen átalakitott és ujjászervezett Telefon Hirmondó vállalat előfizetésre hivja föl a közönséget. Az előfizetési dij naponként 5 kraj›zár, csakhogy az előfizető kötelezi magát egy évi előfizetésre, azaz 18 frt befizetésére. Az előfizetőnek ennél több költsége nincsen, mert a bevezetés és fölszerelés is teljesen dijtalan. A hirek felolvasása előre megállapitott és beosztott napirend szerint történik, azaz minden órában más más rovat alá tartozó hirek olvastatnak fel. Ezt a napirendet az előfizetők és a vállalat iránt érdeklődők nyomtatásban kapják meg. Jelentkezéseket elfogad és közvetit a Buda es Vidéke kiadóhivatala.

E napirend szerint naponként többször kerülnek felolvasás alá a

Budapestre érkezett fontos táviratok,
az összes érdekes helyi események,
naponként ötször pontos megbizható és kimeritő tudósitások az érték- és terménytőzsdéről,
országos, megyei, városi hirek és hirdetmények,
jelentések a biróságok és törvényszékek ügyrendjéről,
klubbok, egyletek, tudományos és irodalmi társaságok hirei,
a Budapesti Közlöny hirei részletes kivonatban és mindaz a mi a közönséget érdekli müvészet, irodalom, sport és divat terén.

E hirekkel szolgálja nsppal a

Telefon Hirmondó

a közönség pontos és gyors értesülését,

minden este

pedig szórakoztatja előfizetőit **jelesebbmüvészek énekével, zeneelőadásával és szavalatával.**

Érdekes monológok, kettős jelenetek kerülnek előadásra.

A szóló-énekesek és hangszereken kivül ének- és zenekarok előadása szórakoztatja az előfizetőket.

Befejezésül felolvasás alá kerülnek az este érkezett táviratok, a délutáni és esti helyi hirek és tudósitások a szinházakban folyó előadásokról, konczertekről és az érdekes helyi eseményekről.

Nappal hasznos — este szorakoztató!

Egész ház egy 3 ablakos-, egy 2 ablakos-, egy kis szoba, konyha, veranda, kamra, nagy kerttel gyönyörü fekvésben Istenhegyi-ut 31. sz., a déli vaspálya-udvarhoz 15 perczre, évi 300 frtért bérbeadó Rosenstein Lipót tulajdonos, Pest, Nádor-utcza 12. sz.

Ungváry László czeglédi faiskolája részére megrendeléseket Szombathy Kálmán Sashegy fogad el. A minták megérkeztek. Árjegyzék ingyen.

RÖVID- ÉS SZÖVÖTT ARUK

KÉZI MUNKÁHOZ TARTOZÓ CZIKKEK

ALBINI LAJOS

ezelőtt

Reinl József

II, ker., Fő-utcza 40. szám alatt.

Bátorkodom a négyérdemü hölgyeknek tudtára adni, hogy egy **elsőrangu franczia** czégtől, a közelgő tavaszi idényhez a **legujabb** arczfátyolok megérkeztek. Minek után ezek mint szinre s kivitelre nézve valóban **különlegességek,** ugy kérném azoknak megtekintése végett, becses látogatásával megtisztelni.

Továbbá ajánlom raktáramat kész férfi-fehérnemüekben kizárólag saját készitményeimet. Divatos nyakkendők, gallérok, kézelők, ingmellek, sima és szegélyes és jó minőségü nadrágtartók. Végre nagy választék szövött árukban.

MINDENNEMÜ SZABÓ KELLÉK

VÁSZON, KANAVÁSZ ÉS CHIFFON

Némethi Mátyás

Vendéglős az ›Arany szarvashoz‹

Buda, I. Attila-utcza 61.

Ajánlja ujon átalakitott helyiségeit, szobák, kocsiszin, istállók stb.

Szobák 60 krttól feljebb.

MINDENNEMÜ KÉZI MUNKÁHOZ VALÓ KELLÉK.

BARTL TÓDOR (ezelőtt)

OTT LAJOS

II., Bombatér és Plébania-utcza sarkán, „A ZÖLD VADÁSZHOZ“

ajánlja jól felszerelt raktárát divat-árukban, ugymint: **Ing** (kizárólag saját készitésü) **lábravaló, gallér, kézelő, nyakravaló harisnya, nadrágtartó, koztyü, szövött alsó ruhák** stb., továbbá

női divat s pipereczikkek.

Szövött és rövid áruk.

Függönyök és fehérnemük tisztitó intézete.

HOZZÁVALÓ FÉRFI S NOI SZABÓK RÉSZERE.

Ferdinánd testvérek

Budapest, Ferencz József-tér 5. szám.

Telefon-összeköttetés 805.

Saját termésü szegszárdi veres és fehér ó-borok.

Czukor, kávé, rizs, gyertya, tea, rum, cognac, stb.

Gyarmatáruk raktára.

Petroleumot, illó-olajokat és savakat, továbbá festanyagokat — általában oly czikkeket, **melyek az élelmezési árukra károsan hatnak, nem tartunk.**

Nagyobb megrendelések a főváros területén dijmentesen a házhoz szállittatnak.

Kereskedelmi és mükertészet.

Legjobban és legválasztékosabban berendezve.

Izléses bokréták minden alkalomra.

Sirkoszoruk. — Sirok kiültetése növényekkel és virágokkal.

Kert átalakitások, berendezések és gondozás jutányosan rendelhetők. Gróf Karácsonyi Jenő ur ő méltóságának hosszas időn volt főkertésze

Schmidberger Rezsőnél

Budapest, I. kerület, Márvány-utcza 26. szám

Lövenstein Antal

cs. és kir. ndv. sütőmester

fióküzlete: II. fő-utcza 5. sz.

— Liszt, tej, tejszin és vaj. —

Finom- és pék-sütemény a nap minden órájában frissen hapható.

GANZ és TÁRSA

vasöntőde és gépgyár-részvény-társ. Budapesten.

Gáz- és Petroleum-motorok álló vagy fekvő, egy vagy két hengerrel.

Készit:

A) **gépeket és épitési munkákat, teljes malomberendezéseket, vasutt kocsikat és vasuti fölszereléseket, transmissiókat.**

Speczialitásai:

B) **kéregöntvény** vasuti kerekek, váltók, zuzóművek, hengerek-és ágyúgolyókhoz.

Hengerszékek kéregöntetü hengerekkel mind a magas malmászathoz, mind pedig a parasztra őrléshez s **egész malomberendezések.**

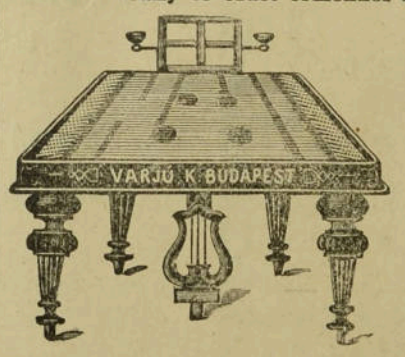
Facsiszoláshoz, papir- és czelluloza-gyártáshoz való gépek.

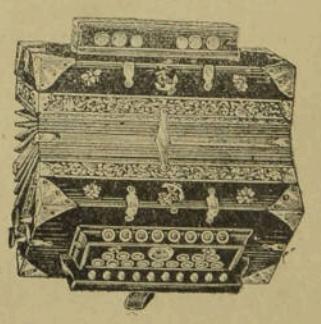
Vizikereket nagy sikerrel pótló **turbinák.**

Villamos világitas nagy távolságra is a motortól.

Zsilipek, csővezetékek, frictiós kapcsolások, rotatiós dynamométerek. Aczélöntés.

Arany és ezüst érmekkel kitüntetett hangszer-ipar

VARJU KÁROLY

császár és királyi szabadalmazott hangszer-ipar.

Budapest, VIII., Kerepesi-út 47. sz.

Ajánlja saját gyártmányú hangszereit, különösen erős, tiszta **csengő hangú czimbalmait** jótállás mellett; továbbá **harmonika, hegedű, fuvola** és egyébb hangszer nálam 15%-kal olcsóbb, mint bárhol. — Most jelent meg a magyar **harmonika iskola,** az egy soros harmonikához 32 válogatott legszebb dallal, melynek segélyével fél óra alatt megtanulhat a harmonikákon játszani, ára 90 kr., mely összeg beküldése mellett bérmentve küldi meg a kiadó, **Varju Károly.**

Képes nagy árjegyzék ingyen küldetik.

Nyomatott Heisler J. kő- és könyvnyomdájában Budapest, II. Várkertrakpart 1. sz. (Kluseman-féle ház.)

Budapest, 1895. IV. évfolyam 11. sz. Vasárnap, márczius 17.

BUDA ÉS VIDÉKE

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI ÉS TÁRSADALMI HETILAP

Az I. kerületi polgári kör,

II. ker. polgári kör, a krisztinavárosi vör[illegible] egylet és a budai kereskedő-társulat stb. közlönye.

KIADÓ-HIVATAL, hol előfizetni lehet és hirdetések felvétetnek; I. ker. Alkotás-utcza 12/a. Szőke-ház.

Megjelenik minden vasárnap. Előfizetési árak: Egész évre 12 korona, félvre 6 korona, évnegyedre 3 korona. Egyes szám ára 24 fillér.

SZERKESZTŐSÉG, I. ker., Alkotás-utcza 12/a. Szőke-ház. kéziratokat és közleményeket ide kérjük küldeni.

Az ezredéves kiállitás és Buda.

Mi volt Pest akkor, a midőn Ó-Buda határában megpihent Árpád, a nagy honalkotó és szétnézett a magaslatról, le egész az alföld sikjaira és büszke megelégedéssel legeltette szemeit e meghóditott tejjel-mézzel folyó Kanaán felett?

Mi volt Pest akkor, a midőn az első magyar király: Szent István a keresztény Magyarországot megalapitotta?

Mi volt akkor Pest, a midőn Nagy Lajos megverte a fél Európát és három tenger mosta határait?

Mi volt akkor Pest, a midőn a belviszályok és testvérharcz után Hunyadi János másodszülötte, Mátyás király az igazságos tette fejére a koronát?

Mi volt Pest akkor, a midőn Buda a magyarság szine-javával nemcsak feltartotta, de tönkre verte a pogány hadakat?

És mi volt Pest akkor, a midőn a 48—49-iki szabadságharcz megdicsőült honvédei megmászták a bástya falait, szuronyszegezve vettek be minden kiálló követ, a midőn felülről lődözte a zsoldos had a szabadságát kivivni akaró magyart, de nem tágitott, és a hazafiui lelkesedés szent tüze a kartács zápora daczára feltüzte a bástya ormára a nemzeti zászlót, hogy hirdesse örökös-örökön a magyarok dicsőségét, vitézségét?

Csendes volt a pesti oldal, csak a buczkákról kergette a szél a homok szemeket. A pusztaságon egy-két ház ütötte fel fejét, s a lapályon idegen inségesek fogták meg az ajtó kilincsét.

Egyszerre fejlődni kezdett a pesti oldal is.

A régmult dicsőség bástyái csak az elmult viharokat jelezték és lent a Szt-Gellérthegy lábánál a Duna balpartján nagy és virágzó város keletkezett.

És rohamos lépéssel haladt Pest a czivilizáczió terén és rohammal hóditotta meg kulturájával a nyugat-európai államok rokonszenvét, — többet — nagyrabecsülését és tiszteletét.

A szabadságharcz gigászi harcza után az európai családokban ez a maroknyi nép követelte jogát és meg is kapta.

Nincs széles e nagy világon müvelt és a mai kor szinvonalán álló ország, város, a mely ne tudná, ne ismerné, ne becsülné a magyart.

De nem erről akarunk beszélni!

Nem irigyeljük mi Pestnek óriási haladását, hisz vérünkből való vér, hiszen nem is tejtestvérek vagyunk, hanem édes szülöttei a nagy és dicső magyar nemzettestnek.

De mindenha felemeljük szavunkat akkor, a midőn mostohán bánnak el velünk és mindenha átnyilal lelkünkön egy keserü érzés, a midőn látjuk háttérbe tételünket, a midőn tudjuk, hogy mi itt Budának mostani lakói csak a morzsát kapjuk arról az asztalról, a melylyel a pesti oldal duzslakodik.

Mit tettek, mit akarnak még ezentul tenni az ezredéves kiállitás bizottságai Budáért? még ez ideig nem tudjuk!

Hiába kutatjuk a bizottsági ülések jegyzőkönyveit, hiába tudakozódunk, hiába állunk szóba a beválasztott bizottság tagjaival, mert megnyugtató feleletet nekünk nem ád senki.

Budáról, erről a véráztatta földről, a melynek minden röge, minden göröngye egy-egy emlék századok duló csatáiból; Budáról, régi dicsőségünk e góczpontjáról, királyok fényes fészkéről hallgat mindenki, hallgat az ezredéves kiállitás vezetőférfiainak nyilatkozata is.

Oda adtuk a pompázó Pest testvérünknek mohával benőtt dicsőségünknek minden kavicsrétegét; odaadtuk multunk minden fényességét; oda adtuk hegyeinket, a balzsamos levegőt; oda adtuk fürdőinket és mindehez hozzá adtuk meglappadt erszényünket is, hogy közösen adózzunk a nemzet szivéért: Budapest fő- és székvárosáért.

Mi elpusztultunk, szegények maradtunk. Szőlőtermelő hegyeinken az arany gerezdek helyét száraz avar, silány kukoricza, még silányabb lóhere és gaz verte fel.

Sokat panaszoltunk, sokat nélkülöztünk, de szavunk a „pusztában kiáltó szó“ volt.

Türelemmel vártuk, hogy majd csak ránk is kerül a sor. Mindhiába!

Az ezredéves kiállitás most már meg lesz! Legalább az országos kiállitás bizottsága, élén Dániel Ernő kereskedelmi miniszter urral ezt határozottan kimondotta.

Ám jól van! Ha teljesen elkészültek a nagy müre, a melyet ezredéves multunk haladásának bemutatása megkiván, tartsák meg! legyen is fényes eredménye, — lelkünk igazából kivánjuk — de a rövid idő daczára is, gondolkozzanak eszközökről a melyek méltóképpen sorakozzanak a monumentális épületek mellett, a kultura és czivilizáczió előhaladásáról, multunk fényes tanujele mellett arról is, hogy a testvérváros Buda is méltóan képviselve legyen a millenáris kiállitáson.

De álljunk meg egy kissé! panaszunkat ne eresszük hosszu pórázra! nyugodjék meg a mi lelkünk felháborodása, mert ime Buda is képviselve lesz az ezredéves kiállitáson az akvinkumi ásatások felszinre hozott kassirozott köveivel, emléktárgyaival.

Olvassuk nagy áhitattal, hogy a fővárosi kiállitási bizottság elhatározta az akvinkumi ásatások dombormü-mintájának elkészitését az ezredéves kiállitásra. E czélból Gerlóczy polgármester ur fel is hivta már Molnár Vinczét, a vakok országos intézetének tanárát, ki ilynemü munkákkal foglalkozni szokott, hogy nyujtson be erre ajánlatot. A minta egyik része már be is érkezett és szakemberek birálata szerint, elütően minden ehez hasonló utánzattól az amfiteátrumot ugyanabból a kőből igen tetszetős formában mutatja be bámulatos ügyességgel.

Tehát a gellérthegyi Pantheon helyett, az Istenhegyen vagy bármely magaslaton felállitott Árpád szobra helyett meg kell elégednünk Akvinkum romhalmazának dombormüvével?!

Majd mi budaiak odavándorolunk s a római kövek utánzatával betelik szemünk, s lelkünk sóhajtva száll vissza századokra, azon tulra is, és áldani fogjuk Istenünket, hogy meghagyta érni azt az időt, a midőn hadverő Árpád honfoglalásának ezredéves ünnepét üljük.

Nevetnünk kellene, ha ugy meg nem sajogna szivünk azon a nagylelküségen a melyet a fővárosi kiállitási bizottság velünk szembe elkövet!

Köszönjük ezt is! A szegény Budának jó ez is!

Mi járatlan utakon járunk, sárban és habarékban, de gondolják meg odaát hogy a sima aszfalthoz mi is járulunk filléreinkkel.

Ott kigyulnak a lámpák, a villamos láng szerte-szórja fényküllőit, mi itt a legtöbb helyen sötétbe botorkálunk, s könyörülő pajtásunk a holdvilág.

Hát méltányos, hát türhető ez a mostohaság?

x.

Márkus József.

Budapest alpolgármesterét a lövészegyesület főlövészmesterévé választotta és ezzel nem a alpolgármestert, de a polgárt akarta kitüntetni.

A polgári lövészegyesület tekintélyben az első egyesületek közé tartozik és jelentősége

van azért is, mert egy találkozási központja pártokra szaggatott városrészünknek.

Hivatása első sorban a lövészet gyakorlása és ennek a férfias szenvedélynek a terjesztése. E mellett a helyiségben különféle alkalmakkor találkozni szokott előkelő férfiak megbeszélhetnek és előmozdithatnak más ügyeket is.

A mult évben azok, kik a lövészet sportját szeretik üzni, azt a panaszt hangoztatták, hogy a lövészet el van hanyagolva. Valóban a folyosó történeti emlékü trofeumai nem szaporodnak egy idő óta, pedig a polgári lövészegylet megtartja rendes és ünnepélyes czéllövészeteit.

A leköszönt főlövészmestert éppen azért választották meg s ezt programm-pohárköszöntőjében ki is fejezte, hogy a főczél, a lövészet is nagyobb arányokban müveltessék.

Nagyszabásu tervek foglalkoztatták ettől fogva a választmányt. A milleniumi nagy nemzetközi lövészet programmjának valósitásához fogtak, a mihez nagy támogatást igértek az osztrák lövésztársak s itt is nagy összegre szóló aláirások folytak — ugy beszélték — a költségekre.

Az ifjuságnak a lövészetbe való bevonására is tárgyalások indultak s ez az eszme mindenfelé kedvező viszhangra talált.

A polgári lövészegyesület havonként egyszer megjelenő lapot is alapitott, a mi szintén előmozditja az egyesület czéljait és a mit az egyesület derék jegyzője, Lakner János szakavatottan és szorgalommal szerkeszt.

Az egyesület lendülni kezdett a lövészet tekintetében is és a legszebb remények lettek jogosulttá midőn a tömeges leköszönések következtek.

Sokkal jobban tiszteljük a polgári lövészegyesületet, minthogy a belviszályok és egyéni változások okait szellőztetnünk, de nem is ismerjük azokat teljesen.

A helyettes főlövészmesterek s egyéb intéző szervek megmaradtak, a választmányban történt valami csekély változás. Azt hiszszük ugy Freyberger Pál, mint ifju Bún József a két par excellencz helyettes főlövészmester már is munkatárs volt a kitüzött programmban és a szerzői jogokban is részes, tehát a mi halad az nem marad s ugy ők, mint a választmány oda fog hatni, hogy a lövészegylet ne csak megtartsa eddigi méltóságát, de még magasabbra érjen az elkezdett uton.

A főlövészmester, Márkus József megválasztásának szivből örülnek és mi is részt veszünk az örömben.

Márkus József alpolgármester még eddig a lövészettel nem foglalkozott, de olyan sokféle képességgel van megáldva, hogy itt is megállja helyét.

Az alpolgármestert társadalmi tekintetekből választották meg főlövészmesternek és ez igen helyes.

A polgári lövészegyletből indult ki egy mozgalom, melynek mozgását azonban nem láthatjuk, de hiszszük, hogy mégis mozog. Innen vetették fel és létesitették a budai érdekek előmozditására alakult nagy végrehajtó bizottságot. A nagy közönség nincs tájékozva a müködésről, legfeljebb az egyének befolyásának érvényesülését vehetjük észre

Az egyetemek áthozatalát megsürgette lapunk, a miniszter megmutatta jóakaratát, tudósok nyilatkoztak mellette és a bizottság hallgat, mélyen hallgat.

Márkus József van arra most hivatva, hogy a polgári lövészegylet egyéb hivatásai között Buda és vidékének emelkedését és fejlődését is előmozditsa.

A budaiak az ő jóakaratáról teljesen meglehetnek győződve, mert a hol lehetett ezt tanusitotta is eddig jó szivéből, most érdekeinknek már harczosa és vezére is nem csak lelkesedésből, de állásánál fogva is a mivel a polgárok tisztelték meg a polgárt.

Uj vasuti hálózat Budán.

— A »Buda és Vidéke« tudósitójától. —

Budapest, márcz. 15.

Több oldalról érkezett kérdésre megfelelendő, alapos információt szereztünk a Budán tervezett uj vasuti hálózat tárgyában. A nyert értesitést a következőkben közöljük t. olvasóinkkal.

Az uj hálózatra szóló előmunkálati engedélyt Kamermayer Károly kir. tanácsos polgármester a mult hó végén 31.220. e'n. szám alatt adta meg Fekete Adolf és társainak.

Az uj vasut irányát illetőleg a vállalat irodájában betekintett tervek alapján a következők közlésére lettünk felhatalmazva.

A vasut mindenesetre villamos üzemre lesz berendezve, góczpontja és áramfejlesztő telepe kevéssel a déli vasuton kivüli területek egyikére van tervezve.

A Rudas-fürdőtől a déli vasuthoz vezető vonalrész a leásás folytán alkalmassá vált téren és az Attila-köruton terveztetik s a mennyiben ezen az uton a lóvonatból villamossá átalakitandó vasut is fog közlekedni. a közlekedés a peage rendszerre alapitott szerződés által nyer megoldást.

A János korháztól a déli vasutig tervezett rövid vonal csak a közuti vasuton érkező és a Svábhegy illetve Budakeszre utazó közönség kényelmére mint összekötő vasut terveztetik, mely — minthogy a közuti vasut sinei már lefektetvék — és a vasut felső vezetékü leend ugyancsak a már lefektetett sineknek a peagejog igénybevételével leendő használatát feltételezi.

A legfőbb, legéletrevalóbb és legszükségesebb vonalnak a tervezők — igen helyesen — a budai lánczhidfőtől az alaguton át, koronaőr- és márvány-utczákon, a déli vasutnak diszes és tágas uj hiddal áthidalásával a katonakorház mögött felállitandó góczpontig, illetve az orbánhegyi Tündér-utczában a Svábhegyre s onnan Budakeszre vezetendő vonalat tekintik.

A Farkasvölgy felé vezető vonal a Márvány-utcza végén ágazik el délnyugot felé, kapcsolatban a góczponton át jövő forgalommal, mely vonal egyuttal temetkezési czélokra is szolgáland.

A mi legutóbbi számunkban emlitett akadályokat illeti, ezekre vonatkozólag a vasut vállalat teljesen kielégitő megoldási módot alkalmaz.

A Rudas-fürdőtől a déli vasutig akadály nincs. János-kórháztól a déli-vasuthoz vezető szárnyvonal kényszerüség esetén el is maradhat, ámbár a közönség kényelme szempontjából szükséges. A budai lánczhidfőtől a Krisztinavároson át tervezett vonalnál az Alagut nem akadály söt a leghelyesebb megoldás, mert az egyik járdának a vasut czéljára felhasználása semmi akadályba nem ütközik akkor, ha az elfoglalt gyalogjáró helyett a krisztinavárosi oldalról jövő gyaloglók számára az Alagut déli oldalán lévő járda fölé vasoszlopokon nyugvó terraszszerü kényelmes eljáró épittetik, melynek épitési költsége és fenntartása máris számitásba vétetett.

Ez által megoldást nyer egyuttal két kérdés és pedig: az alaguti korlátok és az alaguti gyér világitás helyébe lépő fényes villamos világitás kérdése, melyet szintén a vállalat fog megoldani.

A svábhegyi közlekedés a tervek szerint könnyedén és szépen oldatik meg. A hegység legregényesebb pontjai közlekedési eszközt nyernek.

A Normafán tul eső fensikról a vonal csekély kanyarulatokkal ér le Budakeszre a Virágvölgyig.

A vállalat pénzügyi müvelete természetesen titok, annyit azonban mégis sikerült megtudnunk, hogy a vállalatban egy müncheni nagy alapitó bank van érdekelve és hogy a vállalat csak a vasut teljes forgalomban helyezése után fog hazai részvénytársasággá alakulni.

Midőn a fenntieket t. olvasóink szives tudomására hozzuk, egyuttal annak a reményünknek adunk kifejezést, hogy a főváros e vasut elé nemcsak, hogy akadályt nem fog gördíteni, hanem annak létrejöttét lehetőleg előmozditandja mert csak ez által oldható meg az a közegészségügyi szempontból ez a felette fontos feladat, mely a budakeszi erdőnek hozzáférhetővé tétele tekintetében évek óta megoldásra vár.

Buda fejlődése és Budakesz emelkedése érdekében őszintén óhajtjuk, hogy a nagy horderejü vállalat mielőbb kielégitő megoldást nyerjen és Buda ne legyen többé kiszolgáltatva a mostani vasuti vállalatok önző és Budára nézve káros közlekedési politikájának.

Mezőgazdasági bizottság.

(Pomáz, márczius hó 10.)

A mezőgazdaságról és mezőrendőrségről szóló 1894. évi XII. tcz. s az erre vonatkozó végrehatási utasitás minden járásban és rendezett tanácsu városban mezőgazdasági bizottságok szervezését rendelvén el, a folyó hó 4-én d. e. 10 órakor Pomázon a Rábel-féle vendéglőben tartott alakuló közgyülésen a pilisi felsőjárás mezőgazdasági bizottsága következőleg alakittatott meg: a) a bizottság elnöke mindenkor a járás főszolgabirája; b) társelnök: Baross Pál; c) bizottsági tagok: 1. Csery József, 2. Dregele Jakab, 3. Ferwagner András, 4. Kazinczy Kálmán, 5. Lászlóvszky Béla, 6. Luppa Vidor, 7. Schäffer Bernát és 8. Takács Mihály urak. — Ugyanez alkalommal, minthogy a pilisi felsőjárás megyebizottsági tagjai is szép számmal megjelentek, szóba jött a megüresedő főjegyzői állás betöltése esetén a járásbeliek mikénti állásfoglalásának előzetes és egyetértőleges megállapitása. Mely irányban Baross Pál, megyebizottsági tag inditványára Tahy István I-ső megyei aljegyző, tb. főjegyző javára nyilatkoztak a jelenvolt bizottsági tagok és ezen megállapodásuknak tudomásul vétel és hozzájárulás végett, ugy a járásbeli, mint a megyebeli összes bizottsági tagokkal leendő közlését határozták azzal, hogy a 27 éves megyei szolgálatban kitünő adminisztrativ erőnek bizonyult Tahy István munkaképessége és munkabirásánál fogva az általa viselt egyéb magánjellegü állások ellátása folytán inkompatibilisnek egyátalán véve nem tekinthető, ellenkezőleg az ezen állásokban kifejtett s különösen gazdasági tekintetekből dicsérendő és kiváló méltánylást érdemlő tevékenysége csak előnyére tudható be. — Ennyi a megállapitásokról általában. Részünkről azonban nem hagyhatjuk megemlités nélkül, hogy a Fazekas-párti megyebizottsági tagok bizonyos mérvü tapintatlanságot követtek el azáltal, hogy az inkompatibilitásnak ez alkalommal teljesen félremagyarázott elvét kortes czélokra fölhasználni jónak látták s ez annál inkább rosszalandó, mert Tahy István 27 évi szolgálata több kiméletet és tiszteletet érdemel. Egyebekben pedig nem dicsérünk senkit másnak rovására és a szavazásra jogosultak itéletére bizzuk az érdemek mikénti jutalmazását.

Hieronymi hagyatéka.

Hieronymi méhbenhagyott, illetve halvaszületett törvényjavaslata a községek rendezéséről bő anyagot szolgáltatván a közigazgatási zzaklapoknak, és az általános vita elől a „Buda és Vidéke“ sem térhetvén ki, örömmel teljesitem a tek. szerk. úr kivánságát midőn voltaképen a „Községi Közigazgatás“ czimü közigazgatási folyóiratnak szánt előbbeni czikksorozatomat közlésre átengedtem.

Megkezdtük, tehát folytassuk az erre vonatkozó közleményeket — elég érdekes a tárgy, szerény véleményem szerint.

A posthumus községi törvényjavaslatnak van sok barátja, de még több ellensége.

Előbbiek égig dicsérik életrevaló és helyes

intézkedéseit, utóbbiak éles kritika alá veszik a tervezet fogyatkozásait. Mi pedig cselekedjük minkettőt!

Mert, hogy mi több benne, — gáncsolni való-e, avagy dicsérendő; a jó Isten annak megmondhatója.

Véleményem szerint a mi jó benne, az a régiből való; — és a mi uj, az eltekintve néhány rendelkezéstől, nem a legjobb, hogy épen rossznak ne mondjam.

Föltétlenül jó, (a mi az 1886. évi községi törvényben nincs) a letelpülési szándék kötelező bejelentése, a tartózkodásnak a község elöljárósága általi megtilthatása, és a kiutasitás elrendelhetése (12—14. §§)

Fölösleges a választók névjegyzékének (26. §) a költségvetési előirányzatnak 114. §) és a számadásnak (123. §) mezővárosokbani kötelező kinyomatása és kiosztása; lévén ezek a hivatalos órákban bárki által megtekinthetők és lemásolhatók, miként ez az elv a községi vagyonleltárra nézve a 101. §-ban helyesen van letéve.

Az önkormányzati ügyeknek (31. §) a közigazgatási teendöktől (33. §) való határozott elkülönitése egyike a legsikerültebb rendelkezéseknek, de a 31. §, mintha paradonxonos viszonyban volna a 73. §-sal!?

Itt a községről, ott a képviselő-testületről tétetik említés, már pedig a községet, mint ilyet, a képviselőtestület képviseli; — mit egyébbként maga az elnevezésnek szószerinti értelmezése is világosan megmagyaráz.

A községi körökről szóló 34. § helyes, de nem teljes; mert a körhöz tartozandó községek számának maximuma magában a törvényben lenne megállapitandó.

A 36. § következtetni engedi, hogy a rendezett tanácsú városokról külön törvény fog intézkedni.

A 300-nál kevesebb lakost számláló kisközségek képviselő-testületének megalakitására vonatkozó 39. § elolvasása mosolyra készteti a nem-laikust! És a 41. § épen boszantó, mert a falusi intelligenczia koronáját, a lelkészeket kirekeszti a képviselő-testületből.

Határozattan emlékszem, hogy létezik egy felsőbb hatósági döntvény, mely még a többé-kevésbbé kétes képzettségü zsidó-rabbinusokat is az állami egyenesadó-összeg kétszeresen számitandó censusbeli kedvezményben részesiti és ez bizonyos tekintetekből méltányos is, meg kivánatos is; de, hogy a lelkészektől egészben elvonassék a községi közéletbeni közremüködés cselekvő képessége, az már még sem helyes...

A 62, § intézkedése uj is, meg jó is; minek olyan választott képviselő, a ki soha közgyülésen részt nem vesz.

A 68. §. ezen fennen emlitett rendelkezés nélkül, bizony csak irott malaszt volna, és alig lehetne egy-egy fogasabb ügyet már az első közgyülésben tárgyalni és elintézni; — részemről azonban jobbnak tartom bizonyos ügyek tárgyalásánál és elintézésénél az 1886. évi XXII. t. cz. 57. §-ának azt az intézkedését, hogy „a közgyüléseken a jelenlevők határoznak“, mint a tervezet 68. §-ának azt a passzusát, hogy „a képviselő-testület határozatképes, ha az elöljárókon kivül, tagjainak többsége jelen van.“ Mert az elöljárók (78. §) nem vehetnek részt mindég teljes számban a képviselő-testületi közgyülésekben, és a nem „érdekes“ vagy nem „érdemes“ ügyek feletti határozatok hozatalára nem fog megjelenni a képviselő-testület tagjainak többsége.

Igy tehát ismét és ujból kell majd egybehivni pl. N. N. kórházilag ápolt szegény ember illetőségének megállapitása végett a nemes képviselő urakat, mert nekik ez a fajta közgyülési tárgy nem bir elég érdekességgel: pedig a községek elöljárói ilyen ügyeket sürgős és legfeljebb 30 nap alatti elintézésre kapják felsőbb helyről.

A 67. § felruházza az elöljáróság tagjait (78. §) ülési és szavazati joggal a képviselő-testület közgyülésein, miként ezt az 1886. évi XXII. t. cz. 58. §-a is megengedi; de a most idézett községi törvény nem gondoskodik a képviselő-testület teljes létszámának biztositásáról: mig a tervezet 57. §-ának 1. és 2. pontja nem engedvén elöljárót és tisztviselőt községi képviselővé megválasztani, minthogy ezek ülési, szavazati illetőleg felszólalási joggal ugy is birnak (67. §), akarva-nem akarva teljes számban választandók a képviselők.

Magam is tudok olyan községeket, hol a községi elöljárók (biró, törvénybiró, esküdtek, pénztáros és közgyám) egyuttal községi képviselőkké is megválasztatván, a képviselő-testület mindég csonka; pedig nem helyes, hogy az inditványozó elöljáróság többségben legyen a képviselő-testület közgyülésein illetőleg szükséges és kivánatos, hogy a mások helyét az elöljárók el ne foglalják.

Hogy speczíáliter a törvénybiró jelen viszonyaink között beválasztassék a képviselő-testületbe az legalább is tanácsos, mert neki az 1886: XXII. t. cz. 58. §-a alapján a közgyüléseken szava nincs és ez annál komikusabb, mert ő lévén a községi biró törvényszerinti helyettese, akadályoztatása esetében a községi törvény 55. §-a alapján ő elnököl!

A községi tisztviselők az 1886: XXII. t. cz. 58. §-ának 2. kikezdéséből vont közetkeztetés szerint községi képviselőkké megválaszthatók, a tervezet 67. §-ának 2. bekezdése szerint azonban ezeket csak a felszólalási jog illeti meg; képviselővé való megválasztásuk pedig az 57. § 2. pontja szerint téljesen ki van zárva. — Ez már nem helyes; az intelligens elemeknek kizárása szánandó jelensége a törvényjavaslatnak!

A 72. § szerint falvakban a közgyülési jegyzőkönyveket a képviselő-testület valamely tagja is vezetheti. — Kérdem, hogy kicsoda?

A lelkész: adója (41. §) kétszeresen nem lévén számitható, virilis jogon alig lehet tagja a képviselő-testületnek, választás utján pedig ritka lelkész kerül a képviselő-testületbe: — a tanitó: a mennyiben bármi czimen fizetést élvez a községtől, az 57. § 2. pontja értelmében szintén nem lehet tagja a képviselő-testületnek; hát aztán ki fogja megirni a jegyzőkönyvet? mikor csak a mezővárosi képviselőktől kivántatik az irni- olvasni- tudás (57. § 4. pont.)

A tervezet egészben véve nemhogy korlátozza a községek önkormányzati jogát hanem inkább tágitja azt bizonyos irányban; — mire való tehát a 72. § végbekezdése? A megyei és járási gyámhatóság öregbitése az csak semmi más. . .

A 81. § első pontjában annak is kellett volna kifejezést nyernie, hogy mezővárosokban polgármesterül azok is megválaszthatók, kik előbb községi választók nem voltak. Ugyanez áll a harmadik pontra is.

A második pont szerint községi elöljáróvá. (biróvá, másodbiróvá, tanácsbeli elöljáróvá, adószedővé és közgyámmá) minden községi választó megválasztathatik; a községi választótól (18. §) azonban semmi néven nevezendő minősités nem kivántatván, lehet tehát biró vagy pénzkezelő olyan választó is, a ki irni, olvasni és számolni egyáltalában nem tud. — Nevetségesen hangzik, de a 18. §. 3. pontja szerint a teljes korú nők is birván választóijoggal, ők is megválaszthatók községi biróvá. . .

Női emánczipácziö im ez a te dicsőséged koronája!

A kifogásolt passzust szerintem következőleg kellene módositani:

„Elöljáróvá választathatik a község minden teljes korú férfi lakosa, a ki irni, olvasni és számolni tud és a községben választói joggal bir.“

(Vége köv.)

A házi nevelésről.

A duna-bogdányi társas körben felolvasta: Ritter Mátyás.

(Folyt. és vége.)

Megfelelhet-e ama szülő ezen magasztos feladatnak, ki, a helyett, hogy ő vezetne a gyermeket, általa vezetteti magát? — Soha! Mert ha a gyermeknek minden kivánságát teljesitjük, ugy ezen kivánalmak mindég nagyobbodni, fokozódni fognak és ha évek mulva is, de be fog következni ama körülmény, hogy a szülő és gyermek közt a jó viszony megszünik és minél később történik ez, annál veszedelmesebb, annál keserübb lesz épen a szülőkre nézve, ha gyermekeik részéről szeretetteljes bánásmód helyett csak ellenszenvet, gyülöletet, goromba bánásmódot kell tapasztalniok. Ez a következménye a majomszeretetnek a szülőkre nézve!

A majomszeretetnek az ellentéte a szülői zsarnokoskodás. Ez is nevelési hiba!

Sok szülő belátja, hogy vakszeretettel a gyermek neveletlen marad s ezen ugy akarnak segiteni, hogy túlságos szigort alkalmaznak, mely gyakran zsarnokságig fajul.

A zsarnokság sokszor vallási felfogásból ered. Hivatkoznak is több bibliai mondásra, melyben a vessző mint nevelési eszköz ajánltatik. (Salamon mondása: 1. „Thorheit sterkt dem Knaben im Herzen, aber die Ruthe der Zucht wird sie von ihm Treiben.“ 2. „Züchtige deinen Sohn, so wird er dich ergötzen und deiner Seele sanft thun!“ Jézus Sirách könyve: „Wer sein Kind lieb hat, der hält es stets unter der Ruthe.“ és Péter apostol: Wer am fleische leidet höret auf von Sünden.“) — Hivatkoznak továbbá azon középkori állitásra, hogy az emberi szív kezdettől fogva romlott és ezen romlottságot ki kell irtani.

A modern paedagogia ezzel szemben azt tanitja, hogy az ember a mint születik se nem jó, se nem rosz, a gyermekben azonban megvan a képesség, hogy vagy az egyik, vagy a másik irányban felnövekedjék a szerint, a milyen befolyást reá környezete gyakorol, természetesen ide kell számitani nemcsak a szülőket, a nevelőket hanem a testvéreket, a cselédeket, a játszópajtásokat, szomszédokat stb. is. — Sajnos, hogy még manapság is számos szülő azon ferde nevelési elvnek hódol, mely szerint „a verés szükséges, hogy a gyermek nőjjön; s ennek alapján csaknem minden nap néhányszor jól elpáholják gyermekeiket. S mi ennek a következménye? A gyermek megszokja a verést, gonosz, megrögzött lesz és gyakran hazugsághoz folyamodig, hogy a kilátásban levő kemény büntetés elől megmeneküljön. Szülők iránti szeretetnek vagy becsületérzésnek nyoma sincs. S különösen ezen utóbbi körülmény az, mely az iskolai nevelés legelőnyösebb eszközétől megfosztja a tanitót. — Mert olyan gyermeknél, kiben durva, zsarnoki bánásmód által a becsületérzés csirájában megfojtatott, annál a szelidebb iskolai büntetések mitsem használnak, épugy mint nem használ már a gyógyszer annál, ki túlságos sok mérget vett magához. Tehát sem a túlságos, vakságig menő szeretet, sem a túlságos szigorúság a gyermek nevelésnél nincs helyén; itt is a legjobb a középút!

Egy másik hiba a házi nevelésnél még az is, ha a családban a gyermeket játéktárgynak tekintik. Az ilyen család nevelési feladatát soha sem veszi komolyan. Nem értem itt a felnötteknek a gyermekkel való azon céltudatos, játékszerű foglalkozását, mely a gyermek kiképzését, testi és lelki erejének fejlesztését, czélozza; mert ez nem hiba, hanem ellenkezőleg, nagyon is előnyös és ajánlatos; hanem igenis értem a felnötteknek a gyermekekkel való azon szeszélyes foglalkozását. mely csupán a felnőttek szórakoztatásra, időtöltésre történik.

Hacsak jót nevethetnek rajta a felnőttek. elég ez; soh'sem törödnek azzal, vajjon a gyermeknek hasznára vagy kárára történik-e ez!

Azonban könnyen átlátható, hogy az ilyen mulatság a gyermeknek csakis kárára lehet; mert az ilyen esetekben a bojazzó szerepét játszsza és a mulatatás kedveért különféle neveletlenségeket kell elkövetnie; gyakran a gyermeket csupa mulatságból haragra lobbantják és ellenszegülésre ingerlik. S minél pajkosabb, csintalanabb a gyermek ilyenkor, annál nagyobb uz öregebbek öröme, sőt még élelmesnek, okosnak mondják. — Ilyen buzditás után mi természetesebb, minthogy a gyermeknek ezen neveletlenségeire még büszke is lesz és azon kezdi törni fejecskéjét, hogy még nagyobb csintalanságot fundáljon ki.

Csakhamar azonban az eddigi tréfából komoly lesz, ha a gyermek rosz kedvü. Roszkedvében amit előbb tréfából tett. most komolyan cselekszi. S ha még hozzá a környezet is roszkedvü, bezeg kész a háboru. Most már bottal sem lehet kiverni a fejéből a sok neveletlenséget, a miket eddig ugy tréfából szépen, fokozatosan elsajátitott.

Szintén nevelési hiba, ha a szulők részre-

hajlók. Ezen hibába akkor esnek a szülők, ha egyik gyermeküket a többi rovására előnyben részesitik. Ez mindkét részre káros. Az előnyben részesitett gyermek fölfuvalkodott, gőgös lesz, mert piczi apró személyéről roppant magas fogalmat nyert; a háttérbe szoritottakban pedig felébred az irigység és gyülölet, s ez két veszedelmes tulajdonság!

A házi nevelés hibái között ott van továbbá a költött, nem létező dolgokkal való ijesztgetés. A hazugság soha sem teremhet jó gyümölcsöt, de legkevésbbé a nevelésben. Sokszor van alkalmunk hallani: „elvisz a farkas, a fekete ember, a mikulás, a mumus stb., ha nem leszesz jó!“ S ha a puszta felemlités nem használ, hát egyszer csakugyan eljön a mikulás vagy más beburkolt alak, hogy az ijedséget fokozzák. Az ilyen eljárás vagy nevelési mód a gyermekekben hiába való félelmet, félelmetes álmokát, babonasághoz való hajlomot szül.

De milesz akkor, ha a gyermek előbb-utóbb rájön, hogy az hazugság! A szülők igazság szeretete iránti hitet a gyermekben lerombolták; oda a tekintély! beszélhet neki aztán égről, pokolról bárki, ezt is csak költött dolog, mesebeszédnek, sőt még a vallást is hazugságnak fogja tekinteni. Tehát a hitetlenség vészterhes következményei a mondottakból világosan kiderülnek. Ép ugy a babonának is csak rosz következményei vannak. Ezen mindkét neme a hitnek már külön-külön is annyira fontos és sokoldalu, miszerint azokról egész könyvet lehetne irni. — Értekezésem szükkerete nem engedi, hogy ezen két érdekes és valóban háladatos tárgyról bővebben szoljak. Ugy szintén le kell mondanom azon élvezetről is, miszerint kimutassam a ferde házi neveléssel hogyan szoktatják a gyermeket hazugságra, önzésre, gőgre, pazarlásra, csalásra stb.

Értekezésem végéhez jutván, csak még néhány megjegyzést óhajtok tenni a hibás házi nevelés okairól.

A nevelési hibák többnyire a helyes világnézlet hiányából; az ember rendeltetésének és feladatának hiányos ismeretéből és hiányos emberismeretből származnak. Ezen csak szorgalmas paedagógia es lélektani tanulmány és folytonos önismeret által lehet segiteni. Ezen az uton lehet megszerezni a szükséges paedagógiai belátást és érzéket arra nézve, hogy helyesen tudjuk megitélni, mikor kell szeliden vagy szigorúan báni a gyermekkel, mikor kell dicsérni vagy dorgálni, jutalmazni, vagy büntetni. Nevelési reczepteket nem lehet irni és nem is használnak, mert minden gyermeknek megvan a saját egyénisége. A vaknak mit sem használ az iránytű. Némely szülő, de nevezetesen az anyák, teljesen a véletlenre bizzák gyermekük nevelését, nevelésről soha sem olvasnak, nem használják fel az előnyöket, melyeket mások tapasztalataiból meriteni lehet; nevelés tekintetében tehát teljesen vakok. Ilyen szülő csak ösztönszerüleg nevel, s kénytelen a véletlenre bizni gyermeke jövőjét.

Nagy nevelési hiba az is, ha a gyermek a családban jó példát soh'sem lát. Pedig a jó példa a leghatalmasabb nevelési eszköz.

És most, hogy értekezésem végéhez értem, a melyet, hogy a nekem szentelt figyelemért köszönetemet fejezem ki, kérem tisztelt tagtársaimat, hogy mindenki a maga hatáskörében iparkodjék tehetségéhez mérten hozzá járulni, hogy a nálunk oly érzékeny hiányt képező kisdedovó intézet minél hamarább fölállittassék, hogy a mi kisdedjeink is, jobb nevelésben részesülve, majdan a községnek és a hazának hasznos polgárai lehessenek.

Vaszary Kolos.

A kortörténeti könyvtár VIII—XI. füzetében, melyet „Korrajzok“ czimén dr. Kőrösi László szerkeszt: Vaszary Kolos biboros, érsek és herczegprimás életével, és müködésével foglalkozik. Dr. Kőrösi László szeretettel öleli fel a nagy anyagot, s teljes képet nyujt az egyháznagy multjáról, és jelenéről. Bevezetés helyett ott találjuk mindjárt az első lapokon az esztergomi érsekek névsorát 999-től egész 1891. év október 27-ig, s ebből megtudjuk, hogy Vaszary Kolos most a 76-iki esztergomi érsek. Minő viharokon, duló csatákon ment keresztül azóta a nemzet, mig a nagy ősök nyomdokába lépett Vaszary Kolos! lelkében a törhetetlen hazaszeretettel, szivében tele az emberiség iránti jótékonysággal, könyörülettel, és ajkán az egyetlen szóval: pax.

Dr. Körösi László mielőtt Vaszary Kolos életét és müködését méltatná, visszapillantást vet a megboldogult elődjére Simor primásra a ki 1886 október 28-án érte el legnagyobb magaslatát, a midőn Esztergomba jött a király, hogy személyesen fejezze ki megkoronázó érsekének szerencsekivánatait az aranymiséhez. Négy év mulva vége volt mindennek. Simor halálát valláskülömbség nélkül gyászolta az egész ország. Vaszary Kolos pannonhalmi főapát Simor halála hirére a következő sürgönyt küldte az esztergomi főkáptalanak:

„Mély részvétel értesültem ő Eminenciája haláláról; hacsak lehetséges, elmegyek a temetésre.“ Vaszary Kolos főapát.

Szerző ezután rövid történetét adja a primási székhely kérdésének vitatását, majd Vaszary Kolos kineveztetésére tér át, a mely a hivatalos lapban 1891-év október 27-én kelt.

Teljesen jellemzi Vaszary Kolos érzés vilagát az a néhány percz, mely életének legnagyobb eseményével függ össze.

Pannonhalmán október 30-án a rendesnél fényesebben ülték meg Kolos napját. A vigadók közt volt Battyány gróf győri és Simor Gyula mosoni főispán is. Akkor már szárnyra kezdett kelni az a hir, hogy Vaszary Kolos jelölését Rómában helyeslik, a kormánynak nincs is más jelöltje s a király a kinevezés aláirását az uj primás névnapi üdvözletének tartja fönn. Midőn a rend főpapja felemelkedett ünnepélyes csend állott be.

A főapát az októberi izgalmas napokról emlékezett meg, melynek már-már megrenditették egészségét; de történjék vele — ugymond — bármi, vezesse a sors akárhová, hazafiságban megváltozni sohasem fog.

Épen ekkor érkezett meg Szapáry gróf miniszterelnök sürgönye. Az ünnepi társaság a következő perczben fölemelkedett a székekről. az arczok, kigyultak, a szemekben a lelkesedés tüze ragyogott, a határtalan öröm valóságos riadalban tört ki s mindenki az uj herczegprimást éljenezte.

Szapáry miniszterelnök sürgönye tudatta először Vaszary Kolos kineveztetése eseményét. A nevezetes sürgöny szavai a következők:

— „Legszivélyesebben üdvözlöm Nagyméltóságodat, mint Magyarország kinevezett herczegprimását. Gróf Szapáry.“

Hogy mint nevelkedett a nyolcz éves korában árvaságra jutott szegény szücs mesterember hatodik gyermeke; tánulmányaiban mily előmenetelt tett, mint lett benczés és később mily lelkesedéssel tanitotta a történetet mint tanár, és igazgató, mind részletesen s az igazságnak megfelelően, melegséggel, vonzóan, jó magyarsággal van megirva dr. Körösi László Korrajzok czimü VIII—IX-ik füzetében. De nemcsak teljes életrajzát adja szerző Vaszary Kolos biboros érseknek, hanem kiterjeszkedik az egyházi kérdésekre, s történetét adja az elkeresztelési vitából keletkezett nagy hullámokat vert politikai kérdésekre is. Dr. Körösi László e munkájával szolgálatot tett az irodalomnak, és szolgálatot a müvelt közönségnek is, a ki Vaszary Kolos életrajzából és ténykedéséből meggyőződést nyer, hogy mily nagy és megbecsülhetetlen férfiut tisztelhet a haza és az egyház azon a magas polczon, a melyre Vaszary Kolost tudománya, lelkének fenkölt szárnyai, és szivének meleg érzése érdemesitették.

Szerző érdemes munkáját megrendelhetni a „Korrajzok“ szerkesztősége és kiadóhivatalában: Andrássy-út 25. sz.

Budai borvásár.

Zimankos erős hideg, havas eső, majd locs-procsban nyilt meg a borvásár. Mintha a sorsnak kemény csapása nehezednék erre a budai borvásárra, ez évben még csak az alólról jönni szokott hajók sem köthettek ki a Rudas fürdő közelében.

Az eladók vasuton szállitották készletüket a fővárosba, s először is a rakodó partot kellett megtisztitniok a hóbuczkáktól.

A hivatalos vásár megnyitása e hó 10-re volt jelezve, de a készülődések majdnem három napot vettek igénybe, mig elhelyezhették a hordókat.

Az előző években a verőfényes tavaszi napsugár mellett hullámzott a vevők, érdeklődők, és sétáló közönség csoportja a Dunaparton. A propellerek vigan hasitották a Duna fodros habjait, és csak ugy ontották a jobbpartra a vendéglősöket, borkereső tulajdonosokat sőt magányos vevőket is.

Most a zajos életnek, élénkségnek semmi jele sem látható!

Egy pár kirendelt pénzügyőr sétálgat köpenyébe behuzott nyakkal a hordók között, egyébként szomoruan csendes minden.

Azelőtt a hajó orrán szabad tüzhely felett bográcsban főtt a halleves, sistergett a piros szinü paprikás, most ez sem gyönyörködteti a szemeket. Se bogrács, se hal, se paprikás, hanem a helyett ütött-kopott deszkákból tákoltak össze egy pár fabódét a rakodóparton, s abban huzódnak meg az eladók és vevők, s kicsi vaskályha mellett melengetik kezöket.

Azelőtt a hordók szája mellett vig társaság verődött össze, s egymásután bontogatták fel a felső dugókat, s üveg sokszor töklopóval szitták fel a jó fajta siller és fehér bort, s erős volt a kinálat és vétel, s még sürübb a kostolgatás; mig most se kinálat, se vétel, se kostolgatás csak egy pár vevő gubbaszkodása, és savanyu ábrázatu mutatkozik napjában, — nagyon is ritkán.

Pedig nem jó van ez igy! A budai borvásár volna hivatva arra, hogy egy kis forgalmat nyujtson a jobbpartnak, hogy megélénkitse legalább a Tabánt. Ha már a tüzes sashegyinket tönkre tette a pusztitó féreg, s nem jelenhetünk meg saját termésünkkel, de legalább az idegen borok idehozatalával el kelhetne nagyobb érdeklődés borvásárjaink iránt, hogy ez által egy kis mozgás, élet, és elevenséget is láthatnánk a csendes utczákon, boltokba, vendéklőkben.

De hát az idő is ellenünk esküszik, mit tehetünk róla, ha tavaszi borvásárunk olyan képet nyujt, mint midőn haldoklik a természet s a fák hullatják sárgás levelüket.

Bizony nem csoda, ha ködös párával telt levegőben, mocskos hóviz mellett megcsappan minden érdeklődés, minden vételkedv.

A személyközlekedés is, ha propellerek nem járnak, az egyetlen lánczhidon keresztül valóságos utazás számba megy, s a már elkényesztetett pesti oldal polgársága nem igen mozdul meg, hogy idáig döczögtesse magát az omnibuszon.

Azért is csak a jóreménységgel tápláljuk magunkat, hogy majd megváltozik a mi borvásárunk képe is, akkor, ha felépülnek hidaink.

A vásárról különben a következőkben számolunk be:

Pollák és Lövy 350 hektoliter bort és 46 hektoliter pálinkát.

Pollák Hermann 420 hektoliter bort és 36 hektoliter pálinkát.

Rohr György 200 hektoliter bort és 40 hektoliter pálinkát. Báttaszék.

Liphauser István 210 hektoliter bort és 17 hektoliter pálinkát.

Takács Ferencz 76 hektoliter bort és 31 hektoliter pálinkát.

Ferencz József 85 hektoliter bort és 6 hektoliter pálinkát.

Pollacsek Zsigmond 206 hektoliter bort és 27 hektoliter pálinkát hoztak a vásárra.

A borárak: fehér bor 17—22 frt, uj 15—20 forint. x.

A polgári lövészegylet története 1894-ben.

A polgári lövészegyesület f. hó 10-én d. u. 4 óóakor tartotta meg körülbelül 150 tag jelenlétében közgyülését. Freyberger Pál elnökölt, ki meleg hangon üdvözölte a jelen voltakat.

Erre Lakner János egyesületi jegyző felolvasta a jól szerkeztett és tartalmas évi jelentést.

A számvizsgáló bizottság jelentését, zárszámadását és költségvetését helyben hagyták a felmentvényt megadták.

Megválasztották a tisztikart és választmányt a következő eredménynyel.

Tiszteletbeli főlövészmester: Szavoszt Alfons.

Főlövészmester: Márkus József.

Helyettes főlövészmesterek: I. Freyberger Pál, II. ifj. Bún József.

Lövészmesterek: Andretti Anselm, Dr. Axaméthy Lajos, Benkő Ferencz, Welsch Emil, Dévan Károly, Jaritz András, Jelleneck Antal, Palotai Rezső, Rosconi Károly, Zaitz József.

Pénztáros: Reindl József.

Ellenőr: Szabó M. Ferencz.

Jogtanácsos: Kollár Lajos.

Orvos: Dr. Paldt Lajos.

Gazdák: Weisz Antal, Lindmayer Ferencz.

Jegyzők: I. Lakner János, II. Loosz István.

Választmányi tagok: Dr. Andaházy László, Bauer József, Beck Adolf, Biscara Endre, Boros Soma, Csorba Ferencz, Dr. Darányi Ignácz, Del Medico Ágoston, Dobrovszky Ágoston, Rácz Gerő, Eckermann Ede, Fischer József, Friederich Károly, Gallauner Károly, Gallner József, Habicht Károly, Hampel Sándor, Harnischfeger József, Haselberger Imre, Hauszmann Sándor, Hermann Béla, Hofhauser Elek, Id. Holzspach Nándor, Jelinek Henrik, Kanyo Sándor, Kemény István, Kozma Gyula, M. Krausz Lajos, Lakos Lajos, Laumann József, Lengyel Sándor, Linczbauer Fülöp, Lipthay Lajos, Lohr József, Lung György, Mihalovics Antal, Némai Antal, Novák József, Ott Lajos, Petz István, Petsits Márk, Pfeiffer János, Porzsolt Kálmán, Rausch Ferencz, Rosconi Lipót, Rupp Zsigmond, Saxlehner Árpád, Skrobanek Károly, Szártory Béla, Szelestey Géza, Szepessy István, Szukováthy István, Szwierák Ágost, Schiller György, Schumy Rezső, Tabermann Gusztáv, Tabódy József, Tül János, Vollák Soma.

Számvizsgáló bizottság: Bún Géza Müller Károly, Schleicher József, Strobl Károly, Szabó Ignácz.

Választás után Freyberger inditványára Kollár vezetése alatt 10 kocsiból álló küldöttség elhozta Márkust kit Freyberger rövid üdvözlete után Darányi hosszabb beszédben üdvözöl kijelentvén, hogy nem a polgármestert, hanem az embert választották meg a kiben a polgári erények összpontosulnak. Hiszi, hogy a bizalom, mely Márkus személye iránt nyilvánult bizalommal fogja viszonozni.

Márkus megköszönvén a bizalmat, biztositja a tagokat, hogy nem mint a főváros tisztviselője, hanem mint magán ember is azon fog fáradozni, hogy azon kapocs, mely az egyesületet a fővárossal összeköti szorosabbá füződjék. A belügyek vezetéséről most programmot nem mond de előre is biztositja a tagokat, hogy nem csak az állás diszét és méltóságát de annak terheit is viselni akarja.

Adjuk a tetszéssel fogadott évi jelentést;

Tisztelt közgyülés!

A budadesti polgári lövészegyesület igazgató választmánya számot kiván adni — kötelességéhez hiven — a tisztelt közgyülésnek az 1894. évi lövészévadban tett működéséről, elősorolván mindazon fontosabb eseményeket, melyek az 1894. évi április 8-ától, azaz a legutolsó rendes évi közgyüléstől kezdve a mai napig egyesületi beléletünkben előfordultak.

Örömére szolgál a választmánynak jelenthetni, hogy a nálunk régi idők óta meghonosult azon őszinte barátságos kapcsot és azon megbonthatlan egyetértést, a mely egyesületünket jellemzi és mely tagjait egybefüzi, mely nélkül egyesületünk nemes czéljainak elérésére irányuló törekvéseit siker nem koronázhatja — ez évben még szorosabbá tenni sikerült.

Mindenek előtt szivén feküdt vezetőségünknek egyesületünk fellendülését czélzó reformok létesitése, számos ujitások a lövészet terén, melyek hivatvák a czéllövészeti kedv fejlesztésére, reformok az administrátióban, melyek a rend megszilárditására irányultak, hézagot pótló értékesebb leltári tárgyak beszerzése által a kellő kényelmet tagjaink részére biztositani, hogy igy a természetes fejlődésnek mi sem álljon utjában.

És hogy mindezek nagy mérvben sikerültek is, azt leginkább Szávoszt Alfons főlövészmesterünk kiváló szakértelmének tulajdonitható. ki biztos kézzel, jó ügyünk iránti szeretettel és fáradhatatlan buzgalommal fogott mindezen reformok létrehozásához, támogatva a választmány minden egyes tagjának ügybuzgósága által.

A siker nem maradhatott el, mert a mint az ez idei királylövészet eredménye is mutatja, egyesületünkben — számos előkelő uj tag megnyerésével — a czéllövészet rohamos emelkedésben van, megczáfolva egyesek azon baljoslata, hogy Magyarországban a czéllövészet iránti érzék kihalófélben van.

Tagtársaink és azok családjai is megelégedéssel gondolnak vissza ez évadban szórakoztatásukra rendezett számos hangversenyek, — nyári zeneelőadások — és tánczmulatságokra.

Megemlékezve az országos lövész-szövetkezet ügyéről, sajnálattal kell konstatálnunk, hogy minden igyekezetünk daczára egy lépéssel sem haladt előre; a mely körülmény a vidéki társegyesületek legtöbbje közönyének tulajdonitható. Mindazonáltal igyekezetünket oda irányitjuk, hogy minden eszköz megragadtassék ennek létrehozására.

Az 1896. évben általunk rendezendő millenáris lövész-ünnepélyességekre az előkészületeket már ez évben szándékozunk megtenni. A mi ünnepélyességünk országos jellegü lesz, országos feladatot is végez egyszersmind. Nemcsak magyar lövészek ölelkeznek itt majdan az országos örömünnepély alkalmával, eljönnek testületileg társországbeli lövész-testvéreink is, örömünkben osztozkodni, megjelenésükkel a lövész-ünnepély fényét emelni.

Miért is reményljük, hogy a magas kormány számolva a helyzettel, a megillő morális és anyagi támogatásban részesitendi egyesületünket; azon egyesületet, mely leginkább van hivatva a testvérnemzetek közötti összetartást, barátságot és testvériesedést szilárdabbá tenni. Nem kételkedünk, hogy székesfővárosi hatóságunk, melynek iránt unk való jóindulatát folyton élvezzük, e kiválló alkalommal, hasonló módon különös tekintettel lesz irántunk.

A lövész-ünnepélyességekkel más országokban is számolnak; csak egyet emlitve a sok közül: mily megható látvány lenne az, ha az ország összes magyar lövészei — testületileg — az ország fővárosában egy diadalmenetet, egy ünnepélyes felvonulást rendeznének? Nem képezhetné ez, esetleg a történelmi kiállitás felvonulásával kiegészitve a millenáris ünnepségek egyik fénypontját?

Mindazonáltal, ha reményeinktől bármely oknál fogva megfosztatnánk, — noha rendezett de szerény anyagi helyzetünk óva int a költekezésektől — szeretett hazánk iránti hüségből kötelességünk ezúttal az országos ünnepély fényét önerőnkből is emelni.

Az előmunkálatokat erre már ez évben kell megtennünk, miért is kérjük a tisztelt közgyülés engedélyét, a rendes költségvetés keretén kivül a már különben is elodázhatlan portás és czéloslak épithetésére, továbbá: lőállásaink szaporitására, több czéltábla felállitására és egyébb a szükséghez képest mutatkozó leltári tárgyak beszerzésére. Mely mintegy 10.000 frtot fog igénybe venni. Fedezetül kijelöljük az eladásra határozott pesti lövöldei házból befolyó összeg egy részét, a mennyiben pedig ez idejekorán eladható nem volna, takarékpénztári kölcsön utján véljük e kiadást fedezhetni, mig a pesti lövőház eladása sikerülend.

Különfélék.

Árad a Duna. A mérnöki hivatal intézkedett, hogy a tüzőrségeken őrzött gőzszivattyukat rendbe hozzák és fölszereljék, sőt egy pár lokomobilnak a felállitását már meg is kezdték a Dunaparton. Igy a budai oldalon a Tabánban eddigelé három lokomobil teljesen felszerelve készen áll, s egyike már faköpenyeggel is el van látva, s a próbafütést is eszközölték, hogy a kellő pillanatban, a midőn a csatornák szivattyuzására kerül a sor, a gép minden akadály nélkül azonnal megkezdhesse müködését.

— **Borosjenőről.** A mezőgazdaságról és mezőrendőrségről szóló 1894. évi XII. tczikk 2—5. és illetőleg 6—7. §§-ai értelmében a folyó hó 11-én megtartott birtokossági közgyülésen egyhangulag elhatároztatott, hogy: 1. Borosjenő község határában a szabad gazdálkodás továbbra is fentartatik; 2. a volt telkes jobbágyoknak 97 holdnyi közös legelője a volt zsellérek 28 holdnyi közös legelőjével egyesitve továbbra is fentartani rendeltetvén, a volt urbéres telkesek és zsellérek részéről a közös pásztortartás tekintetébeni status-quo érintlenhagyásával az eddigi gyakorlat ujból megerősittetik azzal, hogy a közös legeltetés ügyeiben a községi képviselőtestület lesz hivatva határozni, mely határozatoknak végrehajtásával a községi előljáróság bizatvan meg. — Miért is a törvény 11. §-ában irt végrehajtó-tanács megalakitására szükség nincsen. — E határozatok jóváhagyás végett a megye törvényhatósági bizottságához fölterjesztettek. E helyen megjegyzi lapunk szerkesztősége, hogy legnagyobb sajnálatunkra nélkülözzük a többi községek hasonló ügyekbeni megállapodásait, pedig nem volna ám minden tanulság nélkül az egyes községek különböző gazdálkodási rendszereinek ismertetése által alkalmat adni a birtokosságban az eszmecsere fölébresztésére.

— **Elismerés.** A dunabogdányi társaskör volt elnökét, Wallenfeld Mihály urat, a kör megalakulása és fennállásának biztositása körül szerzett elévülhetlen érdemeinek elismeréseül örökös diszelnökévé választotta. Ezen hirt annál is jobban esik registrálnunk, mert őszintén megvalva, nem szivesen láttuk megválni Wallenfeld Mihály urat az elnöki állástól; annál szivesebben látjuk tehát, ha a dunabogdányi társaskör még mindég szeretettel csügg azon a férfiun, aki neki létet adott s annak ma is éltető eleme. Hogy a társaskör külömben helyes irányban halad, bizonyitja egy másik helyen közölt hirünk — oda utalunk.

— **„Grüne Insel.“** (Levél a szerkesztőhöz). Ezzel az ominózus czimmel biró egyesülettel bizony sokat foglalkozik a „B. és V.“ Ha egylet, hozza nyilvánosságra az illetékes fórum által szankczionált alapszabályait, ha pedig ilyenekkel nem rendelkezik és ennek daczára nyilvánosan szerepelni merészkedik, fel kell jelenteni! Az e fajta „Grüne Insel“ vagy „Winter Stübchen“ czimü társaságokkal szerintem rövidebben kellene elbánni! Az ezen lapokban most már ismételve közölt Ponczius-pilátusi kézmosások csak szégyenére válnak az igaz magyar embernek; mert ha valóban germánszagu e társulat iránya, mit extra „fein“ nevéről méltán következtethetni, ugy ne piruljon el az, a kinek kezdeményezésére nyilvánosságra került a „szellőztetés!“ Részemről legalább is kivánatosnak tartom, miszerint ez az inkriminált „Grüne Insel“ jóváhagyott statutumainak közzétételével igazolja be azt, hogy nem olyan fekete az ördög, mint a milyennek festik. Addig azonban mig ezt meg nem teszi, kétséget szenved létjogosultsága és legtávolabbról sem számithat kiméletre!

Egy buda-ujlaki.

— **Halálozások.** Frank Leo, a budai izrálita hitközség titkára meghalt. A megboldogult hosszu éveken át szerzett érdemeket a hit-

község körül. — Beke Józsefet, Budaörs község kitünő jegyzőjét nagy csapás érte, általánosan tisztelt kedves neje hosszu szenvedés után meghalt.

— **A szent-endrei m. kir. adóhivatal** ügyére vonatkozólag az hirlik, hogy a m. kir. pénzügyminiszter elutasitotta az adókerület beosztásának megváltoztatása iránt kérelmezett községek folyamodványát oly indokból, mert a községeknek előbb, még pedig az adóhivatal szervezését megelőző tárgyalások során kellett volna kifogásaikat a vármegye utján érvényesiteniök. Szomoru, hogy a községek akkor meghallgatva nem lettek. Vajjon fog-e használni egy alkalmas helyen megkoczkáztatott interpelláczió?!

— **Helyettesitések**. A nyugdijaztatás folytán megüresedett hidegkuti jegyzőség ideiglenes vezetésével Straub Béla solymári jegyző s a lemondás folytán megüresedett kisoroszi jegyzőség vezetésével pedig Csubák József tahi-tótfalusi segédjegyző bizattak meg a választás megejtéséig.

— **Jegyzőválasztás**. Mult hó 23-án (pilisi alsójarás) Tök község jegyzőjévé Bódiz László járási főszolgabiró elnöklete alatt Macskásy Sámuel választatott meg. — Nevezett a járásban mint segédjegyző és utóbbi időben mint járásszolgabirói irnok volt alkalmazva. — Tök község a megválasztottban derék és ügyes jegyzőt nyert.

— **Kirándulás**. Érdekes és tanulmányokban nem szegény kirándulást rendeztek mult csütörtökön a duna-bogdányi társaskör tagjai. Ugyanis a nálunk, itt a fővárosban, is előnyösen ismert czég mostani képviselője, Wallenfeld Mihály úr hivta meg a kör tagjait zebegényi Kőbányája megtekintésére, a honnan tudvalevőleg azon trahit koczkák kerülnek, a melyekből a fővárosi járda készül. — A társaság a reggeli órákban indult meg Visegrád felé, s ott a még mindég jég békok alatt nyögő öreg Duna hátán át Nagy-Marosra, még végre egy jó órai ut után a hontmegyei Zebegénybe érkezett. Egy jól esett reggeli után neki törve az elvadozó félben hónak, megtekintette a nagy szabásu Kőbányát, visszatértében a sziklába vágott r. k. templomot és az épülőfélben levő uj iskolaépületet, mely ezen kis községnek nemcsak becsületére hanem diszére is válik. A társaságot ugy dél felé Koperniczky István vendégszerető háza fogadta, hol egy kitünő ebéd és saját termésű jó borokkal frisitette fel a „gazda“ vendégeit, kik csak a késő esti órákban tértek haza. Előfordult egy-két ártatlan feldölés is.

— **A telefonhivatalok czentralizálása**. A budapesti telefonhálózatnak a központi telepen kivül még több fiókhivatala is van. Mint értesülünk, ezeket a fiókhivatalokat már a legközelebbi időben meg fogják szüntetni s a telefon kezelését czentralizálják. Ennek okáért a központi telefonhivatal kiköltözik fürdőutczai szük helyiségéből s részére a Szerecsen-utczában béreltek nagy uj helyiséget. Az uj helyiség 6000 előfizető részére van berendezve, mig a jelenlegi helyiségben csak 1400 előfizető részére lehetett a telepeket elhelyezni. A jelenleg müködő fiókhivatalok közül ezentulra is megmarad a Baross-utczai telep a kőbányai forgalom részére, és a budai telep, a Duna jobbparti forgalom részére. A telefon hálózat világvárosi szinvonalra emelkedése érdekében Meischirn vezérigazgató és Zlinszky titkár urak fáradhatatlan szakavatott müködést fejtetek ki.

A budai szegényház kibővitése. A szegényházba való fölvételért oly sokan folyamodnak, hogy nem tudják már őket elhelyezni. A közjótékonysági bizottság azt javasolja, hogy a budai Attila-utczai szegényházra emeletet épitsenek, miáltal 220 szegény számára nyernének helyet. A költség 80.000 frt.

Jótékony czélra. A nagypénteki ref. társaság és a budai ref. nőegyesület javára márczius 23-án a várszinházban hanversenyt rendeznek. A hangversenyen közremüködnek Komáromi Mariska, Pólonyi Elemér, Haypál Benő, Rákosi Viktor.

— **Ipartestületi választás**. Budafokon folyó márczius hó 10-én az általános ipartestület ré zéről a választás megejtetvén, Hornisch György elnök leköszönése folytán elnökül Wrbenszky Rezső választatott meg, azután a 11 előljárósági tagot választották meg. — A választás rendesen folyt le, melyet az iparhatósági biztos Czermann József úr akadályoztatása és megbizása folytán Frank József okl. jegyző vezetett.

— **Jubiláló állatorvos**. Erdélyi Benedek budafoki köztiszteletben álló kör-állatorvos hivatalának 30 éves jubileumát a jövő hónapban fogja ünnepelni, nevezett mint kitünő szakember kihez nem csak szaktársai, sőt a budapesti állatorvosi akademia is többször fordul véleményadásért, — kivánjuk, hogy ezen a pályán még számos éveken át tartsa őt az egek ura.

— **A Kaszinó-bál Ó-Budán**. A székes-fővárosi III. ker. kör 9-én este a korona vendéglő disztermében hangversenynyel egybekötött zártkörű tánczmulatságot rendezett, mely minden tekintetben fényes sikerű volt. Oly disztingvált társaságot, oly szép hölgyeket rég volt alkalmunk láthatni, mint ez estén. Maga a rendezés is mintaszerü volt, mi nem csekély érdeme Szende Alajos és Braun Márton uraknak, kik a buzgó rendezőség élén fáradhatatlan kitartással tevékenykedtek. — Fesztelen jó hangulat uralkodott mindvégig. A hangverseny valódi szakavatottsággal volt egybe állitva s változatosságával mindvégig lekötötte a társaság figyelmét. Az estén megjelent Horváth Gyula a kerület orszgy. képviselője is s vele együtt az egész társaság meg volt lepetve — hangverseny művészi nivója által. Volt is taps, és ujrázás s a konczert-mester (Szende Lujzi, a legfőbb minden egyéb) boldog mosolylyal fogadta az üdvözleteket. — A müsor Bonin Gizella és Lövy Samu úr pompás zongorajátékával kezdődött, Erkel F. Hunyady-nyitányát adták elő művészi árnyalással. Ezután a Parsztbecsület egy kettősét énekelte nagy hatással Bellovits József és Szabó Imre. Lehner Boriska Liszt F. Rhapsodiáját játszotta zajos tapsokat aratva. Schopp J. a Varázsfuvolából és a Czigány-nőből énekelt egy-két részletet Lövy Samu ügyes zongorakisérlete mellett. Szép hangját nem kimélték s ráadásul magyar dalokat is kellett énekelnie. Hegedün igazi virtuozitással Danzinger Antal adta elő Hubay Csárdajelenetét, mely után még több magyar dalt is játszott, mindannyit a legnagyobb korrektséggel. Befejezésül Bellovits Józsa a Varázsdalt énekelte Bolzkó Etel zongora kiséretében megérdemelt tapsokat aratva. A közreműködő hölgyeknek a rendezőség csinos bokrétákkal kedveskedett. Hangverseny után táncz következett.

— **Iskolai ünnepély**. A II. ker. polg. leányiskola tanári kara és növendékei nagyszámu közönség érdeklődése mellett ünnepelték márczius 15-dikét. Az ünnepély müsora ez volt: 1. Hymnus. Háromszólamba irta Erkel Ferencz. Előadják: az iskolai növendékek. 2. Márczius 15. Költemény Jakab Ödöntől. Szavalta Jagemann Anna, IV. o. n. 3. A honleány. Költemény Rudnyánszky Gyulától. Szavalta Margittay Ella, II. b) o. n. 4. Gondolatok márczius 15-én. Inczédy Lászlótól. Szavalta: Árgay Ilonka, III. a) o. n. 5. Alkalmi beszéd. Előadta Tahi Antal, tanár. 6. Talpra magyar. Költem. Petőfi Sándortól. Szavalta: Rétfalvy Etelka, III. a) o. n. 7. Apotheozis. Költemény Bajza Józseftől. Szavalta: Benke Mária, IV. o. n. 8. Szózat. Háromszólamba irta Egressy Béni. Előadták: az iskola növendékei. A jól megválasztott hazafias költemények szavalatában a növendékek valóban remekeltek s a publikumot is magukkal ragadták. A karénekek érzelmes, preciz előadása dicséri az intézet fáradhatatlan énektanárát. Az alkalmi beszéd szép eszmemenete meggyőzhette a jelenvoltakat arról, hogy ez intézet egy pillanatra sem téveszti sem elől a nemzeti nevelés czéljait.

— **Márczius 15-ét** a duna-bogdányi társaskör a következő programmal ülte meg: I. elnöki megnyitó, tartotta Kormos Ödön, elnök; II. Talpra magyar, kar, énekli a kör mükedvelői kara; III. Alkalmi költemény, előadja Wallenfeld Mihály úr; IV. Szózat, énekli a kör mükedvelői kara; V. Nemzetünk multjából Kormos Ödöntől, előadja a szerző; VI. Hymnus, énekli a kör mükedvelői kara; Az estélyt egy a kör helyiségeiben megtartott társas vacsora fejezte be, melynek folyama alatt ősi szokás szerint a felköszöntőkben sem volt hiány.

— **Márczius 15-ike a II. ker. középiskolában**. Márczius 15-dikét a II. ker. közs. polgári és kereskedelmi középiskola a következő programmal ünepelte meg az intézet tornatermében: Lengyel Sándor igazgató lelkes megnyitó beszédje után az ifjusági dalkör a Hymnust énekelte. Szilágyi Károly keresk. III. oszt. tanuló a Talpra magyart szavalta, Patrubány Lukács dr. tanár ünnepi beszédet tartott. Aztán Gál Lajos keresk. III. oszt. tanuló Ábrányi Emil ünnepi ódáját szavalta el, végül az ifjusági daloskör a Szózatot énekelte.

— **Ünnepi estély**. A II. ker. polgári kör sikerült és fényes ünnepélyt rendezett márczius 15-én. Válogatott közönség élvezte a jól összeállitott müsort. Duma György emelkedetten méltatta márczius 15-dikét. — Dienzl Oszkár művészi zongora játéka, Kann Malvina szép éneke, a művészi jövőre hivatott Pécskay Alajos hegedű játéka, E. Szabó Lajos mulatságos és hatásos humoros felolvasása füszerezte az estét. A vacsora alatt Del Medico Ágost és Duma György mondtak lelkes és hazafias pohárköszöntőket. Ezután kitartó kedvvel tánczolt a fiatalság.

— **Dalestély**. A budai dalárda márczius 21-én a fővárosi vigadó éttermeiben dalestélyt rendez.

— **Összejövetelek.** A „Budapesti I., II és III. kerületi szállodások, vendéglősök, bor- és sörmérők ipartársulatá“-nak tagjai társas összejövetelüket 1895. márczius 20-án Leidenberger József (III. Kis-Korona-utcza.) tartják. — Az I. ker. nemzeti asztaltársaság 1895. márczius 19-én Huber József (alsó) Gellérthegy-utcza 3.) vendéglőjében gyülekezik.

*

— **„Szt. Lukács-fürdő-részvénytársaság Budapesten. Téli kura** a kényelemmel és pompával berendezett isszapfürdőben, mely a szállodákkal egy épületet képez. **Uj!** Gyógykezelés zuhanynyal Douche massage). Prospektust küld az igazgatóság, Budapesten.

Közgyülések.

— **A pesti hengermalomtársaság** f. hó 14-én tartotta rendes évi közgyülését Kochmeister Frigyes báró elnöklete alatt. Az évi jelentés kiemeli, hogy a hazai malomipar történetében még nem volt olyan sulyos esztendő, a mint az elmult 1894. mely olyan nehéz küzdelmeket rótt a malomiparra, a melylyel a Hengermalom is csak gyártmányai elismert kitünőségénél és a vezetés rendkivüli buzgóságánál fogva tudott megküzdeni, s aránylag tisztességes sikert elérni. A tiszta nyereség 58900 frtot tett ki, melyből az alapszabályok szerinti jutalékok levonása és a mult évi nyereség hozzáadása után meg 55027 frt marad szétosztásra. Ebből 50,000 forintot a részvények $6^1/_4\%$-os kamatozására fizetnek ki osztalékul, 1500 frtot a hivatalnokok segélyalapjához csatolnak és 3527 frtot uj számlára viszik át. A felügyelő bizottság jelentésének meghallgatása után a közgyülés megadta a fölmentvényt. Az elnök ezután azt inditványozta, hogy a mezőgazdasági inség enyhitésére szavazzanak meg 1000 frtot a szükölködőknek. A közgyülés elfogadta az elnök inditváuyát. Dr. Schulek Géza részvényes inditványozza, hogy az igazgatóságnak s különösen Bélaváry Burchard Konrád és Rajner Kálmán vezérigazgatóknak köszönetet szavazzon a közgyülés, a mit el is fogadtak. Az igazgatóságba ujra megválasztották Kochmeister Frigyes bárót, Burchard Konrádot, Aebly Frigyest, Neumann Miksát, gróf Széchényi Bélát, Tolnay Lajost, Rajner Kálmánt és a visszalépett Fischl Béla helyett lovag Lederer Sándort választották meg. A felügyelő bizottság tagjai lettek: Guda Döme, Simnerdörfer Ágost, Lubich Emil rendes, és Neuschloss Ödön, és Stesser József, póttagok. Az alapszabályok módositását, miután a részvényesek két harmadrésze nem volt jelen, egy legközelebb egybehivandó rendkivüli közgyülés napirendjére tüzik ki.

Az egyesült tégla és czementgyár részvénytrsaság f. hó 11-én Dr. Országh Sándor elnöklete alatt tartotta rendes évi közgyülését. Az évi jelentés szerint a rész-

vénytőke 2 millióra felemeltetett s ebből elért 103,170 frtnyi nyereséget a tartalékhoz csatolnak. A mérleg szerint 184,015 forintnyi tiszta nyereség mutatkozik, melyből az alapszabályszerü dotaciók levonása után még 160,000 frtot forditanak a részvények 8 forintos azaz nyolcz százalékos kamatozására. Az igazgatóságnak valamint a felügyelő bizottságnak a közgyülés a felmentvényt megadta. Az igazgatóságnak és a tisztviselőknek jegyzőkönyvileg köszönetet szavazott. A régi igazgatóság és felügyelő bizottság közfelkiáltással ujra megválasztatott. A harmadik számu szelvény f. hó 15-től kezdve a részvénytársaság hivatalos helyiségében, Alkotmány-utcza 14. sz. lévő pénztárnál váltatik be.

Közgyülés. A budapesti I—III. kerületi szállodások, vendéglősök, bor- és sörmérők ipartársulati évi közgyülését f. hó 22-én d. u. 4 órakor tartja II. ker. Medve-utcza 6. sz. a. levő „Fáczánhoz" cz vendéglő nagytermében.

A magyar villamossági r. t. f. hó 10-én tartotta közgyülését Matlekovics Sándor elnöklete alatt. Az igazgatóság jelentése szerint a vállalat első évi müködése kielégitőnek mondható. A részvénytőkét a lefolyt üzletévben 6.000,000 koronára emelték. A kabelhálózatot kiterjesztették Ó-Budára s még ez évben kiterjesztik a svábhegyre is. A központi telepen összesen 3300 lóerejü gépek voltak felállitva, a kabelhálózat pedig 82.085 m. hosszuságu volt. Áramigénybevételre összesen 964 fogyasztó és pedig 47,962 drb lámpával volt bejelentve. Az igazgatóság inditványozta, hogy a tartalékalapot 1,000.000 koronára emeljék föl. A közgyülés ezt az inditványt elfogadta s elhatározta, hogy a 314,727 frt 14 kr. tiszta nyereségből 2%-ot, vagyis 6294 frt 54 krt a tartalékalaphoz csatolnak s az ezután fenmaradó összegekből a jutalékok levonása után 235,800 frtot fizetnek osztalékul, 35,000 forintot adótartalék gyanánt visszatartanak s az ezután fenmaradó 6789 frt 03 krt uj számlára viszik át. A közgyülés a jelentéseket tudomásul vette, a fölmentéseket megadta, a szükséges alapszabály-módositásokat eszközölte s megejtette a választásokat.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:
Mindszenti Erdélyi Gyula.

SZT.-MARGITSZIGETI
ÜDITŐVIZ
a legkivánlóbb és legolcsóbb bakteriamentes
asztali savanyúviz
és
egészség-ápoló ital.

Kitünő eredménynyel használtatik:
Köszvény-, gyomor- és bélbajoknál, garat-, gége-, tüdő- és hólyaghurutnál.

Kapható: **Legtöbb gyógyszertárban, ásványviz-, füszerkereskedésben és vendéglőben.**

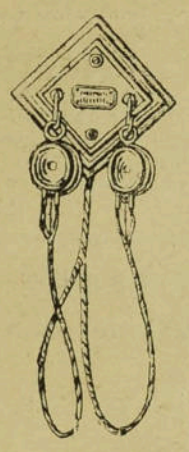
FŐRAKTÁR
WERNER ADOLF-nál.
(FRUM ISTVÁN UTÓDA)
Budapest, II., Batthyány-utcza 3. szám.
Telefon 90—97.
Főherczegi Szt.-Margitszigeti felügyelőség

SCHIEN KAROLY
mü- és épület-lakatos
Budapest, II., Batthyányi-utcza 1. sz.
Varrógépek és kerékpárok raktára.
ajánlja magát **telefonok, villámhárítók, szócsövek** és **szobai távirdák** berendezésére. **Javitások a legjutányosabban eszközöltetnek.**

Szávoszt Alphons czég
konyhakerti és virágmag
készletét 15% leengedéssel kiárulom
Szávoszt Emil
Budapest, IV., Mária Valéria-utcza 4.,
hol **arankamentes lóhere** és **luczerna**, valódi **puedlinburgi répa** és **külföldi fümagvak** legjobb minőségben olcsón kaphatók.

Cs. és kir. szab. Multograf
irássokszorositó készitmény.
Nélkülözhetlen hivatalok, intézetek, gazdasági irodák és kereskedők használatára.
Legolcsóbb és legjobb!
Csinos, tartós, tolósfedelü fa-tartályokba öntve az anyag nagysága és árai:
Széle: 18, 24, 36, 50) centiméterek-
Hossza: 24, 36, 45, 60) ben,
Ára: 1.80, 3.50, 4.80, 6.50 darabonként.
Tartály nélkül (feltöltésre) az anyag kilója 1.80 kr.
Sokszorositó tenta (fekete vagy kék) üvegje —.40 kr.
Mosó-cseppek üvegje 15 kr.
Legalább 100 tiszta levonatot ad.
Megrendelhető postai utánvéttel TAKÁCS D. E. »Multograf«-gyárosnál, Kalocsán (Pestm.)

TELEFON-HIRMONDO
VALLALAT
VII. ker., Kerepesi-ut 22. sz.

A teljesen átalakitott és ujjászervezett Telefon Hirmondó vállalat előfizetésre hivja föl a közönséget. Az előfizetési dij naponként 5 kraj›zár, csakhogy az előfizető kötelezi magát egy évi előfizetésre, azaz 18 frt befizetésére. Az előfizetőnek ennél több költsége nincsen, mert a bevezetés és fölszerelés is teljesen dijtalan. A hirek felolvasása előre megállapitott és beosztott napirend szerint történik, azaz minden órában más más rovat alá tartozó hirek olvastatnak fel. Ezt a napirendet az előfizetők és a vállalat iránt érdeklődők nyomtatásban kapják meg.
Jelentkezéseket elfogad és közvetit a Buda és Vidéke kiadóhivatala.
E napirend szerint naponként többször kerülnek felolvasás alá a
Budapestre érkezett fontos táviratok,
az összes érdekes helyi események,
naponként ötször pontos megbizható és kimeritő tudósitások az érték- és terménytőzsdéről,
országos, megyei, városi hirek és hirdetmények,
jelentések a biróságok és törvényszékek ügyrendjéről,
klubbok, egyletek, tudományos és irodalmi társaságok hirei,
a Budapesti Közlöny hirei részletes kivonatban és mindaz a mi a közönséget érdekli müvészet, irodalom, sport és divat terén.
E hirekkel szolgálja nsppal a
Telefon Hirmondó
a közönség pontos és gyors értesülését,
minden este
pedig szórakoztatja előfizetőit **jelesebb müvészek énekével, zeneelőadásával és szavalatával. Érdekes monológok, kettős jelenetek kerülnek előadásra.**
A szóló-énekesek és hangszereken kivül ének- és zenekarok előadása szórakoztatja az előfizetőket.
Befejezésül felolvasás alá kerülnek az este érkezett táviratok, a délutáni és esti helyi hirek és tudósitások a szinházakban folyó előadásokról, konczertekről és az érdekes helyi eseményekről.
Nappal hasznos — este szorakoztató!

Vendéglő az „Alaguthoz".
Minden vasár- és ünnepnap hangverseny Kutschera zongora-müvész közreműködésével.
Jó italok és izletes ételekről, valamint előzékeny kiszolgálásról gondoskodva van.
Éjjeli szállásra szobák!
Számos látogatást kér
Schlaucher Ferencz,
vendéglős.
Krisztinaváros, az Alagutnál.

A szt-margitszigeti kertészet
ajánlja nagy készletét
a következő czikkekből:
500.000 darab egy és két éves magoncot különféle diszfákból, diszbokrokból, vadrózsa-, körte- és alma alanyok, saj-, meggy- és thujamagonc stb.
30.000 darab disz-cserje a legválogatottabb fajokban.
1.000 darab luc-fenyő, 100 egész 150 cm. magasságig, a földlabdát igen jól tartják.
2.000 darab őszi-baraczkfa, 35 fajban többnyire korai amerikai fajok.
50.000 darab cserépben nevelt eperpalanta, a legujabb nagy gyümölcsü fajok.
5.000 darab folyton termő málna.
2000 darab magas törzsben nemesitett rózsa a legujabb és legkedveltebb fajokban.
5.000 darab bokor alaku rózsa a legkedveltebb fajokban.
2000 darab angol és japáni Chrysanthenum, 100 fajban, igen erős szabad földben nevelt példányok.
2.000 Yucca recurvata, minden nagyságban, igen szép egészséges példányok.
1.000 darab márcziusi ibolya, viola »The Zár«, téli virágzásra erős bokrok.
1.000 darab viola, »Mária Lui «, teljes virágu márcziusi ibolya egész télen virágzik, igen erős bokrok.
20.000 viola tricolor maxima, nagy virágu árvácskák minden szinben, tavaszi virágzásra alkalmas plánták.
20.000 Myosotis Victoria, nagyvirágu nefelejts, tavaszi virágzásra alkalmas plánták, Ugymint: pedennáiis növények, diszfüvek stb. a legnagyobb választékban, igen erős példányokban ajánltatik továbbá nagy virágu begoniagumók minden szinben. 10—12 cm. átmérctü virágokkal, cammagumók a legujabb fajokban, gloxineagumók a leguajbb nagy virágu pontozott fajokban nagy mennyiségben kaphatók. Rózsagalyak bármily nagy mennyiségnen, téli nemesitésre a legujabb fajokban kapható.
Árjegyzéket kivánatra bérmentve azonnal küld a
szt.-margitszigeti kertészet
Budapest.

BANK ÉS VÁLTÓ-ÜZLET
Beimel Lajos fiókja
TELEFON! II., fő-utcza 6. sz. TELEFON!
Értékpapirok, arany és ezüst pénznemüek vétele és eladása.
Előleg mindennemü értékpapirra.
Tőzsdemegbizásokat előnyösen eszközlünk.
Igérvények minden huzáshoz.

Van szerencsém a t. cz. közönség becses figyelmébe ajánlani a
krisztinavárosi
CASINO-SÖRCSARNOKOT,
mely a legujabb kor igényeinek megfelelően, kényelemmel és fényesen van berendezve.
Külön szobák, továbbá bál és hangversenyek tartására termek ugy az emeleten, mint földszinten rendelkezésre állanak.
Ma zene!
BARABÁS JÓZSEF.

Kősziklából fakadó kristálytiszta
VÉGHLESI

„Vera"-forrás.

Hazánk igen kedvelt szénsavdús savanyúvize
Hathatós szer az emésztési zavaroknál.
Borral vegyítve kellemes savanykás izű üditő és tiszta italt képez.
A bort nem festi.
a miért a nagyérdemü közönség **fröccs** gyanánt nagyon kedveli s e végből a vendéglős urak igen felkarolták.

Legujabb orvosi bizonylatok a VERRA-FORRÁS-ról:

A véghlesi **Vera**-forrás vizét úgy a vezetésem alatt álló m. kir. egyetemi belgyógyászati kórodán, valamint a magán-gyakorlatban, évek során át ésfolyvást növekedő kiterjedésben, sikerrel használom **a légzőszervek, gyomor, ivarszervek és hólyagnak heveny és idült hurutos megbetegedésénél, sápkór és vérszegénység** eseteiben, ugyszintén **Brightkóros szivbetegek és diabetikus** betegeknél.

Ezen viznek teljes tisztasága, kitünő kezelése, szerencsés vegyi alkata és **sziklatalajból** való eredése teszik, hogy ez teljesen **fertőzetmentes**, egészséges italt képez, a mely kiválóan ajánlható ott, hol a **cholera, tiphus** és más az ivóviz által terjedő fertőzeti betegségek uralkodnak.

Budapesten, 1893. márczius hó 1-én.

Dr. Korányi Frigyes,
a főrendiház tagja, kir. tanácsos, egyet. tanár, az Orsz. közegészségügyi tanács elnöke stb.

A véghlesi **Vera-forrás** vizét, ugy a nyilvános gyermekgyógyintézetemben, mint a magán-gyakorlatban: az **emésztési és légzési szervek**, nemkülönben a **vizelési bántalmak**, ugyszintén az **angolkór** és **vérszegénységben** szenvedő gyermekeknél évek óta sikerrel használom. Általában a gyermekek e vizet szivesen iszszák, s minthogy az anyagcserét élénkiti, s igy a **szervezetet erősiti**, azt nemcsak beteg, de egészséges gyermekeknek és amennyiben, mint tisztán **forrásviz a trachytsziklából** nyeretik, tiszta ivóviz hiányában, vagy járvány alatt rendes használatra különösen ajánlom.

Budapesten, 1893. márczius hó 25-én.

Dr. Kövér Kálmán,
gyermek-gyógyász.

Kapható minden gyógyszertárban, fűszerkereskedés és vendéglőben.
Főraktár: **VII. Erzsébet-körút 56.**

GANZ és TÁRSA

vasöntöde és gépgyár-részvény-társ. Budapesten.

Gáz- és Petroleum-motorok álló vagy fekvő, egy vagy két hengerrel.
Készit:

A) **gépeket és épitési munkákat, teljes malomberendezéseket, vasutt kocsikat és vasuti fölszereléseket, transmissiókat.**

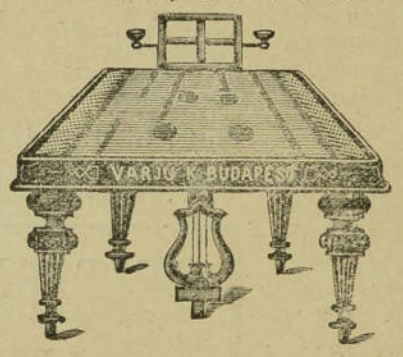
Speczialitásai

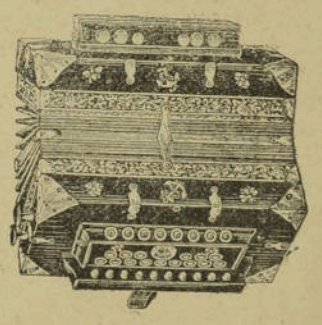
B) **kéregöntvény** vasuti kerekek, váltók, zuzóművek, hengerek-és ágyúgolyókhoz.

Hengerszékek kéregöntetü hengerekkel mind a magas malmászathoz, mind pedig a parasztra őrléshez s **egész malomberendezések.**

Facsiszoláshoz, papir- és czelluloza-gyártáshoz való gépek.
Vizikereket nagy sikerrel pótló **turbinák.**
Villamos világitas nagy távolságra is a motortól.
Zsilipek, csővezetékek, frictiós kapcsolások, rotatiós dynamométerek. Aczélöntés.

Arany és ezüst érmekkel kitüntetett hangszer-ipar

VARJU KÁROLY

császár és királyi szabadalmazott hangszer-ipar.
Budapest, VIII., Kerepesi-út 47. sz.

Ajánlja saját gyártmányú hangszereit, külöuösen erős, tiszta **csengő hangú czimbalmait** jótállás mellett; továbbá **harmonika, hegedű, fuvola** és egyébb hangszer nálam 15%-kal olcsóbb, mint bárhol. — Most jelent meg a magyar **harmonika iskola**, az egy soros harmonikához 32 válogatott legszebb dallal, melynek segélyével fél óra alatt megtanulhat a harmonikákon játszani, ára 90 kr., mely összeg beküldése mellett bérmentve küldi meg a kiadó, **Varju Károly.**

Képes nagy árjegyzék ingyen küldetik.

RÖVID- ÉS SZÖVÖTT ÁRUK

KÉZI MUNKÁHOZ TARTOZÓ CZIKKEK

ALBINI LAJOS
ezelőtt
Reinl József
II, ker., Fő-utcza 40. szám alatt.

Bátorkodom a négyérdemü hölgyeknek tudtára adni, hogy egy **elsőrangu franczia** czégtől, a közelgő tavaszi idényhez a **legujabb** arczfátyolok megérkeztek. Minek után ezek mint szinre s kivitelre nézve valóban **különlegességek,** ugy kérném azoknak megtekintése végett, becses látogatásával megtisztelni.

Továbbá ajánlom raktáramat kész férfi-fehérnemüekben kizárólag saját készitményeimet. Divatos nyakkendők, gallérok, kézelők, ingmellek, sima és szegélyes és jó minőségü nadrágtartók. Végre nagy választék szövött árukban.

MINDENNEMÜ SZABÓ KELLÉK

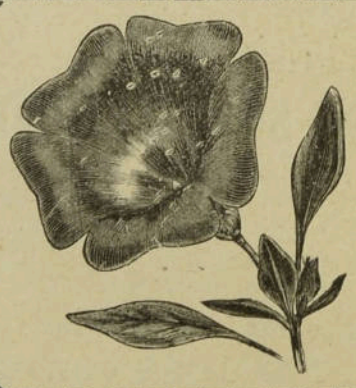
VÁSZON, KANAVÁSZ ÉS CHIFFON

Hirdetések
a
BUDA ÉS VIDÉKE
részére felvétetnek
a kiadóhivatalban
Alkotás-u. 12/a. Szőke-ház.

Lövenstein Antal

cs. és kir. ndv. sütőmester
fióküzlete: II. fő-utcza 5. sz.

— Liszt, tej, tejszin és vaj. —
Finom- és pék-sütemény a nap minden órájában frissen hapható.

NÖTHLING VILMOS

magkereskedésében
Budapest, Kálvin-tér 9-ik sz. alatt

szerezhetők be a legkitünőbb és legmegbizhatóbb gazdasági-, kerti-vetemény- és virágmagvak.

Jencs Vilmos

„Szent-János"-hoz czimzett gyógyszertára
II. ker. Széna-tér.

Az idei idény beáltával ajánlja friss töltésü és minden fajtáju gyógy- és üditő ásványvizeket nagybani árak mellett.

Kaphatók az összes bel- és külföldi gyógyszerészeti különlegességek.

Mindenféle sebészeti eszközök.

Gyógy-serum.

Nemkülönben ajánlja a világhirü **Pries y Ca**-féle spanyol gyógyborokat valamint az általánosan elösmert és általa készitett Chinavas borát, üvegje ½ 2 frt 50, ½ 1 frt 50 kr. árakban.

Valamint saját készitésü és kitünőnek bizonyult lábizzadás elleni porát, 1 doboz ára 50 kr.

Nyomatott Heisler J. kő- és könyvnyomdájában. Budapest, II. Várkertrakpart 1. sz. (Kluseman-féle ház.)

Budapest, 1895. IV. évfolyam 12. sz. Vasárnap, márczius 24.

BUDA ÉS VIDÉKE

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI ÉS TÁRSADALMI HETILAP

Az I. kerületi polgári kör,

II. ker. polgári kör, a krisztinavárosi vöröskereszt-egylet és a budai kereskedő-társulat stb. közlönye.

KIADÓ-HIVATAL,
hol előfizetni lehet és hirdetések felvétetnek;
I. ker. Alkotás-utcza 12/a. Szőke-ház.

Megjelenik minden vasárnap.
Előfizetési árak: Egész évre **12 korona**, félévre **6 korona**, évnegyedre **3 korona**. Egyes szám ára **24 fillér.**

SZERKESZTŐSÉG,
I. ker., Alkotás-utcza 12/a. Szőke-ház.
kéziratokat és közleményeket ide kérjük küldeni.

Olvasóinkhoz.

Egyleteknek különösen ajánlatos az előfizetés, mert a *nyilvánosságnak* lapunk utján beszámolhatnak s az érdeklődést jobban felkelthetik.

Egész éves előfizetőinknek akár czégek akár magánosok, egy dijtalan kis hirdetéshez joga van.

Községek a község terhére fizethetnek elő s ezt a megyei hatóság nem kifogásolja.

A jövő évnegyedben különös sulyt fektetünk a Buda és vidéke közhasznu intézeteinek ismertetésére és azok életének közlésére, hogy lapunk mindenkire nézve érdekes legyen, s Buda és vidéke érdekeiért az *egész ország érdeklődjék s azt megértse* annak emelését segélyezze.

Előfizetőink minden megbizásában eljárunk, kérdéseikre megfelelünk.

Márczius hónap folyamán *egy érdekes regényt* kezdünk . . .

Különös sulyt fektetünk a magyarosodás és a magyar szellem terjesztésére. E téren folytatott *küzdelmeinket az országos magyar egyesület azzal ismerte el, hogy tayjainak legmelegebben ajánlott és azokat felhivta lapunk terjesztésére.*

A menynyire terünk engedi a *művészet, irodalom* és *társadalomnak* a magyarság ellen elkövetett vétkeit is feltüntetjük, s küzdünk a *magyar zamat* és magyar szellem mellett, megtámadva ennek ellenségeit, szóval lapunk az *igaz magyarság* tehát minden *igaz magyar ember lapja* óhajt lenni. Ez Buda és vidékének csak *hasznot* hajthat.

Meghivunk minden jó hazafit ehez a munkához, melynek czélja az, hogy az a hely és vidéke, hol a magyarok királya székel sokkal szebb legyen mint valaha. Legyen az a tudomány, irodalom és művészet müvelőinek is központja. A fejedelem legerősebb testőrsége a művelődés harczosai lehetnek, kik itt és a vidéken minél nagyobb számban települjenek le.

Ezért küzdött és ezért küzd az a *lap mit én szerkesztek*, a mi lapunk eddig és ezután is!

Erdélyi Gyula.

A „Buda és Vidéke" előfizetési árai:

Egész évre . . . . 12 korona.
Félévre . . . . . 6 „
Negyedévre . . . 3 „

Kérjük vidéki hátrálékos előfizetőinket az előfizetések beküldésére nehogy a költséges postai megbizással legyünk terhökre. A kik felszollitásunkra az összegeket be nem küldik, azok postai megbizást kaptak.

Kiadóhivatal Budapest, I. Alkotás-utcza 12/a.

Évforduló.

Tavasz szellője szállj, szállj a kerepesi-temetőbe, suhanj végig a virágokon, cziprus ágakon!

Te fényes nap ragyogó fénykülőiddel aranyozd be a hallottak országát, s pihenj meg egy kissé a halva is élő sirja felett! Kossuth Lajos nyugszik itt.

Ma egy éve!

Lázban volt az ország. A szellemóriás haldoklott. Meghült a test és egy sóhajjal ki röppent a lélek.

És mély gyászt öltött a magyar, és összeszorult a fájdalom tiporta sziv, és szemeink megteltek könyüvel, és hagytuk leperegni bútelt arczunkon.

A fényes, a nagy idők legkimagaslobb alakja nyugovóra tért. A fáklya kialudt és csendes lett a turini Via dei Mille 22-ik szám szürke háza.

Ma egy éve!

A nagy számüzött csendes porhüvelye útban volt már a haza földjére. Fekete város lett Budapest, csak a virágok özöne a mely ráborult haló porára, emlékeztetett egy szebb jövő feltámadására.

És megjött az ország népe lesirni fájdalmát, és nem volt még oly makacs fő sem, ki megnem döbbent volna a turini koporsó láttára.

Ma egy éve a nemzeti muzeum oszlopos csarnoka templommá lett, a hová áhitattal lépett e viharos nemzet apraja, nagyja. Virágos kert lett a lépcső, a melyet gyászba öltözött nők és férfiak könyei áztattak.

Aztán elindult a menet, lassu, gyász

„A BUDA és VIDÉKE" TARCZAJA.

Gábor angyal a földön.

(Se nem próza, se nem vers.)

— Szállj le szolgám Gábor angyal, szállj a földre; nézz körül ott, árassz áldást. hints malasztot a jókra és bünösökre. De egyszersmind jól figyeld meg: mit müvelnek az emberek; miként élnek a szent hitben, a testvéri szeretetben a gazdagok, a szegények? Régesrégen nem halék már semmi jót sem ő felőlök.

Igy szólt az Úr az angyalhoz egy szép, derült nyári napon. Az intett: lódulj szolgám, a parancsnak vége vagyon.

Gábor angyal megvakarta fületövét, mert jól tudta, ha majd aztán igazat mond, megrikatja Teremtőjét. Sokszor járt ő már a földön, hegyen, völgyön, — ugy titokban — s jót mulatott itt is ott is egy lakziban.

Hisz tudjátok, ki volt a szép Gábor angyal? Hogyne, jól ismerték a szerelmes kis leánykák. Ő hordta a tulipiros leveleket . . . mert ismerik ám oda fenn is a szerelmet! Korholta is ezek miatt Szent Péterné, a jó asszony. De hiába: hol élet van, ott a szerelem és a hol a szerelem, ott az élet van!

. . . Ki volt adva azonban a parancsolat. Aggódott is Szent Péterné, a mennyei fökulcsárné, Gábor miatt: hogy lesz, mint lesz, hogy eressze, olyan messze? Ott a Földön bünösök közt, még odavesz a kedvencze . . . Aztán szalad, pogácsát süt töpörtyüvel s telerakja tarisznyáját friss kalácscsal meg paprikás szalonnával és tesz hozzá — még hegyibe — ókonyakot egy üveggel . . . Régi kognak, ezer éves babyloni, akárcsak a promontori!

Gábor aztán felölté az angyalszárnyát és nyakába akasztotta tarisznyáját; megragadta vándorbotját, kezet csókolt az anyjának és ballagott kifelé a mennyország kapujának Szent Péter már ottan várta, megölelte, czirogatta s vadonatuj makrapipát szurt kalapja oldalára; oszt' egy csomó jó szüzdohányt és egy zacskó uj koronát nyomot utra a markába. Jól tudta ő, hogy a földön nincs annyi pénz, mit az ember el ne költsön. Azt is tudta, hogy a fia azokat majd konvertálja . . . No de se baj, azért gyüjté — és csak azon csodálkozott; hogyan lehet ezüst nélkül verni ezüst bugerokat? Dehát a jó Péter bácsi nem járt fináncziskolába; nem tudta, hogy pénzt csinálni, ekzekválni itt a földön régi usus s van rá elég paragrafus.

Végre Gábor utra szállott, megkerülte a világot, áthaladott a Mars bolygón, jobbra hagyta a Jupitert és a holdig meg sem állott.

De ott aztán jól megpihent, leült a hold korongjára s rágyujtott a pipájára; lelógatta mindkét lábát s tele szedte csillagokkal meg gombával immár üres tarisznyáját. (Csillagokat ajándékba a lányoknak, gombát pedig az anyjának.) De e közben alkonyodik, az ormokon haldoklik a napsugár, a köd borong, sötétül a láthatár. A légürben csillag ragyog s a szép Vénusz fényben jár.

Milyen bájos, milyen karcsu! Milyen édes milyen kedves! sóhajtozik a jó ifju . . . mi tagadás, jó volna egy kézszoritás. De hiába sóhajtozik, kaczérkodik: a szép bolygó meg nem áll, csak előtte körben jár.

Gábor csak vár, tárt karokkal ottan áll; végre aztán boszankodik és afelett tanakodik maradjon-e, vagy távozzon-e a kudarcz után? . . . Útja, igaz, nem is sürgős; hisz a föld csak ötszáz mértföld; (sokszorozva persze százzal) mi ez azon távolsághoz, mig az égből eljutott e planétához! Azután meg, oly szép a hold; hegyek, völgyek, kis patakok, a méla fény, a csillagok . . . De mégsem az Eldoradó! (Hogy füllentett Illés apó!) hisz nincsenek hizott ludak, sült galambok, vig czimborák, jó pásztorok és csodaszép mezitlábas pásztorlányok. És nincsenek vig szinházak, orfeumok, rövidszoknyás lenge, röpke ballerinák: ennélfogva hiányoznak a honatyák . . . Nincsen élet mint a földön, nincs is senki, ki mulatni idejöjjön. Bizony Isten odább állnék, csak konfertáblit találnék. Igy dörmögött rossz kedvébe és kiverte pipáját a tenyerébe. Oszt' szétnézett és meglátta, hogy éppen most jő arrafelé egy nagy felhő. Mindjárt itt lesz s arra gondol, hogy azon ő elnyargaljon. Gyorsan tehát czihelődött, a subáján egyet rántott és a nagy felhőre hágott. Hipp, hopp szólott, földre szállott és meglátta Amsterdámot. Onnan átment gyalog-

pompával, nagy fejedelemhez illő ünnepélyességgel. Meghajoltak a zászlók, és az öreg honvédek megroskadtak a fájdalom sulya alatt. Kiváncsi nép nem volt az utczákon, csak résztvevő, mint a ki nagy veszteségét siratja.

Ma egy éve! Az ország büszkesége megtért honába, romlandó teste itt porladozik a hüséges élettárssal szerette leányával. Közös sirban nyugszik a nagy számüzött a szellem óriás.

És az idők végéig kizarándokol a nemzet igaz fia ahhoz a sirhoz, a melynek lakosa első hirdette a „szabadság, egyenlőség, és testvériség“ szent eszméit!

Ime tegyük le mi is hálánk fejében a megdicsőült nagynak, a korszakalkotónak sirjára szerény virágunkat, és gyujtsuk meg a soha el nem feledés égő szövétnekét!

Hieronymi hagyatéka.

(Folyt. és vége.)

A 82. 8 ban, a hol a polgármesterek fizetéséről van szó, a mennyiben jegyzőből lett polgármester, hivatkozni kellett volna az 1886, XXII. tcz. 66. §-ára, mely szerint az eddig megállapitva volt s általában az egyszer már megállapitott fizetést alábbszállitani nem lehet. A polgármester megválasztatása vagy kineveztetése pedig végleges és élettogytiglani legyen. (84. §.)

A pályázati folyamodványoknak a községekkel való előzetes közlése (83. §.) helyes intézkedése a javaslatnak.

A mostani községi törvény (1886. XXII. tcz.) 71. §-a csak a birói hivatalt rendelte kötelezőleg való elfogadásra, a tervezet pedig e tekintetben nem tesz különbséget az elöljárói állásokra nézve (87. §.); vajjon helyesen-e? nem vitatjuk.

A 96. §. feltételezi a községi elöljáróságok tanácsüléseinek sürübben leendő megtartását.

Az az irni- és olvasni sem tudó falusi biró hogyan képviseli majd a községet a közönséggel és a hatóságokkal szemben és hogy ugyanez, mint az elöljáróság főnöke, hogyan intézi majd önállóan a hatáskörébe utalt községi ügyeket, azt csak képzelni lehet, de leirni — nem!

A IV. fejezet 101—107. §§-ai minden kritikán felül állanak; — a 108. §. azonos az 1886. XXII. tcz. 133. §-ának intézkedéseivel (elvben); — a 109. §. hadilábra helyezkedik az 1890. I. tcz. 49—50. §§-aival; — a 110. §. helyes, a 111. §. pedig még helyesebb. — A 117. §. a költségvetésnek idejekorán való elkészültét kivánja biztositani, a 118. §. pedig szakitandó a mostani gyakorlattal, a költségvetési évet megelőzőleg előirt állami egyenes adók arányában rendeli a községi pótadó kivetését (165. §.), mely rendelkezés, tényleg előirt és végleg megállapitott adó-alapról lévén szó, fölöslegessé teszi a 122. §-nak a leirt állami egyenes adók arányában leendő községi pótadó-törlés iránti intézkedést. — Analóg esetül emlitem fel itt a százalékos utadót; a hol adó-alap változás czimén nincs helye ujabbi elő- vagy leirásnak.

A tervezet III. részének a községi körökről szóló I. fejezetével nagyjában egyet értek, de a polgármestert mindenütt, tehát a mezővárosokban is kinevezendőnek tartom; adó- és rendőrtiszti állás minden községi körben szervezendő és a segéd (kezelő vagy tiszti) személyzet a törvényben lenne meghatározandó (131. §.) — Az orvos és állatorvos a községi elöljáróság, képviselő-testület és körválasztmány tagjául kell, hogy felvétessék (133. §.) Az állami tisztviselők áthelyezését (134. §.) némileg szabályozandónak tartanám. Polgármesterré, adó- és rendőrtisztté csak az lenne kinevezhető, a ki legalább az 1883. I. tcz. 6. §-ában meghatározott minősitéssel bir (135—137. §§.)

A körválasztmány alakitásáról szóló 143. §. fából való vaskarika!

A körválasztmány hatáskörét tekintve, kell, hogy a körhöz tartozó minden község a választmány gyülésein képviselve legyen.

Az adó- és rendőrtiszt állami közeg lévén (?) a körválasztmányban ülési és szavazati joggal annál is inkább felruházandó lenne, mert a körválasztmány alkotván a 149. §. szerint a rendőri szabályokat, ez ügyben hivatalbeli referense csakis a rendőrtiszt lehet, nemde? Hát a 131. §. II. részének 4. pontja alatt emlitett körgyám mit vétheti, hogy ő neki nincs szava a körválasztmányban?

Most azonban félre gáncs; — mert a tervezet 149—153. §§-ai tiszteletet parancsolnak!

Az eddigi gyakorlat szerint a község, valamely rendőri tilalomnak vagy rendelkezésnek megszegését kihágásnak minősiteni nem jogosult, — a képviselőtestület pedig büntető szabályrendeletet nem alkothat!

Ezen avult s még az özönviz előtti jog-gyakorlatot valló elvben keresendő közigazgatásunk „állitólagos ázsiai állapotának“ alapoka, mert a felsőbb hatóságok mindenféle apró-cseprő rendőri kihágások tárgyalása és elintézése miatt hátráltatva vannak tulajdonképeni rendeltetésükben, másrészt e hatóságok tulelfoglaltsága nem engedvén az ügyek gyors ellátását, az igazságszolgáltatás, mint elkésve alkalmazott, nem felel meg erkölcsi czéljának.

Ugyanazért kétszeresen üdvözlendő a rendőrhatósági jog egy részének a községek általi gyakorolhatásának elvbeni kezdeményezése!

A 154. §-a 77. §-szal egybevetendő volna, minthogy a körválasztmány és képviselőtestület jog- és hatásköre bizonyos tekintetekben azonos.

A 155. §-ban és másutt is sokszor használt „törvényház“ kifejezés helyett szerencsésebb elnevezés lenne keresendő. Szerintem törvényház az, a hol törvényeket alkotnak (országház), vagy a hol törvénykeznek (valamely királyi biróság). — Jobb ennél a községvagy városháza. A kör székhelyén levő hivatalos helyiség mért nem lehetne polgármesteri hivatal, mint a hogy azt a 157. §. helyesen nevezi?!

A 160. §. helytelen; mert a községi kör pénztárát a községi kör székhelyén levő adószedőnek kellene kezelnie.

A 165. §. 4. bekezdése azt mondja, hogy a községi kör közigazgatási költségeinek fedezetéről a kört alkotó falvak saját költségvetéseikben kötelesek gondoskodni; igen ám, de a 114. §. szerint oly községek, melyeknek évi kiadása 500 frtnál kevesebb, a költségvetést csak három évről három évre tartozván megállapitani, előre láthatólag az u. n. pótköltségvetések szerkesztése napirendre kerülne; pedig ez a községi pótadó kivetése tekintetéből a dupla munka rendszeresitésével azonos!

A 166. §. 2. kikezdése némileg összhangba lenne hozandó a 116. §. 2. bekezdésével a sürgős szükség esetébeni, de elő nem irányzott kiadások utalványozása tekintetében.

A 167. §. végpontja számadás-vizsgálat alkalmával az adó- és rendőrtiszt, valamint a körgyámtól elvonja a szavazati jogot, melylyel ezek a 143—154. §§-ok szerint voltaképpen fel sem ruháztattak.

Az 169. §. megengedi a kormánynak, hogy az alkotandó törvények kihirdetése végett utasithatja a polgármestereket arra, hogy azokat a községi kör minden községében a község piaczán vagy valamely más nyilvános helyen vasárnapon élőszóval is felolvastassák!

Ime látni való, hogy a vasárnapi munkaszünet csak a kézmüveseknek szól, a szegény

---

szerrel Belgiumba, a hol aztán zubbonyt öltött és egy napot ottan töltött.

Milyen lárma, milyen nagy zaj! füstölögnek a kémények; zakatol sok ezernyi gép, döng a pöröly s kalapácsok dolgoznak, mint jó kovácsok. Vigan forog a sok orsó, finom selymet sző a háló, melynek aranyszálaiba megfogódik sok halandó. Izeg-mozog százezer kéz, aranyat ver, esztergályoz, fényesiti az ezüstöt, köszörüli a gyémántot . . . mily boldogság, milyen jólét! . . . . De ni, mégis rongyos a nép, mily borzasztó e piszkos kép, ezerre jut csak egy boldog, ki gond nélkül él világot. A fény, pompa tehát mit ér, ha a nyomor küzd a létért. De hát mért küzd? Hiszen telve zsufolásig sörház, szinház s minden korcsma! Jönnek, mennek álprófétáik — a szocziáldemokraták, anarchisták, nihilisták — s tele szájjal kiabálják: „A nép szava Isten szava;“ nincs Mennyország, nincsen pokol, mienk minden itt a földön, osztozzunk meg a vagyonon. Gyülölettel igy szól szájok és kimondják: halál rájok!

— Jó lenne biz nem dolgozni és a mit más szorgalommal, sok munkával összegyüjtött azon aztán osztozkodni, mit ér nektek a nagy bér, eliszszátok a korcsmába! Felelnek rá a gyárosok. — „Egy ur a földön és az én vagyok“ kiáltnak a hatalmasok. De a többit elhallgatjuk és históriánkat folytatjuk.

Gábor angyal nagyot nézett. Itt a népek ellenségek, nem ismernek hitet, békét, üdvösséget! . . . Megyek innen, megyek nyomba, és átrepült az Oczeánon Ázsiába, az őshazába.

De ott se nagy öröm várta, a mint látta Japánt, Kinát. A mennyei birodalom ádáz harczot viv egymáson . . . Patakokban folyik a vér . . . ölnek, dulnak a pogányok, kinaiak és japánok; emberek, kik soh'se látták egymást vágják és akasztják . . . Ilyen ott is a békesség, a szeretet, testvériség!

Itt is hajdan szebb világ volt, mikor ő 6000 évvel ezelőtt Ábrahámnál vizitben volt. Együtt ültek a fa alatt kis Hágárral, Ábrahám szolgálójával. Gábor emigy elmélázván igazitott a bocskorán, átmászott a Himmaláján, átgyalogolt a hópusztán Szibérián, megnézte az ólombányát s megsiratta embertársát. Onnan elment Pétervárra, hogy a muszka czárt meglássa . . . Hiu remény . . . a minden oroszok czárja, hogy a derék nihilisták az életét ki ne oltsák, az ajtóját jól elzárta.

Gábor angyal felsóhajtott: Uram Isten, hol találok szabadságot, boldogságot? Ahán meg van, megnézem a magyarságot! Duna, Tisza, Dráva, Száva, a magyarok szép hazája; aranykalász reng a rónán, vágtat a hun paripáján. Délczeg a ló, büszke a nép: él-hal honért, szabadságért!

Vágtatott ám valamikor, most gyalog jár az ugaron, keresi a buza árát az oláhon.

Nyomban vele a finánez jár, meg a zsandár, komissió meg hadbiró, végrehajtó, szolgabiró. Ha jobbra lép: az kihágás; ha balra hág: az csonkitás, ha hátra néz, törvényszegés. Csupa fogdmeg elül-hátul! De nem haragból őrzik emigy, hanem csupán biztonságból.

Hát az a szép egyetértés: a házasság, esketés, elkeresztelés! (No de ez már politika, jobb ha Gábor nem is tudja.)

A horvátok kiabálnak; az oláhok, a mártirok bujtogatnak; a tót csinál pánszlávizmust s valamennyi ágrárizmust.

A magyarok — régi nóta — pártoskodnak, lamentálnak s nagyot isznak a hazáért!

Ittak bizony valamikor; most sirva vigadnak a denaturált müborokon, amit szürnek denaturált hazafiak müuton a — Dunaparton.

A tisztelt házban aspirálnak, konspirálnak, az oszlopok ingadoznak, üres padok ásitoznak . . . Nem kell oda tudomány . . . Oh, milyen jó, folyton tart a vakáczió!

A bakszászok jó barátok, megunták a szabadságot és csinálnak extra bundot, hogy kapjanak extrawurstot . . . Jó étvágyat!

A zsidók meg lótnak-futnak, akczeptálnak, prolongálnak és a börzén ultimora spekulálnak. Bizony sokra ultimo az teringettét, hisz az ember elveszti ott az inget: a ki ma dus, holnap koldus!

A bankárok, pénztárnokok csalnak, lopnak, sikkasztanak (tisztelet az igazaknak) s ujhazába vagy a pokol szalónjába vándorolnak.

. . . Rettenetes egy állapot, ember ilyet még nem látott! Tele a föld baczilussal, doktorral meg proletárral . . . Itt hagyom e csuf világot! Gábor angyal igy kiáltott s nagy bujába befordult a „Kispipába“ ivott egy-két kvaterkát és az égbe visszaszállt.

Királyfalvai G. G.

„államilag kezelt“ tisztviselők pedig egy heti fáradságos körmölés után felolvashatják majd a törvényeket és kormányrendeleteket — a községek piaczain!

A 171. és a 30. §. azt hiszem bőségesen fog alkalmat adni a községeknek is, meg a polgármesternek is illetékességi összekoczczanásokra.

Az idézési kényszer (175—177. §§.) törvénybe iktatása nagyon helyes; anélkül a községek hatáskörébe utalt rendőri teendők ellátása csak illuzióvá törpülne.

A 180. § a községi (kör-) jegyzőből lett polgármesterekre nézve sértő; — szerzett jogoknak tiszteletben tartása — jogállamban — még a törvényhozásnak is kötelessége.

A járási számvevők rendszeresitése (194. §.) helyes dolog; — kár volt Pestmegyében ezt a minta-intézményt beszüntetni. — A 195. és a köv. §§-ok koldusbotot nyujtanak némely érdemekben megőszült, egyébként derék és még használható községi (kör-) jegyzőnek, a község jegyzői nyugdij-alapok pedig végpusztulásnak néznek elébe. Magyar országgyülés ily §§-okat nem emelhet törvény erejére! A 202. §. pedig egy szükségképen alkotandó illetőségi törvényt kiván pótolni, de elég nevetségesen.

Ime ezek az én egyéni nézeteim a kiadott előadói tervezetre.

Hozzá tehetném, hogy az egyes konkret esetekbeni felebbezési forumok benne a legnagyobb változatossággal és néhol minden consequentia nélkül vannak meghatározva; — ez pedig öreg hiba!

Mondjak még többet?

Azt hiszem szükségtelen a további fejtegetés; — jobb lett volna, ha nyilvánosságra sem kerülit volna e javaslat, vagy talán még sem?!

Legalább tudja a törvényhozás, hogy milyen *ne* legyen az uj községi törvény.

Navarra József.

Egyetem Budán.

(A budai érdekek emelésére alakult végrehajtó bizottság emlékiratából.)

Korunk rohamos haladása, mely rövid időn városokat dönt le, hogy azok helyébe ujakat, a régieknél rendezettebbeket, egészségesebbeket emeljen, mely a jövőre való tekintetből nem riad vissza a nagy — első pillanatra talán tulságosaknak látszó áldozatoktól sem, — ma már nem látszik annyira félni azon kérdéstől, hogy egyetemünk fejlődése érdekében mi volna a teendő.

Ezt bizonyitja b. Eötvös Loránd volt közoktatásügyi miniszter úrnak felfogása is. Ő már egyetemi tanár korában kimondotta a maga véleményét, azt, hogy az egyetemet egy helyre kell központositani az által, hogy az egyetem körébe tartozó összes intézetek egy csoportot, mintegy egy egyetemi telepet képezzenek. Ezzel az eszméjével a volt miniszter úr ujabb időben is foglalkozott, és pedig oly irányban, hogy az egyetemi város létrehozása kérdésében a budai oldalt is szives figyelmére méltatta.

E hir hallatára nagyot dobbant a mi szivünk. Mert b. Eötvös Loránd ezen terve a legnagyobb mértékben megegyezik a mi óhajainkkal. A tisztelettel mellékelt Előterjesztésünk 10-ik s köv. lapjain szólottunk a müegyetemnek Budára való visszahelyezéséről; az egyetemnek ide való áthelyezéséről azért nem tettünk említést, nehogy kivánságaink és óhajaink tekintetében szerénytelenekneknek láttassunk, de tényleg nem egyszer volt élőszóbeli megbeszélés tárgya a budai polgárság kebelében ez is, sőt már évekkel ezelőtt egyik polgártársunk tollából konkrét javaslat alakjában megfordult ez eszme a közmunkatanács egyik főtisztviselője asztalán.

Most tehát, midőn tudomásunk van arról, hogy közoktatásunk fő vezére, a miniszter úr is foglalkozik az eszmével, elérkezettnek látjuk az időt arra, hogy ez irányban elmondjuk nézeteinket.

A budapesti egyetemnek a budai oldalra való áthelyezése kérdésében nemcsak azon gondolat lelkesit minket, hogy azzal, bár négy század mulva csak, megvalósitva látjuk azon nagy királyunk eszméjét, kinek látnoki tekintete és magasröptü saslelke századokkal megelőztök korát, de az is, hogy annak megvalósitása egyrészt óriási lökést adna a budai oldal minden irányu fejlődésének, másrészt meggyőződésünk szerint legjobb megoldása volna egy sereg olyan kérdésnek, mely egyetemünk s a magyar ifjuság egyetemet járó tagjainak érdekét szolgálná.

A főváros fejlődésének szempontjából kiszámithatatlan volna az előny, melyet egy ugyszolván egészen uj városrésznek megalapitása maga után vonna. Uj közlekedési eszközök keletkeznének, az uj épitkezések ezer meg ezer munkáskéznek adnának foglalkozást, számtalan szülő az egészségesebb Budára tenné át lakását, s ez által jótékony visszahatás gyakoroltatnék a pesti oldal lakás- és egyéb viszonyaira, s a főváros fejlődése nem annyira kifelé, óriási dimenziókban, hanem mai határon belül válnék előnyösebbé stb.

De bár Buda fellendülése szempontjából ezt lehetne még az önzés vádja nélkül is főérvül fálállitani, azon kellemes helyzetben vagyunk, hogy ezen városi érdekek mellett sokkal fontosabb, t. i. magának az egyetemnek s az ifjuságnak erkölcsi érdekeit is felemlithetjük.

Nálunk az egyetemi élet nem fejlődhetett azon irányban, mint a külföldön. Ennek egyik főokául azt látjuk, hogy a mióta az egyetem Pesten van, közepére jutott ugyszolván a mindennapi élet zajának, a napról-napra való megélhetés küzdelmeinek, az ezerféle szórakozásoknak mintegy fókusává lett. Ezen körülmények és egyebek, melyeket fentebb már érintettünk, ugy a tanári testületet, mint az ifjuságot is elvonták attól, hogy egyes egyedül hivatásának éljen. Köztudomásu dolog, hogy a szülők aggódó lélekkel bocsátják utnak fiaikat, attól való alapos félelmökben, hogy egyetemünk szerencsétlen elhelyezése következtében azok nem annyira a tudományok csarnokát, mint inkább az erkölcsmételyező tanyákat keresik föl. S való igaz is, hogy óriási nagy azoknak száma, kiknél az erkölcsi és testi elzüllés alapjai azon időben vettettek meg, midőn az alma mater polgárai valának. Ha az egyetem Budára helyeztetnék, s ott maga egy egész kis társadalmat alkotna, meg lehetnének e társdalomnak is léleknemesitő a józan szórakozást megengedő intézményei, de elvonatván tanár és tanuló a napi élet zajától, jobban megfelelhetnének hivatásuknak. Egy helyre lévén koncentrálva az egyetemi intézetek, könnyebben át lehetnének tekinthetők, s az ifjuság sem nélkülözné az oly szükséges felügyeletet. Ennek erkölcsi hasznát ki ne látná be? s nem is tartják szükségesnek a mellett hosszasabban időzni.

Csak egy példára hivatkozunk, Angliára. Londonnak, a világ leghatalmasabb városának csak egy kis, magán egyeteme van. A nagy birodalom Oxfordba és Cambridgebe küldi ifjait főiskolára. Itt, távol a nagy világ zajától, van alkalom a tanulásra; s a vidék egészséges, testedző légkörében való mozgás, melyhez hozzájárulnak az okosan üzött testgyakorlatoknak különféle nemei, Anglia ifjuságát lélekben és testben megedzve valóságos athlétákként adja át a közéletnek; viszont a mi ifjaink csekély kivétellel testben, lélekben kifáradva kezdik meg pályájokat, s boldog az, ki egyetemi éveinek lelket, testet és idegrendszert megőrlő élményeit néhány év alatt ki tudja heverni. Ha tehát nem áll modunkban az egyetem elhelyezése kérdésének azon ideális megoldása, hogy az a fővárostól távolabb eső vidékre telepittessék ugy tegyük meg legalább a lehetőt t. i. hogy a főváros alkalmasabb helyére jusson.

A kérdés megoldása kétségtelenül nagy nehézségekbe ütközik, de nem lehetetlen. Bátrak vagyunk felvetni egyes kérdéseket és azokra megfelelni.

Ugy véljük, a legfontosabb kérdés, melyből a többi következnek, az, miképen kontemplálandó az egyetem átvitele a budai oldalra?

Nézetünk szerint ez a kérdés gyökeresen oldandó meg az által, hogy minden az egyetemhez tartozó intézet, tehát az összes karok, összes intézeteikkel egy nagy telepen volnának felállitandók. Az esetleg hatóságilag kedvezményezett magánvállalkozás azután gondoskodhatnék az ifjuság számára olcsó, egészséges lakásokról és olcsó élelmezésről, ugy, hogy a legszegényebb egyetemi polgár is emberies ellátásban részesülhetne és nem kellene százával egészségtelen, a tiszta levegőtől elzárt lebujokban és tömeglakásokban, hol tanulni nem lehet, fedelet keresnie, és a test is megtalálná a szükségcs táplálékot. Hogy az eszme ily alakban sem utópia, bizonyitja az, mit a Mátyás király főiskolájáról olvasunk irodalmunk történetében: „A budai vár alján észak felé volt ezen nem annyira ház, mint város épitendő, melyben 40 ezer deák, a kanczellár, tanárok és mesterek lakásai, élelmező házak, kórház, orvosok és gyógyszerészek, müves- és kalmár-boltok stb. együtt leendettek, s mindezek fedezésére elégséges jószág és pénzjövedelem kirendelendő.“

Ezen első főkérdésből következik a második, t. i. a helykérdés. Ugy véljük, ez sem volna nehezen megoldható. A budai oldalon több oly terület van, mely e czélra tekintetbe volna vehető. Egyike ezeknek a Vérmező. A Vérmező nagysága 134.300 négyszögméter, vagyis 37.304 négyszögöl. Szerény véleményünk szerint ez a terület ajánlatos volna az által, hogy körülötte már kiépült és épülőfélben levő városrészek vannak, de másrészt nem lenne figyelmen kivül hagyandó az a kérdés is, vajjon nyujt-e az a terület modot az esetlegesen szükségessé válandó terjeszkedésre, nehogy ugy járjunk, mint az ujabb időben emelt majd valamennyi középületünkkel jártunk, hogy t. i. már 2—3 év mulva szükeknek, elégteleneknek bizonyultak. Mert, ha nem lenne ez irányban mód a terjeszkedésre akkor jobb mindjárt kezdetben más helyet keresni. A Vérmezőn kivül a budai oldalon az egyetemi épitkezésekre felhasználható területekről nyilatkozni, azonban ma még korainak tartjuk, de hazafias készséggel ajánljuk fel idevágó nézeteinknek annak idején való elmondását.

Megemlitendőnek tartjuk, hogy az épitkezést a számitásba vehető telkeken semmiféle technikai akadályok nem hátráltatják. A kombináczióba vehető területek lapályosok és könnyen hozzáférhetők.

Ezek volnának azok, miket bátrak voltunk e nagyfontosságu kérdés megoldása tekintetében tiszteletteljesen előterjeszteni, kérve hazafias érzésü kormányunkat, miszerint e kérdést a lehetőség szerint az általunk előadottak alapján megoldani méltóztassék.

Legyen azonban megengedve, hogy még egy körülményre nézve elmondjuk nézetünket. Az egyetem kérdése ujabb időben több jeles szakférfiu által szellöztettetett, s a különféle eszmék és tervek egyike az, hogy a jelenlegi budapesti egyetem maradjon meg a pesti oldalon, de a már évek óta felállittatni kontemplált harmadik egyetem helyeztessék Budára. Eltekintve attól, hogy szerény nézetünk szerint, az esetre, ha az ország pénzbeli viszonyai meg fogják engedni, hogy egy harmadik egyetem is állittassék fel, ennek az ország egy oly vidéken kellenne történnie, a hol az ily főiskola nemzetiségi és kulturális tekintetből nagyfontosságu; eltekintve, mondjuk, ettől, ha a mostani egyetem megmaradna a pesti oldalon, nem éretnének el azon erkölcsi és szellemi sikerek, melyek a pesti egyetemnek Budára való áthelyezését oly nagyon kivánatossá teszik.

Mi tehát arra kérjük a miniszter úr ő nagyméltóságát és hazánk képviselőtestületét, hogy a kérdésnek ilyen alakban való megoldását kegyeskedjenek lehetővé tenni.

A budapest-budai összes polgárság nevében:

Dr. Falk Miksa az I. k. országgyülési képviselője. **Dr. Darányi Ignácz** a II. k. országgy. képviselője. **Horváth Gyula** a III. k. országgyülési képviselője **Végh János** az épitészeti és szépitészeti szakbizotság elnöke. **Dr. Toldy László** előadó.

Torbágy.

Kiváncsi voltam arra a községre, melynek Torbágy a neve, de melyet ritkán hallunk másképen emliteni, mint Bia-Torbágy vagy pedig „Klan-Turwals fel is használtam a kinálkozó alkalmat, kimentem azért, hogy egy nyaralóhelyül megvett ház és telek iránt kötött szerződésnél sajnos csak — mint tanu szerepeljek.*) Hát én azt gondoltam, hogy az a Klan-Turwal csakugyan valami nagyon kis falucska.

*) Reméljük, az uj tulajdonos lapunkat Torbágyon is terjeszteni fogja a mostani és a leendő nyaralók között. — Szerk.

Egy odavaló úri emberrel utaztunk ki és sok minden torbágyi dologgal előre megismertetett. El is telt az az 55 percz oly gyorsan, hogy szinte el se akartuk hinni, hogy már odaértünk. Feltünt nekem rögtön a gyönyörü vidék, amint kiszállottunk. A hegyoldal szebbnél szebb házzal van tele és szinte bámulja az ember azokat az egyszerü svábokat, kiknek ilyen jó izlésük van. A völgyben folyó Duna, akarom mondani Tüzes-árok két részre osztja a községet, melyre a magas külön álló dombon épült igen szép templom büszkén tekint alá. Eredeti, hogy miképen értelmezik a „Torbágy“ nevet. Azt mondják, hogy Árpád apánk fővárosából, Csepelről ellátogatott a Torbágy környékén levő hegyekre vadászni. Vadászat után megpihentek s „tor“-t csaptak, s a tor után „bágy“-adtak lettek. Furcsa magyarázat, de utóvégre talán nem lehetetlen. Én azonban inkább azt hiszem el, hogy „Turbal“ nevü volt török vezértől kapta nevét. — Mikor az emlitett szerződés alá Bia-Torbágyot akartunk irni, ünnepélyesen tiltakoztak, azt mondván, hogy Bia-Torbágy nincsen, ez csak a vasuti állomáson van kiirva, mert attól balra Bia, jobbra Torbágy fekszik. Bia és Torbágy között különben olyan a viszony mint Kecskemét és Nagy-Körös között. — Magyarul még azt sem mondják, hogy Kis-Torbágy, a német is csak azért mondja kleinnak, mert ő Török-Bálintot csak Gross-Turwalnak ismeri. Torbágy mellett van a gyönyörü Iharoshegy, honnan Budapestre is be lehet látni. A regényes külsejü hegy közepén egy gyönyörü kápolna van. Torbágy nevezetességeit a szerkesztő úr szives engedelmével más alkalommal fogom megirni.

Most még csak nehány szót akarok szólni a nyaralószándékozóknak. Törökbálint, Budakesz, Hidegkut, Békásmegyer, Nagykovácsi stb. nyaralótelepek mellé bátran oda lehetne állitani Torbágyot is. Fekvésénél fogva szinte arra van hivatva. Az olcsó terület, az olcsó élelem, a fővároshoz közelléte mind oly körülmény, mely méltóvá tennék arra, hogy minél többen keressék fel. Ma még nagyon kevesen lakják nyáron, de hihető, hogy oly kedvelt hely lesz nyáron nemsokára mint a fentebb emlitett községek bármelyike.

De, hogy igy fejlődhessék Torbágy, okvetlenül szükséges, hogy az előljárósága gondoskodjék arról, hogy a község rendezésével odavonzza az embereket. Hisz a befektetett összeg busásan meg fogja hozni kamatát.

S én hiszem, hogy az az értelmes német ajku, de magyarul is jól tudó lakosság be fogja látni, hogy csak ugy számithat a gazdagodásra, jólétre, ha az elöljáróságot ők maguk sarkalják arra, hogy a község szépitésével kedvelt helye lehessen a budapestieknek!

Hajós Mikály.

Néhány szó a Lipótmezőről.

Itt a tavasz, a füzfapoéták megkezdik majd énekeiket. Ajánljuk a szerkesztőségeknek, hogy küldjék ki őket a lipótmezei utra sétálni, biztositjuk, hogy 24 óra alatt minden füzfapoéta kipusztul, — vagy legalább is nem énekli meg többé a tavaszt.

Hogy mit tesz az, télen a Lipótmezőre kijárni, azt a nagy közönség nem tudja, de nem is keresi, mert rá nézve télen nincs Lipótmező. A fagyos, hideg tél azonban még hagyján, de itt a tavaszi olvadás, hü képe az őszi esőzésnek. A Lipótmezőre ilyenkor csak az megy, akinek épen „muszáj“, de ezzel aztán rá is szolgál a lelke üdvösségére, mert ha a gyalogut feneketlen sarában nem akar benrekedni, kénytelen a kocsiut levében és feneketlen kátyuiban beeviczkölődni a Szép Ilonáig. A ki ezt nem próbálta, az fogalmat sem tud magának alkotni a Lipótmező őszi, téli és tavaszi csendélet-képeiről. A kinek nincs nyakigérő csizmája, az alhatik nyárig, mert be nem jöhet a városba. Akinek van, az a hóna alatt mindig egy pár czipőt hord s a Szép Ilonánál a levegőbe tartja a lábát, hogy a sár lehuzza a csizmáját, s fölveszi a czipőjét, különben a sárért külön jegyet kellene váltani a lóvonaton. Csupa szerencse, hogy egy Szép Ilonánk van, különben nem tudnánk hol átöltözködni. De ne gondoljuk ám, hogy a negyedik évszak talán kellemesebb a többinél. Nézzük meg a hazatérő kirándulókat. Mintha a hetedik faluból tették volna meg az utat valami végtelen országut porfelhőiben! Pedig csak a zöldből jöttek! S ha nézzük az ide s tova vágtató fogatokat, azt kell gondolnunk, hogy az őszi eső, meg a tavaszi olvadás a kocsi-uton nem szünetel. A szorgalmas öntözés következtében akkora a sár, hogy egyik oldalról a másikra átmenni nem lehet. A gyaloguton a porba fulladunk, a kocsiuton a sárba.

Kérdés már most, mikor lehet a Lipótmezőre élvezettel kimenni? Felelet: Soha! Kivéve azt az egyetlen esetet, mikor a nagy Ég megkönyörül rajtunk s valami jótékony eső felöntözi a gyalogutat is — egy napra.

Arra a kérdésre azonban, lehet-e a bajokon segiteni, bátran azt felelhetjük: igen! Csak néhány munkás kéz kell, ez pedig van. Télen, ha bármilyen nagy a hó, legkésőbb másfél nap alatt ki van hányva a gyalogut a fogaskerekütől a vizvezetéki csapzáró kunyhójáig. Tavaszszal az országutak feltöltése nagyon gyorsan megy, csakhogy a gyalogut rovására, mert az országut sarával feltöltik a gyalogutat. Ez évről-évre vastagabb réteg lesz, esős időben fenektelen sár, nyáron fenektelen por. Ettől megkimélhetné a város a közönséget. Hogyan? megmondjuk. Nyáron még eddig nem mutatkozott hó a gyaloguton, itt hát nincs dolguk az utkaparóknak. Ha az országuton tavaszszal elvégzik a munkát, egész nyáron csak annyi gondjuk van, hogy az itt-ott támadt kátyut betömjék. Nem tehetné-e meg a város a közönség érdekében, hogy ilyenkor a gyalogutra is jutna néhány kanna viz abból a fölöslegből, melylyel a kocsiut sarát növesztik?

A sár ellen is könnyü volna valamit tenni. A kocsiut pora helyett kavicscsal kellene azt feltölteni, amihez most kinálkozik a legjobb alkalom. A sár ugyanis örvendetesen gyarapodik, ha ezt most kavicscsal feltöltik, a száraz napok beálltáig le van tiporva és sem porban sem kövecsesen nem járunk.

Csak ennyit kérünk a Lipótmezőnek, ha már vasutat nem kapunk. Ha nem könyörül meg rajtunk a város hatósága, hát kétségbeesésünkben végkép kint maradunk a „Lipótmezőn.“

Nyakigsár L.

A polgári lövészegylet története 1894-ben.

(Folytatás.)

Ezek előrebocsátása után áttérünk a mult közgyülés azon egyetlen határozatára, mely alapszabályaink néhány §-ának módositását elrendelte. Ez irányban jelenthetjük, hogy azon módositások immár 44300.94. évi belügyminiszteri szám alatt kormányhatósági jóváhagyást nyertek és már is alkalmazásba vétettek. Közgyülési meghatalmazás alapján a parczellázott 20 telek közül az előző évben még el nem adott két parczellát sikerült leltári árban eladhatnunk; eladásra vár még a lőterünk mellett levő egy parczella, valamint a pesti lövőház is, melyeket alkalmas vevő jelentkezése esetén nyert felhatalmazásunk alapján eszközölni is fogunk.

„Közgyülési határozat egyszersmind kötelességünkké tette a telkek eladásából befolyó összeget első sorban adósságaink törlesztésére forditani. Erre nézve jelenthetjük, hogy a telkek eladásából befolyt, a mult évi zárszámadásban bejelentett 20,738 frt 10 krajczáron kivül, ez év folyamán a mult évben eladott 1. és 9. számu telken marad hátralék 786 frt 36 kr., a 2. számu telken maradt hátralék 149 frt 81 kr., a 13. számu telken maradt hátralék 444 frt 5 kr., a 20. számu telken maradt hátralék 812 frt — kr. Összesen 2192 frt 22 kr.

Ehhez jön az ez évben eladott 5 számu telekért befolyt 1735 frt 5 kr. a 17 számu telekért befolyt 3779 frt 18 kr. Összesen tehát az ez idei zárszámadásban kitüntetett 7706 frt 35 kr., mely a mult évi 20738 frt 20 kr. bevétellel együtt 28,444 frt 65 kr.

Ez tehát csak az az összeg, mely a 20 parczella eladásából befolyt. Ez összegből adósságaink törlesztésére az elmult évi zárszámadás szerint fizettünk 15,951 frt 48 krt a folyó évben a Carolinea alapnak a székes fővárosnál való letéteményezésére 2500 frtot és 500 frtot jelzálogos tartozásainkra s igy összesen 23,451 frt 48 krt. forditottunk e czélra. A telkek eladásából való bevétel és az adosságok törlesztésére forditott kiadás közötti 4993 frt 17 kr. külömbségből fedeztük a telkek eladását hirdető ujságdijakat, valamint folyó szükségleteinket: összesen 2703 frt 45 kr. erejéig, miután a tagsági dijak nem folytak be a várt eredménynyel és mert lövészeti leltári tárgyak beszerzése is elodázhatlan szükséglet volt, miglen a még fenmaradó 2289 frt 72 kr. különbözet az 1894. évi zárszámadásunkban, mint pénztári készlet fordul elő. Jelzálogos adósságunk tehát ez idő szerint még csak 12,000 frt.

A lövészet 1894. május 7-vel vette kezdetét nagy érdeklődés mellett; az ez idei királylövészet junius 29.. 30. és julius 1-én tartatott meg. Szávoszt Alphons főlövészmesterünk közbenjárása, a lövészbizottság minden egyes tagjának buzgólkodása, nemkülönben egyes tagtársainknak egyesületünk iránti szeretete következtében lődijak gyanánt szép számu és értékes ajándékok érkeztek be e nagy lövészetre, melyek hivatalos értesitőnkben annak idején közzététtettek, mely körülmény nemcsak helybeli lövészeinket serkentette a versenyre, de vidéki lövésztársak is nagy számben érkeztek az érdekes lövészünnepélyre. Minek természetes következménye azon nagy siker lett, mely eddigelé egy nagy lövészetnél sem volt konstatálható, nemcsak morális, de anyagi szempontból is, a mennyiben tiszta bevétele többletként 1378 frt 64 krt eredményezett a lövészet.

A rendes lövészet minden vasárnap megtartatott, miglen az október 7-iki libalövészettel az ez idei lövészidény véget ért. A télen át Jelinek Antal és Wellisch Emil lövészbiz. tagok felügyelete alatt a szobalövészet gyakoroltatott.

A lövészet fejlődése megkövetelte, hogy két uj pisztolyczéltáblát és egy rendes czéltáblát ujólag felállitottunk.

A bajai lövészünnepélyre, tekintettel ottan lakó egyesületi tagjainkra, 40 koronát küldtünk lődij gyanánt, hasonlókép a nagyváradi nagy lövészetre 60 koronát.

Szávoszt Alphons főlövészmester úr kezdeményezésére, a vadászati tilalom ideje alatt vadász-tagtársaink cserépgalamb-, üveggolyólövészeteket rendeztek, mely nem mindennapi érdekeltséggel folytattatott több héten át, nagyobb életet hozva egyesületünkbe, a mely körülmény anyagi haszonnal is járt az egyesületre nézve, a mennyiben ez intézmény életbeléptetésével egyesületünk számos előkelő uj tagra tett szert. Csak előnyünkre szolgálhat, ha ezen elit társaság jövő években is oly örömmel folytatja ezen rendkivül érdekes sportot, mint a milyennel azt elkezdte. A választmány e társaság kedveért, a meglevő mozgó czéltáblához, egy Hardecker-féle 167 frtos szalonkaczéltáblát is állittatott fel. Szávoszt Alphons, Kranz Lajos, Grünwald Sándor, Brachfeld Lajos urak egy cserépgalamb vetőgépet, hasonlógép Fónagy József úr egy cserépgalamb és egy üveg-golyó vetőgépet ajándékoztak egyesületünknek és igy teljesen felszerelve áll a czéllövészeti sport ezen ága is tagtársaink rendelkezésére.

Kerti helyiségeinkben a nyári idény alatt nem lövész tagtársaink és családjaik részére kellemes szórakoztatásul katonai zene-előadások tartattak, melyek folyton nagy látogatottságnak örvendettek. Engedve a közóhajnak, nem

mulasztjuk el ez évben is hasonló módon gondoskodni tagtársaink szórakoztatásáról.

Számos egyesületi tag és a vigalmi bizottság javaslatára inventáriumunk egy uj zongorával szaporodott, mely kivalósága folytán tagtársaink és családjai által örömmel vétetik használatba. A zongora 500 frtért vétetett régi tagtársunktól, Eder Antal urtól, ki a lövölde érdekét saját érdeke felé helyezve, bocsátotta jutányos áron e kitünő zongorát egyesületünk rendelkezésére.

A mi pedig egyesületünk 1894. évi zárszámadását és vagyoni állapotát, nemkülönben az 1895. évre szóló költségelőirányzatot illeti, azt ezen közgyülésre való meghivóban, illetve az e czélból szétküldött „hivatalos értesitönkben“ minden egyesületi tagnak posta utján megküldöttük. Ezek szerint bevétel volt az 1894. év január 1-től egész deczember végeig a mult évi 4228 frt 41 kr. pénztári maradványnyal együtt 26.735 frt 17 kr., kiadás 24.445 frt 45 kr., mutatkozik bevételi többlet, mint pénztári maradvány 2289 frt 72 kr.

A mult évi költségelőirányzattal szemben a tényleges kiadások — a zárszámadás tanusága szerint — emelkedése óvatosságra int a folyton támadó ujabb igényekkel szemben már azért is, mert a költségelőirányzat keretén kivül a közelgő millenniáris lövész-ünnepélyességek előkészitésére jelentékeny kiadások fedezéséről kell gondoskodni és mert a legutóbbi időben a telkek eladása által oly segélyforrások álltak rendelkezésükre, melyekre — a pesti lövőház eladhatása és a budai telek kivételével — a jövőben nem számithatunk.

Összes vagyonunk értéke 131.307 frt 16 kr., terhünk erre 19,720 frt és igy tiszta vagyonként mutatkozik 112,587 frt 16 kr: megjegyezzük, hogy a mult év végével kimutatott 113,540 frt 80 krral szemben 953 frt 64 kr. kevesebb vagyon mutatkozik, de ez csak látszólagos, mert ez évben a lőházunk értékéből 798 frt 06 krt, leltári ingóságaink értékéből 465 frt 07 krt hoztunk avulás czimén leirásba.

(Vége köv.)

Szánandó vagyonbiztonsági állapotok.

Mióta a filloxera szőllőinket elpusztitotta, azóta a volt szőllőcsőszök számát az elöljáróság leapasztotta ugy annyira, hogy képtelenség követelni a jelenlegi csőszöktől, hogy a napról-napra szaporodó tolvajok közül csak egyet is megcsiphessenek; de még szánandóbb, sőt botrányos állapot az, hogyha nagy költséggel és kitartás mellett mi tulajdonosok megfogunk ilyen tolvajt s átadjuk az igazságszolgáltatásnak, a kézbe adott tolvajt semmi büntetés sem éri, addig huzzák az ügyet, hogy a végét nem lehet bevárni.

Szolgáljon például egy eset a többi közt: A Szemlőhegyen dr. Orbay Antal elpusztult szőllőjét beültette részben gyümölcsfákkal, részben kukoriczával ültetgeti; a szomszéd birtokosnak I. E. országgyülési képviselőnek van egy kifogás alá eső kertésze, a ki a szó teljes értelmében, minden legcsekélyebb termést a gyümölcsből, valamint egyéb termesztményből ellop; végre tetten érik s azonnal, 1893. év őszén a pestvidéki járásbiróságnak bejelentve 1894. év tavaszán a törvényszékhez idéztettünk (Markó-utcza). a káros, a tanu, a szőllőcsősz és a tolvaj (Takács István). Mindnyájan megjelentek, csak a tolvaj nem; mire a biró azzal bocsájtott el, hogy legközelebb uj meghivót fogunk kapni s a tolvajnak elővezetéséről gondoskodik, mibe bele is nyugodtunk, hanem egész egy évig vártunk mig 1895. évi márcz. 16-án megjött a meghivó, mely mindnyájunknak egy hóval hamarébb kézbesitve is lett; ez alatt az év alatt a tolvaj még szemérmetlenebbül lopott, látva hogy hajaszála sem görbül meg tolvajlásaiért s mindenkinek dicsekedett, hogy dr. O. A. semmit sem nyer, mert már elmult egy éve, elévült az ügy, nem is jelenik meg a törvényszék előtt s igy is történt. Egy évi pihenés után a meghivóra megjelent a panaszos, a tanu, a szőllőcsősz, — de a tolvaj a mint előre hirdette, nem jelent meg; — erre a tárgyaló biró azt mondja, hogy a tolvaj nem jelenhetett meg mert beteg; mire a panaszló rögtön bizonyitja a csősz tanuval, hogy az nem igaz, annak nincs semmi baja, erre a biró egy detektiv-féle emberre hivatkozott, hogy éppen most tette neki azt a jelentést, de orvosi bizonyitvány nem volt fölmutatható, pedig ily esetben csakis a törvényszéki orvos bizonyitványa hiteles; még az ambituson tartózkodó detektiv-féle egyén rögtön visszahivatott s a panaszos előadására csak annyit tudott mondani, hogy az ágyban fekve találta s arra a felhivásra, hogy próbáljon fölkelni, azt állitotta, hogy nem képes fölkelni. (hát szabad ebben megnyugodni, ez is bizonyiték akar lenni), De a vége mégis csak az lett, hogy el kellett jönnünk eredmény nélkül s lehet hogy ismét egy évig pihen az ügy, a tolvaj folytatja lopásait annál bátrabban, hiszen ilyen eljárás legalkalmasabb a tolvajok szarvait megnöveszteni s egy év mulva majd talál más kibuvót. Ezt akarván megakadályozni, azért küldöm a puszta tényállást becses lapjába, hátha az igazságügyi miniszter ily uton tudomást szerezne efféle ügyekről, és más eredményt érnénk el rövidebb idő alatt.

Egy károsodott.

Birtokváltozások.

Budapest székes-főváros duna-jobbparti részén az utóbbi hét folyama alatt.

— Közli: **Fodor Kálmán.** —

1. A III-ik berületben Viadar-u'eza 10. sz. a. fekvő ház Lauer József és nejéről 6000 frt vételárban Weisz Vincze és nejére.

2. Az I-ső kerületben, a Kőbányában 7688. hrszám alatt felvett 1100 □-öl területü telek és ház Tagscherer Józsefről 2200 frt vételárban Schumacher Alajosra.

3. Az I-ső ker. Sasadon 8415. hrszám alatt felvett 650 □-öl területü szőllő 13/24-ed része Werderitsch Imrénéről 1700 frt kisajátitási árban Budapest főváros közönségére.

4. Az I-ső kerület, Svábhegyen 7183. 7185. 7186. hrszám alatt felvett nyaraló Nagy Jánosról 11500 frt vételárban Deutsch Adolfra.

5. Az I. ker. Zugligetben 6680. hrszám alatt felvett 725 □-öl területü szőllő Csott Erzsébetről 1450 frt vételárban Binder Jánosra.

6. A budai 4950. számu tjkben 6845. hrszám alatt felvett kutvölgyi 650 □-öl területü szőllö fele része Ricth Józsefnéről 400 frt vételárba Schaeffer Ernesztinára.

7. A II-ik kerületben Tudor-utcza 5. sz. a, fekvő ház Strohoffer Istvánné szül. Máttyus Klotildról 8000 forint vételárban Müller Gyulánéra.

8. A III-ik keröletben Lajos-utcza 131. sz. a. fekvő ház fele része Ratzenbeck Antalról 8000 frt vételárban Ratzenbeck Antalnéra.

9. Az I. ker. Küérberek dülőben 9525. hrszám alatt fekvő 1200 □-öl területü szántó 1/3-ad része Herzog-Józsefről 100 frt vételárban özvegy Gschöpf Jakabnéra.

10. A II. ker. Corvin-tér 4. számu ház fele része Biscara Endréről ajándékozás jogczimén és 13700 frt értékben nejére szül. Saelke Szidoniára.

11. A II-ik kerületben a Kuruczleo dülőben 6373. 6374. 6275. és 6873. 6374. 6375 hrszámok alatt felvett összesen 1200 □-öl területü telk k és az azokon levő nyaralók Darbay Györgyről 18000 frt vételárban Biscara Endrére és nejére.

Különfélék.

— **Szegény Balázs Sándor.** Nem elég, hogy életében üldözték és bántották még haló földje porában sem hagynak neki békét. Joggal szerzett babérait tépik. Lapunk egy barátja beküldötte a Strike szinlapját, a melyen egy megbotránkoztató mulasztás van. Ezt a darabot nem Szigligeti Ede, de Szigligeti Ede és Balázs Sándor irták s a legtöbb alak közöttük Lajtosé Balázs Sándoré. Az ő ragyogó humora vonul keresztül az egész darabon, az ő ötletei szikráznak. Meg kell rónunk a nemzeti szinház igazgatóságát, hogy a szinlapról kifelejtette a másik szerző Balázs Sándor nevét, ha az élőt nem kegyelték tiszteljék legalább a halott jogait.

— **Lóvaspálya a délivaspályáig.** Mint biztos forrásból értesülünk a lóvaspálya igazgatóság már is intézkedett, hogy a krisztina-körut-délivaspálya ágvonal üzembe helyeztessék. Egyedüli akadály még, hogy a sinek a kanyarulatoknál átalakittassanak. Mihelyt ez megtörténik — a mi legfeljebb két heti időt fog igénybe venni — a budaiak régi óhaja teljesedésbe megy, és ugy Pestről, mint a budai lánczhidfőtől rendes közlekedés lesz a délivaspálya indoházáig. Felkérjük tehát az államvasutak jobbparti üzletvezetőségét, sziveskedjék e csekély akadályt mielőbb elháritani, hogy a lóvaspálya igazgatóság által kért kanyarulat átalakitások mielőbb eszközöltessenek.

— **Budáért.** A budai érdekek előmozditását czélzó nagy bizottságának épitészeti albizottsága egyik ülésében Lakner János úr inditványára azt a határozatot hozta, hogy az egyetemeknek a vérmezőn — esetleg a krisztinaváros kivülebb eső részén leendő elhelyezése ügyében a kormány elnök és a vallásügyi miniszter urakhoz küldöttség menjen, hogy őket ennek az általános óhajnak támogatására felkérjem. Egyuttal felkérte dr, Toldy László urat, a bizottság előadóját az átnyujtandó memorandum szerkesztésére. Toldy László úr kitünő tollából eredő memorandum egy részét. melyet a küldöttség dr. Falk Miksa képviselő úr vezetése alatt már a legközelebbi napokban fog átnyujtani — közöljük. Reményljük, hogy nemcsak a budai érdekeket szivükön viselő olvasóinknak, hanem az ország összes lakosainak szerzünk vele örömet. Mert valóban áldás volna hazánkra nézve, hogy ha egyetemeinket az annyira egészséges hegyvidékes budai oldalon helyeznék el.

— **Közgyülés.** A budai könyvtár-egyesület 1895. évi márczius 25-én (hétfőn) délután 5 órakor a II. ker. Toldy Ferencz-utczai iskola torna-termében IV. rendes évi közgyülését tartja.

— **A lóvasut átalakitása.** Az I-ső ker. polgári kör ügyvivő alelnöke Dr. Kassics Péter a lóvasut átalakitásának kérdését tanulmányozta és ennek eredményét a kör emlékirat alakjában Kassics Péter és dr. Kovács Pál aláirásával az összes napi lapoknak s a fővárosi törvényhatósági tagoknak megküldötte. A sajtó elismerő megjegyzésekkel ismertette a nagy tájékozottságra való emlékiratot, melynek lényege az, hogy a lóüzemü vaspálya hálózat átalakitása csakis az engedély idő meghosszabitása nélkül engedélyezhető. Az emlékirat az intéző körökben már is nagy feltünést kelltett.

— **József napja az árvaházakban.** A városmajor-utczában levő Mayer árvaház igazgatóját, Somlyay József és a Clotild szeretetház igazgatóját, Magyar Józsefet névnapjuk alkalmából növendékei ovácziókban részesitették. Mindkét helyen egy nagyobb fiu üdvözölte szeretett igazgatójukat s valamennyien egyik felügyelő tanitó vezetése alatt énekeltek egy-egy alkalmi üdvözlő dalt.

— **Halvacsora az Istenhegyen,** Kedélyes halvacsorát tartottak az Istenhegy törzslakói, f. é. márcz. hó 16-án, Szerényi Béla vendéglős úrnak helyiségeiben. Az igen jól rendezett, mintegy 50—60 teritékü vacsora után táncz volt.

— **Mulatságok.** A déli vasut tisztviselői egy szép jelemesestélyt rendeztek. A jelmezek izlésesen voltak kiállitva és sok ötletről tettek tanubizonyságot. A megjelent előkelő közönség jól mulatott és kedves emlékkel távozott a feledhetetlen bálról. — A kelenföldi távirászok bálja is számot tesz a mulatságok történetében. Szép közönség, kitartó jó kedv. Mi kellene egyéb a bál sikeréhez?

— **Márczius 15.** A tabáni „Barátság“ asztaltársaság magyaros zamattal és lelkesedéssel ülte meg a szabadság ünnepét özv. Petz Nándorné vendéglőjében. Fábián Gyula elnök nyitotta meg hazafias beszéddel, a mi

nagy hatást keltett. Erre leleplezte szünni nem akaró éljen közben Kossuth Lajos arczképét. Bakos Sándor és Kiss István beszédei nagy tetszést arattak.

— **Vacsora Márkus József tiszteletére.** Pénteken estve a polgári lövészegylet helyiségeit 350 főből álló diszes és előkelő közönség töltötte meg. A közélet számos kitünősége jelent meg, hogy ünnepeljék a székes főváros szeretett alpolgármesterét uj állásában. Márkus József minden megjelentnek jól talált fényképével kedveskedett. A pezsgővel bőven ellátott vacsorán a pohárköszöntők sorát Szávoszt Alfonz nyitotta meg, az uj főlövészmestert éltette. Márkus József egy mindvégig nagy tetszésben részesülő pohárköszöntőt mondott. Kollár Lajos Gerlóczyt éltette szép köszöntőben. Gerlóczy után Tabody emelt poharat. Hatásos volt Del Medico pohárköszöntője, ki a budai közlekedési viszonyok javitása reményében poharát a tanács tagjaira emelte. Darányi az uj lövészmester egészségéért ivott. Dr. Aczél Károly talpraesett beszédben Szabó M. Ferenczet, a kör derék és tapintatos gazdáját éltette.

— **A budai kereskedő ifjak társasága** ünnepies estére gyült össze Petz Agoston vendéglőjében. A nap jelentőségét Holländer Samu elnök méltatá és sikerült beszédében hazafiságra intette az asztaltársaságot. Mihalusz János szavalta el tüzzel a Talpra magyart, mit állva hallgattak végig. Milley Károly titkár Kossuth Lajos halálára és „Ha a világ felfordul“ czimü szép versét perczekig éljenezték.

— **Az omnibusz-telep istállója.** Egy levelet kaptunk, mely nem éppen udvarias véggel azt akarja bizonyitani, hogy a ló istálló nem ártalmas az egészségre. Ezzel szemben az érdekeltség is beküldötte 22 aláirással ellátott és a közmunkatanácshoz beadott kérvényét, melyben higgadtan van bizonyitva. hogy az omnibus-telep istállója a közegészségügyre ártalmas. Ezt az ügyet bővebben fogjuk jövő számunkban tárgyalni.

— **Budapest müvelődés története.** Buzás István tanár és Toldy László főlevéltárnok Budapest székes-főváros történetét akarjuk kiadni a millenniumra. E czélra 10 ezer frtot kérnek a tanácstól. A szerkesztők kérése olyan, hogy annak teljesitését a főváros méltósága követeli.

— **Hangverseny.** A budapesti iparossegédek budai osztálya dicséretre méltó buzgalommal képezi magát és vesz részt a szellemi élvezetekből. Márczius 17-én sikerült hangversenyt rendezett. A hangverseny előtt Baumgarten Alajos tanát olvasott fel a planétákról. Verebi Angyalka urhölgy czimbalmon kisérte Karnik Ferencz énekét, Koczián Gyula Vajda János költeményét szavalta (lám ni, Kiss Józsefen kivül is van poéta t. tanár urak). Ifju Mihina Péter „Paraszt becsület“ czimü monologot irt és adott elő hatással.

*

— **„Szt. Lukács-fürdő-részvénytársaság Budapesten. Téli kura** a kényelemmel és pompával berendezett isszapfürdőben, mely a szállodákkal egy épületet képez. **Uj!** Gyógykezelés zuhanynyal Douche massage). Prospektust küld az igazgatóság, Budapesten.

— **Ajánljuk** a Kubinszky György-féle szabályozható gyermekfülleszoritó kötszert mely a fülnek szép formát ád. Használati utasitás. Ez a fülleszoritó kötszer a gyermek lefekvése előtt lesz alkalmazva olykép, hogy a füllemezek a fülkagylókra helyeztetnek s a szabályozó gummitartók meghuzása illetve megeresztése által azok kellőkép leszorittatnak. Kapható Kubinszky György cs. és kir. szab. gyermekfülleszoritó és bajuszkötő készitőnél Budapest, I. ker. Krisztinatér.

— **Ajánlat.** Szentiványi Gyula mükertész elvállal tavaszi, nyári és őszi kerti munkálatokat és azok további gondozását. Készit sétányok, villa és házi kertek berendezéséhez izléses terveket angol vagy franczia módszer szerint a legjutányosabb árban. Eddigi működéséről kitünő bizonyitványokkal szolgal. Lakik: Budapest, I. Orbánhegy 7453.

Közgyülések.

— **Az I—III. kerületi vendéglősök közgyülése.** Ez a tekintélyes ipartársulat f. hó 22-én tartotta rendes évi közgyülését az ügybuzgó Barabás József elnöklésével. Elnök megnyitja a gyülést és üdvözli a tagokat. Ezután Ruttner József a társaság derék jegyzője olvasta fel a helyesléssel fogadott évi jelentést, mely szerint ugy a kézpénz mint a leltári vagyon szaporodott. Az ellenőrző-bizottság előterjesztése után a felmentvényt megadták. (A zárszámadást jövő számunkban közöljük.) Hodossy Sándor inditványára az elnökségnek és a választmánynak jegyzőkönyvi köszönetet szavaztak. Tárgyalásra került Lerner Mihály inditványa, hogy a szódavizgyárosok árfelemelése ellenében 5000 drb 10 frtos részvényekkel szódagyárat alakitsanak. Barabás elnök szerint a gyár felesleges lenne, mert a szódavizgyárosok kartelje 2 hó alatt feloszlik. Petz Károly alelnök azt inditványozta, hogy lépjenek a szódaviz gyárosokkal érintkezésbe a méltányos árak miatt. Lerner inditványát szavazattöbbséggel szükebb körü bizottságnak adták ki. Ezután Barabás József és a tisztikar s a választmány lemondott, jegyzőkönyvi köszönetet kapott a jegyző és megejtették a szavazást. Az elnökséget: Barabás Józsefet elnökké, Petz Károlyt és ifj. Haszmann Józsefet egyhangu lelkesedéssel választották meg. (A választmány névsorát jövő számunkban közöljük.) Elnök a tagoknak melegen ajánlotta a korcsmárosok érdekeiért s Budáért küzdő lapunkat, a „Buda és Vidékét“.

— **A Ganz-gyár közgyülése.** A nagy tekintélyü és Budára nézve minden tekintetben áldásos Ganz-gyár közgyülését április 6-án tartja.

— **Meghivó.** A „Mária Dorothea-Egyesület“ 1895. márczius 31-én, vasárnap délelőtt 11 órakor Budapesten, a lipót-utczai uj városház társalgó termében tartja meg X-ik rendes évi közgyülését, melyre az egyesület tagjait és az ügybarátokat sztelettel meghivjuk. Az egyesület nevében: Gróf Csáky Albinné, elnök. Radnai Jenőné, titkár.

— **A Magyar Asphalt** részvénytársaság Dr. Országh Sándor elnöklete alatt f. hó 17-én megtartott közgyülése az igazgatóság javaslatai értelmében elhatározta, hogy a 216,029 frt 21 krnyi nyereségből a tartalékok dotálása után, — mi által ezeknek összege 815,839 frt 24 krra emelkedik, — részvényenkint 16 frtot (16 százalék) osztalékot fizet, mely márczius 18-tól kezdve felvehető. Az igazgatóság jelentése a társulat jövője iránt a legjobb reményeket táplálja, mert ugy az ezredéves kiállitás mint a vidéki városok állandó fejlődése évről-évre növekedő munkakört helyez kilátásba. Felemliti továbbá, hogy az asphalt és szénbányákhoz vezető vasut kiépitése már legközelebb a megvalósulás stádiumába fog lépni, a mi szintén kedvező hatással lesz a társulat üzemének fejlődésére. A közgyülés az igazgatóság jelentését tudomásul vette és annak valamint a felügyelő bizottságnak a felmentvényt megadta. Löwenstein részvényes ur az igazgatóságnak valamint a tisztviselő karnak jegyzőkönyvi köszönetet kér szavazni. Héder Sándor ügyvivő igazgató valóságos igazgatóvá választatott, és neki fáradhatatlan szorgalmáért és szakavatott feláldozó müködéséért szintén jegyzőkönyvi köszönet nyilvánitatott.

— **A „Kisbirtokosok országos földhitelintézete“** f. hó 17-én tartotta rendes közgyülését saját helyiségében. Bittó István elnök és Szokoly Gyula alelnök betegség által gátolva lévén a megjelenésben, Péchy Tamás igazgatósági tag foglalta el az elnöki széket s üdvözölve a szép számmal megjelent alapitó tagokat, bemutatta a kormány képviselőit s a jegyzőkönyv vezetésével dr. Imrédy Kálmán igazgató-helyettest bizta meg. A jelentésből, mely ezután felolvastatott, kiderül, hogy a mult évben 2676 félnek 3 360,650 frt kölcsön engedélyeztetett és 1388 félnek 3.043,550 frt fizettetett ki, a melyből egy tekintélyes rész ezuttal is nagyobb birtoktestek parczellázásánál nyujtott kölcsönökre és telepitésekre esik. Az intézet fennállása óta összesen 14.410 félnek 20.542,250 frt kölcsönt fizetett ki. A kölcsönök átlagos összege 1425 frt 55 kr. A közgyülés a jelentést jóváhagyó tudomásul vette, 178,595 forint 73 kr. tiszta jövedelem felosztása iránti javaslatait elfogadta, a felmentvényt ugy az igazgatóságnak, mint a felügyelő bizottságnak megadta s a sorrend szerint kilépett három igazgatósági tagot, valamint a felügyelő bizottság eddigi tagjait is ujból megválasztotta.

— **A „Danubius“ magyar ható- és gépgyár részv. társ.** Tolnay Lajos elnöklése alatt f hó 16-án tartotta IV-ik rendes közgyülését, melyen 36 részvényes 3175 részvénynyel vett részt. Az igazgatósági jelentés kiemeli, hogy az áruforgalom az előző évvel szemben egy negyed millió forinttal emelkedett, daczára a Romániában kitört válságnak, melynek utóhatása a hajómegrendeléseknél jelentékeny csökkenést idézett elő. A részvénytőkének 500.000 frttal való felemelése foganatositva lett s a kibocsátott 5000 darab részvényből 4919 darabra lett az elővételi jog gyakorolva. Az 1894. évi mérleg 118.077 frt 94 kr. bruttó nyereséggel zárul, a gépek és épületek értékéből 27.865 forint 60 kr. iratott le. A tartalékalaphoz 4510 frt 62 kr. csatoltatott, 10.825 frt 48 kr. az igazgatóság javadalmazására fordittatott. A fenmaradó 74.876 frt 24 krhoz hozzászámitva az 1893-iki áthozatot 12.543 frt 2 krral, összesen 87.420 frt 6 kr. áll rendelkezésre. A közgyülés a jelentést tetszéssel tudomásul vette s az igazgatóság előterjesztéseit elfogadta, mely szerint 70.000 frt (7 százalék) az 1894. évi szelvény beváltására, 10.000 frt a tartalékalap rendkivüli emelésére fordittatik, 7420 frt 6 kr. pedig uj számlára vitetik át. Az ezután megejtett választásoknál egyhangulag Baumgarten Henrik, Neményi Ambrus és Weisz Manfréd ismét, Epperlein Oszkár pedig ujonnan az igazgató-tanácsba, Mérő János, Reichart N. János, Heltai Ferencz dr. és Rothkugel Arnold urak a felügyelő bizottságba megválasztattak. Az 1894. évi szelvény márczius 18-tól a magyar ipar- és kereskedelmi bank-részvénytársaság pénztáránál beváltatik.

— **A pesti magyar kereskedelmi bank** f. hó 18-án este tartotta 53-ik évi rendes közgyülését Kohner Zsigmond elnöklete alatt. Elnök üdvözölve a szép számmal megjelent részvényeseket, konstatálta annak határozatképességét. Az igazgatósági jelentést, melyet már ismertettünk, felolvasottnak vették. Az évi jelentés kiemeli, hogy az üzlet minden ágában folytonos emelkedés észlelhető. Az évi mérleg a 836,948 frt 62 kr. üzleti levonások után 2.219,256 frt 63 kr. tiszta nyereséggel zárodik, a mult évről áthozott 318,026 forint 75 krral. Ez a nyereség a legnagyobb, amelyet a bank 53 éves fennállása óta elért. A kimutatott tiszta nyereség felosztására nézve az igazgatóság azt inditványozta a közgyülésnek, hogy ebből az összegből 462.000 frt a rendkivüli tartalékalap emelésére fordittassék, miáltal ez 7,300.000 frtra emelkedik, ami a felemelt részvénytőke 58·4 százalékának, vagyis minden 500 frt névértékü részvény után 292 frtnak felel meg. Ebből levonandó az igazgatóság jutalékául 168.147 frt 57 kr. a hivatalnokok részére 38.024 frt. 60 kr., nyugdijalapra 19.012 frt 30 kr., a felügyelő bizottságnak 10.000 frt a kereskedelmi akadémia javadalmazására 400 frt, marad a közgyülés rendelkezésére 1,983.672 frt 16 kr. Ebből 1,200.000 frt osztalékul fizettetik ki, részvényenként 60 frt, a tartalékalap gyarapitására 462,000 frt, mig a fennmaradt 321,672 frt 16 kr. uj számlára vitetik át. A jelentés meleg szavakban emlékezik meg Machlup Adolf igazgatósági tag elhunytáról és érdemei elismeréseül emlékét jegyzőkönyvben örökitik meg. A jelentéshez Fodor Kálmán dr. szólott kevesli a 60 frt osztalékot, kéri, hogy a közgyülés határozza el a nagyobb osztalék kifizetését. Lánczy Leó válaszában kifejti, hogy az igazgatóságot sohasem a pillanatnyi siker elérése hanem az vezette, hogy az intézetet megszilárditsa. Volt alkalom több izben utalni arra, hogy az üzletpolitikában voltak más tekintetek, amelyek között is a részvényesek az árfolyamkülönbözetben mégis megkapták tőkéjük gyümölcsét. Az igazgatóság megfontolta azt, hogy 60 frt osztalékot állapit meg; ezuttal két és fél millióval nagyobb tőkét kell kamatoztatni s az osztalékot azért 60 frtban megállapitani, nehogy

az idei eredményben visszaesés mutatkozzék. Az igazgatóság dicsérete, ha minél nagyobb osztalékot adhat s hiszi, hogy jövőre az magasabb is lesz, melyet azután az igazgatóság állandósitani fog. Kéri a felvilágositást tudomásul venni. A közgyülés a jelentést helyeslőleg tudomásul vette, az igazgatóság indítványait egyhangulag elfogadta és a felmentvényt ugy az igazgatóságnak, mint a felügyelő bizottságnak megadta és Ullmann Sándor dr. részvényes inditványára jegyzőkönyvi köszönetet szavaztak Lánczy Leó vezérigazgatónak, az igazgatóságnak és a felügyelő bizottságnak. Ezután Lánczy Leó vezérigazgató előterjeszti a napirendre kitüzött alapszabálymódositásokat, melyek a bank tartamára és belszervezetére vonatkoznak, mit a közgyülés el is fogadott. Végül a választásokat ejtették meg. Egyhangulag beválasztattak az igazgatóságba: Ráth Károly, Schweiger Márton és Fellner Henrik (uj). A felügyelőbizottság tagjai lettek: Blau Adol, Gajáry Odön, Gilming Ferencz és Rust Bernát.

— **A Szent Lukács-fürdő részv. társ.** f. hó 21-én tartotta rendes évi közgyülését Rupp Zsigmond kir. tanácsos elnöksége alatt. Az igazgatóság jelentette, hogy a befolyt 1894. évben az uj épitkezések teljesen befejeztettek, és használatba vétettek, minthogy azonban az uj épületek megnyitása csak az év vége felé történt, jövedelmezőségük ezen mérlegben még nem nyer kifejezést. Az uj befektetések összes költségei 300,000 frt, melyhez a volt tulajdonosok 170,000 frttal hozzájárultak. A jelentés-ből kitünik, hogy a Szt. Lukács-fürdő egész területe jelenleg 8000 □-öl s ebből mintegy 2000 □-öl van fürdőkkel és szállodákkal beépitve. A lefolyt évben 409596 fürdőjegy adatott el, az előző évi 370570 szemben. A gyógykezelt fürdővendégek száma 6000-re tehető. Az 1894. évi üzleti eredmény az összes kiadások, adók és értékleirások levonása után 77002 frint 37 kr tiszta nyereség, melynek felosztása iránt az igazgatóság inditványozza, hogy a 10000 darab részvény után fizetessék 65,000 frt vagy is részvényenkint 6 frt 50 kr. = 6½% osztalékul (az előző évi osztalék 5 frt volt) a tartalékalapba az alapszabályszerü 1.350 frt helyett utaltassék 5000 frt, az igazgatóság jutalékát képezi 2200 frt 24 kr., a fennmaradó 4802 frt 13 kr. uj számlába vitessék át. — Az igazgatóság azon reményének ád kifejezést, hogy a Lukács-fürdő gyógyforrásainak gazdagsága, nagyszabásu fürdőberendezései és évszázadok óta fennálló jó hirneve a vállalat folytonos fejlődését és szép jövőjét biztositják. A közgyülés az igazgatóság jelentését és inditványatt egyhangulag elfogadta, a kiváló szakszerü vezetéséit jegyvőkönyvileg köszönetet szavazott és ugy az igazgatóságnak valamint a felügyelőbizottságnak a felmentvényt megadta. Az ezután következő választásoknál a felügyelő bizottság ujra megválasztatott és az orvosi szaktanácsba Korányi Frigyes dr. egyetemi tanár, főrendiházi tag, Kétli Károly dr. egyetemi tanár, a magy. kir. orvosegyesület elnöke és Réczey Imre drt egyetemi tanár a magy. kir. orvosegyesület alelnöke, szintén ujból megválasztattak.

— **Az első magyar szállitási vállalat részvény-társaság** f. hó 16-án saját helyiségében Kigyó-u 1. sz. a. tartotta rendes évi közgyülését. Az évi mérleg 49,210 frt tiszta nyereséget tüntet ki, ebből levonva az alapszabályszerü összegeket, a többi az 1894. évi részvény-szelvények után márczius 18-ától kezdve részvényenként 23 frttal az az (11½%) váltatnak be. A közgyülés az igazgatóságnak valamint a felügyelő-bizottságnak a felmentvényt megadta. E sikerdus eredmény Remetei Szebasztián Jenő vezérigazgató úrnak köszönhető.

— **Osszejövetelek.** A „Budapesti I., II. és III. kerületi szállodások, vendéglősök, bor- és sörmérők ipartársulatá"-nak tagjai társas összejövetelüket 1895. márczius 27-én Friesz József (IX. Tüzoltó-utcza 18) tartják. — A z I. ker. nemzeti asztaltársaság 1895. márczius 26-án Gergye Sándor „Erzsébetlak" vendéglőjében gyülekezik.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:
Mindszenti Erdélyi Gyula.

Vendéglő „Mekka városához".

Van szerencsém a t. cz. közönséggel tudatni, hogy **Fehérvári út 10420. sz. a.** (a **Záborszky János**-féle telken, a sósfürdő közelében) vendéglőt nyitottam, mely a legujabb kor igényeinek megfelelően minden kényelemmel el van látva.

Kirándulóknak kellemes üdülő hely.

Minden időben meleg és hideg ételek.

Saját termésü borok. Csapolt és üvegsör.

Tisztelettel
SCHMIEDT KÁROLY
vendéglős.

Ruszwurm Vilmos

Müller A. özv. utóda

czukrászata

alapittatott 1872.

BUDAPEST, VÁR.

Lakodalmi diszebédek és vacsorák rendezése legpontosabban teljesittetnek

Vendéglő átvétel.

Tisztelettel van szerencsém tudatni a nagyérdemü közönséggel, hogy **Budán I. ker. Attila-utcza 61. sz. a.** levő arany szarvashoz czimzett vendéglőt Némethy Mátyás úrtól átvettem és azt a n. é. közönség és tisztelt törzsvendégek megelégedésére tovább fogom vezetni. Jó saját termésü boraimat és naponta friss csapolásu első magyar részvény serfőzdi sört fogok mérni valamint jó ételekkel és italokkal szolgálni lesz főtörekvésem.

Minél számosabb látogatást kérek jutányos árak és jó kiszolgálatról kellőleg gondoskodom.

Tisztelettel
NEUBAUER MÁTYÁS
vendéglős.
I. k. Attila-utcza 61. sz. a. az Arany szarvashoz.

Cs. és kir. szab. Multograf

irássokszorositó készitmény.

Nélkülözhetlen hivatalok, intézetek, gazdasági irodák és kereskedők használatára.

Legolcsóbb és legjobb!

Csinos, tartós, tolósfedelü fa-tartályokba öntve az anyag nagysága és árai:

Szél e:	18,	24,	36,	50)	centiméterek-
Hossza:	24,	36,	45,	60)	ben,

Ára: 1.80, 3.50, 4.80, 6.50 darabonként.
Tartály nélkül (feltöltésre) az anyag kilója 1.80 kr.
Sokszorositó tenta (fekete vagy kék) üvegje —.40 kr.
Mosó-cseppek üvegje 15 kr.

Legalább 100 tiszta levonatot ad.

Megrendelhető postai utánvéttellel TAKÁCS D. E.
»Multograf«-gyárosnál, Kalocsán (Pestm.)

Szávoszt Alphons czég

konyhakerti és virágmag

készleteit 15% leengedéssel kiárulom

Szávoszt Emil

Budapest, IV., Mária Valéria-utcza 4.,

hol **arankamentes lóhere** és **luczerna**, valódi **puedlinburgi répa** és **külföldi fűmagvak** legjobb minőségben olcsón kaphatók.

Kereskedelmi és mükertészet.

Legjobban és legválasztékosabban berendezve.

Izléses bokréták minden alkalomra.

Sirkoszorak. — Sirok kiültetése növényekkel és virágokkal.

Kert átalakitások, berendezések és gondozás jutányosan rendelhetők. Gróf Karácsonyi Jenő ur ő méltóságának hosszas idön volt főkertésze

Schmidberger Rezsőnél

Budapest, I. kerület, Márvány-utcza 26. szám.

Vendéglő az „Alagutthoz".

Minden vasár- és ünnepnap hangverseny Kutschera zongora-művész közreműködésével.

Jó italok és izletes ételekről, valamint előzékeny kiszolgálásról gondoskodva van.

Éjjeli szállásra szobák!

Számos látogatást kér
Schlaucher Ferencz,
vendéglős.
Krisztinaváros, az Alagutnál.

MATTONI-FELE
GIESSHÜBLER
legtisztább égvényes savanyukút

BANK ÉS VÁLTÓ-ÜZLET

Beimel Lajos fiókja

TELEFON! II., fő-utcza 6. sz. TELEFON!

Értékpapirok, arany és ezüst pénznemüek vétele és eladása.

Előleg mindennemü értékpapirra.

Tőzsdemegbizásokat előnyösen eszközlünk.

1 db 4%-os tisza-szegedi sorsj. igérvénnyel Huzás április hó 1-én. Főnyeremény 200.000 korona ára **3** frt.
1 db 3%-os Magyar Jelzálog sorsj-igérvény Huzás április hó 25-én. Főnyeremény 100.000 korona ára **2** frt.
1 db magy. jótékonyczélu államsorsjegygyel Huzás junius 26-án. Főny. 100 000 korona.
Mind a 3 együttvéve csak 6 frt 25 kr. Teljes utánvéttel semmit nem küldünk.

Van szerencsém a t. cz. közönség becses figyelmébe ajánlani a

krisztinavárosi

CASINO-SÖRCSARNOKOT,

mely a legujabb kor igényeinek megfelelően, kényelemmel és fényesen van berendezve.

Külön szobák, továbbá bál és hangversenyek tartására termek ugy az emeleten, mint földszinten rendelkezésre állanak.

Ma zene!

BARABÁS JÓZSEF.

Kősziklából fakadó kristálytiszta

VÉGHLESI

„Vera"-forrás.

Hazánk igen kedvelt szénsavdús savanyúvize

Hathatós szer az emésztési zavaroknál.

Borral vegyítve kellemes savanykás izű üditő és tiszta italt képez.

A bort nem festi,

a miért a nagyérdemü közönség **fröccs** gyanánt nagyon kedveli s e végből a vendéglős urak igen felkarolták.

Legujabb orvosi bizonylatok a VERRA-FORRÁS-ról:

A véghlesi **Vera**-forrás vizét úgy a vezetésem alatt álló m. kir. egyetemi belgyógyászati kórodán, valamint a magán-gyakorlatban, évek során át ésfolyvást növekedő kiterjedésben, sikerrel használom **a légzőszervek, gyomor, ivarszervek és hólyagnak heveny és idült hurutos megbetegedésénél, sápkór és vérszegénység** eseteiben, ugyszintén **Brightkóros szivbetegek és diabetikus** betegeknél.

Ezen viznek teljes tisztasága, kitünő kezelése, szerencsés vegyi alkata és **sziklatalajból** való eredése teszik, hogy ez teljesen **fertőzetmentes**, egészséges italt képez, a mely kiválóan ajánlható ott, hol a **cholera, tiphus** és más az ivóviz által terjedő fertőzeti betegségek uralkodnak.

Budapesten, 1893. márczius hó 1-én.

Dr. Korányi Frigyes,
a főrendiház tagja, kir. tanácsos, egyet. tanár, az Orsz. közegészségügyi tanács elnöke stb.

A véghlesi **Vera-forrás** vizét, úgy a nyilvános gyermekgyógyintézetemben, mint a magán-gyakorlatban: az **emésztési és légzési szervek**, nemkülönben a **vizelési bántalmak**, ugyszintén az **angolkór** és **vérszegénységben** szenvedő gyermekeknél évek óta sikerrel használom. Általában a gyermekek e vizet szivesen iszszák, s minthogy az anyagcserét élénkiti, s igy a **szervezetet erősiti**, azt nemcsak beteg, de egészséges gyermekeknek és amennyiben, mint tisztán **forrásviz a trachyt-sziklából** nyeretik, tiszta ivóviz hiányában, vagy járvány alatt rendes használatra különösen ajánlom.

Budapesten, 1893. márczius hó 25-én.

Dr. Kövér Kálmán,
gyermek-gyógyász.

Kapható minden gyógyszertárban, fűszerkereskedés és vendéglőben.

Főraktár: **VII. Erzsébet-körút 56.**

GANZ és TÁRSA

vasöntőde és gépgyár-részvény-társ. Budapesten.

Gáz- és Petroleum-motorok álló vagy fekvő, egy vagy két hengerrel.

Készit:

A) gépeket és épitési munkákat, teljes malomberendezéseket, vasutt kocsikat és vasuti fölszereléseket, transmissiókat.

Speczialitásai

B) **kéregöntvény** vasuti kerekek, váltók, zuzóművek, hengerek-és ágyúgolyókhoz.

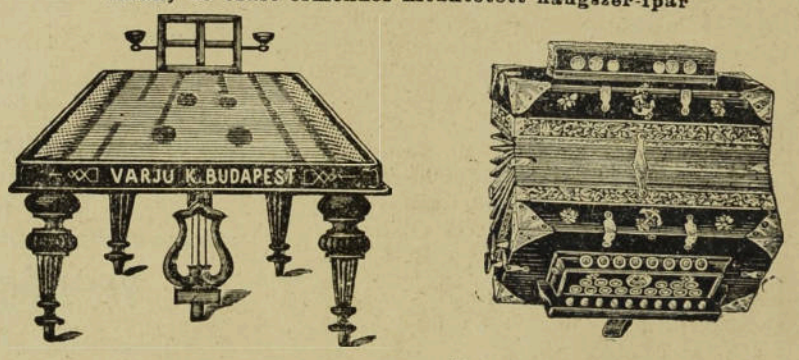
Hengerszékek kéregöntetü hengerekkel mind a magas malmászathoz, mind pedig a parasztra őrléshez s **egész malomberendezések.**

Facsiszoláshoz, papir- és czelluloza-gyártáshoz való gépek. Vizikereket nagy sikerrel pótló **turbinák.**

Villamos világitás nagy távolságra is a motortól.

Zsilipek, csővezetékek, frictiós kapcsolások, rotatiós dynamométerek. Aczélöntés.

Arany és ezüst érmekkel kitüntetett hangszer-ipar

VARJU KÁROLY

császár és királyi szabadalmazott hangszer-ipar.

Budapest, VIII., Kerepesi-út 47. sz.

Ajánlja saját gyártmányú hangszereit, különösen erős, tiszta **csengő hangú czimbalmait** jótállás mellett; továbbá **harmonika, hegedű, fuvola** és egyébb hangszer nálam 15%-kal olcsóbb, mint bárhol. — Most jelent meg a magyar **harmonika iskola**, az egy soros harmonikához 32 válogatott legszebb dallal, melynek segélyével fél óra alatt megtanulhat a harmonikákon játszani, ára 90 kr., mely összeg beküldése mellett bérmentve küldi meg a kiadó, **Varju Károly.**

Képes nagy árjegyzék ingyen küldetik.

RÖVID- ÉS SZÖVÖTT ÁRUK

KÉZI MUNKÁHOZ TARTOZÓ CZIKKEK

ALBINI LAJOS

ezelőtt

Reinl József

II, ker., Fő-utcza 40. szám alatt.

Bátorkodom a nagyérdemü hölgyeknek tudtára adni, hogy egy **elsőrangu franczia** czégtől, a közelgő tavaszi idényhez a **legujabb** arczfátyolok megérkeztek. Minek után ezek mint szinre s kivitelre nézve valóban **különlegességek,** ugy kérném azoknak megtekintése végett, becses látogatásával megtisztelni.

Továbbá ajánlom raktáramat kész férfi-fehérnemüekben kizárólag saját készitményeimet. Divatos nyakkendők, gallérok, kézelők, ingmellek, sima és szegélyes és jó minőségü nadrágtartók. Végre nagy választék szövött árukban.

MINDENNEMÜ SZABÓ KELLÉK

VÁSZON, KANAVÁSZ ÉS CHIFFON

Hirdetések

a

BUDA ÉS VIDÉKE

részére felvétetnek

a kiadóhivatalban

Alkotás-u. 12/a. Szőke-ház.

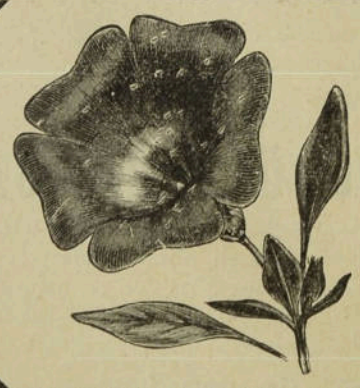
Lövenstein Antal

cs. és kir. ndv. sütőmester

fióküzlete: II. fő-utcza 5. sz.

— Liszt, tej, tejszin és vaj. —

Finom- és pék-sütemény a nap minden órájában frissen hapható.

NÖTHLING VILMOS

magkereskedésében

Budapest, Kálvin-tér 9-ik sz. alatt

szerezhetők be a legkitünőbb és legmegbizhatóbb gazdasági-, kerti-vetemény- és virágmagvak.

Jencs Vilmos

„Szent-János"-hoz czimzett gyógyszertára
II. ker. Széna-tér.

Az idei idény beáltával ajánlja friss töltésü és minden fajtáju gyógy- és üditő ásványvizeket nagybani árak mellett.

Kaphatók az összes bel- és külföldi gyógyszerészeti különlegességek.

Mindenféle sebészeti eszközök.

Gyógy-serum.

Nemkülönben ajánlja a világhirü Pries y Ca-féle spanyol gyógyborokat valamint az általánosan elösmert és általa készitett Chinavas borát, üvegje 1/1 2 frt 50, 1/2 1 frt 50 kr. árakban.

Valamint saját készitésü és kitünőnek bizonyult lábizzadás elleni porát, 1 doboz ára 50 kr.

Nyomatott Heisler J. kő- és könyvnyomdájában. Budapest, II. Várker.rakpart 1. sz. (Kluseman-féle ház.)

Budapest, 1895. IV. évfolyam 13. sz. Vasárnap, március 31.

BUDA ÉS VIDÉKE

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI ÉS TÁRSADALMI HETILAP

Az I. kerületi polgári kör,

II. ker. polgári kör, a krisztinavárosi vöröskereszt-egylet és a budai kereskedő-társulat stb. közlönye.

KIADÓ-HIVATAL,
hol előfizetni lehet és hirdetések felvétetnek;
I. ker. Alkotás-utcza 12/a. Szőke-ház.

Megjelenik minden vasárnap.
Előfizetési árak: Egész évre 12 korona, félévre 6 korona, évnegyedre 3 korona. Egyes szám ára 24 fillér.

SZERKESZTŐSÉG,
I. ker., Alkotás-utcza 12/a. Szőke-ház.
kéziratokat és közleményeket ide kérjük küldeni.

Olvasóinkhoz.

Egyleteknek különösen ajánlatos az előfizetés, mert a *nyilvánosságnak* lapunk utján beszámolhatnak s az érdeklődést jobban felkelthetik.

Egész éves előfizetőinknek akár czégek akár magánosok, egy dijtalan kis hirdetéshez joga van.

Községek a község terhére fizethetnek elő s ezt a megyei hatóság nem kifogásolja.

A jövő évnegyedben különös sulyt fektetünk a Buda és vidéke közhasznu intézeteinek ismertetésére és azok életének közlésére, hogy lapunk mindenkire nézve érdekes legyen, s Buda és vidéke érdekeiért az *egész ország érdeklődjék s azt megértse* annak emelését segélyezze.

Előfizetőink minden megbizásában eljárunk, kérdéseikre megfelelünk.

Márczius hónap folyamán *egy érdekes regényt* kezdünk . . .

Különös sulyt fektetünk a magyarosodás és a magyar szellem terjesztésére. E téren folytatott *küzdelmeinket az országos magyar egyesület azzal ismerte el, hogy tayjainak legmelegebben ajánlott és azokat felhivta lapunk terjesztésére.*

A menynyire terünk engedi a *művészet, irodalom* és *társadalomnak* a magyarság ellen elkövetett vétkeit is feltüntetjük, s küzdünk a *magyar zamat* és magyar szellem mellett, megtámadva ennek ellenségeit, szóval lapunk az *igaz magyarság* tehát minden *igaz magyar ember lapja* óhajt lenni. Ez Buda és vidékének csak *hasznot* hajthat.

Meghivunk minden jó hazafit ehez a munkához, melynek czélja az, hogy az a hely és vidéke, hol a magyarok királya székel sokkal szebb legyen mint valaha. Legyen az a tudomány, irodalom és művészet müvelőinek is központja. A fejedelem legerősebb testőrsége a művelődés harczosai lehetnek, kik itt és a vidéken minél nagyobb számban települjenek le.

Ezért küzdött és ezért küzd az a *lap mit én szerkesztek*, a mi lapunk eddig és ezután is!

Erdélyi Gyula.

A „Buda és Vidéke“ előfizetési árai:

Egész évre . . . . 12 korona.
Félévre . . . . . 6 „
Negyedévre . . . 3 „

Kérjük vidéki hátrálékos előfizetőinket az előfizetések beküldésére nehogy a költséges postai megbizással legyünk terhökre. A kik felszollitásunkra az összegeket be nem küldik, azok postai megbizást kaptak.

Kiadóhivatal Budapest, I. Alkotás-utcza 12/a.

Omnibusz-telep Budán.

Már két izben is felszólaltunk az omnibusz vállalat tervezete ellen, a mely telepét, lóistállóit a budai részen a hantos ut mentén akarja felállitani. Magunk részéről elmondtuk azokat az okokat, a melyeknek nyomós sulya kell, hogy részünkre billentse le a mérleget. Most előttünk fekszik az a beadvány, a melyet 22 villa- és háztulajdonos adott be egyikét a közmunkák tanácsához, a másikat a főváros tanácsához. E beadványon kivül dr. Frim gyógyintézeti tulajdonos, valamint a vöröskereszt kórház igazgatósága külön kérvényben fejtették ki azokat az okokat, a melynél fogva semmi körülmények közt meg ne engedtessék az omnibusz vállalatnak, hogy telepét szomszédságukba állitsa fel. Nagyon is hihető, hogy a helyőrség kórházának gondnoksága és a térparancsnokság is megmozgat mindent, hogy ez a tervezet mint tisztán közegészségügybe ütköző kereztül ne menjen. Sőt tudomásunk van arról is, hogy Károly Lajos főherczeg is mint a vöröskereszt protektora latba veti szavát és megfogja akadályozni a telep oda való épitését.

A beadvány következő:

A székes-fővárosnak minden irányban való rohamos fejlődése és kiterjedése elódázhatatlanul szükségessé teszi már ez ugyancsak szép fejlődésnek indult, de nagyon is szük városi belterületre szoritkozott Krisztinaváros természetes fejlődésének megfelelő kibővitését, vagyis a Krisztinaváros tőszomszédságában fekvő Alsó-németvölgy nagyrészének legalább is a tervezett budai nagy körutig („Olasz nőig“) való hozzá kapcsolását és a vámhivatali mozdony-ut elején és Alkotás-ut sarkán levő pénzügyőri őrszemnek kihelyezését.

A természetes és egészséges fejlődést nagymértékben hátrálta a sok (tabáni, nemetvölgyi, és farkasvölgyi) temető, valamint az eddig

„A BUDA és VIDÉKE“ TÁRCZAJA.

A zúgprókátor.

Irta: **Kóródy Péter.**

Nagyapám hires szabómester lévén, a ki nagyon is sokat tartott a mesterségiről, élénken élt elméjében az a közmondás, hogy: „mihelyt szabó, mindjárt báró“ s ez arra inditotta őt, hogy 3 fia közül a legokosabbat, apámat, szintén a szabómesterségre adja. A másik fia, kissé nehéz fejü, mondván, az legyen ügyvéd, a harmadik fia gyenge elméje létére ugy gondolá nem fogja tudni a mindennapi kenyerét sem megkeresni, legyen az ur. S ugyis lett. Az egyik nagybátyám a legügyetlenebb ügyvéd egy vidéki városban, mig a másik, minden kanonokok közt a legtekintélyesebb, ha ugyan a has tekintélyt ad halandó embernek. Apámnak, a szabómesternek, jól jövedelmező mestersége után a telekkönyvi hivatalban lett nagy tekintélye, mert a nevén állott 3 egyemeletes ház a vizivárosban, melyeknek mindegyikére odabigyesztette apám czimerét az épitőmester Halála után azonban én eltávolitottam róluk: jogászember létemre boszantott a rőf, meg az olló. Pedig boldogult atyám, ha ezt tudná, megfordulna a koporsójában s hátha még azt láthatná, hogy a czimer után elusztattam a házakat is, bizonyos vagyok abban, hogy visszafordulna koporsójába az előbbi helyzetbe.

Mint néhai házi úrnak sokszor el-elkalandoznak gondolataim a boldog ifjukorba, a mikor nem gondolnak nemhogy a jövőre, de még a holnapi napra sem, a mikor szórtam a pénzt szőkének-barnának, s ilyenkor fel-felsóhajtok, hogy kár volt nekem elcuholnom ezt a szép életet. Csak legalább önállóságra vergődhettem volna! De mikor kilátásom sincs rá, hogy megszerezhessem az ügyvédi diplomát, mert ha még tizszer vizsgázni mehetnék, tizszer buktatnának el. Pedig nem estem a fejem lágyára, ezt kénytelen elismerni a princzipálisom is, a kinek az irodája hemzseg a felektől. Nincs is Jaj-Budán, akarom mondani prókátor, Ó-Budán a ki dr. Hajdanóczytól, engem, az öreg bojtárját ne irigyelne. Mert abban, hogy az irodája keresetté lett, nekem oroszlán részem van. Az ó-budai polgár (spiszbürger) nálam nélkül a szomszédba se megy (majd minden második házban bormérés van ott) s ellátom őket jó tanácscsal, (a czehet ők fizetik) hogy soha nem az én tanácsomtól mennek a falnak. Egy szóval, a bürgerek közt köztiszteletben állok. Beválasztottak a székesfőváros törvényhatósági bizotttságába s legutóbb pedig választmányi tag lettem kegyelmükből. Mint a kolompos után a nyáj, ugy jönnek utánam Ezt az utolsó képviselőválasztás alkalmával megmutattam. Tanuja képviselőnk. S nagy népszerüségem daczára elégedetlen vagyok, a legboldogtalanabb embernek érzem magamat a világon. Nem az existentiám miatt, mert hiszen a mit Dr. Hajdanóczy nev alatt összezsebelek, abból annyit tartok meg, a mennyit akarok, nem is azért, mivel az „óbudai társaság“ párbajképtelennek declarált, a mire én fittyet hányok, mert én elvből nem párbajozom, nem pedig gyávaságból, ezért az elintézetlen ügyemmel csak törődjenek ők, én ügyet se vetek rá. Pedig jóckán vannak. De mikor megszállott a tagadás szelleme s vércse szemem folyton azt lesi, hogy közintézeteink s a hivatalok faktorai valami roszban nem sántikálnak-e s ha itt vagy ott mulasztást vesznek észre, elkerülhetetlen az összekoczczanás a korifeusokkal és pedig soha nem a magam előnyére. Ezekből kifolyólag a mennyi kellemetlenségem nekem volt, már száz meg száz ember lejárta volna magát, de én élek és uralkodom Ó-Budán. Férfi keblemet ezideig csak egy esemény renditette meg, s ez egykori Juliámnak kvalifikálhatlan eljárása. Három hosszu évig udvaroltatott velem magának a hütlen. Peres ügyeit rendbe hoztam a n y a g i l a g talpra állitottam . . . tengernyi fáradságaim után a két Lajos-utczai háza tisztán áll a telekkönyvben, esküjét birtam hogy boldogit vele azaz a kezével, (csak a neve aláirásába került volna) s mit hozott az ujév? Azt, hogy az én özvegyasszonyom nekem f e l m o n d o t t, illetőleg kiadta az utam s a farsang első napján jegyet váltott egy fiatal Herkules termetü vizvezetéki ellenőrrel.

Boldogult atyám, ha a családi traditió szerint jár el, ha engem a gimnázium helyett a szabómühelybe tesz, tán nem pusztitom el a saját örökségem s mindenképpen jobb irányban haladna életem vitorlája.

nagyrészt rendezetlen, vagy meg sem nyitott utak hiánya, mint például az elzárt hantos-ut, a németvölgyi temető szélén levő dülő ut stb. es mégis mind a mellett a németvölgynek a Krisztinavárossal szorosan kapcsolatos lapályán, egészséges, kényelmes és szép fekvésénél fogva az épitkezés nagy arányokat öltött. Ott vannak a dr. Frim-féle gyógyintézet; ott van Schumy Rezső, Balogh két-két villája; ott vannak dr. Löfler, Kokes Ágoston, Dusovszky Károly, dr. Kovács János Bartsch Gyula egy-egy villával képviselve; továbbá Pompel Hullai, Strobeck, Lüpke, Mayberger, Bikits, Sehr stb. lakóházai.

Most azonban ugy a már épitkezetteket, mint az ottani összes telektulajdonosokat nagy aggodalom fogja el annak a hirnek hallatára, hogy az ujonnan alakitandó omnibusz-vállalat a hantos-ut mentén a 8011 h. r. sz. telket remis czélra megvette, és rövid idő alatt készittetni akarja.

Fel sem tételezhető ugyan egy rendezett város tanácsától, hogy ilyen tervezetet jóváhagyjon, különösen oly helyen, a hol a villa és háztulajdonosok a sok ló állomány és annak hulladéka folytán keletkező légycsoportok miatt megnem maradhatna, és ha igy Budapest legegészségesebb helyén fekvő telektulajdonosoknak, de meg a főváros fejlődésének óriási kárára egy privát társulat előnyére megengedtetnék az épitkezés. Ez nem volna sem jogos, sem méltányos eljárás és megfojtaná a Krisztinaváros terjedését, pedig az alsó németvölgy jó része, mint a Hesz, Ballogh, Willinger féle telkek most vannak felosztás vagy rendezés alatt.

De különösen megokolttá teszi e vállalat épitkezésének, illetve istállók, és remisek oda helyezésének elutasitását az a körülmény, hogy nemcsak a székés-főváros diszéül, hanem országos jó hirben álló nagy számottevő intézetünk: mint a magyar kir. tanitó képezde; az országos tanitók árva intézete; a vörös kereszt kórház; és a Frim-féle gyógyintézeteknek nemcsak országos jó hirük csorbulna, de létkérdése is koczkára tétetnék annyival is inkább, mert a kérdéses tervbe vett istállók és remisek ez intézeteknek ugy szólva tőszomszédságába és éppen nyugati oldalán lennének, a honnan a levegőáram éppen ezek lakosztályai felé vinné az amugy is erős és egészségtelen lótrágya szagot és a különféle repülő rovarokat, a melyből azonban a ráczvárosból, tabánból Krisztinavárosból és várból kiiuduló a farkasvölgyi temetőbe közlekedő nagy közönségnek is kijutna.

Mindezen okoknál fogva, a legmélyebb alázattal kérjük ugy a magunk, mint általános fejlődési, közlekedési de kivált egészségügyi szempontból is a tek. közmunkák tanácsát, hogy akár a folyamodó, vagy felfolyamodó omnibusz vállalatnak a németvölgyi 1011 h. r. sz. telkén és annak közelében semmi szin és körülmények között istállók és remizek elhelyezése meg ne engedtessék, hanem esetleg csak a városból jóval távolabb eső helyre, például a lágymányos külső buda-eörsi utra, vagy más helyre utaltassék.

Schumy István, Otasjak Jenő, Katkis Béla, Hesz János, Kokes Ágoston, Dusovszky Károly, Bikics Antal, Szabó János, Schumy Rezső, Willinger Ferencz, Schober József, Holczer Antal, Mayberger Ignácz, Balogh Gusztáv, özv. Balogh Gusztávné, Barts Gyula, ifj. Hesz János, Robitsek Zsigmond, Lüpke J., Löffler F. R., Werner Ferencz.

Szomoru állapotok.

Lapunk utóbbi számainak majd mindegyikében abban a kedvező helyzetben voltunk, hogy a felső-pilisi járás egyik nagyobb községének, Duna Bogdánynak fejlődését méltathattuk. Sajnos azonban, hogy ezek a kedvező állapotok csakis a társadalmi életben léteznek. Tudtunkkal Bogdányban a község ügyei eleggé rendezettek, sőt mintaszerüek, van azonban e szép községnek egy belügye, nézetünk szerint a legfontosabb, a tanügy, a mely bizony-bizony nemcsak hogy pang, hanem határozottan hanyatlik és egyáltalában nem áll azon a szinvonalon, melyet a mai kor és a hazai törvények igényelnek. Van ugyan a községben két iskola (a róm. kath. négy-, a református egy tanteremmel), s ezek el is vannak látva tanerőkkel, de nincsen valami nagy köszönet benne! Oly okok, melyek a tanitók hatáskörén kivül esnek, bénitják meg ezek sikeres működését, gátolják amazok üdvös hatását. S valóban sajnos, hogy ezen baj a népoktatásügyi törvényben gyökeredzik. Áldott emlékü Eötvösünk az 1868. népoktatási törvény megalkotásakor annyira át volt hatva az eszme magasztosságától, hogy egészen kikerülték figyelmét ama parányiságok, melyek eszméinek megtestesülését, a törvény végrehajtását, még máig is, egy negyed század lefolyása után, lehetetlenné teszik. Revidiálták ugyan ezen törvényt s módositottak is rajta, de a lényeg nem igen változott, a hiányosság pótolva nem lett. Mert a midőn megengedi a törvény, hogy a felekezet is tarthat fön iskolát, nem körvonalazza egyuttal határozottan ezen iskola hatóságának, az iskolaszéknek, viszonyát a polgári község előljáróival, a községi képviselőtestülettel szemben, a miből azután itt-ott hasonló ferde viszony keletkezik, mint a milyent — sajnos — Bogdányban is tapasztalunk, melynek azután az ügy maga — az iskola, de meg a tanitó is, iszsza meg a levét.

A községi képviselők t. i. egyuttal vagy az egyik, vagy a másik felekezetnek tagjai s mint ilyenek saját felekezetök iskolája fentartásához is hozzájárulnak. Ennek alapján azután oly jogokat vindikálnak maguknak, melyeket a törvény sehol meg nem ad, de meg sem tilt. Fölülbirálják az iskolaszék intézkedéseit, gáncsolják, sőt nem ritkán megakadályozzák ezek keresztülvitelét is. Hátha még felekezeti surlódások is vegyülnek bele!? (Elég sajnos, ha a mai korban ily nemes ügy rovására még ilyenek is előfordulnak. Szerk.)

Lapunk szaklap nem lévén, nem lehet hivatásunk a népoktatás, a népiska önállósága mellett lándzsát törni, vagy annak önállóságának jogosultsága vagy nem jogosultságának kérdését bonczolgatni, de kötelességünknek tartjuk rámutatni a népoktatási törvény ezen hiányaira, mint a mely hiányoknak a kifolyása azután az, hogy az iskolaszék az ily hivatatlan beavatkozások miatt bizonyos fontos ügyekben még határozni sem mer s hogy az iskolaszék pénztárosa harmadfél ezer forint hátralékkal számol le és fizetési kötelezettségeinek eleget tenni képtelen, hogy a plébánosnak 500, az egyik tanitónak 125 frt fizetési követelése van, s hogy a kántortanitó, kinek a hivatalos állása a legterhesebb akkor, a mikor minden más községbeli hivatalnok készpénzben élvezi fizetését, daczára az 1893. évi XXVI. törvényczikknek és szégyenére egy ily nagy és gazdag jövedelmi forrásokkal biró községnek, még most is, a XIX. század végén, a falu kanászához hasonlóan, maga kénytelen azon buza ocsut beszedni, melyet a nagylelkü gazda számára a rosta mögül félre kapar, s mely az ő fizetését képezi, sőt megtörténik az is, hogy a kik buzát nem termelnek, többen összeállanak és éppen a kanász járulékából vesznek és ezzel elégitik ki a tanitót, mert igy a tanitó rovására 30—40 krt megtakaritanak, ezek mellett meg nem kicsinylendő azok száma, a kik éppen nem fizetnek, a mit az is bizonyit, hogy most, félév mulva, még vagy 150 nem fizetett.

Az ily anarkisztikus állapotok kifolyása továbbá, hogy a rendes iskoláztatást keresztül vinni nem lehet, ezeknek kifolyása még az is, hogy az intelligensebb elemek a népoktatásról, a népnevelés ügyéről és annak támogatásáról már hallani sem akarnak, mert legnemesebb intentiójukat leszavazza — a képviselő testület, ezeknek kifolyása végül még az is, hogy a községben, a hol három óvoda elkelne, még egy sincs, sőt épp most a képviselőtestületnek legutóbbi ülésén történt meg azon maliciozus eset, hogy a község lelkes jegyzőjét, ki már harmadizben hozta a napirendre az óvóda kérdését, harmadizben leszavazták, hogy nem kell óvóda! Hát biz ez egy kissé furcsa!

A szomszédos kisebb községben már évek óta hinti áldását ezen üdvös intézmény, csak éppen Bogdánynak, a hol még a nemzetiségi viszonyok is megkövetelik, csak ezeknek nem kell óvóda? Már pedig egy olyan község, a mely oly dus jövedelmi forrásokkal rendelkezik mint Bogdány s melyben nyolcz-kilencz korcsma is diszlik, a hol százezrek öntetnek föl a „garatra“ évenként, a tanügyre, a népnevelésre is valamivel többet áldozhatna. Vagy Magyarországban a törvény csakugyan csak irott malaszt, melyet respectálni nem köteles senki? Ajánljuk ezen valóban szomoru állapotokat a felettes hatóság figyelmébe, mert ezeket még tovább is megtürnie már nem szabad.

Reitter Mátyás

A polgári lövészegylet története 1894-ben.

(Folyt. és vége.)

Általános mozzanatként felemlitjük, hogy a választmány „hivatalos értesitő“ czimén havonta egyszer megjelenő lapot adott ki, mely hivatva van egyesületünk azon tagjait, kik ritkábban látogatnak el körünkbe, belügyeink történetéről hiven értesiteni, valamint a vidéki lövésztárs-egyesületekkel a kapcsot fenntartani. Ezen lapnak szerkesztése dijmentesen eszközöltetik jegyzőnk által, tehát erre a nyomdai kiadáson kivül költség nincs. E lapocskának első diszpéldánya koronás királyunknak, mint egyesületünk legfőbb védnökének hódolatteljesen felajánltatott, ki is azt legkegyesebben elfogadni méltóztatott. Sajnos, hogy az ezzel járó nyomdai kiadások nagysága azon intézkedésre késztette választmányunkat, hogy ezentúl nem minden hó elsején — hanem csak időről-időre — a szükséghez képest, jelenteti meg a hivatalos értesitőt.

Helyiségeinkben már ez évben tagjaink rendelkezésére állott a telefon intézménye.

A fővárosi hatóságnál általunk letétemenyezett 2500 frtos Carolinea tőkealapitványból választmányunk ajánlatára a f. é. kamatok Mörbitz Eleonora kiházasitására fordittattak.

Az I. és II. kerületi vadászterület bérletét, vadászati Sportot kedvelő egyesületi tagtársaink kellemes szórakoztatására, 1895. január 1-től hat évre ismét sikerült a főváros közönségétől bérbevennünk, hozzákapván még az eddig nem birt III. kerületi nagy vadászterület is és igy az egész Duna jobbparti vadászterület bérletünkben van, melyért évi bérletdij fejében 1460 frtot fizetünk, mely összeg azonban a kebelünkben alakult vadásztársulat által teljes mérvben megtérittetik.

Az egyesület birtokában még meglevő 190 db 10 frtos részlet jegyet megsemmisitettük, miután pénzügyeink jobbra fordultával, azok megvételével nem kivántuk tagtársainkat zaklatni.

Tervünk alkalom adtával az egyes egyesületi tagok birtokában levő és az ez idei vagyonleltár-kimutatásunkban 6220 frttal teherként szereplő részletjegyeket is egyszerre bevonni, hogy igy ezen tehertől is megszabaduljunk.

Báró Fejérváry Géza honvédminister úrnál, egyesületünk tiszteletbeli tagjánál, ki egyesületünk fejlődését folyton figyelemmel kiséri, 10 éves ministeri jubileuma alkalmából fölövészmesterünk vezetése alatt, küldöttségileg tisztelegtünk, a hol kegyes fogadtatásban részesültünk.

Nem zárkóztunk el, erőnkhkz képest, ez évben sem a jótékonyság gyakorlása elől több támogatásra szoruló jótékonysági intézményt segélyeztünk, valamint több rendbeli jótékonyczélú ünnepségek megtartására termeinket dijmentesen átengedtük.

Lövőházunk tájékának hatósági rendezését kérelmeztük a székesfővárosi hatóságnál, melyre a fővárosi közmunkák tanácsától azon előnyös feleletet kaptuk, hogy löveldénkhez ugy a Retek-utcza felől, mint a rézmál dülő oldaláról való utakról, egyáltalán ezen vidék általános szabályozásáról immár gondoskodás tétetett.

Ezek után az egyesületi tagok létszámával kivánjuk a tisztelt közgyülést megismertetni. Az elmult 1893. lövészévadban számlált egyesületünk 956 tagot, a halál közülünk az 1894. lövészévadban 11-et ragadott ki, töröltettek: részben elköltözés — avagy lemondás — rész-

ben a tagsági dijak behajthatlansága következtében 75-en, mely 86-at levonva az 1893. évi létszámából maradt 870; beléptek uj tagok gyanánt 179-en és igy 1049 a tagok száma ez idő szerint, azaz: 93-mal több az előző évnél.

Az elmult lövészévadban elhunytak tagjaink sorából: Brüll Lipót, Brandeis Károly, Balitzky Sándor. dr. Barna Ignácz, Dietrich József, Donáth Fülöp, Halbauer Nándor, Illner Bernát, Lőry Jenő, Leiner József, Szorkolay Sághy Gyula urak, kiknek elhunyta felett való őszinte részvétünknek e helyen is kivánunk méltó kifejezést adni.

Hogy mily módon végeztük az egyesület ügyeit, tanubizonyságot tesz azon működés, melyet a választmány és bizottságainak tárgyalása feltüntetnek.

A választmány az elmult lövészévadban 12 ülést tartott Szávoszt Alphons főlövészmester elnöklete alatt; a lövészbizottság 6 ülésben mozditotta előre Freyberger Pál hely. főlövészmester elnöklete alatt a lövészet ügyét; a gazdasági bizottság Hampel Sándor elölülése mellett 10 ülésben foglalkozott az egyesület gazdasági érdekeivel; a vigalmi bizottság 9 ülést tartott ifj. Bun József elnöklete alatt; a vadásztársaság Lung György elnök vezetése alatt 12 ülésben tárgyalt; és igy 49 ülésben tárgyaltatott egyesületünk közös ügye.

Az 1895. évre szóló költségelőirányzati javaslatunkban bevételként 13,020 frt, kiadásként 12,950 frt szerepel, mely 70 frt bevételi többletet mutat.

A bevételeknél hangsulyozzuk az előirányzat reális voltát és miután a költségvetés feladatainknak megfelel és miután az teljesen szilárd alapokra van fektetve, azt elfogadásra ajánljuk.

Ezzel jelentésünket bezárva, világos képét nyujtottuk működésünknek. Főczélunk folyton az volt, hogy a barátság, egyetértés, összetartás társas életünkben soha meg ne szünjék, hogy ez által egyesületünk czéljainak megfelelve, soká virágozzék.

Az alapszabályok értelmében tisztségünkről ezennel lemondunk és felkérjük a tisztelt közgyülést, hogy az általunk bemutatott és már megvizsgált 1894. évi zárszámadásokra nézve a közgyülés által kiküldött számvizsgáló bizottság jelentése alapján a felmentvényt megadni és az 1895. évi költségelőirányzatot elfogadni méltóztassék.

Kelt Budapesten, 1895, február 14 én tartott választmányi ülésben.

Lakner János,
egyes. jegyző.

A filloxerás szöllők fölujitása.

Egy lépéssel talán ismét előbb volnánk! vagy csak egy reménysugárral közelebb, hogy szöllőhegyeinken ismét meg pezsdül a régi jó világ zaja. Igaz, hogy a sok ankettezés sok nagyfontosságu kérdést temetett már alá, a különféle nézetek összekuszáltsága legtöbbször decenniumokra vágott vissza bennünket, de hát bizva-bizunk most már, hogy az égető kérdés elől nem fognak kitérni a szakértők, és végre megállapodnak egy kiinduló pontban, a mely az egész országra, s a tönkre pusztult budai szöllös gazdákra is egy jobb jövendő kilátását nyujtja.

Igaz, hogy sok mindenre van pénzünk! Részvénytársaságok alakulnak, s rohamosan kapkodják el a részvényeket, de arról, hogy egy országos mozgalom indulna meg, a melynek czélja egyedül, nagyobb tőkével uj életre keltené a tokajhegyalját, vagy pedig a hires budai hegyeket, arról még ez ideig nem tudunk semmit.

Egyes passzionálus és tehetős szöllő-tulajdonosok experimentálása vajmi kevés ahhoz, hogy a kérdést végleg megoldottnak tudhassuk, de egy egész hegyoldalnak egyszerre való ujra munkálása, uj alanyokkal beültetése, szakszerü müvelése eloszlatná minden kételyünket s a kedvet, a munkát fokozná, és ha az eredmény beigazoltatnék a kitartó fáradság és anyagi befektetéstől senki sem riadna vissza.

Festetics Andor gróf földmivelésügyi minister úr elnöklete alatt az országos filoxera bizottságnak ismét ülése volt, a melyen Dobokay Lajos osztály-tanácsos és borászati kormánybiztos mint előadó ismertette a törvényjavaslatot és annak megokolását.

A javaslat abból az alapelvből indul ki, hogy a szöllők felujitásának két leglégenyesebb kelléke a) a szükséges anyag (amerikai szöllővessző) tömeges előállitása és b) a gyakorlati szakértelem terjesztése. A mi viszonyaink közt, az amerikai szöllővesszők tömeges előállitása az országos és általános közgazdasági érdekek szempontjából állami feladatnak tekintendő. De nem kevésbbé, sőt még inkább feladata az államnak a gyakorlati szakismeretek terjesztése, mert a felujitás lassu haladását nagy részben annak a hiánya okozza. Az előadottaknál fogva a miniszter, az állami amerikai szöllőtelepek szaporitása és kibővitése czéljából 1640 kat. hold uj állami amerikai szöllőtelep létesitését tervezi, melylyel a jelenlegi telepek kiterjedése 1800 kat. holdra emeltetnék. Ezeknek a telepeknek beültetését fokozatosan 6 év alatt tervezik s teljes beültetése után az évi amerikai vesszőtermés 110—114 millió lesz. E vesszők részint tetemesen leszállitott áron, részint pedig ingyen lennének kiosztandók. E telepek czélja a vesszőtermelésen kivül oltványkészités s az ott alkalmazandó munkásoknak gyakorlati kiképzése s dijazással összekötött oltási tanfolyamoknak tartása is leend. A telepek befektetési költségeire 1,400.000 frt szükséges, mely a törvényjavaslat értelmében hat évre felosztva külön bocsáttatnék a földmivelési miniszter rendelkezésére, az évi féntartási költségek pedig a földmivelési tárcza rendes évi költségvetésében lennének előirányzandók. E költségben benne foglaltatnak egy Budapesten tervezet szőlészeti és borászati kisérleti állomás felállitásának költségei is.

A törvényjavaslat tervezethez a bizottság tagjai közül többen szólottak, igy

Bernáth Béla ki a törvényjavaslatot helyesli és köszönettel fogadja, de szükségesnek tartja, hogy a szegény földbirtokosokat kamatmentes állami kölcsönökben is részesitsék.

Viczmándy Ödön azt tartaná szükségesnek, hogy törvény utján kötelezztessenek a szöllőbirtokosok, hogy elpusztult szöllőterületeiket 5—10 évig terjedő határidő alatt okvetetlenül ültessék be. Ezzel kapcsolatban olcsó kölcsön lenne részükre kieszközlendő.

Festetics Andor gróf az egyes fölszólalásokra reflektálva ismételi, hogy a tervezett intézkedés különösen a kisbirtokoson fog segiteni, mert lehetőséget nyujt az anyagnak könnyü beszerzésére. A mi a Bernáth Béla által javasolt állami kölcsön nyujtását illeti, az oly óriási összeget igényelne, a melyet a mi állami háztartásunk nem birna meg, ha pedig nem elégithetnénk ki mindenkinek az igényeit, ez csak elégedetlenséget szülne. Viczmándy javaslatát, hogy a szöllőknek bizonyos határidő alatt való fölujitása törvényhozási uton kötelezőleg rendeltessék el, nem tartja elfogadhatónak. Végül a bizottság tagjainak szives tanácsaikért köszönetét nyilvánitja.

A tanácskozás ezzel véget ért s a minister által benyujtandó törvényjavaslatot az országos filoxera-bizottság elfogadta.

Különfélék.

— **Mozgalom és élet**. A téli kabátok lassanként tünedeznek. Az első napsugár feltünésével a sétatereken, különösen a dunai korzókon a szines napernyők már kifeszültek. A kihalt partokon megmozdult az élet. A kikötők telve vannak hajókkal, még most csak a nagyobb kéményüek jelentek meg, de a Duna gőzhajós társaság pompás és kényelmes személyszállitó hajója is a „Neptun“ kikötött a budai oldalon. A propellerek egyik partról a másikra nagy tömegben szállitják a közönséget. Szóval mozgalom és élet van mindkét parton s a közforgalom is nagyobb élénkséget nyert. Bizony a hosszu tél után ideje volt már, hogy az enyhe szellő és tavaszi napsugár végig suhanjon az országon és fővároson egyaránt.

— **A budai villamos vasut**. Égető kérdés megoldását hangoztattuk akkor, a midőn a „Buda és Vidéke“ hasábjain a villamos vasutnak Budán való kiépitését sürgettük több izben már. Erre nézve lapunk egyik olvasója a következőket irja levelében, a melyet mivel közérdeket érint adjuk a mint következik: „Szükségtelen mondanom, hogy a Svábhegyre való közlekedés a közép- és szegényebb osztály részére ugy a lóvonat valamint a fogaskerekü vasut drága szállitási dijjai folytán sok élvezetet nem nyujt, mert ha egy családapa nagyobbszámu családjával oda el akar menni, ez rengeteg pénzbe kerül, pedig a budai hegyi vidék levegője ráfér a kevésbbé vagyonos polgárra is. Most tehát, midőn szó van arról, hogy a villamos vasut a németvölgyi uton át a farkasvölgyi temetőbe vezettessék, nem-e lenne czélszerü a németvölgyből az Eötvös-villához felvezető Mártonhegyi-uton egy szárnyvonalat épiteni, mely szárnyvonal az Eötvös-villától a Normafauton át egészen a János-hegyig terjedne. Egyrészt versenyvonal lenne ez a fogaskerekü vasut ellenében, a mi okvetlen a szállitási dijjak leszállitását hozná magával, másrészt a budai hegység legszebb részét megközelithetővé tenné a közép és szegényebb osztály részére is, persze azon esetben, ha az illető faktorok az árak megszabásánál erre kellő tekintettel lennének. Maga a Mártonhegy ma már élénk életnek örvend, a mennyiben egyik nyári lakot a másik után épitik, hátha még kiépittetnék a villamos vasut a Mártonhegyi uton?

— **Az elipsz végleges rendezése**. A váraldal e részén, a honnan pompás kilátás nyilik a pesti oldalra, a tavaszi előmunkálatokba beléfogtak. A munkások egész raja dolgozik, irtják az elcsenevésedett bokrokat s a megvénhedt fák gallyait. A hegyoldal parkirozása egész a királylépcső tetejéig nemcsak kezdetét vette, de a rohamos munka mellett reménységünk van rá, hogy május havában már az elipsz ez a része is teljesen elkészül Diszcserjék, fenyüfák és gyepszőnyeg fogja takarni a száraz avart és ez a hely lesz a fő- és székváros egyik legkiesebb sétáló helye. A „Buda és Vidéke“ három évvel ezelőtt több felszólalásában sürgette az elipsz rendezését és most nagy örömünkre szolgál annak konstatálása, hogy az ebben az évben ténnyé vált diszére nem csak Budának, hanem a fő- és székvárosnak is. Elismerésünk és köszönetünket fogadják ez uton is azok, kik tényleg részt vettek e kiváló munka keresztülvitelében.

— **Értesitő**. A budapesti államilag segélyezett mechanikai tanmühely értesitőjét az első tiz évi működésről állitotta össze Süss Nándor, a tanmühely igazgatója. A tanmühely tiz évi tevékenységéről és az eddig elért eredményről számol be ebben a szakavatott derék igazgató, ki összes tevékenységét, páratlan kitartását, szorgalmát és ügyszeretetét áldozza e fontos intézetre. Elmondja a tanmühely czélját, a mely az önálló mechanikusok kiképzésében áll; a tantervet a mely szerint a tanfolyam 4 évből áll, még pedig gyakorlati és elméleti kiképzésből. A tanitás magyar nyelven folyik; más nyelvek használata csak kisegitésképen engedtetik meg. Tanulók csak korlátolt számban vétetnek fel. E számot az igazgató javaslatához képest évről-évre (és pedig mindig junius utolsó napjáig) a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi és a közoktatásügyi miniszter állapitják meg. A felvétel minden évben egyszer és pedig szeptember 1-én történik. A tanulók csak ugy vétetnek fel, ha legalább 4 reált vagy a vele párhuzamban levő polgári iskolát végezték, legalább 14 és legfölebb 17 éves kort elérték, ép, egészséges testalkatuak. A felvételi folyamodvány, melyhez a) keresztlevél; b) az utolsó iskolai bizonyitvány; c) az orvosi bizonyitvány kell, hogy csatoltassék, legkésőbb junius 15-éig az intézet igazgatóságá-

hoz nyujtandók be. Ha az igazgató 3—6 hó leforgása alatt arról győződött meg, hogy egyik vagy másik tanuló nem alkalmas a mechanikai szakra, a miniszteriumoknál történt előleges bejelentés után az illetőt elbocsáthatja. A tananyag a következő: Mühelymunkák; heti 50 órán a mechanika alapfogásai, esztergálás fém és fémeken kézi szerszámokkal, reszelés, furás, vágás, vésés, fényezés, lakkozás, galvanizálás. A szakrajzot, anyagtant, elektrotechnikát tanitja Süss Nándor igazgató-tulajdonos, mig a számtant és mértant Kirsch József látja el. Végül a tanulók névsorát közli azoknak elért sikereivel és e nagyfontosságu szavakkal zárja be a derék igazgató nagy gonddal szerkesztett értesitőjét: Fejlődjék a műmechanika hazánknak egy hatalmas iparágává, mely Magyarország fiai közül is soknak alkalmas életpályát és jövedelmező keresetforrást képezzen.

— **A budai Könyvtár-egyesület** f. hó 9-én a Toldy Ferencz-utczai el. iskolában választmányi ülést tartott. Napirend előtt az elnök megemlékezett Priczel János vál. tag haláláról. Az elhunyt emlékét a választmány jegyzőkönyvbe foglalta. A folyóügyek során: a belépésre jelentkezett 16 uj tagot vett fel a választmány: az egyesület tagjainak száma jelenleg 40 alapitó és 202 rendes. Elnök bejelenti az egyesület 1895. január 9 iki tánczestélyének anyagi eredményét, mely szerint az 292 frt 38 kr. tiszta jövedelmet hozott. A választmány ennek örvendetes tudomásul vétele után köszönetet mond a rendezőségnek kifejtett buzgó fáradozásáért, Rupp Zsigmondné urhölgynek az estély elnökének pedig küldöttségileg fejezi ki köszönetét. Az egyesület javára 1895. febr. 13-án rendezett tánczestély 55·41 krnyi jövedelmét köszönettel fogadta. A könyvtárőr jelenti, hogy a m. ülés határozatából 322 frt értékü könyvet szerzett be és a könyvtár mult évi gyarapodásáról szóló uj czimjegyzéket már sajtó alá adta; ujabban ismét többen járultak adományaikkal a könyvtár gyarapitásához, igy Szabó Ferencz, német-eleméri plébános a kiadásában megjelenő s körülbelül 200 frt értékü történelmi vállalatot küldött meg. Pénztáros jelenti, hogy az egyesület mult időszakának bevétele 1500 frt; kiadása pedig 1200 frt volt. Elnök jelenti, hogy az uj alapszabályok a belügyminiszteriumból a szabályszerü jóváhagyási záradékkal ellátva már vissza érkeztek, miért uj közgyülés egybehivása szükséges. A vál. f. hó 25-ére d. u. 5 órára hivja össze az egyesület IV. rendes évi közgyülését, mely elé annak rendes tárgyain kivül az épitendő budai Vigadóban megfelelő könyvtári helyiség kieszközlése iránt is előterjesztést fog tenni. Végül a könyvtárőr által kidolgozott könyvtári szabályzatot változatlanul elfogadták.

— **Halálozás**. Leidl János derék fiatal kereskedő Karikás Mihály a „Kis Pipa“ kedvelt vendéglősének sogora meghalt. A boldogultat előzékeny modoráért és szolgálatra készségeért széles körben szerették. Üzletvezetője volt a jó hirü Kosztics-féle szönyeg kereskedésnek. Áldás emlékére.

— **Választás**. Az I—III. kerületi vendéglősök rendes évi közgyülésen a választmány igy alakult. Számvizsgálók lettek: Gürsch Ferencz, Lerner Mihály, Bacher Jakab. Választmányi tagok lettek: Bauer János, Bittner Alajos, Bojcsics Simon, Buzik Andor, Hötzel József, Kabon József, Mayberger Ignácz, Schlaucher Ferencz, Bruckner Alajos, Kubaneck Venczel, Lindmayer Ferencz, Peyerl József, Prokesch Antal, Tilly Károly, Wenzl Ferencz, Medicz János, Fahrner Kristóf, Krenn István, Kuncze Ödön, Leidenberger József, Loydl Károly, Mihályi József, Wickhardt Károly, Zalder Venczel. Választmányi póttagok lettek: Albecker Antal, Buchinger Alajos, Stoszmann Lőrincz, Wagner Vilmos, Balázs Keresztély, Berger Vincze, Graf Sándor, Kleinhackel József, Lebhard Károly, Lindmayer János, Neubauer Antal, Seeger József.

— **Magyarország orvosainak évkönyve és különleges czimtára**. Szerkeszti Pesti Alfred a Lukácsfürdő részvénytársaság igazgatósági titkára. Budapest 1895 a Petőfi magyar központi kiadó vállalat kiadása. Bolti ára 3 frt. Ötödik éve már annak, hogy ez a hasznos könyv megjelenik. A szerkesztő szorgalmasan pontosan s a mi fő megbizhatóan állitja össze az orvosok czimét és lakjegyzékét nem csak a fővárosiakat, de a vidékieket is. A czimjegyzéken kivül becses közleményeket tartalmaz a vaskos könyv többek között az orvosok hatóságilag megszabott látogatási dijszabásait. Nemcsak orvosok és gyógyszerészek, de a nagy közönségre nézve is érdekes a gazdag tartalmu évkönyv.

— **Köszönet**. A budai Könyvtár-Egyesület január 9-iki tánczmulatsága alkalmából befolyt adományoknak lapunkban történt közzététele óta ujabban a Ganz és Társa részvény társaság 30 frtot, Mechwárt András 20 frtot, dr. Ernyei Mór 2 frtot, és Thewrewk Árpád 1 frtot adományoztak, kiknek nemes áldozatkészségükért hálás köszönetét fejezi ki az elnökség. Bizonyára nem lesz érdektelen megemlitenünk e mulatság fényes erkölcsi sikere mellet azt a tetemes anyagi eredményt is, mely 292·38 frttal gyarapitotta város részünk eme nagyfontosságu intézményének alapjait; ez összegből 162 frt felülfizetésekre esik.

— **Panasz**. Igen tisztelt szerkesztő úr! Annyi a bajunk fő- és székvárosunk jobbik felének ősi falai között, hogy ezt mind leirva, a munka egy kis irodalmi müködés babérjával koszoruzná a merész vállalkozót. De én a reális haszon szempontjából megelégszem, ha néha egy törött láb, vagy más szánandó eset miatti feljajdulással orvosolhatók — későn — egy-egy rég türt hibát. Sajnos, hogy dolgaink nem mindig a Váczi-utczában villamosan fénylő fővárosba vezetnék hanem el-el jutunk egy még mindig fővárosnak nevezett sötétségbe. Tessék például a várba vezető Jezsuita lépcsőn felbotorkálni. Láttam itt már vén anyókákat keresztet vetni este, belépvén az alig világitott oduba. Láttam csinos hölgyeket erősen pihegve futni, a hátuk mögött jövő idegennel a félhomályos folyosóban való találkozás elől. Hanem sajnos, láttam már néhány félig vagy tán egészen kificzamodott lábat is, ha ugyanis annak tulajdonosa, nem rendelkezvén bagoly szemekkel, lépcsőt tévesztett. De nem csoda ha e lépcső, mely falaival még a segitségül jövő hold fénytől is el van zárva, csak egy árva, pislogó lámpával van világitva. Kérnénk ide még egy-két lámpát! Különösen a lépcsőzet felső részére! vagy tán ahhoz is csak a nálunk szokásos társulás és adományok utján juthatunk?! Kész szolgája T. D.

— **Nincsen viz**. Az ujlaki fő vizcső megrepedése következtében a vizhajtó házat ellepte a viz és az nem volt képes müködni. Egyszerre Afrika sivatagává változott Buda nagy része. Nincs viz! Ezt hallottuk mindenfelé. A sors előbb a bortol most már a viztől fosztott meg. A régi Dunaviznek iparengedélyért folyamodnak, hogy ha még egyszer vizszükségbe jönne a Dunaparton fekvő város rész akkor üzletüket megkezdhessék. Ki fog a sikerült csőrepedésért elismerést kapni az még a jövő titka?

Biztos forrásból a következőket kaptuk:

A budai vizhiányt elöször is az ujlaki (a medenczéhez vezető) főcső repedése okozta, ebből az előre nem látott okból csak rövid ideig kellett volna a budaiaknak nélkülözni a vizvezetéki vizet. — De ekkor közbejött, hogy a Duna áradása folytán egy válaszfal, — mely ideiglenesen lett az ujlaki gépháznál felállitva — a nagy viztömeg nyomásától beszakadt, elöntvén a gépházban levő szivattyukat — a gépek nem dolgozhatván, természetesen a csövekben viz sem volt egy ideig. A vizvezetéki igazgatóság éjjelt napallá téve munkálkodott hogy a vizhiányt megszüntesse, a mi sikerült is, igy már Budán van viz!

— **A Christen-féle telek**. Az I. ker. polgári kör, az I. és II-ik kerületi bizottsági tagok mozgalmat inditottak a Christen-féle telek miatt. Az I kerületi polgári kör a mostani talajfekvéssel óhajtja fenntartatni a jégpályát. A közkórházi bizottság a teljes betömést javasolja Dr. Kollár Lajos kitünő röpiratában (jövő számunkban közöljük) végleges állapotot óhajt, ugy hogy a talaj emelésével a korcsolyapálya megmaradjon. Ugyane tárgyban az I. és II. ker. törvhat. biz. tagok a budai polg. kör. helyiségében közös értekezletet tartottak, melyen egy tag kivételével mindannyian megegyeztek abban, hogy ezen teleknek végleges rendezése kivánatos, olykép, hogy a budai közkórház épitésénél nyerendő összes földanyag a Christen féle gödörbe hordassék s ezzel itt végleges állapot teremtessék, a lejtős partok befásitásának, a gödörnek a szénatér felé eső egyik része a piacz kiszélesitésére szolgáljon, a sik terület pedig, mely e feltöltés daczára is még mindig az ut szinvonalánál mélyebben fog feküdni állandóan korcsolya-pálya és labdázótér czéljaira szolgáljon. A tanács e mellett az álláspont mellett foglalt állást, A tárgyhoz visszatérünk.

— **A budapesti gyümölcsészeti tanfolyamot** közelebb nyitotta meg Molnár István királyi tanácsos, miniszteri biztos, a budai kertészeti tanintézetben igen érdekes beszéddel. A tanfolyamra bár csak 24 tanitó fölvételét tervezték, mégis 33-an jelentek meg, minthogy többen sajái költségükön is hajlandoknak nyilatkoztak a tanfolyam hallgatására. A tanfolyamot Angyal Dezső tanár vezeti.

— **Jubileumok**. Az első budai betegsegélyző és temetkezési egylete dr. Doktor Henrik 30 éves jubileumára ünnepélyt rendez f. évi márczius 31-én. Dr. Doktor Henrik buzgos önfeláldozással teljesitette kötelességét. Akármikor, akárki hivta a humanizmus hivó szavainak engedve mindig megjelent éjre-napra, időre veszélyre nem tekintve. Üdvözöljük a derék emberbarátot. Jelenjék meg az is a ki az ünnepélyre meghivót nem kapott. — Beretzky Ferencz. 1870-ben lépett be az állam szolgálatába és azóta különböző szakmában, mindig hiven teljesitette kötelességét. Közreműködött mint lottó-hivatali ellenőr az államsorsjátékok rendezésénél és ott szakmájában oly képzettségnek adta tanujelét, hogy nemsokára a m. kir. államépitészeti hivatalhoz ellenőrré neveztetett ki. Ugy ott, mint jelenlegi pénzügyministeriumi irodatiszti állásában mindig csak közbecsülésben részesült és méltán sorakozhatik azok közé, kik az állam érdekeit mindig szivükön viselik. Magán életét számos tagból álló családjának szenteli és igazbarátai szivből üdvözlik e derék tisztviselőt és jó barátot szolgálati idejének 25-ik évfordulója alkalmából, kivánván neki, hogy ugy a közügyek terén, mint családi életében lelje meg azt az elismerést és hálát, a melyet ő magának mindkét irányban bőven kiérdemelt.

— **Az I—III. ker. vendéglősök mérlege**. (1894) A) Társulati bevételek. 1893. évi pénztári maradvány 584 frt. 89 kr. Befolyt bekebelezési dijak 28 frt Befizetett tagsági illetékek 320 frt 50 kr. Kamatok 18 frt 40 kr. Különfélék 35 frt Összes bevételek 986 frt 79 kr. Levonva a kiadást 352 frt 22 kr. Marad pénztári készlet 634 frt 57 kr. Társulati kiadások. Társulati lakbér 100 frt. Jegyző fizetése 160 frt. A társulati szolga illetményei 43 frt 39 kr. Ugyanannak temetésekért 32 frt. Kezelési költségek 14 frt. Különfélék 2 frt 83 kr. Összes kiadások 352 frt 22 kr. E pénztári készlet áll: a) Társulati-alap 309 frt 47 kr. b) Társulati pénzek 325 frt 10 kr. c) Leltári tárgyak értéke 1230 frt 79 kr. B) Temetkezési egylet Bevételek. 1893. évi pénztári maradvány 1683 frt 37 kr. Befolyt tagsági dijak 597 frt 50 kr. A tánczvigalomtól marad többlet 80 frt. Kamatok 315 frt 3 kr. Összes bevételek 2675 frt 90 kr. Levonva a kiadást 516 frt 45 kr. Kiadások. Temetkezési járulékok 225 frt Az egyleti szolga járuléka 84 frt 45 kr. Kezelési költségek 7 frt. Különfélék 200 frt. Összes kiadások 516 frt 45 kr. Budapest, 1894. decz. 31-én. Zalder Venczel s. k., elnökhelyettes. Barabás József s. k., elnök. Petz Károly s. k., elnökhelyettes. Ruthner József s. k., jegyző Lindmayer Ferencz s. k., pénztárnok. A kimutatott bevételi és kiadási tételeket felülvizsgálták és helyesnek találták: Bacher Jakab s. k., számvizsgáló. Lerner Mihály s. k., számvizsgáló. Gürsch Ferencz s. k., számvizsgáló.

— **Vásárhelyi Pál emléke**. A magyar mérnök egylet ünnepet rendezett Vásárhelyi Pál emlékére. Gonda Béla olvasta fel tanulmányát az uttörő hires magyar mérnökről, kit a budai katonai temetőből Pestre

visznek át. . . Darányi Ignácz megkoszoruzta sirját. A diszes emléket Gerenday Béla készíti.

† **Kárffy Titusz.** A magyar közéletnek s a budai társaságnak egy nagy tekintélyü tagja a közmüvelődési politikának vezér embere Kárffiy Titusz miniszteri tanácsos a Szent István rend vitéze halt meg 70 éves korában. A magyar irodalom és müvészet háláját fényesen kiérdemelte. Nagy müveltségével hatott az iró és müvészi körökre. Maga is figyelemre méltóan irt és forditott szindarabot is, mit a nemzeti szinházban adtak elő. Halálát leánya Barothi Jenőné a remekhangu művésznő és fia dr. Kárffy Ödön lapunk kedvelt tárczairója gyászolják.

— **Ünnep egy iparosért.** Stowasser Jánost a hangszer ipar terén kifejtett érdemeért császári és királyi udvari szállitónak nevezte ki ő felsége. Ebből az alkalomból a budai ipartársulat ünnepélyes vacsorát rendezett a II-ik kerületi polgári körben. A vacsorán sokan jelentek meg. Az ünnepeltet és a vendégeket felköszöntötték Del Medico Ágoston, Bauer József, dr. Kiss és Duma György, mit ő meghatottan köszönt meg. Stowasser, ki a hadsereg szállitója jelenleg a bosnyák zászlóaljak zenekarát szereli fel. Mint halljuk a kultuszminiszter dobokat rendel az iskolák számára a derék iparosnál.

— **Esküvő.** A Sashegyen özv. Kubicsné Eliz nevü kedves leánya menyegzője f. hó 24-én diszesen ment végbe Muzsik József Bajnok-u. 6. sz. a. hentes mesterrel. Hosszu kocsi sorral kisérték a vendégek az uj párt a Krisztinavárosi templomba, hogy tanui legyenek jövendő boldogságuk megkötésénél. Az esketést dr. König Gusztáv pápai kamarás végezte. A mennyasszony házánál gazdagon teritett asztal várta a visszaérkező vendégeket, hol sokféle jobbnáljobb ételeket tálaltak, melyek bármely hires szakács főztével vetekedtek. A házi úri szerepet Pesnecker Antal helyettesitette szives fáradhatatlan igaz magyar vendégszerető szivességgel kinálta vendégeit. Vig zene táncz a legjobb kedélyben tartották együtt a jó kedvü társaságot kik mindnyájan jó emlékkel telten csak akkor oszlottak széjjel mikor a nap már jó magosan állt

— **Jótékonyság.** A Fehérvári-úti gép téglagyár előnyösen ösmert vendéglőse Klein József a ki a szegény nép között szerezte fillérei 1895. február 15-től ugyan ez év márczius 15-ig a Fehérvári uti iskola 1848 szegény sorsu tanulóját látta el ingyen ebéddel. E nemes tettet kötelességünknek tartjuk a nagy közönséggel tudatni, hogy a jó példa másokat is serkentsen.

— **Összejövetelek.** A „Budapesti I., II. és III. kerületi szállodások, vendéglősök, bor- és sörmérők ipartársulatá"-nak tagjai társas összejövetelüket 1895. április 3-án Noszek Ignácz (I. Attila-utcza 19) tartják. — Az I. ker. nemzeti asztaltársaság 1895. április 2-án Fukács János (Krisztina-tér 7.) vendéglőjében gyülekezik.

*

— **„Szt Lukács-fürdő-részvénytársaság" Budapesten.** Téli kura a kényelemmel és pompával berendezett isszapfürdőben, mely a szállodákkal egy épületet képez. Uj! Gyógykezelés zuhanynyal Douche massage). Prospektust küld az igazgatóság, Budapesten.

— **Ajánljuk** a Kubinszky György-féle szabályozható gyermekfülleszoritó kötszert, mely a fülnek szép formát ád. Használati utasitás. Ez a fülleszoritó kötszer a gyermek lefekvése előtt lesz alkalmazva olykép, hogy a füllemezek a fülkagylókra helyeztetnek s a szabályozó gummitartók meghuzása illetve megeresztése által azok kellőkép leszorittatnak. Kapható Kubinszky György cs. és kir. szab. gyermekfülleszoritó és bajuszkötő késitőnél Budapest, I. ker. Krisztinatér.

— **Egy közhasznu egylet.** A Budán, I. kerület, Var, Tarnok-utcza 15. sz. alatt levő „Hungária" fővárosi betegsegélyző- és temetkezési egylet 60-ik évi kimutatását kaptuk. Az egylet a vezetők ügybuzgósága folytán évről-évre gyarapodig és müködése áldásában több s több tag részesül. A mult évben 146 tag halt meg. A vagyon jelentékeny.

Birtokváltozások.

Budapest székes-főváros duna-jobbparti részén az utóbbi hét folyama alatt.

— Közli: **Fodor Kálmán.** —

1. Az I. ker. Lágymányos dülőben 10458. hrszám alatt fekvő 2 hold 400 □ öl területü szántó Kotschy Erichről 5040 frt vételárban: Csapkovits Péterre.

2. Az I. kerületben a sasadon fekvő 8424. hrsz. 1450 □ öl területü szőllő Pfauzelt Jánosról 5137 frt 60 kr. kisajátitási árban: Budapest főváros közönségére.

3. A II-ik kerület, Kutvölgydülőben 6856/b hrsz. alatt fekvő 1378 □ öl területü szőllő Dr. Ulrik Nándorról 4000 frt vételárban: Dr. Dick Zsiga ügyvédre.

4. Az I. kerületben kőérberekben 9804 b hrsz. alatt fekvő 1 hold 800 öl területü szántó özvegy Kuhn Jánosnéról 200 frt vételárban: Schedel Istvánra.

5. Az I-sö kerület Zugliget dülőben 6646/a c. hrszám alatt fekvő 950 □ öl területü szőlló Gruber Jánosnéról 1200 frt vételárban: özv. Székely Ferenczné.

6. Az óbudán a solymári-utczában 14. sz. a. fekvő ház és óbudán a Remete hegyen 1981. és 3419. hrszámok alatt fekvő szántók Dinnert Ferenczről öröklés utján özv. Zsigmond Mihálynéra.

7. A II. ker. Fő-utcza 83. számu ház Barnerth Magdolna és társairól 30000 frt vételárban: Pressburger Aladárra.

8. Az I. kerületben a Lágymányosban 10296/b hrszám alatt felvett 1 hold 54 □ öl területü szántó $^4/_6$-od része Eberhardt Istvánnéról 2655 frt 35 kr. vétel árban: Mattyasovszky Lajosnéra.

Közgyülések.

A budapesti III. kerületi takarékpénztár f. hó 25-én tartotta közgyülését lovag Falk Zsigmond elnöklete alatt. Az igazgatóság jelentésében kiemeli, hogy ismét kielégitő eredményt mutathat föl s mindenkor teljesen és egészen betoltötte feladatát a kerülettel szemben, a mennyiben minden jogosult hiteligényt a legnagyobb készséggel és a legjutányosabb feltételek mellett elégitette ki s ezáltal lényegesen hozzájárult a kerület gazdasági állapotainak javitásához. A mérleg 16,897 forint 69 kr. tiszta nyereséggel zárul, melyből 2480 frtot a részvénytőke 5 százalékos kamatozására forditanak, az ezután fenmaradó 14,417 frt 69 krból 6000 frtot a tartalékalaphoz csatolnak, mely ezzel 48,000 frtra emelkedik. A különböző levonások után 14 százalékos osztalékul, 7 frtjával. 6944 forintot fizetnek ki, s a fennmaradó 2918 frt 65 krt uj számlára viszik át. A jelentés tudomásulvétele és a felmentés megadása után megválasztották igazgatóul Falk Zsigmondot, Augenstein Samut; a felügyelőbizottságba Ehrlich Samut, Schwarz Ármint és Beck Dénest rendes, Cristofoli Fortunatot és Gruber Antalt póttagnak s a választmányba Fölkl Jánost és Stern Samut választották meg. Beck Dénes inditványára az igazgatóságnak s Augenstein vezérigazgatónak buzgó és körültekintő tevékenységéért köszönetet szavaztak.

A budapesti általános villamossági részvénytársaság f. hó 25-én tartotta évi rendes közgyülését Teleky Géza gróf elnöklete alatt. Az igazgatósági jelentés szerint a vállalat örvendetesen gyarapodott. 1894. dec. 31-ig 1331 fogyasztó részéről — 16 gyertyaegységre redukált — 53,748 lámpa volt bejelentve, ezek közül 2137 ivlámpa és 93 és fél lóerejü elektromotor, melyekből a kábelhálózathoz tényleg hozzácsatolva volt 847 fogyasztó részéről 31,411 lámpa, köztük 1056 ivlámpa és 67 lóerejü elektromotor. A kábelhálózat utczai hossza 1894. év végén 47,666 folyó méter volt, ami 242,154 m. kabelhossznak felel meg. A mult évi részvénykibocsátás alkalmával elért 85,067 frt 50 krnyi felpénznyereséget a tartalékalaphoz csatolták. Miután ugyanezen számla javára az alapszabályok értelmében 1883 frt 24 krt, mint az osztalék levonása után fenmaradó 27,664 frt 82 krnyi nyereség 5 százalékát irták az első üzemidőszak, az ingóságoknál, szerszámoknál eszközölt tetemes leirások után, a kábelhálózat, épületek és gépek törlesztési hányadának levonásával és a kamatjövedelem hozzáadásával 151,881 forint 58 kr. tiszta nyereséget tüntet ki. Ebből az adók és jutalékok fedezésére 23,600 frtot, a hivatalnokok jutalmazására 2000 frtot, 5 százalékos osztalékra a 25,000 részvény után 125,000 frtot forditanak, a fennmaradó 1281 frt 58 krt uj számlára viszik át. A közgyülés a jelentést egyhangulag tudomásul vette, a felmentvényt ugy az igazgatóságnak mint a felügyelőbizottságnak megadta. Végül a választásokat ejtették meg. Beválasztották egyhangulag az igazgatóságba uj tagnak: Kohner Zsigmondot, a felügyelő bizottságba: Légrády Károlyt, Havass Rezső drt, Heltai Ferencz drt és Torkos Lászlót.

Az ujlaki tégla- és mészégető részvénytársaság f. hó 25-én tartotta r. közgyülését. Az igazgatóság jelentése kiemeli hogy — noha a nagy verseny következtében a tégla-árak csökkentek — ezt a vállalat csak kis mértékben érezte meg, mert a kedvező konjunkturákat sikerült idején fölhasználni. A gyár az 1894. évben a két téglagyárban 34 millió nyers téglát termelt (az előző évben 19 és fél milliót) és elszállitottak 28 és fél millió téglát (tavaly 19 milliót); termelt továbbá 320,000 mm. meszet és 19,000 köbméter követ. Tiszta haszonként 116,576 frt 63 kr. mutatkozik. Ebből a jutalékok levonása után az idén esedékes szelvényt 17 frtjával váltják be. Bejelentette még az igazgatóság, hogy egy habarcs gyár fölállitására az előkészületeket megtette; ez a gyár az időközben megszerzett 3461 négyszögölnyi területen fog épülni. Végül ujra megválasztották a volt felügyelő-bizottságot s azután az alapszabályok egy pontját módositották.

A Farina és vegyi termények gyártelepe részvénytársaság f. hó 26-án Müller Vilmos elnöklete alatt saját gyártelepén IX. k. Mester-u. 23 sz. a. tartotta rendes évi közgyülését. Az igazgatóság jelentése felolvastatott a felügyelő bizottsági jelentés is. A mérleg 5739 frt 94 kr. vesztességet tüntet ki ezen kedvezőtlen eredmény okát az igazgatóság a csekély részvénytőkének tulajdonitja, ebből kifolyólag a részvénytőkének felemelése iránti felhatalmazás kér a közgyüléstől a mi megadatott és pedig 2000 db egyenkint 100 forintról (200 koronáról) és névre szóló 6% mellett kamatozó elsőbbségi részvénynek két 1000—1000 darab részvényből álló sorozatban leendő kibocsájtásra, melyből egyelőre csak az egyik 1000 db bocsájtassék ki a törzs-részvények névértéke 1895 évben elsőbbségi átvételi joggal birjanak és az igazgatóság által meghatározott szabályszerüen közéteendő részletekben és időben kamatmentesen fizetessék be a részvénytársaság pénztárába. Az igazgatóságnak és a felügyelő bizottságnak a közgyülés a felmentvényt megadta. Az igazgatóság és a felügyelő bizottság ujból közfelkiáltással megválasztatott.

— **A „Budapesti Iparossegédek Egyesülete"** folyó évi április hó 4-én csütörtök este 8 órakor az egyesületi helyiségben (II. ker., Iskola-utcza 18. sz.) közgyülést tart.

— **Meghivó.** Az „I. ker. polg. kör" 1895. évi április 6-án zzombaton délután 6 órakor tartja saját helyiségében (I. ker Alagut-u. 1. sz. I. em.) évi közgyülését, melyre a t. körtagokat tisztelettel meghivni és minél számosabb megjelenésre fekérni ezennel van szerencsénk. Tárgyai: 1. Az évi jelentés, a zárszámadás és a felmentvény feletti határozathozatal. 2. Az évi költségelőirányzat megállapitása. (Az évi jelentést mellékletül a „Buda és Vidéke" hozza.) 3. A választmány által tett, vagy a tagok által a közgyülést megelőzőleg legalább 8 nappal beadott netaláni inditványok tárgyalása, s ezek felett határozathozatal. 4. Két alelnöknek, s a választmány egyharmadának megválasztása. 5. Barabás Józsefnek a közgyüléshez intézett felülvizsgálati beadványa a kizárást kimondó választmányi határozat ellen. (Alapszabályok 38 §-a 6. pontja.) Budapesten, 1895. évi márczius 21-én Dr. Kovács Pál, titkár. Kasics Péter, alelnök. — A közgyülést társas vacsora követi; egy teriték ára 80 kr. Jelentkezések erre f. é. április 5-éig a körben elfogadtatnak.

Pártoljuk a budai ipart és kereskedelmet!

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:
Mindszenti Erdélyi Gyula.

Vendéglő „Mekka városához".

Van szerencsém a t. cz. közönséggel tudatni, hogy **Fehérvári út 10420. sz. a.** (a **Záborszky János**-féle telken, a sósfürdő közelében) vendéglőt nyitottam, mely a legujabb kor igényeinek megfelelően minden kényelemmel el van látva.

Kirándulóknak kellemes üdülő hely.

Minden időben meleg és hideg ételek.

Saját termésü borok. Csapolt és üvegsör.

Tisztelettel

SCHMIEDT KÁROLY

vendéglős.

Ruszwurm Vilmos

Müller A. özv. utóda

czukrászata

alapittatott 1827.

BUDAPEST, VÁR.

Lakodalmi diszebédek és vacsorák rendezése legpontosabban teljesittetnek.

Szávoszt Alphons czég

konyhakerti és virágmag

készleteit 15% leengedéssel kiárulom

Szávoszt Emil

Budapest, IV., Mária Valéria-uteza 4.,

hol **arankamentes lóhere** és **luczerna**, valódi **puedlinburgi répa** és **külföldi fűmagvak** legjobb minőségben olcsón kaphatók.

Vendéglő átvétel.

Tisztelettel van szerencsém tudatni a nagyérdemü közönséggel, hogy **Budán I. ker. Attila-utcza 61. sz. a.** levő arany szarvashoz czimzett vendéglőt Némethy Mátyás úrtól átvettem és azt a n. é. közönség és tisztelt törzsvendégek megelégedésére tovább fogom vezetni. Jó saját termésü boraimat és naponta friss csapolásu első magyar részvény serfőzdi sört fogok mérni valamint jó ételekkel és italokkal szolgálni lesz főtörekvésem.

Minél számosabb látogatást kérek jutányos árak és jó kiszolgálatról kellőleg gondoskodom.

Tisztelettel

NEUBAUER MÁTYÁS

vendéglős.

I. k. Attila-utcza 61. sz. a. az Arany szarvashoz.

SCHIEN KAROLY

mü- és épület-lakatos

Budapest, II., Batthyányi-uteza 1. sz.

Varrógépek és kerékpárok raktára.

ajánlja magát **telefonok**, **villámhárítók**, **szócsövek** és **szobai távirdák** berendezésére. **Javitások a legjutányosabban eszközöltetnek.**

Van szerencsém a t. cz. közönség becses figyelmébe ajánlani a

krisztinavárosi

CASINO-SÖRCSARNOKOT,

mely a legujabb kor igényeinek megfelelően, kényelemmel és fényesen van berendezve.

Külön szobák, továbbá bál és hangversenyek tartására termek ugy az emeleten, mint földszinten rendelkezésre állanak.

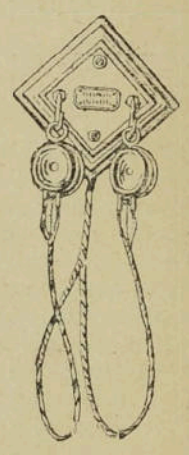
Ma zene!

BARABÁS JÓZSEF.

TELEFON-HIRMONDÓ

VALLALAT

VII. ker., Kerepesi-ut 22. sz.

A teljesen átalakitott és ujjászervezett Telefon Hirmondó vállalat előfizetésre hivja föl a közönséget. Az előfizetési dij naponként 5 krajczár, csakhogy az előfizető kötelezi magát egy évi előfizetésre, azaz 18 frt befizetésére. Az előfizetőnek ennél több költsége nincsen, mert a bevezetés és fölszerelés is teljesen dijtalan. A hirek felolvasása előre megállapitott és beosztott napirend szerint történik, azaz minden órában más más rovat alá tartozó hirek olvastatnak fel. Ezt a napirendet az előfizetők és a vállalat iránt érdeklődők nyomtatásban kapják meg.

Jelentkezéseket elfogad és közvetit a Buda és Vidéke kiadóhivatala.

E napirend szerint naponként többször kerülnek felolvasás alá a

Budapestre érkezett fontos táviratok,
az összes érdekes helyi események,
naponként ötször pontos megbizható és kimeritő tudósitások az érték- és tőzsdéről,
országos, megyei, városi hirek és hirdetmények,
jelentések a birószágok és törvényszékek ügyrendjéről,
klubbok, egyletek, tudományos és irodalmi társaságok hirei,
a Budapesti Közlöny hirei részletes kivonatban és mindaz a mi a közönséget érdekli müvészet, irodalom, sport és divat terén.

E hirekkel szolgálja nsppal a

Telefon Hirmondó

a közönség pontos és gyors értesülését,

minden este

pedig szórakoztatja előfizetőit **jelesebb müvészek énekével, zeneelőadásával és szavalatával.**

Érdekes monológok, kettős jelenetek kerülnek előadásra.

A szóló-énekesek és hangszereken kivül ének- és zenekarok előadása szórakoztatja az előfizetőket.

Befejezésül felolvasás alá kerülnek az este érkezett táviratok, a délutáni és esti helyi hirek és tudósitások a szinházakban folyó előadásokról, konczertekről és az érdekes helyi eseményekről.

Nappal hasznos — este szorakoztató!

Vendéglő az „Alaguthoz".

Minden vasár- és ünnepnap hangverseny Kutschera zongora-művész közremü ködésével.

Jó italok és izletes ételekről, valamint előzékeny kiszolgálásról gondoskodva van.

Éjjeli szállásra szobák!

Számos látogatást kér

Schlaucher Ferencz,

vendéglős.

Krisztinaváros, az Alagutnál.

Husvéti tojások

és **alkalmi ajándékok** legdusabb választékban kaphatók **LENZ FERENC** papir és diszmükereskedésében. Budapest, II. Fő-utcza 68. (Az apáczák templomával szemben.)

SZT.-MARGITSZIGETI

ÜDITŐVIZ

a legkiválóbb és legolcsóbb bakteriamentes

asztali savanyúviz

és

egészség-ápoló ital.

Kitünő eredménynyel használtatik:

Köszvény-, gyomor- és bélbajoknál, garat-, gége-, tüdő- és hólyaghurutnál.

Kapható: **Legtöbb gyógyszertárban, ásványviz-, füszerkereskedésben és vendéglőben.**

FŐRAKTÁR

WERNER ADOLF-nál.

(FRUM ISTVÁN UTÓDA)

Budapest, II., Batthyány-utcza 3. szám.

Telefon 90—97.

Főherczegi Szt.-Margitszigeti felügyelőség

Rizs-eladás.

Gróf Karátsonyi Jenő tulajdonát képező temes-topolyai rizstelep intézősége részéről közhirré tétetik, hogy a Magyarországban termelt rizs, mely kitünő minőségénél fogva, több kiállitáson a kül- és belföldi rizsekkel szemben versenyképessége által mindig a legelső dijakkal lett kitüntetve, következő árak mellett adatik el és pedig: az I. osztályu 20 forint, a II. osztályu 16 frt, a III. osztályu 10 forintjával métermázsáját számitva, a dettai vasut állomáshoz franko szállitva; 5 kilogrammos postacsomagokban a vételárnak előleges beküldése mellett franko postával: az I. osztályu 1 frt 50 krért, a II. osztályu 1 frt 30 krért, a III. osztályu 1 frtért. Postai utánvét mellett minden 5 kilogrammos csomag 6 krajczárral drágább. Megrendeléseket elfogad: Gróf Karátsonyi Jenő temes-topolyai rizstelep intézősége Temes-Topolyán u. p. Denta, vasuti állomás Detta.

BANK ÉS VÁLTÓ-ÜZLET

Beimel Lajos fiókja

TELEFON! II., fő-utcza 6. sz. TELEFON!

Értékpapirok, arany és ezüst pénznemüek vétele és eladása.

Előleg mindennemü értékpapirra.

Tőzsdemegbizásokat előnyösen eszközlünk.

1 db 4%-os tisza-szegedi sorsj. igérvénnyel Huzas április hó 1-én. Főnyeremény 200.000 korona ára **3** frt.

1 db 3%-os Magyar Jelzálog sorsj-igérvény Huzás április hó 25-én. Főnyeremény 100.000 korona ára **2** frt.

1 db magy. jótékonyczélu államsorsjegygyel Huzás junius 26-án. Főny. 100.000 korona.

Mind a 3 együttvéve csak 6 frt 25 kr. Teljes utánvéttel semmit nem küldünk.

ELSÖ MAGYAR ÁLTALÁNOS BIZTOSITÓ TÁRSASÁG BUDAPESTEN.

I. TŰZ-, SZÁLLITMÁNY- ÉS JÉGBIZTOSITÁSI ÜZLET.

KIADÁSOK. *Harminchetedik évi zárszámla 1894 január 1-től december 31-ig.* **BEVÉTELEK.**

	forint	kr.	forint	kr.
I. Tűzbiztositás.				
Kifizetett károk a viszontbiztositott rész levonása után	1.749,900	17		
Függőben maradt károk tartaléka	115,197	51		
Szerzési költségek a viszontbiztositott rész utáni bevétel levonásával	251,067	28		
Jövedelmi adó és bélyegilletékek	122,451	53		
Postabérek	48.948	28		
Adakozások közhasznu czélokra 8.949 frt 73 kr. tartalék levonása után	410	27		
A tüzbiztositási üzletet terhelő igazgatási költségek	468,299	12		
Behajthatlan követelések leirása	7,432	73		
A következő évek készpénz-dijtartaléka a viszontbiztositott rész levonása után és minden megterhelés nélkül	2.000,000	—	4.763,706	89
II. Szállitmánybiztositás.				
Kifizetett károk a viszontbiztositott rész levonásával	41,869	85		
Függőben maradt károk tartaléka	15,686	76		
Szerzési költségek	2,308	44		
A szállitmány biztositási üzletet terhelő igazgatási költségek	14,640	20		
A következő évnek dijtartaléka a viszontbiztositott rész levonásával	20,000	—	94,505	27
III. Jégbiztositás.				
Viszontbiztositások és törlések	218,639	63		
Kifizetett károk a viszontbiztositott rész levonásával	1.116,938	62		
Szerzési és igazgatási költségek a viszontbiztositások utáni bevételek levonása után	202,963	24		
Behajthatatlan követelések leirása	1,026	58	1.539,568	07
1894. évi nyeremény			927,100	26
			7.324,880	49

Mérlegszámla 1894 december 31-én.

VAGYON. **TEHER.**

	forint	kr.	forint	kr.
I. Tűzbiztositás				
Az 1893. évről áthozott készpénz dijtartalék a viszontbiztositott rész levonásával és minden megterhelés nélkül	1.900,000	—		
416.747.892 frt 88 krnyi kötött biztositások után, valamint a folyó évben lejárt dijrészletekből befolyt dijak ... 5.424,800.99				
levonva: törlesztett dijak 523,055.49				
viszontbiztositási dijak 663,007.84				
lejárt visszbiztositási dijrészletek 1.136,321.34	2.322,384.67		3102,416	32
Az 1893. évben függőben maradt károk tartaléka			112.222	94
			5.114,639	26
II. Szállitmánybiztositás.				
Az 1893. évről áthozott dijtartalék			18,415	93
29.819,314 frt 97 krnyi kötött biztositások után, dijak		182,249.08		
levonva: törlesztett dijak	17,672.85			
viszontbiztositási dijak	102,428.19	120,101.04	62,148	04
Az 1893. évben függőben maradt károk tartaléka			14,742	83
			95,306	80
III. Jégbiztositás.				
77.881,516 frt 84 krnyi kötött biztositások utani dijak			1.558,833	03
			1.558,833	03
IV. Egyéb bevételek.				
Beváltott szelvények után, valamint egyéb befolyt kamatok és árfolyamnyereség eladott értékpapirok és idegen pénznemek után			495,133	84
Társasági házak tiszta jövedelme			60,967	56
			556,101	40
			7.324,880	49

	forint	kr.
Elhelyezett tőkepénzek takarékpénztárak és bankoknál	2.351,810	77
2.163.850 — M. kir. italmérési jog kártalanitási 4½% kötvények á 100 — = 2.163,850 frt — kr.		
480,000 — Pesti m. keresk. b. 4²/₁% os záloglev. á 100 — = 480.000 frt — kr.		
230,000 — M. jelzáloghitelb. 4½% os záloglev. á 100 — = 230,000 frt — kr.		
200,000 — Egy. bp. főv. takrp. 4½% os záloglev. á 100 — = 200,000 frt — kr.		
11.894 drb Magy.-franczia biztositó r.-t. részv. á 100 = 1.189,400 frt — kr.		
1059 drb Bécsi biztositó társ. részvények . . á 255.— = 270,045 frt — kr.		
16.800 Pesti Lloyd társ. kötvények . . . á 100.— = 16,800 frt — kr.		
A fenti értékpapirok után az év végéig esed. kamatok . 21,034 frt 21 kr.	4.571,129	21
Leszámitolt, visszleszámitolt és egyéb váltók	874.413	41
A társaság házai	1.210,000	—
Különféle adósok:		
a) Pénzkészlet és maradványok a képviselőségeknél	676,983	08
b) Maradványok idegen biztositó intézeteknél	407,089	88
Jégbiztositási osztály folyó számlán	230,319	54
Központi pénzkészlet	40,632	15
A következő években lejáró dijváltók és dijkötelezvények összege . . 14.540,739 frt 92 kr.		
	10,362,378	04

	forint	kr.
Részvényalaptőke: teljesen befizetett 2000 egész részvény á 1000 forint . .	2.000,000 frt — kr.	
Részvényalaptőke: teljesen befizetett 2000 fél részvény á 500 frt	1.000,000 » — »	3.000,000 —
Társasági tartaléktőke		3.000,000 —
Külön tartalék*)		280,000 —
Tüzbiztositási dijtartalék készpénzben a viszontbiztositott rész levonásával és minden megterhelés nélkül	2.000,000 » — »	
Szállitmány biztositási dijtartalék készpénzben a viszontbiztositott rész levonásával és minden megterhelés nélkül	20,000 » — »	2.020,000 —
Tüzbiztositási függő károk tartaléka		115,197 51
Szállitmány biztositási függő károk tartaléka		15,686 78
Különféle hitelezők		327,812 96
Előbbi évekről eddig fel nem vett osztalékok		2,179 —
Első magyar ált. biztositó-társaság Lévay-alap		80,979 39
Tisztviselők nyugdijalapja		509.279 91
Életbiztositási osztály folyó számlán		84.142 23
1894. évi nyeremény		927.100 26
		10.362,378 04

*) A külön tartalék az 1894. nyereményből 500,000 frtra emelkedett.

II. ÉLETBIZTOSITÁSI OSZTÁLY.

KIADASOK. *Harminckettedik évi zárszámla 1894 január 1-től december 31-ig,* **BEVÉTELEK.**

	forint	kr.	forint	kr.
Törlesztett kötvények dija	282,500	31		
Visszaváltott kötvényekért	317,768	70		
Halálesetek után kifizetett károsszeg	1.071,951	49		
Lejárt kiházasitási tőkékért	823,245	68		
Kiházasitási biztositásoknál haláleset következtében dijvisszatérités	105,023	54		
Függőben levő károk tartaléka	297,759	33		
Évjáradékokért	96,644	90		
Viszontbiztositási dijak	77,712	51		
Bélyegekért	75,173	61		
Irodai bér, postadijak, nyomtatványok uti- és egyéb költségek	209,221	08		
Tiszti fizetések	79.489	66		
Jövedelmi adóért	7,143	02		
Orvosi dijakért	38,971	16		
Szerzési és dijbehajtási költségek	377,398	85		
Kisorsolt biztositások tartaléka	19,000	—		
Behajthatlan tartozások leirása	24,823	47	3.903,827	31
Dijtartalék az év végén			25.910,035	66
1894. évi nyeremény			183,437	40
			29.997,300	37

	forint	kr.	forint	kr.
A mult évből áthozott dijtartalék			24.187,184	01
Befolyt dijak: ez évben kiállitott kötvények után	432,953	87		
az előbbi években kiállitott kötvények után	3.836,568	74		
a biztositott tőke emelésére forditott nyeremények	18,952	50	4.288,475	11
Mult évi függőben volt károk tartaléka			319,202	61
Illetékek			96,759	02
Kamatjövedelem			1.105,680	62
			29.997,300	37

Mérlegszámla 1894 december 31-én

VAGYON. **TEHER.**

	forint	kr.
Értékpapirok 22.848,776 frt 83 kr. ugyanis:		
3.371,000 Kor. n. é. m. k. 4%-os koronaj. 98 frt 25 krjával	1.656,003	75
288,000 frtnyi m. k. 4%-os arányj. 123 frt 70 kr.	356,256	—
6.800,300 frtnyi m. földhitelintézeti 4% zálogl. 98¼ frtjával	6.681,294	75
6.325,700 frtnyi magyar földhitelintézeti 4%-os talajjavitási és szabályozási záloglevelek 96 frt 50 krjával	6.104,300	50
712,000 frtnyi m. földhitelintézeti 4½% zálogl. 100 frtjával	712,000	—
17,000 frtnyi m. földhitelintézeti 5%-os zálogl. 100 frtjával	17,000	—
252,000 frtnyi pesti m. keresk. bank 4½%-os zálogl. 100 frt-val	252,000	—
68,000 frt pesti m. keresk. b. 4½%-os közs. k.-köt. 100 frtjával	68,000	—
96,100 frtnyi pesti m. keresk. bank 5%-os zálogl. 100 frtjával	96,100	—
106,000 frt kisbirt. orsz. földh.-int. 4½%-os zálogl. 100 frt-val	106,000	—
6,000 frtnyi kisbirt. orsz. földh.-int. 5%-os zálogl. 100 frtjával	6,000	—
102,000 frt kisbirt. orsz. földh.-int. 5½%-os zálogl. 100 frt-val	102,000	—
145,000 frt m. orsz. közp. t.-pénzt. 4½%-os zálogl. 100 frtjával	145,000	—
100,000 frtnyi e. bp. főv. t.-pénztár 4½%-os zálogl. 100 frt.-val	100,000	—
30,000 frtnyi magy. jelzálog-hitelbank 4%-os nyereménykölcsön kötvényei 128 frtjával	38,400	—
66,000 frtnyi m. jelz.-hitel-bank 4½%-os zálogl. 100 frtjával	66,000	—
2.517,500 frtnyi Bpest főv. 4½%-os kölcsönkötv. 100 frtjával	2.517,500	—
1.709,500 frtnyi m. k. államv. ezüstköl. 4¼%-os köt. 100 frt-val	1.709,500	—
99,000 frtnyi m. k. kel. v. államk. 5% aranykötv. 125 frt-val	123,750	—
199,900 frtnyi m. k. 4%-os földtherment. kötv. 97¼ frtjával	194,402	75
500,000 frtnyi m. k. italm. jogkártal. 4½%-os kötv. 100 frtjával	500,000	—
Beszterczeb.-brezovai és piski-v.-hunyadi vasuti els. köt.	1.057,498	06
33,500 frtnyi egyesitett államadósság 4²/₁₀%-os papirjáradék (május—november lejár) 100 frtjával	33,500	--
492,734 Lire 60 c. olasz 5%-os járadék és kamatai	206,271	02
1894-ben esed. kamat. és elszám. pénzküldemény	268,603	98
Jelzálog-kölcsönök	813,749	95
Kötvény-kölcsönök	2.535,942	—
Viszontbizt. kötvény kölcsönök	11,546	10
A központ tartozása folyó számlán	84.142	23
Vezér- és függynökségek és mások tartozásai	638,326	26
	27.201,087	35

	forint	kr.
Dijtartalék 26.486,065 12 levonva a viszontbiztositási dijtartalékot 576,029 46	25.910,035	66
Biztossági alap	245,931	44
Kiházasitási tőkék nyeremménye	506,850	84
Függőben lévő károk tartaléka	297,759	33
Dijleszállitásokra vonatkozó nyeremények tartaléka	542	70
Előre fizetett dijak 1895—1897. évekre	3,028	51
Fel nem vett nyeremények 1893. évről	93	45
Kisorsolt biztositások tartaléka	19,000	—
Viszontbiztositó intézetek és mások követelései	34,408	02
1894. évi nyeremény	183,437	40
	27.201,087	35

Budapest, 1894. deczember hó 31-én.

AZ IGAZGATÓSÁG:

Agoston József, aligazg., életbiztositási osztályfőnök. **Harkányi Frigyes, Jeney Lajos, Lévay Henrik, Ormody Vilmos, báró Schosberger Zsigmond, gróf Zichy Nándor.** **Szende Károly,** a közp. könyv. főnöke.

A fenti zárszámlákat és mérlegeket megvizsgálván, azokat a törvényben s az alapszabályokban meghatározott elvek szerint készülteknek és azok egyes tételeit a fő- és segédkönyvekkel teljesen megegyezőknek találtuk.

Budapest, 1894. márczius hó 17-én.

Kaczvinszky János, életbiztositási könyvivő.

A FELÜGYELŐ BIZOTTSÁG:

Gróf Batthyány Géza, Giczey Samu, Jekelfalussy Lajos, László Zsigmond, Szitányi Izidor.

Budapest 1895. (7.) BUDA és VIDÉKE Márczius 31

Kősziklából fakadó kristálytiszta

VÉGHLESI

„Vera"-forrás.

Hazánk igen kedvelt szénsavdús savanyúvize

Hathatós szer az emésztési zavaroknál.

Borral vegyítve kellemes savanykás izű üditő és tiszta italt képez.

A bort nem festi.

a miért a nagyérdemü közönség **fröcs** gyanánt nagyon kedveli s e végből a vendéglős urak igen felkarolták.

Legujabb orvosi bizonylatok a VERRA-FORRÁS-ról:

A véghlesi **Vera**-forrás vizét úgy a vezetésem alatt álló m. kir. egyetemi belgyógyászati kórodán, valamint a magán-gyakorlatban, évek során át ésfolyvást növekedő kiterjedésben, sikerrel használom a **légzőszervek, gyomor, ivarszervek és hólyagnak heveny és idült hurutos megbetegedésénél, sápkór és vérszegénység** eseteiben, ugyszintén **Brightkóros szivbetegek és diabetikus** betegeknél.

Ezen viznek teljes tisztasága, kitünő kezelése, szerencsés vegyi alkata és **sziklatalajból** való eredése teszik, hogy ez teljesen **fertőzetmentes**, egészséges italt képez, a mely kiválóan ajánlható oly, hol a **cholera, tiphus** és más az ivóviz által terjedő fertőzeti betegségek uralkodnak.

Budapesten, 1893. márczius hó 1-én.

Dr. Korányi Frigyes,
a főrendiház tagja, kir. tanácsos, egyet. tanár, az Orsz. közegészségügyi tanács elnöke stb.

A véghlesi **Vera-forrás** vizét, ugy a nyilvános gyermekgyógyintézetemben, mint a magán-gyakorlatban: az **emésztési és légzési szervek**, nemkülönben a **vizelési bántalmak**, ugyszintén az **angolkór** és **vérszegénységben** szenvedő gyermekeknél évek óta sikerrel használom. Általában a gyermekek e vizet szivesen iszszák, s minthogy az anyagcserét élénkiti, s igy a **szervezetet erősiti**, azt nemcsak beteg, de egészséges gyermekeknek és amennyiben, mint tisztán **forrásviz a trachyt-sziklából** nyeretik, tiszta ivóviz hiányában, vagy járvány alatt rendes használatra különösen ajánlom.

Budapesten, 1893. márczius hó 25-én.

Dr. Kövér Kálmán,
gyermek-gyógyász.

Kapható minden gyógyszertárban, füszerkereskedés és vendéglőben.

Főraktár: **VII. Erzsébet-körút 56.**

GANZ és TÁRSA

vasöntőde és gépgyár-részvény-társ. Budapesten.

Gáz- és Petroleum-motorok álló vagy fekvő, egy vagy két hengerrel.

Készit:

A) **gépeket és épitési munkákat, teljes malomberendezéseket, vasutt kocsikat és vasuti fölszereléseket, transmissiókat.**

Specziálitásai

B) **kéregöntvény** vasuti kerekek, váltók, zuzómüvek, hengerek-és ágyúgolyókhoz.

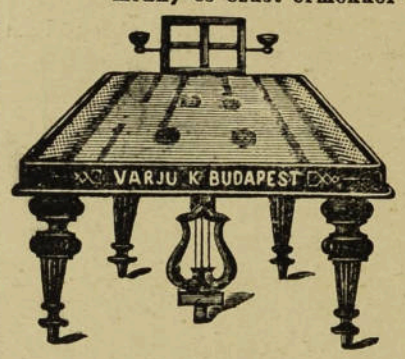
Hengerszékek kéregöntetü hengerekkel mind a magas malmászathoz, mind pedig a parasztra őrléshez s **egész malomberendezések.**

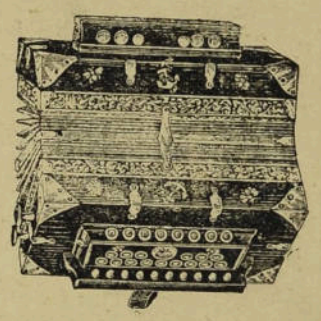
Facsiszoláshoz, papir- és czelluloza-gyártáshoz való gépek. Vizikereket nagy sikerrel pótló **turbinák.**

Villamos világitas nagy távolságra is a motortól.

Zsilipek, csővezetékek, frictiós kapcsolások, rotatiós dynamométerek. Aczélöntés.

Arany és ezüst érmekkel kitüntetett hangszer-ipar

VARJU KÁROLY

császár és királyi szabadalmazott hangszer-ipar.

Budapest, VIII., Kerepesi-út 47. sz.

Ajánlja saját gyártmányú hangszereit, külöuösen erős, tiszta **csengő hangú czimbalmait** jótállás mellett; továbbá **harmonika, hegedű, fuvola** és egyébb hangszer nálam 15%-kal olcsóbb, mint bárhol. — Most jelent meg a magyar **harmonika iskola**, az egy soros harmonikához 32 válogatott legszebb dallal, melynek segélyével fél óra alatt megtanulhat a harmonikákon játszani, ára 90 kr., mely összeg beküldése mellett bérmentve küldi meg a kiadó, **Varju Károly.**

Képes nagy árjegyzék ingyen küldetik.

RÖVID- ES SZÖVÖTT ARUK

KÉZI MUNKÁHOZ TARTOZÓ CZIKKEK.

MINDENNEMÜ SZABÓ KELLÉK.

ALBINI LAJOS

ezelőtt

Reinl József

II, ker., Fő-utcza 40. szám alatt.

Bátorkodom a nagyérdemü hölgyeknek tudtára adni, hogy egy **elsőrangu franczia** czégtől, a közelgő tavaszi idényhez a **legujabb** arczfátyolok megérkeztek. Minek után ezek mint szinre s kivitelre nézve valóban **különlegességek,** ugy kérném azoknak megtekintése végett, becses látogatásával megtisztelni.

Továbbá ajánlom raktáramat kész férfi-fehérnemüekben kizárólag saját készitményeimet. Divatos nyakkendők, gallérok, kézelők, ingmellek, sima és szegélyes és jó minőségü nadrágtartók. Végre nagy választék szövött árukban.

VÁSZON, KANAVÁSZ ÉS CHIFFON

Hirdetések

a

BUDA ÉS VIDÉKE

részére felvétetnek

a kiadóhivatalban

Alkotás-u. 12/a. Szőke-ház.

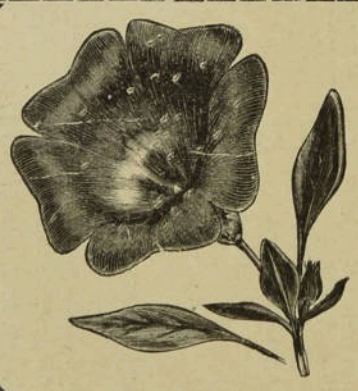
Lövenstein Antal

cs. és kir. udv. sütőmester

fióküzlete: II. fő-utcza 5. sz.

— Liszt, tej, tejszin és vaj. —

Finom- és pék-sütemény a nap minden órájában frissen hapható.

NÖTHLING VILMOS

magkereskedésében

Budapest, Kálvin-tér 9-ik sz. alatt

szerezhetők be a legkitünőbb és legmegbizhatóbb gazdasági-, kerti-vetemény- és virágmagvak.

Jencs Vilmos

„Szent-János"-hoz czimzett gyógyszertára

II. ker. Széna-tér.

Az idei idény beáltával ajánlja friss töltésü és minden fajtáju gyógy- és üditő ásványvizeket nagybani árak mellett.

Kaphatók az összes bel- és külföldi gyógyszerészeti különlegességek.

Mindenféle sebészeti eszközök.

Menthin szájviz, a mely az Odolt hatásában, kellemes izénél valamint olcsóságánál fogva is teljesen fölülmulja. 1 üveg ára 40 kr. — Salol fogpaszta, a mely nagyszerü antiseptikus hatásu és igy a fogak odvasodását teljesen megakadályozza s izét a legutolsó részletig megtartja. Ára 60 kr.

Nemkülönben ajánlja a világhirü Pries y Ca-féle spanyol gyógyborokat valamint az általánosan elösmert és általa készitett Chinavas borát, üvegje 1/1 2 frt 50, 1/2 1 frt 50 kr. árakban.

Valamint saját készitésü és kitünőnek bizonyult lábizzadás elleni porát, 1 doboz ára 50 kr.

Nyomatott Heisler J. kö- és könyvnyomdájában. Budapest, II. Várkertrakpart 1. sz. (Kluseman-féle ház.)

Budapest, 1895. IV. évfolyam 14. sz. Vasárnap, április 7.

BUDA ÉS VIDÉKE

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI ÉS TÁRSADALMI HETILAP

Az I. kerületi polgári kör,

II. ker. polgári kör, a krisztinavárosi vöröskereszt-egylet és a budai kereskedő-társulat stb. közlönye.

KIADÓ-HIVATAL,
hol előfizetni lehet és hirdetések felvétetnek;
I. ker. Alkotás-utcza 12/a. Szőke-ház.

Megjelenik minden vasárnap.
Előfizetési árak: Egész évre 12 korona, félévre 6 korona, évnegyedre 3 korona. Egyes szám ára 24 fillér.

SZERKESZTŐSÉG,
I. ker., Alkotás-utcza 12/a. Szőke-ház.
kéziratokat és közleményeket ide kérjük küldeni.

Kelenföld.

A „Buda és Vidéke“ volt eddig az egyetlen fővárosi lap, mely Kelenföldnek, a főváros I. kerületéhez tartozó a Gellérthegy oldalán kiterjeszkedő és rendkivül szépen fekvő óriási területnek, a fővámháztéri hidnak hiépitése után természetszerüen bekövetkező fontosságát felismerve, mintegy bebizonyitotta, hogy a főváros előnyösen ez irányban lesz fejlődhetővé, csak itt fogja megteremthetni mindazt az ez idő szerint sajnosan nélkülözött létesitményeket, melyek egy „világváros“ névre igényt tartó metropolis elengedhetlen kiegészitő részét képezik mint pl. egy népliget. Valóban köszönettel tartozik a fővárosi közönség a „Buda és Vidéké“-nek, hogy érdekeit mint mindig ugy most is erélyesen felkarolta s a tek. fő- és székváros tanácsának megmutatja a helyes utat a melyen haladnia kell. Mert mi türés tagadás a fő- és székváros tanácsának a város fejlesztése körül kifejtett tevékenységét méltányoló szemlélőnek csodálkoznia kell néha a felett, midőn látja, hogy egyes városrészek teljesen elhanyagoltatnak, mintha nem is tartoznának a fővároshoz, mintha azok fejlődését szándékosan megakadályozni akarnák. — Igy van ezzel az árva gyermekkel a szegény Kelenföldel s hogy ez tényleg igy van, a következő érdekes és a mellett nagyfontosságu körülménynyel okadatlom.

Budapest-Kelenföld állomás, a dunajobbparti vasutak nagyfontosságu csómópontjának 10 évi fennállása daczára még eddig nincsen a fővároshoz vezető rendes utvonala. Az érdekeltek az állomáshoz épitendő út ügyében körülbelül 4 évvel ezelőtt a fővárosi tanácshoz fordultak az utnak sürgös épitését kérelmezve, mely kérelem az akkori kereskedelemügyi miniszter egy átiratával is támogattatott. A székes-főváros tanácsa a kérdéses utvonalnak épitését nemsokára tényleg elhatározta. Azóta másfél év telt el; a határozat azonban csak határozat maradt, az utépitésének eddigelé semmi nyoma nincs. Az ember önkénytelenül ehhez a hires kérdéshez fordul. „Quo usque tandem.“ Ha Kutyabagos felé egy helyi érdekü vasut létesül, ugy Kutyabagos és a többi érdekelt községek kupaktanácsa mindjárt összeül, s okvetlen tanakodik s határoz a felett, hogy a vasuthoz vivő utat rendbe hozzák esetleg egész ujonnan kiépitsék, hogy mire a gőzös fütyül tisztességes uton ballaghasson befelé a községbe az utas ember. Meg találná ám szólni az idegen a falu előljáróságát, hogy nem tudja mi a becsület? Ismételve olvashatjuk, hogy itt és amott valahol a Gőcse vidékén vegyes bizottság járt a vasut állomástól a faluba vezetendő ut kiépitése tárgyában. A fő- és székvárosban 16 év óta nem mozgatja senki a fülét se államvasut, se tanács, midőn arról van szó, hogy egy oly fontos fekvésü pályaudvart kössenek össze a főváros élénk városrészeivel mint a milyen a Budapest-kelenföldi, a hol az ország három vasuti fővonala és pedig a magyar államvasutak brucki s fiumei továbbá a déli vasut trieszti vonalai egyesülnek illetőleg elágaznak. Milyen intézkedéseket tett vajjon a tek. fő- és székvárosi tanács fent emlitett határozatának érvényesitésére? Meddig fogja még az utnak épitését elhalasztani?

A főváros egyik ujsága nemrégiben azt a hirt hozta, hogy a kereskedelemügyi miniszter szándéka, a keleti pályaudvarnak, mely az óriási személyforgalomnak lebonyolitására már nem felel meg mentesitése czéljából a ferenczvárosi pályaudvart megnagyobbitani és a főváros személy forgalmát részben ide terelni. Nos, ha ez igy van, ugy ki kell jelentenünk már előre is, hogy eme magas körökben is helytelenül fogták fel a helyzetet, és sikert elérni nem fognak. Hogy a keleti pályaudvaron segiteni kell

„A BUDA és VIDÉKE“ TÁRCZÁJA.

Stella Mark.

Alig nehány hete, hogy a székes-fővárosban egy müvésznő tartózkodott, kiről a hirlapok csodálatos módon nem vettek tudomást, daczára annak, hogy az illető annak idején, midőn még nyilvánosan fellépett, szószoros értelemben bejárta az egész világot és phenomenális müvészetével osztatlan elragadtatásra birta a közönséget.

Stella Márk volt a hirneves énekesnő, ki nem csak müvészeténél, hanem származásánál, valamint későbbi sikerei és szerencséjénél fogva megérdemli, hogy vele e helyen foglalkozzunk.

Ugy atyai, mint anyai ágról ősrégi magyar grófi családból való, ma alig 47 éves „kisasszony“, kissé excentrikus külsejü, — de azért előkelő megjelenésével, fekete nagy szemének hevével még most is képes az embert egyszeriben lebilincselni. Bátran mondhatjuk, nincsen a világon grófkisasszony, ki önállósága, elszántsága, ismeretei, müvészete és élményei alapján megállhatná vele a versenyt!

Igaz, hogy egyrészt ezen tulajdonságai miatt kitagadá őt családja, bár most sem állapitható tán meg, vajjon igazsággal-e vagy sem? — de tény, hogy Stella Mark bebizonyitotta övéinek, hogy el lehet nélkülök is, el lehet nem csak comtesse, de herczegleány módjára is. Megmutatta, mint tehet szert tisztességes módon egy elhagyatott szegény leány: jólét, dusgazdagság és világhirnévre, sőt szüzies ámulat és istenitésre.

Családi viszonyai, vagy talán helyesebben mondva viszályai ugy hozták magukkal, hogy még gyermekkorában nagybátyja gróf X. magyar mágnás házához került, hol otthon kezdett tanulmányait folytatván, leginkább idegen nyelvek elsajátitására törekedett. Szorgalma és rendkivüli tehetségeinek köszönhette, hogy igy 16—17 éves korában a magyar, angol, franczia és német nyelvet tökéletesen birta, mig később még valami négy vagy öt világnyelvet tanult meg. Azonkivül pedig többféle hangszert is mivelt és főképpen az éneklést gyakorolta, mely utóbbi, miután már kora gyermekségétől fogva feltünő erős és tisztán csengő hangja volt, legfőbb szórakozásai közé tartozott.

E mellett valódi gyermekies kedélylyel birt és éppen ezen tulajdonság volt az, a mi őt első látszatra, majd hogy meg nem rontotta, de a melynek következménye szerencséjének tulajdonképpeni alapvetőjévé vált.

Ugyanis nagybátyja második felesége a fiatal, ritka szép és elegáns alaku leánykában veszedelmes vetélytársat látott, bár a szegény árva — mert időközben azzá tette őt a jó Isten — távolról sem gondolt rosszra, hanem tényleg csak rokoni vonzalomból és gyermekies naivságból hizelgett némelykor nagybátyjának oly módon, hogy egész nyiltan a nyakába borult. — Ez azonban, anélkül, hogy a leány csak sejtette volna is, oly annyira rossz vért szült a néniben, hogy egy szép reggelen gróf X. ezekkel a szavakkal fogadta unokahugát:

„Kedves lányom! nagyon szeretlek és foglak is mindig szeretni, mert hiszen öcsém gyermeke vagy, de arra a szomoru meggyőződésre jutottam, hogy házamban tartózkodásod veszélylyel jár te reád, én reám és az egész családomra nézve, mert nénéd felette féltékeny. — Fogadd el tehát ezt a kis összeget, — többet nem adhatok, — és hadd el házamat még ma! Nem bánom, bár hová mégy és bár mit csinálsz, csak ne jöjj vissza hozzánk!“

Ezzel a szegény árvának 500 forintot nyomott a kezébe és ott hagyta a faképnél.

A kis comtesse első pillanatra ugy érezte magát, mintha leforrázták volna. De már a következő perczben visszanyerte higgadtságát és bizván nyelv- és zeneismereteiben, de legfőképpen erélyességében és szóval önmagában, elment Bécsbe.

Itt csekély vagyonának megfelelő lakást bérelt és összes idejét a tanulmánynak és további kiképeztetéseinek szentelte.

Nem is tartott soká, hogy szakértői körökben felismerték hangjának jellemző, rendkivül csengő lágyságát, hatalmasságát, fejlettségét és rokonszenvességét, mely tulajdonságok a legegyszerübb dal előadásakor teljes szépségükben domborodtak ki.

Ilyeténképpen a comtesse alig nehány hónap mulva a társaság kedvenczévé lett. Mindenki dédelgette, s nem csuda, hogy meglepő tehetségeit felismerve és megigéző külseje által is megbüvölve, akadt egy dusgazdag mükedvelő Mark nevü özvegy, ki annyira megszerette a leányt, hogy saját költségén a világ legelső mesterei által, köztük Verdi és Gounod által is oktatta.

— különösen ha a kiállitásra gondolnak — az tény, de hogy e segitséget az átalakitandó ferenczvárosi pályaudvar fogja nyujtani, abban már most bátorkodunk kételkedni. A miniszter ur aligha gondolt rá, midőn ezt a szándékát hangoztatta, hogy a Ferenczváros a sertés szállások tőszomszédságában van, honnan a kedvező szelek „fölséges illatot hoznak, hogy a közvágóhid is ott van, minek folytán nyári időben a légynek nevezett állatkákból oly mennyisége szokott oda ellátogatni, hogy mig az ember a pohár sört a csap alól a szájához viszi, hivatlan vendég is bele pottyanhat, hogy továbbá körül véve különféle gyártelepektől (trágya, petroleum, stb. stb. gyárak), melyek épugy mint a marhát szállitmányozó vasutak a büzt terjesztik.

Bocsánatot kérünk, ilyen kellemes előnyü pályaudvart az utazó közönség nem fogja nagy kedvvel használni, sőt kerülni is fogja, mint eddig is. Ellenben határozottan állithatjuk, hogy e tekintetben is Kelenföldnek jut majd ki a jövőben az oroszlánrész. Majd ha a fővámháztéri hid kiépült, majd ha a villamos vasut kocsijai repülnek rajta keresztül a főváros belsejétől a kelenföldi pálya udvarig a II. IV. V. IX. kerületekbe igyekező, a brucki, fiumei és trieszti irányokból érkező utasok nem fognak a keleti pályaudvaron sem Ferenczvárosban kiszállni, hanem Kelenföldön. S ebben tökéletes igazuk is lesz, mert a ma fönnt emlitett irányokból Budapestre utazzó és mondjuk a IV. kerületbe törekedő utasnak Kelenföld állomásán 5—10 perczig kell tartozkodnia az esetleges átszállás kellemetlenségeit nem is emlitve fel a keleti pályaudvarba való tovább utazás további 25 perczet, összesen tehát 35 perczet vesz igénybe. Hol van még az ut a belvárosba? Kérdjük tehát, nem szivesebben kiszáll e Kelenföldön az utas, honnan majd 20 percz alatt a villamos vagy közuti vasuttal a belvárosban sőt lakásán lehet.

Ajánljuk az itt felsorolt körülményeket az illetékes körök különösen Dániel Ernő miniszter ur figyelmébe.

—n —n.

Közügyek.

(A II-ik kerületi választmány müködéséből).

A II. kerületi választmány f. évi márcziusi rendes ülésében több figyelemre méltó tárgy került inditvány alapjában tárgyalás alá.

Gerlóczy Károly a székes főváros alpolgármestere mint a kiállitási bizottság elnöke átiratot intézett az összes kerületek választmányaihoz, hogy a közmunkatervek a kiállitásra való tekintettel állittassanak össze, mely átirat tárgyalásával kapcsolatosan kifejezést adott a választmány azon kivánságának, hogy a minden kritikának alatta álló Pálffy-tér, melynek rendezése költségei az évi költségvetésben már évek óta állandóan benne szerepelnek — rendeztessék, és pedig a kiállitásra és a meglevő fedezetre való tekintettel azonnal, illetve a jelen év folyamán. Ezzel kapcsolatosan előterjesztés tételét határozta el a választmány arra nézve is, hogy a Pálffy térhez rendezetlenség tekintetében teljesen hasonló Bombatér az ott felépitendő vásárcsarnok kérdésének megoldásával kapcsolatosan és a Fazekas-tér az ezen emelt templom felépitésének befejezése után azonnal rendeztessék.

Ezek az inditványok egyhangu elfogadása után előterjesztette Dr. Németh Imre ker. választmányitagnak a II. ker. közlekedési viszonyokat közelről érdeklő és a minden tavaszon szokásos közuti vasut menetrend megállapitásával kapcsolatosan megoldható inditványa, mely szerint inditványozza, hogy tétessék előterjesztés a tanácsnál annak kieszközlésére hogy,

a) a székes főváros belterületén, vagyis a vámon belül való forgalomban használt csere (bérlet) jegyek a lánczhid zugligeti vonalon nemcsak a Szent-János-kórházig, hanem egészen a vámig érvényesek legyenek, mert ezen csere (bérlet) jegyek a pesti oldalon a vámon belől való forgalomban végállomástól illetve vámtól — végállomásig illetve vámig érvényesek, igy viszás állapot azt, hogy a közuti vasutársaság más mértékkel mér a jobb partnak mint a balparti résznek,

b) a Zugliget — pesti — és a láncz hid — óbudai vonalokon a lánczhidhoz és lánczhidtól való forgalomban egész évenát adassanak ki átszálló jegyek ugy a Zugligetbe, mint a fogaskerekü vasut városmajori állomása mellett levő vámig, s ellenirányban.

Ez az inditvány magyarázatát leli abban, hogy ilyen átszálló jegyek csak a téli hónapokban — a mikor a Lánczhid — Zugligeti vonalon a közlekedés szünetel — adatnak ki, igy a tavaszi, őszi hónapokban, mikor a Lánczhidtól a Zugligetbe csak téloránként történik inditás — ilyen átszálló jegyek nem adatnak ki és még inkább nem a nyári honapokban, holott ekkor is csak negyedóránként indul egy kocsi a Lánczhidtól. Ezzel szemben a pesti oldalról a forgalom télre is fenn van tartva, ősszel, tavaszszal és nyár folyamán kétszer, háromszor sürübb a közlekedés a Zugliget — pest, mint Lánczhid — zugligeti vonalon, és a Lánczhidhoz törekvő budai akár hányszor kényelmesen elférne a pesti kocsin és a Margit hidfőnél átszállhatna az Óbudáról a Lánczhidhoz menő kocsira de ezt ma csak kétszeres költséggel lehet megtenni t. i. ugy, hogy a ember jegyet vált a pesti — és szakasz jegyet a budai kocsin.

c) A Lánczhid — zugligeti vonal vámon belül való része osztassék két vonal szakaszra, és pedig első vonalszakasz legyen a Lánczhidtól az Ország-út és török-utcza összefolyásáig, és második a Pálffy-tértől a vámig. Ehez képest a szakasz jegyekkel való utazás az Ország-út és Török-utcza összefolyásától a Margit hidfőnél levő keresztesig, innen a Pálffy-térig és innen le az Ország-út és Török-utcza összefolyásáig ugy az első mind a második vonalszakaszra szóló jegyekkel érvényes, és ugyanezen terület bármely pontján az átszálló jegygyel való átszállás is meg legyen engedve.

Ez az inditvány kizárólag az ország-uti lakók érdekét tartja szem előtt, kik a vámtól a Pálffy-térig való forgalomban sok vitelbért tartoznak fizetni, bár negyed de talán nyolczad részét sem teszik meg azon utnak, mint a pesti oldalon egy szakaszjegygyel megtenni lehet.

Dr. Németh Imre ker. választmányi tagnak ez az irásban is beadott és megindokolt inditványait a választmány zajos helyeslással fogadta és kimondotta, hogy sürgős előterjesztés tétessék e tárgyban a székes főváros tanácsához és pedig Frommann István ker. választmányi tagnak azzal a pótinditványával együtt, hogy a Lánczhidtól és a Lánczhidhoz való forgalomban a pesti oldalra és oldalról is adassanak ki átszálló jegyek, minthogy ilyenek korrábban tényleg ki is adattak, de most

---

Az akkor husz éves leány a legjobb haladást tette, a zenemüvek szellemébe mindjobban behatolt és oly müvészi mélységet ért el, hogy concertekben egyik sikert a másik után aratta, a melyekhez természetesen az imádók és rajongók egész legiója sorakozott. — Ezek közt Markné egyetlen gyermeke, egy körülbelül 26—28 éves fiatal ember is volt, ki annyira beleszeretett a művésznőbe, hogy édes anyja meghallgatása nélkül megkérte a kezét.

Sokkal jobb nevelésü volt azonban a comtesse, mintsem hogy erről a mamának jelentést nem tett volna, mert ismerte kötelességét és jóltevője intentióit is, és tudta, hogy az egy müvésznővel megkötendő házassághoz beleegyezését soha sem fogja adni. És a mint előre látta, ugy meg is történt: a mama megtagadta hozzájárulását! azonkivül pedig még kikötötte magának, hogy a leány ebéd alkalmával maga mondja meg a fiatal embernek, édes anyja jelenlétében, hogy n e m megy hozzá feleségül.

Több se kellett a szegénynek! Mert a midőn a leány igéretéhez képest következő napon az ebédnél tényleg oly módon nyilatkozott, felkelt az asztaltól és kiment; alig pár percz mulva pedig egy lövés durrant el.

Markné és kegyeltje rosszat sejtve, kisiettek a másik szobába, honnan a lövés hallatszott volt és — ott találták a szegény fiatal embert halva, vérében fetrengve. . .

Ezen kemény csapás bármely más anyára nézve épp elég indokul szolgált volna arra, hogy a comtesse további pártfogásáról lemondjon. — Marknénál ellenkező hatással volt. Belátván ugyanis, hogy a leány a szomoru eseményben teljesen ártatlan, még jobban zárta szivébe és minden eszközt, módot megragadt, hogy a comtesse képességeit tovább fejlesztesse. — Az eredmény minden várakozást felülmult és két évi ernyedetlen kitartás és szorgalom után az ihletett árva elég erősnek érezte magát, hogy maga keresse meg kenyerét egy pályán, a melyen meggyőződése szerint csak nemes babér várhatott reá.

Megvált tehát „második anyjától“ és elköltözött Spanyolországba, hol az uj castiliai rónaságot regényesen átszelő Mauzanares partjain fekvő spanyol fővárosban várakozásain tul hamar szerződtetett. Ekkor vette fel, mintegy hálából bécsi jótevője iránt, a „Mark“ nevet. Midőn pedig itt a királyi szinházban egy este a hirtelenül megbetegedett primadonna helyett minden egyéb előkészület nélkül elvállalta a czimszerepet, oly csodaszerü rengeteg sikert aratott, hogy a hirlapok nem eléggé tudták dicsérni, magasztalni. Sikereinek hajnalpirkadása ott kezdte bearanyozni művészéletének egét . . . Egy csapással lebilincselte a közönséget, az összes müvészi köröket, az egész mükedvelő világot. Sikerei egyszóval óriásiak voltak és pedig nemcsak erkölcsileg, de anyagilag is. És itt vette kezdetét ama szerencséje is, mely egész pályafutásán kisérte, oly annyira, hogy — mint maga mesélte — némelykor egész rakásnyi ékszerekkel, kincsekkel halmozták el.

A legszigorubb értelemben művésznő lévén, persze nem soká volt maradása Madridban. Elment Párisba, onnan Amerikába, Ázsiába, Afrikába, — egy szóval 25 év alatt bejárta az egész világot, mig végre milliókra rugó vagyonnal végleg megtelepedett Párisban, hol jelenleg páratlan müvészetének gyümölcseit nyugalomban élvezi.

Hogy hangja és játéka varázserejének c s a k e g y példájával szolgáljunk, megemlékszünk arról a franczia herczegnőről is, ki Párisban egy teljesen berendezett palotát ajándékozott neki azért az élvezetért, melyet énekével a herczegnének szerezni tudott. A művésznő a palotáért, midőn a herczegnő halála után eladta 600.000 francot kapott.

Sőt nem egyszer fordult elő, hogy midőn a herczegnő magához hivatta valamely estélyre és ő talán inkább szeszélyességből, mint sem haszonlesésből kérdeztette:

„Mint comteszet, avagy mint müvésznőt hivnak-e meg?“ a herczegnő rendesen azt felelte: „mint művésznőt“, mire Stella Mark egyszerüen ugy szokott replikálni: „Akkor kérek 2000 franc honoráriumot!“ És megkapta mindég minden ellenvetés nélkül.

S z á z e z r e k r e menő vagyont szerzett mint concerténekesnő ezzel a kedvencz dalával: „Le hullott már a rezgő nyárfa levele“ és jóllehet hálából tette meg azt, hogy midőn néhány hét előtt a székesfővárosban tartózkodván egy izben ellátogatott a „Hungária“-szállodába, hatszor ismételtette meg Berkes Béla zenekarával a bájos népdalt.

Vajjon mit érezhetett szivében, a comtesseből világhirü nemzetközi müvésznővé s végkép franczia világhölgygyé lett magyar leány, midőn ugy magában kisérte a primás hegedüjét?

Schlosser Nándor.

a Lánczhidfelé irányuló forgalom a közönség nagy hátrányára korlátolva van.

Ezek után felhozta Klemm Árpád ker. válatmányitag azon visszás állapotot, hogy az ország utról a Vágóhidhoz lehet átszálló jegyet kapni, de a pesti oldalról az Ország-utra nem, mire elhatározta a választmány, hogy a székes főváros tanácsához teendő előterjesztését ezen irányban is megteendi.

Utolsó fontos tárgy volt Fromman István ker. választmányi tagnak a II. ker. Trombitás-ut kiépitése tárgyában bejelentett inditvány. Ennek az utnak kiépitésére a székes főváros törvény hatósága 20000 frt vett fel a költségvetésbe, és Fromman István jár el abban, hogy azon telektulajdonosokat, kiknek telke előtt a Trombitás-ut elvonul — felkereste és csaknem az összes tulajdonosoktól nyilatkozatot vett, mely szerint ezek az ut kiépitésének esetére a megfelelő területet dijtalanul engedik át a székes főváros tulajdonába.

A kerületi választmány ezt az inditványt is magáévá tette és tekintettel arra, hogy a költség az ut kiépitésére meg van, valamint tekintettel arra, hogy az uttest kiszélésitésére szükséges terület az inditványozó fáradságot nem ismerő buzgólkodása folytán szintén rendelkezésre áll — elhatározta az előterjezztés sürgős megtételét.

Általában el lehet mondani, hogy a II. ker. választmány minden irányában lelkiismeretesen teljesiti kötelességét, de ügybuzgóságában sérti az önmaga alkotta ügy rendet, mely szerint az önálló inditványok legalább 24 órával ülés előtt bejelentendők.

A márcziusi ülésen annyi volt az önálló, előre be nem jelentett inditvány, hogy azoknak letárgyalása az igy is két óránál többre kinyuló ülést akár 4 órára elhuzhatta volna.

Vannak esetek, mikor egyes inditványokat kivételesen nyomban is lehet sőt kell tárgyalni de a választmányi tagok eljárása jobban megfelelne az ügyrendnek, ha inditványaikat mindig előre bejelentenék és az üléseket ne használnák fel arra, hogy azokon uj inditványokat is tegyenek és ezzel a jelentett inditványoknak valamint a folyó ügyeknek letárgyalását zavarják.

A Budai Könyvtár-Egyesületből.

A budai kerületek ez uj kulturintézménye rövid nehány év alatt annyira megizmosodott, hogy manapság már mindazon igényeknek megfelel, melyek az olvasni és tanulni szerető közönség részéről támaszthatók. Eddig ez intézmény mint „II. ker. Népkönyvtár-Egyesület“ teljesitette nagy fontosságú közmivelődési feladatait. Ámde az egyesület czéljainak elérésére szük, a menynyiben az a törekvés lebegett szemök előtt: lehetővé tenni, hogy a budai közönség (magasabb intézeteket látogató ifjak, stb.) a tanulmányaihoz szükséges szakkönyvek igénybe vétele végett ne legyen kénytelen a főváros balparti részein levő nagyobb könyvtárakat felkeresni, hanem azokat itt a közvetlen közelben lelje fel. Ez a törekvés természetesen az alapszabályok módositását vonta maga után. A módositott alapszabályokat a m. kir. belügyminiszter változatlanul jóváhagyván, az egyesület ez időszerint már azok értelmében folytatja müködését, szem előtt tartván a köznép mivelődése és magyarosodására irányuló eredeti czélzatait is.

Hogy a most már Budai Könyvtár-Egyesület czimet viselő intézmény eddig is mily kiválóan fontos missziót teljesitett a dunajobbparti kerületekben, kitünik ama tartalmas Évkönyvből, melyet az egyesület választmányának megbizásából Jurmann Győző könyvtárőr állitott össze. Ebben Koncsek Lajos egyesületi titkár részletesen és érdekes egymásután ban ismerteti az egyesület keletkezését és fejlődését, kiemelvén az egyesület életének eddigi főbb mozzanatait s rámutatván azokra a teendőkre, melyek ez intézménynek minel magasabb nivóra való emelését czélozzák.

Kitünik az Évkönyvből az is, hogy az egyesület jelenlegi (1895. jan. 1.) Könyvállománya 3682 kötet és 1022 füzet, melynek két csoportban, u. m. a szak- és a népkönyvtárban állanak az olvasó közönség rendelkezésére. A könyvtárt az lefolyt egyesületi évben 466-an használták 8524 esetben. Az egyesületnek jelenleg mintegy 200 rendes és 40 alapitó tagja van, ezenkivül mintegy 300 olvasótag támogatja, kik évi 1 frt dij mellett használhatják tartalmas könyvtárát.

Hogy az egyesület ennyira megerősödött, s feladatát ily fényes eredménynyel teljesitheti, az egyesület tapintatos és ügyburgó vezetésén kivül a jobbparti kerületek, de különösen a II. kerület nagyérdemü, lelkes intelligenciájának tulajdonitható, kik ez ifju intézménynek nagyfontosságát felismervén, azt erkölcsi és anyagi támogatásukkal mindenkor emelni igyekeztek.

Az egyesület f. é. márczius hó 31-én tartotta meg a Toldy Ferencz-utczai elemi iskolában levő hivatalos helyiségében III. tisztujitó közgyülését, melyen mintegy 50-en vettek részt a budai intelligenczia köréből. A közgyülésen Róka József p. ü. titkár elnökölt, s elnöki megnyitójában tizetesen ismertette az egyesület fontos törekvését s azokat az eredményeket, melyeket eddig is — rövid fenállása óta — elérnie sikerült.

A közgyülés tudomásul vette a könyvtáros és pénztáros kimeritő és kedvező jelentéseit, megállapitotta a jövő évi költségvetést, de határozatai közül különösen emlitésre méltó az, hogy tekintettel az egyesület rohamos terjeszkedésére, s tekintettel mai hiv. helyiségének már is szük és elégetlen voltára; az egyesület minden lehető uton oda fog törekedni, hogy az épitendő budai Vigadóban nyerjen czéljainak megfelelő, elhelyezhetésére alkalmas helyiséget. És az a kivánalom szerintünk annyival is inkább teljesithető, mivel a szóban levő könyvtár-egyesület társadalmi uton létrejött intézmény lévén, alkalmas elhelyezéséről a budai társadalmi köröknek kötelessége gondoskodni. Mi erősen hiszszük, hogy a köztörvényhatósági bizottság budai tagjainak az eszme meg fogja nyerni a tetszését, s egyesült erővel fogják a megvalósitása utjára terelni e derék egyesületnek méltányos óhajtását.

Az emlitett közgyülésen ejtették meg végül a tisztujitást is, melynek eredménye a következő: Elnök lett: Róka József; alelnök: Almásy János; titkár: Koncsek Lajos; jegyző: Diószeghy Béla; Könytárőr; Jurmann Győző; Könyvtárosok: Zipser Károly és Protz István; Pénztáros: Várady Aladár és ellenőr: Jurmann János. — A választmányt Bély Mihály, Biscara Endre, Dr. Csorba Ferencz, Dr. Darányi Ignácz, Del'Medico Ágost, Duma György, Eckerman Ede, Tromman István, Gallner József, Grawátsch Rezső, Hangl József, Hámpel Sándor, Juhász Ödön, Kollár Lajos, Michalesz József, Rupp Zsigmond, Szabó Lajos, Szepessy Gyula, Dr. Trübswetter Ferencz és M. Vörös Sándor urakból alakitották meg. — A számvizsgáló bizottságba megválasztották: Sártory Béla Szalay Győző és Mocskonyi Gyula urakat.

A közgyülést a bombatéri Petz-féle vendéglőben kedélyes társas-vacsora követte.

Cunctator.

A budai jégpálya.

A budai korcsolyapálya és lapdázó tér ügye a lefolyt héten élénken foglalkoztotta a budai köröket. A midőn hire terjedt annak, hogy a budai közkórház épitésére felügyelő bizottság azt javasolta, miszerint a kórház épitésénél nyerendő földanyagnak egy része, mintegy 40000 m^3 a Christen-féle gödörbe hozassék, hogy a vérmező utcza leásása folytán nyerendő földanyaggal együtt ez a gödörnek teljes betömésére szolgáljon: több mint száz aláirással ellátott kérvényt intéztek a fővárosi tanácshoz, hogy ez a Christen-féle gödör jelenlegi állapotában hagyassék meg mindaddig, mig a hidak ki nem épülnek s a még a Dreiszner-féle terv alapján a vérmező utcza le nem fog ásatni.

Ugyanezen ügyben Kollár Lajos, törv. biz. tag, a budapesti (budai) tornaegylet elnöke röpiratot adott ki, a melyben sikra száll a mellett hogy a Christen-féle telken az ideiglenes állapot megszüntetésével mi hamarabb végleges állapot létesittessék és ez a hely továbbra is a budai közönségnek korcsolyázás és lapdázás czéljaira rendelkezésre álljon.

E röpiratból átveszszük a következő részleteket: „Azt semmi tekintet, semmi érdek nem követeli, hogy a mélyedés a mellette elvonuló utczák szinvonaláig, tehát szinig feltöltessék. Hogy pedig ezt a területet — a mely erre közelségénél fogva is kiválóan alkalmas — a budai közönség továbbra is korcsolyázásra és lapdázásra használhassa, erre a czélra épen az kivánatos, hogy az utcza magasságától számitva legalább mintegy 4—5 méternyi mélyedés maradjon. Csakis igy lesz elérhető az, hogy a területen korcsolyázók télen a széltől, nyáron pedig a lapdázók az utcza porától megvédessenek.

A felől mindannyian tisztában vagyunk, hogy ezen terület beépitése meg nem engedhető. Azt szabadon kell hagyni, egyrészt azért, hogy a lejtős partoknak befásitása által a vidéket diszessé tegye, másrészt, hogy a szellemet és testet egyaránt nagy mértékben igénybe vevő napjainkban módot nyujtsunk a lakosságnak testedző mulatságok és játékokban való részvétel által az üdülésre, Ugy egészségügyi, mind pedig társadalmi szempontból fontos, hogy e hely, a hol eddig is, télen nyáron ezrével találtak nemes szórakozást, Buda müvelt közönségének erre a czélra ezentul is rendelkezésére álljon.

Azok, a kik 1894. junius hóban tanui voltak annak a torna- és játéknnepélynek, a melyet a Christen-féle mélyedés területén a „budapesti (budai) tornaegylet“ rendezett, látva a nézőközönségnek a lejtős partokon való festői elhelyezkedését, tanuságot tehetnek arról, hogy ezen terület kiválóan alkalmas éppen ily nyilvános játéktér czéljaira; s ha majd a partok befásitva, kigyózó utakkal ellátva lesznek, ily ünnepély alkalmával oly felséges kép fog elénk tárulni, mely párját ritkitja!

De végre is a Christen-féle gödörnek az utcza szinéig való feltöltését már csak a jövő generáczió érdekében sem szabad megengedni. Hiszem ugyan, hogy a jövő nemzedék fejlettebb érzékkel fog birni a szabad területek és parkok iránt, mégis ha az egész gödör szinéig feltöltetik, meg lesz mindig a kisértés arra, hogy az ekként nyert sik területre épitkezzenek, holott ha a gödör helyén állandó mélyedés marad, az itt való épitkezés örök időre kizártnak tekintendő.

Nyomja reá minden kor izlésének bélyegét alkotásaira!

Azok a „elsárgult, fonyadt arczú fiatal emberek,“ a kik a jelenlegi kultusminister szánakozását is magukra vonták és a kiknek sorsán okszerű testi nevelés által óhajt segiteni, százával fordulnak elő épen a székes főváros területén! Az üdeség pirját nem csupán az iskola tulterhelés oszlatja el, hanem letörli azt a kávéházak korán megszokott rosz levegője. A mi fiatalságunk 16—18 éves korában már fásult; nem tartja korai érettségéhez való mulatságnak a szabadban való lapdázást. Azok a felnőttek tehát, a kik a komoly napi munka végeztével kivonulnak a lapdázó-térre, hogy az ész megpihentetésével a vérnek erősebb pezsdülést, a testnek rugékonyságot szerezzenek, nem csupán magukra nézve végeznek saját testi épségük érdekében hasznos munkát, hanem példát adnak az elfásult fiatalságnak, amely látva azt mily kedvvel vesznek részt a felnőttek a testet-lelket felvillanyozó játékban, csakhamar maga is társsá szegődik.

Ha a székes főváros tekintetes tanácsa módot nyujt arra, hogy a Christen-féle mélyedés továbbra is. örök időre a testedzés nemes czéljaira szolgáljon, ezzel egész nemzedékek javára szolgáló üdvös intézkedést tesz!“

Közgyülések.

Az első budapesti gőzmalmi r. t. mult hó 30 án tartotta közgyülését Basch Fülöp elnöklette alatt. Az igazgatóság jelentése szerint a lefolyt üzletév nem volt eléggé kedvező, egyrészt, mert a budai malom 5 hónapig szünetelt; s ez idő alatt teljesen átalakitották, másrészt a gyártmányt sem lehetett kellőkép értékesiteni. A társaság tiszta nyeresége mégis 228,157 frt 44. kr. melyből a jutalékok levonása s a tartalékalap dotálása után a mult évről áthozott 32,255 frt 11 kr. hozzáadása után

214.781 frt 7 kr. tesz. Ebből osztalékul részvényenként 100 frtjával 200.000 forintot fizetnek ki.

Az Adria m. kir. tengerhajózási részénytársaság. Szapáry István grót elnöklete alatt, mult hó 30-án délután 4 órakor tartotta meg rendes évi közgyülését. Az igazgatóság és telügyelő bizottság jelentésének meghallgatása után, igazgatóság még pótlólag tudomására hozza a közgyülésnek, hogy a Magyar-Francziával fenforgott kár egy részének békés rendezése iránt a tárgyalások folyamatban vannak, melyek valószinüleg sikerre fognak vezetni, s igy, remélhetőleg, ez ügy is rendeztetni fog. A közgyülés ezután megállapitotta az 1894. üzletévnek 323,411 frt 64 kr. tiszta nyereségét feltüntető mérlegét s az igazgatóság javaslatait elfogadván, elhatározta, hogy az 1894. évi részvényszelvény április hónap 1-től a pesti magyar kereskedelmi banknál és Wiener Bankvereinnál 10 frtjával beváltassék. Az igazgatóságnak és felügyelőbizottságnak a felmentvény megadatván, a felügyelő bizotttság tagjait: Teleki Domonkos grófot, Bisicz Lajost, budai Goldberger Gyulát, Kern Gásztávot, Kilényi Bélát és Ullmann Emilt ujra megválasztották.

A magyar leszámitoló- es pénzváltó bank mult hó 31-én tartotta XXV. évi rendes közgyülését Széll Kálmán v. b. t. t. elnöklette alatt. Az elnök megnyitván a gyülést, konstatálja annak határozatképességét s üdvözli a tagokat az intézet uj helyiségében. A terjedelmes évi jelentést Beck Miksa vezérigazgató terjesztette elő. A jelentés örömmel emlékezik meg arról, hogy a lefolyt negyedszázad alatt az intézet megizmosodott és nagy mértékben fejlődött. Az 1894-ik év fokozatos gazdasági és pénügyi fejlődéssel járt. Élénk forgalom és kedvező eredmény mutatkozott a lombard-üzletben, a leszámitolási üzletben, az értékpapir és bizományi üzletben, a pénztári betéteknél, a társas üzletekben, az áruosztályban és az intézet vállalatainál. Az intézet a mult évben megszerezte a Wurm udvart, hol meghonositotta a Safe Depositokat. — A mérleg szerint az 1894-ik és folyamán az összes üzleti ágakban 2.047.214 forint 30 krajczár bruttó nyereséget értek el, A különféle leirások után a tiszta nyereség 1,538,627 forint 26 krajczár. A részvénytőke 5 százalékos kamatainak 625,000 forintnak levonása után marad 913,627 forint 26 krajczár, melyre vonatkozólag az igazgatóság javasolja, hogy a tartaléktőkéhez a minimális 5 százalék helyett 100,000 forint csatoltassék, az igazgatóság jutalékául 80.444 forint 42 krajczár s a bank alkalmazottainak nyugdijalapja javára 15,000 forint fordittasék, 3 százalék felülosztalékul részvényenkint 6 forintjával 375,000 forint kiosztassék, a ház átalakitási költségei 65,926 forint 14 krajczár s a Safe Deposit felszerelési költsége 90.435 forint 62 krajczár leirassék s a 186,831 forint 08 krajczár nyereség maradvány uj számlára vitessék át, A közgyülés a jelentést egyhangulag tudomásul vette, az igazgatóság inditványait elfogadta a felmentvény minden irányban megadta s egyik részvényes inditványára az elért szép eredményért Széll Kálmán alelnöknek, Beck Miksa vezérigazgatónak és az igazgatóságnak jegyzőkönyvi köszönetet szavazott. Az 1895. évi április 1-éu esedékes 2 számu szelvényt 16 forintjával (8 százalék), a mai naptól kezdve váltja be.

A magyar czukoripar részvénytársaság M. hó 31-én délben tartott rendkivüli közgyülésén az igazgatóság inditványára egyhangulag elhatározta, hogy az üzletév az ujonnan hozzácsatolt mezőgazdasági üzelmeket tekintve — oly módon tétessék át, hogy ezentul ápril hónap 1-től márczius 31-ig terjedjen. Az uj üzleti év tehát folyó évi április elsejével kezdődik; a mostani pedig márczius 31-ével zárul, tehát csak 8 hónapot foglal magában.

Évi közgyülés. A II. ker. Polgári kör márcziusi 30-án tartotta meg évi közgyülését a tagok élénk részvétele mellett. Del'Medico Agost elnök tartalmas beszédben megnyitván a közgyülést utána az évi jelentés fölolvasása következett. A körtagok helyeslő tudomásul vették a tisztikar és a választmány mult évi müködését. Erre sz elmult év zárószámadást olvasták föl, melynek tudomás vétele után a közgyülés hozzájárult a számvizsg. bizottság által javasolt felmentvény megadásához. A jövő év költségvetési előirányozata után, melyet a közgyülés egyhangulag elfogadott, a tisztikar és választmányt választották meg. Elnök lett: Del'Medico Ágnst, alelnökök: Bauer József és Duma György, titkár: Herman Gyula, gazda: Krkos Lajos, pénztáros: Oesterreicher Tivadar, ellenőr: Kazár Adolf, jegyzők: Orányi Olivér, Ligeti Antal, Szemlér Jenő, Pásztory Győző, jogtanácsos: Dr. Szabolcsi Izidor. Választottak ezenkivül 40 választmányi tagot és 5 számviszgálót. — A közgyülést vidám társasvacsora rekeszté be, melyen számos áldomásban éltették az uj tisztikar és választmány tagjait.

Meghivó. A budapesti villamos városi vasut részvénytársaság t. cz. részvényesei az 1895. évi április 17-ik napján d. e. 11 órakor a társaság helyiségeiben, VII. Kertész-utcza 20. sz. alatt tartandó IV-ik rendes közgyülésre ezennel tisztelettel meghivatnak.

Az erzsébetvárosi hitel intézet mint szövetkezet f. hó 31-én délután 3 órakor tartotta Csokonay-utcza 4. sz. a. saját üzleti helyiségében VI. évi rendes közgyülését Weilen J. S. elnöklete alatt. Az üzleti jelentés szerint az intézet igen kedvező jövőt igér és legujabban is számos uj tag lépett a szövetkezet kötelékébe. Néhány volt szövetkezeti tag fondorkodásai csunya kudarczot valottak. Az igazgatósági jelentés tudomásul vétetett és a felmentvény megadatott. Több részvényes által egy inditvány tétetett két szövetkezeti tagnak kizására iránt, mivel ezek ismételten az igazgatóság ellen fenyitő feljelentéseket tettek melyek mind alaptalanoknak bizonyultak. Az igazgatóságba megválasztották: Weiler J. S. Dr. Glük Soma Berzeviczy Béla és Lőwy Dávid a felügyelő bizottságba, Finaly Hugó, Steiger Mór, Dr. Lustig Áron és Pichler Ferencz. A közgyülés az igazgatóságnak jegyzőkönyvi elismerést és köszönetet szavazott.

A pesti hengermalom-részvénytársaság april 2-án délelőtt Kochmeister Frigyes báró elnöklete alett rendkivüli küzgyülést tartott, a melynek egyedüli tárgya az alapszabályoknak a részvényeseknek a közgyülésen, való részvételéről szóló módositása volt. A közgyülés az igazgatóság inditványát elfogadta. A módositás abból áll hogy minden részvény 3 hónappal a közgyülés előtt tulajdonos nevére irandó, három részvény jogosit a közgyülésen való részvételre és 3 nappal a közgyülés előtt a malom pénztárnál deponálandó.

Birtokváltozások.

Budapest székes-főváros duna-jobbparti részén az utóbbi hét folyama alatt.

— Közli: **Fodor Kálmán.** —

1. A III. kerület Csucshegy dülőben 3419. hrsz. alatt fekvő 604. □-öl szántó özv. Zsigmond Mihálynéről 180 frt vételárban Gigler Márton és nejére.

2. Az I-sö kerület Zugligetben 6119/a. hrszám alatt fekvő 1500 □-öl területü rét Kaltwasser Józsefről 3433 frt 60 kr. kártalanitási árban a fővárosi közmunkák tanácsára.

3. Az I-sö ker. Zugligetben 6119. hrszám alatt fekvö 1500 □-öl rét Pitz Antalról 3435 frt 60 kr. kártalanitási árban a fővárosi közmunkák tanácsára.

4. Az I-sö ker. Spanyolréten fekvő 9318. hrszám 1500 □-öl területü telek Friedländer Miksáról 900 frt vételárban Ritter József és nejére.

5. Az I-sö ker. Lágymányosban 10258/c. és 10257/a. hrszámok alatt fekvő 367 és 1011. □-öl területü szántók Frank István és nejéről 5846 frt 40 kr. vételárhan Kemény Béléra.

6. A II-ik ker. Kutvölgyben 6737/a. hrszám alatt fekvö 902. □-öl területü szőllő Bauknecht testvérekről 300 frt vételárban özv. Biedermann Gusztávnéra.

7. A II-ik kerület Kapás-utcza 13. sz. ház $^1/_3$-ad része Danek Antalról 5000 frt vételárban Pantz Ferenczre.

8. Az I-sö kerületben az Orbán- és Mártonhegyen 7439/2. 7439/3. 7608/1. 7608/2. 7608/3. 7608 4. 7608/5. 7608/6. hrszámok alatt felvett 1000. 1176. 1000. 1081. 1137. 1100. 1032. 1005. 1008. □-öl területü szőllők a Hofhauser örökösökről 18000 frt vételárban Bartsch Gyula és nejére, továbbá Faith István és nejére.

9. A III-ik kerületben a Kiskorona-utczában 55. szám alatt fekvő ház Gelb Ignáczról 9550 frt vételárban Moskovitz Sámuel és nejére.

10. Az I-sö kerületben Kamaraerdőben 9620. 9634 b. és 9635/c. hrszámok alatt felvett összesen 11 hold 278 □-öl területü telkek Rosconi Lipótról 125000 forint vételárban özv. Saxlehner Andrásnéra.

11. Az I-sö kerületben Németvölgyben fekvő 8046. 8047. 8041—8044. 8048. hrszám 203 □-ölnyi telek Kotschy Eriknéről 2200 frt vételárban Schumy Istvánra.

12. Az I-sö kerületben a Naphegyen 10965 és 10966/4. hrszámok alatt fekvő 300 és 300 □-öl területü két telek Ruprecht testvérekről 18,412 frt 20 kr. együttes vételárban a pozsonyi I-sö takarékpénztárra.

Olvasóinkhoz.

Egyleteknek különösen ajánlatos az előfizetés, mert a *nyilvánosságnak* lapunk utján beszámolhatnak s az érdeklődést jobban felkelthetik.

Egész éves előfizetőinknek akár czégek akár magánosok, egy dijtalan kis hirdetéshez joga van.

Községek a község terhére fizethetnek elő s ezt a megyei hatóság nem kifogásolja.

A jövő évnegyedben különös sulyt fektetünk a Buda és vidéke közhasznu intézeteinek ismertetésére és azok életének közlésére, hogy lapunk mindenkire nézve érdekes legyen, s Buda és vidéke érdekeiért az *egész ország érdeklődjék s azt megértse* annak emelését segélyezze.

Előfizetőink minden megbizásában eljárunk, kérdéseikre megfelelünk.

Márczius hónap folyamán *egy érdekes regényt* kezdünk . . .

Különös sulyt fektetünk a magyarosodás és a magyar szellem terjesztésére. E téren folytatott *küzdelmeinket az országos magyar egyesület azzal ismerte el, hogy tayjainak legmelegebben ajánlott és azokat felhivta lapunk terjesztésére.*

A menynyire terünk engedi a *művészet, irodalom* és *társadalomnak* a magyarság ellen elkövetett vétkeit is feltüntetjük, s küzdünk a *magyar zamat* és magyar szellem mellett, megtámadva ennek ellenségeit, szóval lapunk az *igaz magyarság* tehát minden *igaz magyar ember lapja* óhajt lenni. Ez Buda és vidékének csak *hasznot* hajthat.

Meghivunk minden jó hazafit ehez a munkához, melynek czélja az, hogy az a hely és vidéke, hol a magyarok királya székel sokkal szebb legyen mint valaha. Legyen az a tudomány, irodalom és müvészet müvelőinek is központja. A fejedelem legerősebb testőrsége a müvelődés harczosai lehetnek, kik itt és a vidéken minél nagyobb számban települjenek le.

Ezért küzdött és ezért küzd az a *lap mit én szerkesztek*, a mi lapunk eddig és ezután is!

Erdélyi Gyula.

A „Buda és Vidéke" előfizetési árai:

Egész évre	12 korona.
Félévre	6 „
Negyedévre . . .	3 „

Kérjük vidéki hátrálékos előfizetőinket az előfizetések beküldésére nehogy a költséges postai megbizással legyünk terhökre. A kik felszollitásunkra az összegeket be nem küldik, azok postai megbizást kaptak.

Kiadóhivatal Budapest, I. Alkotás-utcza 12/a.

Különfélék.

— **Virágvasárnap.** Megtépték az olajfák gallyait és virággal vegyest hullott az útra. Örömmámorban uszott a nép. Bevonulását tartotta az isten-ember Jeruzsálembe. Az apostolok körülfogták, bátorság volt szivökben, mert látták a dicsőség fénysugarában a Mestert. És a merre elvonult ujongó köszöntéssel kisérték, és a ki hozzá férkőzhetett, megcsókolá

bibor köntösét. Az irástudók és farizeusok megdöbbentek a nép szeretetének e fenséges megnyilatkozása felett és csak titkon súgtak, az aknát aláásták, hogy alattomban elkészitsék a Kálváriát. És a fényes bevonulás után megkezdődött a keservek és szenvedések útja, megkezdődött Jézus Krisztusnak mártiromsága. A zöld gallyakat, a virágokat, a lábaihoz letett illatos füvet legázolta a nép, hogy három nap leforgása után öklök és dorongok emelkedjenek s végig süvitsen Jeruzsálem utcáin Feszitsd meg! feszitsd meg! Pálmavasárnap, virágvasárnap után megkezdődik a nagyhét, a keresztény világ gyásza. És elzarándokol a hivők serege ahhoz a sirhoz, a hol a Krisztus jelképezett teste fokszik gyertyák fényétől, szines üveggömböktől megvilágitva, virágoktól környezve. És a lélek bánata, szomorusága és fajdalma csak rövid ideig tartó, mert a koporsóból kipattan az isteni szikra, megkomorodik a természet, sötét felhőkön át czikkázik a villám, dörög mindenfelől és a sziklaüreget őrző zsoldosok, és a megtévesztett nép szerte fut és csak jajjaik hallatszik Jeruzsálem utcáin, a berkekben, barlangokban és az olajfák hegyes vidékein: „Nincs itt! feltámadott! Virágvasárnap, te tavasz első ünnepe hintsd szét fénysugaradat a nagy ember-gomolyra, hogy az isten-ember dicsteljes utja megerősitsen bennünket a közös nagy szeretetben!

— **Elismerés.** Darányi Ignáczot a budai II-ik választó kerület szeretett és tisztelt képviselőjét a törvényhozás az alelnöki székbe ültette. Ezzel a megtisztelteltetéssel egy komoly, munkás és sokat tanult férfiut tüntettek ki. Mint politikusról nem beszélhetünk, mert ezt tárgyalni sem pró sem contra nincs jogunk. A mi lapunk a politizáló világon kivül áll. A pártok napi kérdésénél nagyobb idők előkészitését, szolgálja Buda és vidékének érdekét. Ebben a keretben sokszor találkozunk mi Darányi Ignáczczal ki közöttük, mint polgár jelenik meg, hogy harczoljon érdekeinkért, igaz ügyünkért. Részt vesz minden társadalmi életünkben, és befolyásával sokat használ nekünk. Boldogult atyja is egész életét, hazájának, vallásának és a közügynek szentelte. Az ő saját családján kivül, családja volt az emberiség is. Fiai mind kiváló férfiak, közelebb nevezték ki Bélát, a kitünő gazdát a földmivelési miniszterium gazdasági intézőjévé. Üdvözöljük mind a két Darányi fiat.

— **A primási udvarból.** Vaszary Kolos biboros herczegprimás e napokban udvarával együtt Esztergomba akart utazni a husvéti ünnepekre. A Duna áradása és kiöntése miatt azonban az érseki városban egészségtelen a levegő és igy a külömben is gyengélkedő főpap Budapesten marad. Ebben az esetben nagycsütörtökön és husvét vasárnapján a Mátyás-templomban fog pontifikálni. A primás husvét után okvetlenül Esztergomba megy, hogy ott fogadja Agliárdi bécsi pápai nunczius látogatását.

— **A Duna áradása.** A fő- és székvárosban a Duna folyton árad. Az alsó rakodóparton már csónakáznak, a ki- és berakodóhajók a házakkal majdnem egy vonalon állóknak látszanak. A viz mindjobban elönti a rakpartot, hol a Dunagőzhajó társaság favázás épületei abban a veszedelemben forognak, hogy a viz alámossa valamennyit s egy pár nap alatt összedőlnek. A nagy viz miatt a kikötőhidak épitése, mely épen folyamatban volt, bizonytalan időre abba maradt. A magas vizállás következtében a Vizivárosban és a Tabán egy részében a mélyebben fekvő pinczékben talajviz fakadt fel. A tanács falragaszokon figyelmeztette a közönséget, hogy veszedelem esetén a nap bármely szakában a mérnöki hivatalhoz, vagy a kerületi előljárósághoz forduljon.

— **Az eskütéri hidra** vonatkozólag már sok, igen sok biztató történt a legilletékesebb, döntő helyről, ugy hogy már már kétségbe kell esnünk a hid jövője felett; mert a legbiztatóbb, az épités bizonyosságát feltüntető jelenségek daczára sem vette kezdetét az épités, sőt semmi jel sem mutatja, hogy nehány hónap alatt hozzá kezdenének a hidfők épitéséhez. Wekerle hivatalos kijelentése szerint már lejárt az az időpont, a melynek bekövetkeztéig a hid épitését be kellett volna fejezni. Wekerle épen nem sietett az igérete szerinti „legfeljebb egy év alatt“ megkezdeni az épitést, sőt az ő „legfeljebb egy éve“ régen letelt, a mikor ujra a hidra gondolt Végre mégis törvény hozatott, a mely szerint a hid felépitendő. Csak hogy ezt a törvényt 1893-ban hozták s azóta csak ujabb halasztást követ még ujabb. A mult évben több nagy házat sürgősen lerombolt a Duna közelében, a hidépités miatt. a plébánia-épületet a karhatalommal megfenyegetett tanács kénytelen volt hamarosan elpusztitani. Most pedig 1895-ben, április kezdetén még csak előkészület sincs az épitéshez. Közelebbről a miniszter felhivta a várost a hidra vonatkozó teendők sürgős megtételére. Nem lesz-e ez is: nesze semmi fogd meg jól?

— **Az uj belvárosi plébános.** A főváros közgyülése a mult héten nagy érdeklődés mellett ejtette meg a — Romeiser apátplébános halála által megüresedett — plébános-választást. A jelöltek Kirner Károly belvárosi és Krizsán Mihály józsefvárosi káplán voltak. Tizenegy szavazattöbbséggel a belváros hivői jelöltjét, Kirner Károlyt választották meg, mit a közgyülés éljenzéssel vett tudomásul. E szótöbbséget a budai szavazatok adták, mert a budai bizottsági tagok méltányolták a IV. kerület óhaját. Reméljük, hogy adandó alkalommal a IV. ker. bizottsági tag urak viszonozni fogják, ha budai érdekről lesz szó.

— **Budai ref. jótékony nőegyesület** A Lónyai Etelka védnöksége alatt álló budai ref. jótékony nőegyesület megtartotta tisztujitó közgyülését a tagok élénk részvétele mellett. A választás eredménye a következő: elnök Benard Lajosné, alelnök Boné Gézáné, pénztáros Kasits Péterné, jegyző Babinecz Emma, titkár Haypál Benő ref. lelkész.

— **Egy emberbarát.** A szegények nyomorán enyhits és közelebb vagy az éghez. A gazdagok igaz gyémántja a jó sziv. A vagyont az Isten azért adta, hogy a szükölködőknek is jusson. A gazdagok asztala morzsáit sok szegény Lázár áldja. Tisztelettel és hálával kell megemlékeznünk Dréher Antalról, ki titokban is nagyszabásu jótékonyságot müvel s közelebb kerületeink szegényeinek jelentékeny összeget juttatott. Nemcsak jókedvü, de bőkezü adakozó is. Isten áldása lebegjen felette és hallgassa meg a szegényeknek érte rebegett fohászait.

— **A budai kerékpáregylet** f. hó 2-án tartotta a „márvány-megyasszony“-hoz czimzett budai vendéglőben való egyleti helyiségében Dr. Ary Pál elnöklette alatt az 1894/95. évadban utolsó választmányi ülését, melynek főtárgyát ebben a hóban tartandó rendes évi közgyülés határnapjának és tárgysorozatának megállapitása képezte. Az április hó 18-ára kitüzött közgyülés napirendjének legfontosabb pontja az alapszabályok némely §-ainak megválasztása: a választmány ugyanis elhatározta, hogy az évi 6 frt, illetve 3 frtnyi tagdijaknak 12 frt, illetve 6 frtra olykép való felemelését fogja a közgyülésnek inditványozni, hogy a működő tagok által fizetendő 12 frt tagsági dijban a „Magyar Kerékpár szövetség“ részére járó évi 2 frtnyi tagdij is benfoglaltatik, ugy, hogy a „Budai kerékpáregylet“-nek minden működő tagja, egyuttal a „Magyar Kerékpár szövetség“-nek is és élvezi az ezzel járó előnyöket. — A választmánynak az alapszabályok megváltoztatására vonatkozó második inditványa oda irányul, hogy a közgyülés határozatképessége akkép állapittassék meg, hogy ehhez 50-ig terjedő létszámnál 20, minden további 10—10 tag után pedig 2—2 tag jelenléte szükséges. Elhatározta egyuttal a választmány az évi jelentés kinyomatását. *P. V.*

— **A gellérthegyi serpentin-utat** a gyakori sziklaomlások miatt még a mult évben elzáratta a tanács. — Miután azonban a sziklaomlások most megszüntek, a tanács egy bizottságot küldött ki, mely hivatva lesz helyszini szemle alapján megállapitani, vajjon a sziklaomlások tényleg megszüntnek tekinthetők. Ez esetben természetesen a serpentin-utat még a husvéti ünnepekre ujra megnyitják.

— **A közjótékonysági bizottmány** e hó 3-án ülést tartott, a melyen Tatay Adolf bizottsági tag inditványt tett, hogy a III-ik kerületben is mielőbb egy kisebb terjedelmü menhely létesittessék. A bizottság e részben megindítja a szükséges tárgyalásokat. A bizottság még régebben előterjesztést tett, hogy az Attila-utczában levő szegényház 4 pavillonjára egy emelet ráépittessék. A mérnöki hivatal ellenzi a tervet, minél fogva a bizottság helyszini szemlét rendelt el s ennek foganatositására kiküldötte Horvát János tanácsnokot. Kállay Gyula, Tatay Adolf, Ludwigh Endre és Beliczay Béla bizottsági tagokat. Dreher Antal sörgyáros 10.000 frtot ajánlott föl a fővárosnak, hogy az a főváros kezelése alatt álló jótékony intézetek között kiosztassék. — A bizottság azt javasolja, hogy ezen 10 ezer forintból a „József“, „Erzsébet“ és „Mayer“ árvaházakban Dréher Antal nevére egy-egy alapitvány alakittassék. A Tóth Xavér Ferencz hagyatékából fönmaradt 6107 forintra nézve a bizottság azt javasolja, hogy az a községi szeretetházi alap gyarapitására fordittassék. — Végül több jótékony intézet segélyezés iránti kérvényét intézte el a bizottság, s e czélra 6650 frtot hoz javaslatba. Ebből 5000 frt a Budán épitendő iparos tanonczok menedékháza javára jut.

— **Választmányi gyülés.** A „krisztinavárosi asztaltársaság“ — melyről már nemrégiben rendezett két szépen sikerült mulatsága alkalmából lapunkban is megemlékeztünk, s mely aránylag még igen rövid fenállásához képest szép lendületet igér, — csütörtökön márczius 28-án este 7 órakor a „Politikus Greisler“-nél levő helyiségében tartotta meg a a szervezés folytán megüresedett tisztségekre választmányi gyülését, mely alkalommal az asztaltársaság elnökévé a köztisztelet és szeretetben álló Dr. Skalniczky Henrik krisztinavárosi orvostudor urat egyhangulag választotta meg. A többi tisztségek következőleg töltettek be; Tiszteletbeli elnökké: idősb Krantz Alajos ur, I. alelnökké: Gulden Armin II. alelnökké: Beregszászy Kálmán, Tiszteletbeli alelnökké: Gaston Cammerlinc, Titkárrá: Munzáth Károly, Jegyzővé: Stigliczy Kálmán, Pénztárnokká: Lüske Lajos Ellenőrré: Klosz Antal, Gazdává: Jámbory Kálmán, Választmányi rendes tagokká: Baranovics Béla, Gulden Richárd, Horváth László, Kiss Sándor, Schreiber Rezső, Szvoboda Ferencz, Választmány póttagokká: Adelsberger Vilmos, Matics József és Opkavil Dezső választatott meg. Reméljük, hogy ez az asztaltársaság, — mely már eddigi sikeres működésével jelét adta annak, hogy rövid idő alatt igen szép eredményeket tud elő mutatni, — sikeres és kedélyes mulatságaival ezentul is szórakoztatni fogja a budai közönséget. — Kivánunk erős kitartást.

— **Összejövetelek.** A „Budapesti I., II. és III. kerületi szállodások, vendéglősök, bor- és sörmérők ipartársulatá“-nak tagjai társas összejövetelüket 1895. április 10-én Medicz János (II. Jégverem-utcza 2.) tartják. — Az I. ker. nemzeti asztaltársaság 1895. április 9-én Bittner Alajos (Alkotás-utcza 21.) vendéglőjében gyülekezik.

— **Halálozások.** Dr. Müller Lipót bortermelő tekintélyes budai polgár 73 éves korában meghalt. Halálát özvegyén kivül a közügyekben mindig buzgó fia, Müller János

és nagyszámu rokonság gyászolja. — Dr. Dékány Rafaelt, a magyar tudomány kiváló tagját közrészvéttel kisérték sirjába. Áldás emlékére.

— **A délivasut ünnepe.** Palanek Ferencz déli vasuti felügyelőnek főfelügyelővé való előléptetése alkalmából a déli vasut üzletigazgatóságának tisztikara f. hó 2-án a budai Casino helyiségeiben különösen sikerült bankettet rendezett, a melynek fényét a jelen volt diszes hölgy koszoru is emelte. A első felköszöntöt a ünnepeltre Frauschitz Adolf felügyelő mondotta, ki sikerült beszédében kiemelte a szeretet és ragaszkodásnak azokat az érzelmeit, melyekkel az összes tisztikar a társulat e kiváló tagját kitünteti. Palanek meghatottan köszönte meg ezeket az érzelmeket és válaszában kiemelte, hogy kitüntetését a hivatalnoki kar válvetett közremüködésének, de főleg a déli vasut magyar vonalainak vezetésével megbizott bárdányi lovag Brám Miksa igazgató méltánylásának és atyai gondtartásának tulajdonitja, köztudomású hogy tisztviselői jólétét mennyire a sziven hordja. A jelenlévők lelkesült helyeslésssel fogadták ezeket a szavakat. Dr. Ludwik Endre a társulat kitünő főorvosa azután a kartási szellemet jellemezte sikerülten, mely oly szilárd kapcsot képez a déli vasuti tisztviselők közt, mig Posel mérnök a jelenlevő hölgyekre üritette poharát. S most következett a nem hivatalos és nem kevésbé szivből fakadó toasztok özöne, a melyeknek egy részét a jó kedv magasan csappongó hullámai nyelték el. — A vig társaságot kora hajnalig tartotta együtt a kedélyesség és az ősi magyar szokás szerint ily alkalommal nélkülözhetlen szebbnél szebb fülbemászó notákat huzó czigánybanda. Röviden vázolva még az est ünnepelt hősének életrajzát, kiemeljük, hogy Palanek müegyetemi tanulmányainak befejezése után 1859-ben mint műszaki gyakornok lépett a társaság szolgálatába. Majd mint állomásfőnök Karlsdorf, Ehrenhausen és Szombathely állomásokon, később mint forgalmi ellenőr Kanizsán és Székesfehérvárot szerezte magának azokat a tapasztalatokat, a melyek 1882-ben az üzletigazgatóság forgalmi szakosztályához irodafőnök minőségben való berendelését vonták maguk után. Itt azután bő alkalma nyilt széles látköre, ernyedetlen munkássága is sokoldalu tehetsége által oly érdemeket szerezni, a melyek őt a mostan elfoglalt előkelő polczra emelték, hol is mint a forgalmi szakosztály főnöke szerepelni jogosult reményekkel tekintenek.

— **Eljegyzés.** F. hó 24-én dr. Corzán ed Avendano Gábor m. kir. gymnaziumi igazgató (neje: Kronenthali Sacher Wanda, néhai Sacher-Masoch nővére) fia Béla, gróf Károlyi titkára, Bécsben eljegyezte langenheimi La Croix Alajos cs. és kir. ezredes bájos leányát Ellát. Annál jobban kell emez eljegyzésnek örülnünk, mert maga La Croix ezredes idegen származásu, neje szül. Krauss Irene pedig bécsi születésü, kik 15 éven át Budapesten való tartózkodásuk alatt gyermekeiket Ellát és a jelenleg Pozsonyban a főgymnasiumot végző fiukat teljesen magyar szellemben neveltették, most pedig tősgyökeres magyar fiuhoz adják leányukat. Emlékszünk még mily nehéz szivvel vált meg La Croixné tavaly, midőn az ezred Bécsbe helyeztetett át Budapestről. Most legalább, miután jövőbeli veje állandóan a székesfővárosban tartózkodik, annál többször nyilik majd alkalma ellátogatni ide a leendő fiatal házaspárhoz, kiknek a megkötendő szent frigyhez legőszintébb szerencsekivánatainkat küldjük.

— **Maderspach Olivérné** szül. Fadgyas Etelka a szinpadon. Székesfejérvári tudósitónk a következőket irja: Maderspachné M. hó 23-án tanujeját adta annak, hogy az első rendü drámai szinésznők között helyet foglalhat. Szinre került Karczag V. „Lemondás" czimü szinmüve, mely alkalommal bebizonyitott a müvésznő hogy „Irén" szerepére válalkozhatott — nehéz szerep — de ő megfelelt neki, a közönség nyilt jelenetben kihivta, különösen kitünt tehetsége mikor a Dorzsay család harczi dicsőségét, bátorságát és utóda szatirázta korát, a leomlott kastély bástyáját — édes anyja szeme világának elvesztét megrázó szavakkal ecsetelte.

— **Az omnibus-telep istállói.** Lapunknak és a polgárság felszóllalását figyelmére méltatta a közmunkatanács és nem engedélyezte, hogy az omnibus-telep istállói az Alkotás-utczában legyenek.

— **A „Charité"** kórházegyesület nyilvános rendelőintézetét (II. Fő-u. 76.) márczius hóban 219 uj beteg kereste fel; az összes rendelések száma 1161 volt.

— **A kőbányai polgári serfőződe részvénytársaság** folyó hó 16-án tartotta Posch Lajos elnöklete alatt második évi rendes közgyülését, az üzleti jelentés felolvastatott, az igazgatóságnak és felügyelő bizottságnak a felmentvény megadatott. Az üzleti eredmény 50445 frt 54 kr. brutto jövedelmet mutat fel, az alapszabályszerü levonások után felmaradó 3196 frt 23 kr. nyereség a társulat létesitendő tartalék alapjára helyezendő. A felügyelő bizottság ujból közfelkiálltással megválasztatott.

— **Az urlovasok szövetkezetének versenyei Alagon april 6., 7., 9., 14., 15. Külön vonatok.**

*

— **„Szt. Lukács-fürdő-részvénytársaság Budapesten Téli kura** a kényelemmel és pompával berendezett isszapfürdőben, mely a szállodákkal egy épületet képez. **Uj!** Gyógykezelés zuhanynyal Douche massage). Prospektust küld az igazgatóság, Budapesten.

Unnepély a bástya-sétányon.

A Szent-Mária-Erzsébet-egylet, mely a szegények gyámolitását tüzte ki nemes czéljául s melynek áldásos müködése már eddig annyi sok szerencsétlen adott vissza a társadalomnak, oly sok szenvedőt az életének, f. év majus hó 4-ikén fényes ünnepélyt rendez a Bástya-sétányon.

E fényes, előkelő ünnepélynek bizonyára meglesz az erkölcsin kivül a megfelő anyagi eredménye is, nem csak azért mert egy egészen uj, meglepő élvezettel kedveskedik fővárosunk elkényeztetett közönségének, hanem főképen a nemes czélra való tekintetből is, a midőn nemcsak a humanitást akarja szolgálni azzal, hogy a jövedelmet a szükölködők felsegélésére, s a szegény betegek gyógyitására forditja, hanem nemzeti czélnak is áldozni akar azáltal, hogy egy részt a székely-kereszturi iskola segélyezésére szánt. Tehát karöltve a felebaráti szeretetett a hazafiassággal!

Az ünnepély sétahangversenynyel lesz egybekötve, melyhez a zenét katona- és czigány zenekarok adják, remény van a budai dalárda és a zeneakadémia szives közremüködésére is; lesz virág vásár, czukrázda, hüsitő italok kimérése, játét és apróbb emléktárgyak, elárusitása, tréfás pósta és távirda hivatal, czigány sátor, hol a legszebb czigány leányok fognak jövendőt mondani és kártyát vetni a mindig kiváncsi szerelmeseknek; czukorka és virág dobálás, tréfás tombola s bohókás jelmezes menetek stb.

A rendező bizottság 6-án d. u. tartotta meg Hunyady Lászlóné palotájában az egylet fáradhatatlan elnöke őrgróf Pallaviciny Edéné vezetése alatt alakuló-gyülését s ha csak az ott tapasztalt lelkes hangulatból akarnánk is az eredményre következtetni, akkor is örömmel kellene a sikert konstatálnunk, hátha még a közremüködő személyeket ismerjük ahol nemes czélról, felebaráti és hazafias áldozatokról van szó s a hol oly sok szép leány egyesül arra, hogy az éhezőnek egy falat kenyérrel több jusson s a szenvedő egy könnyel kevesebbet ejtsen: — ott igazán rózsás szinben láthatjuk május első vasárnapját.

A rendező bizottság névsorából eddig a következőket sikerült feljegyeznünk: Pallaviciny őrgrófné, Hunyady grófné, Rohonczy generálisné, Hauszermanné, Schatzné, Patrubányiné, Seidlné, Tabermanné, Tusovszkyné, Róth Irma és Gervay K. a. urhölgyeket; Tabody József kamarás, Olhauser Pál, Alm Károly, Józsa Mihály, Muszik Ferencz, Gyalokay Lajos, r. kapitány, Erdélyi Gyula a „Buda és Vidéke" szerkesztője, Andreánszky Jenő, Dr. Nemes Antal, Lász Károly, Takács Béla, Büttel János, Pap István stb. urakat.

P. p.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:
Mindszenti Erdélyi Gyula.

Ferdinánd testvérek

Budapest, Ferencz József-tér 5. szám.

Telefon-összeköttetés 805.

Saját termésü szegszárdi veres és fehér ó-borok.

Czukor, kávé, rizs, gyertya, tea, rum, cognac, stb.

Gyarmatáruk raktára.

Petroleumot, illó-olajokat és savakat, továbbá festanyagokat — általában oly czikkeket, **melyek az élelmezési árukra károsan hatnak, nem tartunk.**

Nagyobb megrendelések a főváros területén dijmentesen a házhoz szállittatnak.

Husvéti tojások

és **alkalmi ajándékok** legdusabb választékban kaphatók **LENZ FERENC** papir és diszmükereskedésében. Budapest, II. Fő-utcza 68. (Az apáczák templomával szemben.)

ZIMERMAN FÜLÖP

vendéglős

I. ker, Álagut-utcza 2. sz. „a zöld keritéshez"

ajánlja magyar konyháját, természetes tolnavidéki borait és kőbányai sörét. Tiz liter bor megrendelésnél a házhoz szállitáson kivül 10% kedvezmény adatik.

Fiók vendéglője: I. ker. Vár, Fortuna-utcza 16. szám, mely társasvacsorák, összejövetelek és menyegzői lakomák tartására igen alkalmas.

Számos látogatásért esd

A vendéglős.

Rizs-eladás.

Gróf Karátsonyi Jenő tulajdonát képező temes-topolyai rizstelep intézősége részéről közhirré tétetik, hogy a Magyarországban termelt rizs, mely kitünő minőségénél fogva, több kiállitáson a kül- és belföldi rizsekkel szemben versenyképessége által mindig a legelső dijakkal lett kitüntetve, következő árak mellett adatik el és pedig: az I. osztályu 20 forint, a II. osztályu 16 frt, a III. osztályu 10 forintjával métermázsáját számitva, a dettai vasut-állomáshoz franko szállitva; 5 kilogrammos postacsomagokban a vételárnak előleges beküldése mellett franko postával: az I. osztályu 1 frt 50 krért, a II. osztályu 1 frt 30 krért, a III. osztályu 1 frtért. Postai utánvét mellett minden 5 kilogrammos csomag 6 krajczárral drágább. Megrendeléseket elfogad: Gróf Karátsonyi Jenő temes-topolyai rizstelep intézősége Temes-Topolyán u. p. Denta, vasuti állomás Detta.

Szávoszt Aphons czég

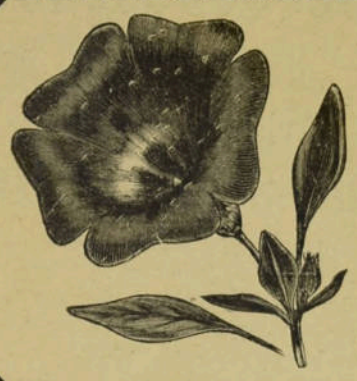
konyhakerti és virágmag

készleteit 15% leengedéssel kiárulom

Szávoszt Emil

Budapest, IV., Mária Valéria-utcza 4.,

hol **arankamentes lóhere** és **luczerna**, valódi **puedlinburgi répa** és **külföldi fűmagvak** legjobb minőségben olcsón kaphatók.

NÖTHLING VILMOS

magkereskedésében

Budapest, Kálvin-tér 9-ik sz. alatt

szerezhetők be a **legkitünöbb és legmegbizhatóbb gazdasági-, kerti-vetemény- és virágmagvak.**

RÖVID- ÉS SZÖVÖTT ÁRUK

KÉZI MUNKÁHOZ TARTOZÓ CZIKKEK.

MINDENNEMÜ SZABÓ KELLÉK.

ALBINI LAJOS

ezelőtt

Reinl József

II, ker., Fő-utcza 40. szám alatt.

Ajánlja raktárát férfi fehérneműekben, saját készitmény. Ingek kizárólag a jó hirnevü „Schroll"-féle chiffonból, ugyszintén alsó nadrágok „Schroll"-féle croiseból, azon kivül félvászon és tiszta vászonból készitve. Divatos nyakkendők, gallérok, kézelők, ingmellek, sima és szegélyes jó minőségü nadrágtartók.

Továbbá nagy választék valódi szinü harisnyákban, keztyük sima és ajacz, gyermek, leány és női kötények. Jó szabásu derékfüzők, különösen ajánlható a törhetetlen **növénydrótból** készült derékfüzők. A legujabb **franczia** arczfátyolok, fehér, fekete és minden divatszinben.

Végre nagy raktár valódi „Cosmanosi" cretonból.

VÁSZON, KANAVÁSZ ÉS CHIFFON

Kősziklából fakadó kristálytiszta

VÉGHLESI

„Vera"-forrás.

Hazánk igen kedvelt szénsavdús savanyúvize

Hathatós szer az emésztési zavaroknál.

Borral vegyítve kellemes savanykás izü üditő és tiszta italt képez.

A bort nem festi,

a miért a nagyérdemü közönség **fröcs** gyanánt nagyon kedveli s e végből a vendéglős urak igen felkarolták.

Legujabb orvosi bizonylatok a VERRA-FORRÁS-ról:

A véghlesi **Vera**-forrás vizét úgy a vezetésem alatt álló m. kir. egyetemi belgyógyászati kórodán, valamint a magán-gyakorlatban, évek során át ésfolyvást növekedő kiterjedésben, sikerrel használom **a légzőszervek, gyomor, ivarszervek és hólyagnak heveny és idült hurutos megbetegedésénél, sápkór és vérszegénység** eseteiben, ugyszintén **Brightkóros szivbetegek és diabetikus** betegeknél.

Ezen viznek teljes tisztasága, kitünő kezelése, szerencsés vegyi alkata és **sziklatalajból** való eredése teszik, hogy ez teljesen **fertőzetmentes**, egészséges italt képez, a mely kiválóan ajánlható ott, hol a **cholera, tiphus** és más az ivóviz által terjedő fertőzeti betegségek uralkodnak.

Budapesten, 1893. márczius hó 1-én.

Dr. Korányi Frigyes,
a főrendiház tagja, kir. tanácsos, egyet. tanár, az Orsz. közegészségügyi tanács elnöke stb.

A véghlesi **Vera-forrás** vizét, ugy a nyilvános gyermekgyógyintézetemben, mint a magán-gyakorlatban: az **emésztési és légzési szervek**, nemkülönben a **vizelési bántalmak**, ugyszintén az **angolkór** és **vérszegénységben** szenvedő gyermekeknél évek óta sikerrel használom. Általában a gyermekek e vizet szivesen iszszák, s minthogy az anyagcserét élénkiti, s igy a **szervezetet erősiti**, azt nemcsak beteg, de egészséges gyermekeknek és amennyiben, mint tisztán **forrásviz a trachytsziklából** nyeretik, tiszta ivóviz hiányában, vagy járvány alatt rendes használatra különösen ajánlom.

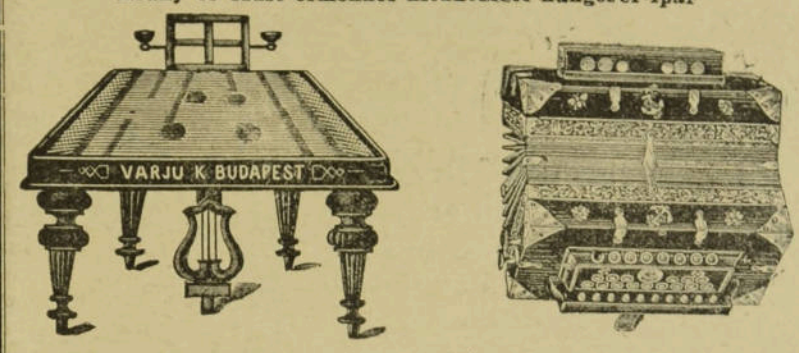
Budapesten, 1893. márczius hó 25-én.

Dr. Kövér Kálmán,
gyermek-gyógyász.

Kapható minden gyógyszertárban, fűszerkereskedés és vendéglőben.

Főraktár: **VII. Erzsébet-körút 56.**

Arany és ezüst érmekkel kitüntetett hangszer-ipar

VARJU KÁROLY

császár és királyi szabadalmazott hangszer-ipar.

Budapest, VIII., Kerepesi-út 47. sz.

Ajánlja saját gyártmányú hangszereit, külöuösen erős, tiszta **csengő hangú czimbalmait** jótállás mellett; továbbá **harmonika, hegedü, fuvola** és egyébb hangszer nálam 15%-kal olcsóbb, mint bárhol. — Most jelent meg a magyar **harmonika iskola**, az egy soros harmonikához 32 válogatott legszebb dallal, melynek segélyével fél óra alatt megtanulhat a harmonikákon játszani, ára 90 kr., mely összeg beküldése mellett bérmentve küldi meg a kiadó, **Varju Károly.**

Képes nagy árjegyzék ingyen küldetik.

Jencs Vilmos

„Szent-János"-hoz czimzett gyógyszertára

II. ker. Széna-tér.

Az idei idény beáltával ajánlja friss töltésü és minden fajtáju gyógy- és üditő ásványvizeket nagybani árak mellett.

Kaphatók az összes bel- és külföldi gyógyszerészeti különlegességek.

Mindenféle sebészeti eszközök.

Menthin szájviz, a mely az Odolt hatásában, kellemes izénél valamint olcsóságánál fogva is teljesen fölülmulja. 1 üveg ára 40 kr. — Salol fogpaszta, a mely nagyszerü antiseptikus hatásu és igy a fogak odvasodását teljesen megakadályozza s izét a legutolsó részletig megtartja. Ára 60 kr.

Nemkülönben ajánlja a világhirü **Pries y Ca**-féle spanyol gyógyborokat valamint az általánosan elösmert és általa készitett Chinavas borát, üvegje 1/1 2 frt 50, 1/2 1 frt 50 kr. árakban.

Valamint saját készitésü és kitünőnek bizonyult lábizzadás elleni porát, 1 doboz ára 50 kr.

Ungváry László czeglédi faiskolája részére megrendeléseket Szombathy Kálmán Sashegy fogad el. A minták megérkeztek. Árjegyzék ingyen.

Hirdetések

a

BUDA ÉS VIDÉKE

részére felvétetnek

a kiadóhivatalban

Alkotás-u. 12/a. Szőke-ház.

A

Magyar Asphalt

részvény-társaság

Budapest, Andrássy-ut 30. sz.

elvállal minden néven nevezendő

asphalt burkolási

valamint **szárazzátételi** munkák teljesitését **jótállás mellett, legolcsóbban.** Elismert legjobb minőségü **aszfalt anyag vidékre** is szállittatik.

Megrendeléseket elfogad a kiadóhivatal is.

Értesités.

Van szerencsém a tisztelt közönség becses tudomására hozni, hogy Szerényi Béla úrnak a **Svábhegyen** ujonnan épült házában **a nap minden idejében** mindennemü **sütemény és pecsenye megsütésére alkalmas kemenczét** épitettem a mélyen tisztelt közönség kényelmére.

Magamat a tisztelt közönség pártfogásába ajánlva, maradok

kiváló tisztelettel

Löwenstein Antal,
cs. és kir. udv. sütőmester.

Vendéglő „Mekka városához".

Van szerencsém a t. cz. közönséggel tudatni, hogy **Fehérvári út 10420. sz. a.** (a **Záborszky János**-féle telken, a sósfürdő közelében) vendéglőt nyitottam, mely a legujabb kor igényeinek megfelelően minden kényelemmel el van látva.

Kirándulóknak kellemes üdülő hely.

Minden időben meleg és hideg ételek.

Saját termésü borok. Csapolt és üvegsör.

Tisztelettel

SCHMIEDT KÁROLY
vendéglős.

BANK ÉS VÁLTÓ-ÜZLET

Beimel Lajos fiókja

TELEFON! II., fő-utcza 6. sz. TELEFON!

Értékpapirok, arany és ezüst pénznemüek vétele és eladása.

Előleg mindennemü értékpapirra.

Tőzsdemegbizásokat előnyösen eszközlünk.

1 db 3%-os Magyar Jelzálog sorsj-igérvény Huzás április hó 25-én. Főnyeremény 100.000 korona ára **2** frt.
1 db magyar jótékonyczélu államsorsjegy. Huzás junius 26-án. Főny. 100 000 korona.
Mind a 2 együttvéve csak 3 frt 75 kr Teljes utánvéttel semmit nem küldünk.

Árverési hirdetmény.

Alulirt kir. közjegyző ezennel közhirré teszi, hogy néhai Kolb Kristófné született Schmidtbauer Borbála hagyatékához tartozó hordók, pinczefelszerelvények és **kitünő minőségü borok** azonnali készpénzfizetése mellett, — valamint a budafoki 824, sz. betétben irt 540.541. helyrajzi számu Budafok községben a Péter Pál utczában 565 népsor számu jó karban levő **szilárdan épült I. emeletes ház és gyümölcsös** (a ház alatt egy 3000 hektoliter befogadására alkalmas pincze van megfelelő hordókkal) 8000 frt kiálitásban árban, a folyó évi **április hó 21-én délután 2 órakor** tartandó nyilvános önkénytes árverésen a helyszinén, vagyis **a fent körülirt házban** a legtöbb igéröknek elfognak adatni.

Venni szándékozók a kikiáltási ár 10 %-át készpénzben vagy óvadékképes papirban tartoznak letenni.

Az árverési feltételek, alulirt kir. közjegyzőnél megtekinthetők.

Kelt Budapesten, 1895. április 2.

Rupp Zsigmond
kir. közjegyző

MINDENNEMŰ KÉZI MUNKÁHOZ VALÓ KELLÉK.

BARTL TÓDOR (ezelőtt)

OTT LAJOS

II., Bombatér és Plébánia-utcza sarkán, „A ZÖLD VADÁSZHOZ“

ajánlja jól felszerelt raktárát divat-árukban, ugymint: **Ing** (kizárólag saját készitésü) **lábravaló, gallér, kézelő, nyakravaló harisnya, nadrágtartó, keztyű, szövött alsó ruhák** stb., továbbá

női divat s pipereczikkek.

Szövött és rövid áruk.

Függönyök és fehérnemük tisztitó intézete.

HOZZÁVALÓ FÉRFI S NOI SZABÓK RÉSZERE.

MATTONI-FÉLE

GIESSHÜBLER

legtisztább égvényes savanyukút

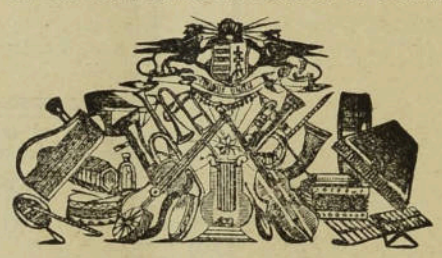
Stowasser J.

hangszergyáros.

Cs. és kir. udvari és hadsereg szállitó.

BUDAPEST,

II. kerület, Lánczhid-utcza 5. szám.

Saját gyártmányu fuvó, vonó és verő hangszerek, czimbalmok, cziterák és azok alkatrészeiről árjegyzék ingyen és bérmentve. Elpusztithatatlan erős orgonahangu harmonikákról külön árjegyzék kérendő.

Mindennemü hangszerek és zeneművek javitása és kihangolása a legjutányosabb ár mellett eszközöltetik. Nagy raktár mechanikai és forgatható zeneművekben.

Legolcsóbb bevásárlási forrás élővirágokban!

LOHR IRMA

Budapest, II. k. fő-utcza 1. sz. a.

élővirágkereskedése

elvállal bárminemü üdevirágokból készithető czikkekre megrendeléseket, ugymint: koszorukat, csokrokat, virágvánkosokat stb. stb. és egyuttal pontos kiszolgálat mellett jutányos árakat is biztosit.

Telefon-összeköttetés.

Neubauer Mátyás

Vendéglős az »Arany szarvashoz«

Buda, I. Attila-utcza 61.

Ajánlja ujon átalakitott helyiségeit, szobák, kocsiszin, istállók stb.

Szobák 60 krttól feljebb.

Kereskedelmi és mükertészet.

Legjobban és legválasztékosabban berendezve.

Izléses bokréták minden alkalomra.

Sirkoszorak. — Sirok kiültetése növényekkel és virágokkal.

Kert átalakitások, berendezések és gondozás jutányosan rendelhetők. Gróf Karácsonyi Jenő ur ő méltóságának hosszas időn volt főkertésze

Schmidberger Rezsőnél

Budapest, I. kerület, Márvány-utcza 26. szám.

Van szerencsém a t. cz. közönség becses figyelmébe ajánlani a

krisztinavárosi

CASINO-SÖRCSARNOKOT,

mely a legujabb kor igényeinek megfelelően, kényelemmel és fényesen van berendezve.

Külön szobák, továbbá bál és hangversenyek tartására termek ugy az emeleten, mint földszinten rendelkezésre állanak.

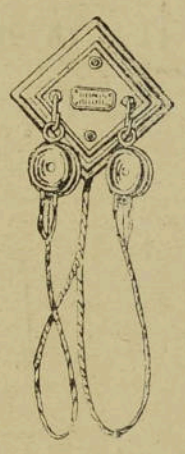
Ma zene!

BARABÁS JÓZSEF.

TELEFON-HIRMONDÓ

VALLALAT

VII. ker., Kerepesi-ut 22. sz.

A teljesen átalakitott és ujjászervezett Telefon Hirmondó vállalat előfizetésre hivja föl a közönséget. Az előfizetési dij naponként 5 krajczár, csakhogy az előfizető kötelezi magát egy évi előfizetésre, azaz 18 frt befizeté ére. Az előfizetőnek ennél több költsége nincsen, mert a bevezetés és fölszerelés is teljesen dijtalan. A hirek felolvasása előre megállapitott és beosztott napirend szerint történik, azaz minden órában más más rovat alá tartozó hirek olvastatnak fel. Ezt a napirendet az előfizetők és a válla at ir nt érdeklődők nyomtatásban kapják meg.

Jelentkezéseket elfogad és közvetit a Buda es Vidéke kiadóhivatala.

E napirend szerint naponként többször kerülnek felolvasás alá a

Budapestre érkezett fontos táviratok,
az összes érdekes helyi események,
naponként ötször pontos megbizható és kimeritő tudósitások az érték- és terménytőzsdéről,
országos, megyei, városi hirek és hirdetmények,
jelentések a birószágok és törvényszékek ügyrendjéről,
klubbok, egyletek, tudományos és irodalmi társaságok hirei,
a Budapesti Közlöny hirei részletes kivonatbanés mindaz a mi a közönséget érdekli müvészet, irodalom, sport és divat terén.

E hirekkel szolgálja nsppal a

Telefon Hirmondó

a közönség pontos és gyors értesülését,

minden este

pedig szórakoztatja előfizetőit **jelesebb müvészek énekével, zeneelőadásával és szavalatával.**

Érdekes monológok, kettős jelenetek kerülnek előadásra.

A szóló-énekesek és hangszereken kivül ének- és zenekarok előadása szórakoztatja az előfizetőket.

Befejezésül felolvasás alá kerülnek az este érkezett táviratok, a délutáni és esti helyi hirek és tudósitások a szinházakban folyó előadásokról, konczertekről és az érdekes helyi eseményekről.

Nappal hasznos — este szorakoztató!

Vendéglő az „Alaguthoz“.

Minden vasár- és ünnepnap hangverseny Kutschera zongora-művész közremüködésével.

Jó italok és izletes ételekről, valamint előzékeny kiszolgálásról gondoskodva van.

Éjjeli szállásra szobák!

Számos látogatást kér

Schlaucher Ferencz,
vendéglős.

Krisztinaváros, az Alagutnál.

Nyomatott Heisler J. kő- és könyvnyomdájában. Budapest, II. Várkertrakpart 1. sz. (Kluseman-féle ház.)

Budapest, 1895. IV. évfolyam 15. sz. Vasárnap, április 14.

BUDA ÉS VIDÉKE

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI ÉS TÁRSADALMI HETILAP

Az I. kerületi polgári kör,

II. ker. polgári kör, a krisztinavárosi vöröskereszt-egylet és a budai kereskedő-társulat stb. közlönye.

KIADÓ-HIVATAL,
hol előfizetni lehet és hirdetések felvétetnek;
I. ker. Alkotás-utcza 12/a. Szőke-ház.

Megjelenik minden vasárnap.
Előfizetési árak: Egész évre 12 korona, félévre 6 korona, évnegyedre 3 korona. Egyes szám ára 24 filler.

SZERKESZTŐSÉG,
I. ker., Alkotás-utcza 12/a. Szőke-ház.
kéziratokat és közleményeket ide kérjük küldeni.

Az egyetem Budán.

Nem szándékom azt bizonyitani: *miért helyezzük viszsza az egyetemet Budára, hanem a viszszahelyezés gyakorlati módját illető nehány észrevételt akarok elmondani.*

A teljes egyetemet, az összes karokat, ez idő szerint, pénzügyi okokból nem lehetne áthelyezni. Az orvosi és a természettudományi karok a Duna balpartján maradnának uj épületeikben s kórházaikkal, szétszórva amint jelenleg vannak. Később ezeknek áthelyezése is megtörténhetnék, tekintettel arra, hogy Budán a Krisztinavárosban a hegyek tövében, a jelenleg ott levő kórházak s országos tébolyda példájára, nem az amugy is rosz, de a betegek tanyái által még inkább megromlott városi levegőben, hanem a szabad levegőben épülhetnek az uj klinikák, orvosi telepek, a pesti oldal pedig megszabadulna a város közepén épült kórházaktól. A klinikák is jobb levegőt nyernének s a balparti polgárság sem lenne kénytelen a klinikák és kórházak által még inkább inficiált légkörben mozogni.

Az elméleti fakultások; a jogi, a bölcsészeti es a hittudományi karok nagyobb költekezés nélkül áthelyezhetők. Immár itt is az ideje, hogy áthelyeztessenek. Nézzük csak az egyetemtérre tátongó ronda épülettöredéket, az ugynevezett egyetemet. Ez nem a Parnassust vagy Olympust juttatja eszünkbe hanem inkább az Orcust, az alvilágot, a pusztulást . . . És lépjünk be ezen csonka épületekbe, ott az ifjuság számarányhoz mért szük tantermekbe jutunk, melyeknek levegője egészségtelen. Reggeli hét órától esti hétig tartanak itt az előadások, poshadt rosz levegőben, mert a termek alig szellőztethetők s nem csoda ha az „Egyetemi Lapok"-ban ismételten feljajdul e miatt az ifjuság.

Ezt a ghettót a milleniumra nem szabad bemutatni. Tehát épitkezni kell amugy is minél előbb.

A három elméleti kar számára épitsünk *iskolai czélnak megfelelő épületet a Vérmezőn.*

Az *egytemi könyvtár* mostani állapotában szinte nem felel meg czéljának. Kicsi is, sötét is. Ezt is átkellene hozni a vérmezőre s egybekötni az egyetemi tanitásra szánt épülettel. Nem szükséges hogy fejtegessemz azokat az előnyöket, melyekben tanárok és tanulók részesülnek, ha az iskola folyosójáról átléphetnek a könyvtár folyosójára.

Tehát az iskola és a könyvtár egy nagy épületet képeznének.

A theologiai kar hallgatói együtt egy intézetben, az ugynevezett szemináriumban laknak és ott nyerik teljes ellátásukat. A magyar kath. egyház kincsekben nem szegény s a pesti oldalon levő papnövelde, a szeminárium helyett könnyen épülhet egy alkalmasabb szeminárium oly theologiai hallgatók számára kiket az egyházmegyék ide felküldenek. Egyelőre házi kápolnájuk lenne, de később fejlődvén épen az egyetemi épitkezés folytán a Krisztinaváros, annak temploma is nagyobbá, szebbé lenne.

De a jogi és a bölcsészeti karok sokkal nagyobb számu hallgatóinak lakásáról és ellátásáról is kellene gondoskodni. Hunyady Mátyás király budai egyeteme 40.000 diák számára volt tervezve igazán diákvárosnak. Az egyetem emlitett két karának hallgatói együttvéve, mondjuk kétezerötszázan vannak. Talán a fele, vagy még több igénybe venné a közös épületben való lakást és étkezést. Egy harmadik épület lenne tehát: az egyetemi convictus, — a bennlakás — és a mensa academica, — a diákasztal, — számára épitendő. Mind igen szépen elférne a vérmezőn, árnyékos, gyakorlatilag berendezett parkban.

Nehézséget nem okoz az egyetemi Quaestura, a beiratás. Az orvos, a gyógyszerész s természettudományi szakok hallgatói Budán a vérmezőn iratkoznának be az egyetem hivatalos helyiségeiben, elvégre is az ifjuság nagy többsége a jogi, bölcsészeti és a hittudományi karhoz tartozik. Ezek száma körülbelül kétezer hatszáz, mig amazoké nyolczszáz. Az egyetemi tanács üléseit s a promotiókat illetőleg azok is ott történhetnek a vérmezei épületben; a tanácsnak összesen tiz tagja van, s ha mind-

„A BUDA és VIDÉKE" TÁRCZÁJA.

Pálya végén.

Dalmady Győzőtől.

Nem az fáj, hogy szép korunk távozott,
S virágait nem kinálja tovább,
Hanem az, hogy emléket nem hagyott
Egy virága volna meg legalább.

Nem az fáj, hogy magányosan vagyunk,
Tova tüntek régi barátaink,
Hanem az, hogy itt kell bolyonganunk,
És a ki lát, idegennek tekint.

Nem az fáj, hogy másoké a világ,
S érdemetlent környez a tisztelet,
Hanem az, hogy nincs szüksége ránk,
Megse haltunk, mégis elfeledett.

Az irodalom bajai.

(Nyilt levelek Wlassics Gyulához a közoktatás miniszteréhez **Erdélyi Gyulától.**)

I.

Mélyen tisztelt barátom!

Huszonöt éve annak, hogy meglehetősen csekélyke kenyeremet a magyar irodalom müveléséből szerzem be. Közönyös irótársaim és jó barátaim bevallják azt és birálóim kiemelték, hogy igaz tős magyarsággal irok és tárgyaim magyar nemzeti szellemüek.

Huszonöt éves irói pályámon mindig azért küzdöttem, hogy a magyar nyelv és a magyar szellem a maga szüz tisztaságában maradjon meg.

Mikor királyunk kegye kezeidbe tette le a magyar müvelődés és közoktatás ügyét őszintén örültem, hogy ezzel egy komoly, igaz magyar tudóst és valódi államférfit tüntetett ki.

Gyulai Pál ünnepén szónoklatod és nemsokára Jókai Mórhoz intézett leveled megerősitettek abban a véleményben, hogy nemcsak választott vagy, hanem hivatott is. Tetteid napról-napra igazolják, hogy magyar szived dobogása befolyásolja államférfiui működésedet.

Engedd meg, hogy én figyelmedet néhány olyan dologra hivjam fel, melyektől a magyar jellem és magyar szellem (készakarva kerülöm a már kongóan üressé vált nemzeti frázist) megóvása és terjedése várható.

Nem ujongtam soha a miatt, ha valaki e hazában magyarul megtanult, magyarul beszél, de fogalma nincs a magyarságról és sajátságaiban, gondolkodásában irásában idegen. Nemzetiszinü, de nem magyar! A tatárjárás és egyéb vészek nem ártottak annyit, mint az a névtelen irány, mely titkon rágódik törzsünkön.

Rohammal akartuk a külföldet utólérni és ahoz hasonlitani, szóval a nyugot-európai müveltségbe saját magunkat levetkőzve beleilleszkedni. Ennek az eredménye mindenfelé egy nagy rombolás. Az, a miben fajunk erejének, szellemünk hatalmának biztositéka rejlik: irodalmunk nem magyar többé. Annyi idegen máz, sujtás van rajta, hogy elaltatta a magyar társadalmat és ez jó részben megszünt, — nincsen!

Ébresszük fel ujra és pedig az irodalom segélyével, a melynek a te államférfiui bölcsességed is elismeri fontos hivatását.

Közmüvelődésünk politikája eddig fájdalom az irodalomra nem fektetett olyan súlyt, mint kellene. A közoktatási miniszterek ismerték az akademikusokat, de az irodalmat nem. Az irókkal nem bajlódtak, daczára boldogult Csengery Antal sokszoros figyelmeztetésének, ki az irókban rejlő nemzetgazdasági kincset is hangsulyozta.

Békot nem lehet az irodalomra rakni és mappát sem lehet az irók elé tenni, hogy ezen az uton haladjanak, mert az iró énje saját egyénisége. Ebben a keretben ront vagy javit.

A vezető szellemek hatását azonban kétségbe vonni nem lehet. Az izlésnek, az irodalmi iskoláknak, egyes egyéneknek megvan a maga jóltevő befolyása. Nem erőszakkal, de jóakaratu jelenléttel sokat lehet használni. Maga a közoktatás minisztere is sokat tehet, ha irodalmi osztályt állit, melyben egy iró figyelemmel kiséri az egész irodalmat a fejlődő tehetségektől kezdve és az irókkal érintkezve a

annyian a pesti oldalon laknának is, a mit a nagyobb részre nézve kétségbe vonok, mert naponkénti előadásaik amugy is Budán volnának tehát oda helyeznék át lakásukat is, — az sem lenne baj, mert naponta javul a közlekedés Buda és Pest között.

Orvosnövendékek nem hallgatják az elméleti, jogi, bölcsészeti, hittani karokon tartott előadásokat; ők tényleg különálló tudománycsoportot képeznek, mely az egyetem többi karaival csak külsőleg függ össze ugy a hogy.

Nincs tehát számbavehető gyakorlati akadálya az egyetem visszahelyezésének; sőt mivel az elméleti karoknak épülete, az ugynevezett központi épület ott az egyetem-téren egyátalán meg nem felel czéljának, azonkivül mostani állapotában csufitja a belvárost; itt az ideje, hogy az egyetem visszahelyezéséről gondoskodjék a magas kormány.

Hatala Péter.

A fiuk hadserege.

Drummond Henrik tanártól. Angolból forditotta: **Siebreich Károly.**

Siebreich Károly úr a magyar mérnöki kar egyik vezérférfia, ki a főváros szabályozására is adott be régebben — sajnos, — el nem fogadott terveket, tisztelte meg a Buda és Vidékét ezzel a közleménynyel. Husvéti számunk tartalmát emeli ez a nagybecsü dolgozat. Siebreich Károly úr már egy alkalommal irt lapunkba egy kelenföldi gyermeknevelő telepről. A fiuk hadserege fontos dolog és méltó arra, hogy irányadó körök komolyan figyelmet forditsanak rá. Égető kérdés ez Budára ép ugy, mint az egész világra.

Siebreich úr ennek a kérdésnek, a közegészségi viszonyoknak és a városok épitésének tanulmányozására hosszabb időre Angliába utazik. Utja eredményéről lapunkat tudósitani fogja.

De adjuk át a szót Drummond Henrik tanárnak, a kinek eszméit és felfogását tette át magyarra Siebreich Károly ur.

Kik ezek a teremtések, a kik a kert körül pajkoskodnak?

Két inas gyerek.

És ki ez a kis majom, a ki a rácson ül?

Ez Drake inasa, a ki Peel inasára és Smelli inasára várakozik.

És miért vár ez a kis nebuló? mert soha sem megy egyedül, és másodszor neki idő a pénz.

Köszönnek egymásnak, ha találkoznak? Nem! Drake inasa kitartja a lábát, hogy Peel inasa azon keresztül bukjék.

Mit tesz Peel inasa? Felugrik hamarjában és egy birkaczombbal, melyet épen ebédre valóul haza akart vinni — jól hátba üti.

És most ellenségek? dehogy, csak bizonyságai a kölcsönös összetartásnak.

Miután a lábvetés és a birkaczomb el lett simitva, szépen leülnek, hogy az utczák történetét, a komikus jeleneteket és a rabló historiákat megbeszéljék.

Miért megy tova Smelli inasa egyedül? hogy orditson, mert ha ezt nem tenné, szét pukkanna, mert tudatában sincs annak, hogy lármája szét hangzik az utczában. Miért teszi le kosarát és tánczol? Lassan, ne háborgassuk őt, mert valamennyi gyerek ezt teszi, ha egyedül van. Talán szégyenli magát, ha rá néznek? nem! a fiu természet mind egyforma. Magához tér, ha figyelmen kivül hagyják? Igen! azonnal fügyülni kezd és megnyugszik.

Mit kap ő azért? négy és fél schillinget (2 frt 25 krt) hetenként. (Angolországban az inasok és szolgainasok hetenkénti fizetést kapnak.)

Ez a fiu, a fejlődés theoriája mellett bizonyit. Atyja kezdetleges ember volt. Hogy ez a fiu nem vad, csupán városban való tartózkodása és rosz kiejtése bizonyitja.

Mi van ebben a fiuban? képesség és érzékenység. Ő most egy darab agyag, tiszta, vagy üveges tapasz. Ez a gyerek még nem tud egyenesen járni, vagy jobban mondva nem tud ruházkodni, nem tud fésülködni. Ő sem nem jó, sem nem rosz.

Szelleme nincs, de még szappana sincsen. Ő egyszerüen egy fiu, a tisztalelkü, mosatlan, eredeti utczai gyerek.

Lehet érette valamit tenni? Igen! Nagy feltalálás nyomára jöttek, — a beavatottaknál ismerős — B. B. Initiala alatt. Mig a B. B. életre nem ébredt, alig tudta valaki, hogy miként lehet egy inasból valódi férfit, egy gentlement csinálni. Tényleg megtörtént. Talán véletlenből, sportból, vagy tréfából, hanem nem kellett semmi gépezet hozzá.

Néhány feltünő példák mutatkoztak huszharminczévenként, hanem az uj módszer szerint zászlóaljanként lehet előteremteni őket.

Olyan inas, mint a minő a 19-ik század végén volt, nem sokára a mesék országába fog tartozni. Minden a mi belőle vissza marad csak egy kosár lesz és egy pamut schwawt.

Mint minden nagy találmány, ugy az uj módszer is nagyon egyszerü. Természetes uton fejlődik, abból az eljárásból, mely már szokásban van, vagy jobban a régi eszközök czéltalanságából, mert a régi eljárás vajmi ritkán hozott létre valamit.

Megengedem és feltételezem, hogy bizonyos számu gyerekeket gyüjtöttek össze a vasárnapi iskolákban és hogy azok kezelése a régi tisztességtelen mód szerint történik.

Roppant nagy fáradság és roppant igéretek által lehetett ezeket a teremtéseket összehozni és ittlétöknek egyedüli czélja a mulatság.

Az összes erőlködéseknek oda kell irányulnia, hogy rend legyen. A rakonczátlanokat fékezni, a nem illő megjegyzéseket megtiltani, a személyes támadásokat a legkisebb fokig elnyomni és vasárnapi kalapjukat a tönkremenéstől megóvni kell.

Köztudomásu dolog, hogy egy gyerek se volt képes eddig valakit meghallgatni két egymásután következő percz alatt. Azok tényleg semmit sem tanultak. A tisztelet előttök ismeretlen, a szófogadás nékiek csak tréfa, mig az alárendelt erények: rendesség, pontosság és udvariasság, az ő ártatlan lelkökben még fel sem virradt.

Az igazságtalanság abban fekszik, hogy a fiuknak nincs alkalmuk érdekkel viseltetni a nyujtottak iránt és hogy eddig nem kisérlették meg feltalálni azt, a mi őket érdekelné.

Ezek utcza gyerekek és mégis ugy bántak velök, mintha a nevelés alapjaival és érdeklődésével ismeretesek volnának, vagy annak fogalmával birnának.

Az ő valódi gyermeki természetök tanácskozás tárgyát soha sem képezte.

Lehet valaki rendkivüli ember, azért az ő felfogásuk szerint feltünő csodaszámba nem megy. nem is tekintély előttök.

Lehet valaki egy sétáló lexikon is, hanem ezek a gyermekek nem találnak érdeklődést egy állandó könyvtár iránt.

Azt gondolják, hogy valaki jó gyerek az ő nézetök szerint, csakhogy az ő nézetöktől épen diametrál ellenkező a helyes és hogy alaposan szükséges tudni, mi fekszik különlegesen az ő modorukban ezt tanulmányozni minden perczben csak az tudhatja, ki közöttük él.

Egy éjjel zavarogtak a gyerekek, visszahuzódva fogadást tettünk, kisérletet tenni más rendszabályok alkalmazása végett.

(Folyt. köv.)

Arpád sirja.

(Viszonválasz Kéri Sz. Kálmán urnak).

Kéri Sz. Kálmán ur a „Buda és Vidéke“ mult évi szeptember hó 16-án megjelent számában „Keve vezér sirja“ czimü válasziratában

magyar szellem ápolására, megértésére ösztönzi őket.

Nálunk a szépirodalomnak kevés fontosságot tulajdonitottak, ez okozta azután azt, hogy 1867 óta fényes tehetségeket erőszakoltak fel, de nagyon sok hasznavehető ember előtt vágták el az utat.

Mig Oroszországban a czár nagy összeget ad az irók dotalására, addig nálunk a legtöbb hivatott iró pályája kezdetén, közepén és végén nélkülöz és nem élhet hivatásának, ha csak tollát függetlensége elkobzásával meg nem gyilkolja.

Gyulai Pál a Kisfaludy-társaság ünnepén kifakadt a sajtó visszaélései ellen, de nem igazi hangon, nem elég erősen. A hirlapirás reformja nélkül az irodalom reformja nem képzelhető.

Igen, mert magyar szellemünket öli a hirlapirás, az iskola, az irodalom, a szinház.

Mint dunántuli ember bizonyosan ismerni fogod — meleg és nemes kedélyed erre vall — Bezerédy Amália gyermekkönyvét a Flori könyvét. Ebből csak ugy sugárzik egy magyar anyának magyar gondolkodása. Vedd kezedbe Samarjay, Székács, Horkai, de főleg a házi tüzhelytől és az iskolákból nem tudom miért kiszorult Lukács Pál gyermekkönyveit, Vahott Sándorné, Győry Vilmos, Remellay Gusztáv, Tóth Lőrincz irásait, a hol a gyermekkel gyermekhangon beszélnek, a magyar gondolkodás és magyar kedély hangján, azután nézd meg a mi napjainknak nemzetközi karácsonyi könyvvásárját, beszélj azután egy apját papának hivó pubival, vagy mádival és nem találsz magyar gyermeket, a minők például mi is voltunk.

A gyermekirodalom burjánait ki kell irtani, pártolni e téren a hivatottságot, üldözni az üzletet, a vallástalanságot.

A gyermekirodalom büntetteseit halálra, erkölcsi halálra kell itélni. Az legyen az első, hogy gyermekeink magyarok és ne nemzetköziek legyenek.

II.

Látogass meg egy kisdedóvót és vedd szemügyre mi folyik ott. Teljesen germán a hangulat. A bácsi vagy a néni csak ugy önti gyermekeinkbe magyarul a német szellemet. Hol vannak a magyar gyermekjátékok, miket magyar motivumu jó régi nótákra — nem népszinmü vagy operettek travestáczióra — de gyermekdalokra jártak.

Miért énekelnek a különféle frivol áriákra olyasmit, hogy iskolába járni jaj be jó. Mikor ott van a „Hajlott a megyfa“! „Fürdik a kácsa!“ „A kis méhe elrepült“! „Dirmeg-dörmög a medve“! stb. valódi gyermek ária.

Mi történik? az, hogy a gyermek kedélye ki vész mielőtt fejlődhetnék. A kisdedóvás, a gyermekkel játszás nem lehet hivatal hivatottság nélkül. Ne a gyermeket emeljük magunkhoz, hanem mi hajoljunk le hozzá. Ne ő képzelje magát nagynak, hanem bennünk lássa pajtását.

A kisdedóvás legyen magyar zamatu a hol azt tanulják:

Magyar fiu vagyok
Magyar tejet szoptam
Magyar volt az első szó,
A mit én hallottam.

Vedd kezedbe Dobos János gyermekimáit és eszedbe fog jutni gyermekéved, a mikor el volt nyomva a haza.

Első — a mint mondám — az, hogy a gyermek minden izében legyen magyar. Nézd meg a népiskolákat, hol a magyar fiu?

Tessék Gönczy Pál legrégibb programmját alapul venni és azután épiteni. Az iskola könyvek legyenek valódi irodalmi termékek, ne pillanat alatt gyártott okvetetlenkodések.

Ajánlom a sárospataki régi kék táblájú iskola könyvek hangulatát, de főleg az, hogy a tanitó vegye fel teljes érdemében Lukács Pál czimét: a gyermekek pajtása.

(Folyt. köv.)

foglalkozván ugyancsak, e lap szeptember hó 9-én megjelent számában „Árpád sirja“ czimü elleniratommal: a sommás eljárás mellőzésével, a tárgyalást immár a rendes per törvénykezése módja szerint folytatnom kell; tehát kénytelen vagyok viszonválaszszal élni.

Mindenek előtt kijelenteni és konstatálni kivánom, hogy az inkriminált, de egyébként meg nem érdemelt elismeréssel méltatott, igénytelen czikkembe az a látszólagos irónia sem a tartozó tisztelet-tudás hiánya, sem sértő czélzat kifolyása!

Csak meggyőződésem kendőzetlen hangján beszéltem véleményem indokolása során és lehet, hogy az általam idézett történelmi kutforrások ép oly megbizhatlanok e tekintetbe, mint a Kéri ur által czitált szóbeli hagyományok.

Tudva van, hogy még az ember is, alig — jobban mondva, egyáltalában nem — képes visszaemlékezni legzsengébb csecsemő és kisded korának viszontagságaira; bár a dajkameséket — igsz reprodukáljuk néha-néha, de meglehetős „szabadalmazott“ önkényességgel.

Miért higyjek tehát én inkább a baracskai pékmesternek és annak „állitólagos“ százados feljegyzéseinek, mint Béla király névtelen jegyzője hátrahagyott feljegyzéseinek? — Hiszen csak közelebb állott Anonymus a magyarok bölcsőjéhez, mint a még most is élő, bár éltes baracskai pékmester!

A tóba dobott kő okozta habkarika is annál nagyobb, minnél tovabbra ér a fenékre sülyed kötől, s a kürtőből szabadult füst is annál higabb lesz, minnél távolabbra száll fölfelé a megmérhetlen messzeségbe; mig végre a habkarika is, meg a füst is elvész, megsemmisül.

Száll a madár ágról-ágra, száll az ének szájról-szájra . . . tartja a közmondás; már pedig ha a madár más klimában megváltózhatik, az ének is simulhat a száj izéhez.

A megváltozott nótának azonban nem mérhetünk a régi nóta mértékével . . . s ez az oka annak, hogy én nem tudom elfogadni a baracskai pékmester „állitólagos“ könyvének tanait!

Egyébbiránt tovább kutatva a rendelkezésemre állott kútfőkben, Kéri úr véleményét megerősiteni látszó két nyomra találtam.

1. Kölesy „Ung. Plutárch“ 1916 (II. kötet):

„Er (Árpád) soll in der Gegend von Stuhlweissenburg, nicht veit von der Quelle eines Baches begraben worden sein!

2. Engel „Geschichtes des ung. Reiches“ I. rész 77. lapold:

„Árpád hielt sich entweder in der Insel Csepel, oder in der Gegend der heutigen Sthulweissenburg auf, und in dieser letzten Gegend ward ez auch — nach dem Anonymus — im J. 907. begraben stb. Ime . . . igy

A mit tehát az első-rendü idézetünkkel bizonyitani igyekszünk, azt másodrendü idézetünk alapjában leront; mert Anonymusra hivatkozik. Anonymus pedig Óbuda mellett kardoskodik.

Spányik Glicér (Magy. orsz. oknyomozó tört.) és Péczeli (Magyarok tört.) nagybölcsen hallgatnak Árpádnak hol történt elhalozásáról.

A Duna habjainál, ki van itt a kisded üregben?
Pusztán s omladazó hamvai jeltelenül
Menj harsogva folyam, mely gyakran vitett emelve.
A győző seregét, zengj hadat álmaihoz.
S mellyet szerze, te légy ország! erősnek örök jel;
Népvezető Árpád hamvai nyugszanak itt.

Miként énekli Vörösmarty Mihály, koszorus költönk.

S igy Dévénytől a Vaskapuig kereszhetjük — Árpád sirját!

Szekel' Istvánnak Chronicája ez világnak jeles dolgairól — mit sem emlit Árpád temetkezéséről.

De térjünk vissza Kéri ur czikkére!

Egy általa idézett, de közelebbről meg nem nevezett „történelmi mü-“ből meriti azt a feltevést, hogy Árpád Fejérvár környékén maradván, ott el is temettetett.

Nem hiszem, hogy kikerülték volna figyelmemet e tények, ha valóban szerencsém lett volna olvasni e feljegyzéseket — valahol!

Igazán lekötelezne Kéri ur ha szives volna az általa idézettek holtalálása iránt nekem némi utbaigazitást adni.

Addig is azonban teljesen osztom Ori G. György tanárnak „Margitszigeti Történelme“ czimü müve 19—24 oldalain kifejtett nézeteit, melyek szerint:

„Árpád és családja, miután Etele városát, bol világhirü őse: Attila királyi székhelyét tartotta, — visszafogtalhatta, — Csepelszigetét, mely már csak azon okból sem lehetett előtte nagyfontosságú és feletébb kedves, mivel Sepel lovásmesterétől engedte azt elneveztetni, — könynyedén odahagyta, s miután Etele városa mellett temettetett el, nagyon hihető, hogy ott is halt meg és ott tartotta fejedelmi székhelyét.“

Navarra József.

Májusi ünnepély.

Gróf Hunyady Lászlóné kezdeményezésével őrgróf Pallavicini Edéné elnöklése mellett a budai aristokrátia és polgárság egy májusi ünnepet tervez. Ennek az ünnepnek részleteit hozta már lapunk. A sziv szent napja lesz ez. A Mária Erzsébet-egylet jótékonysága nyilvánosan is nevezetes. Az üdvözitő szép szavai irányitják e nemes jótékonyságot: Ne tudja azt te balkezed, a mit a te jobb kezed cselekszik.

A hölgyeknek legszebb hivatása az, ha könynyeket törülnek le és enyhitik a szenvedést. Ebben a tekintetben, habár zaj nélkül is, a mi budai hölgyeink mindig előljárók voltak. Nálok a szegény jajszava nem talált siket fülekre.

A jégzajlásnál hatalmasabb a szivzajlás. A nő felséges szerepe a társadalomban kiegyenlit mindent.

Adjatok, adjatok a mit Isten adott! kiált a szegény. Erre megnyilatkozik a magyar nő szive és bekőti a csaták során, vagy a társadalom egyenlőtlensége során ejtett sebeket. Hangoztatja az Isten ember szavát, ha nyomorultat lát! Kelj fel és járj.

Hangoztatja a világ megváltójának elveit: Az ige jó tett nélkül meghalt állat.

Szivünkből üdvözöljük Buda nemes hölgyeit, kik a szenvedők, a nélkülözők érdekében akarják érvényesiteni azt, hogy magyar hölgynek születni szép és nagy gondolat.

A mi az ünnepély részleteit illeti abból egyelőre annyit árulhatunk el, hogy sok szellemmel és eredeti ötletekkel lesz rendezve.

Valószinü, hogy a „Buda és Vidéke“ rendkivüli szépirodalmi tartalommal fog megjelenni.

Tervben van, hogy gróf Vay Lajos egy szép vivási csoportot fog bemutatni a budai hölgyekkel. Csak a felszóllitást várja. Lesz madár-jóslat és a delphi orakulum fiókja, pillanatnyi felvételek, alkalmi némakép.

De minek beszéljünk előre arról az ünnepről, mely a meglepetések egész sorozata lesz.

A rendező-bizottság folyó hó 19-én d. u. 3 órakor gróf Hunyady Lászlóné ő excellentiája termében ülést tart.

Beniczky Lajos.

Pestmegye alispánjának egyhanguan Beniczky Lajos tiszteletbeli főjegyzőt választotta meg. Ez a választás nemcsak egy kitünő embert tisztel meg, de a megyének is nagy erkölcsi haszna.

Az uj alispán, az eszmék embere. Már méltattuk őt lapunk ez évi 6-ik számában. Ezuttal csak örömünket fejezük ki, hogy ő van a megye élén s közöljük székfoglaló beszédének rövid kivonatát, kivánva, hogy valósuljanak meg nemes kivánságai és tervei, a miknek kivitelében mi a magunk erejéhez képest készséggel fogjuk támogatni:

Beniczky Lajos körülbelől ezekkel a szavakkal foglalta el székét:

Olyan elődök után, mint egy Dubraviczky, Szentkirályi, Beöthy, Szilassy és szeretett volt főnököm: Földváry Mihály s e teremben, a hol a nemzetnek legnagyobb óriásai küzdötték a harczaikat, a hol az ujjá ébredés és a szabadság eszméit először s legfennköltebben hirdették, a nemzet egyszerü napszámosának érzem magamat, a ki csak arra van hivatva, bogy fáradhatatlan kitartással gyüjtse az anyagot amaz eszmék megvalósitására, a melyek hivatva lesznek hazánk, nemzetünk nagyságának és dicsőségének hirdetésére.

Fejtegette ezután az uj alispán a mai vármegye föladatait s kijelenti, hogy a legfőbb törekvése az lesz, hogy a közigazgatás ne csupán kielégitő, hanem a lehető legjobb legyen. Mert lehet a közigazgatás jó még abban az esetben is, ha a fennálló törvények a tényleges viszonyoknak teljesen meg nem felelnek, akkor ha a végrehajtásuk lelkiismeretesen történik s lehet rossz a legjobb tövények mellett is, ha a végrehajtásuk hanyagul történik. Kötelességemnek fogom tehát tartani, hogy közigazgatássuk a fönnálló törvények helyes alkalmazása s tiszteletben tartása mellett, minden zökkenés és rázkódtatás nélkül való vezetésben részesüljön. (Zajos éljenzés.)

El nem hallgathatom, hogy egyik legfőbb feladatomat a községek beléletének figyelemmel kisérése fogja képezni. Figyelemmel fogom kisérni az olvasó és népkönyvtárak müködését: oda fogok hatni, hogy iparunk fejlesztése tekintetében semmi mulasztás ne történjék s közegészségügyünk, közgazdasági érdekeink kellő méltatásában részesüljenek.

Kerékpár verseny.

A budai kerékpár egylet által 1895. évi május hó 5-én (vasárnap) d. u. 3 órakor kezdődő a budafok-martonvásári, illetve budafok-ercsi-i uton rendezendő országuti verseny sorrendje és feltételei:

1. Főverseny. Táv: 50 km. Pálya a Budafokon túl levő kmt. jelző kőtől az ercsi-i országúton levő 35 kmt. jelző kőig és vissza. Nevezési dij: 6 korona. Nevezhet minden magyarországi sport egylet oly amateur tagja, kinek állandó lakhelye Magyarországon van. Versenyezni bármily együléses kerékpárral lehet. Elsőnek: az egylet nagy ezüst érme és tiszteletdij, ha pedig a távot 1 óra 45 perczen belül teszi meg, az egylet arany érme és tiszteletdij, másodiknak az egylet nagy ezüst érme, harmadiknak az egylet kis ezüst érme.

II. Sportkedvelők versenye. Táv: 30 km. Pálya a Budafokon túl levő 10 kmt. jelző kőtől a martonvásári úton luvő 25 kmt. jelző kőig és vissza. Nevezési dij: 4 korona. Nevezhet minden magyarországi sportegylet Magyarországon tartózkodó oly amateur tagja, ki 24-ik életévét betöltötte és országuti versenyen részt még nem vett. Versenyezni 12 kgrammnál könynyebb géppel nem lehet. Elsőnek: az egylet nagy ezüst érme és tiszteletdij, másodiknak az egylet kis ezüst érme, harmadiknak az egylet bronz érme.

III. Junior verseny. Táv: 20 km. Pálya a Budafokon tul levő 10 kmt jelző kőtől a 20 kmt. jelző kőig. és viszsa. Nevezési dij 4 korona. Nevezhet minden magyarországi sportegylet Magyarországon tartózkodó oly amateur tagja, ki nyilt versenyen dijat még nem nyert. Versenyezni 14 kgrammnál könnyebb géppel nem lehet. Elsőnek: az egylet kis ezüst érme és tiszteletdij, másodiknak az egylet kis ezüst érme, harmadiknak az egylet bronz érme.

Nevezési zárnap 1895. május ho 2-án este 10-óráig.

Nevezni posta útján ajánlott levélben az egylet titkárjánál (I., Gellérthegy-u. 2á. sz. a.) és az egylet helyiségében a nevezés zárnapján lehet.

A nevezésnek tartalmaznia kell:

1. A versenyző vezeték és keresztnevét,
2. korát, polgári állását, lakását,
3. melyik sportegyletnek tagja,
4. melyik versenyre nevez,
5. a nevezési dijat,
6. az illető egylet hivatalos láttamozását.

Nevezéseket az egylet indokolás nélkül visszautasithat.

Záridőn túl érkezett, valamint a dij nélküli nevezések figyelembe nem vétetnek.

Versenyezni csakis sportszerü és az illemet nem sértő öltönyben szabad.

A második dij csak azon esetben adatik

ki, ha legalább három, — a harmadik dij, ha legalább öt versenyző indul.

A verseny időjárásra való tekintet nélkül megtartatik.

Az inditás az I. versenyen d. u. 3 óra, a II. versenyen 3 óra 5 percz, a III. versenyen 3 óra 10 perczkor történik.

A verseny után este 7 órakor a Sósfürdőben társas vacsora és dijak kiosztása.

Budapest, 1895. márczius hó 15-én.

Dr. Ary Pál, egyl. elnök. **Ujhelyi Sándor,** egyl. titkár.

Budai korcsolyázó egylet.

A „Budai korcsolyázó Egylet" f. hó 10 tartotta meg a vendégszerető „Budai Polgári Kör disztermében alakuló közgyülését. Az alakulandó egylet előkészitő bizottságának elnöke, — báró Liptay Béla — betegsége miatt akadályozva levén a rendkivül nagy számban megjelentek, kiknek soraiban a budai oldal legtekintélyesebb és legbefolyásosabb férfiait tulnyomó számban láttuk, — egyhangulag Dr. Országh Sándor urat kérték fel a gyülésen való elnöklésre, ki a jegyzőkönyv vitelére Dr. Ary Pál urat, előadóképp pedig Kollár Lajos ügyvéd urat kérte fel. Kollár ügyvéd úr az előzményeket röviden vázolva előadta az alakuló egylet intentióit, czélját és programmját, mely szerint a székes fővárosnak határozata folytán betömendő Christen-féle mélyedés betöltött niveauján egy a modern követelményeknek megfelelően berendezett és a kényelemnek és hasznosságnak szem előtt tartásával létesitendő korcsolyapálya, a nyári idényre pedig a testedző játékok, a nyári sport és torna ünnepélyekhez alkalmas játszótér előállitása van kilátásba véve.

Ezek előterjesztése után elnöklő Dr. Országh Sándornak felvetett kérdéseire a közgyülés a nyomtatottan köröztetett alapszabályokat változatlanul és egész terjedelmében elfogadja.

Az egylet elnökéül Báró Liptay Béla valamint alelnökökül Dr. Országh Sándor és Kollár Lajos egyhangulag és általános éljenzés között megválasztattak. Napirend szerint közfelkiáltással és egy hangulag megválasztattak választmányi tagokul:

Gróf Széchenyi Béla, Rupp Zsigmond, Rupp Imre, Dr. Gombár Tivadar, Dr. Hegedüs János, Dr. Rónay Károly, Dr. Csorba Ferencz, Tichtl János, Dr. Czölder János, Wettstein Gyula, Dürr Károly, Dr. Porteleky László, Ballassa Gyula, Argay János, Krenedics Gyula, Alkér Ernő, Wein Dezső, Dr. Hegyeshalmi Lajos, Jackó Manó, Dr. Ary Pál, Garancsy Mihály, Dr. Blaskovics Sándor, Bély Mihály, Dr. Ernyey Pál, Hohlfeld Pál.

Kollár Lajos ügyvéd ur inditványára a közgyülés felhatalmazza a most már meg választott választmányt, hogy az alapszabályoknak felsőbb helyen való jóváhagyása iránt, továbbá a szükséges lépések megtétele s a pálya és berendezésének mikénti tétesitése iránt intézkedhessék.

Az a további inditvány, hogy az esetre ha felöltött terület természeti viszonyai, esetleges üllepedések miatt az épitkezést az idén még nem engednék meg, a választmány egy ideiglenes jégpálya létesitésével is foglalkozzék — szintén határozattá emeltetik. Elnök még néhány meleg szóval az ügy iránt a közönség és résztvevők részéről eddig is tanusitott támogatást és pártolást tovább is kérve, s azon reményének, hogy a müködést siker is fogja koronázni, — kifejezést adva az ülést zajos éljenzés és tetszés — nyilvánitás között berekesztette.

A választmány f. hó 15-én délelőtt 10 órakor a budai polgári kör helyiségeiben ülést tart.

Olvasóinkhoz.

Egyleteknek különösen ajánlatos az előfizetés, mert a *nyilvánosságnak* lapunk utján beszámolhatnak s az érdeklődést jobban felkelthetik.

Egész éves előfizetőinknek akár czégek akár magánosok, egy dijtalan kis hirdetéshez joga van.

Községek a község terhére fizethetnek elő s ezt a megyei hatóság nem kifogásolja.

A jövő évnegyedben különös sulyt fektetünk a Buda és vidéke közhasznu intézeteinek ismertetésére és azok életének közlésére, hogy lapunk mindenkire nézve érdekes legyen, s Buda és vidéke érdekeiért az *egész ország érdeklődjék s azt megértse* annak emelését segélyezze.

Előfizetőink minden megbizásában eljárunk, kérdéseikre megfelelünk.

Aprilis hónap folyamán *egy érdekes regényt* kezdünk . . .

Különös sulyt fektetünk a magyarosodás és a magyar szellem terjesztésére. E téren folytatott *küzdelmeinket az országos magyar egyesület azzal ismerte el, hogy tayjainak legmelegebben ajánlott és azokat felhivta lapunk terjesztésére.*

A menynyire terünk engedi a *müvészet, irodalom* és *társadalomnak* a magyarság ellen elkövetett vétkeit is feltüntetjük, s küzdünk a *magyar zamat* és magyar szellem mellett, megtámadva ennek ellenségeit, szóval lapunk az *igaz magyarság* tehát minden *igaz magyar ember lapja* óhajt lenni. Ez Buda és vidékének csak *hasznot* hajthat.

Meghivunk minden jó hazafit ehez a munkához, melynek czélja az, hogy az a hely és vidéke, hol a magyarok királya székel sokkal szebb legyen mint valaha. Legyen az a tudomány, irodalom és müvészet müvelőinek is központja. A fejedelem legerősebb testőrsége a müvelődés harczosai lehetnek, kik itt és a vidéken minél nagyobb számban települjenek le.

Ezért küzdött és ezért küzd az a *lap mit én szerkesztek*, a mi lapunk eddig és ezután is!

Erdélyi Gyula.

A „Buda és Vidéke" előfizetési árai:

Egész évre . . . 12 korona.
Félévre . . . . . 6 „
Negyedévre . . . 3 „

Kérjük vidéki hátrálékos előfizetőinket az előfizetések beküldésére nehogy a költséges postai megbizással legyünk terhökre. A kik felszollitásunkra az összegeket be nem küldik, azok postai megbizást kaptak.

Kiadóhivatal Budapest, I. Alkotás-utcza 12/a.

Föltámadás.

A hó elolvadt, zöld a fü
Vidul a föld, enyhül a lég,
A bérczeken, a völgyeken
A tavasz első csókja ég.

Kihajt a fa s a szivben is
A hit, reménység fölfakad;
Föltámadás nagy ünnepén
Imára nyitom ajkimat.

S a mig buzgón imádkozom
A nagy halottra gondolok:
Ki értünk annyit szenvedett.
A megváltó föltámadott!

Berecz Károly.

Különfélék.

— **Boldog ünnepeket!** Feltámadott! Hálaének hangzik az utczákon. Ünneplő ruhába öltözködve keresik fel a templomokat a hivők. Fölpattant a koporsó fedele és a kik hitték, hogy a test megölésével, megölik a lelket is, megrettenve és félelemtől eltelve huzódtak vissza lakásaikba. Az isten-ember feltámadt, és felszállt a fellegeken túl, de itt hagyta köztünk a szeretet melegét, ránk hagyta azt a magasztos tant, hogy bocsássunk meg ellenségeinknek is. A mártiromság véget ért! A szenvedések utja, a megváltás útja lett. Valami édes megnyugvás száll a zaklatott lélekre, ha a tavasz verőfényes sugarai mellett felhangzik az Alleluja! hála légyen az Istennek! Az emberiség gyászhete után öröm ül az arczokra, felemelkedik a lélek, földi salakját lerázza magáról, ihlet szállja meg az egész valóját, mert tudja, mert érzi, és mert erősen hiszi, hogy bár romlandó is a test, de halhatatlan a lélek! Husvét ünnepe az örökkévalóságban vetett hit ünnepe! Husvét vasárnapja, a kiengesztelődésnek, az örömnek napja. Ám irtsuk ki lelkünkből a haragnak, gyülölségnek minden fullánkját, nyugodjék meg a megháborgatott szív, mert a feltámadás ünnepét üljük, a midőn minden szenvedélynek le kell csillapodni, és egyesülni mindnyájunknak az egymáshoz való igaz szeretetben. Minden nagy eszme kezdetben a guny, majd az üldözés bélyegét hordja magán, de midőn kiemelkedik mindabból a mi földi, meghajól előtte a király és koldus egyaránt. A husvét napjai még az oly csüggedt lelket is megvigasztalja, mert reménynyel tölti el, hogy fáradtan bár de czélt ér. Lapunk olvasóinak, barátainknak, minden ismerőseinknek boldog ünnepeket kivánunk. A mi fáradozásainknak, törekvéseinknek ők az egyedüli istápolói. A mi lankadatlan igyekezetünket — a melyeknek rugója mindenkor a közös nagy sikerek elérése — ők méltányolják azzal, hogy kezet fogva velünk, támogatnak bennünket; erkölcsileg és anyagilag hozzá járulnak ahhoz, hogy a „Buda és Vidéke mennél jobban megizmosodva, hasznára legyen a Duna jobbparti részeinek, és annak a vidéknek, melynek érdekeit a legjobb belátással, és minden nemes eszközzel szolgálni meg nem szünik. A mi örömünk akkor lesz teljes és a mi fáradozásunk akkor lesz megjutalmazva, ha a közönség ezentul még fokozattab mérvben részt vesz a mi munkánkban, hogy ezáltal minél előbb elérhessük azt a nagy czélt, a melyet lapunk homlokára irtunk: mindent Budáért és vidékéért! Husvét ünnepén feltámad a reménység bennünk, hogy az eszme, mely kezdetben szunnyadott, fel fog támadni. Ezzel az erős hittel lelkünkben, kivánunk az olvasónak boldog ünnepeket!

— **Az ünnep második napja** Most hogy a Duna rohamosan leapadt, s rendes medrébe tért vissza, és a fő- és székváros megmenekült az árvizveszedelemtől, nagy megnyugvás szállt a polgárokra. A hosszu és ugyancsak kemény tél kidühöngte magát nagy könnyebbségére az embereknek. A szegényebb osztály a jól megszolgált vaskályháit padlásra hordta, hogy bővitse a szük tért a szobában, melyet a husvéti ünnepekre tetszetősen kicsinositott. A Dunaparton mozgalmas és festői az élet. A hajó közlekedés minden irányban megindult. A csavargőzösök csak ugy ontják a budai részekre a népet. A husvéti ünnepek másodig napja teljesen a mienk: Budáé! Ide zarándokol az ünneplő közönség, hogy megkezdje első kirándulását hegyeink és völgyeinkbe.

Közgyülés. Az I. kerületi polgári kör megtartotta közgyülését. A kitünő egyesület, mindig sikra szállt a közügyekért. Ügyvivő alelnöke Kassics Péter a reformoknak egész sorazatát inditványozta Budán. Az I. kerületi polgári kör a társadalmi életben is fontos tényező, és zászlóvivője a közmüvelődésnek. Mi e körnek, minden lépését és tettét szivesen hozzuk nyilvánosságra és elkövetünk érte, valamint mindenért, a mi Buda emelkedését czélozza. A mi feladatunk az, hogy személyeskedés kizárásával

üldözzünk minden monopoliumot, legyen az a monopolium akár uj, akár régi. Adja az Isten, hogy az I. kerületi polgári körnek valósuljanak nemes törekvései.

— **Gellérthegyi búcsú**. Kezdődig ez a nevezetes búcsú a Gellérthegy lábainál a Rudasfürdőnél, hol ha esik, ha fuj, ha verőfényes az idő megnyitják a vendéglői kertet, és vig muzsika fogadja a búcsúra iparkodókat. Ez az első stáczió! Lassanként, majd rohamosan érkeznek a pesti oldalról, különösen a József és Ferenczvárosiak kisebb-nagyobb tömegben. Üres kézzel senki sem jön, megvannak terhelve sonka, kalács, tojás és narancscsal. Sajnos egy ma már hiányzik, a megszijazott öblös kulacs, melybe még nem is régen a jó féle sashegyi kotyogott. Egy kis pihenő s frissen csapolt sör után megindulnak a hegy felé hol a főváros gondoskodása folytán megnyitották a szerpentin utakat. Messze-távolból vig zaj, nevetés és kintorna hangja hallatszik, a mi megeleveniti a kedélyeket, s átsurran egyik csoportról a másikra. A Gellérthegyen nincs e napon szomorú ember, a nevetés, kaczagás átragad mindenkire s mintha oda tapadt volna: elüzi a gondot. És a mi csodálatos, se templom se kápolna nem jelöli azt a helyet, a honnan Szent-Gellért püspököt szegekkel kivert hordóban a Duna hullámai közzé leeresztették, mégis búcsú számba megy az ide való zarándokolás, vagy legalább szent-gellérthegyi búcsúnak keresztelték el rég időkből fogva. Persze persze! nem imádkozni jön ide a fővárosi nép, hanem mulatni, hogy a tél folytán megpetyhütt idegeit felfrissitse, hogy tele szijja tüdejét balzsamos illattal, gyönyörködjék a játszi szellőben, a mely a hegytetőn belekapaszkodig a nők hajába, és rózsákat fest az arczra. Aztán megkezdődig a szokásos tojás és narancs hajigálás. A homokos utak, a zöldülő gyep piros tojás és narancs héjjától tarkállik. Ki-kitör a jó kedv, felhangzik a kaczaj, vig párok szökdécselnek, gyermekek sikongatnak, szóval lármás zaj tölti be az egész környéket. Egyik csoport a hegyről le, a másik felfelé igyekszik, és ez igy tart késő estig. A közelben levő vendéglők és kocsmák megtelnek mulatozókkal, ha kedvez az idő a szabad ég alá rakják ki az asztalokat s itt folytatódig s végződig be a gellérthegyi búcsú, hogy kifáradva, de egy jól eltöltött nap emlékével térjen mindenki csendes otthonába, folytatni más napon a kenyér után való küzdelmet.

— **A „Budapesti Iparossegédek Egyesülete"** f. hó 4-én tartotta évi közgyülését, mely egyuttal tisztujitó gyülés is volt. A felolvasott titkári jelentésből kitünik, hogy az egyesület fennállása óta 18 ifjusági-, 5 igazgató-választmányi, 1 szervező és 1 alakuló közgyülést, tehát összesen 25 ülést tartott. Az iparos ifjuság számára 1893. november óta összesen tartatott 76 tanitási óra, átlag 12—15, tehát összesen mintegy 1000 hallgatóval. — Szini előadás és hangverseny, (közte szavalás), volt 24, tánczmulatság, társasestély (köztük hazafias ünnepélyek, mársz. 15., koronázási ünnep stb.) 8. — Az „Iparosmunkások oktatására alakult országos bizottság" az egyesület helyiségében eddig 8 rendkivül látogatott fölolvasást tartott. A valóban hézagpótló és a budai iparosifjuság nemzeti szellemben való müvelődését hathatósan előmozditó egyesületnek jelenleg máris 140 tagja van. Ajánljuk ez egyesületet a nagy közönség szives figyelmébe. (Egyesülzti helyiség II. ker. Iskola-u. 18. sz.) — Az ülésen megválasztattak: a) tiszteletbeli tagokká egyhangulag: Csorba Ferencz, Darányi Ignácz, Del' Dedico Ágoston és Gulden Gyula pártoló-tagok; titkos szavazás utján: elnökké Bauer József, alelnökökké: Hampl József és Sárkány Ferencz; igazgatóvá Duma György, titkárrá Hangl József, pénztárossá Haselberger Imre, ellenőrré Dely Zsigmond, jegyzővé Szabó Géza; a választmányba rendes tagokká: Bauer Mátyás, Behringer István, Biró János, Weinstein Sándor, Geizler Kálmán, Horváth János, Illy János, Lindenbach István, Pósz Endre, Praskievitz Endre, Schaffer György, Szerényi Béla, Lebeda Ferencz, Protschkó Pál s Zsigmond Lajos; póttagokká: Grolig József, Rudolf Manó és Weigl Endre.

Az uj asztaltársaság. Lapunk legutóbbi számában megemlékeztünk az ujabban alakult s szép reményeket nyujtó „krisztinavárosi asztaltársaság" választmányi gyüléséről, mely alkalommal tévedésből kimaradt, hogy az asztaltársaság jogtanácsová Komlóssy Sándor úr lett megválasztva. Midőn ezt a hiányt kiegészitjük, nem mulaszthatjuk el ismételten megemlékezni ezen kezdő intézvény szép haladásáról. Különös elismerést érdemel az asztaltársaság derék elnöke és több tisztje, kik buzgó tevékenységgel fáradoznak czéljuk elérésén, s ugy látszik sikerrel jár működésük, már a tagok száma is rövid idő alatt nagyon szaporodott. — A társaságnak igen sok zeneértő tagja van, kik hetenként egyszer a csütörtöki gyülés napon zongora, hegedű és különböző hangszereiken szép változatos zenével árasztják el a „Politikus Greisler" helyiségeit. A beköszönt tavasz szép napjai már legközelebb alkalmat fognak nyujtani több összejövetel és kirándulásra s reméljük a május első napjaira tervezett „diszgyülés" is érdeklődését fog szülni a közönség körében; kivánunk ezen szép tervekhez méltó eredményeket, ami remélhetőleg nem is fog elmaradni. Értesülés szerint egyes körökben ezen előre törekvő asztaltársaság féltékenységet idéz elő és piszkos módon igyekeznek egyesek annak tekintélyét csökkenteni; de hiszszük hogy ezen illetéktelen támadások a vezéreket nem fogják elkedvetleniteni.

A Kispipa a kiállitáson. Karikás Lajos jóhirü ujpesti vendéglős, a Karikás család hagyományainak egyik képviselője a kiállitás területén egy „Kispipa" módra és zamatában kezelt vendéglőt fog felállitani, hol az öreg Karikás Mihály elégiti ki a magyar száju várakozást. Igaza van, magyar kiállitás magyar konyha nélkül nem képzelhető.

Köztisztaság. A „Buda és Vidéke" elejétől fogva a házi szemét szállitása tárgyában az ifju Cséry Lajos kedvező ajánlata mellett foglalt állást. A házi bizottság a mi álláspontunk, tehát ifju Cséry Lajos előnyös ajánlata javára döntött. Reméljük, hogy a tanács és a közgyülés is a közérdek javára intézi el ezt a kérdést és elfogadja ifju Cséry Lajos ajánlatát.

Főrozás. A pilisi alsó (biai) járásban az ujonczozás folyó 16-án, a pilisi felső (pomázi) járásban pedig 22-én veszi kezdetét, előbeni (Bián,) utóbbi Budán (a Császárfürdő „Kápolna" épületében) fog megejtetni. Ezuttal örömmel jelentjük, hogy Kontra Kálmán, a pomázi járás szeretett főszolgabirája, a ki szembaja miatt szabadságolva volt, ismét átvette a járás vezetését.

A Szánkási János-féle nyilv. elemi iskola tanulói dicséretes jótéteményt gyakoroltak, amennyiben közadakozásból, az igazgató és tanitói kar támogatásával tegnap az intézet helyiségében az iskolaszéki alelnök jelenlétében több szegény szorgalmas iskolás gyermeket felruháztak.

Eljegyzés. Vidovics Rókus, a kereskedelmi miniszteriumban beosztott pósta és távirda-tiszt, a p. és t. tisztképző tanfolyam helyettes tanára eljegyzte Semsey Mór, nagybirtokos bájos leányát, Lujzát, egyikét a két szőke nővérnek, kik az idei báloknak és a budai jégpályának szorgalmas látogatói voltak. — E hirre ugy hivatalnoktársai, mint a budai tornászok őszinte örömmel siettek üdvözölni barátjukat, kinek mi is tiszta szivből gratulálunk.

Halálozások. Hatsik Mór tekintélyes budai polgárt temették el f. hó 11-én 74 éves korában. Hatsik volt fővárosi bizottsági tag fakereskedő, az utóbbi időben vissza vonult a közügyektől, életét már csak családjának s virágzó fakereskedésének szentelte, mely a Sárosfürdőn alól volt, de melyet a hid épitése miatt kisajátitottak. Mint tudjuk halálát is ez okozta, mert fájlalta, hogy ezreket érő kereskedését minden kárpotlás nélkül akarták tőle elvenni. Egyházának s a szegényeknek mindenkor hű támasza volt. Családját bálványozásig szerette. Koporsóját gyermeke s nagyszámu rokonok és számos ismerőse álta körül, kik a legnagyobb fájdalommal bucsuztak tőle el. — Özvegy Germaniné szül. Rott Cecilia halt meg 81-ik évében. A megboldogult házias, jó gazdasszony, példás anya és nagyanya, kitünő nő volt. A megboldogult Heisler J. nyomdatulajdonos anyósa volt. Szeretettel környezte őt a család, igen jó és kedves nagymama volt. És szerette őt a környezet, hol áldásos tevékenységét mindenki ismerte, és szerették őt az unokák, kiknek a nagymama volt mindenök. Meghalt! A gyász Heisler J. nyomdatulajdonost is érte, és a nyomda-személyzet a jó főnök iránt lerótta háláját egy szép koszoruval s melyet a megboldogultnak koporsójára helyezett. Nagy részvéttel temették el. Nyugodjék békével.

— **A hirlapi hirdetések haszna.** Nagyon sok ember kidobott pénznek tartja azokat az összegeket, melyeket az iparosok és kereskedők hirlapi hirdetésekre költenek, de azok, akik értenek a dologhoz, máskép nyilatkoznak. Igy Barnum, a reklám nagymestere, azt szokta mondani, hogy a gazdagság utja nyomdafestékkel van bekenve. Barnum sikerei bebizonyitották, hogy jól ki tudta használni a nyomdafesték-nyujtotta előnyöket. Astor szerint a siker a nyomdák jövedelmének szaporitásától függ, Maculay pedig következőleg szól a hirdetésekről: „Valamint a gépeknek a gőz, ugy az üzletnek is mozgató ereje a hirdetés." A hirdetések mellett nyilatkozik több hires milliomos is. Igy Vanderbilt: „Hogyan tudja meg a világ, hogy valami hasznos dolog van birtokunkban, ha ezt nem hirdetjük? Stewart A. J., aki szintén számtalan millióra tett szert, egész gazdagságát a hirdetéseknek tulajdonitotta, Hertzog Rudolf berlini világhirü czég főnöke pedig egy izben következőket mondta: „Egész vagyonomat, világszerte ismert nevemet és milliómat $^{99}/_{100}$-adrészben a hirlapi hirdetések hasznának köszönhetem. Meggyőződtem róla, hogy hirlapi hirdetések nelkül manapság semmiféle üzlet nem boldogulhat."

— **Lábmosás a Mátyás-templomban.** A budavári Mátyás-templomban ritka fénynyel ünnepelték meg nagycsütörtököt. Ezuttal először volt lábmosás a Mátyás-templomban, mert ezt a szertartást a primások eddig rendszerint Esztergomban szokták végezni. A templom nagyszámú ájtatos közönséggel telt meg: az első padsorokban a várbeli főuri családok és szürke nénék ültek. Az istentisztelet reggel 9 órakor kezdődött. Vaszary Kolos herczegprimás pontifikált s a segédkező papok közt voltak: Venczel és Komlóssy Ferencz kanonokok, Kanovics apát, Bogisich esperesprépost, Hetyey kanonok, Kolh Medárd titkár, Klinda Teofil főszentszéki jegyző, dr. Purt Iván szemináriumi felügyelő, Nemes Antal szertartás rendező s több káplán. Mise után a hivek áldozásra járultak a primás elé. Ezután kezdődött a lábmosás. A szentélyben bársony székeken 12 aggastyán ült. Valamennyi uj ruhában és czipőben. Mikor a papság odajött, a 12 agg jobb lábáról levetette a czipőt és a harisnyát. A primás mindenikhez lehajolt, szentelt olajjal bekente a lábát s leborulva megcsókolta. E szertártás végeztével egy udvari pap mindenik öregnek egy-egy erszényt nyujtott át, melyben vadonat uj tiz korona volt. Ezután a szentséget a loretói kápolnába vitték, mire a szertartás végett ért.

— **Összejövetel.** A „Budapesti I., II. és III. kerületi szállodások, vendéglősök, bor- és sörmérők ipartársulatá"-nak tagjai társas összejövetelüket 1895. április 17-én Kuncze Ödön (III. Szentendrei-ut 28.) tartják. — Az I. ker. nemzeti asztaltársaság 1895. április 16-án Szulczberger István (Felsőhegy-utcza 110.) vendéglőjében gyülekezik.

— **A budapesti tornaegylet** közgyülése f. hó 27-én este 7 órakor lesz.

Az urlovasok szövetkezetének alagi varsenyei f. hó 14. és 15-én tartottnak naponta délután 3 órakor. Vasuti menetrend a magyar királyi államvasutak nyugati pályaudvarától. Tour: külön vonat Ind. Budapestről 2 óra 25 p. 2 óra 35 p. Ind. Palotáról — óra — p. 2 óra 50 p. Érk. Alagra 2 óra 49 p. 3 óra — p. Retour: Ind. Alagról 6 óra 20. 6 óra 45 p. Érk. Palotára — óra p. 6 óra 55 p. Érk. Budapestre 6 óra 45 p. 7 óra 10. p. Helyárak: Első hely 3 frt, oda és vissza szóló

II. oszt. vasuti szelvénynyel 3 frt 50 kr. I. oszt. vasuti szelvénynyel 4 frt. — Második hely 50 kr., oda és vissza szóló III. oszt. vasuti szelvénynyel 1 frt. Jegyek előre válthatók Kossuth Lajos-utcza 5. sz. II. emelet és a verseny napokon délután 2 órától a magy. királyi államvasutak nyugati pályaudvarának jegypénztárainál, külön vonatokat ugy az oda mint a viszautazásnál csakis azok vehetik igénybe, a kik vasuti szelvényt tartalmazó belépti jegygyel vannak ellátva. A versenytéren tribune, katonazene, totalisateur tét- és helyfogadással és vendéglő. Kutyákat a versenytérre vinni tilos.

*

Bengyel Lánczhid-kávéháza a budai előkelő közönség kedvencz találkozási helye régi hirnevéhez méltóan a régi nyári idényre készül, a mennyiben a nyárra foglalási és ponyva munkák befejeződnek és ha husvétkor az idő ily szép lesz sokan fognak a Lánczhid-kávéház előtti részen egyebegyülni. Bengyel Zsigmond ur, ki eddig is tapintatos előzékeny modora által a nagy közönség rokonszenvét és pártfogó támogatását megnyerte: jó kávéházi italokkal és hüssitőkkel fogja vendégeit minden tekintetben kielégiteni.

— **„Szt. Lukács-fürdő-részvénytársaság Budapesten. Téli kura** a kényelemmel és pompával berendezett isszapfürdőben, mely a szállodákkal egy épületet képez. **Uj!** Gyógykezelés zuhanynyal Douche massage). Prospektust küld az igazgatóság, Budapesten.

Jó czég. Willinger Ferencz elismert jó füszer és vaskereskedő üzletét felmondás következtében május 1-étől egyelőre felfüggeszti s később I. Krisztina-körut 86—87 sz. a. épülő házában folytatni fogja a mire ezuttal a nagyérdemü közönség figyelmét felhivjuk.

A Szeles-ügy.

A Szeles-ügy Budára is átvetette árnyékát és csekély személyemet is foglalkoztatta ezuttal a nyilvánosság előtt. A lapok, a melyek jól értesültségeikben nem mindig megbizhatók, azt irták, hogy nálam házkutatás volt.

Ez nem való.

Azt azonban, nem tagadom, hogy titkos és nem titkos rendőrök tudakozódtak nálam Szeles után.

Nem tagadom, — hiszen én nevemet is aláirtam — hogy Szeles lapjában is jelentek meg tőlem szépirodalmi közlemények. Ebből élek és részben táplálom a Buda és Vidékét.

Magát Szeles Adorjánt huzamosabb idő óta nem láttam. Pas trop du zale — ezt mondja a franczia, magyarul igy volna, feszült hám szakad. A rendőrség eljárását ezzel lehetne jellemezni.

Ha én tudnám, hogy hol van Szeles Adorján nem adnám ugyan fel, de megkérném, hogy jelentkezésével nyugtassa meg szegény családját és mentsen meg másokat a zaklatástól és gyanusitástól, különösen engemet, a ki családjának jelszava az, hogy: holtak ellen soha, élők ellen ha kell.

A főkapitány ur figyelmét, kiterjeszkedését az egész kutatásnál elitélem. Erre az elitélésre jogom van, mert azok közé a kevesek közé tartozom, kik hazánkban a közrendészeti tudományt müvelték, erre a pályára készültek és nem oda tévedtek.

Erdélyi Gyula.

Birtokváltozások.

Budapest székes-főváros duna-jobbparti részén az utóbbi hét folyama alatt.

— Közli: **Fodor Kálmán.** —

1. Az I. ker. Várhalom dülőben 5692. hrszám alatt fekvé 1050 □ öl szőllő Krayer Emilről 1576 frt vételárban Szelmayer Károly és nejére.

2. A III. ker. Táborhegyen (2518.2519) hrszám alatt fekvő 1231 □ öl szántó Flesser Miklósról 100 frt vételárban Kunst Lajos és nejére.

3. Az I. ker. Németvölgyben fekvő 203 □ öl telek özv. Kotschy Eriknéről 3500 frt vételárban: Rinagl Vincze és nejére.

4. Az I. ker. Svábhegyen (7041—7043/a. 5) hrsz. 333. □ öl területü szőllő Dubraviczky Elekről 5007 frt vételarban: Hudovernig Károlyra.

5. Az I. ker. Sashegyen 8079. hrszám alatt fekvő ház Fried Samu és nejéről 6000 frt vételárban: Strebek Józsefre.

6. Az I. ker. Fő-utcza 9096/b. hrszám alatt fekvő 800 □ öl területü szőllő Szabadházy Katalinról 315 frt vételárban: Ritter Mátyás és nejére.

7. Az I. ker. Svábhegyen 6910 hrszám alatt fekvő 1550 □ öl szőllő Paulos Mihály és társairól 1450 frt vételárban Mayer József és nejére.

8. A II. ker. Csalogány-utcza 6. sz. a. fekvő ház Ernszt Károlyról 23000 frt vételárban Roszberger Nándor és nejére.

9. Az I. ker. Virányos-dülőben (6647.6548 c. 1.) hrszám alatt fekvő 1505. □ öl területü szőllő 2292 frt 75 kr vételárban Graefl György és társairól Neumann Józsefre.

10. A III. ker. Ökörmezőn 5067/a hrszám alatt fekvő 1 hold 300 □ öl szőllő Witkovitzky Severinről 1000 frt vételárban: Lévay Reginára.

11. A II. ker. Vadaskert dülőben 6149/13/b. hrszám alatt fekvő 1000 □ öl erdő Lindenbaum Mórról 525 frt vételárban: Dr. Czigler Ármin ügyvédre.

Pártoljuk a budai ipart és kereskedelmet!

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:
Mindszenti Erdélyi Gyula.

A Svábhegyi

Fogaskerekü vasut

idei forgalma **április 10-én** megnyittatott. Közlekedés április hóban hétköznapon reggel 7 és 8 órakor, délben 12 órakor és délután 4, 5 és 6 órakor Városmajor állomástól. Svábhegy állomástól pedig egy félórával később. **Husvét ünnepek** alatt és minden **vasár- és ünnepnapon** közlekedés e hóban reggel 8 órától este 7 óráig óránként, esetleg fél óránként. Bővebbet a falragaszok.

Az igazgatóság.

ELADÓ TELEK.

Budán 1-ső kerület a kisgellérthegy déli hegylejtőjén a déli vasuti alagut közelében egy 2000 □ ölnyi telek szabad kézből eladó. Bővebb értesités nyerhető: I. kerület, vár, fortuna-utcza 2. sz., földszint, 6. ajtó. sz.

Kellemes lakás. Budaörsön, alkalmas helyen kiadandók a következő lakások: 1. 1 szoba és konyhából álló szépen butorozott lakás; 2. egy 3 szoba, konyha, pincze és padlásból álló ház tekepályával és kuttal a vaspálya közelében, a ház bekeritve eladó, esetleg bérbeadandó. Bővebbet a kiadóhivatal.

Krisztinavárosban egy szép ház eladó, vagy bérbeadó kerttel és vendéglővel. Forgalom kitünő. Az üzlet igen jó. Bővebben a kiadóhivatal.

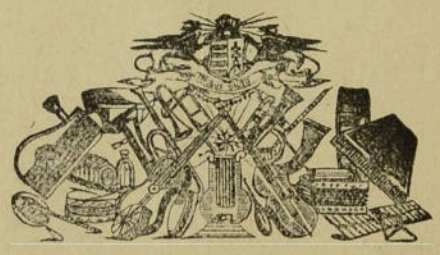
Stowasser J.

hangszergyáros.

Cs. és kir. udvari és hadsereg szállitó.

BUDAPEST,

II. kerület, Lánczhid-utcza 5. szám.

Saját gyártmányu fuvó, vonó és verő hangszerek, czimbalmok, cziterák és azok alkatrészeiről árjegyzék ingyen és bérmentve. Elpusztithatatlan erős orgonahangu harmonikákról külön árjegyzék kérendő.

Mindennemü hangszerek és zeneművek javitása és kihangolása a legjutányosabb ár mellett eszközöltetik. Nagy raktár mechanikai és forgatható zeneművekben.

Vendéglő „Mekka városához".

Van szerencsém a t. cz. közönséggel tudatni, hogy **Fehérvári-út 10420. sz. a.** (a **Záborszky János**-féle telken, a sósfürdő közelében) vendéglőt nyitottam, mely a legujabb kor igényeinek megfelelően minden kényelemmel el van látva.

Kirándulóknak kellemes üdülő hely.

Minden időben meleg és hideg ételek.

Saját termésü borok. Csapolt és üvegsör.

Tisztelettel
SCHMIEDT KÁROLY
vendéglős.

Ruszwurm Vilmos

Müller A. özv. utóda

czukrászata

alapittatott 1827.

BUDAPEST, VÁR.

Husvéti tojások nagy választékban.

Szávoszt Aphons czég

konyhakerti és virágmag

készleteit 15% leengedéssel kiárulom

Szávoszt Emil

Budapest, IV., Mária Valéria-utcza 4.,

hol **arankamentes lóhere** és **luczerna**, valódi **puedlinburgi répa** és **külföldi fűmagvak** legjobb minőségben olcsón kaphatók.

Kereskedelmi és mükertészet.

Legjobban és legválasztékosabban berendezve.

Izléses bokréták minden alkalomra.

Sirkoszorak. — Sirok kiültetése növényekkel és virágokkal.

Kert átalakitások, berendezések és gondozás jutányosan rendelhetők. Gróf Karácsonyi Jenő ur ő méltóságának hosszas időn volt főkertésze

Schmidberger Rezsőnél

Budapest, I. kerület, Márvány-utcza 26. szám.

BANK ÉS VÁLTÓ-ÜZLET

Beimel Lajos fiókja

TELEFON! II., fő-utcza 6. sz. TELEFON!

Értékpapirok, arany és ezüst pénznemüek vétele és eladása.

Előleg mindennemü értékpapirra.

Tőzsdemegbizásokat előnyösen eszközlünk.

1 db 3%-os Magyar Jelzálog sorsj-igérvény Huzás április hó 25-én. Főnyeremény 100.000 korona ára **2** frt.
1 db magyar jótékonyczélu államsorsjegy. Huzás jun. 26-án. Főny. 60 000 frt. Ára **2** frt.
A 2 együttvéve csak 3 frt 75 kr.
Teljes utánvéttel semmit nem küldünk.

Van szerencsém a t. cz. közönség becses figyelmébe ajánlani a

krisztinavárosi
CASINO-SÖRCSARNOKOT,

mely a legujabb kor igényeinek megfelelően, kényelemmel és fényesen van berendezve.

Külön szobák, továbbá bál és hangversenyek tartására termek ugy az emeleten, mint földszinten rendelkezésre állanak.

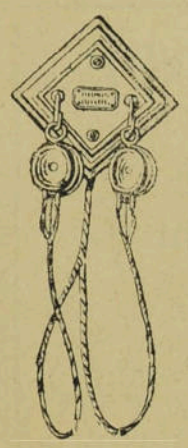
Ma zene!

BARABÁS JÓZSEF.

TELEFON-HIRMONDÓ

VALLALAT

VII. ker., Kerepesi-ut 22. sz.

A teljesen átalakitott és ujjászervezett Telefon Hirmondó vállalat előfizetésre hivja föl a közönséget. Az előfizetési dij naponként 5 kraj›zár, csakhogy az előfizető kötelezi magát egy évi előfizetésre, azaz 18 frt befizeté›ére. Az előfizetőnek ennél több költsége nincsen, mert a bevezetés és fölszerelés is teljesen dijtalan. A hirek felolvasása előre megállapitott és beosztott napirend szerint történik, azaz minden órában más más rovat alá tartozó hirek olvastatnak fel. Ezt a napirendet az előfizetők és a vállalat iránt érdeklődők nyomtatásban kapják meg.

Jelentkezéseket elfogad és közvetit a Buda es Vidéke kiadóhivatala.

E napirend szerint naponként többször kerülnek felolvasás alá a

Budapestre érkezett fontos táviratok,
az összes érdekes helyi események,
naponként ötször pontos megbizható és kimeritő tudósitások az érték- és terménytőzsdéről,
országos, megyei, városi hirek és hirdetmények,
jelentések a biróságok és törvényszékek ügyrendjéről,
klubbok, egyletek, tudományos és irodalmi társaságok hirei,
a Budapesti Közlöny hirei részletes kivonatbanés mindaz a mi a közönséget érdekli müvészet, irodalom, sport és divat terén.

E hirekkel szolgálja nsppal a

Telefon Hirmondó

a közönség pontos és gyors értesülését,

minden este

pedig szórakoztatja előfizetőit**jelesebbmüvészek énekével, zeneelőadásával és szavalatával.**

Érdekes monológok, kettős jelenetek kerülnek előadásra.

A szóló-énekesek és hangszereken kivül ének- és zenekarok előadása szórakoztatja az előfizetőket.

Befejezésül felolvasás alá kerülnek az este érkezett táviratok, a délutáni és esti helyi hirek és tudósitások a szinházakban folyó előadásokról, konczertekről és az érdekes helyi eseményekről.

Nappal hasznos — este szorakoztató!

Vendéglő az „Alaguthoz".

Minden vasár- és ünnepnap hangverseny Kutschera zongora-müvész közremü ködésével.

Jó italok és izletes ételekről, valamint előzékeny kiszolgálásról gondoskodva van.

Éjjeli szállásra szobák!

Számos látogatást kér

Schlaucher Ferencz,
vendéglős.
Krisztinaváros, az Alagutnál.

A

Magyar Asphalt
részvény-társaság
Budapest, Andrássy-ut 30. sz.

elvállal minden néven nevezendő

asphalt burkolási

valamint **szárazsátételi** munkák teljesitését **jótállás mellett, legolcsóbban.** Elismert legjobb minőségü **aszfalt anyag vidékre** is szállittatik.

Megrendeléseket elfogad a kiadóhivatal is.

Ungváry László czeglédi faiskolája részére megrendeléseket Szombathy Kálmán Sashegy fogad el. A minták megérkeztek. Árjegyzék ingyen.

Jencs Vilmos

„Szent-János"-hoz czimzett gyógyszertára
II. ker. Széna-tér.

Az idei idény beáltával ajánlja friss töltésü és minden fajtáju gyógy- és üditő ásványvizeket nagybani árak mellett.

Kaphatók az összes bel- és külföldi gyógyszerészeti különlegességek.

Mindenféle sebészeti eszközök.

Menthin szájvíz, a mely az Odolt hatásában, kellemes izénél valamint olcsóságánál fogva is teljesen fölülmulja. 1 üveg ára 40 kr. — Salol fogpaszta, a mely nagyszerü antiseptikus hatásu és igy a fogak odvasodását teljesen megakadályozza s izét a legutolsó részletig megtartja. Ára 60 kr.

Nemkülönben ajánlja a világhirü Pries y Ca-féle spanyol gyógyborokat valamint az általánosan elösmert és általa készitett Chinavas borát, üvegje $^1/_1$ 2 frt 50, $^1/_2$ 1 frt 50 kr. árakban.

Valamint saját készitésü és kitünőnek bizonyult lábizzadás elleni porát, 1 doboz ára 50 kr.

SZT.-MARGITSZIGETI
ÜDITŐVIZ

a legkiválóbb és legolcsóbb bakteriamentes

asztali savanyúviz

és

egészség-ápoló ital.

Kitünő eredménynyel használtatik:

Köszvény-, gyomor- és bélbajoknál, garat-, gége-, tüdő- és hólyaghurutnál.

Kapható: **Legtöbb gyógyszertárban, ásványviz-, füszerkereskedésben és vendéglőben.**

FŐRAKTÁR

WERNER ADOLF-nál.
(FRUM ISTVÁN UTÓDA)
Budapest, II., Batthyány-utcza 3. szám.
Telefon 90—97.

Főherczegi Szt.-Margitszigeti felügyelőség

Árverési hirdetmény.

Alulirt kir. közjegyző ezennel közhirré teszi, hogy néhai Kolb Kristófné született Schmidtbauer Borbála hagyatékához tartozó hordók, pinczefelszerelvények és **kitünő minőségü borok** azonnali készpénzfizetése mellett, — valamint a budafoki 824, sz. betétben irt 540.541. helyrajzi számu Budafok községben a Péter Pál utczában 565 népsor számu jó karban levő **szilárdan épült I. emeletes ház és gyümölcsös** (a ház alatt egy 3000 hektoliter befogadására alkalmas pincze van megfelelő hordókkal) 8000 frt kiálitásban árban, a folyó évi **április hó 21-én délután 2 órakor** tartandó nyilvános önkénytes árverésen a helyszinén, vagyis **a fent körülirt házban** a legtöbb igérőknek elfognak adatni.

Venni szándékozók a kikiáltási ár 10 %-át készpénzben vagy óvadékképes papirban tartoznak letenni.

Az árverési feltételek, alulirt kir. közjegyzőnél megtekinthetők.

Kelt Budapesten, 1895. április 2.

Rupp Zsigmond
kir. közjegyző.

SCHIEN KAROLY

mü- és épület-lakatos

Budapest, II., Batthyányi-utcza 1. sz.

Varrógépek és kerékpárok raktára.

ajánlja magát **telefonok, villámhárítók, szócsövek** és **szobai távirdák** berendezésére. **Javitások a legjutányosabban eszközöltetnek.**

Rizs-eladás.

Gróf Karátsonyi Jenő tulajdonát képező temes-topolyai rizstelep intézősége részéről közhirré tétetik, hogy a Magyarországban termelt rizs, mely kitünő minőségénél fogva, több kiállitáson a kül- és belföldi rizsekkel szemben versenyképessége által mindig a legelső dijakkal lett kitüntetve, következő árak mellett adatik el és pedig: az I. osztályu 20 forint, a II. osztályu 16 frt, a III. osztályu 10 forintjával métermázsáját számitva, a dettai vasut-állomáshoz franko szállitva; 5 kilogrammos postacsomagokban a vételárnak előleges beküldése mellett franko postával: az I. osztályu 1 frt 50 krért, a II. osztályu 1 frt 30 krért, a III. osztályu 1 frtért. Postai utánvét mellett minden 5 kilogrammos csomag 6 krajczárral drágább. Megrendeléseket elfogad: Gróf Karátsonyi Jenő temes-topolyai rizstelep intézősége Temes-Topolyán u. p. Denta, vasuti állomás Detta.

MORGENSTEIN ENDRE

KÁLYHÁS

Budapest, I., Krisztinaváros, Tábor-utcza 14.

(sajat házában.)

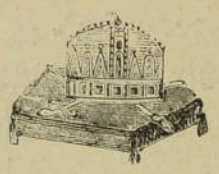
Ajánlja dusan felszerelt raktárát: **szabályozható, töltő és ó-német cserépkályhák és takarék-tüzhelyekből.**

Elvállal minden szakmájába vágó **javitásokat,** különösen saját módszere szerinti **füstszabályozásokat** pontos kivitel és jutányos árakon.

Kik dúsan felszerelt kálya-raktáromat megtekinteni óhajtják, a legszivesebb fogadtatásra találnak.

MANDL ADOLF

Budapest, I. ker., Vár, Tárnok-utcza 15.

A MAGYAR KORONÁHOZ

CZIMZETT NŐI ÉS FÉRFI DIVATÁRUHÁZA.

Van szerencsém a n. é. közönséget tisztelettel értesiteni, hogy az

1895. ÉVI TAVASZI ÉS NYÁRI

idényre bevásárolt czikkek **bel- és külföldi női divatkelmék, mosó atlass satin, piquét ujdonságok és voilok** dús választékban, **napernyők** különösen az angol „Graciosa“ és **csipke** fajták már megérkeztek: továbbá

ALKALMI VÉTEL:

Finom ruhakelmék	30 krtól 1 frt 50 krig
Franczia mosó voil	24 „ — „ 30 „
Franczia piquét	— frt 30 kr.
Finom Graciosa ernyők csokorral	3 „ 50 „
Legfinomabb chiffon maradékok	— „ 20 „
Több ezer legujabb divatu nyakkendő . . .	30—48 krig.

Azonkivül **kész blousok, honi szövött és bőrkeztyük, selyem, bársony, szallag, csipkék és himzések** dús választékban.

Kősziklából fakadó kristálytiszta

VÉGHLESI

„Vera“-forrás.

Hazánk igen kedvelt szénsavdús savanyúvize

Hathatós szer az emésztési zavaroknál.

Borral vegyítve kellemes savanykás izü üditő és tiszta italt képez.

A bort nem festi.

a miért a nagyérdemü közönség **fröccs** gyanánt nagyon kedveli s e végből a vendéglős urak igen felkarolták.

Legujabb orvosi bizonylatok a VERRA-FORRÁS-ról:

A véghlesi **Vera**-forrás vizét úgy a vezetésem alatt álló m. kir. egyetemi belgyógyászati kórodán, valamint a magán-gyakorlatban, évek során át ésfolyvást növekedő kiterjedésben, sikerrel használom a **légzőszervek, gyomor, ivarszervek és hólyagnak heveny és idült hurutos megbetegedésénél, sápkór és vérszegénység** eseteiben, ugyszintén **Brightkóros szivbetegek és diabetikus** betegeknél.

Ezen viznek teljes tisztasága, kitünő kezelése, szerencsés vegyi alkata és **sziklatalajból** való eredése teszik, hogy ez teljesen **fertőzetmentes**, egészséges italt képez, a mely kiválóan ajánlható ott, hol a **cholera, tiphus** és más az ivóviz által terjedő fertőzeti betegségek uralkodnak.

Budapesten, 1893. márczius hó 1-én.

Dr. Korányi Frigyes,
a főrendiház tagja, kir. tanácsos, egyet. tanár, az Orsz. közegészségügyi tanács elnöke stb.

A véghlesi **Vera-forrás** vizét, ugy a nyilvános gyermekgyógyintézetemben, mint a magán-gyakorlatban: az **emésztési és légzési szervek**, nemkülönben a **vizelési bántalmak**, ugyszintén az **angolkór** és **vérszegénységben** szenvedő gyermekeknél évek óta sikerrel használom. Általában a gyermekek e vizet szivesen iszszák, s minthogy az anyagcserét élénkiti, s igy a **szervezetet erősiti**, azt nemcsak beteg, de egészséges gyermekeknek és amennyiben, mint tisztán **forrásviz a trachyt-sziklából** nyeretik, tiszta ivóviz hiányában, vagy járvány alatt rendes használatra különösen ajánlom.

Budapesten, 1893. márczius hó 25-én.

Dr. Kövér Kálmán,
gyermek-gyógyász.

Kapható minden gyógyszertárban, füszerkereskedés és vendéglőben.

Főraktár: **VII. Erzsébet-körút 56.**

GANZ és TÁRSA

vasöntöde és gépgyár-részvény-társ. Budapesten.

Gáz- és Petroleum-motorok álló vagy fekvő, egy vagy két hengerrel.

Készit:

A) **gépeket és épitési munkákat, teljes malomberendezéseket, vasutt kocsikat és vasuti fölszereléseket, transmissiókat.**

Speczialitásai

B) **kéregöntvény** vasuti kerekek, váltók, zuzóművek, hengerek-és ágyúgolyókhoz.

Hengerszékek kéregöntetü hengerekkel mind a magas malmászathoz, mind pedig a parasztra őrléshez s **egész malomberendezések.**

Facsiszoláshoz, papir- és czelluloza-gyártáshoz való gépek. Vizikereket nagy sikerrel pótló **turbinák.**

Villamos világitás nagy távolságra is a motortól.

Zsilipek, csővezetékek, frictiós kapcsolások, rotatiós dynamométerek. Aczélöntés.

RÖVID- ÉS SZÖVÖTT ÁRUK

ALBINI LAJOS

ezelőtt

Reinl József

II, ker., Fő-utcza 40. szám alatt.

KÉZI MUNKÁHOZ TARTOZÓ CZIKKEK.

Ajánlja raktárát férfi fehérnemüekben, saját készitmény. Ingek kizárólag a jó hirnevü „Schroll“-féle chiffonból, ugyszintén alsó nadrágok „Schroll“-féle croiseból, azon kivül félvászon és tiszta vászonból készitve. Divatos nyakkendők, gallérok, kézelők, ingmellek, sima és szegélyes jó minőségü nadrágtartók.

Továbbá nagy választék valódi szinü harisnyákban, keztyük sima és ajour, gyermek, leány és női kötények. Jó szabásu derékfüzők, különösen ajánlható a törhetetlen **növénydrótból** készült derékfüzők. A legujabb **franczia** arczfátyolok, fehér, fekete és minden divatszinben.

Végre nagy raktár valódi „Cosmanosi“ cretonból.

MINDENNEMÜ SZABÓ KELLÉK.

VÁSZON, KANAVÁSZ ÉS CHIFFON

Hirdetések
a
BUDA ÉS VIDÉKE
részére felvétetnek
a kiadóhivatalban
Alkotás-u. 12/a. Szőke-ház.

Lövenstein Antal

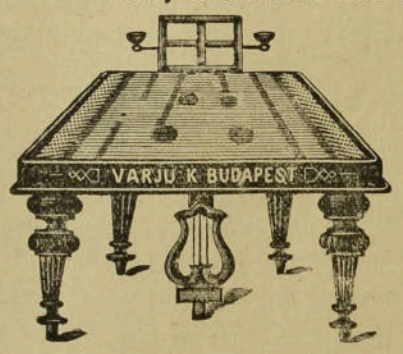
csász. és királyi udvari sütőmester

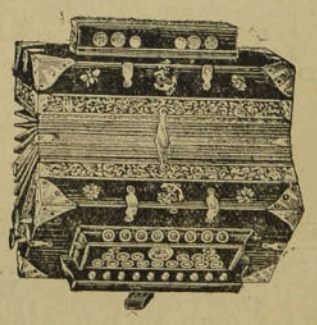
fióküzlete: II. fő-utcza 5. sz.

— Liszt, tej, tejszin és vaj. —

Finom- és pék-sütemény a nap minden órájában frissen hapható.

Arany és ezüst érmekkel kitüntetett hangszer-ipar

VARJU KÁROLY

császár és királyi szabadalmazott hangszer-ipar.

Budapest, VIII., Kerepesi-út 47. sz.

Ajánlja saját gyártmányú hangszereit, külöuösen erős, tiszta **csengő hangú czimbalmait** jótállás mellett; továbbá **harmonika, hegedü, fuvola** és egyébb hangszer nálam 15%-kal olcsóbb, mint bárhol. — Most jelent meg a magyar **harmonika iskola**, az egy soros harmonikához 32 válogatott legszebb dallal, melynek segélyével fél óra alatt megtanulhat a harmonikákon játszani, ára 90 kr., mely összeg beküldése mellett bérmentve küldi meg a kiadó, **Varju Károly.**

Képes nagy árjegyzék ingyen küldetik.

Nyomatott Heisler J. kö- és könyvnyomdájában. Budapest, II. Várkertrakpart 1. sz. (Kluseman-féle ház.)

Budapest, 1895. IV. évfolyam 16. sz. Vasárnap, április 21.

BUDA ÉS VIDÉKE

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI ÉS TÁRSADALMI HETILAP

Az I. kerületi polgári kör,

II. ker. polgári kör, a krisztinavárosi vöröskereszt-egylet és a budai kereskedő-társulat stb. közlönye.

KIADÓ-HIVATAL, hol előfizetni lehet és hirdetések felvétetnek; I. ker. Alkotás-utcza 12/a. Szőke-ház.

Megjelenik minden vasárnap. Előfizetési árak: Egész évre 12 korona, fél évre 6 korona, évnegyedre 3 korona. Egyes szám ára 24 fillér.

SZERKESZTŐSÉG, I. ker., Alkotás-utcza 12/a. Szőke-ház. kéziratokat és közleményeket ide kérjük küldeni.

Gymnáziumaink a székes-fővárosban.

Irta: **Hatala Péter.**

Legalább *egy évtizede* annak, hogy a középiskolai tanári kar a *Gymnáziumok zsufoltsága ellen panaszkodik. Elismeri ezt a közoktatásügyi miniszter urnak legutóbbi jelentése is.* Most *legeslegujabban*, az országos középiskolai tanáregyesület, választmányi üléséből feliratot intézett a közoktatási miniszter urhoz, melyben kiemeli, hogy a középiskolák osztályaiban a *megállapitott hatvan tanuló egy-egy osztályban sok, és a tanitás sikerét veszélyezteti, miután pedig ez a régi panasz maiglan sincs orvosolva, sürgösen kérik a miniszter urat, hogy a tanulók maximális számát, egy-egy oszlályra, negyvenben állapitsa meg.*

Zsufoltság és tulterhelés! . . .

Ez a vészkiáltás! . . . Középiskoláink tanuló ifjuságát ez a rákfene nyomoritja meg testileg és lelkileg.

És a miniszteriumban csak ánkétteznek: ép ugy mint a püspökök a papi kongrua kérdésében. A szegény papok és kántortanitók pedig ez alatt évtizedeken át koplalnak vagy koldulnak; a tanuló ifjuság pedig satnyul testileg és lelkileg Roma deliberante Saguntum perit! . . . Mig Róma a segélynyujtás fölött tanakodik: addig Saguntum elpusztul! . . .

Szaporitani kell tehát a középiskolákat, s osztályonként negyvenre megállapitani a tanulók számát. Ez a zsufoltság elleni orvosság. A tanulók tulterhelésén pedig a középiskolai tantervnek lényeges átalakitása segithet.

Ezen alkalommal csak a zsufoltságot illetőleg mondom el nézeteimet.

Szaporitani kell az iskolákat. A törvény feljogositja a hitfelekezeteket, a községeket, a magánosokat középiskola, Gymnázium, alapitására; de megköveteli, hogy az illető alapitó és fentartó az intézetre vonatkozó tervét, az intézet szervezetét a vallás és közoktatásügyi miniszteriumnál bemutassa, bejelentse. Ha ezen bemutatásra két hó leforgása alatt válasz nem érkezik az intézet nyilvánossági joggal megnyitható.

A törvényhozás bölcsesége ezen rendelkezés által, az esetleges bürokratia huzavonájának akarta utját szegni.

Az állam nem képes elegendő iskolát nyitni: azért mert pénze sincs, tanára sincs. *Tehát pénzhiányban és tanárhiányban szenved a vallás és közoktatási miniszterium* Hanem van *a középiskolák vezetésére*, irgalmatlan bürokratiája, mely a kákán is csomót keres, mindent fel akar falni, és ezzel mindent ront . . . Ez alapja tanügyi nyomoruságainknak; azért kellett ezen körülményt bevezetésül felemlitenem. Más alkalommal bővebb fejtegetésébe fogok bocsájtkozni mert ezen bürokratia, a tanári karban is elöli az önálló gondolkodást, növeli a szolgalelküséget; irtja a nemzeti szellemet.

Az emlitett törvény, mely másoknak is megengedi, hogy középiskolát nyissanak, eszközt nyujt a pénzügyi nehézség elháritására.

Buda polgárságának érdekében nyiltan ki kell mondanom, hogy a vallás és közoktatási miniszteriumban, a középiskolák ügyét vezető bürokratia kiirtására kell törekednünk első sorban. Mert ezen bürokratia oka annak, hogy Buda polgárai kénytelenek gyermekeiket télen a nagy hidegben, és nyáron az izzasztó melegben a jelenlegi igen rosz közlekedés mellett, a Duna tulsó oldalára küldeni ha Gymnáziumba akarják járatni. A vizivárosban levő kir. kath. főgymnázium, nagy uri konviktussá lett, oda kevés polgári tanulót vesznek be; a váralatti, kis gymnázium is kevés oly terjedelmes város résznek, mely Ó-Budától Kelenföldig nyulik. A pesti oldalon aránytalanul több a Gymnázium. Van itt állami, felekezeti, községi és magán gymnázium. A budai polgárság igen előkelő férfiai, több izben járultak a vallás és közoktatási miniszter elé, hogy azon egy magán gymnáziumnak, mely a székes-főváros budai részén van, adja meg a nyilvánossági jogot. A miniszter megigérte. A törvényben foglalt követelések teljesitettek; emlitett két hó többszörösen lejárt, de a miniszteriumban fészkelő bürokratia

„A BUDA és VIDÉKE" TÁRCZAJA.

Az irodalom bajai.

(Nyilt levelek Wlassics Gyulához a közoktatás miniszteréhez **Erdélyi Gyulától.**)

(Folytatás.)

Mélyen tisztelt barátom!

A középiskolai oktatásról nem is szólok, de üdvözöllek azért, hogy hazánk történetének tanitására nagyobb sulyt akarsz fektetni. Az ó-testamentumi históriák előtt kellene tanitani a magyar történetet és ezzel együtt a földrajzot. Hol van Pozsony? Mi történt ott? Ird le. Ebben ez a hiba, otthon édes apád nem ilyen nyakatekerten mondaná. Mert nem kérted soha igy, hogy add ide azon kést, vagy ama kenyeret.

A tanitó- és tanárokat képező iskolákban tanitsák Pázmán, Zrinyi és Szenczi Molnár Albert nyelvét.

Először meg kell hozni az egységes és igaz magyar nyelv törvényét, nem akadémikusan, de vérünkből, vérünknek.

Az olvasókönyv, melyben ugynevezett szemelvények vannak, már több a tankönyvnél. Ezekben népszokások, közmondások, tájleirások, a nyelv gyöngyei legyenek. A tanuló szeresse meg e hazát és annak vidékét, hogy később gyalog járja be és közvetlenül érintkezhessék a néppel.

A szünidei gyermektelepek intézménye igen okos intézmény és én kiterjeszteném a vagyonosabb osztályra is. Nem lehet az magyar ember, kinek legelső képzeteit nem a falu adja meg. A gyermek 7—10 éves koráig töltsön huzamosabb időt falun. Régebben a csere-nevelés volt divatban, a városi gyermeket falura, a falusi gyermeket városba adták cserébe. Ez olyan hasznos dolog, hogy maga érvel maga mellett.

A reformátusoknál szokásban volt ugynevezett suplikátiók a földrajzot gyakorlatból ismertették meg a fiatalsággal és edzették is. A turista-egyletekre e téren szép hivatás vár, mert senki ne menjen addig külföldre, mig hazáját nem ismeri.

A külföldi utazásoknak, tanulmány-utaknak nincsen czélja, ha valaki a saját hazáját leczkéztetve nézi, félszemével mindég jóakarattal nézzen haza.

Ujabban Görögországba és Olaszországba rendeztet a közoktatás minisztere tanulmányutakat. Én szeretném azt, ha a tanitók és tanárok a hazát egy kis támogatással more patrió utaznák be és jelentéstétel alakjában utleirást adnának. Irány lehetne p. o. Jókai Mór, a Magyar Tempe-völgy (Balaton vidéke) és Fehérhegységi, csallóközi utiképei.

Senkit azonnal a fővárosba nem neveznék ki tanárnak, tanitónak, mig a vidéken nem volt és magyar zamattal nincs eltelve.

Az igy képezett oktatók igaz magyarok lesznek, a növendékeket is azokká képezik és talajat, mivelőket, gyümölcsöt teremtünk a valódi magyar irodalomnak.

Ezt a kérdést a tanitók és a tanárok nagygyülésein és a vidéki egyletekben fel kell vettetni, hogy a mustármag terebélyes fává nőjjön.

Programmodban meg vannak a magyar motivumok csak hangszerelni kell, mert ha ezt az alapot felépited és megmented, visszahelyezed a régi erkölcsöket, okvetlen megszünik a sajtó garázdálkodása és nem állja utját az irodalom magyaros fejlődésének és meghódol Árpád valamint Szt.-István hagyományainak. Ám kövesse mindenki a saját vallását, de kövesse ugy, hogy egy keresztény államot ne botránkoztasson és ne tegyen erkölcsében, izlésében tönkre.

A miniszteriumod kebelében szervezendő irodalmi osztályba alkalmazni kellene magyarul gondolkodó és magyar szellemü régibb és ujabb irókat, kik a nyelvvétségeket azonnal kitörölnék és erkölcsi cenzurát gyakorolnának s a magyar szellem érdekében vétő jogukat érvényesitenék.

Az ötvenes években Berecz Károly, a „Hölgyfutár" szerkesztője volt az izlés őre, kihez Arany János, Tompa, Lévay, Jókai s az összes nagyságok elmentek véleményt kérni. O felhasználható lenne ebben az osztályban, van benne elég jóakarat és elég gyengédség. Egyik kézben legyen az alma, másik kézben a vessző. Tapasztalhattad, hogy sem a kathédrákon, sem a törvényhozás termében, sem törvényeinkben nincsen klasszikus magyarság . . . .

mindaddig huzta vonta az ügyet mig más miniszter jött; s ujból kellett elkezdeni a munkát. Azon magánintézetnek voltak és vannak okleveles tanárai, olyanok is, akik csak ezen intézetben tanitanak, régi tapasztalt tanitói is, és ifjabb munkásai is. A bürokratia, hogy az intézettulajdonos iránti ellenszenvét palástolja illető helyen elhallgatta a tanári kar ezen minőségét, s azt követelte, hogy csak olyan tanárok alkalmaztassanak ezen magán-intézetnél, akik más intézetnél nem tanitanak. Ezen követelés nincs a törvényben, s nem is tette a bürokratia a pesti oldalon levő magán középiskolákkal, gymnáziummal szemben. Igaz hogy az egyiknek tulajdonosa most is országgyülési képviselő, a másiké pedig volt. Ezen intézetben szabad állami iskolákban alkalmazott tanároknak tanitani, de a budai oldalon nem! De mégis . . . A budai főgymnáziummal egybekötött konviktusnak „Kormányzó"-ja egyuttal, „Tankerületi főigazgató" is, az sem baj . . . Ez compatibilis . . . Csak a budai magán gymnáziummal nincs compatibilitás . . . A középiskolai tanárt az állam igen sovány dijazásban részesiti. Tessék a tanár egylet közlönyének, csak „Budapest és az állam" czikkét elolvasni.

Igazságtalanság tehát őt a tisztes mellékkeresettől eltiltani. Saját szakmáját adja elő az állami vagy felekezeti, vagy községi intézetben s a magán intézetben is. Reá nézve előnyösb mint a magán órák adása, a házról házra való járkálás. Pedagógiai tapasztalatai is gyarapodnak ha más intézetben is tanít. Igy használ azon intézetnek is melyben állandó alkalmazást nyert. Az egyetem magántanárai szinte más intézeteknél vannak állandó fizetéses alkalmazásban, mert az egyetemi magántanári jövedelemből ugyan meg nem élnének, s aláirásuk az egyetemi polgárok leczkekönyveiben egyenértékü a nyilvános rendes tanárok aláirásával. Miért nem tetszik követelni, hogy az egyetem magán tanárai csak ezen egy hivatalt viseljék?!

Mert absurdum! Ugy vagyunk a középiskola tanárainak a magánintézetekben való alkalmazásával is, azt sem lehet józanul eltiltani. De a hold-utczai középiskolai bürokratia, egyéni ellenszenvét igy palástolja! . . . Azt mondja ugyan az illető miniszteri tanácsos ur, a pesti oldalon levő magán intézetek nyilvánossági jogára vonatkozólag: Ezt a miniszter tette, nem én tettem! . . . Hát a miniszter ur igen helyesen cselekedte, hogy nem hallgatott a tanácsos ur tanácsára.

Ime, az iskola szaporitásnak, a budai oldalon lakó szülők kielégitésének, legegyszerübb módja lenne, jelen esetben, de a hiba ott van benn a miniszteriumban. Hiába jajveszékelünk a baj ellen, annak gyökerére kell rámutatni, és addig sürgetni az orvoslást mig az meg nem történik. A székes-főváros budai oldala tanügyi szempontból is igen el van hanyagolva; a polgárságon a sor, hogy szembe szálljon minden akadálylyal, melyet az elfogultság, a bürokratia elébe gördit.

A főváros adófizető polgári a budai oldalon is megkövetelhetik, hogy méltányos, jogos kivánságaik teljesüljenek.

Budai korcsolyapálya.

Az I. ker. polgári kör a mely a Chriszten-féle gödröt korcsolyapálya gyanánt tudvalevőleg már az 1886. év óta birja bérben a fővárostól, mint illetékes helyről értesülünk, elhatározta, hogy a Chriszten-féle teleknek korcsopálya gyanánt leendő megtartása végett a budai nagyközönség érdekében a maga részéről is minden lehetőt meg fog tenni. Mint e téren a budai részeken uttörő, oda fog törekedni, hogy az emlitett teleknek bérletét e czélra továbbra is megszerezze, mely esetben a közönség kényelmére több rendbeli tökéletesbitést (villamos világitást stb.) fog életbe léptetni. — A Christen-féle teleknek rendezésére két terv van jelenleg napirenden. Az egyik az ismeretes Preuszner-féle végleges terv, melyet a főváros már 1893-ban elfogadott s melynek vágrehajtására a fővárosnak 1895. évi költség előirányzatába 50.000 frt. mint első részlet már be van állitva. A másik a közmunka tanács terve, a mely legujabban abból az alkalomból merült fel, hogy a kutvölgyi dülőben létesitendő uj közkórház épitése alkalmával nyerendő földanyag (116.000 köbméter) hová vitessék. A közmunka tanács azt az egész földanyagot a Christen-féle gödörbe javasolta behányatni, s ezt a javaslatot a székes fővárosi tanács f. é. márczius 28-iki ülésében elfogadta. A közmunka tanács javaslata azonban a mint ezt legutóbb megjelent röpiratában Kollár Lajos főv. biz. tag ur is igen szépen és részletesen megokolta — „alkalmasarra, hogy a Preuszner-féle terv végrehajtását a vérmező-út leásását elodázza, sőt hogy végleg elejtesse." — Hozzájárul még az is, hogy a közmunka-tanács javaslata csak ideiglenes, és nem végleges rendezési terv és a Preuszner-féle tervnek végrehajtását, ha egész meg nem akadályozza, igen jelentékenyen megdrágitja a márczius 26-iki értekezlet előadójának számitása szerint a költségtöbblet körülbelül. 50.000 frtot tenne ki. Mindezen okokból több fővárosi bizottsági tag, ugy a fővárosnak, mint különösen a budai részek nagyközönségének érdekében a közmunka tanács javaslata, illetőleg az ezt elfogadó fővárosi tanács határozata ellen megokolt felebbezést nyujtott be a közgyüléshez, a mely legközelebb tárgyaltatni fog.

Téves és nagyon korai az a hir, mintha a fővárosi tanács a Christen-féle teleknek további bérletét, melyet eddigelé az I. kerületi polgári kör birt, az ujonnan alakuló budai korcsolyázó-egyletnek akár oda igérte, akár odaitélte volna. A tanács ez irányban még nem határozott, de a fennforgó és föntebb előadott körülményeknél fogva még nem is határozhatott, mert az egész ügy még fölebbezés alatt van és a fővárosi közgyülés döntését kell bevárni. De másfelől remélhető, hogy a fővárosi tanács majdan a további bérlet eldöntése alkalmával — nem fogja kizárni az I. kerületi polgári kört egy oly téren való müködésről, a melyen 9 év óta mint uttörő áldozatokat hozott és mindenkor a budai közönség nagyobb anyagi megterheltetése nélkül, a lehető legszerényebb dijak mellett, iparkodott a közönség kivánalmainak eleget tenni. Hogy az utolsó két évben a kör nagyobb befektetéseket nem eszközölhetett, ennek oka az állapot ideiglenes volta és igy nagyon kivánatos volna, hogy nem ugyan a közmunka-tanács ismét csak ideiglenes terve fogadtassék el, hanem a Preuszner-féle terv végrehajtásával végleges állapot teremtessék, a mely nagyobb befektetést lehetővé teend.

Az alakuló „budai korcsolyázó egylet" mozgalmától az I. kerülnti polgári kör teljesen távol áll, és pedig annál is inkább, minthogy a kör saját kebelében — már tagjainak nagy számánál fogva — a budai korcsolyázók társasága minden teli évad elején tényleg megalakul és abban az összes budai körök és egyletek tagjai kedvezményes dijak mellett részt vehetnek és sokan részt is vesznek. Az I. kerületi polgári kör egyébbiránt e téren más, nevezetesen szerényebb, olcsóbb czélzatot követ, a mint az alakuló uj korcsolyázó egylet. Az utóbbi — igy látszik — a magasabb jégsportot kivánja mivelni és igy valószinüleg nagyobb anyagi megterheltetéssel fog járni, sőt azt véljük, nem tévedünk azzal a nézetünkkel, hogy az uj egylet a szerényebb javadalmazásu budai értelmiség egy nagy részének érezhetően meg fogná drágitani a korcsolyázást. E nagy számu intelligens elemek tehát továbbra is az I. ker. polg. kör irányát fogják helyeselni, mely első sorban a nagy közönségnek érdekét és azt tartja szem előtt, hogy minél számosabban élvezhessék a korcsolyázást és egészséges, testedző hatását.

I. kerületi polgári kör.

Ezt nem lehet tovább türni, gondoskodni kell a megelőző orvosszerekről, a mi szerintem az okos külföldi és hozzánk illő példákat is beolvasztó magyar nevelés. Ne szakitsunk multunkkal, de a jövő elől se zárkózzunk el.

Tudtommal Ferenczy József szerkesztésében megjelenő népies könyvtárt a közoktatás kormánya támogatja, ide csak valódi és hivatott népies iróknak volna szabad irni. Más a népies irodalom, mások a paraszt történetek. A festészetben is gyülölöm a czéltalan poriast. Itt is legyen oly irány, mint Vas Gerebené volt s más valakié kit szerénységem miatt meg nem nevezhetek. A „Falusi estvék", „Házi kincstár", „Lelki kincstár", „István bácsi néplapja" mintájára egy néplap szervezendő a politika kizárásával, mit ur és paraszt tehát az egész nép élvezhet, tehát igazán népies legyen.

III.

A naptárakkal is sokat lehet elérni. Ezek egy részét hajdan támogatta is a kormány. Az erre forditott összeg busás kamatokat hoz. Jó hatása volt Salamon Ferencz idejében annak, hogy a hivatalos közlönynek szépirodalmi, különösen biráló tartalma volt. A sajtó-osztály által dotált vidéki lapokban is lehetne az izlést nemesiteni.

Nincs kifogásom az ellen, hogy megmentjük a magyar faju állatokat, de mentsük meg a magyar emberanyagot is.

Ennél fontosabb feladata a magyar közmüvelődés miniszteriumának nem lehet és örülök, hogy végre a tárcza egy magyar gondolkozásu, európai mültségü ember kezébe került, a kire nézve semmi kérdés saját népszerüsége a haza jövőjének kérdéséhez képest.

A magyar ember-anyag csak ugy menthető meg, ha a magyar irodalom magyar anyagát megmentjük és neveljük.

Az irókat el kell látni oly hivatalokkal, a mi hivatásuknak nem árt és használhatnak. Az idősebbeket az alapokból kell fizetni. Endrődi Sándor a képviselőháznál, Kozma Andor az első hazai biztositó társaságnál, régebben Arany László és mások a földhitelintézetnél kaptak hivatalt. Sok ilyan sine cura van, ujságolvasások, sajtóosztály, levéltárak, miniszteriumok könyvtárai, a hol az irókat alkalmazni lehetne. Maga a képviselőház és főrendiház terembiztossága contempláló embernek valló állás, nem pedig rokkantak menhelye.

Vannak esetek, midőn stilizálni kell s a ki stilizál p. o. a községi törvénynél az bakot lő, mert sem nem iró, sem nem magyar.

Vannak képzőmüvészeti ösztöndijak, miért nincsenek szépirodalmi ösztöndijak? Sok fejlődő tehetség nagygyá lehetne igy, pedig nem ál az az axioma, hogy nyelvében él a nemzet.

(Folyt. köv.)

A fiuk hadserege.

Drummond Henrik tanártól. Angolból forditotta: **Siebreich Károly.**

(Folytatás.)

A következő napon azzal a határozott szándékkal mentünk az új eljárás főszállására, hogy annak titkait kifürkésszük.

Az új módszer szerint fiukat átalakitani bizonyára ott meglesz magyarázva. Egész rendszere a megtisztulásnak, érintkezésnek és ruházatnak, ez az ő fejlesztésök és nevelésök és ez-

által bennök egészséges testet és észszerü szellemet oltani. És az előkészitő órában a következő vasárnap este a helyett hogy megkisérlenék kitalálni, vajjon az izraeliták a vörös tengert keresztül gázolták-e a homok buczkáknál Suez mellett, vagy mint némelyek állitják, körülmentek Wady-Tavaritznél, e helyett lapozgassuk a B. B. litteraturáját, hogy megtanuljuk, hogy vezethetjük keresztül gyermekeinket azon a nehezen átlábolható tavon, mely az életnek kisérleteit képezi.

Midőn a fiukkal szemben állottunk, tele az uj szistemával, azonnal észrevették, hogy valami rendkivüli van készülőben. Ők egy jól rendezett zendülést akartak keresztül vinni, hanem a tekintet visszatartotta őket és elódázták a kitörést, hogy megláthassák, mi fejlődik a dologból.

Értésökre adták, hogy a következő csütörtökön este 8 órakor egy terembe gyülekezzenek össze, majd ott csodálatos dolgokat fognak látni. Továbbá értésökre adták, hogy egy jó barát, ki önkéntes tiszt, fog köztök megjelenni s a katonai kiképzésről fog beszélni és egyszersmind pontosan meg megfogja mutatni az egyes fogásokat, mit, hogy kell tenni.

Továbbá kilátásba lesz helyezve és megigérve, hogy idővel sipkát és teljes felszerelést is kaphatnak egy-két fillérért, később sujtásos ruha, csillag és jutalmak sőt a fegyver sem fog elmaradni, az utóbbi igaz, hogy nem sülhet el, de egy fegyver csővel ellátva mégis csak nem megvetendő. Néhány más részlet felsorolása után, melyek szintén nagy vonzóerővel birtak, a gyujtózsinór már sistergett és egy nagyon rövid utóbeszéddel az izraeliták históriája felett napirendre térve, az első eredmény a teljes osztály gyülekezete eléretett.

A következő csütörtökön nagy ellentétben minden eddigi vasárnapi történtekkel, minden fiu pontosan megjelent az órára.

A bágyadt és álmos tekintet helyett, minden szem egy csomag felé irányult, melyen ők ritka feltaláló leleményességgel, a barna boritékon, kirivó feltünő irással e szót: „Felszerelés“ azonnal észrevették.

Magát a szót s annak fogalmát nem ismerik, mégis átvannak hatva a gondolattól, hogy ez katonai.

Miután a sapkát és az övszijat magukra vették (bár ez az eljárás nem törvényes ebben a korban) felállitják őket sorba és tagozva és ezzel a munka kezdetét veszi.

Nem kezdődik az a régi elavult és tulélt vasárnapi frázison, hogy „Fiuk jól viseljétek magatokat!“ mert nincsenek most gyermekek a szobában, hanem csupán legények vannak.

Nem csúszunk előttük, nem rimánkodunk, nem kérjük őket, hogy figyelmesek legyenek, hanem felemelkedünk és elkiáltjuk az első szót: Vigyázz!

A hatás rendkivüli! olyan mint az explózió és az utolsó szótag kiegyenliti az egész sort feszes állásba.

Ebből a hirtelen előnyből hasznot húzunk, mozgásba tartjuk őket, jártatjuk, majd megállitjuk, jobbra-balra felvonultatjuk mind addig, mig kifáradva kidőlnek. Mily szabadságot engedtünk ez este! Egy oroszlánszeliditő király sem lehet büszkébb magára, a ki vad bestiáit karikákon keresztül ugratta. Rendre utasitjuk őket, mint egy császár! Kezeik, arczuk, még csizmájuk is birálat tárgyát képezi a nélkül, hogy legkisebb ellenmondás türetnék.

Az 5-dik számnak haja pellengére állittatik az egész század előtt. A 11-ik számnak a kabátja mellén keresztbe el van szakadva, mint nem katonához illő, nyilvánosságra hozatik és parancsba adják, hogy szigoru büntetés terhe alatt javitassa ki. Ha a 3-dik számu a hátulsó sorból még egyszer a 2-dik számut az első sorban bántalmazza, azonnal börtönbe jön. Ha valamelyik a legénység közül a következő csütörtökön meg nem jelennék szökevénynek tekintetik s mint ilyen meggyaláztatik, mig ha egynémely mosdatlan és piszkos kézzel merészkedik megjelenni, ugy azonnal hadbiróság elé kerül.

Ugyebár csodálatos és ellenszenves illuzió! Nevezd ezeket a fiukat fiuknak, a mint valóban azok és kivánd töllük, hogy a vasárnapi iskolában nyugodtan maradjanak, ugy lehetetlent kivánsz, mert nincs világi hatalom, mely azt elérni képes legyen, hanem tégy egy 30 kros csákót a fejökre és nevezd őket katonáknak, a mint hogy nem azok és parancsolhatsz velök és felettök egész éjfélig.

Azt a lángészt a ki ezt a lélektani tényt feltalálta, össze lehetne és kellene hasonlitani Newtonnal.

Most vegyünk egy ily ilyen fiut, troglodytot, hajléktalan gyereket, a mint ez alapon és nincs határa annak, a mit belőle képezni, csinálni lehet, ha ránézünk az előbbi osztályra, mely ma egy század.

Mint osztály az elgyengülés, demoralizáczió, kaosz és zavar bélyegét hordta magán, mint szárnd maga a tisztelet, önbecsülés, lelkesedés, szerencse, béke.

Ennek a változásnak szépsége abban áll, hogy egy tartós állapotot teremtett és biztositott bosszantás nélkül és fel van tartva erőszak nélkül. A fiunak saját lénye hajlik az eljárás felé és mennél élénkebb annál nagyobb befolyást gyakorol reá.

(Folyt. köv.)

A tanitók husvéti gyülései.

A „Magyarországi Tanitók Országos Bizottsága“ husvéti gyülését nagycsütörtökön, ápr. 11-én d. e. tartotta az Akadémia palotájában. Elnöke Somlyay József beteg lévén, az alelnök, dr. Göőz József, a III. ker. polg. leányiskola igazgatója vezette az ülést nagy tapintattal.

A gyülés Péterfy Sándornak azt az inditványát, hogy rendelje el a kultuszminiszter miszerint minden iskolában a millenium alkalmával négy éven át tartassék az év végével hazafias ünnepély, történeti előadással, szavalattal énekkel és isteni tisztelettel, melyen a Hymnust énekeljék — egyhangulag nagy lelkesedéssel elfogadták. Gyönyörü elv, csak keresztül vihető legyen! Ha nem volna hazánkban oláh, szász, tót, szerb, horvát stb. kérdés, bizonyára nem aggódnánk, ezen felséges javaslat nem maradna javaslat s nem szoritkoznék pusztán a magyar vidékekre! Történeti füzetkéket is kiván Péterfy kiadatni, melyhez felkérendő volna Ő Felsége, hogy egy-két sort bevezetőnek irna sajátkezüleg.

Kolacskovszky János egri tanitó azt kivánta, hogy a tanitók ellen folytatott fegyelmi vizsgálatoknál tanitó is legyen a fegyelmi biróságban.

Csik János, aradi tanitó óhaját, hogy a tanitók az országgy. képviselő választásokon mintegy reverzálist kérjenek a tanügyi viszonyokra, az országos bizottság nem fogadta el, csak kivánatosnak mondotta, hogy társadalmi uton hasson oda minden tanitó, hogy érdekei érvényesülhessenek.

A határozat értelmében a nyári nagygyülés, mely 3 év előtt Szegeden, mult évben Debreczenben volt az idén Aradon lesz.

A magyarországi egyesületek történetének megirása czéljaira Wlassics kultuszminiszter egyelőre 1000 frtot utalványozott. A nagy munka végzésével Peres Sándor, kisdedóvó képezdei tanárt bizták meg.

Ugyane nap délutánján Heinrich Gusztáv, egyetemi tanár elnöklete alatt a II. országos és egyetemes tanügyi kongresszus tartott ülést, melynek jegyzői Böngérfi János és Hajós Mihály voltak. E gyülésen, mely a Lipót-utczai ujvárosház közgyülési termében gyülekezett, 237-en jelentek meg. A millenium alkalmából Magyarország tanférfiai, az egyetemi tanároktól a kisdedóvókig, ünnepélyes ülést tartanak s ennek a rendező bizottságát megalakitották. Nagy László főtitkár a II. ker. tanitóképző jeles tanára beszámolt az eddig végzett dolgokkal, dr. Beke Manó pedig a millenaris ülés tárgyairól tartott igen szép értekezést. A tanitóságnak ezt a komoly munkásságát csak örömmel üdvözölhetjük s erős a hitünk, hogy drága, ezer éves multtal biró hazánk második milleniumának szilárd alapjának megvetésében a tanitóság is részt vesz.

A gyüléseken jelen levők ebédre gyültek össze. Dr. Göőz József Ő felségére, Péterfy Sándor a kultuszminiszterre, Láng Mihály Lakits Vendelre és Somlyay Józsefre, majd Walter Károlyra és Hajós Mihályra emelte poharát. Volt még sok szellemes felköszöntő, melynek egyike a sajtót, a másik pedig a budai oldalon müködő tanitókat üdvözölte.

H—s M—ly.

Visszaemlékezés.

Vigan csörgedező patag ezüsttiszta vize nem mossa széledet, nem szeli át sima szinedet, csak iszapos sötétszürke lével pöffeszkedő árok övezi egyik oldaladat. — Hamvas áfonya, vállvetve fenyüvel, nem ékiti területedet, környékedet, csak gombos fészkü bogáncs szurós csészepikkelyei kacsingatnak az árokból a szemközt nedéskedő, száz évnél idősebb, gidres gödrös zuzmótól megrontott akáczfák száraz galyaira. Zöld pázsit nem vidámitja a rajtad járó-kelők szemét, csak agyag-meszes laposság fehér pora lepi el azok pilláit és fenyegeti veszedelemmel szemük világát. Balzsamos illatok nem töltik be levegődet, csak az Ördögárok gerjes büze teszi undoritóvá, közveszélyessé légáramlataidat. — Sem pompás paloták, sem terraszos, repkény és télizöldtől regényesen körülhálózott villaszerü lakok nem környeznek, csakis a közös hadsereg tulajdonát képező, de éppenséggel nem közös színre mázolt faalkatrészekkel diszelegő raktár és őrház, no meg egy roskadozó üvegház kötik le figyelmét az imént a közeli pályaudvarból kilépő idegennek, kit mindezen, a székes-főváros legkiesbb kerületének éppen közepébe eső Vérmező nézést és szaglást érdemlő jelességei nem csekély zavarba ejtenek . . .

És mégis! mégis mily rokonszenvvel, szeretettel nem csüngök ezen az annyira elhanyagolt mezőn, majdnem egy teljes emberöltőn át?!

*

„Gyerünk a Vérmezőre fiam, a mamának virágot szedni!“

Vitézkötéses csizma-nadrágba bujtatott öt éves kis kölyök voltam, midőn édes apám e szavakkal vitt először a Vérmezőre, hol akkor még szabad volt a természetnek kifakadnia, viritnia. Nem taposták annyira a helyőrség vasas sarku bakancsosai, mint most. A buja gyepet évenként rendszeresen még néhányszor le lehetett kaszálni és minden kikeletkor kicsattant még a mezei virány.

Mily öröm volt: itt-ott a melengitő szellőtől könnyedén ide-oda lengetett tavaszi kankalint, egy-egy vérpiros csillagszegfüt vagy sárga kökörcsöt találni és egy órai keresgélés, tipesés-taposás után, lazán kötött kis bokrétával a kézben a mamához sietni, az illatos kis ajándékot neki bizonyos ünnepélyességgel átnyujtani és ezért viszonzásul, igaz szivből eredő hála gyanánt csattanós csókot aratni?!

*

„Délután előadás után találkozunk a Vérmezőn!“

Hányszor váltam meg deákkoromban bajtársaimtól e szavakkal!

Több mint tiz éven át, majdnem mindennap ez volt a jelszavunk, eltekintve attól, hogy vakáczió idején egész nap szoktunk volt a Vérmezőn tartózkodni. Kora tavasztól késő őszig járta a lapdázás, az ugynevezett „exeo“, felváltva a katonásdival, vagy az árokban „sánczok“ és „erődök“ épitésével. Az utóbbit 10—14 éves korunkban pedig különös előszeretettel üztük, mert az Ördögárkot a pályaudvaron tul levő árokkal összekötő csatorna egyik tárnaalaku részében dohánykészletünket tartottuk, melyet — könnyen érthető okoknál fogva — a rejtett „sánczmunkálatok“ alkalmával fogyaszthattunk el a legfesztelenebbül.

Katonásdink páratlan volt. Papir és fából készitett fegyverzetünket irigy szemmel nézhette még a valóságos katona is. És milyen „ütközetekre“ keltünk! — F. K. barátom mint „parancsnok“ egy izben, a midőn éppen a légszeszvezetéket létesitették az Attila-utczában, egy lábnál hosszabb légszesz-csövet tudott „acquirálni“, a melyből a „közelgett ellenség“ kellő megriasztása czéljából valóságos ágyut készitett. Csak egyszer sütöttük el, mert alig öt percz mulva a város birája, kinek ablakai megrezzentek a hatalmas durranástól, reánk uszitotta összes trabantjait, kik indus örömrivalgással vitték haza tanyájukra a corpus delictit.

Külön tüzmesterünk, „Stuwerunk“ is volt: a kis S. L. Nagyon derék gyerek volt; csak egy hibában szenvedett, ha rá nézett az ember, elkezdett pityeregni. De azért, elég furcsa, nagyon szerette a puskaport és kiváltképpen a „speibteifli“-t.

Egyszer az ilyen tüzelék nem akart meggyulni, mert tulságosan nedves volt. Kis mesterünk tehát, térden állva, lehajlott a földre és fujta, fujta addig az ördögös portékát, mig fel nem robbant és el nem égette kevésbé ugyan az arczát, de annál jobban szemöldökeit és szempilláit. No hiszen jól nézett ki a „Stuwer“.

De nem is késtünk ám soká a kellő gyógykezeléssel. Azonnal akadt köztünk orvos, ki azonnal szolgált ammoniakos oldattal.

Lapdajátékokat még késő ifjukorunkban is olyanokat csaptunk, hogy mindig egész sereg nézőnk akadt.

Télen meg a korcsolyázást és a szánkázást a saját magunk kezemunkájával rendben tartott „saját területünkön“ miveltük. Az elsőt vagy a Vérmezőn, vagy az árokban, a hol éppen jég volt. Az utóbbit pedig az időközben lerombolt „fehérvári kapu“-tól le az árokig.

*

„Holnap reggel hat órakor a század a Vérmezőn fog engem megvárni!“

Vitéz kapitányunk szavai voltak akárhányszor, midőn egyéves-önkénteskedtem.

Itt tanultam meg az „Einzelma-a-a-rsch, einz, zwei“-t. Itt defiliroztam először ő Felsége előtt és mondhatom itt ébredtem teljesen tudatára annak, vajjon miért tartják általában a legmagasabb hivatásnak a katonáét és mit tesz ő Felségét szolgálni, ha mindjárt csak békében is. Oly érzés fogott el, midőn ezredesünk a valódi fejedelmi nonsalánszszal bogár fekete arabs nyergében ülő király előtt diszmenetben sugár egyenesen fejlődött vonalban elvezetett, mely minden csep véremet a szivemre hajtotta. Csak katonát, és talán csakis magyar katonát szállhatja meg a büszkeséggel párosult lelkesedés ama foka, a melylyel térdünket feszitve és a puska agyát szabályszerüen hátra szoritva, néztünk az uralkodó felséges megelégedéssel rajtunk végigtekintő szeme közé . . .

*

„Holnap reggel hadnagy úr a Vérmezőn a fegyverfogásokat fogja a legénységgel gyakoroltatni!“

Ugyanaz a kapitány intézte hozzám ezen parancsot, kinek századában két évvel azelőtt mint önkéntes szolgáltam és kire annál szivesebben gondolok vissza, mert ha talán többször is érdemeltem volna meg, mindössze egyszer, még pedig azért hordott le, mert ő Felsége előtti kivonulásunk alkalmával kézelőm egy kissé kikandikált a káplári distinctióval ékesitett kabátom ujjából.

Magától értetődik, hogy ama gyakorlatok alkalmával, melyeknek mint valóságos katona voltam a Vérmezőn részese, nem egyszer jutottak eszembe a tiz-tizenkét esztendővel elébb ugyanitt véghez vitt „ártatlanabb“ gyakorlatok, a melyekből akárhányszor kékre vert szemmel, két izben pedig csufondárosan bevert orral kerültem édes szüleim „itélő széke“ elé . . .

*

„Jerünk kedvesem a Vérmezőre sétálni!“

Nyári alkony kezdett a földre borulni és a növények völgyünkben szinte várva lesték a forró nap után beállani szokott jótékony harmat hullását. A vár felé szolgáló ablakomnál álltam, a lenyugvó égitest fényének világitásán gyönyörködve és szemlélve a helyőrségi templom tornyát, melynek keresztjén megtörtek a nap utolsó sugarai, midőn egy fiatal asszony fejét a vállamra hajtva és gyengéd karjaival átölelve nyakamat, először fordult e kéréssel hozzám. Feleségem volt.

Ki is mentünk karonfogva, nem csak aznap, de máskor is, gyakran, mert volt még akkoriban a mezőn növényzet, voltak még virágok, melyeknek mézét serényen munkálkodó méhek gyüjtötték, hogy az ember nem csak lát- és szagérzékével, hanem inyével is élvezhette a természet ebbeli áldását.

Minduntalan akadtunk a füben játszadozó vidám gyermek-csoportokra, egyik-másiknál meg-megálltunk, kedvünket találtuk az ő élvezetükben és azután lassan ismét tovahaladva, terveket szőttünk, arany-hegyekről álmodoztunk.

*

„Kérlek apuskám, jere velünk a Vérmezőre, a mamának virágot szedni!“

Idősbik leánykám négy-öt éves korában a másfél évvel fiatalabb hugával, második angyalommal állt előttem és intézte hozzám e szavakat.

Fogtam kis kacsóikat és kivezettem őket, hogy kivánságukat teljesitsem. És keresve-keresgélve akadtunk is még virágra, itt-ott egy sárga cickóróra, vagy egy szerény nefelejtsre, de már nem találtunk rá a virány ama tömöttségére, sürüségére, a melylyel a szegény Vérmező az én gyermekkoromban dicsekedett.

De nem volt ezért baj! Nagyon igénytelen volt ugyan mindenkor csokrunk, mit ilyenkor a mamának hoztunk, de tiszta szivből jövő kivánattal tiszta kebelre tüztük és mindhárman hátratett kezekkel „mamuskánk“ előtt megállva, gyönyörködtünk örömtől sugárzó tekintetében . . .

*

„Istenem! segits rajtam és ne engedd, hogy e gyilkoló betegségnek áldozatul essék szeretett gyermekem, hiszen nem vétett ő még senkinek!“

Éppen három évvel ezelőtt, husvét előtt volt, midőn egyike lánykámnak difteritiszben feküdt és a halálos ragálylyal vivódott.

Tizenkét éjjelen és napon át egyre forgott az ártatlan kisded ama veszélyben, mely óráról órára nagyobbra nőtt, ugy, hogy az orvosok már lemondtak minden reménységről. Már pedig leirhatatlan fájdalom fogja el ilyenkor a szülői szivet, midőn tehetetlennek bizonyul minden orvosi tudomány, hiábavalónak minden önfeláldozó törekvés és reményünk hajója egyre sülyed, sülyed . . .

Ma, a midőn e sorokat irom, nagypéntek van. — Akkor is a keresztény hivőség a Megváltó sirba fektetéséről való szomoru megemlékezését ünnepelte, midőn kis betegemnél a veszély tetőpontját érte volt el. És ekkor délelőtt, verőfényes nappal, nem birván már a szobában kitartani, zugó, kábult fejjel, könnyes szemekkel kitántorogtam az utczára . . . Lépéseim, egész öntudatlanúl, nem a templomba, hanem a V é r m e z ő r e vezettek — imádkozni. Onnan szállt föl fohászom, föl, Ő hozzá, a Mindenható Urhoz, a kitől egyes egyedül reméltem már csak segitséget.

És ő végtelen jóságában meghallgatta kérésemet . . .

*

Vérmező! Te gyermek-, ifju- és férfikorom, sőt eddig egész életem történetében oly gyakran felszinre kerülő göröngy! Csuda-e, ha hozzád tapadt emberlétemre, mostani pusztaszerü benyomásod daczára is, néha, mihelyt reád csik tekintetem és csak kissé is adom magamat álmodozásnak: egész multam tárul fel előttem?!

Feltárul összes gyermek- és deákkori bajtársaim, egy kis generatio ifjukori története, sőt köztük egész élete is azoknak, kiktől a sors huszonöt-harmincz év lezajlásának daczára is, teljesen el nem tudott választani . . . És meg nem állhatom ilyenkor, hogy ájtatos kegyelettel vissza ne gondoljak a jó gyerekpajtások közül azokra is, kik időközben teljesen eltünek, tán végleg elpusztultak már, mint az a mezei virány, a mely után most már hiába buvárkodunk az egykoron szeretettel játszóhelyünkön . . .

Schlosser Nándor.

Birtokváltozások.

Budapest székes-főváros duna-jobbparti részén az utóbbi hét folyama alatt.

— K ö z l i: **Fodor Kálmán.** —

1. A II-ik kerületben Kut-utcza 1. sz. a. fekvő ház Rősner Gusztáv és nejéről 12250 frt vételárban Demeter Ferenczné szül. Felmayer Zsófiára.

2. A II-ik kerület, Rézmál dülőben 5478.5479. hrszámu 322 □-öl területü telek Fömel Elek és nejéről 2100 frt vételárban Mayer Ottó és nejére.

3. A II-ik ker. Zsigmond-utcza 12. sz. a. ház Sváb Károlyról 12000 frt vételárban Fischer Lajosra és Henrikre.

4. Az I-ső ker. Attila-utcza 34. sz. a. ház Gaus Albert Jakabról 16000 frt kártalanitási árban a fővárosi közmunkák tanácsára.

5. Az I-ső ker. Felsőhegy-utcza 92. számu ház Almássy testvérekről 1500 frt vételárban Almássy József és nejére.

6. III-ik ker. Zsigmond-utcza 15. számu ház Deutsch János és nejéről 40000 frt vételárban Pressburger Aladárra.

7. Az I-ső ker. Petneházy dülőben 6161.6169. hrszámok alatt felvett 728. és 1150 □-öl területü szántók Balázs testvérekről 350 frt vételárban Balázs Keresztélyre.

8. A II-ik kerület Termékeny dülőben 6096. hrszám alatt felvett 500 □-öl területü szőllő Kotschy Erzsikéről Rohrmann Péter és nejére 250 frt vételárban.

9. Az I-ső ker. Madárhegyen 8991. hrszám alatt felvett 1150 □-öl szőllő $^2/_3$-ad része Fültz Istvánnéról Treyer Györgyre 550 frt vételárban.

10. Az II-ik kerület Termékeny dülőben 6083. hrsz. alatt felvett 550 □-öl szőllő Kormann Frigyesről 550 frt vételárban özv. Lévay Reginára.

11. Az I-ső kerület Ferenczhalom dülőben 5568. hrszám alatt felvett 550 □-öl szőllő Miimayer Ferenczné és társairól 800 frt vételárban Ottó Ferenczre.

12. A Gellérthegy-utcza 41. sz. ház Witzeltberger Alajos és nejéről 6300 frt vételárban Hausknecht János és nejére.

13. A II-ik kerület fő-utcza 80. sz. a. ház Gróf Hunyady Imrénéről 50000 frt vételárban Csávolszky Lajosra.

14. Az I-ső kerület Svábhegyen fekvő 6904/1. 6904/3. 6915/3. és 6915/1. hrszámok alatt felvett szőllők felerészei Csány Gyuláról 700 frt vételárban Janus Györgyre.

15. Ó-Budán a Homokos dülőben 81 3. hrszám alatt, felvett 1154 □-öl területü szántó Láng Pál és nejéről Lindmayer Lipótra 2400 frt vételárban.

Közgyülések.

A Zellerin-féle Gyár-Részvénytársaság f. hó 16-án tartotta meg rendes évi közgyülését az Első Magyar Iparbank helyiségében. Az igazgatósági elnök távollétében Pucher József elnökölt s ő üdvözölte a nagy számban megjelent részvényeseket. Az igazgatóság jelentése szerint a vállalat 1893. augusztus végén alakult félmillió forint részvénytőkével s az azóta 1894. deczember 31-éig elért tiszta nyeremény 101,401 forintot tesz ki. A társaság már az első évben abban a kedvező helyzetbe jutott, hogy a gépeknél, szerszámoknál, raktári munkáknál összesen 50,260 forintot irhatott le, amely összegben 10,000 forint adótartalék és 2977 forint kétes követelések tartaléka czimen szerepel. Az ezek után fenmaradt 43,140 forint tiszta nyereségből az igazgatóság részvényenként 6 forint osztalék kifizetését javasolja; a tartalékba 5000 forint, a tisztviselők nyugdijalapjára 1500 forint megy. E javaslatokat a közgyülés egyhangulag elfogadta s a felmentést megadta. Neuschlos Marcell részvényes szólott fel ezután s köszönetet szavazot az igazgatóságnak a részvényesek nevében. A fiatal vállalatot nehéz körülmények között vették át s a kedvező eredmény a szakavatott vezetésnek, első sorban Schmahl és Oetl igazgatósági tagok buzgóságának köszönhető. Élénk helyeslésssel fogadták az elnöknek azt az értesitését, hogy a talán már legközelebb összehivandó rendkivüli közgyülésen az alaptőke felemelését fogják inditványozni, amit már ma is szükségessé tesz a kiterjedt üzletmenet. A javasolt alapszabálymódositásokhoz a közgyülés hozzájárult s a felügyelő bizottságba az eddigi tagokon kivül még Dezsényi Józsefet választották be. A jelentés végül konstatálja, hogy a vállalat már erre az évre is jelentékeny megrendelésekkel van ellátva.

Az Első Magyar Gazdasági Gépgyár-Részvénytársaság f. hó 17-én dr. Ullman Sándor elnöklette alatt rendkivüli közgyülést tartott. Az igazgatóság előterjesztése szerint a gyár kibővitése és az ezzel járó épitkezések szükségessé tették a részvénytőkének 2 millió koronáról 3 millióra való felemelését, még pedig 2500 darab 400 koronás névértékü részvény kibocsátása utján. A részvényeket 450 koronás árfolyamban bocsájtják ki s a régi részvényeseknek fentartják az elővételi jogot. A befizetett tőke után a részvényesek 5 százalékos kamatozásban részesülnek ebben az üzletévben, mig 1896. január elejétől a régi részvényesekkel egyenlő jogokban részesülnek. A névértéken felüli 50 koronát minden részvény után a költségek levonása után a tartalékalaphoz csatolják. A közgyülés az igazgatóság inditványait elfogadta, a szükséges alapszabálymódositásokat

véghezvitte és az igazgatóságba uj tagnak egyhangulag megválasztotta Haggenmacher Károlyt.

„Az I. ker. polgári kör“ f. é. április hó 6-án tartotta meg Kasics Péter ügyvivő alelnök elnöklete alatt rendes évi közgyülését. A választásoknak következő eredménye volt: Tiszteleti taggá egyhangulag megválasztatott dr. Falk Miksa, mely eredmény zajos éljenzéssel fogadtatott. Alelnökké megválasztattak: Kasics Péter és dr. Hegedüs János. Választmányi rendes tagokká: Beszédes Géza, Czike Imre, Farkas Jenő, dr. Fellegi Viktor, Gyalókay Lajos, Gruber Sándor, Kanócz István, dr. Kovács Pál, Perthl Géza, Postl Ferencz, dr. Romy Béla, Rostaházy Kálmán, Schmidt Ferencz, Stolz István, Tóth Márton, dr. Vladár Márton. Választmányi póttagokká: dr. Aradi Antal, Babocsay Béla, Barcsai Dezső, Baltzár Károly, dr. Csákberky Dezső, Fischer Alajos, Guchler Viktor, Hegedüs Lajos, dr. Kemény Ferencz, Payr Vilmos, Papp György, Styukovszky Károly, dr. Stipanics Elek. — Miután elnök visszapillantást vetett a kör mult évi tevékenységére üdvözli a szép számmal megjelent tagokat s a közgyülést megnyitottnak nyilványitja. A választmánynak 1894. évre vonatkozó jelentése, valamint ezen évre vonatkozó zárszámadása, mely szerint a mult évi 5051 frt 93 krnyi bevétellel szemben 4834 frt 22 krnyi kiadás és igy 217 frt 71 krnyi bevételi többlet mutatkozik, ugy hogy a kör vagyoni állása 3033 forint 23 krt teszen, helyeslőleg tudomásul vétetik s a választmánynak valamint a tisztikarnak a felmentvény megadatik. Az inditványok közt az fogadtatik nagy lelkesedéssel, melyben 47 körtag dr. Falk Miksa az I. ker. országgyülési képviselőjének tiszteleti taggá való megválasztatását hozza javaslatba. Zsák Hugó tagtárs inditványa a krisztinavárosi közlekedési eszközök szaporitására és előmozditása tárgyában egyhangulag elfogadtatott s Kasics Péter, Rostaházy Kálmán és dr. Mezey Sándor urakból álló, s teljhatalommal felruházott bizottságnak adatik ki, hogy minden lehetőt kövessen el ezen czél elérésére. A megejtendő választásokra Blaskovich Sándor elnöklete alatt Fekete József, Fischer Sándor, Garay Antal és Lackenbacker Károly tagokból álló szavazatszedő bizottság küldetett ki.

A budai kerékpár-egylet folyó hó 18-án tartotta II. rendes évi közgyülését, melyen dr. Ary Pál volt elnök elnökölt. A választmány jelentését, a vagyonmérleget és a felügyelő bizottságnak a pénztárra vonatkozó jelentését a közgyülés tudomásul véve, a felmentvényt minden irányban megadta. Az alapszabályok illető §§-ainak módositását akkép határozta el, a mint azt a választmány inditványkép előterjesztette. A müködő tagdijakat évi 12 frtra felemelte, továbbá kizárási ok gyanánt szolgálónak mondotta ki azt, ha valamely tag pénzdijjért versenyez, leszállitotta a közgyülés határozatképességéhez kivánt tagszámot. Kimondotta a közgyülés elvileg azt, hogy a mennyiben a kerékpárszövetség a versenyekben az amateur és professionista jelleget nem választja el élesen, a szövetségből kilép és ennek az ott hozandó határozattól feltételezett bejelentésével a választmányt hatalmazta fel. Schiffert Ferencz távirati inditványára a közgyülés turakönyveknek készitését és a legnagyobb túrák dijjazását határozta el, a részletek kidolgozását azonban a választmányra bizta. Az ezután megejtett választás alkalmával megválasztattak: Elnökül dr. Ary Pál. Választmányi tagokul: Artner Rezső, Balog Hugó, Kottas Arthur, Bodócsi Béla, Deák Árpád, Doleschall János, Dürr Károly, Eisvogel Ferencz, Freiszler Károly, Lejtényi Dezső, Linzbauer Ferencz, Nahlik Károly, Papp Vilmos, Ruszwurm Kálmán, Schedel Emil, Schödl Ferencz, Schödl Viktor, Stiberth Lothár, Tasch József, ifj. Ujhelyi Sándor. Felügyelő bizottsági tagokul: Beniczky Tamás, Rogulja Károly, Nikora József. A közgyülést kedélyes vacsora követte, mely éjfélig vig kedélyhangulatban folyt.

A Ganz és társa vasöntő- és gépgyár részvénytársulat tartotta közgyülését Pallavicsini Ede őrgróf elnöklése alatt. A igazgatósági jelentés szerint az elmult évi forgalom fölülmulja az előző évieket. A nyereség azonban némi csökkenést mutat a megelőző két évihez viszonyitva. Ez a visszaesés egyrészt a mind élénkebben föllépő versenyre, másrészt pedig az uj fogyasztók felkutatásával, s a megrendelések teljesitésével járó költségek szaporodására vezethető vissza. A gyár kibővitésére az igazgatóság a Ganz-utczában megvett négy kis házat 46.000 frtért. A villamos telep kibővitése itt nem lehetséges, más helyről kell gondoskodni és e czélra a nyereségből 50.000 frt tétetett félre, miáltal ez az alap 200.000 frtra emelkedett. Az ezredéves kiállitás költségeire 100 000 forintos külön tartalékalapot létesitettek. A 74.494 forint 96 krajczárnyi leirások után maradt tiszta nyereség 787.696 forint 18 krajczár. A különféle leirások, jutalékok és tartalékok dotálása után 408.000 frt osztalékul fizettetik ki részvényenkint 85 frtjával mig a fönmaradó 150.781 frt 47 krt (beleértve a mult évről áthozott 146.454 frt 91 krt) uj számlára viszik át. Ullmann Sándor dr. részvényes kevesli a 85 frt osztalékot. Évek óta mindig rengeteg összeget irnak át uj számlára, ezt nem helyesli, javasolja, hogy az osztalék 100 frtban állapittassék meg, a közgyülés azonban megmaradt a 85 frt osztalék mellett. Ezután Ullmann dr. visszavonja inditványát, de jövőre ezt figyelembe venni kéri. A közgyülés megadta ugy az igazgatóságnak, mint a felügyelő bizottságnak a felmentést. Végül megválasztattak az igazgatóságba uj tagnak Frankl József, mig a felügyelő bizottság tagjai lettek: Mandelló Károly, Radvánszky László dr. és Krausz Izidor. A következő üzleti év elé a legszebb reményekkel nézhetünk. Üdvözöljük ezt a tekintélyes részvénytársaságot, melynek élén Mechwart András, Budának ez az igaz barátja áll.

— **Közgyülés.** A „budapesti (budai) tornaegylet“ f. évi április hó 27-én este 7 órakor tartja saját csarnokában (I. ker. Attila-utcza 52. sz.) ez évi rendes közgyülését. Napirend: 1. Pénztári kimutatás és vagyonmérleg, valamint a felügyelő bizottság jelentésének bemutatása. 2. A jövő tornaévre vonatkozó költségvetés megállapitása. 3. Inditványok tárgyalása. 4. Az elnök, alelnök továbbá választmányi és felügyelő-bizottsági tagok választása. — A közgyülést ugyancsak a tornacsarnokban tartandó társasvacsora követi.

— **Magyarországi táncztanitók egyesülete.** „Az egylet 1895. évi április 11-én tartotta meg 3. rendes évi közgyülését. Titkár egyebek közt jelenti, hogy a képviselőházhoz táncztanitói rendtartás alkotása iránt beadott kérvény a kérvényi bizottság javaslatához képest a nm. belügyminiszteriumnak adatott ki. Elnök a közgyülést déli $^1/_2$ 12 órakor felfüggesztvén, a fentemlitett kérvény tárgyában Herczenberger József elnök, Róka Gyula, Kinszky Károly, Rottenbücher Lőrincz, Pini Henrik, Wilschinszky Sándor és Langh Gyula ügyvéd és titkárból álló küldöttség Dr. Münnich Aurél országgy. képviselő úr vezetése alatt a nm. belügyminiszter urnál tisztelgett. A miniszter ur a küldöttséget külön kihallgatáson jóindulattal fogadván, az egyleti titkárnak tartalmas beszéde után a küldöttségnek megigérte, hogy a kérvényben kifejezett kérelmet lehetőleg teljesiteni fogja. A közgyülés délután folytattatott, a napirendre tüzött tárgyak eddig nem tapasztalt rendben elintéztettek s a tisztviselők választása közfelkiáltással megejtetett, miről az egylet tagjai nyomtatott körözvény utján értesitést nyernek, miért is felszólitatnak, hogy esetleg bekövetkezett lakhelyváltoztatásukat a titkárnál (Budapest, VI., Andrássy-ut 60. sz.) jelentsék be.

Olvasóinkhoz.

Egyleteknek különösen ajánlatos az előfizetés, mert a *nyilvánosságnak* lapunk utján beszámolhatnak s az érdeklődést jobban felkelthetik.

Egész éves előfizetőinknek akár czégek akár magánosok, egy dijtalan kis hirdetéshez joga van.

Községek a község terhére fizethetnek elő s ezt a megyei hatóság nem kifogásolja.

A jövő évnegyedben különös sulyt fektetünk a Buda és vidéke közhasznu intézeteinek ismertetésére és azok életének közlésére, hogy lapunk mindenkire nézve érdekes legyen, s Buda és vidéke érdekeiért az *egész ország érdeklődjék s azt megértse* annak emelését segélyezze.

Előfizetőink minden megbizásában eljárunk, kérdéseikre megfelelünk.

Aprilis hónap folyamán *egy érdekes regényt* kezdünk . . .

Különös sulyt fektetünk a magyarosodás és a magyar szellem terjesztésére. E téren folytatott *küzdelmeinket az országos magyar egyesület azzal ismerte el, hogy tagjainak legmelegebben ajánlott és azokat felhivta lapunk terjesztésére.*

A menynyire terünk engedi a *művészet*, *irodalom* és *társadalomnak* a magyarság ellen elkövetett vétkeit is feltüntetjük, s küzdünk a *magyar zamat* és magyar szellem mellett, megtámadva ennek ellenségeit, szóval lapunk az *igaz magyarság* tehát minden *igaz magyar ember lapja* óhajt lenni. Ez Buda és vidékének csak *hasznot* hajthat.

Meghivunk minden jó hazafit ehez a munkához, melynek czélja az, hogy az a hely és vidéke, hol a magyarok királya székel sokkal szebb legyen mint valaha. Legyen az a tudomány, irodalom és müvészet müvelőinek is központja. A fejedelem legerősebb testőrsége a müvelődés harczosai lehetnek, kik itt és a vidéken minél nagyobb számban települjenek le.

Ezért küzdött és ezért küzd az a *lap mit én szerkesztek*, a mi lapunk eddig és ezután is!

Erdélyi Gyula.

A „Buda és Vidéke“ előfizetési árai:

Egész évre . . . . 12 korona.
Félévre . . . . . 6 „
Negyedévre . . . 3 „

Kérjük vidéki hátrálékos előfizetőinket az előfizetések beküldésére nehogy a költséges postai megbizással legyünk terhökre. A kik felszollitásunkra az összegeket be nem küldik, azok postai megbizást kaptak.

Kiadóhivatal Budapest, I. Alkotás-utcza 12/a.

Különfélék.

— **A mult heti két ünnepnap.** Husvét két napja elmult, fényben, ragyogásban, tavaszi pompában. Megmozdult a főváros népe, mert a mi sok évek során nem szokott bekövetkezni: az összes vallásfelekezeteknek husvét napja egy időre esett. Az ünnepek délelőttjein a templomok voltak tele ájtatos, buzgó közönséggel, a mely ezt a nagy ünnepet zsolozsma zengése, tömjén-illat szállása közepette ünnepelte. Délután üressé vált a város, a hivők szórakozni, ünnepiesen mulatni vágyó emberekké változtak és nagy rajokban vonultak ki a Svábhegyre, a Gellértre. A Rudas-fürdő melletti átkelésnél két propeller szántotta a Duna habjait. A csavargőzös inspektorától kezdve minden alkalmazott talpon volt és dicséretére legyen mondva, a személyzet minden egyes tagja önfeláldozó munkát végzett az óriási tömeggel szemben. Örült, mulatott, ünnepelt mindenki és különösen örvendtek a zöld vendéglősei, a kik ilyen tájban évek óta jobb üzletet nem csináltak.

— **A kerületi elöljáróságok megvizsgálása.** Márkus József alpolgármester a kerületi elöljáróságoknál megtartott évnegyedes vizsgálat eredményéről beszámolt. Végig járta az összes kerületi elöljáróságokat s ott az ügykezelést

beható vizsgálat alá vette. A budai részeken az elöljáróságok a legnagyobb pontossággal feleltek meg az uj szervezet életbeléptetése óta előirt szabályoknak. A vizsgálat eredményeként konstatálja az alpolgármester, hogy annak daczára, miszerint az uj szervezet életbeléptétől alig fél év választ el, sőt a szervezet a maga teljességében csak ez év elején lett életbeléptetve, a kerületek közigazgatása már is jelentékenyebb javulást tüntet föl, mi okból kilátás van arra, hogy abban az esetben, ha az egyes elöljáróságoknál részint a személyzet elégtelenségében, részint a hivatali helyiségek czélszerütlen voltában rejlő hiányok orvosoltatni fognak, a kerületek adminisztrácziója a hozzáfüzött várakozásnak meg fog felelni. A tanács ezt a jelentést azzal terjesztette a közgyülés elé, hogy arra való tekintettel, hogy a személyzet szaporitása, a hivatali helyiségek czélszerübb elhelyezése, valamint az egyéb kisebb jelentőségü hiányok pótlása iránt a szükséges intézkedések már megtétetettek — azt tudomásul veszi.

— **Köszönetnyilvánitás.** Dréher Antal úr az I—III. ker. szállodások, vendéglősök, bor- és sörmérők ipartársulatának — hibájukon kivül — elszegényedett tagjai segélyezésére 1500 forintot adományozott. Kötelességemnek tartom ezt a nagylelküséget a nyilvánosság utján az ipartársulat nevében ezennel hálásan megköszönni. Barabás József, társ. elnök.

— **Trombitás-ut.** Lapunk évek óta ismételve felszólalt a trombitás ut kiépitése érdekében. Mult évben egész kiterjedésében közöltük azt a memorandumot, melyet a környékbeli érdekeltek e tárgyban a székesfővárosi tanácshoz intéztek. Végre sok viszontagság után a trombitás-ut kiépitése el lett határozva és az 1895. évi költségvetésben 20000 frt az ut kiépitésére praeliminálva. Azt hihettük most már, hogy az ut kiépitése az idei tavasszal megtörténik. Kollár Lajos bizottsági tag a legutóbbi közgyülésen e késedelem miatt interpellatiot is intézett a polgármesterhez és különösen felemlitette, mennyiben bir alappal azon vád, melylyel a közmunkák tanácsa a székesfővárosi tanácsot illeti. hogy a Drasche-féle téglagyár részv. társaságot a beomlott ut kiépitése tekintetében fenálló kötelezettségének teljesitésére nem szoritja.

— **Lakás szükség a II. kerületben.** A fő-utcza és székely-utcza sarkán, a régi harminczad-épület helyén az u. n. pénzügyi palotát két év előtt azért épitették, hogy abban az összes Budán székelő pénzügyi hatóságok, valamint a kir. járásbiróság is elhelyezést nyerjen. Ma már azonban szüknek bizonyult a nagy épület, mert a pénzügyministerium az ezen épületben elhelyezve levő kir. járásbiróságnak felmondott. A járásbiróság részére a Puskazin-féle házban béreltek helyiségeket, a hova november 1-ével átköltözik.

— **Torbágy.** Torbágyról irják lapunknak, hogy napról-napra többen nézik ezt a kies helyet és tanusitják a település szándékát. Buda és vidékén nagyon sok történhetnék, ha az elöljárók szivökre vennék az emelkedés ügyét. Sok helyen biró uram, jegyző uram szükkeblü és nem törődik ezzel. A kik megérdemlik azokat dicsérni fogjuk, de a kik mulasztanak azok hibáit nem kendőzzük. Erre való a nyilvánosság. Levelezőnk dicséri a torbágyi elöljáróságot. — Torbágy környékén, mint értesülünk hat házat épittetett egy vállalkozó s ezek nagyobb része ki is van adva. Ezek a nyaralók az Iharos hegy oldalán épültek, mely hegyről gyönyörü páratlan kilátás nyilik.

— **Kirándulás.** A Budai Kerékpár Egyesület kebeléből alakul 5 tagu társaság: Deák Á. Lincbauer F. Nalik K. és Stieberth L. urak élükön Bodócsy B. ur egyleti kapitánynyal a 2 husvéti ünnepen fölötte sikerült kirándulást tett. A társaság az idő korlátoltsága folytán vasuttal Szobra utazott s vasparipán csak onnét indult utnak. Ipolyságot, Lévát, Verebélyt elhaladva Szt.-Mihályuron megállapodoft, honnan rávaló nap délután 4 órakor oly tapasztalattal folytatta utját Nyitra felé, hogy Schiffert Ferencz jónevő versenyző, egyleti tag nemcsak derék versenyző, hanem páratlan vendéglátó gazda is. Nyitráig utba ejtett nehány község élénk, mozgalmas képet nyujtott, zugott, morajlott a szüntelen, harsány és lelkes éljen kiáltásoktól, melyek az arra lezajlott választás jelöltjének ifj. gr. Zichy Jánosnak szóltak. Egy óra mulva vagyis d. u. 5 órakor már Nyitrán Deák Árpád szüleinek ritka, szivélyes, vendéglátó házába beköszöntött, honnét csak estére a remekül nótázó czigány kedveért a feledhetetlen kedves gazda társaságában vonult a Szarvas-vendéglőbe. A tiszta, csillagos éjszaka a társaságot csapongó jókedve, mulatsága kellő közepén hazatérésre szóllitotta. Éjjel tizenegy órakor jól eső utravalóval: a kedves nyitraik kifogyhatatlan szerencsekivánataival s a Rákóczi-nóta gyujtó, lelkes hangjaival indult hazafelé. Érsekujvárig az utat csak a hegyes csipős szemszél kellemetlenitette. Hajnal előtt 1/2 3 órakor Érsekujvárra ért, honnan vasuttal utazott Budapestre. — Egy kiránduló.

— **Krecsányi Ignácz** jól szervezett társasága változatos müsorral f. hó 27-én kezdi meg előadásait. Krecsányi érkezésének a budaiak mindig örülnek. Köteleségünknek tartottuk ezt a hirt tudomásra hozni.

— **Nagy csapás a szegénység!** Gyermekét, mig élt szerette, nagy gonddal ápolta éjt-nappalt áldozott, hogy végre midőn minden reménye elszállt s gyermeke holtan feküdt ne tudhassa letenni az anyaföldbe, mert nincs orvos kocsi nélkül, a ki a kis gyermek elhunytát bizonyitaná. És ez nem jól van igy! Az alábbi beküldött sorokat ugy a fő- és székváros tanácsának, valamint az elöljáróságnak figyelmébe ajánljuk, azzal a szent meggyőződéssel, hogy az ügy messze kiható fontosságát tekintve, érdemileg tárgyalják és megnyugvást szereznek a hozandó határozattal a szegényebb sorsuakra, kik nagyon is jogosan és indokoltan el vannak keseredve azokon a tarthatatlan állapotokon, a mely különösen a külső budai részeken nyomja őket. Egy szemtanu beszéli a következőket: A napokban az elöljáróságnál jártam, egy asszony éppen akkor a kerületi orvost kereste abból a czélból, hogy a „Kakuk“ hegyre menjen el vele 11 éves meghalt gyermekének megnézésére, hogy eltemethesse. Az orvos azt mondta, hogy fizesen előbb fiaker dijat, majd azzal elmegy. Az asszony sir, könyörög, rimánkodik, hogy szegény és hogy alig tudja a mindennapit megkeresni családja részére, tehenészettel foglalkozik ugyan, de a teheneket mind másoktól birja bérbe a keresményéből vett ugyan egy tehenet, az is elpusztult, igy panaszolta el baját az orvosnak, de az nem hitt neki. Az asszony erre a temetkezési vállalkozót hitta tanunak, hogy ő csakugyan szegény a halottját is hitelbe temetteti el, nem tud fiakkert fizetni, szépen kéri tehát az orvos urat, hogy az ő tejes kocsijára üljön és menjen el vele, az orvos nem ment. Eddig a történet! Az orvost nem is lehet hibáztatni, mert ez rangján alól levőnek találta a milimáris kocsin való kocsikázást, de a hatóságnak kellene ilyen esetekben valami intézkedést tenni, hogy a szegény osztály ne legyen hasonló zaklatásnak kitéve. De hát tudtunkkal a Svábhegyen van is orvos, a ki elláthatná a halotkémi teendőket is kivételes esetekben. Hány szegény ember lakik a gazdag Svábhegyen, azoknak ha halottjuk van mindig 4—6 frtért kell az orvost kivitetniök, pedig a fő- és székváros ott állandó orvost tart. Igaz! a szegények felsegélyezésére főuraink és iróink vásárt tartottak a kir. operában, hogy a nyomort enyhitsék, hát a hatóság is nagyobb gonddal lehetne a szegényeinek amugy is szomoru sorsa iránt. Az adó behajtására a városházak előtt két-három számozatlan fiakker áll; vajjon a kültelki szegények halottjainak megszemlélésére nem lehetne-e a budai részeken egy állandó fiakkert tartani és szükség esetén telefon utján akkor és ott elővenni a hol erre szükség van? Bizony-bizony nem kellene a szegényekkel megfizettetni ezt a nagyon sokba kerülő halottkémlelést! Eddig a levél! ám gondolkozzanak felette hatóság és illetékes körök, és ha tudnak valami módot találni, ugy szüntessék meg az eddigi állapotokat s találjanak fel valamelyes eszközt, hogy a kültelki szegények halottkémlelése a kocsidij megfizetése nélkül eszközöltessék.

— **Osszejövetelek.** A „Budapesti I., II. és III. kerületi szállodások, vendéglősök, bor- és sörmérők ipartársulatá“-nak tagjai társas összejövetelüket 1895. április 24-én Stoszmann Lőrincz (I. Gellérthegy-utcza 1.) tartják. — Az I. ker. nemzeti asztaltársaság 1895. április 23-án Bittermann István (Naphegy.) vendéglőjében gyülekezik.

Tájékoztató.

— **„Szt. Lukács-fürdő-részvénytársaság Budapesten. Téli kura** a kényelemmel és pompával berendezett isszapfürdőben, mely a szállodákkal egy épületet képez. **Uj!** Gyógykezelés zuhanynyal (Douche massage). Prospektust küld az igazgatóság, Budapesten.

— **Medve-fröcscs.** Igy kérik a fővárosi vendéglőkben gróf Schönborn izletes szolyvai, polenai és luhi vizeit, a melyek nem csak izletes italok, de hasznos gyógyvizek is. Ezuttal a szolyvai vizre hivjuk fel a közönség figyelmét. Nélkülözhetetlenné válik a szolyvai gyógyviz főleg olyan házban, hol az anya családi örömöknek néz elé — és nélkülözhetetlenné válik azon gyermekek részére kiket anyjuk egyáltalában nem, vagy a tej hiánya miatt nem szoptathat; ilyen gyermekek kizárólag tejes ételre vannak utalva. Pedig a tej, kivált nyáron ha néhány órával is tovább áll — már savanyodni kezd — és az ilyen savanykás tejből készült étel legtöbb esetben okozója a gyermek megbetegedésének. Egy-két kávéskanál szolyvai megóvja a tejet a megsavanyodástól — ezáltal az anya pedig gyermekét a megbetegedéstől. Anyák, kik szolyvai vizet isznak és gyermekeiknek tejes ételét a szolyvai vizzel készitik, eddigi tapasztalat szerint szép, erős, egészséges és izmos gyermekeket nevelnek. Főraktár: Frum István utóda, Werner A. urnál II. Batthányi-utcza 3. sz. Kapható Seide József füszer- és csemege-kereskedésében Fő-utcza 8. sz. Mondlicht Leo droguista üzletében II. Fő-utcza, Walther Ernő füszer- és csemege kereskedésében, Vár uri-utcza stb. Kövéreknek is különösen hasznos ital a szolyvai viz, mely egyik legrégibb magyar savanyuviz.

Gregorics Ferencz Hermina-ut 51. sz. a. levő kerthelyisége alkalmas kiránduló hely; jó italok, ételek, egyes vendégek és társaságok pontos ellátása. Tekepálya.

Az otthonpótló. Ki ne emlékeznék a derék Schmidt Károlyra, jó italaira és jó konyhájára, az „Arany oroszlán“-ból és a „Jó pásztor“-ból. A kik elszoktak a házias koszttól szivesen keresték fel a jó magyar korcsmárost. Balázs Sándor „Otthonpótlónak“ nevezte el a Schmidt Károly vendéglőjét. Jó ideig távol volt a fővárostól, most Záborszky János ur telepén, Fehérvári-út 10.420. sz. alatt, a Sós-fürdő közelében „Mekka városához“ czimzett vendéglőjét husvét hétfőjén nagyszámu vendég jelenlétében megnyitotta. A kik a magyar konyha remekeiben gyönyörködnek azok szivélyes és jó ellátásra találnak nála. Schmid Károlyt érdemes felkeresni annak is, ki a jó magyar zamatu kifejezéseket és mondásokat szereti. A magyar humornak kiapadhatlan forrása a derék korcsmáros.

Friss székely tömlő-turó és székely fenyőviz legjobb minőségben kapható Egressy Péternél. Budapest, IV. Királyi Pál-utcza 9.

Sörkedvelőknek jó hir! Fleischer és társa (Budapest, II. Oszlop-utcza 10. szám.) az első polgári részvény-sörfőzde palaczksöreit nemcsak a fővárosban terjesztette el, de legujabban a szentendrei vonalon is. A nevezett czégnek sikerült e vonalon az összes vendéglősöket megnyerni. Ennek következtében a közönség nem kénytelen az állott rossz sört inni, mert minden vendéglősnél elegendő jó palaczk-sör van raktáron és pedig: polgári, barát, király és Szent-István sör a polgári sörfőzdéből; ászok, korona és márcziusi a Dréher-féle sörfőzdéből. Ezeken a helyeken kis- és nagy palaczkok jutányos áron kaphatók. Nyaralók rendeletére 10 palaczk a házhoz szállitatik. Mindenki meggyőződhetik,

hogy a sör kitünő és mindig friss, ha ebből állandóan rendel.

A kirándulók figyelmébe ajánljuk Kuncze Ödön vendéglős kerti helyiségét. Ó-Buda, Szt.-Endrei-út 28. szám.

Kert-megnyitás. Bittner Alajos „Arany bárányhoz“ czimü vendéglőjében (I. Alkotás-utcza 21. sz.) vasárnap, folyó hó 21-én ünnepélyes kertmegnyitás lesz Farkas Jancsi elsőrendü fehérmegyei czigány-bandája mellett. Jó italok, ételek és pontos kiszolgálásról mint mindig, kezeskedik Bittner jó hirneve.

Ünnep a bástyán.

Megemlékeztünk már arról, hogy a budai Mária Erzsébet-egylet, melynek elnöknője gróf Zichy Nándorné a budai bástya-sétányon egy ünnepet rendez. Ez az egyesület tekintélyes összeget juttat a szegényeknek és pedig vallás-különbség nélkül. A választmány, különösen az elnöknő, gróf Zichy Nándorné ő excellentiája mindig buzgólkodnak az egyesület érdekében.

A május 6-án rendezendő ünnepély sétahangverseny lesz, tombolával, egyéb meglepetésekkel, zenével, énekkel, tréfás jelenetekkel, czigánysátorral, csárdával stb.

F. hó 19-én tartott a rendezőség végrehajtó ülést gróf Hunyady Lászlóné termeiben. Ő excellentiája, a ki minden szépért és nemesért lelkesül, lekötelező nyájassággal fogadta a vendégeket.

A gyülést a rendezőség elnöke és a Mária Erzsébet-egyesület alelnöke, őrgróf Pallavicini Edéné kedvesen és tapintattal vezette. Az őrgrófné lelkesedéssel végezi tisztét és bizonyára nagyon sokat lehet köszönni majd az ő buzgalmának és kitartó erélyének. Az ünnepély nemcsak a jótékony czél érdekében érdemel kellő méltánylást, de azért is, mert a budai társadalmi élet fellendüléséhez is hozzájárul.

A gyülésen megjelentek többek között: gróf Hunyady Lászlóné, őrgróf Pallavicini Edéné, Országh Sándorné, Kömleyné, Roth Irma, Tabermanné, Seidlné, Patrubányné. Tusovszkyné, Hofhauserné, Gyalokay Lajos, Alm Károly, Tabody József, dr. Kovács Pál, Papp István, Szuly Gyula, Józsa Mihály és sok mások. Megállapitották az ünnepély programmját.

Ez alkalommal a „Buda és Vidéke“ gróf Hunyady Lászlóné és őrgróf Pallavicini Edéné szerkesztésében jelenik meg. A szerkesztőség ezuton is felkéri a közönséget, hölgyeket és urakat, valamint az irókat, hogy a „Buda és Vidéke“ rendkivüli számának szánt apró közleményeket f. hó 30-ig gróf Hunyady Lászlóné ő excellentiájához Budapest, I ker. Uri-utcza 52. szám alá mielőbb sziveskedjenek elküldeni.

Ide lehet elküldeni a tombolának és a csárdának szánt tárgyakat, hideg ételek, csemegék, borok, sörök, pezsgők, egyéb italokat is.

Reméljük, hogy kereskedőink, borkereskedőink és vendéglőseink az ügy érdekében nem fognak késni adományaikat mielőbb ő kegyelmességének elküldeni, mert csak igy sikerülhet a jótékony czél.

A kik a rendezésben részt akarnak venni, urak és hölgyek, értesitsék erről őrgróf Pallavicini Edéné ő méltóságát, I. ker. Vár.

Megemlitjük, hogy a polgári sörfőzde sört igért, gróf Schönborn uradalma 100 üveg savanyu vizet, Bittner Alajos és Barabás József több rendbeli borokat igértek, Stowasser apró hangszert, Heisler 1000 látképet adott, Seide csemegéket ad, Ruszwurm süteményt. Kövessék példájukat minél többen és minél számosabban. A sátorban Bittner Alajosné és Barabás Józsefné urhölgyek fognak több hölgygyel az italok árulásánál részt venni.

Dr. Kovács Pál palotájában levő kávéházi helyiségét átengedte a tánczvigalomnak, Hofhauser Elek az épitést és diszitést dijtalanul végzi.

A „Harmonia“ daloskör énekelni fog. Már fel is kérte a bizottság és a dalos kör minden bizonynyal megfelel a kérésnek.

Jelszó: Adjatok, adjatok a mit Isten adott!

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:
Mindszenti Erdélyi Gyula.

Van szerencsém a t. cz. közönség becses figyelmébe ajánlani a

krisztinavárosi
CASINO-SÖRCSARNOKOT,

mely a legujabb kor igényeinek megfelelően, kényelemmel és fényesen van berendezve.

Külön szobák, továbbá bál és hangversenyek tartására termek ugy az emeleten, mint földszinten rendelkezésre állanak.

Ma zene!

BARABÁS JÓZSEF.

BANK ÉS VÁLTÓ-ÜZLET
Beimel Lajos fiókja
TELEFON! II., fő-utcza 6. sz. TELEFON!
Értékpapirok, arany és ezüst pénznemüek vétele és eladása.
Előleg mindennemü értékpapirra.
Tőzsdemegbizásokat előnyösen eszközlünk.
1 db 3%-os Magyar Jelzálog sorsj-igérvény Huzás április hó 25-én. Főnyeremény 100.000 korona ára **2** frt.
1 db magyar jótékonyczélu államsorsjegy. Huzás jun. 26-án. Főny. 60 000 frt. Ára **2** frt.
A 2 együttvéve csak 3 frt 75 kr.
Teljes utánvéttel semmit nem küldünk.

A szt-margitszigeti kertészet
ajánlja nagy készletét
a következő czikkekből:

500.000 darab egy és két éves magoncot különféle diszfákból, diszbokrokból, vadrózsa-, körte- és alma alanyok, saj-, megy- és thujamagonc stb.
30.000 darab disz-cserje a legválogatottabb fajokban.
1.000 darab luc-fenyő, 100 egész 150 cm. magasságig, a földlabdát igen jól tartják.
2.000 darab őszi-baraczkfa, 35 fajban, többnyire korai amerikai fajok.
50.000 darab cserépben nevelt eperpalanta, a legujabb nagy gyümölcsü fajok.
5.000 darab folyton termő málna.
2000 darab magas törzsben nemesitett rózsa a legujabb és legkedveltebb fajokban.
5.000 darab bokor alaku rózsa a legkedveltebb fajokban.
2000 darab angol és japáni Chrysanthenum, 100 fajban, igen erős szabad földben nevelt példányok.
2.000 Yucca recurvata, minden nagyságban, igen szép egészséges példányok.
1.000 darab márcziusi ibolya, viola »The Zár«, téli virágzásra erős bokrok.
1.000 darab viola, »Mária Luise«, teljes virágu márcziusi ibolya egész télen virágzik, igen erős bokrok.
20.000 viola tricolor maxima, nagy virágu árvácskák minden szinben, tavaszi virágzásra alkalmas plánták.
20.000 Myosotis Victoria, nagyvirágu nefelejts, tavaszi virágzásra alkalmas plánták, Ugymint: pedennális növények, diszfüvek stb. a legnagyobb választékban, igen erős példányokban ajánltatik továbbá nagy virágu begoniagumók minden szinben. 10—12 cm. átmérettü virágokkal, cammagumók a legujabb fajokban, gloxineagumók a leguajbb nagy virágu pontozott fajokban nagy mennyiségben kaphatók. Rózsagalyak bármily nagy mennyiségnen, téli nemesitésre a legujabb fajokban kapható.

Árjegyzéket kivánatra bérmentve azonnal küld a
szt.-margitszigeti kertészet
Budapest.

Vendéglő az „Alaguthoz“.
Minden vasár- és ünnepnap hangverseny Kutschera zongora-művész közremüködésével.
Jó italok és izletes ételekről, valamint előzékeny kiszolgálásról gondoskodva van.
Éjjeli szállásra szobák!
Számos látogatást kér
Schlaucher Ferencz,
vendéglős.
Krisztinaváros, az Alagutnál.

Jelentés.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy f. é. **május hó 1-én** fiókuzletet nyitok a **Zugligetben** a „Fáczán“ vendéglő kerti helyiségében. — Liszt, tej, tejszin és vaj, Finom- és pék-sütemény a nap minden órájában frissen lesz kapható.

LÖVENSTEIN ANTAL
csász. és királyi udvari sütőmester.

Szávoszt Aphons czég
konyhakerti és virágmag
készleteit 15% leengedéssel kiárulom
Szávoszt Emil
Budapest, IV., Mária Valéria-utcza 4.,
hol **arankamentes lóhere** és **luczerna**, valódi **puedlinburgi répa** és **külföldi fümagvak** legjobb minőségben olcsón kaphatók.

A **Magyar Asphalt** részvény-társaság Budapest, Andrássy-ut 30. sz. elvállal minden néven nevezendő **asphalt burkolási** valamint **szárazzátételi** munkák teljesitését **jótállás mellett, legolcsóbban.** Elismert legjobb minőségü **aszfalt anyag vidékre** is szállittatik.
Megrendeléseket elfogad a kiadóhivatal is.

Krisztinavárosban egy szép ház eladó, vagy bérbeadó kerttel és vendéglővel. Forgalom kitünő. Az üzlet igen jó. Bővebben a kiadóhivatal.

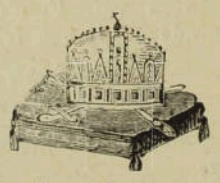
Vendéglősök és kávéház tulajdonosok különös figyelmébe.
Legolcsóbb bevásárlási forrás.

ZENÉLŐ AUTOMATOK
részletfizetésre is
a legolcsóbb árakon
(50 frtól 5000 frtig.)
Szczepanovszki Zsigmond,
órás és műgépész
Budapest, soroksári-utcza 16. szám.
Az általam készitett zenélő automaták jelenleg következő vendéglő helyiségekben működnek: Bittner Alajos (alkotás u. 21.), Hanzely Ferencz (Mária-Terézia tér), Rácsky Jáyos (molnár-utcza), Altner Teréz (Kőbánya), Ebner Ferencz (a „kéményseprő“-höz), Schneeweisz János (új-u. 19.), Medicz János (jégverem-u. 2.) Schüller Jakab (hidegkúti-ut 81.), Pázmán Jakab (Lónyay-u. 48.) vendéglős uraknál és Kollárovits József fodrász urnál (harminczad-u.)

Vendéglő „Mekka városához“.
Van szerencsém a t. cz. közönséggel tudatni, hogy **Fehérvári-út 10420. sz. a.** (a **Záborszky János**-féle telken, a sósfürdő közelében) vendéglőt nyitottam, mely a legujabb kor igényeinek megfelelően minden kényelemmel el van látva.
Kirándulóknak kellemes üdülő hely.
Minden időben meleg és hideg ételek.
Saját termésü borok. Csapolt és üvegsör.
Tisztelettel
SCHMIEDT KÁROLY
vendéglős.

MANDL ADOLF

Budapest, I. ker., Vár, Tárnok-utcza 15.

A MAGYAR KORONÁHOZ

CZIMZETT NŐI ÉS FÉRFI DIVATÁRUHÁZA.

Van szerencsém a n. é. közönséget tisztelettel értesiteni, hogy az

1895. ÉVI TAVASZI ÉS NYÁRI

idényre bevásárolt czikkek **bel- és külföldi női divatkelmék, mosó atlass satin, piquét ujdonságok és voilok** dús választékban, **napernyők** különösen az angol „Graciosa“ és **csipke** fajták már megérkeztek: továbbá

ALKALMI VÉTEL:

Finom ruhakelmék	30 krtól 1 frt 50 krig
Franczia mosó voil	24 „ — „ 30 „
Franczia piquét	— frt 30 kr.
Finom Graciosa ernyők csokorral	3 „ 50 „
Legfinomabb chiffon maradékok	— „ 20 „
Több ezer legujabb divatu nyakkendő . . .	30—48 krig.

Azonkivül **kész blousok, honi szövött és bőrkeztyük, selyem, bársony, szallag, csipkék és himzések** dús választékban.

RÖVID- ÉS SZÖVÖTT ÁRUK

KÉZI MUNKÁHOZ TARTOZÓ CZIKKEK.

ALBINI LAJOS

ezelőtt

Reinl József

II, ker., Fő-utcza 40. szám alatt.

MINDENNEMŰ SZABÓ KELLÉK

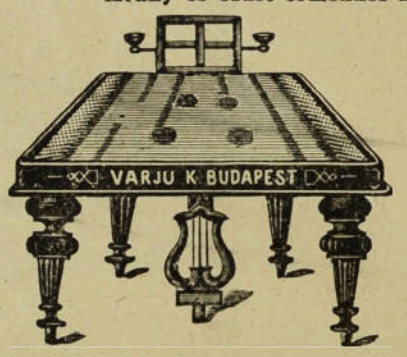
Ajánlja raktárát férfi fehérneműekben, saját készitmény. Ingek kizárólag a jó hirnevü „Schroll“-féle chiffonból, ugyszintén alsó nadrágok „Schroll“-féle croiseból, azon kivül félvászon és tiszta vászonból készitve. Divatos nyakkendők, gallérok, kézelők, ingmellek, sima és szegélyes jó minőségü nadrágtartók.

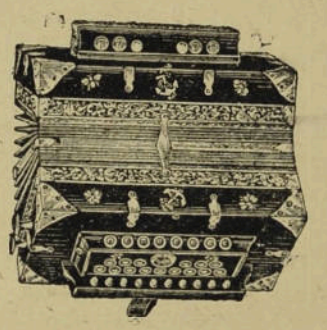
Továbbá nagy választék valódi szinü harisnyákban, keztyük sima és ajour, gyermek, leány és női kötények. Jó szabásu derékfüzők, különösen ajánlható a törhetetlen **növénydrótból** készült derékfüzők. A legujabb **franczia** arczfátyolok, fehér, fekete és minden divatszinben.

Végre nagy raktár valódi „Cosmanosi“ cretonból.

VÁSZON, KANAVÁSZ ÉS CHIFFON

Arany és ezüst érmekkel kitüntetett hangszer-ipar

VARJU KÁROLY

császár és királyi szabadalmazott hangszer-ipar.

Budapest, VIII., Kerepesi-út 47. sz.

Ajánlja saját gyártmányú hangszereit, külöuösen erős, tiszta **csengő hangú czimbalmait** jótállás mellett; továbbá **harmonika, hegedü, fuvola** és egyébb hangszer nálam 15%-kal olcsóbb, mint bárhol. — Most jelent meg a magyar **harmonika iskola**, az egy soros harmonikához 32 válogatott legszebb dallal, melynek segélyével fél óra alatt megtanulhat a harmonikákon játszani, ára 90 kr., mely összeg beküldése mellett bérmentve küldi meg a kiadó, **Varju Károly.**

Képes nagy árjegyzék ingyen küldetik.

Kősziklából fakadó kristálytiszta

VÉGHLESI

„Vera“-forrás.

Hazánk igen kedvelt szénsavdús savanyúvize

Hathatós szer az emésztési zavaroknál.

Borral vegyítve kellemes savanykás izü üditő és tiszta italt képez.

A bort nem festi.

a miért a nagyérdemü közönség **fröccs** gyanánt nagyon kedveli s e végből a vendéglős urak igen felkarolták.

Legujabb orvosi bizonylatok a VERRA-FORRÁS-ról:

A véghlesi **Vera**-forrás vizét úgy a vezetésem alatt álló m. kir. egyetemi belgyógyászati kórodán, valamint a magán-gyakorlatban, évek során át ésfolyvást növekedő kiterjedésben, sikerrel használom a **légzőszervek, gyomor, ivarszervek és hólyagnak heveny és idült hurutos megbetegedésénél, sápkór és vérszegénység** eseteiben, ugyszintén **Brightkóros szivbetegek és diabetikus** betegeknél.

Ezen viznek teljes tisztasága, kitünő kezelése, szerencsés vegyi alkata és **sziklatalajból** való eredése teszik, hogy ez teljesen **fertőzetmentes**, egészséges italt képez, a mely kiválóan ajánlható ott, hol a **cholera, tiphus** és más az ivóviz által terjedő fertőzeti betegségek uralkodnak.

Budapesten, 1893. márczius hó 1-én.

Dr. Korányi Frigyes,
a főrendiház tagja, kir. tanácsos, egyet. tanár, az Orsz. közegészségügyi tanács elnöke stb.

A véghlesi **Vera-forrás** vizét, ugy a nyilvános gyermekgyógyintézetemben, mint a magán-gyakorlatban: az **emésztési és légzési szervek**, nemkülönben a **vizelési bántalmak**, ugyszintén az **angolkór** és **vérszegénységben** szenvedő gyermekeknél évek óta sikerrel használom. Általában a gyermekek e vizet szivesen iszszák, s minthogy az anyagcserét élénkiti, s igy a **szervezetet erősiti**, azt nemcsak beteg, de egészséges gyermekeknek és amennyiben, mint tisztán **forrásviz a trachyt-sziklából** nyeretik, tiszta ivóviz hiányában, vagy járvány alatt rendes használatra különösen ajánlom.

Budapesten, 1893. márczius hó 25-én.

Dr. Kövér Kálmán,
gyermek gyógyász.

Kapható minden gyógyszertárban, füszerkereskedés és vendéglőben.

Főraktár: **VII. Erzsébet-körút 56.**

Hirdetések
a
BUDA ÉS VIDÉKE
részére felvétetnek
a kiadóhivatalban
Alkotás-u. 12/a. Szőke-ház.

MATTONI-FÉLE
GIESSHÜBLER
Legtisztább egyenyes savanyukut

Jencs Vilmos

„Szent-János“-hoz czimzett gyógyszertára
II. ker. Széna-tér.

Az idei idény beáltával ajánlja friss töltésü és minden fajtáju gyógy- és üditő ásványvizeket nagybani árak mellett.

Kaphatók az összes bel- és külföldi gyógyszerészeti különlegességek.

Mindenféle sebészeti eszközök.

Menthin szájviz, a mely az Odolt hatásában, kellemes izénél valamint olcsóságánál fogva is teljesen fölülmulja. 1 üveg ára 40 kr. — Salol fogpaszta, a mely nagyszerü antiseptikus hatásu és igy a fogak odvasodását teljesen megakadályozza s izét a legutolsó részletig megtartja. Ára 60 kr.

Nemkülönben ajánlja a világhirü Pries y Ca-féle spanyol gyógyborokat valamint az általánosan elösmert és általa készitett Chinavas borát, üvegje 1/1 2 frt 50, 1/2 1 frt 50 kr. árakban.

Valamint saját készitésü és kitünőnek bizonyult lábizzadás elleni porát, 1 doboz ára 50 kr.

Nyomatott Heisler J. kö- és könyvnyomdájában. Budapest, II. Várkertrakpart 1. sz. (Kluseman-féle ház.)

Budapest, 1895. IV. évfolyam 17. sz. Vasárnap, április 28.

BUDA ÉS VIDÉKE

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI ÉS TÁRSADALMI HETILAP

Az I. kerületi polgári kör,

II. ker. polgári kör, a krisztinavárosi vöröskereszt-egylet és a budai kereskedő-társulat stb. közlönye.

KIADÓ-HIVATAL, hol előfizetni lehet és hirdetések felvétetnek; I. ker. Alkotás-utcza 12/a. Szőke-ház.

Megjelenik minden vasárnap. Előfizetési árak: Egész évre 12 korona, fél évre 6 korona, évnegyedre 3 korona. Egyes szám ára 24 fillér.

SZERKESZTŐSÉG, I. ker., Alkotás-utcza 12/a. Szőke-ház. kéziratokat és közleményeket ide kérjük küldeni.

Ünnep a bástyán.

Május 6-án a budai hölgyek jótékonyczélu ünnepet rendeznek a budavári bástya-sétányon. A tiszta jövedelem fele részben a Mária Erzsébet-egyesület, fele részben a székelykereszturi iskola javára esik. A Mária Erzsébet-egyesület a szegényeket gyámolitja valláskülönbség nélkül. A székelykereszturi iskola a határszélen a magyarság védbástyája.

Mind a két czél nemes és fennköltt . . .

Jótékonyság és hazafiság! Ennél a nőnek aligha van az anyai érzésen és hitvesi hüségen kivül magasztosabb rendeltetése.

Buda nemes szivü hölgyei most is, mint mindég megfelelnek a magyar nő hivatásának.

Sirj a sirókkal, örülj az örülőkkel. Küzdj a küzdőkkel. Magyar hölgy ezzel váltod be feladatodat. Biztosan reméljük, hogy társadalmunk a nőket feladatuk megvalósitásában támogatja.

A székesfőváros mind a két partjáról azok, kiket a jó Isten megovott a nyomoruságtól lerövják az emberszeretet adóját.

A társadalom beteg, nagy beteg; az éhezők száma nagyobb a jóllakottakénál. Hány és hány ezer ember van, kinek elégületlenségét fenyegető vészszé korbácsolja, hogy nincsen meg a mindennapi kenyere.

A nyomor, az inség táplálja a forradalmak üszkeit. Menenius Agrippa meséje a gyomorról soha nem alkalomszerüebb, mint napjainkban, a mikor a vallástalanság terjed és nem vigasztal minden szegényt a hit balzsama, a keresztény megnyugvás türöm-olaja.

A melyik szegény vég elhagyottságában nem tud imádkozni az bünös lesz vagy a tömegek elkeseredése megrenditi a társadalmat. A szegénység sötét képei boritják el a politika láthatárát is. Az imádkozástól elszokott nyomor fenyegető vészszel terhelt felhői tornyosulnak. Siessünk megelőzni a vészt. Jusson a szegény sokkal előbb kenyérhez, mielőtt az erőszakhoz nyulna. Sokszor egy falat kenyér nagy társadalmi földrengést engesztelhet ki.

De minek beszéljünk egy derült, rózsás napon, a szeretet ünnepén ilyen borus, sötét képekről. Budavár sétányain a szeretet nemtője nevében ünnepet rendeznek hölgyeink. Az anyag századában, piros betüvel lehet jelelni azokat a napokat, a midőn a szív beszél és cselekszik.

Nem kell ide induló, nem lelkesitő szavak! Hála Istennek a magyar társadalom nincs elzsibbadva, nem érzéketlen. A mi sziveinket cselekvésre ihleti az emberszeretet.

A Mária Erzsébet-egylet ünnepe megenyhiti majd a szegények hétköznapjait és Istennek tetsző dolgot müvel azzal, hogy ujra bizalmat önt a Miatyánk elrebegéséhez az ügyefogyottakba és szegényekbe. Bátrabban kulcsolják össze imára kezeiket: Uram add meg nekünk a mi mindennapi kenyerünket!

Jertek és segitsétek hivatásában hölgyeinket, kik gyógyitják a társadalom sebeit és segiteni akarják a szegényt, azt a másikat is ott a határszélen, hol elalvó, elhaló félben van a magyar szó, a magyarság.

Jertek! Segitsétek a nőket, a midőn megakarják könnyiteni a gondviselés munkáját.

Erdélyi Gyula.

A fővárosi tanitók uj fizetésszabályzata.

Egy füzet fekszik előttünk, melyet Somlyay József és Hajós Mihály tanitók állitottak egybe. Kimeritően és szépen van ismertetve benne, hogy a tanitók 1890. év közepén mozgalmat inditottak fizetésük emelése ügyében

„A BUDA és VIDÉKE“ TARCZÁJA.

Az irodalom bajai.

(Nyilt levelek Wlassics Gyulához a közoktatás miniszteréhez **Erdélyi Gyulától.**)

(Folytatás.)

Mélyen tisztelt barátom!

Ezek a modern dolgok, melyek naponként a piaczon vagy szétszórva a lapokban megjelennek akárhogy dobolnak is melletük csak kérész-életüek és bizonyitékai magyartalanságukban annak, hogy az irodalomhoz nem kezdjük a gyermekszobában szoktatni a gyermeket.

A népies elbeszélések, tőről fakadt versek s a történet szépirodalmi müvelése állhatná ennek a veszélyes árnak az utját.

Az akadémia Koczán- és Nádasdy dijai is tesznek valamit, de nem mindent, mert semminek nincs oly hatása, mint az elbeszélő irodalomnak. Kisfaludy és Józsika fokozták, előkészitették Széchenyi és Kossuth hatását.

Iróinkban nincsen történeti müveltség. Lázasan, sebesen kell dolgozni, hogy megéljenek. A történeti előkészületeket a közoktatás kormánya erkölcsi és anyagi támogatása mellett lehet csak megszerezni.

A megyék, városok, egyesek megfestetik az egyes nagyobb mozzanatokat a milleniumra, hát nem lehetett volna, vagy nem lehetne a hatóságoknál, uraknál azt a kedvet éleszteni, hogy egy-egy korrajzot iratnának? Vagy nem adhatna példát a kormány? Igaz, készülnek monográfiák, de ezekkel nem lehet annyit elérni, mint a regényes korrajzokkal. A természettudományok kedvelésére ki tett többet Vernénél, a történeti adatok gyüjtését nem-e Kemény Zsigmond munkái kedveltették meg?

A történeti regény és elbeszélés akár szép prózában akár kötött beszédben erősitené a magyar szellemet és zamatot. Az ötvenes és hatvanas években valóságos gyógyir volt a honfi sebekre a történeti regény és ébresztője a hazafiságnak.

A „Magyar Szemle“ kritikai és szépirodalmi hetilap elsőrangu irók hozzájárulásával nagy eredményeket ért el. Az irodalom kinövéseit és visszaéléseit ostorozza. VII. évi folyamából tanulhat akárki, csak a sajtó nem akarja észrevenni ezt a keresztény folyóiratot, melynek előfizetői az előkelőségeken kivül jobbára tanárok és lelkészek, kik az itt hangoztatott tételek terjesztői a nevelésben és a gyakorlatban. Ebben a lapban olyan eszméket találunk, melyeknek megvalósitása szép feladata lehetne a közmüvelődés miniszterének és én bizom benne, hogy te tisztelt barátom elfogadnád azokat.

Mily kár, hogy a miniszteriumokban, közelebb a kultuszminiszteriumban nincsenek arra hivatott egyének, kik a szépirodalmi lapokról referálhatnának ugy a helyes, mint az ártalmas irányuakról.

Ez is az irodalmi osztálynak lenne feladata, mert irodalmunknak az a büne, hogy csak a forma iránt van érzéke, de a lényegeket semmibe veszi.

IV.

A mi iróink nem irhatnak. Nincs anyaguk, nem ismerik az embert, a társadalmat. A hősök közül a magyar faj mindig gazember. Az élczlapok olyan erényeinket persiflálják, melyek fajunknak valóságos dicsőségei. Mohón faljuk, nevetünk rajta, mert egész közoktatásunkból hiányzik a magyar történeti, irodalmi és földrajzi nevelés. Meg van, mint egy czéltalan pensum ennyi az egész. A mai nemzedék iróiban nincs inspiráczió és nemes fantázia, de irodalmi nevelés hiányában az olvasó sem venné be és holdkorossággal bélyegezné azt a mi nem vaskos realizmus. A mai irodalom a bünök dithirambja.

Ilyen müvekkel telnek meg az önképzőkörök könyvtárai és ezek adnak ihletet a legujabb iróknak, kiknek müveit a rendőrileg is üldözendő porphyr irodalomtól csak egy hajszál választja el.

Az „Egyetemi Lapok“ tárczájában, a matinéken ilyen müvekkel találkozunk. Most kellene megszólalni Berzsenyinek.

„Romlásnak indult hajdan erős magyar.“ Nem ismerik a magyar társadalmat, a magyar népet, ezért sülyedt a népszinmü irodalom. A néprajzot sem az iskolában, sem az irók nem tanulják. A néprajzot fel kell venni a tananyagba s ha nincs, megteremtetni.

Tessék ezt átültetni a gyermekirodalomba és itt erkölcsi czélokat is müveltetni s a gseftelésnek határt szabni, és összeállittatni az irodalmi osztálylyal a jó könyvek listáját.

Ez áll a felnőttek olvasmányaira is, mert csak igy lehet megkedveltetni az irodalmat. Miért ne lehetne a kereskedelem az ipar jobbravalóit egy tanácskozásra meghini. Valaha a magyar ipar nagy támasza volt a magyar irodalomnak. Jókai Mórt megválasztották tiszteletbeli csizmadia czéhmesternek.

s hogy azóta mily küzdelmet kellett vivniok. A főváros közoktatásügyi tanácsosát, Rózsavölgyi Gyulát illeti az érdem első sorban, ki az általa készitett javaslatot mindenütt lelkes, meggyőző szavakkal ajánlotta s a hol kellett védte. Kiérdemelte a tanitóság hálaját Budapest kir. tanfelügyelője dr. Verédy Károly is. Köszönetét rótta le a tanitóság a főváros hatóságának és közönségének s végre Perczel Dezső belügyminiszternek.

Valóban a főváros tanitói, ha nagy küzdelem árán is, de kivivták azt, hogy szerény, de tisztességes fizetésben részesülnek. S örömmel konstatálhatjuk, hogy csak roppant elenyésző kisebbség volt a tanitók fizetésemelése ellen. Csak a pénzügyi bizottságban emelkedtek hangok, másutt mindenütt egyhangulag fogadták.

A tanitók fizetését utoljára 1876-ban ekképen állapitották meg: igazg. fizetése 1200 forint, 300 frt lakpénz, I. foku tanitó fizetése 800 frt, 250 frt lakpénz, II. foku tanitóé 600 600 frt, 200 frt lakpénz, III. foku tanitóé 500 forint, 100 frt lakbér volt, az időközben szervezett segédtanitói állást 500 frttal dijazták.

A tanitóság azt kérte, hogy arányositsák fizetését a polgári iskolaiakéhoz akképen, mint azok fizetése a reáliskolaiakéhoz viszonylik. Nem vitték ugyan keresztül ezen elvet, de meg lehet elégedve a főv. tanitósága, fizetésük minden fokban 200—350 frttal emeltetett Jelenleg az igazgató fizetése 1400, az I. foku tanitóé 1100, a II. fokué 800, a III. fokué 600 frt, lakáspénz 30%, tehát 420—330—240 és 200 frt. A segédtanitó fizetése 600 frt (lakáspénze nincsen). A III. fokban 3, a II. fokban 4 évig marad a tanitó, a 10% os, tehát 110 frtos korpótlék az I. fokba lépéstől számittatik (eddig 60 frt volt), az igazgató szerzett pótlékait megtartja s továbbra 140 frt évötödös pótlékban részesül. A vidéken már müködött tanitóknak, ha a fővárosba választatnak, a kinn töltött éveket beszámitják.

Ez a szép uj szabályzat mindenesetre arra fogja inditani a vidéki iskola fenntartókat, hogy a példát követve, ők is méltányolják a tanitók munkásságát, ők is adják meg a kellő anyagi javadalmazást ahhoz, hogy drága, ezer éves multtal biró hazánk tanügye révén elérhesse mielőbb fénykorát, s hogy a fénykor fenn is álljon mindaddig, mig „magyar lakik a parton s a hazának csak egy romlatlan gyermeke is leszen.“

A tanitók közül legtöbbet fáradtak, időt, munkát nem kimélve, az e czélra kiküldött bizottság elnöke és jegyzője, Somlyay József és Hajós Mihály, kiket mi a budai oldalon is általánosan és előnyösen ismerünk. Nem különben sokat dolgozott ez ügyben különösen a mozgalom megindítása idejében Schwetz Vilmos kir. segédtanfelügyelő.

Neptun.

Ebből a tettből tanulhatunk. A czéhek története, a régi magyar kereskedelem hálásan dolgozható fel az érdekeltek támogatásával.

Iparosok, pénzintézetek, kereskedők, megyék, városok, községek, egyletek bevonásával alakitható egy nagy irodalom-pártoló egyesület, mi a közoktatás miniszteriuma irodalmi osztályának lehetne hivatása. Ennek kitünő jó hatása lenne a nyilvánvaló üzleti és hivatalbeli magyartalanságok meggátolására is.

A magyar egyesület kormánytámogatás nélkül e téren nem érhet el kedvező eredményeket. A magyar kulturának talpköve a jó magyar nyelv. Azt hiszem ezt felesleges előtted hosszasabban fejtegetni, előtted a ki ennek a tételnek hive vagy.

Ha külföldi példa kell, idézhetem Helsingforsot, hol van egy bizottság, mely a nyilvános feliratokat ellenőrzi. Ez nem csak a kereskedőkre tartozik, de a közmüvelődésre, mert a hol az üzleti világ ily könnyelmü a nyelvvel szemben, ott kulturális czélok tekintetében kevés várható tőlük.

Ne engedjük kihalni az eszményiséget! Ne engedjük, hogy diadalt ülljön az aktualitás! Ez a rettenetes szú, mely megöröl minden irót a sajtó taposó malmában. Szünjék meg a pajtáskodás, ne szálljon semmi apáról fiura egyéni érdem nélkül és hozzuk vissza diadalszekéren a régi irodalmi erkölcsöket. Ülj a diadal-szekérbe te és ne huzd, ne tóld az érdemtelenek szekerét.

(Folyt. köv.)

Krecsányi Budán.

Közénk jött, itthon van. Szivből üdvözöljük őt magát az igazgatót, az egész szintársulatot egyenként és összesen.

A tavasz szellőjével, a zöldülő cserjékkel, a virágzó fákkal, a fecskemadárral, eljött a mi rég várt vendégünk is, hogy a krisztinavárosi szinkörben elfoglalja helyét a muzsa, szóljon a zene, hangozzék a magyar nóta.

Krecsányi szintársulatának bevonulásával uj életre kél Buda; különösen a Krisztinaváros. Élénkség és mozgalom érezhető minden vonalon. Ismerős és ismeretlen arczok tünnek elő az utczákon, tereken de mintha mindannyia régi jó barátunk volna.

Krecsányi itt van, társulatával megerősödve, megifjodva. A kik a régi gárdából kimaradtak őszintén sajnáljuk és a kik ujonnan beléptek a társulatba örömmel üdvözöljük és szives istenhozottat mondunk nekik.

Krecsányi Ignácz évek során át megmutatta, hogy a müsor kellő megválasztásával s a társulatához szerződtetett kiváló erőkkel igen is ki tudta elégiteni, a még oly finnyás müértő közönség igényeit is, és éppen azért hisszük, hogy ez évben is sikerülnie fog az összevágó előadások által oda édesgetni azt a közönséget, a mely hozzá és társulatához mindenha hü maradt.

A buda-krisztinavárosi szinkörben Krecsányi Ignácz jól szervezett szintársulata, szombaton, e hó 27-én kezdette meg müködését. — A társulat művészi személyzete huszonöt magánszereplőből, a karszemélyzett pedig harmincz egyénből áll. — Az igazgató a vidéknek több kiváló, a fővárosban még nem ismert tagját szerződtette. — Uj tagok: Revitzky Etelka, Kállay Lujza énekesnők, a kikhez a budai közönség egyik kedvencze, Ledofszky Mariska és Rákosi Szidi asszony kitünő tanitványa, Ledofszky Gizella kisasszonyok csatlakoznak. — Az uj tenorista Kozma István lesz. — Hős szerelmes Csiky László, lyray szerelmes Beregi Oszkár, jellemszinész Bihari Ákos. — Baritonisták: Raskó Géza és Kassay Károly. Hősnő és társalgási Haraszthy Hermin asszony, drámai szende Kápolnay Juliska kisasszony. Naiva Ráskay Emilia. Bonvivant Réthy Lajos. Társalgási kedélyes szerepekre Krecsányiné asszony. — Komikákra Berzsenyi Julia. Anyákra S. Szakáll Rózsa asszony van szerződtetve. — Komikusok: Szathmáry Árpád, Kovács Mihály, Gireth Károly, Szilágyi Dezső és Füredi József. — Apaszinészek: Berky Ferencz és Körmendi János. — Karnagy Orbán Árpád. — Megnyitó előadás „A czigánybáró“ operette lesz, Revitzky Etel, Kállay Lujza és Kozma István bemutatójául. — Vasárnap pedig „A kintornás család“ Tóth Ede népszinmüve kerül szinre. — Krecsányi a lefolyt télen a szinkör belsején sok javitást és ujitást eszközölt. Egészen uj szinpadot csináltatott, a páholyok mögött levő körszékeket mindkét oldalon, továbbá a karzati első és második sor zártszékeket ujra kárpitoztatta és megyszin posztóval vonatta be, végül a páholyokat is ujra renováltatta. Az igazgató mindazon fővárosi társulatoknak és egyleteknek, melyek az előző években árkedvezményben részesültek, jövőre is engedélyezi.

A fiuk hadserege.

Drummond Henrik tanártól. Angolból forditotta:
Siebreich Károly.

(Folytatás.)

Térjünk át a fiuk hadseregének történetére.

Köztudomásu dolog, hogy a legtöbb munkás gyermeke nem veti magát alá a szülői szubordinácziónak. Az iskolával csak hamar készek a nélkül hogy bennök az önmagán való uralkodás kiképződnék, és miután már keresetök is van, önállóvá lesznek, és felnőnek minden alapeszme nélkül zabolátlan természettel, s minden tisztelet nélkül a törvény iránt.

A mire nékiek tehát az első szükségük van, az a fegyelem.

Nos! véletlen itt van a fegyelemnek az az alakja, mely nem csupán a lehető legalaposabb, hanem a mely a fiuk természetéhez leginkább való, mivel mindennemü és alaku katonai organizáczió iránt a fiukban velök született érzék van. Ez az ok vezette azt az önkéntes tisztet, ki ebben a munkában részt vett, és a ki a fiuk hajlandóságát kihasználta abban a biztos reményben, hogy egy szebb és állandóbb jövőnek hintse el a magvát.

Midőn a fiukat összeállitotta egy századba, hogy őket bizonyos hétköznapon alapos kiképzés alá vegye, számot vetett magával, hogy a katonásdi mellett megtanithatja őket, szófogadásra, tiszteletre, türelemre, férfias méltóságra, csinosságra, pontosságra a nélkül, hogy ez terhökre lenne, s mindezt mulatság alakjában.

Kiképzés nem csupán katonai játékban, hanem rendes kiképzés a szó legszorosabb értelmében hozatott be és egy egész tél folyama alatt szigoruan betartatott.

A kisérlet végeredményében minden várakozáson felül sikerült.

Egyszere megváltozott az iskola képe. Teljes rendszer uralkodott, a jó szokások és a testi tartás javult, morális jellemök megerősödött és a nevelésnek méltó alapköve letétetett.

Az elsőnek mintájára más századokat is csakhamar állitottak fel, és az eszme lassanként gyökeret vert, mert majd az egyik, majd a másik kerületben századok képződtek és a mozgalom kiterjedt az egész országban.

Midőn 1883-ban Smith W. A. az első Lanark önkéntes vadász-ezred tisztje Glasgowban megkezdte ez alapon az első kisérletet, még leglelkesebb barátai is kételkedtek a sikerben. Várták az eredményt, és nem csalatkoztak. Smith W. A. egyszerü egészséges szelleme, rendkivüli gyakorlottsága megnyerte mindazokat, akik a gyermekek iránt érdeklődtek, ugy hogy most egész Brittánniában elterjedt a fiuk ezredének organizácziója.

1890 év végével az összes erő volt: 418 század 1301 tiszttel, és 17.259 fiuval. Nemzetiség szerint a fentebbi számokkal megoszlott:

Skotiában	251	század	10.516 fiu
Angolországban	145	„	5823 „
Irlanban	22	„	920 „
Összesen	418	„	17,259 „

(Az utolsó kimutatás 1894-ben 730 század 2500 tiszt és 31.000 fiu.)

A skót századok magas száma annak a körülménynek tulajdonitható, hogy az ezred eredileg Glasgowból ered, és hogy sok időbe került, mig a többi országokban is elterjedt.

Hogy azonban Anglia és Irland ezt a mozgalmat mennyire felkarolta kitünik abból az érdekes esetből hogy ez év kezdetétől Angliában 23 és Irlandban 10 ujabb század állittatott fel.

Mindezek kiegészitésekép felemlitjük, hogy az Egyesült Amerikai államokban 20, Kanadában 5, és Dél-Afrikában 3 század állittatott fel, és éppen most tesznek kisérleteket ennek a kiváló organizáczionak életbe léptetésére az Ausztráliai Koloniákban is.

Az első század felállitása óta 1883. évi oktober havától egész 1890-ik év végeig az alábbi tábiázat tünteti ki a mozgalom előhaladását. Megjegyzendő, hogy ezekben a számokban nem foglaltatnak benn azok a századok, melyek idegen országokban alakultak, mert bár ezek összeköttetésben vannak is a fiuk hadseregével, még sem állanak közvetlenül annak felügyelete alatt.

Év	A századok száma	tisztek száma	fiuk száma
1884	1	3	30
1885	5	20	268
1886	44	136	1999
1887	124	485	6116
1888	220	705	10388
1889	318	1023	14.372
1890	418	1301	17259

Természetesen a fiuk hadseregében a tagok száma nincs megszoritva, kivált nem azon tipikus inasókra, a kikről czikkünk elején említést tettünk.

Foglalkozásuk ezáltal nincs megszoritva, mint némelyek gondolják, mert az ezred czélja leginkább abban fekszik, hogy derék becsületes embereket neveljen

Az egésznek .berendezése és az organizáczió époly értékes e fiuk durvább részére mint a tisztességes munkás osztály fiaira nézve is, és ezek képezik kivált a vidéki kerületekben a fiuk hadseregének zömét.

A fiuk 12 éves korukban vétetnek fel, s ott maradnak 17 éves korukig. E szabály alól kivétel nincs, s azt a legszigorubban megtartják. Az utóbbi megszoritás mintha a szigoruság bélyegét hordaná magán, de éppen ellenkezőleg áll a dolog, mert a gyakorlat megmutatta, hogy a fiuk századjukhoz annyira ragaszkodnak, hogy sokszor erővel kell őket távozásra birni.

Mindazonáltal ez a rendelkezés nagyon is szükséges, mert a dandárban (Brigade) a fiuk csak fejlődésüknek bizonyos szakáig maradhatnak, hogy ha ez befejeződött, kiléphessenek az életbe, s összeköttetéseiknél fogva fejlődésüket, és képességüket érvényesithessék.

A fiuk hadseregének czélja a hiányzó összeköttetéseket megkeresni, és pótolni a vasárnapi iskolákat.

Mihelyest egy fiunak keresete van, és az utcza, vagy a műhely levegőjét szijja, a vasárnapi iskola megszünik őt lekötni, és már ebből a szempontból is üdvösnek mondható ez az intézmény. Ha már most a társadalom magasabb szinvonalain álló egyletek nem elég nagyok vagy nem elég ruganyosak és vonzok arra nézve, hogy elfogadja és fentartsa azokat a kikerült idősebbeket a kik a fiuk hadseregéből hozzájok átmennek, ugy adják át a helyet más és jobb szervezetnek, a mely azt képes keresztül vinni.

A fiuk tartalékosainak száma még most csekély, de elég nagy arra, hogy immár a megcsontosodott egyletek képességét próbára tegye; és megbocsájhatatlan hiba, sőt bűn volna, ha nem tudnának menhelyet nyujtani a fiatal csemetéknek, kik nemsokára kikerülnek mindig nagyobb számban a dandár védő szárnyai alól a társadalmi élet zajába; de hogy ez bekövetkezzék, abban kételkedünk, és hogy be nem fog következni, azt hisszük és reméljük.

(Folyt. köv.)

A budai tanitók gyülése.

A „Budapesti (budai) Tanitó-egylet“, mely mindenkor élénk tevékenységet tanusitott, április hó 18-án tartotta tavaszi közgyülését a II-ik ker. Török-u. iskola tágas tornatermében, melyet megtöltött a tanitóság. Az egyesület uj elnöke Farkas József, a várbeli iskola-igazgatója mutatkozott be ez alkalommal. Szépen átgondolt ügyes megnyitójában visszapillantott az egyesület történetére s ecsetelte elődeinek müködését. Az egyesület első elnöke Stanffer Adolf volt, ki kiváló szakképzettsége által tünt ki, utána következett a Török-u. isk. jelenlegi igazgatója, Trájtler Károly ki munkássága által a tanitók körében épen ugy, mint a polgárok között nagy tiszteletnek örvend, utóda Almásy János alapos tanultsága, közkedveltségü tanitó, a legutóbbi elnök, Somlyay József, az ország tanitósága előtt tekintélyes nevet szerzett.

Ily elődök után, mondá az uj elnök, nehéz az ő helyzete, de igéri határozottan az egész tisztikar és választmány nevében, hogy fiatalos hévvel fognak a magukra vállalt kötelezettségnek megfelelni.

Ismerve Farkas József munkakedvét, tehetségét, ambicióját, készséggel előlegezhetjük neki a bizalmat.

A közgyülést rendkivül érdekessé tette Dorogsághy Dénesnének és Schwetz Vilmosnak felolvasása. Az előbbi, a kitünő müveltségü tanitónő Schwartzer Ottó tdr.-nak mostanában megjelent „Psychiatriai jegyzeteit“ ismertette, hévvel, lelkesedéssel szólván róla. A nagy tudományu orvos tapasztalatai nyomán állitotta össze nagybecsü müvét, melyben reánk tanitókra nézve legbecsesebb az a rész, melyben a gyermekek elmebetegségét, hülyeségét s annak inditó okait vázolja.

De nem lehet nekem feladatom ezt ismertetni, nálamnál sokkal hivatottabb toll tette azt meg a közgyülésen, én csak felhivom a t. olvasók figyelmét e maga nemében páratlan müre. A szellemes felolvasónő után Schwetz Vilmos, kir. segédtanfelügyelő ült a felolvasó asztalhoz és avatott tollal értekezett az iskolai krónikákról. Szükségesnek mondja, hogy a főváros minden egyes iskoláiban vezessenek krónikát, ebben az iskola eddigi története és a beléletében előforduló minden mozzanat időről-időre bevezettessék s a tanszemélyzet nationáléja irodalmi müködése, fizetése benfoglaltassék. Ezen zajos eljennel fogadott szép értekezést, illetve inditványt a választmány fogja kérvény alakjában benyujtani a főváros tanácsához.

Az elnöki előterjesztések során előadatott, hogy a legutóbbi közgyülésen tiszteletbeli taggá megválasztott Jurman Jánosnak az elnökség a diszoklevelet átnyujtván, ő hálás köszönetét fejezte ki.

A „Buda és Vidéke“ szerkesztője megkereste az egyesületet, hogy a tagok keressék fel lapunkat dolgozataikkal, a szerkesztőség készséggel ad helyet ezeknek, kéri egyuttal a tagok támogatását. A közgyülés a Buda és Vidékét“, mely mindig hű szószólója volt a tanitóság érdekeinek, melegen ajánlja tagjainak figyelmébe. Az egyesület huszonöt éves fennállását jubileummal üli meg a budai tanitóság, a rendező bizottság elnökévé Koncsek Lajos választatott.

Farkas Elek pénztárnok jelentése szerint az egyesület jelenlegi vagyona 5768 frt 98 kr, melyből a temetkezési alap 5016 frt 21 krt tesz ki.

Moussong István, könyvtárnok jelentéséből kitünik, hogy van a könyvtárban 403 mü 659 kötetben és 92 füzetben. A könyvtár a Török-u. iskolában van, mit a tagok bármikor igénybe vehetnek.

Koncsek Lajos jelenti, hogy a télen tartott táncznulatság tiszta jövedelme 203 frt. Koncseknek fáradozásáért jegyzőkönyvi köszönet szavaztatott.

A pénztárvizsgáló bizottság tagjai Koller Márton, Piláthy Béla, Scherer Kálmán, póttagjai pedig Kettner Ferencz és Botz István lettek.

A kitüzött pályakérdés (a beszéd- és értelemgyakorlatokról) biráló bizottságát a közgyülés Nagy László, Schwetz Vilmos, Koncsek Lajos, Bárány Zsigmond és Trájtler Károly tagtársakból alakitotta meg. A közgyülés az uj elnök éltetésével oszlott szét.

Hajós Mihály.

Egyetem Budán.

Az összes fővárosi lapok között a „Buda és Vidéke“ volt az egyetlen lap, mely erélyesen, kitünő egyéneket, országos tekintélyeket szólaltatott meg a budai egyetem ügyében.

Lapunk azt hangoztatta, hogy Budának és vidékének is előnyére szolgálna, ha az egyetem ide települne, de fontosabb és nyomósabb ok Buda és vidéke érdekénél, az ország, a magyar ifjuság érdeke.

Báró Eötvös Loránd, ki itt töltötte gyermekkorát felismerte az országos érdekben Buda érdekeit is. Buda emlését a loyalitás is megköveteli. Mert ott a hol a király palotája van, a keretnek is fényesnek kell lenni. Buda legyen a szellemi élet góczpontja.

Az egyetem idetelepitésétől függ Buda és vidékének magyarosodása.

Dr. Wlassics Gyula, a közoktatás minisztere tetőtől talpig magyar ember, ki egyéb nyomós okok mellett ezt a nagyon is fontos okot is méltányolni fogja.

A kérdést is tanulmányozta még pedig nagyon tüzetesen. Figyelemmel olvasta a Buda és Vidéke meggyőző érveit és tanácskozott a szakemberekkel is.

Kerületeink képviselői lelkesen felkarolták ezt az eszmét s a törvényhozás termében is kedvező viszhangra talált.

A nevelés vezérférfiai mind állást foglaltak a budai egyetem mellett, mely a tanuló ifjuság és az egész ország érdeke.

A budai érdekek emelésére alakult végrehajtó bizottság épitészeti és szépitészeti albizottság a „Buda és Vidéke“ nézetei és czikkeit figyelembe véve kitünő emlékiratot dolgozott ki s azt Végh János elnöklete mellett alakult küldöttség Falk Miksa képviselő közbenjárása és vezetése alatt átadta a miniszterelnöknek és a közoktatás miniszterének. A küldöttséget a miniszterek igen szivélyesen fogadták és reményre jogositó választ adtak. Meg vagyunk győződve, hogy ennek az ügynek, miért a „Buda és Vidéke“ is küzdött és küzd kedvező lesz az elintézése és nemsokára azt jelenthetjük, hogy a törvényjavaslat, mely az egyetemek Budára való áttelepitéséről szól, be van terjesztve.

Adja az Isten, hogy ez a tény mielőbb bekövetkezzék.

A budai tornaegylet 1894-95-ben.

(A választmány jelentése az 1894—95. tornaévről.)

Tisztelt közgyülés!

Az 1894—95. tornaévről szóló jelentésünket a következőkben van szerencsénk előterjeszteni.

Az 1894. évi ápril hó 21-én tartott választmányi alakuló ülésen jegyzőknek dr. Ary Pál és Alkér Ernő, pénztárosnak Rómay Emil, ellenőrnek Ballassa Gyula és szertárosnak Schömer Ferencz választattak meg.

Egyletünket ez idén is nagy veszteség érte. Jenny Antal, az egylet tiszteletbeli tagja és 1881. évtől 1892. évig fáradhatlan, buzgó, lelkes elnöke, ki ezen szeretettel betöltött állást megrongált egészségi állapotára való tekintettel volt kénytelen elhagyni, — 1894 nov. 22-én jobblétre szenderült. Mély fájdalmunk és részvétünknek temetésen való testületi megjelenés által s az összes tagok nevében a gyászoló családhoz intézett részvétirat utján adtunk kifejezést és emlékét jegyzőkönyvbe igtattuk.

Az elköltözöttnek egyletünk érdekében, annak felvirágoztatása körül 12 évi elnöki müködése alatt kifejtett fáradhatlan, önzetlen áldásos jevékenysége által szerzett érdemei nevének emlékét örökké fenntartják.

Az egylet anyagi viszonyait az alább közölt pénztári kimutatás és vagyonmérleg tünteti fel.

A pénztári kimutatásban az 1894—95. tornaévre előirányzott 7092 frt 02 kr. rendes bevétel és 7018 frt rendes kiadással szemben 7499 frt 87 kr. rendes bevétel és 6569 frt 46 kr. rendes kiadás szerepel. A bevételek e szerint 407 frt 85 krral haladják meg az előirányzatot, a kiadások pedig 448 frt 54 krral maradtak alul az előirányzaton, a tényleges eredmény tehát 856 frt 39 kr. többletet mutat fel, melynek oka abban rejlik, hogy a tornacsarnoknak sürgősen szükségelt kitatarozását márczius hó folyamán a kedvezőtlen időjárás miatt nem foganatosithattuk, hanem ezen munkálatokat a miként azt az 1895—96. évi költségvetési előirányzat feltünteti, — ápril hóra, tehát a következő tornaévre voltunk kénytelenek halasztani.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter ur által egyletünk részere az 1894. évre engedélyezett 500 frt segély a tornacsarnok épületének fenntartása körül felmerült 529 frt 44 krnyi költségek fedezésére fordittatott.

Az 1878. évben kibocsátott 10 frtos kötelezvények közül 4 drbot váltottunk vissza; forgalomban marndt tehát még 238 drb.

Köszönetünket fejezzük ki özv. Vlassek Edéné urnőnek, ki a birtokában volt 2 drb. kötelezvényt az egyletnek ajándékozta.

Örömmel jelenthetjük, hogy egyletünk tagjainak száma az elmult évben 40-el szaporodott.

Az 1894. évi deczember hó 7-én tartott disztornázás alkalmával két versenyt rendeztünk; lovon az első dijat (nagy ezüst érem) Pfeffer Ferencz, a második dijat (kis ezüst érem) Fleischer Károly, a bizkozásban fogásért és ily fogással földre teritésért az első dijat (nagy ezüst érem) Kozacsek József, a második dijat (kis ezüst érem) Bartalics Aladár egyleti tagok nyerték.

1894. október 1-től 1895. márczius 31-ig

hetenként háromszor Bély Mihály egyleti művezető vezetése alatt 43 egyleti tag részvétele mellett vivó-tanfolyamot rendeztünk. Összesen 60 vivóóra tartatott, melyekben résztvett összesen 71 órán 1214 tag.

Átlag tehát egy órán 17 tag vivott.

Meg kell emlékeznünk jelentésünkben mindazon alkalmakról, midőn egyletünk tagjai az egy körén kivül álló ünnepélyeken és tornázásokon résztvettek.

Ugyanis a Szegeden 1894. május hó 27-én rendezett IV-ik országos tornaünnepélyen az egyletünk képvisetében 19 tag vett részt és pedig: Bély Mihály, Biegelbauer Árpád, dr. Czölder János, Dürr Károly, Eisenhuth Károly, dr. Ernyei Pál, Fleischer Károly. Gires Ágoston, Gretschl Imre, Kollár Lajos, Kossutány Béla, Papp Vilmos, dr. Porteleky László, Wettstein Gyula és Zsingor Árpád. Ezen országos ünnepély pálmáját Wein Dezső, a budapesti (budai) tornaegylet tagja vitte el, ki az általa nyert tisztelet dijat, Szeged városa által adott ezüst billikomot egyletünknek alándékozta; köszönetünket e helyen tartjuk kifejezendőnek.

A VIII-ik nemzetközi közegészségügyi és demografiai kongressus alkalmából 1894. szeptember 3-án a nemzeti tornaegzlet csarnokában rendezett disztornázáson egyletünknek egy csapatja vett részt; hasonlókép a „budapesti tornaklub“ által 1894. május 6-án rendezett nyári disztornázáson, valamint a „magyar athletikai klub„ 1894. deczember 9-én tartott házi viadalán is egyletünk egy csapata működött.

Nyári játszóhelyünkön 1894. május hó 11-én torna- és játékünnepélyt rendeztünk, mely tudtunkkal az első ilynemü kisérlet volt és a mely minden reményünkön felül kitünően sikerült.

Nagyszámu, diszes nézö közönség jelenlétében, a Magyar Athletika klub 26, a budapesti Torna Klub 14, a Nemzeti tornaegylet 7, a Magyar Testgyakorlók köre 12 és egyletünk 41 tagjának, összesen 100 résztvevönek közremüködésével tornagyakorlatokat, továbbá hölgyek résztvételével lawn-tennis játékot rendeztünk, többféle labdajátékot mutattunk be, a győzteseknek adott tisztelet dij mellett ablakugrási és sikfutási versenyt tartottunk.

Az a körülmény, hogy a télen tartatni szokott évi rendes disztornázásunk alkalmával csarnokunk szükre vont falain belül az érdeklődő közönséget, nem voltunk képesek elhelyezni, önkéntelenül is arra kell, hogy irányitsa törekvésünket, hogy nyáron lehetőleg a többi testvéregylet közremüködésével szabad helyen rendezzünk hasonló ünnepélyeket. Ilyen tágas, szabad helyen módunkban van a tornázás mellett oly játékokat is bemutatni, melynek akár gyakorlása, akár rendezése zárt helyiségben lehetetlen, de az által, hogy ezrekre menő közönségnek nyujtunk alkalmat, hogy a tornázásban és játékokban gyönyörködjék, az ügynek, melynek szolgalatban állunk, ez uton ismindig több hivet, több pártfogót szerzünk.

Ezen ünnepélyekhez hasonló fényes sikert mutatott fel a játszótéren rendezett Tennis verseny is, melyen 3 napon át tartott küzdelmek eredményeikép a dicsőséget és a tisztelet dijakat a páros versenyben egyik bájos növendégünk és egyleti tagjainak közül dr. Ernyei Pál ur, az egyes versenyben pedig Dürr Károly úr nyerték el.

A játéktéren a nyári idény alatt 200 játék napon 1250 hölgy és 2891 férfi játszott, tavalyi kimutatásunkhoz képest 652 egyennel több. Egy-egy játéknapon 20·71-en vettek részt.

Az egylet tekepálya használatából 1175 dr. részvételi jegy után 117 frt 50 kr. bevételünk volt, mely a 97 frt 79 krnyi kiadások levonása után 19 frt 71 kr. felesleget mutat.

Végül megemlitjük még, hogy a választmány tárgyalás alá vette azt a kérdést, vajjon az egylet a Christen-féle mélyedés betömése által megszünő korcsolya pálya helyett, uj, a modern követelményeknek teljesen megfelelő korcsolyapályát létesitsen-e? A választmány azonban azon meggyőződésben él, hogy a korcsolyázás sportjának felkarolására s a kor igényeinek megfelelő módon fenntartására önnálló egyletnek teljes ereje szükséges, ugy hogy az alakitandó egylet élén álló elnökség és választmány minden befolyását, ismeretségét, buzgóságát ennek az ügynek szentelhesse. Készséggel nyilatkoztatjuk ki, hogy önnálló korcsolya-egylet létesitésére az előkészületi lépéseket megtenni — és a megalakulandó korcsolya-egyletet támogatásunkban részesiteni kötelességünknek ismerjük.

Köszönetet mondunk egyletünk nehány tagja fáradozása- és áldozatkészségének, kik f. é. márczius hó 9-én régi hirnevéhez méltó, fényesen sikerült tornász-bált rendeztek, ez által is közremüködvén arra, hogy egyletünknek a társadalmi életben ujból elismerést szerezzenek.

A várszinházban a földszinten jobbra az első sorban 8 zártszéket ez idén is bérbe véve, egyleti tagjaink és azok családtagjai részére a jegyszerzést megkönnyitettük. Ezen bérlet egyletünknek 63 frt 28 kr. jövedelmet hozott.

A pénztári kimutatást és a vagyonmérleget azzal a kéréssel terjesztjük elő, hogy ugy ezeket, valamint jelentésünket tudomásul venni és részünkre a felmentvényt megadni méltóztassék.

Budapesten, 1895 április 5-én.

A választmány nevében:

Dr. Ary Pál, jegyző. **Kollár Lajos**, elnök.

Ismerőseink.

(Árnyak és fények.)

Alm Károly.

Budának egyik legnépszerübb, legkedveltebb szeretetreméltó polgára. Mert ő igazi polgár a szó legnemesebb értelmében.

Jó fiu, jó pajtás, szive telve van barátsággal, dallal, költészettel.

Mintha a daliás időkről visszamaradt lantos lenne, ugy szereti a dalt, a természetet és a költészetet.

Nagyon sok irói hajlama van, de nem kerülhetett a pályára, mert kötelességtudása hamar lenyügözte ezeket a hajlamokat.

Mintája a pontos és lelkiismeretes hivatalnoknak, de szabad óráiban szivesen ábrándozik az irókkal és müvészekkel.

Vig társaságban megzendül ajkain a magyar nóta, melynek dallamát merengő szemeivel kiséri, tehát olyan énekes, a ki kifejezéssel énekel. Ritka adomány az énekeseknél, oly ritka, mint az aloe virágzása. A legtöbb énekes szeme meghazudtolja azt, a mit énekel. Alm Károly szemei azt a dalt éneklik, merengik, ábrándozzák a mi az ajkáról csendül.

Mint ember szolgálatra kész, udvarias és ugyanilyen, mint tisztviselő is.

Emlékező tehetsége irigylésre méltó. Az egész Budát ismeri, minden zege-zugában és minden egyénében.

Egy élő levéltár. A hivatalos ügyek mind a fejében vannak és a legkuszáltabb ügyekben kifejti a fonalat.

Állását ugy tölti be, hogy mindenki tiszteli és becsüli érte, előljárói, tisztviselő társai, a személyzet és az egész közönség.

Minden nemes ügyért lelkesedik, erre valódi aranyszive sugalja. Ha ő ma Nábob, holnap ismét szegény ember, mert ő még az ingét is odaadja.

Azt hisszük, hogy szervezetéből az epe egészen hiányzik. Haragra, bosszuállásra képtelen.

A „Buda és Vidéke“ 1893-ik évi folyamában regényirói képességgel irta le a szegénység rejtelmeit. Ez a czikke irodalmi körökben is feltünt. Alm Károly a közigazgatás minden részét ismeri, még reformokra is képes lenne. Nem is csoda, mikor olyan magas müveltségü és kitünő ember mellett növekedett, mint Olhauser Pál, ki disze az előljárók igen tiszteletreméltó karának.

Adja az Isten, hogy Alm Károly továbbra is soká, nagyon soká használjon a közügynek és maradjon meg ragyogó kedélye a legkésőbb korban is.

Birtokváltozások.

Budapest székes-főváros duna-jobbparti részén az utóbbi hét folyama alatt.

— Közli: **Fodor Kálmán.** —

1. Az I-ső ker. Gellértrakpart 36. számu ház özv. Biró Jánosnéról 4800 frt árban Budapest főváros közönségére.

2. A III-ik kerületben a Táborhegy dülőben 2319 hrszám alatt felvett 1 hold 1044. □-öl területü szántó Popp Józsefről 9915 frt vételárban Schvartz Józsefre.

3. A III-ik kerületben a Lőpormalom dülőben 7583 hrszám alatt felvett 204 □-öl szántó Lieblich Bettiről 10 frt vételárban Finály Zsigmondra.

4. A III-ik ker. Ürömhegy dülőben 4754. 4756. hrszám alatt felvett 752 □-öl szántó Lieblich Bettiről Komlossy Jánosra 30 frt vételárban.

5. A III-ik ker. Csucshegy dülőben 3418. hrsz. alatt felvett 613 □-öl szántó Lieblich Bettiről 40 frt vételárban Nusser Nándornéra

6. A III-ik kerület Filatori dülőben 6139. 6141. hrszám alatt felvett 1 hold 672 □-öl területü Rét Taller Jakabnéról 1200 frt vételárban Hascher Theobaldra es nejére.

7. Az I-ső kerület Kutvölgyben 6729. 6731. hrszám alatt felvett 800 □-öl területü ingatlan Scheibel testvérekről 1335 frt vételárban Löwinger Józsefre

8. A II. ker. Törökvészdülőben 5031. hrszám alatt felvett 950 □-öl területü szőllő Braunauer testvérekről 300 frt vételárban Storch Józsefre.

9. A III-ik ker. Józsefhegyen 5352. hrszám alatt felvett 1300 □-öl területü szőllő 6500 frt vételárban Eppler Pankráczról kistatai Virágh Andor és nejére.

10. Az I-ső ker. Mártonhegyen 7609. hrszám alatt felvett 697 □-öl területü szőlő Máthé József és nejéről 2000 frt vételárban Uhl Antalnéra.

11. Az I-ső ker. Városmajor-utcza 46. szám a. ház Szőke Jánosról ajándék jogczimén, 12000 frt becsértékben Kramere Jánosné szül. Szőke Erzsébetre:

12. A Svábhegyen 7294/25. hrszám alatt fekvő 793 □-öl erdő özv. Vidacs Istvánnéről 4200 frt vételárban Deveis del Vechió Gyulára és nejere.

13. I-ső ker. Ferenczhalom dülőben 5592. hrsz. alatt fekvő 1200 □-öl szőllő Wagner Jakab és nejéről 1250 frt vételárban Fülbier Bélára.

14. I-ső ker. Németvölgyben 8045. 8047. (8041—8044. 8048.) hrszám alatt fekvő 200 □-öl szántó Dr. Weinck Józsefnéről 3000 frt vételárban Schumy Istvánra és nejére

15. A III-ik Föld-utcza 25. sz. a. ház Németh Péter és nejéről 3000 frt vételárban Muzsik Pálra és nejére.

6. A Csatárka dülőben 4981. 4982. hrszám 700 □-öl szőllő Braunauer Sebestyénről 300 frt vételárban Lebhardt Károlyra és nejére.

17. Az I-ső ker. Svábhegyen 7340. 7341. hrsz. alatt felvett 1 hold 250 □-öl kert és ház Téry Józsefáról 900 frt vételárban Baylər Istvánra és nejére Hindy Margitra.

18. Az I-ső ker. Sashegyen 8099. hrszám alatt felvett 750 □-öl szőllő és ház özv. Steiger Máriáról 5000 frt vételárban Pesznecker Jánosra.

19. A III-ik ker. Ó-Budán 1089 hrszám alatt felvett 486 □-öl örömhegyi szántó Ziegler Jánosról 100 frt vételárban Schmidt Pálra és nejére.

20. A III-ik ker. Pálvölgyben 4817 hrszám alatt felvett 800 □-öl szőllő Schubert István és társáról Bétaely Henriknére 450 frt vételárban.

21. Az I-ső ker. Kereszt-utcza 18. számu ház Brxa Jánosról öröklés utján kiskoru Brxa Juliskára és Mártonra.

22. Az I-ső ker. Ferenczhalom dülőben 5707 és 5708 hrszámok alatt felvett 800—800 □-öl területü szőllők Engl Mihály és nejéről 2500 frt vételárban Morzsányi József és nejére.

23. Az I-ső ker. Mártonhegyen 7579 hrszám alatt felvett 700 □-öl szőllő ifj. Skultéty Antalról 300 frt vételárban Jankovics Jánosra.

A „Buda és Vidéke“ előfizetési árai:

Egész évre . . . . 12 korona.
Félévre . . . . . 6 „
Negyedévre . . . 3 „

Kérjük vidéki hátrálékos előfizetőinket az előfizetések beküldésére nehogy a költséges postai megbizással legyünk terhökre. A kik felszollitásunkra az összegeket be nem küldik, azok postai megbizást kaptak.

Kiadóhivatal Budapest, I. Alkotás-utcza 12/a.

Különfélék.

— **Martinovich emléke.** Közelebb ünnepelik a magyar Jakobinusok halálának századik évfordulóját, kiket a vérmezőn végeztek ki. Martinovich és társai halálának emlékünnepe ez. Mindenféle emlékeket felsorolnak, a melyek a vértanuktól megmaradtak. Egy papi keresztről azonban nem beszélnek, mit

Martinovich kivégzése alkalmával tartott kezében. Ez a kereszt most Matman József budai polgártársunké, kinek nagyapja kapta Martinovichtól. Ő szállitotta ki Martinovichot a vesztőhelyre. Ezt az ereklyét ajánljuk a intézők figyelmébe.

— **A pápai nunczius Budán.** A budapesti kath. tanonczok otthonát vasárnap, f. hó 21-én nagy kitüntetés érte. Agliardi Antal pápai nunczius, titkárának Montagnellinek, továbbá Venczel kanonok, Dr. Való, Dr. Purt tanulmányi felügyelők kiséretében délutáni 4 órakor megjelent az inasok otthonában. A magas vendéget a Kath. Tanonczokat Védő Egyesület nevében Wenckheim Frigyesné grófné hölgybizottsági elnök, Pallavicini Edéné őrgrófné hölgybizottsági alelnök, Vézinger Károly apát, Szápáry László gróf elnökök és Kanócz István alelnök, továbbá Dr. Heráld Ferenczné, Tomor Róza, Balázsovits Domokosné ő nga, dr. Lubrich Ágost egyetemi tanár, dr. Heráld Ferencz, Nikolics Ignácz, Tomor Ferencz, Turcsányi Dezső, tanárok, Almásy Jenő, Ott Antal, Kornyiczky Frigyes urak stb. fogadták. Vézinger Károly egyesületi elnök szép latin beszéddel üdvözölte a vendéget, aki válaszában hangsulyozta az egyesület müködésének rendkivüli fontosságát és dicsérettel emlékezett meg mindazokról, akik az iparos ifjuság testi-lelki gondozásával foglalkoznak. A szoczializmus fenyegető terjedésére utalva kijelentette, hogy annak a munkás ifjuság gondozásával lehet leginkább utját állani. Azután Pokorny Emánuel, az intézet igazgatójának vezetése mellett nagy érdeklődéssel tekintette meg az intézetet. Majd Kanócz István alelnökkel társalgott franczia nyelven, többi közt örömének adván kifejezést, hogy Budapesten tartózkodása alatt meggyőződött, hogy a katholikus társadalom nálunk is élénk tevékenységet fejt ki. Szerinte ugy az egyházra, mint a hazára egyaránt legkárosabb, ha a katholikus társadalom tétlen; mert ezen tétlenség nagy részben oka a sok társadalmi bajnak, s annak, hogy az egyház s az államnak felforgatását czélzó elemek századunk vége felé annyi tért foglaltak el. Végül áldását adva, a jelenlevők élénk éljenzései között távozott; a kitüntetett egyesület tagjaiban és növendékeiben leereszkedésének feledhetetlen emlékét hagyván hátra. Turcsányi Dezső, tanár. — Agliardi pápai nunczius itt tartózkodása alatt megnézte a Mátyás-templomot és nagy elismeréssel szólt az épitkezés styljéről a könyezetében volt dr. Komlóssy Ferencz kanonok, s főtanfelügyelőnek, de ellátogatott a bástya-korzóra is, és elragadtatással gyönyörködött a festői budai hegyekben, a pompás kilátásban.

Kérdés a közmunkatanácshoz. A török-utczai polgárság ugy tudja, hogy a közmunka-tanács ezen utcza szabályozást 5—6 évvel ez előtt már tervezte. Mi különös oka annak, hogy e terv ma is csak terv. Hiszen ezen idő alatt szabályoztak oly utczákat is, ahol egy héten át nem fordul meg annyi kocsi és járó kelő, mint a török-utczában, amelynek hosszában a lóvasuti közlekedés és egyébb járművek naponkint forgalmi szavarokat okoznak. És hol van a megigért kövezés? Odáig jutottunk, hogy a mostani szeles időjárásban ablakot sem nyithatunk, mert az utczai por tönkre teszi a lakásainkat. Hóolvadás és esőzés idején nyakig élvezzük a czigánysor minden áldását, A török-utczai polgárság érdeke és ezen utczán lebonyolódó forgalom most már imperative követeli, hogy a budai körut ez a szakasza is megkapja ama morzsákat, melyek a különös kegyben tartott városrészek dusan teritett asztaláról lehullanak.

— **Szt-György napját.** ünnepelte f. hó 17-én este a „Budapesti Iparossegédek Egyesülete“ saját helyiségében (II. ker. Iskola-utcza 18. sz. I. em.) A sikerült ünnepélyen, melyet nevezett egyesület ifjusága szeretett igazgatója: Duma György főgymnáziumi tanár tiszteletére rendezett, a nagyszámmal megjelent ifjuságon kivül, még számos polgári pártoló tag is vett részt. A polgárság részéről az ünnepelten kivül, ott voltak: Bauer József, Biró János, Cseh István, Dely Zsigmond, Hámpl József, Haugl József, Praskeivitz Ferencz, Sárkány Ferencz, Schäffer György, Szabó Géza, Veigl Endre és Zsigmond Lajos, pártoló tagok. Az első felköszöntőt Bauer József elnök mondta az ünnepeltre, meleg szavakkal ecsetelvén annak az egyesület körül szervet érdemeit. Utánna Sárkány Ferencz emelt szót s hatásos beszédben buzditotta az ifjuságot az egyesület jótételeményeinek kellő méltánylására s felhasználására, szavait az ünnepelt éltetésével végzi. Erre az ifjuság szónoka: Beiger Ferencz, ifjusági elnök köszönté fel Dumát lelkes szavakban, biztositván őt az ifjuság hálájáról és szeretetéről, mire az ünnepelt meghatottan válaszolt az előtte elhangzott köszöntőkre, majd az ifjusághoz fordulva, szép szavakban kifejtvén mi az igazi hála és szeretet, intette azt, hogy e nemes érzelmeket továbbra is ápolja szivében. Ezután még számos felköszöntőt mondtak, közben az egyesület dalköre szép dalokkal füszerezte és fokozta a jó hangulatot. A kedélyes ünepélynek csak a késő este vetett véget.

— **Budai korcsolyázó-egylet.** A napokban tartott választmányi ülésben, melyen báró Lipthay Béla betegsége folytán Országh Sándor elnökölt, megválasztattak igazgatónak: Dürr Károly, helyettesnek: Wein Dezső; titkároknak: Dr. Ary Pál, Holfeld Pál; pénztárnoknak: Balassa Gyula; ellenőrnek: Argay János. A közgyülés által elfogadott alapszabályok helybenhagyás végett a fővárosi tanács utján a m. kormányhoz lettek felterjesztve. Ugyszintén megállapittatott azon kérvény szövege, melyben a feltöltés után előállitandó területnek a korcsolyapálya czéljaira leendő átengedése kérelmeztetett. — Alapitó tagnak 100—100 forint fizetése mellett a következők lettek bejelentve: Andaházy László, Balassa Gyula, Dr. Csorba Ferencz, Darányi Ignácz, Eberling József, Freiberger Pál, Dr. Gombár Tivadar, Hebentanz Nándor, Gróf Hunyady László, Jellinek Henrik, Dr. Kertész Aba, Kollár Lajos, báró Lipthay Béla, báró Lipthay Béláné, Mauks János, Mechwart András, Dr. Országh Sándor, Országh Sándorné, őrgróf Palavicini Ede, őrgróf Pallavicini Edené, Dr. Rónay Károly, Rupp Imre, Rupp Zsigmond, Szelestey Géza, Tichtl János, Weissenbacher Endre, Wettstein Gyula, Zipernovszky Károly. Összesen 29 alapitvány.

— **Losonczy György.** A mi lapunk mélyen tisztelt barátját, Losonczy György miniszteri osztálytanácsost névnapja alkalmából nem csak tisztviselőtársai, de Buda előkelőségei közül is nagyon sokan üdvözölték. Losonczy György páratlan jó barát, előzékeny főnök és tisztviselő, modorában előkelő szivélyes, ki nem akar feltünni és még is szerénységével kimagasló tagja a budai társaságnak. A „Buda és Vidéke“ őszintén üdvözli őt, a ki barátságával oly hoszszu éveken át tiszteli meg szerkesztőjét.

— **Zálogház a takarékpénztárban.** A Budapest Terézvárosi takarékpénz részvénytársaság a magy. kir. kereskedelmi minisztertől a pénzügyminiszter hozzájárulásával 60 évre engedélyt nyert arra, hogy a zálogkölcsön-ügyletet az előész osztályban a következő feltételek mellett folytathassa; értékpapiroknál 8 százalékos, ékszereknél 12 százalékos, áruk- és egyéb ingóságoknál 15 százalékos kamat alapján. A takarékpénztár jogositva lesz arra, hogy az általa zálogba vett tárgyakra adott kölcsönösszeg 75 százaléka erejéig zálogpénztári utalványokat bocsásson ki. Az uj üzletágra az intézet legalább 2 és fél millió forintot fog forditani, az alaptőkéjét ennélfogáa tetemesen felemelni szándékozik. A kormány fentartotta magának a jogot arra nézve, hogy ez üzletág felügyeletére miniszteri biztost küldhessen ki. Ugy halljuk, hogy az intézet haladéktalanul hozzá fog az uj üzletágra vonatkozó előkészitési mankálatokhoz. Fent elősorolt üzletág eszméje Benke Gyula vezérigazgató érdeme ki ujabban pénzügyi tekintélyének és szakavatottságának fényes bizonyitékát adta és a Terézvárosi Takarékpénztár részvény-társaságnak az egész országban valamint a külföldön is a pénzügyi piaczon jó hirnevét és kiterjedését biztositja.

— **Fényes esküvő.** Páris Vilmos, a magyar ipar tekintélyes és köztiszteletben álló tagja, április 27-én tartotta esküvőjét diszes közönség jelenlétében Meszl Lujza kisaszonynyal. A boldog párt, a kitünő vőlegényt és kedves menyasszonyt sokan üdvözölték, a legkiválóbb notabilitások köréből, mi is szerencsét kivánunk ehez az esküvőhöz.

— **Felhivás!** Minthogy a legujabb vizsgálatok kideritették, hogy a székesfőváros területén forgalomba jövő jég legnagyobb része olyan vizből származik, mely az emberi szervezettel akár közvetlenül akár élelmi és élvezeti czikkek utján érintkezésbe jöve az egészségre ártalmassá válhatik, felhivom az összes élelmi és élvezeti czikket árusitó kereskedőket, szatócsokat, vendéglő, kávéház, czukrászda tulajdonosokat, mészárosokat és henteseket, hogy tekintettel a közönségesen beszerzett jéghasználatából származható közegészségi ártalmakra szigoruan tartózkodjanak az élelmi és élvezeti czikkek olyforma behütésére, hogy azok a jéggel közvetlen érintkezésbe jussanak. Ha azonban üzletükben a melegebb évszak bekövetkeztével előreláthatólag elkerülhetetlenné fog válni a behütés oly módja, a melynél az élvezeti és élelmi czikkek közvetlen érintkezésbe jussanak a jéggel: utasittatnak a különbeni törvényes következmények terhe mellett, hogy ily módon csupán oly jeget szabad használni a melynek tisztaságát és egészségre ártalmatlan voltát, hatósági bizonyitvánnyal is igazolni képesek. — Gyógyczélokra hasonlóképen csak ily teljesen kifogástalan jeget szabad elárusitani. — Budapest, 1895. február hó 15-én. A II. kerületi előljáróság, mint első foku egészségügyi hatóság: Hermann Béla, előljáró. Legczélszerübb e hatósági rendelet folytán Staffenberger István jégtelepéről (Hajtsár-út) szerezni be a jégszükségletet, melynek egészséges és tiszta voltát szakemberek dicsérik.

— **Barabás József úrnak.** A vallás és közoktatásügyi m. kir. minisztertől. 11.245. szám. Az Eötvös alap orsz. tanitói egyesület elnökének f. évi február hó 23-án kelt jelentéséből örömmel értesültem, hogy ön a népoktatásügyi munkások jelesen tanuló fiait tanulmányaik folytathatása czéljából anyagilag az idén is oly módon támogatja, hogy nekik az „Eötvös alap gyüjtő és kezelő bizottság“ kérésére az 1894/5. tanév kezdetétől fogva ingyen déli étkezést nyujt. Nagy örömömre szolgál, midőn Önnek a népoktatás érdekében tanusitot ezen hazafias áldozatkészségeért őszinte elismerésemet és köszönetemet nyilvánitom. Budapest, 1895. márczius 14-én. A miniszter helyett: Zsilinszky államtitkár.

— **Strohkauf.** Ez a bosszantó kiabálás hangzik a Fenstermach kiséretében. Az ember elpirul és nem hiszi, hogy Magyarország székes fővárosában van. Sajnálattal jegyezzük fel, hogy közönségünk legnagyobb része közönyös a magyarság ellen intézett orvtámadásokkal szemben. Csodálkozunk, hogy a magyar nem féltékeny szép és hangzatos nyelvére s az ilyen visszaélésekre a törvényhozásnak gondja nincs.

— **Balázs Gábor siremléke.** A szeretet halottja sirjára ujabban adakoztak: Henszler László 1 frt, Szinn Ede villatulajdonos 1 frt, Frecskay János 1 frt. Somlyay József 1 frt. Ajánljuk az elhanyagolt sirt a nemesen gondolkodók jóakaratába.

— **Összejövetelek.** A „Budapesti I., II. és III. kerületi szállodások, vendéglősök, bor- és sörmérők ipartársulatá“-nak tagjai társas összejövetelüket 1895. május 1-én Schüller Jakab (Budakeszi út.) tartják. — Az I. ker. nemzeti asztaltársaság 1895. április 30-án Gill József (Alkotás-utcza 29.) vendéglőjében gyülekezik.

— **Értesités.** Van szerencsénk becses tudomására hozni, hogy tornaegyletünk udvarán, a tagok által a nyári idény alatt használható tekepálya megnyittatván, délutánonként 4 órától kezdve egyleti tagtársainknak és vendégeinknek rendelkezésére áll. A szinkörben nyáron tartandó előadásokra a kedvezményes jegyekre vonatkozó utalványokat tagjaink annak idején az egyletben kapják. Budapest, 1895. évi április hó 5-én. A bupesti (budai) tornaegylet nevében: Dr. Ary Pál, jegyző. Kollár Lajos, elnök.

— **Nincs elintézve.** Jellinek ur a lóvasut előzékeny igazgatója megigérte, hogy a déli vasuthoz is járat vonatokat. A nyári menetrendben nincs ez belefoglalva. Mi a társaság

érdekében kérjük, hogy az üzletforgalmat emelje, mert itt igen sokan közlekednének. Jellinek ur szereti Budát, sokszor van közöttünk, tehát átérzi Buda érdekeit.

Feltünt tehetség. Rákosi Szidi asszony színész-iskolájának növendékei megtartották utolsó vizsga-előadásukat a várszinházban. Szinre került a Vasgyáros, Claire szerepében Fekete Rózsival, az iskola egyik legtöbbet igérő növendékével. — Jó volna, ha Krecsányi is végig nézné ez előadást, hátha találna a fiatalok közt egyet-kettőt, a ki társulatára nyereség volna. Krecsányi művészgárdájának két tagja különben, Ráskai Emilia, a naiva s Ledofszky Gizi, az uj primadonna, szintén a Rákosi-féle iskolának voltak növendékei.

— **Halálozás**. Tallos György ürömi plébános, a magyar katholikus klérus tiszteletreméltó tagja hosszas szenvedés után meghalt 64-ik évében. A megboldogultra találók az irás szavai: Jól vagyon én kedves szolgám, kevesekre voltál hü, többre bizlak ezután. Áldás poraira. — Jarmer Ignácz. a pesti magyar kereskedelmi bank ellenőre hunyt el 43 éves korában. Halálát özvegyén kivül gyermekei és kiterjedett ismeretség gyászolják.

— **Tavaszi lóversenyek**. A tavaszi lóversenyek napjait a lovasegyesület következőleg határozta meg: május 5., 7., 9., 11., 14., 16 és 19. A versenyek mindig délután három órakor kezdődnek. Igen érdekes és meglepetésekben gazdag futásokra van kilátás. Ezuttal közöljük azt a kombinációt, hogy a versenyintézőség a római-fürdő környékét tanulmányozza azért, hogy nem-e lehetne a nyári versenyeket itt tartani. Ehez a tárgyhoz sport szempontból még beszélni fogunk.

Ünnep a bástyán.

A Mária Erzsébet május 6-án rendezendő ünnepére, — melynek érdekes programmját már adtuk — nagyban folynak az előkészületek.

A csárdát b. Szentkeresztyné és Keömleyné vezeti és egyre-másra érkeznek a jótékonyczélra ételek, italok és tombolatárgyak. A nemes adakozások Gróf Hunyady Lászlónő ő excellentiájához küldendők I. ker. Uri-utcza 52. szám.

A „Buda és Vidéke“ kölön kiadásába szánt czikkecskék, versek, mondások szintén ő kegyelmességéhez küldendők május elsejéig. Az alkalmi kiadást Gróf Hunyady Lászlóné és őrgróf Pallavicini Edéné szerkesztik. Közeletünknek sok kitünősége küldött már eddig is közleményt.

Őrgróf Pallavicini Edéné és az egész bizottság fáradhatlanul buzgólkodik az ünnepély sikere érdekében.

Gróf Szapáry Gyuláné nagyon érdekes tombolatárgyakat küldött. Mindenki igyekezik a nemes czélt gyámolitani.

A primás ő eminentiája 100, Császka György 50 frttal váltotta meg belépti jegyét. Ő eminentiája személyesen is megjelenik az ünnepélyen.

A magyar villamossági részvénytársaság és a Ganzgyár fogják ellátni az esti villanyos világitást teljesen dijtalanul.

A rendező bizottság hétfőn, május 29-én Gróf Hunyady Lészlóné ő excellentiája termeiben gyülést tart délután 4 órakor.

A szép bástyasétányon, a honnan oly remek kilátás nyilik a budai hegyekre nagy élvezettel töltheti el az időt a közönség.

A bizottság lapunk utján köszönetét nyilvánitja azoknak, a kik szivesek voltak eddig ételeket, italokat és egyéb tárgyakat küldeni, és kéri a közönséget, hogy a Mária Erzsébet-egyletnek ezt az ünnepélyét minél lelkesebben támogatni sziveskedjék. Minden csekélységet köszönettel fogadnak s a Buda és Vidéke utján nyugtáznak.

Felesleges ezt a nemes törekvést hosszadalmasabban ajánlani, mert az maga magáért beszél, hisz szép szónál sokkal szebb a tett...

Isten előtt kedves a jó cselekedet.

Tájékoztató.

— **Lakást** (3—4 szobás) **vagy kisebb házat** — a Krisztina városban, Városmajorban, Retek-utcza vagy a körúton — bérbe óhajt venni egy vasuti tisztviselő Junius esetleg Május 1-től. Szives értesitések »kiadó« czim alatt a szerkesztőségbe kéretnek.

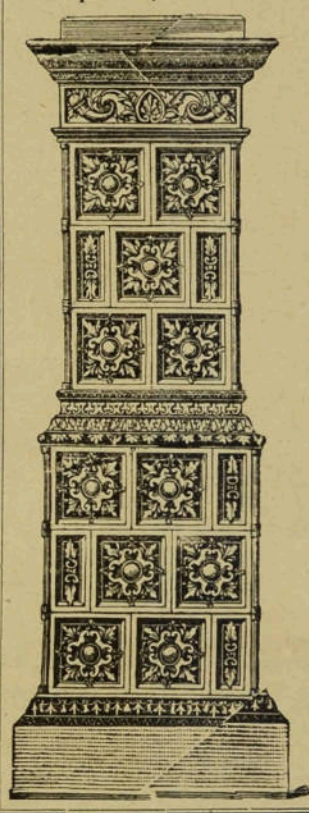
— **„Szt. Lukács-fürdő-részvénytársaság Budapesten. Téli kura** a kényelemmel és pompával berendezett iszapfürdőben, mely a szállodákkal egy épületet képez. **Uj!** Gyógykezelés zuhanynyal (Douche massage). Prospektust küld az igazgatóság, Budapesten.

— **Pezsgő viz**. Ennek szervezetét régen az irók és művészek s az egész táblabiró világ a szolyvai vizet, mely az egészségre kiváló hatással volt s óvszert képezett az elhájasodás ellen. Dr. Baranyai József a 40-es években ezt a vizet hordókban tartotta és mikor teknőkbe a napra öntötte az pezsgett. Vahott Imre azért nevezte el zákánymenti pezsgőviznek. Mulatság után is üditő. Ajánlatos a munkácsi uradalom savanyu vizei közül a polenai és luhi Erzsébet-forrás is. Kapható Seide József füszer- és csemege-kereskedésében Fő-utcza 8. sz. Mondlicht Leo droguista üzletében II. Fő-utcza, Walther Ernő füszer- és csemege kereskedésében, Vár uri-utcza.

Vidéki levelezőinknek *Kérjük vidéki levelezőinket, hogy a nyaralókról, nyaralási viszonyokról, nyaralók és élelmiszerek árdrói bennünket tudósitani, s a nyaralók jegyzékét hozzánk beküldeni sziveskedjenek.*

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:
Mindszenti Erdélyi Gyula.

MORGENSTEIN ENDRE
KÁLYHÁS
Budapest, I., Tábor-utcza 14. (saját házában).

Ajánlja dusan felszerelt raktárát **szabályozható, töltő és ó-német cserépkályhák és takarék-tüzhelyekből.**

Elvállal minden szakmájába vágó **javitásokat,** különösen saját módszere szerinti **füstszabályozásokat** pontos kivitel és jutányos árakon.

Kik dúsan felszerelt kálya-raktáromat megtekinteni óhajtják, a legszivesebb fogadtatásra találnak.

CS. KIR. SZAD. DÉLI VASPÁLYA-TÁRSASÁG.

A részvényes urak ezennel meghivatnak a **f. évi május hó 28-án délelőtti 10 órakor Bécsben, I., Eschenbach-Gasse 9. szám** alatt (az oszták mérnök és épitész-egylet termében) megtartartandó

NEGYVENÖTÖDIK KÖZGYÜLÉSRE.

Napirend:

1. Az évi jelentés felolvasása.
2. Az 1894. évi zárszámadás feletti határozathozatal.
3. Az igazgatótanács részbeni megujitása.
4. A számvizsgálók megválasztása.

Az alapsz. 22. czikke szerint a közgyülésben csakis azon részvényesek vehetnek részt, kik legalább 40 részvénnyel birnak s ezen legkésőbb 14 nappal a közgyülés összehivása előtt az alantabb megjelölt pénztárak valamelyikénél letéteményezték és pedig:

Bécsben:	A cs. kir. szab. oszt. Kereskedelmi és Iparhitel intézetnél: Rothschild S. M. urnál vagy a társaság számvevőségnél, a déli vaspálya udvaron (igazgatósági epület).
Budapesten:	A Magyar általános hitelbanknál.
Triesztben:	A cs. kir. szab. osztr. Kereskedelmi és Ipar-Hitelintézet fiókjánál.
M/m. Frankfurban:	Rotschild M. A. és Fiai uraknál.
Berlinben:	Bleichröder S. urnál vagy a disconto-társaság igazgatóságnál.
Hamburgban:	Behrens L. és Fiai uraknál.
Baselben:	Speyr és Társa uraknál.
Párisban:	A társaság letéti pénztáránál Rue Lafitte 17.
Londonban:	Rothschild N. M. és Fiai uraknál.
Milánóban:	A Banca Lombarda di Depositi e Conti Correnti.
Genfben:	Lombard, Odier és Társa uraknál.
Lyonban:	Cambefort, Saint Olive F. és Társa uraknál és Veuve Morin, Pons és Társa czégnél.

A letéteményezett részvények helyett letéti jegyek és igazolványok szolgáltatnak ki, mely utóbbiak a közgyülésen való megjelenésre jogositanak. Távollevő részvényesek irásbeli meghatalmazás utján más, a közgyülésen részvételre jogositott részvényes által képviseltethetik magukat (23. czikk). Képviseltetés esetén az igazolási jegyen előnyomott meghatalmazás kitöltendő, a meghatalmazó által sajátkezüleg aláirandó s legkésőb folyó évi május hó 22-én a társaság számvevőségénél Bécsben (déli vaspálya-udvar) felmutatandó, megjegyeztetvéu, miszerint az alapszabályok 25. czikke szerint egy részvényes sem egyesithet magában többet 10 szavazatnál saját joga alapján és 20 szavazatnál többet saját joga alapján és mint más szavazatjogosult részvényesek meghatalmazottja.

Bécs, 1895. április hó 23-án. (Utánnyomás nem dijaztatik.)

Az igazgató-tanács.

Budapesti közúti vaspálya-társaság.

HIRDETMÉNY.

A Budapesti közúti vaspálya-társaság

XXX-ik rendes közgyülése

folyó évi április hó 29-én délután 3 órakor

a társulat saját épületében, V., Lipót-körut 22. szám alatt, fog megtartatni.

NAPIREND:

1. Igazgatósági évi jelentés; előterjesztése az 1894. évi zárszámadásnak és mérlegnek, valamint a felügyelő-bizottság erre vonatkozó jelentésének; az osztalék megállapitása; határozat a felmentvény megadása értelmében.

2. Az alapszabályok 1. 2. 24. e), f), h), és i) pontjai, 56., 59. d) pontja és 60. §§-ainak módositása, illetve törlése.

3. Jelentés a társaság új tervezeteiről.

4. Netaláni egyéb inditványok a t. cz. részvényesek köréből, a mennyiben alapszabályszerüen (8 nappal a közgyülés előtt irásban) fognak az igazgatóságnál bemutattatni.

☛ Szavazati jogot adnak a társaság közgyülésein (alapszabályok 15. és 20. §§) egyaránt a társaság részvényei s illetőleg élvezeti jegyei, ha legalább négy nappal a közgyülés előtt, az igazgatóságnál letéteményeztetnek; de a névre szóló részvények csak annyiban, a menyinyiben a részvénykönyvben 45 nap óta vannak a letevők saját neveire irva.

Felhivatnak tehát a t. cz. részvényes urak, kik a jelen közgyülésen résztvenni óhajtanak, miszerint a czimleteiket, a szelvényekkel együtt, bezárólag f. é. április 25-ig, az igazgatóságnál (V. ker. Lipót-körut 22. sz.) d. e. 9—12, d. u. 4—5 óra között, téritvény mellett, letenni méltóztassanak, hol a szavazási igazolványokkal egyidejüleg, az előterjesztendő zárszámla és mérleg, valamint a felügyelő-bizottság jelentése is átvehető lesz.

Budapest, 1895, április hó 10-én.

Az igazgatóság.

Kősziklából fakadó kristálytiszta

VÉGHLESI

„Vera"-forrás.

Hazánk igen kedvelt szénsavdús savanyúvize

Hathatós szer az emésztési zavaroknál.

Borral vegyítve kellemes savanykás izü üditő és tiszta italt képez.

A bort nem festi,

a miért a nagyérdemü közönség **fröccs** gyanánt nagyon kedveli s e végből a vendéglős urak igen felkarolták.

Legujabb orvosi bizonylatok a VERRA-FORRÁS-ról:

A véghlesi **Vera**-forrás vizét úgy a vezetésem alatt álló m. kir. egyetemi belgyógyászati kórodán, valamint a magán-gyakorlatban, évek során át ésfolyvást növekedő kiterjedésben, sikerrel használom a **légzőszervek, gyomor, ivarszervek és hólyagnak heveny és idült hurutos megbetegedésénél, sápkór és vérszegénység** eseteiben, ugyszintén **Brightkóros szivbetegek és diabetikus** betegeknél.

Ezen viznek teljes tisztasága, kitünő kezelése, szerencsés vegyi alkata és **sziklatalajból** való eredése teszik, hogy ez teljesen **fertőzetmentes**, egészséges italt képez, a mely kiválóan ajánlható ott, hol a **cholera, tiphus** és más az ivóviz által terjedő fertőzeti betegségek uralkodnak.

Budapesten, 1893. márczius hó 1-én.

Dr. Korányi Frigyes,
a főrendiház tagja, kir. tanácsos, egyet. tanár, az Orsz. közegészségügyi tanács elnöke stb.

A véghlesi **Vera-forrás** vizét, ugy a nyilvános gyermekgyógyintézetemben, mint a magán-gyakorlatban: az **emésztési és légzési szervek**, nemkülönben a **vizelési bántalmak**, ugyszintén az **angolkór** és **vérszegénységben** szenvedő gyermekeknél évek óta sikerrel használom. Általában a gyermekek e vizet szivesen iszszák, s minthogy az anyagcserét élénkiti, s igy a **szervezetet erősiti**, azt nemcsak beteg, de egészséges gyermekeknek és amennyiben, mint tisztán **forrásviz a trachytsziklából** nyeretik, tiszta ivóviz hiányában, vagy járvány alatt rendes használatra különösen ajánlom.

Budapesten, 1893. márczius hó 25-én.

Dr. Kövér Kálmán,
gyermek-gyógyász.

Kapható minden gyógyszertárban, füszerkereskedés és vendéglőben.

Főraktár: **VII. Erzsébet-körút 56.**

GANZ és TÁRSA

vasöntőde és gépgyár-részvény-társ. Budapesten.

Gáz- és Petroleum-motorok álló vagy fekvő, egy vagy két hengerrel.

Készit:

A) **gépeket és épitési munkákat, teljes malomberendezéseket, vasutt kocsikat és vasuti fölszereléseket, transmissiókat.**

Speczialitásai

B) **kéregöntvény** vasuti kerekek, váltók, zuzóművek, hengerek-és ágyúgolyókhoz.

Hengerszékek kéregöntetü hengerekkel mind a magas malmászathoz, mind pedig a parasztra őrléshez s **egész malomberendezések.**

Facsiszoláshoz, papir- és czelluloza-gyártáshoz való gépek. Vizikereket nagy sikerrel pótló **turbinák.**

Villamos világitás nagy távolságra is a motortól.

Zsilipek, csővezetékek, frictiós kapcsolások, rotatiós dynamométerek. Aczélöntés.

RÖVID- ÉS SZÖVÖTT ÁRUK

KÉZI MUNKÁHOZ TARTOZÓ CZIKKEK.

ALBINI LAJOS

ezelőtt

Reinl József

II, ker., Fő-utcza 40. szám alatt.

MINDENNEMÜ SZABÓ KELLÉK

Ajánlja raktárát férfi fehérneműekben, saját készitmény. Ingek kizárólag a jó hirnevü „Schroll"-féle chiffonból, ugyszintén alsó nadrágok „Schroll"-féle croiseből, azon kivül félvászon és tiszta vászonból készitve. Divatos nyakkendők, gallérok, kézelők, ingmellek, sima és szegélyes jó minőségü nadrágtartók.

Továbbá nagy választék valódi szinü harisnyákban, keztyük sima és ajour, gyermek, leány és női kötények. Jó szabásu derékfüzők, különösen ajánlható a törhetetlen **növénydrótból** készült derékfüzők. A legujabb **franczia** arczfátyolok, fehér, fekete és minden divatszinben.

Végre nagy raktár valódi „Cosmanosi" cretonból.

VÁSZON, KANAVÁSZ ÉS CHIFFON

Hirdetések

a

BUDA ÉS VIDÉKE

részére felvétetnek

a kiadóhivatalban

Alkotás-u. 12/a. Szöke-ház.

Jelentés.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy f. é. **május hó 1-én** fióküzletet nyitok a **Zugligetben** a „Fáczán" vendéglő kerti helyiségében. — Liszt, tej, tejszin és vaj, Finom- és pék-sütemény a nap minden órájában frissen lesz kapható.

LÖVENSTEIN ANTAL
csász. és királyi udvari sütőmester.

Jencs Vilmos

„Szent-János"-hoz czimzett gyógyszertára
II. ker. Széna-tér.

Az idei idény beáltával ajánlja friss töltésü és minden fajtáju gyógy- és üditő ásványvizeket nagybani árak mellett.

Kaphatók az összes bel- és külföldi gyógyszerészeti különlegességek.

Mindenféle sebészeti eszközök.

Menthin szájviz, a mely az Odolt hatásában, kellemes izénél valamint olcsóságánál fogva is teljesen fölülmulja. 1 üveg ára 40 kr. — Salol fogpaszta, a mely nagyszerü antiseptikus hatásu és igy a fogak odvasodását teljesen megakadályozza s izét a legutolsó részletig megtartja. Ára 60 kr.

Nemkülönben ajánlja a világhirü **Pries y Ca**-féle spanyol gyógyborokat valamint az általánosan elösmert és általa készitett Chinavas borát, üvegje $^1/_1$ 2 frt 50, $^1/_2$ 1 frt 50 kr. árakban.

Valamint saját készitésü és kitünőnek bizonyult lábizzadás elleni porát, 1 doboz ára 50 kr.

SZOLYVA és POLENAI

szaktekintélyek által elismert kiváló hatásu GYÓGYVIZEK

Gyomor és fejfájás, szédülés, czukros hugyár

aranyér bántalmai és köszvényelleni különlegesség.

a friss töltésü **SZOLYVA** és **POLENAI** védjegye.

LUHI ERZSÉBET

rendkivüli kellemes izénél fogva, főleg borral vegyitve a betegnek élvezetes, kellemes üdítő italt képez.

Tulságos gyomorsav képződésénél idült gyomorhurut és étvágytalanság, torok, gége és hörgők idült hurutos bántalmai ellen, feltünő sikerrel lesz alkalmazva.

Főraktár: Budapesten, **FRUMM ISTVÁN utódánál** tulajdonos **WERNER ADOLF** Batthyányi-utcza 3. sz.

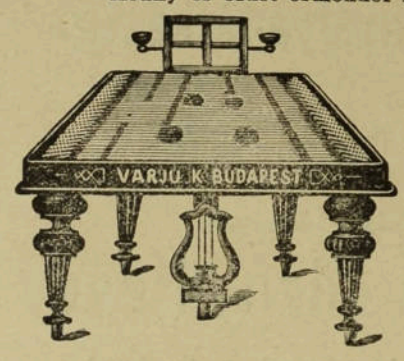
Megrendelhető: minden ásványviz kereskedésben vagy közvetlenül

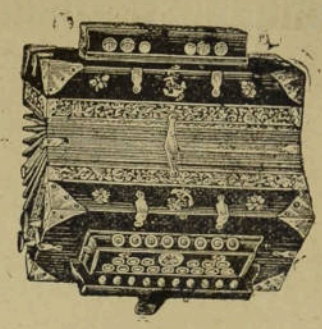
Gróf Schönborn uradalmi Igazgatóságánál, Munkácson.

a friss töltésü **LUHI** védjegye!

Ezeknek a vizeknek tiszta kezelése folytán, kellemetlen utóize nem képződik.

Arany és ezüst érmekkel kitüntetett hangszer-ipar

VARJU KÁROLY

császár és királyi szabadalmazott hangszer-ipar.

Budapest, VIII., Kerepesi-út 47. sz.

Ajánlja saját gyártmányú hangszereit, különösen erős, tiszta **csengő hangú czimbalmait** jótállás mellett; továbbá **harmonika**, **hegedű**, **fuvola** és egyébb hangszer nálam 15%-kal olcsóbb, mint bárhol. — Most jelent meg a magyar **harmonika iskola**, az egy soros harmonikához 32 válogatott legszebb dallal, melynek segélyével fél óra alatt megtanulhat a harmonikákon játszani, ára 90 kr., mely összeg beküldése mellett bérmentve küldi meg a kiadó, **Varju Károly.**

Képes nagy árjegyzék ingyen küldetik.

A **Magyar Asphalt** részvény-társaság **Budapest, Andrássy-ut 30. sz.** elvállal minden néven nevezendő **asphalt burkolási** valamint **szárazzátételi** munkák teljesitését **jótállás mellett, legolcsóbban.** Elismert legjobb minőségü **aszfalt anyag vidékre** is szállittatik.

Vendéglő az „Alaguthoz".

Minden vasár- és ünnepnap hangverseny Kutschera zongora-művész közremüködésével.

Jó italok és izletes ételekről, valamint előzékeny kiszolgálásról gondoskodva van.

Éjjeli szállásra szobák!

Számos látogatást kér

Schlaucher Ferencz,
vendéglős.
Krisztinaváros, az Alagutnál.

Szávoszt Aphons czég

konyhakerti és virágmag

készleteit 15% leengedéssel kiárulom

Szávoszt Emil

Budapest, IV., Mária Valéria-utcza 4.,

hol **arankamentes lóhere** és **luczerna**, valódi **puedlinburgi répa** és **külföldi fűmagvak** legjobb minőségben olcsón kaphatók.

Vendéglő „Mekka városához".

Van szerencsém a t. cz. közönséggel tudatni, hogy **Fehérvári-út 10420. sz. a.** (a **Záborszky János**-féle telken, a sósfürdő közelében) vendéglőt nyitottam, mely a legujabb kor igényeinek megfelelően minden kényelemmel el van látva.

Kirándulóknak kellemes üdülő hely.

Minden időben meleg és hideg ételek.

Saját termésü borok. Csapolt és üvegsör.

Tisztelettel
SCHMIEDT KÁROLY
vendéglős.

A szinkör megnyitása

alkalmából van szerencsém a nagyérdemü közönségnek ajánlani **Budán I. kerület, Krisztinaváros Alagut-utcza 1. sz.** alatt levő

„ALAGUT"-KÁVÉHÁZAMAT

mely elegáns berendezésével, a sajtó összes magyar és német termékeivel, cabinet-separéival, mindennemü hideg étkeivel, italaival, mérsékelt árak, gyors és pontos kiszolgáltatással bármely elsőrendü kávéházzal szemben megállja helyét.

Naponkint zene Kovács Józsi ismert primás vezetése alatt.

✱ **FAGYLALT.** ● **JEGESKÁVÉ.** ✱

Tisztelettel
WELLISCH ZSIGA,
kávés.

BANK ÉS VÁLTÓ-ÜZLET

Beimel Lajos fiókja

TELEFON! II., fő-utcza 6. sz. TELEFON!

Értékpapirok, arany és ezüst pénznemüek vétele és eladása.

Előleg mindennemü értékpapirra.

Tőzsdemegbizásokat előnyösen eszközlünk.

1 db magyar jótékonyczélu államsorsjegy. Huzás jun. 26-án. Főny. 60 000 frt. Ára **1** frt. **80** krajczár.
Teljes utánvéttel semmit nem küldünk.

Igérvények minden huzáshoz.

SZT.-MARGITSZIGETI ÜDITŐVIZ

a legkiválóbb és legolcsóbb bakteriamentes

asztali savanyúviz

és

egészség-ápoló ital.

Kitünő eredménynyel használtatik:

Köszvény-, gyomor- és bélbajoknál, garat-, gége-, tüdő- és hólyaghurutnál.

Kapható: **Legtöbb gyógyszertárban, ásványviz-, füszerkereskedésben és vendéglőben.**

FŐRAKTÁR
WERNER ADOLF-nál.
(FRUM ISTVÁN UTÓDA)
Budapest, II., Batthyány-utcza 3. szám.
Telefon 90—97.
Főherczegi Szt.-Margitszigeti felügyelőség

Van szerencsém a t. cz. közönség becses figyelmébe ajánlani a

krisztinavárosi

CASINO-SÖRCSARNOKOT,

mely a legujabb kor igényeinek megfelelően, kényelemmel és fényesen van berendezve.

Külön szobák, továbbá bál és hangversenyek tartására termek ugy az emeleten, mint földszinten rendelkezésre állanak.

Ma zene!

BARABÁS JÓZSEF.

Nyomatott Heisler J. kő- és könyvnyomdájában. Budapest, II. Várkertrakpart 1. sz. (Kluseman-féle ház.)

Budapest, 1895. IV. évfolyam 18. sz. Vasárnap, május 5.

BUDA ÉS VIDÉKE

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI ÉS TÁRSADALMI HETILAP

Az I. kerületi polgári kör,

II. ker. polgári kör, a krisztinavárosi vöröskereszt-egylet és a budai kereskedő-társulat stb. közlönye.

KIADÓ-HIVATAL, hol előfizetni lehet és hirdetések felvétetnek; I. ker. Alkotás-utcza 12/a. Szőke-ház.

Megjelenik minden vasárnap. Előfizetési árak: Egész évre 12 korona, félvre 6 korona, évnegyedre 3 korona. Egyes szám ára 24 fillér.

SZERKESZTŐSÉG, I. ker., Alkotás utcza 12/a. Szőke-ház. kéziratokat és közleményeket ide kérjük küldeni.

A vármegyei tisztujitás.

A napi sajtó különböző organumai ujabban sürün és nagy előszeretettel vetik fel a kérdést; lesz-e vagy nem lesz-e az 1895. év végén a vármegyékben restaurácziö ?

Tudvalevőleg az 1889. évben 6 évre választott vármegyei tisztviselők mandatuma a folyó év végével lejár s az 1886. évi XXI. t. cz. 79. §-a értelmében uj általános választásokra volna szükség. Ámde „a vármegyei közigazgatás rendezéséről“ szóló 1891. évi XXXIII. t. cz. I. §-a kimondotta, hogy „a közigazgatás a vármegyékben állami feladatot képez, melyet kinevezett állami közegek intéznek“. A napi lapok egyike-másika most már azt állitja, hogy az idézett 1891. évi két szakaszos törvény a választott tisztviselők mandatumainak lejártával kizárja a tisztujitást; ha tehát a kormány ujra elakarja rendelni a restaurácziót, ennek megtarthatása végett idejekorán törvényalkotásról kell gondoskodnia, vagyis szemben az 1891. évi XXXIII. t.-cz. határozmányaival megfelelő törvényhozási felhatalmazást kell a kormánynak kérnie és kapnia.

Szokatlan jóakarat és érdeklődés egyszerre a kinevezési rendszer életbeléptetése iránt, és a mi a legmeglepőbb, éppen az ugynevezett államositási rendszer ellenzőinek táborából, a kiknek idáig eszükbe sem jutott, hogy az immár 4 év óta törvénytárunkba czikkelyezett 1891. XXXIII. törvény életbeléptetését vagy értelmezését követeljék. E körülmény a jóakaratot legott gyanussá teszi s méltán eszünkbe juttatja a római példaszót: „timeo Danaos et dona ferentes“.

A számitás elég világos. Kiszivárgott, a mit mi jó régen tudtunk, hogy a kormány minden történyhozási aktus mellőzésével, kormányhatósági uton egyszerüen elrendeli az általános tisztujitás megtartását. Ugyanazok, a kik 1891-ben a választási rendszer fentartásának legmelegebb szószólói és a megyei reform elposványosodásának, majd megbukásának előmozditói voltak, sőt azt ma is ellenzik, megfujják most a tárogatót: az 1891. évi XXXIII. t.-cz. kimondotta az államositást; tisztujitás többé törvényszerüen el nem rendelhető s ha kormány mégis akarná, tessék a törvényhozástól felhatalmazást kérnie! Nem szeretünk gyanusitani, de nem lesz alaptalan az a feltevésünk, hogy a kik igy beszélnek, azokat nem az adminisztráczió ügye iránt való érdeklődés, nem tárgyilagos jóindulat, de a megtévesztés és a zavarkészités szándéka vezeti.

Szerintünk a törvényes állapot egészen tiszta. Az 1891. évi XXXIII. t. cz. — mely, mint erre több izben volt már alkalmunk rámutatni, törvénytárunknak nem éppen a legdicsőbb lapját képezi — egy minden tételes rendelkezés nélkülöző, pusztán deklarativ természetü törvény. Mit tartalmaz ez a hires törvény? Kodifikálja azt az inkább tankönyvbe, mint pozitiz törvénybe való elméleti alapelvet, hogy „a közigazgatás a vármegyékben állami feladatot képez, melyek kinevezett állami közegek intéznek részint önállóan, részint a törvény korlátai közt, önkormányzati elemek közreműködésével“ (I. §.) A törvény 2. §-a pedig egyszerüen utasitja a belügyminiszt. hogy az 1. §-ban kimondott elvnek megfelelően egyidejüleg terjeszszen elő négy darab közigazgatási törvényjavaslot. Ennyiből áll az 1891. évi XXXIII. t.-czikk. Nincsen benne semminemü végrehajtási záradék; nincs megmondva, hogy a beczikkelyezet államositási alapelv mikor nyer tényleges érvényesülést? Egyszóval nincsen e törvényben semminemü szankczió. Egy valóságos „lex imperfecta“ ez. Nincs az a törvénymagyarázat, mely az 1891. évi XXXIII. t.-cz. szövegéből, akár nyelvtani, akár logikai magyarázat segitségével beigazolni tudná, hogy e törvénynyel az 1886. évi XXI. t.-cz.-nek a tisztviselők 6 éves választásáról szóló 89. §-a ipso faktó el lenne törülve. Sőt, a kik emlékezni akarunk és tudunk, nem felejtettük még el, hogy az 1891. évi XXXIII. t.-czikket sem az akkori kormány, sem a törvényhozás nem kivánta a most abba önkényesen belemagyarázott szankczióval felruházni, és nem gondolt arra, hogy az itt foglalt elvi kijentés minden további törvényhozás nélkül a restaurácziö halálát jelentené.

Azt igenis sokan hitték, köztük mi

„A BUDA és VIDÉKE“ TARCZAJA.

Az irodalom bajai.

(Nyilt levelek Wlassics Gyulához a közoktatás miniszteréhez **Erdélyi Gyulától**.)

(Folytatás.)

Mélyen tisztelt barátom!

Irodalmi osztályoddal állitasd össze a tényleges hivatásu irók törzskönyvét és mindegyiknek terjesztesd magad elé azt a müvét, melyben ott vannak az oroszlán körmök és akkor müvelődésünk és irodalmunk érdekében használd fel erejöket. Ne télj ha kormány gyámkodással gyanusitanak, markolj erősen a kérdésbe s a mi nem virág ülltesd át más kertbe az irodalom kertjéből. Ha valakinek nincs keresete az irodalomban, az töltse be rendeltetését másutt. Távozzék innen a gőgös blazirtság, a tudatlanság és a hazát gunyoló, külföldit imádó erőtlenség.

Vedd kezedbe a lángpallost!

A müvész hazája a nagy világ féle elv nem illik a magyar iróra. Az elbeszélésben az elbeszélő idyll uralkodjék.

Az elsatnyult irodalomnak sok esetben tenyésző fészkei és melegedő szobái a vidéki lapok. Vedd kezedbe a vidéki hirlapirodalom emelését. Nagy tétel ez a pár szó. Mindent székesfővárosunkba hordunk. Egész népvándorlás folyik ide. Szellem, tőke ide igyekezik. Csak ez az egy központunk van. Decentralisaljuk az irodalmat és müvészetet s kulturájában is sok erős városunk lesz. Lépjen sorompóba a közigazgatás és fogadja el a kultur hivatást egyik legszebb feladatának

A te jó akaratod és zsenialitásod, államférfiui higadtságod mindent elérhet az irodalmi osztály jó szervezése esetén. Válassz ebbe az osztályba magad mellé jó munkatársakat.

A vidékre került fővárosi iró nagy tanulmányokat tehetne a vidéken és fogalma lesz a magyar társadalomról, a mi ez ideig reá nézve csak terra incognita és csakugyan az ujabb kor eposa lehetne a regény s megint lennének jó magyar életet iró verses elbeszélőink.

A vidéki irodalmi és közmüvelődési egyesületek épithetik fel a vidéknek számtalan góczpontját és a magyarságnak bástyáját. A vidékről egészséges levegő jöhet a központba. Egy kis irodalmi és müvészi ventiláczió. A forgalom üditse a fővárost. Ma már a vidék is kivetkőzött eredi formájából. A vidéki élet a székesfőváros utánzása.

Ezt a helyesen reformált irodalom változtathatja csak meg.

A vidékről lévén szó, megint felvetem azt az eszmét, hogy az irodalom fontos nemzetgazdasági tényező. Itt van p. o. a hazai fürdők, nyaraló telepek, szép vidékek emelésének kérdése. Ezt csak a szépirodalommal lehetne megoldani. A költők és irók lokális lelkesedése sokat használt már egy-egy vidéknek.

Nem tisztán a kihirlelés irodalmát akarnám én müveltetni, hét nyelven Bädecker izben kürtöltetni urbi et orbi, mint a millenium rendezősége is teszi, de azt akarnám, hogy egy költőt vagy irót ihlessen egy bércz, egy patak, völgy, folyam vagy délibáb és akkor ragadjon tollat vagy lantot. A reklam nem sugalja a tetszést, de a költészet igen . . .

Szép vonás tőled és kultuszminiszterhez illő, hogy egy poétának gratuláltál verses kötetéhez. Első eset ez nálunk, hogy egy minister a minorumot is észreveszi. Helyesen tetted, a generálisnak nagy rendjel, a közkatonának legalább is az elismerés érdempénze a rongyos köpönyeg mellé.

Én annak a poétának tehetségét elismerem, csak fajával és fajának fajunk ellen toilal és mérleggel elkövetett büneit ostorozom. Azok a csengő rimek, azok a tetszetős formák bármennyire bevannak is márczipánozva a hazafias vonatkozásokkal, nem magyar zamatuak észre lehet rajta venni annak a bizonyos népnek — megengedem sokszor önkénytelen — aknamunkáját a magyarság törzsén. Lehetnek magyarok, de csak uj magyarok. Meglehetett volna ezt irni egy-egy költő Biberachnak francziául vagy hottentotául épen ugy mint magyarul.

is, hogy 4 év alatt, vagyis 1895. év végeig a közigazgatási reformtörvények meg lesznek alkotva s legkésőbben az 1895. évben választott megyei tisztviselők mandatumának leteltekor életbe lép a kinevezési rendszer.

Ma azonban fájdalom ott állunk, hogy a közbeeső 4 esztendő a közigazgatási reformokra jófzrmán elveszett, az 1886. évi XXI. t.-cz. a maga egészében hatályban van, következőleg annak 79. §-a is.

Nincs igazság tehát a napi sajtó emlitett álláspontjában, de nincs igaza annak a napokban megjelent röpiratnak sem, mely azt ajánlja, hogy a kormány egyszerüen nevezze ki a most működő választott közigazgatási tisztviselőket állami közegekké, kik aztán mint ilyenek vezessék tovább az ekként egy csapásra államivá tett közigazgatást. Itt csak a mi álláspontunk az őszinte, a kik lapunk fennállása óta szakadatlanul és következetesen sürgettük a közigazgatási reformokat, ezek sorában a kinevezési rendszer életbeléptetését. Lapunk szerkesztője volt az, ki már az 1889. évi állami költségvetés tárgyalásakor sikra szállott, az akkoron küszöbön álló tisztviselőválasztásoknak felfüggesztését s közigazgatásunkban pár évi provizoriális állapot létesitését inditványozva. Mi voltunk azok, kik a közigazgatási provizorium eszméjét és szükségét lapunknak ugyancsak 1889. évfolyamában bőségesen kifejtettük, főként a végből, hogy a provizoriális állapot teremtésével a közigazgatási szervezeti és hatásköri reformtörvények sürgős megalkotását biztositsuk. Ha ez az álláspontunk akkor elfogadásra talál, bizonyára nem kellene most még 6 év multán is affelett töprengeni: legyen vagy ne legyen-e tisztujitás? mert az ideiglenes állapot létesitése logikai szükségkép maga után vonta volna a végleges rendezés elkerülhetlenségét.

És most 6 év multán, a nélkül, hogy akkori álláspontunkhoz következetlenekké válnánk: ime azt állitjuk, hogy kétségtelenül lesz az év végén az 1886. évi XXI. t.-cz. 79. §-a értelmében rendes tisztujitás, sőt kell is lennie, mert jelen viszonyaink közepette más elfogadható, vagy ennél jobb megoldási mód nem kinálkozik.

Mi is jól tudjuk azt, hogy a különböző megoldási módozatokban nincs hiány.

Ki lehetne például törvényhozási uton mondani, hogy a választott tisztviselőknek most lejáró mandátuma a törvényhozás további rendelkezéseig meghosszabbittatik, bár elvileg kérdés férhet hozzá, hogy a választott tisztviselők megbizatásának időtartalmát ujabb választás vagy kinevezés nélkül még a törvényhozés is kiterjeszthetí-e?

Ki lehetne szintén törvényileg mondani, hogy a folyó év végével életbelép a kinevezési rendszer, vagyis az összes vármegyei tisztviselők 1895. január 1-jével kinevezés alá esnek. De még ha ily törvényhozási rendelkezés fizkailag vagy politikailag lehető volna is, mi a magunk részéről a kivezési rendszernek ily módon behozatalát, a szükséges szervezeti és hatásköri törvény hiányában végleges megoldás teremtését elvileg helytelenitenők. Arra pedig, hogy az év végeig a részletes megyei reformtörvény meg legyen alkotható: parlamentáris viszonyaink között józanul még csak gondolni sem lehet.

Ott van aztán a harmadik, meg a negyedik megoldási mód: az t. i., hogy vagy provizorium teremtessék a választások felfügesztésével és a törvényhatósági tisztviselőknek a kormány rendelkezésére bocsátásával, a mint ezt mi már 9 évvel ezelőtt javasoltuk; vagy pedig mondassék ki az, hogy lesz ugyan ez év végén még általános tisztujitás, de a megbizatás időtartama nem évre, hanem csak a közigazgatási reformtörvények megalkotásáig és a kinevezési rendszer behozataláig terjed.

Ámde egészen eltekintve attól, hogy mindkét módozathoz szintén törvényhozási intézkedés és felhatalmazás kell mely alkalommal ismét elkeseredett parmenti vitákra számithatunk, őszintén bevalljuk, hogy nézetünk szerint ma már egyik megoldási módra sincs feltétlen szükség.

A valóságos provizorium megteremtése, melyet 1889-ben első sorban a közigazgatási reformok megalkotásának sarkalásaul javasoltunk, igen sokat veszitett indokoltságából azért, mert ma már a reform-előmunkálatoknak oly anyaga áll rendelkezésre, hogy jóformán csak anyagrendezésre és nyugodtabb parmenti állapotra van szükség és a roformok sorsa biztositva van. A magunk részéről legalább elképzelhetlennek tartjuk, hogy az egyházpolitikai reformok megalkotása után előállhatna még bárminő más reformszükséglet, mely a közigazgatási alkotásokat háttérbe szorithatná.

Annak előzetes kimondására pedig, hogy a most 1895-ben választandó tisztviselők megbizatása bizonytalan időtartamu, azért nincs szükség, mert a törvényhozás bölcsessége, minden ilyen előzetes cautela nélkül is, találni fog annak idején kellő utat s módot arra, hogy a megalkotandó megyei reform életbeléptetésével nem kell 6 évig várni. És a kinevezési randszer életbeléptetésének épugy nem fogja leküzdhetlen akadályát képezni a most választandó törvényhatósági tisztvisek 6 éves mandátuma, mint a hogy a birói kinevezési rendszernek egy negyedszázaddal ezelőtt életbeléptetésekor a szerzett jogok — melyeket a magyar törvényhozás mindig kellőképen tiszteletben tartott — szintén nem képeztek elhárithatlan akadályt.

A folyó év végén meg lesz tehát az általános megyei tisztujitás, melynek megtartását semmi törvényes akadály nem gátolja, sőt ez az egyetlen módozat, melyhez semminemü törvényhozási felhatalmazás nem szükséges. Minden más megoldási módozathoz okvetlenül törvényhozási rendelkezésre volna szükség, melynek inicziálását a kormány jelen parlamentáris viszonyaink közepette teljesen érthető és méltányolható okokból kerülni kivánja, mivel e lépéssel a közigazgatási reformok ügyének alig tenne számbavehető szolgálatot.

E szempont megnyugtathatja a közigazgatási reform barátait is. Ha valami pozitiv eredményt várhatnánk az akcziótól, mi volnánk az elsők, kik a kérdésnek a törvényhozás elé vitelét követelnők, mivel a közigazgatási reformok ügyének előmozditása, annak a képviselőháznak, melynek mandátumát tudvalevő leg éppen a közigazgatási reformok megalkotásra nyerte, elengedhetlen morális kötelességét képezi.

Miért maradnak zsidók a zsidók? Miért küzdenek fajuk és vallásuk fentartásáért? Miért akarják azt, hogy találkozzunk felekezetelenségben? Mire való hatalmi törekvésük és a magyar jelleg tönkretétele?

Az ezredévet ünnepeljék meg azzal, hogy a pogány magyarok példájára vegyék fel a keresztény vallást. Miért akarják megsemmisiteni a felvilágosodásra való hivatkozással hazánk keresztény jellegét? Mi annyiról le mondtunk a zsidók nem tudnának lemondani?

Mig a zsidóság zsidó marad, addig az irodalomnak is szánandó képe lesz és nem egyéb az az európai irodalommal való kaczérkodásnál.

Az irodalomban a zsidók a trójai ló szerepét játszották. Ők hozták be mindazt, a mi idegen és a mitől Petur utódjai jó ideig irtóztak, salonképessé tették azt a miért ekklézsiát kellett követni.

Hiszen hasznosak is lehetnének nemcsak fényesek. Magyarok is nemcsak zsidók. Ez keresztény-magyar álláspont. Védekezés és nem támadás vagy izgatás a felekezetek ellen.

Igyekezzenek arra, hogy a zsidó izt ne fedezhessük fel müveiken.

A hirlapirás elválasztotta az irodalmat. A hirlapirók nyugdijintézete és az irói segélyegylet a chinai falat még jobban megerősitette. A melyik iró nem hirlapiró azt a kalákában nem dicsérik.

(Folyt. köv.)

Uj tisztviselőtelep-egyesület Békás-Megyeren.

Nagy, szép és virágzó lett a mi székesfővárosunk. A Duna mindkét partján terjeszkedik, csinosodik. Egy decennium alatt nem hogy lépésben haladt előre, hanem valósággal beleugrott a fejlődésnek abba a stádiumába, a hol a világvárosok kezdete következik.

A ki tiz év óta nem látta a mi szeretett Budapestünket, álmélkodva áll meg az utczákon és tereken, összecsapja a kezét, s arczán a kéj és büszkeség czikázik végig, kisérőjének se szól se beszél, csak nézi a palotasorokat, a közlekedésnek legujabb vivmányait, utczák eltünését, házsorok bontását, tisztaságot, rendet minden vonalon, és ha magyar ember az a tiz év óta Budapestet nem látott halandó, ugy ajkai megmozdulnak, egy sóhaj lebben el onnan, a mely lelkének igazi megnyilatkozása: „hatalmas vagy te magyarok istene, hogy ily nagygyá, széppé tetted a mi drága hazánk szivét: Budapestet!

A rohamos fejlődéssel, paloták épitésével, utczák rendezésével belecseppentünk aztán a világvárosok keserves életébe. A pompa és fény elkábit egy pillanatra, de ez a mi gyönyörüségünk csakhamar lecsappan, ha kifáradt szemeink már nem látják többé a villamos lámpákat, hanem egyszerü otthonunkba térünk.

Magában Budapest fő- és székvárosban a középosztálynak és szegénynek megmaradni többé nem lehet.

Nem lehet! mert nem birja megszerezni annak a lakásnak az árát, a melyet a legszerényebb körülmények között is akár hivatalnok, akár munkás a társadalmi nagy alakulások után igaz joggal igényelhet.

Márványpaloták emelése, egész háztömbök lebontása sok, nagyon sok pénzbe kerül, ezt a pénzt pedig elő kell teremteni. A háziurakat megnyomják adóval, a házi urak pedig ideges görcsökkel meg-meg szoritják egy kicsit a lakók torkát, hogy többet izzadjon ki abból a kevés keresményéből, a melyre a hivatalos szobákban nagyon is rég rászolgált.

Tehát mindennek a vége, hogy a pompázó város falai közül távozni kénytelen, ha tisztességes lakással akar birni, s még hozzá meg is élni.

Kiköltözik Budapest fő- és székvárosából, nem is haraggal, a boszunak semmi gondolatával, hanem csupán azért, hogy saját jobblétét és kényelmét tehetségéhez képest fokozza.

Nem lép ki a főváros kötelékéből, hisz szereti annak minden kövét, de elszállásolja magát a határon kivül, hogy csendes otthonában ne zavarja meg se májusi fertály, se háziur, se házfelügyelő, se házmester.

Ez az ok, ez a czél vezette a békásmegyeri tisztviselőtelep-egyesületnek tagjait, a midőn elhatározták, hogy otthonukat Békás-Megyer határában állitják. Az egyesület alapszabályait a belügyminiszter már jóváhagyta. Az egyesület, a melynek már 43 tagja van, megszerzett a kincstártól 16 és fél katasztrális hold szántóföldet, a miből minden egyesületi tagnak 500 négyszögöl nyaralónak való telek jutott. Most azon fáradozik az egyesület, hogy olyan vállalkozóval köthessen szerződést, a ki a családi házakat nemcsak felépiti, hanem egyuttal a szükséges pénzmüveletet is keresztül viszi. Az épitkezéseket még ez év őszén óhajtja megkezdeni az egyesület.

A fővárosnak ilyen formán nemsokára uj nyaralótelepe lesz.

Lelkünk meleg érzésével üdvözöljük az uj tisztviselőtelep-egyesületet itt a szomszédunkban.

Örülünk a hely megválasztásának, nemcsak azért mert a mi oldalunk erősödik és terjeszkedik az uj telep felállitásával, hanem azért is, mert Békás-Megyer ugyis mint község egészséges és üde levegőjénél fogva a legalkalmasabb az ilyen telep befogadására.

A „Buda és Vidéke“ teljes erejével, összeköttetéseinek egész lánczolatával fog küzdeni a tisztviselőtelep-egyesület mellett, érdeklődéssel, rokonszenvével fogja kisérni annak legminocziusabb részét is.

Ugy a székesfőváros, mint maga a megye jóakaratuknak csak egy morzsáját is terjesszék ki a már megalakult egyesület iránt.

Pestmegye támogassa községét a melynek szorgalmas, becsületes népe megérdemli azt, a főváros pedig adja meg az eszközöket, hogy az egészséges eszme mihamarabb teljesüljön.

Hisszük és reméljük, hogy a közel jövőben a békásmegyeri tisztviselőtelep családi háza a község határában, a Duna jobbpartján teljesen kiépül és egy kedves jó szomszéddal gazdagabb lesz Buda.

y. s.

A fiuk hadserege.

Drummond Henrik tanártól. Angolból forditotta:
Siebreich Károly.

(Folytatás.)

A fiuk hadseregének minden egyes százada összeköttetésben van a helybeli vallásos szövetkezettel, misszionárius vagy bibliai osztálylyal. A mozgalom kezdetén határozottan kikötötték azt és rendkivüli megerősödést nyert az ország keresztény életében.

Angolországban a századok leginkább az anglikán templommal vannak összekötve, Skótiában a Presbiterián templommal, Irlandban hasonlóképen az állam templomával, hanem valamennyi sekta hozzá adja a maga részét.

De azért nem lehet állitani, hogy a fiuk hadserege vallásos mozgalom volna.

Igazoló iratuknak első oldalán a következő szavak állanak: A fiuk hadseregének czélja a tisztelet, fegyelem, és önbecsülés és minden nemes eszköz arra nézve, mi egy valódi keresztény férfihoz méltó.

A zászlóra a „valódi keresztény férfiasság“ van felirva és ez a jelszó nagy nyomokat hagy a fiuk lelkületében, mert kerüli a képmutatást s nem akar más lenni, mint férfi a szó legszorosabb értelmében.

Ez a benyomás végig vonul az egész rendszeren s ne gondolja senki, hogy a századoknak ilyes felállitásával a háboru technikájára vagy háborus szellemre gyakoroltatnának be a fiuk, — sőt ellenkezőleg, a katonai szervezet egyszerüen arra való, hogy felrázza a gyermekek önbecsülését és hozzá járuljon ahhoz, hogy elfoglalhassák a társadalomban azt a helyet, a mely természetadta joguknál fogva nekik megadatott és a melyet joggal meg is kivánhatnak.

A katonai szervezet a legjobb eszköz a figyelem serkentésére és biztositására, és elősegiti a lovagiasságot, udvariasságot és testületi szellemet, és ezekhez hasonló erényeket.

Az eredmény maga folyvást szem előtt tartatik az időszakonként megjelenő hirlap által és a kiadott hivatalos szabályrendeletek által.

A tisztek át vannak hatva feladatuknak mély fontosságával és azzal a nagy felelősséggel, mely vállukra nehezedik.

A tisztek bizalmi állasa, a melyre büszkék s annak tisztaságát minden körülmények között óvják — nem engedi még csak fel is tételezni, hogy az eszközök követésében a valódi czélt eltakarják. Arra az ellenvetésre melyet több oldalról hallani lehet, hogy itt az eszköz és nem a czél szentesit, elég azt mondani, hogy ezeknek felfogásuk egészen megtévesztett. A katonai tanitás-modor alkalmazása semmi esetre sincs hivatva a hadászati müvészetet tanitani, mert maga a kiképzés szelleme sem harczias.

A fiuk összes századaiban a szó legszorosabb értelmében vett „harczi szellem“ mindezideig nem mutatkozott, de ha tényleg bekövetkeznék, ugy azt a legnagyobb szigorral nyomnák el.

Voltak és vannak önkéntesek is, kiknek lelkéből nem enyészett ki az ellenségeskedés, gyülölet és harag, a minthogy ő felsége rendes csapataiban is találhatunk közönséges katonákra, kiknek természeti hajlandóságuk és kedélyük irtózik a kardtól és tüztől.

A fiuk hadseregében főszerepet játszik a fizikai kiképzés és ezt a hadsereget bátran és minden félelem nélkül rá lehet bizni az uralkodó testületre, mint egyszerüen kiképzett katonai gépezetet.

A századok magatartásáról, viselkedéséről a legszigorubb pontosságu jelentéseket terjesztik be, ezekben töviről-hegyire referálnak ugy az előadásokról, mint a gyakorlati kiképzésről.

Az ünnepélyes felvonulások imával kezdődnek és végződnek be.

Egyszer egy évben szokásban van a központokban együttes templomi ünnepélyes felvonulást rendezni, a mely alkalommal a fiuk egyenruhában vonulnak fel. Itt aztán valamely hires predikátornak hozzájuk intézett beszédjét nagy csendben s áhitattal hallgatják végig, s noha az egész dandár alapköve a vallásosságon nyugszik, de ennek az erős szervezetnek még sem az egész fölépitménye.

A dandárok, századok foglalkozásának épen annyi osztálya van, mint a mennyi szükségletei vannak a fiuknak.

A főczél a melyet előzőleg már kifejtettünk és a melyre végtől-végig hivatkozunk, mert az egész intézményen mint veres fonal huzódik végig a fiuk helyes testtartása és az izmok erősitésében kulminál.

A fiuk ezrede, illetve dandárja megtalálta a helyes utat ennek keresztülvitelére. Külön osztályt léptetett életbe, a mulatság vezetésére és ennek az osztálynak egyedüli feladata a sportot ellenőrizni, és ehhez oda oktatni, illetőleg szoktatni a fiukat, hogy a sport tekintetében is oly nivóra emelkedjenek, a melyek egyenesen a jellem fejlesztésére és kincsbányává váljanak.

A sportnak több neme divik a századoknál u. m. lapdajáték, kricket, ideértve természetesen a tornagyakorlatokat és úszást.

A dandár becsülete aztán megkivánja, hogy a bemutató előadásokon mennél fényesebb sikereket mutasson fel.

A századok vezetői a fiuk kedvét az egyes játékoknál nem csökkenteni, sőt fejleszteni és élénkebbé tenni iparkodnak, a melynek eredménye kiszámithatatlan. A századok különösen a lapdajátéknál összeverődnek s minden egyes század a maga dicsőségét akarja kivivni, mely alkalommal a kapitány vagy hadnagy foglalja el a birói állást.

A heti gyakorlatoknál a vezető személy tapintata azonnal kiválik és személyes befolyása a fiukra a legkönyebben megfigyelhető, ki ily sport-üző gyakorlatokat csak egyszer is végig néz.

A körültekintő s hivatása magaslatán álló, okos tiszt több hasznot huz a játék megfigyeléséből, mint egy egész élet tapasztalatából és ezt minden körülmények között ki is használja.

A fiuk életének kulcsa a mostani nemzedéknél az izmok gyakorlatában fekszik. A sport igénybe veszi minden szabad idejét és gondolatainak büszkeségét emeli, fejleszti, és táplálja még a munka ideje alatt is.

(Folyt. kov.)

Az ó-budai állami keztyügyár.

A midőn a budai hegyek szőllőtermését tönkre pusztitotta a filloxera; a midőn a kenyérkeresetnek ez a csörgedező patakja teljesen bedugult, és kiesett a dolgos, becsületes szőlős munkás és családja szájából az utolsó falat is: nemcsak egyesek és társulatok, de maga a kormány is belátta, hogy itt segiteni kell. A hajdan hires szőlőmunkásoknak megélhetéséről kellett gondoskodni, a melyet más uton nem lehet elérni, mint gyárak állitásával, a mely az állam fenhatósága és ellenőrzése mellett nemcsak az egész ország nemzetgazdászati szempontjából nagy lépés előre, de egyuttal szerény megélhetése is nemcsak azoknak, kik ott helyben laknak, hanem ó-buda környékének is, a melynek lakói mindenha szorgalmukról, takarékosságukról ismeretesek.

E szempont vezette az államot akkor, a midőn Ó-Budán az állami keztyü-varró telepet felállitotta.

Ennek az intézetnek élén Hivessy Jenő kereskedelemügyi m. kir. miniszteriumi számellenőr áll, ki igazi buzgalommal és fáradhatatlan szorgalommal és ügyszeretettel mindent elkövet, hogy a felállitott telepet virágzóvá tegye, és igy lendületet adjon, egy eddig nem kultivált iparágnak, és másrészt, hogy a tisztességes kenyérkeresetnek ezt a forrását is kihasználhassák a szorgalmas munkások és azok családjai, hogy otthonukban is üzhessék a háziiparnak ezt a nemét.

Most már megjelent a székesfővárosi állami keztyüvarró telep szervezeti szabályzata a melyből kikapjuk a következő részeket, mint a melyek élénk világot vetnek az intézet egész beléletére.

A telep czélja és fentartói.

A székes fővárosi állami keztyüvarró-telep feladata meghonositani a keztyüvarrás különböző nemeit, — s egyszersmind legalább a hazai keztyüsipar ebbeli szükségletét lehetőleg teljesen kielégiteni. Evégből figyelemmel kisér minden fejlődést, melyet a keztyüvarrásnál a technikai vivmányok és a változó izlés előidéznek, — a fejlődésnek megfelelő irányban folytonosan munkásokat képez ki, — s kiképzett munkásaival üzi magát az ipari termelést is, illetőleg közvetiti a munkát a munkaadó keztyügyárosok és a begyakorlott munkások között.

A telep fentartói: a m. kir. kereskedelemügyi miniszter és Budapest főváros. Az utóbbi a fütést, világitást és helyiséget adja, mig az előbbi az összes többi berendezési és fentartási költségeket viseli.

A kiképzés.

A telep munkásai közé felvétetik minden oly munkát kereső, aki életének tizennegyedik évét már betöltötte. A munkára jelentkező első sorban a kézimunkában képzendő ki, s azután kora, ügyessége és az üzem igényeihez képest a tambourirozók, varrók, tüzők stb. közzé osztatik be.

A kiképzés módszere teljesen gyakorlati, a köre és eszközei pedig a következők:

a) A kézimunkánál. Munkaeszközökül a közönséges varróeszközök szolgálnak, melyeket a munkás maga tartozik beszerezni.

Munkaanyag a szegő, gomblyukvarró és a csattvarró czérna. Ezeket a telep adja értékmegtérités nélkül.

A kézimunka körébe tartozik a gomblyukak, a szegőbőr és a keztyüsziv levarrása, — a közönséges felvarrott, a keresztül huzott gombok és a csattok megerősitése, végül a keztyü összefüzése.

b) A tambourirozásnál. Munkaeszközök: az előütéshez szükséges tőke, kalapács és elütő vasak; — a közönséges hurkolótü és a tambourráma, melyeket a hurkolótü kivételével, a telep ad használatra.

Munkaanyag a tamborurselyem és félselyem, melyet a telep érték-megtérités mellett ad.

A begyakorlás körébe tartozik az altiszti és a gyermekkesztyütambour, — az Eifeltambour, a háromsoros sima, félgyöngy és gyöngy, valamint a négysoros sima, félgyöngy és egészgyöngy tambour, ugyanazon vagy külömböző szinü selyem szálakkal.

c) A közönséges és laschvarrásnál. Munkaeszközök: az Engler és Schultheisz féle varrógépek, Engler és Wollenberg féle laschgépek, a géptartozékát képező kulcs, olajozó, csavarhuzó és csiptetővel, továbbá a keztyütágitó, selyemmotolla és olló. Az eszközöket az olló kivételével a telep adja használatra.

Munkaanyag a varróselyem, flór, czérna és tü, laschczérna és laschtü, melyeket szintén a telep ad, de érték megtérités ellenébe.

A begyakorlás kezdődik a munkaeszközök és használatuk: jelesül a géphajtás, tübetevés, selyembefüzés, — az egyszállal és kétszállal való varrás, — valamint a szálfeszités megismertetésével. Ez követi a keztyürészek és azok összeállitási módjának, majd a keztyübőr minőségéhez képest a lazább, vagy erősebb varrás (spannung) alkalmazásának megismertetése, a szegés és gomblyuk kivarással együtt. Azután a belül varrott keztyük varrása és kiforditása, a kivülvarott keztyük, — közönséges és a tiszti keztyühüvelyek körül varrással; végül az angol laschvarrás selyemmel és czérnával.

d) A tüzésnél. Munkaeszközök: a Wollenberg féle közönséges tüzőgép, továbbá az imperiál körül tüzéshez való két türe, és a kettős dudor készitéshez szükséges három türe dolgozó tüzőgép, a géptartozékokkal és a közönséges varrásnál már felsorolt többi munkaeszközökkel.

Munkaanyag a tüzőfélselyem, selyem, czérna és tü. Az eszközöket és anyagokat a telep adja: és pedig az előbbieket használatra, az utóbbiakat pedig érték megtérités ellenébe.

A kiképzés a munkaeszközök és azok használatának megismertetése, valamint az egyenes tüzésben való begyakorlása után, áttér az imperiál körültüzésre, a hüvelykbetüzés, és az ujjak összetüzésére; ezt követi a közönséges tüzött, s végül a hajtókeztyük összeállitása.

A begyakorlás kezdetben mindig bőrhulladékokon történik; s kiszabott keztyüanyagot csakis akkor kap a munkás feldolgozásra hogyha már kielégitő ügyességet sajátitott el, s ekkor is mindig a munkavezető felügyelete és felelőssége mellett. Ettől kezdve azután az általa teljesitett munkáért éppen ugy részesül dijazásban, mint a többi begyakorlott munkás. A tüzéshez beosztott munkás, tekintettel arra, hogy a tüzésnél csak hosszabb gyakorlat után juthat kielégitő keresethez, kezdetben 40 krtól — 60 krig terjedő napi segélyben részesithető, mindaddig, amig heti tiszta keresete a segély heti összegét meg nem haladja. A segélyezés tartama alatt azonban a segélyezett munkás heti keresete a pénznaplóban az üzlet javára eső téritményül számolandó el.

A termelés.

Az iparitermelést, illetőleg a keztyügyárosok által kiszabva küldött anyag feldolgozását, a munkások a munka felosztás elvének megfelelő alkalmazásával, négy csoportba t. i. a kézimunkások, tambourirozók, varrók és tüzők csoportjaba osztva végezik.

A kezdő munkás mindig a munkavezető felelősségének fenntartása mellett; ellenben a begyakorlott munkás egészen a saját felelősségére kapja a feldolgozandó keztyüanyagot.

A munkások rendszerint a telep helyiségében az alkalmazottak felügyelete alatt dolgoznak. A gyakorlottabb és megbizhatóbb munkások azonban, ha a telepen való dolgozásban családi körülményeik folytán akadályozva lennének, otthon leendő feldolgozásra is elláthatók munkával.

A végzett munkáért a feldolgozott keztyüpárok száma után egységárak fognak kifizettetni.

A felgolgozáshoz szükséges anyagokat, a selymet, félselymet, flórt, czérnát stb. a géptükkel együtt a telep adja; de a felhasznált anyag értékét a tambourirozók, varrók és tüzők a hetibérükből történő levonás utján megtériteni kötelesek.

Minden egyes munkás a munkájának és az általa felhasznált anyagoknak nyilvántartása végett külön munkakönyvecskét kap, melyben ugy a végzett munkáért fizendő, mint a felhasznált anyagokért levonandó egységárak is ki lesznek tüntetve, hogy igy azután maga a munkás is kiszámithassa a keresetét, és annak helyes megállapitását ellenőrizhesse.

Az érdembe hozott munkabér a munkakönyv alapján minden hét végével kiszámittatik és kifizettetik.

A munkaidő reggel 8 órától déli 12 óráig és délután 2 órától este 7 óráig tart. Ezen időt, a délelőti és délutáni félórai étkezési szünet kivételével, a munkás pontosan betartani, és folyton dolgozva tölteni köteles. A többi munkást munka közben zavarni birság alatt tilos. Tilos továbbá az igazgató engedélye nélkül a munkaterembe idegeneket bevezetni, vagy ott a munkaidő alatt vendégeket fogadni.

A munkás, amint a feldolgozásra kiosztott keszty üpárokat a munkakönyvecskéjébe bejegyeztette és átvette, s a feldolgozásnál figyelembe veendő különös utasitásokat meghallgatta, — először is beszerzi, és munkakönyvecskéjébe bejegyezteti a feldolgozáshoz szükséges anyagokat, — azután gondosan átvizsgálja a kiosztott keztyüpárokat; s ha azt találná, hogy valamelyik keztyün a szabász, vagy egy munkács a kinél a keztyü előzőleg megfordult, hibát ejtett, akkor az ily keztyüt a müvezetőnek bemutatja. A müvezető a hiba kijgazitása iránt azonnal intézkedik, vagy vissza veszi a kesztyüt. A bemutatás elmulasztása esetén a hibás keztyü feldolgozásáért munkabér nem fizettetik.

Közgyülések.

A magyar épület- és mülakatosgyár részvénytársaság Müller Vilmos elnöklete alatt mult hó 28-án tartott évi rendes közgyülésén a felolvasott igazgatósági jelentés alapján elhatározta, hogy 2000 drb 100 frtos elsőbbségi részvényt — egyelőre csak 1000 drbot névérték mellett — fog kibocsátani a társaság és ennek megfelelően megejtette a a közgyülés a szükséges alapszabálymódositásokat. A mérleg 607 frt 15 kr. nyereséggel zárul. Az igazgatóság elhatározta, mikép a t. ügyfeleinkkeli könnyebb érintkezés és az üzletvezetés jobb áttekintése valamint a forgalom gyorsitása és emelése czéljából irodát a főváros belső területére áthelyezi, mi a legutóbbi napokban foganatositttatott. Ebbeli intézkedés folytán némi kiadástöbblet idéztetett ugyan elő, de az általa elérendő eredmény az üzletforgalomra előreláthatólag előnyös befolyást fog gyakorolni. Az igazgatósági jelentésben foglalt inditványok elfogadásával; illetőleg a részvénytőke felemelésével s az alapszabályok módositásával a vállalat is mintegy ujjá alakulván, elhatározta az igazgatóság, hogy visszalép s felkéri a tisztelt közgyülést, hogy: 1. Az igazgatóság jelentését egész terjedelmében tudomásul venni; 2. a mult évi zárszámadásokat jóváhagyni; 3. a felügyelő bizottság jelentését az igazgatóság által elkészitett évi számadás és mérleget tudomásul venni; 4. az igazgatóság és a felügyelő bizottság részére a felmentvényt megadni; 5. öt esetleg 8 igazgatósági és 3 esetleg 4 felügyelő bizotttsági tagot választani; 6. az igazgatóság inditványát a részvénytőke felemelése s illetőleg elsőbbségi részvények kibocsátása iránt elfogadni; végül 7. a felolvasandó alapszabály módositásokat helybenhagyni méltóztassék. A közgyülés az igazgatósági jelentést tudomásul vette, az igazgatóságnak valamint a felügyelő bizottságnak a felmentvényt megadta s mindkettőt ujból megválasztotta.

A magyar kender- és lenipar-részvénytársaság. Mult hó 28-án tartotta meg évi rendes közgyülését báró Rudnyánszky József elnöklettte alatt. Az igazgatósági jelentés szerint a lefolyt üzletév 59,643 frt 87 kr. veszességgel zárult, aminek főoka a társaság abbeli törekvésének eredménytelensége, hogy a házipar meghonositható és igy elegendő számu szövőszék fölállitható legyen.

Az első magyar üveggyár-részvénytársaságnál a tiszta nyereség az igazgatóság jelentése szerint az 1893-iki nyereségmaradványnyal együtt összesen 3428 frt 05 krra rug, melyet a folyó évi üzletévre irnak elő. A közgyülés ugy az igazgatóságnak, mint a fel. bizottságnak megadta a fölmentvényt és mindkettőt ujból megválasztotta.

Ugyancsak mult hó 28-án tartotta az **Egyesült magyarhoni üveggyárak részvénytársasága** is Gömöri Oszkár elnöklete alatt évi rendes közgyülését. A tiszta nyereség 125.193 frt 96 krra rug, a melyből 105.000 frtot forditanak a szelvények (17 frtnyi osztalék) beváltására.

A fonciére biztósitó-intézet mult hó 29-én délelőtt tartotta évi rendes közgyülését, báró Kockmeister Frigyes elnöklete alatt. Az igazgatóság jelentése szerint az intézet az elmult évben is fokozatos, kedvező fejlődést vett s a biztositás különböző ágazatai megfelelő nyereséget mutatnak föl. A tüzbiztositás ágazatában a készpénz-dijbevétel, a törlések levonása után 3.760,874 forint volt. Ez ágazat végeredményére nagy befolyással voltak a mult évben előfordult jelentékeny gyári és nagyobb árukészlet-égések. Az életbiztositás ágazatára az igazgatóság igen nagy gondot forditott és az állandóan fokozatos fejlődésnek örvend, jóllehet az e téren egyre növekedő verseny az emelkedést megnehezíti. A dijbevétel 1.008,362 forint volt (tavaly 922,904 forint), a kamatok és egyébb bevételek pedig 300,698 foint (tavaly 257,723 forint). A biztositások összeállománya ez idő szerint 23.173,700 foriet tőke és 7807 forint járadék-összeget képvisel. Hasonló örvendetes lendület mutatkozik a baleset-, jég- és szállitmánybiztositó ágazatokban. Az elmult üzletév tiszta nyeresége 185,393 forint 05 krajczár volt. Javasolja az igazgatóság, hogy a különböző javadalmazások levonása után a részvényesek 5 százalék osztallék adassék s felülosztalékul 2 százalék, ugy, hogy az intézeti részvények legközelebb esedékes szelvénye darabonkint 7 forintjával lesz beváltandó. A közgyülés a jelentést tudomásul vette, a javaslatokat elfogadta s a fölmentvényt megadta. Végül bejelentette az igazgatóság, hogy az intézet két jeles főhivatalnokát 30 évi buzgó és sikeres hivatali szolgálat után nyugalomba helyezte. A két főtisztviselő Polgár J. és Bleuer J. A jelentés tudomásul vétele után Kochmeister Frigyes báró elnök bejelentette, hogy sem ő, sem igazgatótársai közül Aebly Adolf, Loisch Ede és Lédeczi Schenk Adolf el nem fogadhatják a netán ujból történendő megválasztatásukat. Ezután megválasztották az igazgatóságba: Radó Kálmán v. b. t. t, báró Vai Dénes, Kilényi Hugó min. tanácsos, Bérczy Mór, Engel Miksa, Földiák Gyula, Hoffmann Sámuel és Schön Vilmos. A felügyelő bizottságba: Doctor Gyula, dr. Mandelló Károly, Popper Károly, gróf Ráday Gedeon, Reich Lajos és auer Róbert. A közgyülés után az igazgatóság megalakulván, elnökké Radó Kálmány valóságos belső titkos tanácsos és főrendiházi tag választatott meg.

A budapesti közuti vaspályatársaság mult hó 29-én tartotta XXX. évi rendes közgyülését, a társaságnak Lipót-köruti saját palotájában, Országh Sándor dr. elnöklete alatt. Az elnök, a midőn üdvözli a részvényeseket a társaság uj házában, megjegyzi, hogy ez egyik szép er dménye a harmincz év óta folyt helyes gazdálkodásnak, a mely lehetővé tette azt, hogy a részvényeseknek juttatott osztalékokon kivül a tartalékalapok is nagyra növeltessenek. Kimonova ezután a közgyülés határozatképességét, a jegyzőkönyv vezetésére az elnök Irsay Ignácz főfelügyelőt kérte fel. Az igazgaság jelentése — a melyet már bőven ismertettünk — a nyeremény fölosztásra vonatkozólag a következő javaslatokat terjeszti elő: A bevé-

telek főösszege 2.034,899 forint 37 krajczár, a kiadásoké 1.764,054 forint 14 krajczár. Marad fölöslegül 270,845 forint 23 krajczár, hozzászámitve a tavalyi nyeremény-maradványt: 5786 forint 99 krajczárt, rendelkezésre áll: 275,632 forint 22 krajczár. Ebből az igazgatóság s a tisztviselők jutalékának levonása után osztalékra részvényenként 25 forint lesz kifizetendő, az élvezeti jegyek után pedig egyenként 15 forint. Az osztalékot május hó 1-től fogva fizetik ki. A közgyülés az igazgatóság jelentését tudomásul vette; a benne foglalt inditványokat elfogadta s a fölmentvény minden irányban megadta. Az alapszabályoknak a viszonyok változása folytán szükségessé vált módositására vonatkozó javaslatot haraszti Jellinek Henrik vezérigazgató terjesztette elő. A módositásokat, a melyek főleg a társaság fönnállásának időtartamára, annak czéljaira, a közgyülésnek föntartott tárgyakra s végre a pénztár, mérleg és a jövedelem kezelésére vonatkoznak, a közgyülés elfogadta. A napirend harmadik pontja: jelentés a társaság uj tervezeteiről, a melyre nézve a vezérigazgató tett előterjesztést s ezzel aztán a közgyülés véget ér.

Az Erzsébet Gőzmalomtársaság mult hó 30-án délelőtt rendkivüli közgyülést tartott, amelyen azokat a módozatokat beszélték meg, melyekkel a malmot a kedvezőtlen ipari viszonyok között fölvirágoztassák. A közgyülésen elhatározoták, hogy az épitkezés helyett, amely üzembeszüntetéssel s más hátrányokkal jár, inkább valamely malommal lépnek szoros üzleti összeköttetésbe. A legelőnyösebbnek a Pannónia gőzmalom látszott, amiért is határozatba ment, hogy tranzakcióba lépnek a Pannonia gőzmalom igazgatóságával, a mely tartozik az Erzsébet-malomnak a forgalomban lévő 1000 forint névértékü 1127 darab Pannoniarészvényből 800 darabot átadni, minek ellenében az Erzsébet-malom minden egyes Pannonia részvényért 500 forintot és pedig 400 forint névértékü és az ezidei nyereségben részesülő, ujonan kibocsátandó részvényben és 100 forintot készpénzben ad ellenértékül. A Pannonia-malom mint külön társaság továbbra is fogja üzemét folytatni. A közgyülés ezután elhatározta, hogy 2250 darab 200 forint névértékü uj részvényt bocsát ki.

A Pannonia gőzmalom-társaság mult hó 30-án délután rendkivüli közgyülést tartott, melyet a Pannonia gőzmalomnak az Erzsébet malommal leendő fuzionálása tárgyában hivtak össze. A közgyülés elfogadta az erre vonatkozó javaslatokat épugy, mint az alapszabály módositásokat. Ezután a választást ejtették meg és az igazgatóságba egyhangulag beválasztották Adler Mórt, Baumgarten Lajost, Bock Mátét, Deutsch Lajost, Herzfeld Frigyest, Kochner Zsigmondot, Simon Jabakot, Sonnenberg Imrét és Schwarz Ármint; a főfelügyelő bizottságba Bisicz Lajost, borosjenői Jeney Lajost, Kilényi Bélát, Kovácsi Sándort és Werkner Zsigmondot.

Az Attila-utczai iskola és környéke.

Van nekünk a Krisztinavárosban egy szép uj iskolánk. Az Aszalay-telken, hol azelőtt jókedvü bakák firkálták tele a falakat, majd később a betegek és a szegények menedékhelye volt, ott ma palotában oktatják a jövendő nemzedéket a szépre, jóra, hasznosra, ott ma dicséretes buzgalommal oltják a jövő nemzedékbe a tudást.

Igazán, elszomorodik az ember, ha ennek a szép iskolának környékét nézi s ha megtudja, mi minden akadályozza a tanitás rendes menetét.

Ott van tőszomszédságában a Vérmező, a mely magában véve kitünő játszóhely a gyermekek részére, de annál kellemetlenebb az iskolára.

Reggel 8—fél 9-ig vonulnak a katonák oda ki természetesen dob és kürtszó mellett, fél 10—11 órakor hazamennek dob- és kürtszó mellett, délután 2—3 óra között megint gyakorolni indulnak persze dob- és kürtszó mellett, — a katonazene, ha kilométernyi uton nem játszik, az iskola előtt okvetlenül rákezdi a gyermekek nagy örömére, az Alkotás-utczai katonakórházból majd mindennap temetnek, a katonazene, ha egész uton nem játszik, akkor is megkezdi az iskola előtt s mikor már elbucsuztatták a „Gott erhalte“ hangjaival a jégpálya közelében a megboldogultat, visszajövet mindig az iskola előtt kezdik el a különben lelkesitő, vig nótákat. — Megtörtént már az is, hogy a temetési menet közvetlenül a kapu előtt állván meg, a beszentelés után megadták a disztüzet.

No hát azt hiszem, hogy ez egy kissé tulságos! Nincsen nap, hogy mindezt ne élvezhetné a tanitóság.

Tett ugyan az iskola már lépéseket ez irányban, de ugy látszik katonáékkal csak a felebbvalók beszélhetnek.

A másik dolog, mit felemliteni kivánok, az iskola környékén uralkodó óriási sár. Nem kért az iskola egyebet, mint azt, hogy az iskolától át különböző irányba kikövezett átjárót csináljanak, csináltak is egyet.

Már most ha a gyerek jön, bármely részről, sárban kell másznia, e sarat mind a 800 beviszi az iskolába, ott megszáradván, porrá lesz s a tanitó és a gyermekek megegészségesedésükre belehelik. De talán az a két átjáró sem sokat segitene, hiszen mire az átjáróhoz érnek, már annyira sárosak, hogy egy kicsivel több vagy kevesebb sár, illetve por a tüdőnek nem sokkal jobban árt.

Az egész vidék olyan elhagyatott; a Városmajor-utcza szegélyét képező Krisztina-körut fel az Alkotás-utczáig sehol kikövezve nincsen; épitik a palotákat sorba, de a palota lakói csak verőfényes időben mehetnek ki, ha ugyan akkor az „Ördögárok“ szaga és az óriási por nem kergeti vissza őket, — sáros időben csak evező forma botokkal és két araszra feltürt nadrággal lehet a Krisztinaváros egyik legszebb részén végig menni, pedig ez — az Alagutat leszámitva — egyedüli összekötő része ez a Krisztinavárosnak a II. kerülettel. Az iskolától a várba kanyaruló út megint csak olyan sáros, hogy ott csak a kikövezett csatornán lehet menni s jön valaki szembe, elszántan kénytelen belépni a feneketlen sárba, veszélyeztetvén azt, hogy a czipőhuzó agyagban hagyja az ember lábbelijét. A Városmajor-utczából jövők még legjobban cselekesznek, ha esős időben a Csaba-utczán mennek ott legalább tudják, hogy elhagyott utczáean vannak s legalább megpihenhetnek a már nagyon is rozoga fahidon. Pedig sokan járnak ám a Városmajor-utczából az iskolába, hogy többet nem emlitsek: a „Mayer-árvaház“ növendékei.

Bizony-bizony ráférne egy kissé nagyobb gond és egy kissé több jóakarat erre a vidékre is.

H.

Olvasóinkhoz.

Egyleteknek különösen ajánlatos az előfizetés, mert a *nyilvánosságnak* lapunk utján beszámolhatnak s az érdeklődést jobban felkelthetik.

Egész éves előfizetőinknek akár czégek akár magánosok, egy dijtalan kis hirdetéshez joga van.

Községek a község terhére fizethetnek elő s ezt a megyei hatóság nem kifogásolja.

A jövő évnegyedben különös sulyt fektetünk a Buda és vidéke közhasznu intézeteinek ismertetdsére és azok életének közlésére, hogy lapunk mindenkire nézve érdekes legyen, s Buda és vidéke érdekeiért az *egész ország érdeklődjék s azt megértse* annak emelését segélyezze.

Előfizetőink minden megbizásában eljárunk, kérdéseikre megfelelünk.

Aprilis hónap folyamán *egy érdekes regényt* kezdünk . . .

Különös sulyt fektetünk a magyarosodás és a magyar szellem terjesztésére. E téren folytatott *küzdelmeinket az országos magyar egyesület azzal ismerte el, hogy tayjainak legmelegebben ajánlott és azokat felhivta lapunk terjesztésére.*

A menynyire terünk engedi a *művészet, irodalom* és *társadalomnak* a magyarság ellen elkövetett vétkeit is feltüntetjük, s küzdünk a *magyar zamat* és magyar szellem mellett, megtámadva ennek ellenségeit, szóval lapunk az *igaz magyarság* tehát minden *igaz magyar ember lapja* óhajt lenni. Ez Buda és vidékének csak *hasznot* hajthat.

Meghivunk minden jó hazafit ehez a munkához, melynek czélja az, hogy az a hely és vidéke, hol a magyarok királya székel sokkal szebb legyen mint valaha. Legyen az a tudomány, irodalom és művészet müvelőinek is központja. A fejedelem legerősebb testőrsége a müvelődés harczosai lehetnek, kik itt és a vidéken minél nagyobb számban települjenek le.

Ezért küzdött és ezért küzd az a *lap mit én szerkesztek*, a mi lapunk eddig és ezután is!

Erdélyi Gyula.

Különfélék.

— **Májusi lövészet.** A budapesti polgári lövészegylet ma tartja nagy megnyitó lövészetét. Kezdete 8 órakor. 1 órakor társasebéd délután 2 órakor a lövészet folytatása, a lövések osztályozása, a dijak kiosztása. A folytonosan izmosodó lövészegyletnek ebben az évben is élénk évadja lesz. A millenium megünneplésére is nagyban készülnek.

— **Szinészet.** Krecsányi előadásait érdekkel látogatja a közönség. Mint az előző években ugy az idén is a társaság igen jó, az előadások szabatosak, a müsor változatos. Teljes joggal várhat tehát Krecsányi telt házakat.

— **Plébános jelölés.** Budakeszin nagyon el van keseredve a közönség. Steiner Fülöp püspök nem vette figyelembe at általános óhajt és nem jelölte Neumayer Ferenczet a község szeretet és tisztelt helyettes lelkészét, kinek távozását mindenki sajnálja. Jelöltek Kaufler János vértes boglári, Buliss Ferencz turnoki plebánosok és Fritzenschaft János székesfehérvári káplán.

— **Megerősitett alapszabály.** A duna-bogdányi szent József nyilvános munkás betegsegélyző pénztár alapszabályait a nagyméltóságu m. kir. kereskelemügyi miniszter jóváhagyta. Ezek alapján a pénztár igazgatóság a következőképen választatott meg: Igazgatósági elnök: Scheider János, alelnök: Leschinszky András, pénztárnok: Hock János, Ellenőr: Flekenstein Márton. Igazgatósági választmányi tagok: Vátz János, Theiszler János, Spáth János (237. sz.), Wogl Péter, Heer Ferencz, Ott Márton, Dubniczky József, Spáth János (3. sz.), Retter Mátyás, Kreisz András, Kugler János, Knab János (259. sz.). Felügyelő bizottság: Kreisz Mihály és Elter András; póttag: Schilling Antal. Választott bíróság. Elnöke: Rippl József (507. sz.), tagjai: Sstein György, Hock Mihály, Pollák Ferencz és Lang József. Póttagok: Ssrött Gyögy, ifj. Ferberth János és Theiszler András. Közgyülési képviselők: Wallenfeld Mihály, Szurány Gyula, Wadner Mátyás, Zeller József, Németh Iános, Kreisz Mihály, Hock Mihály, Lang József (201. sz.) Elter András, Streich András, Spitaser Jakab, Kovács János, Rippl József (407), Stein György, Boniferth György, Boniferth Ferencz (314. sz.), Schilling Antal, Kamerer Mihály, id. Ferberth János, Pollák Ferencz (431. sz.), Balogh János, Zeller János (209. sz.), Schrött György, Melcher Ferencz, Kamerer Ferencz, Heer Mihály N., Fleckenstein Mihály, Rudolf András (417. sz.), Heer Mihály (194 sz.). Kamerer János, Knab Ferencz (201. sz.), Trap István, Vogl András (202. sz.) Boniferth János (206. sz.) Gráff János (220. sz.), Kaiser Márton, Boniferth András,

Horváth József, Knab József és Spanischberger Ferencz.

Ünnep a bástyán. Május 6-án mozgalmas élet lesz a budavári sétányon. A Mária Erzsébet-egyesület májusi ünnepe érdekes lapját fogja képezni Buda fejlődési történetének. Ez az emberbarát-egyesület megélénkiti társadalmunk életét s különben egymással nem mindig érintkező városrészeink között egy kellemes és szép emlékü érintkezési pont lesz ez a nap. Hölgyeink, a rendező bizottság, Gróf Hunyady Lászlóné, őrgróf Pallavicini Edéné vezérkedése mellett biztositották az ünnepély sikerét. Az áldozatkész közönségtől függ, hogy a jövedelem minél tekintélyesebb legyen. Nagyon sok meglepetés lesz. Jóslat, madárjóslat, czigány jövendőmondás, diorama, büvészet, tréfás tombola-tárgyak, menetek, felvonulások, tombola, csárda, virágdobálás stb.

Az ünnepély délután 5 órakor kezdődik, a vásárt a kisbiró hirdeti ki dobszóval, mire szabad a vásár s következik a dinom-dánom a jól felszerelt csárda-sátorban. A Buda és Vidéke rendkivüli kiadását a szerkesztők, Gróf Hunyady Lászlóné és Őrgróf Pallavicini Edéné igen érdekes tartalommal jelenteték meg. Közéletünk kitünőségei közül többen gazdagitották a lap tartalmát, mit a jótékony czél javára hölgyek fognak az ünnepélyen árusitani. A rendezőbizottság május 3-án tartotta Gróf Hunyady Lászlóné termeiben a gyülését, hol nagyon sok adományról tettek jelentést. A hölgy- és férfirendezőséget véglegesen beosztották. Minden el van követve, hogy az ünnepély valóban szép ünnepély legyen; reméljük, hogy a közönség méltányolni fogja a hölgyek nemes törekvését és nagy számban jelenik meg, hogy mulasson, segitsen a szegényen és áldozzon a hazafiságnak.

— **Összejövetelek.** A „Budapesti I., II. és III. kerületi szállodások, vendéglősök, bor- és sörmérők ipartársulatá"-nak tagjai társas összejövetelüket 1895. május 8-án Wittreich János (II. Fő-utcza 84.) tartják. — Az I. ker. nemzeti asztaltársaság 1895. május 7-en Gürsch Ferencz (I. Koronaőr-utcza 6.) vendéglőjében gyülekezik.

— **A budakeszi villamos vasut** már nem lesz irott malaszt, mert az valahára testé válik és pedig f. hó 15-ére már meg van határozva a helyszini szemle bejárata, minek folytán remélhető, hogy az annyira óhajtott vasut még az idén elkészül és jövő évre már a közlekedésnek ád lesz adva. Nagy az öröm és az épitkezések is már nagyba folynak, hogy a szaporodó nyaralókat illően elhelyezhessék.

— **A „Charité"** kórházegyesület nyilvános rendelő-intézetében (II. ker. Fő-u. 76.) április hóban 231 uj beteg jelentkezett; az összes rendelések száma 1078-at, a mütéteké pedig 15-öt tett ki.

— **Vezérczikkünk.** Lapunk mai számában közölt vezérczikkünket Boncza Miklós által kitünően szerkesztett Magyar Közigazgatás czimü szaklapból vettük át. A czikk magas közigazgatási szakmiveltséggel van megirva és alkalmas arra, hogy eszmecserét keltsen.

Tájékoztató.

— **„Szt. Lukács-fürdő-részvénytársaság Budapesten. Téli kura** a kényelemmel és pompával berendezett isszapfürdőben, mely a szállodákkal egy épületet képez. **Uj!** Gyógykezelés zuhanynyal (Douche massage). Prospektust küld az igazgatóság, Budapesten.

— **Egy viz a mely hódit.** Nemeskéri Kiss Pál kristálytiszta kősziklából fakadó savanyuvize, a „Vera-forrás" napról-napra több tért hódit a főrangu körökben. Az orvosi kar legkimagaslóbb tagjai ajánlják e páratlan tulajdonságu gyógy és élvezeti vizet, sőt a doktorok asztaláról nem hiányzik a „Vera"-viz, mert hatása rendkivüli és valóságos őre az egészségnek. A jeles vizet Európa több udvaránál iszszák. A folytonosan friss töltésü Vera-forrás minden államban el van terjedve, de hazánkban is örvendetes módon méltányolják. Nyárban a Vera-frőcscs a legnagyobb hőségben is üdit. A viz gyógyhatását áldják azok a kik isszák.

— **A budapesti közuti vaspályatársaság 4%-os elsőbbségi kötvényei** A Pesti magyar kereskedelmi bank és az Oesterreichische Länderbank a május hó 4-én névért. 14 millió koronára történendő aláirásra elfogadnak bejentéseket, melyek a converzionális bejelentések által igénybe nem vett összeg erejéig fognak figyelembe vétetni. A bejelentések a nevezett bankoknál már nagy mértékben folynak be. Figyelmet érdelmelnek különösen a külföldről beérkező bejelentések, amelyekből az következtethető, hogy az uj czimletek külföldön is elsőrangú befektetési értéknek tekintetnek és hogy árfolyamemelkedésük föltételeztetik, főleg tekintettel arra, hogy a minden adó- és illetékmentes 4%-os kamatoztatásért a társaság kezeskedik és hogy tőkevesztesség e czimleteknél még ez esetben is ki van zárva, ha az árfolyam a névértéket tulhaladja, mivel a visszafizetés minden körülmény közt a névérték 105%-ával fog megtörténi és ezért oly czimletekkel szemben, melyeknél a névérték szerinti kisorsolás árfolyamveszteséget okoz, a jelen esetben 5 százaléknyi nyereség elérhető. A kötvények biztositása elsőrangunak mondható és tekintetbe véve a budapesti közuti vaspályatársaság fényes pénzügyi helyzetét valamint azt, hogy a kölcsön kizárólag hasznot hozó befektetésekre fordittatik, ezen czimletek a legjobb befektetési értékek közé sorozhatók.

Vidéki levelezőinknek *Kérjük vidéki levelezőinket, hogy a nyaralókról, nyaralási viszonyokról, nyaralók és élelmiszerek árdról bennünket tudósitani, s a nyaralók jegyzékét hozzánk beküldeni sziveskedjenek.*

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:
Mindszenti Erdélyi Gyula.

Budapesti lóversenyek

1895. május 5., 7., 9., 11., 12., 14., 16 és 19-én.

Kezdetük mindig délután 3 órakor.

Beléptijegyek naponkint:

I. oszt. (Passepartout) uraknak	5 frt.
I. » » hölgyeknek	3 frt.
I. » » katonatiszteknek . .	3 frt.
II. oszt. urak vagy hölgyeknek	1 frt.
Állóhely a versenypálya közepén	30 kr.

Egész évi (Saison-) jegyek 25 napra:
(Május 8 nap, aug. 6, október 8 nap.)

I. oszt. jegy (Passepartout) uraknak	83 frt
I. » » » hölgyeknek . . .	42 frt
I. » » » katonatiszteknek	42 frt

A májusi 8 napra:

I. oszt. (Passepartout) uraknak	32 frt.
I. » » hölgyeknek	16 frt.
I. » » katonatiszteknek . .	16 frt,

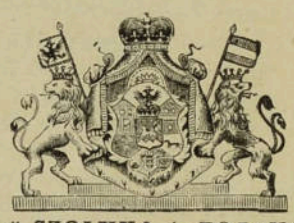
A külön elkeritett fogadási helyre (a bookmakerek körébe) **belépti jegy mind a 9 napra 17 frt.**
A totalizatőrökhöz azonban, mint eddig, ugy ezután is szabadon léphetni. Lóvonatu vasutak és omnibuszok egész a helyszinig közlekednek.

Katonai zene és frissitő-helyek minden osztálynál.

Szolyva és Polenai

szaktekintélyek által elismert kiváló hatásu GYÓGYVIZEK

Gyomor és fejfájás, szédülés, czukros hugyár

aranyér bántalmai és köszvényelleni különlegesség.

a friss töltésü **SZOLYVA** és **POLENAI** védjegye.

Luhi Erzsébet

rendkivüli kellemes izénél fogva, főleg borral vegyitve a betegnek élvezetes, kellemes üditő italt képez.

Tulságos gyomorsav képződésénél idült gyomorhurut és étvágytalanság, torok, gége és hörgők idült hurutos bántalmai ellen, feltünő sikerrel lesz alkalmazva.

Főraktár: Budapesten, **FRUMM ISTVÁN utódánál** tulajdonos **WERNER ADOLF** Batthyányi-utcza 3. sz.

Megrendelhető: minden ásványviz kereskedésben vagy közvetlenül

Gróf Schönborn uradalmi Igazgatóságánál, Munkácson.

a friss töltésü **LUHI** védjegye

Ezeknek a vizeknek tiszta kezelése folytán, kellemetlen utóize nem képződik.

Pártoljuk a budai ipart és kereskedelmet!

Aki kellemesen akarja eltölteni szabad délutánját, menjen a fél 2 órai vonattal Torbágyra és térjen be uzsonnára Beck Ferencz nagyvendéglősséhez, kinél kifogás alá nem eshető ételt és kitünő ital kapható.

Császárfürdő Budapesten.

Fürdői — a nagyszerü uszodák is — kizárólag kénes hö- és langyos ásványvizekkel vannak táplálva, melyeknek természetes hőmérséke 27° C. és 65.5° közt változik.

Gőzfürdője a maga nemében páratlan.

Iszapfürdői, teljes átalakitás következtében a legmodernebb iszapfürdők.

Fürdőinek gyógyhatása évszázadok óta hires: kőszvényes és csuzos bántalmak, izzadmányok, hólyaghurut, idegbajok, vérszegénység, bőrbetegségek, vérbajok, fémmérgezések ellen, a langyos fürdők mint erősitők általános gyöngeség eseteiben.

Az ivó gyógymód: az emésztési zavarok, idült gyomorhurut, máj-, lép- és vesebántalmak és alhasi pangás eseteiben.

A belégző gyógymód (inhalatio): az orr- és szájüreg, a gége és a légcső hurutos bántalmai ellen.

Női bajok ellen a sós- és láplúg-fürdők kiváló sikerrel használtatnak.

Massage és villamozási gyógymód.

Állandó fürdőorvos: Dr. DIESCHER FERENCZ, specialista női orvos

200 lakószoba (60 krtól — 3 frtig) — melyeknek nagy része zárt — télen fütött — folyosók által van a fürdőkkel összekötve és igy **a téli gyógymód** veszély nélkül használható.

Kávéház, étterem, sik- és hegyi sétahely. Naponként kétszer katonazene. **Gyógy- és zenedij nincs.** A főváros minden pontjához kitünő közlekedés.

Ferdinánd testvérek

Budapest, Ferencz József-tér 5. szám.

Telefon-összeköttetés 805.

Saját termésü szegszárdi veres és fehér ó-borok.

Czukor, kávé, rizs, gyertya, tea, rum, cognac, stb.

Gyarmatáruk raktára.

Petroleumot, illó-olajokat és savakat, továbbá festanyagokat — általában oly czikkeket, **melyek az élelmezési árukra károsan hatnak, nem tartunk.**

Nagyobb megrendelések a főváros területén díjmentesen a házhoz szállittatnak.

ZIMERMAN FÜLÖP

vendéglős

I. ker., Álagut-utcza 2. sz. „a zöld keritéshez"

ajánlja magyar konyháját, természetes tolnavidéki borait és kőbányai sörét. Tiz liter bor megrendelésnél a házhoz szállitáson kivül 10% kedvezmény adatik.

Fiók vendéglője: I. ker. Vár, Fortuna-utcza 16. szám, mely társasvacsorák, összejövetelek és menyegzői lakomák tartására igen alkalmas.

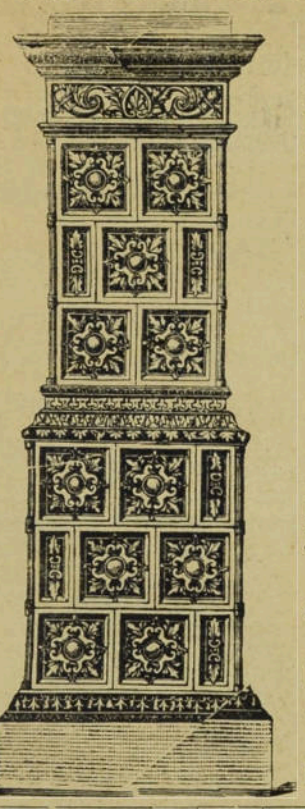
Számos látogatásért esd

A vendéglős.

MORGENSTEIN ENDRE

KÁLYHÁS

Budapest, I., Tábor-utcza 14. (saját házában).

Ajánlja dusan felszerelt raktárát **szabályozható, töltő és ó-német cserépkályhák és takarék-tüzhelyekből.**

Elvállal minden szakmájába vágó **javitásokat,** különösen saját módszere szerinti **füstszabályozásokat** pontos kivitel és jutányos árakon.

Kik dúsan felszerelt kálya-raktáromat megtekinteni óhajtják, a legszivesebb fogadtatásra találnak.

SCHIEN KAROLY

mü- és épület-lakatos

Budapest, II., Batthyányi-utcza 1. sz.

Varrógépek és kerékpárok raktára.

ajánlja magát **telefonok, villámháritók, szócsövek** és **szobai távirdák** berendezésére. **Javitások a legjutányosabban eszközöltetnek.**

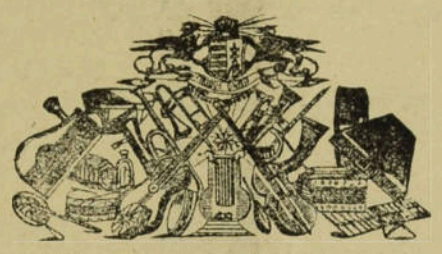
Stowasser J.

hangszergyáros.

Cs. és kir. udvari és hadsereg szállitó.

BUDAPEST,

II. kerület, Lánczhid-utcza 5. szám.

Saját gyártmányu fuvó, vonó és verő hangszerek, czimbalmok, cziterák és azok alkatrészeiről árjegyzék ingyen és bérmentve. Elpusztithatatlan erős orgonahangu harmonikákról külön árjegyzék kérendő.

Mindennemü hangszerek és zenemüvek javitása és kihangolása a legjutányosabb ár mellett eszközöltetik. Nagy raktár mechanikai és forgatható zenemüvekben.

MATTONI-FÉLE

GIESSHÜBLER

Legtisztább égvényes savanyukút

Legolcsóbb bevásárlási forrás élővirágokban!

LOHR IRMA

Budapest, II. k. fő-utcza 1. sz. a.

élővirágkereskedése

elvállal bárminemü üdevirágokból készithető czikkekre megrendeléseket, ugymint: koszorukat, csokrokat, virágvánkosokat stb. stb. és egyuttal pontos kiszolgálat mellett jutányos árakat is biztosit.

Telefon-összeköttetés.

MINDENNEMŰ KÉZI MUNKÁHOZ VALÓ KELLÉK.

BARTL TÓDOR (ezelőtt)

OTT LAJOS

II., Bombatér és Plébánia-utcza sarkán, „A ZÖLD VADÁSZHOZ"

ajánlja jól felszerelt raktárát divat-árukban, ugymint: **Ing** (kizárólag saját készitésü) **lábravaló, gallér, kézelő, nyakravaló harisnya, nadrágtartó, keztyű, szövött alsó ruhák** stb., továbbá

női divat s piperecikkek.

Szövött és rövid áruk.

Függönyök és fehérnemük tisztitó intézete.

HOZZÁVALÓ FÉRFI S NOI SZABÓK RÉSZERE.

BANK ÉS VÁLTÓ-ÜZLET

Beimel Lajos fiókja

TELEFON! II., fő-utcza 6. sz. TELEFON!

Értékpapirok, arany és ezüst pénznemüek vétele és eladása.

Előleg mindennemü értékpapirra.

Tőzsdemegbizásokat előnyösen eszközlünk.

1 db. 3%-os Osztrák földhitel sorsj. igérvény. Huzás május hó 15-én. Főnyeremény 90.000 korona ára **2.50.**

1 db. 4%-os magy. jelzálogsorsj. igérvénynyel. Huzás május 15-én. Főnyeremény 100.000 korona, ára **2.50.**

1 db magyar jótékonyczélu államsorsjeggyel. Huzás junius 26-án. Főnyeremény 120.000 korona Ára **2** frt.

Mind a 3 drb együttvéve csak **6.25.**

Fenti igérvények egyenkint is megrendelhető.

Van szerencsém a n. é. **szinkör látogató közönség** becses figyelmébe ajánlani a **szinkör mellett** levő „Alaguthoz" czimzett vendéglőmben berendezett **kerti helyiséget.** Jó italok és izletes ételekről, valamint előzékeny kiszolgálásról gondoskodva van.

Rosszidő esetén fedett nyári helyiségek.

Tisztelettel

Schlaucher Ferencz,

vendéglős.

Bejárat Attila-utcza 65. szám alatt is.

ÜZLET MEGNYITÁS!

Van szerencsém tisztelettel a nagyérdemü közönség becses tudomására hozni, miszerint Budán, (Krisztinaváros Alkotás-utcza 30. sz. a.) május 1-én a mai kor igényeinek megfelelőleg egy **borbély- és fodrász** fiók-üzletet nyitottam. Kiváló tisztelettel

FRIEDRICH REZSŐ.

A szinkör megnyitása

alkalmából van szerencsém a nagyérdemü közönségnek ajánlani **Budán I. kerület, Krisztinaváros Alagut-utcza 1. sz.** alatt levő

„ALAGUT"-KÁVÉHÁZAMAT

mely elegáns berendezésével, a sajtó összes magyar és német termékeivel, cabinet-separéival, mindennemü hideg étkeivel, italaival, mérsékelt árak, gyors és pontos kiszolgáltatással bármely elsőrendü kávéházzal szemben megállja helyét.

Naponkint zene Kovács Józsi ismert primás vezetése alatt.

*** FAGYLALT. ● JEGESKÁVÉ. ***

Tisztelettel

WELLISCH ZSIGA,

kávés.

Vendéglő „Mekka városához".

Van szerencsém a t. cz. közönséggel tudatni, hogy **Fehérvári-út 10420. sz. a.** (a **Záborszky János**-féle telken, a sósfürdő közelében) vendéglőt nyitottam, mely a legujabb kor igényeinek megfelelően minden kényelemmel el van látva.

Kirándulóknak kellemes üdülő hely.

Minden időben meleg és hideg ételek.

Saját termésü borok. Csapolt és üvegsör.

Tisztelettel

SCHMIEDT KÁROLY

vendéglős.

GANZ és TÁRSA

vasöntöde és gépgyár-részvény-társ. Budapesten.

Gáz- és Petroleum-motorok álló vagy fekvő, egy vagy két hengerrel.

Készit:

A) **gépeket és épitési munkákat, teljes malomberendezéseket, vasutt kocsikat és vasuti fölszereléseket, transmissiókat.**

Speczialitásai

B) **kéregöntvény** vasuti kerekek, váltók, zuzóművek, hengerek-és ágyúgolyókhoz.

Hengerszékek kéregöntetü hengerekkel mind a magas malmászathoz, mind pedig a parasztra őrléshez s **egész malomberendezések.**

Facsiszoláshoz, papir- és czelluloza-gyártáshoz való gépek. Vizikereket nagy sikerrel pótló **turbinák.**

Villamos világitas nagy távolságra is a motortól.

Zsilipek, csővezetékek, frictiós kapcsolások, rotatiós dynamométerek. Aczélöntés.

RÖVID- ÉS SZÖVÖTT ÁRUK

KÉZI MUNKÁHOZ TARTOZÓ CZIKKEK

ALBINI LAJOS

ezelőtt

Reinl József

II, ker., Fő-utcza 40. szám alatt.

Ajánlja raktárát férfi fehérneműekben, saját készitmény. Ingek kizárólag a jó hirnevü „Schroll"-féle chiffonból, ugyszintén alsó nadrágok „Schroll"-féle croiseból, azon kivül félvászon és tiszta vászonból készitve. Divatos nyakkendők, gallérok, kézelők, ingmellek, sima és szegélyes jó minőségü nadrágtartók.

Továbbá nagy választék valódi szinü harisnyákban, keztyük sima és ajour, gyermek, leány és női kötények. Jó szabásu derékfüzők, különösen ajánlható a törhetetlen **növénydrótból** készült derékfüzők. A legujabb **franczia** arczfátyolok, fehér, fekete és minden divatszinben.

Végre nagy raktár valódi „Cosmanosi" cretonból.

MINDENNEMÜ SZABÓ KELLÉKEK

VÁSZON, KANAVÁSZ ÉS CHIFFON

Kősziklából fakadó kristálytiszta

VÉGHLESI

„Vera"-forrás.

Hazánk igen kedvelt szénsavdús savanyúvize

Hathatós szer az emésztési zavaroknál.

Borral vegyítve kellemes savanykás izü üditő és tiszta italt képez.

A bort nem festi.

a miért a nagyérdemü közönség **fröccs** gyanánt nagyon kedveli s e végből a vendéglős urak igen felkarolták.

Legujabb orvosi bizonylatok a VERA-FORRÁS-ról:

A véghlesi **Vera**-forrás vizét úgy a vezetésem alatt álló m. kir. egyetemi belgyógyászati kórodán, valamint a magán-gyakorlatban, évek során át ésfolyvást növekedő kiterjedésben, sikerrel használom **a légzőszervek, gyomor, ivarszervek és hólyagnak heveny és idült huruthos megbetegedésénél, sápkór és vérszegénység** eseteiben, ugyszintén **Brightkóros szivbetegek és diabetikus** betegeknél.

Ezen viznek teljes tisztasága, kitünő kezelése, szerencsés vegyi alkata és **sziklatalajból** való eredése teszik, hogy ez teljesen **fertőzetmentes**, egészséges italt képez, a mely kiválóan ajánlható ott, hol a **cholera, tiphus** és más az ivóviz által terjedő fertőzeti betegségek uralkodnak.

Budapesten, 1893. márczius hó 1-én.

Dr. Korányi Frigyes,
a főrendiház tagja, kir. tanácsos, egyet. tanár, az Orsz. közegészségügyi tanács elnöke stb.

A véghlesi **Vera-forrás** vizét, ugy a nyilvános gyermekgyógyintézetemben, mint a magán-gyakorlatban: az **emésztési és légzési szervek**, nemkülönben a **vizelési bántalmak**, ugyszintén az **augolkór** és **vérszegénységben** szenvedő gyermekeknél évek óta sikerrel használom. Általában a gyermekek e vizet szivesen iszszák, s minthogy az anyagcserét élénkiti, s igy a **szervezetet erősiti**, azt nemcsak beteg, de egészséges gyermekeknek és amennyiben, mint tisztán **forrásviz a trachyt-sziklából** nyeretik, tiszta ivóviz hiányában, vagy járvány alatt rendes használatra különösen ajánlom.

Budapesten, 1893. márczius hó 25-én.

Dr. Kövér Kálmán,
gyermek-gyógyász.

Kapható minden gyógyszertárban, fűszerkereskedés és vendéglőben.

Főraktár: **VII. Erzsébet-körút 56.**

A

Magyar Asphalt

részvény-társaság

Budapest, Andrássy-ut 30. sz.

elvállal minden néven nevezendő

asphalt burkolási

valamint **szárazzátételi** munkák teljesitését **jótállás mellett, legolcsóbban.** Elismert legjobb minőségü **aszfalt anyag vidékre** is szállittatik.

Megrendeléseket elfogad a kiadóhivatal is.

Van szerencsém a t. cz. közönség becses figyelmébe ajánlani a

krisztinavárosi

CASINO-SÖRCSARNOKOT,

mely a legujabb kor igényeinek megfelelően, kényelemmel és fényesen van berendezve.

Külön szobák, továbbá bál és hangversenyek tartására termek ugy az emeleten, mint földszinten rendelkezésre állanak.

Ma zene!

BARABÁS JÓZSEF.

Jelentés.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy f. é. **május hó 1-én** fióküzletet nyitok a **Zugligetben** a „Fáczán" vendéglő kerti helyiségében. — Liszt, tej, tejszin és vaj, Finom- és pék-sütemény a nap minden órájában frissen lesz kapható.

LÖVENSTEIN ANTAL
csász. és királyi udvari sütőmester.

Hirdetések

a

BUDA ÉS VIDÉKE

részére felvétetnek

a kiadóhivatalban

Alkotás-u. 12/a. Szőke-ház.

Jencs Vilmos

„Szent-János"-hoz czimzett gyógyszertára
II. ker. Széna-tér.

Az idei idény beáltával ajánlja friss töltésü és minden fajtáju gyógy- és üditő ásványvizeket nagybani árak mellett.

Kaphatók az összes bel- és külföldi gyógyszerészeti különlegességek.

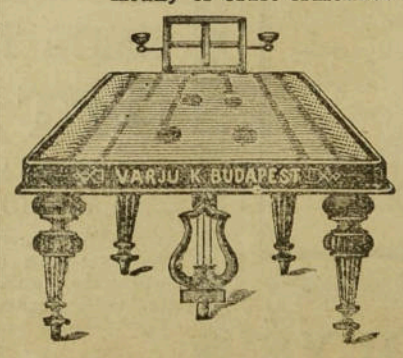
Mindenféle sebészeti eszközök.

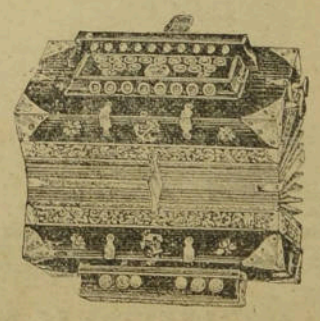
Menthin szájviz, a mely az Odolt hatásában, kellemes izénél valamint olcsóságánál fogva is teljesen fölülmulja. 1 üveg ára 40 kr. — Salol fogpaszta, a mely nagyszerü antiseptikus hatásu és igy a fogak odvasodását teljesen megakadályozza s izét a legutolsó részletig megtartja. Ára 60 kr.

Nemkülönben ajánlja a világhirü **Pries y Ca**-féle spanyol gyógyborokat valamint az általánosan elösmert és általa készitett Chinavas borát, üvegje $^1/_1$ 2 frt 50, $^1/_2$ 1 frt 50 kr. árakban.

Valamint saját készitésü és kitünőnek bizonyult lábizzadás elleni porát, 1 doboz ára 50 kr.

Arany és ezüst érmekkel kitüntetett hangszer-ipar

VARJU KÁROLY

császár és királyi szabadalmazott hangszer-ipar.

Budapest, VIII., Kerepesi-út 47. sz.

Ajánlja saját gyártmányú hangszereit, különösen erős, tiszta **csengő hangú czimbalmait** jótállás mellett; továbbá **harmonika, hegedü, fuvola** és egyébb hangszer nálam 15%-kal olcsóbb, mint bárhol. — Most jelent meg a magyar **harmonika iskola**, az egy soros harmonikához 32 válogatott legszebb dallal, melynek segélyével fél óra alatt megtanulhat a harmonikákon játszani, ára 90 kr., mely összeg beküldése mellett bérmentve küldi meg a kiadó, **Varju Károly.**

Képes nagy árjegyzék ingyen küldetik.

Nyomatott Heisler J. kö- és könyvnyomdájában. Budapest, II. Várkertrakpart 1. sz. (Kluseman-féle ház.)

BUDAPEST, 1895. RENDKIVÜLI KIADÁS. HÉTFŐ, MÁJUS 6.

BUDA ÉS VIDÉKE

A MÁRIA ERZSÉBET-EGYLET MÁJUSI ÜNNEPÉNEK LAPJA.

SZERKESZTIK EZ ALKALOMRA:

Gróf HUNYADY LÁSZLÓNÉ. Őrgróf PALLAVICINI EDÉNÉ.

PROGRAMMUNK.

Isten nevében! Igen a jó Isten nevében, ki teremtett, igazgat és fentart mindeneket. Az ő jósága adja a felesleget, az ő jósága érinti meg a szíveket, hogy nemeseket cselekedjék az ember. A gazdagok könnye, a szegények gyöngye. A ki jót cselekszik és megérti a szegény nyomorát, az Istennek tetsző dolgot mivel.

A budai Mária Erzsébet-egylet segit a szegényeken és azon van, hogy ez a segitség még tekintélyesebb és nagyobb mértékü legyen.

Ezért rendezzük a májusi ünnepélyt. Ezért adtuk ki alkalmi lapul a BUDA és VIDÉKÉ-t, mely más körülmények és minden viszonyok között élesztője a nemes törekvéseknek.

Szerényen jelenik meg ezuttal is a lap, kerülve a lármát, de céltudatos önérzettel.

Tartalmát pártfogóink, ismerőseink és egyéb emberbarátok szivességének köszönhetjük.

Forgassa, olvassa a közönség azzal a tudattal, hogy ez egy emlék.

Annak a napnak emléklapja, a mikor megnyilatkoztak a szivek és kiki erejéhez képest hozzájárult, a nyomor, a sanyaruság enyhitéséhez és ezáltal a földről az éghez közeledett.

A gazdagok teritőjéről lehullott morzsákból sok és sok Lázár él. Bármi kevés az adomány mégis csak segitség az.

Alkalmi lapunk és az egész ünnepély tartózkodik a fényüzéstől, hogy mindenkinek módja lehessen azon részt venni.

Az oltár fel van épitve, áldozzék kiki tehetsége szerint.

Forgassák és olvassák alkalmi lapunkat s fogadják el a mai nap programmjául azt, hogy: **a jó emberek könnye, a szegények gyöngye.**

Gróf Hunyady Lászlóné,
Őrgróf Pallavicini Edéné
a »BUDA és VIDÉKE« alkalmi számának szerkesztői.

A' szegények súlyos sorsán felebaráti szeretettel segiteni, a' betegeket ápolni és fájdalmaikat enyhiteni, oly cselekedetek melyek Isten áldását hozzák a jótevőre.

József főh.

Segélyezni a szükölködőket köteles-ség és érdemi emellett még a szegé-nyek számára kéregetni is, érdemi is érdem.

Vaszary Kolos m. k.

Mindennek, még a legrosszabb dolognak is, megvan a jó oldala, csak jól kell azt keresni tudni és akarni!

Gr. Csáky Albinné.

Áldozzunk iskoláinkra, de követeljünk tőlük nemcsak oktatást, hanem nevelést is.

Pallavicini Ede.

Sok az orvosi tudomány betegeinek arra kárhozott betegeknek most az örök életbe kisér

Gróf Zichy Jenőné

Remélve tenni.

A Kaukazus bérczein keresztül egész az Afghan fönsikig fogok hatolni, utamban tanulmányozni és keresni fajunk Ősi lakhelyét és maradékainak nyomait!

Magyarok nagy Istene! Vezéreld hü szolgádat!

Budapest, 1895. ápr. 28.

Zichy Jenő.

Minél többet tanulunk és minél többet tapasztaltunk, annál inkább látjuk, mily végtelen sok, mit még nem tapasztaltunk és nem tudunk. De van azért mégis a tudásnak és tapasztalásnak mértéke, mely azonban nem abban keresendő, a mit nem tudunk, vagy nem tapasztaltunk hanem abban, mit tanultunk és észleltünk.

Ha pedig a tudomány arra való, hogy a tudatlanságnak véget vessen, akkor a munka és kereset, valamint a műipar tökéletesitése arra alkalmas, hogy több keresettel az élet szükségei kielégitésére bőségesebb anyaggal szolgáljon. Csakhogy a munka és keresetnek bővitése és tökéletesitése szinte mindig csak ujabb szükséget és e szükség mellett ujabb nyomort is szül.

Ugy, hogy a midőn bárminő uton teljes megelégedés után vágyódunk és törekszünk, mindig csak elégtelenségünkről kell meggyőződnünk.

És azért nemcsak hogy szüksége marad fen a jótékonyságnak, de annak kötelessége is mindig nagyobb, ösztöne mindig élénkebb és pedig annál inkább élénkebb, minél inkább nemesedik a szív és lélek, minél inkább fejlődik a társadalom és minél magasabb az a szinvonal, melyre emelkedhetünk, melyet avval vélek legjobban jelölhetni, ha azt mondom, minél inkább leszünk nemcsak müveltebbekké és jobbakká, hanem keresztényebbekké is.

Ebben az ős Budavárában már rég léteznek azok a keresztény jótékonysági társulatok, melyeknek feladata az ember ezen hivatásának megfelelni. Ezek között nemcsak az idő sorrendje szerint tekinthetjük elsőnek a Mária Erzsébet-egyletet, de nincs is egylet, mely azzal vetekedni kivánna, mert az a nemeslelkü keresztény hölgyeknek egylete, már pedig a jótékonyság terén is minden más egylet és társulat szivesen adja át az elsőség pálmáját a női egyleteknek.

Még csak néhány éve is, ha a budai bástyasétányról lenéztünk a vérmezőre, a Krisztinavárosra, a közeli hegyekre, kedves, földszintes lakokra, szőlő és gyümölcsfákkal beültetett földekre esett tekintetünk, jólétet és megnyugvást véltünk mindenütt láthatni.

Multak az évek s a környék képe megváltozott a földszintes lakok helyén ma már egész sora a palotáknak és diszes városi épületeknek emelkedik, a vasutak folytonos zaja hirdeti a forgalom élénkségét s a gyári tevékenység zaja messze halattszik, hirdetve a munka dicsőségét. Mindenütt élénkség mindenütt pezsgő élet!

Csak ott, a hegyek közt foglalták el szegényes szántóföldek a szőlők helyét, arra lent a völgyben pedig egy nagy kert benépesitve fehér keresztekkel emlékeztet arra, hogy mekkora azoknak száma, kikről soha meg nem feledkezhetünk . . . Közben pedig az a nagy épület: az Erzsébet kórház. Azon is egy kereszt van, mely a keresztény szeretetre emlékeztet és az áldozatkészségre; — az a kereszt veres, mert e kórház azoknak épült, kik a haza védelmében ontják vérüket.

De bármint változott legyen is e tájnak képe, bárminő gazdagnak és dicsőnek lássék is a jelen a multhoz viszonyitva: a lelki-testi gyámolitás, ápolás, irgalom és szeretet szüksége, — mely előbb is megvolt — egyenlő arányban, ha nem fokozottabb mértékben növekedett.

Ezért akarja a jótékonyságnak angyala ma is nyiltabb karokkal, ünnepélyesebben és derültebb mosolygással, mint rendesen, adomá-

nyait erre a vén Budavárára és környékére árasztani. Nem búsul az ma, hanem szivéhez akarja szoritani mindazokat, kik vele a jótékonyságban egyesülnek.

És mivel a szegényhez a gyermek áll legközelebb és mivel az ügyefogyottnál a gyermek ügyefogyottabb, mivel annak lelke-teste az ápolásra és nevelésre leginkább rászorul: ezen napon a gyermek nevelésnek is akar a budai jótékonynők által a jótékonyság angyala adományt juttatni.

Ünnepet hirdet a felebaráti szeretet, ünnepére hi a jótékonyság angyala ős Budának egykor vérrel áztatott bástyájára. Vidám ünnepre, mert ez nem a szomoruság, de a megelégedés napja, mert mi töltheti el az emberi lelket és szivet nagyobb örömmel, mintha jótékonyságot gyakorolhat?

Zichy Nándor gróf.

Szép a jótétemény . . .

Szép a jótétemény,
Áldással jár együtt,
Begyógyit sok sebet,
Felszárit sok könyüt.
De mig ez háladón
Köszönti az eget,
Hálátlan annyi sok!
Jóért roszszal fizet.

Jó az áldott eső,
Éledni kezd a föld,
A borongó határ
Mosolygó képet ölt.
De mig a halmokon
Zöldebb lesz a füszál:
Esőcsepp más helyen
Piszkos sarat csinál.

Dalmady Győző.

»Tavaszutó melegétől
Virágfakadt bimbó nyomán . . .
Nők szivét is ez serkenti
Virágfakadásra talán?
Nemes, szép e virág! Neve:
Felebarát szeretete.«

A déli, verőfényes tavasz ujjongva, ragyogva foglalta el birodalmát.

Dal és csengés mindenfelé! Az ifjú, fakadó természetet bearanyozza mosolygó sugaraival a májusi nap, mámoritó, édes illatot lehel az orgonavirág, hegyen, völgyön mindenfelé uj élet támad és pezseg: remény és szerelem. A fülemile andalitó lágy dalt zeng, a pacsirta szerelemről, boldogságról csicsereg a magasban, és az ember szivébe is beköltözik a tavasz, eltölti gyönyörrel, boldogsággal.

Mások boldogságára gondolni, egy szemernyit legalább nyujtani a boldogságból a szegénynek, betegnek, elhagyottnak akkor, a mikor magunk boldogok vagyunk és ezt érezzük: ez az igazi emberi érzés, ez hatja át a nemesen érző hölgyek szivét.

És a mikor tavaszutó melegétől virág fakadt bimbó nyomán, ők egyesülének a felebaráti szeretet gyakorlására: összegyüjtik a verőfényt és tavaszi illatot és mindent, a mit fáradtsággal megszereztek és leteszik a beteg fekhelyére s a szegény elhagyott gyermekek ölébe . . .

A megajándékozott boldogoknak legforróbb jó kivánságai pedig beleolvadnak harmonikusan a kedves tavaszi hangulatba . . . az ifju fakadó természetet bearanyozza mosolygó sugaraival a májusi nap, mámoritó édes illatot lehel az orgonavirág . . .

Forinyák Gyuláné.

Magyarországban sehol sem laktam olyan kellemesen, mint a budai bástyán.

Gróf Hunyady László.

Véges az emberi ész hatalma, de végtelen a szivé.

Gr. Csáky Albin.

Az élet rövidre szabatott, de igyekezzünk azt ugy felhasználni, hogy ne legyen vége a sirnál.

A munka, jó tettek, hasznos cselekedetek eredményei örökre fennmaradnak s hirdetik és áldják emlékét annak, ki az emberiségnek szentelte napjait.

Beniczkyné Bajza Lenke.

Ha a gazdag nehány fillért nyujt azon szegénynek, a ki a megalázkodás érzetével, koldulva áll ajtaja előtt, ez előttem vajmi kevés értékkel bir; e csekély váltságdij árán megvásárolja a gazdag lelki nyugalmát, hogy aztán zavartalanul élvezhesse a maga ezreit. De nem várni be a szegények önmegalázását, felkeresni a nyomort, mely szégyenlősen rejtőzik odújában és ott táplálni azt, a ki éhezik, ruhát adni annak, a ki fázik, ápolni azt, a ki beteg, neveltetni annak gyermekeit, a ki maga nem képes azokról gondoskodni: ez a valódi jótékonyság, melyet Diderot e gyönyörü szavakkal jellemez: „donnez — mais, si vous pouvez, épargnez au pauvre la honte de tendre la main.“ És mivel a Mária Erzsébet-egylet nemesszivü hölgyei a jótékonyság ezen magasztos nemét gyakorolják, azon ezrekhez, a kik az ő nevöket áldják, csekély szavazatommal én is csatlakozom.

Falk Miksa.

Mily ellentét! Ezen bástyafokon, hol évszázadokon keresztül vad harczok dultak nyomort és inséget hagyva magok után; itt most jóságos szivek vetekednek a nyomort és inséget enyhiteni. Legyen áldott és eredményes törekvésük.

Rohonczy altábornagy.

Arab közmondás.

Tűr nádir,
Tazid hobban.

Látogass ritkán,
Gyarapodni fogsz szeretetben.

Hatala Péter.

A politikában az elvek, a gyakorlati életben az érdekek elválasztják az embereket egymástól. A társadalom hivatása: eltekinteni azon vonatkozásoktól, melyek elválasztanak és csupán azokat keresni, melyek egyesitenek bennünket.

A legerősebb egyesitő kapocs — az emberszeretet. Az igazi emberszeretet nem ismer sem osztályt, sem fajt, sem felekezetet; az csak az embert keresi és tekinti. Sok viszságot orvosolhat, sok sérelmet kiegyenlithet, sok hézagot kitölthet az emberszeretet; de az emberszeretet hiányát nem pótolja senki és semmi.

Az emberszeretet munkáiban a vezetés a nőket illeti, és ki volna azon férfi, ki ezen fölényüket el ne ismerné s az előtt kalapot ne emelne.

Darányi Ignácz.

Az igazság.

Az igazság eltört csésze
Nincs meg csak az egyik része.
Másik felét, ha meglelnék
TüsténT darabokra vernék.

Tetétlen, 1895. április 28.

Gr. Zichy Géza.

A jótékonyság gyakorlása — nemes és magasztos, ha felebaráti szeretet sugalja; de ellenszenves, sőt nevetséges, ha csakis divatos szokásból ered.

Budapest, 1895. április hó.

Gromon Dezső.

Románcz.

»Les absents ont toujours tort.«

A hegy tetőjén állt egy büszke vár,
A monda róla szájról-szájra jár.
Rég elkopott tárgy, nincs benn semmi uj,
De a ki hallja, ma is felvidul.

A büszke várban szép asszony lakott,
Kit drága férje egykor elhagyott,
Igaz! csatába kelle mennie,
De hát a sziv ezzel nem éri be.

A nő csak arra gondolt untalan,
Hogy milyen árván elhagyatva van,
Mig egy jó bajnok, ki arra járt,
Búnak, keservnek nem vetett határt.

Mert hajdan igy volt, igy van ez ma is,
Sok asszony szive még mindig hamis.
Az az, hogy még csak most lett igaz a:
Hogy a ki kószál . . . so'sincs igaza!

Berecz Károly.

Légy önmagad iránt szigoru, mások iránt mélányos és elnéző.

Ivánka Imre.

Nekem egyénileg jobban tetszik ugyan a jótékonyság gyakorlásának azon evangeliumi imája, mely szerint ugy kellenék jobb kézzel az alamizsnát nyujtani, hogy még a balkéz se vegye észre, de minthogy a szükölködők és szenvedők iránti részvétben mindég az emberi szeretet ama legtisztább és legmagasztosabb neme nyilvánul, mely még akkor is elismerést és támogatást érdemel, midőn a korunk hajlamai által divattá avatott zajos alakban nyer kifejezést, ismerjük mindnyájan kötelességünknek tehetségünkhöz képest ahhoz hozzájárulni.

Bittó István.

Mások szenvedéseit enyhiteni csak az igazi felebaráti szeretet képes.

KOHL MEDÁRD.

Dicső kor.

Dicső kor! Oh milyen dicső kor ez!
Isten, vallás, hit, — semmi már.
Ajkbigyesztéssel mondja a gyerek
Hogy tanitója nagy szamár.

Keresztény vagy, zsidó, pogány, — mi az?...
Ssabadelv mindenek felett! — — —
S aztán még panaszkodnak a nagyok
Hogy nincs respectus, tisztelet.

Minő marakodás! . . . Fő czél a *koncz*!
Templom ürül, fegyház telik.
Hogy tisztelnék *egymást* az emberek
Mikor *Istent* sem tisztelik?! . . .

Gabányi Árpád.

A leggazdagabb is szegény, ha jótettei nincsenek.

Budapest, 1895. ápr. 27.

Ábrányi Wein Margit.

Az éjféli kérő.

(Párisi jelenet.)

Mr. Dubuisseau ép most jött haza az Opéra Comique-ból Ernestine leányával. Az öreg ur, miután elolvasta volna kedvencz estilapját, ép lenyugodni készült, midőn egyszerre becsengetnek lakásán. Pár percz mulva egy teljesen idegen fiatal ember áll előtte, frakk, fehér nyakkendőben s ünnepies pose-ba vágva magát, igy kezdé mondókáját:

— Uram van szerencsém öntől lánya, Ernestine kisasszony kezét megkérni.

Mire Dubuisseau ur bizonyos haraggal veti oda:

— De hát ki ön, hogy ily későn becsületes emberek házába mer tolakodni?

— Istenem, hogy ki vagyok? Tudja, uram, én vagyok a keztyüs ember — l'homme aux gants! — a kiről az ujságok annyit irtak a mult hónapban. Én vagyok az a ki ugy lefőztem az észak-amerikai vámhivatalokat . . .

— Micsoda, ön becsapta volna az Unio kormányát?

— Igenis, ha megengedi, uram, én totaliter kijátszotstam a Mac-Kinley bilt, nevetségessé tettem a Yenkeeket.

— Kérem, jöjjön csak kissé közelebb és beszélje nekem el ezt az esetet! És Mr. Dubuisseau bizonyos el nem palástolható kiváncsisággal forditja szemeit a fiatal ember felé.

— Egyszerü, igen egyszerü történetecske — kezdi a fiatal ember. Tudja, az uj vámtételek roppant felemelték a franczia kézműáruk importdijait az Unióba. Igy egy pár glacékeztyü után 75 cent vámot kell fizetni. Mit csináltam tehát, vettem itt 10.000 pár keztyüt. Ebből a balkézre valókat külön pakoltattam és elküldtem egy ismeretlen czimén Philadelphiába; ugyanakkor a 10 ezer jobb kézre való keztyüt hasonlólag képzelt czimre küldettem Bostonba. Most mi történt? A keztyük megérkezve Boston és Philadelpiába, nem voltak kézbesithetők. Azt az árut a melynek nincs gazdája három hónap mulva a vámhivatal elliczitálja. Ugy, de ki vesz meg 10 ezer csupa egy kézre való keztyüt? . . . . Bref, mint egyedüli vevőé, enyéim lettek a félkeztyük ugy Philadelphia mint Bostonban, darabjáért tiz centet fizettem! Megtakaritottam tehát párján 55 cent vámot, azaz 2 és fél frankot!

— Ah — szólt Dubuisseau ur — álmélkodva. Ön valóban elmés ember . . . Tessék, kérem, leülni! — Hanem, lássa, ez még nem elég arra, hogy közelebbi ösmeretséget kössünk. Vannak önnek életében talán még más kiváló események is?

— Hogyne, uram . . . Csak a mult szüretkor történt, hogy házam azzal az utasitással küldött Madeira szigetére, hogy venném meg az összes termést. A hajón észreveszem, hogy a riválisCarlington et Comp. czég megbizottja is velem utazik, ugyan az a szándéka van mint nekem. A mint kiszállunk a kikötőben, az angol egyenesen fut a szőllők felé, én pedig lassu léptekben a pintérekhez tartok — s megveszem az összes Madeirában lévő hordókat. Este összejövök a hôtelben Carlington et Comp.-pal. — Az enyém az összes must, uram! — kiált reám az angol. — Pompás, de tudja meg uram, hogy az összes itt lévő hordók az én tulajdonomat képezik! — s ezzel oda teszem Carlington et Comp. elé a szerződéseimet.

— S mi történt? — kérdi nagy feszültséggel a fiatal embertől Dubuisseau ur.

— Hát az angol kénytelen volt kapitulálni. Nem lévén hordói a miben a bort elszállithatta volna, átengedte nekem az egész terméstt..

— Uram, ön az én emberem . . . Ön egy genie! Ernestine! Ernestine!

— (A fiatal ember az órájára néz.) Bocsánat, uram, az időm letelt, 2 órakor éjjel még a Crain de marée-val, Liverpoolba kell utaznom ... Nagy üzletem van ott. Megveszem Anglia összes nadrággombjait és most küldöm Afrikába . . . Nagyszerü üzlet.

— Micsoda? — Mondja!

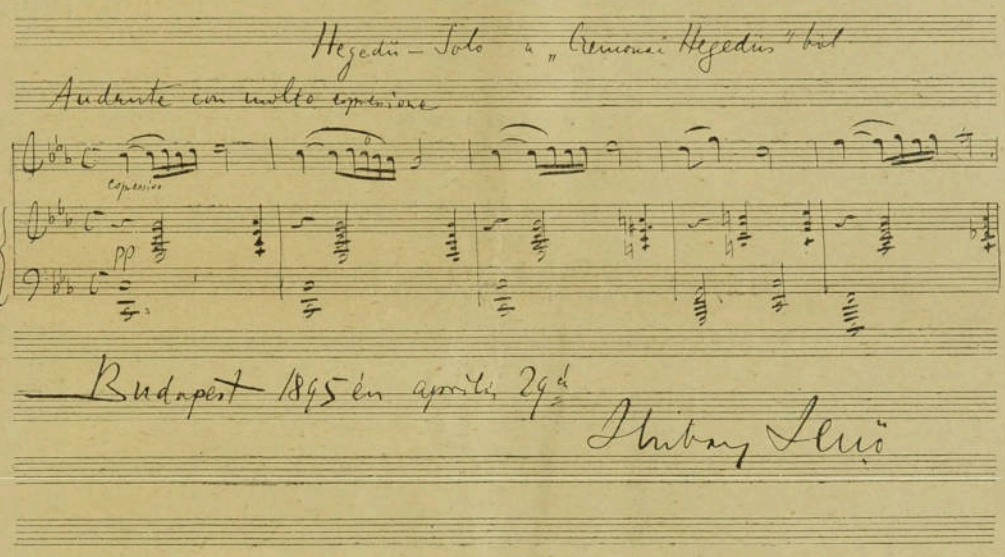
— Egy barátom oly buja földre akadt Sudanban, a mely mindent megterem, még a legképzelhetetlenebb dolgokat is. Igy lássa, elvetjük most a nadrággombokat . . .

— Nos, és mit aratnak utána?

— Hát nadrágokat, a legujabb divat szerint szabott nadrágokat, uram!

— Oh, Ernestine! Micsoda férjed lesz neked!

Pázmándy Dénes.

A szegény sorsa mindig meghatott. A kinek csak egy darab kenyere jut a szegények számára, azt áldják a szegények. Rideg szivü ember az, ki nem veszi észre a nyomort.

Az élet, a sors szeszélyei kiszámithatlanok. Ma bibor, holnap koldus foszlány.

Ma fényes palota, holnap kőhalmaz.

A ki ezt átérzi és segiti a szegényt az nemes kötelességet teljesit.

Gróf Kinskyné – Pálmay Ilka.

Kedves bástyasétány, hol boldogan folytak le gyermekjátékaink s hol számtalan szép órát tölténk férfikorunk delén! üdvözöllek a mai ünnepélyen tavaszi fényedben, zöldülő lombjaid menyezete alatt!

Elmultak az idők, midőn öldöklő fegyverekkel vivta harczait a kereszt és félhold!

Ma a jótékonyság és hazafiság küzdenek a szeretet fegyverével, elaggott szegények, serdülő gyermekek szentelt érdekében.

Dr. Országh Sándor.

Minél több életerős embert foglalkoztatunk méltányos bér mellett hasznos munkával s minél több nyomorék, munkaképtelen embertársunknak keserves könnyeit töröljük le jótékonyságunkkal, annál kevesebbre apasztjuk a társadalmi rendet felforgatni akarók számát. Ez által kettős jótékonyságot gyakorlunk: egyet az egyénnel, egyet pedig a társadalommal, mint az egyének összességével szemben.

Kiscsétényi Kovách László.

Don Juan a pokolban.

— ***Baodeloire.*** —

Hogy leszállt Don Juan ama mély vizekre
És Charon kezébe már obulust adott:
Egy sötét koldús, mint kevély Artisténe,
Bosszuló karokkal evezőt ragadott.

Lefüggő emlővel, feltépett ruhával
Sok asszony vonaglott, hol sötét az égbolt;
S mintha áldozatra nyájt vinne magával,
A sirás, üvöltés nyomában oly nagy volt.

Scanarelle nevetve kérte tőle bérét;
Don Lúi remegő ujjal fedte fel őt,
— A vakmerő fut, ki haja fehérét
Kaczagja, — a parton bolygó holtak előtt.

A gyászos, remegő, szép, szende Elvira
Szeretőjére, a csalárd férjre néze
És most is csak egy oly mosolyt kért sírva,
Melyben ott ragyog az első eskü méze.

Pánczélban, mereven nagy kőember állt volt
A sorompó mellett és szelte a vizet;
Ámde a nyugodt hős csak kardjára hajolt.,
Nézte a vizsávot és mást ügybe se vett.

ERDÉLYI BÉLA.

A világ legszebb városa Budapest. És ezt mi Budának köszönhetjük!

*

Ha a budai rész nem exisztálna, a főváros nem dicsekedhetnék azzal, hogy van neki egy — alagutja.

*

Budának sokkal nagyobb volna az idegen forgalma, ha a pestiek átmenése nem volna 2 kr. hidvámmal megnehezitve.

Rákosi Viktor.

Három fa.

De szomoru nézni rózsa hervadását,
Karcsu rozsafának levele hullását;
Mintha pusztulóban, szerteszét foszolva
Haldokló szerelem bús jelképe volna.

Megborzad a lelkem, hogyha tölgyet látok,
Melyet villám sujtott, mint embert az átok;
Halandó sorsában ennek is van mása:
Nagyratörö lélek hirtelen bukása.

Milyen más a képe a szegény fenyőnek,
Szinte észrevétlen gyarapodva nő meg,
Nagysága nem ijeszt, virággal nem ékes,
De zöld levelével tél apó se végez.

Társait tuléli, emelkedve égnek,
Vészből, pusztulásból sértetlenül tér meg,
Látványa megedzi a csüggedö lelket,
Illata egészség: éltető lehellet.

S hogyha karácsonynak beköszönt estéje,
Leszáll a magasból szobánk közepére,
S könybe lábadt szemmel tekintünk föl rája . . .
A fenyö — higyjétek — a szeretet fája!

Dr. Kampis János.

Mostanság két forró vágyam van.

Az első, hogy a „Mária Erzsébet"-egyesület ünnepélye gazdag anyagi eredménynyel záródjék; és ez meg lesz, mert a lelkes hölgyválasztmány ezt akarja! . . . Quod mulier vult, fortiter vult. A másik, hogy a budavári sétányon, mely egész Európában ritkitja párját, végre az igazi magyar zene csendüljön meg. Ez már nehézségekkel jár, mert csekély a közreműködők száma. De meg lesz; csak . . . várjunk! Hisz' az élet ugy sem egyébb mint . . . folytonos várakozás.

Budapesten, május 1. 1895.

Bogisich Mihály,
prépost, bpesti esperes, vári plebános.

Nem annyira az ember intézi az eseményeket, mint inkább az események alakitják az embert. Adja a mindenható Ur Isten, hogy a „Mária Erzsébet" jótékony nőegylet ünnepélye sok jó, Isten szerinti szivet teremtsen.

Dr. Nemes Antal.

A csatatéren gyakoroljuk a legborzasztóbb kegyetlenkedés közepette a jótékonyság legönfeláldozóbb cselekedetét a sebesülteknek első segélyben részesitésével. Buda vára ősi bástyáját, annyi ádáz harcnak, annyi vérontásnak szomoru, de reánk nézve mindig dicsőséges szinhelyét is a jótékonyság bájos nemtői fogják benépesiteni május 6-án; amennyi keserü könnyet fakasztottak ezek a bástyák a multban, annyi könny letörlésére nyujtsanak alkalmat a jelenben.

Szokolay Kornél.

Fonákúl itél a világ
Nem előre nézvén, de hátra,
A biró itt csinál hibát
És itt botlik a pszihiátra,
Mert a világ előtt
Csak számokban való a csőd,
Eszmékbe nem —
S a tévedés igy végtelen.

Szabó Endre.

A közjótékonyság olyan mint a napfény — majd éget fényével — nyáron; ez az Isten szeretete által lelkesitett jótékonyság, vagyis igaz felebaráti szeretet; majd meglehet fagyni fénye mellett — télen; ilyen a sokat dicsért humanizmus, mert hiányzik belőle az Isten!

Dömötör, plebános.

Egy atyának.

(Fiacskája születésekor.)

Hallottam a hirét a kis jövevénynek!
Gratulálva nyujtom jobbomat felétek,
A kik a szivünkhöz olyan közel álltok,
S a legifjabb sarjnak, a kicsi magyarnak,
Háromszoros éljent harsogva kiáltok!

Apjának, anyjának sok örömet adjon!
Ha nagy ember lesz is, jó ember maradjon!
Tisztelve szeressék, éppen úgy, mint téged!
Éljen okos fővel és kapjon idővel
Anyjához hasonló édes feleséget!

Budapest, 1895. április 16.

Ábrányi Emil.

A csodák ideje nem járt le. Hajdan szent Erzsébet kötényében viraggá változott a kenyér, e májusi ünnepélyen meg — az angyalok kosaraiban — kenyérré változik a virág.

*

A föld megrendül, a vizek háborognak, a hegyek kimozdulnak helyeikből . . . . . ez-e a tavasz? . . . inkább a világ vége! Jobb meghalni, semmint nézzük a sok nyomort. De kit utja Budán a májusi ünnepélyhez visz, látja hogy mégis csak érdemes élni, mert van a világon mosoly, virág, bübáj és igéző tavasz; vannak tündérek és angyalok, kik a lelket felüditeni s a nyomort enyhiteni képesek.

Degré Alajos.

A nemtők.

(A hir. A dicsőség. A jótékonyság. Angyalok kara. Lent Luczifer áll gúnyos mosolylyal egy oszlophoz támaszkodva.)

A hir nemtője

Nagy lelkeknek biztatója
Nagy tettekre hevitője
Büvölője vagyok én.
Csak magasra! Fel! Magasbra!
Élőkön át, holtakon át! . . .
Koszoru a pályabér!

Luczifer.

Birvágy, önzés fölkeltője
Üdvözlöm én koszorudat.
Hiveid térdig gázolnak
A csaták vérrengerében
A bünöknek mocsarában.
Fényes utjok visz magasba
És . . . le hozzám, hahaha!

A dicsőség nemtője.

Világot tölt ragyogásom
Minden lélek táboromban,
Mely merész és lángoló!
Kézbe kardot lantot adok
Hirt, e táltost nyergelem meg
Hivem alá . . . csak előre:
Taps babér a pályabér!

Luczifer.

Üdv, dicsőség csábjaidnak!
Ragyogásod: ontott véré,
Cselszövés pokolsötéte.
Hiveid gaz klikkben, ringben
Az ellenfélt eltiporni
S dobzódni a más javában . . .
Enyimek ők, hahaha!

A jótékonyság nemtője.

Ég szülötte, földön lakom
Jó szivek gyémánt-várában.
Jajt csititok, könnyet törlök,
Irt hozok, mosolyt fakasztok.
Megtanitok elfeledni
Megbocsátni, ujra hinni,
Reményt adok szebb jövőhöz
Uj szerelmet minden jóhoz.
Diszem csak a megenyhült arcz
Mosolyának ragyogványa
S hála-könnyek gyöngyfüzére . . .
Büvös kertben s gyémántvárban
Nőszivekben lakom én!

Luczifer

(öklével a nemtőt fenyegetve, a semmibe vész.)

Angyalok kara.

Üdv, hozsanna legyen neked
Égieknek földi lánya!
Kit az Isten jó kedvében
Alkotott, hogy megjavitsa
Mit müvében ember rontott.
Égieknek földi lánya
Ragyogjanak szép diszeid:
A szegénység enyh-mosolya
A fölsegélt hálakönnye,
S diszesitsék boldogitsák
A kik téged, ég leánya
Boldogitni befogadtak:
A jóságos nőszivet!

Németh Ignácz.

Degré Alajoshoz.

Kedves Lojzim!

A ki neked e sorokat átadja, az az öreg József, ki fizető pinczér volt abban a kávéházban, a hol most az óra van s a hova akkor az irók jártak. Bizonyára te is emlékezni fogsz reá. Jó fiu volt, mindig hitelezett. Most azt kéri tőled, hogy fogadd fel lapkihordónak. Ha teheted tedd meg! Jótétemény lesz a szegény öregre. Én is kérlek rá!

1884. apr. 3, szolgád és hived

Balázs Sándor

A beteg irnok.

Lázban fekszik, nagyon beteg,
Hej! egy szegény irnok ember,
Jön a doktor, kész a receptt,
Roppant sok-sok mustárt rendel.

. . . Doktor uram nagyon túloz,
Költekezni arra de kár,;
Minek ilyen kevés húshoz,
Az a roppant adag mustár?

Navarra József.

A földi javak felosztása.

— Bolgár népmonda. —

Mikor az Isten a nemzetek sorsát, szerencséjét osztogatta szét, először a török jött hozzá és kért valami ajándékot. Az isten a maga jószántából agalukot (földbirtok) adott neki.

Mikor a bolgárok meghallották, hogy az isten ajándékokat osztogat, ők is oda mentek.

— Miért jöttetek ti bulgárok? kérdi az isten.

— Hallottuk, — felelék, — hogy te a töröknek ajándékot adtál, mi is azért jöttünk.

— És mit akartok?

— Adj nekünk is agalukot.

— Az agalukot már a töröknek adtam, valami mást kérjetek.

— Milyen munka ez a mit te urunk csinálsz? Az agalukot miért adtad másnak? Mi azt akarjuk.

— Én szeretlek titeket, bolgárok, de, a mit már elajándékoztam, vissza nem vehetem, de adok én nektek más valamit: a munkát. Menjetek egészséggel, mondá az isten.

Hallottak erről a zsidók is, hát ők is isten elé mentek ajándékot kérni.

— Miért jöttök ti héberek?

— Ajándékért jöttünk hozzád, urunkhoz.

— Mit akartok ajándékba?

— Agalukot akarunk, mondák a zsidók.

— Az agalukot már másoknak adtam, — felelé az isten.

— Milyen csapot (számlát) csináltál te urunk, hisz mi kérjük azt.

— Hajdi, menjetek az csap (számla) lesz a tiétek.

A franciák is meghallották ezt és szintén az istenhez mentek.

— Mit akartok ti franciák? kérdi az isten.

— Adj nekünk valami ajándékot, — szólnak a franciák.

— Milyen ajándékot kivántok?

— Agalukot kérünk.

— Biz én ezt már másoknak adtam.

— Minő czeremóniát csináltál, mért adtad azt másoknak?

— Hajdi, legyen hát a czeremónia a tiétek.

Az egyptomiak is eljöttek az istenhez.

— Miért jöttök ti egyptomiak?

— Azért jöttünk isten, hogy nekünk is adj baksist.

— És milyen baksist kivántok?

— Agalukot adj nekünk baksisnak.

— Hej az agalukot már másnak adtam.

— Bizony mi szegények vagyunk, s hiába fáradtunk el ide hozzád?

— Jó, legyetek hát szegények, s keressétek fáradsággal kenyereteket!

Igy bocsátá őket el az isten.

A görögök jöttek legutoljára Isten elibe.

— Mért jöttök ti görögök?

— Azért jöttünk el hozzád isten, hogy adj nekünk ajándékot; de ez valamennyi közt legnagyobb legyen.

— Hát milyen ajándékot akartok?

— Agalukot keresünk, azt adj nekünk.

— Hej, görög atyafiak, nagyon késő jöttetek, szétosztottam már minden baksist. A ti számotokra nem maradt meg semmi. Az agaluk a töröké, a munka a bulgáré, az csap a zsidóé, a czeremónia a francziáé, a szegénység az egyptomié, nektek nem maradt semmi.

— Ki rendezte ezt a cselszövényt, hogy mi a dolgot nem tudtuk meg elébb?

— Ej, ej, ne heveskedjetek, nektek is adok valamit, mond az úr, titeket sem bocsátalak el üresen. Legyen a cselszövés hát a ti jutaléktok.

Strausz Adolf.

Erzsébet Mária főherczegnőnek.

1894. jan. 28.

Nagy király kis unokája,
Szép anyának jó leánya
Verset kiván, magyar verset;
Irok, de, hajh, keservesset.

Szomorú a szivem nagyon,
Kalapomon gyászjel vagyon,
Sötét árnyat vet éltemre,
Könyüket csal két szememre.

Volt nekem még egy jó lányom,
Aki ma már csak szép á'om,
El-elhozza képzeletem,
Hajh, de meg nem ölelhetem!

Képe itt az emlékkönyvben,
Teste lenn az anyaföldben,
Lelke fönn a magas mennyben,
Örök gyásza a lelkemben!

„Ne sirjuk a kedves után,“
Mondja a kis királyi lány,
„Ő már angyal, ég angyala,
*Ott nincs neki semmi baja.**

Isten, áldd meg a kis angyalt,
Aki engem igy vigasztalt,
Adj neki sok boldog napot;
Soh'se lásson bubánatot!

Tomor Ferencz.

Egy-egy államnak általános kulturális fejlődését legjobban és legkönnyebben ugy lehet megitélni, ha annak beléletét vizsgáljuk meg első sorban és azt, hogy milyen niveaura emelkedett benne a zene- és irodalom iránti érzék.

Olyan ez mint a hévmérő, mely pontosan mutat és sohasem csal.

Miután pedig a kulturfejlődéssel szemben talán egy nemzet sem tudott olyan gyors lépésekkel haladni előre, mint a magyar, önként következik, hogy irodalmi és zenei fejlődése — mely tulajdonképen alig vezethető vissza néhány évtizedre — rohamosan emelte a müvelődés hévmérőjét előbbre.

Már most csak az volna kivánatos, hogy a magyar, minél fokozottabb erővel folytassa megkezdett munkáját, mert ha igy halad, felülmnlja a nyugat-európai nemzeteket is és akkor aztán a következő ezredév — megvagyok győződve róla — bizton meghozza azt, hogy a *magyar nemzet a legelső nemzete lesz a világnak.*

Ugy legyen!

Ságh József,
a „Zenelap“ szerk.

*) Az idéző jelek közti sorok Erzsébet Mária főherczegnő leveléből vannak véve, amelyet akkor itthon időző Róza leányomnak irt.

A feledés dalaiból.

— Zenét szerzett hozzá: **Garami Béla.** —

Muzsikaszó járja künn az utczán,
A vig nóta behallatszik hozzám.
Huzhatják már! Szivem-lelkem fázik,
Nálam a dal siralommá válik.

Az én szivem, az én lelkem beteg,
Már ma holnap csendes halott leszek.
Megesküdtél: — ha porrá lesz szivem
Hogy még ugyis szeretni fogsz hiven.

De ha egyszer szived másnak adnád,
Följárnék a sirbol is tehozzád,
Számon kérném azt a boldogságot,
Melyre szivem oly hiába vágyott

Virág Béla.

Aki Budáról beszél el nem felejti hangsulyozni soha az isteni levegőt, pompás kilátást stb. csak annak legfőbb tulajdonságáról nem szól senki t. i a budai szép lányokról és asszonyokról, pedig hát a kilátás is csak úgy szép, ha szép lányokra esik, a levegő is csak ugy pompás, ha szép asszonyok bájos alakja népesiti azt be.

Papp István.

Örvendetes, ha nemes czélok elérésében vár és kunyhó találkoznak.

Dr Bakó Sándor.

Aforizmák.

A nő az élet zománcza, a zománcz pedig tiszta és szép.

Azt hinnők, hogy a jótékonyság valami önzetlen cselekedet, pedig hát akkor szerezzük a legnagyobb örömet — magunknak.

„A mit tesz a jobb, ne tudja a bal“. Szép, helyes mondás lehetett régen, mikor még nem voltak szocziálista apostolek.

Pécsi Jenő.

Gondolatok.

I.

Az igaz barátság nem áruczikk, melynek keresésére indulunk. Az igaz barátság egyértelmü a szerelemmel, mely létrejön, keletkezését meghatározni nem tudjuk s addig vagyunk általa igazán boldogok, mig nevét ki nem mondottuk. Az igaz barát a sirig az, ha elhagyott nem volt az.

II.

Semminek sem szabad örvendeni, mert minden csak azért adatik, hogy legyen mit elvenni.

III.

Bocsássunk meg az irigyeknek, mert azoknak nincs más örömük — szegényeknek.

IV.

Az ifju sziv könnyebben elvisel három csalódást, mint egy lemondást.

V.

Ha a felebarátoddal jót tettél, mielőtt megtorolhatna, — vonulj vissza, azért hálás lesz a hálátlan.

Patrubány Ferenczné.

Mentől jobb és nemesebb szive van valakinek, magára nézve annál szomorubbá teheti az életet és másokra annál kellemesebbé, mert ő maga mindig lát sötét szineket, borus hangulatokat, a melyeken enyhiteni, világositani kell — meg is teszi ezt, de az élet nyomoruságának átérzése, a szenvedőkkel való együtt könnyezés mindég fáj nekünk magunknak is — és ha azokat meg is vigasztaljuk, magunk nem vigasztalódunk, mert kutatunk ujabb szenvedések, ujabb letörlésre váró könnyek után.

Budapest, április 29-én 1895.

Vértessy Gyula

A felebaráti szeretet diadala.

Olyan sürü köd szállott le május elsejének hajnalán a vérmezőre, akárcsak novemberben; az a nehány halandó, a kinek utja arra felé vezetett csodálkozva nézte a ritka tüneményt . . .

A sürü köd leple mögött pedig fényes társaság gyült össze. A Gondviselés ragyogó magas trónusán ülve szemlét tartott alattvalói felett, a kiket az emberek boldogitására és megpróbáltatására küldött ki s a kiknek tarka érdekes csapata ott sereglett a trónus körül, hogy tapasztalatairól beszámoljon.

A csoportok hirtelen szétváltak: megjelent az Ur angyala, kezében pompás pálmaággal és igy szólt a Gondviseléshez:

— Az Ur küldi e pálmát; azé leend a dicsősség e jelvénye, ki leghatalmasabb, legerősebb alattvalóid között!

A Gondviselés intett és a tömegből kivált egy komoly tekintetü, magas fiatal ember: a Felvilágosodás; kezében égő szövétnek volt:

— Jártam az emberek között és hódítottam, megvilágositottam a sötétséget, melyet ellenségeim a Tudatlanság, Babona és Elfogultság okoztak. (E szavaknál a megszólított három vén asszony szégyenkezve huzódott hátra.) Sokszor állottak utamban, azért csak lassan haladhattam előre. A Tudomány (és e szavaknál rámutatott a mellette álló tisztes aggastyánra) volt szövetségesem.

— Ott jártam az emberek között én is — szólt a Vallásosság, kinek feje körül fényes glória sugárzott — és glóriám fényét nem homályositotta el a Felvilágosodás szövétneke. Csak a hitetlenség sötét árnyéka fojtá el áldásthozó világosságomat sokszor, és a hol ez sikerült neki az emberek a Kétség martalékai lettek.

A Kétség, a ki piros köpönyegével, marczona, kegyetlen tekintetével hóhérhoz hasonlitott, kárörvendezve, hallgatta e szavakat és egyetértő pillantásokat váltott a mellette álló szürke alakkal: a Hitetlenséggel, kinek sötétárnyéka, mint egy fekete halotti lepel borult környezetére.

— Én földi javakat osztogattam és jólétet — szólt a Gazdagság és aranyos drágakövekkel kirakott palástjának hosszu rongyos uszályára mutatott — mindenki utánam kapaszkodott, a ki csak hozzám fért. Sokan nem tudtak belém kapaszkodni, sokan a kapaszkodók közül leszakadtak uszályomról és ezeket az Irigység keritette hatalmába. (Az Irigység, egy sárga arczu beteges alak elégedetten bolintgatott a fejével). A Szorgalom és Takarékosság, a Bün és a Fukarság — igy folytatta a Gazdagság a hátamögött állókra mutatva — segitségére voltak az embereknek, a kik utánozni iparkodtak, de a Fényüzés és Pazarlás e két legnagyobb ellenségem gyakran legjobb hiveimtől is megfosztottak. Hatalmas vagyok igy is, de hatalmamat a Szegénységnek köszönhetem, mert ő tett nagygyá, engem csak ott ösmernek, a hol ő van jelen!

Rózsaszinü csipkeruhában, mosolyogva lépett elő a Szerelem:

— Én teszem boldoggá az embereket, nélkülem sivár puszta az élet. Az Ifjuság és Szépség — szólt a mellette karonfogva álló fiatal párra mutatva — leghivebb szövetségesem. Sokan áldanak és himnuszokat zengenek rólam, de sokan

átkoznak is. A Csalódás, Kiábrándulás léptennyomon elrontják legszebb hóditásaimat és a Féltékenység még akkor is megzavarja hiveim boldogságát, a mikor azok leginkább ragaszkodnak hozzám.

— Nincsen rózsa tövis nélkül, édesem — szólt közbe gunyosan a Féltékenység, egy izléstelen zöld ruhába öltözött dáma, a ki gyanakvó tekintettel mindig ott alkalmatlankodott a Szerelem nyomában.

— En a nyomort enyhitettem — szólt a Jótékonyság, egy szelid tekintetü szép asszony — a Vallásosság és Gazdagság voltak segitőim. Csak a Hiuság rontotta el gyakran igaz örömömet, a mikor a maga hivét hozzám vezette.

— Hogy affektál ő nagysága; — szólt modoros kellemetlen hangon a Hiuság, egy felpipereézett, kendőzött vén kaczér — pedig a legtöbb hiveit én szereztem neki.

— Mit nékem e sok aprószent — szólalt meg ekkor türelmetlen hangon egy sötét tekintetü lovag, kinek fekete köpönyege alól éles tőr villogott elő — a pálma ugyis az enyém, én vagyok a leghatalmasabb közöttetek . . .

— Ohó — hangzott fel az elégületlenség moraja.

— Ki meri tagadni? — kérdé fenyegető hangon a Gyülölet, mert ő volt a lovag — nem-e mindenütt győzedelmeskedtem feledtetek, a hol megjelentem? Az én sötét köpönyegemen nem hat át sem a glória ragyogása, sem a szövétnek fénye. A Babona, Tudatlanság, Elfogultság, a Bün, Fösvénység és Irigység az én rabszolgáim, a kik versengő buzgósággal hajtják igám alá az embereket. Én gyilkolok ott, a hol a szerelem boldogságot teremtett, én tartóztatom fel utjában, a mikor nekem tetszik, a Jótékonyságot. Én e társaság minden tagjával éreztettem végzetes hatalmamat! . . .

— Csak velem nem! — szólalt meg ekkor egy ezüst csengésü női hang.

A nemtők, kik a Gyülölet szavait lecsüggesztett fővel, lesütött szemekkel hallgatták és nem tudtak ellene szólani, örvendő meglepetéssel néztek a hang irányában.

A Felebaráti-szeretet pedig, egyszerü fehér köntösben, szerényen lépett elő a sorból.

— Igaz, veled nem találkoztam sehol sem — szólt a Gyülölet bosszus hangon.

— És a hol találkozhattál volna velem, kitértél utamból, sötét lovag!

— Bevallom, igy van.

— Pedig én is ott járok az emberek között — szólt lelkes hangon a bájos tündér — és ti többiek mindég elösmeritek felsőbbségemet és örömmel adóztok nekem. Én hozzá férek minden halandóhoz, nekem mindenki hívem, a kiben emberi sziv dobog!

— Úgy van! — kiáltott a Szerelem. — Igazi boldogságot csak ott teremthettem, a hol Te kivetted a magad részét.

— Javaimon csak akkor volt igazán áldás az emberek kezében, ha reád is gondoltak — — szólt a Gazdagság.

— Én pedig készségesen hordoztam előtted utaidon a szövétneket, hogy néked világitsak — szólt a Felvilágosodás.

— Az én glóriám fénye csak akkor volt tökéletes, ha veled együtt mehettem — szólt a Vallásosság.

— És én csak akkor teljesitettem igazán hivatásomat, ha a te parancsodat követtem — szólt a Jótékonyság.

Az Urnak angyala pedig odalépett a Felebaráti-szeretet nemtőjéhez, és átadta neki a pálmaágat:

— Tiéd a pálma, mert Tiéd a diadal. A ki neked szolgál, emberhez méltóan és Istennek kedvére cselekszik.

Andreánszky Jenő.

Bölcs megnyugvás nem megalkuvás még;
Önérzetes lehetsz azért mindvég'!
De — letépve egy-két szál virágot, —
Ne akarjad az egész világot.
— Sohse másba' mindig önmagába
Van az ember sorsa, boldogsága!

Erdélyi Zoltán.

*Merengés.**)

Jókay Mórtól.

Őszi virág hasadása,
Őszi napnak ragyogása,
Elkésett bimbó a fákon,
Elmaradt vándor madárka:

Oly jól illenek a szivhez,
A kinek most öröme van,
De már sejti, tudja, érzi,
Hogy az csak egy perczig tartó!

Hogy azután már a tél jön,
Az el nem kerülhető tél,
És mindennek vége, hamva
A mi most an úgy mosolyog!

A székely ember napkeleti módra épiti az ő házát. Ugy mint ő csak Tibetben s az Indiákon épitenek. Kapujára diszitéseket farag, minők a khorabadi királyi palotán láthatók s pálmaleveleket minők Babylon romjain maradtak reánk.

Napkelet kulturájának hagyományait évezredek alatt is fentartotta a székely nép.

A Nyugot kulturájától el van zárva, ha nincs kellő iskolája.

Ilü letéteményese lesz a nyugati kulturának is, ha az átjárja egész valóját megfogja azt őrzeni, kifogja fejleszteni.

Épitsünk számára minél több iskolát.

Hoitsy Pál.

„Bis dat, qui citó dat“, ezt a kitünő mondást nemrég egy hason irányu alkalmi lapban ekként variálva olvastam:

„Kétszer ad, ki szivesen ad“.

Hagyjuk a „szivességet“, ezzel ugyan édes keveset használunk azoknak, a kiknek hasznára akarunk lenni.

És ha már variálunk — ez amugy is kenyerem — variáljuk e mondást igy:

„Ne szivesen, *de kétszer adj!*“

D'Amant Leó.

Soha senki szivességét igénybe ne vedd — ingyen!

Büttel János.

Fényözönben.

Május van . . . Égi csókparányok
Sugárzáporként omlanak,
S a zsenge fűre, fára, lombra
Aranyos sátort sző a nap.

A sátorban sok kis virág, mint
Megannyi bájos lányka ül,
S lágy illatot mosolyogva árul
A lepkeraj gyönyöreül.

Szent, harsogó himnuszba olvad,
A mit a sok madár dalol:
A boldogság ül diadalmat,
S árny, szenvedés, felleg — sehol.

Az emberszív is feldobog mind:
S nyomorra, búra balzsamul
A tiszta emberszeretetnek
Áldó, meleg sugara hull . . .

Kovács Norbert.

*) Koszorus költönknek ez a verse önkénytelenül született. Egyik szép regényének egy részlete, miről a világ azt hiszi, hogy prózában van irva. Jókay akkor is költő, ha nem akarja.

Valahányszor a jótékonyság istennője hív templomába bennünket, mindég Mózes jut eszembe, a ki szomjuhozó hiveinek a pusztában egy sziklából vizet teremtett.

Nálunk is ha szükölködő felebarátaink segélyezésére szükség van, mindég akadnak egyesek, — de különösen a hölgyek közül, — a kiknek varázsütésére még a legkeményebb sziklából, — ha nem is csurog de legalább csöppen valami.

Budapest, 1895. május 6 án.

Hódy Gyula.

A könyörület.

Tudjátok mi a könyörület?

Jelata virag, mely a Szahara pusztaságán fakadt s hol arczulcsapták, leköpdösték és tövissel koronázták az igazságot, a merre vérében ázva végig hurczolták a legtisztább szeretetet, hogy aztán a gyalázat fájára szögezzék: ott sarjadt ki ez a virág a Kálvária tövén a Golgotha utjának göröngyei, tövisei körül.

Vagy mondjátok, nem gyönyörü, nem lélekemelő jelenet-e az, mikor a Kálvária utjának borzalmai között, a vértszomjazó, haláltorditó tömegben egyszerre utat tör magának egy szelid, egy gyönge nő és nem kérdve ki, nem kérdezve bünös-e vagy ártatlan, csak odatérdel a földreroskadt, megrugdalt Istenember mellé és tiszta kendőjével törölgetni kezdi arczának veritékét, homlokának vérgyöngyeit egyedül azért, mert fáj neki látni a más szenvedését s mert nem tudja megtiltani a szivének, hogy ne szeresse, ne gyámolitsa ezt a szegény, ezt a halálra gyötrött embert . . .

És a mikor Rómába mentek és alázatos szerzetesek elétek mutatnak egy gyolcsfoszlányt, de igy is borzadályos lenyomatával egy vérrelázott emberi arcznak és a mikor felétek hangzik: Ez szent Veronika kendője, melylyel az Üdvözitőnek szentséges arczát megtörülte, nem érzitek-e, hogy a felebaráti szeretet, a könyörület vérrel, a szenvedő Istenember vérével rajzolt és megpecsételt örök dokumentuma előtt álltok, mely csak azért adatott, hogy századokon át figyelmeztessen: miként kell szeretnünk és szivünk könyörületébe fogadnunk szenvedő embertarsainkat?! . . .

Óh illatos virága a Golgothának, illatos virága, legszebb disze női szivnek, emberi léleknek — könyörület! illatozzál, virágozzál továbbra is.

Mely ma is meghoztad virágaidat, teremts nekünk Veronikákat ezután is, kik — a mikor Isten sujtó keze reánk nehezül — könnyeinket letöröljék, szivük melegével betakarjanak és a halálból az életre visszavezessenek!

Veronikákat adj nekünk, hogy — a mit annyi ellenség megbolygatott, megingatott — a könyörület, az anya tettei, szavai által szivünkbe oltott felebaráti szeretet erősitse, védje és tartsa fönn az emberi társadalom alapjait!

Szemlér Ferencz.

Aphorismák.

A vágyakozás örökkévalósággá változtatja a perczeket.

A szerelem az örökkévalóságot perczekké.

Az ifjuság édes álom, az öregség álmatlan szendergés.

A remény minden fájdalom vigasztalója,
Nyugtalan órák gondüzője.

Bárdy Gabi.

Ha a férfi a munka, a bátorság és a kitartás által van hivatva társadalmi állását betölteni, ugy a nő hivatása a já, a szép és a nemes gyakorlása.

Budapest, 1895. ápr. 29.

Hallenbruni Reutter Sándor

A Szükség és Irgalom.

— Rege. —

Réges-régen, valahol messze, sötét tölgy erdő mögött csillámló tó partján vörös márványlépcsős fehér palotában élt egy tündér.

Ennek a tündérnek, ki csak jót tett az emberekkel volt két leánya: egyiket Szükségnek hivták, máslkat Irgalomnak. Az előbbi idősebb volt, beesett szemekkel, halavány arczczal, mig a fiatalabb üde, rózsás arczu leány volt s jóságos mosolya ott játszott piros ajka szögletében.

A tündér nagyon szerette leányait férjhez adni, a fiatalabbikat szivesen is elvették volna, de ez addig nem mehetett, mig az idősebb férjhez nem megy. S hogy az idő mullott és kérő nem jelentkezett, nagyon elkeseredett a leány. Egy szép napon azt mondta anyjának, hogy elmegy az emberek közé s ott próbál szerencsét.

Az édes anyja nem akarta egyedül engedni, hanem ő makacskodott, hogy bármi történjék, de elmegy.

El is ment. De bizony az emberek közt sem volt szerencséje, mert a hová betette lábát, nyomába nélkülözés, majd betegség keletkezett. Szükség, elkeseredett szivében, bizonyos kárörvendezéssel ment tovább-tovább s szinte kéjjel hallgatta a panaszokat, mik nyomában fakadtak.

Ezalatt az Irgalom sirva kérte édes anyját, hogy engedje meg testvérét felkeresni és visszahozni. A tündér csak nagynehezen egyezett bele, hogy immár egyetlen leánya is elhagyja.

És Irgalom elment testvérét keresni.

Az emberek mindenhol tudtak utbaigazitást adni. De mig amazt panaszszal bocsátották utra, ezt tárt karokkal fogadták. A panasz elhalt ajkukról s a szeretet csókjaival halmozták el Irgalomnak kezét, ruháját, kinek résztvevő mosolyától megszünt a nélkülözés.

Az emberek szerették volna, ha örökké náluk marad, de neki tovább kellett menni, keresni testvérét, kinek csak nyomát találja meg mindig, az idők végezetéig.

Tenus Tivadar.

Emeljünk fel egy porszemet e vérrel megszentelt várfokon a hon és emberszeretet annyi megdicsőült emlékezete van azokon elhintve, hogy hálásan kell megemlékeznünk a Gondviselésről, azért, hogy nekünk ma itt ama magasztos szent eszmék szolgálatára halál és véráldozat helyett a mulatságot rendelte.

Tábory Dezső.

A királyné s a koldus.

Erzsébet királynét a 70-es évek lovaglás közben egy becsipett koldus durva szavakkal illette.

Báró Podmaniczky Ármin volt akkor a gödöllői járás főszolgabirája. Neki jelentették fel az esetet.

A báró, a ki igen jó szivü ember volt, megpirongatta az öreg koldust, ki szégyenlette is, hogy mámorában megsértette a királynét . . .

— Imádkozzék büne bocsánatáért, hogy a királynét megbántotta engedje el a jó Isten. Igy hangzott a báró ítélete.

Az eset hire eljutott az udvarhoz is és a királyné azt is megtudta, hogy koldus azért volt ingerült, mert kérvényével nem boczátották a királyhoz . . .

A kérvényt elvétette a koldustól és elintéztette s a bárót megdicsérte gyengédségéért s azt mondá: *Boldogtalan fejedelem assyony lennék, ha a szegény üres kézzel távoznék palotámból.*

Gondoljunk tehát arra, hogy a jótékonyság királyok erénye.

Bolygó

Mária tisztelete.

Az Isten-ember eszmekörének legkimagaslóbb eszménye a Mária-eszmény

Mária, mint a Megváltó Istenember szüzanyja, elválaszthatlanul összefügg a megváltás tényével.

A megváltás titka és a szüz-anyaság titka egyenlően nagyszerü és szép. E titok szépségét fokozza a Máriában kifejezésre jutott „nőiség“, „szüzesség“ és „anyaság“ eszménye az emberi szivnek e három magasztos érzület-forrása. melyek a legmélyebb tisztelet, a legnemesebb küzdelem és legtisztább szeretet érzelmeit keltik fel kedélyvilágunkban.

Ez lélektani oka azon, az eszmények történetében páratlan hatásnak, melyet Mária-eszmény a keresztény világnézletben az erkölcsök és esztetikai érzület megnemesitésére s ezáltal a képzőművészetekre, az emberi képzelem e legmagasztosabb költészetére, főleg a festőművészetre gyakorolt.

A görög-római közmüvelődés keretében a nő az érzéki szép kifejezője volt és az érzéki élvek eszközévé sülyedt. A görög-római nőiség isteni ideálja, „Venus“, Aphrodite nem volt sem szüz, sem feleség, sem anya. Mi sem volt meg benne abból a mi a nőt megnemesiti, fölmagasztalja, eszményiti: de mindaz megvolt benne, a mi a nőt lealacsonyitja. Az érzéki szépség fegyverével leigáza isteneket, embereket egyaránt.

Ez eszménynyel szemben, melynek tisztelete századokon át a nőiség sülyedését jelenté, — a kereszténység a szüzességet mint a legmagasztosabb eszményt állitá fel és az erkölcsi tiztaságot. szemérmet a családi szentély őrangyalává tevén, magában az érzékek világában a szüzies szemérmet emelé uralomra. „Kedvesség fölötti kedvesség a szent és szemérmes asszony.“ (J. S. fia.)

Az érzéki szépség eszménye rombadőlt; a kereszténység a külső szépségnek megadá tartalmát, az erkölcsi jóságot s ezáltal a „valódi szép“ eszményét tünteté elő. Ez eszmény legmagasztosabb megvalósulása Mára, kiben a szüz, feleség és anya a nőiség apotheozisává emelkedik.

És igy Mária, mint az eszmények teljessége a kereszténység élefolyásában a legmélyebb tisztelet és követés tárgya, a szépészeti érzelemnek is leggazdagabb forrásává lőn, mert a Mária-eszményben a müvészet a lektökéletesebb tisztán emberi ideált, az örök nőiség legmagasztosabb kifejezését — és a szép és jó szüzies egyesülésének reálizmusát nyeri a művészi érzékités tárgyául.

Mária a katakombáktól napjainkig 18 századon keresztül a képzőművészetek, főleg a festészet állandó eszménye, melynek érzékitése a legnagyobb művészek leghőbb vágya a törekvése volt; s igazán kimagasló művész egy nincsen, a ki ez eszemény megörökitését meg nem kisérlette volna.

Andrássy Kálmán

Merengés.

A néma csendben ülve elmerengtem
A mult jelen s a nagy jövő felett;
Eszembe jutva tiszta hü szerelmem,
Szememre könny ült, szivem vérezett;
A mult reám csak bánatot hagyott fent,
A fájdalom szivemben ujra fölkelt,
Mi megmaradt; a bánat és üröm!
Miért is érez oly nagyon a keblem?
Miért reméltem? Jaj, — miért hivék?
Miért e küzdelem a földi létben»
Miért reám, ki annyit szenvedék?
A mult a gyászos szenvedés hazája,
Egy össetört szó bánatos viszhangja;
A haldokló utolsó szivverése . . .
A hittelenség fájó érzése!

Jelen! Talán e szó nekem vigaszt nyujt . . .!
Talán az élet majd ujjá teremt . . .!
Oh, nem! a fájó emlék szüntelen sujt,
Csapása engem ér, élettelent!
A sors, az emlék ellenimmé váltak,
Gyötőr, kinoz mindegyik szüntelen . . .
Remegve várom, hogy talán meglátlak . . .!
De hajh, — szivedben nincs már érzelem!
E föld porában nyugszik árva tested,
A sirhalom boritja szivedet . . .,
A sirhalom, kereszt, minő kicsinyded . . .,
Egy óriás a szivre, mely szeret.
Szeretni vágytam s büntetésem az lett,
Amit talán, — ah, — más nem érezett,
A sors viszontszerelmed megtagadta
S a föld rögét reményeimre dobta

Jövő. E szót talán, talán megértem,
Ki elvesztém hitem s reményeim;
Talán az az óvószellem jöttt el értem
S egy uj hazába visz el szárnyain . . .!
Ah, érzem, — érzem rám is vár öröm még.
Tudom, a sejtelem sugalma ez,
Magasba nézve látom azt, miként ég
A nap s ragyogva dicsfénynyel övez.
S a láng között lebegve áll szerelmem . . .
A tiszta szív jutalma ez tehát . . .?!
De felhők tornyosulnak ott az égen,
S a szivem elveszté a Golgotát!
A harcz tehát kitört szivemben ujra,
A régi emlék, — ujra fáj a seb,
Remegve küzködöm a véget várva,
Halálomat, mely majd eltemet.

Patrubány Olivér.

Egy mese.

Hol volt, hol nem volt . . . . valahol az éghez közel volt, hogy a nő rendeltetése a jótékonyság legyen. A nő megfelel rendeltetésének és ha mások is segitik, nem oly terhes és végzetes az ember tragédiája. **Hets Ödön.**

Résztvettem a Mária Erzsébet-egylet javára rendezett ünnepély gyülésein, az emberszeretet parlamentjének elnöknője őrgróf Pallavicini Edéné valóban kiérdemelte hálánkat. Az elnöknőnek sok nagyon sok köszönhető. Nincs ennyi eredmény, ha ő és gróf Hunyady Lászlóné nem működnek oly lelkesen.

Henszler László.

Jó gondolat volt az, hogy a vár bástyájára tették az ünnepet.

Ha az ünnep vendégei a bástyán oly pazarul bánnak a pénzzel, mint honvédeink a vérrel, a siker óriási lesz.

Sebők Zzigmond.

Aforizmák.

Két dolog van, a mire csakis a nő képes: ápolni a szenvedőket és szeretettel enyhiteni a nyomort.

Minden jótékonyság rugói közt szerepel egy kis hiuság is. De hiszen mi hasznunk van abból, ha a nap szerényen felhők mögé bujik s megvonja jótékony sugarait az epedő földtől?

Kovács Norbert.

A bástyán.

Nagyon szeretem a bástyát.

Annyi kedves emlék köt engem ehez az ódon sétányhoz, a melyen a vár sajátságosan ódon, sajátságosan provinciális, de olyan naiv, meleg kedélyű, romlatlan közönsége sétál.

Ugy szeretem látni azokat az öreg, régi divatu konziliáriusnékat, a kik még a márczius előtti időktől való divatlapok után szabatják ruháikat és hófehér, puha vuklik bugygyanak elő fekete főkötőik csipkéi mögül.

Karjukon ott van az elmaradhatatlan ridikül és mögöttük üget, piros nyelvecskéjét kiöltve a jól táplált puhaszőrü kis öleb.

Kedvesek nekem a kemény kravátlis, lábukat egy kissé mereven tartó penzionátus hadastyánok is, melleiken a Terézia-rend érmével, és azok a szigoru homlokú, mindig szalonkabátot viselő bürokraták, a kik még a helytartó-tanács idejéből maradtak itt. Ugy jártak mint Jókai Ankerschmidt-je, a magyar föld asszimináló ereje magyarrá tette őket és fiaik ma már egyetemi polgárok és veszedelmes tüntetők, a kik a Kossuth-nótát éneklik márczius tizenötödikén.

Szeretem végül azokat a mosolygó, karcsu virágszálakat, ős Budának leányait, a kiket itt gyüjt össze a térzene és azokat a kaczagó, sivalkodó, göndörhaju, életerős bébéket, Buda jövő nemzedékét, a kik mind egytől-egyig a bástyán teszik az első lépést.

Magam is ilyen kaczagó sivalkodó, piros, erős bébé voltam, a ki ugy kergette a karikát, hajigálta a lapdát a bástyán, mint azok, a kik most utánunk jönnek.

Egy kedves, jóságos arcz tünik föl emlékezetemben és látok két büszkén, boldogan mosolygó szemet, a mely ugy kiséri minden léptemet, minden mozdulatomat, aztán odafutok hozzá és elnézem az oldalán függő fényes kardot, a mellét diszitő keresztet, csillagot és dadogva, adakozva tör elő ajkaimon a szó:

Apa — apa!

* * *

És aztán látom magamat sétálni végig a napsütötte bástyafokon, mig lent a Krisztinavárosból édes akáczillatot hajt felém a szellő és az aljban épült nyaralók kertjében versenyt csattog a fülemüle a levegőben szántó, gyors röptü pacsirtával . . .

Tavasz volt körültünk, tavasz volt szivemben és odahajolva a karcsu, álmatag szemü leányhoz, halkan, nagyon halkan suttogám:

— Szeretlek — szeretlek!

Lehullt a tavasz virága, ősz szállt a tájra és a sárgult lombok között alig hallhatólag bus gyászdalt pittyegett a kis madár.

Elmult, tovaszállt a forró nyár vért forraló melegével a sziv boldogsága, az élet öröme, minden reménye is . . .

Por és hamu lett a szép leányból, a kit ugy szerettem, a ki ugy szeretett, hogy boldogságunkat mégirigyelé a sors, mert több volt mint a mennyit halandó elbirhat — —

És jártam aztán a bástyán kihült szivvel és romokat, gyászt, pusztulást láttam a tavasz virulásában, a nyár rózsát fakasztó bübájában is . . . .

* * *

A sirokat ellepi a moha és a márványkőbe vésett névre ráfolyik a repkény indája . . . Nem tudjuk már elolvasni rajta az egykor annyira szeretett nevet és a szivben egyre, mindegyre halványul az emlék.

A hallott por és hamu, az élő ereiben forr, pezseg a vér és ujra szeretni vágy a megdermedt kihült sziv . . .

Langyos szellő halkan suhan át a lombok közt, a csalogány párjához simulva nászdalát mondja a fészek puha ölén és én két csodálatosan szép, álmodozó kék szembe nézve, a mely szebb mint a felhőtelen tavaszi ég, ugy mint régen, ugy mint hajdan dobogó szivvel, reménykedő vágyódással kérdezem:

— Szeret . . . szeret? — —

A bástyán hullámzik föl-alá a sétálók tarka tömege, a nap sugarai mindent aranyos fénybe vonnak és az én kihült, fázó szivembe is belopakodik egy édes, biztató . . . reményt adó sugár.

Gróf Vay Sándor.

Mátyás királyról.

Mátyás király mint Mátyás diák egy bucsura tévedett. A templom előtt végtelen sok koldus állt, a koldusok minden fajából.

A buzgólkodók, imával, alamizsnával törekedtek a teljes bucsú után.

Várnépével bevonult a templomba a várur. A csatlósok elkergették a koldusok hadát. A várur nem szerette a nyomort nézni.

Mátyás király egy énekes koldussal ruhát váltott és oda állt a templom ajtajába.

Kevés vártatva jön a várur és lehordja csatlósait, hogy miért nem kergették el ezt a koldust is.

— A királytól van neki adománylevele az énekes koldusságra — szólt az egyik csatlós.

— Az nem igaz, de ha van is, mit nekem a király, az Budán parancsol, én itt.

— Adjatok, adjatok a király nevében! siránkozott a koldus . . .

— A ki nem élhet az haljon meg! förmedt reá haraggal a várur és szitkok között kergette el a koldust.

Mátyás király eldobta a koldus ruhát és ott állott a diák öltözetében s megmutatta a várurnak gyürüjét.

A várur felismerte a királyt és térdre rogyva kért kegyelmet.

Mátyás azzal büntette meg, hogy félévig koldusnak nevezte ki. Szigoruan őriztette, hogy csak alamizsnán tengődhessék.

A gazdag büszke ur koldult, mert a király erre itélte a vétkéért. **A magyar nemes embernek legnagyobb büne az, ha nem segiti a szegényt** monda a király.

A várur ajtóról-ajtóra járt és nem volt az egész országban olyan kegyetlen szivü ember, ki nem segitett volna rajta.

Ez a félév, mit koldulással töltött igen megviselte, szivéről lehullott a ridegség rétege. Egész életében segitette bőkezüen a szegényt.

Elmondtam ezt a regét, mit ősapák hagytak a késő unokákra, ritka példájául annak, hogy a magyar nemes ember szivét nem hatotta át a jótékonyság érzése.

A kegyetlen szivü embert sokszor nemcsak a király, de a sors is elitéli a koldusbot viselésére.

Erdélyi Gyula.

ÁTUTAZÓBAN:

MÁJUS 6-ÁN A BÁSTYA-ÜNNEPEN.

HORINOTTI tanár Herkules-fürdőből.

Mutatványok, nagy előadás, büvészet. Világhirü mozgó diorama.

A ködképek müsora.

1. Hoffer András háza Tirolban.
2. Márktér Velenczében.
3. Blaske ur és szobaaszonya.
4. Az utolsó §§-ok.
5. Rögtönzött sötétség.
6. Veszedelmes napfelkelte.
7—24. Látképek Amerikából.
25. A Missisipi áradása.
26. Tiroli tájképek.
27. Uszó jéghegy az Atlanti oceánon.
28. Falusi zene.
29. Holdfogyatkozás.
30. Jézus megjelenése. Munkácsytól.
31. A csodacsillag.
32. Viszontlátás.

Büvészet.

1. Egy pálcza delejezése.
2. A szekrény rejtelmei.
3. Két halott feltámadása.
4. Repülő kártyák.
5. Idomitott pillangok.
6. Tentából viz készités.
7. Égő lámpák a czilinderből.
8. Optikai csalódás.
9. A beszélő fej.

Számos látogatást kér

HORINOTTI tanár.

Belépti dij 20 fillértől kezdve.

ELŐFIZETÉSI FELHIVÁS

A

BUDA és VIDÉKÉRE.

Felhivjuk a közönséget lapunk terjesztésére és pártolására.

Különös sulyt fektetünk a magyarosodás és a magyar szellem terjesztésére. E téren folytatott *küzdelmeinket az országos magyar egyesület azzal ismerte el, hogy tayjainak legmelegebben ajánlott és azokat felhivta lapunk terjesztésére.*

A menynyire terünk engedi a *művészet, irodalom* és *társadalomnak* a magyarság ellen elkövetett vétkeit is feltüntetjük, s küzdünk a *magyar zamat* és magyar szellem mellett, megtámadva ennek ellenségeit, szóval lapunk az *igaz magyarság* tehát minden *igaz magyar ember lapja* óhajt lenni. Ez Buda és vidékének csak *hasznot* hajthat.

Meghivunk minden jó hazafit ehez a munkához, melynek czélja az, hogy az a hely és vidéke, hol a magyarok királya székel sokkal szebb legyen mint valaha. Legyen az a tudomány, irodalom és müvészet müvelőinek is központja. A fejedelem legerősebb testőrsége a müvelődés harczosai lehetnek, kik itt és a vidéken minél nagyobb számban települjenek le.

Ezért küzdött és ezért küzd az a *lap mit én szerkesztek*, a mi lapunk eddig és ezután is!

A „Buda és Vidéke" előfizetési árai:

Egész évre . . . . 12 korona.
Félévre . . . . . 6 „
Negyedévre . . . 3 „

Kérjük vidéki hátrálékos előfizetőinket az előfizetések beküldésére nehogy a költséges postai megbizással legyünk terhökre. A kik felszollitásunkra az összegeket be nem küldik, azok postai megbizást kaptak.

Kiadóhivatal Budapest, I. Alkotás-utcza 12/a.

Budapest, 1895. IV. évfolyam 19. sz. Vasárnap, május 12.

BUDA ÉS VIDÉKE

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

BUDA ÉS VIDÉKE ÉRDEKEINEK KÖZLÖNYE.

Szerkeszti: ERDÉLYI GYULA.

KIADÓ-HIVATAL, hol előfizetni lehet és hirdetések felvétetnek; I. ker. Alkotás-utcza 12/a. Szőke-ház.

Megjelenik minden vasárnap. Előfizetési árak: Egész évre 12 korona, félre 6 korona, évnegyedre 3 korona. Egyes szám ára 24 fillér.

SZERKESZTŐSÉG, I. ker., Alkotás-utcza 12/a. Szőke-ház. kéziratokat és közleményeket ide kérjük küldeni.

Harcz az egyetemért.

Budának az ország ifjusága érdekében történt komoly fellépése, önzetlen törekvései a többi kerületek önzését szólaltatják meg és kitört a harcz az egyetemért. Az eszmék helyett a kenyér kérdése kerül felszinre.

Az előcsatározás azt mutatja, hogy a harcz a székes főváros összes vonalain, tehát valamennyi kerületben szóban és tentában fog folyni.

Az érveket, az igazságot nem mindenki használja fegyvernemül, de annál inkább igyekeznek kiaknázni az összeköttetéseket és befolyásokat.

Mi budaiak legtöbbet beszélhetünk elhagyottságunkról, elpusztult szőllőinkről, elhanyagolt ügyeinkről, árvaságunkról s erről beszélünk is. A „Buda és Vidéke“ nyilvántartja mindezt, nyilvántartják lelkes törvényhatósági képviselőink, sőt országos képviselőink, egyeseink és egyesületeink.

Kötetekre menő panaszkönyvre terjedhetne Buda sérelmeinek csak iktatókönyve. Beszélhetnénk sok mindenről, bünökről, mulasztásokról. Szóba hozhatnánk ismét a kiállitást, mely a budai oldalon fejlesztett volna és oda át rombol.

Hivatkozhatunk eddig megjelent évfolyamainkra, melyek mindegyik számában jogos részben ugyan elintézett, de nagyobb részben el nem intézett panaszok vannak megirva.

Ezeket azonban az eszmék magasabb szempontjára emelkedve nem keverhetjük össze az egyetem áthelyezésének kérdésével. Az összes kerületek között mi vagyunk legjobban ráutalva, hogy a kenyér kérdéséről beszéljünk minden ügyünknél, de az egyetem kérdésének nem ez a sulypontja. Igaz hogy várhatunk méltányosságot is — az előzmények és példák folytán is, de e méltányosság csekély érv a haza, az ifjuság érdekével szemben. Tekintélyes szakférfiak, az egyetem rektora, egyetemi tanárok mondták el már nézeteiket lapunkban. Olyan férfiak, kiknek véleménye mindenesetre irányadó és a kiket meg kell kérdezni.

Ugy vagyok meggyőződve, hogy az egyetem elhelyezése nem arra való, hogy azzal bizonyos érdemeket jutalmazzanak vagy egyes városrészt kötelezzenek le.

Erről csak ugy megvagyok győződve, mint a mily bizonyos az, hogy Wlassics Gyula, a közoktatás minisztere legjobb meggyőződése szerint fog cselekedni. Sem korteskedés, sem rábeszélés nem befolyásolhatják a miniszter urat, hanem csakis a jól értelmezett igazságosság.

Az egyetem a székes fővárosban van, itt is kell lenni, nem az a kérdés tehát hogy hol gazdagodhatnak ebből az üzletemberek, hanem hol nem satnyul el az ifjuság? A magyar ifjuság testi és szellemi neveléséről van szó. Bármely világváros, bármely törvényhozás Buda mellett döntene, mert az ifjuság legnagyobb kincse és elsőrangu szükséglete a testi és szellemi egészség.

Ehez nem kell kommentár, hogy Buda sokkal egészségesebb a testvér főváros egyéb kerületeinél, hiszen a ki teheti itt nyaral, ide vándorol ki tüdejét edzeni. Ilyen Buda minden árvasága, minden elhanyagoltsága daczára.

„A BUDA és VIDÉKE“ TARCZÁJA.

A nőkhöz.

Bujdosva gyermekével az Anya
A vad poroszlók vérszomja elől,
Midőn a pusztán már leomlana,
Aléltan sorsa szörnyü terhitől:
Angyal jöve, segítni elhagyottan,
A roskadót szárnyára venni fel;
Mert mást ki gyámol, nem vész gyámolatlan,
És anyaszívhez az Isten közel.

Nők, nyomorúk s szegények gyámjai!
Ti védjétek, kit bú s gond gyilka üldöz.
Jót téve jut a nőszív anyai
Fájdalmak nélkül anyai gyönyörhöz.
Mind gyermek a boldogtalan, — de nincs
Boldog, csak a ki őket boldogitja.
Oh nő, segélve ha megtörsz, tekints
Az égre: az szárnyat tűz vállaidra!

Bartók Lajos.

Az irodalom bajai.

(Nyilt levelek Wlassics Gyulához a közoktatás miniszteréhez **Erdélyi Gyulától.**)

(Folyt. és vége.)

Mélyen tisztelt barátom!

Régebben csak az lehetett hirlapiró, kinek mint irónak a képességei megnyilatkoztak. Ma előbb czimszalag iró, korrektor, kifutó, azután rovatvezető bábjain át fejlődik ki iróvá a hirlapirói ügyesség. Megütik a nagy dobot és ott a varottas a közönség nyakán.

A közönség kényelmes, sem az irodalmi sem a szinpadi terméket nem birálja önállóan, Izlése olyan hipnotikus álom-féle, a hipnotizáló pedig a sajtó.

Ime itt van az irodalmi nevelés hiányzásának eredménye.

Hirlapiró kamara nélkül tovább folyik ez az orgia. Állitsunk hirlapiró kamarákat.

Irodalmi osztályodra sulyosodnék ez a feladat.

E duvadak között a szépirodalom csak napi szép irodalom. Nem poezis, hanem aktuális. Uralkodás, de nem irás. Náthás az izlés. Az irás ma ügyesség nem költészet, nem müvészet.

A mai irodalom termékeit rövid lélegzet jellemzi. Napi fogyasztásra szánt czikkek csak. A „Magyar Szemle“ bővebben és határozottabban sokkal korábban beszélt erről mint Gyulai Pál. Nagy elégtételünkre szolgál, hogy Gyulai Pál elfogadta a mi tételünket és törvényünket. Sajnáljuk, hogy a gyermeket nem nevezte meg a maga nevén. A rövid lélegzet oka, hogy az iróknak nincs tartalma, nincs mondani valója. A főváros közhelyein és a boulevardokon nőnek fel. A mi fővárosunkat pedig azzal, hogy magyar tipusa van senki nem vádolhatja. Olyan körülbelül mint Kecskemét mellett Kukália, a mit a magyar ember jött-mentnek nevez. Olyan mint a millenium néprajzi kiállitása, a mi nem lessz magyar.

Az irodalmi munkáknak a társadalomra nagy hatása van. Az anarchia, a szocziálizmus, nihilizmus ezekből fejlődik. A törvényszéki csarnokok rovata gazdagodik.

Olvasd el csak a fiatal poéták müveit az ujabb elbeszélő irókat, kik a Krisztus tanait feszitik meg és megtalálod az anarchizmus gyökerét. Mik ezekhez képest a király sértések?

Nem magyar termékek, nem magyar talajból vették, de elronthatják a magyar talajt. Beteges melancholia a politikai költészetben. A bölcsészetről csak harangozni sem hallottak, de rimbe foglalják a filozofusokat.

Kosmopolita a mi irodalmunk. A hazafias költészetet naivnak bélyegzik. Semmi egyéb, mint pislogás a külföldre. A legkisebb iró arra vágyik, hogy leforditsák legalább bolgárnyelvre. Pedig az igazi magyar irót nem lehet leforditani.

Idegenek forgalma, levelezések, barátság pohár üritések, meghodolás és még sem ismerik eléggé Magyarországot másnak mint a czigányok országának.

Egy arab költő, de a mi régi költőink sem gondoltak arra, hogy leforditsák müveiket és ma a poetácska is arról álmodik, azért eped, hogy ismerje meg az egész világ.

Szánandó vergődés ez csak. Mit értünk el vele? Azt, hogy mi vagynk a külföldi irodalomnak legjobb gyarmata és ültetvénye.

Ha az ifjuságot megtanitjuk önérzettel és önállóan olvasni akkor azután be vagyunk oltva minden irodalmi betegség ellen.

Nem tudom elismered e a tudománynak azt a rettenetes pusztitását a magyarságon, hogy a germán müveltség emlőin nevekedett. Lexikonaink a miket annyira fel dicsértek élő tanubizonyságai ennek.

Ám repüljön a méh mézet gyüjteni, de oly mezőre, hol valódi virágok illatoznak és nem burjánok.

Elnémetesedtünk! van e még magja az igaz magyarnak?

Csak ugy grasszál az izetlenség a bécsi rongy az irodalomban. Hát csakugyan nem tudunk magyarok lenni. Tárczairásunk a német és franczia irodalom fiókja. Tárczairóink ennek a szellemnek vezérképviselői.

Ezeket azután egy csomóban kiadják. Harmadrangu festők illustrálják, egy irodalmi csempész előszóval látja el és bevezeti az

Paedagogiai tekintetek 90 százaléka szól mellettünk, sőt még az is valószinü, hogy ha haszonról lehet szó, nem csak bennszülött vagy régebben itt lakó budaiaknak lesz haszna, de az egyetem áthelyezése folytán várható néphullámzás a főváros egyéb lakosainak is elegendő nyereséget nyujthat. Ámbár egyéb érdekekről mint az ifjusági még beszélni sem szabad.

Nyugodtan várjuk a törvényhozás intézkedését és elhatározását, hiszen ott apák vannak, kiknek a haza jövője, reménye, gyermekeik sorsa szivükön fekszik.

E kérdésben az egyetem tanári karának egy kitünősége tollából közlünk figyelemre méltó nézeteket.

Erdélyi Gyula.

irodalomba. A kritikusok agyon dicsérik és meg van a tehetség.

„A nagyobb kapaszkodó ajánlja a kisebb kapaszkodót.“

Nunc venió ad fortissimum malum! Az alkalmi költészetről van szó. Ez egy nagy betegség. Üres kintorna hangok. Archias poéta veszedelmes iskolája ez. Még veszedelmesebb, ha tehetséges ember üzi s a pillanatnyi hatás kedvéért megfojtja tehetségét. Többnyire hazugságok ezek minden inspiráczió nélkül. Botránkoztatás ez csupán, melynek az irodalomban nincs helye és csak mükedvelőnek való, akkor is a só adagjában. Hajdan csak nagy uri passzió volt.

A tanitók, tanárok, lelkészek s a közigazgatás szervei lépjenek a küzdtérre és nemes irányuk után haladva, az igazi izlést, a szép örök törvényeit követve álljanak be hivatásukhoz hiven az irodalom-mentők közé.

Nem fárasztom soká türelmedet, kérnek fogadd szivesen az irodalom egy régi munkásának vallomásait. Használj ezekből annyit a mennyit jónak látsz.

Bölcsességedre és igaz magyarságodra bizom.

Állj ki az ügyek élére és harczolj, harczoltass a sablonok ellen is, melyek ilesztve kisértenek irodalmunkban.

Mi a „Magyar Szemlében“ benned is bizva egy jobb korba vetve hitünket küzdünk tovább is. Szókimondásainkért elviseljük a töviskoszorut, a megköveztetést. De másként nem cselekedhetünk, mi azt akarjuk, hogy az eszmény, a tisztesség és a magyarság uralkodjék az irodalomban.

A te irodalmi osztályodtól vagy a közoktatási tanácsba illesztett irodalmi tanácsodtól várjuk a szebb jövő alapköveinek letételét.

Ünnep a bástyán.

A hogy megjósoltuk ugy történt. A budai hölgyek által rendezett ünnep a bástyán kitünően sikerült.

Ez nem lapunk, a „Buda és Vidéké“ nek — mely talán elfogult lehetne — a véleménye, de az összes sajtóé és megjelenteké.

Nem csapott a rendezőség nagy zajt, a lapok csak módjával, eleinte egy kissé hidegen karolták fel a Mária Erzsébet-egylet készülődését. És mégis a körülmények, az idő rövidsége, a szokatlan még eddig nem divatos hely daczára a sikert fényesnek mondhatjuk.

Nem ismételjük a lapunkban már elmondottakat, mert ezek beteljesedtek, ténynyé váltak, csak a krónikás feladatát töltjük be és leirjuk azt a napot, mely nemcsak a szegényeknek, a hazafias ügynek, de Budának is sokat használt. Igen, mert ily impozáns számban és ily előkelő közönség régen vagy talán soha nem jelent meg egy budai ünnepélyen.

Sajnálattal kell megemlékeznünk arról, hogy gróf Hunyady Lászlóné ő excellenciája gyengélkedése miatt nem jelenhetett meg az ünnepélyen, de azért szobájából nagyon sokat tett a siker érdekében s ablakából előkelő társaságban nézte az ünnepélyt, mely az ő nevének és fáradozásainak annyit köszönhet.

Már előtte való napokon őrgróf Pallavicini Édéné ő méltósága időt és fáradtságot nem ismerve intézte a döntő napot s rendezte a tombola-tárgyakat is. Hétfőn reggel a rendezőség hölgy- és férfitagjai megjelentek a bástyán és jelentkeztek az őrgrófnénál, ki a kisdedovóban helyezte el a tombola-tárgyakat, innen rendelkezett és e mellett személyesen ügyelt fel minden pontra.

Lampionokat füztek fel, a légszesz-lámpákra koronákat, csillagokat illesztettek. Készültek a sátorok és a csárda. A férfi-rendezőség lelke és vezére, Papp István vezette az egész müveletet. Az ő vállaira nehezedett a legtöbb a munkából, de ebben elegendő részt vettek a többiek is. Gróf Hunyady László ő excellenciája ma is mint egyéb napokon ott sétált a bástyán és élvezte azt az örömöt, hogy mások is gyönyörködni fognak abban. a miben ő, a remek helyben és kilátásban. Aligha van Budának, budai érdekeinknek s lapunknak oly lelkes barátja a főurak között, mint ő.

Pallavicini Ede őrgrófné 10 órakor a zenepavillonba gyüjtötte az összes rendezőséget, hölgyeket és urakat a végleges beosztás végett. Ez a beosztás oly pontos és oly tökéletes volt, mint az őrgrófnétól ezt várni lehetett. Délben a rendezőség egy része ott ebédelt a bástyán. Délután Weinwurm, Ellinger és Erdélyi fényképészek a rendezőségről, az őrgrófné tombola-sátoráról és egyéb csoportokról felvételt vettek a „Vasárnapi Ujság“ számára. Később maga a szerkesztő, Nagy Miklós is megjelent.

Az egész elrendezés kiváló izlésre vallott. A tombola-sátrak meglepték a nézőt. A czukrászdát Ruszwurm Vilmos látta el és igazán oly dolgokat adott, melyek emelték jó hirnevét. A virágsátrak is feltünőek voltak. Szép 200 csokrot küldött Schmidberger József mükertész, ki megérdemli, hogy szép dolgai terjedjenek.

Özvegy Culman Rezsőné, József főherczeg ő fenségének udvari szállitója két virágsátort diszitett fel és virágkosarakat. Valamennyi gyönyörü volt, lehető legjobb izlése kedves meglepetésre és általános megelégedésre szolgált. Többek között Frey Matild kisasszonynak is köszönhető az az óriási nyereség, melyet a virágok jövedelmeztek.

Gróf Hunyady László a rendezőségnek 50 darab szép szegfüt küldött. Ez a kitüntető figyelem nagyon lekötelezte a rendezőséget.

A „Buda és Vidéke“ külön kiadásának mit ez alkalomra Gróf Hunyady Lászlóné és őrgrófné Pallavicini Edéné ritka gazdag tartalommal szerkesztettek, külön sátra volt. A rendkivül érdekes szám második kiadása 20 krajczárért a Hunyady-palotában, I. ker. Vár, uri-utcza 52. sz. kapható a jótékony czélra.

A rendezőséget nagyon meglepte Löwenstein Antal derék polgártársunk, a király ő felsége udvari szállitójának küldeménye. Két ezer darab süteményt adott a jótékony czélra.

Ludvig mézeskalácsos sátra, melyben Ludvig k. a., Fuchs Erzsi és Irma kisasszonyok árultak igen keresett volt. A hölgyek igen lekötelezték a rendezőséget szeretetreméltó kedves modorukkal.

A virágok között szépek és jó nevéhez méltók voltak Lohr Irma virágai, kit közelebb az „Egyetértés“ is megdicsért, hogy milyen izléssel állitja ki csokrait. A kik látták dicsérték is és nagy kelete volt azoknak.

A csárdában nagy kelete volt a véglesi „Vera“-viznek és a gróf Schönborn vizeinek. Gróf Schönborn képviselője a falakat és a csárdát a viz czimerével diszitette fel, melyek igen jól vették ki magokat. A Medve-fröcscsöt (igy kérik a Schönborn vizeit) és a Vera fröcscsöt alig győzték a szép hölgyek mérni.

Az ünnepélyről egy költői lelkü tudósitónk a következő hangulatos tudósitást irja:

Május 6-kának reggelén talpon volt a Mária-Erzsébet egyesület összes rendezősége, hogy a bástya diszitésnél a sátrak felállitásánál azok elhelyezésénél a szükséges utbaigazitásokat megadják.

Hamarosan ment a munka, mert herczeg Lobkovitz hadtestparancsnok nemcsak a táborozásnál használni szokott tisztisátrakat, készséggel átengedte hanem a hidász ezred egy szakaszát is kirendelte azoknak felállitására.

Katonai pontossággal egy-kettőre az egész bástyazkorzón készen álltal a sátrak egy főhadnagynak és a rendezőségnek felügyelete mellett.

Nyolcz órakor reggel hozzá kezdtek az ácsok a korlátok készitéséhez, majd a diszitő munkások verték le a hatalmas póznákat, a melyekre felhuzták a nemzeti zászlót. Végig huzták a sodronyokat, s megerősitették rá a szines lampionokat. Déltájban teljesen elkészült a diszités, s a sátrak felszereléséhez fogtak.

A rendezők fáradságot nem ismerve mindenütt ott voltak, a hol valami felvilágositásra volt szükség lekötelező nyájassággal adtak utbaigazitást, s egész odaadással maguk is részt vettek a sátrak berendezésében. Majd a délutáni órákban frissen kaszált füvel hintették be az egész utvonalat, s mely az ünnepség szintere volt, és az egész sétányon kedves illat huzódott végig, bele vegyülve a Svábhegy felöl jövő tavaszi szellővel.

Délután 3 órakor a hölgyek tábora felvonulhatott, hogy elfoglalva helyeiket megkezdjék a jótékonyságnak lelket, szivet nemesitő munkáját.

Hétfőn délután 3 és 4 óra között a Kunság-felöt mind nagyobb tömegben tüntek fel a bárányfelhők az ég boltozatán. Majd összeverődtek fekete gomolylyá. Várbeli hivatalom ablakából néztem a száguldó felhőket. Komor hangulat vonult végig egész valómon. Féltettem az ünnep sikerét és szivem megrengett a szegények sorsán tünödve, hogy a lezuhanó eső keveset juttat majd nyomoruk enyhitésére.

Négy óra után a Jánoshegytől induló szél lebbentette meg a fákleveleit egy kissé mintha zizegett volna a meglombosodott gesztenyefa és orgona bokor.

Jótevőként üdvözöltem az áramlatot, mert rövidesen ketté hasadtak a felhők, az égboltozat teljes kékségében tiszta volt, s a nap vérvörös küllökkel vágódott le a budai hegyek mögé.

Délután 5 órakkor bizonyos voltam, hogy az idő szeszélyeitől nem kell többé féltenem a bástya-ünnepet.

Röviddel ezután megkezdődött a közönség felvonulása. Szent István napján nem ontja a feljáró lépcsők torkolata ugy az ember gomolyt mint a mostani jótékony czélu ünnep alkalmából.

A királylépcsőtől egész a bécsi kapu feljáratáig, a vár nyugati oldalán a Nándor kaszárnyáig ünneplő ruhába öltözött közönség vonult felfelé.

Öröm ült az arczokra, mert mi budaiaknak ez volt első nagyobb szabásu házi ünnepünk.

És csodálatos! a pesti oldalról idejöttek csak most bizonyosodtak meg arról, hogy micsoda szépsége van Budának. Mintha a külföld valamely nevezetes helyére tettek volna kirándulást, nem győztek beszélni a táj gyönyörüségeiről.

A sátrak megelevenedtek, a lámpionok kigyultak, a szellő lengette az árbóczokra húzott zászlókat.

Szallagos rendezők futkostak ide-oda. Tengernyi dolguk akadt a tengernyi nép között. Ismerősök, jóbarátok csak ugy sebtiben köszöntötték egymást.

A látni való sok, mindmegannyi érdekesebbnél-érdekesebb.

A sétálók egy-egy sátornál összegomolyodnak, egyik a másikát elveszti, keresésére indul, s még inkább nyomát veszti.

Élénkség, frisseség, kaczaj és hahota mindenfelől.

Az árverező sátor a legmozgalmasabb képet nyujtja. Jól kelnek az értékes és kevésbé értékes tárgyak. Megveszik, jó pénzt adnak érte, s haza viszik emlékül, szivükben egy meleg sugárral, hogy jót cselekedtek.

A csillagok fent ragyognak, a szines lampionokat meglebbenti a májusi langy szellő, s a hold nyájas képe rá mosolyog az emberek örömére, vigságára, és áldozatkészségükre.

A csárdában szól a muzsika, gyönyörü élénk lányok, menyecskék, deli czigány ifjurakkal ropják a csárdást. A jókedv kitörő kurjantása belehangzig a csendes éjszakába, bejárja a vérmezőt, be a hegyek lábait.

Oh! be szép est volt!

Fényes és szép! és hozzá sikerült. A hölgy bizottság fáradhatatlan buzgalma, rendezők szorgalmas igyekezete eredményes munkát végzett.

Az idő is mintha segitségül jött volna, nem szeszélyeskedett, kitartott késő reggelig.

Esti nyolcz órakor már a bástya korzó egyes helyein alig lehetett utat törni. A sürü tömegeken, kivált egyes sátrak mellett nem lehetett áthatolni. Da a jókedv seholsem csappant, sőt inkáb fokozódott.

A közönség ünnepies hangulatban volt, sehol semmi zavar, még csak félreértésből sem keletkezett.

A rendezők buzgalma fényes próbát ált ki, de nagyon kár, hogy a hölgyek kik az elárusitás mellett fáradoztak korán kimerültek, mert ugy 9 és 10 óra között még szeretetteljes kinálgatásokkal szép jövedelmet juttatott volna a szegényeknek.

Mindazonáltal hála és köszönet a szegények nevében, hogy fáradságot nem kimélve, csupán lelkök igaz érzésére hallgatva elősegitették az ünnepély fényét, és annak a sikerét.

Elégedetten távozott mindenki, azzal a reménnyel, hogy hasonló ünnepélyek a jótékonyság gyakorlására ismétlődni fognak.“

Egy másik tudósitónk feljegyzéseit is közöljük, a ki a hivatalos adatokat is összegyüjtötte.

Krecsányi Ignácz, a budai szinkör igazgatójának előzékenységét a bizottság lapunk utján is köszöni. A szükséges jelmezeket teljesen dijtalanul bocsátotta a bizottság rendelkezésére.

Köszönetet mond a bizottság Kovács Mihály müvész urnak is, ki a minden tekintetben magyaros zamatu ünnepélyen „Szabad a vásár“-t kisbiró jelmezében müvészi hatással adta elő.

E megnyitó előtt vonult fel a Patrubány Ferenczné által rendezett czigány karaván és a rendezőség jelmezes tagjai és elfoglalták sátoraikat.

Az „Emléklap“ czimü zenemüvet, melyet ez alkalomra Dienzl Oszkár szerzett és Pallaviczini Edéné őrgrófné ő méltóságának ajánlott; továbbá a „Buda és Vidéke“ alkalmi számát, Baratta Dragono Margit bárónő, Boné Anna, Hummel Olga és Palmer Irén urhölgyek árusitották nagy buzgalommal. A hölgyek egész odaadással müködtek, nyakukba akasztott táskáikból rohamosan fogytak a példányok és a hozzájok beosztott uraknak (Apt Ferencz, Belányi Imre, Palmcz Artur és Telkesy Ödön) ugyancsak adott dolgot azokat folyon megtölteni. Nem érdektelen feljegyezni az elárusitás közben felmerült nehány párbeszédet. Az olyan urakat, kik azt mondották: „Majd később“ Baratta baronesse sietett biztositani, hogy arczukat megjegyezte és visszajövetelökkor majd ujra meg kinálja; másnak ki nem akart tőle zenedarabot venni azt hozva fel okul, hogy zongorázni nem tud; azt mondotta: „Hisz ezt tütyülni is lehet“. Boné Anna egy urnak ki tőle nem akart ujságot venni okul adván, hogy nem tud magyarul azt mondá: „Kehrn sie 's um und es wird Deutsch werden“. A legkülömbözöbb módon és furfanggal pumpolták meg a hölgyek Vajai képviselőt, ki nem győzött menekülni a rendkivül ügyes kolportörök elől.

Horinotti tanár mutatványai nagy érdeklődést keltettek és fokozták a jó kedvet.

A tombolát őrgróf Pallavicini Edéné személyesen igazgatta Országh Sándorné, Rohonczy Györgyné és őrgróf Pallavicni Jánosné képezték a vezérkart. Ott volt az őrgrófné kedves leánya is.

Az árverezést Andreánszky Jenő és Hódy Gyula végezték kellő humorral. Ők dobálták széjjel a tréfás meglepetéseket is.

Az adakozok közül felemlitjük Gróf Szapáry Gyulánét, gróf Königsegg Irmát, Gróf Csekonics Jánosnét, Kray bárónét, Buzárovics Gusztávot és az Athenaeumot (kik Erdélyi Gyulától regényeket adtak valamint Clair Vilmos is) Seidl Józsefet, Bittó Istvánnét, Rosti Forgách grófnét, Liptay bárónét, gr. Schönborn, Demeter Ferenczet a Vera viz képviselőjét, Litkét (25 üveg pezsgő), Lenz testvérek, Bauer János, Buchinger Alajos, Fischl Vilmos, Stosmann Lőrincz, Barabás József, Bittner Alajos vendéglősöket (bor) Heisler Jaroszlávot (1000 darab látkép), Hegedüs Lajost (sör), Olteánu Sándort, Zubek Bertalant, Késmárki és Illést, Wellisch Zsigát, és Bengyel kávésokat, Molnár és Mosert, Rerich testvéreket, Breuner Zsigmondot stb.

Megemlitjük azt is, hogy Székelykeresztur község hazafias lelkésze is megjelent az ünnepélyen, kit a rendezőség egyik legerősebb oszlopa, dr. Nemes Antal lelkész ur kalauzolt. A messze vidékről jött áldozár meg volt hatva, hogy a határszéli iskolát ily előkelő hölgyek pártfogolják.

Az ünnep után kivilágos kiviradtig Kovács Pál a saját palotájában levő kávéházát átengedte teljesen dijtalanul a bálnak, mely jókedvüen folyt reggelig. A közönség Bauernál a „Zöld koszoruban“ jó bort ivott a jóizü életekre.

A mozgalmas képről lehetetlen egyszerre hü képet adni; jövőre vázlatunkat kiegészitjük, az adakozóknak és szivességeket tevőknek, a hölgyrendezőség és elárusitók teljes névsorával.

A fiuk hadserege.

Drummond Henrik tanártól. Angolból forditotta: **Siebreich Károly.**

(Folyt. és vége.)

A sikeren, a melylyel leginkább a sportüzés terén elérni sikerült, egy lépéssel tovább mentek, s kirándulást tettek a fiuk századjával, de meg az egész dandárral is az ipar szünetelése alatt, a mi nyár közepén szokott bekövetkezni.

Angolországban ugyanis megszokott és bevett szokás, hogy a nagyobb gyárakban és ipartelepeken a nyár derekán a munka 10—12 napig szünetel.

A nyári táborozás a mely közönségesen egy hét tartalmu, mindig a legnagyobb érdeklődés mellett tartatik meg. Itt az egyes századok egyesülnek és kijelölik a helyet valamely kedvelt fürdőhelyen a tengerparton, vagy regényesebb helyen fekvő vidéki városok közelében.

A londoni dandár még azt a kisérletet is megtette, hogy egy egész zászlóaljjal jelent meg Hayling Islandban Portsmoutt szomszédságában és fényes eredménynyel oldotta meg feladatát.

Tudja azt mindenki, mily nehéz egy munkás gyermeknek saját énjét teljesen kielégitő ünnepeket szerezni és ez az állapot teljesen el van érve, azokkal a kirándulásokkal és gyakorlatokkal, a melyet a fiuk hadseregének intézői e tekintetben évente megujitanak.

A fiuk hadseregének egy másik, nem kevésbé érdekes osztálya: a mentő csapat.

Első rendü és hivatott orvosok adják elő a fiuknak az erre vonatkozó első utasitásokat. Az egészségügyi rendszabályokból a legkimeritőbb oktatásban részesülnek u. m. az első segély nyujtásban a sérüléseknél és az ugynevezett „hordár-szolgálatban.“

Ezek az előadások mindig tul vannak népesedve, és nagy látogatásnak örvendenek. A növendékek a legtöbb esetben fényes eredménynyel teszik le a vizsgálatot. A mult évben a glasgowi dandárban magában több mint 200 fiu tette le a Szt.-András-társulat mentő-vizsgáját (olyan intézmény mint nálunk a Vörös-kereszt-egylet.)

Gyakran előfordult, hogy a labdázó-téren a mentőosztály növendékei gyors és eredményes segitséget nyujtottak egy-egy társuknak. Egy esetben egy törött lábat oly ügyesen kötöttek be, hogy a kórházi orvosok által, a kikhez a szerencsétlenül járt társukat beszállitották, teljes elismerésben részesültek. Egy más alkalommal az utczán történt szerencsétlenség még pedig olyaténképen, hogy egy munkásra nagy ablaktábla esett, s az illető a legkomolyabb veszélyben forgott, mert sulyos sebekkel volt boritva, a fiuk hadseregéhez tartozó gyerek lépett ki erre a tömegből, ki egy lapos kővel és zsebkendőjével ugy elkötötte a rendkivülien vérző sebet, még pedig a kellő időben, hogy ez által a sebesült életét megmentette.

Több hasonló eset hiteles bizonysága tanuskodik a mellett, hogy a dandárban lévő fiuk életmentést eszközöltek, még pedig az alapos oktatás utján, azzal, hogy az elvérzést megakadályozták a gyors és ügyes kötés alkalmazása által.

Most már a századok olvasó- és társalgó szobákkal is birnak, a melynek eredménye nevelterésökre nézve kiszámithatatlan.

A dandároknak ilyetén szervezése folyton emelkedőben van, azoknak berendezése mindig uj és uj eszközökkel gyarapszik, mert a végrehajtó bizottság egyik legfőbb törekvése oda irányul, hogy a fiuk életének semmi hatásköre se maradjon érintetlenül és gondozás nélkül; és hogy minden körülmények között szükséges a városi kerületekben ilyes otthonnak létesitése, hogy a fiuk megmentessenek az utcza piszkától, s annak kisértéseitől és a szerencsétlen családi viszonyoktól.

Az elmondottakhoz hozzá kell még adnunk, hogy a fiuk zenészeti kiképzésére is kellő gond fordittatik, az ugynevezett zenekarok felállitása által. A zene iránti érzék a fiuknál rendkivül tért hóditott és nagyon kedves foglalkozásnak bizonyult.

A zenekarok száma majdnem száz és a mult évi szaporodás nem kevesebb mint 41.

Az összesnek több mint fele sipokból áll, 10—12 picolóból, 8—10 vadászkürtből, mig kilencz teljes katonazenekarból áll.

Hogy az előadott zenedarabok a kritikát kiállják kitetszik abból a körülményből is, hogy a városi hatóságok megengedték, hogy nyári kirándulásaikban, a nyilvános parkokban játszhassanak a közönség mulattatására.

Mindezeknek daczára a fiuk kiképzésére nézve mégis legnagyobb sulylyal nehezedik a mérlegbe a tisztek személyes befolyása. Ebben rejlik a legnagyobb erő.

Hogy milyen hatással lehet egy jó tiszt a fiukra nézve, annak határát megszabni nem is lehet. Nem csupán vezetőjük, tanácsadójuk és barátjuk, hanem édes bátyjuk egyszersmindt. Nyomorban, betegségben teljes bizalommal vetik magukat a fiuk, karjaiba, ha nincs munkájok hozzá fordulnak, ha sorsukon javitani akarnak, csak hozzá sietnek a ki sorsuk iránt első sorban érdeklődik.

Röviden mondva, van valakijök az életen keresztül, kire támaszkodhatnak, kinek felelősek és kinek pályája őket lelkesiti. A tisztnek is meg van lelkének megelégedése és nyugodalma abban az önérzetben, hogy ő a gyermekek védője és gondozója.

Az általános elfogadott elv az, hogy minden fiunak legyen egy bátyja, minden háznak egy jó barátja, a ki az élet küzdelmeinek közepette másokon segit, nem azért hogy felettök áll, hanem mivel ő is az élet harczát vivja épen ugy mint az ő védencze.

Ily módon a dandár segitségével a fiuk ezrei a városokban ugy mint a vidéken morális és fizikai testületté tömörültek, a melynek a jövőben kiható végeredménye óriási nyomokat fog maga után hagyni.

A főszállása ennek az egyedüli és fontos berendezésü intézetnek Glaskowban van. Az egész főintézet ügyeit egy végrehajtó bizottság vezeti, mely áll a dandár elnökéből, titkárból és pénztárnokból és öt választmányi tagból, kiküldve illetve választva a birodalom más részeinek ezredeiből.

Az összes tisztikar évente uj választás

alá esik. Választók és választhatók az összes tisztek, kik a századok élén állanak.

A fiuk hadseregének, vagy mondjuk ugy, hogy a dandárnak titkára mindig és mindenkor az intézetet illetőleg a legszélesebb körü utbaigazitással készséggel szolgál. Az intézet könyvtára mindenkinek rendelkezésére áll. Tudakozódások és megkeresések e czimen intézendők:

»The Brigade Secretary 162 Buchanan Street, Glasgow.«

Isten áldása legyen a fiuk hadseregén!

20 éves jubileum.

Csak kevesen tudták, de számra nézve mégis sokan, hogy a budai oldalon általános tiszteletben és közbecsülésben álló Heisler J. nyomdatulajdonos 20 álló esztendeje, hogy szorgalmával és igyekezetével, a nyomdász ipar minden ujabb vivmányát tekintetbe véve, és azt kultiválva, mint önálló nyomdász müködik.

Husz esztendeje annak, hogy Heisler J. nyomdáját megnyitotta, s az abból kikerült minden nyomtatvány a szakszerü kezelésnek, a csinos munkának mindig jelét adta.

Husz esztendeje annak, hogy különösen a könyomás terén úttörőként szerepelt, s üzletéből olyan példányok kerültek ki, a melyek becsületére váltak, és válnak a nyomdász ipar még oly fejlett izlésének is.

Ennek a 20 évnek becsülettel eltöltött munkásságát ünnepelte meg Heisler J. nyomdatulajdonos minden zaj, minden előre kicsinált reklám nélkül, de igaz és őszinte örömmel azoknak társaságában, kik eljöttek üdvözölni őt buda-kalázi villájában, hogy kifejezhessék örömüket és tiszteletüket az iránt a férfi iránt, ki kötelességének teljes tudatával kezdte meg pályáját, és azt a mai napig folytatja teljes megelégedésére a nagy közönségnek, a mely ebbeli müködését méltányolja és támogatja.

Kevés ember van a budai oldalon, ki őt személyesen is ne ösmerné.

Talpig becsületes ember, és kötelességtudó. Nemcsak a munkaadókkal, de munkásaival szemben is.

A munka teljesitését szigoruan megkivánja, annak pontos kiállitására lelkiismeretesen felügyel, de egyuttal szigoruan betartja azt a határt, a hol a slendrián munka kiállitása kezdetét veszi.

A „Buda és Vidéke“ is részt vett az ünnepből, mert Heisler J. állitja ki lapunkat megalakulásától kezdve a mai napig.

Lapunk őszinte örömmel járult ahhoz a sok szerencse kivánathoz, melylyel Heisler J. nyomdatulajdonost elhalmozták, és a melynek minden egyes szava szivből fakadt és szivből szólt annak a férfinak, kinek roszakarója nincs és nem volt, de barátainak és tisztelőinek száma: légió.

A szép fekvésü és pompás levegőjü szomszéd községben, Buda-Kalázon Heisler J. saját villájában folyt le a jubiláris ünnep. Már a reggeli órákban nagyszámu tisztelője kereste fel a jubilánst, de a legnagyobb része a közönségnek a délutáni vonattal érkezett meg a viczinalis vonaton, a melynek állomásán Heisler János az ünnepelt fia fogadta a vendégeket.

Az idő is kedvezett a kirándulásnak. A hegyek felől és a Duna mentéből a völgybe átsuhanó balzsamos illat megelevenitette a kedélyeket, és felfrissitette a fő- és székváros irodáihoz, munkatermeihez kötött vendégek idegeit.

Őt órakor délután a már 60—70-re szaporodott vendégkoszoru dusan megteritett asztalhoz ült, hol a háziur és kedves családja igazi magyar vendégszeretettel kinálgatták az egybegülteket. Egyben megeredt a jó kedv, s vele együtt a toasztok árja. Egy-egy felköszöntőnél összecsendültek a poharak, s igazi szivből kivántak minden szerencsét, minden jót a derék polgárnak. A mulatás közben a „Tipografiai dalkör“ gyönyörködtette szebbnél-szebb notáival a vendégeket.

A kalázi hegyoldal késő éjszakáig hangzott a mulatok zajától, s legnagyobb részök csak az éjféli utolsó vonattal tért vissza a fővárosba egy jól eltöltött nap édes emlékével.

X.

Egy rózsáról.

Legyen az én kis rózsafámról
Tiéd a legutolsó rózsa,
Tőlem virágot kebeledre
Úgyse' tűztél évek óta.

Az elhervadó rózsatőnek
Virága illik kebeledre:
Az elhal . . . és a te szerelmed
Most támad még csak uj életre.

S ha ujra virúl majd a rózsa,
Tavasz sugára ha kibontja,
Egy áldott kéz: édes anyámé
Menyasszony koszorúba fonja.

Hegyi József.

Társas estély.

A magyar turista-egyesület első nyári társas estélyét a „politikus szatócs“-hoz czimzett krisztinavárosi jónevü vendéglőben folyó hó 7-én tartotta meg, mely alkalommal 59 tagtárs jelent meg a kedélyes estélyen.

Hasonló társas összejövetelek ugyanazon helyen minden hónap első keddjén tartatnak és azokon nemcsak a turista társasághoz tartozók családtagjai, hanem vendégek is részt vehetnek. A ki egy fesztelen, minden izében magyar társaság kebelében nehány kellemes orát kiván tölteni azt leginkább eléri, ha a turistákkal tart.

A társas összejövetelek csak esti mulatságok, de az igazi turista élet a társas kirándulásokban nyilatkozik meg. A folyó évben minden vasár- és ünnep napra van megállapitva egy-egy ilyen kirándulás egészen október végeig, és pedig nemcsak a székesfőváros és a szomszédos vármegyék környékére illetve területére, hanem a vágvölgyébe, a pozsonyi hegységekbe, a vérteshegységekbe, Fiuméba, Dalmácziába, Montenegroba és Boszniába is.

A mai napra a társaság Késmárky Gyula társtag vezetése alatt Dunakeszre, innen a Somlyóhegyre és Fóthra rándul ki és a m. á. v. nyugati pályaudvaráról reggel 9 óra 20 perczkor indul. Gyaloglás 5 óra, vasutijegy oda és vissza 30 kr. A ki egész napra nem mehet vagy nem akar menni az ugyanazon pályaudvarból délután 2 óra 45 perczkor induló vonattal Rákos-Palotára és innen két órai sétával Fóthra mehet. a délutáni turisták vezetője Kertész Emil Árpád tagtárs.

Május 19-én a társaság Dr. Fodorffy Domonkos vezetése alatt Helemba, Damásdipuszta, Nagy Galla-hegy, Mária-Nosztra, Szob meglátogatására indul és pedig a m. á. v. nyugati pályaudvaráról reggel 6 órakor, a kirándulás 7 órai gyalogolással van összekötve és olyan helyeken vonul keresztül, a hol a turista élelmet sem kaphat, igy a kirándulni szándékozók élelemről már itthon gondoskodnak. Ezen kirándulás vasuti költsége oda vissza 1 frt 95 kr.

Vendégek minden kiránduláson szivesen láttatnak és a vezető a kirándulást megelőző napon délután 6—8 óra közt állandóan az egyesület helyiségében (IV., Rózsatér 5. sz. II. em.) tartózkodik, hol az érdeklődőknek a legnagyobb készséggel ad minden felvilásitást.

Hazai gyógyvizeink és fürdőink.

Gróf Schönborn vizei.

Emlékeztünk már a Luhi Erzsébet-forrás és a szolvai és polenai köszvényellenes gyógyvizekről. Többek intéztek hozzánk kérdést e vizek gyógyhatásáról, megfelelünk az alábbiakban a kitünő vizek tartalmát és hatását ismertetve.

A Luhi Erzsébet-forrás Beregmegyében fakad, 1880-ik évben lett használatba véve, jelenleg már czélszerüen cementbe van foglalva s ugyan ily tartályba a szénsavgáz erejével emelkedik. A tartály kellő védelmet nyujt a viz jellege megőrzésének és a szennyitést nem engedi.

Az orvosok kitünőségeinek véleménye szerint a Luhi Erzsébet-forrás jóhatásu a tulságos gyomorsav képeződésénél, a gyomorégésnél, felböfögésnél, gyomornyálkahártya kimaradása és gyomorfekélynél, idült gyomorhurutnál még nagyobb nyálkhártya képződésnél is, ugyszintén a gyomorgyengeségnél, étvágytalanságnál és bélhurutnál. A torok, gége és hörgők idült hurutus állapotában. Mint kitünő pezsgő viz ilyen vizek között tekintélyes helyen áll, különösen ajánlatos oly vidékekre, hol az ivóviz rossz és oly járványok idején, melyek fertőzött ivóvizre vezethető vissza stb.

A szolyvai és polenai köszvény elleni gyógyjavaslat.

Gyógyjavaslat.

Mindkét viz csaknem teljesen azonos lévén, egyben határozhatók meg a betegségek, melyek ellen sikerrel alkalmazhatók.

Mint köszvényellenes vizek elsőrendüek, a hazai vizek közül ezeket egysem mulja felül. Sikerrel alkalmazhatók, azért mindenütt, hol hugysavas vérvegy (Diathesis) mutatkozik a hol hugysav és hugysavas sók felhamazódása és lerakodása megakadályozandó, mint köszvénynél, hugysavas vesekövek és hugyhonok képződésénél; — továbbá a hugyutak és a hólyaghurutos bántalmainál.

Vichy, Fachingeni vizek hatásban utól nem érik s csak a wiesbadeni versenyezhet velük.

Más betegségek, melyeknél kitünő alkalmazást nyernek nagy mennyiségü szóda és szabadszénsavas tarmuknál fogva és a Bilini, Oberbrunneni, Emsi, Fachingeni és Vichy-i mellőzésével mindenütt alkalmazhatók, a hol a lugos vizek nyálkaoldó és fölszivódást elősegitő hatása érvényesülhet.

Tehát következő betegségeknél: A torok, gége, hörgökhurutos állapotánál, mely betegségek a nyálkahártyákon székelnek. — Kiválóan érvényesül itt nyálka-olvasztó és a tulságos nyálka elválasztást csökkentő hatásuk. Köhögésnél a kivetést elősegitik.

Még inkább tapasztalható a nyálka-hártyákra gyakorolt emlitett hatásuk az emésztőtractus bajainál. Idült gyomorhurot kitünő orvosszere, kivált ha az idiopathicus, azonban még ott is, hol az máj, sőt szivbajok folytán beállott vérpangás következménye. — Kitünő hatásuk a tulságos gyomorsavképzés okozta bántalmaknál (Hiperaciditas). Ezen oknál fogva gyomorfekélynél specificumok ezen vizek gazdag szódatartalmukkal; és ennélfogva sápkoros (Chlorosis) gyomorbajóknál mebecsülhetlenek.

Figyelemre méltók a gyomorbántalmakkal kapcsolatos sárgaságnál (Jcterus) és epekőbajoknál. Általában alhasi bántalmaknál, máj idült betegségeinél.

Kitünő diatetikus szer gyanánt válnak be czukros hugyárnál (Diabetes), mely betegségnél eddig Viesbaden, Vichy és Karlsbad specificumoknak tartattak. Mert ha czukorbetegség ellen emlitett vizek natronsói tekintetnek kiválókul és ezért hires gyógyitó hatásuk, akkor a szolvai és polenai vizek 8.45‰ illetve 9.10‰, natronsó tartalommal azokat felül kell hogy haladják, mikor előbbiek ezen sókban aránytalanul szegényebbek.

Gyógyitó hatásuk ezen bajban igen természetes; mert ha igaz az, mint az ujabb tapasztalatok mutatják, hogy a diabeticusok vére kevéssé alkalikus (hugyok is nagyon savanyu), akkor ezen páratlan lugós viznek hatása páratlan kell hogy legyen.

Ajánlatos ezen vizek használatának megpróbálása elzsirosodás ellen is.

Mindezen betegségekben alkalmazásba vételét rendkivül elősegiti azon körülmény és kórházi gyakorlatunkban ezt állandóan tapsztaljuk, hogy szivesen fogadják a betegek ezen vizet, mert az emésztést elősegitő üditő ital.

Ezen rövid ismertetést dr. Bókai Á. tanár szavaival kell, hogy végezzem:

„Kitartásra és üzleti gondosságra kérem a t. forrástulajdonosokat s a hazainak (ha az arra csakugyan érdemes) megbecsülésére kérem t. orvostársaimat!“

Ismerőseink.

(Árnyak és fények.)

Lovag Ybl Lajos.

O felsége kegyes elhatározása budai és gödöllei palotái várkapitányává olyan férfiut állitott, ki erre minden tekintetben méltó.

Fontos állás ez, mert ide nem csak megbizhatóság a kellék, de az izlés feltétlen nemessége kivánatos. Elengedhetlen a magas technikai müveltség is.

Lovag Ybl Lajosban meg van mind ez a fontos kellék és egészen hivatott erre a bizalomra.

Nem akarunk most mi az állást ezelőtt betöltő mellett vagy ellene beszélni, elégnek tartjuk, ha az uj várkapitány személyét méltatjuk.

Azok közé a magyar technikusok közé tartozik ő, kiknek hivatása, ötlete, gondolata van és nem csak mérnök, de müvész is. Nem hizelgés ez a beszéd, fogadást teszünk rá. Igazolni fogja szavainkat a jövő. Ő nem téved le az Ybl név nimbuszából, de nevét oly tényesen irja be a magyar müépitészet történetébe, mint képességei, tehetségénél fogva várható.

Életrajza adatai ezek: Lovag Ybl Lajos született Budapesten 1855-ben. Gymnaziumi tanulmányait Budapesten, a müegyetemet Bécsben és Stuttgardban végezte. A boszniai okkupáczió alkalmával behivatván, tettlegesittetett és mint genie főhadnagy szolgált 1880-ig. 1880-ban lépett udvari szolgálatba, mint udvari ellenőr és azóta mindig Budán lakik. 1894-ben kineveztetett az udvari épitkezések felügyelőjévé, 1895. május 1-én pedig ő felsége cs. és kir. várkapitánynyá nevezte ki.

A magánépitkezések terén is szép sikereket ért el. Jelenleg Temesvár város szabályozási tervén dolgozik és vezeti a temesvári uj kath. templom épitkezését.

Lovag Ybl Lajos müvészete duzzad az eredetiségtől s ha ezt érvényesiteni engedik, a siker nem marad el.

Ott a hol kell és lehet a magyar motivumokat is alkalmazza, de nem erőszakosan, hanem müvészi beosztással.

Stylusa meglepően finom és a legapróbb részleten is rajta van, a mi önállóságát bizonyitja. Nem hütlen bizonyos iskolákhoz, de minden dolgára ráleheli az eredetiséget.

Szerencsét kivánunk neki fényes jövőjéhez.

Különfélék.

— **Lakoma Darányi Ignácz tiszteletére.** A fő- és székváros II-ik kerületének választói pártkülömbség nélkül lakomával ünnepelték meg azt, hogy a kerület szeretett képviselőjét a parlament alelnökségének kitüntetése érte. A választok legelőkelőbbjei ültek lakomához a Fáczán termeiben. Az ételek és italokat Berger Vincze vendéglős szolgáltatta. A pohárköszöntők sorát nyilhegyi Rupp Zsigmond nyitotta meg egy szépen átgondolt és szonoki hévvel mondott beszéddel, mire Darányi Ignácz válaszolt meghatottan, tartalmasan pohárköszöntőjének az volt a sulypontja, hogy a magyar középosztály erősitése és kiterjesztése legyen egyik első feladat. Dr. Kollár Lajos számottevő áldomása hatásos volt. Dr. Tatay Adolf lendülettel beszélt Márkus József alpolgármester toasztja igen szép volt s melegséggel töltötte el a sziveket. Dr. Ribári József régi klasszikus hangon éltette Darányit idézve Széchenyi Istvánnak azt a mondását, hogy a társadalomnak fiatal vállakon férfi főkre van szüksége. Két pohárköszöntő közül az egyik a tisztviselőket a másik az egyetem áttelepitését a magyar ifjuságnak e szent ügyét ajánlotta a képviselőház alelnöke figyelmébe. Beszéltek még Andaházy László hatással és Szabó M. Ferencz, Duma György és Tolnay Gedeon.

Meghivó a „Budai Jótékony Nő-Egylet“ által 1895. évi május hó 13-án, délutáni 4 órakor, alólirott lakásán (Budavár, Szent Háromságtér 5. sz) tartandó rendes évi közgyülésre, Kelt Budapesten, 1895. év május hó 6-án. Őrgróf Pallavicini Edéné s. k. elnöknő.

Bokréta Natáliának. Sándor szerb király anyja átutazott fővárosunkon. Gr. Hunyady László a ki a szerb király nagybátyja, Nataliát szép virág bokrétával lepte meg. A figyelmet a királyné megköszönte.

— **Nyomoruság.** A mily tagadhatatlan az hogy a királyi palotának dunafelőli oldala elragadó szép kilátást nyujt, oly bizonyos hogy a Krisztinaváros felőli környéke szegényes külsejü házsoraival rikitó ellentétet képez. — Reményelhető ugyan hogy a palota elkészüléseig az Attila utcza földszintes házikoi helyén diszesebb épületek fognak emelkedni, de mig ez ténnyé válik kár megengedni hogy a fenálló épületek feltünően elcsufitassanak: — már pedig legalább igy nevezhető az Árok-utcza 7. sz. ház udvarán az utcza felé e hóban épült pajtaszerü bódék — milyeneket még a falukon is csak a félre eső czigánysoron engednek. — Nem e botrány ilyesmit a több millió költséggel épülő kir. palotához ily közel türni, erre különösen tüveszélyességük miatt talán nem is gondolt az engedélyező hatóság?

— **Eljegyzés.** Dr. Kovács Pál, az előnyösen ismert fővárosi ügyvéd, lelkes hazafi és a budai közélet egyik legbuzgóbb és legönzetlenebb előharczosa eljegyezte a kedves és müvelt Breslmayer Olga kisasszonyt.

— **Martinovichék emléknapja.** A magyar jakobinusok halála évfordulója május hó 20-án lesz. A nap megünneplésére több egyesület vonul ki a véres emlékü helyre, a Vérmezőre.

— **Az Alkotás-utcza.** A fő- és székvárosnak alig van olyan elhanyagolt utczája mint az Alkotás-utcza. Most azonban megindult az áldás mikor öntöznek. A fel nem sepert utczán szép kis sár képződik. Nem-e lehetne az utczát az öntözés előtt tisztitani és néhol azonnal felkaparni, hogy átlehessen rajta járni?

— **Matinée.** Siposs Antal, a kitünő müvész és zeneköltő tanitványaival f. hó 12-én matinéet rendez. Siposs tanitási rendszerében a legelső az, hogy a tanitvány legelső sorban magyar müvész legyen.

— **Halálozás.** Vári Szabó Antal nyugalmazott törvényszéki biró halt meg. Benne a régi magyar világ egy igen szép jellemü alakja dőlt ki. Egyéb érdemei között emlitésre méltó, hogy hidegkuti birtokán kitünő pomologiája volt. Nyugodjék békében.

— **Hegyen völgyön lakodalom.** Nagy lakodalom volt Budaörsön, Frank József egy igen derék fiatal ember vezette oltárhoz (Frank János volt birónak fia) Albekker János budaörsi takarékpénztári elnök kedves leányát. Negyven család vett részt az esküvőn. 25 vőfény és 25 nyoszolyó-leány kisérte az arákat. Nagy mise után esküdtek örök hüséget egymásnak, mire 2 napig tartó lakodalom következett, hol a násznép 50 kiló marhahust, 36 ludat, 30 pulykát, 120 darab csirkét, 3 borjut, 3 fiatal sertést, 20 malaczot és temérdek sütéményt fogyasztott el. A násznép a templomba menetkor a Rákóczy-indulót, a templomból kijövetkor a Klapka-indulót huzatta. Isten áldása legyen az ifju páron, jó magyarok és a magyarságnak buzgó terjesztői. A lakodalmon a kedélyességet borfogyasztás közben az a remény is élesztette, hogy az uj szőllőültetvényeken a szőlő igen szépen mutatkozik.

— **Egy község emlékedése.** Torbágyról megjelent egyik hirünkre a következő sorokat kaptuk: A „Buda és Vidéke“ Tekintetes Szerkesztőségnek Budapesten. Folyó évi aprilis hó 21-ikén megjelent becses lapjukban, a különfélék rovatában Torbágy czim alatt egy kis hir. Engedjék, hogy bátorkodom önöket felvilágositani a téves informáczióról melyeket levelezőjük önöknek beküldött. 1. A Torbágyi előljáróságot dicsérni már az ott létező mocsarak miatt nem lehet. 2. Hogy az Iharosban nyaralók épülnek nem Torbágy érdeme, mert az Iharos Biához tartozik. A főérdem az Iharos nyaralók telep létesitése ügyben Kettner Venczel urat, érdész urat illeti ki oly hasznos ügyek mellett fáradhatatlanul buzgolkodik. A kivitelt pedig szerény személyem saját költségemen eszközlöm. Kiváló tisztelett Schützenberger Géza.

— **Hazai gyógyfürdők és vizek.** Már a mult évben is lapunk volt az egyetlen, mely a hazai fürdőkről lelkes vezérczikket irt, és kimeritően ismertetett többet a gyógyvizek és fürdők közül. Ebben az évben is kellő tért engedünk ennek a házafias czélnak és ajánljuk a lapunkat a hazai forrás és fürdő-tulajdonosok figyelmébe.

— **Két költemény.** Lapunk mai számában Bartók Lajostól, az élő magyar költők egyik kiváló jelesétől és Hegyi József szép jövőjü fiatal költőtől közlünk két költeményt. Ezek későn érkeztek, tehát a rendkivüli kiadásban nem jelenhetett meg. E helyen is megjegyezzük, hogy a „Buda és Vidéke“ rendkivüli számának 2-ik kiadása 20 krért I. ker. Vár, uri-utcza 52. a gróf Hunyady-palotában kapható.

— **Összejövetelek.** A „Budapesti I., II. és III. kerületi szállodások, vendéglősök, bor- és sörmérők ipartársulatá“-nak tagjai társas összejövetelüket 1895. május 15-én Hermann Lipót (III. Bécsi-ut 16.) tartják. — Az I. ker. nemzeti asztaltársaság 1895. május 14-en Stoszman Lőrincz (I. Gellérthegy-utcza 1.) vendéglőjében gyülekezik.

— **A krisztinavárosi szinkör heti müsora.** Hétfő: „A vasgyáros“; Kedd: „Nebántsvirág“; Szerda: „A bőregér“; Csütörtök: „Az aranyember“; Péntek: „A boissy-i boszorkány“; Szombat: „Klári“; Vasárnap: ugyanez.

— **Fényes esküvő.** Május 8-án délután mozgalmas képet mutatott a Krisztinaváros templomtere. Ekkor vezette oltárhoz Márkus Imre székes-fővárosi tanácsjegyző Schumy Mariska urhölgyet, Schumy Rezső közbecsülésben álló épitőmesternek és nejének Schaffner Magdolna urnőnek leányát.

Mire a násznép fölvonulása kezdődött a szépen diszitett templom egészen megtelt a jegyesek ismerőseivel és tisztelőivel. A koruson fölhangzott az orgona szivhez szóló szép szózata amikor a vőfél Vadas József úr, bokrétás, pántlikás pálczával a kezében, mosolygó biztatással vezette a lakodalmi menetet az oltárhoz, ahol Rostaházy Kálmán plébános fogadta a jegyeseket. A szentélyben ott láttuk: a vőlegény bátyját Márkus Józsefet és Viola Imre tanácsnokot, akik a násznagyi tisztet viselték. Jelen volt Falk Miksa az I. kerület országgyülési képviselője, Bogisich Mihály prépost-plébános, Márkus Jézsefné nászasszony, Rupp Imre a közmunka tanács elnöke és neje, Pulszky Károly az országos képtár őre és neje Márkus Emilia, a mi nagy művésznőnk, Kosztka Antal dr. és neje, Herrmann Béla előljáró és neje, Schumy István épitőmester és neje, Peringer Ferencz, Krantz J. és Garancsy Mihály fővárosi bizottsági tagok, Lampl Hugó fővárosi főszámvevő, Dr. Friedmann, a „Pester Lloyd“ főmunkatársa, Kisfaludy Nándor és König Gusztáv pápai kamarások, Bán Sándor ferenczrendi házfőnök, dr. Nemes Antal, Bajthay Péter és Zaicz Béla hitoktatók, Bogisich Árpád, Brukner Antal, Faludy Ágoston és neje és a két örvendező családnak összes tagjai.

Az esketö szertartás után Rostaházy plébános hosszabb beszédben szóllott a boldogságról. Az opera énekkara igen szépen énekelt Noszeda vezetése mellett a kóruson és lelkünkben most is viszhangzik a szózat: „Ez az Urnak napja“ mire az uj házaspárt minden oldalról üdvözölték. Az esketés után a kaszinó

fényes nagytermében lakoma volt, a melyen az egész násznép megjelent. Az első felköszöntőt a vőlegény bátyja és násznagya, Márkus József polgármester mondotta. Sokszor hallottuk és élveztük Márkus beszédjeit, de oly érzéssel, oly ékesszólással aligha szóllott még valaha. Látszott rajta, hogy az érzés dominálja, szivből szóllott a szivekhez. A polgármester szép szavait óriási lelkesedéssel fogadták. Éltették azután a Schumy és Márkus-családokat és kivánták nekik az Isten legjobb áldását. Schumy Rezső az uj menyecske édes atyja a ki a kedélyességnek valódi mintaképe, az egész este el volt érzékenyülve az örömtől, hogy egyetlen lánya boldogitva boldoggá lett. Az ő öröméhez szivesen csatlakozunk mi is jó kivánságainkkal és éltetjük az uj házasokat! Isten áldása velük.

— **Rózsaünnep**. Gróf Karácsonyi Guidó által alapitott rózsaleány ünnep május 12-én lesz Vörösváron. A rózsaleány Princz Ágnes.

— **Jubileum**. A budai tanitóegylet junius 6-án ünnepli fennállásának 25 éves jubileumát. A jubiláris közgyülés tárgysorozata ez: 1. Bevezető ének; előadja a Harmónia daloskör. 2. Elnöki megnyitó Farkas Józseftől. 3. Alkalmi költemény; irta és előadja: Koncsek Lajos. 4. Az egyesület 25 éves multjából. (Értekezés). Felolvassa: Velősy Lipót, 5. Üdvözlések, 6. Elnöki záróbeszéd, 7. Befejező ének; előadja a Harmónia daloskör. A közgyülést déli 1 órakor társas ebéd követi a budai Lövölde kerti helyiségében. Egy teriték ára 1 frt 50 kr. Ital külön fizetendő. Ebédjegyek az I. ker. várbeli, a II. ker. Török-utczai, a III. ker. Kiskorona-utczai el. iskolában, továbbá Koncsek Lajos, vigalmi bizottsági elnöknél kaphatók. Az elnökség felkéri az ebéden részt venni kivánókat, hogy ebbeli szándékukat vele legalább 2 nappal a közgyülést megelőzőleg közölni szíveskedjenek. Azok részére, kik az ebéden és délutáni tánczvigalmon is részt venni kivánnak, a rendezőség kombinált jegyeket ad ki 2 frt értékben.

A „Buda és Vidéke" előfizetési árai:

Egész évre . . . . 12 korona.
Félévre . . . . . 6 „
Negyedévre . . . 3 „

Kérjük vidéki hátrálékos előfizetőinket az előfizetések beküldésére nehogy a költséges postai megbizással legyünk terhökre. A kik felszollitásunkra az összegeket be nem küldik, azok postai megbizást kaptak.

Kiadóhivatal Budapest, I. Alkotás-utcza 12/a.

Tájékoztató.

Vidéki levelezőinknek. *Kérjük vidéki levelezőinket, hogy a nyaralókról, nyaralási viszonyokról, nyaralók és élelmiszerek árdról bennünket tudósitani, s a nyaralók jegyzékét hozzánk beküldeni szíveskedjenek.*

— **„Szt. Lukács-fürdő-részvénytársaság**. A nyári idényre Prospektust küld és előjegyzéseket lakásokra elfogad az igazgatóság Budapesten.

— **Eladó bor** 30—40 hektoliter jó tiszta monori, saját termésü bor eladó. Tudositást I. kerület Mészáros-ucza 11. 2 ajtó szám alatt d. u. 2-től.

— **Eladó kapu.** Egész jó állapotban levő nagy ajtó alkalmas kapunak vagy présházhoz olcsón eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban.

— **Koszorú Barosnak**. A legszebb koszorú széles fehér szalaggal a kereskedelmi miniszteriumé volt. Ezt Culmann Rezsőné ő. cs. kir. fensége József fhg. udvari szállitója készitette.

Tekepályán játszóknak. Egyeseknek és társaságnak figyelmébe ajánljuk Stoszman Lőrincz (volt Butsek) vendéglőjét I. ker. Gellérthegy-utcza 1. sz. hol jó budai borok magyaros ételek és kőbányai sör kapható.

Csak Budán sörözzünk. A Budapesti Hirlap egyik jó kedvü élczelője megemlékezett a Buda és Vidékéről és tréfálkozva a szerkesztővel azt ajánlotta, hogy csak Budán sörözzünk. Örülünk rajta, hogy a Budapesti Hirlap szerkesztősége a saját ajánlatát elfogadta és május 1-én itt sörözött Budán Hanzély István kedvelt vendéglőjében a Trombitásnál és azt irta, a jó üzletet, ételeket italokat dicsérve, hogy máskor is mulatnak a jó vendéglőben. Szivesen jegyezzük fel a Budapesti Hirlap elismerését.

— **Szinház után**. Barabás József az I—III. kerületi szállodások és vendéglősök derék elnöke, ki mint üzletember is az elsőranguak közé tartozik a szinház után mindig friss vacsorával és frissen csapolt király és bajor sörrel szolgál a vendégeknek. Ez a figyelem megérdemli, hogy a szinház látogatók minél számosabban használják a kedvező alkalmat.

BANK ÉS VÁLTÓ-ÜZLET
Beimel Lajos fiókja
TELEFON! II., fő-utcza 6. sz. TELEFON!
Értékpapirok, arany és ezüst pénznemüek vétele és eladása.
Előleg mindennemü értékpapirra.
Tőzsdemegbizásokat előnyösen eszközlünk.
1 db. 3%-os Osztrák földhitel sorsj. igérvény. Huzás május hó 15-én. Főnyeremény 90.000 korona ára **2.50**.
1 db. 4%-os magy. jelzálogsorsj. igérvénynyel. Huzás május 15-én. Főnyeremény 100.000 korona, ára **2.50**.
1 db magyar jótékonyczélu államsorsjegygyel. Huzás junius 26-án. Főnyeremény 120 000 korona Ára **2** frt.
Mind a 3 drb együttvéve csak **6.25**.
Fenti igérvények egyenkint is megrendelhető.

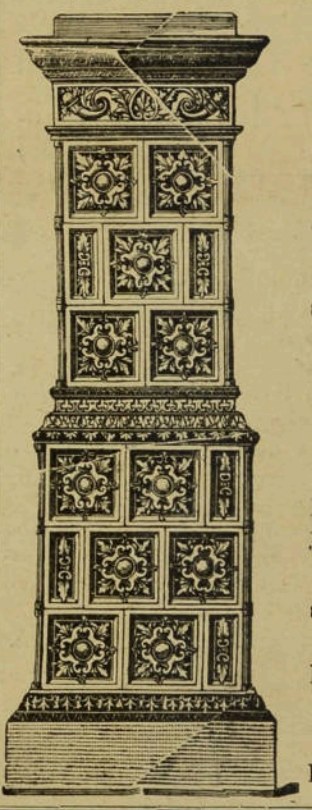
Vendéglő-megnyitás.
Van szerencsém a n. é. közönséggel, ismerőseimmel és barátaimmal tudatni hogy a **Molenda-féle vendéglőt (II. ker. Retek-utcza 22. szám)** átvettem, és a helyiséget a kerttel együtt a mai kor igényeinek megfelelően átalakitattam és törekvésem oda fog irányulni hogy a becses közönséget mindig jó ételekkel és friss italokkal a legpontosabban kiszolgálhassam.
A t. közönség pártfogásáért esedezve maradok tisztelettel
SCHMIEDT FERECZ.

Van szerencsém a n. é. **szinkör látogató közönség** becses figyelmébe ajánlani a **szinkör mellett** levő „Alaguthoz" czimzett vendéglőmben berendezett **kerti helyiséget**.
Jó italok és izletes ételekről, valamint előzékeny kiszolgálásról gondoskodva van
Rosszidő esetén **fedett nyári helyiségek.**
Tisztelettel
Schlaucher Ferencz,
vendéglős.
Bejáratt Attila-utcza 65. szám alat is.

Vendéglő megnyitás.
Kirándulóknak kellemes üdülő hely. Budai borok, bajor sör, kitünő kiszolgálás.
Hideg és meleg ételek.
SZULTZBERGER JÁNOS
vendéglős.
I. ker. Czakó-utcza 3.

FISCHER ANTAL
czukrászata
I. ker., Krisztina-tér 3. sz.
Közel a szinkörhöz.
Mindennap friss sütemény.
Fagylalt! Jeges kávé!

Kerti helyiség megnyitás
a „**ZÖLD KERITÉSHEZ**" czimzett vendéglőm kerti helyiségét megnyitottam.
Bátor vagyok a n. é. közönség figyelmébe ajánlani jó magyar konyhám, tolnavidéki boraim és a kőbányai király- és dupla márcziusi sör kimérésemet.
Szinház látogató közönség részére esténként friss vacsora.
AMERIKAI TEKÉZÉS.
Fiók üzletemben I., Fortuna-utcza 16. május 12-étől kezdve minden vasárnap tánczmu atság rendeztetik.
Számos látogatásért esedezik
tisztelettel
ZIMMERMANN FÜLÖP
vendéglős
I., Alagut-utcza 2. sz.

MORGENSTEIN ENDRE
KÁLYHÁS
Budapest, I., Tábor-utcza 14. (saját házában).

Ajánlja dusan felszerelt raktárát **szabályozható, töltő és ó-német cseréplkályhák és takarék-tüzhelyekből**.
Elvállal minden szakmájába vágó **javitásokat,** különösen saját módszere szerinti **füstszabályozásokat** pontos kivitel és jutányos árakon.
Kik dúsan felszerelt kálya-raktáromat megtekinteni óhajtják, a legszivesebb fogadtatásra találnak.

Vendéglő „Mekka városához".
Van szerencsém a t. cz. közönséggel tudatni, hogy **Fehérvári út 10420. sz. a.** (a **Záborszky János**-féle telken, a sósfürdő közelében) vendéglőt nyitottam, mely a legujabb kor igényeinek megfelelően minden kényelemmel el van látva.
Kirándulóknak kellemes üdülő hely.
Minden időben meleg és hideg ételek.
Saját termésü borok. Csapolt és üvegsör.
Tisztelettel
SCHMIEDT KÁROLY
vendéglős.

Jencs Vilmos

„Szent-János“-hoz czimzett gyógyszertára
II. ker. Széna-tér.

Az idei idény beáltával ajánlja friss töltésü és minden fajtáju gyógy- és üditő ásványvizeket nagybani árak mellett.

Kaphatók az összes bel- és külföldi gyógyszerészeti különlegességek.

Mindenféle sebészeti eszközök.

Menthin szájvíz, a mely az Odolt hatásában, kellemes izénél valamint olcsóságánál fogva is teljesen fölülmulja. 1 üveg ára 40 kr. — Salol fogpaszta, a mely nagyszerü antiseptikus hatásu és igy a fogak odvasodását teljesen megakadályozza s izét a legutolsó részletig megtartja. Ára 60 kr.

Nemkülönben ajánlja a világhirü Pries y Ca-féle spanyol gyógyborokat valamint az általánosan elösmert és általa készitett Chinavas borát, üvegje $^1/_1$ 2 frt 50, $^1/_2$ 1 frt 50 kr. árakban.

Valamint saját készitésü és kitünőnek bizonyult lábizzadás elleni porát, 1 doboz ára 50 kr.

A
Magyar Asphalt
részvény-társaság
Budapest, Andrássy-ut 30. sz.

elvállal minden néven nevezendő

asphalt burkolási

valamint **szárazzátételi** munkák teljesitését **jótállás mellett, legolcsóbban.** Elismert legjobb minőségü **aszfalt anyag vidékre** is szállittatik.

Megrendeléseket elfogad a kiadóhivatal is.

Barabás József
krisztinavárosi
CASINO-SÖRCSARNOKA

a legujabb kor igényeinek megfelelően, kényelemmel és fényesen van berendezve.

Különösen ajánlható a **szinkör látogatók** becses figyelmébe. **Szinielőadás után friss vacsora,** frissen csapolt **király- és bajor sör.**

Ma zene!

Kősziklából fakadó kristálytiszta
VÉGHLESI
„Vera“-forrás.

Hazánk igen kedvelt szénsavdús savanyúvize
Hathatós szer az emésztési zavaroknál.
Borral vegyítve kellemes savanykás izü üditő és tiszta italt képez.
A bort nem festi,
a miért a nagyérdemü közönség **fröccs** gyanánt nagyon kedveli s e végből a vendéglős urak igen felkarolták.

Legujabb orvosi bizonylatok a VERRA-FORRÁS-ról:

A véghlesi **Vera**-forrás vizét úgy a vezetésem alatt álló m. kir. egyetemi belgyógyászati kórodán, valamint a magán-gyakorlatban, évek során át ésfolyvást növekedő kiterjedésben, sikerrel használom a **légzőszervek, gyomor, ivarszervek és hólyagnak heveny és idült hurutos megbetegedésénél, sápkór és vérszegénység** eseteiben, ugyszintén **Brightkóros szivbetegek és diabetikus** betegeknél.

Ezen viznek teljes tisztasága, kitünő kezelése, szerencsés vegyi alkata és **sziklatalajból** való eredése teszik, hogy ez teljesen **fertőzetmentes**, egészséges italt képez, a mely kiválóan ajánlható ott, hol a **cholera, tiphus** és más az ivóviz által terjedő fertőzeti betegségek uralkodnak.

Budapesten, 1893. márczius hó 1-én.

Dr. Korányi Frigyes,
a főrendiház tagja, kir. tanácsos, egyet. tanár, az Orsz. közegészségügyi tanács elnöke stb.

A véghlesi **Vera-forrás** vizét, ugy a nyilvános gyermekgyógyintézetemben, mint a magán-gyakorlatban: az **emésztési és légzési szervek**, nemkülönben a **vizelési bántalmak**, ugyszintén az **angolkór** és **vérszegénységben** szenvedő gyermekeknél évek óta sikerrel használom. Általában a gyermekek e vizet szivesen iszszák, s minthogy az anyagcserét élénkiti, s igy a **szervezetet erősiti**, azt nemcsak beteg, de egészséges gyermekeknek és amennyiben, mint tisztán **forrásviz a trachyt-sziklából** nyeretik, tiszta ivóviz hiányában, vagy járvány alatt rendes használatra különösen ajánlom.

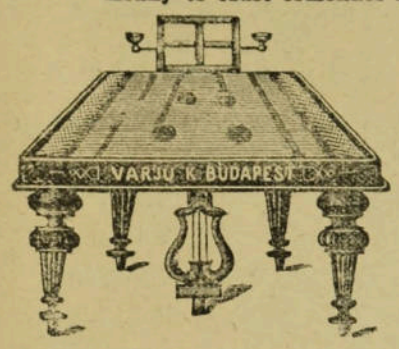
Budapesten, 1893. márczius hó 25-én.

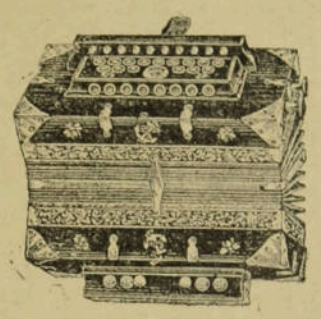
Dr. Kövér Kálmán,
gyermek gyógyász.

Kapható minden gyógyszertárban, füszerkereskedés és vendéglőben.

Főraktár: **VII. Erzsébet-körút 56.**

Arany és ezüst érmekkel kitüntetett hangszer-ipar

VARJU KÁROLY

császár és királyi szabadalmazott hangszer-ipar.
Budapest, VIII., Kerepesi-út 47. sz.

Ajánlja saját gyártmányú hangszereit, külöuösen erős, tiszta **csengő hangú cimbalmait** jótállás mellett; továbbá **harmonika, hegedü, fuvola** és egyébb hangszer nálam 15%-kal olcsóbb, mint bárhol. — Most jelent meg a magyar **harmonika iskola**, az egy soros harmonikához 32 válogatott legszebb dallal, melynek segélyével fél óra alatt megtanulhat a harmonikákon játszani, ára 90 kr., mely összeg beküldése mellett bérmentve küldi meg a kiadó, **Varju Károly.**

Képes nagy árjegyzék ingyen küldetik.

RÖVID- ÉS SZÖVÖTT ÁRUK

KÉZI MUNKÁHOZ TARTOZÓ CZIKKEK.

ALBINI LAJOS

ezelőtt

Reinl József

II, ker., Fő-utcza 40. szám alatt.

MINDENNEMÜ SZABÓ KELLÉK

Ajánlja raktárát férfi fehérnemüekben, saját készitmény. Ingek kizárólag a jó hirnevü „Schroll“-féle chiffonból, ugyszintén alsó nadrágok „Schroll“-féle croiseból, azon kivül félvászon és tiszta vászonból készitve. Divatos nyakkendők, gallérok, kézelők, ingmellek, sima és szegélyes jó minőségü nadrágtartók.

Továbbá nagy választék valódi szinü harisnyákban, keztyük sima és ajour, gyermek, leány és női kötények. Jó szabásu derékfüzők, különösen ajánlható a törhetetlen **növénydrótból** készült derékfüzők. A legujabb **franczia** arczfátyolok, fehér, fekete és minden divatszinben.

Végre nagy raktár valódi „Cosmanosi“ cretonból.

VÁSZON, KANAVÁSZ ÉS CHIFFON

Kerestetik Budán egy nagyobb lakás, mely nyáron kellemes és télen is lakható. A lakás 3—4 szobából álljon modern kényelemmel, kerttel vagy szép udvarral. Értesitést bővebben a kiadóhivatal.

Korcsma eladás

a Budapest melletti **Vörösvár** községben fekvő emeletes nagy korcsma épület, udvarral s melléképületekkel, 140 lóra készült istállóval, Vörösvár községházánál 3600 frt kikiáltási árral folyó évi május 31-én 10 órakor bíróilag elárvereztetik. — A vételár 30 napos időközökben 3 részletben fizetendő. Bánatpénzül 360 frt teendő a helyszinén le.

GANZ és TÁRSA

vasöntőde és gépgyár-részvény-társ. Budapesten.

Gáz- és Petroleum-motorok álló vagy fekvő, egy vagy két hengerrel.

Készit:

A) **gépeket és épitési munkákat, teljes malomberendezéseket, vasutt kocsikat és vasuti fölszereléseket, transmissiókat.**

Speczialitásai

B) **kéregöntvény** vasuti kerekek, váltók, zuzóművek, hengerek-és ágyúgolyókhoz.

Hengerszékek kéregöntetü hengerekkel mind a magas malmászathoz, mind pedig a parasztra őrléshez s **egész malomberendezések.**

Facsiszoláshoz, papir- és czelluloza-gyártáshoz való gépek. Vizikereket nagy sikerrel pótló **turbinák.**

Villamos világitás nagy távolságra is a motortól.

Zsilipek, csővezetékek, frictiós kapcsolások, rotatiós dynamométerek. Aczélöntés.

Budapest, 1895. IV. évfolyam 20. sz. Vasárnap, május 19.

BUDA ÉS VIDÉKE

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI ÉS TARSADALMI HETILAP.

BUDA ÉS VIDÉKE ÉRDEKEINEK KÖZLÖNYE.

Szerkeszti: ERDÉLYI GYULA.

KIADÓ-HIVATAL, hol előfizetni lehet és hirdetések felvétetnek; I. ker. Alkotás-utcza 12/a. Szőke-ház.

Megjelenik minden vasárnap. Előfizetési árak: Egész évre 12 korona, félévre 6 korona, évnegyedre 3 korona. Egyes szám ára 24 fillér.

SZERKESZTŐSÉG, I. ker., Alkotás-utcza 12/a. Szőke-ház. kéziratokat és közleményeket ide kérjük küldeni.

Mütermek.

Egyre-másra olvassuk, hogy a művészek műtermekre, művésztelepekre telkeket kérnek a székes fővárostól. A művészek mind a Duna balpartjára akarnak telepedni és csak kevesen gondolnak a mi szép vidékünkre.

Mit és kit okozzunk ezért? A realismust, vagy a kényszerüséget, a művészek küzdelmeit, a csekély müpártolást? Azt nem akarjuk mondani, hogy a művészek magok feledkeztek el Budáról és vidékéről, hol olcsóbban és czélszerübben épithetnének mütermeket. A Munkácsy-kiállitás, mely ugyan akadályokba ütközik, azt eredményezné, hogy egy olyan épület maradna Budán, melyben több művész helyezkedhetnék el. A várbazár, hol többen kaptak helyet, kicsi és nem alkalmas.

Magoknak a művészeknek érdeke az, hogy a mütermek szép és csendesebb vidéken legyenek. A termelő képesség, a képzelet, költői hangulat csak emelkedhetik ezáltal.

Nem lehet más érv Buda és vidéke művész-telepei ellen, mint az a nagyon könnyen megdönthető érv, hogy a művészeket itt nem keresik fel a megrendelők.

Erre azt mondjuk, mivel van távolabb Buda, mint az epreskert, vagy egyéb művésztelep, a városliget és környéke, az üllői-ut vége stb.

A mi halad nem marad. Pestnek rendeltetése az, hogy kereskedelem és ipar városa legyen. Buda a tudományok és művészetek területére hivatott és arra, hogy a nyaralók és paloták itt épüljenek. Ezzel a mi iparunk és kereskedésünk is nyer s méltó versenyt tarthat a pestivel.

A budai érdekek emelésére alakult végrehajtó-bizottságra sok, nagyon sok munka nehezedik. Ébredjen fel jobban, ne csak tervezzen, de tegyen is. Legyen élénkebb és mindig szemei előtt lebegjen Budának és vidékének érdeke.

Buda és vidékének emelése nem árt a székes főváros egyéb kerületeinek. Mi más kerületek méltányos érdekeit nem támadjuk, csak a magunkét védjük és azokat követeljük.

A jelent mérlegelve, a jövőt felismerve a főváros rendezésénél csakis a köztekintetek és nem magánhasznok legyenek az irányadók. Most kell helyesen beosztani és elrendezni mindent az egyenlőség és méltányosság elvei alapján.

Megemlékeztünk már arról, hogy Buda Dunántul szive, honnan az erek elágaztak és el fognak ágazni. Erősitsük meg a szivet, hogy a vérkeringés egészséges legyen.

A király közelében legyen a kultura központja. Sokszor sürgettük ezt és folytonosan fogjuk sürgetni.

A művészek és irodalom, tudomány otthona Buda legyen. Igy volt ez Mátyás király idejében és meg kell érkezni ujra ennek az időnek.

A művészek előbb-utóbb felismerik Buda és vidékének előnyeit és Buda jövőjét. Nehány évtized mulva közlekedés és minden más Budát oda emelik, hogy keresve fogják itt keresni a művészek a telepek helyét.

Most még ehez könnyebben hozzájuthatnak ugy Budán, mint Buda környékén. Jó volna, ha erről beszélnének és kezdeményeznék Budán és vidékén a művész-telepeket.

Azt hisszük, hogy ez a pár sor viszhangra fog találni a székes főváros tanácsánál is és megkönyiti azt, hogy Budán mütermek épülhessenek.

Ajánljuk művészeink figyelmébe Budát és vidékét. Fontolják jól meg, hogy hol épitik mütermeiket.

„A BUDA és VIDÉKE“ TARCZÁJA.

A huszár-főhadnagy.

Irta: **Schloszer Nándor.**

Vérffy Gyula tekintélyes székes-fővárosi épitész, politikai meggyőződése szerint a 48-as alapon álló honpolgár volt és mint ilyen a cs. és kir. hadsereget nem csak hogy nem szivelhette, de szinte gyülölte is. Hát ha még egyké't év előtt valaki azt követelte volna tőle, hogy szemefényét, 18 éves, Dorottya nevü leányát feleségül adja e hadsereg valamelyik fiához és ráadásul még sok ezernyi kaucziót is fizessen.

De a milyen ellenzéki érzelmü, épp oly szabadelvü is tudott lenni, különösen ha szaván fogták. Hogy pedig némelykor tényleg oly helyzetbe jutott, hogy szaván kellett fogni, csupán azon körülménynek volt tulajdonitandó, hogy nagyforgalmu üzlete teljesen igénybe vette egész énjét és evvel kapcsolatban idővel kissé szórakozott, feledékeny embert alkotott belőle.

A mult év egyik nyári napján délben, Dorottya, egy magas, élénk és előkelő megjelenésü alak, mely kevésbé szépsége, mint inkább kerek idomai és classicus szabásu arczvonásai által tünt fel, a varróiskolából hazajövet, örömtelve ezen szavakkal rontott be anyja boudoirjába:

— Csókollak édes anyám! Gondold csak, hogy kivel találkoztam az imént?!

— Nos? kérdé a kereveten ülő Vérffyné, félretéve a kezében tartott hirlapot.

— Dobokay Junóttal!

— Ne mondd! csudálkozá az anya, hiszen az most Bécsben tartózkodik.

— Dehogy Bécsben. Nem szolgál ő már a gyalogságnál.

— Hát hol?

— Áthelyeztette magát a huszárokhoz Lembergbe és ezen áthelyeztetése alkalmából most tiz napi szabadságra eljött Budapestre nagybátyjához, Mihály bácsihoz. — Mama, ha látnád őt, valóban nagyszerüen . . .

— És honnan tudod te mindezeket? szakitá félbe az anya, gyanakvó tekintettel.

— Ő maga mesélte.

— Ugy, — hát te beszéltél vele?

— Igen; a Koronaherczeg-utczában véletlenül találkoztunk és azután megkért, hogy elkisérhessen haza. Fel is jött volna tiszteletét tenni, de attól tartott, hogy az apa talán . . .

— Hallod lányom, veté közbe intő hangon Vérffyné, az efféle lovagszolálatoknak nem igen vagyok pártolója!

— De kérlek, édes anyám, mentegetődzék Dorottya, én rá se néztem volt és nem is ismertem fel eleinte mikor abban a ragyogó egyenruhában egyszerre ott termett előttem, köszöntött és megszólitott; csak midőn aztán mondá, hogy ő Dobokay . . .

— Teljesen mindegy, — neked az ő kisérését, bár udvariasan, de határozottan vissza kellett volna utasitanod.

— Ah, könnyü neked, édes anyám, de — azt vélem, még sem lett volna szép tőlem, hogy a nyilvános utczán leczkét adjak neki, midőn, — midőn a mult farsang folyamán, a mint különben te is tudod, ő vele tánczoltam a legtöbbet és — ő soha egy szóval meg nem bántott, — sőt ellenkezőleg, mindenkor oly udvarias volt velünk szemben, daczára annak, hogy az apa részéről némelykor oly bánásmódban részesült, melyet más talán nem fogadott volna el, viszonzá szomoruan Dorottya, mialatt a szoba egyik ablakához lépett volt és merengően kinézett az utczára.

— Nem megleczkéztetésről van szó, kedves lányom, felelé jóakarólag Vérffyné, hanem arról, hogy figyelmeztetned kellett volna Dobokayt, hogy kisérése garde de dame nélkül csak árthat jó hirnevednek. Annál inkább pedig tartottam volna szükségesnek ezt a figyelmeztetést, mert nem ismeretlen előtted sem, hogy édes atyád egyáltalában mily ellenszenvvel viseltetik a katonaság iránt; már pedig ha neszét venné . . .

Dorottya sötét pirban égő arczczal elhagyta helyét és megölelve anyját, kiengesztelésre törekedett:

— Ne aggódjál érettem, jó mamácskám, sokkal jobban ismerem Dobokayt, mint sem hogy feltételezhetném róla, hogy ő árthatna nevünknek. De különben is, mint emlitém, csak tiz napig tartván szabadságideje, a még hátralevő pár nap alatt talán ugy sem fogok már vele találkozni, ha csak a holnapi majálison nem, a melyre, saját bevallása szerint, el szándékozik jönni.

Vérffyné meg volt nyugtatva.

*

Ugyanaz nap, midőn az X. kerületi kör az Eötvös-villában megtartá tánczvigalommal

Ünnep a bástyán.

A feledhetlen bástya-ünnep leirásából mult számunkban kimaradt a közreműködők névsora. Most adjuk a hivatalos névsort. Megérdemlik a közreműködők, hogy nevöket feljegyezzük, mert ilyen buzgalommal ritkán találkozunk. A rendezőség minden tagja szivvel-lélekkel igyekezett elömozditani a jótékony czélt. A szegények áldani fogják munkásságokat.

Az ünnepélyen megjelent notabilitások, a rendező-bizottság, a végrehajtó-bizottság névsora és a sátor-beosztás:

Örgróf Pallavicini Edéné és leányai Stephanie és Edina, őrgróf Pallavicini Jánosné és gyermekei, Gróf Zichy Nándorné és leánya Livia, Gróf Wenckheim Frigyesné és leánya Rika, gróf Szapáry Gézáné, gróf Königsegg Irma, gróf Teleky Gézáné, gróf Andrásy Gézáné gyermekeivel, özv. gróf Károlyi Gyuláné, gróf Festetich Pálné, gróf Korniss Adel, báró Senyei Lajosné és leánya, br. Szentkeresztyné, br. Natrop Alice, felső pulyai Rohonczy Györgyné, Országh Sándorné, özv. Apt Kamilné, Menz Györgyné, Blaschek Konrádné, Forinyák Gyuláné, báró Baratta Alajosné, Boné Gézáné, Hummel Szaniszlóné, Nagy Sándor, Kereszty Gyuláné, Krancz Józsefné, Marsovszky Gyuláné, lovag Bolberitz Károlyné, Farkas Fidélné, Farkas Jenő, Steinitzerné özv. Bene Ferenczné, Bene Georgina stb. stb.

Ratibor herczeg, Pallavicini Ede őrgróf, gróf Zichy Nándor, Rohonczy György altbn. gróf Szapáry Pál, gróf Szapáry Lőrincz, Bogisich Mihály prépost, esperes-plébános, báró Schell, Olhauser Pál I. ker. elöljáró, Vézinger Károly apát, Boné Géza cs. kir. kamarás és Kogler János p. ü. közig. birók, Nagy Sándor kuriai biró Csörgheő Gyula államtitkár, Farkas Fidél honvédezredes, Krancz József, Peötz Gyula, Grosz Lipót, Morsovszky Gyula, Hummel Szaniszló, Kasics Péter, Kereszty miniszteri tanácsosok, Losonczy György és Farkas Jenő osztály tanácsosok, Gammel és Schmidt -altbnok, Blaschek lovag tábornok, Steinitzer ezredes vezérkari főnök stb. stb.

A végrehajtó-bizottság: Papp István, dr. Kovács Pál, Rehák Arthur, Kiss József, Politó János, Gogolák Károly, Beregszászy Kálmán, Radzó Jenő, Becker Jenő, Kleeberg Vilmos, ifj. Tóbiás Frigyes, Gulyás Kálmán, Tábory Dezső, Erdélyi Gyula, Apt Ferencz, Schatz Róbert, Dienzl Oszkár, Országh Elemér, K. Kovács László, lov Merfort Viktor, Vaskovics Aurél, Kubesch Béla, Lász Károly, Barscsay Dezső, Tury Zoltán, Szuly Gyula, Telkessy Ödön, Seidl Aurél, Henczler László, Kempelen Béla, lovag Kleeberg Aladár és Zoltán, ifj. Csatáry István, Kovács Norbert, Tamás Ferencz, Sauersitz Pál, Pünkössi Mihály, Hallósy Tibor, dr. Hódy Gyula, Kleszner Iván, Belányi Imre. Palmer Arthur, Gulden Ármin és Richárd, Lüske Lajos, Sziglitzy Kálmán, Klósz Antal, Richter Antal, Mück Richárd, Baranovitcs Béla, Lesch Károly, Munzáth Károly, Komlóssy Sándor, Érczhegyi Béla, Büttel János.

A rendezőség a sátor beosztás szerint:

Pénztár: Tusovszky Oktávia, Hofhauser Elekné, Seidl Józsefné, Gaálfy Erzsébet, Gaál Emma, Keszler Borbála, Rott Irma, Frank Berta, Fábry Sarolta.

I. Tombola. Kleeberg Osvaldné, Natrop Alice bárónő, Waász Paula, Szőke Jolán, Balogh Viola, Kappeller Etelka, Ferschin Fruzsina, Decker Emilia,

Beosztott urak: Lász Károly, lov. Kleeberg Aladár, Szuly Gyula, Gogolák K.

II. Tombola. őrgróf Pallavicini Edéné, Országh Sándorné, Országh Margit, Érczhegyi Sarolta, Richter Sarolta, Hlavaczek Marie.

Beosztott urak: Seidl Aurel, Rehák Arhur, Telkessy Ö., Országh Elemer.

III. Tombola. Őrgróf Palavicini Jánosné, Zichy Livia grófnő, Vörös Margit, Kren Margit, őrgróf Pallavicini Edina.

Beosztott urak: Polisó János, Érczhegyi Ferencz.

Meglepetések sátra. Rohonczy Györgyné, Pallavicini Stephanie őrgrófnő, Richter Margit, Rohonczi Mödi, Kresz báróné.

Beosztott urak: Kiss József, Komlóssy Sándor.

Csárda. Szentkereszty báróné, dr. Keömley Nándorné, Vécsey Mimi, Andahaházy Irén, Ghyczy Yella, Tábory Margit, Kerszty Ilona, Csatári Mimi, Kleeberg Róza, Marsovszky Mariska, Farkas Gizella, Goldberg Izabella, Wenckheim Rika báróné.

Beosztott urak: Tábory D, Kubesch Béla.

Czukrászda. Schatz Róbertné, Lász Károlyné, Vaszary-Nellike, Rimanóczy Gizella, Hory Böske, Merfort Marietta, Fiala Berta, Kempelen Etelka, Ehmann Lajka, Schmidt Fanny, Seidl Margit.

Beosztott urak: Kleeberg Vilmos, Merfort V. Schatz Róbert, Kovács N.

Szivar. Baratta Alajos báróné, Szvierák Gizella és Margit, Héger Ida.

Beosztott urak: Gulden Richárd.

Buda es Vidéke Baratta Dragono Margit báróné, Boné Anna, Hummel Olga és Palmer Irén.

Beosztott urak: Apt Ferencz, Belányi Imre, Palmer Arthur és Telkessy Ödön.

Czigány sátor. Patrubányi Ferenczné, Csánky Dezsőné és leánya, Tury Gizella Csepreghy Teréz és Irén, Kövy Róza, Klárner Erzsi, Bulner Emilia, Herolt Luiza, Buczurka Matild, Hofhauser Emma és Erzsi, Miskey Erzsi.

Beosztott urak: Kleeberg István, Tury Zoltán, Tóbiás Frigyes (vajda), Kis Aladár.

Mézeskalácsos sátor. Ludwig k. a. Fuchs Erzsi és Irma.

Pezsgő. László Gyuláné, Héger Loise, Szőke Etel és Göd Ilona.

Beosztva Hódy Gyula.

Virágok. Kleszner Etelka, Telkessy Jolán és Irén, Taberman Irma, Károlyi Irmus, Tiber Margit, Molenda Gizella, Bursics Aranka, Vaskovics Ilonka.

Beosztva: Kleszner Iván, Vaskovits Aurél, Harmatzy Loránd.

Kucséber. Tabermanne, Smerniga Mariska, Féber Margit, Szügyi Gizella, Károlyi Erzsi, Halmi Miczi.

Klárner Sarolta, a virágsátorban czimbalmazott, Tury Zoltán meg hegedült, Csánky Kornélia, a czigánysátorban czimbalmazott.

Turista kirándulások.

A magyar turista egyesület mult vasárnapi kirándulása jól látogatott volt, a mennyiben azon 42 tag — köztük több nő is — vett részt, ugy látszik, hogy a grófi park de különösen a hires fothi templom állandóan vonz és a turistáknak ezen rendesen minden tavaszon megismételt kirándulása a népesebbek közé tartozik, bár az utja az idén a hosszabb szárazság miatt nem volt a legkellemesebb és a süppedékes homok a kezdő turista lábakat a több mint négy órai utban nagyon is probára tette.

A mai kiránduláson mint halljuk ismét többen vesznek részt, és pedig daczára az ut fárasztó voltának több nő tag is vállalkozott. A társaság Dr. Todorffy Domokos vezetése alatt áll és a czél: Helemba, Damásdi puszta, Nagy Gallahegy, Mária Nosztra, Szob. Indulás a magyar államvasutak nyugati pályaudvaráról reggel 6 órakor induló vonattal, összekötve körülbelől 7 órai gyalogolással és pedig olyan helyeken, hogy a kirándulók élelemről is előre gondoskodnak mert jó délutánig nem jutnak olyan helyre hol ezen igényeiket kielégithetnék.

---

egybekötött nyári mulatságát, özvegy Bulczné, ama varróiskola főnöknője, melyet Dorottya látogatott, tanitványai örömére egy kis sorsjátékot rendezett volt.

Férje örökségéből reámaradt tudniillik egy körülbelül fél méternyi magas majolika-szobor, mely, ha talán nem is valódi remekmünek, azért mégis ritkaságnak volt mondható. Kitünően sikerült fiatal huszárfőhadnagyot ábrázolt, ki bajuszát pederve, rendkivüli természethüséggel és igen vállalkozóan tekintett a nézőre.

Kiki a tanitványok közül vett nehány sorsjegyet és ugy Dorottya is egyet, bár többet is óhajtott volna elvállalni, azonban nem volt nála több pénz: csak egyre.

De minek is vett volna, ugy mint némelyek, öt-hat darabot. Midőn általános feszültség és kiváncsiság mellett megejtették a huzást, az öreg Bulczné a zsákocskából, mely az összegöngyölitett számokat rejtette, Dorottya sorsjegyének számát hozta napvilágra.

— No lányom, tréfálgatott Vérffy úr, midőn Dorottya délben haza hozta a szobrocskát, nem tudom mire véljem a dolgot, hogy te éppen ma, midőn tánczmulatságba mégy, a játékban megvered társnőidet. Alighanem petrezselmet fogsz árulni. Régi közmondás, hogy —

Csattanós csók Dorottyától elvágta a szavát. Aztán megállván előtte a csintalan gyermek, ujjával dévajul fenyegetődzött és egyuttal biztatólag szólt:

— Én csak azt mondom, édes apám, hogy örökké kár, hogy nem tartasz velünk, mert mi a mai játékszerencsém daczára, nagyon jól fogunk mulatni: a mama is, meg én is.

— Nem mehetek veletek, kedves gyermekem. Hallottad magad is tegnap, mily sürgős az a tervrajz, a melynek elkészitésével a főváros megbizott s melyet holnap reggel okvetlenül be kell mutatnom. Majd máskor ismét örömest foglak elkisérni. Különben szivemből kivánom, hogy jól mulass. Csak egyszer fiatal az ember!

*

Felső-kovilji Dobokay Timót egy ősrégi magyar nemes család gazdag, alig huszonhat éves sarjadéka volt. Alkata magas, izmos és még sem nehézkes; sőt mozdulatán feltünő kellem és könnyüség ömlött el; vonásai a legszabályosabbak; arczkifejezése szellemet és észt árult el.

Fél esztendővel azelőtt a székes-főváros valamely gyalogezredénél mint főhadnagy volt beosztva és itt élő nagybátyja, Dobokay Mihály földbirtokos révén került a farsang alkalmával az X-kör társaságába, miután nagybátyja, épp ugy mint az épitész, egyik buzgó tagja volt e körnek.

Itt ismerkedett meg a bájos Dorottyával, ki őt annyira megigézé, hogy ámbár tudomással birt Vérffy urnak a katonaság iránt táplált ellenszenvéről, még a télen eltökélte magát, hogy a legközelebbi alkalommal megkéri a lány kezét. Nem birta ugyan még szavát, de észre vette, hogy Dorottya, ha nem is igyekszik fokozni, de semmi esetre vissza nem utasitja bámulatát.

Lembergbe való bevonulása alkalmából felkereste tehát most Budapestet, hogy komoly szándékát megvalósitsa és eszményképének formaszerü házassági ajánlatot tegyen, a mihez az Eötvös-villában rendezett mulatság, melyről véletlenül Dorottya által a koronaherczeg-utczai találkozáskor értesült, éppen kapóra jött.

A tettnek embere lévén, meg is jelent a majálison és ott a második négyes közben, melyet imádottjával tánczolt, beváltotta saját magának tett igéretét. Nem is kapott kosarat a mindenek felett boldog leánytól, de biztos választ sem, mert Dorottya egyrészt nem hagyhatta figyelmen kivül atyjának ismert ellenszenvét, másrészt attól kellett tartania, hogy az éppenséggel nem is sejtett leánykérés atyját teljesen kihozhatná sodrából és a legkellemetlenebb elragadtatásra birhatná.

— Minden esetre czélszerü, biztatá magát Dobokay — ha valamely harmadik személy által Vérffy urat valahogyan előkészittetném.

Dorottya beleegyezésével tehát még a tánczvigalomkor megállapodott abban, hogy „a talaj szemrevétele, illetőleg előkészitése végett“ megkéri majd nagybátyját.

Az öreg Dobokay ugyan korántsem volt nagy diplomata, sőt már kissé esetlen, — de a mellett igen jószivü és unokaöcsének, egykori örökösének, mindenkor a legnagyobb készséggel járt kedvére. Egyébbiránt pedig egyike volt Vérffy legbensőbb barátjainak is.

Másnap délelőtt tehát Dobokayt első utja Mihály bácsihoz vezette, hol előadván kérelmét és tervét, az öreg igen szivesen vállalkozott a „szemrevételre“.

Délfelé volt, midőn benyitott Vérffyhez, a ki fél órával előbb érkezett volt haza és kinek nem volt tudomása sem arról, hogy Dobokay át lett helyezve, sem arról, hogy a majálison is részt vett, mert övéi, csupán jó akaratból és a végett, hogy az amugy is ideges

Tekintettel arra, hogy ez a kirándulás a folyó évben tervbe vett kirándulások közt a legszebbek közé tartozik és daczára, hogy Hont megyébe nyulik be a legolcsóbb kirándulások egyike (vasutijegy oda vissza nem egészen két frt) nem csoda, ha a turistáknak egész tömege jelentkezett és vállalkozott ebben részt venni.

A legközelebbi kirándulás folyó hó 23-án (áldozó csütörtökön) lesz, a mikor is Jász Géza vezetése mellett Békás-Megyert, Ürömöt, a Nagy és kis Kevélyhegyeket, a Ziróbári erdőt, Csobánkát, Laszlovszky ligetet és Pomáz községet látogatja meg a társaság. Indulás a szentendrei h. é. vasut Pálffytéri állomásáról reggel 7 óra 40 perczkor, vasutijegy oda és vissza 75 kr, gyaloglás körülbelül 6 óra. Ezen kiránduláshoz csatlakozni lehet a délután 2 óra 45 perczkor ugyancsak a Pálffytérről induló vonnattal Békásmegyer, Nagy Kevély, Laszlovszky-liget, Pomázra. A csatlakozókat ifj. Ferenczy Károly vezeti, és a kik a szabad természetnek egy egész napot nem áldozhatnak azoknak a délutáni kiránduláson is alkalmuk nyilik négyórai gyaloglásban erősiteni szervezetüket és élvezni a szabad természetet.

A folyó hó 26-iki (vasárnap) kirándulás szintén Budavidéki lesz és pedig indulás a szentendrei h. é. vasut óbudai hajógyár állomástól reggel 5 óra 40 perczkor Pomázra innen a Sikároson, Szőke forrás völgyén át fel a Prédikáló székre, onnan leereszkedés Dömösre és átszállás Nagy-Marosra, vasuti és hajó-jegy 50—70 kr. Vezető Dőri Gyula.

A Prédikáló szék a Budavidéki hegyalakulatok közt is a legszebbek közé tartozik, gyönyörü kilátást nyujt a Duna mindkét partján messze vidékre, az odavezető ut egy része vad rengetegen vezet keresztül és csak kiprobált gyalogosok vállalkozhatnak ezen 10 órai fáradságos gyalogolással összekötött kirándulásra, melyen a kirándulónak egész napi élelmezésről is már itthon kell gondoskodni.

A kirándulásokon nem tagok is résztvehetnek és a kirándulás vezetője az indulást megelőző napon az egyesület IV. ker. Rózsatér 5, szám a. helyiségében délután 6—8 óra közt az érdeklődőknek minden felvilágositást megad Az egyesület tagjai ezen kirándulások alkalmával a h. é. vasutakon és a gőzhajón vitelbér kedvezményben is részesülnek.

A «Budai Jótékony nőegylet» 1894. évben.

(A választmány évi jelentése.)

Alapszabályaink értelmében az évi rendes közgyülés a mai napon összehivatván, van szerencsénk bemutatni az 1894. évről szóló számadást, mely számvevőségileg felülvizsgáltatott és helyesnek találtatott.

E számadás szerint — mely a hozzátartozó eredeti okmányokkal együtt őrizet végett levéltárba teendő — összes jövedelmünk 11402 frt 59 kr., kiadásaink pedig 11104 frt 48 krra rugtak s ekként 1894. deczember 31-én 298 frt 11 krnyi pénzmaradvány jelentkezett.

Áttérve müködésünk egyes ágaira, a közgyülés tudomására hozzuk a következőket:

a) Az Attila-utczai női ápoldát illetőleg. Az ápoldában elhelyezett agg nők száma 24 és 26 között váltakozott. Az ápolda teljes fentartása 3734 frt 53 krba került. Tekintetbe véve, hogy 26 elaggott nő mellett még 4 nőszemély eltartása szükséges, kik az ápoldát kezelik, a fütést, tisztántartást és gondozást teljesitik, s igy összesen 30 ember teljes eltartása eszközöltetik, a fenti összeg magasnak nem mondható, mert egy személyre körülbelül 125 frt esik, mi tekintve az élelmiczikkek drágaságát, a gazdálkodásban csak a legnagyobb takarékosság mellett volt elérhető.

b) Az egylet által fentartott óvodák — az iskolai helyiségek és tanitónői lakások bérösszegeit a legszerényebben csak 400—400 frttal véve fel — 1908 frt 32 krnyi költséget okoztak; miután pedig tandijak fejében csak 391 frt 80 kr. folyt be, e két óvoda fentartása a lefolyt évben ismét 1516 frt 52 krnyi tulkiadást okozott.

E helyütt megkivánjuk jegyezni, hogy a fennálló törvények értelmében az óvodák fentartása tulajdonképen a fővárost illeti s egyletünk e téren valóban szükséget pótol. Meg vagyunk azonban győződve, hogy a főváros méltányolva ezen, több mint 50 éven át tett hasznos szolgálatainkat, óvodáink fentartására bizonyos segélyösszeget fog kegyesen megszavazni, mert ha e reményünk teljesedésbe nem menne, kétségtelenül azon kérdés tárgyalását kellene folyamatba tennünk, valjon az óvodák továbbra is fenn lesznek-e tarthatók?

c) Szegények segélyezésére azon összegeken kivül, melyeket egyes hölgyeink magánjótékonyságból juttattak az illetőknek, a pénztárból 2564 frt 40 kr. fordittatott. Ez összeg aránylag csekély, de épen abban találja magyarázatát, hogy bevételeink igen tetemes részét az ápolda és az óvodák fentartására vagyunk kénytelenek forditani s hogy adók és illetékek fejében is 1976 frt 75 krt fizettünk.

Miként ezekből látni méltóztatik, egyletünk élete és müködése a lefolyt évben csendes és zavartalan volt; nagyobb vállalatokba nem bocsátkozhattunk, nagyobb eredményeket elérni képesek nem valánk, de minden kötelezettségeinknek pontosan megfeleltünk, jótékony és emberbaráti intézeteinket fentartottuk, sok szegény és nyomorultnak segélyt és vigaszt hoztunk s a mellett pénzügyeink teljesen rendben vannak.

Mégis kiemelendőnek tartjuk a következőket:

a) az „Egyesült budapesti fővárosi takarékpénztár részvénytársaság", mely évek hosszu során át 150 frttal támogatja czéljainkat, nemeslelküen elhatározta, hogy ápoldánk javára, egy hely biztositására, 3000 frtos alapitványt teend; e czélra a mult és folyó évben bizonyos összegeket már félre is tett s igy reményelhető, hogy e nemes alapitvány már a jövő évben valóság leend. — Fogadja a tisztelt társaság ez uton is legmelegebb köszönetünknek kifejezését, mely mai jegyzőkönyvünkbe is felveendő.

b) Kérelmünk alapján s a magas kormány jóakaratú előterjesztése folytán Felséges Urunk és Királyunk legkegyelmesebben megengedni méltóztatott, hogy a folyó 1895-ben rendezendő jótékonyczélu állami sorsjáték tiszta nyereményének egy tizede a mi egyletünk jótékony czéljainak előmozditására fordittassék.

Ez összeg nagysága természetesen még bizonytalan, s csak ez év végével fog befolyni. Erről, valamint a nyerendő összeg mikénti felhasználásáról majd csak a jövő évben tehetjük meg jelentésünket.

c) Az óvodák segélyezését illetőleg a fővárosi hatóságnál a szükséges lépéseket miként már fentebb jeleztük, megtettük és kedvező eredményt remélhetünk.

Végül megemlitjük még hálás köszönettel egyrészt, hogy a székes fővárosi hatóság a lefolyt évben is 500 frt segélyt engedélyezett s másrészt, hogy a pesti jótékony nőegylettel együttesen rendezett ujévi megváltási kérelmünk alápjan egyletünket illetőleg a mult évben 878 frt 72 kr. folyt be.

Ezzel jelentésünket befejezvén, kérjük, hogy azt tudomásul venni s úgy a választmánynak, mint különösen a pénzkezelő Titl István

---

embert fel ne izgassák, nem szóltak neki, miután nem csak Dorottyának, hanem a Timóttal szintén rokonszenvező Vérffynének is mindenha rosszul esett, ha családfőjük minden ok nélkül elvesztette higgadtságát, mihelyt közös hadseregbeli tisztről volt szó.

Mihály bácsi már vagy egy negyed óráig cognackozhatott az épitészszel és vele már mindenféléről társalgott, de a várva-várt alkalom, hogy megpendithesse a fiatalok eszméjét, csak nem akart jönni.

Sehogy sem tudta a beszéd fonalát a helyes kerékvágásba terelni. Végre is azonban megemberelte magát, de még vajmi szélesebb feneket akart keriteni a dolognak és ugy kalkulált, hogy legjobb lesz unokaöcscse áthelyeztetésével kezdeni.

— Nos, mit szólsz a főhadnagyhoz? — kérdé óvatosan.

Vérffy, ki éppen akkor, midőn hazajött, Dorottyát az előtte való napon nyert figura kellő elhelyezésével látta foglalkozni és azon hiszemben, hogy barátjának Dorottya a bálban elmesélte szerencséjet, egyet bólintott a fejével és könnyen nevetve válaszolá:

— Jah! a főhadnagy?! Egészen helyes egy nippsz.

— Nippsz? helyes? gondolá magában Mihály bácsi, — az nem rosz. Nem tudta volna e perczben, hogy fiu-e vagy leány.

— Nagyon sikerült alak, folytatá az épitész. — Meg vagyok győződve, hogy irigy szemmel nézik Dorottyát barátnői, hogy éppen ő nyerte meg.

— Nini, örült Mihály bácsi titokban, — ugy látszik, már be is van avatva a históriába; valószinüleg maga Dorottya nem állhatta meg, — és mintegy meg akarván győződni róla, hogy nem téved a személyben, kérdé:

— Már mint a — huszár-főhadnagyot?

— No igen.

— Hát neked is tetszik ő?

— Hogyne?! mondá Vérffy, sajátságos kérdő tekintetet vetve vendégére, — magában meg gondolá: ejnye, beh furcsa kérdéseket intézesz hozzám; látszik öregem, hogy már kezdesz lassanként butulni. — Miután pedig sehogy sem volt oka, ki nem elégiteni bajtársa csodálatos érdeklődését, némileg udvariasságból folytatá:

— De kivált Dorottyának tetszik. Ez a lány teljesen beléje bolondult. Azt hiszem egész nap nézhetné őt, a mint ugy pödri azt a kaczkiásan kunkorodó bajuszát.

— És te mit szólsz hozzá, pajtás?

— Hogy én mit szólok hozzá? Hm! . . . Hát már ezért is szóljak? . . . Miért rontsam el lányom kedvét?! Pártatlan gyermek ő még, kit nem ritkán még a legcsekélyebb öröm is boldoggá tehet. Már pedig a jó szülő gyermekei boldogságában leli saját boldogságát!

— Azt már szeretem hallani . . . . egész helyes is! . . . magam is osztom ezt a nézetet. És most már csakugyan belátom, hogy nagyon tévedtem benned.

Vérffy csak bámult. Mihály bácsi ellenben folytatá dicséretét:

— Soh'se ismertelek erről az oldalról, mert mindig azt hittem, hogy legnagyobb ellensége vagy a katonaságnak.

— No már hallod, bajtársam, felelt kissé ingerülten Vérffy, — szomoru volna, ha a katonaság iránt érzett ellenszenvemet még — azt akarta valószinüleg mondani: „még a majolika-katonákra is kiterjeszteném", de nem fejezhette be mentegetődzését, mert abban a pillanatban bejött a szobaleány és a főváros egyik mérnökét jelentette, a kinek valami épitkezési ügyben igen sürgős beszélni valója van a házi urral.

Teljesen félbeszakitották a beszélgetést és Vérffy bocsánatot kérve barátjától, még egyet koczintott vele; azután barátságosan kezet szoritva vele, elbocsátá . . .

Mihály bácsi pedig azonnal neki indult unokaöcscsének jelentést tenni, hogy mily szerencsének tartja Vérffy, hogy éppen az ő lánya nyerte meg.

— És nem is kellend már nagy bevezetéssel az öregnek kérésedet előadni, fejezé be jelentését, — mert határozottan észrevettem, hogy Dorottya már teljesen feltárta előtte szivet, boldogságát.

Mihály bácsi hireinek tudomásulvétele után nem telt bele egy óra sem és Dobokay ott állt a gondolható legnagyobb meglepetéssel bámuló Vérffy előtt: parádéban és — a legkinosabb zavarban . . .

Ünnepélyesen és természetes meghatottsággal előadta volt leánykérését, melyet az épitész azonban, magától érthetőleg, visszautasitott. Vérffyre nézve nem volt nehéz megállapitani, hogy Dobokay áldozatul esett egy felette kellemetlen félreértésnek.

— Sajnálom főhadnagy urat, mondá — de konservativ ember létemre nem engedhetek elveimből.

Minden esetre pedig meg is maradt volna

urnak 1894-ik évre vonatkozólag a felmentvényt megadni méltóztassék.

Budapest 1895 .évi május havában.

Örgróf Pallavicini Edéné, s. k. egyleti elnöknő.
Dr. Országh Sándor, s. k. egyleti titkár.

Ismerőseink.

(Árnyak és fények.)

Navarra József.

Midőn „Ismerőseink" czim alatt ezt a rovatot megnyitottuk, megigértük, hogy bemutatjuk ismerőseinket; legyenek ezek bár nagy urak vagy csak szerény munkásai a közügynek.

Fiatal barátunk, lapunk régi ismerőse, ennél fogva dukál róla is megemlékezni, már azért is, mert czikkeivel elősegitette azt, hogy lapunk programmjához hű legyen.

Ő a mi turistánk, de ő csak turista a papiron; — ő kalauzolt bennünket czikkeivel Buda és Vidéke történelmileg nevezetes helyeihez s ő énekelte meg földrajzi fekvésünk szépségeit.

Navarra József, községei jegyző, szül. 1868. február 21-én Buda-ujlakon; apja Mihály valaha jómodu buda-ujlaki ház és malomtulajdonos volt. Szülei halála után rokonai jóakaratu támogatása mellett, főleg saját erejére volt utalva. Dr. Dollinger, egyetemi m. tanár tanácsára felhagyva lakatos mesterségét, tanulását az akkoriban megnyilt budai középkereskedelmi szaktanfolyamon folytatta; ennek három osztályát jó eredménynyel végezvén, 1887-ben érettségit tett. Ezt megelőzőleg (1884-ben) Ó-Budán a polgári iskola negyedik osztályából a vizsgát jelesen megállotta, mi bizonyára dicséretére vállott az iskolától imár némileg elszokott lakatosmesternek!

Egyeideig Óbudán, a kerületi előljáróságnál irnokoskodott; 1888-ban pedig a jegyzői pályára lépett. Ez időtől fogva hat évig, hogy magát fentarhassa és hogy kitüzött czélját elérhesse, segédjegyzői minőségben kereste kenyerét: Ettyeken, Boldogasszonyban, Bánfalun, Solymárott, majd Hidegkuton és Törökbálinton; a hol 1892-ben meg is nősült, szintén egy budaujlaki leányt vevén feleségül.

1890-ben Pest-, 1893-ban pedig Moson vármegyében nyert jegyzői oklevet; mindkét helyen egyhangulag lévén képesitve.

1891-ben a nezsideri járás főszolgabirája által a moson-ujfalui körjegyzőségnek helyettesités utjáni elfogadására hivatott fel, de ő e kinevezést a horvátszerb nyelvbeni járatlansága miatt el nem fogadta; — 1894. évi május havában pedig a pilisi alsó járás főszolgabirájának hivatalos intézkedése folytán Alberfalvára helyesittetett.

Helyettes jegyzői minősége azonban rövidebb keletü volt, mint a hosszas segédjegyzősködése; mert még ugyanaz évi deczember hó 3-án a pomázi járáshoz tartozó Boros-Jenőn szép számu szótöbbséggel megválasztották községi jegyzővé.

A közigazgatáei szaklapokban kifejtett müködése a „Jegyzői Almanach" 1894. évi folyamában Hegedüs János, közigazgatási szakiró által elismerőleg van méltatva; ugyanabban találjuk rövid életrajzát és sikerült (?) arczképét is.

Ennyit a jegyzőről, most lássuk a . . . hirlapirót.

Már kora ifjuságában lapszerkesztő és kiadó tulajdonos volt. Mint a kisterjedelmü buda-ujlaki ifjusági kör titkára [Selmeczi (Tholth) Józseffel együtt] Ambrózi Gy. J. álnév alatt szerkesztette és kiadta a Heisler J. könyomdájából megjelent „Rügyek és Bimbók czimü ifjusági folyóiratot, melynek még hetethét vármegyében is akadt előfizetője. — Később (1886-ban) ugyan ő és Hegedüs J. szerkesztették az „Ifjusági lapok"-at, mely folyóirat azonban csak nehány számot ért, mert az iskolai hatóság betiltotta a „nebulók" tollharczát.

A tilalom azonbao olaj volt a tüzre; s mert a tiltntt gyümölcs jobb iszü, fiatal barátunk is a tilosban maradt.

Ezentul Makra Gyuri álnév alatt találkozunk humoros verseivel és tárczáival a „Bolond Istók", „Bolond Miska", „Budapest", „Csiriz", „Herkó Páter", „Magyar Miska", „Mátyás Diák", „Mehet!" „Pokrócz Ádám", „Uj-Budapest" és „Uram Bátyám" czimü fővárosi lapokban.

Egyébb használt álnevei: Arravan, D'Artagnan és Nyavalya Józsi.

1893-óta a „Buda és Vidéke" ismert földrajz-történeti tárcza-rrója.

Olvasóink tudják, kogy miként énekelte meg a pilisi felső (pomázi) járáshoz tartozó 21 község helyrajzi történetét. Tőle ered a névtelenül közölt „Pilisi vármegye" czimü czikksorozat és ugyan ő irta meg lapunk számára Budapest történetét. „Árpád sirja" czimü terjedelmes tanulmánya pedig jóleső polémiára adott alkalmat

A közigazgatási szakba vágó s lapunkban közölt czikkei. (A községi törvény reviziója és Hieronymi hagyatéka) amellett bizonyitanak, miszerint fiatalsága daczára bő tapasztalatokat gyüjtött magának arra nézve, hogy emberül megfelelhessen jegyzői hivatásának, melynek ő különben testileg-lelkileg eleget tenni törekszik és tulzás nélkül mondhatjuk, hogy a pilisi felső járás derék jegyzői kara benne méltó kartársra talált.

Ha minden jegyző, a mellett, hogy hivatalos teendőit pontosan végzi, az irodalommal is foglalkoznék, ugy ma-holnap egész más irányt nyernénk; mert ők, a kik a nép között élnek, a népről irhatnának sok szép dolgokat, melyek jobban illenének hozzánk magyarokhoz; és talán kipusztulna az a kölcsönvett idegen irányu reálizmus és drasztikus pikantéria!

Erdélyi Gyula.

---

a kosár mellett, ha Dorottya, roszat sejtve, közbelépésével más fordulatot nem ád a dolognak.

Látta volt Dobokayt jönni és eleinte nyugodtan be akarta várni szobájában az eredményt, de feletlen volt a gyenge női szív ezen feladathoz, hisz egész jövője forgott e perczben koczkán.

Mintegy felsőbb ihletnek engedve, egyszerre felugrott tehát a székéről és kipirult arczczal a legnagyobb izgatottságban berohant a két urhoz.

Szándékában volt Vérffy előrelátott csökönyösségének megtörése érdekében teljes ékesbeszédét vágni latba, de mihelyt megpillantotta szomoruan rátekintő imádottját, egyebet se birt tenni, mint atyjának nyakába borulni.

— Apám, édes apám, ne tégy boldogtalanná! kiáltá fel.

Dobokay ennek láttára ujra reményt kezdett nyerni és felhasználván a leány kifakadását, kijátszotta utolsó kártyáját:

— Engedje meg Vérffy ur, mondá ünnepélyes hangon, — még csak azt jegyeznem meg, hogy minden ellenvetése daczára nem hihetem, hogy elutasithatja közös kérelmünket, mert Ön maga vallotta be nagybátyámnak, hogy a jó szülő saját boldogságát gyermekei boldogságában leli.

Ezzel Vérffy szaván volt fogva és egy csapással le is győzve . . .

Vérffyné pedig azóta nem csak hogy meg nem tiltja, hanem maga is ugy kivánja, hogy Dobokay kisérje Dorottyát, ki most már mint a legfiatalabb főhadnagyné, az egész ezredben a legnagyobb közkedveltség és tiszteletnek örvendez.

Jótékony gyermekünnepély.

Lélekemelő, kedves szép ünnepély folyt le mult vasárnap délutánján a II. ker. Bathyány-utcza polg. leányiskola tágas tornatermében. A II. ker. (vizivárosi) elemi iskolák növendékei rendezték ezt a kerületbeli szegénysorsu iskolásgyermekek javára. A rendezés élén Könyves Károly és Jurmann János igazgatók buzgólkodtak legtöbbet, s az ő tapintatos és ügyes rendezésöknek és fáradozásuknak köszönhető, hogy ez a ritkaság számba menő iskolai ünnepély nemcsak erkölcsileg, hanem anyagilag is fényesen sikerült.

A gazdag müsor egyes számait mind gyermekek adták elő még pedig oly szépen és preczizen, hogy az valóban mindenkit meglepett és örömmel töltött el. A tágas tornatermet zsufolásig megtöltötte a nagyszámu diszes közönség, melynek soraiban a II. ker. notabilitásai közül is többen megjelentek. — Öröm volt látni azokat az üde, örvendező gyermekarczokat, tapasztalni a bátor gyermeki fellépést, hallani a korekt szép szavalatokat és gyönyörködni a remekül előadott karénekben. Azok, kik ezeknek a betanitásával foglalkoztak (a II. ker. érdemes tanitósága), méltán érdemelnek osztatlan elismerést a polgárság részéről.

A kedves szép ünnepélyt Hampel Sándor iskolaszéki alelnök ur nyitotta meg a gyermekekhez intézett rövid lelkes beszédével, mely a közönség részére kellemes fogadtatásban részesült.

Az apró kis szavalók közül kütönösen kitüntek és zajos tapsokat arattak: Péni Böske, Hokhholtzer Ödön, Maly Emil a Toldy F.-u. iskola, — Jellenek Antónia, Nagy Anna, Kiss Irén, Kutny Irma és Szabó Emilia az iskola-u. iskola, — leányiskola, — Gallner Ferencz és Weisz Károly a medve-u. isk., az alső fő-u. iskolai növendékei, továbbá Stand Vilma és Mohilla Sándor. Azok az énekszámok, melyeket ugy az iskola-u. leányiskola, mind a Toldy F.-utcza iskola növendékei a legnagyobb szabatossággal előadtak, nem ok nélkül ragadták zajos tetszésnyilatkozatokra a nagyszámu közönséget. Különösen szép jövőt jósolhatunk Dopirák Gizelle iskola-u. iskolai növendéknek, a ki mint miniatür koloratur-énekesnő valóban meglepte iskolázott szép hangjával a figyelmes hallgatóságot.

A remek szép ünnepély, mint értesülünk, 100 frton felül jövedelmezett annak a jótékony egyesületnek, mely szfőv. II. kerületében már régtől fogva a szegénységben sinlődő iskolás gyermekek felruházásával foglalkozik.

Az Isten áldása, s a segélyezendők hálája kisérje azok lépteit, kik e szép eredmény elézéséért annyit fáradoztak!

Hazai gyógyvizeink és fürdőink.

A véghlesi Vera-forrás.

Mai napság nemcsak a tudomány, hanem a tapasztalás is határozottan bebizonyitotta azt, hogy igen sok belső betegség okozója az egészségtelen ivóviz. Évről-évre szaporodik azoknak a száma, a kik a kór első orvostudósai tanácsára, de saját tapasztalatuk folytán is, ásványos vizeket isznak.

Magyarországnak nagyon sok ásványos vize van, de határozottan megjegyezhetjük, hogy igen nagy külömbség van közöttük. Ezért kérjük a tisztelt fogyasztó-közönséget és gyakorló orvostudor urakat, hogy ne higyjenek mindenkor a furfangosan kieszelt reklámoknak, hanem szerezzenek lehető alapos ismeretet a használandó ásványos vizről, s tegyenek külömbséget a természetes egészséges ital és a mostanában gyakran előforduló müsavanyuvizek között.

A viznek helyes megválasztása igen fontos, mert az egészséges ásványos viz mellett van elég olyan, a melynek használata káros hatásu. Tisztelettel felhivjuk tehát a nagyérdemü közönség szives figyelmét arra, hogy az idecsatolt orvosi nyilatkozatokat átnézve, meggyőződjék arról, miszerint a véghlesi Vera-forrás páratlan tulajdonságait a magyar orvosi kar legkimagaslóbb alakjainak véleménye folytán bátran ajánlhatjuk.

A Vera-forrás a véghlesi uradalom (Zólyommegye) Lohina nevü kies völgyében fakad ki a kősziklából, körülbelül 1800 láb magasságon a tenger szine felett. A hegycsoport, melynek egyik bemélyedését képezi Lohina völgye (irány északkelet-délnyugati) a Polana-Osztroski nagyobb hegycsoporthoz tartozik, melynek impozáns alakja a Budapestről jövő utasnak már Fülekről tünik fel, mint a nagy Kárpátok méltó előőrse. Körülvéve ős erdőkkel és virágos rétekkel, a forrás egy ritka vadregényes fekvésnek örvend; részben az országut, részben egy uj vicinális ut köti össze a tulajdonos nemeskéri Kiss Miklós fél ora távolságon levő véghlesi várkastélyához, melynek tövében van a Budapest-Ruttkai vasut-vonal Véghles-Szalatna Állomása (Budapestről a távolság 4 óra 20 p. 204 km.)

A forrás közvetlen a Trachyt-szikla hasa-

dékból fakad és a viztartó-medencze teljesen légmentesen van elzárva. A töltés közvetlenül az erős lefolyás által történik, nem pedig mesterségen, gépek vagy szivattyuk segélyével. A berendezésnél a közegészségügyi törvények és rendeletek a legszigorubban betartattak, s a töltés és kezelés pontosságát és tisztaságát az orvosi és közigazgatási hatóságok ellenőrzik. A forrás vizét Dr. Lengyel Béla m. kir. egyetemi rendes tanár és az állami ásványos vizeket vegyelemző intézet igazgatója analyzálta.

A Vera-forrás vize először is kitünően alkalmas üditő rendes asztali italnak, továbbá minden gyomor, gége hörg, hólyag, ivarszervek hurutos bántalmai ellen. Kiváló gyógyszer még a sápkór és vérszegénység, valamint az étvágy hiány vagy a nehéz emésztés esetében. Mindazon bántalmak ellen és legközelebb a cholera, typhus s más oly járvány esetében, hol az ivóviz fertőzetlensége az egészségnek egyik főkellékét képezi, a Vera-forrás vizét ajánlják a magyar orvosi kar legkimagaslóbb alakjai.

E viz ugy tisztán, mint borral, cognackal vagy gyümölcs-szörppel vegyitve a legkelemesebb pezsgő-ital, a bort nem festi és kellemes izt ad neki.

A Vera-forrás vize a geologia viszonyoknál ugymint berendezésénél fogva tökéletesen ment minden szerves anyagtól s az utolsó cseppig kristálytiszta: nem mint számos más ásványos viz, a mely részben tőzeges, vagy másként fertőzött rétegeken törvén utat magának, gyakran a megfertőzött csapadékok beszivárgásának is ki lévén téve, sokszor tele van iszapos üledékkel. Az ily ásványos viz kellemetlen izét még a szénsav czipős hatása sem képes ellensulyozni. Használatnál, a bomlásban lévő szerves anyagok a gyomorba kerülnek, s a helyett, hogy üditőleg hatnának, a legkárosabb következményeket idézhetik elő.

A nagyérdemü közönség a Vera-vizben párositva találja a kellemes izt a jótékony hatással, a tisztaságot az olcsósággal.

Az évről-évre növekedő forgalom bizonyitja állitásunk valódiságát s bátran mondhatjuk, hogy nemcsak hazánk határain belül, de már a külföldön is, a hol csák be lett vezetve a Vera-forrás vize, mint: Abbazia, Cairo, Chili, Bécs, Bazilia, Glasgow, Malta, Páris, Vöslau stb. stb. mindenütt a legnagyobb elismerésben részesült magyar hazánk e kiváló terméke.

Tanitványom halálára

(Jánosffy Kálmán halála alkalmából.)

A természet egész pompáját kifejti, — a meleg napsugarak életet öntenek a föld teremtményébe, életet lehel mindenbe a május hó mi mulandó itt a földön; s a föld lakói örömtelt szivvel mennek a szabadba, belehelni, beszivni az életadó üde levegőt. Vigság, öröm mindenfelé! S mig mindenki örvend az életnek, ott benn a zárt falak között az élet kora tavaszán egy ifju gyermekkért segitséget a drága jó szülőktől s az atya, az anya, arczukon a kétségbeesés, a fájdalom, tehetetlenül vigasztalják, biztatják.

— Édes apám! édes anyám! itt van már, itt van már, értem jött, ne engedjétek hozzám!

A jó szülők a végtelen fáldalom sulya alatt odaborulnak szeretett gyermekük mellé, de nem szólhatnak, a kétségbeesés megnémitja őket s ki-ki tör mellükből az elfojtott zokogás.

S az egyetlen gyermek oda szól hozzájuk:

— Jó apám! jó anyám! ne sirassatok! Ez a jó angyalka az mondotta, én is angyal leszek a jó Isten mellett. Látni foglak titeket, vigyázni fogok rátok s kérni fogom a jó Istent, hogy adjon nektek örömmet, boldogságot! Édes apám, édes anyám, Isten veletek! Isten . . .

Egy utolsó szelid pillantást vet szüleire, egy utolsó sóhajt küld hozzájuk s a jó angyallal eltávozott, el — örökre!

Az elfojtott zokogás kitör; siratják a hetedik s utolsó gyermeket!

A mérhetlen fájdalom az őrültséggel határos fájdalom megtöri a gondos, jó, most már egyedül álló szülőket s kimerülten dülnek a felejthetlen gyermek mellé! Elnyomja őket az álom! De jaj, nem a jótékony álom ez, nem! Végig álmodják a megtörténtet, ujból látják gyermeküket segitségért esedezni, majd hallják a végzetben megnyugvó: „Isten veletek"-et!

Felirad az anya, keresi a keserű álomnál jobb valót s ott látja férjét egyetlen gyermekük holt teteme mellett feldúlt ábrázattal zokogni!

Sirjatok, zokogjatok!

Sirjatok, megvigasztal; — zokogjátok, az kibékit a végzettel, s megnyugvást hoz Isten végtelen irgalmában, szeretetében, akaratában!

S mikor a pap megrendülve az ezen családot ért óriási csapástól elfojtódott, szakgatott hangon küldi utolsó utjára e szavakkal: „requiescat in pacem!" minden szem könyekkel telik meg, a mély sóhaj mély fájdalomról tanuskodik; minden rokon, barát, ismerős meghatottan tekint az utolsó utjára térő drága tetemet magában rejtő koporsóra, — csak egy szem van, mely száraz, az apa szeme: kiapadtak könynyei!

S mikor leeresztik a koporsót oda az édes anyaföldbe, mikor már mindenki dobott egy rögöcskét le a sirba, térdre esik az anya s imát rebeg a mindenek urához, kérvén őt: adjon szülőtteinek örök nyugodalmat!

Erővel kellett elvinni a szülőket a sirtól, attól a sirtól, mely az utolsót, a legdrább kincset rejti magában.

S ha fogtok látni holnap, egy hó mulva, évek mulva egy gyászba borult férfit és egy gyászoló nőt a sir mellett szomorkodni, emeljétek meg előtte kalapjaitokat, sokat szenvedtek, nagy az ő fájdalmuk most s nagy lesz mindaddig, mig csak viszont nem láthatják azokat, kiket e mulandó földön szerettek.

Jánosffy Kálmán, pénzügyi számtanácsosnak és nejének nyujtson vigasztalást gyermekük, Jenő elhunyta alkalmából az Istenbe vetett hit, a rokonok, barátok, ismerősök s a drága halott tanitóinak és tanulótársainak mélyen érzett igaz részvéte!

Hajós Mihály.

Birtokváltozások.

Budapest székes-főváros duna-jobbparti részén az utóbbi hét folyama alatt.

— Közli: **Fodor Kálmán.** —

1. Az óbudai 2109. sz. betétben 6031. hrszám alatt felvett a Törökkő dülőben fekvő 1 hold 284 □-öl szántó Lindmayer Antal és nejéről 2333 frt vételárban a budapesti tégla- és mészégető-gyár részvénytársaságra.

2. Az I-ső ker. Szent-János-tér 4. sz. ház fele része Steiner Friderikáról, Dr. Hattyassi Lajosra 7500 frt vételárban.

3. A II. ker. Kis-Rókus-utcza 9. szám a. ház Engel Mihály és nejéről 3000 frt vételárban a budapesti társaskocsi részvénytársaságra.

4. A II ker. Vadaskert dülőben fekvő 4480 □-öl területü erdőtelek Dr. Graner Ernőről 4000 frt vételárban Dr. Goldzieher Vilmosra és nejére.

5. Az I-ső ker. Lágymányosban 10275/b. hrsz. alatt felvett 1500 □-öl szántó Niedermayer Mihály és nejéről 2625 frt vételárban Dr. Országh Sándorra.

6. I. ker. Lágymányosban 10275/a. hrszám alatt felvett 1 hold 1351 □-öl területü szantó Schmidt András és nejéről 7000 frt vételárban. Dr. Országh Sándorra.

7. Óbudán Szőllőkert-utcza 24. számu ház Müller János és nejéről 3400 frt vételárban Meszner Pál és nejére.

8. A III. ker. Filatori dülőben 6619. hrszám alatt felveöt 199 □-öl szántó Légányi Frigyesnéről 350 frt vételárban Schmidt Antalra és nejére.

9. Óbudán a Solymárvölgy dülőben (4280. 4281) hrszám alatt fekvő 1021 □-öl szántó Reitter Józsefné és társairól 200 frt vételárban Metzler Márton és nejére.

10. A II. ker. Fazekas-utcza 17. számu ház Reichert Karolináról 7000 frt vételárban Rüblein Józsefre.

11. A II. ker. Iskola-utcza 30. sz. a. ház Gallasz testvérekről 30000 forint vételárban özv. Paulovits Nándorné szül. Dobál Terézre.

12. Az I. ker. Lágymányos dülőben 10276/b. hrszám alatt felvett 1434 □-öl Rét Kreisz testvérekről 2714 frt vételárban Ley Károly és nejére.

13. A II. ker. Kútvölgy dülőben 6770 6772/d hrszám alatt felvett 800 □-öl szöllő fele Dill Károlyról 800 frt vételárban Kemény György és nejére.

14. Az I. ker. Iv-utcza 10. számu ház Adamasky Józsefről 8300 frt vételárban Krausz Dávid és nejére.

15. Óbudán Vörösvári-utcza 81/a. sz. a. ház 4100 frt vételárban Politzer Lajosnéról és társáról özvegy Bauer Józsefnére.

16. Óbudán Szentendrei-utcza 45. számu ház Willner Pál és nejéről 4002 frt vételárban Willmer Miklós Gézára.

Különfélék.

Kábel-vasut Budapesten Mössmer, Wessely és Oetl Antal az Esküttérről a Dunai hidon át Svábhegyre kábel-vasut terveztek. Erről a Buda és Vidéke emlékezett először. E terveket a hatóságok most tárgyalják, s e vasut közigazgatási bejárást is már a legközelebb meg fogják tartani. Egyelőre azonban, a mig az esküttéri hid megépül, e vasut a Várkert rakparttól indulna ki, s a Horgony-utczán, valamint a Hadnagy-utczán vonulna odább. Alternativ megoldásként a kiinduló pont a Döbrenteytéren volna, honnan az Egyház-tér, Fehérsastér, Keresztér-tér, Aranykakas-utcza, Hadnagy-utcza volna az útirány fölfelé. Legnagyobb emelkedése e vasutnak 200‰ ott, a hol a Naphegyről a Koronaőr-utczába ér le. A Diana-utcza egy részében 195‰ maximális emelkedésü. A minimális ivek 30 m. sugaruak. E vasútnak tehát, a mint az eddigiekből látszik, a budai hegyes vidéken biztos jövője van, mert oly emelkedéseket képes legyőzni, mire sem a vilamos közuti vasut, sem a közuti lóvasut nem vállalkozhatik. A kábel-vasut rendszere főleg Amerikában van elterjedve. Veleje az, hogy egy központi telepen elhelyezett gőzgép a mozgató erőt, egy földalatti és a vágány tengelyében elhelyelyett csatornában levő drótkötélnek állandóan óránként 16—18 kilométernyi sebességgel való mozgatásával, illetőleg hajtásával szolgáltatja. A kocsikon fogó készülék van melylyel a folyton haladó drótkötélbe kapaszkodhatnak, a kocsik sebessége vagy megállitása szabályszerüen kezelhető és eszközölhető Budapesten ezt a központi telepet a Krisztinavárosi vizmű táján kivánják a tervezők felállitani és berendezni. Az épitő és befektető költség állitólag igen csekély, ugy, hogy a viteldij is a mai közuti vasuti viteldijnál aránylag olcsobbá válna.

— **Magyarosodunk**. A „Magyar Egyesület" kormányzó tanácsa, és központi választmánya a minap tartott ülésében több fontos ügyelt tárgyalt, melyeket Hahéty Sándor főtitkár referált nevezetessen fölolvasták az egyesület által fentartott és vezetése alatt levő magyar nyelvi tanfolyamokról szóló jelentéseket. Ebből kiemeljük a következőket: A három tanfolyamon (Ó-Budán külsőváczikörúton és a VII. kerületben) több mint kétszáz idegen ajku felnőtt látogatta 6 hónapon át a tanfolyamokat. Ezek a magyar nyelvben oly meglepő haladást tettek és oly buzgalommal tanultak, hogy e tekintetben az egyesület a legjobb reménynyel néz a tanfolyamok sikere elé. Azért a kormányzó tanács elhatározta, hogy jövőre még egy-két uj tanfolyamot fog felállitani. Az elért sikerért köszönetetés szavaztak a főtitkárnak a szervezés és tapintatos felügyeletért, nem különben a tanfolyamokat vezető tanároknak ugymint Lád Károly, Halász Gyula és Hajnal Adolf főv. igazgatóknak. A főtitkár azután előadta a vidékkel való érintkezésének eredményét, mely azt bizonyitja, hogy az egyesület idegen ajku vidéki városokban a magyar nyelv terjesztésében az ottani egyesületi tagok lelkes közreműködése által buzgó tevékenységet fejt ki. Elhatározta továbbá a kormányzó tanács, hogy Budapesten népkönyvtárakat állit fel, melyekben egyesületi tagok fogják fölváltva a könyvek kiadását s általában a könyvtárak kezelését teljesiteni. Az erre vonatkozó tervezet elkészitésével Dr. Preyer Hugó tanács tagot bizták meg, aki ez ügyben már sok életre való eszmét vetett fel s valósitott meg. Kléh István elnök bejelentette, hogy a főváros törvényhatósága az egyesület állandó segélyezését határozatilag kimondta a miért a hatátóságnak köszönetet szavaznak. A Magyar egyesület.

— **Villamos vasut a Lipótmezőre és Budakeszire**. Kiss Jenő vállalkozó-mérnök érdekes vasutat akar épiteni a budai oldalon. E vasut a Svábhegyi fogaskerekü vasut alsó-állomásától indulna ki, s az Ördögárok partján a Szép Ilonáig és Hidegkúti-ut mentén, majd pedig a Budakeszi ország-úttal párhuzamosan haladva, a Lipótmezőre kapaszkodna föl, s ott a Fő-utcza mentén a villák között a Hüvösvölgy felé kanyarodna; majd átszelve a Hidegkuti utat, az erdőn keresztül a Nagykovácsi-ú:

mellett haladva, ezt is átmetszve a Nagyhárshegy aljáig érne. Itt lenne e vasut központi áramfejlestő telepe, s innen e vasút elágazna idővel Mária Remete, Hidegkút és Nagykovácsi felé. A Nagyhárshegy lejtőjén fejlődik azután ez a vonal föl a Szép Juhásznéig, s onnan a Budakeszi-ut mentén megfelelő kanyarodásokkal kifejlődve, Budakeszi község felső részén érne véget, hol az Erkel-utcza és Fő-utcza mellett lenne a végállvmása. A központi telepig e vasut kétvágányúnak, s innen Budakeszi-ig egyvágányunak van tervezve. E vasut több helyén 45‰ emelkedésü, ugy hogy valóságos villamos hegyi vasutnak nevezhetjük. Teljes hossza 10.36 km. A vasut felépitménye keresztalpfákon nyugvó 20 kg.-os Vignol-sineken állana és az oszlopos légvezeték alkalmazásával 400 volt maximális feszültségü áram togná a a hajtó erőt szolgáltatni. A részletes épitő terveket az illetékes hatóságok most tárgyalják. Ennek a vasutnak helyszini bejárása is megtörtént.

— **Eljegyzés.** Dr. Hegedüs János honvéd-törzsorvos és az I. kerületi polgári kör tisztelt alelnökének kedves leányát eljegyezte Szilassy Zoltán, a magyar gazdasági egyesület jeles titkára.

— **A krisztinavárosi szinkör heti müsora.** Hétfő: „Quasimodo, a notredamei templom harangozója; Kedd: „A koldusdiák“; Szerda: „A boissy-i boszorkány“; Csütörtök: „Árgyil és Tündér Ilona“; Péntek: ugyanez; Szombat: „A kis hörcsög“; Vasárnap: ugyanez.

— **Halálozások.** Niesner János nagyfuvaros halt meg 54 éves korában rövid szenvedés után. Az elhunyt jól ismert polgára volt Budának. Az általános közbecsülés meglátszott a temetéskor, melyen 1000-nél többen jelentek meg, mind olyanok, kik őt életében szerették. Az I—III. ker. vendéglősök testületileg vettek részt a temetésen Barabás József elnök vezetése mellett két zászlóval. A zászlókat Bittner Alajos és Pesnekker Sándor vitték. A vendéglősök ipartársulatának nem volt tagja, de éveken át ő fuvarozta a bort. A temetést Rostaházy Kálmán plébános végezte fényes segédlettel teljes ornatusban. A templom előtt ujra beszentelték és innen vitték a régi temetőbe üveges négy lovas halottas kocsin, mely előtt külön kocsi vitte a szebbnél-szebb koszorukat. Áldás a derék polgár emlékére.

Jánosffy Kálmán, pénzügyi tanácsos fia, Jenő, az Attila-u. iskola IV. osztályának kitünő tanulója május hó 13-án hosszas haláltusa után jobblétre szenderült. A temetésen nagy közönség vett részt. A fiucska volt tanulótársai kik koszorut is tettek a ravatalra, Frimel János tanitó vezetése alatt az I. ker. Krisztinakörúton levő házból sirjáig elkisérték a drága halottat. — Sulyos csapás érte az Attila-utczai elemi iskola igazgatóját, Patacsics Jánost, neje szül. Grieblinger Walburga sulyos betegség után május 16-án jobblétre szenderült. Áldás és béke lengjen porai felett!

— **Kossuth mellszobra.** Vidéki községek, kaszinók körében gyakran szóba jön Kossuth mellszobrának megszerzése, de kellő tájékozottság hiánya miatt rendesen abban marad a dolog. Pedig a legnagyobb magyar szép mellszobrának minden magyar község, minden egylet termét diszíteni kellene: ezt kivánja a hazafias kegyelet. Ez abból a szempontból is óhajtandó, mert becsesebb, szebb diszét valamely teremnek alig képezheti egyébb mint egy szép szobor. És ha magyar szobrász jeles művét megszerzik, a hazai szoborművészetet is pártolják, terjesztik. Kossuthnak tudvalevőleg remek mellszobbra van a nemzeti muzeumban és ennek a kitünő szorbornak hű másolatai magánál a szoborművésznél Aradi Zsigmondnál készültek. Az igen jól, szilárdan készült tömött öntvényeket Velenczében, Olaszországban bronzozták oly sikerülten, hogy a münek egészen érczszobor jellege van. Egy-egy ilyen szobor ára 40 frt. Kaphatók Kopeczky Ferencz müszobor kereskedésében Budapesten a Ferenczieк-bazárjában.

A Budapest terézvárosi takarékpénztár r. t. a napokban rendkivüli közgyülést tartott Tolnay Lajos elnöklete alatt; a kereskedelemügyi miniszterium képviseletében Tichtl Frigyes osztálytanácsos volt jelen. A kereskedelemügyi miniszter a társaságnak 60 évre engedélyt adott, hogy a kézi zálogkölcsön ügyletet Magyarország egész területén Fiumét beleértve üzembe vehesse s feljogositotta a társaságot, hogy zálogba vett értékpapirok után 8-, arany, ezüstnemüek és ékszerek után 12-, egyébb ingóságok után 15 százalékot szedhessen, s az elzálogositott tárgyakra adott kölcsönösszeg 75 százalékig kamatozó kézizálogpénztári utalványokat kibocsáthasson. Az engedély értelmében a társaság köteles legalább 5 millió koronát a zálogkölcsön üzlet czéljaira fentartani. Az igazgatóság javasolja, hogy a társaság mostani 5 milliós alaptőkéjét 10 millió koronára emeljék ugy, hogy 25,000 drb 400 korona névértékü részvényt bocsássanak ki, melyből 12500 drb a régi részvényeknek kicserélésére, a fenmaradó 12,500 drb pedig a felemelendő alaptőke megszerzésére szolgál. A mostani részvényeseknek elővételi joguk van. A közgyülés az igazgatóság inditványait elfogadta és az alapszabályokat e szerint módositotta. Végül a leköszönt igazgatósági tagokat, névszerint: Auer Róbertet, Benke Gyulát, Egyedi Lajost, Eisele Józsefet, Krausz Izidort, Popper Istvánt Sámuel Lázárt, Tenczer Pált, Tolnay Lajost és Török Sándort ujból megválasztották. Havas Károly részvényes ur az igazgatóságnak valamint a vezérigazgatónak, ugyszintén a tisztviselő testületnek köszönetet szavaz és kéri azt jegyzőkönyvbe is bevenni, a közgyülés az elnök és vezérigazgató éltetése közt szétoszlott.

Tájékoztató.

— **„Szt. Lukács-fürdő-részvénytársaság**. A nyári idényre Prospektust küld és előjegyzéseket lakásokra elfogad az igazgatóság Budapesten.

— **Ajánljuk** a Kubinszky György-féle szabályozható gyermekfülleszoritó kötszert mely a fülnek szép formát ád. Használati utasitás. Ez a fülleszoritó kötszer a gyermek lefekvése előtt lesz alkalmazva olykép, hogy a füllemezek a fülkagylókra helyeztetnek s a szabályozó gummitartók meghuzása illetve megeresztése által azok kellőkép leszorittatnak. Kapható Kubinszky György cs. és kir. szab. gyermekfülleszoritó és bajuszkötő készitőnél Budapest, I. ker. Krisztinatér.

— **Házeladás Szent-Endrén,** a templom közelében egy legjobb karban levő ház kerttel eladó. A házban van 2 lakás, egyik 3 szoba, konyha, éléskamra s. a. t. a másik 1 szoba és konyhából áll. Bővebbet a kiadóhivatalban.

Vendéglő
a
„Márvány-menyasszonyhoz“

Van szerencsém a n. é. közönség tudomására hozni, hogy vendéglői és kerti helyiségeimben minden szerdán **katonai zenekar** működik.

Jó konyha, kitünő bor és kőbányai sör.

Pontos kiszolgálás.

Számos látogatást kér

WAGNER VILMOS
vendéglős
I., Alkotás-utcza 6.

— **Egy irnok** (keresztény) ki a magyar és német nyelvet szóban és irásban birja, állandó foglalkozást talál egy helybeli kereskedő czég irodájában. Ajánlatok a létező okmányok másolatainak mellékelésével e lap szerkesztőségének B. 700. czim alatt küldendők be.

Vendéglő „Mekka városához“.

Van szerencsém a t. cz. közönséggel tudatni, hogy **Fehérvári út 10420. sz. a.** (a **Záborszky János**-féle telken, a sósfürdő közelében) vendéglőt nyitottam, mely a legujabb kor igényeinek megfelelően minden kényelemmel el van látva.

Kirándulóknak kellemes üdülő hely.

Minden időben meleg és hideg ételek.

Saját termésü borok. Csapolt és üvegsör.

Tisztelettel
SCHMIEDT KÁROLY
vendéglős.

FISCHER ANTAL
czukrászata
I. ker., Krisztina-tér 3. sz.
Közel a szinkörhöz.
Mindennap friss sütemény.
Fagylalt! Jeges kávé!

József Főherczeg Ő Cs. és K. Fenségének udvari szállitója.
özv. **CULMANN REZSŐNÉ**
ÉLŐVIRÁG-ÜZLETE.
BUDAPEST, II., FŐ-UTCZA 10.
Elvállal bárminemü üdevirágokból készithető czikkekre megrendeléseket, ugymint: koszorukat, csokrokat, virágvánkosokat stb. stb. és egyuttal pontos kiszolgálat mellett jutányos árakat is biztosit.

Vendéglő a „Szép olasznőhöz“.

A n. é. közönség becses figyelmébe ajánlom az I. ker. Németvölgy, Mozdony-uton levő „szép olasznőhöz“ czimzett vendéglőmét, mely a kiránduló közönség kedvencz találkozó helye.

Saját termésü borok, kőbányai sör és kitünő magyar konyha.

Számos látogatást kér
HESZ JÁNOS
vendéglős.

Kerti helyiség megnyitás.

Van szerencsém a n. é. közönség szives figyelmébe ajánlani, hogy az **I. ker., Alkotás-u. 21. sz. a.** levő az **„Arany bárányhoz“** czimzett vendéglőm kerti helyiségét megnyitottam.

Ajánlom ismert jó magyar konyhám, budai boraim és kőbányai koronasörömet.

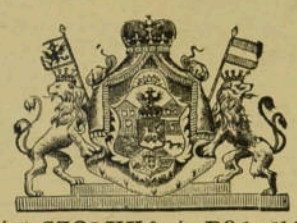
Csütörtök, ünnep- és vasárnap délután zene.

Számos látogatást kér
BITTNER ALAJOS
vendéglős.

SZOLYVA és POLENAI

szaktekintélyek által elismert kiváló hatású GYÓGYVIZEK

Gyomor és fejfájás, szédülés, czukros hugyár

aranyér bántalmai és köszvény-elleni különlegesség.

a friss töltésü **SZOLYVA** és **POLENAI** védjegye.

LUHI ERZSÉBET

rendkivüli kellemes izénél fogva, főleg borral vegyitve a betegnek élvezetes, kellemes üditő italt képez.

Tulságos gyomorsav képződésénél idült gyomorhurut és étvágytalanság, torok, gége és hörgők idült hurutos bántalmai ellen, feltünő sikerrel lesz alkalmazva.

Főraktár: Budapesten, **FRUMM ISTVÁN utódánál** tulajdonos **WERNER ADOLF** Batthyányi-utcza 3. sz.

Megrendelhető: minden ásványviz kereskedésben vagy közvetlenül

Gróf Schönborn uradalmi Igazgatóságánál, Munkácson.

a friss töltésü **LUHI** védjegye

Ezeknek a vizeknek tiszta kezelése folytán, kellemetlen utóize nem képződik.

Császárfürdő Budapesten.

Fürdői — a nagyszerü uszodák is — kizárólag kénes hö- és langyos ásványvizekkel vannak táplálva, melyeknek természetes hőmérséke 27° C. és 65.5° közt változik.

Gőzfürdője a maga nemében páratlan.

Iszapfürdői, teljes átalakitás következtében a legmodernebb iszapfürdők.

Fürdőinek gyógyhatása évszázadok óta hires: kőszvényes és csuzos bántalmak, izzadmányok, hólyaghurut, idegbajok, vérszegénység, bőrbetegségek, vérbajok, fémmérgezések ellen, a langyos fürdők mint erősitők általános gyöngeség eseteiben.

Az ivó gyógymód: az emésztési zavarok, idült gyomorhurut, máj-, lép- és vesebántalmak és alhasi pangás eseteiben.

A belégző gyógymód (inhalatio): az orr- és szájüreg, a gége és a légcső hurutos bántalmai ellen.

Női bajok ellen a sós- és láplúg-fürdők kiváló sikerrel használtatnak.

Massage és villamozási gyógymód.

Állandó fürdőorvos: Dr. DIESCHER FERENCZ, specialista női orvos

200 lakószoba (60 krtól — 3 frtig) — melyeknek nagy része zárt — télen fütött — folyosók által van a fürdőkkel összekötve és igy **a téli gyógymód** veszély nélkül használható.

Kávéház, étterem, sik- és hegyi sétahely. Naponként kétszer katonazene. **Gyógy- és zenedij nincs.** A főváros minden pontjához kitünő közlekedés.

Hirdetések

a

BUDA ÉS VIDÉKE

részére felvétetnek

a kiadóhivatalban

Alkotás-u. 12/a. Szőke-ház.

MATTONI-FÉLE

GIESSHÜBLER

legtisztább égvényes savanyukút

Jelentés.

Alulirott tisztelettel tudatom a n. é. közönséggel miszerint az I. k. alkotás-u. 11. szám a. volt **„Rauscher"-féle** vendéglőt kertihelyiséggel f. é. május 1-én átvettem, azt a mai kor igényeinek megfelelőleg berendeztem, zongora a helyiségben a közönség rendelkezésére áll. Ajánlom ismert jó magyaros konyhám, kitünő borokat és kőbányai sört.

Számos látogatást kér.

NOSZEK IGNÁCZ,
vendéglős a XVII-hez.

Van szerencsém a n. é. **szinkör látogató közönség** becses figyelmébe ajánlani a **szinkör mellett** levő „Alaguthoz" czimzett vendéglőmben berendezett **kerti helyiséget.**

Jó italok és izletes ételekről, valamint előzékeny kiszolgálásról gondoskodva van

Rosszidő esetén **fedett nyári helyiségek.**

Tisztelettel

Schlaucher Ferencz,
vendéglős.

Bejáratt Attila-utcza 65. szám alat is.

BANK ÉS VÁLTÓ-ÜZLET

Beimel Lajos fiókja

TELEFON! II., fő-utcza 6. sz. TELEFON!

Értékpapirok, arany és ezüst pénznemüek vétele és eladása.

Előleg mindennemü értékpapirra.

Tőzsdemegbizásokat előnyösen eszközlünk.

1 db. 3%-os Osztrák földhitel sorsj. igérvény. Huzás május hó 15-én. Főnyeremény 90.000 korona ára **2.50.**

1 db. 4%-os magy. jelzálogsorsj. igérvénnyel. Huzás május 15-én. Főnyeremény 100.000 korona, ára **2.50.**

1 db magyar jótékonyczélu államsorsjegygyel. Huzás junius 26-án. Főnyeremény 120.000 korona Ára **2** frt.

Mind a 3 drb együttvéve csak **6.25.**

Fenti igérvények egyenkint is megrendelhető.

SZT.-MARGITSZIGETI ÜDITŐVIZ

a legkiválóbb és legolcsóbb bakteriamentes

asztali savanyúviz

és

egészség-ápoló ital.

Kitünő eredménynyel használtatik:

Köszvény-, gyomor- és bélbajoknál, garat-, gége-, tüdő- és hólyaghurutnál.

Kapható: **Legtöbb gyógyszertárban, ásványviz-, füszerkereskedésben és vendéglőben.**

FŐRAKTÁR

WERNER ADOLF-nál.

(FRUM ISTVÁN UTÓDA)

Budapest, II., Batthyány-utcza 3. szám.

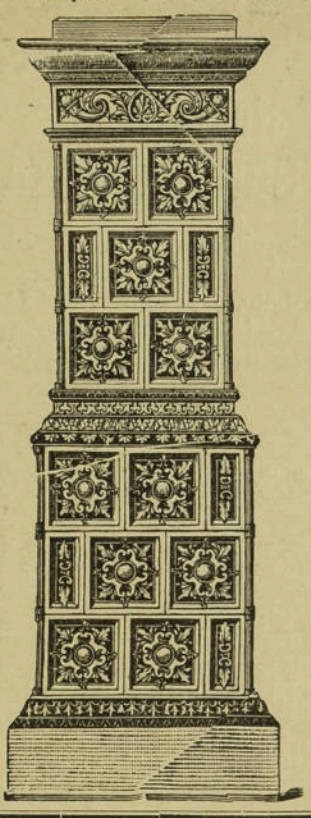
Telefon 90—97.

Főherczegi Szt.-Margitszigeti felügyelőség

MORGENSTEIN ENDRE

KÁLYHÁS

Budapest, I., Tábor-utcza 14. (saját házában).

Ajánlja dusan felszerelt raktárát **szabályozható, töltő és ó-német cserépkályhák és takarék-tüzhelyekből.**

Elvállal minden szakmájába vágó **javitásokat,** különösen saját módszere szerinti **füstszabályozásokat** pontos kivitel és jutányos árakon.

Kik dúsan felszerelt kálya-raktáromat megtekinteni óhajtják, a legszivesebb fogadtatásra találnak.

SCHIEN KAROLY

mü- és épület-lakatos

Budapest, II., Batthyányi-utcza 1. sz.

Varrógépek és kerékpárok raktára.

ajánlja magát **telefonok, villámháritók, szócsövek** és **szobai távirdák** berendezésére. **Javitások a legjutányosabban eszközöltetnek.**

Kőziklából fakadó kristálytiszta
VÉGHLESI

„Vera"-forrás.

Hazánk igen kedvelt szénsavdús savanyúvize
Hathatós szer az emésztési zavaroknál.
Boral vegyitve kelemes savanykás izű üditő és tiszta italt képez.

A bort nem festi,

a miért a nagyérdemü közönség **fröccs** gyanánt nagyon kedveli s e véghől a vendéglős urak igen felkarolták.

Legujabb orvosi bizonylatok a VERRA-FORRÁS-ról:

A véghlesi **Vera**-forrás vizét úgy a vezetésem alatt álló m. kir. egyetemi belgyógyászati kórodán, valamint a magán-gyakorlaban, évek során át és folyvást növekedő kiterjedésben, sikerrel használom a **légzőszervek, gyomor, ivarszervek és hólyagnak heveny és idült hurutos megbetegedésénél, sápkor és vérszegénység** eseteiben, ugyszintén **Brightkóros szivbeteg és diabetikus** betegeknél.

Ezen viznek teljes tisztasága, kitünő kezelése, szerencsés vegyi alkata és **sziklatalajból** való eredése teszik, hogy ez teljesen **fertőzetmentes**, egészségesitalt képez, a mely kiválóan ajánlható ott, hol a **cochlera tiphus** és más az ivóviz által terjedő fertőzeti betegségek uralkodnak.

Budapesten, 1893. márczius hó 1-én.

Dr. Korányi Frigyes,
a főrendiház tagja, kir. tanácsos, egyet. tanár,
az Orsz. közegészségügyi tanács elnöke stb.

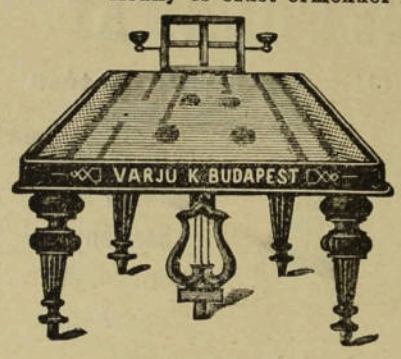
A véghlesi **Vera-forrás** vizét, ugy a nyilvános gyermekgyógyin intézetemben, mint a magán-gyakorlatban: az **emésztési és légzési szervek**, nemkülönben a **vizelési bántalmak**, ugyszintén az **angolkór** és **vérszegénységben** szenvedő gyermekeknél évek óta sikerrel használom. Általában a gyermekek e vizet szivesen iszszák, s minthogy az anyagcserét élénkiti, s igy a **szervezetet erősiti**, azt nemcsak beteg, de egészséges gyermekeknek és amennyiben, mint tisztán **forrásviz a trachyt-sziklából** nyeretik, tiszta ivóviz hiányában, vagy járvány alatt rendes használatra különösen ajánlom.

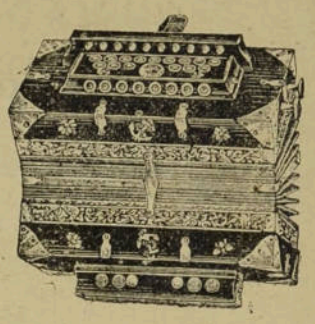
Budapesten, 1893. márczius hó 25-én.

Dr. Kövér Kálmán,
gyermek-gyógyász.

Kapható minden gyógyszertárban, fűszerkereskedés és vendéglőben.
Főraktár: **VII. Erzsébet-körút 56.**

Arany és ezüst érmekkel kitüntetett hangszer-ipar

VARJU KÁROLY

császár és királyi szabadalmazott hangszer-ipar.
Budapest, VIII., Kerepesi-út 47. sz.

Ajánlja saját gyártmányú hangszereit, külöuösen erős, tiszta **csengő hangú czimbalmait** jótállás mellett; továbbá **harmonika, hegedü, fuvola** és egyébb hangszer nálam 15%-kal olcsóbb, mint bárhol. — Most jelent meg a magyar **harmonika iskola**, az egy soros harmonikához 32 válogatott legszebb dallal, melynek segélyével fél óra alatt megtanulhat a harmonikákon játszani, ára 90 kr., mely összeg beküldése mellett bérmentve küldi meg a kiadó, **Varju Károly.**

Képes nagy árjegyzék ingyen küldetik.

RÖVID- ÉS SZÖVÖTT ÁRUK

KÉZI MUNKÁHOZ TARTOZÓ CZIKKEK

ALBINI LAJOS

ezelőtt

Reinl József

II, ker., Fő-utcza 40. szám alatt.

MINDENNEMÜ SZABÓ KELLÉK

Ajánlja raktárát férfi fehérnemüekben, saját készitmény. Ingek kizárólag a jó hirnevü „Schroll"-féle chiffonból, ugyszintén alsó nadrágok „Schroll"-féle croiseból, azon kivül félvászon és tiszta vászonból készitve. Divatos nyakkendők, gallérok, kézelők, ingmellek, sima és szegélyes jó minőségü nadrágtartók.

Továbbá nagy választék valódi szinü harisnyákban, keztyük sima és ajour, gyermek, leány és női kötények. Jó szabásu derékfüzők, különösen ajánlható a törhetetlen **növénydrótból** készült derékfüzők. A legujabb **franczia** arczfátyolok, fehér, fekete és minden divatszinben.

Végre nagy raktár valódi „Cosmanosi" cretonból.

VÁSZON, KANAVÁSZ ÉS CHIFFON

Barabás József

krisztinavárosi

CASINO SÖRCSARNOKA

a legujabb kor igényeinek megfelelően, kényelemmel és fényesen van berendezve.

Különösen ajánlható a **szinkör látogatók** becses figyelmébe. **Szinielőadás után friss vacsora,** frissen csapolt **király- és bajor sör.**

Ma zene!

A

Magyar Asphalt

részvény-társaság

Budapest, Andrássy-ut 30. sz.

elvállal minden néven nevezendő

asphalt burkolási

valamint **szárazzátételi** munkák teljesitését **jótállás mellett, legolcsóbban.** Elismert legjobb minőségü **aszfalt anyag vidékre** is szállittatik.

Megrendeléseket elfogad a kiadóhivatal is.

Kerestetik Budán egy nagyobb lakás, mely nyáron kellemes és télen is lakható. A lakás 3—4 szobából álljon modern kényelemmel, kerttel vagy szép udvarral. Értesitést bővebben a kiadóhivatal.

Jelentés.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy f. é. **május hó 1-én** fióküzletet nyitottam a **Zugligetben** a Fáczán vendéglő kerti helyiségében. — Liszt, tej, tejszin és vaj, Finom- és pék-sütemény a nap minden órájában frissen lesz kapható.

LÖVENSTEIN ANTAL
csász. és királyi udvari sütőmester.

Jencs Vilmos

„Szent-János"-hoz czimzett gyóyszertára
II. ker. Széna-tér.

Az idei idény beáltával ajánlja friss töltésü és minden fajtáju gyógy- és üditő ásványvizeket nagybani árak mellett.

Kaphatók az összes bel- és külföldi gyógyszerészeti különlesgességek.

Mindenféle sebészeti eszközök.

Menthin szájviz, a mely az Odolt hatásában, kellemes izénél valamint olcsóságánál fogva is teljesen fölülmulja. 1 üveg ára 40 kr. — Salol fogpaszta, a mely nagyszerü antiseptikus hatásu és igy a fogak odvasodását teljesen megakadályozza s izét a legutolsó részletig megtartja. Ára 60 kr.

Nemkülömben ajánlja a világhirü **Pries y Ca-féle** spanyol gyógyborokat valamint az általánosan elösmert és általa készitett Chinavas borát, üvegje 1/1 2 frt 50, 1/2 1 frt 50 kr. árakban.

Valamint saját készitésü és kitünőnek bizonyult lábizzadás elleni porát, 1 doboz ára 50 kr.

GANZ és TÁRSA

vasöntőde és gépgyár-részvény-társ. Budapesten.

Gáz- és Petroleum-motorok álló vagy fekvő, egy vagy két hengerrel.

Készit:

A) **gépeket és épitési munkákat, teljes malomberendezéseket, vasutt kocsikat és vasuti fölszereléseket, transmissiókat.**

Speczialitásai

B) **kéregöntvény** vasuti kerekek, váltók, zuzómüvek, hengerek-és ágyúgolyókhoz.

Hengerszékek kéregöntetü hengerekkel mind a magas malmászathoz, mind pedig a parasztra őrléshez s **egész malomberendezések.**

Facsiszoláshoz, papir- és czelluloza-gyártáshoz való gépek.

Vizikereket nagy sikerrel pótló **turbinák.**

Villamos világitas nagy távolságra is a motortól.

Zsilipek, csővezetékek, frictiós kapcsolások, rotatiós dynamométerek. Aczélöntés.

Nyomatott Heisler J. kő- és könyvnyomdájában. Budapest, II. Várkertrakpart 1. sz. (Kluseman-féle ház.

Budapest, 1895. IV. évfolyam 21. sz. Vasárnap, május 26.

BUDA ÉS VIDÉKE

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI ÉS TARSADALMI HETILAP.

BUDA ÉS VIDÉKE ÉRDEKEINEK KÖZLÖNYE.

Szerkeszti: ERDÉLYI GYULA.

KIADÓ-HIVATAL, hol előfizetni lehet és hirdetések felvétetnek; I. ker. Alkotás-utcza 12/a. Szőke-ház.

Megjelenik minden vasárnap. Előfizetési árak: Egész évre 12 korona, fél évre 6 korona, évnegyedre 3 korona. Egyes szám ára 24 fillér.

SZERKESZTŐSÉG, I. ker., Alkotás-utcza 12/a. Szőke-ház. kéziratokat és közleményeket ide kérjük küldeni.

A Ferencz József-intézet.

A budai gymnázium mellett van egy internátus, mely a Ferencz-József nevet viseli. Internátus jómódu szülők gyermekeinek. Gróf Csáky Albin nevét dicséri az alapitás, melyből mindjárt kitünik a magyar szellem, mert a bécsi Thereziánum ellensulyozására tervelte az azt szervező miniszter.

Az intézet élére egy minden tekintetben müvelt embert, dr. Erődi Bélát állitotta a miniszter, ki a belé helyezett bizalomnak teljesen megfelelt. Hogy az intézet vezetésétől megválik annak oka az, hogy a tankerületi főigazgató állást is betölti s miután ő mint kötelességtudó férfiu két urat szolgálni nem tud, nem akar, a Ferencz-József internátus kormányzóságáról köszön le.

Igaza van, nem felelhet meg lelkiismeretesen mind a két állásnak, tehát az egyiket ott kell hagyni. Szerintünk azon a helyen, a hol meg van, nélkülözhetlen, és elég szorgalmas munkájába kerül, hogy azt elvégezhesse.

A Ferencz József-intézet szelleme, az eszme megvalósitása dr. Erődi Bélának egyéb érdemei között előkelő helyet foglal el. Az intézetet kormányozta, előkelő, szeretetreméltó modorával meghóditotta az ifjuságot. Nem kényeztette őket, de szerette.

A ki ebben az intézetben valaha megfordult az meggyőződött arról, hogy hivatott férfiu vezeti. A tantárgyakban haladt az ifjuság és magaviseletében fegyelmezett és finom volt.

Mi az internátusnak barátjai vagyunk. A fiukat jobban felügyelhetik. Többet és jobban foglalkozhatnak az egyén sajátságaival. De felesleges a kollegiumi rendszer előnyeiről beszélni, mert azt mindenki elismeri, belátja. Okos, tudós emberek igyekeznek rajta s maga a közoktatásügy kitünő és eszmékben gazdag minisztere dr. Wlassics Gyula tanulmányozza ezt a kérdést és lehetőleg megkönnyiti a magángymnáziumok nyilvánossági jogát. Mint értesülünk, a minden szépért és jóért buzgó miniszter, nem elégedve meg a Fekete József-féle intézetről nyert információkkal, jobb információkat szerzett és engedélyezni fogja a teljes nyilvánossági jogot, a mi által igazságot fog szolgáltatni egy derék és jóravaló, a tanügy terén nagyérdemü embernek.

Fekete József nyilvánossági joga mind a nyolcz gymnáziumra Buda összes polgársága óhajtása ez, és korántsem zavarja vagy érinti a Ferencz József-intézetet.

A Ferencz József-intézet mellett igen jogosult a Fekete József intézete is, melynek jó hirnevét az egész országban dicsérik és elismerik. Nem volna azonban helyes annak a szerencsétlen gondolatnak keresztülhajtása, hogy a budai gymnázium igazgatása és a Ferencz József intézet kormányzása egy kézbe kerüljön, a mi egy munkabiró jeles ember, Lutter János nyugdijazásával járna.

A Ferencz József-intézet egészen elfoglal egy bölcs és arra termett vezetőt. Az uj kormányzó, Demeczky Mihály igen hires mathematikus de tiszteletreméltó személyéből hiányzik az a képesség, mi egy gyermek-nevelőnél szükséges. Bármely egyetemen megállná helyét, de kedélyéhez, hajlamához — ugy mondják — tudományok mivelése és nem gyermeknevelés való.

Ez nem sértés, mert ugyanaz az ember nem fedezheti fel minden esetben Amerikát, a ki a villámot — mint erőt találta fel. A sokoldalu ember nagy ritkaság és nem minden oldalu erős.

Dr. Erődi Béla megalkotta, rendbe hozta az intézetet, félős, hogy az elvont tudomány müvelőjében nincsen elég kedély és nem fogja magát beletalálni az ifjuság vezetésébe.

A Ferencz József-intézetnek oly kormányzóra van szüksége, ki olyan erényekben gazdag, mint dr. Erődi Béla. Igaz, hogy róla keveset kürtöltek a lapok ugyis mint iróról, tudósról ugyis mint tanárról és nevelőről. Az elfogult sajtó a Ferencz József-intézet czéljait félreismerte, annak hivatását felületesen birálta és nem figyelte lelkiismeretesen,

„A BUDA és VIDÉKE“ TÁRCZAJA.

Elvek és tövisek.

(Regény egy kötetben.)

Irta: ERDÉLYI GYULA.

Rétyi Antos István barátomnak!

Kedves Pistám!

Bizony, pusztulunk veszünk! Sokan indultunk el kevesen érkeztünk meg. Nagy bizalommal fogtunk az élethez és kiábrándulánk. Daloltunk, ittunk és szerettünk. Ittuk az ifjuság ábrándjainak mámorát. Életünk füszere volt a szeretet. Vajon ég-e vagy kihült már? Kevés pipadohány, sok füst. Ez az eredmény. Te a ki nem hültél ki és azok közé tartozol, ki igazán szerettél, fogadd eltöltött éveink emlékéül ezt a történetet, mely az elvek és tövisek legendája.

Gyula.

I.

Vigan hajtott a vásárról hazafelé Dombor Máté uram. Jó kedvvel szollongatta a Pejkót meg a Szürkét. Megveszi azt a két láncz nyilast kenderföldnek, rátelekelteti az asszonyra. Többet ér ez kendőnél, fülönfüggőnél vagy e fajta hiuságetető portékánál.

Egy kicsit kitartják az árából a kenderföldet, de hát van a ládafiában, ha nem volna, nem is hivnák Gazdag Dombor Máténak, a ki csak a nagy bankót süvegeli.

Megveszi, ha addig él is, de megveszi. Mert ő csak olyan inget visel, minek a kenderje a maga földjén terem és a felesége szövi hozzá a fonalat. Jó hátra vágta magát az ülésben és nagyot nevetett rajta, hogy lefőzi vele a komáját a kasznár Penege Lőrinczet, a ki szintén sandit a földre, de nem eszik belőle, akármilyen nagyon vásik is rá a foga.

— Gyi Pejkó, gyi Szürke . . . biztatgatta a két csikót, de biz azokba beleszállt az erkölcs. Se beszéd, se ostor nem használt ne adj Isten, hogy egy minutumot moczczantak volna.

Jó ló volt mind a kettő, de még a kötőfékes csikó korukból megszokták, hogy a gazda, a hol jó bort mérnek oda mindig beköszönt, kivált az olyanba, a hol kupecz emberek kaszinóznak. Gazdag Dombor Máté uram sohase parolázott hiában. Megérezte a pénz szagát meszsziről . . . Még álmában is pénzt keres.

A hányszor csak a Méretlen csárdába benézett, mindig kikerült a költség, ha mással nem, a csárdással cserélt valamit.

A pénzzel nem fuvarkodott. Azt szokta mondani, hogy a pénz csalja lépre a pénzt. Jól élt. Nem tehette másként uri volt benne, nem engedett a régi virtusból, de tehette. Jutott is, maradt is.

Kecskeméten elvégezte a négy gymnáziumot. Egy kicsit katonáskodott azután belefogódzott az ekeszarvába. Sok felé szakadt az ősi birtok, különben is elolvadt az apja földjéből elég. Nem élhetett volna földesur módjára a maga szája vallása szerint beállt parasztnak.

Eleinte csufolgatták a gatyás tekintetes urat, de egy pár esztendő mulva mindenki megemelte előtte a kalapját. Minden évben ragasztott valamit a földjéhez. Mindig több és több pár ökör járt ki az udvarából. Lódijazásoknál ő vágta zsebre a legszebb dijakat, a csikói drágán keltek. Minden állata czimeres volt.

Csinosan, tisztán magyar ruhában járt és pedig a középuton, sem nem urasan, sem nem parasztosan, mint a régi jó czéhbeli emberek.

Szép szál ember volt. Győzte a munkát. Cselédjei alig értek a nyomába. Égett a dolog a keze alatt. Még a pihenést is lustaságnak tartotta. Jó kedvvel fogta a kaszát, a cséplőt kezébe és tréfával biztatta jól fizetett és jól táplált cselédeit.

Együtt evett velök. Ő mondta el az asztaláldást. Szorgalmánál csak vallásossága volt nagyobb. A cselédeit tanácscsal, pénzzel segitette, hogy legyenek függetlenek és tanuljanak szerezni . . .

Felesége jó gazdasszony volt. Müvelt derék, asszony. Valódi magyar nő. Városi divat nem rontotta el. Olvasott annyi magyar dolgot, a mennyi kellett. Nem unalomból, de lelki szük-

pedig ez olyan intézmény, a mit méltó figyelemmel kisérni.

A tanitás és nevelés más dolog. Nem okvetlenül bizonyos, hogy a jó tanitó egyszersmint jó nevelő is.

Mi elválasztanánk a kormányzó állását, az igazgató állásától. Kormányzónak világlátott, előkelő modoru, minden izében magyar urat szeretnénk látni, ki nem külföldi minták után, de magyar szellemben nevelné a fiatalságot.

Meg vagyunk győződve, hogy előbbutóbb igy lesz, mert különben, a mit dr. Erődi Béla épitett, az összedül.

Az ó-budai keztyüvarró-telep az ezredéves kiállitáson.

Lapunk hasábjain megemlékeztünk már a székes-fővárosi állami keztyüvarró telepről, s bővebben ismertettük ezt az óbudai intézetet, a mely Hivessy Jenő m. kir. kereskedelemügyi számellenőr igazgatása alatt évenként mind nagyobb eredményeket ér el, a mi kitetszik a „Buda és Vidékének“ beküldött kimutatásból is, a mely az 1891. év októberétől kezdve egész az 1894. év végéig negyedévenként tünteti fel az évi termelést.

Nagyon érdekes a keztyügyár üzemének fokonkénti haladására, hogy mig 1891. év október-deczember negyedében 5162 pár keztyüt termeltek 925 frt munkabérrel. addig az 1894. év utolsó negyedében vagyis október-deczemberben az elkészitett keztyük párja már 21.002-re emelkedett 2980 frt munkabérrel.

Három és negyed évnek az összesitését a következő számok tüntetik fel. Készittetett 138.077 pár, 20.988 frt munkabérrel, a mely fényes eredmény dicséri az igazgatót, a beosztott munkavezetőket, de a munkásokat is, kik ez iparággal foglalkozva, tisztességes megélhetési forráshoz jutottak.

A keztyüvarró telep életre valóságát mi sem bizonyitja jobban, minthogy alig pár éves fenállása után már részt vesz az ezredéves kiállitáson.

A székes-fővárosi állami keztyüvarró-telep által az ezredéves országos kiállitás bizottságához beküldött jelentés a következő:

Kiállitó: a székes-fővárosi állami keztyüvarró-telep együttesen az alulirott budapesti keztyüs iparosokkal.

XIV. Csoport: „Bőripar stb.“

A bejelentés tárgya:

A keztyü előállitásának (szabás és varrás) gyakorlati bemutatása; továbbá a budapesti keztyüiparosok és a székes-fővárosi állami keztyüvarró-telep által előállitott keztyü-áruk valamint az utóbbinak helyiségét, szervezetét, iparüzletvitelét, felügyeletét és a fejlődését feltüntető dolgok kiállitása.

A keztyü szabását Pollatsek A. budapesti keztyüs iparos mutatja be egy gép és két állandóan kinnt dolgozó szakaszszal. A keztyüvarrást pedig a telep 5 keztyüvarró géppel, — ezek mellett állandóan kint dolgozó egy tambourirozó, négy varrónő, egy kézimunkásnő és egy előmunkásnővel, a ki egyszersmind a felügyeletet is teljesiti.

A készáru bemutatása a résztvevő keztyüs iparosok száma szerint és czégjükkel megjelölt külön szakaszokra beosztott egy méter magas, egy méter széles és tiz méter hosszu szabadon álló, esetleg három méter magas, fél méter széles és tiz méter hosszu falszekrényben terveztetik.

Az áruelőállitás gyakorlati bemutatása a kért terület egyik felét, vagy pedig az előrészét, — a készáruk kiállitása pedig a terület másik felét vagy pedig a falterületet foglalná el. Bemutattatik egyuttal még a telep helyiségének fényképe, szervezeti szabályzata, az iparüzletvitel és az ellenőrzés gyakorlásának módozatait, valamint a telep fejlődését feltüntető könyvek, nyomtatványok és táblázatok. Aláirók: Hivessy Jenő igazgató, Pollatsek A., Frommer S., Ormai M., Pikler M., Frey Imre, Ottenreiter F., Liebert K., Hendel M. és Hübner M. budapesti keztyüiparosok.

Tanulmány-ut.

(A »Buda és Vidéke« számára irta Siebreich Károly.)

London, 1895. május 11.

Miután Angolországot és Skóciát tüztem ki czélul, hogy ott hosszabb időt töltve a közegészségügyi és társadalmi viszonyokat tanulmányozzam: az igen t. szerkesztő ur becses felhivása folytán utazásomról némi feljegyzéseket s egyes jegyzeteket szives kézséggel bocsátok rendelkezésére.

A „fiuk hadserege“ czimü czikksorozatot az e kérdéssel tüzetesen foglalkozó tanférfiak, és a polgárság zöme is, — a mely becses lapja körül csoportosul, — azt hiszem kellő mértékkel olvasta; és kivonta abból azokat a konzekvenciákat, a melyek ott hangsulyozva voltak.

Utazásom alkalmával következő városokat látogattam de csak futólag u. m. Linz, Regensburg, Nürnberg, Frankfurt a/M. Köln, Brüssel, Antwerpen, Amsterdam, mignem utazásom czéljának központjába Londonba megérkeztem.

Az összes fentemlitett városok általában azt a benyomást tették reám, hogy egészségügyi szempontból, mentől több diszkertet, sétautakat, parkokat, avenüeket stb. igyekeznek létesiteni, és rendezni, ugy hogy a városok lakóinak tüdejére, melyet csak ez által lehet megteremteni, mentől jobb hatással legyenek.

Ebből az okból a különféle városrészek jellemzőleg csoportosulnak. A vagyonosabb családok nem laknak kaszárnyákban, hanem külön és egyedül, s igy a szomszédoktól zavartalanul élnek.

Az ugynevezett kaszárnya lakásban, még ha az Andrássy-uton van is, az emeleten lakóknak nem lehet megtiltani, hogy ne zongorázzanak, vagy a gyerekek a különböző játékszerokkal ne csörömpöljenek fejünk felett, vagy a cselédek a folyosokon hangosan ne pertraktálják a saját ügyeiket, és a konyhába hol a házi asszony talán pongyolában van, idegenek be nézzenek, a mi bizonyára kellemetlen és rossz szokás mert mi nálunk aránylag vajmi ritka esetben mondhatja a házi asszony, mint az angoloknál: „my hause is my castle“, az én házam, az én váram.

Nem szándékozom ez alkalommal tudományos. értekezésbe bocsájtkozni, s folytatom utamat Regensburg, a művészet ez igazi otthon a hol a történeti alakok mellszobrokban vannak megörökitve. Az épületeknek bővebb leirását minden arra utazó kézikönyvében, vagy Lexikonban megtalálhatni, azért itt annak leirásába nem bocsájtkozom; Doneustaufb azonban, mely falu a Walhalla előtt fekszik érdekes már csak azért is, mert a házak felirásokkal vannak ellátva, melyeknek egyike különösen lekötötte figyelmemet.

„Ez a ház az enyim, és még sem enyim,
Azé, — ki utánam jön — szinte nem lesz;
A harmadik sem jár jobban:
A negyediket is kiviszik a házból:
Most mond meg nekem, kié ez a ház?“

Ezt figyeljék meg azok, kik a városokban minden szabad teret beakarnak épiteni, s ezáltal alaposan tönkre teszik az egészségügyi viszonyokat.

Nürnberg nagyon érdekes város, a mennyiben a régi emlékeket gonddal őrzi, s megmenteni igyekszik a végpusztulástól, ugy van az különben Kölnben is.

Frankfurtban a pályaudvar kötötte le figyelmemet s daczára, hogy már régebben ismerem, ez a Continens legnagyszerübb és legkényelmesebb pályaudvara, csak az kár, hogy Budapesten a pesti oldalon ilyes pályaudvarnak

---

ségből étvágygyal olvasott. Elegendő eszét és jó beszélő képességét mindenki dicsérte.

Házatája vetélkedett egy kápolna tisztaságával és ragyogott a magyar erényektől.

Imádkozott és dolgozott.

A mulatságra is jutott idő. Sátoros ünnepek, névnap és disznótor, bucsu, hét vármegyére szóló dinom-dánomra adtak alkalmat, de azért egy mulattság sem végződött szánom-bánommal, mert csak az jutott az asztalra, a mi a háztól került ki, de ennek ezután messze földön nem volt párja. Abroszra is, vacsorára is telt.

Évenként többször fogtak be négy sárkányt, azért hogy atyafiakat látogassanak. Gazdag Dombor Máté uram nem kerülte el uraskodó rokonait sem. Segitett is rajtok, de sohasem paraszt gőggel és ugy, hogy őket megalázta volna.

A domborui Dombor családnak nem szabad elszegényedni teljesen. A csuka arra való a többi halak között, hogy el ne aludjanak.

Egyiket-másikat tanitatta is. Nem nagyon urasan, de ugy, hogy nem szükölködtek. Elvek mellé jó a tövis szokta mondani.

Szünidő alatt rokongyerekekkel telt meg a háza, kiknek tanácscsal és kalácscsal szolgált és nevelte őket munkaszeretetre, szorgalomra.

Esténként leüllt velök és eltréfálgatott, elkoczingatott. Jobbnál-jobb példák, adomák fakadtak az ajkáról. A tanuság volt a beszéd bélése. Egy-két nagyon is kisasszonykodó vagy urfiskodó is találkozott közöttük. Ezeket szeretettel hajlitotta. Sem szigoruságot, sem gunyt nem kevert az orvosságába . . .

Egy nagy könyvbe irta mindnyájuk nevét és folytonosan jegyezte a magok viseletét és jellemöket. Esztendőközben levelezett velök és meg is látogatta őket . . .

A feleségének diktálta a leveleket, a ki mindig küldött kis hazait a gyerekeknek. Vagyonát és szivét egyformán osztotta meg valamennyivel . . .

Egyet szeretett volna egészen magához csatolni, de nem akarta a többit megsérteni. Ugy titokban a legöregebb bátyja fiára Péterre gondolt, de ez a fiu nagyon is poéta természetü volt. Czéltalanul bujta az erdőt és mezőt és nem sok gyönyörüséget talált a gazdálkodásban. Ezt féltette legjobban az élet töviseitől, mert Péternek elvei voltak.

Veszedelmes az olyan ember, a kinek a tarisznyájában nagyon sok elv az utravaló. Nagy teher az elv, ha sok van belőle, össze roskad alatta a vándor . . .

Péter a mai nap vásári elveit hangoztatta.. Egyenlőség. Vagyonközösség. Felvilágosultság Szabadelvüség . . .

A vagyont, vagyonszerzést olyan bünnek tartotta a mi a mások rovására kerül. Minden legyen a társadalomé, senkinek ne legyen semmije, a vallásokat töröljék el. Zuzzák össze alaposan a társaságot, az államrendet. Az emberek egy nagy családot képezzenek, melyben mindenki szereti és senki nem gyülöli egymást. A A gyengét védi az erős . . .

Sokat összeszólalkozott e miatt Máté bátyjával. Győzte szóval, mert tanulta ezeket a kérdéseket. Máté ur csak azt vágta vissza, ha már nagyon bemelegedtek: Az elveket elnyövi a tövis.

A Jézus Krisztus vallását kövesse mindenki és tartsa meg azt, hogy a kinek két kenyere van egyet adjon azoknak, a kiknek nincs. Ez olyan elv a mivel ki lehet huzni a tövist. A Méretlen csárda előtt a lovai erkölcsén nem tudva kifogni eszébe jutottak Péter öcscse elvei. Sem az ő csikóiból, sem Péterből nem lehet kiverni az elveket. Egyszer elvesznek azok magoktól.

— Jó napot Dombor ur! köszöntötte Máté uramat a csárdás . . .

— Adjon Isten . . . Egyet a javából. Torkomra szállt a por . . . Hosszu az országut.

— Annak is van vége . . .

— Ha az elejétől kezdjük nincsen.

— A hol a vége ott az eleje. A szárazságból eső lóg.

— Rég nem láttuk már nagy jó uram . . .

(Folyt. köv.)

már helye sincs, de a budai oldalon a Kelenföldön még létesithető volna, mert a kelenföldi pályaudvar Budapest közepétől a Dunaparttól szinte nem volna távolabb mint a központi pályaudvar.

A mult évben nagyszerü és igen érdekes pályaudvar végeztetetett be Kölnben, itt ugy szólván az egész vasuti csarnok alá van épitve, s a közönség közlekedési folyosói és a lépcső háznak falai porczellán téglákkal vannak kirakva. Ugyanis a közönségnek sehol sem szabad a sineken keresztül menni, hanem lépcsőn lemenve, a folyosón keresztül ahoz a vágányhoz mennek, a melylyel elakarnak utazni. A sok kérdezősködés is felesleges, mert a felirások mindenütt utba igazitják az embert.

Mikor lesz ez igy nálunk? vagy bevárjunk egy Berlin közelében történt szerencsétlenséget, a hol egy elszabadult vonat neki ment az utazóknak? jó volna a mások kárán ideje-korán tanulni! Engedje meg t. szerkesztő ur, hogy valamit az ágyakról is beszéljek. Bizony valóban nagy élvezet az, ha az ember kimerülve. elfáradva jól kipihenheti magát. A jó ágyban fél annyi idő szükséges a test kipihenésére, mint a rosszban. Ilyen kitünő szerkezetü ágyakat találunk Belgiumban, Német-Alföldön, Franczia-országban, Angolországban és Schweitzben, de minálunk fájdalom kevesen rendélkeznek még ilyen ágyakkal.

Kivácsiságból megmértem ágyamat Brüszszelben, mely 221 czentiméter hosszu, és 130 czentiméter széles volt. A mi háziasszonyaink is megmérhetnék ágyaikat, hisz czentiméter minden háznál van, — hogy a különbségre jutva, beláthatnák, hogy ágyaik mennyivel rövidebbek és keskenyebbek a fentemlitettnél. Azon felül ezek az ágyak karikákon állanak, ugy hogy a faltól egészen el lehessen huzni, s igy ugy az ágy háta mögött a falat, valamint a padozatot nap-nap után könnyen le-lehet türülni, illetőleg tisztogatni, mi egészségügyi szempontból igen fontos, mert a miasmák nem terjedhetnek ott, hol a legegészségesebb levegőre leginkább van szükségünk: az ágy körül.

Legközelebb egyről-másról irok.

A magyar turista egyesület életéből.

A kellemetlen időjárás sokakat visszatartott attól, hogy a mult vasárnapon rendezett nagy gallai kirándulásban részt vegyenek, ennek daczára a kirándulás napján reggel 6 órakor 14 turista — köztük egy nő — indult utra Szob felé mert a gyalogolás csak itt kezdődött és pedig az Ipolynak a Dunába való torkolásával felfelé az Ipoly völgyén a Damándi puszta illetve malomig innen a völgy elhagyásával a Nagy-Galla pusztára és rövid pihenő után fel a Nagy Galla csucsra. Az ut gyönyörü erdős vidéken vezetett keresztül és a társaság minden nagyobb fáradság nélkül érte el déli 12 órakor kitüzött czéljának legmagasabb pontját a Nagy-Galla csucsot, honnan leereszkedve Mária Nosztránál tartottak, hol a női fegyintézet tisztviselői igaz magyar vendégszeretettel és gazdag lakomával fogadták a kitartó turistákat, kik a vendégeskedés után siettek vissza Szobra, hogy a 8 órakor induló vonattal Budapestre juthassanak. Az időjárás egész napon kedvezett a turistáknak mert a helylyel — közel megeredt eső folytonosan kikerülte őket, ugy hogy a borus időjárás inkább kellemes volt reájuk.

Mint multkori számunkban is emelitettük ez a kirándulás egyike az idén terv be vett kirándulások legszebbikének, mert onnan négy vármegye egyes vidékeire nyilik kilátás a Duna két partján, a hegyek közt egyik nyilásokon több helyen megcsillan a Duna tükre, 12 községet és ezen hegyvidék legszebb részleteit lehet innen látni, és az ember órákon keresztül nem tud eltelni a táj szépségeivel.

Az egyesület mai kirándulására az indulás a szentendrei h. e. vasut Ó-Buda hajógyár állomásáról reggel 5 óra 40 perczkor történik. Czél: Pomáz, Sikáros, Szőkeforrásvölgy, Predikálószék, innen leereszkedve Dömös, honnan átkelés a Dunán Nagymarosra. Vezető Dőri Gyula egyesületi ellenőr.

A legközelebbi kirándulás a pünkösdi ünnepek alatt a kies Vágvölgybe lesz, és három napra terjed. Terv szerint indulás junius 1-én a m. á. v. nyug. pályaudvaráról reggel 7 óra 30 perczkor Trencsébe, hol ebéd után a történelmileg is nagy nevezetteségü trencséni vár romjait tekinti meg a társaság, azután pedig vonaton Trencsén-Teplára, innen gyalog Trencsén-Teplicz fürdőbe vonul és itt marad ejjeli szálláson is, más nap a Trencsén Tepláról reggel 7 óra 25 perczkor induló vonattal a Vlára szorosba, majd a magyar morva határon levő Uj-Szidónia üveghutába és tovább a komló hegyre, innen az oroszlánkőre vonul gyalogszerrel. Az Oroszlánkőnél turista-ebéd lesz, t. i. mindenki azt eszik a mit visz vagy közös megállapodás szerint a vezető összevásáról, ebéd után Pruszkán át Illavára vonul a társaság éjjeli szállásra. Harmadik napon Illaváról séta a Pattantyus kilátóhoz, ezután a Baross Gábor mauzoleum megtekintése, mig a délelőtti 11 óra 9 perczkor induló vonattal Nagy-Bits-Peredmérre onnan kocsikon Szulyóra, ebéd után Kasztéleczen, Zaszkalién át a Maninhasadékba, itt a Manin forásnál tartott pihenő után Vág-Beszterczére onnan az éjjeli vonattal Budapestre, — esetleg a reggeli vonat megvárása mellett Ruttkán át Budapestre érkezik a társaság.

E kirándulás alkalmával a gyalogolás naponként 6—7 órát tesz ki, de egyes helyeken a gyalogolni nem akarók kocsin folytathatják utjukat. A hozzávetőleges költség beleértve a vasuti és kocsin való vitelbéreket, étkezést, elszállásolást és helyi vezetőket is — fejenként körülbelül 30 frtot tesz ki és ebből 10 frt a jelentkezés alkalmával előre lefizetendő.

Tekintettel arra, hogy ezen nagyszabásu kirándulás sikere az előzetes intézkedések megtételét követeli, a résztvenni szándékozók felkéretnek, hogy ezen szándékukat legkésőbben folyó hó 27-én este 8 óráig az egyesüli helyiségben (IV. Rózsa-tér 5. sz. II. emelet) a naponként este 6—8 óra közt tartatni szokott hivatalos órákban bejelentsék, mert a később jelentkezők vagy a jelentkezés nélkül indulók az elszállásolásnál, kocsik igénybevételénél az előkészületeket igényelő kedvezményekben csak ugy részesülhetnek, ha azt a körülmények megengedik, illetve lehetővé teszik. Ezen minden tekintetben élvezetesnek igérkező és a lehető turista kényelemmel tervezett kirándulást Petrik Lajos tanár, a budapesti osztály ügyvivő alelnöke vezeti és ez maga elég biztositék arra, hogy a résztvevő minden igénye ki lesz elégitve.

Minthogy azonban nem mindenki vállalkozhat arra, hogy három napos turokban vegyen részt, az egyesület gondoskodott arról, hogy a szabad természetet kedvelők a pünkösdi ünnepek alatt kisebb kirándulásban vehessenek részt, ehez képest kirándulást rendez az egyesület junius 2-án ifj. Ferenczy Károly egyesületi gazda vezetése alatt Visegrádra is. Ezen kirándulásra az indulás junius 2-án reggel 5 óra 40 perczkor történik a szentendrei h. é. vasut Ó-Buda hajógyári állomásáról Szentendrére, innen a Dömörkapun Pilis-Szent-Lászlón, a Lepencz-völgyön át gyalog Visegrádra. Gyalogolás 7—8 óra, ebéd Visegrádon a Mátyás királyhoz czimzett vendéglőben lesz.

Ezen kiránduláshoz délután is lehet csatlakozni. A délutáni társaság Benkó Mihály egyesülti tag vezetése alatt a m. á. v. nyug, pályaházából indul délután 2 óra 35 perczkor innen csavargőzősön át Visegrádra és a reggel indult társasággal együtt felvonul a romokhoz. Vasuti és hajó költség sem a reggeli, sem a délutáni kirádulóknál nem tesz ki fejenként egy forintot.

Az összes felsorolt kirándulásokon nem tagok is mint vendégek részt vehetnek és kirándulást érdeklő mindenféle felvilágositást megszerezhetnek az egyesületnek IV. ker. Rózsatér 5. sz. a. II. em. levő helyiségében a rendes hivatatos órák alatt t. i. este 6—8 óra közt. A kirándulást megelőző napon ugyan ezen időben a kirándulás vezetője is az egyesületi helyiségben tartozkodik és kirándulásban részt venni kivánóknak tekintet nélkül arra, hogy az egyesületnek tagjai-e vagy sem — rendelkezésére áll.

A kelenföldi kör estélye.

Dr. Országh Sándor elnöki megnyitó beszédében örömének ad kifejezést, hogy már az első estélyen oly számosan jelentek meg. Örömmel látja az érdeklődést s kivánja, hogy a kör tagjai mint eddig, ugy továbbra is szivükön hordják kitüzött feladatukat. Áttér arra is, hogy a mai estély fényes és magasztos voltát igazolja Dr. Falk Miksa országgyülési képviselőnek, az elismert politikai személy és uj tag megjelenése.

Utána Dr. Falk szólal. Ő ugymond mindig szivén viselte kerülete érdekeit s nem fogja sohsem elmulasztani e kör ügyeit is előmozditani. Ugy véli, hogy ép Kelenföld az, melynek érdekeit különösen szem előtt kell tartani, mert ő kerületét három részre osztja, a várt — hol a mult dicső emlékét igazoló régiségekkel folyton találkozunk a Krisztinaváros és Tabán — a jelen, melyben örvendetes jelenség: a rohamos épitkezés, a társadalmi és közmüvelődési fejlődés, e városrész nem is elégszik meg már egy kaszinóval — kettő kell néki s végül a Kelenföld — a jövő! Ehhez füződik, ezen alapszik a kör müködése, melynek eddigi sikerét már most is megelégedéssel és örömmel vette tudomásul.

Utána Kahn Gusztáv Gyalokayhoz intéz beszédet — reá üriti poharát.

Majd Jámbor Gyula emelkedik fel, — a sajtót élteti s annak egyik hatalmas oszlopát — Dr. Falkot.

Ezután Gyalokay rövid beszédében ad tanuságot a kör iránti érdeklődésének s szivesen kivánja elősegiteni a kör érdekeit.

Hirschler Mór a kör közérdekü feladatát s ennek vezetőjét — az elnököt élteti.

Végül még Jámbor szólal, Dr. Falkot, mint emberbarátot, szerető férj s gondos apát illustrálja, kéri őt, miszerins adandó alkalommal e körhöz ily emberbaráti szeretettel viseltessék.

Falk válaszában biztositékot ad arról, hogy mint minden kerületi, érdeket szem előtt tartó egyént, ugy e kör tagjait is szivesen fogadja, szivesen viseltetik szeretettel.

A kelenföldi kör május hó 22-én egy valóban kellemes ismerkedési estélyén résztvettek: Dr. Falk Miksa orszgy. képviselő, Dr. Országh Sándor elnök, Gyalokay Lajos rendőrkapitány, Dr. Dévay Mór, Dr. Papp József és Jámbor Gyula ügyvédek, Dr. Strelinger J., Friedmann Lipót a „Pester Lloyd“ munkatársa, Manoilovics és Pellet állomásfőnökök, Fontaine állomásfelügyelő. Kahn Gusztáv a Sósfürdö igazgatója, Hirschler Mór a keserüviz-forrás igazgatója, Martinek Ágoston iskola vezetőtanitó, Daniel R. épitész, Kern Izidor, Hein Lipót és Samu, Horváth János, Koch József, Frey Alajos, Novák Ignácz, Beicher Márton, Blaska J. és Hell Ferencz földbirtokosok, Molnár Norbert, Wolf J. raktárfőnök, továbbá a máv. hivatalnokai Gruber, Bednarik, Faragó és Haider és a déli vasut tisztviselője Weidinger és ifj. Swoboda Ferencz!

A kedélyes estély főbbjei a 9 óra 19 perczi vonattal, viharos éljenzés közt távoztak. Azonban az ott maradtak Apollónak és Terpsychorének hódolva reggelig mulattak.

Uszó verseny.

A Magyar Úszó-Egyesület által 1895. évi junius hó 8-án, szombaton, esti 8 órakor Budapesten, a Szt. Lukács-fürdő uszodájában rendezendő nemzetközi versenyek feltételei. (Bassin hossza 22 méter.) Nevezési zárnap 1895. junius 1-én. este 7 órakor.

Nevezések Füzessery Árpád titkárhoz, VI. kerület, nagymező-utcza 5. szám I. emelet küldendök.

I. Vendégek versenye 220 méter (10 hossz). Résztvehetnek oly úszók, kik a M. U. E-nek nem tagjai. Elsőnek bronz-érem és tiszteletdij, másodiknak bronz-érem. Tét 2 korona.

II. Nyeretlenek versenye 88 méter (4 hossz). Oly úszók számára, kik nyilvános versenyben díjat még nem nyertek. Elsőnek ezüst-, másodiknak bronz-érem. Tét 2 korona.

III. Gyorsuszás 66 méter (3 hossz). Elsőnek ezüstérem és tiszteletdij, másodiknak ezüst-érem, ha hatan indulnak úgy a harmadik bronz-érmet nyer. Tét 6 korona.

IV. Juniorok ugróversenye. 8 előirt ugrás és pedig: fejes futammal, salto előre

és három szabadon választott ugrás. Döntő az ugrások szép kivitele és nehézsége. Elsőnek bronz-érem. Tét 4 korona.

V. Kitartó úszás 550 méter (25 hossz). Elsőnek ezüst-érem és tiszteletdij, másodiknak ezüst-érem, harmadiknak hat indulónál bronz-érem. Tét 6 korona.

VI. Fejesverseny (plunging). Győztes az, a ki egy fejes ugrással a bassin széléről a legmeszebbre halad a vizben. Az ugrás után a vizben kinyúlva kell haladni, mihelyt az ugró akár fejét kiemeli a vizből akár megmozdul ugrása befejezettnek tekintetik. Elsőnek ezüst-érem Tét 2 korona.

VII. Háton úszás '44 méter (2 hossz). Elsőnek bronz-érem Tét 2 korona.

VIII. Buvárkodás. Győztes, ki legkésőbb bukik fel a viz alól. Elsőnek bronz-érem. Tét 2 korona.

IX. Térelőny-verseny 110 méter (5 hossz). Elsőnek ezüst-érem és tiszteletdij, másodiknak bronz-érem. Tét 4 korona.

X. Rögtönzött verseny 44 méter (2 hossz). Résztvehet minden úszó, kivéve ezen nap győztesei. Nevezés a helyszinén. Elsőnek tiszteletdij egy üveg Irroy pezsgő. Tét 2 korona.

Általános verseny-rendszabályok:

1. A nevezések pontosan kitöltve küldendők be; elkésett és nem pontosan kitöltött nevezések figyelembe nem vétetnek.

2. Részt vehet a világ bármely sportegyletének amateur tagja.

3. A nevezéseknek tartalmazniok kell: a) a versenyző nevét; b) polgári állását; c) lakását; d) a versenyt, a melyre nevez; e) az illető egylet (melynek takjaként nevez) igazolását; f) a versenyöltöny szinét; g) a tétet készpénzben: h) a M. U. E. tagjai a tétek felét fizetik.

4. A versenyeken dressnadrág és sapka viselése kötelező. A versenyzők kötelesek lehetőleg egy- és feltünő szinü sapkát viselni, hogy a versenybiró által könnyen felismerhetők legyenek.

5. A versenybiroság itélete ellen fölebbezés nincs.

6. A nevezések a Magyar Uszó-Egyesület szabályainak vannak alávetve.

7. A handicapra való nevezésnél az idegen egyesületek tagjai nevezésükben kötelesek bejelenteni az általuk elért eredményt s ha többször versenyeztek, a három utolsó eredményt. Az adatok elhallgatása győzelem esetén disqualifikálást von maga után.

Az 1895. évi április 20-án tartott rendes választmányi ülés határozata alapján. Füzessér y Árpád a Magyar Uszó-Egyesület titkára. Gr. Hadik Sándor a Magyar Uszó-Egyesület elnöke.

Hazai gyógyvizeink és fürdőink.

A borszéki viz.

Régen ismerik a borszéki vizet, borviz név alatt. Őseink is szivesen itták áldomásaik közben. Ez a viz akármilyen bornak jelleget ád. A fürdő is régen ismeretes. A hires Fridwaldszky már 1767-ben irja erről a fürdőről: „Borszék a kétségbeesett betegek e menhelye egész nyáron át hazai és külföldi betegek által latogattatik.“ Dobránszky Péter „Emlékhangok a székelyföldről“ czimü munkájában igy emlékezik Borszékről „Borszék nem olyan köznapi apropénz, melyet uton utfélen kaphat mindenki. Borszékért az égbe kell menni. A fejedelmek magas palotában laknak csak a közönséges ember lapul meg a kényelmes utonuti sárkunyhóban.“

Érdekes és kiváló Borszék klimatikus viszonya és egyetemes hatása a szervezetre:

Egyenként részletezvén Borszék klimatikus tényezőinek hatását, — rövidebb áttekintés végett, jónak látom, a klima egyetemes hatását összefoglalni és következőkben megállapitani:

Borszék klimája kiméletesen tevékenységre serkenti az összes szervi müködéseket, az „activ“ klima, — szemben az alacsony fekvésü, dombos „kimélő“ klimával. Megkivánja ennélfogva, hogy a szervezetben még a kellő energia, ellenálló és visszaható képesség ne hiányozzék, bár nem oly „provocáló“ e tekintetben, mint a havas, vagy a tenger és ezért Borszék klimáját gyengébbek is jól türik.

Borszék „activ“, cselekvő klimája gyorsitja az anyag forgalmat a testben; nagyobb az elhasználás, azért nagyobb a táplálék felvételének szüksegérzete is, vagyis az étvágy nő. Nagyobb és gyorsabb a felvett táplálék áthasonitása, azaz jobb az emésztés. — A bővebb táplálkozás több és jobb vérrel látja el a szervezetet, javúl az általános táplálkozás, — a test súlyban gyarapszik, bár zsirban inkább fogy.

A magas fekvés mélyebb belélegzésre kényszerit, azért a tüdők jobban tápláltatnak és belső ürterők — vitalis capacitás — növekszik.

Végül zsongitólag, erősithetőleg hat az egész idegrendszerre.

Borszék fővizei különösen gazdagok. Nevezetes és tekintélyes a főkut.

Ma Borszéken a sok forrás közöl csak a következő 14 van elemezve és rendes használatban, részint mint ivó viz, részint mint fürdő, — nevezetesen: a Főkut, Erzsébet-forrás, Kossuth-kút, Petőfi-kut, László-, Boldizsár-, Arany János-, és a József főherczeg-kut, mint ivó források; az Ó-Lobogó, Lázár, Ó-Sáros és Uj-Sáros, mint fürdők.

A Főkut.

Fekszik a fürdőtelepnek körülbelül a közepén, a „Deák-tér“ északkelett sarkában közvetlenül az „Erzsébet-sétányon“ alatt.

Borszéknek ez a legrégebben használt és legerősebb borvize, mely már a mult században is élénk fogyasztásnak örvendett.

Kétszer majd végzetes katastrofa is érte, először 1816. május 18-án, mikor egy iszonyu vihar és menydörgés vonult el Borszék felett és állitólag belé ütött a menkő (valószinűbb, hogy egér utat talált és szétfolyt a gyér talajban, mint már többször) és vize lassan egészen elapadt annyira, hogy csak mintegy 2 havi keresés és munka után, meghivott szakértők segélyével sikerült ujra helyre állitani. Másodszpr 1837-ben egy roppant zápor és bizonyára a meg akkor nem szabályozott és be nem boltozott mellette lefolyó „Fokhagymás patak“ kiáradása teljesen beiszapolta, ugy hogy helye sem létezett.

Hogy ezen veszélynek, mely kisebb mérvben többször is ismétlődött, teljesen eleje vétessék, 1857-ban a községek két kőfalat huzattak mellé védelmül, melyet 1864-ben egészen kiépitettek a mai alakjában. Még ez év őszén azonban ez is teljesen átalakittatik, tetemesen kibővittetik és felső része üveges fedett sétánynyá lesz átalakitva.

A Főkut az, mely a borszéki viznek mai hirnevét megszerezte; ez a kut az, melynek $3\frac{1}{2}$ millió liternyi vizéből évenként semmi sem lesz elvesztegetve, hanem helyben az Oelhofer-Walser-féle, eddig legtökéletesebbnek ismert légnyomatu töltőgéppel, jól készitett üvegekbe fogva, azonnal géppel erősen bedugaszolva, ónkupakkal ellátva és a szállitásig elraktárolva.

A Főkut forrásába 3 ér ömlik belé, egy kelet-, egy észak- és egy délnyugat felől. A forrás maga kő és czement köpübe van foglalva, felül diszes pléh-tetővel befedve.

Természettani tulajdonságai, hogy hőfoka nyáron 1—3 tized ingadozással állandóan +9C°, télen ingadozik a külső hőmérsék szerint de +7C°-on alól nem észleltem egyszer sem. Vizbősége 10 percz alatt közép számitással rendesen 68 liter azaz 24 óra alatt 9648 liter; ami egy év alatt három és fél millió. Esős időben, vagy hó olvadáskor vize megszaporodik, de vegyi összetételében azért alig szenved változást.

Igy pl. a legszárazabb és hidegebb febr. havában 57 liter vizbőség mellett az összes szénsava Oelhofer gépével meghatározva 2220 kcm. volt egy literbe 67. L. közép vizbőség mellett 10 p. a; — márczius 27-én pedig a legnagyobb hóolvadás idején, összes szénsava 2300 kcm. volt literenként, tehát csak 20 kcm. kevesebb, holott vizbősége 10 p. a. 83 litert tett ki.

A vlz koronként nagyobb szénsav buborékkal tör elé, kristály tiszta, a pohárban erősen gyöngyözik, borral, szörpökkel keverve erősen pezseg, szaga szénsavas, ize csipős, ha az üvegben áll, a szénsav egy kis részének elillanása folytán, az oldva tartott sók csekély része kicsapódik és finom fehéres ülledéket képez az üveg alján; a viz jól bedugaszolva évekig eláll és messze tengereken átszállitható a nélkül, hogy jóságából veszitene*)

Vegyelmezve sokszor volt már, nevezetesen legelőször 1803-ban elemezte a bécsi orvosi kar és I. polg. fontban talált 30□ szénsavat és 16 gram szénsavas natriumot (!)

1820-ban dr. Pataky S. elemezvén, egy polg. kupában 128□ szénsavat talált.

1822-ben ujra a bécsi orvosi fakultás-elemezte és 1 fontban 56□ szénsavat állapitott meg.

1811-ben Schnell Péter és ismét 1852-ben ugyancsak Schnell P. és Stenneé Gottlieb.

Ujabb időben, 1873-ban dr. Than Károly a budapesti egyetemen a vegyészet tanára és 1890-ben dr. Hankó Vilmos budapesti főreáliskolai jeles vegytánár elemezték.

Mindezekhez elég, ha azt teszszük, hogy a borszéki viz kedvelt, világszerte elterjedt egészséges ital, mely kiváló helyet foglal el versenyképes vizeink között.

Szent-Endrén.

A helyi érdekü vasutnak nagyon sokat köszönhet az a vidék, mely Ó-Budától Szent-Endréig terjed. A forgalom élénkül, a kirándulók szaporodnak. Egy-két év s egész Leányfaluig meg lehet hoszabbitani a helyi érdekü vasutat. Valószinü, hogy a jövő évre már felismeri a vonal meghoszabbitásának szükségességét a társaság és annak tapintatos igazgatója, haraszti Jellinek Henrik ur.

Mult vasárnap egy kedélyes társasággal Szt.-Endrére rándultunk ki. A főczél egy uj üzleti telep megtekintése volt, de azért utközben elég teljegyezni való akadt.

Aquincum romjait sokan látogatják, a környék épül, sok nyaraló van készülőben. A doroghi vasut lassan, de biztosan halad, már láthatók az őrházak is. A göröngyös országut mentén szép utkaparó-házak vannak, melyeknek igen jó az épitési modora.

A római fürdő még mindég nem az, a minek kellene lenni. A kirándulók vagy a vendéglős-e az oka, azt máskor lehet kimagyarázni. A vidék szép és különösen nyáron árnyékos és hüvös. Családi kirándulásra is alkalmas. Az ember elviheti magával hideg konyháját és pinczéjét. A vendéglők is szaporodnak a környéken, tehát utja nyilik a versenynek.

A „Buda és Vidéke“ már tárgyalta azt a kérdést is, hogy a lovaregyletnek nem-e lehetne a nyári versenyeket itt tartani. A talaj nem olyan mély. Alkalmas. Ugy halljuk, hogy tanulmányozzák a kérdést.

A szőllők kiültetése is megkezdődött. Szép uj telepeket láttunk különösen Kaláz és Pomáz között. Nemsokára vig szüret zaja fog itt hangzani. Ha az állam, a megye és a községek teljesitik kötelességüket ugy fellendül ismét a vidék.

Békás-Megyeren tisztviselő-telepet terveznek. Közel van, a fekvése szép, a lakosság élelmes, az előljáróság ismeri hivatását, igy a települők előzékenységgel fognak találkozni s a telep jövője biztositva van.

Kaláz a fele ut Szent-Endre és Ó-Buda között. Ez a község Scholtz Ferencz jegyző buzgolkodása folytán emelkedik, rendezett, utai jó karban vannak, a világitás is kielégitő, a házak tiszták. Itt is szaporodnak a nyaralók és állandó lakók.

Pomázról igen keveset tud a Buda és Vidéke közönsége. E kies helynek értelmisége számos tagból áll. Itt lakik a kerület képviselője, főszolgabirája és a magyar gazdák egyik kiválója Tregele Jakab. Itt van Maros Mórné kitünő méhészete. Szeretnénk erről a helyről időnkint többet tudni és reméljük, hogy Martinyi Dezső jegyző, a kinek szép hajlamai vannak életjelt ad magáról. A napokban a mi kezeeményezésünkre nagyobb társaság rándult ki Pomázra és a Laszlovszky ligetben megelégedésre ebédelt.

A turisták táblái minden állomáson ott vannak. Ajánljuk a kirándulók figyelmébe.

Szent-Endre lesz egykor a vidék egy részének góczpontja. Ujabban Jankó János a

*) Jegyzett. Amerikába évenkint szállitják.

kitünő festő települt ide. A vonaton vádakat hallottunk az iskolai állapotok ellen, a mi ha való azon a város jeles polgármestere Dumtsa Jenő ur minél előbb segiteni fog. Ő igen müvelt ember és jó polgármester.

A város megtekintése után Mayer ur és kedves neje előzékenyen vendégelték meg a társaságot. Ez volt a kőbányai polgári sörfőzde szentendrei raktárának felavatója. Kitünő Szt.-István sört csapoltak és éltették a polgári sörfőzde derék főképviselőjét Páris Vilmos urat, ki megteremtette a serfőzde palaczk üzletét. Poharat emeltek a Fleischer és társa czégért, melynek tagjai Fleischer Győző és Feder Lajos a nyaralókat és a vidéket lekötelezték a jó hirü polgári sör népszerüsitésével. A szentendrei raktár pinczéje nagyon jó és alkalmas arra, hogy sörtelep legyen. Egyre másra rendelik a sört, hordókban. A palaczkok és hozzátartozók Czifka József jó nevü pinczefelszerelő üzletéből kerültek ki. A társaság nem győzött eléggé csodálkozni, hogy milyen kelete van a sörnek. Jelen voltak Mildenberger Pál, Kopinics Simon, Patkó Imre, Henszler László, Czifka József, Mayer Hugó, Heisler Jaroslav, Erdélyi Gyula, Scholtz Ferencz, Büttel János, Luzsénszky Zsiga báró, Horváth Adorján, Nagy József, Korchmáros B. stb.

A társaság egy része megkereste Gilliczer Adolf vendéglőjét, mely igen szép helyen fekszik, jó a kiszolgálat. Van halászestély is. Mindezt Gilliczer Adolf majd lapunk utján adja a közönség tudtára.

Különfélék.

— **Uj regényünk.** Mai számunkban — igéreteinkhöz ragaszkodva — megkedjük az uj regényt. Czime „Elvek és Tövisek“, irta Erdélyi Gyula. A regény czélja annak a ferdeségnek ostorozása, hogy a jóllakoltak itélőbirái akarnak lenni az éheseknek és elveiket hangoztatva nem veszik észre másoknál az élet töviseit. Juliusban belépő uj előfizetőink az addig megjelent számokat ingyen kapják.

— **A kegyelet napja.** A disztéren áll a hős honvéd érczalakja, hogy hirdesse azt a dicsőséget, a melyet vitéz honvédeink 1849. május 21-én kivivtak. Ott áll a budai vár diszterén az a szobor, a mely lelkünkbe feleleveniti a multat, azt a gigászi harczot, a midőn halált nem rettegve rohant fel a honvéd, hogy a zsoldos hadtól visszavegye örökét. Negyvenhat esztendeje mult el immár, hogy Budavár bevételénél a bástyafokon a honvédvér pirosra festette a terméskövet, de feltüzte rá a nemzeti lobogót. Május 21-én volt évfordulója Budavár bevételének. Szokásos ünneppel ülte meg azt a főváros régi honvédei, a polgárok s a nemzet reménye: a fiatalság. Mint mindég ugy ez alkalommal is az elvérzett hősök lelki üdvéért Rostaházy plébános tartotta az engesztelő áldozatot a krisztinavárosi templomban. Délután 2 óra felé már gyülekezni kezdett a kegyeletet leróni akaró közönség a krisztinavárosi Horváthkert mellett, és csakhamar megindult a temető felé, a hol a dicső hősök összeszedett csontjai porladnak. Vadnay Károly a jeles iró és szerkesztő, ki mint 16 esztendős fiu harczolt a hazának megszentelt röggeiért, tartotta az ünnepi beszédet. Az egykori honvéd pezsgő vére vonult át beszédén, az egykori honvéd tüze nyilatkozott meg minden szaváből, és az a fiatal lelkesedés, a multak emlékeinek feleleventése, az azok iránti kegyelet ápolása végig futott a nagy tömegen, a mely körül állta a sirt. A harczokban megedzett aggnak szeméből végig pergett a köny s a fiatalabb nemzedék keblében sebesebben vert a sziv. Vadnay Károly beszéde mély benyomást tett a hallgatókra, mert megrezegtette a szivekben az igazi hazafiui érzést.

— **Személyi hir.** Gróf Hunyady László Szikszóról visszaérkezett budai palotájába.

— **Nyelvünk érdekében.** Lassankint eljutunk oda, hogy lapunk teljesen megerősödik és gondot fordithatunk arra, hogy csak jól magyarul megirt közlemények jelenjenek meg abban. Kérjük t. munkatársainkat legyenek szivesek a jó magyar nyelvre figyelni. Ne tekintsenek nyelvtani tulkapásokra és bizonyos lapok erőszakoskodásaira, irjanak ugy magyarul, mint a hogy a jó magyar ember beszél. Használják helyesen az azon ezen kifejezést. P. o. ezen ügy rossz, e helyett ez az ügy. ép oly rossz, az ama eme jelzőkkel való visszaélés. E helyett az a ez az stb. sokkal helyesebb. Pénztáros, ünnepség stb. szintén nyakatekertek, mert a tárnok régi magyar szó. Tárnok községe még mindég Tárnok és nem Táros. A szenvedő módra is jó vigyázni és csak a cselekvő móddal élni, ha hosszabb is a kifejezés. Ajánljuk ezeket munkatársaink szives figyelmébe. (Megszivlelés szintén rossz szó).

— **Lakás változtatás.** Dr. Stipanits Elek orvos, kit a közönség nagyobb mévben kezd felkarolni május elseje óta Krisztina-tér 7-ik szám alatt lakik.

— **A protestáns árvaház Budára jön.** Ezt tudatja velünk az alább közlött levél: T. Szerkesztőség! A Városmajor-utcza örvendetes haladásáról van alkalmam a t. szerkesztőséget tudósitani, nevezetesen a Protestáns árvaegyesület, mely eddig Pesten, a szegényházteren létezik, megvette a Városmajor-utczában a fogaskerekü vasut és a Waskovics-féle vizgyógyintézett között fekvő s Dubraviczky Elek és Varasdy Lipót tulajdonához tartozó telkeket, Dubraviczky Elektől 12.200 frtért, Varasdytól pedig 30.000 frtért, abból a czélból, hogy az egész árvaház már a legközelebb épitendő uj épületbe áthelyeztessék. Az árvaegyesület okos elhatározását csak méltányolni lehet, bár több egyesület és intézet is utánozná ezt a jó példát, ami által Buda haladása lendületet nyerne, az intézetek és egyesületek pedig egészségesebb viszonyok közé jutnának.

— **Fiatal bajnok.** Örömmel jegyezzük fel, hogy Kassics Péter miniszteri tanácsos fia, Kassics Román a vivóversenyen diadalt aratott. Több versenyben volt győztes és ügyességét általánosan dicsérik.

Jubiláris ünnepek. A budai tanitóegylet, mely a székes főv. iskolaügyének fejlesztése körül egy negyedszázadot betöltő sikeres munkásságot fejtett ki, f. é. junius 6-án tartja nagy ünnepségekkel egybekötött 25 esztendős jubileumát. Az ünnepet a jelzett napon délelőtt 11 órakor ünnepi diszgyülés nyitja meg a II. Török-utczai iskola hivatalos helyiségében. Ez alkalommal az ünnpi megnyitót Farkas József egyl. elnök fogja tartani. Alkalmi költeményt Koncsek Lajos irt a jubileumra, s az egyesület történetét Velősy Lipót fogja ismertetni. E diszgyülés iránt a legnagyobb érdeklődés mutatkozik mind a tanügyi hatóságok, mind az egyes főv. tantestületek részéről. Még nagyobb azonban az érdeklődés a diszgyülést követő banket iránt, mely a II. Polg. Lövölde kertihelyiségében fog megtartatni. Ez ebédre a jegyek a budai el. iskolák tanitótestületeinél kaphatók 1 frt 50 krjával. A rendezőség a jubiláló egyesületi tagok kellő szórakoztatására ugyanott d. u. tréfás kuglizóversenyt, czéllövészetet, este pedig kedélyes táncz vigalmat rendez. E vigalomra szóló belépő jegyek a meghivó felmutatása mellett a Lövöldei pénztárnál is kaphatók lesznek 1 frtjával. Az estély esetleges tiszta jövedelme az egyesület segélyalapjára fog fordittatni. A ki elismerréssel van a tanitók hazafias derék munkája iránt, ez ünnepségükön bizonyára örömmel fog résztvenni.

— **Kirándulás.** A Budai Kerékpár-Egylet buzgó 5 tagja, névszerint Artner Rezső, Bodóssy Béla, Deák Arpád, Linczbauer Ferencz és Niertit Dezső f. hó 12-én csinos kirándulást rendezett. — Martonvásár, Székes-Fehérváron át Zámolyra ment a társaság Báró Jenő urad. inspector, közös barátjuk látogatására. Itt a lehető legjobb fogadtatásban részesült és csak d. u. 5 órakor indulhatott el ismét, miután egy lukulusi ebédet elköltött, mely a páratlan kedvességü háziasszony szakács-müvészetének kitünő bizonyitékát is képezte. A társaság kitünő hangulatban Csákvár, Boglár, Bicske. Bia, Budaörsön át csak este érkezett meg Budapestre.

— **Halálozások.** Miksicz Oszkár, az adriai biztositó-társaság főtisztviselője, ki az intézetnek hasznos szolgálatokat tett és a biztositási szak terén tekintélyt vivott ki magának, meghalt. A németvölgyi temetőbe helyezték örök nyugalomra. A megboldogultat mindenki szerette és becsülte. Az adriai biztositótársaság egy jelentékeny erőt vesztett el benne. — Elek Béláné hunyt el. Kitünő nő volt. Halálát férje, testvérei, közöttük Papp István, gróf Hunyady László titkárja — ki a budai köröknek igen kedvelt tagja — gyászolják. — Dr. Weresmarthy Ödön a maga és fia Ödön valamint napa, anyja és a testvérek, ugy az összes rokonság nevében fájdalomtól megtörtént szivvel jelenti forrón szeretett nejének, a szerető jó anya, gyermek, testvér és rokonnak, Weresmarthy Ödönné Záhorszky Margitnak, életének 31-ik, boldog házasságuk 5-ik évében hosszas szenvedés után f. hó 11-én Puszta-Fehéregyházán történt gyászos elhunytát. Az örök világosság fényeskedjék neki! — Gilly Józsefné szül. Frömmel Klára egy tekintélyes polgár-család tagja meghalt élete 73-ik évében, Igen szép temetése volt, a mi a közbecsülésnek jele.

— **Árvaházak látogatása.** A tiszáninneni ág. ev. egyház Rozsnyón egy árvaházat tart fenn, melynek fejlesztése érdekében minden lehetőt megtesz. Hogy az árvaház kül- és belszervezete a kivánalomnak megfelelő legyen, Zelenka Pál, püspök, megbizta Egyed Dávid, árva-atyát, hogy tanulmány-utat tegyen s első sorban a budapesti árvaházakat tekintse meg. Nevezett tanférfiu e hó 21-én tett látogatást az I. ker. Mayer-árvaházban, a Klotild-árvaházban, a tanitók áárvaházban s községi szeretetházban, hol a legapróbb részletekig menő felvilágositást nyujtották neki az illető intézetek igazgatói. Előző nap a gróf Károlyi Sándorné által létesitett Istvántelki menedékházat és a budapesti protestáns árvaházat is megtekintette. A berendezés s az intézetekben uralkodó szellem mindenütt kellemesen lepte meg a tanulmány-uton levő árva-atyát, kiküldetésének eredményéről személyesen is jelentést tesz Zelenka püspöknek. — A rozsnyói árvaház 26 árvára van berendezve, annak fejlesztését s az eperjesi tanitóképzővel való egyesitését vette tervbe a derék árva-atya; kivánjuk hogy nevezett tapasztalait az árvák javára mielőbb előnyösen értékesithesse.

— **Kié az érdem?** A következő levelet vettük: „Tekintetes Szerkesztőség! Becses lapjának április 21-iki számában Torbágy és környékéről a legjobb akarat hangján egy czikket közöl H. M. a melyre a május 12-iki számban egy élesen polemizáló, határozottan röszakaratu pár sort küldött be Schützenberger Géza úr. Engedje meg Sch. úr nekünk, hogy községünk érdekében továbbra is a lehetőt megtegyük, annál inkább is, mivel czikkünkben az „Iharost“ határozottan dicsértük és mivel Torbágyon Schützenberger úr mocsarat csakis délibáb fantáziával láthatott. Kiváló tisztelettel Egressy Péter.

— **Kedélyes mulatság.** Mint értesülünk, a serdülő „krisztinavárosi asztaltársaság“ junius hó 1-én (szombaton) szegény gyermekek felruházási alapja javára, — az általában kedvelt „Polikus Greisler“ vendéglő helyiségében Budán nagyon érdekes és kedélyesnek igérkező hangversenyt rendez, mely reggelig tervezett tánczczal fog végződni. A hangverseny műsora igen dustartalmu s minden irányban érdeklődést kelt; a közreműködő hölgyek pedig már megjelenésük által is ékesiteni fogják a mulatságot. — Belépti jegyek helyett részvételi jelvényeket bocsátanak ki, melyek személyenként 1 korona (50 kr)-ért megválthatók; ily jelvények kaphatók a rendező-bizottság tagjainál, a „Politikus Greisler“ helyiségében, vagy este a pénztárnál ugyanott. — Reméljük, hogy a tisztelt közönség nagy számmal ad kifejezést érdeklődésének s főleg a jótékonysági czél iránti kegyeletének. Kivánjuk, hogy a

rendezőség buzgó és nemes törekvései vezessenek fényes sikerre — a szerkesztőség.

A Péterhegyi téglagyár részvénytársaság. E vállalat, mely junius óta van teljes üzemben, folyó hó 16-án tartotta első évi közgyülését báró Schossberger Nándor elnöklete alatt. Az előterjesztett igazgatósági és felügyelőbizottsági jelentéseket tudomásul vették, a felmentést megadták s elhatározták, hogy részvényenként osztalékul 4 frtot fizetnek, mely e hó 20-án kerül kifizetésre.

— **A krisztinavárosi szinkör heti müsora.** Hétfő: „A kis hörcsög"; Kedd: „Klári"; Szerda: „A Szultán"; Csütörtök: „A kis hörcsög"; Péntek: „Próbaházasság"; Szombat: „Az ember tragédiája"; Vasárnap ugyanez.

— **Martinovich-utcza**. Martinovich emlékét a Városmajor-utcza lakói közül többen azzal akarják megörikiteni, hogy a Városmajor-utcza rendezéséért beadott kérvényökben a Városmajor-utczát Martinovich-utczának kérik nevezni. A kérvényt 50 városmajori háztujdonos és telkes irta alá.

Dalestély. A budai dalárda 1895. év junius 1-én, szombaton a Budapesti polgári Lövészegyesület helyiségében Bellovics Imre egyleti karmester igazgatása és a „Károly román király" nevét viselő 6. sz. gyalogezred teljes zenekarának közremüködése mellett nyári dalestélyt tart. Az énekelőadásokat tánczvigalom követi. A dalestély kezdete esti 7 órakor. Belépő jegy ára 1 frt. Kedvezőtlen idő esetén a dalestély egy később meghatározandó napra elhalasztatik. Hazajövetelre társaskocsikról gondoskodva lesz.

— **Ünnepély**. A II. kerület polgári leányiskola és női kereskedelmi tanfolyam növendékei által 1895. évi május hó 26-án d. u. 4 órakor az iskola tornatermében (Batthyány-utcza 10. sz.) Az iskolai ösztöndij-alap javára rendezendő iskola ünnepélyt rendez.

— **Bucsu**. A müveltebb osztály igényeinek is megfelelő bucsujárat fog indulni Nagy-Mária-Cellbe (Mári-Taterl és Sontagsberg kegyhelyek érintésével) f. é. augusztus hó 20-án d. u. 5-kor külön gőzhajón a bombatéri hajóállomásról — budapesti II. ker. szt. Anna plébániából és ennek vezetése alatt. Résztvevők: I. osztályban hajón és II. oszt. a vasuton 11 frt 80 kr. II. oszt. a hajóban és III. oszt. a vasuton 9 frt 40 krt, III. oszt. hajón, és vasuton 7 frt 80 krt fizetnek oda-vissza élelmezés és szállás nélkül. Bővebb felvilágositást nyujt a vizivárosi plébánia hivatal, hol augusztus 10-éig lehet jelentkezni is. E napig a dijak befizetendők.

A közönség rovata.

I.

Tisztelt Szerkesztő Úr!

Tudva azt, hogy t. Szerkesztő úr becses lapjában a nagy közönség érdekében történő felszólalásoknak mindig készséggel ád helyet, bátorkodom e sorokban felhivni az illető hatóságok figyelmét azon rendellenes állapotra, mely a Várban a disztéren áll fenn azon körülmény folytán, mely szerint a házban lévő vendéglős quasi kertet akarva étterme előtt alakitani, az asphaltjárda háromnegyed részét izléstelen zöld rácsozattal elfoglalja, melynek folytán a járókelők, nem lévén képesek egymásnak kitérni, kénytelenek a gyakran poros vagy sáros kövezetre lépni.

Tiszteletel

Egy várbeli.

II.

Köszönetnyilvánitás. Mindazoknak kik felejthetetlen drága jó nőm elhunyta alkalmából részvétnyilatkozatukkal megkerestek, fogadják ez uton mélyen érzett, őszinte köszönetemet, igaz hálámat. Patacsics János, főv. vezető-tanitó.

Newyork életbiztositó társaság. Alapittatott 1845-ben, tisztán kölcsönösségen alapszik, minden utánfizetési kötelezettség kizárásával. Miután részvényesei nincsenek az összes tőke és nyeremények a biztositottak tulajdonát képezik. Kivonat az 1894. évi zárszámadásból: Aktivák összege 810.058,854, évi bevétel 182,416.567 kor, 1894-ben a biztositottaknak kifizetetett 78.325,015, 1894-ben kötött uj üzletek összege 993.006,870, fölösleg 101.246,536 nincs másik kölcsönös biztositó társaság a világon, mely ily óriási fölösleg fölött rendelkeznék. Fennállása óta a Newyork biztositottjainak kifizetett 986.981,113 koronát. A Newyork a müvelt világ összes országaiban bir fiókkal. Referenciák Magyarországon: a Magyar általános hitelbank. A Magyar kereskedelmi bank. Közelebbi felvilágositásokat ad a Newyork életbiztositó társaság magyarországi igazgatósága Budapest, Erzsébet-körut 9—11. Newyork-palota.

Tájékoztató.

— **„Szt. Lukács-fürdő-részvénytársaság**. A nyári idényre Prospektust küld és előjegyzéseket lakásokra elfogad az igazgatóság Budapesten.

— **A »Buda és Vidéke« rendkivüli kiadása a Mária Erzsébet-egylet javára 20 krért kapható a Gróf Hunyady László palotájában I. ker. Vár, uri-utcza 52. sz. a.**

Erdélyi borozó VII, József-körut 10. Valódi erdélyi hegyi-borok. Különlegességek: Erdélyi turó és husnemüek. Kenyeres Károlyféle (Brassó) cognac és likőrök. A borozó éjjeli 1 óráig van nyitva.

Házeladás Szent-Endrén, a templom közelében egy legjobb karban levő ház kerttel eladó. A házban van 2 lakás, egyik 3 szoba, konyha, éléskamra stb. a másik 1 szoba és konyhából áll. Bővebbet a kiadóhivatalban.

Kávéház megnyitás. Bittner Alajos előnyösen ismert vendéglős, ki udvarias, előzékeny modorával pontos és jó szolgálatával méltán kiérdemelte a közönség bizalmát, a budai szinkörrel szemben a Szinkörhöz czimezett kávéházát f. hó 30-án délben megnyitja. Az uj kávéház is jele a Krisztinaváros emelkedésének. Bittner Alajos a kávéházat ugy rendezte be, hogy a kor legfokozottabb igényeit is kielégiti. Ajánljuk a közönség figyelmébe. Bittner Alajos társa uj vállalkozásában az e téren kedvelt Fellner József.

A nagyérdemü közönség szives figyelmébe ajánlom, hogy a

Városmajorban levő

fővárosi sörcsarnok

megnyittatott.

Vasár és ünnepnap esetleg hétköznap **CZIGÁNYZENE.**

Ozsonára és vacsorára hideg és meleg ételek

Szent István sör és budavidéki borok.

Számos látogatást kér

a vendéglős

Jelentés.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy f. é. **május hó 1-én** fióküzletet nyitottam a **Zugligetben** a Fáczán vendéglő kerti helyiségében. — Liszt, tej, tejszin és vaj, Finom- és pék-sütemény a nap minden órájában frissen lesz kapható.

LÖVENSTEIN ANTAL

csász. és királyi udvari sütőmester.

Vendéglő az „Olasznőhöz".

A n. é. közönség becses figyelmébe ajánlom az I. ker. Németvölgy, Mozdony-uton levő „szép olasznőhöz" czimzett vendéglőmét, mely a kiránduló közönség kedvencz találkozó helye.

Saját termésü borok, kőbányai sör és kitünő magyar konyha.

Számos látogatást kér

HESZ JÁNOS

vendéglős.

Árverési hirdetmény.

Alulirott kir. közjegyző ezennel közhirré teszi, hogy néhai Schaner József hagyatékához tartozó és a Zsámbéki 972. számu telekjegyzőkönyvben irt 561 helyrajzi és 461 összeirási számu ház és udvar 253 frt kikiáltási ár mellett Zsámbék községházánál folyó évi május hó 30. napján délelőtt 11 órakor a legtöbbet igérőnek nyilvános önkéntes árverés utján elfognak adatni.

Venni szándékozók tartoznak a kikiáltási 10%-át készpénzben kiküldött kezéhez az árverés napján letenni.

Az árverési feltételek alulirott kir. közjegyző irodájában (Budapest, II, lánczhid-utcza 1.) megtekinthetők.

Kelt Budapesten, 1895. május 13.

Rupp Zsigmond

kir. közjegyző.

BANK ÉS VÁLTÓ-ÜZLET

Beimel Lajos fiókja

TELEFON! II., fő-utcza 6. sz. TELEFON!

Értékpapirok, arany és ezüst pénznemüek vétele és eladása.

Előleg mindennemü értékpapirra.

Tőzsdemegbizásokat előnyösen eszközlünk.

1 db magyar jótékonyczélu államsorsjegygyel. Huzás junius 26-án. Főnyeremény 120 000 korona Ára **1** frt **80** kr.

Fenti igérvények egyenkint is megrendelhető.

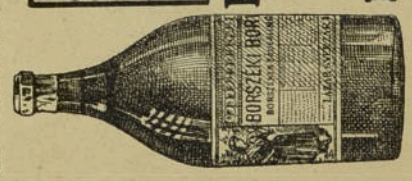
Igérvények minden huzáshoz.

A szénsavdus ásványvizek királya a

BORSZÉKI BORVIZ

kitünő gyógyviz és üditő ital

mindenütt kapható.

Budapesti főraktár

RAJCS ZOLTÁN-nál

VIII. ker., József-körut 10. szám.

Vendéglő „Mekka városához".

Van szerencsém a t. cz. közönséggel tudatni, hogy **Fehérvári út 10420. sz. a.** (a **Záborszky János**-féle telken, a sósfürdő közelében) vendéglőt nyitottam, mely a legujabb kor igényeinek megfelelően minden kényelemmel el van látva.

Kirándulóknak kellemes üdülő hely.

Minden időben meleg és hideg ételek.

Saját termésü borok. Csapolt és üvegsör.

Tisztelettel

SCHMIEDT KÁROLY

vendéglős.

Kőziklából fakadó kristálytiszta

TELEFON. VÉGHLESI TELEFON.

„Vera"-forrás.

Hazánk igen kedvelt **legjobb izü** és legolcsóbb

szénsavdús égvényes

SAVANYU-GYÓGYVIZE.

Hathatós szer az emésztési zavaroknál.

Borral vegyitve kellemes savanykás izű üditő és tiszta italt képez.

A bort nem festi,

a miért a nagyérdemü közönség **fröccs** gyanánt nagyon kedveli s e végből a vendéglős urak igen felkarolták.

Borivóknak, kik a bort savanyuvizekkel szeretik vegyiteni, mindenekelőtt mint **legtisztább égvényes savanyuviz** ajánlható.

E viz közömbösiti a bor savát és az italnak igen kellemes savanykás ízt kölcsönöz, anélkül, hogy azt

feketére festené.

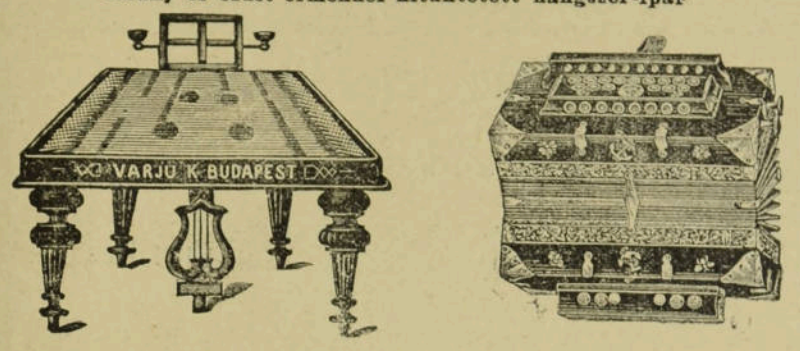
Mindenkor friss töltésben kapható a **főraktárban**

BUDAPESTEN,

ERZSÉBET-KÖRUT 56. és

minden gyógyszertárban, fűszerkereskedés és vendéglőben.

Arany és ezüst érmekkel kitüntetett hangszer-ipar

VARJU KÁROLY

császár és királyi szabadalmazott hangszer-ipar.

Budapest, VIII., Kerepesi-út 47. sz.

Ajánlja saját gyártmányú hangszereit, különösen erős, tiszta **csengő hangú czimbalmait** jótállás mellett; továbbá **harmonika, hegedű, fuvola** és egyébb hangszer nálam 15%-kal olcsóbb, mint bárhol. — Most jelent meg a magyar **harmonika iskola**, az egy soros harmonikához 32 válogatott legszebb dallal, melynek segélyével fél óra alatt megtanulhat a harmonikákon játszani, ára 90 kr., mely összeg beküldése mellett bérmentve küldi meg a kiadó, **Varju Károly.**

Képes nagy árjegyzék ingyen küldetik.

RÖVID- ÉS SZÖVÖTT ÁRUK

KÉZI MUNKÁHOZ TARTOZÓ CZIKKEK

ALBINI LAJOS

ezelőtt

Reinl József

II, ker., Fő-utcza 40. szám alatt.

MINDENNEMŰ SZABÓ KELLÉK

Ajánlja raktárát férfi fehérneműekben, saját készitmény. Ingek kizárólag a jó hirnevü „Schroll"-féle chiffonból, ugyszintén alsó nadrágok „Schroll"-féle croiseből, azon kivül félvászon és tiszta vászonból készitve. Divatos nyakkendők, gallérok, kézelők, ingmellek, sima és szegélyes jó minőségü nadrágtartók.

Továbbá nagy választék valódi szinü harisnyákban, keztyük sima és ajour, gyermek, leány és női kötények. Jó szabásu derékfüzők, különösen ajánlható a törhetetlen **növénydrótból** készült derékfüzők. A legujabb **franczia** arczfátyolok, fehér, fekete és minden divatszinben.

Végre nagy raktár valódi „Cosmanosi" cretonból.

VÁSZON, KANAVÁSZ ÉS CHIFFON

Barabás József

krisztinavárosi

CASINO SÖRCSARNOKA

a legujabb kor igényeinek megfelelően, kényelemmel és fényesen van berendezve.

Különösen ajánlható a **szinkör látogatók** becses figyelmébe. **Szinielőadás után friss vacsora,** frissen csapolt **király- és bajor sör.**

Ma zene!

A

Magyar Asphalt

részvény-társaság

Budapest, Andrássy-ut 30. sz.

elvállal minden néven nevezendő

asphalt burkolási

valamint **szárazzátételi** munkák teljesitését **jótállás mellett, legolcsóbban.** Elismert legjobb minőségü **aszfalt anyag vidékre** is szállittatik.

Megrendeléseket elfogad a kiadóhivatal is.

MESTERHÁZY MIHÁLY

fűszer, gyarmatáru, csemege-, bor- és ásványvizkereskedő

BUDAPEST, 1. KER., ATTILA-UTCZA 50.

Árkivonata

Czukor legfinomabb, egész süvegben	1 kg.	—.35½ kr.
Ugyanaz » kimérve	1 »	—.36 »
Koczka-czukor legfinomabb doboz v. ládában	1 »	—.36½ »
Ugyanaz » kimérve	1 »	—.37 »
Kávé-Mocca legfinomabb arábiai	1 »	2.20 »
Kávé-Aranjáva »	1 »	2.20 »
Kávé-Gyöngy »	1 »	2.20 »
Kávé » finom	1 »	2.10 »
Kávé-ceylon legfinomabb	1 »	22.0 »
Kávé » finom	1 »	2.10 »
Kávé-Cuba finom	1 »	2.— »
Kávé-Santos »	1 »	1.70 »
Rizsa-Gyémánt legfinomabb	1 »	—.32 »
Rizsa-Glace »	1 »	—.26 »
Rizsa-Japán finom	1 »	—.22 »
Rizsa-Rangon »	1 »	—.18 »

Liszt kiváló finom Gizela-malmi
1 kg. 13, 12½, 12, 11, 10½, 10, 9½ kr.
0 1 2 3 4 5 6 sz.

Buza-dara, finom vagy goromba	1 kg.	—.16 kr.
Császárolaj valódi hamisitatlan.	1 Lt.	—.32 »
Petroleum legfinomabb amerikai	1 »	—.20 »
Denaturált Spiritus legmagasabb foku	1 »	—.30 »

Tejgyertya elsőrendü, a „Flóra" „Apolló" vagy „Schicht"-gyárból
1 csomag 40 42 45 kr.
490 500 560 gr.

Ürgyertya elsőrendő . . . . . 1 csomag —.48 kr.

Valódi Badacsony vidéki saját töltésü asztali borok. Kitünő Dreherféle palaczk-sör. A központi tejcsarnok fiókja.

Egyébb itt fel nem sorolt áruk kiváló finom minőségben előnyös árak mellett.

Pontos gyors és előzékeny kiszolgálás.

Megrendelt áruk készséggel házhoz szállitatnak.

Jencs Vilmos

„Szent-János"-hoz czimzett gyóyszertára
II. ker. Széna-tér.

Az idei idény beáltával ajánlja friss töltésü és minden fajtáju gyógy- és üditő ásványvizeket nagybani árak mellett.

Kaphatók az összes bel- és külföldi gyógyszerészeti különlesgességek.

Mindenféle sebészeti eszközök.

Menthin szájviz, a mely az Odolt hatásában, kellemes izénél valamint olcsóságánál fogva is teljesen fölülmulja. 1 üveg ára 40 kr. — Salol fogpaszta, a mely nagyszerü antiseptikus hatásu és igy a fogak odvasodását teljesen megakadályozza s izét a legutolsó részletig megtartja. Ára 60 kr.

Nemkülömben ajánlja a világhirü **Pries y Ca-féle** spanyol gyógyborokat valamint az általánosan elösmert és általa készitett Chinavas borát, üvegje 1/1 2 frt 50. 1/2 1 frt 50 kr. árakban.

Valamint saját készitésü és kitünőnek bizonyult lábizzadás elleni port, 1 doboz ára 50 kr.

SZOLYVA és POLENAI

szaktekintélyek által elismert kiváló hatásu GYÓGYVIZEK

Gyomor és fejfájás, szédülés, czukros hugyár

aranyér bántalmai és köszvény-elleni különlegesség.

a friss töltésü **SZOLYVA** és **POLENAI** védjegye.

LUHI ERZSÉBET

rendkivüli kellemes izénél fogva, főleg borral vegyitve a betegnek élvezetes, kellemes üditő italt képez.

Tulságos gyomorsav képződésénél idült gyomorhurut és étvágytalanság, torok, gége és hörgők idült hurutos bántalmai ellen, feltünő sikerrel lesz alkalmazva.

Főraktár: Budapesten, **FRUMM ISTVÁN utódánál** tulajdonos **WERNER ADOLF** Batthyányi-utcza 3. sz.

Megrendelhető: minden ásványviz kereskedésben vagy közvetlenül

Gróf Schönborn uradalmi Igazgatóságánál, Munkácson.

a friss töltésü **LUHI** védjegye

Ezeknek a vizeknek tiszta kezelése folytán, kellemetlen utóize nem képződik.

Császárfürdő Budapesten.

Fürdői — a nagyszerü uszodák is — kizárólag kénes hő- és langyos ásványvizekkel vannak táplálva, melyeknek természetes hőmérséke 27° C. és 65.5° közt változik.

Gőzfürdője a maga nemében páratlan.

Iszapfürdői, teljes átalakitás következtében a legmodernebb iszapfürdők.

Fürdőinek gyógyhatása évszázadok óta hires: kőszvényes és csuzos bántalmak. izzadmányok, hólyaghurut, idegbajok, vérszegénység, bőrbetegségek, vérbajok, fémmérgezések ellen, a langyos fürdők mint erősitők általános gyöngeség eseteiben.

Az ivó gyógymód: az emésztési zavarok, idült gyomorhurut, máj-, lép- és vesebántalmak és alhasi pangás eseteiben.

A belégző gyógymód (**inhalatio**): az orr- és szájüreg, a gége és a légcső hurutos bántalmai ellen.

Női bajok ellen a sós- és láplúg-fürdők kiváló sikerrel használtatnak.

Massage és villamozási gyógymód.

Állandó fürdőorvos: Dr. DIESCHER FERENCZ, specialista női orvos

200 lakószoba (60 krtól — 3 frtig) — melyeknek nagy része zárt — télen fütött — folyosók által van a fürdőkkel összekötve és igy **a téli gyógymód** veszély nélkül használható.

Kávéház, étterem, sik- és hegyi sétahely. Naponként kétszer katonazene. **Gyógy- és zenedij nincs.** A főváros minden pontjához kitünő közlekedés.

Hirdetések

a

BUDA ÉS VIDÉKE

részére felvétetnek

a kiadóhivatalban

Alkotás-u. 12/a. Szőke-ház.

Jelentés.

Alulirott tisztelettel tudatom a n. é. közönséggel miszerint az I. k. alkotás-u. 11. szám a. volt **„Rauscher"-féle** vendéglőt kertihelyiséggel f. é. május 1-én átvettem, azt a mai kor igényeinek megfelelőleg berendeztem, zongora a helyiségben a közönség rendelkezésére áll. Ajánlom ismert jó magyaros konyhám, kitünő borokat és kőbányai sört.

Számos látogatást kér.

NOSZEK IGNÁCZ,
vendéglős a XVII-hez.

— **Egy irnok** (keresztény) ki a magyar és német nyelvet szóban és irásban birja, állandó foglalkozást talál egy helybeli kereskedő czég irodájában. Ajánlatok a létező okmányok másolatainak mellékelésével e lap szerkesztőségének B. 700. czim alatt küldendők be.

Van szerencsém a n. é. **szinkör** látogató közönség becses figyelmébe ajánlani a **szinkör** mellett levő „Alaguthoz" czimzett vendéglőmben berendezett kerti helyiséget.

Jó italok és izletes ételekről, valamint előzékeny kiszolgálásról gondoskodva van

Rosszidő esetén fedett nyári helyiségek.

Tisztelettel

Schlaucher Ferencz,
vendéglős.

Bejáratt Attila-utcza 65. szám alat is.

SCHIEN KÁROLY

mü- és épület-lakatos

Budapest, II., Batthyányi-utcza 1. sz.

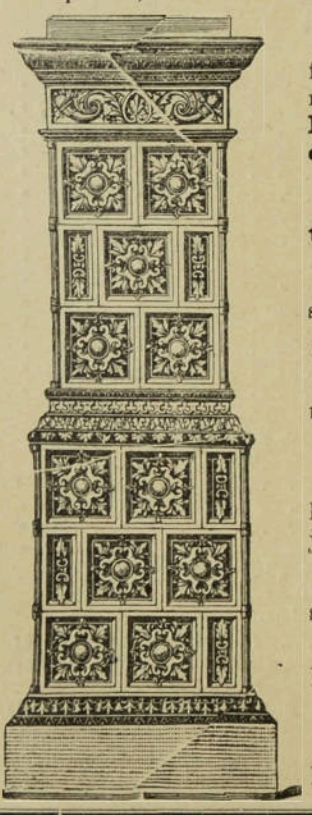
Varrógépek és kerékpárok raktára.

ajánlja magát **telefonok, villámhárítók, szócsövek** és **szobai távirdák** berendezésére. **Javitások a legjutányosabban eszközöltetnek.**

MORGENSTEIN ENDRE

KÁLYHÁS

Budapest, I, Tábor-utcza 14. (saját házában).

Ajánlja dusan felszerelt raktárát **szabályozható, töltő és ó-német cserépkályhák és takarék-tüzhelyekből.**

Elvállal minden szakmájába vágó **javitásokat,** különösen saját módszere szerinti **füstszabályozásokat** pontos kivitel és jutányos árakon.

Kik dúsan felszerelt kálya-raktáromat megtekinteni óhajtják, a legszivesebb fogadtatásra találnak.

SZT.-MARGITSZIGETI ÜDITŐVIZ

a legkiválóbb és legolcsóbb bakteriamentes

asztali savanyúviz

és

egészség-ápoló ital.

Kitünő eredménynyel használtatik:

Köszvény-, gyomor- és bélbajoknál, garat-, gége-, tüdő- és hólyaghurutnál.

Kapható: **Legtöbb gyógyszertárban, ásványviz-, füszerkereskedésben és vendéglőben.**

FŐRAKTÁR

WERNER ADOLF-nál.

(FRUM ISTVÁN UTÓDA)

Budapest, II., Batthyány-utcza 3. szám.

Telefon 90—97.

Főherczegi Szt.-Margitszigeti felügyelőség

Vendéglő

a

„Márvány-menyasszonyhoz"

Van szerencsém a n. é. közönség tudomására hozni, hogy vendéglői és kerti helyiségeimben minden szerdán **katonai zenekar** működik.

Jó konyha, kitünő bor és kőbányai sör.

Pontos kiszolgálás.

Számos látogatást kér

WAGNER VILMOS
vendéglős
I., Márvány-utcza 6.

Nyomatott Heisler J. kő- és könyvnyomdájában. Budapest, II. Várkertrakpart 1. sz. (Kluseman-féle ház.)

Budapest, 1895. IV. évfolyam 22. sz. Vasárnap, junius 2.

BUDA ÉS VIDÉKE

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI ÉS TARSADALMI HETILAP.

BUDA ÉS VIDÉKE ÉRDEKEINEK KÖZLÖNYE.

Szerkeszti: ERDÉLYI GYULA.

KIADÓ-HIVATAL, hol előfizetni lehet és hirdetések felvétetnek; I. ker. Alkotás-utcza 12/a. Szőke-ház.

Megjelenik minden vasárnap. Előfizetési árak: Egész évre 12 korona, fél évre 6 korona, évnegyedre 3 korona. Egyes szám ára 24 fillér.

SZERKESZTŐSÉG, I. ker., Alkotás-utcza 12/a. Szőke-ház. kéziratokat és közleményeket ide kérjük küldeni.

Pünkösd.

Irta: **Hatala Péter.**

A kereszténység első pünkösd ünnepéről azt irja a szentirás, hogy az apostolok felett tüzes nyelvek látszottak, és habár egy nyelven beszéltek, mégis különféle nyelvü hallgatóik megértették; mindegyiköknek ugy tetszett mintha saját nyelvét hallaná az apostolok ajkairól elhangzani. Pedig az apostolok akkor csak zsidóul beszéltek. Ez a szentirás szerint a pünkösdi csoda. A zsidók kik nem rokonszenveztek az apostolokkal, midőn a különféle nemzetiségü hallgatók álmélkodását látták, azt mondották: Részegek ezek az apostolok! . . . De ezek megczáfolták a hitetlen zsidókat; s azt állitották, hogy ezen csoda a szentlélek müködése, mely felvilágositotta a jóakaratu, a nem elfogult hallgatóságot.

Az ellenkező zsidók nagyon elmerültek felekezeti elfogultságukban . . .

A pünkösd tehát a szentlélek által történt felvilágositás ünnepe volt; s a különféle nyelvü nemzetek megértették az apostolokat, csak a nagyon felekezeties zsidók nem értették meg őket. A zsidók elméjében a szentlélek nem mivelt csodát; hanem csak a nemzetek elméjében, mert ezen elmét nem homályositotta el a felekezetiség erős köde.

Az első pünkösd óta sok pünkösd mult el és sokszor ismétlődött az első pünkösd alkalmával feltünt: fény és árny. Az apostolok utódainak nyelvét, beszédét, idők multán, már sokan nem értették meg a keresztények közül is. Igy szakadt ketté a nagy keresztény egyház: keletire és nyugatira. Ezer évvel az első pünkösd után. És ötszáz évvel még később a nyugati egyház is ujra kettészakadt a reformátió által. A keresztények nagy tömegei ismét nem értették meg az apostol-utódok nyelvét. Nagyon felekezeti volt. És ezen szakadások folytán a felekezeti szellem erősbödött . . .

Tehát az elfogultság . . .

Ujabb időkben a felekezeti szellem gyengült; az emberek jobban közeledtek egymáshoz. Nem tartották a hitbuzgóság jellegének ócsárolni a mások hitvallását. Kezdették követni az Uristen példáját, ki véghetetlen türelemmel viseltetik annyi millió teremtménye iránt, s elnézi hogy ezerféle módon imádják őt — nem szoritván őket valamely egységes rendszerre. Szereti mindazt aki féli őt és jót cselekszik. Rábizza a józan ész munkájára a felvilágositást, a polgárosodást, mely a bálványimádókból és a vadakból mivelteket és fenköltebb vallásos eszmékkel biró embereket nevel. Abban rejlik az igazi müvelődés: ha szeretettel viseltetünk egymás iránt és szeretettel segitünk egymásnak bajain.

Ha ezen szeretetet hirdetik az apostolutódok, akkor ismét megértjük egymást.

De a felekezetiség szellemét igen nehéz enyhiteni is; az önmegtagadásba kerül, a hatalom miatt, melyet a felekezetiség, kivált a papoknak, világi doldokban is, nyujt. Aki a hatalom birtokában van az nem igen szokott a szeretet hangján beszélni, kivált midőn hatalmát az egyenlőség, a szabadság, a testvériség eszméitől félti.

De ezen eszmék mégis hóditanak, az emberek között naponta több hivőre találnak. És az lesz majd a legszebb pünkösd-ünnep, midőn teljesen és szeretetben megértettük egymást.

Tanulmány-ut

(A «Buda és Vidéke» számára irta Siebreich Károly.)

London, május 20.

Ha már az ágyak kényelmes voltáról megemlékeztem multi levelemben, az étkezésről csak annyit mondhatok, hogy a nyugot felé a vaj éppen olyan szükséges kelléke a háztartásnak, mint nálunk a só.

Áttérek most már egy pár szóval a vásárcsarnokokra, különösen azért is, mert a vásárcsarnokok kérdése Budapesten égetővé vált.

A vásárcsarnokok főkelléke a világosság, azért is a vas és üveg a legjobb épitő anyag ezekhez.

Nyugaton mindenütt nagyon jó világos-

„A BUDA és VIDÉKE" TÁRCZAJA.

A mit a gólya el nem vitt.

Vig kedélyü voltam egykor,
Hanem bánatossá lettem,
Hajh! mert a sors különösen
Rendelkezett én felettem.
És a fürge ifjú szivnek
Jó kedélye, vig lakója
Hová tünt el, merre repült?
Hogy eddig vissza nem került? . . .
Messze vitte el a gólya.

Sokat incselkedett velem
A kis pajkos isten Ámor,
Pezsgett bennem a szerelem,
Mint a lánghullámu jó bor. —
Ámde megcsalt kit szerettem
Sok most az ő udvarlója,
Megváltozott az érzelme
S eltünt véle a szerelme, . . .
Messze vitte el a gólya.

Sok barátim jobb időkben,
Mikor nem környékezett baj,
Egyre zsongtak körülöttem
Mint a fáradhatlan méh-raj.
De elhagyott a szerencse
— E bolondok pártfogója —
S mind eltünték a barátok
Mintha ülne rajtam átok . . .
Messze vitte el a gólya.

Nem törődve semmi gonddal
Napjaimat vigan élem,
Mert a mig a pénzem tartott
Még az ördögtől se féltem.
De suszter, szabó, boltos
És kalapos nagy kontója,
Elsöpörte minden pénzem.
S vig életben nincs már részem . . .
Messze vitte el a gólya.

Megcsalatva szerelemben,
Pénz s baráttól elhagyatva,
Vig kedélyem is tova-tünt,
Ennyi baj kit meg ne hatna?
De amitől szabadulni
Volt vágyaim fő mottója,
Az okoz busongásom:
Itt marad szegénységem . . .
Ezt nem vitte el a gólya.

Kemény Dezső.

Elvek és tövisek.

(Regény egy kötetben.) (2)

Irta: **ERDÉLYI GYULA.**

A Méretlen csárdás sokszor ugy eltalálta az időjárást, mint valami időmérő, hol a tyukszeméről, hol a fájos tomporájáról. Valóságos jövendőmondó volt a pusztában. De ő is csak ugy tett, mint némely kollégája a politikai időjóslásban, nem mond ugyan semmit, de ha beteljesedik a miről nem beszélt, nagy hangon hirdeti ugaron, kopáron: Ugye megmondtam.

Ezzel a tulajdonságával hirre vergődött a Méretlen-csárdás és fejcsóválva bámulta a föld népe, hogy ugyan, mit nem jövendölt ő meg, nagy jó uram ő kigyelme Ejnye Mihály.

Szóval is győzte, jó italt adott, bizony betértek ha csak lehetett a Méretlenbe még az uri emberek is.

Dombor Máté is benézett, mert a Méretlen csárdás eladást, vételt, állatok javát, roszszát mind az elméjében tartogatta és tovább is adta.

Bor között őszintébbek az emberek, a mely csárdás nem süket, hall is, lát is, azután beszél mikor kell, de ha szükséges, némább a némánál, a halnak is több szava van, mint neki.

Ejnye Mihály nem mai gyerek már, akkor is hasznát vette a szemének mikor a szegény legények kutágassal adogattak egymásnak jelt, hogy merre fuj a jó szél.

Dombor Máté uramnak sokat beszélt ezekről az időkről, azért forditotta most is arra a beszédet.

— Nos Mihály hol az ágas?

— Lent van az uram.

ságu vásárcsarnokok vannak, addig, hogy csak egyet emlitsek, Bécsben nagyon is sötétekre találunk, mire nézve a „Central Markhalle szomoru példát nyujt.

Sajnálnám, ha a budapesti vásárcsarnokok, nem lennének a világ legvilágosabb vásárcsarnokai a sok létező jó példa után.

A kényelem mellett a legnagyobb eleganczia is párosul, igy például Amsterdamban a legelső hotelekben nem láttam ily fényüzést. Minden a legfinomabb porczellánból készült, gyönyörü festésekkel. Szappan, finom törölköző kéznél van, és hozzá a leviráshoz szükséges papir és tinta is. E vásárcsarnokok télen fütve vannak, mi egészségügyi tekintetben megbecsülhetetlen.

Antwerpenben az utczaszögleteken felállitott elektromos órák is nagyon tetszetősek, nemcsak azért mert diszül szolgálnak, hanem hogy ezek az órák pontosan járnak.

A házak tisztogatása is példaszerü, még csak a járdákat is lemossák. Antwerpen különben egy második Velencze, az utczák közepén mindenütt hajózható csatornák vannak, és a házak előtt kocsiutak, a miáltal különbözik Velenczétől, hol a házak közvetlen a csatornák mellett fekszenek, és itt rendkivül nagy a tisztaság.

A hajózási telepek ugy Amsterdamban, mint Antwerpenben és Rotterdamban rendkivül érdekesek, nem tudom kereskedelmi összeköttetéseink hogy állanak ezekkel a városokkal, de azok azt hiszem nagy előnyünkre szolgálnának, mert itt az egész földkerekségéről összejönnek a hajók.

Jó volna Budapesten, ha már isten segitségével megérjük ezredéves állami fennállásunkat egy „Budapest világvárossá fejlesztését előmozditó“ társulatot alakitani, melynek czélja volna, időnként a város érdekeit tárgyalni függetlenül a hatósági testületektől, igyekezve azoknak jóindulatát megnyerni, mert most a kerületi egyesületek külön-külön képviselik érdekeiket, holott legfőbb czél volna az egyes kerületek érdekeit méltányos összhangzásba hozni egymással.

A forgalmi élet nyugoton, sokkal kifejlődöttebb állapotban van, mint keleten. Itt a házmester elől nem kell hazaszaladni tiz óra előtt a polgároknak, hogy megtakarithassák a fizetendő kapupénz árát. Itt éjjeli 12 óráig a forgalom alig csökken.

Brüsszelben 11—12 óra között egész csoport kerékpározott, nők, vegyest férjeikkel, testvéreikkel, fiatal lányok a fiukkal, kik a Restaurantban-ban mulattak, a hol rendesen sört és hideg ételeket is kiszolgálnak. Minden kávéház előtt, legalább 12—14 veloczipédet láthatni, melyek a járdához vannak támasztva a kocsi ut szélén és kivilágitva.

A nők fekete ruhát és fekete harisnyát viselnek.

Az ujságárulók itt majdnem megeszik az embert daczára annak, hogy minden léptennyomon a kioszkokban kaphatni ujságot.

A mészárosok boltjaikat teljesen elzárt ajtókkal nem látják el, hanem szép vasrácsozatot alkalmaznak, hogy a szellőzés teljes legyen, nem is érezni ottan semmi kellemetlen szagot, mert hozzá még a legnagyobb tisztaság uralkodik.

A boltok falai márvány, vagy porczelán, vagy legalább olajfestésüek, s naponta lemosatnak. Az asztalok szintugy márványból vannak s néhol müvészileg kivitt aranyozott ökör fej disziti a czimtábla közepét vagy a rácsozat felső részét.

A vasuti állomásokon sok helyen automat készülékek vannak felállitva, a melybe ha az előirt pénzdarabot az ember bedobja, ez kiadja a pályaudvarban való belépő jegyet.

Praktikus annyiban, hogy a kik családjaikat, ismerőseiket, avagy barátaikat kisérik, avagy várják a pályaudvaron, nem kell ide-oda szaladgálni a jegy megváltása után, hanem azonnal rendelkezésére áll, s igy sem a kapus, sem a pénztárnok a többi utazók hátrányára nincs feltartóztatva.

A Gellérthegy érdekében.

(Az érdekeltsegnek a fővároshoz intézett kérvénye.)

Budapest fő- és székváros I. kerületében a Gellérthegy északi oldala egy szigetet képez, melyet a természet csodás szépségü fekvéssel látott el, s melyet emberi kezek müvelés alá vették.

E helyet a város tanácsa ezelőtt 25 évvel befásitotta, s az ma hires sétahelylyé változott, mely a fő- és székváros legegészségesebb parkját képezi.

Szigetként áll e hely azért, mert a mig minden közsétahely és parkterület városi jellegéről gondoskodtak, ez a hely teljesen nélkülözi azon feltételeket, a melyeket a közlekedési utak, világitás, vizvezeték és rendőri felügyelet tekintetében a legszerényebb igények megkivánnak.

Ott sötétlik néma éjeken át e terület, mint csöndes tanyája a tolvajoknak, kiket csak a rendőrség időnként megtartott rázziája zavar fel s az egymással érintkező villatulajdonosok csak tartózkodva gázolnak át utak hiányában a bozótokon, melyek biztosabb közlekedési vonalul szolgálnak, mint azok a kocsiutak, melyeken a jármü még fényes nappal is felfordulásnak van kitéve.

Pedig a villa- és telektulajdonosok még saját érdekük rovására is megtettek mindent, mi közérdek szempontjából tőlük megkivánható volt.

A magántulajdonosok a katonai hatóság által támasztott szolgalmi igényekkel szemben házaik lebontásának eshetősége daczára a főváros diszére szolgáló épületeket emeltek, az üres talajt virágzó kertekké alakitották át, s hogy a fő és székváros közönségét nagyobb kiadásoktól megkiméljék, önként ajánlották fel közbenjárasukat ahhoz, hogy a magán tulajdonosok a közutakhoz szükséges területeket ingyen engedjék át a városnak.

Ennél többet a magántulajdonosok alig tehettek a közérdekért.

S vajjon mit tett a fő- és székváros Tekintetes Tanácsa a magántulajdonosokért?

Sem út, sem világitás, sem rendőri állomásról gondoskodva nincsen, s az egyetlen előny, minek az e helyen élő villatulajdonosok örvendhettek volna, a vizveték berendezése volt, melynek segitségével a száraz talajon ültetvényeiket felnevelték.

Örvendhettek volna, mondjuk, mert a mily szivesen fizették hol a vizmérő órák behozatala, hol a köböleknek köbméterekre történt átszámitása s egyébb alkalomból folytonosan felemelt dijakat, e dijak fokozatos emelkedésével egyenlő arányban fogyott a viz, mig ma eljutottak odáig, hogy a vizvezeték a nyári hónapok alatt teljesen megtagadja a szolgálatot, s a villatulajdonosok ki vannak téve annak, hogy nagy fáradsággal felnevelt ültetvényeik elpusztulnak.

Csodálatos, hogy a mig mindenfelé, a merre a város közönsége valamely részt emelni és rendezni szándékozik, mielőtt a magánvállalkozás megindulna, vizvezeték, ut- és világitásról gondoskodik, addig itt az áldozatkész magánvállalkozással a fő- és székváros Tekintetes Tanácsa nemcsak, hogy lépést nem tart, hanem az elpusztulásnak tesz ki egy oly helyet, mely ma-holnap egyedüli tiszta levegőjü, árnyas üdülő helyét fogná képezni a fő- és székvárosnak, mert a kiállitás után a városligetben már nem lesz, az ujonnan alakitott részben pedig még nem lesz erdő.

E bajok orvoslása végett, mely itt a magántulajdonosoknak és a fő- és székvárosnak már a közelgő ezredéves ünnep alkalmából is — közös érdekét képezi, a Gellérthegy északi részén levő villák és telkek tulajdonosai azon sürgős kérelemmel járulnak a fő- és székváros Tekintetes Tanácsához, hogy addig is, mig az e részen beállott vizhiányon esetleg uj csővezeték lerakása által mindenkorra segitve lesz az illető szakközegeket utasitani méltóztassék, hogy akár a Gellérthegyen levő vizmedencze közvetitésével, akár más úton, ejtsék módját annak hogy a villatulajdonosok a nyári hónapokon át vizet kapjanak, illetőleg vizvezetékeiket használhassák.

— Lent, no hát akkor jó hirei vannak.

— Volna egy-kettő Dombor ur számára is . . .

— Halljuk a szép szót . . .

— Tessék csak előbb leülni. Vásáros ember szomjas is. Van egy kis jó hegyi borom. Mindjárt szolgálok vele az urnak, hévérrel húzom. Hasznos ebből minden korty . . .

Ejnye Mihály maga is szivesen itta a jó bort és nem szerette rontani. Becsületes embernek becsületes bor való. Holmi gézenguz megihatik akármilyen lörét; de Dombor Máté uramnak igazi jó bor dukál.

— Itt van ni! szinarany ez uram. Ellenségemnek száz aranyért sem adnék belőle, de a jó emberemmel megosztom szivesen. Tessék nagy jó uram!

— Isten éltesse Mihály . . .

— Adj' Isten egészségére.

— Hogy is áll az ágas Mihály? Beszéljen csak, hogy szavát el ne veszitse . . . Azt mondta lent van. Halljuk hát a jó hirt.

— Dombor uramé a kender föld . . .

— Hát Penege komám kieresztené . . .

— Beszélhet Penege koma a mit akar, már a vásár meg van.

— Meg-e?

— De meg ám. Felpénzt is adtam.

— Jól tette Mihály. Megszolgálom.

— Meg van az már nagy uram régesrégen szolgálva.

— De hogy olyan könnyen kötélnek állt az a Káva Ferkó.

— Jaj uram nótája van annak . . . Káva Ferkó is apostolnak szegődött, hirdeti az igét, már fel is avatta Ábor Ábel a nazarénus espers papnak.

— Papnak . . . hiszen tanulni kell a papnak, ez a Káva Ferkó pedig olyan kaptától irtózó foldozó varga.

— Ábor Ábel mind ilyen embert vesz be a gyülekezetbe, mert az apostolok is csak egyszerü mester emberek voltak. A papnak nem lehet semmiféle földi java, mert minden a gyülekezeté lészen, igy prédikálja azt Ábor Ábel. Minden ember pap, tehát egy embernek sem lehet földi java. Minden az egészé csak az élet az Istené . . .

— Értem. Káva Ferkó is ezért szökött meg a kenderföldtől, hogy igéket, elveket hirdessen. Édes jó magyar népem, mi minden jöttment gondolattal szürődik meg az agyvelőd!

— Mert tetszik tudni nagy uram, ez az Ábor Ábel hiszi ám azt a mit beszél, de hát betegség igazgatja a szólását. Nem négy kereken jár az esze, hanem a Káva Ferkó az rossz ember. Mindenkinek a kortese a ki fizeti? Jó komédiás lett volna belőle. Százféle ember van benne, azt mutatja a melyiket akarja vagy a melyiket veszik.

— Hiszen ez az Ábor Ábel hallott valamit harangozni, de csak nagyon messziről. Tudja mi az eleje, de nem tudja mi a veleje? Szomoru sorsa van, asszony zavarta meg az eszét. Valami német vasuti kisasszony kezdette mifelénk hirdetni ezt a földosztást vagy egyenlőséget. Ábor Ábel ezután bolondult és abba hagyta a füstfaragást és füst után indult, eddig csak kivülről volt kormos, most belől.

— Tudom az egész dolgot, hiszen el is akarta venni ezt a német kisasszonyt, a ki elhagyta a vasutat és az mondják bélyeg-gyüjtésből él valahol, de Ábor Ábel felkeresi és viszi neki a pénzt a főpapi tanácsba . . .

— Hej Mihály, mindenféle filoxera beütött közénk, de az a legveszélyesebb, hogy a német tudákosok az ember ellen uszitják az embert.

— Egyre-másra járnak erre mindenféle ábrázattal a népboldogitók, a kik megsarczolják a szegény népet, elviszik az utolsó garasát is, hogy majd megfoldozzák a sorsukat. Eladja magát és megrontatja az eszét, feldulja családi életét, eldobja a megelégedést, elvekért tövist kap. Megtagadja a Jézus Krisztust s holmi gyehennára való ámitókért. Ez a német asszony hozta ránk a veszedelmet.

— A mint jött, el is mulik, a magyar ember földszerző, de nem földosztó. Megéri az a maga sorsával, tud türni és bizik benne, hogy megvirrad még valaha . . .

Ezeket beszélte a maga józan eszével a két alföldi magyar ember.

(Folyt. köv.)

A «Budapesti (budai) Tanitóegylet jubileuma alkalmából.

Huszonöt évvel ezelőtt, mikor még a két várost csak a lánczhid kötötte össze, mozgalmat inditottak Buda főváros tanitóságának jobbjai egy tanitóegyesület létesülése czéljából. A buzditó szó, a tenni akarás a lelkesedés tüzét öntötték a közönbösökbe s megalakitották a „Budapesti (budai) Tanitóegyletet.“ Az egyesület élén mindig oly vezető-férfiak állottak, kik a kitüzött magasztos czél érdekében önzetlenül munkálkodtak. Stauffer Adolf, a budai tanitók egyik kiváló alakja volt a kezdeményezők egyike s az egyesület első elnöke. Almásy János, a kiváló paedagogus, Somlyay József, az országszerte ismeretes kitünő tanférfiu, ugy is mint elnökök, ugyis mint tagok hervadhatlan érdemeket szereztek maguknak tevékenységükkel, jeles tehetségeikkel. S az egyesület jelenlegi elnöke, Farkas József, az ifjabb gárda általános tisztelt és szeretett tagja az elődeitől örökségképen átvett jó hirnevet megtartani igyekszik s hogy sikerülni fog neki azt még magasabb szinvonalra emelni eddigi müködése garanczián nyujt.

De mindezek a férfiaknál többet buzgólkodott az egyesületnek alakulása után jegyzője, majd huzamosabb időn át elnöke, jelenleg tiszteletbeli tagja: Trájtler Károly. Ott volt ő a kezdet kezdeténél, mint falakat rakó munkás, ott volt ő a felépitett épületben, mint házi gazda, ott van ő most is, mint okos tanácsadó, irányitó.

A magyar tanitóság nagy feladatának mindenkor meg tudott felelni, meg tudott felelni még akkor is, mikor csak képletekben volt szabad beszélni, mikor még intelligens számba se igen vették.

Nagyot fordult azóta a világ, haladt minden előre óriás léptekkel, emelkedett a magyar nemzet erkölcsileg, anyagilag, szellemileg. S hogy a kultura lépést tartott a rohamos fejlődéssel, senki sem tagadhatja! S hogy ebben része van a magyar tanitóságnak: senki meg nem döntheti!

A tanitók egyesületeket alakitottak, tömörültek, hogy imádott hazánk népoktatásügyét előbbre vigyék. Igy alakult, igy keletkezett az az egyesület is, mely e hó 6-án, csütörtökön fogja ülni fönnállásának huszonötödik évfordulóját.

Ez az egyesület nem pihent soha, a napirenden levő tanügyi kérdésekkel folyton foglalkozott, paedagogiai tekintetben irányadó volt. Az egyesület kitüzött pályakérdéseket, vitatételeket s azokat alapos megbeszélés után felterjesztette hatóságának, mely hatóság majdnem mindenben elfogadta s utasitásul adta tanitói részére.

A jelenleg használatban levő tan- és kézi könyvek közül is több a budai egylet kebelében született, igy pl. Belicza József nyelvtana, Velősy Lipót földrajza, rajzmintái, Almássy János nyelvtana stb. stb.

Gyülései, munkálatai mindig érdeklődést keltettek nemcsak a tanitók, hanem a nagy közönség körében is, mert azok alapos készültségről és a komoly munkálkodásról tanuskodtak. Azonban időt szakitott magának az egyesület mindenkor a komoly rész mellett a vigra is. Tánczmulatságai, majálisai a budai elitemulatságok közé tartoznak.

Örömmel üdvözöljük tehát jubileuma alkalmából e tevékeny egyesületet, melynek nagy része van a kultura emelésén!

Adja Isten, hogy a jövőben ez eddigieknél is nagyobb eredményt érhessen!

Turista élet.

A magyar turista egyesület — mint azt előző számunkban is jeleztük — a pünkösdi ünnepekre a Vág völgyébe vonult és kirándulásait Trencsén, Illava, Vág-Besztercze hegyvidékein rendezi, mint halljuk nagyon szép társaság indul utnak és nagyobb számmal jelentkeztek a kirándulásra, mint azt kezdetben hinni lehetett.

Az egyesület Buda vidéki kirándulása ma Szent-Endre, innen gyalog Visegrádra a szép Lepenczpatak-völgyének érintésével. Ezen kiránduláshoz — kevesebb gyalogolással csatlakozni lehet a délután 2 óra 35 perczkor (nyug. pályaudvar) Visegrád felé induló vasuton.

A pünkösdi mind két kiránduló társaság és az itthon maradt turisták találkozót adtak egymásnak folyó hó 4-ik napjára, a mikor is a krrisztinavárosi Politikus szatócshoz czimzett vendéglőben fognak gyülekezni este 8 órakor, hol Gürsch Ferencz polgártársunk gondoskodik arról, hogy a turisták ne bánják meg azt elhatározásukat, melyszerint nyáron át az havi társasvacsorákat minden hónap első keddjén a Politikus szatócsnál tartják meg. Biztosra veszszük, hogy a pünkösdi élmények tárgyalása felette élénk lesz ezen a vacsorán, mert a turisták testvérnek tekintik egymást és kedélyességük nem egy emberben keltette már fel a vágyat egy ilyen életet füszerező társaságba tagnak belépni, hol az uj tag is hamar otthonossá lesz és törzsökös turistának érzi magát.

Bizonyosan szó lesz ebben a társas vacsorán a junius 9-én rendezendő kirándulásról is, mely kirándulás vezetője Dőri Gyula akadályosztatása folytán valószinüleg ifj Ferenczy Károly leend. Ez a 9-iki kirándulás már az előző napon szombaton veszi kezdetét, mert a társaság már ezen napon délután 4 óra 35 perczkor indul a nyug. pályaházból Nagymarosra, innen átevez Dömösre, honnan Mexikóba — mert ilyen is van a budai hegyekben — sétál meghálásra, és másnap mint egy tiz órai gyalogolással folytatja utját a Fekete és a Kétágu hegyet is érintve Esztergomba. Vasut és hajójegy összesen 95 krt. tesz ki oda és vissza.

Ezt a kirándulást követi 12-én a „Szép juhászné“-nál tartandó „Turista majális“, melyre vonatkozólag már minden előkészületet megtett az egyesület és a meghivókat a napokban szétküldi.

Az egyesület gondosan megtesz minden lehetöt, hogy majálisa épen ugy kedélyes legyen, mint a hogy kedélyes a turista életnek minden mozzanata és épen e kedélyességre való tekintettel tár karokkal fogadja a nem tag vendégeket is, ha tehát egyesek tévedésből meghivót nem kaptak és a majális iránt érdeklődnek ugy erre, mint a kirándulásokra vonatkozólag felvilágositást nyerhetnek. Meghivót kaphatnak az egyesületnek IV. ker. Egyetemtér 5. sz. a. II. emeleten levő helyiségében mindennap délután 6—8 óra között.

Bia.

Karikó János, biai földmives, a »Vadon virágai« czimü költeményeinek első füzetében (120 lapold.) Bia község fekvéséről ezeket mondja:

»Pest-Kis-Kun megyében, a budai részen,
Fekszik Bia község, legszélről egészen;
Országut hasitja, érinti vaspálya,
Ha körültekintek, igy fekszik a tája:
Először látok az északi oldalon,
Egy jó téres pusztát, neve Herczeghalom;
A honnan, ha tovább északfelé járnék,
Jó másfél órára esik Tök és Zsámbék.
Észak-kelet felé, hogyha az út nem lágy,
Hozzánk csak egy órajárásnyira van Páty.
Jobbkézre az ember egy községet elhágy,
Ezt a német falut ugy hivják, hogy Torbágy.
Keletre menjünk most, ha nem is örömest,
Arra van Budakesz, Budaörs, Budapest.
S mentében az ember, ha jobbkézre tekint,
Erdős hegyek között fekszik Törökbálint.
Délkeletre vannak a Duna vidékén:
Diósd, Albertfalva, Budafok és Tétény;
S alább végignézve a dunaparti tért,
Vizes malmaival meszire látszik Érd.
Egészen délfelé van egy görbe, rossz ut,
Arra van kövével s tótjaival Sóskut..
... Éppen nyugat felé esik tőlünk Ettyek,
Sok bort teremnek*) ott a nagy szőllőhegyek;
Mellette terülnek uradalmi puszták,
Nevezetesen, Both, Dávidmajor s Rikhárd.« stb.

Ennél azt hiszem, még a legtudósabb geográfusok sem tudják jobban meghatározni egy-egy község holfekvését!

*) Régen volt, nem is volt! A szerk.

Node lássuk a hivatalos helységnévtárnak Bia községre vonatkozó adatait.

A község lakosainak száma 2744; ebből anyanyelv szerint: 2076 magyar, 655 német, 3 tót és 10 egyéb nyelvü; vallásra nézve: 1521 római katholikus, 1109 református, 80 izraelita és 34 evangelikus.

Van Biának egy róm. kath. és egy református anyaegyháza; az izraeliták a zsámbéki, az evangelikusok pedig a csabdi hitközség kötelékébe tartoznak.

A községben van 403 lakház, s a határ Herczeghalommal együtt 6610 katasztrális holdra terjed.

Van itt vasut- és távirda-állomás; távbeszélő- és postahivatal, postatakarék-pénztárral.

Egyrészről a pilisi alsó járás itt székelő főszolgabirói hivatalának, másrészt pedig a herczeg Metternich-féle uradalom intézőségének tisztikara nagyban emeli e szép község intelligenciáját, mely községről a fennebb idéztem Karikóféle leirásban ezeket olvassuk:

»Iskoláin kivül van olvasó-köre,
Hol a mivelődés egy uj utat töre;
Van postahivatal és önsegély-egylet,
Kisdedovódánk is szerencsésen meg lett,
Van uri kaszinó, mely az uraknak kell,
S van orvosi állás; szolgabiró-székhely.
Vasutállomásra tiz perczig mehetsz el,
Hetivásár is van minden héten egyszer.
Mióta erre jár Buda-Szőny vaspálya,
Népesül a község, szépül a formája;
Nagy házak épülnek a kicsinyek helyett,
S a lakbér is sokkal feljebb emelkedett...
... A népnek nagyrésze földmivelést ápol,
De legtöbben élnek*) a szőllőmunkából;
Kőbányába is jár dolgozni egy kevés,
Zsidók kezén megy át legtöbb kereskedés.
Mesterember ép csak annyi munkát végez,
A mennyi itt helyben leginkább szükséges;
De a napszámosok annyi dolgot kapnak,
Jut belőle nyáron a sóskutiaknak!«

A helység nevének magyarázására nézve hivatkozunk Szabó Károlyra, kinek állitása szerint Bia község elnevezése a Béla király névtelen jegyzőjének müve 57-ik fejezetében emlitett Billa (Bilya vagy Bija) vezér nevét tartja fenn. — Hunfalvy János azt véli, hogy a mikor Szent-István Gyula erdélyi fejedelemnek fiait Biát és Bikácsot foglyul ejté, Biát itt őrzé; s a helység ettől vette volna nevét. — Vida Károly zsidóból magyarázza értelmét; Bia = bejárás. Bia = via, via = ut; azaz bejárás Budára. (Dr. Thirring Gusztáv az »Osztr.-Magy. Monarchia irásban és képben« czimü vállalatban a budai hegyvidék ismertetése során azt mondja, hogy a buda-bicske-szőnyi országut, az u. n. Mészáros-ut, évszázadokon át első rendü közlekedési ut volt. S tény, hogy a meddig a történelem adatai visszaemlékeznek, mindig ez volt a népek vándorlásának fő utja. A régen hosszu járatu fuvaros karaván okat látott kedvező széles völgyön most gőzparipa száguld végig.)

A görögöknél Bia = erő, az erőszak fogalmának megszemélyesitése. Pallas és Styx leánya. Ő lánczolja Héphaistos parancsára Kratos bátyja segitségével Prométheust a kősziklához. — Node ez csak mellékesen legyen megmondva, mert a község neve bizonyára nem görög eredetü: noha az erőszakoskodás Bián sem teljesen ismeretlen!?!

A monda szerint akkor, midőn őseink Óbudát épitették, innen hordották a terméskövet bivalyos szekerekkel s igy lőn e helység neve: Bivalos, Bival, Bial, Bia.

Ezeket s ezekhez hasonló magyarázatokat nyujt ifj. Résó Ensel Sándor a »Helynevek magyarázója« czimü két füzetes munkájában, de a kritika ezen magyarázatokért szerzőn egy hajszálnyi becsületet sem hagyott!

Egyébként Bia régi község s már a török világ utáni összeirásban népes helységnek van fölvéve, mely 1690-ben 13 mérő gabonával, 1691-ben pedig $^1/_8$ portára 62 frt 50 krral járult a megyei katona-élelmezési kivetéshez.

Az 1695-ben eszközölt porták-rectifikátiója alkalmával $^1/_4$ portára adózott.

1770-ben a Mária Terézia-féle urbárium előkészitése alkalmával összeiratott Bián 36 és

*) Most már mondhatjuk: éltek! A szerk.

½ urbéri jobbágy-telek; maga a község pedig földminőség tekintetében a II-ik osztályba soroztatott. Akkori földesurai voltak: báró Sándor Antal és Farkasné asszony.

Fényes Elek (Magyarorsz. geográph. szótára, 1851) gróf Sándor és Fáy családok birtokában említi s azt mondja, hogy »tava mind nádjával, mind malmaival és halaival sok hasznot hajt.« De ez Fényesnél csak puszta réminiscentia lehet, mert a biai nagy tavak már 1781 — 1811 táján lecsapoltattak, illetve szabályoztattak és kiszáritattak, miről a vármegye levéltárában elfekvő s az arra vonatkozó (gróf Sándor Vincze és Szily József közti) tárgy iratok tanuskodnak.

A Bia melletti nagy tó tápláló erei lehettek a Pátyon felül levő hegyek keleti oldalán bővizű forrásból eredő, Pátyon s Torbágyon átvonuló pátyi patak, mely Bián alól egyesül a Zsámbéki patakkal, melynek egyik ága Telki-Jenőn keresztül, a másik Tinnye és Perbál felől jöve, Tök és Zsámbék keleti oldalán siet ide s innen átnyomulván Fehérmegyébe, a soóskuti völgyben haladva, Battán alól a Dunába szakadnak.

A megye birtokos osztályának vagyoni állapotát feltüntető s az 1805-iki insurrectiókor készült összeirási és kivettési lajstrom szerint Bia és Torbágy, mint tisztán donatárius és katona-állitásra kötelezett községek, együttesen 14,410 frt évi jövedelem után adóztak 20 perczenttel; akkoribanitt 4 százalékkal adózott armálisok, libertinusok és honorátiorok nem voltak.

1836-ban Bia község közönsége a »Pesti magyar Szinház épitésére« 15 frtot ajánlott és fizetett. — Boros János biai tiszttartó pedig külön 17 frt 30 krral járult az épitési költségekhez (Székely József, Magyar. Játékszin. Bpest, 1887).

1848-ban midőn a haza veszélyben volt, a biai ref. egyház urasztali ezüstjét hozta a hon érdekeinek áldozatul! A nemzetőrség összeirása alkalmával pedig 125-en jelentkeztek fölvétel végett.

(Vége köv.)

Navarra József.

Az én ezüstgombos mellényem,

avagy:

Deákul tudni mindig jó.

Klasszicus költőnkről és szónokunkról, néhai jó Kölcsey Ferenczről hallám Szatmár-megyében azt az adomát, hogy egy barátjával kocsin utazván, amint egy nagy vizhez értek, hátrafordul kocsisa és kérdi: Ugyan kérem szeretettel, tudnak a tekintetes urak deákul? Hogyne tudnánk, felel a gazda, mi közöd hozzá? — Mire a kocsis, azt se mondva, hogy befellegzett, közibe vág az almásszürkéknek, mint Füleki az egy lónak*), és neki egyenest a mély viznek!

Megijedt a két ur, s a mélyebb helyeken még az ülésen is lábujhegyre kapaszkodtak ijedtökben, mig azután a flegmatikus kocsis valahogy keresztülhajtott a vizen, a nélkül, hogy az ijedtségen kivül egyébb bajuk esett volna.

Megállj te himpellér, kiált rá mérgében a gazda, hogy mertél neki menni ennek a tengernyi viznek? Hiszen tudtam én felel a kocsis, hogy semmi bajunk se lesz, amint megértém, hogy deákul tudnak a tekintes urak, mert még boldogult rektramtól hallottam, gyerekkoromban, a deák szóval tűzön-vizen keresztül lehet menni; mire azután természetes, hogy nem lőn bántódása.

Ez az adoma jutott eszembe, midőn tollhoz nyultam, leirandó egy kis utikalandomat, melybe egyszer papos külsőm és ezüstgombos mellényem miatt keveredtem, s mely rám nézve furcsán végződhetett volna, ha az utolsó perczben ki nem ránt a hinárból csekély latin tudományom.

Ugyanis a 70-es évek elején Torontálmegyéből öcsém temetéséről jövet Czeglédnél vagy 8 órát kénytelenittetvén az Abony-Szolnok felé menő vonatra várni; unalmamban benéztem a városba, mely mint tisztaszűz 48 as választókerület már abban az időben is mintaképe volt a függetlenségi választókerületeknek, s nagy hirnek örvendett az elvtársak előtt. — Hajtott a többi közt az a remény is, hogy hátha véletlenül meglátom a városnak több izben volt képviselőjét, Bobory Károly ottani róm. kath. plebánost, kit igen tiszteltem hazafias szenvedésekkel teljes multjáért, s azon önzetlenségért, hogy nem törődve a r. kath. papi képviselők felé mosolygó kanonoki és püspöki stallumokkal: be mert állani függetlenségi képviselőnek, és számos éveken át egyike volt a függetlenségi 7 vezérnek, kik megalapitották és fenntartották azt a pártot, mely ama 7 busmagyar által kitűzött lobogó alatt ma ugyan 100 főből, azonban épen Czegléd jelenlegi képviselőjének is némi érdeméül legyen felhozva, vagy 20 anya és leány, fő és al-pártból áll.

Először is a kath. templomba néztem be, mely kettős tornyával méltóan foglal helyet a reformátusok szintén kéttornyu temploma mellett; bejártam belsejét, hol azután végre is akadt valami, a mi furaságokat örömest kutató figyelmemet magára vonta. — Ugyanis egy nagy vörös zászló van a templomban következő felirattal: Boldogságos Szűz Mária! (felül).

Alul pedig a Mária képe alatt: Készittették a czeglédi hivek!

Már hogy a lobogót-e vagy mit; ma sem merem kutatni. — Ezen feliraton talán a nagyigmándiak templomán látható tesz túl, mely ékes betűkkel tudtára adja annak, a ki talán még nem tudná, hogy: „Ez a templom itt készült helyben, Nagy-Igmándon!

A templomból kijövén, beportyáztam az egyes kerületi olvasó köröket, melyekben a jó czeglédi nép első politikai nevelését nyeri, s mindenütt találtam Kossuth Lajos arczképét, szélső baloldali lapokat, könyvtárakat, jeléül annak, hogy már azon időben is mily czélirányosan volt szervezve Czegléden a pártélet.

De még mindig nem akarván telni az idő, betértem egyik másik polgári bormérőbe is, hogy topografiai ismereteimet ez irányban is gyarapitsam. — Itt-ott találkoztam egy-egy városi Andrissal is, de ez nem tünt fel.

Végül szerény körü partyázásom befejezvén, vissza mentem az állomásra. — Itt azonban már megint találkoztam a városi rönd egy-egy éber őrével, sőt az egyikbe majdnem beleütköztem az étkezőbe menet, mert az mint most már észrevevém, mint egy testőrnek csapott fel körülöttem. — Letelepedtem azonban egy asztalhoz, s falatozni kezdtem a megrendelt ételből.

Hát a mint véletlenül körülnézek, látom ám, hogy már ugyancsak megszaparodtak az András bácsik, és csodák csodájára épen körülöttem csoportosulnak. — Semmiféle polgári bűntény nem nyomván egyébként bűnös lelkemet, sem pedig Amerikába nem akarván átevezni holmi modern pénz-szerzemény kapcsán, nyugodtam ettem tovább.

Hát egyszere csak betörtet kardcsörömpölés közt azon porosan, sáros csizmában és még vagy 5—6 hason diszben ragyogó persekutortól kisérve a város kapitánya vagy komiszáriusa, és egyenest az én asztalomnak kerül, töviről hegyire vizsgálva az én becses személyemet. — De már erre én is jobban kezdek körülnézni, hogy ugyan mit látnak ezek én rajtam, hogy igy bámulnak, vizsgálnak; igaz, hogy civilben voltam, fekete kabát és pantallonban, és 17 ezüst pitykés gombbal ellátott szegedi lajbliban, de ez csak ütközhetett a kriminális törvények valamelyik §-ába, gondolván magamban, s vártam az indulásra a jelt, mit az öreg portás nem sokára meg is adott. — Közbe ugy fülhegygyel hallom, a mint a kapitány ur beszéli valakinek, hogy épen a határt járta, amint lóháton rohan ki hozzája egyik embere, hogy siessen ki a vasuthoz, s ime, még jókor érkezett a mint látszik, s megint rám néz.

Az elhangzott jeladásra én is gyorsan fizetek és felkapom kis podgyászomat, hogy induljak. — De már erre elibem kerül a tekintetes úr, s elállva utamat, paragrafus szerinti szigorú hangon kérdőre van, hogy hová-hová, haszabadkérdeznem? Ránézek, hogy meg van ez az ur bomolva, vagy mi, mire azután a következő párbeszéd keletkezett köztünk:

Én: A magam utjára, ha már oly nagyon kiváncsi az ur!

Ő: Bizony pedig én most az egyszer nagyon kiváncsi vagyok, és határozatt feleletet várok.

Én: Hát, ha már olyan igen akarja tudni, felelék én is, meghajolva a fegyveres hatalom képviselője előtt, hát én bizony N.-Károlyba akarok menni.

Ő: Hát ki légyen az ur?

Én: Hát nem látja, hogy pap vagyok?

O: Látom a kinézéséből; de igy más emberfia is öltözködhetik, és borotválkozhatik ha a szükség ugy kivánja, meg az ezüstgombos magyar mellény, ez nagyon gyanust pap ember nem igen hord erre felé ilyet.

En: Bizony pedig errefelé hordhatnának ilyet a papok is, nem pedig Trencsénben, Árvában, s én az ur kedvéért ezt le nem vetem, ha mindjárt megfeszül is, mert ez nekem igaz keresetem*) — de hogy vége legyen már a vallatásnak, s a nevemet se hallja csak azért se, hat átnyujtottam neki a szüleimtől vett levelet, melyben öcsém betegségéről értesitének. Kezébe veszi. s azt mormogja magában: Én nem tudok németül, de az tud, meg borotválva is van, meg papi ruhája is van, meg ezüstgombos lajblija is van.

Én: Dehát kiről beszél; csak nem tagadhatja, hogy pap vagyok?

Ő: Hátha pap az ur, hát akkor csak tud deákul?

Én: Hogyne tudnék, ha akarok!

Ő: Ergo quis est ipse? (Kicsoda maga?)

Én: Professor et sacerdos sum et scholis piis (Piarista tanár és áldozar vagyok!)

Ő: Si ergo sacerdos est, dicat mihi, ubi est ordinatus et quis eam ordinant? (Ha pap, hát mondja meg, hol szentelték fel és kicsoda szentelte.)

Én: Veszprémii, anno praeterito, Stephanus Pribék episcopus consecratus me ordinavit (Veszprémben Pribék István felszentelt püspök szentelt fel a mult évben!)

Ő: De már Isten ugy segélyen, deákul nem tud Borsos Sándor, ha 100 esztendeig jár is papi ruhában, üssön bele a menkű abba a currensbe! S nagyott fujt és mosolygott.

Persze, a megmondott szóból azután kisült, hogy valami hires raffinirt gazember szökött meg a jászberényi börtönből, s leborotvált arczczal, papi ruhában, de ezüst gombos magyar mellényben bujdosott ide-oda s az arról vett currens alapján rámsütötték a rendnek czeglédi őrei, hogy én vagyok az a Borsos Sándor s ezért hitták haza lóhalálába az öreg tekintetes urat a határjárásból, hogy elfogásom dicsősége teljesen az ő nevéhez füződjék.

Tréfára fogtuk azután a dolgot s az öreg ur erővel szeretett volna egyet koczintani velem, de már másodikat is csöngettek, nem lehetett; azt mondom tehát neki: Ne engedje urambátyám a vonatot elindulni, fogja rá, hogy át kell kutatni, s mig emberei elvégzik a keresést, mi ihatunk egyet erre az ijedtségre!

Nem lehet öcsém — felel az öreg — mert hiába, — h . . . t a német, mondja czélzással az akkor még nagyon hatalmas osztrák vasutra, nagyon nagy ur ám ennek a kocsinak a gazdája, nem mernék a kerékbe kapaszkodni.

*

Nem tudom, él-e még az a patriarchalis öreg úr, ki akaratán kivül igy megtréfált és emlékezetessé tevé rám nézve ezüstgombos mellényemet, de akár él, akár nem, igaz marad az, hogy deákul tudni nem árt, akár járunk ezüstgombos magyar mellényben mint akkor, akár nem járunk, mint most, ebben a tűszős ficsór-világban. Quod erat demonstrandum!

Hámory M.

*) Néh. Füleki, n.-károlyi asztalos, komájával egylovas kocsin jövén haza a szőllőből, borközi állapotában igen lassunak találta a ló haladását, s azt mondja komájának. Ugyan komám, vágjon már közibe annak a lónak! pedig legalább is két ló kell, hogy közibe lehessen vágni, innen az idézett közmondás azon a vidéken.

*) Szegeden, III. é. gymn. koromban muzsikus czigányok sarjadékait tanitottam irni olvasni havi 2 forintért; ebből vettem a gombokat, darabját 2 máriás ezüst huszasért, mely akkoriban még forgalomban volt, s ezen gombokat mint első szerzeményemet igen kedveltem, minden lehető alkalommal hordtam.

Budai borvásár.

A napilapok gazdasági rovatában a mult héten azt olvastuk hogy a „Medárdnapi országos vásár“ nyolcz nappal később fog rendes időnél megtartatni s mégis mit látunk! a budai borvásártéren boroshajókat ellőttük meg boroshordokat kirakni, miből önként azt kellett következtetni hogy a borvásár az elhalasztás daczára is megtartatik.

Tudositónk erre a körülményre nézve meg kérdezett egy a borvásáron gubbaszkodó hajóst; ki is az alábbi felvilágositással szolgált.

— Igaz ugyan hogy a vásár ellett halasztva, de miért? csak akkor tudtuk meg, mikor már a főváros határában voltunk.

Ha egy egyszerü falusi kis vásár elhalasztásáról lett volna szó, tán bele nyugodtunk volna mi is, mert hisz ott alig egy két szomszétfalu lett volna érdekelve; de, ha egy az országfővárosát s annak az országnak majdnem minden lakosát érdeklő vásárt halasztanak el, arról nem az utolsó két nap kell az ország lakosait értesiteni, hanem hetekkel vagy hónapokkal előbb kell az érdekelteknek tudomására adni. A miniszteriumnak vagy a fővárosnak alig lehetett tudomása arról, (de a budapesti kereskedelmi kamarának igen s mégis ez kérte a vásár elhalasztását), hogy mi hónapokkal előbb készültünk a vásárra, s mindazokkal a kiktől a bort vásároljuk a kötest ugy kötjük, hogy a vettbor szállitandó ekkor és akkor, erre és arra a hajó vagy vasuti állomásra vagy abba ebbe a községbe, a bor értéke fizetendő itt és ott vagy is ahol átvettük.

Igy elkészülve az otthon levő borrunkkal, elindulunk hajóinkkal s az uton át vesszük a megrendelt borokat.

Tehát nekünk el vállalt kötelességünk van mit, hogy hitel képességünket fenntarthassuk, okvetlen teljesitenünk kell, a vasutra vagy hajóra feladott portékánkat mint más fajta kereskedő, mi nem raktározhatjuk, ezért kell nekünk a naptárhoz ragaszkodnunk, és ha arról, hogy el halasztva van kellő időben nem értesülünk — okvetlen megtartanunk.

Igy teljesitettük, el vállalt kötelességünket s tartottuk meg uti programunkat. Ezért talált bennünket a vásár elhalasztása már az utban.

Hogy pedig kárt ne szenvedjünk a főváros s majd a kereskedelmi miniszteriumot kerestük fel küldöttség által kérve őt, hogy ránk nézve nagy veszteséggel járó bajon segitsen azzal, hogy legalább a borvásárt engedélyezze.

A főváros közgazdasági s közélelmezési ügyosztálynak vezető tanácsnoka küldöttségünk tagjait lekötelező előzékeny szivességgel fogadta s rögtön megigérte hogy minden lehetőt el fog követni, hogy kart ne szenvedjünk s egyben annak a sajnálatának is kifejezést adott, hogy erről a magas miniszteriumban teljesen megfeledkeztek, hogy a borvásárt a mire hónapokig kell készülni a legutolsó órában elhalasztották vagy is kifeledték a rendeletből hogy az megtartható. Igéretét be is váltotta, mert a pénzügyőrség már szombaton, még ami hajóink megérkezte előtt künt volt az őrhelyén mig más rendes vásár kezdetekor még vasárnap sem mindig volt kint.

A kereskedelmi miniszteriumban is megigértek mindent lehetőt, de a kiadott rendeletet már vissza venni nem lehetett, a miniszterrel sem lehetett beszélni, s igy töltöttünk két teljes napot a bizonytalanságban, mig végre szombaton délben megkaptuk az engedélyt melynek alapján most itt vagyunk a fővárosban, és várjuk a jó szerencsét, a kora tavaszi vásárunkat elrontotta a nagy jégzajlás a mostanit meg valószinü a bizonytalanság.

A bor árakról tudósitónk csak annyit tudott meg hogy a tavaszelői vásáriárak tartják magukat, és hogy ugy vevők mint az eladók még most tartózkodók. Vörös óbor 18—21 frt uj 17—20 fehér óbor 18—22 frt uj 16. 21 frt schiller 15—18 frt pálinka szilvorium 56—60 frt, törköly 45—52 frt.

Erre a körülményre felhivjuk olvasóink figyelmét is, vegyenek tudomást vásárló kereskedőink és korcsmárosaink, hogy a Dunánál borvásár tartatik, és hogy állitólag ez alkalommal igen finom s jó magyar borokat lehet vásárolni.

Az idő kedvező, a Dunapart rakadópartján szép sorjában állanak a hordók. Az erre sétáló közönség meg-meg áll, a mint a vevők a lopóval kiszitt bort kóstolgatják, illetőleg szürcsölgetik. A szép idővel ugy látszik a vételkedv is erősödött. Érdemes megnézni ezt a budai borvásárt és a ki teheti érdemes vásárolni, mert tőről szedett igazi bor kapható.

Különfélék.

— **Pünkösd ünnepén.** Virággal tele erdő-mező. Ott, messze-tul a Kálvária hegyén az olajfa épugy árasztja illatát, mint nálunk az akáczfa. Piros pünkösd napja van, reménységünknek édesen mámoritó ünnepe. Rózsák napja, a valláshoz való ragaszkodásnak bimbó fakadása. A hit megerősödésének ünnepe vagy te szépségeddel, virágok özönével, te bájos piros pünkösd napja! Bujdosóban voltak az apostolok. Összebujva, csak suttogásuk hallatszott az oduk sötétségében. Félve, rettegve töltötték nappal-éjt egyaránt. Erös hit volt bár bennünk, de kevés bátorság a nagy munka megkezdésére. Egyszere világosság támadt, és az isteni szikra oda szállt tüzes nyelvek alakjában és szent ihlettel töltötte el őket. Eltünt a sötétség, és egyszerre bátorság szállta meg a szegény, szerény sorsüldözte apostolokat, és minden veszélylyel, minden erőszakkal, durva kegyetlenséggel szembe állva, világgá mentek, hirdetni az Ur igéjét: a felebaráti szeretet. És nem rettentek meg semmitől, és küzdöttek lankadatlanul, és vérőkkel festették a szentföld porondját, de azzal az erős hittel hogy az Isten van velők. Piros pünkösd napján szállja meg a Szentlélek azokat a nagyokat, kik intézik a nemzetek sorsát! Az Úr igéje valósuljon: „Békesség legyen a földön, a jóakaratu embereknek.“ Az ünnep beköszöntével, meleg üdvözlettel köszöntjük olvasóinkat. Boldog ünnepeket!

— **Személyi hir.** Gróf Hunyady László és neje gr. Csáky Sarolta ő excellentiáik Abbazziába utaztak.

— **Rothschild Budán.** Lapunk egy barátja azt a megbizható forrásból vett hirt közli velünk, hogy a Rothschild-ház egy tagja palotának és irodának alkalmas helyet kerestet Budán.

— **Milyen lesz a fővámtéri hid budai környéke?** A budai följáró hat méterrel lesz magasabb, mint a mai kocsiut. A hidfő előtt 50 m. széles és 120 m. hosszu tér (közel 15%-kal kisebb, mint a Lánczhid előtti Ferencz József-tér), de mellette, a Fehérvári-ut előtt még egy 1000 négyzetméteres park is lesz. A hidtól délfelé a 20 öles dunaparti-ut aztán egy 12 öles uj utcza, a 8 öles Promontori-ut és a 18 öles Fehérvári-ut torkol délre a térbe, észak felől pedig a 12 öles Gellért-rakpart; valamenyi 1·5% emelkedéssel éri el a hidfőt. A hidfőtől a tengely irányában 8 öles ut visz föl a Gellérthegyre, mely azonban már hegyiut lesz 7·5% kapaszkódással, de a melyen a kocsik mégis könyebben fognak járni, mint a mai Kelenhegyi-ut 10—11% lejtőjén. Ezen az úton fektetik le, a hidón négyágú, de az úton csak két szál 800 mm. átmérős vízcsövet, melyek a Gellérthegyen épitendő medencékbe viszik a káposztásmegyeri vizet. Gondoskodik a terv a lebontott Sárosfürdő számára is kellő területről, melyen nagyszabásu fürdőtelep létesülhet. Gondoskodni kellett a hegyről lerohanó vizek elvezetéséről is. A hid mindkét oldalán a kőpartokat is ki kell épitenni mintegy 400 m. hosszúságban, még pedig nemcsak a hitfők miatt, de azért is, kogy a gellért-rakparti útnak támasztékja legyen. A most létesítendő magas töltéseken azonban az utakat csak makadam burkolattal látják el, a gyalogutakat pedig csak kavicsolják; a végleges gránitkocka- és aszfaltburkolatot pedig csak később rakják le, a minek kötségei 140,000 forintra vannak téve. A hidról a közuti vaspálya vágányai minden irányban akadálytalanul elhelyezhetők, és sem a vasuti forgalom, sem a közönséges kocsik közlekedése nem fogja egymást zavarni. A Gellért-rakpart kocsiútjának viztelenitését ugy tervezik, hogy a viznyelő aknákat egyenesen a Dunába torkoltatják (mert itt az egész vonalon ház nem lévén, utcai csatornára nincs szükség); a gáz- és vizcsöveket pedig, mozgó töltés behatását elkerülendők, ugy akarják elhelyezni, hogy az egyik gázcsövet a gyalogut szikláira, a másikat a kőpart falára függesztik, a vizcsövet pedig cölöprácsra fektetik. Végül még megemlitjük, hogy az utcavilágitást a pesti oldalon csak 6 lánggal (48 helyett 54 lámpással). a budai oldalon azonban 122 lánggal (26 helyett 148 lámpással) egészitik ki. A budai oldalon a rendezkedés 651,000 forintban kerülvén, a mindkét hidfőn végrehajtzndó utmunkák stb. költségei 876,000 forintra rugnak, mely összeg azonban nem a székesfőváros pénztárát, hanem az államot terheli.

— **Az eskütéri hidra** vonatkozólag számosan kérdezősködnek nálunk irásban is szóval is. Az épités megkezdése már többször közel kilátásba helyeztetett hivatalosan, és a mostani mély, titokzatos és titoktartó hallgatás nagyon elkeseriti a lakosságot, a mely már át van hatva attól az eszmétől, hogy az a hid a rajta vezetendő villamos pályával a főváros emelkedésének leghathatósabb eszköze és a két város egyesitésének legfőbb közege. A Buda és Vidéke a közvélemény őszinte tolmácsaként el nem hallgatthatja, hogy az érintett titoktartás különösen a belvárosiaknál és a budaiaknál mint legközvetlenebbül érdekletteknél háborgó elkeseredést szül. Lagyon fokozta az elkedvetlenedést az, hogy még csak nem is készülnek arra, hogy az idén sőt, hogy tavaszszal is hozzá kezdjenek a munkához; de most már a máskor beszédes hivatalos apparatus hallgat még a jövőről is. Ez a bizonytalanság pedig nemzetgazdászati tekintetben nagy horderejü, bénitóbb az épitkezési és más irányu vállalkozásokra, mint a biztos tudata annak, hogy a terv elejtetik, mert akkor minden vállalkozás a mostani mederhez alkalmazkodik, holott a bizonytalanság azt okozza, hogy sok válalkozó semmibe nem mer fogni. A főváros lakossága megérdemli a felvilágositást az ilyen fontos ügyben.

— **Egy világtalan verse.** Kemény Dezső világtalan lelkész versét küldötte be hozzánk lapunk egy barátja Szidanits Ferencz ur. Kemény Dezső a vakok intézetében van. Balsorsában az Isten nagyon kegyes hozzá, mert jó kedélye nem veszett el.

— **Katona-zene.** A budapesti polgári lövészegylet kerti helyiségében minden vasárnap délután katona zenekar játszik a karmester személyes vezetése mellett. A kerti sétahangversenyben nagy és előkelő közönség vesz részt.

— **A Sármány-utczából.** Bizony szük kis utcza ez a Sármány-utcza és még szükebb lett mióta két zsák utczát csináltak egyből. A fővárosok pedig arra szoktak törekedni, hogy kinyissák a zsák-utczákat, melyek valóságos tüzfészkek. A Török-utcza kibővitése is meg van szavazva, de semmi sem történt. Esőben csolnakáznak és az állatkinzásnak valóságos versenytere van itt. A kocsi összetörés mindennapos történet, az lesz mig rendes kövezetre nem kerül.

Ügető versenyek. (Elnök: gr. Andrássy Tivadar. Igazgatóság: ifj. gr. Almásy Kálmán, gr. Andrássy Sándor és Kovács Sebestyén Endre.) Hoszasb időköz után ismét lesznek ügető-versenyek Budapesten és pedig két napon, junius 1-én és 4-én. Ezen ügető versenyek (hogy a nagy közönség is kényelmesen nézhesse) a »Lótenyésztési társulat« pályáján (külső-kerepesi-ut, Tattersall) tartatnak, hol mind az első, mind a második helyen kényelmes, fedett tribünök vannak. Minden napon lesz öt verseny és pedig felváltva kétfogtu és egyfogatu (Sulky) versenyek. A részleteket a falragaszokés programmok hozzák. A közlekedés a főváros minden részéből a lóvonatu vasuton kényelmesen történik. Katonazene, totalisateur és frissitők mind a két helyen. — A mi a nevezéseket illeti, — minden versenyre van 5—6 nevezés, háromra 7—7. A versenyek többnyire 3—4-szer a pálya körül 2500—3000 méterre terjednek, csupán

első nap a kisbéri-dij (15 kilométer) és második napon a gróf Károlyi László tiszteletdijáért (20 kilométer) hajtanak ki a fogatok (miután előbb a pályát kétszer megkerülték) a kerepesi országutra Cinkota felé, aztán visszajövet ismét megkerülik a pályát s a tribüneök előtt fejezik be a versenyt, ez alatt pedig rövidebb távolságon (Sulky) versenyek tartatnak.

Beteg sertések húsa. A bombatéri piaczon, mint tudomásunkra esett, f. hó 29-én tartott hetivásáron mintegy 200 kilogram Kőbányáról behozott beteg sertések husa hozatott forgalomba, melyet a kerület tiszti orvosa és állatorvosa a vásárfelügyelővel együtt foglaltak le. A II. kerület szorgalmas, buzgó, fáradhatlan szakközegei elismerést érdemelnek, hogy beavatkozásukkal megakadályozták azt, hogy a sertésvészben gyanusaknak látszó megbetegedett állatok húsa közforgalomba hozassék. Vajjon megtették-e a többi kerületben is azokat a szigoru rendszabályokat, melyet a II. kerület? erről ugyan tudomásunk nincs, de szeretjük hinni hogy máshol is szigoruan ellenőrzik a szakközegek a sertéshús eladásával foglalatoskodó iparosokat és piaczokat. Ugy tudjuk, hogy hentesiparosaink felhasználják most a kedvező alkalmat. A sertéseket oly nagy számmal vágatják s az abból eredő hús-részeket — sonkát, lapoczkát és odalast — oly nagyban gyártják és füstölik, hogy egy-egy munkásnak 4—5 frt napibért is fizetnek. Vajjon ez a lázas munka nem a közegészség hátrányára történik-e? A második kerületet nem féltjük, annak az előljárósága minden lehetőt elkövet, hogy kerületében a közegészségellenes állapotok lábra ne kapjanak, de több kerületekből még eddig nem tudunk semmi hirt sem, de sőt tudjuk, hogy az egészségi közegek holmi kicsinyes aprólékossággal boszantatnak, mi a munkakedvet a helyett hogy serkentené, inkább megbénitja. Jó lesz idejekorán vigyázni mindenre! Csak elismerésünket fejezzük ki a hatóság tagjainak s szakközegeinek, kik nemkimélve fáradtságot, buzgalmukkal s szakértelmükkel a kerületük s embertársuk egészsége érdekében fáradoznak.

— **Mulatság.** A „budpesti iparossegédek egyesülete“ és az „1-ső budai polgári betegsegélyző és temetkezési egyesület“ együttesen saját pénztáruk javára 1895. évi junius hó 9-én (vasárnap) a „Szép-Juhászné összes helyiségeiben, dal-, humoros előadásokkal, különféle társasjátékok- és tánczczal egybekötött társas kirándulást rendez, a zenét egy kedvelt czigányzenekar szolgáltatja. Belépő dij: Személy-jegy 1 korona, családjegy (2 hölgy 1 ur) 2 korona. Kedvezőtlen idő esetén a kirándulás junius hó 13-án tartatik meg. Jegyek kaphatók: Az egyleti helyiségben (II. Iskola-utcza 18.), az I. budai polgári betegsegélyző pánztár egyleti helyiségben (II. ker. Török-utcza 17.), Lebeda Ferencz úrnál (Széna-tér 1.), Echten Ágoston fodrász üzletében (II. ker. Fő-utcza), özv. Cullmann Rezsőné virágkereskedésében (Fő-utcza 10.), Weisel György vandéglőjében (I. ker. Vár, Országház-utcza 17.) és a rendező bizottsgi tagoknál.

— **Jubileum.** A budai lövöldében f. hó 6-án (csütörtökön) d. u. tartandó jubiláris ünnepélyek programmja ujabban ismét több érdekes ponttal szaporodott. A buzgó rendezőségnek sikerült ez alkalomra a budai szinkőr két előkelő tagját megnyernie, kiket Krecsányi Ignácz igazgató lekötelező szivességgel engedett át az ünnep változatosságának emelésére. Szathmáry Árpád a szinkőr előnyösen ismert tagja Gárdonyi Géáznak a „Nagyapó“ és Saphirnak „Magánvigjáték 3 felvonásban“ cz. monológjával fogja mulattatni a közönséget; Kassai Károly pedig közkedveltségü népdalokat fog előadni az ő szép bariton hangjával. A budai tanitó egylet bizonyára hálával tartozik a szives közreműködőknek, kik oly készséggel vállalkoztak e nagy elismerésre méltó közreműködésre, de hálával és örömmel fogadja majd a közönség is, a melynek a mulatságokból bőven lesz része. Megjegyezzük, hogy a délutáni vigalmak d. u. 3 órakor kezdődnek s jegyek a meghivó előmutatása mellett a lövöldei helyipénztárnál is kaphatók lesznek.

A kábel-vasut. Lapunk mai számával küldjük meg előfizetőinknek a kabel-vasut leirását. A ki a vállalat után akár mint magán személy, akár mint telektulajdonos érdeklődik az forduljon a vállalat intézőségéhez (Mösner József IV. Koronaherczeg-utcza). Legközelebb értekezlet lesz a kabel-vasut tárgyában, kik ezen részt akarnak venni tudassák pontos czimöket, hogy meghivót kaphassanak. Lapunk utján felhivjuk a telektulajdonosokat, hogy ezen az értekezleten jelenjenek meg és igyekezzenek azon, hogy a vállalat ne ütközzék szükkeblü akadályokba. Egy kis áldozatkészségre számithatnak a tervelők, hiszen még az ingyen átengedett terület is bőven vissza lesz fizetve a telek értékének emelkedése által. Rögtön 2—300 % érték emelkedés várható. Ajánljuk a vállalatot a közönség és telektulajdonosok figyelmebe.

Petőfi dombormü Budán. Kitünnő szobrászunk Aradi Zsigmond nagy szeretettel foglakozik Petőfivel. Évek előtt elkészitette karrarai márványba azt a Petőfi mellszobrot, mely tőle később az erdélyi muzeum számára vétetett meg. A Jókai Mór által 1876-ban kiadott Életképek csimü illusztrált napilap sikerült rajzát hozta a szép münek, a szobrot feltétlenül magasztaló szöveggel, a melynek szavai szerint a remek szobron annyiban hasonló a nagy költő az afganisztáni profétához, hogy „szemeiben villámok czikáznak, ajkain virágok fakadnak.“ A jeles művész újabb Petőfi alakja fából esztergályozott igen szép fekete rámába foglalt impozáns, nagy műbecsü s egyszersmind kiváló dekorativ hatásu, legszebb karrarai márványban kivitt dombormü, a mely méltópárja a művész Petőfi büsztjének, sőt ennél realisztikusabb közvetlenséggel van megalkotva. A Petőfi müveit, életet jellemző sajátságok, a fellengző szellem, vitézségre való bátorság, az akaraterő határozottsága oly teljes harmóniába olvadnak az alakon, hogy a szemlélő önkéntelenül ejti ki a legelismerőbb birálatot: ez az igazi Petőfi. A szép szobormü Máthé Domokosné úrhölgy városmajor-utczai lakásán egy elsőemeleti teremben van elhelyezve. Főváraoi tekintélyes laptársaink nem csak magasztalják a gyönyörü szobrot, hanem mint a Nemzet és a Hazánk behatóan indokolják is a nagy elismerést. Egyik lap szerint ezt a müvet a kormánynak okvetlen meg kell szereznie valamely hazai intézet számára abból a nagy dotációból a melylyel a közoktatási tárcza képzőművészeti alkotások vásárlására most rendelkezik. Nem lehetne-e Buda számára megszerezni?!

— **Lövész-egylet.** Az 1895. évi május hó 19-én tartott rendes vasárnapi dijlövészeten a következő lövészek nyertek dijakat: I. A 150 méter Mester czéltáblán. Közép-lövésekre. 1. dij, 1 db cs. és kir. aranyat Némai Antal 21 osztó, 2. dij, 10 koronát Prohaszka Henrik 25 3. dij, 8 koronát Lax Adolf 47 osztó, 4. dij, 6 koronát Szeyberger Pál 97 osztó, 5. dij, 4 koronát Jellenek Antal 171 osztó, 6. dij, 2 koronát Arnold Róbert 176 osztó. Találólövésekre. 1. dij, 10 koronát Jellenek Antal 92 kör, 2. dij, 8 koronát Némai Antal 89 kör, 3. dij 6 koronát Benkő Ferencz 88 kör, 4. dij, 4 koronát Arnold Róbert 84 kör, 5. dij, 3 koronát Pártos Gyula 81 kör, 6. dij, 2 koronát Welsch Emil 80 kör. II. Kezdők czéltábláján. Találó-lövésekre. 1. dij, 4 koronát Pauer József 13|50 kör, 2. dij, 3 koronát Makovszky Ferencz 12|21 kör, 3. dij, 2 koronát Oberbauer Jenő 9|15 kör, 4. dij, 2 koronát, 5. dij, 1 koronát. Mély-lövésekre. 1 dij, 4 koronát Pauer József. III. Pisztoly czéltáblán. Közép-lövésekre. 1. dij, 1 db cs. és kir. aranyat Jaritz András 35 osztó, 2 dij. 10 koronát Dr. Axamethy Lajos 56 osztó, 3. dij, 8 koronát Pauer József 93 osztó 4. dij, 6 koronát Szécsi Antal 130 osztó, 5. dij, 4 koronát Jellenek Antal 240 osztó, 6. dij, 2 koronát. Találó-lövésekre. 1. dij, 10 koronát dr, Axamethy Lajos 93, 2. dij, 8 koronát Pauer József 91, 2. dij, 6 koronát Jellenek Antal 86, 4. dij, 4 koronát Forché Roman 79, 5. dij, 3 koronát Garitz András 79, 6. dij, 2 koronát Szécsi Antal 64. IV. Pisztoly czéltéblán, kezdők részére. Találó-lövésekre. 1. dij, 4 koronát Habichl Károly 18—28 kör, 2. dij, 3 koronát Piatiuk Vilmos 15—25 köz, 3 dij, 2 koronát Prohászka Henrik 14—20 kör, 4. dij, 2 koronát Pártos Gyula 6—12 kör. Mély-lövésekre. 1. dij, 5 koronát Prohászka Henrik 106 osztó, 2. dij, 3 kor. Piatiuk Vilmos 171 osztó, V. Vadász czéltáblán. 1. dij, 10 koronát Kapsz József 7—16 kör, 2. dij 8 koronát Sigmund Sándor 7—12 kör, 3. dij, 6 koronát Habichl Károly 4—12 4. dij, 4 koronát Lax Adolf 4—7 kör, 5. dij, 2 koronát Pártos Gyula 3—5 kör, 6. dij, 2 koronát Kertész Kálmán 2—6 kör. IV. Hölgy (Flaubert) lövészeten. 1. dij, 4 koronát Bendel Gusztávné 40 kör, 2. dij, 3 koronát Forché Románné 38 kör, 3. dij, 2 koronát Benkő Ferenczné 35 kör. Összes lövések száma; 2993. Freyberger Pál, h. fölövészmester.

— **Az alagi versenyek** junius hó 2-án és 3-án délután 3 órakor kezdődnek. Külön vonatok indulnak a nyugati pályaudvarból. Zene, totalizatőr, vendéglő, fedett tribün állanak a nagyérdemü közönség rendelkezésére.

— **Zászlószentelés.** Az első budapesti hajósok betegsegélyző- és temetkezési egyletének zászlószentelési ünnepélyére a báró Edelsheim Gyulay hadastyán-egylet és ennek női osztálya zenével és zászlóval vonul ki. Indulás az egyleti helyiségből reggel 8 órakor pontban.

A kőbányai gőztéglagyár társulat vasárnap, f. hó 26-án délelőtt Erzsébetkörút 35. sz. a főv. iroda helyiségében tartotta rendes évi közgyülését. Az igazgatóság jelentése szerint a téli idény korai beállta és hosszu tartama folytán a gyártás nem emelkedhetett a megkivánt fokra, mert mindössze 46 millió téglára terjedt. A mult évről áthozott 2334 frt 37 kr. hozzadásával 122,419 frt 32 kr tiszta nyereség mutatkozik, mely összegből a különböző levonások után 105,000 forintot, vagyis részvényenkint 50 frtot fizetnek ki osztalékul. A fent elősorolt siker Bálint Sándor vezérigazgató ur és az igazgatóság fáradhatatlan összmüködésének köszönhető, a kereskedelmi rész sikere pedig Fischer János Károly főkönyvelő ur szakférfiui képzettségének és szorgalmának gyümölcse. Az évi jelentés felolvastatott, az igazgatóságnak valamint a felügyelő bizottságnak a felmentvény megadatott.

Tájékoztató.

— **Uj kávéház.** Május hó 30-án nyitották meg Bittner A és Follner G. a Szinkörhöz czimezett fényes kávéházukat. Mint jeleztük ez a kávéház a kor legfokozottabb igényeinek is megfelel. Izléssel és előkelő modorban van berendezve. A megnyitás sikerült, a kávéház többször telt meg előkelő közönséggel. A hölgy teremben sokan fordultak meg a budai hölgyek közül. A Naleszny féle billiárdok pompásnak bizonyultak. A kiszolgálás, italok ételek kifogástalanok. A ki csak ott volt megelégedéssel hagyta el a diszes helyiséget, mely déltől éjjelig zsufolt volt. Az áldozatnak s a tulajdonosok ismert előzékenységének mindenesetre megérdemelt eredménye lesz.

— **„Szt. Lukács-fürdő-részvénytársaság.** A nyári idényre Prospektust küld és előjegyzéseket lakásokra elfogad az igazgatóság Budapesten.

— **A »Buda és Vidéke« rendkivüli kiadása a Mária Erzsébet-egylet javára 20 krért kapható a Gróf Hunyady László palotájában I. ker. Vár, uri-utcza 52. sz. a.**

Erdélyi borozó VIII., József-körut 10. Valódi erdélyi hegyi-borok. Különlegességek: Erdélyi turó és husnemüek. Kenyeres Károlyféle (Brassó) cognac és likőrök. A borozó éjjeli 1 óráig van nyitva.

— **Vendéglősök figyelmébe.** Árnyas régi park tágas szobák és nagy árnyas udvarral nagyobb szabásu mulató szerfelett alkalmas eladó. Czim a kiadóhivatalban.

— **Egy szép boros pincze, utczáról külön bejárással kiadó. Bővebben II. Batthányi-u. 44.**

— **Egy krisztinavárosi** füszer-üzletbe egy jó házból való fiu tanonczul felvétetik, czim a kiadóhivatalban.

— **Magyar giesshübli.** Ez alatt a név alatt terjed gróf Schönborn munkácsi vizeivel együtt a Luhi Erzsébet forása. Közelebb a kitünő vizek forrásait meglátogatta. Dr. Bolemann István a nagyhirü baneologus. Gróf Schönborn maga és az uradalmi főigazgató sokat tesz, hogy a nagyhatásu vizek mind szélesebb körben legyenek elterjedve. Dr. Bolemann István Hornoch Antal uradalmi erdőmester előtt elragadtatva beszélt a vidékről, annak fekvéséről s a polenai vidéket alkalmasnak mondotta egy magyar Gleichenberg létesitésére.

— **Üzlet átvétel.** A budai oldalon II., Széna-tér 1. szám alatti Freyberger Pál fiókja vas- és füszer üzletét az előnyösen ismert Németh Károly Géza vette át, kinek mai számukban megjelent hirdetését a n. é. közönség szives figyelmébe ajánljuk annál is inkább, mivel nála úgy a vasáru- mint a füszerárú czikkek legolcsóbban számittatnak.

— **Az ünnepekre** Fleischer és társa palaczk-sör szállitó üzlete (Oszlop-utcza 10.) temérdek sört szállitott az ünnepekre. A merre helyben és a vidéken megyünk mindég több üzletben és magánháznál találjuk Fleischer és társa szállitmányait, különösen a polgári sörfőző Szt-István söre és a Dréher-féle Korona-sör örvendnek nagy keletnek, mit a szállitók nagy üzleti buzgalommal és a közönség megelégedésére terjesztenek.

A közönség rovata.

Igen tisztelt szerkesztő ur!

Ha terhek viseléséről van szó, különösen kényesek vagyunk abban, hogy más polgártársainkkal egyenlően érezzük annak sulyát; ezt különösen az állami adók terhének viselésénél mondhatjuk. Ha terheinken van valami könnyités, ugy azt is közösen óhajtjuk élvezni.

Már az I. kerület e részben panaszkodhatik; mert itt alig mulig el a negyed középső hónapjának 15-ik napja, a tulságosan lelkiismeretes adószámviteli hivatal már szélnek bocsátja adó intéseit; s még május vége felé sem jár, már olvashatják a hátrálékosok végrehajtással fenyegető intéseket. — Ez a fővárosi szokásokkal meg nem egyezik, mert más kerületekben megvárják a juniust, s e hóban vagy annak multával lesznek csak az adóhátralékosok fizetésre kényszeritve, tehát velünk szemben lényeges kedvezményben részesülnek.

Egy adófizető kereskedő.

— **Helyreigazitás** Mult számunkban „egy budai“ aláirással valaki erősen kikel az ellen, hogy a disz-téren levő vendéglő bérlője izléstelen zöld rácsozattal és bokrokkal rakja tele a járdát, kényszeritvén a járókelőket a poros, sáros utra stb. lelépni — félre értések kikerülése végett kikell jelentenünk, hogy fenntebbi kirohanás nem az ugynevezett Bauer-féle vendéglőre, hanem a Tárnok-utczában létező Müllner Erzsébet-féle u. n. „Balta“-féle korcsmára vonatkozik.

VENDÉGLŐ
a „FOGASKERÉKÜ“-höz

Van szerencsém a t. közönség szives figyelmébe ajánlani, miszerint a Nonn János-féle (II., Retek-utcza 61.) vendéglőt megvettem, azt a kor igényeinek megfelelőleg berendeztem.

Budai borok. Dreher-féle sör.

Meleg és hideg ételek rendes kiszolgálás mellett minden időben kaphatók.

Számos látogatást kér

WEISZ ANTAL.

MATTONI-FÉLE
GIESSHÜBLER
Legtisztább égvényes savanyukút

Kereskedelmi és mükertészet.

Legjobban és legválasztékosabban berendezve.

Izléses bokréták minden alkalomra.

Sirkoszorak. — Sirok kiültetése növényekkel és virágokkal.

Kert átalakitások, berendezések és gondozás jutányosan rendelhetők. Gróf Karácsonyi Jenő ur ő méltóságának hosszas időn volt főkertésze

Schmidberger Rezsőnél

Budapest, I. kerület, Márvány-utcza 26. szám.

Fleischer és Társa

Palaczk-sör szállitási üzlete

II KER. OSZLOP-UTCZA 10. SZ.

Fiók-üzlet: Szent-Endrén.

Polgári- és Szt.-István sör.

Dréher-féle korona-, király-, ászok- és bajor-sör.

Ujból eladóknak árengedmény.

BANK ÉS VÁLTÓ-ÜZLET

Beimel Lajos fiókja

TELEFON! II., fő-utcza 6. sz. TELEFON!

Értékpapirok, arany és ezüst pénznemüek vétele és eladása.

Előleg mindennemü értékpapirra.

Tőzsdemegbizásokat előnyösen eszközlünk.

1 db magyar jótékonyczélu államsorsjegy ára **1** frt **80** kr. Huzás junius 26-án. Főnyeremény 120.000 korona.

Igérvények minden huzáshoz.

Ferdinánd testvérek

Budapest, Ferencz József-tér 5. szám.

Telefon-összeköttetés 805.

Saját termésü szegszárdi veres és fehér ó-borok.

Czukor, kávé, rizs, gyertya, tea, rum, cognac, stb.

Gyarmatáruk raktára.

Petroleumot, illó-olajokat és savakat, továbbá festanyagokat — általában oly czikkeket, **melyek az élelmezési árukra károsan hatnak, nem tartunk.**

Nagyobb megrendelések a főváros területén dijmentesen a házhoz szállittatnak.

Budapesti helyi érdekü vasutak r.-t.

Budapest-Szt.-Endrei vonal menetrendje, érvényes 1895. május 1-től.

A) **BUDAPESTRŐL:**

NAPSZAK	reggel			délelőtt	délután					este			
A vonatok sorszáma	402	401|404	406	408	410	412	414	416	418	420	422	424	426
Buda-Pélffy-tér . . . . . ind.	—	—	7.40	10.00	12.40	**1.40**	2.45	3.50	5.15	6.25	**7.55**	8.15	9.25
Császárfürdő fmg. . . . . »	—	—	7.44	10.04	12.44	**1.44**	2.49	3.54	5.19	6.29	**7.59**	8.19	9.29
Hajógyár fmg. . . . . »	—	5.40	7.55	10.15	12.55	**1.55**	3.00	4.05	5.30	6.40	**8.10**	8.30	9.40
Ó-Buda filatorigát . . . . »	4.56	5.56	8.02	10.23	1.04	**2.05**	3.09	4.11	5.40	6.50	**8.19**	8.39	9.49
Aquincum . . . . . »	5.02	6.02	8.08	10.29	1.11	**2.11**	3.15	4.18	5.46	6.59	**8.25**	8.46	9.55
Római fürdő fmg. . . . . »	5.05	6.05	8.11	10.32	1.14	**2.14**	3.18	**4.21**	5.49	6.56	**8.28**	8.49	9.58
Békás-Megyer . . . . . »	5.12	6.11	8.17	10.39	1.20	**2.20**	3.25	**4.27**	5.55	7.05	**8.36**	8.55	10.05
Buda-Kalász . . . . . »	5.19	6.18	8.24	10.46	1.27	**2.27**	3.32	**4.34**	6.02	7.13	**8.43**	9.02	10.12
Pomáz . . . . . »	5.28	6.28	8.55	10.33	1.37	**2.37**	3.43	**4.43**	6.11	7.22	**8.52**	9.11	10.22
Szent-Endre . . . . . érk.	5.40	6.40	9.07	11.45	1.49	**2.49**	3.55	**4.55**	6.23	7.34	**9.04**	9.23	10.34

B) **BUDAPESTRE:**

NAPSZAK	reggel			délelőtt	délután					este			
A vonatok sorszáma	401	403	405	407	409	411	413	415	417	419	421	423	425
Szent-Endre . . . . . ind.	4.43	6.15	7.15	10.10	12.30	2.24	**3.30**	4.56	**5.57**	6.48	8.05	9.35	**10.09**
Pomáz . . . . . »	4.56	6.29	7.29	10.23	12.44	2.38	**3.45**	5.09	**5.12**	7.01	8.19	9.49	**10.23**
Buda-Kalász . . . . . »	5.05	6.38	7.38	10.32	12.53	2.47	**3.55**	5.18	**6.21**	7.12	8.28	9.58	**10.32**
Békás-Megyer . . . . . »	5.13	6.45	7.45	10.40	1.00	2.54	**4.03**	5.25	**6.28**	7.19	8.35	10.06	**10.39**
Római fürdő fmg. . . . . »	5.19	6.51	7.51	10.46	1.06	3.00	**4.09**	5.31	**5.34**	7.25	8.41	10.12	**10.45**
Aquincum . . . . . »	5.22	6.54	7.54	10.49	1.10	3.03	4.17	5.34	**6.37**	7.21	8.45	10.15	**10.48**
Ó-Buda filatorigát . . . . »	5.30	7.00	8.01	10.56	1.17	3.10	4.23	5.41	**6.46**	7.34	8.51	10.21	**10.55**
Hajógyár fmg. . . . . »	5.35	7.06	8.07	11.02	1.23	3.16	4.29	5.47	**6.52**	7.40	8.57	10.27	**11.01**
Császárfürdő fmg. . . . . »	—	7.17	8.18	11.13	1.34	3.27	4.40	5.58	**7.03**	7.51	9.08	10.38	**11.12**
Buda-Pálffy-tér . . . . . érk.	—	7.20	8.21	11.16	1.37	3.30	4.43	6.01	**7.06**	7.54	9.11	10.41	**11.15**

A kövér betükkel kitüntetett vonatok csak vasár- és ünnepnapokon közlekednek. A 413. 414 sz. vonatok junius 1-től augusztus 31-ig hétköznapokon Aquincumig, illetve Aquincumtól közlekednek. A feltételes (fmg.) megállóhelyeken a leszállási szándék a t. utasok által a kalauzoknak előzetesen tudomására hozandó.

A vezérigazgatóság.

NÉMETH KÁROLY GÉZA

VAS- ÉS FÜSZERKERESKEDÉSE

(EZELŐTT **FREYBERGER PÁL** FIÓKJA)

BUDAPEST, II., SZÉNA-TÉR 1.

(BECK LIPÓT ÉS FIA LISZTKERESKEDÉSE MELLETT.)

Ajánlja jól berendezett **vas- és füszerkereskedését**, különösen **konyhaberendezési czikkek, rudvasak, tengelyek, szerszámok, szegek** és mindennemü **vasáru czikkekben.**

Minden a legjobb gyárakból.

Továbbá **czukor, kávé, rizs, tea, rum, cognac és minden egyéb füszeráru a legjobb minőségben.**

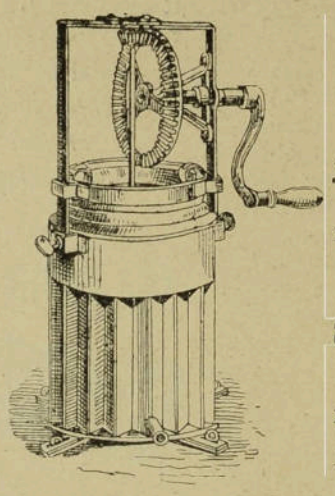
Denaturált szesz kimérve.

Pontos és előzékeny kiszolgálat.

Ujonnan javitott

Vásárhelyi-féle

szabadalmazott ***vajköpülö.***

Előnyei:

1. Igen gyors készités.
2. A vaj sokáig eltartható.
3. 10—12% megtakaritás és jobb minőség.
4. A köpülés után visszamaradt tej még használható.

A gyártási jogot egyedül birja

a ZELLERIN M.-féle

gyári részvénytársaság

Budapesten, Nagy-diófa-utcza 14. sz.

Prospectus és árjegyzék ingyen és bérmentve.

Kerti helyiség megnyitás.

Van szerencsém a n. é. közönség szives figyelmébe ajánlani, hogy az **I. ker., Alkotás-u. 21. sz. a.** levő az **„Arany bárányhoz“** czimzett vendéglőm kerti helyiségét megnyitottam.

Ajánlom ismert jó magyar konyhám, budai boraim és kőbányai korona sörömet.

Csütörtök, ünnep- és vasárnap délután zene.

Számos látogatást kér

BITTNER ALAJOS

vendéglős.

Jelentés.

Alulirott tisztelettel tudatom a n. é. közönséggel miszerint az I. ker. alkotás-u. 11. szám a. volt **Rauscher-féle** vendéglőt kerti helyiséggel f. é. május 1-én átvettem, azt a mai kor igényeinek megfelelőleg berendeztem, zongora a helyiségben a közönség rendelkezésére áll. Ajánlom ismert jó magyaros konyhám, kitünő borokat és kőbányai sört.

Számos látogatást kér.

NOSZEK IGNÁCZ,

vendéglős a XVII-hez.

Jelentés.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy f. é. **május hó 1-én** fióküzletet nyitottam a **Zugligetben** a Fáczán vendéglő kerti helyiségében. — Liszt, tej, tejszin és vaj, Finom- és pék-sütemény a nap minden órájában frissen lesz kapható.

LÖVENSTEIN ANTAL

csász. és királyi udvari sütőmester.

Rizseladás.

Gróf Karátsonyi Jenő tulajdonát képező temes-topolyai rizstelep intézősége az uradalomban termelt és ugyanott hántolt csiszolt rizset, mely **kitünő minőségénél** fogva bel és külföldi kiállitásokon a **legelső dijakkal lett kitüntetve,** a következő árak mellett adja el és pedig:

a) **Métermázsánként zsákkal** együtt
az I. osztályut 20 frtért,
a II. „ 16 frtért,
a dettai vasutállomáshoz franco szállitva.

b) **Métermázsán aluli** megrendeléseknél is, a fönnebbi árak számittatnak 15—30 kr. csomagolási dij hozzá adásával, — szintén franco Detta állomáshoz.

c) **5 kgr-mos posta csomagokban** a vételárnak előleges beküldése mellett franco postával:
az I. osztályut 1 frt 50 kért,
a II. „ 1 frt 30 „ szállitja.

Postai utánvét mellett minden csomag 6 krral drágább. Ismét eladók, ugy tömeges rendelők **kedvezményben** részesittetnek.

Megrendelésekket elfogad Gróf Karátsonyi Jenő **rizstelep intézősége Temes-Topolyán, u. p. Detta.**

MINDENNEMŰ KÉZI MUNKÁHOZ VALÓ KELLÉK.

BARTL TÓDOR (ezelőtt)

OTT LAJOS

II., Bombatér és Plébánia-utcza sarkán, „A ZÖLD VADÁSZHOZ“

ajánlja jól felszerelt raktárát divat-árukban, ugymint: **Ing** (kizárólag saját készitésü) **lábravaló, gallér, kézelő, nyakravaló harisnya, nadrágtartó, keztyü, szövött alsó ruhák** stb., továbbá

női divat s piperecziklkek.

Szövött és rövid áruk.

Függönyök és fehérnemük tisztitó intézete.

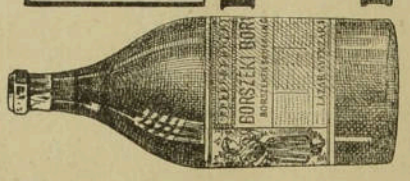
HOZZÁVALÓ FÉRFI S NOI SZABÓK RÉSZERE.

A szénsavdus ásványvizek királya a

BORSZÉKI BORVIZ

kitünő gyógyviz és üditő ital

mindenütt kapható.

Budapesti főraktár

RAJCS ZOLTÁN-nál

VIII. ker., József-körut 10. szám.

Vendéglő az „Olasznőhöz“.

A n. é. közönség becses figyelmébe ajánlom az I. ker. Németvölgy, Mozdony-uton levő „Olasznőhöz“ czimzett vendéglőmét, mely a kiránduló közönség kedvencz találkozó helye.

Saját termésü borok, kőbányai sör és kitünő magyar konyha.

Számos látogatást kér

HESZ JÁNOS

vendéglős.

ZIMERMAN FÜLÖP

vendéglős

I. ker, Álagut-utcza 2. sz. „a zöld keritéshez“

ajánlja magyar konyháját, természetes tolnavidéki borait és kőbányai sörét. Tiz liter bor megrendelésnél a házhoz szállitáson kivül 10% kedvezmény adatik.

Fiók vendéglője: I. ker. Vár, Fortuna-utcza 16. szám, mely társasvacsorák, összejövetelek és menyegzői lakomák tartására igen alkalmas.

Számos látogatásért esd

A vendéglős.

József Főherczeg Ő Cs. és K. Fenségének udvari szállitója.

özv. CULMANN REZSŐNÉ

ÉLŐVIRÁG-ÜZLETE.

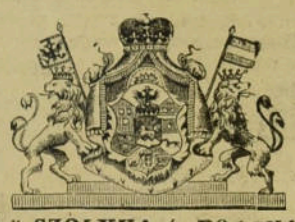
BUDAPEST, II., FŐ-UTCZA 10.

Elvállal bárminemü üdevirágokból készithető czikkekre megrendeléseket, ugymint: koszorukat, csokrokat, virágvánkosokat stb. stb. és egyuttal pontos kiszolgálat mellett jutányos árakat is biztosit.

SZOLYVA és POLENAI

szaktekintélyek által elismert kiváló hatásu
GYÓGYVIZEK

Gyomor és fejfájás, szédülés, czukros hugyár

aranyér bántalmai és köszvény-elleni különlegesség.

a friss töltésü **SZOLYVA** és **POLENAI** védjegye.

LUHI ERZSÉBET

rendkivüli kellemes izénél fogva, főleg borral vegyitve a betegnek élvezetes, kellemes üditő italt képez.

Tulságos gyomorsav képződésénél idült gyomorhurut és étvágytalanság, torok, gége és hörgők idült hurutos bántalmai ellen, feltünő sikerrel lesz alkalmazva.

Főraktár: Budapesten, **FRUMM ISTVÁN utódánál** tulajdonos **WERNER ADOLF** Batthyányi-utcza 3. sz.

Megrendelhető: minden ásványviz kereskedésben vagy közvetlenül

Gróf Schönborn uradalmi Igazgatóságánál, Munkácson.

a friss töltésü **LUHI** védjegye

Tekintsen a vizeknek tiszta kezelése folytán, kellemetlen utóize nem képződik.

Császárfürdő Budapesten.

Fürdői — a nagyszerü uszodák is — kizárólag kénes hö- és langyos ásványvizekkel vannak táplálva, melyeknek természetes hőmérséke 27° C. és 65.5° közt változik.

Gőzfürdője a maga nemében páratlan.

Iszapfürdői, teljes átalakitás következtében a legmodernebb iszapfürdők.

Fürdőinek gyógyhatása évszázadok óta hires: kőszvényes és csuzos bántalmak, izzadmányok, hólyaghurut, idegbajok, vérszegénység, bőrbetegségek, vérbajok, fémmérgezések ellen, a langyos fürdők mint erösitők általános gyöngeség eseteiben.

Az ivó gyógymód: az emésztési zavarok, idült gyomorhurut, máj-, lép- és vesebántalmak és alhasi pangás eseteiben.

A belégző gyógymód (inhalatio): az orr- és szájüreg, a gége és a légcső hurutos bántalmai ellen.

Női bajok ellen a sós- és láplúg-fürdők kiváló sikerrel használtatnak.

Massage és villamozási gyógymód.

Állandó fürdőorvos: Dr. DIESCHER FERENCZ, specialista női orvos

200 lakószoba (60 krtól — 3 frtig) — melyeknek nagy része zárt — télen fütött — folyosók által van a fürdőkkel összekötve és igy **a téli gyógymód** veszély nélkül használható.

Kávéház, étterem, sik- és hegyi sétahely. Naponként kétszer katonazene. **Gyógy- és zenedij nincs.** A főváros minden pontjához kitünő közlekedés.

Hirdetések
a
BUDA ÉS VIDÉKE
részére felvétetnek
a kiadóhivatalban
Alkotás-u. 12/a. Szőke-ház.

Vendéglö „Mekka városához".

Van szerencsém a t. cz. közönséggel tudatni, hogy **Fehérvári út 10420. sz. a.** (a **Záborszky János**-féle telken, a sósfürdő közelében) vendéglőt nyitottam, mely a legujabb kor igényeinek megfelelően minden kényelemmel el van látva.

Kirándulóknak kellemes üdülő hely.

Minden időben meleg és hideg ételek.

Saját termésü borok. Csapolt és üvegsör.

Tisztelettel
SCHMIEDT KÁROLY
vendéglős.

— **Egy irnok** (keresztény) ki a magyar és német nyelvet szóban és irásban birja, állandó foglalkozást talál egy helybeli kereskedő czég irodájában. Ajánlatok a létező okmányok másolatainak mellékelésével e lap szerkesztőségének B. 700. czim alatt küldendők be.

Van szerencsém a n. é. **szinkör látogató közönség** becses figyelmébe ajánlani a **szinkör mellett** levő „Alaguthoz" czimzett vendéglőmben berendezett **kerti helyiséget.**

Jó italok és izletes ételekről, valamint előzékeny kiszolgálásról gondoskodva van.

Rosszidő esetén fedett nyári helyiségek.

MINDENNAP ZENE.

Tisztelettel
Schlaucher Ferencz,
vendéglős.

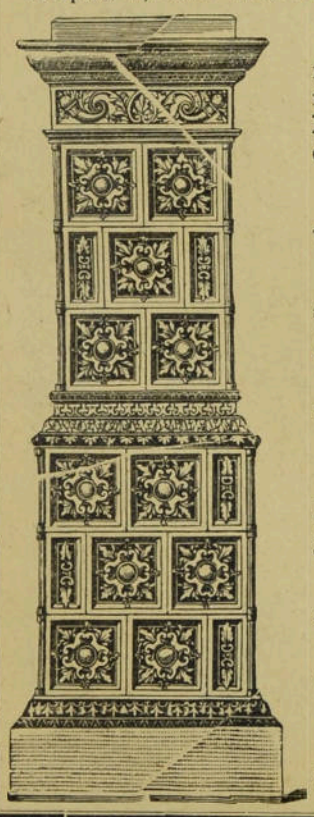
Bejáratt Attila-utcza 65. szám alat is.

SCHIEN KÁROLY

mü- és épület-lakatos
Budapest, II., Batthyányi-utcza 1. sz.
Varrógépek és kerékpárok raktára.
ajánlja magát **telefonok, villámhárítók, szócsövek** és **szobai távirdák** berendezésére. **Javitások a legjutányosabban eszközöltetnek.**

MORGENSTEIN ENDRE

KÁLYHÁS
Budapest, I., Tábor-utcza 14. (saját házában).

Ajánlja dusan felszerelt raktárát **szabályozható, töltő és ó-német cserépkályhák és takarék-tüzhelyekből.**

Elvállal minden szakmájába vágó **javitásokat,** különösen saját módszere szerinti **füstszabályozásokat** pontos kivitel és jutányos árakon.

Kik dúsan felszerelt kálya-raktáromat megtekinteni óhajtják, a legszivesebb fogadtatásra találnak.

SZT.-MARGITSZIGETI
ÜDITŐVIZ

a legkiválóbb és legolcsóbb bakteriamentes
asztali savanyúviz
és
egészség-ápoló ital.

Kitünő eredménynyel használtatik:
Köszvény-, gyomor- és bélbajoknál, garat-, gége-, tüdő- és hólyaghurutnál.

Kapható: **Legtöbb gyógyszertárban, ásványviz-, füszerkereskedésben és vendéglőben.**

FŐRAKTÁR
WERNER ADOLF-nál.
(FRUM ISTVÁN UTÓDA)
Budapest, II., Batthyány-utcza 3. szám.
Telefon 90—97.
Főherczegi Szt.-Margitszigeti felügyelőség

Vendéglő
a
„Márvány-menyasszonyhoz"

Van szerencsém a n. é. közönség tudomására hozni, hogy vendéglői és kerti helyiségeimben minden szerdán **katonai zenekar** működik.

Jó konyha, kitünő bor és kőbányai sör.

Pontos kiszolgálás.

Számos látogatást kér
WAGNER VILMOS
vendéglős
I., Márvány-utcza 6.

GANZ és TÁRSA

vasöntöde és gépgyár-részvény-társ. Budapesten.

Gáz- és Petroleum-motorok álló vagy fekvő, egy vagy két hengerrel.

Készit:

A) **gépeket és épitési munkákat, teljes malomberendezéseket, vasutt kocsikat és vasuti fölszereléseket, transmissiókat.**

Speczialitásai

B) **kéregöntvény** vasuti kerekek, váltók, zuzóművek, hengerek-és ágyúgolyókhoz.

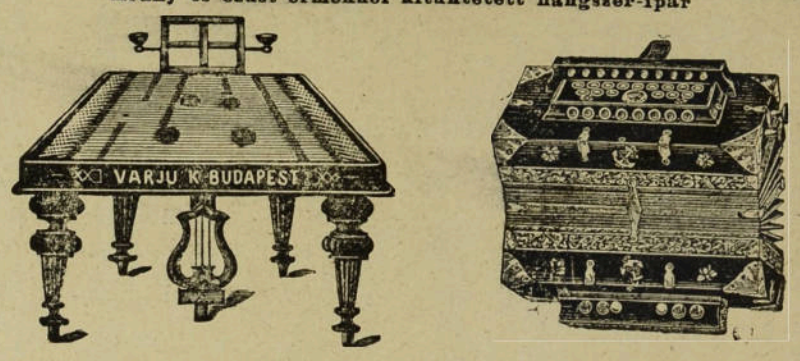
Hengerszékek kéregöntetü hengerekkel mind a magas malmászathoz, mind pedig a parasztra őrléshez s **egész malomberendezések.**

Facsiszoláshoz, papir- és czelluloza-gyártáshoz való gépek. Vizikereket nagy sikerrel pótló **turbinák.**

Villamos világitas nagy távolságra is a motortól.

Zsilipek, csővezetékek, frictiós kapcsolások, rotatiós dynamométerek. Aczélöntés.

Arany és ezüst érmekkel kitüntetett hangszer-ipar

VARJU KÁROLY

császár és királyi szabadalmazott hangszer-ipar.

Budapest, VIII., Kerepesi-út 47. sz.

Ajánlja saját gyártmányú hangszereit, külöuösen erős, tiszta **csengő hangú czimbalmait** jótállás mellett; továbbá **harmonika, hegedű, fuvola** és egyébb hangszer nálam 15%-kal olcsóbb, mint bárhol. — Most jelent meg a magyar **harmonika iskola,** az egy soros harmonikához 32 válogatott legszebb dallal, melynek segélyével fél óra alatt megtanulhat a harmonikákon játszani, ára 90 kr., mely összeg beküldése mellett bérmentve küldi meg a kiadó, **Varju Károly.**

Képes nagy árjegyzék ingyen küldetik.

RÖVID- ÉS SZÖVÖTT ÁRUK

KÉZI MUNKÁHOZ TARTOZÓ CZIKKEK.

Alapittatott 1875.

ALBINI LAJOS

ezelőtt

Reinl József

II, ker., Fő-utcza 40. szám alatt.

MINDENNEMÜ SZABÓ KELLÉKEK.

Ajánlja raktárát férfi fehérneműekben, saját készitmény. Ingek kizárólag a jó hirnevü „Schroll"-féle chiffonból, készitve. Legujabb nyakkendő és csokrok, gallérok, kézelők, fehér és szines ingmellek, jó minőségü tourista ingek és nadrágtartók.

Továbbá nagy választék fürdő öltönyökben, hölgyek és leányok számára, fürdőfejkötő, sapka és kalapok, ugyszintén fürdőköpenyek és törzstörülközők.

Nagy raktár női és leány kötényekben és gyermek blous-kötényben a mi ruha helyett hordható. Valódi szinü harisnyák, sima és ajour, czérna- és selyem-keztyük, duppla ujjhegygyel. Jó szabásu derékfüzők.

Végre nagy választék valódi „Cosmanosi" cretonból.

VÁSZON, KANAVÁSZ ÉS CHIFFON

Barabás József

krisztinavárosi

CASINO SÖRCSARNOKA

a legujabb kor igényeinek megfelelően, kényelemmel és fényesen van berendezve.

Különösen ajánlható a **szinkör látogatók** becses figyelmébe. **Szinielőadás után friss vacsora,** frissen csapolt **király- és bajor sör.**

Ma zene!

A

Magyar Asphalt

részvény-társaság

Budapest, Andrássy-ut 30. sz.

elvállal minden néven nevezendő

asphalt burkolási

valamint **szárazzátételi** munkák teljesitését **jótállás mellett, legolcsóbban.** Elismert legjobb minőségü **aszfalt anyag vidékre** is szállittatik.

Megrendeléseket elfogad a kiadóhivatal is.

Jencs Vilmos

„Szent-János"-hoz czimzett gyóyszertára

II. ker. Széna-tér.

Az idei idény beáltával ajánlja friss töltésü és minden fajtáju gyógy- és üditő ásványvizeket nagybani árak mellett.

Kaphatók az összes bel- és külföldi gyógyszerészeti különlesgességek.

Mindenféle sebészeti eszközök.

Menthin szájvíz, a mely az Odolt hatásában, kellemes izénél valamint olcsóságánál fogva is teljesen fölülmulja. 1 üveg ára 40 kr. — Salol fogpaszta, a mely nagyszerü antiseptikus hatásu és igy a fogak odvasodását teljesen megakadályozza s izét a legutolsó részletig megtartja. Ára 60 kr.

Nemkülömben ajánlja a világhirű **Pries y Ca-féle** spanyol gyógyborokat valamint az általánosan elösmert és általa készitett Chinavas borát, üvegje 1/1 2 frt 50. 1/2 1 frt 50 kr. árakban.

Valamint saját készitésü és kitünőnek bizonyult lábizzadás elleni port, 1 doboz ára 50 kr.

MESTERHÁZY MIHÁLY

füszer, gyarmatáru, csemege-, bor- és ásványvizkereskedő

BUDAPEST, 1. KER., ATTILA-UTCZA 50.

Árkivonata

Czukor legfinomabb, egész süvegben	1 kg.	—.35½ kr.
Ugyanaz » kimérve	1 »	—.36 »
Koczka-czukor legfinomabb doboz v. ládában	1 »	—.36½ »
Ugyanaz » kimérve	1 »	—.37 »
Kávé-Mocca legfinomabb arábiai	1 »	2.20 »
Kávé-Aranjáva »	1 »	2.20 »
Kávé-Gyöngy »	1 »	2.20 »
Kávé » finom	1 »	2.10 »
Kávé-ceylon legfinomabb	1 »	22.0 »
Kávé » finom	1 »	2.10 »
Kávé-Cuba finom	1 »	2.— »
Kávé-Santos »	1 »	1.70 »
Rizsa-Gyémánt legfinomabb	1 »	—.32 »
Rizsa-Glace »	1 »	—.26 »
Rizsa-Japán finom	1 »	—.22 »
Rizsa-Rangon »	1 »	—.18 »
Liszt kiváló finom a Gizella-malomból.		
Szalámi, háromféle, kitünő gyártmány	1 kg.	1.80 kr.
Buza-dara, finom vagy goromba	1 «	—.16 »
Császárolaj valódi hamisitatlan.	1 Lt.	—.32 »
Petroleum legfinomabb amerikai	1 »	18 és 20 »
Denaturált Spiritus legmagasabb foku	1 »	—.30 »

Tejgyertya elsőrendü, a „Flóra" „Apolló" vagy „Schicht"-gyárból
1 csomag 40 42 45 kr.
490 500 560 gr.

Ürgyertya elsőrendő 1 csomag —.48 kr.

Valódi Badacsony vidéki saját töltésü asztali borok. Kitünő Dreher-féle palaczk-sör. A központi tejcsarnok fiókja.

Egyébb itt fel nem sorolt áruk kiváló finom minőségben előnyös árak mellett.

Pontos gyors és előzékeny kiszolgálás.

Megrendelt áruk készséggel házhoz szállitatnak.

Üzlettulajdonosoknak engedmény.

Megnyilt

a krisztinavárosi

SZINKÖR-KÁVÉHÁZ

(I. ker., Alagut-utcza 5. sz.)

FÉNYES BERENDEZÉS.

Összes bel- és külföldi lapok.

Legujabb franczia mintáju tekeasztalok.

KÜLÖN NŐI TEREM.

LEGFINOMABB ITALOK.

HIDEG BUFFET.

FAGYLALT. JEGESKÁVÉ.

Számos látogatást kérnek

BITTNER A. és FOLLNER J.

kávések.

Kőziklából fakadó kristálytiszta

TELEFON. **VÉGHELESI** TELEFON.

VERA-FORRÁS.

Hazánk igen kedvelt legjobb izü és legolcsóbb

SZÉNSAVDÚS ÉGVÉNYES

SAVANYU GYÓGYVIZE.

Hathatós szer az emésztési zavaroknál.

Borral vegyitve kellemes savanykás izű üditő és tiszta italt képez.

A bort nem festi,

a miért a nagyérdemü közönség **fröcscs** gyanánt nagyon kedveli s e végből a vendéglős urak igen felkarolták.

Borivóknak, kik a bort savanyuvizekkel szeretik vegyiteni, mindenekelőtt mint **legtisztább égvényes savanyuviz** ajánlható.

E viz közömbösiti a bor savát és az italnak igen kellemes savanykás ízt kölcsönöz, anélkül, hogy azt

feketére festené.

Mindenkor friss töltésben kapható a föraktárban

BUDAPESTEN,

ERZSÉBET-KÖRUT 56. és

minden gyógyszertárban, füszerkereskedés és vendéglőben.

Nyomatott Heisler J. kő- és könyvnyomdájában. Budapest, II. Várkertrakpart 1. sz. (Kluseman-féle ház.)

Budapest, 1895. IV. évfolyam 23. sz. Vasárnap, junius 9.

BUDA ÉS VIDÉKE

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

BUDA ÉS VIDÉKE ÉRDEKEINEK KÖZLÖNYE.

Szerkeszti: ERDÉLYI GYULA.

KIADÓ-HIVATAL, hol előfizetni lehet és hirdetések felvétetnek; I. ker. Alkotás-utcza 12/a. Szőke-ház.

Megjelenik minden vasárnap. Előfizetési árak: Egész évre 12 korona, fél évre 6 korona, évnegyedre 3 korona. Egyes szám ára 24 fillér.

SZERKESZTŐSÉG, I. ker., Alkotás-utcza 12/a. Szőke-ház. kéziratokat és közleményeket ide kérjük küldeni.

Turisták.

Üdvözlöm a magyar vándorokat és a magyar turistákat! Nehéz volna eldönteni melyik a jobb szó, a vándor vagy a turista. A vándor a német wandererből ered, de már egészen hozzá szokott a fülünk és megérti azt az utolsó paraszt ember is. Régen, nagyon régen befészkelte magát ez a szó nyelvünkbe és elfogadható. Valami oknyomozó nyelvész egyszer felfedezi azt, hogy talán nem is német szó, hanem egyszerre termett több nemzetnél.

Kemény gyerekek a turisták, de ők sem győzik meg a nyelvészeket, mert a nyelvészek számtalan iskolája, ezer eltérése, hajbakapása még a drámairókat is megdöbbentené.

A hány emberünk keleten járt az mind más-más elméletet hozott haza. Nem tudom igy van-e, de én igy olvastam ki bölcs és homályos irásaikból.

Nyelvész uramék akármit beszéljenek, nekem a vándor jobban esik, mint a még most nagyon is idegen turista. Szerettem volna, ha vándoroknak nevezik magokat a turisták és csak zárjelben volnának turisták, hogy a külföldi ember is megértse.

No de hát a név mellékes, fő a czél. A turistaság bátor, testedző, lélekemelő szenvedély és ha a hazában történik hazafias erény. Megirtuk már többször, többen és többféle alakban, hogy milyen fontos a magyar föld megismerése. Kalapemelve ismerjük el, hogy a magyar turisták hazafias missziót végeznek. Nagyon sok eddig ismeretlen pontot jártak be és divatba hozták ugy, hogy a külföldről is felkeresik ezeket a remek pontokat.

Az ifjuságnak, különösen az egyetemi ifjuságnak, szóval a diákságnak, legkivált szünidőkben, mint hajdan be kell barangolni az országot. A garabonciás diák alakja a diák-vándorlásokból ered. A diákok hazulról, hazafelé jártakkeltek. Népmeséink és adomáink telve vannak diákokkal és diák-tréfákkal. A népélet és a népdalok össze voltak forrva a diákokkal.

Szivesen látták a vándor diákokat palotában és gunyhóban, mert messze földről hoztak hireket és meséket.

A magyar diákság története is méltó tárgy lenne egy hivatott iró számára, természetesen ha nem felületesen, de kellő komolysággal irnák meg.

Nagyon érdekes diáknaplókat lehet találni egyes családoknál. A feljegyzések tanuságosak és adatok a kor történetéhez. Érdekes ez már az élelmiszerek árhullámzásának tanusága miatt is. Vándornál, utasnál, turistánál legjellemzőbb az, hogy itél meg egy-egy tájékot, egy várost, mi hatotta meg legjobban? Az eredeti magyar emberek többnyire egyformán itéltek meg egy-egy várost. Ezekben a naplójegyzetekben sok élczre találunk, sőt bizonyos egyöntetü vándorhumor is van.

A turisták közlönyének egyik folyó évi számában a magyar falukról kovácsolt élczek gyüjteményét találjuk, miket az érdemes Hanusz István kötött egy csomóba. A diák-vándorlások alkották és terjesztették ezeket az élczeket. Hasznos munka volt a gyüjtés, mert közmondásaink és tréfáink veszendő félben vannak és ideje volna Erdélyi János közmondásait ismét kiadni, ellensulyozására bizonyos szálló igéknek és szaftos mondásoknak, melyek jobbára csak garázdálkodások és kényszerek.

A miket elmondottam azt nem akarom ismételni. Tárgyamnál maradok és csak a turistaságról beszélek, de nem hallgathatom el, hogy a sajtó közönyös a közhasznu egyesülettel szemben és sem a turista-egyesületeket, sem kiadványaikat nem propagálja és a turista ügyekkel alig foglalkozik.

„A BUDA és VIDÉKE“ TÁRCZÁJA.

Elvek és tövisek.

(Regény egy kötetben.) (3)

Irta: ERDÉLYI GYULA.

Tovább is beszélgettek volna, ha kasznár Penege Lőrincz nem fordul be a csárdába. Senki a világon nem volt büszkébb mint ő a parasztságára. Azt tartotta a paraszt a világ. Más ember minek is rontja a levegőt. Penege uram csak lefelé beszélt igy, felfelé szeretett parolázni az urakkal. Nagyon jól esett neki, ha kasznár urnak szóllitgatták.

Azért hivták őt kasznárnak, mert ő osztotta ki az uraság feles földjeit, harmados kaszálóit. Vállalt mindenféle fuvart és mezei munkát. Megfizette az uraság is, meg fizették a vállalkozók.

Ur előtt szidta a parasztot, paraszt előtt az urat. Fekete göndör haja volt mint a czigánynak és hosszu fürtökbe lógatta a vállaira, a koponyája alá fésült dugott. Urnak nézte magát a tükörből, de sikerült paraszt volt.

Gyékény-sátoros zöld kocsiját három ló huzta, a lógóson csengő, a miről már messziről tudták, hogy itt jön kasznár Penege uram. Közelről a köhögéséről ismerték fel. Köhögött, ha kellett, ha nem, hogy megtalálja a czifra beszédet. Ezüstpitykés dolmányából dohányzacskó fityegett, a végén nemzeti szinü bojttal. Debreczeni vágásu pipáját foghegyre szoritotta és ugy beszélt, hogy sohasem vette ki a szájából. Ha nagyon uras akart lenni, a beszédét senki nem értette, ugy kellett azt szétszedni szóról-szóra és mégsem tudta az ember, mit is akar hát kasznár Penege mondani. Ezért tisztelték őt a gyengébb elméjüek okos embernek. A hol megakadt ott köhögött, elharapta a szóllását, kihagyta a felét és megint belekapaszkodott valami furcsa szóba. Döczögött akárcsak a faeke a rögös földön.

Belevéste az elméjébe az urak beszédét és e szerint szabta a magáét. Dombor Máté és a Méretlen csárdás előtt ugy beszélt, a hogy az édes anyja tejével szivta magába, csak ritkán czifrázta.

Adj' Isten jó napot pajtás uramék!

— Fogadj Isten szomszéd, milyen szél hozza erre mifelénk . . .

— Se alsó, se felső, magam sem tudom mert mindenütt megelőztem a szelet.

— Táltosok azok a lovak . . .

— Ne csufolkodjék komám uram, mert ha meglátja ezt a három szélcsuütót, egy kis tanyáját oda adja értök.

— Talán egy képet, a min tanya van, igen . . .

— Mivel szolgálhatok kasznár uram?

— A közepéből legdrágábbat adjon.

A csárdás odatette elébe a bort. Kasznár Penege Lőrincz nem igen válogatott. Ha czifra volt az üveg meg a pohár, jó volt a bor is. Csak azt szerette, ha megkülönböztetik. A piros metszett pohár, a kristály üveg mégis csak neki jutott és nem Dombor Máté urnak, a ki urból parasztosodott, nem ugy mint ő, ki parasztból urasodik. Azaz urasodnék, ha tudna.

Követválasztásoknál van jó dolga, akkor ölelkezik az urakkal. Oda áll a hol hasznosabb. Holmi pénztelen jelöltet biz ő nem támogat, mert a szegény ember szédül, a gazdag nem esik le az ülésről. Lefelé a szegényeknek ezt mondja: a szegénynek nincs mitől szédülni, a gazdag elesik, mert jóllakott. Hogy mit akar ezzel mondani azt maga sem tudja. Ő kiszabja, más tegye bele vagy fejtse ki a bélést. Megértik azt, mikor a hordó gurul. Ez az ékesszóllás. Ebből fakad az éljen . . .

Dombor Máté helyesen vélekedett. Ő, Dombor Máté fogadni is mer rá, hogy nem igaz magyar fajból való kasznár uram ő kigyelme. Az igaz magyar ember a kinek számára a nagy világon hazánkon kivül nincs helye nem igy gondolkodik, igy csak valami gyülevész náczió beszélhet. A magyar őszinte. Királya előtt sem hazudik és a népet sem ámitja. A kit nem szeret ahoz nem dörgölődzik. Háta megett senkire nem beszél, de szembe rózsám, ha szeretsz.

Vannak urak, a kik az ilyen kasznár Penege Lőrinczeket kényeztetik, a ki annyira elbizakodott paraszt, hogy választások idején, mikor a képviselőjelölt neje öntögette poharába a bort, elpártolt a másik táborba, mert a nagysága elfelejtette a savanyu-vizet is beleönteni a poharába.

A másik táborban is elmondotta azután azt az ismeretes pohárköszöntőjét. Előtte köhögés, utána köhögés s a közepe ez: Éljen az egész!

Erre azután sietnek kasznár urammal ke-

A ki a turista-közlönyöket figyelemmel kiséri az tanul az olvasásból és méltányolja a turisták mozgalmát és életét, mert még a hazafiságot is terjesztik.

Valóban nagy eredményről beszélhetnek turistáink, pedig a magok erejéből müködnek, sem az állam, sem a társadalom, sem a hatóság, sem egyes jókedvü adakozók nem karolják fel ugy a hogy megérdemlenék. A sokat hangoztatott idegenek forgalmának a turisták többet szolgáltak, mint bárki más. Erdély és a Kárpátok, a Tátra s más hegyvidékek megismertetésében oroszlánrészök van. A különféle Alpen-vereinokkal való összeköttetés előnyös hazánkra nézve, Az Alpen-vereinok tagjai a kárpát-egyesület tagjaival megmásszák hegyeinket, jönnek Francziaországból, Dániából, Oroszországból, Angliából, Olaszországból sőt Amerikából is. Ezek a turisták nem olyan felületesen irnak rólunk, mint a Tissot-k és Adam asszonyok, de megismerik azt a darab földet, annak népét és viszonyait, melyet bejárnak s magyar társaik információit gyorsan fogják fel s jó vélekedést visznek haza Magyarországról.

Sok fáradtság, edzés és kitartás kell a turistasághoz. Kár, hogy a turistaság hire nem is emeltetik Magyarországon és a sajtó nem magyarázza, nem taglalja kimeritően ennek a szenvedélynek nemességét. A sport kategoriájába sorozzák, pedig helyrajzi, földrajzi, néprajzi tudományt terjeszti a turistaság, tehát tudományos passzio.

A külföldiek elismeréssel szólnak a mi turista egyleteinkről, melyek kevés anyagi eszközzel annyit alkottak. Utak, menedékházak, táblák, földabroszok, fényképfelvételek, irodalmi munkásság dicsérik buzgóságukat . . .

A mi gyönyörü vidékeink nagy nemzetgazdasági tőkét képviselnek s hogy ez a tőke egykor előnyösen fog forogni és gyümölcsözni azt majdnem egészen a turistáknak köszönhetjük.

Más érdemeket is jegyezhetünk. Fajunk puhulásnak indult. Sok ember hivatalában kifárad. Azután üll, nem mozog, vére megtesped, elhájasodik idő előtt. A turista-egyletek kora tavasztól késő őszig minden nagy városból rendeznek kisebb kirándulásokat, a miben egészségi okokból is érdemes részt venni.

A szép vidék edzi a kedélyt is. Kedélytelen századunkat, századunk fiait az ilyen kirándulások mint kedélygyakorlatok gyógyitják is. A gyaloglás megelőzője sokféle idegbetegségnek, fokozza az agy müködését, éleszti a munkakedvet, iróknál, müvészeknél gyarapitja az invenciót és szélesiti a látkört.

Ezek a hazai vándorlások nemesitik az ifjuságot, felvillanyozzák a férfit, fokozzák a nők egészségét. A vidékekre nézve valóságos áldást hozók, ismertetik, a forgalmat növelik. A turistaság előnyei különösen Buda és vidékén mutatkoznak. Az Istenhegy fejlődése sokat köszönhet az istenhegyi turista-egyletnek. A közel vidék szépségeinek feltárása a turistáknak köszönhető.

Hálásan köszönjük.

Erdélyi Gyula.

zet fogni és van olyan ember, a ki jó pénzért berugva meg is siratja ezt a köszöntőt.

— Majd eljön az én időm. Ezt szokta mondani. Jó világ lesz akkor ha minden földet felosztanak. Olcsón jutunk hozzá, mert ki meri megtartani. Egy hold földből senki meg nem élhet, majd olcsón vesszük. Van ész nem kevés. Pajtásuraméknak is ajánlom az én elveimet, mit huzogassuk mi a más töviseit. Lássák társim uramék, én nem dolgoztam soha és nem is fogok dolgozni, én abból élek, hogy nizek. Bámulom is eleget, hogy Dombor Máté komám uram megfogja a kaszanyelet, ha én olyan urfajta lennék nem rontanám a tenyerem csak azzal, hogy magamnál nagyobb urnak tapsoljak.

Ejnye Mihály megunta az elbizakodott ember beszédét és kitálalta, hogy a Káva Ferkó kenderföldje már Dombor Máté kezére került.

Hosszura nyult Penege uram kerek ábrázatja. Majd kiejtette kezéből a czifra poharat, lenyelte a keserüségét. Köhögött, azután egészségére kivánta a vételt kedves komájának.

Magában azonban ugyancsak átkozta a kéményseprőből pappá vált Ábor Ábelt és nótásan dudolgatta, több is veszett Mohácsnál.

Elmondhatta volna azt is, hogy a Káva Ferkó lefőzte, mert már ittak a medve bőrére. Foltozó vargától sok egy kicsit, olyan foltozó vargától, kinek kéményseprő az esperese. Az ő lánya ugy sem vehetné hasznát, mert az kisasszony, nem ronthatja a kezét kendernövéssel az a ki zongorát billeget.

(Folyt. köv.)

A szt-endrei katholikus iskola.

Ezer esztendős édes hazánk egyik legszebb fekvésü helye, a fővárostól csak egy órányira lévő, szegényes és egészséges, ősrégi város, Szent-Endre. Sürü, sötét erdők, kősziklák, merengéssel telt völgyek, egészséges forrásvizek, termő földek és népesedni kezdő falvak képezik határát, mig a Duna és a vasut, a kereskedés előmozditására hasznos szolgálatot tesz. E, regényes határokkal keritett, magyar, német és tót ajku lakókkal biró városnak van: polgármesteri, rendőrkapitányi, s tanácsnoki és kezelői hivatala, ezeken felül: járásbirósága, királyi adóhivatala, pénzügyőrsége és takarékpénztára. Vallásra nézve van: 3600 római katholikus, 1 görög egyesült, 570 görög nem egyesült, 178 izraelita, 173 luteranus.

Ami az iskolai ügyet illeti, rendezettebb helyzetben van a görög nem egyesülteké, a tanitás terén már fáradt ember, egy kis szobában, mintegy 60 gyermeket, leány és fiu együtt, müködik. Az izraeliták szegényes iskolájának, ugyancsak fáradt tanitójáról, a tanulás eredményéről és az iskolai helyiségről sem akaratom ez uttal terjedelmesebben beszélni. Harmadik sorban szólok, a katholikus gyermekek tanügyét illető kérdésről, bár ezt az első sorba kell beosztani.

A katholikus leánygyermekek, a csak mintegy négy esztendővel előbb megnyitott és a Paulai szent Vincze szüzek vezetése alatt fenálló kisdedóvodában és 6 osztályu iskolában tanittatnak. Szép koronákkal ékeskedő fák, diszes virágok, illatos füvek regélnek a zárda udvarán és igy, leendő szép honleányaink, a nyár meleg napjaiban, az arabiai, vagy saharai forróságnak kitéve nincsenek, szomjuságok kielégitésére hideg és tiszta viz áll rendelkezésökre. Ami a tantermek szépségét és tisztaságát illeti, büszkeséggel állitható, hogy hazánk bármelyik egészséges, ékes és tiszta tantermével kiállja a versenyt. A leány-gyermek tanulók, tiszta ruhaviselése is igazolja, a tantermekben honoló tisztaságot. Szóval: a zárdaszüzek ez iskolai helyiségeiről, örömmel lehet beszélni, a tanulás eredménye pedig megköveteli, hogy e tanitószüzeket, nemes köszönettel üdvözöljük.

Ezután tekintsük meg a fiu iskolát. A tiz esztendeig büszkén daczolt kis Troja egyik kapuja volt az az ágyráma féle jobb sorsért régen jajgató egy ajtócska, amelyen oda a vén bölcsként elmélkedő küszöbön által beléphetünk. Két tanitó tanitja, a hatosztályba járó gyermekeket. A felsőbb osztályokba járó, mintegy hetven tanuló, elengedő nagyságu és a tisztaság tekintetében talán maradható egy szobában foglal helyet. Ha azonban ez osztályok, még csak huszonhárom esztendős életkoru tanitójának és ifju feleségének, csak egy szobából (???) álló lakásába lépünk, borzalommal is betelhetünk. A karthausi szegénységben meszelt és Chaim gyermekeitől felemelt falak, esedező karokkal tekintenek reánk. Az egy ablakon keresztül, kényelmesen hallható tücsök hymnusa, az egerek monologiája, a békák idylljei, a szél eszeveszett poésisának, még soha megnem koszoruzott dalai. Az ajtót, amint az archeologusnk állitják, a phoenicziaiak készitették akkor, amikor először merészkedtek lépni a földközi tengerre, hogy Hispaniába juthassanak. A szoba padozata? Ha ismerjük a világhóditó makedoniai nagy Sándor terjedelmes életrajzát, ugy tudnunk kell azt is, hogy Sándor egykoron, e szobában és e padozaton látta maga előtt állani, tanitóját Aristetelest.

E rémes képektől távozva, menjünk be az első és második osztályt tanulók közös szobájába. Itt megreszket a lélek, megáll az ész, alig hallhatólag dobog a sziv. Az ajtóról a régiség fürkészők bizonyitják, hogy mikor Botond vezérünk Byzanc kapuját buzogányával megdöntötte, ez az ajtó vala, Byzancváros, második kapuja. Az egyes ősrégi és nevezetesebb családok lakóhelyeivel foglalkozó buvárok azt állitják, hogy e szobában, most iskola, Árpád fejedelmünk őriztette revolvereit, manchester puskáit és egy üteg Uchatius ágyu is, abban vala elhelyezve. Egy régen megőszült időkorról regélhet e szoba is, amelynek egyik oldalán, piszkos keretben, a volt esztergomi herczegrimás kis képe, szemeskedve tekint a betévelyedő alakokra, de sem egy szent kép, sem szobor, még hitünk jelvénye a feszület sem látható. Ez nem katholikus iskola. A padokról „Az emberi nem müvelődése története“ könyv azt mondja, hogy az Augusztus római császártól, számüzetésbe küldött Ovidius Naso, szerelemköltő, azokon irta meg „Metamorphosis“ czimü szomoru dalait. Az iskola terem padozata? A világtörténelem ó-korszakában olvassuk, hogy amikor Cleopatra kedvese, Antonius Markus, római triumvir, Actiumnál csatát vesztett, Octavian triumvir ellenében, az Octavian által elfoglalt hajók töredékeiből megmentett deszkák egy része az, amely ebben az iskola teremben láthatók. A természetrajzot tanitók, ha egyes állatok fészkeit is akarják vizsgálni, e tanteremben nagy gödröket, mély lyukakat láthatnak és hogy ebben, az élőhalott, padozat alatti bányákban, milyen állatok birnak éves lakással, azt, szenvedélyes tudományok kizárólagos jogaikba bocsátom.

És ime, e dögleletes levegőt felokádó egy szobában, mintegy száz csecsemő gyermek, tiz hónapon által kényszerittetik együtt lenni. Az iskola udvara picziny és piszkos, egészségtelen és fellegekbe emelkedő falakkal bekeritett, telve árnyékszékekkel, szobaszemettel, ronda csürrel, baromfiak trágyájával.

A hat osztályba járó mintegy 170 gyermeknek, még vize sincs az iskolai telken. Több órán keresztül lévén iskolában a gyermek, főképen a nyár napjaiban megszomjuhozik. Mit tesz? Innia kell, a két órával előbb bekészitett vizből, ebből egy ronda vasedénnyel meritve. Ezt az egy kis fazekat, mintegy száz gyermek vévén ajkaira, csoda e, ha ajkaik, a sokak beteges, vagy büzhödt leheletétől, undok sebet nyer? A borzalmasságokat nem négyzetre, hanem hatványra emeli meg az, hogy a fiu tanulók leges legnagyobb része: piszkos, ronda, utálatos ruhákban, mindenféle növénytöredékkel behintett hajakkal, ájulást előinditó lehelettel és mezitláb látható, — bárgyu tekinteteik pedig, legkevésbé bizonyitják azt, hogy ennek az ezeresztendő, vérrel szerzett, vérrel fentartott hazának, bármikor is, csak szegény reményt is kelthető polgárai lehessenek.

És most kérdezzük, mi ez az iskolai helyiség? A Ceylon, Borneo és Sumatra szigeteknél felállitott barom istálló, hasonlitható ehhez. Nem való tanyai iskolának, nem szobának, nem konyhának, nem fészernek, nem csürnek, nem borháznak, nem istállónak, hanem sertés ólnak, vagy tyuk ketrecznek.

(Vége köv.)

Káldy nótái.

(Az 1848—49-iki szabadságharcz dalai és indulói).

Felhivás előfizetésre!

A kurucz dalok, s a Régi magyar harczi dalok és verbunkosok kiadása után, ösztönöztetve azok nagy sikere által, az ujjabb időkben, nevezetesen pedig az 1821—61. években keletkezett magyar történeti dalokat és indulókat gyüjtöttem össze s mutattam be a Magyar Történelmi Társulat nyilvános felolvasó ülésén az Akadémia dísztermében. E magyar történeti dalok és indulók erősen versenyeznek a Kurucz dalok szépségeivel és éppen ugy bizonyságot tesznek a magyar zene kilválóságáról, mint azok. De hatásukban még nagyobbak és közvetlenebbek, mert az 1848—49-iki szabadságharcz ideje körül keletkezvén, sziveinket jobban megkapják, olyan dicsőséges küzdelmeket érintve, a melyekhez közel estünk s a melyekben részt is vettünk. A nagyközönség, a mely a most kiadásomban megjelenő történeti dalok és indulók egy részét az Akadémiában meghallgatta, kitörő lelkesedéssel nyilatkozott meg a magyar zene e gyöngyei mellett; a minthogy a sajtó is magasztalólag szólt a darabokról, amaz óhajának adva kifejezést, hogy e dalokat és indulókat a nemzet közkincsévé kell tenni, mert nemcsak hogy zeneileg hatalmasak, de mert hazafiságra és hazaszeretetre serkentenek. Ily körülmények között, abban a tudatban, hogy e zeneművek megismertetése által a magyar zene mindinkább hóditani fog s hogy annak terjesztése az érzelmek fölbuzdulását is eredményezi, arra határoztam el magam, hogy e magyar történeti dalokat és indulókat közrebocsátom, kötelességet teljesitvén.

„A szabadságharcz dalai és indulói“ lesz a czime a vaskos hangjegy-füzetnek, melynek tartalma a következő:

1821-től 1847. végéig. 1. Martinovich nóta. 2. „Bécs várostól nyugotról-keletre“. 3. Búsul a lengyel. 4. Széchényi István és Wesselényi Miklósról szóló dal. 5. „Zrinyi vére mosta Bécset“. 6. Restaurationális nóta. 7. Metternich elleni dal.

1848. első fele. 8. Talpra magyar! 9. „Kossuth volt az inditója“. 10. Batthyányi-induló. 11. Szalontai nemzetőr dala. 12. Duna-Tisza közi nemzetőr dala. 13. Háromszinű lobogó. 14. Jász őrsereg tábori tánczdala. 15. „Kossuth Lajos édes apám“. 16. Jászkun induló.

1848. második fele. 17. Kossuth nóta. 18. Kossuth-induló (énekhangra). 19. „Ős Buda gyermeke . . .“ 20. Pesti csatár-induló. 21. Vörös sipkás zászlóalj dala. 22. „Ráczok, ráczok, szerviánók“. 23. „Ezer esztendeje annak“. 24. Bem alatt Erdélyben harczoló bécsi legionisták dala. 25. „Jáczi táczi vojáczi“. Krakkói önkénytesek dala.

1849. első fele. 26. Damjanich-induló. 27. „Zúg az erdő . . . . .“ 28. Isaszeghi induló. 29 Komáromi tót honvéd-nóta. 30. „Porfelleg támad éjszakon“. 31. Honvéd tüzér temetése. 32. Honvéd tüzér temetése (székely ered. dal).

1849. második fele. 33. Világosi fegyverletétel dala (Nyizsnyai Gusztáv). 34. Világosi fegyverletével dala (népies). 35. „Világos felől jő fekete ló“. 36. „A toronyban fekete-sárga rongy lóg“. 37. Bujdosó huszár nótája. 38. Kolduló honvéd. 39. Aradi rab dala.

1850-től 1852. végéig. 40. Magyar emigránsok dala. 41. „Magyar hazám büszke fia mivé lettél?“ 42. Batthyányi-induló (halálára). 43. Dal az adóról. a trafikról. 44. „Galiciát kisöpörték“. 45. „Verd meg Isten . . . .“. 46. Aranyszabadság. 47. Jön Kossuth!“ 48. „Debreczenből most indult el . . .“

1859—1861. 49. „Letörött a bécsi torony gombja“. 50. Garibaldi nóta. 51. „Elmentem a debreczeni vásárra“. 52. „Kossuth Lajos levelet irt“. 53. Klapka-induló (énekhangra).

A Szabadságharcz dalai és indulói f. év julius végén jelennek meg. Előfizetési ára 2 frt 50 kr. (A bolti ár tetemesen nagyobb lesz.)

A Szabadságharcz dalai s a mult évben megjelent Régi magyar harczi dalok (Bihari, Lavotta, Csermák és öreg Boka gyönyörű verbunkosaival) pedig együtt és egyszerre megrendelve 5 frt (utóbbinak bolti ára magában 4 frt).

Az előfizetési összeget czimemre: Budapest, Kazinczy-utcza 2., III. em. 8. és pedig folyó évi junius hó 15-éig kérem beküldeni.

Az összes dalok énekhangra, — teljes szöveggel — zongora-kisérettel ugy vannak átirva, hogy teljes dallamuk a zongora-kiséretében is megvan.

Tiz előfizetőt gyüjtők egy tiszteledpéldányban részesülnek. Káldy Gyula a magyar, zeneegyesület alelnöke és a magyar zeneiskola tanára.

Bia.

(Folyt. és vége.)

A róm. kath. lelkészség 1859-ben alapittatott s temploma Szent-Anna tiszteletére van szentelve. A ref. anyaegyház azonban a legrégibbek közül való, mert ennek lelkésze, Vécsey Sámuel 1600 táján már 26 évig volt e stallumban.

Határrendezés, illetve tagositás 1862-ben történt egyezség folytán.

A pilisi járásokban csak itt fordult elő az az eset, hogy a volt urbéresek nagyobbrészt egy tagban vették ki illetőségeiket; ahhoz a falu közvetlen közelében csak lóherések, kaszáló rétek és a legelő-részek adattak külön; az erdő pedig együtt adatott egy tagban, mely 131 holdat teszen.

1866 óta már számos urbértelek az ettyeki németek kezébe jutott.

Az 1780. évi junius hó 1-sö napjáról keltezve van a megyei levéltárban egy sajátságos költségjegyzék több rendbeli „baromfiakra“ tett kiadásokról, melyek a „fölséges császárné“ (Mária-Terézia) számára bevásároltattak. — Ez a számla-lap furcsán jellemzi a régi viszonyokat.

A megye vásárolt a „fölséges császárné“ számára 5 pár libát, párját à 42 krral; 18 pár tyukfit, párját à 15 krral; a tyukfiak számára 12 kr. ára aprókását; tojásokat stb. ő fizette ki a takaritó- és mosónőket, egyenként és naponként 15 krral; többek között a biai szárcsavadászok részére 2 forint 51 krt, a dömsödi nótáriusnak — juxta quietantiam — vadért 1 frt 48 krt és egy akó budai borért 5 frtot riszkirozott!?!

Bia rendes, jó épitkezésü magyar község; utczái eléggé szélesek s szabályosak. A házak eleje fákkal van kiültetve. Határa meglehetős változatos; a falu poétája következőkben irja le azt:

»Határunkban vannak sok hegyek és völgyek,
S oly terület is van, hol semmisem nő meg;
Hegyes része terem kemény s puha követ,
Sok földet e miatt mivelni sem lehet.
De a hegytetőket koszoruzzák erdők,
Alább a szőlei elég jó bortermők;*)
S legalant a réten nád terem és széna,
Csak legalább a fele a köznépé volna!
A hosszan elnyuló folyó és rét mellett,
Árpát, kukoriczát láthatunk legszebbet;
A felszántott rétszál megtermi a répát,
Káposztát is, — ha az Isten jó időt ád.
Tul a réten vannak kopár hegyoldalok,
Sokszor elsülnek ott a szegény moharok;
De némely helyeken, a jól munkált földben,
Megterem a krumpli meg a rozs is böven.
Dél és nyugot felé a föld lapályosabb,
Jó idővel terem ott buza és sok zab;
Felszáll a pacsirta és szépen énekel,
A gazdák földjei arra terülnek el . . .
Három részre vannak a földek szabva ki,
Egyben őszi terem, másikban tavaszi;
A harmadik részben ugar nyulik sorba,
Ott legel a disznó- és a tehéncsorda.«

Kiemelendő különösen az urodalmi gazdaság, mely a határhoz tartozó több majorra terjed ki. — Ez az ország legokszerübben vezetett, jeles gazdaságai közé sorolandó.

Sokszor idézett versirónk erről ezeket irja:

Szép birtokot bir itt a herczeg Metternich,
Földjei a mivel bevetik, megtermik;
Van tanyája, rétje, földje és erdeje,
Övé körülbelül a határnak fele.
Két csatorna nyulik a határon végig,
Az árok-ásók azt sokszor által mérik;
De a munka árát kifizeti a part,
Mert a fübérlőktől sokkal többet behajt.
Van az uraságnak itt két öreg malma,
Az alsó őrölne, hogyha vize volna;
A felső meg, mintha sajnálná a testvért,
Nem kiván a vizből, — régen nyugdijat kért.

*) Sajna, hogy csak valának. Szerk.

Nagyobb gondot fordit az uraság másra,
A földmivelésre és marhatartásra;
Gépészmühelyében s az udvar közepén,
Gépeket javitgat, készitget sok legény.
Az erdészet terén is nagy a haladás,
Számos becses vadat találhat a vadász;
S használatlan hevert jó nagy területbe,
Szép szabályos renddel fák vannak ültetve.
A faluhoz közel, közvetlen mellette,
Akáczfa-sorok közt, északra s keletre,
Terülnek el a sok uraságí táblák,
Erdejét évenként szabályosan vágják!«

A Gercse-hegycsoportnak itten égbe törő regényes bérczei közül felemlitendő a Gubahegy és az Iharos.

Az igen kies környékü Iharos mulató voltaképen nem a hegyen, hanem ezen s az u. n. Szarvashegy közötti völgyben van, hová a Törökbálinton nyaraló fővárosiak naponként el-ellátogatnak.*)

A Szarvas-hegy alatt van a herczeg Metternich-féle vadászkastély, a Sándor grófok kupolás mauzoleuma s egy a budaiakhoz hasonló keserüviz forrás, de ez nem használtatik.

A régmult idők emlékét hirdető egy állitólag huszita-templom romjai láthatók az u. n. teleki dülőben, melyről Galgóczy Károly azt mondja, hogy ez a török előtti időkből való; de a községi levéltár erről adatot nem szolgáltathat, mivel az 1810-ben hamuvá lett. Hozzá teszi, hogy a néphit római eredetünek tartja.

Karikó János ekként emlékezik meg e romokról:

A reformátusoknak temetőjében,
Magas dombon áll egy puszta templom régen;
Nem javitja senki, mégis áll az öreg,
Tovább, mint sok, melyet mostan épitenek!

Bia község határához tartozik: Herczeghalom, Hosszurét, Móriczmajor, Kozárom, Nagypuszta, Alsómajor stb.

A biai nép életfoglalkozásában első helyet bizonyára a szőllőmüvelés foglalhatta el, mert erről oly szépen dalol a helység énekese:

»A gazda meg itt-ott ballag a pinczébe,
Kenyeret s valamit tarisznyába téve;
Mikorra odaér, többen lesznek vele,
S mindég zajosabb lesz a pinczék belseje. —
Este van már, a nap épen mostan megy le,
Rápillant még egyszer a szép Ürge-hegyre;
A honnan sok ember a jó bort emelé . . .
S nehányan elmennek a Kétkő-köze felé.
Ott addig hallgatnak a marasztalóra,
Azt veszik észre, hogy már tizenkét óra;
— »Jöjjenek el komám, most meg a Zajgóra“,
— »El is mennénk, hogyha oly messze nem volna«
. . . Végre elindulnak haza keservesen,
Mindenik vigyáz, hogy bukfenczet ne vessen;
Mert emitt egy mélység, amott a kőszikla,
S kikopott kövekkel van az ut boritva.
A Nyakaskö pedig évezredek óta,
Ott hallgatja némán, hogyan szól a nóta?
Ott áll, mint kapu-őr, a köszikla sarkán,
Rövid vastag nyakát, mintha most is látnám!
Van még másik ut is, mely pinczébe vezet,
Hamar elérjük itt azt a Kutya hegyet,
Melynek az aljában böven terem jó bor;
Kár, hogy a fagy és dér megdézsmálja sokszor.
Felette jobbkézre az Öreghegy fekszik,
Agyagos talaja a szőlőnek tetszik;
Balkézre Szarvashegy, — ez már német világ,
Nagy részét ennek már torbágyiak birják.«

Ez az élet jaj be régen volt; akkoriban volt a mikor még fillokszéra, fene-rosz-por nem volt!

Navarra József.

*) Gondosan ápolt utak s kőlépcsők vezetnek föl a »Pipáló« nevü kilátóhoz és a 334 méternyi Szarvashegy csucsára, honnan körüljárathatjuk szemünket az elragadtatóan szép vidéken.

A turisták pünkösdje.

A pünkösdi ünnepek valóságos kirándulási ünnepek a fővárosban, a ki csak teheti, szabadul a fővárosi portól, füsttől ha csak egy délutánra is, de a magyar turista-egyesület nem egy délutánt, hanem három teljes napot szentelt z turistaság magasztos ügyének és hazánk egyik leg regényesebb vidékét, a Vág völgyét kereste fel.

Kiválóan szép időjárás kedvezett a kiránduló csapatnak, minek folytán Trencsénről és Illaváról szintén sokan csatlakoztak, sőt nem maradtak el a határszéli morva turisták sem, ugy hogy a Vlára szorosban, a Magyar-Morva-határon levő Uj-Szidonia üveghutában és az Oroszlánkő hegyen egy csapatban 56 turista gyönyörködött a vadregényes szabad természet-

— **Katonai ünnepély a krisztinavárosban.** Mult hó 26-án szombaton az I-ső ker. Alkotás-utcza 11. sz. a. lévő Noszek-féle vendéglőben nagy katonai ünnepély volt. Nyugalmazott és tartalékos tisstek, ugy a tényleges szolgálatban nem álló legénysége a nagykanizsai 48-ik „Ernő főherczeg“ nevét viselő gyalogezrednek találkoztak itt, megünneplendő az ezredtulajdonosi 50 éves jubileumot. Az első felköszöntőt a Királyra — valamint az ünnepi szónoklatot, az ünnepély rendezője Bellobraidits Lipót nyugalmazott százados mondotta élénk éljenzés és helyeslés között. Felolvastattak azoknak a bajtársaknak sürgönyei és levelei, kik az ünnepélyre el nem jöhettek, igy Frigyes kir. herczeg, több törzstiszt és tiszttől. Hódoló sürgöny küldetett Ernő főherczeg ezredtulajdonosnak, ki erre sürgönyileg válaszolt. Az ünnepély emlékére jubileumi érmek fognak veretni. Az ünnepély kedélyes, emelkedett hangulatban folyt le. Folyó hó 9-én vasárnap délután 4 órakor ugyanezen helyiségben az ünnepélyt megismétlik mikor is a Bellobraidits kapitány által a bajtársak részére szervezett „Ernő klub helyiség“ ünnepélyesen megnyittatik, melyre minden katonabarát, és barátnő tisztelettel meghivatik.

— **Budafokot kövezik.** Budafok község Fő-utczájának kikövezésére nézve a versenytárgyalás f. évi junius 1-én tartatott meg, mely alkalommal a vállalatot Heinrich János budapesti kövező-mester nyerte el és a munkálatot immár meg is kezdette.

— **A „Budai Dalárda“** dalestélye f. hó 1-én — a budapesti polg. lövészegyesület helyiségeiben — ismét nagyszámu közönség részvéte mellett folyt le. Az ügyesen összeállitott műsor 8 számból állt; melynek egyes számait, a közönség lelkesen megujráztatott. Az ének előadásokat, táncz követte. Ott voltak: Leányok: Weldin Gizella, Halbauer Anna, Schmelhegger Mariska, Szabó Lujza, Schmidt Mariska, Károlyi Irma, Schwarzmajer Róza, Weimesz Irénke, Koller Margit, Schwarzmajer Mariska, Jancsovics Anna, Krisztián Ilona. Etl Irma, Fröschl Mariska, Klouse Gizella, Szalay Lujza, Bauer nővérek, Zimmerer Mariska, Findura Orzsi, Mayer nővérek, Szalay Zsófika, Matauf Mina, Hajduk Gizike, Pfiszterer Elvira, Hermann Juliska, Harnischfeger Ilona, stb. Asszonyok: Sternád Rezsőné, Tittl Istvánné, Hoppe Rezsőné. Balogh Elemérné, Reinl Józsefné, Pintér Zsigáné, Szabó Józsefné, Schirl Tivadarné, Titulácz Lajosné, Sopronyi Gedeonné, Ritzlerné, Szabó Jánosné, Baránszky Sándorné, Schmelhegger Nándorné, Harnischfeger Józsefné, Brédl Sándorné, Fáj Arthurné.

— **Szerencse a szerencsétlenségben.** Pünkösd napján, — mint torbágyi levelezőnk irja — künn az állomáson lévők valóban borzalmas jelenetnek voltak tanui; ugyanis egy szegény asszony a még mozgásban lévő vonatról le akarván szállani, a vonat kerekei közé került, azaz került volna, de az ott lévő állomástisztnek, Major Jenőnek sikerült a végzetes perczben, egy rendkivül ügyes fogással a szegény asszonyt a kerekek alól kiráutani. A szegény asszonynak az ijedségen kivül semmi baja nem történt, szerencséjét csakis a valóban derék életmentőnek köszönheti, ki méltán megérdemli a dicséretet.

— **Összejövetelek.** A „Budapesti I., II. és III. kerületi szállodások, vendéglősök, bores sörmérők ipartársulat“-nak tagjai társas összejövetelüket 1895. junius 12-én Buzik Andor I. Karácsonyi-utcza 17.) tarják. — Az I. ker. nemzeti asztaltársaság tagjai társas összejövetelüket 1895. junius hó 11-én Fukács János (Krisztina-tér 7.) tartják.

— **A Charité** kórházegyesület nyilvános rendelő-intézetét a lefolyt hóban 198 uj beteg kereste volt fel; az összes rendelések száma 874, a mütéteké pedig 11 volt.

Az első magyar kártyagyár r.-társulat f. hó 6-án tartotta évi közgyülését Koltay Aladár elnöklete alatt. Az évi jelentés szerint a lefolyt év forgalma nagyobb volt az előző évinél, de a tiszta nyereség a bécsi konkurrencia következtében kevesebb. Az évi forgalom 204,874 frt 1 kr volt. Bélyegilletéket fizettek 90,351 frt 80 krt. A tiszta nyereség 5785 frt 39 kr, melyből osztalékul részvényenként 19 frtjával 5000 frtot fizetnek ki, a jutalékok levonása után fönmaradó 300 frtot uj számlára viszik át. Elnök bejelentette, hogy a bécsi gyárosokkal fuzió van kilátásban, mely ha létrejön, rendkivüli közgyülést hiv egybe.

„Képek az ó-budai életből.“ Ily czim alatt egy kötet csevegést bocsát közre Rákos István lapunk munkatársa. A munka megjelenése f. év május elsejére volt tervezve; közbejött akadályok következtében azonban csak f. év auguszlus 1-ejére jelenik meg. A még künn levő előfizetési iveket kéri szerző julius hó elejéig hozzá okvetlenül vissza-származtatni.

— **Ó-budai szinkör.** Pünkösd első napján nyitotta meg Halmay Imre társulatával az ó-budai szinkört. Elhozta a társulat minden egyes tagja tehetségét, ambicziójét, a szinmüvészet terén való fokozásának törekvését és elhozta a társulat minden egyes tagja Ó-Buda falai közzé hazaszeretetének melegét, hogy édes hazánk nyelvén szólaljon meg a muzsa és hangozzék a magyar dal a még mindig ideiglenesen összetákolt faalkotmányban. Halmay Imre igazgató társulata olyan tagokból áll, a mely még a legkényesebb müizlést is teljesen kielégitheti. Lépést tart a szinmüvészet előhaladott állásával és arra fekteti a fősulyt, hogy összevágó előadásokkal a mai kor szinvonalára emelkedve, minél szebbet, jobbat és igazabbat adjon. „Bánk bán“ hazai tragédiánk e gyöngyével mutatta be Halmay társulata drámai tagjainak tehetségét, méltóan a nagy alkotáshoz s a benne szereplőkhöz. Bánk bán hatalmas alakja megnyilatkozott Molnár László első rangu tag személyében s a büszke nagyurat megtiport szerelmének hatása alatt is nagygyá tette. Hahnel Aranka a megtört Melindát igazi érzéssel, bájjal képviselte. Halmay pompás kalandor lovag volt, mig Boross Endre az idegenek által meggyötört magyar nemzet fájdalmait megkapó vonásokkal adta elő. Gertrud királynét Arday Ida játszotta végső jelenetében teljes drámai motivummal és hanggal. Hidvégi Ernő Ottó herczeg szerepében könnyen és otthonosan mozgott s a társulat egyik kiváló tagjának bizonyult. A szép számmal megjelent közönség mindvégig a legnagyobb érdeklődés között nézte végig az összevágó előadást, s taps, kihivás és éljenzés özönével árésztotta el a szereplőket. Pünkösd második napján a „Piros bugyelláris“ került szinre, Zsófi szerepében Halmay néval. Tüzről pattant menyecske volt, telve jókedvvel, nótázással. Minden dal az érzésnek kifolyása s játéka kedves. Ugy mozog a szinpadon, mintha otthon, házatájékát taposná. Méltó társa volt Ferenczy Csillag Pál őrmester és Serfőzy György Kósza Gyurka személyesitője. A társulat e második előadása is jó rendezés, s kitünő erőkkel jött szinre, sajnos, gyér közönség mellett, pedig ideje volna, hogy a szintársulat iránt, mint a közmüvelődés és nemzeti szellem fejlesztői iránt több jóakarattal viseltetnék az ó-budai közönség, mely minden tekintetben megérdemli a közönség pártfogását. Reméljük, hogy a közönség csappani fog és az érdeklődés fokozódik, a mit a magyarság terjesztése szempontjából is igen kivánatosnak tartanak.

— **Panasz.** A Krisztina-körutón az ördögárok felé van egy földszintes házam. A Schumy István-féle háztól az ördögárokig nincs semmi csatornázás, tehát kénytelenek vagyunk ott minden házban pöcze vermeket csinálni. A fő- és székváros tanácsa kiadja az épitési engedélyeket és pedig oly kikötéssel, hogy a klozettek vizvezetékkel legyenek ellátva, a vizet az ördögárokba vagyunk kénytelenek ereszteni. Három 18,000 frtba került és a mint összeszámoltam arra jöttem, hogy nemhogy kamatot hozna, de 1 frt 80 krt fizettem rá. Hol maradtak tőkém kamatai. Megeszi a pöczegödör, mert annak tisztitása 14 naponkint 30—35 forintba kerül. Most szomszédságomban Klimm épitőmester épitett egy három emeletes házat kiváncsi vagyok, mit tesz ez az ur? Nyilvánosságra hoztam az esetet, mert tudom, hogy a „Buda és Vidéké“-ben történő felszóllalásokat a tanács figyelmébe veszi. *p. t.*

— **A krisztinavárosi szinkör heti müsora.** Hétfő: „Az ember tragédiája“; Kedd: „Fedora“; Szerda: „A komédiásnő és Hamis ideál (először); Csütörtök: „A peleskei nótárius; Péntek: „A kis hörcsög“; Szombat: „A mikádó vagy; Titipu városa“; Vasárnap: ugyanez.

Tájékoztató.

— **„Szt. Lukács-fürdő-részvénytársaság.** A nyári idényre Prospektust küld és előjegyzéseket lakásokra elfogad az igazgatóság Budapesten.

— **A »Buda és Vidéke« rendkivüli kiadása a Mária Erzsébet-egylet javára 20 krért kapható a Gróf Hunyady László palotájában I. ker. Vár, uri-utcza 52. sz. a.**

Erdélyi borozó VIII, József-körut 10. Valódi erdélyi hegyi-borok. Különlegességek: Erdélyi turó és husnemüek. Kenyeres Károly-féle (Brassó) cognac és likőrök. A borozó éjjeli 1 óráig van nyitva.

— **Egy krisztinavárosi** füszer-üzletbe egy jó házból való fiu tanonczul felvétetik, czim a kiadóhivatalban.

— **Eladó villa.** Pomázon szép teleken, mely 9 szobából áll és 3 részre osztható, pinczével, kuttal eladó. Bővebben a kiadóhivatal.

— **Jó borok.** A gödöllei pincze-szövetkezet állandóan szállitja nemes borait a királyi udvar részére. A királyné ő felsége bártfai tartózkodására a szövetkezet pinczéjéből nagyobb készlet indul. A borok Budán is kedvezően terjednek. Megrendelések Gödöllőre intézendők.

— **Házeladás Szent-Endrén,** a templom közelében egy legjobb karban levő ház kerttel eladó. A házban van 2 lakás, egyik 3 szoba, konyha, éléskamra stb. a másik egy szoba és konyhából áll. Bővebbet a kiadóhivatalban.

Gépvarrólányok felvétetnek

Kubinszky György

fodrász- és borbély-üzletében

a gyermekfülleszoritó kötszer és bajuszkötő gyárosánál

I. Krisztinatér 3.

Vendéglő megnyitás.

Van szerencsém a n. é. közönséggel tudatni, hogy **I. ker., Csaba-utcza 2. sz. a.** (városmajorban) **a jövő századhoz** czimezve **vendéglőt** nyitottam.

Hideg és meleg ételek minden időben.

Dréher-féle csapolt sör.

Balatonmelléki borok.

Ünnep- és vasárnap zene.

Tisztelettel

GÖTZINGER GÉZA

vendéglős.

Hova kell menni ebben a kánikulában?

WELLISCH ZSIGA

I. Tárnok-u. 22. és Alagut-u. 1. sz. a. kávéházaiba, hol **jó fagylalt és jeges kávé kapható.**

Minden vasár- és ünnepnap délután czigányzene.

Kerti helyiség megnyitás.

Van szerencsém a n. é. közönség szives figyelmébe ajánlani, hogy az **I. ker., Alkotás-u. 21. sz. a.** levő az „**Arany bárányhoz**“ czimzett vendéglőm kerti helyiségét megnyitottam.

Ajánlom ismert jó magyar konyhám, budai boraim és kőbányai korona sörömet.

Csütörtök, ünnep- és vasárnap délután zene.

Számos látogatást kér

BITTNER ALAJOS
vendéglős.

Jelentés.

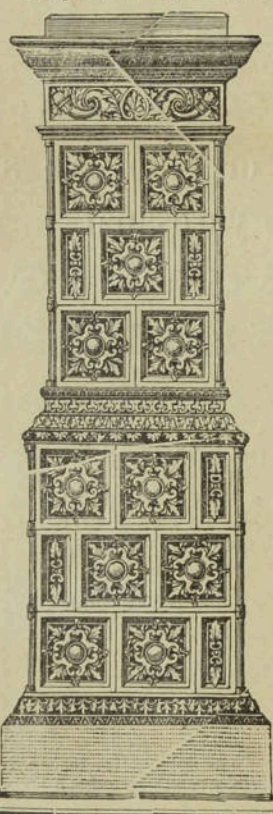
Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy f. é. **május hó 1-én** fióküzletet nyitottam a **Zugligetben** a Fáczán vendéglő kerti helyiségében. — Liszt, tej, tejszin és vaj, Finom- és pék-sütemény a nap minden órájában frissen lesz kapható.

LÖVENSTEIN ANTAL
csász. és királyi udvari sütőmester.

MORGENSTEIN ENDRE

KÁLYHÁS

Budapest, I., Tábor-utcza 14. (saját házában).

Ajánlja dusan felszerelt raktárát **szabályozható, töltő és ó-német cserépkályhák és takarék-tüzhelyekből.**

Elvállal minden szakmájába vágó **javitásokat,** különösen saját módszere szerinti **füstszabályozásokat** pontos kivitel és jutányos árakon.

Kik dúsan felszerelt kálya-raktáromat megtekinteni óhajtják, a legszivesebb fogadtatásra találnak.

Vendéglő „Mekka városához“.

Van szerencsém a t. cz. közönséggel tudatni, hogy **Fehérvári út 10420. sz. a.** (a **Záborszky János**-féle telken, a sósfürdő közelében) vendéglőt nyitottam, mely a legujabb kor igényeinek megfelelően minden kényelemmel el van látva.

Kirándulóknak kellemes üdülő hely.

Minden időben meleg és hideg ételek.

Saját termésü borok. Csapolt és üvegsör.

Tisztelettel

SCHMIEDT KÁROLY
vendéglős.

Vendéglő az „Olasznőhöz“.

A n. é. közönség becses figyelmébe ajánlom az I. ker. Németvölgy, Mozdony-uton levő „Olasznőhöz“ czimzett vendéglőmét, mely a kiránduló közönség kedvencz találkozó helye.

Saját termésü borok, kőbányai sör és kitünő magyar konyha.

Számos látogatást kér

HESZ JÁNOS
vendéglős.

Jelentés.

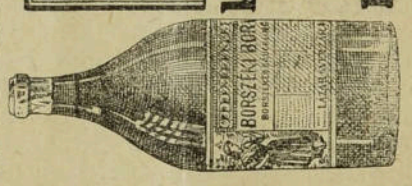
Alulirott tisztelettel tudatom a n. é. közönséggel miszerint az I. ker. alkotás-u. 11. szám a. volt **Rauscher-féle** vendéglőt kerti helyiséggel f. é. május 1-én átvettem, azt a mai kor igényeinek megfelelőleg berendeztem, zongora a helyiségben a közönség rendelkezésére áll. Ajánlom ismert jó magyaros konyhám, kitünő borokat és kőbányai sört.

Számos látogatást kér.

NOSZEK IGNÁCZ,
vendéglős a XVII-hez.

A szénsavdus ásványvizek királya a

BORSZÉKI BORVIZ

kitünő gyógyviz és üditő ital

mindenütt kapható.

Budapesti főraktár

RAJCS ZOLTÁN-nál

VIII. ker., József-körut 10. szám.

Vendéglő

a

„Márvány-menyasszonyhoz“

Van szerencsém a n. é. közönség tudomására hozni, hogy vendéglői és kerti helyiségeimben minden szerdán **katonai zenekar** működik.

Jó konyha, kitünő bor és kőbányai sör.

Pontos kiszolgálás.

Számos látogatást kér

WAGNER VILMOS
vendéglős
I., Márvány-utcza 6.

VENDÉGLŐ
a „FOGASKEREKÜ“-höz

Van szerencsém a t. közönség szives figyelmébe ajánlani, miszerint a Nonn János-féle (II., Retek-utcza 61.) vendéglőt megvettem, azt a kor igényeinek megfelelőleg berendeztem.

Budai borok. Dreher-féle sör.

Meleg és hideg ételek rendes kiszolgálás mellett minden időben kaphatók.

Számos látogatást kér

WEISZ ANTAL.

BANK ÉS VÁLTÓ-ÜZLET

Beimel Lajos fiókja

TELEFON! II., fő-utcza 6. sz. TELEFON!

Értékpapirok, arany és ezüst pénznemüek vétele és eladása.

Előleg mindennemü értékpapirra.

Tőzsdemegbizásokat előnyösen eszközlünk.

1 db magyar jótékonyczélu államsorsjegy ára **1** frt **80** kr. Huzás junius 26-án. Főnyeremény 120.000 korona.

Igérvények minden huzáshoz.

Van szerencsém a n. é szinkör látogató **közönség** becses figyelmébe ajánlani a **szinkör mellett** levő „Alaguthoz“ czimzett vendéglőmben berendezett **kerti helyiséget.**

Jó italok és izletes ételekről, valamint előzékeny kiszolgálásról gondoskodva van.

Rosszidő esetén **fedett nyári helyiségek.**

MINDENNAP ZENE.

Tisztelettel

Schlaucher Ferencz,
vendéglős.

Bejáratt Attila-utcza 65. szám alat is.

Kőbányai Polgári serfőző részv. társaság.

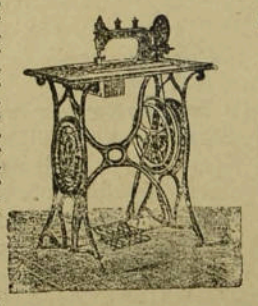
Városi iroda: Népszinház-utcza 22

Polgár sör.
Király sör.
Szt. István sör.
Barát sör.

Városi iroda: Népszinház-utcza 22.

SCHIEN KÁROLY

mü- és épület-lakatos

Budapest,

II., Batthyányi-u. 1.

Varrógépek és kerékpárok raktára.

GANZ és TÁRSA

vasöntöde és gépgyár-részvény-társ. Budapesten.

Gáz- és Petroleum-motorok álló vagy fekvő, egy vagy két hengerrel.

Készit:

A) **gépeket és épitési munkákat, teljes malomberendezéseket, vasutt kocsikat és vasuti fölszereléseket, transmissiókat.**

Speczialitásai

B) **kéregöntvény** vasuti kerekek, váltók, zuzóművek, hengerek-és ágyúgolyókhoz.

Hengerszékek kéregöntetü hengerekkel mind a magas malmászathoz, mind pedig a parasztra őrléshez s **egész malomberendezések.**

Facsiszoláshoz, papir- és czelluloza-gyártáshoz való gépek. Vizikereket nagy sikerrel pótló **turbinák.**

Villamos világitás nagy távolságra is a motortól.

Zsilipek, csővezetékek, frictiós kapcsolások, rotatiós dynamométerek. Aczélöntés.

Ebl és Pietsch

József Főherczeg Ő Cs. és kir. fensége udvari fényképészei.

Budapest

II. ker. Fő-utcza 18 sz.

Kősziklából fakadó kristálytiszta

TELEFON. VÉGHLESI TELEFON

„Vera"-forrás.

Hazánk igen kedvelt **legjobb izü** és legolcsóbb

szénsavdús égvényes

SAVANYU-GYÓGYVIZE.

Hathatós szer az emésztési zavaroknál.

Borral vegyitve kellemes savanykás izű üditő és tiszta italt képez.

A bort nem festi,

a miért a nagyérdemü közönség **fröcs** gyanánt nagyon kedveli s e végből a vendéglős urak igen felkarolták.

Borivóknak, kik a bort savanyuvizekkel szeretik vegyiteni, mindenekelőtt mint **legtisztább égvényes savanyuviz** ajánlható.

E viz közömbösiti a bor savát és az italnak igen kellemes savanykás izt kölcsönöz, anélkül, hogy azt

feketére festené,

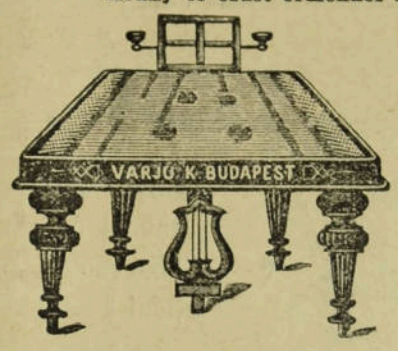
Mindenkor friss töltésben kapható a **főraktárban**

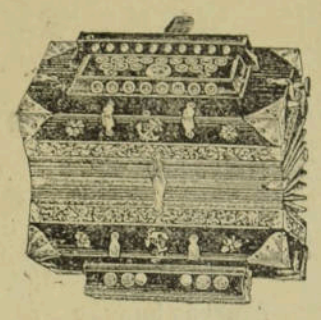
BUDAPESTEN,

ERZSÉBET-KÖRUT 56. és

minden gyógyszertárban, füszerkereskedés és vendéglőben.

Arany és ezüst érmekkel kitüntetett hangszer-ipar

VARJU KÁROLY

császár és királyi szabadalmazott hangszer-ipar.

Budapest, VIII., Kerepesi-út 47. sz.

Ajánlja saját gyártmányú hangszereit, külöuösen erős, tiszta **csengő hangú czimbalmait** jótállás mellett; továbbá **harmonika, hegedű, fuvola** és egyébb hangszer nálam 15%-kal olcsóbb, mint bárhol. — Most jelent meg a magyar **harmonika iskola,** az egy soros harmonikához 32 válogatott legszebb dallal, melynek segélyével fél óra alatt megtanulhat a harmonikákon játszani, ára 90 kr., mely összeg beküldése mellett bérmentve küldi meg a kiadó, **Varju Károly.**

Képes nagy árjegyzék ingyen küldetik.

RÖVID- ÉS SZÖVÖTT ÁRUK

Alapittatott 1875.

ALBINI LAJOS

ezelőtt

Reinl József

II, ker., Fő-utcza 40. szám alatt.

Ajánlja raktárát férfi fehérneműekben, saját készitmény. Ingek kizárólag a jó hirnevü „Schroll"-féle chiffonból, készitve. Legujabb nyakkendő és csokrok, gallérok, kézelők, fehér és szines ingmellek, jó minőségü tourista ingek és nadrágtartók.

Továbbá nagy választék fürdő öltönyökben, hölgyek és leányok számára, fürdőfejkötő, sapka és kalapok, ugyszintén fürdőköpenyek és dörzstörülközők.

Nagy raktár női és leány kötényekben és gyermek blous-kötényben a mi ruha helyett hordható. Valódi szinü harisnyák, sima és ajour, czérna- és selyem-keztyük, duppla ujjhegygyel. Jó szabásu derékfüzők.

Végre nagy választék valódi „Cosmanosi" cretonból.

KÉZI MUNKÁHOZ TARTOZÓ CZIKKEK. MINDENNEMÜ SZABÓ KELLÉK.

VÁSZON, KANAVÁSZ ÉS CHIFFON

MESTERHÁZY MIHÁLY

füszer, gyarmatáru, csemege-, bor- és ásványvizkereskedő

BUDAPEST, 1. KER., ATTILA-UTCZA 50.

Árkivonata

Czukor legfinomabb, egész süvegben	1 kg.	—.35½ kr.
Ugyanaz » kimérve	1 »	—.36 »
Koczka-czukor legfinomabb doboz v. ládában	1 »	—.36½ »
Ugyanaz » kimérve	1 »	—.37 »
Kávé-Mocca legfinomabb arábiai	1 »	2.20 »
Kávé-Aranjáva »	1 »	2.20 »
Kávé-Gyöngy »	1 »	2.20 »
Kávé » finom	1 »	2.10 »
Kávé-ceylon legfinomabb	1 »	22.0 »
Kávé » finom	1 »	2.10 »
Kávé-Cuba finom	1 »	2.— »
Kávé-Santos »	1 »	1.70 »
Rizsa-Gyémánt legfinomabb	1 »	—.32 »
Rizsa-Glace »	1 »	—.26 »
Rizsa-Japán finom	1 »	—.22 »
Rizsa-Rangon »	1 »	—.18 »
Liszt kiváló finom a Gizella-malomból.		
Szalámi, háromféle, kitünő gyártmány	; 1 kg.	1.80 kr.
Buza-dara, finom vagy goromba	1 «	—.16 »
Császárolaj valódi hamisitatlan.	1 Lt.	—.32 »
Petroleum legfinomabb amerikai	1 »	18 és 20 »
Denaturált Spiritus legmagasabb foku	1 »	—.30 »

Tejgyertya elsőrendü, a „Flóra" „Apolló" vagy „Schicht"-gyárból
1 csomag 40 42 45 kr.
490 500 560 gr.

Ürgyertya e'sőrendő . . . . . 1 csomag —.48 kr.

Valódi Badacsony vidéki saját töltésü asztali borok. Kitünő Dreher-féle palaczk-sör. A központi tejcsarnok fiókja.

Egyébb itt fel nem sorolt áruk kiváló finom minőségben előnyös árak mellett.

Pontos gyors és előzékeny kiszolgálás.

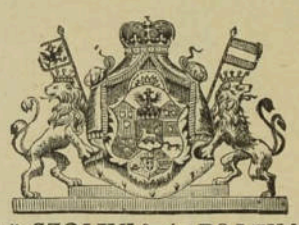
Megrendelt áruk készséggel házhoz szállitatnak.

Üzlettulajdonosoknak engedmény.

SZOLYVA és POLENAI

szaktekintélyek által elismert kiváló hatásu GYÓGYVIZEK

Gyomor és fejfájás, szédülés, czukros hugyár

aranyér bántalmai és köszvényelleni különlegesség.

a friss töltésü **SZOLYVA** és **POLENAI** védjegye.

LUHI ERZSÉBET

rendkivüli kellemes izénél fogva, főleg borral vegyitve a betegnek élvezetes, kellemes üditő italt képez.

Tulságos gyomorsav képződésénél idült gyomorhurut és étvágytalanság, torok, gége és hörgők idült hurutos bántalmai ellen, feltünő sikerrel lesz alkalmazva.

Főraktár: Budapesten, **FRUMM ISTVÁN** utódánál tulajdonos **WERNER ADOLF** Batthyányi-utcza 3. sz.

Megrendelhető: minden ásványviz kereskedésben vagy közvetlenül

Gróf Schönborn uradalmi Igazgatóságánál, Munkácson.

a friss töltésü **LUHI** védjegye

Ezeknek a vizeknek tiszta kezelése folytán, kellemetlen utóize nem képződik.

NÉMETH KÁROLY GÉZA

VAS- ÉS FÜSZERKERESKEDÉSE

(EZELŐTT **FREYBERGER PÁL** FIÓKJA)

BUDAPEST, II., SZÉNA-TÉR 1.

(BECK LIPÓT ÉS FIA LISZTKERESKEDÉSE MELLETT.)

Ajánlja jól berendezett **vas- és füszerkereskedését**, különösen **konyhaberendezési czikkek, rudvasak, tengelyek, szerszámok, szegek** és mindennemü **vasáru czikkekben.**

Minden a legjobb gyárakból.

Továbbá **czukor, kávé, rizs, tea, rum, cognac és minden egyéb füszeráru a legjobb minőségben.**

Denaturált szesz kimérve.

Pontos és előzékeny kiszolgálat.

Császárfürdő Budapesten.

Fürdői — a nagyszerü uszodák is — kizárólag kénes hő- és langyos ásványvizekkel vannak táplálva, melyeknek természetes hőmérséke 27° C. és 65.5° közt változik.

Gőzfürdője a maga nemében páratlan.

Iszapfürdői, teljes átalakitás következtében a legmodernebb iszapfürdők.

Fürdőinek gyógyhatása évszázadok óta hires: kőszvényes és csuzos bántalmak, izzadmányok, hólyaghurut, idegbajok, vérszegénység, bőrbetegségek, vérbajok, fémmérgezések ellen, a langyos fürdők mint erösitők általános gyöngeség eseteiben.

Az ivó gyógymód: az emésztési zavarok, idült gyomorhurut, máj-, lép- és vesebántalmak és alhasi pangás eseteiben.

A belégző gyógymód (inhalatio): az orr- és szájüreg, a gége és a légcső hurutos bántalmai ellen.

Női bajok ellen a sós- és láplúg-fürdők kiváló sikerrel használtatnak.

Massage és villamozási gyógymód.

Állandó fürdőorvos: Dr. DIESCHER FERENCZ, specialista női orvos

200 lakószoba (60 krtól — 3 frtig) — melyeknek nagy része zárt — télen fütött — folyosók által van a fürdőkkel összekötve és igy **a téli gyógymód** veszély nélkül használható.

Kávéház, étterem, sik- és hegyi sétahely. Naponként kétszer katonazene. **Gyógy- és zenedij nincs.** A főváros minden pontjához kitünő közlekedés.

Barabás József

krisztinavárosi

CASINO SÖRCSARNOKA

a legujabb kor igényeinek megfelelően, kényelemmel és fényesen van berendezve.

Különösen ajánlható a **szinkör látogatók** becses figyelmébe. **Szinielőadás után friss vacsora,** frissen csapolt **király- és bajor sör.**

Ma zene!

A

Magyar Asphalt

részvény-társaság

Budapest, Andrássy-ut 30. sz.

elvállal minden néven nevezendő

asphalt burkolási

valamint **szárazzátételi** munkák teljesitését **jótállás mellett, legolcsóbban.** Elismert legjobb minőségü **aszfalt anyag vidékre** is szállittatik.

Megrendeléseket elfogad a kiadóhivatal is.

Jencs Vilmos

„Szent-János"-hoz czimzett gyóyszertára

II. ker. Széna-tér.

Az idei idény beáltával ajánlja friss töltésü és minden fajtáju gyógy- és üditő ásványvizeket nagybani árak mellett.

Kaphatók az összes bel- és külföldi gyógyszerészeti különlesgességek.

Mindenféle sebészeti eszközök.

Menthin szájviz, a mely az Odolt hatásában, kellemes izénél valamint olcsóságánál fogva is teljesen fölülmulja. 1 üveg ára 40 kr. — Salol fogpaszta, a mely nagyszerü antiseptikus hatásu és igy a fogak odvasodását teljesen megakadályozza s izét a legutolsó részletig megtartja. Ára 60 kr.

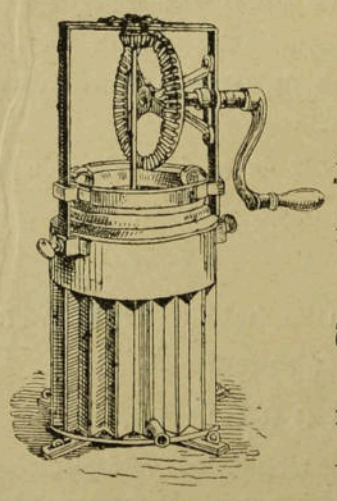
Nemkülömben ajánlja a világhirü **Pries y Ca-féle** spanyol gyógyborokat valamint az általánosan elösmert és általa készitett Chinavas borát, üvegje $^1/_1$ 2 frt 50. $^1/_2$ 1 frt 50 kr. árakban.

Valamint saját készitésü és kitünőnek bizonyult lábizzadás elleni porát, 1 doboz ára 50 kr.

Ujonnan javitott

Vásárhelyi-féle

szabadalmazott ***vajköpülö.***

Előnyei:

1. Igen gyors készités.
2. A vaj sokáig eltartható.
3. 10—12% megtakaritás és jobb minőség.
4. A köpülés után visszamaradt tej még használható.

A gyártási jogot egyedül birja

a ZELLERIN M.-féle

gyári részvénytársaság

Budapesten, Nagy-diófa-utcza 14. sz.

Prospectus és árjegyzék ingyen és bérmentve.

Nyomatott Heisler J. kő- és könyvnyomdájában. Budapest, II. Várkertrakpart 1. sz. (Kluseman-féle ház.)

Melléklet a „Buda és Vidéke“ 1895. évi 23. számához.

Budapest, 1895. (1.) BUDA és VIDEKE. Junius 9.

„A budapesti (budai) Tanitó-egyesület jubileuma.“

Mult és jelen.

A budai tanitó-egylet 25 éves jubileuma alkalmára irta és előadta: **Koncsek Lajos.**

A sürge hangyabolyt ne háboritsa senki,
Midőn serény munkálkodása tart;
Mozgalmas életük nemes munkára inti
A lankadásra hajló férfikart —
Mert nagy s dicső tudat csak egy van itt a földön,
Mely boldogítni képes idelenn;
A jóért fáradozni most és mindörökkön,
S munkára birni mást is szüntelen.

A mult idők homályszerű ködén keresztül
Ily kisded hangyabolyt lát meg szemünk; —
Hogy' sürg e kis csoport! Munkától vére pezsdül,
Fönséges érzet rá tekintenünk!
Szivök nemes hevével, nem számítva bérre,
Aldoznak ők nappalt és éjeket,
Hogy — kiket oly magasztos gondolat vezérle —
Szilárd legyen s erős az épület.

És istenáldás száll a lelkes úttörőkre:
Melengetett eszméjök testet öl;
Kik rendületlen álltak, bízva a jövőbe,
Tágulni látják im' a munkakört.
A csarnok készen áll; kevélyen leng a zászló,
Szentelt igét hirdetve — homlokán,
Aranybetükkel van felirva rá e pár szó:
Jótékonyság — Neveléstudomány.

Az eszme győz, fényt hintve szét körében,
Varázserővel nyer meg százakat,
Kik jól megértik egymást, gyámolitva szépen,
S ügyök nyomán igy üdv, áldás fakad.
Vihar, ha tán közelg, ők rendületlen állnak,
Nincs egy se köztük gyönge, reszkető:
A czéljok egy, s ezért a vészszel síkra szállnak,
Mert egyetértésükben az erő.

Miként a tiszta égbolt tünde fénygolyója
Árasztja szét sugárit pazarúl,
Éltet s virányt fakasztva völgybe és oromra,
Az Alkotónak dús áldásaúl:
Úgy osztja szét tudása kincseit e gárda,
A mely nekünk serénykedik s velünk,
Hogy általunk dicsfény derüljön szép hazánkra,
És nagy, hatalmas légyen nemzetünk!

Egy röpke emberöltő tünt le már azóta,
Hogy megvetették ők az — alapot,
Kiknek nemes példája minket oly gyakorta
Hasonló buzditásra oktatott.
A csarnok áll erős — szilárdan mostan is még
És gyüjti a hivőknek százait,
Hogy benne áhitattal hallgassák s kövessék,
A mit az ész s a tudomány tanit.

S nem vesztegel szavára ám egyetlenegy se,
Ha tenni kell, a gárda talpra áll!
Övezzen fény, sujtó veszély, avagy szerencse:
Mindnyája egyért bátran sikra szál! . . .
Mert nagy s dicső tudat csak egy van itt a földön,
Mely boldogitni képes ide lenn:
Jó ügyben fáradozni most és mindörökkön,
S tettekre hívni mást is — szüntelen!

A diszközgyülés lefolyása.

Lélekemelő ünnepély folyt le e hó 6-án a II. ker. Török-utczai iskola helyiségében: a „Budapesti (budai) Tanitó-egyesület“ tartotta 25 éves fennállásának emlékére diszközgyülését. A tágas termet zsufolásig megtöltötték a tanügybarátok és tanitók. Jeleseink közül ott voltak: Schwetz Vilmos, királyi segédtanfelügyelő, Hampel Sándor, dr. Kertész Aba, dr. Kovács Gyula, Kemény István, Duma György, Goczigh József, Malmarits Ignácz, az I. és II. ker. iskolaszékek tagjai, Tamás Alajos, dr. Jozgits János plébánosok, Péterfy Sándor, Thuránszky Irán, Léderer Ábrahám, Nagy László, Radó Vilmos, Komáromy Lajos, dr. Kovács János, Peres Sándor, Sztankó Béla, Sztepankó Albert, Horvay Ede, Molnár Leontin tanitóképezdei tanárok, Lakits Vendel, Somlyay József, dr. Göőz József, Trájtler Károly, Sretvizer Lajos igazgatók stb.

A „Harmonia dalos-kör“ szép éneke után **Farkas József** emelkedett hangon nyitotta meg a következő beszéd kiséretében a diszközgyülést:

Mélyen tisztelt ünneplő Közgyülés!

A nevelés- és tanitásügy fejlesztésén munkálkodó egyesülek életében nem ritkán fordulhat elő alkalom valamely belső örömérzet kifejezésére. Tagjaiknak nemes buzgolkodása, a közgyüléseken előforduló érdekes és tanulságos előadások meghallgatása, pályázati kérdéseknek eredménydús megoldása, valamely érdemes tagtársnak különös módon történt kitüntetése s több e félék hatalmas rugói lehetnek a jól eső kartársi örvendezés, a bajtársi igaz lelkesedés, a rokonszenv és szeretet s az összetartozóság élénk megnyilatkozásainak.

Ilyen tényekkel — örvendetesen konstatálhatom — elég gyakran találkozhatunk napjainkban. De már azzal ritkábban, hogy valamely egyesület derekasan megküzdve a lét viharaival, rendeltetésének mindig helyes irányában haladva, közhasznu és hazafias munkásságának gyümölcseit mindig bőkezüen osztogatva, az évek folyamán mind jobban megerősödve és megizmosodva s a közönynyel mindig sikeresen megbirkózva, 25 esztendőt fusson meg változatos pályáján.

Ma, mélyen tisztelt ünneplő közgyülés, ilyen 25 éves pályafutás méltó megünneplésére gyültünk egybe, midőn a „Budapesti (budai) Tanitóegylet“ fennállásának negyedszázados évfordulója alkalmából a jelen ünneplő közgyülést egybehivni bátorkodtunk.

Huszonöt esztendő nagy idő még az ember életében is, még nagyobb egy egyesületében, a mely, mint a hajó a tengeren a kormányos gyenge karjai következtében sokszor ki van téve a megfeneklés, az elmerülés veszélyének. Az ember önmagának parancsolhat, de egy egyesületre, vagy annak tagjaira drákói szigort alkalmazni nem lehet, — az egyesületet vezetni és kormányozni kell, kell, hogy sziklába ne ütődjék hajója s roncscsá ne váljék az alkotmány. Bizonyára erős és hivatott kezekben volt e szerény egyesület kormányrudja mindig, hogy azt a nagy utat, azt a 25 esztendőt oly szilárdan és sikeresen futotta meg, a nélkül, hogy még csak a hányattatás veszélye is bármikor fenyegette volna. Teste, melyet kemény pánczélként tagjainak meleg szeretete, munkássága s egyetértése oltalmaz, még most is oly szilárd, rugékony és edzett, mind régen volt s igy nem gyöngülhetett meg ez a mi kedves gályánk 25 éves pályafutása alatt sem.

Törekvéseit hirdető lobogói most is magasan lengenek, árbóczlámpájának fénye most is, sőt most még fényesebben világit be ama rétegekbe, melyekben a szellem sötétsége honol.

Ki mondaná, hogy ez a 25 esztendős multat átélt egyesület az idők folyamán törődötté, kopottá vált volna, ki mondaná, hogy nemes hivatásának immár megfelelni nem képes?!

A lezajlott 25 esztendő csak növelte, csak fokozta az egyesület munkaképességét és szélesitette azt a kört, melyet tagjai buzgolkodásának kifejtésére nyujtott.

A letünt 25 év tanulságaiból ez az egyesület uj erőt és tapasztalatokat szerzett arra nézve, miként kell a jövőben a hazai közügyek egyik legfontosabbikát: a nevelés- és oktatás szent ügyét a multnál még hivebben, lelkiismeretesebben és czélszerübben szolgálni, hogy abból drága hazánk jólétére minél több üdv és haszon háramoljék.

A lefolyt 25 esztendő eredményeiből megtanulta ez az egyesület, miként kell igazán ápolnia és növelnie azt a közérzületet, szeretetet és ragaszkodást, mely a kartársakat nemes hivatásának göröngyös utain egymáshoz füzze; megtanulta a mult cselekedeteiből a módját annak is, miként kell tagjaiban a munkálkodási hajlamot minél intenzivebben, növelni, hogy a tanitóra nézve oly fontos önképzés elvét minél biztosabban és minél több oldaluan érvényre juttatni.

Hogy e kisded, de munkálkodásával bizvást kiváló helyen álló egyesület a székesfőváros iskolaügyének fejlesztése és felvirágoztatása körül mily áldásdus tevékenységet fejtett ki a letünt negyedszázad alatt, azt szükségtelen ez alkalommal külön hangsulyoznom. Egyesületünk oszlopos tapjai közül a lefolyt 25 év alatt jóllehet többen a jobb hazába költöztek közülünk, ők tehát, a megboldogultak, erről már tanuságot nem tehetnek, de itt vannak az élők, egyszerü egyesületünk most is vitézkedő, derék tagjai, ott vannak az egyesületünkön kivül álló idegenek is, kik a teljesitett munkásság értékét, becsét figyelő szemmel kisérhettek: ők élő tanui lehetnek annak a hangyamunkának, annak a szivós agitációnak, azoknak a sikeres kezdeményezéseknek, melyeket egyesületünk a közjó és tagjainak jóléte érdekében kifejtett.

Erőnk és hatalmunk nem tagjaink nagy számában rejlett, hanem a kölcsönös szeretet igéinek hirdetésében és követésében. Kölcsönös erőnkkel kölcsönösen gyámolitottuk egymást, mert a felszinre került fontosabb paedagogiai és didaktikai kérdések okszerü megvitatásán kivül a jótékonyság gyakorlására is kiterjesztettük figyelmünket, szeretetünk melegével áldozván filléreinkkel ama jótékony alapunk létesitéséhez és gyarapitásához, melyből élő kartársaink futólagos szükségletén, elhunyt kedveseink hátrahagyott családjainak zavarán számtalan esetben segitettünk s a mely alap ma már tekintélyes tőkét képvisel.

Hogy hivatásunknak ily kiváló mértékben megfelelhetünk, hogy eszméinket és czéljainkat mindeddig diadalra juttatván, elérhettünk a második 25 esztendő hajnalához, azért első sorban egyesületünk lelkes és buzgó tagjainak mondok ez alkalommal őszinte, szivből jövő hálás köszönetet ama nemes kitartásért, melylyel virágzó egyesületünk mellett oly tántorithatatlanul küzdének, másodsorban nemesen gondolkozó hatóságunknak, mely az egyesületet magasztos törekvéseiben mindig jóakaratulag támogatta s munkálkodásának értékét mindenkor kellő méltánylásban részesité.

Ha az eddig tapasztalt ügyszeretetet és meleg érdeklődés ezentul is nemes tulajdona marad egyesületünk érdemes tagjainak, — ha működésünket a jövőben is annyi és oly hathatós támogatás fogja kisérni hatóságunk, valamint a társegyesületek részéről: ugy a legkecsegtetőbb reményekkel tekinthet egyesületünk jövő fennállása elé s minden bizonynyal sikeresen fog továbbra is megfelelni buzditó jelszavának, melyet egy szó fejez ki: „Előre!“

Midőn a mai ünnepélyes alkalomra megjelent nagyérdemü személyeket, a rokonegyesületek mélyen tisztelt képviselőit, az ügyünk iránt érdeklődő vendégeket s egyesületünk lelkes tagjait szivem melegével, bensőségteljesen üdvözlöm, a jubilaris diszgyülést megnyitottnak nyilvánitom.! —

Éljenzés, taps követte e mélyen átgondolt szép megnyitó beszédet. Utána Koncsek Lajos szavalta el nagy hatással ez alkalomra irt „Mult és jelen“ ódáját. Majd Velősy Lipót olvasta fel a „Budapesti (budai) Tanitóegyesület“ 25 éves multja“ czimü művének vázlatát. Az egyesület alapitói — az értekező előadása szerint — voltak:

Ábel Márton, Bedros Béla, Derlik József, Geschader János, Hetzer József, Hümpfner Ferencz, Janicsek Róbert, Jurmann János, Koller Márton, Könyves Károly, Lindner Károly, Mayer Ferencz, Palkovics János, Patacsics János, Priczel János, Richter Lajos, Riedly István, Riese József, Szahota Mihály, Staffer J. Adolf, Stein István, Till János, Trájtler Károly, Ullerich Gyula.

Első elnöke Stauffer Adolf, a várbeli iskola igazgatója volt. Helyisége a Kapuczinus-

Dalárda Dr Országh Sándor elnök, Rózsavölgyi Gyula, Jahl Nándor és Titl István, alelnökökkel élükön, ezer és ezer torokból felzugó viharos éljenzés fogadta.

A perronon két oldalt állott a két kassai dalegylet, közbül félkörben a hölgyek. Először a „Kassai dalkör", majd a „Kassai dalegylet" énekelte el jeligéjét; utánok pedig a „Budai Dalárda". A jelige elhangzása után Lévay István a dalkör nevében üdvözölte „a bérczes felvidék, szabadságért lángoló fővárosba jött dalosokat, óhajtván, hogy itt, a hol ma a kulturának, a nemzeti szellem életerős löktetésével és a magyar nemzeti élet annyi jeles harczosával fognak találkozni, jól érezzék magukat; örömének ad kifejezést, hogy a dalkör által hozzájuk intézett meghivást elfogadták és biztositja őket, hogy itt e városban lelkes vendégszeretet lesz osztályrészök." Lekly Gyula a kassai dalegylet nevében üdvözölte a „Budai Dalárdát". Lendületes szép beszédben, mondván: „eljöttünk, hogy ős Buda annyi babérral és dicsőséggel koszorúzott dalosait üdvözöljük, hogy zászlójok előtt, a mi annyiszor dicsőséggel hordozott zászlónkat meghajtsuk, mert a budai dalárda dicsősége nemzeti büszkeségünk, a mely előtt örömmel, lelkesedéssel hajlanak meg." Zajos éljenzés követte e beszédet.

A budai dalárda nevében Dr. Országh Sándor elnök válaszolt. Lelkes szóval köszönte meg az ünnepies fogadtatást, mondván: „örömmel jöttünk el ide, hogy egy-két napon át a dal szárnyain a kassai daltestvérekkel a szeretet melegét ápoljuk. Megköszöni a szivélyes fogadtatást, melyben látja, hogy Kassán nemcsak az ének szárnyain találnak testvéri szeretetre, hanem a társadalmi élet is kellemes órákkal kecsegtet." Azután Deil Jenő kassai poéta a hölgyek nevében üdvözölte, mint mondá: „a nemzeti dal apostolait, kik mindig győzelemmel koszoruzottan kerülnek ki a dal harczaiból." A beszéd elhangzás után Volny Margit, Volny Mariska és Loósz Irénke kisasszonyok feltették a gyönyörű szépen himzett széles nehéz szalagot a zászló hegyére. A szalag két szárnya a város szineit mutatja és szövete nehéz bársony drága aranyozással; felirata: a budai dalárdának 1895. jun. 8-án a kassai nők; alsó végén lyra; a másik részén hármas betü K. D. K.; a csokorról hosszu aranyzsinór fut le, a mely két aranyrojtban végződik.

A szalagot Volny Margit kassai szép leány himezte.

A szalag felkötése után a budai dalárda elnöke, meleg hangon mondott köszönetet a becses ajándékért, a mely a dalárdának mindenkor becses emléke marad és emlékeztetni fogja annak tagjait a bájos ajándékozókra.

Azután mindenki kapot tegy-egy bokrétát, némely ember kettőt, hármat is, kinek milyen volt a szerencséje.

Az egész utvonal, melyen a bevonulás történt ünneplő diszt öltött, sőt egyes házak falai igazán gazdagon voltak dekorálva. A Hernádon áthaladó István hidon hatalmas diadalkapu állott, e felirattal: Isten hozott!

A szép idő, ezernyi embertömeget vonzott az utczákra. A menet a Kossuth Lajos-utczán át a fő-utczába indult; folytonos lelkes éljenzés között, a városház előtt foglalt állást. A városház erkélyéről, Münster Tivadar polgármester, a város nevében üdvözölte a dalosokat. A polgármester, üdvözlő szavaira Dr. Országh Sándor elnök felelt, kiemelte, hogy — a nagytörténeti multu és kies Kassa városába örömmel jött a budai dalárda. A felzugó éljenzés után, a város közgyülés — termébe indult a menet, ahol Péchy Zsigmond főispán üdvözölte a budai dalosokat, mire ismét Dr. Országh Sándor megköszönte azt, hogy a főispán az által, hogy elnöke lett a rendező-bizottságnak ily fényessé tette itt időzésük örökké emlékezetes napjait.

A beszéd végeztével a kalauzok társaságában mindenki szállására indult, hogy este ismét találkozzanak a Schalkház termeiben rendezett hangversenyen, melyet a város inteligens közönsége zsufolásig töltött meg.

A müsor minden egyes száma gyönyörüen ment, persze tapsokban nem volt hiány. Hogy az egyes számok oly nagy tetszést arattak abban nagy része van Bellovics Imre karmesternek, ki a dalárdát egyik diadalról a másikra viszi fényes dirigáló tehetsége által. Igen tetszett Várady Margit k. a. szabatos ének előadása, ki megmutatta, hogy méltó tanitványa, nagymeskerének, Bellovicsnak.

Hangverseny után táncz következett, mely csak a hajnali órákban ért véget.

A város nevezetességeit vasárnap d. e. akartuk megtekinteni. Azonban erről csakhamar le kellett mondanunk. A ki rövid idő alatt akar mindent megtekinteni ne jöjjön Kassára. A vendégszeretet, a szivesség, a barátság minduntalan megkötik itt az embert.

Igazi ősi magyar vendégszeretet fogadott bennünket mindenütt.

Délfelé a vendégek és háziak együttesen kivonultak a csermelyvölgyi kioszkba. Ez igéző szépségü völgy, mely megérdemli, hogy figyelmesen szemléljük meg tündéri részleteit. A kioszkban háromszáz ember számára teritették meg az asztalokat s pontban tizenkét órakor elkezdődött a hosszu társasebéd. A kitünő ételekkel, italokkal és a kiszolgálással mindenki meg volt elégedve. Az első felköszöntőt a főispán mondotta a királyra, melyet állva hallgattak meg. A sikerült tósztoknak nem volt vége se hossza. Kiválóan lelkeseket mondottak Péchy főispánra, a „Budai Dalárdára", Dr. Országh Sándorra, a tanácsra, a hölgyekre, Bellovics Imrére stb.

Délután a Széchenyi-ligetben volt a három dalos-egylet sétahangversenye a 85. gyalogezred zenekarának közremüködésével. A budai dalárda tapstól üdvözölve kezdette 1-ső számát, melyet meg is kellett ismételnie. Minden számát a müsornak nagy tetszéssel fogadta a közönség.

Este fél 9 órakor gyülekezés volt az Európa-szálló előtt, honnan a három dalos-egylet fáklyákkal vonult a főispán lakása elé és szerenádot adott bucsuzóul.

A két hangverseny jövedelme a „Felső-Magyarországi Muzeum" és a „Vörös-kereszt kassai fiók-egylete" között osztatik fel.

Annyi bizonyos, hogy kassai tartózkodásunk egyike a legkellemesebb emlékeinknek.

P. K.

A „Budapesti (budai) tanitóegyesület" jubileuma.

(Folyt. és Vége.)

Lapunk mult számából térhiány miat kimaradt a délutáni és esti ünnepély lefolyásának teljes ismertetése, mért is, hogy teljes legyen a közlemény e számban pótoljuk.

A délutáni mulatság egyik érdekes része a versenytekézés volt.

Bartha Gyula, Vaskó Bertalan, Gárdonyi Emil egész délután ott jegyezték a leütött bábok számát.

Eleinte csak ugy lanyhábban ment az érdeklödés, de már később, mikor a sok dijból legalább a 25-iket mindenki meg akarta nyerni csak ugy tolongtak s alig jutott hely Martineknak is, pedig az nem szalad oly nagyot dobás előtt, mint a Bosnyákovics meg Koncsek.

Nagyokat futott még Hangl Jóska is, csakhogy ő a dobás után szaladt ki a kertbe.

Sötétedni kezdett már, mikor Derlik Sándor, a főrendezők egyike harsány hangon, hirdette ki a győztesek neveit. A nyeremény tárgyak közül igen sok értekes tárgy volt, de mintegy 10 tréfás nyereményt is belecsusztattak.

Az első dijat Martinek Agoston nyerte, de ő felajánlotta kijátszásra, mi meg is történt s ez is hozott néhány frtot a konyhára.

Dijakat nyertek még Farkas József, Koncsek Lajos, Bárány Zsigmond, Bartha Gyula, Bosnyákovics Jakab, Czike Imre, Szidanits Ferencz stb. Állitólag Bosnyakovits egy szép fésüt és még szebb kefét nyert, Koncsek pedig bikarbona szódát, de én ezért nem állok jót, mert már nem emlékezem reá határozottan.

No mikor vége lett a dijosztásnak, kezdödött a táncz!

A Vidák bandája huzta tüzzel a talpalávalót.

Már jóval elmult éjfél, mikor hazafelé indultak a jubilálók.

Dicséret illeti meg Rácz Jóskát, ki a helyi pénztárnál hiven őrködött s buzgalommal osztogatta a bilétákat egy forintért egész este. De azért már csak meg kellene, hogy szidják őt a tánczolni vágyok, hogy fiatal ember létére ovakodik és tartózkodik a tánczotól! Borzasztó! Csak ugy 10 óra felé ment be a terembe, no de akkor ki is vette a maga részét.

S mig fiatalság mulat, örvend, addig Péterfy bátyánk ott Somlyayval, Trájtlerral, Szabó Bugáth Lászlóval, Magyar Jóskával s vitatkoznak, beszélgetnek, hányják-vetik a tanügyet.

A legnagyobb érdem a rendezés körül Koncsek Lajost illeti, ki fáradságot nem kiméive, szerkesztői, iskolaszéki jegyzői stb. fontos teendői mellett oly szépen nyélbe tudta ütni ez ünnepélyt.

Dicséret illeti még meg fáradozásáért a másik főrendezőt Derlik Sándort is. Farkas József az egyesület elnöke, Koncsek Lajos, a jubileumi ünnep rendezőségének elnöke, Derlik Sándor a délutáni, Bárány Zsigmond az esti mulatságok rendezői minden lehetőt megtettek, mi által sikerült is nekik oly fényes ünnepélyt produkálniok, milyennel kevés esetben dicsekedhetik bárki is.

A délutáni és esti mulattágon jelen levő notabilitások közül a következőket sikerült feljegyeznünk: Schwetz Vilmos kir. segédtanfelügyelő nejével, dr. Gombár Tivadar, Kossuth-ányi Géza, Goczigh József növérével, Tichtl János, Hegedüs János, dr. Appl Lajos nejével, Hirsch István, Hampel Sándor, Duma György stb. iskolaszéki tagok, Thuránszky Irén, Péterfy Sándor, Peres Sándor, Nagy László, képezdei tanárok, György Aladár iró, stb.

A hölgyek közül sikerült feljegyeznünk a következőket: Schwetz Vilmosné, Farkas Gyuláné, Farkas Józsefné, Farkas Elekné Héger Ferenczné, Kovács Ferenczné, Peres Sándorné Koncsek Lajosné, Sziklay Béláné, Czeiner Józsefné, Witkowsky Antalné, Horváth Miklósné, Menner Lászlóné, Grobig Józsefné, Kreupl Hugóné, Hangl Józsefné, Andretta Arnoldné, Szidanits Ferenczné, Niedermayer Istvánné, Petrik Gézáné, Dorogsághy Dénesné, Almásy Jánosné, Schischka Jenőné, Várady Amadéné, Valter Vilmosné, Müller Károlyné, Héger Ida és Lujza, Madary Paula, Szidanits Olga, Kovács Irma, Czeiner Stefi és Margit, Jurmann Ilona, Dregály Gusztika, Menner nővérek, Petrik nővérek, Brantner Hermin, Hampel Anna, Szeleczky Irma, Goczigh Stefánia, Csonka Józsa, Kimnach Róza, Kárpáti Irén, Gyurman Irén, Bauer nővérek, Steicke Ilka, Bertalan Irén, Schilberszky Fáni, Guáry Etel, Eötvös Jolán stb.

A szép ünnepély méltó volt a „Budapesti (budai) Tanitóegyesület" jó hirnevéhez.

Hajós Mihály.

Egy visegrádi kirándulás.

Kitünően sikerült zártkörü társas kirándulást rendezett nehány budai fiatal ember f. hó 9-én Visegrádra. A diszes társaságot, mely kevés kivétellel csaknem egészen budaiakból állott a fazekas-térről reggeli 7 órakor indult külön hajó vitte ki, melynek megérkezésekor a hajóállomásnál a nagy-marosi czigány-zenekar reá zenditette a „Rákóczy"-t. Ennek hangjai mellett ment a társaság a „Mátyás király"-hoz czimzett vendéglőbe, a hol egy hosszú, pompásan feldiszitett asztalnál foglalt helyet, hogy megebédeljen. A harmadik fogásnál Kovács Norbert, a rendezőség titkára, szép beszédben a hölgyeket köszöntötte fel, majd a közkivánatnak engedve Déri Gyula ur mondott rövid toasztot. Az ebéd befejezte után Harmatzy Lóránt, Gárdonyi Gézának „Házassági ajánlat" czimü monológját adta elő, melyet a társaság élénk tetszéssel és viharos tapssal fogadott. Körülbelül fél 4 órakor a társaság nagyobb része a Salamon-torony és a romok megtekintésére indult, majd a „Mátyás-forrás"-nál tartott rövid pihenő után visszatért a vengéglőbe, a honnét a visszamaradttakkal együtt a hajó állomásra mentek és átkeltek Nagy-Marosra.

Itt 7 órakor a „Korona" vendéglőben a jókedvü fiatalság tánczra kerekedett, mely csakis az alig egy negyed óráig tartott szupéra maradt félben, a mely után a táncz csaknem 11 óráig szakadatlanul folyt.

Ekkor a társaság hajóján visszaindult Budapest felé, sokan a hajó fedélzetéről gyö-

Vendéglő az „Olasznőhöz“.

A n. é. közönség becses figyelmébe ajánlom az I. ker. Németvölgy, Mozdony-uton levő „Olasznőhöz“ czimzett vendéglőmét, mely a kiránduló közönség kedvencz találkozó helye.

Saját termésü borok, kőbányai sör és kitünő magyar konyha.

Számos látogatást kér
HESZ JÁNOS
vendéglős.

Jelentés.

Alulirott tisztelettel tudatom a n. é. közönséggel miszerint az I. ker. alkotás-u. 11. szám a. volt **Rauscher-féle** vendéglőt kerti helyiséggel f. é. május 1-én átvettem, azt a mai kor igényeinek megfelelőleg berendeztem, zongora a helyiségben a közönség rendelkezésére áll. Ajánlom ismert jó magyaros konyhám, kitünő borokat és kőbányai sört.

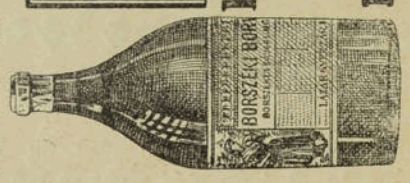
Számos látogatást kér.
NOSZEK IGNÁCZ,
vendéglős a XVII-hez.

A szénsavdus ásványvizek királya a

BORSZÉKI BORVIZ

kitünő gyógyvíz és üditő ital

mindenütt kapható.

Budapesti főraktár
RAJCS ZOLTÁN-nál
VIII. ker., József-körut 10. szám.

Vendéglő
a
„Márvány-menyasszonyhoz“

Van szerencsém a n. é. közönség tudomására hozni, hogy vendéglői és kerti helyiségeimben minden szerdán **katonai zenekar** működik.

Jó konyha, kitünő bor és kőbányai sör.

Pontos kiszolgálás.

Számos látogatást kér
WAGNER VILMOS
vendéglős
I., Márvány-utcza 6.

Alakult 1838-ban. **Cs. kir. szab.** Alakult 1838-ban.

Adriai Biztositó Társulat Triesztben.

(RIUNIONE ADRIATICA DI SICURTA.)

VAGYONKIMUTATÁS.

Életbiztositási osztály. — A) Mérlegszámla 1894 deczember 31-én.

VAGYON:	Osztr. ért. forint	kr.	TEHER:	Osztr. ért. forint	kr.
Ingatlanok Trieszt-, Bécs-, Brünn-, Budapest-, Milano- és Velenczében	2.918,700	—	Külön nyeremény-tartalék	600,000	—
Értékpapirok az A) részletezés szerint.	12.681,733	—	Rendelkezésre álló tartalék	325,000	—
Jelzálog-kölcsön	21,888	90	Tartalek árfolyamingadozások számára	426,918	87
Szerzett járadékok és tőkék	18,986	80	Díjtartalék	16.003,059	48
Kötvényekre adott előlegek	1.362,683	43	Kártartalék	244,917	64
Különféle ügynökségek	404,219	85	Nyeremény-osztalékkal biztositottak számára kiszolgáltatandó osztalékok	8,576	08
Különféle társulatoknál	284,564	61	Különféle társulatok	376,767	63
Társasági összigazgatás (f.-számla egyenl.)	340,823	47	Különféle hitelezők	61,042	14
Különféle adósoknál	12,981	78			
Átvitt jutalékok és szervezési költségek	— —	—			
	18.046,281	84		18.046,281	84

ELEMI BIZTOSITÁSI OSZTÁLY.

B) Mérlegszámla 1894 deczember 31-én. (Az életbiztositási osztály kivételével.)

VAGYON:	Osztr. ért. forint	kr.	TEHER:	Osztr. ért. forint	kr.
Künnlevő részvénybefizetések	2.400,000	—	Részvénytőke	4.000,000	—
Váltótárcza és bankutolványok	463,114	16	Nyeremény tartalékalap	1.241,592	40
Értékpapirok a B) részletezés szerint	3.971,112	—	Rendelkezésre álló tartalék*	525,000	—
Ingatlanok Triesztben	330,000	—	Tartalék árfolyamingadozások számára	297,069	73
Pénztár-állomány az igazgatóságnál és a vezerügynökségeknél	101,907	51	Díjtartalék tűzkárbiztositásokra	1.762,291	30
Jelzálog kölcsön	1,000	—	„ szállitmány-biztositásokra	84,305	86
Értékpapirokra adott kölcsönök	34.383	65	Tűzkártartalék	417,917	—
Követelések hitelintézetek, takarékpénztárak és bankároknál	1.056,533	72	Szállitmány-károk tartaléka	72,676	02
Különfele adósok	184,036	37	Takarek- és ellátási pénztár a társulati tisztviselők számára	423.984	57
Vezerügynökségek (a f.-számlák egyenl.)	998,235	21	Életbiztositási osztály (folyó számla)	340.823	47
Főügynökségek „ „ „	101,791	57	Különféle biztositó intézetek	532,874	87
Kerületi ügynökségek „ „ „	11,435	67	Fel nem vett osztalékok	2,657	—
Különféle biztositó társaságok	438,492	52	Osztalék az 1893. évben	248,000	—
Ingóságok és biztositási tablácskák az igazgatóságnál és az ügynökségeknél	— —	—	Igazgatók és számvizsgálók illetéke	41,276	13
Átvitt jutalékok és szervezési költségek	— —	—	Különféle hitelezők	298,273	65
			Átvitel az 1894. évben	3,300	29
	10.092,042	38		10,092.042	38
Későbbi években befolyó dijak összege	23.243,116	82	* Tartalék 1893. decz. 31. frt. 500,000 1894. decz. 31. gyarapadott „ 150,000 frt. 650.000 melynek fele az életosztaly vagyonába van bekebelezve „ 325,000 frt. 325,000		

Trieszt, 1895 május havában.

Frigyessi Adolf, vezértitkár.

Az igazgatóság:
Glanstätteni dr. Alber Ágost, Morpurgo Márk, Neumann Henrik, Ralli Pál, Reinelt C., Salem H.

Számvizsgálók: Afenduli György, Pojai Alberti Emil, Parisi József.

Magyarországi osztály:
Budapest, IV. kerület, váozi-utoza 9. sz. a., saját házában.

Báró Podmaniczky Frigyes intéző. **Lichtenberger J.** vezértitkár. **Frigyessi M.** titkár.

Fleischer és Társa

Palaczk-sör szállitási üzlete
II. KER. OSZLOP-UTCZA 10. SZ.
Fiók-üzlet: Szent-Endrén.
Polgári- és Szt.-István sör.
Dréher-féle korona-, király-, ászok- és bajor-sör.
Ujból eladóknak árengedmény.

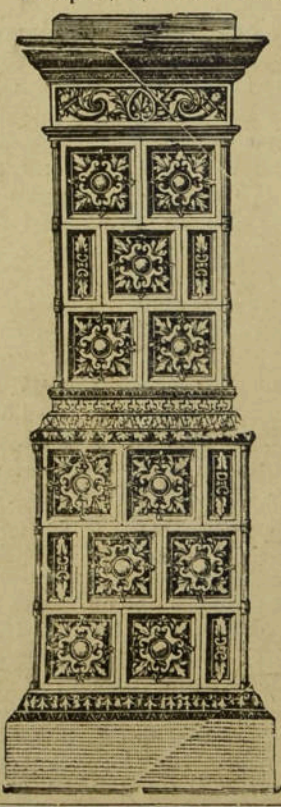
Vendéglő megnyitás.

Van szerencsém a n. é. közönséggel tudatni, hogy **I. ker., Csaba-utcza 2. sz. a.** (városmajorban) **a jövő századhoz** czimezve **vendéglőt** nyitottam.

Hideg és meleg ételek minden időben.
Dréher-féle csapolt sör.
Balatonmelléki borok.
Ünnep- és vasárnap zene.

Tisztelettel
GÖTZINGER GÉZA
vendéglős.

MORGENSTEIN ENDRE
KÁLYHÁS
Budapest, I., Tábor-utcza 14. (saját házában).

Ajánlja dusan felszerelt raktárát **szabályozható, töltő és ó-német cseréptkályhák és takaréktüzhelyekből.**

Elvállal minden szakmájába vágó **javitásokat,** különösen saját módszere szerinti **füstszabályozásokat** pontos kivitel és jutányos árakon.

Kik dúsan felszerelt kálya-raktáromat megtekinteni óhajtják, a legszivesebb fogadtatásra találnak.

Budapest, 1895. IV. évfolyam 25. sz. Vasárnap, junius 23.

BUDA ÉS VIDÉKE

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI ES TÁRSADALMI HETILAP.

BUDA ÉS VIDÉKE ÉRDEKEINEK KÖZLÖNYE.

Szerkeszti: ERDÉLYI GYULA.

KIADÓ-HIVATAL,
hol előfizetni lehet és hirdetések felvétetnek;
I. ker. Alkotás-utcza 12/a. Szőke-ház.

Megjelenik minden vasárnap.
Előfizetési árak: Egész évre 12 korona, fél évre 6 korona, évnegyedre 3 korona. Egyes szám ára 24 fillér.

SZERKESZTŐSÉG,
I. ker., Alkotás-utcza 12/a. Szőke-ház.
kéziratokat és közleményeket ide kérjük küldeni.

Felhivás előfizetésre.

„Buda és Vidéke“ érdekében folytatott küzdelmeink és munkálkodásunknak uj féléve kezdődik julius elsején. Lapunk a közönség erkölcsi és anyagi részvételénél fogva erősödik, de még nem érte el azt a szellemi szinvonalat, a melyhez eljutni buzgó ohajtásunk. Tisztességes tábor gyülekezett körülöttünk, a minket felkaroló közönséget megtisztelik azzal, hogy szavunkat meghallgatják s lapunk tekintélye barátaink tekintélyén alapul. A közönségen áll, hogy még jobban elismerjék és meghallgassák a „Buda és Vidékét.“ Szivesen veszünk minden közleményt, de az ellenvéleményt is kiadjuk, a mi által nem csak a lap tartalma élénkül, de az eszmék és fogalmak is tisztulnak. Egyetlen egy érdekkört nem szolgálunk csak a független igazságot. Kerüljük a személyeskedést és nem személyekért, de elvekért harczolunk. Buda és vidékén annyi a kivánni való a fejlődésben ugy elvagyunk maradva, hogy személyek kultuszára nincs helyünk.

Főtörekvésünk, hogy a közönséggel egy családot képezzünk és hogy a társadalmi életnek hü tolmácsai legyünk.

Ezután is folytatjuk közkedvelt rovatunkat. Ismerőseink czim alatt rajzoljuk közéletünk ismertjeinek árny és fényképeit, méltányoljuk a polgári érdemet, de feljegyezzük a mulasztásokat is.

Ismertetjük Buda és vidéke közintézeteit ipar és gyártelepeit, községi és közmüvelődési ügyeit. A magyarosodásért is kitüztük a zászlót, nemcsak a nyelvet, de a szellemet is magyarrá akarjuk tenni. Mindent elkövetünk ezért, de nem erőszakos fegyverekkel.

A tárczánkban folyó regény irányából kifog tünni az, hogy a fő- és székváros nem minden magyarul beszélője magyar. Felsoroltuk a közoktatás miniszteréhez intézett nyiltleveleinkben az irodalomnak a magyar szellem ellen el követett büneit, regényünkben a magyar társadalom magyartalanságát szinezzük.

Uj előfizetőinknek azokat a számokat, melyekben a regény megjelent, dijtalanul küldjük.

Lapunk erősödésének egyik feltétele az, hogy minden nyilvános helyen olvasható legyen a főváros mind a két pontján és a vidéken is. Kérjük barátainkat, hogy azt minden nyilvános helyen erélyesen kérjék, hivatkozna a magyar egyesület ajánlatára.

Mutatvány számokat mindenkinek küldünk, ha valaki a „Buda és Vidéké“-t kéri irja meg annak a nyilvános helynek, körnek, vagy üzletnek nevét, hogy azonnal megküldhessük.

Kérjük barátainkat, szíveskedjenek mindenről gyorsan és röviden értesiteni és becses közleményeikkel minél gyakrabban megtisztelni. Buda Dunántul szive. Sokszor hangoztattuk és most is hangoztatjuk. Czélunk, hogy a vidékkel szorosabb összeköttetésben lépjünk.

Arra fogunk törekedni, hogy a Budán levő számos intézet életének minden mozzanatát közölhessük, a mi által a „Buda és Vidéke“ minél szélesebb körben terjedhessen és Buda iránt, hol a király palotája van az érdeklődést országszerte felkölthessük.

Lapunk csak is az esetben felelhet meg hivatásának, ha azt Budán és vidékén minél nagyobb számban olvassák és megfelelő czikkekkel is gazdagitják.

Midőn barátainknak tanusitott szivességét megköszönnénk bátrak vagyunk magunkat továbbra is jóakaratukba ajánlani azzal a kéréssel, hogy lapunk terjesztését és izmositását jó akarattal gyámolitsák.

A „Buda és Vidéke“ előfizetési árai:

Egész évre . . . . 12 korona.
Félévre . . . . . 6 „
Negyedévre . . . 3 „

Kérjük vidéki hátrálékos előfizetőinket az előfizetések beküldésére nehogy a költséges postai megbizással legyünk terhökre. A kik felszollitásunkra az összegeket be nem küldik, azok postai megbizást kaptak.

Kiadóhivatal Budapest, I. Alkotás-utcza 12/a.

Tanulmány-ut.

A »Buda és Vidéke« számára irta:
Siebreich Károly.

London, junius 3.

A világ legnagyobb városába megérkeztem. Már harmadszor vagyok itt, s igy a tájékozás rám nézve nagy nehézségbe nem ütközik. Benn vagyok az örökös mozgásba, mely reggel nyolcz óra után kezdődik és eltart éjfélig, mikor a zeneelőadások és szinházak végződnek, de ekkor

„A BUDA és VIDÉKE“ TÁRCZAJA.

Elvek és tövisek.

(Regény egy kötetben.) (5)

Irta: **ERDÉLYI GYULA.**

Réty Antus István barátomnak!

Ejnye Mihály tudta jól, hogy Káva Ferkó haragszik a papra, mert megleczkéztette azért, hogy a feleségével csak vadházasságban él.

Ezért szitott a nazarénnsokkal, de a szocziálisták felé is hajlott. Szerepelni vágyó ember volt, kereste a népszerüséget, a munkától irtózott.

Benne van a főkönyvbe is, a főemberek között. Leveleket kap a főtanácstól. Tagja a nagybizottságnak. Már kétszer beszélt budapesti népgyülésen is. Padlásán voltak a szocziálista káték és röpiratok s mint napjaink apostolai teszik, eladta az eszméket (a nyomtatványokat) sajt alá a zsidónak. Igy jobban terjednek . . .

Különben jó pénzért megtagadta volna a dicső elveket. Azzal kevesett törődött, hogy embertársai szegények, csak ő legyen gazdag. Ábor Ábel ellenben mindenét odaadta a szegénynek és szivesen élt a fűből, mint Nabugodonozor király csak, hogy másnak jusson.

Káva Ferkó eladta a kenderföldjét. Legalább nincs földje, a földtelenek nem gyülölhetik ezért. Azt hiresztelte, hogy a pénzt fölküldte a központi szocziálista bizottságnak . . .

Nem küldötte, mástól elvett mindent, másnak nem adott semmit. Nyilvánosan száraz kenyeret evett, titokban lakta el a pecsenyét.

Ha már teljesen elfogyott a pénze, jótékony czélokra gyüjtött. Kenetteljesen szónokolt a nélkülöző Lázárok, az ügyefogyott felebarátok érdekében. Megadóztatta a nélkülözőt is és maga dörgött a papok és állam uzsoráskodása ellen. Élénken tudta leirni, hogy izzad a nép verejtéket és ő maga mindig pihent. Pihenését áhitat gyüjtésnek nevezte.

Feje alá tette a bibliát és ugy pihengetett a mezőkön. Tarisznyájában ott volt az életnek kenyere, sava és italа. Az ital sugja neki a leczkét, a szent beszédet.

Ejnye Mihály gunyoskodott is vele, melyikből viszi el ma a textust a 20-ból vagy a 40-esből.

Káva Ferkó jól tudta idézni a bibliát és a csárdás beszédére csak mormolta magának:

Bocsásd meg uram mert nem tudják mit cselekednek.

— Merre van az utja Ferencz? kérdé Dombor Máté a ki már megcsömörlött a vargá nagyképüségétől.

. . . Biz én Dombor uram, a hajlató füzfáig megyek. Ott gyülekezik a kis bizottság és tanácskozunk az életünk sora felöl és megizenjük az uraknak. A napokban azután egy kis ünnepet ülünk Duma György tiszteletére.

— Tudtommal a nazarinusok még az ország ellenségei ellen sem emelnek fegyvert, nem perelnek perlőikkel, nem harczolnak ellenségeikkel.

— De meg vagyon irva az is, hogy ne vegyétek szó szerint az irást.

— Rossz uton van kend Ferencz. Ugy látom, hogy nem a népért beszélnek-tesznek kendtek! a nazarénusságot össze keverik a néptársulással (szocziálizmus). Össze zavarják a parasztságot. Papiroson szép tételek a néptársulás elvei s ha az embernek más haza és más vére volna: bizony talán igazuk is lehetne.

— Higyje el Dombor ur, hogy eljön az idők teljessége.

— Meg lehet, hogy Isten mégegyszer elküldi a világ megváltóját, hogy haljon az emberek jóvoltáért és büneiért, de az a templomból kizavarja a kufárokat és kalmárokat.

is a hullámzás nem szünik, csak csökken a mennyiben az éjjelezők csak reggel felé huzódnak vissza. A nagy forgalmu utczákban az omnibuszokon kivül egy lovas kocsik folytonfolyvást járnak az utczák mindkét oldalán, ugy hogy kocsi után nem is kell járni, mert minden lépten-nyomon kéznél van.

A lakosság száma az 1893-évi kimutatás szerint 4.534.290. A fővárosi rendőrség kerületében azonban majdnem hat millió a lakosság száma.

Van 7800 vagy 8000 utczája 554.000, vagy 600.000 háza 4500 acres annyi mint 3164 Katasztrális hold, szabad illetve zöld területe. Ez már egészséges tüdejü város, nem csoda, hogy a halandóság itt csak 19.4. ezer lakosra évenkint. London maga 15.000 rendőrtiszttel és rendőrrel rendelkezik. 16 ezernél több omnibusza közlekedik 200 vonalon, a lóvonatu, villamos és egyéb vasutakon kivül.

A gyors és rohamos kocsi közlekedés folytán valódi szerencse az utczákon felállitott menedék helyek. Ha az ember az utczán keresztül akar menni, először az utcza közepén fekvő menedék helyre megy, azután a másik oldalra.

A menedékhelyek magasabb ugy mondhatni hosszas tojásdad alaku járda szigetek az utcza közepén. A középponton egy nagy lámpa áll és mindkét végén egy-egy, vagy két-két erős vasoszlop.

Nagyobb forgalmi központokon egyszersmind a legelegánsabb kényelemmel berendezett termek vannak a föld alatt a nők és férfiak számára külön-külön.

A lakásra nézve, már ha hosszaabb ideig tartózkodik itt az ember igen czélszerü az ugy nevezett Boadig Hoúsban vagyis családi házban lakni. Itt aztán lakás is van, koszt is van; van közös ebédlő szoba, külön dohányzó szoba és egy szalon, hol rendesen zongora is áli, de itt már dohányozni nem szabad.

Én is ilyenben lakom mostan a város közepén a British muzeum közvetlen közelében és a fő közlekedési ut közepéhez közel.

A teljes ellátás kerül a legkevesebb: 1 font 11 silling 6. d. egész 3 font 3 silling 3. d. hetenként a különbség leginkább a szoba nagysága és fekvésétől függ.

Az én számlám volt az első héten mosással együtt 2 font 2 silling 6 d. az az 21 frt 25 kr; a második héten mosás nélkül 1 font 19 silling, hogy ha átlagban 20 foritot veszünk aranyba, az papirpénzben kitesz 24 frt 50 krt, vagyis naponta czirka 3 forintot aranyban, 3 forint 50 krt papirban, a mely bizonyára nem drága.

Az étkezési idő (Hours of meals) következő: Hétköznap. Breakfast (reggeli) 8 óra 30 percz, ez áll kávé vagy thea, sonka, rosbeuf vagy más hus féléből, továbbá tojás, vaj, pirított kenyér, vagy fehér kenyérből. Luncheon (villásreggeli) 1 óra. Afternoontea uzsonna 4 óra 30 percz Dinner (ebéd) 7 órakor. A vasárnap abban különbözik a hétköznaptól, hogy vasárnap az ebéd 2 órakor van. Tea 5-kor, és supper (vacsora) 9 órakor. Hideg husfélék, sajt és vaj, befőtt gyümülcs a mit nálunk lekvárnak is hinak, — mindig van az asztalon.

Az ember nem kap adagokat, hanem ismételhet mindent. Körülbelől 30-an vagyunk az étkezésnél, ebben csak az a kényelmetlen, hogy időhöz vagyunk kötve, de ha kissé elkésik az ember, nem baj, mert hideg husféle mindig van a háznál.

A mult héten a Temple kertjében virág és gyümölcs kiállitás volt. Csak a legnagyobb elragadtatással irhatok erről a kiállitásról, a mely öt sátorra volt felosztva, egy óriási sátor fedele alatt. Katona-zene játszott.

Hogy hol veszik az angolok májusban azt a friss gyönyörü szőllőt és almát, nem tudom, de azt hallottam, hogy egyes kertészek a nagy urak számára minden héten friss szőllőt képesek eladni.

Érdekes, hogy a Katona-zene a programm szerint való utolsó darab eljátszása után a királyi hymnust játsza, erre az egész közönség feláll és levett kalappal hallgatja. A királyné iránti tiszteletnek ez a nagy megnyilatkozása, rám nézve mély benyomást tett. Különben minden zene kar, még az operákban is a hymnus eljátszásával végződik.

Vasárnap a Kew (royal botanic garden ond arboretun) füvész kertben voltam, mely a Themze-partján fekszik, melynek szépsége és nagyszerü gyüjteményei bámulatra ragadtak. Három muzeum-épület van benne, azonkivül egy melegház és egy pálmaház, melyben a legmagasabb pálmák eltérnek. Egyik részben a narancsfák, már érett narancscsal voltak tele.

Az igazgatósági épület és a személyzet lakása el van különitve. Ezeken kivül számos épület fekszik e területen, s az ember alig képes áttekinteni, mert ez egész terület több mint 247 acres körülbelül 170 katastrális hold.

Bárcsak odavarázsolhatnám ezt a gyönyörü parkot, tavaival, épületeivel együtt Budapestre, kedves székes-fővárosomba, oda, a hol most ez összekötővasut éjszaki oldalán a gáttöltés által elzárt és vizalatt álló terület van.

Ez ott ugy oda illnék a Dunához, mint itt a Themzéhez. Micsoda kies helye lenne ez Budának, a belvárosnak a Teréz és József városnak, mert oda városrészt épiteni soha sem lesz lehetséges, legalább egészségest nem, mert az alá épitett pinczék csak vizmedenczék lennének.

Tegnap Vinledonban voltam, ez Londonnak egyik városrésze, olyasfélye mint nálunk Ó-Buda, hol csatorna hulladékkal öntöznek egy nagy területet, melynek gyönyörü vegetáczioja van. Szagot ottan nem érezni kivévén ez épületeket. A viz tisztán folyik le s az ürülék desinficzirozva lesz leginkább mész által, legjobban vasgálicz által, kevés sikerrel részben büdöskővel is.

Egy jó ismerősöm által alkalmam volt május 29-én egy nagy uri házat megtekinteni, itt a vidéken. Az illető Párisban van és ismerősöm táviratilag fordult hozzá és a megtekintésre az engedély ugyancsak táviratilag jött meg.

Hárman voltunk.

Magán fogat jött értünk a mely később vissza is vitt a pályaudvarba. Két órakor villásreggeli (Lunchern) volt teritve. A tisztviselő azt hiszem, ház gondnok kitünő borral szolgált. A lakosztályt a pinczétől kezdve a háztetőig megnéztük. Pompás kilátás mindenfelé! Nincs ott egy talpalatnyi tér sem, a mely ki ne volna használva. A termek a legnagyobb fényüzéssel és kényelemmel vannak berendezve és butorozva, valamint a leghiresebb müvészek festette képekkel, Kisebb-nagyobb szobák a vendégek elfogadására szolgálnak, mig a nagy elfogadóterem az épület központján van a földszinten, honnan egy pálmaház üde illata áramlik a terembe. A fölépcső az emeletbe vezet biborvörös szönyeggel behuzva. Az elfogadó terem teli-tele van faragott asztalokkal, pamlagokkal és képekkel. Az összes pinczе helyiség fehér porczellán téglákkal van kirakva és miután a ház körül angol szokás szerint nyilt mélyedés van: a pinczék ép oly világosak, mint a földszinti helyiségek.

Itt vannak a konyhák és éléskamrák stb. mig a személyzet a padlás helyiségekben lakik, de az a tisztaságnak mintaképe.

Erdekes megemlitenem, hogy a pinczétől kezdve a padlásig a legpraktikusabb tüzoltószerek feltalálhatók u. m. fecskendők, vedrek, csővek stb. ugy hogy tüzesetén azonnal minden kéznél van.

Az egész épületben villanyos világitás árasztja szét sugarait.

Egészségügyi tekintetben páratlanul épült ez a palota. Sehol semmi szag sem érezhető.

Megnéztük az ürülékvezető csatornákat, hol az aknák nyitva láthatók, de szenny nélküli és tiszta volt, mint midőn nálunk a mosdótálat kimossák.

Minden legkisebb cső szelőztetett, ugy hogy friss levegő huzódik be azon és a bent levő poshadt lég a tető feletti csöveken huzódik ki.

Levelemet majd folytatom, abban a reményben, hogy a „Buda és Vidéke“ olvasó közönségének habár halvány képet is nyujtok egy világváros óriási méreteiről, szokásairól, épitkezéséről.

A viszontlátásig!

A turisták.

A nem kizárólag nőegyesületek csak elvétve nyujtanak alkalmat a nőknek arra, hogy az egyesületi életet tanulni tudják. A magyar turista-egyesület a folytonos érintkezés által nemcsak fejleszti a társadalmi életet, de az által, hogy a nőket müködési körébe vonta, a családi érintkezéseknek is egyengeti utját, mi által az egyesület kebelében nem csak társas élet fejlődött ki, hanem bizonyos családias vonás is felszinre került.

Az egyesületnek alig van kirándulása, hol a gyöngédnem képviselve nincsen, a folyó évben már ennél több is történt és egy kirándulás vezetésére hölgy vállalkozott. E lapok hasábjain közölve volt, hogy a magyar turista-egyesület Urnapján a Bia-torbágyi vasutállomás közelében levő Iharosra és innen a Szarvashegyen keresztül Török-Bálintra rendez kirándulást és ezen kiránduláson a vezető szerepét Tiringer Béláné urnő tölti be; a turisták körében ezen első próbálkozásra az érdeklődés általános volt, már a juniusi közvacsora alkalmával nagyban folytak a rábeszélések, toborzások, de Urnapján a nap mogorván kelt fel, állandóan felhőbe burkolva ijesztgette a turistákat, hogy a szél által kergetett sürü felhőzettel el fogja mosni ennek az első kisérletnek sikerét, azonban az ujság mindig vonz, igy történhetett meg az, hogy a kellemetlen időjárás daczára 45 turista találkozott össze a Bia-torbágyi érkező állomáson, honnan a társaság jó hangulatban indult a négyórai gyalog sétára. Az ut kezdetén egy-két hölgy kisérletet tett az esernyőt szél ellen alkalmazni, de ez sikerre nem vezetett, azonban csakhamar az Iharos sürü lombjai nyujtottak kellő menedéket a kellemetlen vendég ellen, minek következtében felpezsdült a jókedv és a vigság folytonos fokozódása mellett érkezett a társaság az Iharos-völgyben levő vadászkastélyhoz, hol rövid pihenőt tartva terméskőből kifaragott négyszögü gerendákból kirakott kigyózó uton az Iharos csucson levő kilátóhoz — innen a nagyszerü kilátást kiélvezve és a hegygerinczén végig haladva a Szarvas-hegy csucsára érkezett, honnan nagyszerü kilátás nyilt egy oldalról egészen Budapestig és a másik oldalról be a Vértes-hegységbe. Eddig a séta igazán kellemes volt, mert a több mint száz év előtt készitett séta-utak a legkényelmesebb emelkedésekkel és folytonosan lombos erdőben vezetnek, mely lomberdő tart még a Szarvashegyről leereszkedve is jó ideig, de itt az utnak már az ujabb kor alkotásai, melyeknek elég egy jó nyári zápor, hogy a rajtuk való járást kellemetlenné tegye, volt is része a társaságnak abban, hogy az uj kor egy ilyen utján az esővizet gázolja, de ezen vizzel boritott utnak a járhatóságát is — kötelességéhez hiven — a vezetőnő próbálta ki és elsőnek hatolt azon keresztül, itt megszünt már a lomberdő, mely a társaságot ezuttal nem a nap heve, hanem a szél rakonczátlankodásokra hajló szeszélyei ellen védelmezte, de megszünt alkonyat

---

— Ugy látom ténsuram mintha egy malomba örölnénk.

— A malom korpát és finom lisztet is öröl.

— Hát én lennék a korpa . . .

— Kend mondta, nem én!

— Feljegyzem a bünöknek lajstromába — szólt Káva Ferkó és kivett egy könyvet, melybe a maga ákom-bákomjaival feljegyezte Dombor Máté nevét.

— Nem félek én attól az irástól Káva Ferencz! A feldühödt nép legelőször az ámitóit veri agyon.

— Majd meglátjuk.

— Ott leszek s ha igazságosan mér a nép, a kötelet nem az én nyakamra szabja.

Kasznár Penege Lőrincz már rég nem beszélt, hát megszólalt a maga kortes nyelvén.

— Civaliter az igazság szavalása ez Káva ur részéről, a parasztok nem a gunyát szemelik, de azt a ki benne van. Nemzetes komám uram nem jelentkezhetik parasztnak ez a diktum.

— Penege komám, ha csakugyan baj lesz, nem a gunyát keresik, hanem a földet. Csak szerezzen a nép! Lássa az én cselédeimnek én földet szerzek. Hozzá segitem, hogy legyen valamije. Kelmed pedig elveszi még a saját béresétől is ha lehet. Az elv legyen elv, a nagy emberek igaz elvei, huzzák ki a szegény sebéből a tövist.

(Folyt. köv.)

iskolák, étel- és ital-nemüek, vágóhidak, mészárszékek, boltok és korcsmák vizsgálatai rendesen eszközöltettek.

A köztisztaság kielégitő ugyan, de e téren még sok a kivánni való. Említést érdemel, hogy a mult év deczember hó 3-ik napján megejtett választás alkalmával a borosjenő-ürömi közegészségi körbe körorvosul Dr. Glück Soma, egyetemes orvos-tudor lett egyhangulag megválasztva, a ki községünkben székel és jó hirnevének őrvend.

Állategészségügy.

Az állategészségi álapot kedvező volt s a Pomázon székelő körállatorvos heti látogatását pontosan teljesitette.

A közöslegelőre hajtás előtt a községi marha-állomány megszámláltatván, összeiratott: 126 ló, 272 szarvasmarha, 185 sertés és 25 kecske; ezek között volt tenyészképes apaállat: 3 bika és 2 kan.

Az összeirt 76 kutya között volt 2 luxus-, 3 vadász-, 3 pásztor-, 3 mészáros- és 65 házőrző- eb. A befolyt ebadó összege 35 frt; a hátralékos 11 frt pedig törlésre javasoltatott.

Marhalevelekben: kiadatott az elmult év folyamán 174 darab 5 krajczáros és 223 darab 3 krajczáros, összesen tehát 397 darab; tulajdonjogi átruházás pedig 161 esetben volt.

A helybeli közvágó hidra került: 53 tehén, 18 borju, 42 sertés és 12 bárány, melyeknek husa azonban csak részben bocsáttatott itt áruba; egyrésze származási igazolvánnyal ellátva idegen községekbe szállittatott.

IV. Közmivelődési állapot.

Az 1893—4-iki tanévre összeiratott; 3—5 éves ovodaköteles 37 fiu, 41 leány, összesen 78; 6—11 éves mindennapi tanköteles 75 fiú, 95 leány, összesen 170; és 12—14 éves ismétlő tanköteles 31 fiu, 35 leány, összesen 66.

A mindennapi tanköteles gyermekek fentirt nagyszáma is indokolja a politikai községnek azt a nemes elhatározását, mely szerint ez a bár felekezeti jellegü és patronátusi ellátásban részesülő hitközségi iskolában az egyetlen kántortanitó által vezetett vegyes osztály mellé még egy osztály felállitását és berendezését valamint második tanitói állás szervezését tervezte, mely tervét az 1894. évi őszi közgyülésében, az 1895. évi költségvetés tárgyalása alkalmával meg is valósitotta.

Az oktatásban eljárt általános eredmény az elmult tanévben kielégitő, az iskola látogatás pedig türhető volt; a mulasztások igazolása körül azonban némi hanyagság tapasztaltatott, s igy az igazolatlanul mulasztott gyermekek szülői ellen a dorgáláson kivül egyes esetekben a törvényszabta pénz birság volt kirovandó.

Kisdedóvó intézet, illetőleg gyermekmenház felállitása nem a lakosság közönyén, mint inkább anyagi szegénységén mulik.

B) Társadalmi viszonyok.

Egyesületek községünk területén 1894-ben sem nem léteztek, sem nem létesültek.

Sem gazdasági, sem közmivelődési, sem közerkölcsi, sem pedig erkölcsnemesitő!

Oka ennek talán a székes-főváros közelsége a soknál is több kétes hirü köreivel és intézeteivel. Épen azért közlakosságunk még a hirét sem szereti a társulásnak vagy szövetkezésnek. Tény, hogyha már gyakran megcsalódtunk, elvégre még önmagunkban sem bizunk többé?!

Pedig nálunk szükséges volna egy kis korporativ szellemet ébresztení, szükséges volna a kumulativ müködés: részint társadalmi, részint pedig közmüvelődési tekintetekből. A társulásban rejli a társadalom ereje, s a község közönségének egyetértése, összetartása, tömörülése, valamint bizonyos testületté való egyesülése csakis üdvös kihatással lehetne közéletünkre.

Egy önkéntes tüzoltó egyesület tüzrendészeti, egy önsegélyző hitelszövetkezet közgazdasági, és egy társaskör létesitése pedid társadalmi és közmivelődési tekintetekből nemcsak kivánatos, de okvetlen szükséges.

Községünk kicsiny, jómagunk pedig kevesen vagyunk benne; tehát értsünk egyet, tartsunk össze. Egyesült erővel többet tehetünk, mint egyenként széttagozva!

(Folyt. követ.)

Különfélék.

†

— **Szerkesztőnket** igazi, mély fájdalom érte, mert szeretett nejét e hó 19-én délután 5 órakor elvesztette.

A hüséges hitvestárs, az önfeláldozó anya Istenéhez tért.

Az orvosi tudomány nem segithetett, a gondos ápolás, a férj minden szeretete, az ismerősök vigasztalása nem adhatta őt vissza többé.

Sokan vagyunk, kik szerkesztőnk lapja mellé sorakoztunk, és mindnyájunkat gyász fogott el a leverő hir hallatára.

Bánatában, szomoruságában, örömében annyi éveken át osztozunk; mi, kik önzetlenül szeretjük és tiszteljük azt a férfit, ki 25 éve munkása az irodalomnak.

Az ő gyászában mi osztozunk elsősorban, kik barátai vagyunk és kipróbáltuk, és ismerni tanultuk páratlanul nemes lelkét.

Megszomorodva álltuk körül a nyugovóra tért porhüvelyt: a feleséget, az édes anyát, a ki már megpihent.

Fájdalmai megenyhültek, de a ki szeretetteljes gondjaival nem gondozza tovább az itt maradtakat.

Barátainknak, ismerőseinknek és lapunk olvasó közönségének a mikor szerkesztőnket ért e nagy csapást köztudomásra adjuk, — bizonyára velünk osztoznak a részvétben.

Vigasztalni meg sem kiséreljük, mert szó és irás vajmi kevés erre a fájdalomra, és csak az Istenben vetett erős hit és a halhatatlanság tudata ad megnyugvást.

Szerkesztőnknek és árváinak könnyeit száritsa fel a Gondviselés, és az elhunyt hitvestársnak, a jóságos, önfeláldozó és gondos anyának legyen siri álma édesen csendes és enyhetadó.

Temetése e hó 21-én volt a németvölgyi temető halottasházából nagy és diszes közönség részvevése mellett.

Eljöttek a jó barátok és ismerősök a végtisztességre, hogy végbucsut mondjanak a szeretett hitvestársnak.

Délután 4 órakor megjelent dr. König Gusztáv pápai kamarás s krisztinavárosi káplán s megkezdte a beszentelést. A férj a fájdalomtól megroskadva két kis árvája mellett állott és a midőn dr. Könignek ajkán ezt az egész világot megrázó: „Circumdederunt me, multis dolores . . . elhangzott nem maradt szem köny nélkül. Ezután igazi mélységgel s magasan szárnyaló imát mondott és ezzel a szertartás véget ért. A rózsakoszorukkal boritott koporsót a gyászkocsira tették s hosszu kocsisorral megindult a menet a farkasvölgyi temető felé. Itt dr. König még egyszer beszentelte és megáldotta az elhunytat s elmondott imájával a mint megkapta a szivet, ugy meg is enyhitette. Ezután leeresztették a koporsót, a hol most már mindszenti Erdélyi Gyuláné örök álmát alussza. Békesség legyen vele!

A szerkesztőség.

— **A hülyék vizsgája.** Lapunk volt az első, a mely e humánus intézetre felhivta a közönség figyelmét. Lapunk volt három évi czikluson keresztul, a mely a záróvizsgáról beszámolt, hogy a Frimm-féle intézetet vagy a főváros tulajdonába kell venni, vagy államositani. Hiszen hülyék vannak szerte-széjjel az országban. Ödöngenek az utczákon, s gunytárgyai a játszó gyermekeknek. Megsajog az ember szive, a mikor az ilyen beszámithatatlan, bár lélekkel biró teremtéssel találkozunk. És arczunkat megvilágitja az öröm, ha tudjuk azt, hogy van egy intézet, itt a budai oldalon, hol szakképzett tanárok, a nevelés tudományával embert alkotnak abból a természet által megtévesztett lényből, a mely mégis csak isten számára alkottatott. Ki ne győződött volna már meg arról, mit csinálnak a szerencsétlen elhagyott hülyék és gyengeelméjüek ott Budán a Dr. Frim-féle intézetben? Husz éve áll fönn az intézet s évről-évre több eredményt mutat fel. A napokban tartották az intézetben az évzáró vizsgát, ott volt a kormány részéről Braidsver József és Roboz J., az emberbaráti intézetek felügyelője, az I. ker. iskolaszék és nagyszámu közönség. Dr. Frim ujra bebizonyitotta, hogy mit érhet el az ember kitartással és szeretettel. Az ovódában Kis Emma ovónő és munkatanitóné kezdte meg a vizsgát; ott látni, hogy kell e szerencsétleneknek az alapot megadni. Az alsó osztályt, hol már irni, olvasni és az elemi alsó osztály tárgyait tanulják, Bártfai J. tanitó mutatta be; a felsőbb osztályban pedig Kaposvári J. tanitó mutatott fel meglepő eredményt. A növendékek feleletei és dolgozatai bármely népiskolai tanulóival versenyeznek. Dr. Frim igazgató rövid beszédében Jesovits László és Valent Eteltől bucsuzott el, kik az intézetet elhagyják és átlépnek a nyilvános iskolába. Valent Etel bucsuszava mindenkit meghatott. A sikeres vizsga után a növendékek az udvarban tornáztak, a vendégek nagyobb része az intézet czélszerü berendezését és a csinos kézimunka kiállitást tekintette meg.

A II. ker. kath. főgymnasium nagy napjai. Jelen hó 10, 11, 12 és 14-én voltak a II. ker. gymnásiumban az érettségi vizsgálatok. A szóbeli vizsgálatok elég jó eredménynyel folytak le, a mennyiben csak két tanulót vetettek vissza egy évre. Kitünő, jeles eredménynyel tették le az érettségi vizsgálatot: Heler Henrik, az osztály egyik jeles növendék; Batthnyáni Ervin gróf, ki mint magántanuló tett kitünő vizsgálatot; Tarányi Ferencz, ki a Ferencz-József nevelőintézetnek volt legszorgalmasabb tanitványa; Ujváry Aladár, az intézetnek kezdettől fogva legtehetségesebb tagja és végre Vojnovich Géza, ki mint önképzőköri elnök is szerzett érdemeket magának. Hazánknak, de az egész monarchiának is ez első intézete méltán megérdemli a dicséretet, mikor az országnak jeles és derék polgárokat nevel. Dr. Erődy Béla tankerületi főigazgató, ki mint kormánybiztos szerepelt, a legnagyobb megelégedését fejezte ki az érettségit tett tanulók előmenetele felett. Az ifjak tanárai és a vizsgáló bizottság tagjai voltak: Lutter János igazgató; Szerelemhegyi Tivadar osztályfőnök; Varga Ottó, dr. Griesbach Agost, Mialovich Mór, dr. Lechner László, Reményi Ede tanárok.

Matiné. Diszes és nagyszámu közönség gyült össze e héten a Vigadó kistermében, hogy a Sipos Antal magánzeneakadémiáját végzett növendékeinek játékát meghallgassák. A közremüködők: Cziegler Ella, Dietrich Anna, Ladányi Sarolta, Literáty Judith és Nagy Lilla. Liszt, Rubinstein, Wagner, Siposs, Ábrányi és Tausig müveiből játszottak s mindannyian jól megérdemelt tapsokban részesültek.

Gymnasiumi értesités. Az I. ker. (krisztinavárosi) kir. kath. gymnasium igazgatósága lapunk utján értesiti az érdekelt szülöket, hogy az intézetbe való felvételek (beiratások) a folyó iskolai év végén fognak eszközöltetni a következő sorrendben: junius 30-án és julius 1-én az I. osztályba, jul. 2-án a II., jul. 3-án a III. és jul. 4-én az ujan megnyitandó IV-ik osztályba. Szeptember 1-3. napjain utólagosan csak annyiban történik még felvétel, a mennyiben valamelyik osztályban lesz még üres hely. A fönt nevezett intézet körébe a felsőbb tanügyi hatóság korábbi rendelkezése szerint azok a növendékek fognak tartozni, kiknek szülei a Linczi-lépcsötől kezdve a Batthyány-, Fazekas-, Csalogány-, Medve- és Vitéz-utczákon át huzódó vonaltól éjszakra, a Logody-utczától nyugatra, s a Szarvas-tértől a Virág Benedek-, Kökény- és Döbrentei-utczákon át a Rudas-fürdőig huzódó vonalról délre eső városrészekben laknak. Közelebbi felvilágositás dr. Badits Ferencz intézeti igazgatónál (I Várfok-utcza 14. szám.) szerezhető s a jun. 29-én kiadandó gyimnasiumi Értesitő utolsó fejezetében lesz található.

A budapesti lipótvárosi takarékpénztár részvénytársaság megtartotta e napokban alakuló közgyülését Hüttl Tivadar elnöklete alatt, a ki konstatálta, hogy 2255 részvény van képviselve 475 szavazattal, tehát a közgyülés határozatképes. Miután dr. Gaszner Béla kir közjegyző hivatalosan konstatálta, hogy az egy millió frtnyi részvénytőke teljesen jegyezve s abból 300.000 frt a bankegyesületnél befizetve van, tárgyalás alá

vették az alapszabályokat, melyeket néhány megjegyzéssel egyhangulag elfogadtak. Az elnök jelenti, hogy ezzel a kereskedelmi törvény minden követelményének megfeleltek s a megalakulásnak mi sem áll utjában. A közgyülés erre kimondta a Budapest-lipótvárosi takarékpénztár r. t. megalakulását. Dr. Weiszkopf jogtanácsos ezután bemutatta az alapitók kinevező okiratát, mely szerint az első három évre az igazgatóságba a következőket nevezik ki: Hüttl Tivadar, lovag Falk Zsigmond, Linzer Imre, Neuschloss Marcell, erényi Ullmann Sándor, Deutsch Antal, Freund Zsigmond, dr. Bródy Samu, Sonnenberg Imre, Mezey Gyula, Rieger György, Schultz Manó és dr. Hajós Zsigmond. Ezután a felügyelő-bizottságot választotta meg a közgyülés, melynek tagjai lettek dr. Brüll Mór, Gomperz Emil, Gyenes Lajos, dr. Heltai Ferencz, Koob Géza, Mezei Lajos, dr. Pollák Rezső. Választottak 35 választmányi tagot is. Végül a közgyülés az alapitóknak a fölmentvényt megadta s a felelősséget a továbbiakra nézve a törvény értelmében az igazgatóságra ruházta. — A közgyülés után tartott igazgatósági ülésen az igazgatóság elnökévé Hüttl Tiradart, alelnökeivé lovag Falk Zsigmond és Linzer Imrét, jogtanácsossá pedig dr. Weiszkopf Mórt választották meg.

A szentenrdrei téglagyár r. t. megtartotta rendes évi közgyüléset megyeri Krausz Izidor elnöklete alatt. Az igazgatóság jelentése szerint a vállalat, miután több rendszerváltozáson ment át, erejének egész teljességével fejti ki sikeres tevékenységét. Az év tiszta nyeresége 26.880 frt 4 kr, mely összegből a levonások után 13.499 frt 81 kr áll a közgyülés rendelkezésére. Ebből osztalékul részvényekint 5 frtjával 10.000 frtot fizetnek ki. Ezután elhatározták, hogy a részvénytőkét 1000 drb részvény kibocsátása által 100.000 frttal felemelik.

— **Ó-budai szinkör.** Örömmel irhatjuk, hogy Halmay Imre szintársulata iránt a megcsökönösödött közöny megcsappant annyira, hogy egyes előadások zsufolt ház előtt tartatnak. Jól is, helyesen is van igy! Végtére fővárosunk e részében szükségünk van erre a szintársulatra, hogy a kulturczélok mellett, hangozzék édes hazai nyelvünk. Meg is érdemli Halmay szintársulata a pártolást, mert minden egyes előadott darabokban csak tehetségekkel és szigoru gondossággal találkozunk. E héten került szinre a többek közt „A falu rossza“ pompás előadásban. Hogy milyen Finom Rózsi Halmayné, milyen Boriska Hahnel Aranka és milyen Göndör Sándor Ferenczy azt látni és hallani kell. Nem hisszük, hogy az ó-budai szinkör olyan tapsvihart megért volna, mint e remek népszinmüvünk előadásánál. Az előadás frissen, gyorsan, összevágóan ment s Boross Endre, mint „Gonosz Pista“ brillirozott. A szintársulat e kiváló tagjában az igazi tehetség nyilatkozik meg, mert le tudja kötni a figyelmet s érdekessé és kedvessé tenni minden jelenetét. Igazi örömünkre szolgál, hogy az ó-budai közönség végre-valahára abban az elismerés és méltánylásban részesiti ezt a derék szintársulatot, a melyet teljes joggal meg is érdemel.

— **Állandó magyar szinház a Krisztinavárosban.** Krecsányi Ignácz a krisztinavárosi szinkör igazgatója, Hajnal István a „Fővárosi Közlöny“ szerkesztőjével és Hauszmann Sándor épitészszel aláirott következő sorokkal kereste meg a székes-főváros bizottsági tagjait:

Tisztelettel alulirtak kérvényt nyujtottunk be a székes főváros tanácsához a krisztinavárosi szinkör telkének állandó magyar szinház czéljaira használatul való átengedése iránt.

Kérelmünkben kifejezést adtunk annak, hogy a jobbparti részek rég érzett szükséglete már egy állandó szinház, hol a jobbparti közönség télen-nyáron egyiránt müélvezetet és szórakozást találjon. Nem is hiszszük, hogy ily szükséget pótló intézet létesülése a Tekintetes Törvényhatósági Bizottság és a Tekintetes Tanács részéről ellenzésre találjon, mert hiszen e szinház már évekkel ezelőtt egyenesen hatósági kezdeményezés tárgyát képezte, midőn a budai állandó szinház czéljaira a fazekas-tér kijelöltetett. Később a budai ref. templom részére engedtetetvén át, a jobbparti állandó szinház eszméje is letünt egyidőre a napirendről.

Régebben általános meggyőződés volt, hogy ily intézet, minőt mi, tisztelettel alulirtak is tervezünk, csak oly helyen tarthatná fenn magát, a hol a Dunáról is igen könnyen megközelithető, vagyis a dunaparti telkek egyikén. Ekkor t. i. a pesti közönség is tömegesen fölkereshetné.

Azonban az uj hidak s az ezekkel járó villamvasuti összeköttetés, a budai körut kiépülése s a Krisztinaváros máris tapasztalható emelkedése elég biztositékul szolgálnak arra, hogy a mai szinkör telkén épülő szinház a legélénkebb forgalmu részek egyikébe fog esni. Különben is a kérvényezők egyike évek óta igazgatója a budai szinkörnek s igyekeztével sikerült kivivnia azt, hogy ezen azelőtt oly változó időket élő szinkör ma már állandó és hü közönséggel bir.

A telket kilenczven évi használatra kérjük, oly kötelezettség mellett, hogy a szinházat 1898-ban megnyitjuk; legalább 2500 nézőnek olcsó helyárakat szabunk s a szinirodalom bármely müfajának kultiválása mellett is a müvészi szinvonalt mindig fentartjuk.

A szinkör telke szabályozás által érintve nincs, nagysága megfelelő s tekintve közvetlen környezetének nagyvárosias fejlődését, a szinkör eltávolitsa s helyébe egy küsejére is szép szinház épülése már szépészeti szempotból is indokolva van.

Azt hiszszük, mélyen tisztelt Bozottsági Tag Ur, hogy imént vázolt tervünkkel némi részben a hatóság feladatait is könnyitjük; a telket elidegeniteni nem kivánjuk, sőt jogutódaink a 90 év lejártával a konstrukciójára nézve is e hosszu idő szemmel tartásával létesitendő szinházat minden felszerelésével s melléképületével jó karban taroznak a fővárosnak átadni.

A telek azon czélnak szolgál jövőre is, a melynek eddig, csakhogy teljesebb mértékben fogja a főváros és a magyarság érdekeit az I. kerületben szolgálni.

Mély tisztelettel fordulunk tehát igen t. Bizottsági Tag Urhoz, hogy kérelmünket a bizottságokban s a közgyülésen szives jóindulattal támogadni kegyeskedjék. Kiváló tiszteletel Krecsányi Ignácz, a kisztinavárosi szinkör igazgatója. Hajnal István, a „Fővárosi Közlöny“ szerkesztője. Hauszmann Sándor épitész. Ehhez csak egy szavunk van: teljesedjék.

Meghivó a m. kir állami nőipariskolákban (II., Főherczeg-Albrecht-ut 3—5 sz. alatt) a tanulók jelen tanévi kézimunkáiból és rajzaiból rendezett kiállitás megszemlélésére. A kiállitás folyó hó 23-án, vasárnap, reggel 9 órakor nyittatik meg és öt napig marad nyitva; megszemlélhető naponként délelőtt 9 órától 12-ik és délután 2 órától 6-ik az intézet udvari épületének földszinti, első és másodemeleti termeiben. A nyilványos vizsgálat pedig az elméleti tantárgyakból e hó 24-én 10 órától 12-ik lesz az utczai épület másodemeleti termében. Budapest, 1895. junius hóban. Özv. Nentvich Gusztávné, igazgató.

— **A krisztinavárosi szinkör heti müsora.** Hétfő: „A szultán“, (Komáromy Mariska kisasszony vendégjátéka.) Kedd: „Nap és Hold“, (Komáromy Mariska kisasszony vendégjátéka.) Szerda: „A bányamester“, (Komáromy Mariska kisasszony harmadik, utolsó vendégjátéka.) Csütörtök: „Medea“, (Jászay Mari asszony első vendégjátéka.) Péntek: „Otthon“, (Jászai Mari asszony második vendégjátéka.) Szombat: „A kis hörcsög“; Vasárnap: „Méltóságos csizmadia“; Hétfőn: „Elektra“, (Jászay Mari asszony harmadik, utolsó vendégjátéka.)

— **Pestmegye állandó választmánya** junius hó 28-án pénteken, a vármegye székházának nagytermében ülést tart.

— **Összejövetelek.** A „Budapesti I., II. és III. kerületi szállodások, vendéglősök, bor- és sörmérők ipartársulat“-nak tagjai társas összejövetelüket 1895. junius 26-án Gürsch Ferencz (I. Koronaőr-utcza 6.) tartják. — Az I. ker. nemzeti asztaltársaság tagjai társas összejövetelüket 1895. junius hó 25-én Hesz János (Mozdony-ut.) tartják.

— **Ernő klub.** Folyó hó 9-én Bellobraidits Lipót nyugalmazott százados mint elnök az Alkotás-utcza 10. szám alatt levő Nosek-féle vendéglőhelyiségében megnyitotta a tényleges szolgálatban nem álló tiszti és legénységi klubbot, a mely a 48-ik Ernő főherczeg nevét viselő ezredben szolgáltakból adja a nagy kontingest. Nagy számmal jelentek meg a tagok nőkkel vegyest, és midőn a vendéglő helyiségben épen e czélra berendezett „Ernő szoba“ kinyilt, meglepetéssel szemlélték az ő felsége, és az ezred kiválóbb tisztikarának képeivel feldiszitett helyiséget. Ebből az alkalomból a megtartott lakomán Bellobraidits elnök ő felségére emelte poharát, második felköszöntőjében lapunkra: a „Buda és Vidékére“, mint a budai érdekek előmozditójára, erre lapunk dolgozótársa Büttel Imre válaszolt, s az elnököt éltette. A jelen voltak több felköszöntőt mondtak a hölgyekre, a távollevő bajtársakra, s aztán zene, ének és szavalás mellett a késő éjjeli óráig maradtak együtt. Ez alkalomból kifolyólag fel kell emlitenünk, Nosek Ignácz vendéglős szivességét, ki az „Ernő klub“ részére ingyenesen engedte át helyiségének egyik szobáját, s kitünő ételeivel, s magyaros konyhájával egészen rászolgált a tagok köszönetére.

A „Magyarország Vármegyéi és Városai“ állandó munkatársainak bizottsága junius 8-án Rákosi Jenő a Budapesti Hirlap főszerkesztőjének elnöklete alatt ülést tartott. Jelen voltak az elnökön kivül dr. Borovszky Samu, Borbás Vincze, dr. Kiss János, Kormos Alfréd, Cimponeriu Dénes, Kada Elek, György Aladár, Mudrony Soma, dr. Németh József, Kovács Gyula, dr. Csapodi István, dr. Némethy Károly Kessei Kálmán, Dedek-Grescens Lajos, Vende Aladár, Vági József és mások. Sziklay János dr. szerkesztő bemutatta a Kassát és Abauj-Torna vármegyét tárgyaló kötetnek eddig kinyomott iveit, képeit és térképeit. A bizottság az eddigi munkálatokat helyeslőleg tudomásul vevén, a munka megjelenésének határidejét szeptember hó végére tüzte ki. Helyeslő tudomásul vette továbbá az értekezlet a Kolozs, Bars, Esztergom-, Bihar-, Vas-, Szabolcs- és Lipótvármegyékben folyamatban levő előmunkálatokról beterjesztett jelentést. György Aladár, inditványára Rákosi Jenő elnök, dr. Borbás Vincze, dr. Kiss János és Mudrony Soma hozzászólása után a bizottság elhatározta, hogy a fontossabb szakmára a munkatárs részére utasitás dolgoztassék ki. A természetrajzi részt illető utasitás kidolgozására Entz Géza, Lóczy Lajos, dr. Borbás Vincze, és Szterényi Hugó bizottsági tagokat kérte fel. Az ülésen bemutatott és eddig kinyomott ivek, rajzok, térképek, műlapok stb. a legnagyobb tetszésben részesültek. Különösen érdeklődést keltett a vármegyéknek és vármegyei székhelyeknek a mü számára készült legujabb térképe, melyek külön e czélra eszközölt uj felvételek alapján készülnek és pontosság, alaposság és precziz, szép kivitel tekintetében minden eddig megjelent hasonló munkát felülmulnak. E rendkivül érdekes honismertető munkának, mely a világirodalomban párját alig fogja lelni, nem szabadna hiányozni egy müvelt család könyvtárából sem. Megrendelhető Budapesten az „Apollo“ irodalmi részvénytársaságnál Rottenbiller-utcza 46. A munka füzetekben fog megjelenni és egy füzetára 30 kr.

— **Miniszter látogatás.** Dr. Wlassits Gyula, kultuszminiszter nejével együtt f. hó 18-án d. u. meglátogatta a II. ker. Csalogány-utczai tanitónőképző intézetet, csaknem régen

Kősziklából fakadó kristálytiszta

TELEFON. VÉGHLESI TELEFON

„Vera"-forrás.

Hazánk igen kedvelt **legjobb izü** és legolcsóbb

szénsavdús égvényes

SAVANYU-GYÓGYVIZE.

Hathatós szer az emésztési zavaroknál.

Borral vegyitve kellemes savanykás izű üditő és tiszta italt képez.

A bort nem festi,

a miért a nagyérdemü közönség **fröccs** gyanánt nagyon kedveli s e végből a vendéglős urak igen felkarolták.

Borivóknak, kik a bort savanyuvizekkel szeretik vegyiteni, mindenekelőtt mint **legtisztább égvényes savanyuviz** ajánlható.

E viz közömbösiti a bor savát és az italnak igen kellemes savanykás ízt kölcsönöz, anélkül, hogy azt

feketére festené,

Mindenkor friss töltésben kapható a **főraktárban**

BUDAPESTEN,

ERZSÉBET-KORUT 56. és

minden gyógyszertárban, fűszerkereskedés és vendéglőben.

Legnagyobb kitüntetés.

Igen fontos hölgyek, gyermekek és lovasurak részére!

Arany érem.

Pavelka Ferencz

Füzőgyára Temesvárt.

Arany érem. Arany érem.

Füzőimet, melyeket Temesvár, Komárom és Lemberg kiállításain a legnagyobb dijakkal tüntettek ki, a mi az alakot s kényelmet illeti, nem mulja fölül semmiféle bécsi vagy párisi gyártmány.

Azonkivül készitek még füzőket szabálytalan termetek számára, nem különben egyenestartókat, mechanikai s müvi füzőket, továbbá gummis és rugós füződerekakat, ugyszintén lovasfüzőket hölgyek s urak stb. számára.

Különösen ajánlom páratlannak mondható pálcza nélküli **PAVELKA-féle** füzőimet, mint saját találmányomat.

Óvás! Csak azok a füzők tekintendők saját készitményemnek, melyek czég-bélyegemmel vannak ellátva. — Rendelés esetén a pontos czim közlését kérem.

Minden rendelés 3½ óra alatt elkészül.

A legnagyobb kitüntetés.

Hirdetések

a

BUDA ÉS VIDÉKE

részére felvétetnek

a kiadóhivatalban

Alkotás-u. 12/a. Szőke-ház.

Vendéglő

a

„Márvány-menyasszonyhoz"

Van szerencsém a n. é. közönség tudomására hozni, hogy vendéglői és kerti helyiségeimben minden szerdán **katonai zenekar** működik.

Jó konyha, kitünő bor és kőbányai sör.

Pontos kiszolgálás.

Számos látogatást kér

WAGNER VILMOS

vendéglős

I., Márvány-utcza 6.

Vendéglő az „Olasznőhöz".

A n. é. közönség becses figyelmébe ajánlom az I. ker. Németvölgy. Mozdony-uton levő „Olasznőhöz" czimzett vendéglőmét, mely a kiránduló közönség kedvencz találkozó helye.

Saját termésü borok, kőbányai sör és kitünő magyar konyha.

Számos látogatást kér

HESZ JÁNOS

vendéglős.

A szénsavdus ásványvizek királya a

BORSZÉKI BORVIZ

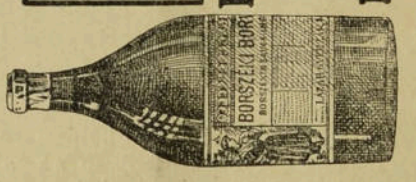
kitünő gyógyviz és üditő ital

mindenütt kapható.

Budapesti főraktár

RAJCS ZOLTÁN-nál

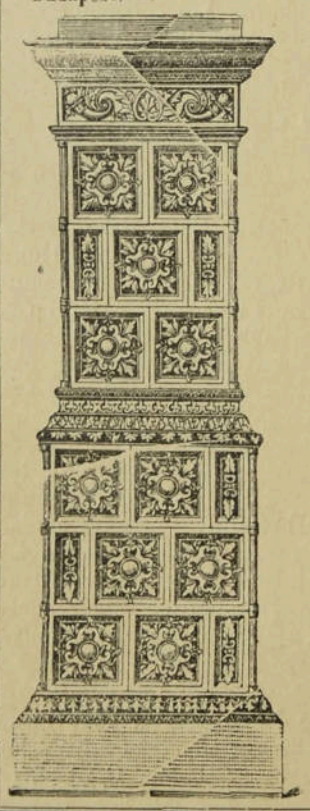
VIII. ker., József-körut 10. szám.

MORGENSTEIN ENDRE

KÁLYHÁS

Budapest, I, Tábor-utcza 14. (saját házában).

Ajánlja dusan felszerelt raktárát **szabályozható, töltő és ó-német cserépkályhák és takarék-tüzhelyekből.**

Elvállal minden szakmájába vágó **javitásokat,** különösen saját módszere szerinti **füstszabályozásokat** pontos kivitel és jutányos árakon.

Kik dúsan felszerelt kálya-raktáromat megtekinteni óhajtják, a legszivesebb fogadtatásra találnak.

Vendéglő megnyitás.

Van szerencsém a n. é. közönséggel tudatni, hogy **I. ker., Csaba-utcza 2. sz. a.** (városmajorban) **a jövő századhoz** czimezve **vendéglőt** nyitottam.

Hideg és meleg ételek minden időben.

Dréher-féle csapolt sör.

Balatonmelléki borok.

Ünnep- és vasárnap zene.

Tisztelettel

GÖTZINGER GÉZA

vendéglős.

Jelentés.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy f. é. **május hó 1-én** fiókuzletet nyitottam a **Zugligetben** a Fáczán vendéglő kerti helyiségében. — Liszt, tej, tejszin és vaj, Finom- és pék-sütemény a nap minden órájában frissen lesz kapható.

LÖVENSTEIN ANTAL

csász. és királyi udvari sütőmester.

Van szerencsém a n. é. **szinkör látogató közönség** becses figyelmébe ajánlani a **szinkör mellett** levő „Alaguthoz" czimzett vendéglőmben berendezett **kerti helyiséget.**

Jó italok és izletes ételekről, valamint előzékeny kiszolgálásról gondoskodva van.

Rosszidő esetén **fedett nyári helyiségek.**

MINDENNAP ZENE.

Tisztelettel

Schlaucher Ferencz,

vendéglős.

Bejáratt Attila-utcza 65. szám alat is.

restaurált mintaszerü intézetben őt dr. Verédy Károly, kir. tanfelügyelő és Thuránszky Irén, intézeti igazgató kalauzolta. Másfél órai ott időzés után a miniszter megelégedését fejezte ki.

Bérmálási ünnep Budakesziben. Dr. Steiner Fülöp fehérmegyei püspök ő méltóságát a budakeszi határszélén nagy bandérium és hosszu kocsisorból álló küldöttség zenekisérettel fogadta, mely alkalommal Rajz Flóris községi jegyző a község nevében lelkes beszéddel üdvözölte, mire O méltósága legnagyobb örömének adott kifejezést. Erre megindult az impozáns menet elkisérve O méltóságát a plébániára hol a papság ünnepélyesen fogadta. Nyolcz órakor kis misét mondott, azután Ő méltósága egy rövid de megható szent beszédet tartott, mit a hallgatóság nagy áhitattal hallgatott. Annak befejeztével megkezdődött a bérmálás a legnagyobb rendben, következők kiséretében, kik mellette pontifikáltak: O méltósága nagyságos Huszár Károly budai főesperes. Magdócs István esperes, Stroit Ferencz püspöki szertartói kisérő. Főtisz. Glaser József solymári esperes-plébános. Gózon Gyula zsámbéki esperes, Warga Mihály hidegkúti, Angeló Márton nagykovácsi plébánosok, Neumayer Ferencz budakeszi h. plébános és Kaiser Gábor vörösvári káplán, mely alatt a budakeszi tanitónői kar orgonakiséret mellett előadott énekeivel tüntette ki magát. 12 órakor be lett fejezve a bérmálás. A püspök megáldotta a hiveket és proczesszió kiséretében a plébániába kisértetett. Ezután nagy diszebéd következett a jelen volt papság részvételével. Ebéd után Budakesz nevezetességét nézték meg, s nagy elragadtatással szemlélték Budakesz remek és meglepő szép környékét, kis paradicsomnak nevezve annak szebb helyeit. Estefelé Ő méltósága bucsut vett környezetétől és a legszebb benyomásokkal hagyta el Budakeszit ama reményének adva kifejezést, hogy ezután gyakrabban meglátogatja hiveit (miután 1882 óta a bermálást itt fel nem adták) Ezután hosszu kocsisor kiséretében, mozsarak durrogása mellett Ő méltóságát és kiséretét a község határszéleig kisérték, s ezzel a lélekemelő és maradandó ünnepély véget ért.

Tájékoztató.

— **„Szt. Lukács-fürdő-részvénytársaság.** A nyári idényre Prospektust küld és előjegyzéseket lakásokra elfogad az igazgatóság Budapesten.

Erdélyi borozó VIII., József-körut 10. Valódi erdélyi hegyi-borok. Különlegességek: Erdélyi turó és husnemüek. Kenyeres Károlyféle (Brassó) cognac és likőrök. A borozó éjjeli 1 óráig van nyitva.

— **A »Buda és Vidéke« rendkivüli kiadása a Mária Erzsébet-egylet javára 20 krért kapható a Gróf Hunyady László palotájában I. ker. Vár, uri-utcza 52. sz. a.**

— **Emelkedünk!** Van már a budai részeknek is különlegessége, olyan formán, mint a pesti oldalon a Szenes és Takács-féle üzlet. Végre a mi oldalunkon is van egy czég a mely a legkényesebb és legfinyásabb igényeket is kielégiti; és ez Seide József, a II. ker. fő-utcza 6-ik számában levő czég, a mely mindenkor az idényhez mérten ujdonságokkal és ritkaságokkal szolgál. Ajánljuk olvasóink figyelmébe. Friss árukat ad és pontosan kiszolgál.

Olvasóink figyelmébe ajánljuk a mai számunkban megjelent Szolva és Polonai-szaktekintélyek által elismert kiváló hatásu gyógyvizek hirdetését.

BANK ÉS VÁLTÓ-ÜZLET
Beimel Lajos fiókja
TELEFON! II., fő-utcza 6. sz. TELEFON!
Értékpapirok, arany és ezüst pénznemüek vétele és eladása.
Előleg mindennemü értékpapirra.
Tőzsdemegbizásokat előnyösen eszközlünk.
1 drb Bécsvárosi igérvény ára **4** frt **50** kr. Huzás julius hó 1-én. Főnyeremény **400.000** korona.
Jótékonyczélu államsorsjegy ára **2** frt. Huzás junius 26-án. Főnyerem. 120.000 korona. A két drb összesen csak **6 frt.**

MEGHIVÁS.

A „Budapest-Zugligeti-Egylet“ f. 30-án d. e. 11 órakor a zugligeti iskolában évi közgyülést tart, melyre a tisztelt tagtársakat tisztelettel mehivjuk.

Tárgy: 1. Az igazgatóság müködéséről szóló jelentés felolvasása.
2. Az évi zárszámadás bemutatása.
3. A jövő évi költségvetés megállapitása.
4. Két igazgatósági hely betöltése.

Az elnökség.

RÖVID- ÉS SZÖVÖTT ÁRUK
Alapittatott 1875.
ALBINI LAJOS
ezelőtt
Reinl József
II, ker., Fő-utcza 40. szám alatt.
KÉZI MUNKÁHOZ TARTOZÓ CZIKKEK. MINDENNEMÜ SZABÓ KELLÉK.
Ajánlja raktárát férfi fehérnemüekben, saját készitmény. Ingek kizárólag a jó hirnevü „Schroll“-féle chiffonból, készitve. Legujabb nyakkendő és csokrok, gallérok, kézelők, fehér és szines ingmellek, jó minőségü tourista ingek és nadrágtartók.
Továbbá nagy választék fürdő öltönyökben, hölgyek és leányok számára, fürdőfejkötő, sapka és kalapok, ugyszintén fürdőköpenyek és dörzstörülközők.
Nagy raktár női és leány kötényekben és gyermek blous-kötényben a mi ruha helyett hordható. Valódi szinü harisnyák, sima és ajour, czérna- és selyem-keztyük, duppla ujjhegygyel. Jó szabásu derékfüzők.
Végre nagy választék valódi „Cosmanosi“ cretonból.
VÁSZON, KANAVÁSZ ÉS CHIFFON

GANZ és TÁRSA
vasöntőde és gépgyár-részvény-társ. Budapesten.
Gáz- és Petroleum-motorok álló vagy fekvő, egy vagy két hengerrel.
Készit:
A) **gépeket és épitési munkákat, teljes malomberendezéseket, vasutt kocsikat és vasuti fölszereléseket, transmissiókat.**
Speczialitásai
B) **kéregöntvény** vasuti kerekek, váltók, zuzóművek, hengerek-és ágyúgolyókhoz.
Hengerszékek kéregöntetü hengerekkel mind a magas malmászathoz, mind pedig a parasztra őrléshez s **egész malomberendezések.**
Facsiszoláshoz, papir- és czelluloza-gyártáshoz való gépek. Vizikereket nagy sikerrel pótló **turbinák.**
Villamos világitás nagy távolságra is a motortól.
Zsilipek, csővezetékek, frictiós kapcsolások, rotatiós dynamométerek. Aczélöntés.

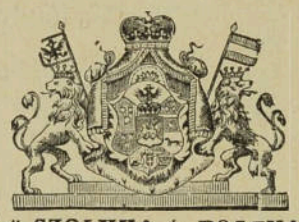
Jencs Vilmos
„Szent-János“-hoz czimzett gyóyszertára
II. ker. Széna-tér.
Az idei idény beáltával ajánlja friss töltésü és minden fajtáju gyógy- és üditő ásványvizeket nagybani árak mellett.
Kaphatók az összes bel- és külföldi gyógyszerészeti különlesgességek.
Mindenféle sebészeti eszközök.
Menthin szájviz, a mely az Odolt hatásában, kellemes izénél valamint olcsóságánál fogva is teljesen fölülmulja. 1 üveg ára 40 kr. — Salol fogpaszta, a mely nagyszerü antiseptikus hatásu és igy a fogak odvasodását teljesen megakadályozza s izét a legutolsó részletig megtartja. Ara 60 kr.
Nemkülömben ajánlja a világhirü **Pries y Ca-féle** spanyol gyógyborokat valamint az általánosan elösmert és általa készitett Chinavas borát, üvegje 1/1 2 frt 50. 1/2 1 frt 50 kr. árakban.
Valamint saját készitésü és kitünőnek bizonyult lábizzadás elleni porát, 1 doboz ára 50 kr.

Három világkiállitáson és több országos kiállitáson kitüntetve.
Hinterseer Ulrik
keztyügyáros
Temesvárott
ajánlja saját gyártmányu első minőségü keztyüit minden nemü kivitelben. Megrendelések a szín, számnagyság, minőség és façon megjelölése mellett pontosan és gyorsan teljesittetnek.

SZOLYVA és POLENAI

szaktekintélyek által elismert kiváló hatásu GYÓGYVIZEK

Gyomor és fejfájás, szédülés, czukros hugyár

aranyér bántalmai és köszvényelleni különlegesség.

a friss töltésü **SZOLYVA** és **POLENAI** védjegye.

LUHI ERZSÉBET

rendkivüli kellemes izénél fogva, főleg borral vegyitve a betegnek élvezetes, kellemes üditő italt képez.

Tulságos gyomorsav képződésénél idült gyomorhurut és étvágytalanság, torok, gége és hörgők idült hurutos bántalmai ellen, feltünő sikerrel lesz alkalmazva.

Főraktár: Budapesten, **FRUMM ISTVÁN utódánál** tulajdonos **WERNER ADOLF** Batthyányi-utcza 3. sz.

Megrendelhető: minden ásványvíz kereskedésben vagy közvetlenül

Gróf Schönborn uradalmi Igazgatóságánál, Munkácson.

a friss töltésü **LUHI** védje ye

Ezeknek a vizeknek tiszta kezelése folytán, kellemetlen utóize nem képződik.

NÉMETH KÁROLY GÉZA

VAS- ÉS FÜSZERKERESKEDÉSE

(EZELŐTT **FREYBERGER PÁL** FIÓKJA)

BUDAPEST, II., SZÉNA-TÉR 1.

(BECK LIPÓT ÉS FIA LISZTKERESKEDÉSE MELLETT.)

Ajánlja jól berendezett **vas- és füszerkereskedését,** különösen **konyhaberendezési czikkek, rudvasak, tengelyek, szerszámok, szegek** és mindennemü **vasáru czikkekben.**

Minden a legjobb gyárakból.

Továbbá **czukor, kávé, rizs, tea, rum, cognac és minden egyéb füszeráru a legjobb minőségben.**

Denaturált szesz kimérve.

Pontos és előzékeny kiszolgálat.

Barabás József

krisztinavárosi

CASINO SÖRCSARNOKA

a legujabb kor igényeinek megfelelően, kényelemmel és fényesen van berendezve.

Különösen ajánlható a **szinkör látogatók** becses figyelmébe. **Szinielőadás után friss vacsora,** frissen csapolt **király- és bajor sör.**

Ma zene!

A

Magyar Asphalt

részvény-társaság

Budapest, Andrássy-ut 30. sz.

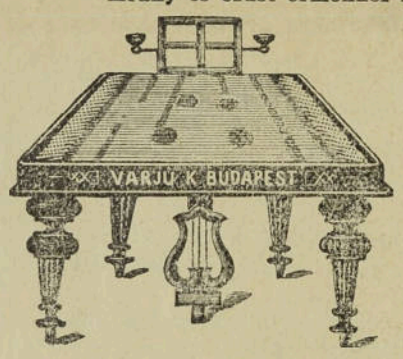
elvállal minden néven nevezendő

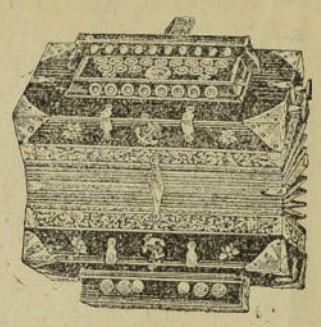
asphalt burkolási

valamint **szárazzátételi** munkák teljesitését **jótállás mellett, legolcsóbban.** Elismert legjobb minőségü **aszfalt anyag vidékre** is szállittatik.

Megrendeléseket elfogad a kiadóhivatal is.

Arany és ezüst érmekkel kitüntetett hangszer-ipar

VARJU KÁROLY

császár és királyi szabadalmazott hangszer-ipar.

Budapest, VIII., Kerepesi-út 47. sz.

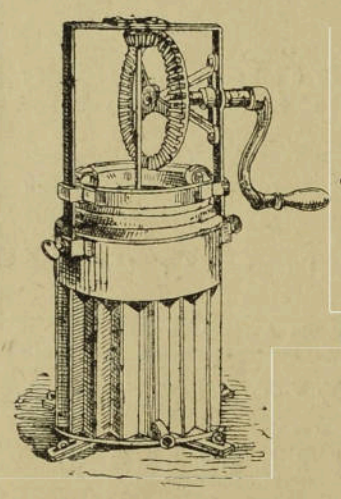
Ajánlja saját gyártmányú hangszereit, különösen erős, tiszta **csengő hangú czimbalmait** jótállás mellett; továbbá **harmonika, hegedű, fuvola** és egyébb hangszer nálam 15%-kal olcsóbb, mint bárhol. — Most jelent meg a magyar **harmonika iskola,** az egy soros harmonikához 32 válogatott legszebb dallal, melynek segélyével fél óra alatt megtanulhat a harmonikákon játszani, ára 90 kr., mely összeg beküldése mellett bérmentve küldi meg a kiadó, **Varju Károly.**

Képes nagy árjegyzék ingyen küldetik.

Ujonnan javitott

Vásárhelyi-féle

szabadalmazott ***vajköpülö.***

Előnyei:

1. Igen gyors készités.
2. A vaj sokáig eltartható.
3. 10—12% megtakaritás és jobb minőség.
4. A köpülés után visszamaradt tej még használható.

A gyártási jogot egyedül birja

a ZELLERIN M.-féle

gyári részvénytársaság

Budapesten, Nagy-diófa-utcza 14. sz.

Prospectus és árjegyzék ingyen és bérmentve.

Vendéglő „Mekka városához".

Van szerencsém a t. cz. közönséggel tudatni, hogy **Fehérvári út 10420. sz. a.** (a **Záborszky János**-féle telken, a sósfürdő közelében) vendéglőt nyitottam, mely a legujabb kor igényeinek megfelelően minden kényelemmel el van látva.

Kirándulóknak kellemes üdülő hely.

Minden időben meleg és hideg ételek.

Saját termésü borok. Csapolt és üvegsör.

Tisztelettel

SCHMIEDT KÁROLY

vendéglős.

Kőbányai Polgári serfőző részv. társaság.

Városi iroda: Népszinház-utcza 22.

Polgár sör.

Király sör.

Szt. István sör.

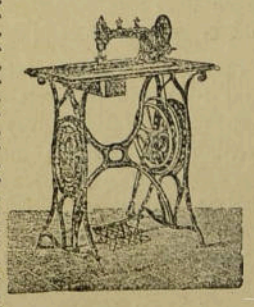
Barát sör.

Városi iroda: Népszinház-utcza 22.

Budai raktár I. Fehérsas-utcza 6. sz.

SCHIEN KÁROLY

mü- és épület-lakatos

Budapest, II., Batthyányi-u. 1.

Varrógépek és kerékpárok raktára.

Nyomatott Heisler J. kö- és könyvnyomdájában. Budapest, II. Várkertrakpart 1. sz. (Kluseman-féle ház.)

Budapest, 1895. IV. évfolyam 26. sz. Vasárnap, junius 30.

BUDA ÉS VIDÉKE

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI ES TÁRSADALMI HETILAP.

BUDA ÉS VIDÉKE ÉRDEKEINEK KÖZLÖNYE.

Szerkeszti: ERDÉLYI GYULA.

KIADÓ-HIVATAL, hol előfizetni lehet és hirdetések felvétetnek; I. ker. Alkotás-utcza 12/a. Szőke-ház.

Megjelenik minden vasárnap. Előfizetési árak: Egész évre 12 korona, fél évre 6 korona, évnegyedre 3 korona. Egyes szám ára 24 fillér.

SZERKESZTŐSÉG, I. ker., Alkotás-utcza 12/a. Szőke-ház. kéziratokat és közleményeket ide kérjük küldeni.

Felhivás előfizetésre.

„Buda és Vidéke“ érdekében folytatott küzdelmeink és munkálkodásunknak uj féléve kezdődik julius elsején. Lapunk a közönség erkölcsi és anyagi részvételénél fogva erősödik, de még nem érte el azt a szellemi szinvonalat, a melyhez eljutni buzgó ohajtásunk. Tisztességes tábor gyülekezett körülöttünk, a minket felkaroló közönséget megtisztelik azzal, hogy szavunkat meghallgatják s lapunk tekintélye barátaink tekintélyén alapul. A közönségen áll, hogy még jobban elismerjék és meghallgassák a „Buda és Vidékét.“ Szivesen veszünk minden közleményt, de az ellenvéleményt is kiadjuk, a mi által nem csak a lap tartalma élénkül, de az eszmék és fogalmak is tisztulnak. Egyetlen egy érdekkört nem szolgálunk csak a független igazságot. Kerüljük a személyeskedést és nem személyekért, de elvekért harczolunk. Buda és vidékén annyi a kivánni való a fejlődésben ugy elvagyunk maradva, hogy személyek kultuszára nincs helyünk.

Főtörekvésünk, hogy a közönséggel egy családot képezzünk és hogy a társadalmi életnek hü tolmácsai legyünk.

Ezután is folytatjuk közkedvelt rovatunkat. Ismerőseink czim alatt rajzoljuk közéletünk ismertjeinek árny és fényképeit, méltányoljuk a polgári érdemet, de feljegyezzük a mulasztásokat is.

Ismertetjük Buda és vidéke közintézeteit ipar és gyártelepeit, községi és közmüvelődési ügyeit. A magyarosodásért is kitüztük a zászlót, nemcsak a nyelvet, de a szellemet is magyarrá akarjuk tenni. Mindent elkövetünk ezért, de nem erőszakos fegyverekkel.

A tárczánkban folyó regény irányából kifog tünni az, hogy a fő- és székváros nem minden magyarul beszélője magyar. Felsoroltuk a közoktatás miniszteréhez intézett nyiltleveleinkben az irodalomnak a magyar szellem ellen el követett büneit, regényünkben a magyar társadalom magyartalanságát szinezzük.

Uj előfizetőinknek azokat a számokat, melyekben a regény megjelent, dijtalanul küldjük.

Lapunk erősödésének egyik feltétele az, hogy minden nyilvános helyen olvasható legyen a főváros mind a két pontján és a vidéken is. Kérjük barátainkat, hogy azt minden nyilvános helyen erélyesen kérjék, hivatkozna a magyar egyesület ajánlatára.

Mutatvány számokat mindenkinek küldünk, ha valaki a „Buda és Vidéké“-t kéri irja meg annak a nyilvános helynek, körnek, vagy üzletnek nevét, hogy azonnal megküldhessük.

Kérjük barátainkat, sziveskedjenek mindenről gyorsan és röviden értesiteni és becses közleményeikkel minél gyakrabban megtisztelni. Buda Dunántul szive. Sokszor hangoztattuk és most is hangoztatjuk. Célunk, hogy a vidékkel szorosabb összeköttetésben lépjünk.

Arra fogunk törekedni, hogy a Budán levő számos intézet életének minden mozzanatát közölhessük, a mi által a „Buda és Vidéke“ minél szélesebb körben terjedhessen és Buda iránt, hol a király palotája van az érdeklődést országszerte felkölthessük.

Lapunk csak is az esetben t meg hivatásának, ha azt Budán é. -kén minél nagyobb számban olvassák és megfelelő czikkekkel is gazdagitják.

Midőn barátainknak tanusitott szivességét megköszönnénk bátrak vagyunk magunkat továbbra is jóakaratukba ajánlani azzal a kéréssel, hogy lapunk terjesztését és izmositását jó akarattal gyámolitsák.

A „Buda és Vidéke‘ előfizetési árai:

Egész évre . . . . 12 korona.
Félévre . . . . . 6 „
Negyedévre . . . 3 „

Kérjük vidéki hátrálékos előfizetőinket az előfizetések beküldésére nehogy a költséges postai megbizással legyünk terhökre. A kik felszollitásunkra az összegeket be nem küldik, azok postai megbizást kaptak.

Kiadóhivatal Budapest, I. Alkotás-utcza 12/a.

A fővárosi állami keztyüvarrótelep.

Lapunk két közleményében megemlékeztünk már Ó-Budának ez ipartelepéről.

Kifejtettük akkor, hogy O-Budának szőllősgazdáit tönkre tette a filloxera, a mely koldusbotra juttatta őket.

Elmondottuk, hogy tenni kell valamit a becsületes munkásnép érdekében, ha másért

„A BUDA és VIDÉKE“ TÁRCZÁJA.

Elvek és tövisek.

(Regény egy kötetben.) (6)

Irta: **ERDÉLYI GYULA.**

Rétyi Antos István barátomnak!

— Nem rendszeresitem ezt a fogalmazványt, mivel hogy igaz szó légyen kaparj kurta néked is lesz. Abzug . . .

— Mi ezt itt el nem dönthetjük, — szólt Dombor Máté — és barátságosan köszönve elhagyta a kompániát.

Haza felé mentében tisztán látta, hogy készül a paraszt lázadás, mint nem erőszakkal hanem szeretettel kell élnyomni.

II.

A hajlaton egy villámmal kétfelé vágott fa terepedett. Tekintélyes tölgy. Századok tanuja. Sok forgandóságot játszott le alatta az idő. Népek kedélyének hullámzása, szükségeinek égbe kiáltása, szeretlek és gyülöllek naplója lehetne a megcsufolt törzs.

Alá gyülekezik a nép, hogy jajszavát hallassa. Urnak és népnek meg vannak a tövisei. Bünös ki a magyart, magyar ellen uszitja. Nem erőszak, de szeretet gyógyithatja a sebeket. Sem a Garáknak, sem a Dózsáknak nincs igazuk.

Az igazság kiált elégtételért. Az Ur imája megvalósulását kéri mindenki:

„Uram add meg nekünk a mi mindennapi kenyerünket.“

Ehez az imához urnak és pórnak egyformán joga van.

A hajlati tölgy alá ezért tudják össze csödíteni az eltévelyedett népet, melynek nem gyámja többé a nemesség és az ugy nevezett szabadság éles kés a kezében.

Éles kés nem gyermekjáték.

Gyermekek és ámitók kezében a legszentebb elv is kés.

Ez a való csupán, a többi csak álom.

Megbotsátható a rajongás, de bün a járatlan vezetők rossz akarata. Veszedelem, ha rosszakaratnak ásója előzi meg az idők teljességét.

Ábor Ábel a tudatlanság Káva Ferkó a tudatlan rosszakarat képviselője. A főispánok azt jelentik vihar készültén is, hogy szél csend van.

Talán látnak, de nem éreznek.

A belügyminiszter mégnyugszik, vagy kiadja a parancsot:

Felkötettem a lordmajort, ha bosszant bármi nesz.

A vén parasztok, kik előtt a sokat hirdetett demokráczia, — mit rendjel után áhitok énekelnek — ismeretlen, vissza kivánják és joggal a jobbágy kort.

A földes ur, az igazi nemes földes ur apja volt a népnek. Az állam sokszor ellensége. Az többször adott ez többször vesz . . .

A jobbágyot védelmezte az a jelszó, hogy a nemesség kötelez. A Döbrögiekről szóló mesét jobbára a képzelet szülte.

Ma ellenségnek tekinti a kabátot a nép, akkor erős várának hitta. A kötelességét teljesitő nemesség képviselte a nép érdekét.

A népért a nép nélkül.

A közhuszárra ekkor énekelte a költő:

Jobb tutorod leszek édes apádnál is
Gróf Gvadányi József lovas generális.

Husz évnél tovább szolgált egy-egy katona. Simonyi generálist a legvitézebb huszárt egyetlen fegyelmet végrehajtó büntetésért holtig tartó fogház büntetésre itélte az uralkodó.

A sötétnek nevezett idők jellemzője a szeretet a felvilágosodás napjaié a hatalom.

Az erős győz a gyenge elbukik. De nem a nemesség a nép apja az erős, hanem a hatalom. (Folyt. köv.)

nem, hogy tisztességgel megkereshesse kenyerét — Gyárak, ipartelepek felállitását kértük, sürgettük éveken át, és jól esik most már konstatálnunk, hogy a fő- és székváros karöltve a kereskedelemügyi miniszteriummal létrehozta Ó-Budán a keztyüvarró-telepet.

Már beszámoltunk annak eddigi eredményéről, és most abban a helyzetben vagyunk, hogy az 1895. év első negyedévi rendes ülésének megtartásáról is mondhatunk egy pár igen érdekes részletet.

Jelen voltak a m. kir. kereskedelemügyi miniszterium részéről: Magyarits Ágoston iparfelügyelő, bizottsági elnök; Bodnár Dezső miniszteri számtanácsos, bizottsági tag.

A székes-főváros részéről: Dr. Göőz József, polgári leányiskolai igazgató és Gyulányi Adolf elemi iskolai igazgató, bizottsági tagok.

A telep képviseletében Hivessy Jenő minist. számellenőr, mint a telep igazgatója.

Több ügy elintézése után, a mely közvetlenül a telep beléletére vonatkozik, az igazgató egy fontos ügyre hivja fel a bizottság figyelmét, a melyet a jegyzőkönyv következőkben ad elő:

A telep igazgatója bejelenti az ezredéves országos kiállításon való részvétel előkészitése tárgyában tett intézkedéseit és bemutatja a kiállitás igazgatóságánál benyujtott bejelentést, a tervezett kiállitás alaprajzát és a költségvetést. Előadja ezután hogy maga a telep készárút nem állit elő; a készárú ugyanis a keztyüs iparosok és a telep közös munkájának eredményét képezi. A telep lényegét tehát csakis egy olyan közös kiállitás keretében lehet egész hiven kidomboritani, a melyben a keztyüs-iparosok is részt vesznek. E végből sikerült több budapesti keztyüs iparost megnyernie, a kikkel közö en tette meg a bejelentést az ezredéves kiállitás igazgatóságánál. Bemutatandó lenne pedig a keztyűárú egész előállitása, a toulirozás, szabás és varrás gyakorlatilag; továbbá a budapesti keztyü-iparosok és a telep által közösen előállitott kész-áruk; végül a telep helyisége, szervezete, iparüzletvitele, felügyelete, fejlődése és története. A toulirozást és szabást Pollatsek A. H. keztyüs iparos mutatná be egy gép és két állandóan kint dolgozó szabászszal; a keztyü varrást pedig a telep 5 keztyüvarró géppel és ezek mellett állandóan kint dolgozó egy tambourirozó, két varrónő, két tüzönő, egy kézimunkásnő és egy előmunkásnővel. A kész áru bemutatása a résztvevő keztyüiparosok száma szerint és czégjükkel megjelölt külön szakaszokra osztott két falszekrényben történnék, mig az ezek között levő falterületet a telep helyiségét, szervezetét, iparüzlet-vitelét, felügyeletét és fejlődését szemléltetőleg feltüntető fényképek, könyvek, minták és grafikai táblázatok foglalnák el. A költségek a költségvetés részletezése szerint 2500 frtot tesznek ki.

A bizottság a kiállitáson való részvétel módozatát formulázó bejelentést a kiállitás térfogatát megállapitó alaprajzzal együtt teljesen magáévá teszi. A költségek tárgyalásánál azonban Dr. Göőz József felszólalására kimondja, hogy a telep szervezetét, iparüzlet vitelét ellenőrzését és fejlődését a maga nemében egyformán kiválónak és mintaszerűnek tartja. Ugyan azért nagy sulyt fektet arra, hogy ezek a kiállitás keretében, fényképek, minták és grafikai táblázatok segélyével a lehető legteljesebb kifejezésre jussanak; annyival inkább, mert ezeknek szemléltető feltüntetése sok tanuságot nyujtó lesz nemcsak a laikusokra, de magukra a szakemberekre nézve is. A mellett kivánja, hogy a kiállitásnak ezen része sokszorositassék s Budapest fővárosnak, a fővárosi állami ipariskolának, a társintézeteknek, a kamaráknak és a keztyüsöknek is megküldessék. — Minthogy azonban a bemutatott költségvetésben a most emlitett czélra előirányzott összegek az előbb kifejtett értelemben való kivitelhez nem elégségesek; ennélfogva az összes költségekre előirányzott 2500 frt helyett kereken 3000 frtot kér minister ur Ő Excellenciájától, azzal a felhatalmazással, hogy annak felhasználása fölött utólagos elszámolás kötelezettsége mellett a saját hatáskörében szabadon rendelkezhessék.

A bizottság az előterjesztést és felhatalmazást megadta.

Az árúelőállitás gyakorlati bemutatása a kért terület egyik felét, vagy pedig az előrészét, — a készárúk kiállitása pedig a terület másik felét vagy pedig a falterületet foglalná el. Bemutattatják egyuttal még a telep helyiségének fényképét, szervezeti szabályzatát, az iparüzletvitel és az ellenőrzés gyakorlásának módozatait, valamint a telep fejlődését feltüntető könyvek, nyomtatványok és táblázatokat.

Áláirók: **Hivessy Jenő** igazgató, **Pollatsek A., Frommer S., Ormai M., Pikler M., Frey Imre, Ottenreiter F., Liebert K., Hendel M. és Hübner M.** budapesti keztyű-iparosok.

A szentendrei iskola.

Egy órányi távolságban vagyunk a fővárostól és az égboltozatot is talán, foszlányokra téphető, óriási nagy az a hanyagság, rendetlenség, amely itt Szent-Endrén, kath. hitéletünk keserves megtartása, a buzgóság emelése és az iskolaügy terén tapasztalható. Talán ezer esztendeig tartandó átoksúly alá itéltetett e város, hogy tanügy tekintetéből, sem miniszter, sem kormánybiztos, sem tanfelügyelő itt, reszkettető szavait nem hangoztatja. Városunk egészségügyi osztálya miért nem tekint be néha-néha az emlitett lakóházakba és e kárhozatot okádó helyiségeket, minden további appeláczió nélkül a hitvány földkéregig döntetné le. Miért nem kiáltanak fel a szülők ajkai, akiknek verejtékeken fölnevelt fiugyermekei a dögleletes levegőtől megbetegedve, az orvos fáradságának jutalmazásával még inkább nehezitik az ugyis nyomoruságos helyzetet.

Végül, hol vannak klerusunk fő- és alsórendü tagjai akikből esztendőn keresztül egyetlenegy sem fordul meg ünnepélyesen templomunkban. Mi csak két fekete reverendás felszentelt papot látunk esztendőkint keresztül: plébánost, káplánt, továbbá feledetten élő egy római carmelita tertiariust. Városunk kath. hitközségének tagjai, ifju nemzedéke, nem is tudja, hogy van nekünk még primásunk, érsekünk, püspökünk, kanonokunk, apátjaink, espereseink, prépostjaink és rendfőnökeink is, hiszen itt ünnepélyesen bárkit sem fogadunk. És ez a könnyelmü feledés, a felzokogó hitfájdalom, felhőket is megtépő hatalmas magasztos panaszszá válik akkor még jobban, ha kimerjük mondani azt is még, hogy szüzeink és ifjaink tizenegy esztendő óta fel nem vehették a bérmálás szentségét.

Ha akar, lépjen fel a kormány és mutassa meg azonnal, hogy e közelfekvő városra jövő várakozik és mi akkor tenni indulván, a szebb jövőért áldozni fogunk. Ha akar lépjen fel a kath. klerus és mutassa meg azonnal, hogy kiásva áll a mély sir, a melybe e hitközséget temetni akarja és mi akkor nyugodtan lépünk be a fenéket nem ismerő sirba, de mig karjaink ott lenn szabaditásért esengve maradandnak, ki nem hült szivünkből felfakadni fog egy vád, mely sirbafektetőink felett lebegend.

Élni vagy halni készek vagyunk, de élőhalottként bolyongni nem tudunk, panaszkodni többé nem akarunk. Szentelt igékkel szólalt fel a zokogó lélek, nemes fájdalmát itt busan regélé el, a vallásosság, haldoklásánál felkiáltó gyötrelem.

r. l.

Egy év a borosjenői közéletből.

(Folytatás.)

V. Védtörvényi ügyek.

Az 1894. évi fősorozásra összeiratott 9 első-, 7 második- és 3 harmadik korosztályu állitásra kötelezett, kik közül katonai szolgálattételre alkalmasnak találva, besoroztatott összesen 9 és pedig 5 az első, 3 a második és 1 a harmadik korosztályból.

A kedvezményes igényre való jogczimüket négyen igazolták s ezek a póttartalék állományába helyeztettek át.

Az 1894. év augusztus havában a cs. és kir. IV. közös huszár-ezred 3. százada volt beszállásolva 54 ember és 52 lóval egy napra; szeptember havában pedig a m. kir. 40. honvédgyaloghadosztály csapataiból, a m. kir. bpesti I. honvéd-gyalogezred (összesen 2824 ember és 76 lóval) volt elszállásolva 3 napra.

A beszállásolási illetmények ugy a katonaság, mint a vármegye részéről hiánytalanul kifizetettek s a szállásadók községi tartozásaira pontosan elszámoltattak.

Elszámoltatott összesen 150 frt 12 kr; ebből fizettetett a katona-kincstár által 89 frt 88 kr, a vármegye által 60 frt 24 kr.

* * *

A mozgósitási és az ezzel egy tekintet alá eső népfelkelési ügyekre vonatkozó változások jobbadán hivatalos titkot képezvén, — ezeknek jelen általános évi jelentésben levő feltüntetése mellőzendőnek itéltetett.

VI. Adóügyek.

Ha figyelembe vesszük, hogy ezen község határát a közelmult években ért szerencsétlen phylloxerakárok a fizetési képességet igen érzékenyen csökkentették, ha figyelembe vesszük továbbá, hogy ez az elemi csapás folytán a mult év folyamán összesen 2608 frt és 01 krnyi földadó lett törlésbe hozva, ha figyelembe veszszük végre, hogy a községi jegyző személyében előfordult változás folytán és illetőleg a helyettesités időtartama alatt a behajtási eljárás majdnem teljesen szünetelt s ez által a későbbi adóvégrehajtások megnehezitve lettek, ugy a mult 1893-ik év végével megállapitott hátralékot az 1894. évi tartozással összevéve valamint az utólagos előirások és törlések figyelembevételével a 2406 frt 84 és fél krt tevő egyenes állami adóra történt 2313 frt 35 krnyi befizetés és igy csupán 93 frt 49 és kr. hátralék fennmaradása kedvezőtlennek egyáltalában nem mondható; mert ha az 1893-ik év végével fenmaradt 1019 frt 67 és fél krnyi hátralékot összehasonlitjuk a mult (1894.) évi fentebb kitett 93 frt 49 és fél krnyi hátralékkal, a kedvezőbb eredmény nyilvánvalónak mutatkozik. Megjegyzendő azonban, hogy ez a kedvező eredmény elérésére a tetemes földadótörlés nem csekély befolyással volt.

Az adójukat közvetlenül a királyi adóhivatalnál fizető adózók tartozási összege a fennebbi számtételekben feltüntetve nincsen.

A hadmentességi dij befizetésénél az eredményt azonban határozottan kedvezőtlennek kell konstatálni; a mi azonban a községi előljáróság gyéren és gyengén foganatositott végrehajtási eljárásán kivül ennek az adó-nemnek behajtását gátló számos akadályokban leli magyarázatát.

Különösen felemlitendő az a körülmény, hogy a községünkben mi lefoglalható vagyonnal sem biró cselédek- és munkásnapszámosoktól a reájuk kivetett haddij behajtása felette meg van nehezitve, mivel ezek azonfelül, hogy vagyontalanok, még lakhelyüket is nagyon gyakori esetekben változtatják és ismeretlen helyre költöznek és e miatt aztán a behajtás végleg lehetetlenné van téve; az 1880. évi XXVII. t.-cz. 18. §-ának utolsó bekezdésében irt eljárás pedig (a gyakorlat tanusága szerint) szigoruan alkalmazásba sem vehető!

A behajthatatlannak bizonyult hátralékok rendezése és tisztázása pedig a mult évben még csak meg sem kisérteltetett.

Az 1893. évi haddijhátralék 199 frtról 238 frtra szaporodott az elmult 1894. évben.

A más községekből, de főleg a székesfővárosi III. kerületének adószámviteli hivatala által behajtás végett ide kimutatott függelékadóhátralékok biztositása és kielégitése iránt a tavalyinál sokkal erélyesebb eljárás lesz foganatositandó.

A bélyeg- és jogilletékeknél különösen a régibb időből való hátralékok várják rendezésüket; — régi bajoknak azonban rendszerint bajosabb a gyógykezeltetése. — Mindazonáltal

cselekednünk kell ott, a hol még nem késő; mert a késedelem sokszor veszélylyel jár, meg aztán anyagi felelősségel is.

VII. Községi biráskodás.

A kisebb polgári peres ügyekbeni eljárásnak egyetlen esete sem fordult elő az elmult évben, a mi mindenesetre büszkeségére válik községünk immár szegény, de becsületes közönségének.

VIII. Gyámhatósági ügyek.

A halottkémi jelentések kivétel nélkül érkeztek a községjegyzői hivatalba, de a halálesetek fölvétele és a hagyatéki leltározások eszközlése körül — a megyei árvaszéktől még most is érkező több rendbeli sürgetésekből következtetve — némi elmaradottság mutatkozik.

A gyámoltak és gondnokoltak községi nyilvántartása sok kivánni valót enged.

1894. év végével gyámság alatt maradt 23, gondnokság alatt 2.

Az árvavagyon érték-kimutatás tanusága szerint maradt nyilvántartásunkban 1894. év végével ház és földbirtokban circa 9300 frt, csupán házbirtokban circa 300 frt, csupán földbirtokban circa 400 frt, összesen tehát mintegy 10.000 frt.

IX. Rendészeti ügyek.

A személy- és vagyonbiztonság tekintetében teljesen megnyugtató eredményt jelenthetek, a mennyiben községünk közönségének nyugalma említésre méltó esetekkel nem lett megháboritva.

És itt büszkén hivatkozhatunk Pestvármegye 1819. évi 7337. számu statutumának a „Szolga-Birák utasitása“ czimü fejezet d) pontjára, mely szerint a pilisi járásban a gonoszság nem tenyészik annyira, mint a Dunán innen levő járásokban; — rendészeti viszonyaink tehát most is dokumentálják vidékünk régi jó hirét; miért is a közbiztonság érdekében rendkivüli intézkedések nálunk alkalmazandók nem voltak.

Tüzkár esete az elmult évben elő nem fordult.

Zene- és tánczestélyekre 13 esetben adatott helyhatósági engedély a bélyegilleték és szegénypénztári alap javára fordítandó dijak előzetes lefizetése ellenében.

(Vége köv.)

Krisztinavárosi szinkör.

Hallgattunk eddig czéltudatosan, hogy mit is szól a fővárosi balparti sajtó a krisztinavárosi szinkör eddigi müködéséről. Nem szóltunk semmit. Vádolhatnának bennünket a szinmüvészet iránt való semmit nem törődéssel is, de mi bevártuk a birálatot, a melyet a megnyitás alkalmával hangoztattunk, hogy Krecsányi társulata azon a fokon áll, a mely nemcsak Budapest fő- és székváros közönségét, hanem az egész Európa müvelt nagy városainak müizlését is kielégitheti. Krecsányi Ignácz igazgató most már a budai oldallal és annak közönségével egy testet képez.

Szeretik a jobb- és balparton egyaránt. Ezt az elhagyatott budai résznek szinészetét is oly magas fokra akarja emelni, a melyet csak kevésbé dönthet meg a kerepesi-uton levő ország-világra szóló intézetek egyike sem. Az ő társulatához szerződött tagok azzal az ambiczióval lépnek fel, hogy megmutathassák a tehetséget, a tanulmánynak, a lelkesedésnek azt a határát, a mit ki tudhat vivni egyes, ki hivatottsággal bir arra nézve, hogy egykoron a müvészet egén csillaggá legyen.

Minden müfaj eddig a legváltozatosabb sorban került elő, és mindenike dicséri az igazgatónak tevékenységét, ki mindég arra törekedett, hogy a fő- és székváros közönségének nyujthasson olyan előadást elsőrangu tagjaival, a mely maradandó képét nyujtja azoknak, a kiket elválaszt a Duna balpartjának elsőrangu intézete.

Krecsányi Ignácz megmutatta azt, hogy a mi oldalunkon is lehet tenni valamit.

Krecsányi Ignácz igazgató felébresztette a nemzeti nyelv iránt való érzetet és megpróbálása és megpróbáltatása nem volt siker nélkül.

Itt van köztünk, és szeretjük azt az embert, a ki a kulturát és nemzeti nyelv ápolását előbbre viszi; és szeretjük társulatának minden egyes tagját, kik mellette buzgólkodva hivatásuknak lelkesedésével csüggnek pályájukon.

És szeretjük Krecsányit és társulatát azért is, mert itt érzi jól magát, hol még a szél sodorta essőben is annyi élvezetet tud nyujtani a közönségnek a mely megbecsüli:

Ebben a viharedzett országban, századokon, de nem! ezredéven hangzott a magyar szó. Hát nem volna szégyen pirja a nemzetnek, hogy a mikor ünnepelünk, ne hangozzék a magyar muzsa, és ne szóljon a dal, a mely szivünknek egyik virága?

Krecsányi megteremtette, életre hozta a budai oldalon a szinmüvészetet rajtunk áll — kik itt lakunk, — hogy fejlesszük azt a csemetét, a melyet elültetett és terebélyessé akar tenni, de már azzá tette is.

A Krisztinavárosnak és a budai egész oldalnak müérzéke van, telis-tele érzékkel az iránt: mit kiván a müvelédés és a magyar nyelvnek hangzatos tovább terjedése.

Mindnyájan érezzük ezt, kik itt vagyunk és őrködik a nemzeti Geniusz felett; hogy tartsa meg ezt a hazát a magyarnak.

Krecsányi éveken keresztül bebizonyitotta, hogy élénkké tette itt a megtespedt életet, megmutatta társulalának szine javával, hogy mennyire fokozódhatik az érdeklődés egy öntudatos tagokból álló szintársulat iránt.

A budai szinkör igazgatója e hét folyamán érdekes müsorral lepte meg ujból a látogató közönséget és pedig: Vasárnap „A Mikádó“ operette telt házat gyöngyözködtett Kállayval s Ledovszky nővérekkel a főbb szerepekben és Kovács szellemes coupletjaival. Hétfőn a t. közönség előtt már ismert „A királyné csipke kendője; kedden „Id. Fromont és ifj. Risler“ Daudét 5 felvonásos drámája a zsufolásig telt ház előtt került szinre; — majd szerdán „A kis hörcsög.“ Csütörtökön volt Bokor József kedves operettjének „A kis alamuszi“-nak bemutatója a kis Ledovszky Gizelával a czimszerepben, ki ügyes és élénk játékával méltán rászolgált a tapsokra. különösen a második felvonásban. A kettőst nővérével ismételte, ezzel és az induló ismétlésével egyuttal hangjának kellemes voltát igazolta. Giréth mint Tóni, Kovács pedig a rendőr káplár szerepében mulattatták jó izü humorukkal a szinkört teljesen betöltő közönséget. Mondhatjuk, hogy ez az előadás egyike volt az idén a legjobbjaiknak, mert ugy az összjáték, mint a zenekar a közönség zajos elismerését nyerte meg.

A pesti oldal kiváló müvésznői most már eljönnek vendégszereplésre a mi oldalunkra is.

Komáromi Mariska volt az első, kinek fellépte eseményszámba ment és a budai közönséget teljesen meghóditotta.

Nem a szinlapra kitett név; nem az udvarlók serege jött ide ezekre az előadásokra, hanem az a közönség, mely élvezni tud és akar és meghajlik az énekmüvészet és a játék előtt.

r. v. t. h. b.

Mekka.

A fehérvári-ut mellett, körülbelől a Sósfürdővel szemben már messziről szembeötlik, s barátságos külsejével mintegy hivógatólag int felénk egy különösen kirándulásokra igen alkalmas helyiség: Schmidt Károly, ismert nevü polgártársunk »Mekka“ városához czimzett vendéglője.

Már külseje nagyban elüt a környezettől. s mintegy vázként válik ki a „Lágymányos“ különben egyhangu sikján, hogy annál inkább is megfeleljen nevének, mely tudvalevőleg egy zarándokhelyet jelent.

A bejárattal szemben emelkedő magas póznán a nemzeti „tricolor“ büszkélkedik, mintegy hirdetve a „Mekka“ névre netán gyanakvó közönségnek, hogy itt is magyarok laknak.

Egy kisebb táblán, mindjárt az utszélen, a következő versecske ad kézzelfogható tanácsot az arramenőnek:

Ó vándor, ki erre mégy,
S fejed szomjtól kába,
Ha van apró pénzed még,
Menekülj Mekkába!

Különben a poétai szellem nyomait bent is felfedezi az ember; az orientalis jellegü fresko képeken kivül, egy a falon függő keretben a következő versezet olvasható:

Mekka.

Arábia sikján, messze déltájakon
Van Mekka városa, homoksivatagon;
Minden igazhivő ide zarándokol,
Kinek a szivében, a Próféta honol.

Arábián jóval innen — Lágymányoson —
Szemünk megakad egy uj Mekka városon;
Ide zarándokol minden okos ember,
Ki egy Bacchust ismer, s megsérteni nem mer.

Mohamed neve a távoli Mekkába
Egy darab köhöz hiv, melynek neve »Kába«;
A közel Mekkában, hol Schmidt a korcsmáros,
Bacchus emlékének áldoz a főváros . . .

Schmidt bácsi állitása szerint „arabs“ nyelvből forditotta egy „hegyet-völgyet“ látott magyar füzfapoeta, a ki különben csak az által nyerte meg az ő, holmi tollrágó népséggel nem igen szinpatizáló kedélyhangulatát, hogy olyan „fáinul“ tudta leforditani „arabs“ nyelvből a Schmidt nevet.

Szükségtelennek tartom a többi látványosságok részletezésébe belebocsátkozni; győződjék meg kiki személyesen Mekka városának nevezetességeiről; annyit azonban mondhatok, hogy olyan jól elkészitett paprikás csirkéhez, mint itt, zarándok utamon még sehol sem volt szerencsém; a miért is minden igaz hivőnek a legmelegebben ajánlhatom, hogy Schmidt bácsinál alkalmatlankodni el ne mulassza.

Egy zarándok.

Különfélék.

— **A németvölgyi temetőben.** Hegyek koszoruzta helyen fekszik a székesfővárosnak ez a temetője. A budai részeken lakók egyedüli kivánsága csak az volt, hogy az örök álmot itt aludják végig, mig meg nem harsan a trombita, életre keltve a lelket, ki Istenében hisz. Ennek a temetőnek kellő-közepén van egy villaszerü épület a rózsafák százaival Vajjon ki lakik ott? Lehet, hogy a fő- és székvárosnak egyik tisztviselője, a ki temetőgondnok czimet is visel, de a körülte levő sirdombok mélyén aluvó, halottakkal együtt csendes nyugodalomban szundikál. A kegyelet megépitette a sirboltokat, sok áldozattal. Igy junius vége felé a sirok virágözöne megmutatja az elfelejteni soha sem tudó szeretetnek megnyilatkozását. A kegyelet elviszi a családot, az özvegyet az árvákat oda, a hol szerettei nyugosznak. Van ebben a temetőben egy deszkákból összetákolt valami, azt szokták mondani, hogy ez a németvölgyi temető halottasháza. De hogy! nem ház az nem is viskó, hanem félszer a hová nagy gondjai között abban a szép lakásban lakó ur rakatja az ásót, kapát és gereblyéket. Mi ez? Bergengócziában vagyunk-e? a vagy a dusgazdagnak kihiresztelt fő- és székvárosban, Budapesten? Azt kérdjük mi most már: van-e annak az urnak egy iv papirosa, hogy ötsoros jelentésben megirná a tekintetes tanácsnak ezt a botrányos helyzetet? Ebben a bódéban, ha a sors kényszeritő parancsa folytán onnan kell eltemetnünk legdrágább halottaikat, kétszeresen érezzük a fájdalmat veszteségünk felett, mert feltámad bennünk a szegénység gondolatával az a tudat is, hogy mindenre van pénz, csak a kegyelet ápolására nem. A jól gondozott és jól megfizetett sirdombokhoz nem lehet közeledni, mert derékig érő gaz verte fel a temetőt. Kérjük alássan azt az urat, ki abban a kastélyszerü épületben lakik és a ki mégis csak valami, hogy veresse ki a kaszákat és kaszáltassa le a régen megérett füvet, s engedjemegközeliteni a sirokat, a melyet ápolnak és az érte járó summát befizetik. Több gondot kérünk forditani a halottak az országára a mely ugy is immár megtelt, hogy a Budán elhunytak birodalmát szaporitsa egy népesebb temető, a mely a farkasvölgyben a természet remekében fekszik, és a hol sivit a szél, suttog a szellő, és télközepén hull a hó pehely, de enyhet ad azoknak a kik itt maradtak, és enyhet azoknak, kik ott nyugosznak, háborithatatlan álmot aludva.

— **Fekete József gymnasiuma.** A kultuszminiszter Fekete Józsefnek egyelőre 6 gymnásiumra adott nyilvánossági jogot. Reméljük, hogy Ő exczelenciája figyelembe veszi a budaiak közohaját és mielőbb kiterjeszti a jogot nyolcz osztályra és érettségire. Fekete József intézete minta intézet, maga kitünő tanár, tanári kara, kiváló felszerése példás, érdemes volna, ha a miniszter ur ez intézetet megtekintené.

Gymnasiumi értesités. Az I. ker. (krisztinavárosi) kir. kath. gymnasium igazgatósága lapunk utján értesiti az érdekelt szülőket, hogy az intézetbe való felvételek (beiratások) a folyó iskolai év végén fognak eszközöltetni a következő sorrendben: junius 30-án éj julius 1-én az I. osztályba, jul. 2-án a II., jul. 3-án a III. és jul. 4-én az ujan megnyitandó IV-ik osztályba. Szeptember 1-4. napjain utólagosan csak annyiban történik még felvétel, a mennyiben valamelyik osztályban lesz még üres hely. A fönt nevezett intézet körébe a felsőbb tanügyi hatóság korábbi rendelkezése szerint azok a növendékek fognak tartozni, kiknek szülei a Linczi-lépcsőtől kezdve a Batthyány-, Fazekas-, Csalogány-, Medve- és Vitéz-utczákon át huzódó vonaltól éjszakra, a Logody-utczától nyugatra, s a Szarvas-tértől a Virág Benedek-, Kökény- és Döbrentei-utczákon át a Rudas-fürdőig huzódó vonalról délre eső városrészekben laknak. Közelebbi felvilágositás dr. Badits Ferencz intézeti igazgatónál (I Várfok-utcza 14. szám.) szerezhető s a jun. 29-én kiadandó gyimnasiumi Értesitő utolsó fejezetében lesz található.

Bucsu-estély. A II. ker. főreáliskola érettségit tett fiatalsága f. hó 17-én tartotta meg bucsúestélyét a Margitsziget alsó vendéglő termeiben. A fényesen sikerült tánczmulatságon ott találtuk Buda intelligenczináját, az első négyest körülbelül 120 pár tánczolta. Elismeréssel vagyunk Pálházy József ifj. czigánybiró iránt. ki ügyesen dirigálta Piros Jóska hires bandáját. A jelenvoltak közül a következőket sikerült feljegyezni: Ladányi Etelka, Oltay Bella, Frecskay Gabriella, Pollacsek Irma, Lucs Fánni és Mariska, Kovács Mariska, Bálványi 'Szeréna, Bursics Irma, Klein Miczi, Czeitler Irma, Spitzár Emilia, Légrády Milcsi, Hauke Camilla, Ekkert Ella, Lithvay Sárika, Leichtner Irén, Gamm Vilma, Orova nővérek, Pécsi Paula, Schmidt Fánni, Fiala Berta, Krauze Aranka, Szász Róza, Schwarz Irén és Hermina, Ujváry Gabriella, Mayer Irma, Sárgai Emilia, Bracsai Margit, Szekér Irma, Herold Luiza, Sold Karola, Hochhauzer Anna, Hayek Irma, Beigel Melánia, Reichl nővérek, Roth Adél, Szalkay Irma, Szőke Anna, Havaczek Miczi, Kann Eleonóra, Hummel Olga, Exner Paula, Krén Margit, Virág Róza, Löwenstein Eliz, Hohlfeld nővérek stb.

— **„Kisbér"** ló-tenyésztésügyi közlöny indult meg a Kisbéren megjelenő „Kisbér és Vidéke" heti lap mellékletenként; egy csinos kiállitásu, gondosan szerkesztett kis ujság, mely a lótenyésztés-ügygyel foglalkozóknak van szánva. E lap szerkesztősége kitünő összeköttetésekkel bir s hivatalos támogatásban részesül; épen ezért felhivjuk a lótenyésztésügy iránt érdeklődő szakértők és sportmanneok figyemét, kik e lapból a leghitelesebb értesitéseket nyerik ugy a Kisbéri m. kir. áll. ménes, mint a bel és külföldi hason-czélu intézetek felől. Előfizetési ára mesés olcsóságu: A „Kisbér és Vidékével" együtt egész évre csak négy forint, félévre két forint. Ezért az előfizetési árért azok is megkaphatják, kik a „Kisbér és Vidékére" különben nem reflektálnak. Melegen ajánljuk.

— **Az I. ker. polgári kör mulatsága.** Az I. ker. polgári kör ez idén a svábhegyi »Eötvös nyaraló« helyiségeiben folyó évi julius hó 6-án (szombaton) tartja meg kedvelt, nyári, zártkörü tánczmulatságát. A kik a körnek hasonló mulatságain az előző években részt vettek, bizonyára örömmel emlékeznek vissza azon kedélyes fesztelen és mégis minden izében előkelő mulatságra és el nem mulasztják azon, ez idén is résztvenni. Résztvételi jegy ára a fogaskerekü vasut felmenet és lejövet, valamint a reggeli lóvasuti menettel együtt 1 frt. Jegyek a rendező bizottság tagjainál, valamint a mulatság estéjén, a fogaskerekű vasut pénztáránál kaphatók. Kitünő étel- és italokról a közkedvelt vendéglős gondoskodik. A táncz-zenét a legjelesebb czigány zenekarok egyike, Csonka Józsi nyitrai bandája húzza; Falb pedig e napra a legszebb időt jósolta.

— **Miért?** Többen fordultak hozzánk azzal a kérdéssel, hogy miért nem állitott ki Magyar György a Margitsziget kitünő főkertésze a rózsa kiállitáson a világra szóló rózsákból. Erre kérdést intéztünk, mire azt a feleletet nyertük, hogy ujabb alkotásokkal van el foglalva a kertészet, és nem vehetett részt remekeivel a kiállitáson. A sziget különben állandó rózsa és virág kiállitás.

— **Röpirat.** Toth Márton m. k. államvasuti nyugalmazott főmérnök és budai tekintélyes polgár erős hangu és számadatokban gazdag röpiratban birálja a lóvasut villamos üzemre való átváltoztatását és az engedély meghosszabbitását. A röpirat széles körben keltett szenzációt.

— **A budai női kereskedelmi tanfolyam,** — mely a II. ker. Batthyány-utczai polgári leányiskolával áll kapcsolatban — záróvizsgálatait a napokban tartották meg Bogyó Samu keresk. akad. tanár és az Orsz. Közokt· Tanács tagja, mint tanfelügyelői helyettes és Hunfalvy Géza miniszteri titkár, mint a keresk. miniszter kiküldöttje elnöklete alatt. A miniszteri biztosok a legnagyobb megelégedésüket fejezték ki a tanfolyam növendékeinek szebatos feleletei, minden téren való tájékozottsága gyakorlati jártassága felett. Különösen a keresk. számtan, áruisme, váltó- és kereskedelemismét jelezték magas fokon állónak. A sok szép munkálat, mely ki volt állitva, a taneszközök, irógépek, másológépek, a termény, — virág, — technologiai gyüjtemények, lajstromozók stb. egyaránt figyelem tárgyai voltak és jelezték, hogy mekkora körültekintéssel igyekszik az igazgató, Kozma Gyula és a tanári kar a tanfolyam feladatát megoldani. A vizsgálatot a különböző rendszerü gépekkel (Remington- és North-féle irógépek) való gépirási-, levelező- és vita gyorsirási produkcziókkal a késő estéli órákban fejezték be. A kereskedői körök több előkelő képviselője — köztük a budai kereskedelmi társulat elnökei, Freiberger Pál, Hampel Sándor, Gaál János, Ott Lajos, stb. ugy, mint a nagyszámu vizsgai közönség, Eisdorfer Gusztáv, — nem késtek elismerésükkel adózni az igazgatóságnak a növendékek sokoldalu szakismereteiért. Ajánljuk kereskedőink és pénzintézeteink figyelmébe az intézetben most végzett derék leányokat. Az iskola igazgatója készséggel ajánl bármely kereskedelmi foglalkozásra megbizható, komoly és szakképzett erőket.

— **Hangverseny.** A „Budai Dalárda" az 1895. év julius 4-én, csütörtökön a margitszigeti alsó vendéglő termében Bellovics Imre egyleti karnagy igazgatása Funták Ágnes urhölgy és Sondegg Adolf ur szives közreműködésse mellett hangversenyt tart érdekes müsorral. Kezdete esti 8 és fél órakor. Kedvezőtlen idő esetén a hangverseny egy később meghatározandó napra elhalasztatik. A t. pártoló tagok felkéretnek, a terembe lépésnél, az utolsó negyedévi nyugtát előmutatni. A zongorát Ghmel J. & társa czég szivességből engedte át.

— **Részvénytársaság villamos és közlekedési vállalatok számára** czimmel alakult meg a magyar általános hitelbanknak villamos vállalata, a melynél a legelőkelőbb külföldi bankok és czégek vesznek részt. A társaság részvéntőkéje 10,000.000 korona, melyre egyelőre 50 százalékot fizettek be. A társaság czélja villamos vasutak épitése, megvétele, üzembevétele és financzirozása, valamint a villamos erő átvitellel összefüggésben levő engedmények és vállalatok kivitele és a villamos áramnak ipari czélokra való kihasználása. Az igazgatóság tagjai: Andrássy Sándor gróf, Barcza Károly. Blum Mór, Born Zsigmond (Born és Busse, Berlin), Braun Sándor (Gessellschaft für elektrische Unternehmungen, Berlin), Guttmann Jenő (Dresdener Bank, Berlin), Imelmann Róbert (S. Bleichröder, Berlin), Leut (Berliner Diskonto Gesellschaft), Leowe Izidor (Ludwig Leowe & Co. Aktiengeselschaft, Berlin), Michelet Rikhárd (Bank für Handel und Industrie, Berlin), id. Pekár Imre, Schwarz Félix és Wodianer Béla. A felügyelő bizottság tagjai: Benkő Kálmán, Félegyházi Ágost dr., Hoffmann Károly, Kornis Károly gróf és ifj. Neumann Sándor dr. Nyomban a közgyülés után megalakult az igazgatóság és elnökké megválasztották Lukács Antalt; alelnökök lettek: Pallaviczini Ede őrgróf és Leut Alfréd.

A Kőolajfinomitógyár-részvénytársaság f. hó 25-én tartotta meg tizenkettedik rendes közgyülését, őrgróf Pallaviczini Ede elnöklet alatt. Az igazgatóság javaslatainak értelmében elhatároztatott, hogy a tartalékok javadalmazása után osztalék fejében részvényenkint 30 forint fizettessék ki. A közgyülés tudomásul vette az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentéseit, valamint az eléje terjesztett 1894—95. üzletévről szóló mérleget és megadta a felmentést. az igazgatóságba Ullmann Adolf ujból, mint uj agtok Szirmai Oszkár és a társaság müszaki tanácsosa Aron Jules, a felügyelőbizottság tagjaiul dr. Heinrich Béla, Rosenberg Félix és Schubert Vilmos ujból és mint uj tag Selevér József választatott meg.

— **A Lechner-féle első Rákosi téglagyár,** mely eddig mint Lechner N. János utódja betét társulati czég volt bejegyezve f. hó 27 én részvény társulattá alakult Spett Vincze elnöklete alatt. Az uj részvény társasság átveszi 555.000 frt cselekvővagyont ingatlanok, készletek és beruházásokban, szenvedőségekben pedig 121,000 frtot. A régi vállalatból pedig az 1895-ik évi január 1-től 434.000 frtot. Az igazgatóságba beválasztattak, Spett Vincze, Lechner Gyula, Lechner Ödön, Dr. Lechner Károly, Joób Károly, Adler Ferencz, Schulhof Bernát és Novák K.

— **Jubileum** A „Hungária" fővárosi betegsegélyző- és temetkezési-egylet Budapesten (Budán). Alapitó év 1835. Az 1895-ik évi julius hó 7-én, vasárnap, a „Fáczán" termeiben és kerti helyiségeiben (Budapest, II kerület, vizivároS, Medve-utcza 6. szám) megtartandó 60. éves jubileumot tart következő programmal: délutáni 4 órakor a „Fáczán nagy termében az egylet 60-ik disz-közgyülése a következő tárgysorozattal: 1. Három egyleti tag megválasztása a jegyzőkönyv hitelesitésére az alapszabályok 24. §. f) alapján 2. Megnyitási és üdvözlő-beszéd. tartja Buzik András, egyleti elnök ur. 3. Kölcsey-hymnus. Férfikar. előadja a Budapesti munkás-dalárda. 4. Diszbeszéd. tatrja mindszenti Erdélyi Gyula ur. 5. Az egylet története. tartja Fischer István ur, egyleti számvivő· 6. Jelentés. a „Mária Valeria-alap" állásáról, melyet Ő Felsége a Király legmagasabb engedelmével — elszegényedett tagok segélyzésére alapitva — fenséges Főherczegnőnk nevére szabad volt elneveznünk. 7. Egy emléklap átadása Blumerich József és Borbála házaspárnak, kik 68 évi házasság mellett 59 éven (legrégiöb) át egyletünk tagjai, s kik 1885. évi 50 éves jubileumunk alkalmával diszoklevelet kaptak. 8. Diszoklevelek átadása oly 20 tagnak, kik 50 év óta egyletünk tagjai. 9. „Isten dicsőitése." Férfikar. Előadják a Budapesti munkás-dalárda tagjai. A diszközgyüléssen a tagok és vendégek szabad bemenettel birnak.

— **Nyilvános nyugtázás.** A Budapesti (budai) Tanitó egylet f. é. junius 6-án tartott 25 éves jubileuma alkalmából rendezett ünnepélyek költségeinek fedezéséhez, illetve az egyesületi segélyalap gyarapitásához a következő urak járultak felülfizetéseikkel: Dr. Darányi Ignácz 50 frtttal, Dr. Falk Miksa 10 frttal, Sieburger György 4 frttal, Illits József 3 frttal, Kimnach Teréz 2 frttal, Abeles Tivadar, Abeles Vilmos, Adler Károly, Binder Iván, Richter Ferencz, Váradi Amadé, Hermann László, és Grolig Józef 1 — 1 frttal, Kiknek az egyesület elnöksége ez uton is hálás köszönetét fejezi ki. Koncsek Lajos, rbiz. elnök.

— **Az Ernő-klub** legközelebbi összejövetelét julius 7-én, vasárnap fogja Nosek Ignátz (I. Alkotás-u. 11.) vendéglős helyiségeiben megtartani.

— **A krisztinavárosi szinkör heti müsora.** Hétfő: „A bőregér"; Kedd: „A kis alamuszi"; Szerda: „Gasparone"; Csütörtök: „A kis hörcsög"; Péntek: „Media", (Jászay Mari asszony első vendégjátéka.) Szombat: „Otthon", (Jászay Mari asszony második vendégjátéka.) Vasárnap: „Az igmándi kispap"; Hétfő:

„Elektra“, (Jászay Mari asszony harmadik, utolsó-vendégiátéka.)

Tájékoztató.

— **„Szt. Lukács-fürdő-részvénytársaság**. A nyári idényre Prospektust küld és előjegyzéseket lakásokra elfogad az igazgatóság Budapesten.

Erdélyi borozó VIII., József-körut 10. Valódi erdélyi hegyi-borok. Különlegességek: Erdélyi turó és husnemüek. Kenyeres Károlyféle (Brassó) cognac és likőrök. A borozó éjjeli 1 óráig van nyitva.

— **A »Buda és Vidéke« rendkivüli kiadása a Mária Erzsébet-egylet javára 20 krért kapható a Gróf Hunyady László palotájában I. ker. Vár, uri-utcza 52. sz. a.**

— **A közkedveltségnek örvendő** gróf Schönborn-féle pompás Luhi Erzsébetforrás medve-védjegygyel következő vendéglőkben kapható u. m. Gürsch Ferencz „Politikus Greizler“, Barabás József krisztinavárosi sörcsarnokában, Balanek Antal „Noe bárkája“, Bauer János, Vár, disztér, Császár-fürdő- és Lukács-fürdő vendéglőiben.

Egy mult regéje.

Irta: **Baráth S. I.**

Koszoruzot öreg dalnok, pengesd most vén lantod rozsdás húrjait! Ne énekelj itt: női erényről, ne szerelemről, ne boldogságról, ne mosolygó jövőről, ne szép jelenről, hanem: egy nemes fájdalmad felérezésénél dalolj egy multról, énekelj édes gyötrő érzeménytől lelkesülve, vidám kedélyhangulatban, ez ős szent Endre feledett város, valóban regényes vidéken és szabadban emelkedő vendéglője multjáról!

Hazám fürdőhelyeit nemcsak a beteg, de az egészséges emberek is felkeresik. Ha a beteg, százakat is áldoz, egészsége helyreálitására: az egészséges ember, egészsége megtarthatására, miért nem keresi fel, a csodásan szép természet egy regényes pontján emelkedő helyet?

A melegedő, forró testre elegendő, a havonkint kétszer élvezet fürdés, de a kedélyhangulat nemcsak naponkint változik, de óránkint is változhatik. A kedélyhangulat roppant nagy erővel nehezedik az elmére, lélekre, de még a szivre is. Ekkor nincs egyébb, jobb orvosság, mint a természet ékes ölén pihenni és jó társaság körében, a gondok óczeánjából kiemelkedni.

És Szent Endre város közönsége, aki Vörösmarty: „Áldjon vagy verjen sors keze, itt élned halnod kell“ verssoraihoz hű maradni látszik, gyakori látogatással felkereshetné e város egyedüli szabad és alig tizenöt precnyire fekvő mulató helyét.

E mintegy husz esztendő óta virágzó vendéglő fekvése, a környék egyik elbájoló vidékén fekszik. A táj és a talált élvezetek voltak annak tényezői, hogy e vendéglőt fő- és alispan, magas és kisebbrangu hivatalnokok, nevezetesebb magánosok, tanárok és tanulók, turisták, csónakegyleti tagok és mások, szép néven ismerik. De több majalis, szinházi előadások, zászlószentelés, családi ünnepélyek és másfélék is tartattak ott. Mindezek, érdekkeresés nélkül, magokban véve is követelik, hogy a Gilitzer Adolf-féle, oly nagy ismeretségnek örvendező vendéglőt: se e város, se a környék, se a főváros közönsége ne feledje.

A vendéglős borai, hideg söre, ásványvizei: azonnal oltják a fáradtak elviselhetlen szomjuságát. Áldott jó felesége Mária kezei alatt, gyorsasággal énekelnek a tészták, sirnak a pecsenyék, jajgat az uborka. Az a tizenhárom esztendős ékes életbimbó szende kisasszony Anna, virágbokrétákat köt és az onnan most távozó turisták, difteritis betegségben szenvedő veledczipeldjéire, fehér szalaggal kötözgeti.

Ha annyi szépséget élvezhet ott a fáradt lélek, ha annyi édes nyugalmat találhat ott, a busongó szív: elsősorban e város kedves kötelezettsége legyen, ezt az egyetlenegy, regényes ponton emelkedő mulató helyét, minél gyakrabban felkeresni, — másodsorban: e város büszkeségét és áldozatkészségét hirdetné az is, ha az odavezető rövid utat, mielőbb kikövezetné.

Temesse bár sok tudós fej sir alá a multat, de ennek, a jelenhez fűzött jogát elismernie, a jelen szülő okát a jövőhöz: értenie kell. Csak igy lehet a szép mult örökös emlékezetben. Erről dalolt most a koszoruzott dalnok, vén lantja rozsdás húrjai mellett. Emlékezést és emlékezést kér, e csendes város, áldozatokra is kész magistrátusától és ős városához hiven ragaszkodó közönségétől, a regényes helyen emelkedő ama szép multról regélő vendéglő, amelynek kies határából, a kedves Annától kötött bokrétával ékesitett dalnok: „Isten veled te remek vidék“ szavakkal, egy rövid időre távozik.

Jelentés.

Alulirott tisztelettel tudatom a n. é. közönséggel miszerint az I. ker. alkotás-u. 11. szám a. volt **Rauscher-féle** vendéglőt kerti helyiséggel f. é. május 1-én átvettem, azt a mai kor igényeinek megfelelőleg berendeztem, zongora a helyiségben a közönség rendelkezésére áll. Ajánlom ismert jó magyaros konyhám, kitünő borokat és kőbányai sört.

Számos látogatást kér.

NOSZEK IGNÁCZ,
vendéglős a XVII-hez.

Vendéglő megnyitás.

Van szerencsém a n. é. közönséggel tudatni, hogy **I. ker., Csaba-utcza 2. sz. a.** (városmajorban) **a jövő századhoz** czimezve **vendéglőt** nyitottam.

Hideg és meleg ételek minden időben.
Dréher-féle csapolt sör.
Balatonmelléki borok.
Ünnep- és vasárnap zene.

Tisztelettel
GÖTZINGER GÉZA
vendéglős.

SZT.-MARGITSZIGETI ÜDITŐVIZ

a legkivánlóbb és legolcsóbb bakteriamentes
asztali savanyúviz
és
egészség-ápoló ital.

Kitünő eredménynyel használtatik:
Köszvény-, gyomor- és bélbajoknál, garat-, gége-, tüdő- és hólyaghurutnál.

Kapható: **Legtöbb gyógyszertárban, ásványviz-, füszerkereskedésben és vendéglőben.**

FŐRAKTÁR
WERNER ADOLF-nál.
(FRUM ISTVÁN UTÓDA)
Budapest, II., Batthyány-utcza 3. szám.
Telefon 90—97.
Főherczegi Szt.-Margitszigeti felügyelőség

Jelentés.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy f. é. **május hó 1-én** fióküzletet nyitottam a **Zugligetben** a Fáczán vendéglő kerti helyiségében. — Liszt, tej, tejszin és vaj, Finom- és pék-sütemény a nap minden órájában frissen lesz kapható.

LÖVENSTEIN ANTAL
csász. és királyi udvari sütőmester.

RÖVID- ÉS SZÖVÖTT ÁRUK

Alapittatott 1875.

ALBINI LAJOS

ezelőtt

Reinl József

II, ker., Fő-utcza 40. szám alatt.

KÉZI MUNKÁHOZ TARTOZÓ CZIKKEK.

Ajánlja raktárát férfi fehérneműekben, saját készitmény. Ingek kizárólag a jó hirnevü „Schroll“-féle chiffonból, készitve. Legujabb nyakkendő és csokrok, gallérok, kézelők, fehér és szines ingmellek, jó minőségü tourista ingek és nadrágtartók.

Továbbá nagy választék fürdő öltönyökben, hölgyek és leányok számára, fürdőfejkötő, sapka és kalapok, ugyszintén fürdőköpenyek és dörzstörülközők.

Nagy raktár női és leány köténykben és gyermek blous-kötényben a mi ruha helyett hordható. Valódi szinü harisnyák, sima és ajour, czérna- és selyem-keztyük, duppla ujjhegygyel. Jó szabásu derékfüzők.

Végre nagy választék valódi „Cosmanosi“ cretonból.

MINDENNEMŰ SZABÓ KELLÉK

VÁSZON, KANAVÁSZ ÉS CHIFFON

GANZ és TÁRSA

vasöntőde és gépgyár-részvény-társ. Budapesten.

Gáz- és Petroleum-motorok álló vagy fekvő, egy vagy két hengerrel.

Készit:

A) **gépeket és épitési munkákat, teljes malomberendezéseket, vasutt kocsikat és vasuti fölszereléseket, transmissiókat.**

Speczialitásai

B) **kéregöntvény** vasuti kerekek, váltók, zuzóművek, hengerek-és ágyúgolyókhoz.

Hengerszékek kéregöntetü hengerekkel mind a magas malmászathoz, mind pedig a parasztra őrléshez s **egész malomberendezések.**

Facsiszoláshoz, papir- és czelluloza-gyártáshoz való gépek.

Vizikereket nagy sikerrel pótló **turbinák.**

Villamos világitás nagy távolságra is a motortól.

Zsilipek, csővezetékek, frictiós kapcsolások, rotatiós dynamométerek. Acélöntés.

Budapesti helyi érdekü vasutak r. t.

Budapest-Czinkotai vonal menetrendje, érvényes 1895. május 1-től.

A) BUDAPESTRŐL:

Napszak	reggel				délelőtt				délután													este									
A vonatok sorszáma	260	262	264	266	268	270	222	272	224	274	226	276	228	278	230	280	232	282	234	284	236	286	238	288	240	290	242	292	244	246
Budapest külső kerepesi-u. ind.	5·30	6·30	7·30	8·30	9·30	10·30	11 00	11·30	12 00	12·30	1 00	1·30	2 00	2·30	3 00	3 30	4 00	4 30	5·00	5 30	6·00	6·30	7·00	7 30	8·00	8 30	9 00	9·30	10·00	11·00
Kerepesi-uti vám fmg. . . »	5·35	6·35	7·35	8·35	9 35	10·35	11·05	11·35	12 05	12 35	1·05	1·35	2·05	2·35	3 05	3 35	4 05	4 35	5·05	5 35	6 05	6 35	7·05	7 35	8 05	8 35	9·05	9 35	10 05	11·05
Ferencz József-laktanya . »	5·40	6·40	7·40	8·40	9·40	10 40	11·10	11·40	12·10	12·40	1·10	1·40	2·10	2·40	3·10	3·40	4·10	4·40	5 10	5·40	6·10	6 40	7·10	7 40	8·10	8 40	9·10	9 40	10·10	11 10
Fehér-út fmg. . . . . »	5 47	6·47	7·47	8·47	9·47	10·47	11·17	11·47	12·17	12·47	1·17	1·47	2·17	2·47	3·17	3·47	4·17	4·47	5·17	5·47	6·17	6 47	7·17	7·47	8·17	8 47	9·17	9·47	10 17	11·17
Rákosfalva megállóh. fmg. »	5·50	6·50	7·50	8·50	9·50	10 50	11·20	11·50	12·20	12·50	1·20	1 50	2·20	2·50	3 20	3 50	4·20	4·50	5·20	5·50	6·20	6 50	7·20	7·50	8·20	8 50	9·20	9·50	10·20	11·20
Rákosfalva . . . . . »	5·53	6·53	7·53	8·53	9·51	10·53	11·21	11·51	12·21	12·53	1·21	1·53	2 21	2·53	3·21	3·53	4·21	4·53	5·21	5·51	6·23	6 51	7·23	7·51	8·23	8 51	9·23	9 51	10·23	11·23
Sárga-Csikó fmg. . . . . »	5·56	6·56	7·56	8·56		10·56				12 56		1 56		2·56		3 56		4·56			6·26		7·26		8·26		9·26		10·26	11·26
József fhg telep fmg. . . »	5·58	6·58	7·58	8·58		10·58				12·58		1·58		2·58		3 58		4·58			6·28		7·28		8 28		9·28		10·28	11·28
Almásy Pál telep fmg. . »	6·01	7 01	8·01	9 01		11 01				1 01		2·01		3.01		4·01		5·01			6·31		7·31		8 31		9·31		10·31	11·31
Mátyásföld fmg. . . . . »	6 05	7·05	8 05	9·05		11·05				1·05		2 05		3·05		4·05		5 05			6 35		7 35		8·35		9·35		10 35	11·35
Czinkota . . . . . érk.	6·11	7·11	8·11	9·11		11.11				1·11		2·11		3 11		4·11		5·11			6·41		7·41		8·41		9·41		10·41	11·41

B) BUDAPESTRE:

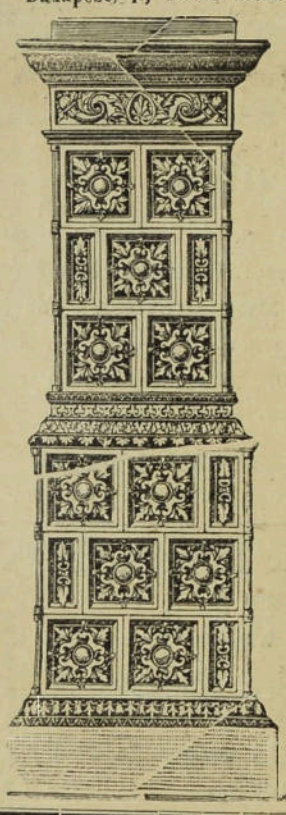
Napszak	reggel					délelőtt					délután												este							
A vonatok sorszáma	259	261	263	265	267	269	221	271	223	273	275	227	277	229	279	231	281	233	283	235	258	237	287	239	289	241	291	243	293	245
Czinkota . . . . . ind.	4·34	5·34	6·34	7·34	8·34	9·34		10·34			12·34		1·34		2·34		3·34		4·34			6·04		7·04		8·04		9·04		10·04
Mátyásföld fmg. . . . »	4·40	5·40	6·40	7·40	8·40	9·40		10·40			12·40		1·40		2·40		3·40		4·40			6·10		7·10		8·10		9·10		10·10
Almási Pál telep fmg. . »	4·44	5·44	6·44	7·44	8·44	9·44		10·44			12·44		1·44		2·44		3·44		4·44			6·14		7·14		8·14		9·14		10·14
József fhg telep fmg. . »	4·47	5·47	6·47	7·47	8·47	9·47		10·47			12·47		1·47		2·47		3·47		4·47			6·17		7·17		8·17		9·17		10·17
Sárga-Csikó fmg. . . . »	4·49	5·49	6·49	7·49	8·49	9·49		10·49			12·49		1·49		2·49		3·49		4·49			6·19		7·19		8·19		9·19		10·19
Rákosfalva . . . . . »	4·56	5·56	6·56	7·56	8·56	9·56	10·26	10·56	11·26	11·56	12·56	1·22	1·56	2·26	2·56	3·26	3·56	4·26	4·56	5·26	5·56	6·26	6·56	7·26	7·56	8·26	8·56	9·26	9·56	10·26
Rákosfalvamegállóhely fmg.»	4·59	5·59	6·59	7·59	8·59	9·59	10·29	10·59	11·29	11·59	12·59	1·29	1·59	2·29	2·59	3·29	3·59	4·29	4·59	5·29	5·59	6·29	6·59	7·29	7·59	8·29	8·59	9·29	9·59	10·29
Fehér-ut fmg. . . . . »	5·02	6·02	7 02	8·02	9·02	10 02	10·32	11·02	11·32	12·02	1·02	1 32	2·02	2 32	3·02	3·32	4·02	4·32	5·02	5·32	6 02	6·32	7·02	7·32	8·02	8·32	9 02	9·32	10·02	10·32
Ferencz József-laktanya »	5·10	6·10	7·10	8·10	9·10	10·10	10·40	11·10	11·40	12·10	1·10	1·40	2·10	2 40	3·10	3·40	4·10	4·40	5·10	5·40	6 10	6·40	7·10	7·40	8·10	8·40	9·10	9·40	10·10	10·40
Kerepesi-uti vám fmg. . »	5·13	6·13	7·13	8·13	9·13	10·13	10·43	11·13	11·43	12·13	1·13	1·43	2·13	2·43	3·13	3·43	4·13	4·43	5·13	5·43	6·13	6·43	7·13	7·43	8·13	8·43	9·13	9·43	10·13	10·43
Budapest külső kerepesi-ut érk.	5·17	6·17	7·17	8·17	9·17	10·17	10·47	11·17	11·47	12·17	1·17	1·47	2·17	2·47	3·17	2·47	4·17	4·47	5·17	5·47	6·17	6·47	7·17	7·47	8·17	8·47	9·17	9·47	10·17	10·47

A kövér betükkel kitüntetett vonatok csak vasár- és ünnepnapokon közlekednek. A 245., 246. sz. vonatok május 15-től minden szerdán is közlekednek. A föltételes (fmg.) megállóhelyeken a leszállási szándék a t. cz. utasok által a kalauzoknak előzetesen tudomására hozandó.

A vezérigazgatóság.

A 225. sorszámu vonat közlekedik vasár- és ünnepnapokon 12 óra 25 percz, 12 ó. 29 p., 12 ó. 32 p., 12 ó. 40 p., 12 ó. 43 p., 12 ó. 47 p. a fenti menetrend kövér betükkel felvett vonatokat és állomásokat véve utmutatóul.

MORGENSTEIN ENDRE
KÁLYHÁS
Budapest, I., Tábor-uteza 14. (saját házában).

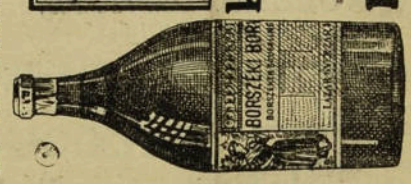
Ajánlja dusan felszerelt raktárát **szabályozható, töltő és ó-német cserépkályhák és takarék-tüzhelyekből.**

Elvállal minden szakmájába vágó **javitásokat,** különösen saját módszere szerinti **füstszabályozásokat** pontos kivitel és jutányos árakon.

Kik dúsan felszerelt kálya-raktáromat megtekinteni óhajtják, a legszivesebb fogadtatásra találnak.

Van szerencsém a n. é. szinkör látogató közönség becses figyelmébe ajánlani a szinkör mellett levő „Alaguthoz“ czimzett vendéglőmben berendezett kerti helyiséget.
Szinház előtt és az előadás után friss vacsora.
Rosszidő esetén fedett nyári helyiségek.
Mindennap zene Kutschera A. zongoramüvész közremüködésével.
Tisztelettel
Schlaucher Ferencz,
vendéglős.
Bejárat Attila-utcza 65. szám alat is.

A szénsavdus ásványvizek királya a
BORSZÉKI BORVIZ
kitünő gyógyvíz és üditő ital
mindenütt kapható.
Budapesti főraktár
RAJCS ZOLTÁN-nál
VIII. ker., József-körut 10. szám.

Vendéglő az „Olasznőhöz“.
A n. é. közönség becses figyelmébe ajánlom az I. ker. Németvölgy, Mozdony-uton levő „Olasznőhöz“ czimzett vendéglőmet, mely a kiránduló közönség kedvencz találkozó helye.
Saját termésü borok, kőbányai sör és kitünő magyar konyha.
Számos látogatást kér
HESZ JÁNOS
vendéglős.

MATTONI-FÉLE
GIESSHÜBLER
legtisztább égvényes savanyukút

Vendéglő
a
„Márvány-menyasszonyhoz“
Van szerencsém a n. é. közönség tudomására hozni, hogy vendéglői és kerti helyiségeimben minden szerdán **katonai zenekar** működik.
Jó konyha, kitünő bor és kőbányai sör.
Pontos kiszolgálás.
Számos látogatást kér
WAGNER VILMOS
vendéglős
I., Márvány-utcza 6.

BANK ÉS VÁLTÓ-ÜZLET
Beimel Lajos fiókja
TELEFON! II., fő-utcza 6. sz. TELEFON!
Értékpapirok, arany és ezüst pénznemüek vétele és eladása.
Előleg mindennemü értékpapirra.
Tőzsdemegbizásokat előnyösen eszközlünk.
1 drb Bécsvárosi igérvény ára **4** frt **50** kr. Huzás julius hó 1-én. Főnyeremény **400.000** korona.
Jótékonyczélu államsorsjegy ára **2** frt. Huzás junius 26-án. Főnyerem. 120.000 korona. A két drb összesen csak **6 frt.**

Vendéglő „Mekka városához".

Van szerencsém a t. cz. közönséggel tudatni, hogy **Fehérvári út 10420. sz. a.** (a **Záborszky János**-féle telken, a sósfürdő közelében) vendéglőt nyitottam, mely a legujabb kor igényeinek megfelelően minden kényelemmel el van látva.

Kirándulóknak kellemes üdülő hely.

Minden időben meleg és hideg ételek.

Saját termésü borok. Csapolt és üvegsör.

Tisztelettel

SCHMIEDT KÁROLY

vendéglős.

Kőbányai Polgári serfőző részv. társaság.

Városi iroda: Népszinház-utcza 22.

Polgár sör.

Király sör.

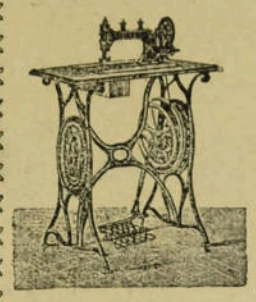
Szt. István sör.

Barát sör.

Városi iroda: Népszinház-utcza 22.

Budai raktár I. Fehérsas-utcza 6. sz

SCHIEN KÁROLY

mű- és épület-lakatos

Budapest,

II., Batthyányi-u. 1.

Varrógépek és kerékpárok raktára.

NÉMETH KÁROLY GÉZA

VAS- ÉS FÜSZERKERESKEDÉSE

(EZELŐTT **FREYBERGER PÁL** FIÓKJA)

BUDAPEST, II., SZÉNA-TÉR 1.

(BECK LIPÓT ÉS FIA LISZTKERESKEDÉSE MELLETT.)

Ajánlja jól berendezett **vas- és füszerkereskedését,** különösen **konyhaberendezési czikkek, rudvasak, tengelyek, szerszámok, szegek** és mindennemü **vasáru czikkekben.**

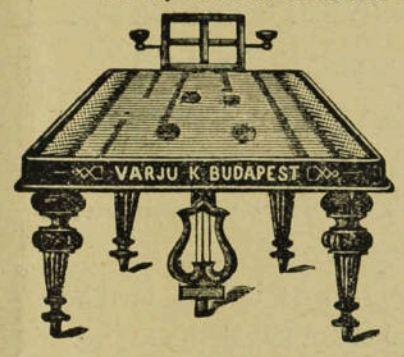
Minden a legjobb gyárakból.

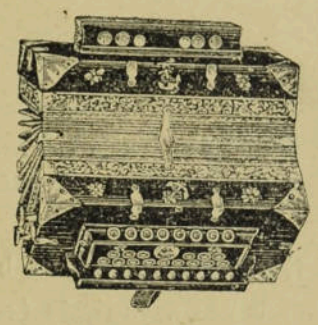
Továbbá **czukor, kávé, rizs, tea, rum, cognac és minden egyéb füszeráru a legjobb minőségben.**

Denaturált szesz kimérve.

Pontos és előzékeny kiszolgálat.

Arany és ezüst érmekkel kitüntetett hangszer-ipar

VARJU KÁROLY

császár és királyi szabadalmazott hangszer-ipar.

Budapest, VIII., Kerepesi-út 47. sz.

Ajánlja saját gyártmányú hangszereit, különösen erős, tiszta **csengő hangú czimbalmait** jótállás mellett; továbbá **harmonika, hegedű, fuvola** és egyébb hangszer nálam 15%-kal olcsóbb, mint bárhol. — Most jelent meg a magyar **harmonika iskola,** az egy soros harmonikához 32 válogatott legszebb dallal, melynek segélyével fél óra alatt megtanulhat a harmonikákon játszani, ára 90 kr., mely összeg beküldése mellett bérmentve küldi meg a kiadó, **Varju Károly.**

Képes nagy árjegyzék ingyen küldetik.

Gyógyszertár áthelyezés.

Alolirottak tisztelettel jelentjük, hogy krisztinavárosi gyógyszertárunkat, mely eddig a Szent-Jánostéri 1. sz. házban volt, a **Szent-János-utcza és Krisztinatér sarkán,** Krisztinatér 7. szám alatt levő **Berának-féle házba helyeztük át.**

Radanovits testvérek,
gyógyszerészek.

Hirdetések
a
BUDA ÉS VIDÉKE
részére felvétetnek
a kiadóhivatalban
Alkotás-u. 12/a. Szőke-ház.

Legnagyobb kitüntetés.

Igen fontos hölgyek, gyermekek és lovasurak részére!

Arany érem.

Pavelka Ferencz

Füzőgyára Temesvárt.

Arany érem. Arany érem.

Füzőimet, melyeket Temesvár, Komárom és Lemberg kiállításain a legnagyobb dijakkal tüntettek ki, a mi az alakot s kényelmet illeti, nem mulja fölül semmiféle bécsi vagy párisi gyártmány.

Azonkivül készitek még füzőket szabálytalan termetek számára, nem különben egyenestartókat, mechanikai s müvi füzőket, továbbá gummis és rugós füződerekakat, ugyszintén lovasfüzőket hölgyek s urak stb. számára.

Különösen ajánlom páratlannak mondható pálcza nélküli **PAVELKA-féle** füzőimet, mint saját találmányomat.

Óvás! Csak azok a füzők tekintendők saját készitményemnek, melyek czég-bélyegemmel vannak ellátva. — Rendelés esetén a pontos czim közlését kérem.

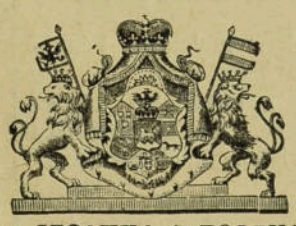
Minden rendelés 3½ óra alatt elkészül.

A legnagyobb kitüntetés.

SZOLYVA és POLENAI

szaktekintélyek által elismert kiváló hatásu GYÓGYVIZEK

Gyomor és fejfájás, szédülés, czukros hugyár

aranyér bántalmai és köszvényelleni különlegesség.

a friss töltésü **SZOLYVA** és **POLENAI** védjegye.

LUHI ERZSÉBET

rendkivüli kellemes izénél fogva, főleg borral vegyitve a betegnek élvezetes, kellemes üditő italt képez.

Tulságos gyomorsav képződésénél idült gyomorhurut és étvágytalanság, torok, gége és hörgők idült hurutos bántalmai ellen, feltünő sikerrel lesz alkalmazva.

Főraktár: Budapesten, **FRUMM ISTVÁN utódánál** tulajdonos **WERNER ADOLF** Batthyányi-utcza 3. sz.

Megrendelhető: minden ásványviz kereskedésben vagy közvetlenül

Gróf Schönborn uradalmi Igazgatóságánál, Munkácson.

a friss töltésü **LUHI** védjegye

Ezeknek a vizeknek tiszta kezelése folytán, kellemetlen utóize nem képződik.

Kőziklából fakadó kristálytiszta

TELEFON. VÉGHLESI TELEFON.

„Vera"-forrás.

Hazánk igen kedvelt **legjobb izü** és legolcsóbb

szénsavdús égvényes

SAVANYU-GYÓGYVIZE.

Hathatós szer az emésztési zavaroknál.

Borral vegyitve kellemes savanykás izű üditő és tiszta italt képez.

A bort nem festi,

a miért a nagyérdemü közönség **fröccs** gyanánt nagyon kedveli s e végből a vendéglős urak igen felkarolták.

Borivóknak, kik a bort savanyuvizekkel szeretik vegyiteni, mindenekelőtt mint **legtisztább égvényes savanyuviz** ajánlható.

E viz közömbösiti a bor savát és az italnak igen kellemes savanykás izt kölcsönöz, anélkül, hogy azt

feketére festené,

Mindenkor friss töltésben kapható a **főraktárban**

BUDAPESTEN,

ERZSÉBET-KORUT 56. és

minden gyógyszertárban, füszerkereskedés és vendéglőben.

MESTERHÁZY MIHÁLY

füszer, gyarmatáru, csemege-, bor- és ásványvizkereskedő

BUDAPEST, I. KER., ATTILA-UTCZA 50.

Árkivonata

Czukor legfinomabb, egész süvegben	1 kg.	—.35½ kr.
Ugyanaz » kimérve	1 »	—.36 »
Koczka-czukor legfinomabb doboz v. ládában	1 »	—.36½ »
Ugyanaz » kimérve	1 »	—.37 »
Kávé-Mocca legfinomabb arábiai	1 »	2.20 »
Kávé-Aranjáva »	1 »	2.20 »
Kávé-Gyöngy »	1 »	2.20 »
Kávé » finom	1 »	2.10 »
Kávé-ceylon legfinomabb	1 »	22.0 »
Kávé » finom	1 »	2.10 »
Kávé-Cuba finom	1 »	2.— »
Kávé-Santos »	1 »	1.70 »
Rizsa-Gyémánt legfinomabb	1 »	—.32 »
Rizsa-Glace »	1 »	—.26 »
Rizsa-Japán finom	1 »	—.22 »
Rizsa-Rangon »	1 »	—.18 »
Liszt kiváló finom a Gizella-malomból.		
Szalámi, háromféle, kitünő gyártmány	1 kg.	1.80 kr.
Buza-dara, finom vagy goromba	1 «	—.16 »
Császárolaj valódi hamisitatlan.	1 Lt.	—.32 »
Petroleum legfinomabb amerikai	1 »	18 és 20 »
Denaturált Spiritus legmagasabb foku	1 »	—.30 »

Tejgyertya elsőrendü, a „Flóra" „Apolló" vagy „Schicht"-gyárból
1 csomag 40 42 45 kr.
490 500 560 gr.

Ürgyertya elsőrendő . . . . . 1 csomag —.48 kr.

Valódi Badacsony vidéki saját töltésü asztali borok. Kitünő Dreher-féle palaczk-sör. A központi tejcsarnok fiókja.

Egyébb itt fel nem sorolt áruk kiváló finom minőségben előnyös árak mellett.

Pontos gyors és előzékeny kiszolgálás.

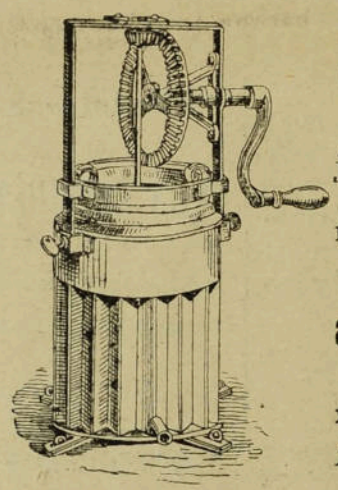
Megrendelt áruk készséggel házhoz szállitatnak.

Üzlettulajdonosoknak engedmény.

Ujonnan javitott

Vásárhelyi-féle

szabadalmazott ***vajköpülő.***

Előnyei:

1. Igen gyors készités.
2. A vaj sokáig eltartható.
3. 10—12% megtakaritás és jobb minőség.
4. A köpülés után visszamaradt tej még használható.

A gyártási jogot egyedül birja

a ZELLERIN M.-féle

gyári részvénytársaság

Budapesten, Nagy-diófa-utcza 14. sz.

Prospectus és drjegyzék ingyen és bérmentve.

Barabás József

krisztinavárosi

CASINO SÖRCSARNOKA

a legujabb kor igényeinek megfelelően, kényelemmel és fényesen van berendezve.

Különösen ajánlható a **szinkör látogatók** becses figyelmébe. **Szinielőadás után friss vacsora,** frissen csapolt **udvari- és bajor sör.**

Ma zene!

A

Magyar Asphalt

részvény-társaság

Budapest, Andrássy-ut 30. sz.

elvállal minden néven nevezendő

asphalt burkolási

valamint **szárazzátételi** munkák teljesitését **jótállás mellett, legolcsóbban.** Elismert legjobb minőségü **aszfalt anyag vidékre** is szállittatik.

Megrendeléseket elfogad a kiadóhivatal is.

Jencs Vilmos

„Szent-János"-hoz czimzett gyóyszertára
II. ker. Széna-tér.

Az idei idény beáltával ajánlja friss töltésü és minden fajtáju gyógy- és üditő ásványvizeket nagybani árak mellett.

Kaphatók az összes bel- és külföldi gyógyszerészeti különlesgességek.

Mindenféle sebészeti eszközök.

Menthin szájviz, a mely az Odolt hatásában, kellemes izénél valamint olcsóságánál fogva is teljesen fölülmulja. 1 üveg ára 40 kr. — Salol fogpaszta, a mely nagyszerü antiseptikus hatásu és igy a fogak odvasodását teljesen megakadályozza s izét a legutolsó részletig megtartja. Ára 60 kr.

Nemkülömben ajánlja a világhirü **Priesy Ca-féle** spanyol gyógyborokat valamint az általánosan elösmert és általa készitett Chinavas borát, üvegje 1/1 2 frt 50. 1/2 1 frt 50 kr. árakban.

Valamint saját készitésü és kitünőnek bizonyult lábizzadás elleni porát, 1 doboz ára 50 kr.

Három világkiállitáson és több országos kiállitáson kitüntetve.

Hinterseer Ulrik

keztyügyáros

Temesvárott

ajánlja saját gyártmányu első minőségü keztyüit minden nemü kivitelben. Megrendelések a szín, számnagyság, minőség és façon megjelölése mellett pontosan és gyorsan teljesittetnek.

Nyomatott Heisler J. kö- és könyvnyomdájában. Budapest, II. Várkertrakpart 1. sz. (Kluseman-féle ház.)

Budapest, 1895. IV. évfolyam 27. sz. Vasárnap, julius 7.

BUDA ÉS VIDÉKE

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI ES TÁRSADALMI HETILAP.

BUDA ÉS VIDÉKE ÉRDEKEINEK KÖZLÖNYE.

Szerkeszti: ERDÉLYI GYULA.

KIADÓ-HIVATAL, hol előfizetni lehet és hirdetések felvétetnek; I. ker. Alkotás-utcza 12/a. Szőke-ház.

Megjelenik minden vasárnap. Előfizetési árak: Egész évre 12 korona, fél évre 6 korona, évnegyedre 3 korona. Egyes szám ára 24 fillér.

SZERKESZTŐSÉG, I. ker., Alkotás-utcza 12/a. Szőke-ház. kéziratokat és közleményeket ide kérjük küldeni.

Rebesgetik.

Többször emlékeztünk meg már mi is, a fővárosban megjelenő többi lapok is az engedélyezett helyiérdekü vasutakról.

A Budán lakó embernek egy egy vasut tervének hire olyan, mint a pusztán utazónak a forrás viz. Mi tudjuk csak igazán méltányolni, mi — a jó közlekedés — kiknek a jó közlekedést nincs szerencsénk ismerni.

Budát csak a Duna választja el Pesttől és mégis nagy távolságra vannak egymástól, a minek az oka a rossz közlekedés. Számtalanszor szólaltunk már fel a miatt és sürgettük a hangoztatott igéretek végrehajtását.

Megalakult a társaskocsi részvénytársaság is és a Krisztinavárosba még ma is csak nagyon nehezen lehet jutni. A részvény tőke felemelésénél a tájékoztatóban hirdette a vöröskereszt utvonalt a társaság, azonban ez még ma is csak papiroson van meg a fejlődésre képes város rész nagy kárára.

A déli vasuthoz járó körvasutnak személyforgalomra való berendezése is csak igéret maradt, a minek a halogatása sérti a budai érdekeket és kivánatos volna, hogy mielőbb beváltanák az igéretet.

A Gellérthegyre, a Sósfürdőhöz, Kelenföldre nagyon csekély közlekedésünk van. A budafoki vasut helyszinelve van, de még mindig késik. A Kelenföldön és Lágymányoson pedig egyre szaporodnak az épitkezések. Még rohamosabban emelkednék ez a vidék, ha oda könnyebben ellehetne jutni.

Az uj temetőt nagyon nagy fáradtsággal lehet megközeliteni. Az árnyatlan és befásitatlan ut megcsigázza azt a ki kegyelettel zarándokol ide, hogy meglátogassa az elhunyt sirját. Ide is hirleltek és hirlelnek vasutat az engedélyesek munkába is fognának. A kabel vasut fokozná a telkek értékét s magán a telek tulajdonosokon áll, hogy a czélra áldozzanak. Könnyitsék a vállalkozók szándékát ne pedig nehezitsék. Engedjenek át ingyen területeket. Hallottuk már, hogy sok telektulajdonos hajlandó erre az áldozatra, de azt is hallottuk, hogy többen saját kárukra nyerészkedni akarnának a telkeik árának felhajtásával Mi ezt nem tartjuk helyesnek, mert a vasut épitése ez által akadályokba ütköznék.

A lipótmezei vasutról is két éve beszélnek, programmjába felvette a magáról azóta életjelt nem adó lipótmezei egyesület is, de a szép vidékre ma is olyan felületes a közlekedés, mint az előtt.

Az egyesületnek tekintélyes tagjai vannak, de ezek ugylátszik nem mozognak és nem tesznek semmit, és igy majdnem hozzá férhetlen ez a remek vidék.

A budai érdekek emelésére alakult végrehajtó bizottság sem ad életjelt és igy marad minden a régi állapotban, hiszünk, reménylünk, de semmit nem teszünk. Az emlékiratok levéltárban vannak a legtöbb ügyünk is ad acta van téve.

A vasutakat lassanként csak mesének tekintjük és hozzá törődünk a megszokott állapotokhoz. Nem jól van ez igy és igen szép lenne, ha bizonyos befolyások érvényesülnének és a budai érdekekért is tennének valamit az intéző körök s ne maradnánk ennél a szónál: rebesgetik.

—i —a.

Bódiz László jubileuma.

Bodiz László a biai járás köztiszteletben álló főszolgabirája 20 éves szolgabirói müködésének méltatásául járásának jegyzői és tisztviselői kara részéről szép ováczióban részesült. Mult hó 27-én névnapja alkalmából a járási jegyzői kar emléktárgygyal lepte meg és annak átnyujtásakor egyszersmind felkérte, hogy a tiszteletére rendezett társasebéden jelenjen meg.

A társas ebéden mintegy negyvenen vettek részt s a jegyzőkön, orvosokon kivül jelen voltak a járás előkelőségei közül is néhányan mint pl. Remenyik Imre a Metternich herczegi uradalom felügyelője Biáról, Lőwy Mór földbirtokos Nagy-Tétényről, Louis Francois pezsgőgyáros Budafokról stb. A társas ebéden igen kedélyes hangulat uralkodott s gyakori felköszöntésekkel füszerezve a késő délutáni órákig tartott.

Befejezésül este rövid tánczmulatság volt.

Az ünnepélyen a szeretett és tisztelt szolgabiró a következő beszédet tartotta:

„A BUDA és VIDÉKE“ TÁRCZÁJA.

Elvek és tövisek.

(Regény egy kötetben.) (7)

Irta: ERDÉLYI GYULA.

Rótyi Antos István barátomnak!

A hajlati tölgy alatt gyülekeztek a nép kolomposai éjszakának sötét vadján. Ábor Ábel, Káva Ferkó vezették a gyülést.

Ábor Ábel a XCIV-ik zsoltár előolvasásával nyitotta meg a gyülést. Szivből a szivnek rebegte:

„Uram! a te népedet rontják; Örökségedet sanyargatják. Minden irgalmasság nélkül özvegyet árvát megölnek, szegényt, jövevényt elvesztenek. stb.“

A gyülekezet halkan énekelte a zsoltár többi verseit. Káva Ferkó előénekelt. Ábor Ábel aztán imádkozott és megnyilatkoztatta szivét a népnek.

Beszélt az elnyomatásról, a szegénységről. a nyomorról, az élet küzdelmeiről. Mintha a szentlélek szállotta volna meg az egyszerü rajongót. Néha szónoki erővel lendült a beszédje.

Kocsi állott meg. A kocsiról Brenzenstein Klotild szállt le. Az apostol kisasszonyt lelkesen fogadták s az leülllt Abor Ábel mellé a dombra.

Ábor Ábel forró szeretettel nézte a leányt akárcsak a hitbuzgó az oltár képet.

Hiszen éjjel nappal rágondolt. Folytonosan látta, ha nem is volt jelen. Ideges állapotát csak fokozta ez a szerelem.

Brenzenstein Klotild észrevette az érzést, de ugy tett mintha nem tudná. A rajongó kémény seprőt testvéri szeretetből megcsokolta ha a gyülekezetbe jött.

Ez elfeledte egész családját, szegény gyermekeit. Az egész világ Brenzenstein Klotild személye volt reá nézve . . .

Egy királyné nagyravágyása semmi az egykori postamesterné nagyravágyásához képest. Türelmetlenül várta azt az időt, mikor fellázad a nép és ő áll fegyverrel kezében a nép előtt.

Uralkodásra vágyott, és az uralkodást elakarta érni minden áron, ha csak egy napra is, ha mindjárt vérfürdő árán.

A társadalmat rendező eszméket atyja, egy agyában tulcsigázott német professzor hagyta rá. Atyjától tanulta a szocziálizmust s azt hitte magáról, hogy a kérdés megoldására őt hivta a gondviselés.

Fel forgatja a világot, uj világrendet teremt és megbosszulja azt a lenézést, melylyel eddig az előkelők sértették.

A bosszura ingerelte a népet, mert tudta jól, hogy a lelkesedés muló, de a bosszu gyökere mélyen benne van a szivben . . .

A nazarénus irtozik a fegyvertől, a vértől, ezekkel másként bánt. Az ő rajongások készíti elő a szocziálizmus sikereit.

Csak egy baj van, hogy a nazarénus hite a lemondás és végtelen türelem. Mindegy, de a vallás külsőségeit elhagyja s a papirendre nincs szüksége.

A lelkipásztorok nélkül eltévelyedik a nép. A papoktól el kell széditeni a nyájat. Igy a zavarosban könnyebben halászhatnak ők . . .

A nazarénus meghallgatja az igét, a szocziálista kezébe ragadja a fegyvert és megujul Dózsa György története, feldühödik a nép, s ha nincs az a ki e haragot elszántja, elsöpör mindent elsöpöri önmagát.

— Testvérek az Urban. Legyetek készen — igy beszélt a volt postamesterné, az óra nemsokára ütni fog, a kevélyek megaláztatnak és eljön az idők teljessége. A hatalmasok gyengékké, a gyengék hatalmasakká válnak. A nép itél és felszabadul a sanyaruságból. A mostani világnak vége lészen és felépül az uj világ. Romboljatok, hogy épüljetek. Megszállja sziveiteket az ur és oltalmaz benneteket.

— Ugy légyen . . . zárta be a postamesterné szemeit Ábor Ábel.

A gyülekezet meg volt döbbenve.

(Folyt. követ.)

Tisztelt Uraim és Barátaim!

Ajkam e pillanatban szószegény arra nézve, hogy kifejezhessem legbensőbb érzelmeimet a mai azon ováczió alkalmából, melyet számomra névnapom és 20 éves közszolgálatom alkalmával, — mely mindkettő ugyszólván egy napra esik — ki fejezhessem. Én ugy vagyok meggyőződve, miszerint ily ünnepélyes megtiszteltetésre érdemtelen vagyok és nem is veszem akképen a Ti megjelenésteket és megtisztelő barátságtokat mintha én ezt megérdemeltem volna. De nem tagadhatom el, hogy ez nekem véghetetlenül jól esik, mert ugy fogom fel a helyzetet mikép Ti nem az én érdemeimet vettétek zsinor mértékül, hanem személyem és cselekményeimet a barátság nagyitó szemüvegén tekintettétek.

Ha én Demosthénes, Cicero, Kossuth Lajos, Deák Ferencz, Kölcsey ékes szólásával volnék is megáldva a gondviselés által, még akkor is gyengének érezném magamat arra, hogy a keblemből e pillanatban felbuzgó és feltörő érzelem áradatot veletek szemben illő módon ki fejezhessem.

Érdemtelen voltam a kitüntetésre, a melyet velem szemben tanusittok a magán életben, mert semmi egyebet nem cselekedtem minthogy veletek karöltve járjak és azokon akik segélyre szorultak segitsek, akik támasz nélkül vannak azokat istápoljam, és ez nem érdem, hanem születésünk és humanitarius szeretetünkből folyó kötelesség.

A közpályán pedig soha sem tekintettem magamat egyébnek mint annak a sajka egyszerü kormányosának, melynek vezetése reám bizatott. Ha sikerült ezt a vizi járómüvet helyes irányban vezetnem husz éven keresztül, ennek a müködés és munkának oroszlánrésze nem az enyém, hanem a tieiteké, kik midőn a munka feltornyosuló hullámai elnyeléssel fenyegettek bennünket, duzzadozó izmokkal igyekeztetek bele meriteni evedzőtöket a tollat, hogy megbirkódzatok az áradattal, mely minket elnyeléssel fenyegetett.

Hála legyen a mindenhatónak a küzdelem sikere a mai napig a mienk volt. És én büszkén tekintek segitő csapatomon végig, melynek csak egyetlen tagja akadt, aki e hosszu évek folyamán a zászlót, melyre felesküdött indokolatlanul el, illetve cserbe hagyta. A többi közös sorsunk révén, a sir setét méhébe szállott. Megsirattuk elhantoltuk őket, de mielőtt ez megtörtént volna oda kiáltottuk a végzetnek és a sötét sirnak azt amit egykor a hires római Caesar hatalmas hadvezére Varrusnak:

„Igaz, hogy győzelmet szereztél nekem de hová tetted az én elvérzett leghatalmasabb légióimat“ ?! Mert nékem minden munkás kéz egy egy legió vala.

A közös sors mindannyiunkké, egykor mindnyájan oda jutunk ahová társaink, de a végső nap közeledte messzire előre veti árnyékát. Kormányostok szem határa napról-napra szükebb lesz, kezében a toll már is kihullásig remeg, de megnyugvással tekint homályosuló szemei előtt még mindig nyitva álló part felé, honnét a megnyugvás és pihenés béke olajág lombjai integetnek, — alatta lát egy virágos kertet, melyben többé sem rózsák sem kaméliák vagy égő — szerelem nem viritanak, hanem az ősz virágai nyitják kelyheiket, melyek annál becsesebbek, értékesebbek, mert az utolsó. Ez a kert a családi magánélet küszöbe.

Talán Ti is egy benső megmagyarázhatlan érzelem sugallatát követtétek e mai nap, hogy körém gyülekezzetek és a partra szállás előtt még egy hurráth kiáltsatok őszbe boruló kormányosotoknak? Hogy látható és kézzel fogható zálogot adjatok át szeretetetek és barátságtoknak, mely reá nézve éppen olyan lesz mint a menyasszony vagy vőlegény jegygyürüje, mely jelképezi azt a soha el nem muló és végét nem szakadó szeretetet amely frigyüket megpecsételé, mely reám nézve örök és feledhetetlen emléke marad a Ti hozzám való jó indulatotok és barátságtoknak. Csak az a sajnos mikép ezt az irántam tanusitott odaadástokat egyébbel nem viszonozhatom, baráti érzelmeim forró kézszoritása és szivem mélyében táplállt szeretetnél, melyből fakadó az az óhajtásom, hogy titeket és hozzá tartozóitokat az isteni gondviselés sokáig tartson és éltessem, — melyhez még csak azt csatolom, miszerint emlékezetetek tárházában csak egyetlen kis helyet tartsatok meg az életben számomra. Éljetek boldogul és sokáig!

Tanulmány-ut.

A »Buda és Vidéke« számára irta:

Siebreich Károly.

London, junius 15.

Legutóbbi levelemben egy nagy uri angol ház tájékát irtam le, de minket a kiváncsiság nem engedett nyugodni s a család egy más tagjának házát is megtekintettük, mely bárcsak átalakitott épület, de egészségi szempontból semmi kivánni valót sem hagy hátra.

Az utóbbi házhoz közel, a ló és tehén istállókat is szemügyre vettük hol a tudomány legujabb vivmányai minden lépten-nyomon előtérbe lépnek. Van egy nagy helyiség a melyben a vajat gépek utján készitik és ez a helyiség fehéres-szürke márványfallal is padmalylyal és padlózattal van kirakva.

Érdekes, és uj volt előttem, hogy a tyuk ketreczek, számra nézve több mint száz a parkban van elhelyezve. Minden tyuk külön-külön fedett, és rosz időben elzárható ketreczben van, hol apró kis csibéikkel laknak.

A ketreczek 5—10 méter távolságban vannak felállitva oly tiszta kezelés mellett, hogy egyáltalán semmi szagot sem terjesztenek.

A ketreczek előtt a füvet rövidre kaszálják, ugy hogy az apró csirkék a ketreczből kijövet fenakadás nélkül sétálhatnak.

Tegnap volt az első Derby-nap. Epsom mellett van, vasuton egy órajárásnyira Londontól. Gyönyörü vidék ez, s a futtatóhely dombosvölgyes s az emelvényekről az egészet be lehet tekinteni.

Több emeletes épület van itt és számos kiemelkedő faalkotmány, a mely a nézők számára van kiszitve. Minden egyes épületben büfetről gondoskodva van.

A futtató hely mindkét oldalt be van keritve. A belsőrészben több mint egy fél angol mértföld hosszban a közönség foglal helyet, a melyet a különböző csemege, u. m. narancsárulók stb. tarkitanak.

A csengetyü hallatára az összes kezd a korlátok felé todulni.

Érdekes a midőn az izgatott tömeget a gyalog és lovas rendőrség megtisztitja.

A lovasok ide-oda egyenként vágtatnak, mig a gyalogok 20—25 ember összefogódzkodva, sorfalat képez, és igy valóságos mozgófal támad a mely minden tolongást megakadályoz. A kijáró helyeknél pedig, melyek magas vörös oszlopok között vannak s több rendőr által megszálva, kik a rendet renntartják.

A néző emelvényekkel szemközt van a nagy csengővel ellátott állvány, a hová a futtatás eredményét teszik ki.

A biráló bizottság állványa lejebb van, a melynek háta mögött fedetlen tribünök vannak.

Igen érdekesek a négy lovas nagy omnibus kocsik, melyek állványnyal vannak ellátva, azokat közvetlen a keritès elé vontatják, a lovakat kifogják s a kocsi hátulsó részére viszik. A kocsi hátulsó bakján hosszu trombitával ellátott inas áll, hogy trombita jellel figyelmeztesse a közönséget a kocsi jöveteléről, ne hogy baj történjék, s valakit elgázoljon.

Az állványok előtt van a sok fogadó tábla a melyek mellett két egyenruhás igyekszik fogadó jegyeket áluusitani. Feltünő módon kiabálnak, s nagy lármát csapnak, a melyhez a nagy közönség lármája is vegyülve, valódi zsivaj támad, a melyet megtold még a sok programm és ujságárusitó is.

Sok felé hallatszik a zene. A gyermek mulató helyek, labdajáték és számtalan más mulatság vonzó képet nyujt.

A koldusok sem hiányzanak, de csodálatos leginkább vakok. Ugy látszik, hogy ezekre a nevezetes napokra külön engedélyök volna a szegény világtalanoknak, a koldulásra.

A zsebtolvajokra különös gondot fordit a rendőrség, s mindenütt figyelmeztetik rá a közönséget, hogy óvakodjanak.

Ott van a V. R. és koronával ellátott sötét kocsi, ebben szállitják el aztán a megcsipett zsebtolvajokat. Igen ám! csakhogy annak a kocsinak berendezése egészen más, mint a mieinké. Ebben a kocsiban a befogott jeles kompánia egymással nem társaloghat és nem beszélhetik el egymásnak élményeiket, hanem mindenike külön kalitkát kap a kocsiban, csak levegőt kap, de világosságot nem.

Én közel voltam a főépülethez, magam láttam néhány ily madarat a mint bekisérték a rendőrök és titkos rendőrök, mert a kiséret többnyire kettős.

De térjünk át másra!

A nagy versenyek alkalmával egy nehány nagy uri fogat teljesen el van látva a legfinomabb élelmi szerekkel, hüsitő italokkal, hiszen a kocsiban alig is ül valaki, mind a tetején ülnek.

A futtatások alatt a papir gyüjtők is nagy csapatokban járnak a mezőnyön, mert a mikor a versenynek vége van, és a közönség hazatódul, hosszu vasszögü botjaikkal az elhajintott programmokat jegyeket stb felszurják s a nyakukban lógó zsákba teszik.

Ez az eljárás, s a papirszeleteknek ilyetén felszedése minden bizonynyal nagyon praktikus mert sokszor egy papirszelet. a melyet a szél felkever, zavart okozhat a lovasok között.

A három Derby-nap a nagyszerü ünnepélyek egész sorozata.

A futtatás eredményét Budapesten már ugy is tudják.

Pünkösd második napján Hampskad Haathban voltam, hogy megnézzem az itt tartatni szokott nagy szabásu népünnepélyt. Gyönyörü szép vidéke az Londonnak, s ilyenkor ezrek és ezrek által látogatva. Minden közlekedési eszköz igénybe van véve, s nehézséggel lehet helyet kapni. A különféle játékok mellett a legnagyobb szerepet a labda dobálás adja.

Minden felé sátrak vannak ennivalóval és frissitővel felállitva. A zene szól, a bódékban komédiások mulattatják a közönséget. A nép egyrésze tánczra kerekedik. Aztán következik a locsolás . . . Üvegszerü bádog edényekben árulják a szagos vizet, ezzel locsolják egymást a férfiak és nők, mint nálunk husvétkor.

Sajnálom, hogy borus volt az idő és kissé csepegett, mert felvettem három fényképet a vidékről és a népünnepélyről, most még nem tudom, hogy sikerült-e, mert csak akkor szoktam lemásoltatni, ha 40—48 fényképet felveszek.

Legközelebbi levelemet Glasgovból küldöm.

Királylövészet.

A budapesti lövészegyesület ezidei Királylövészete junius 29, 30 és julius 1-én tartatott meg nagyszámu lövészek jelenlétében, amelyen számos vidéki lövész is részt vett, a kik legtöbbje az országos lövészszövetkezet megalakitása czéljából mint a vidéki lövész egyesületek kiküldöttjei a junius 29-én tartott értekezleten részt is vettek. Jelenvoltak a vidékről: Welsch Emil lövészmester a nagyváradi-, Dr. Andaházy László a késmárki-, Dr. Major Ferencz és Tóth Aladár lövészmesterek a székesfehérvári-, Veszter Imre a késmárki és szepes-bélai-, Eckert János az ujvidéki-, Tamásy Lajos a győri-, Eckert István és Nikolits Izidor a bajai lövészegyesületek képviseletében.

Végre valahára az országos lövészegyesület régen vajudó ügye helyes mederbe tereltetett, mert a Márkus József budapesti főlövészmester ur elnöklete alatt tartott ezen az értekezleten egyhangulag elhatároztatott, hogy a jövő évben tartandó millenaris lövészcongressuson az országos szövetkezet véglegesen megalakittatik, elnöke és választmánya megválasztatik.

A királylövészet első napján tartott bankett (melyen mintegy 80 an vettek részt) kitünő hangulat mellett folyt le. A negyedik fogásnál Márkus József főlövészmester a király által ajándékozott serleggel a kezében Ő felségét a királyt az első magyar lövészt, és a felséges király asszonyt éltette, mit a jelenlevők állva halgattag meg. Kellemesen hatott a jelenlevőkre a katonai zenekar által játszott magyar hymnusz örökké szép dallama.

Szabó M. Ferencz, József főherczegre mint az egyesület örökös főlövészmesterére emelte

poharát, ifj. Bún József a 68 ezred tulajdonosára Forinyák báróra, továbbá az ezredesre és az ezred jelenlevő zenekarának karmesterére Csapek urra toasztirozott, a ki ezalkalomra egy igen kitünő lövészindulót szerzett, és a budapesti lövészegyesületnek ajánlva, ünnepélyesen átadott.

Dijakat nyertek:

I. Az »ünnepi verseny« céltáblán:

Nikolics Izidor (Baja), Benkő Ferencz, Eckert János (Ujvidék), Jellenek Antal, Tamássy Lajos (Győr), Arnold Róbert, Piátnik Vilmos, Eckert István (Baja), Welsch Emil, Némay Antal, Freyberger Pál. Stuflesser Nándor (Szt.-Ulrich), Lax Adolf, Pártos Gyula, Prohászka Henrik, Habicht Károly, Pauer József, Járitz András, Major Ferencz (Székesfehérvár), Matheidesz Dániel, Kertész Kálmán, Bún József.

II. A »rendes« céltáblán.

a) Középlövésekre: Eckert János (Ujvidék), Jellenek Antal, Tamássy Lajos, Welsch Emil, Némay Antal. Benkő Ferencz, Eckert István (Baja), Lax Adolf, Mautner Károly, Pártos Gyula, Bittermann Károly (Baja), Nikolics Izidor (Baja), Prack Antal, Arnold Róbert, Obervalder János.

b) Találó lövésekre: Jellenek Antal, Eckert János (Ujvidék), Benkő Ferencz, Némay Antal, Arnold Róbert, Welsch Emil, Nikolics Izidor (Baja), Stuflesser Nándor (Tiról), Eckert István (Baja), Lax Adolf, Tamássy Lajos (Győr), Pártos Gyula, Freyberger Pál, Piatnik Vilmos, Prohászka Henrik.

III. A »mezei« céltáblán.

a) Középlövésekre: Prohászka Henrik, Benkő Ferencz, Arnold Róbert, Eckert János (Ujvidék), Pártos Gyula, Mautner Károly, Welsch Emil, Pardavy József, Piátnik Vilmos, Kertész Kálmán, Matheidesz Dániel, Korolovics Szilárd, Ekert István (Baja), Stuflesser Nándor (Tiról), Jellenek Antal.

b) Találó lövésekre: Eckert István (Baja), Némay Antal, Benkő Ferencz, Tamássy Lajos, Forche Román, Welsch Emil, Piátnik Vilmos, Jellenek Antal, Ekert János, Nikolics Izidor, Stuflesser Nándor, Lax Adolf, Arnold Róbert, Pardavy József, Prohászka Henrik.

IV. A »pisztoly« céltáblán.

a) Középlövésekre: Vándory József, Molnár Béla, Jellenek Antal, Dr. Axaméthy Lajos, Forche Román, Járitz András, Tamássy Lajos (Győr), Hábicht Károly, Tóth Aladár (Székes-Fehérvár), Kertész Kálmán.

b) Találó lövésekre: Molnár Béla, Tamássy Lajos (Győr), Dr. Axámethy Lajos, Vándory József, Jaritz András, Jellenek Antal, Prohászka Henrik, Forche Román, Szécsy Antal, Dr. Hőgyes Ferencz.

V. Az »ünnepi pisztoly kör« táblán.

Forche Román, Molnár Béla, Vándory József, Tamássy Lajos (Győrből), Prohászka Henrik, Jellenek Antal, Járitz András, Dr. Axáméthy Lajos, Pauer József, Szécsy Antal, Dr. Kertész Kálmán, Eckert István (Bajáról), Dr. Hőgyes Ferencz, Major Ferencz (Székes-Fehérvár). Habich Károly.

VI. A »mozgó« (vadász) céltáblán.

a) Disznó és szarvas céltáblánál: Dr. Roseany Viktor, Simánd Sándor, Heinrich Ferencz, Bún József, Dr. Faltay László, Dr. Kertész Kálmán, Kapsz József, Forche Román, Nikolics Izidor (Baja), Blau Oszkár, Szávoszt Alfonz, Pastor Gyula, Jellenek Antal, Tamássy Lajos (Győr), Molnár Béla.

A legtöbb ötösökre külön dijak tüzetnek ki és pedig nyertek:

Dr. Kertész Kálmán, Sigmund Sándor, Kapsz József.

VII. A »hölgyek« céltábláján.

Pártos Gyuláné, ifj. Bún Józsefné, Benkő Ferenczné, Bendel Gusztávné, Jellenek Antalné, Forche Romanné.

Az összes lövések száma 19.240.

A legtöbb 4-est lőtte a pisztolycéltáblán Dr. Axáméthy Lajos ki a Freyberger Pál helyettes főlövészmester ur dijját nyerte. A fegyverczéltáblán a legtöbb mély lövést lőtte Eckert János ur, ki a Dr. Darányi Ignácz ur tiszteletdijját nyerte.

Lakner János, egyesületi jegyző.

Egy év a borosjenői közéletből.

(Folytatás.)

X. Közmunka és közlekedés.

Meglehetős jó karban levő közutaink igazolják, hogy a községi közmunka tényleg rendeltetése czéljára fordittatott az elmult évben, de ezen közmunkának összeirása és nyilvántartása legalább is patriárchálisnak mondható.

Oka ennek (ugy látszik) az, hogy a vármegye az uj utügyi törvénynek a községi közmunkára vonatkozó intézkedései iránti végrehajtása tárgyában ujabbi szabályrendeletet még nem alkotott, a régi közmunka-szabályrendelet pedig alig egyeztethető össze az utügyi törvény intenczióival.

A törvényhatósági utadóhátralék 1893. év végével 164 frt 06 krt tett ki; 1894. év végével azonban 335 frt 31 és fél krra szaporodott!

Oka ennek a VI. fejezet alatt jelzett behajtási erélyesség hiánya és az állami egyenes adót nem fizető napszámosoknál részben az, a mit a haddij tárgyalásánál kifejtettünk.

Örvendetes tudomásul vétel végett felemlithetjük, hogy a budapest-esztergomi h. é. vasut az elmult év folyamán az előmunkálatok stadiumát tulhaladva, tényleg már épülőfélben van és szemlátomást rég óhajtott megvalósulása felé halad.

XI. Közgazdasági ügyek.

Az 1894. évi termés általában jó középszerü eredményt mutatott fel. A gazdasági állatok egészségi állapota kielégitő volt; — köztük járvány nem pusztitott. Az 1894. évi XII. törvényczikk életbe léptetése folytán a mezőgazdasági érdekek felkarolása czélba vétetvén, örömmel üdvözöljük a törvényhozás e dicsérendő alkotását, de meg kell jegyeznünk, hogy végrehajtása iránt az idő rövidsége miatt 1894-ben intézkedés már nem tétethetett.

Hiszem, hogy e törvény, mely a mezőgazdaság- és mezőrendőrségről intézkedik, a phylloxera által tönkresilányitott gazdaközönségünk megnyugvására szolgál és hogy a mezőrendőri intézménynek törvénybe iktatása elejét veendi a nem ritkán tapasztalt megye kiigazitási és sommás visszahelyezési ügyeknek, melyek miatt nem egyszer jöttek ellenséges viszonyba a legjobb egyetértésben élt szomszédok.

Megvallom mindazonáltal, hogy ezen uj törvénynyel ugy van a mi népünk, mint az uj ruhával; — feszélyezve érzi magát, de megszokja, sőt meg is kedveli majd, ha kissé — viseltes lesz!

Kivánatos, hogy az idegenkedés soká ne tartson . . .

XII. Szegényügy.

Községünkben a mult év végével egyetlen egy közsegélyre szorult itteni illetőségü egyén nyilvántartásban nem volt és ezért a szegény alapnak 1893. évi állaga 333 frt 91 krról 415 frt 90 krra szaporodott az elmult év folyamán.

XIII. Községi pénzügy.

A községi háztartás és vagyonkezelés általában kifogástalannak mondható; de hogy az 1893. évi számadás, valamint az 1895. évi költségvetés nem a rendes időben tárgyaltatott, annak főoka a községjegyzői tisztségben beállott változás és a helyettesitésnek mindég kétes értékü állapota.

Az 1894. évi költség előirányzat szerint az 5387 frt 57 krnyi összes szükségleti kiadások fedezésére a 4592 frt 42 krt tevő összes bevételek elégtelennek bizonyulván, a mutatkozó 795 frt 15 krnyi hiány, 3955 frt 66 kr állami egyenes adó-alap után 20_{10} % községi pótadóval volt fedezendő.

A községi zárszámadás adatai szerint volt 1894. évben:

a) bevétel 5223 frt 45 és fél kr;

b) kiadás 5213 frt 21 és fél kr;

c) maradék, mint pénztári készlet 10 frt 24 kr.

1893. év végével volt cselekvő hátralékban 557 frt 88 fél kr, szenvedő hátralékban pedig 404 forint 23 és fél kr; ezzel szemben maradt 1894. év végével cselekvő hátralékban 668 frt 36 és fél kr, szenvedő hátralékban pedig 523 frt 62 kr.

Az eltérés tehát alig számbavehető.

Mindazonáltal megjegyzem, hogy a községi kivetések czimén az 1894. év végével fennmaradt 424 frt 82 és fél krnyi hátralékban benfoglaltatik egy nem kis összeg, mely a község követelésének csak a számát szaporitja, de nem az értékét; és a mely összeget alkotó tételek részint az adó-alap törlése folytán, nagyrészben pedig behajthatlanság czimén leirásba hozandók lennének.

Községünk ingó és ingatlan vagyonát, az 1894. évi október hó 8-án fölvett vagyon-leltár következőleg tünteti föl:

a) Ingatlanokban 4430 frt,

b) Javadalmakban 1800 frt,

c) Ingóságokban 714 frt,

Cselekvőleg tehát összesen 6944 frt.

A községnek passzivája nincsen.

XIV. Községi belügyek.

1894. évi február havában a községnek majd 14 éven át volt kedvelt jegyzője, Kormos Ödön ur, Dunabogdány község jegyzőjévé megválasztatván, itteni állásáról lemondott s főszolgabirói intézkedés folytán az irodát átadván, — helyettesül a szomszédos Üröm község jegyzője, Stuhlreiter Antal ur vezette a község ügyeit a választás megejtéséig, mely 1894. évi deczember hó 3-án megtartatván, ez alkalommal a jelentést tevő jegyző lett szótöbbséggel megválasztva Malovics János volt kistétényi hely. jegyzővel szemben.

A községjegyzői hivatal a megválasztott által 1894. évi deczember hó 11-én vétetett át.

Az általános tisztujitás azonban csak deczember 31-én történt, a midőn megválasztatott:

a) birává: idb. Stampf Ferencz,

b) másodbirává: Wéber Ferencz,

c) pénztárnokká: Wimme Antal,

d) közgyámmá: Bukr Lőrincz,

e) tanácsbeli esküdtekké: Wukol Jakab (Árm,n), Wukrl Jakab (Sebő) Poltzner János és Klupp József.

Az 1894-ik év folyamán tartatott 4 képviselő testületi közgyülés, a melyeken 12 határozat hozatott.

(Vége köv.)

A II. ker. kir. egyet. kath. főgymnasium értesitője.

Ismét egy évi hasznos munkásságról, nemzeti kulturánk folytonos előhaladásáról tesz bizonyságot az idei 1894—95. értesitő, melyet az intézet buzgó és tiszteletre méltó igazgatója, Lutter János tett közzé.

Érdekes két nekrológgal rója le az intézet a kegyelet adóját mindjárt az értesitő elején, mikor két önzetlen, csak hivatásának élt tanárról emlékezik meg tisztelettel és szeretettel. Az elsőt, mely dr. Dékány Ráfael reáliskolai igazgatóról és az intézetnek tanáráról szól, dr. Lechner László irta szépen, hosszan emlékezvén meg kollégájának irodalmi működéséről. A másikat, mely Sándy Gyuláról szól, ki az intézetnek hosszu időn át rajztanára volt, Baumgartner Alajos irta, érdekesen emlékezvén meg a derék tanférfiunak a szabadságharczban való részvételéről.

Az értesitő azután folytatja a már négy év előtt megkezdett lajstromát a terjedelmes tanári könyvtárnak. Elősorolja továbbá az ösztöndijas tanulók névsorát; 32 tanuló részesült ösztöndijban, melyek közül 100 frt volt a legkisebb.

Az önképzőkör is derekasan működött: 114 mű közül 40-et fogadtak el dicsérettel. Meg kell még emlékeznünk az intézetnek nevezetesebb alkalmakkor tartott ünnepélyeiről, melyeknek legtöbbjén maga az igazgató, Lutter János tartott igen sikerült, tartalmas beszédet és a melyek érdekes műsoruknál fogva mindig élénk látogatottságnak örvendtek.

A mi az intézet tulajdonképeni czélját, az ifjak kiképeztetését illeti, az igen szép eredményt

mutat fel. Annak bemutatására, hogy mily eredményt értek el a tanárok, felsoroljuk az intézet legtehetségesebb és legszebb jövőjü tanulóit.

Az I. osztályban: Csányi István, Darnay László, Lutter János, Póra József, Wiesner Emil; a II.-ban: Kreupl Kálmán, Márffy Albin, Válkai Bertalan, Tarnóczy Kázmér; a III.-ban: Karkis Kornél, Polyák István, Supp Tivadar, Zichy Géza gróf; a IV.-ben: Ádám Ármin, Lohr Ervin, Szerelemhegyi Jenő, Palaviczini György őrgróf, Patay Tibor; az V.-ben: Berák Tibor, Botár Imre, Horváth Aladár, Tichtl György, Heller Erik, Tomicsányi Pál; a VI.-ban: Nagy László; a VII.-ben: Krausz Kálmán; a VIII.-ban: Freimann Zsigmond, Pintér Aladár, Ujváry Aladár, Batthyányi Ervin gróf.

Érettségire jelentkezett 42 fiatal ember. Letették sikeresen az érettségi vizsgálatot 34-en. Jelesen érett lett 5 és pedig: Batthyányi Ervin gróf, Heller Erik, Tarányi Ferencz, Ujváry Aladár és Vojnovics Géza; jól érett lett 12 és egyszerüen érett 17.

Közgyülések.

— **A Magyar Kerámiai Gyár Részvénytársaság.** Mult hó 28-án Tolnay Lajos elnöklete alatt tartott rendkivüli közgyülésén elhatározta, hogy a közvetlen szomszédságában fekvő Hungária Gőztéglagyár Részvénytársaság gyárát megveszi, és a két gyár üzemét egyesiti. A Hungária könyveiben 997,164 forint 18 krajczárnyi értékben felvett gyártelep a mintegy 80,000 négyszögölet kitevő gyári telek és egyéb aktivák julius elsején a Magyar Kerámiai Gyár Részvénytársaság tulajdonába mennek át, amely utóbbi ezek ellenértéke fejében a Hungária részvényeinek 3750 saját részvényét engedi át és a Hungária 135.516 forint 78 krajczárnyi passziváit átveszi. A Magyar Kerámiai részvéntársaság ebből kifolyólag 5000 darab uj részvény kibocsátása által alaptőkéjét 1,000.000 forintra emeli föl és a Hungária kielégitése után fenmaradó 1250 darab uj kibocsátási részvényt 125 forintos árfolyamon 100 forint után 1895. január elsejétől az átvétel napjáig járó 5 százalékos kamatnak lefizetése ellenében saját részvényeseinek tartja fen akként, hogy 2 régi részvény 1 uj részvény elővételére jogot ád. Az elővételi jog bezárólag julius 15-ig gyakorolható. A közgyülés a szükséges alapszabálymódositásokat eszközőleg, örvendetes tudomásul vette, hogy a két üzem egyesitése által lényeges megtakaritások érhetők el, és hogy az üzlet menete folytonosan kedvezőn emelkedik. Végül az igazgatóságba beválasztattak: Arnstein Henrik, dr. Gombos Tivadar, Giczey Lajos, Neuschloss Marczel, Neuschloss Emil, Popper Károly, Posch Gyula, Popper István, Rost Ottó és Tolnay Lajos.

— **A gazdák és iparosok általános hitelszövetkezetének** közgyülését a tagok nagy részvétele mellett Péter-Pál napján tartották meg a vigadó nagytermében. Papp Elek (országos képviselő) vezérigazgató megnyitoja után konstatálta a közgyülés határozatképességét. Az 1893-ki mérleg s az arra vonatkozó igazgatósági jelentés targyalás alá vétetvén, azokból kitünt, hogy a szövetkezet vagyona 473.437 frt 39 kr. s az idei nyereség 11.468 frt 17 kr. Az igazgatóság inditványa fölött, hogy a korábbi igazgatóság idejéből még fönmaradt 37.546 frt hiány törlesztésére az idei kimutatott nyeremény a tartalékt5kéhez csatoltassék, hosszabb tárgyalás folyt; mindegyik fölszólaló elismerte s méltányolta a mérleg realitását s az igazgatóság gazdálkodásának helyességét. A mérleget s jelentést a közgyülés egyhangulag elfogadta. A nyeremény hovaforditása, illetőleg az osztalék elmaradása miatt emelkedett egy hang a szövetkezet fölloszlatása mellett, de a közgyülés hangulata ezt egyértemüleg visszautasitá, miután több fölszólaló teljes elismeréssel s közhelyeslés közt konstatálta az intézetnek az uj igazgatóság alatt tapasztalható fokozatos prosperálását. Az igazgatóság inditványai elfogadtattak, köztük általános érdekü a tervezett szövetkezeti kongresszusban való részvétel, mely határozat alkalmával melegen megéljenezték a kongresszus eszméjét megpenditő s megvalósitásának élén álló gr. Károlyi Sándor nevét. Kongresszusi képviselőknek az igazgatóság tagjain kivül vasadi Balogh Lajos gyurói ref. lelkész, Szauter Ignácz noszlopi plébános, Dózsa Elek, Tóth Károly és Fördös Dezső választattak meg. A gyülés Papp Elek vezérigazgatónak, az igazgatóságnak s Horváth ügyésznek teljes bizalmat szavazva a jövő iránti reményteljes várakozás hangulatával oszlott szét.

— **A Tarnóczy tüzoltószer és gépgyár r. t.** mult hó 30-án tartotta közgyülését Kossuth Ferencz elnöklete alatt. Az előterjesztett igazgatósági jelentés kiemeli, hogy a gyár és üzem nagy fejlődésnek indult, hogy a gyár már ez évre is olyannyira el van látva megrendelésekkel, hogy az ez évi üzem még kedvezőbbnek jelentkezik. A mérleg 207.823 frt 23 kr nyert hasznot mutat. A költségek és alapszabályszerü leirások után 59.249 frt 4 kr tiszta haszon áll a közgyülés rendelkezésére, mi tekintettel arra, hogy a fölemelt részvénytőkéből lefolyt s még a lefolyt évnek csak utolsó hónapjaiban fizetett be, pro rata temporis több mint 10%-nyi kamatozásnak felel meg. A közgyülés a jelentést és mérleget jóváhagyólag elfogadta. Zoltán Győző eddigi ügyvivő igazgatót az igazgatóságba beválasztotta és elhatározta, hogy részvényenként julius 1-től 5 frt osztalék fizettesék, megadta egyuttal az igazgatóságnak a fölmentést, sikeres müködéseért pedig jegyzőkönyvi köszönetet szavaz. Ezek után tekintettel arra, hogy a gyár most már külföldre is kiterjeszi üzemét és nagyobbitása folytán magán jellegzésre többi szükség fönn nem forog, Tarnóczy Gusztáv vezérigazgató inditványára elhatározta, hogy a gyár czime Hunnia gépgyár és vasöntöde részvénytársaságra változtassék át.

Különfélék.

— **Kinevezések.** Gyalokay Lajost az első kerület rendőrkapitányát rendőr tanácsosi czimmel tüntették ki. Ez a kitüntetés örömet okozott Budán. Gyalokay Lajos kifogástalanul látja el az első kerületi kapitányság teendőit és részt vesz a társadalmi életben is. Müvelt, tanult ember, kinek irodalmi multja van. Az elismerés egy valóban érdemes férfiut ért. — Zsarnay Győző szintén rendőr tanácsos lett. Ő is itt lakik közöttünk Budán. Róla eleget beszélnek sikerei. Tapasztalt, tanult gyors felfogásu rendőr. Ismeri az embereket és az életet, határozott tehettség azon a téren is, hol becsülettel müködik hosszu idő óta. Üdvözöljük a Buda és Vidéke nevében.

— **Idyll a budai várban.** A Fortuna-utczának és a Nádor-tér kövezetének kőburkolatát felverte a gaz. Nehéz ahhoz férközni, férfi kezébe adott szerszámmal! Inkább gyomlálás számba megy, s igy az I. ker. előljáróság okosan is, jól is cselekedte, hogy a dudva eltávolitására a szegényebb sorsu gyermekeket szedette össze, egy öreg utkaparó felügyelete alatt a kik aztán neki is láttak bicskájokkal az ut füvének kivájásához. Csakhogy vakáczió is van, s bár jó napszámot is kapnak szeretik a szabadságot és ugyancsak erős munkát ad az öregnek, hogy rendet csináljon köztük. És ez az a mi sok komikumra ad okot. Az öreg köztük czammog seprővel a kezében, biztatja őket szép szóval, majd durván is, ha látja, hogy lapitanak munka közben. Egyszer a mult napokon friss szél kerekedik. Nosza kigondolja egy csintalan nebuló, hogy jó volna elkapatni a szél által a kalapot. Meg is billentette a fején, s nyombae sodorta a szél az utcza kövezetén. Nosza! valamennyi gyerek utána a kalapnak. Visszahozták nagy vihogás között. Ismét leültek és huzgálták, kaparták a gyomot, de kis várlatva, már három kalap, meg ugyanannyi könnyü sapka hömpörgött szerte-széjjel. Az öreg is kapkodott egyik-másik után, de alig kapott el egyet, már ismét repült három-négy abban a vonalban. Persze, hogy nem annyira a szél röpitette ezeket, mint inkább a jókedvü gyerkőczök hajingálták el, s bele botlottak olyan formán, hogy négy-öt méternyire mindig tovább rugták a kalapokat. Ez a kedélyes hajsza órahosszant eltartott nagy gyönyörüségére a járókelőknek és az ablakokból kinéző közönségnek. A gyermekek különben vigan dolgoznak, vig nótákat danolnak, s fütyülik a marsot, s még az ott menő századnak is vezényelnek német kommendóval. Szóval foly a munka, s egy két nap mulva nem zöldül a burkolat.

Tánczmulatság. A tabáni „Jótékonyczélu Barátság Asztaltársaság“ 1895. évi julius 7-én, vasárnap Divald József-féle vendéglő helyiségeiben, I. kerület, Csend-utcza 12. szám alatt (a déli vaspálya alagut felett) a tabáni szegény gyermekek felruházása javára tekedobással, tombolával és galambpostával egybekötött tánczmulatságot rendez. A zenét egy igen kedvelt zenekar szolgáltatja. Belépti-dij: a kertbe személyenkint 20 kr; a tánczterembe uraknak 20 kr. — Jegyek az összes tagoknál és délután 4 órától a pénztárnál kaphatok. A mulatság kedvezőtlen idő esetében is meg fog tartatni. Jó ételek és italok és pontos kiszolgálásról gondoskodva van. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak és hirlapilag nyugtáztatnak. Műsor: I. Dijtekedobás 4 dijjal, d. u. 4 órától este 8 óráig. 1. dij 1 élő felcziczomázott bárány. 2. dij 1 élő malacz. 3. dij 1 élő hizott liba. 4. dij 25 darab finom szivar. Ezt a dijat az az ur nyeri el, kinek a tekedobásról legtöbb jegye van. II. Pogátsás tombola egész délután III. Galamb posta a mulatság végéig működik. Az a hölgy, kinek a legtöbb levele lesz a galambposta által, egy meglepő virágcsokor jutalomban részesül.

— **Halálozások.** König Lajos az egyesült fővárosi takarékpénztár hivatalnoka meghalt 54 éves korában. A megboldogult nem csak mint kitünő tisztviselő. hanem mint polgár és családapa is kiérdemelte a iszteletet és közbecsülést. Özvegyet és három gyermeket hagyott hátra. Halála széles körben okozott gyászt és keltett részvétet. Nyugodjék békében. — Baróthi Jenő posta igazgatót temették el. Az elköltözött végtisztességén sokan jelentek meg. Barothi a magyar posta tisztviselők és alkalmazottakkal mindég humanosan bánt, s hasznos szolgálatokat tett a magyar postaügynek s halála erre nagy vesztesség. Özvegye Kárffy Ilona nem régiben temette el atyját és ez az ujabb gyász sujtotta le. Mind a két halottat az ugy nevezett németvölgyi halottas házból temették, melyről már emlékeztünk, hogy minden más csak halottas ház nem. — Jausz Mór m. kir. pénzügyminiszteri irodatiszt folyó évi julius hó 3-án, reggeli 9 órakor, életének 64-ik évében, hosszas szenvedés után végelgyengülésben elhunyt. A talpig becsületes hivatalnok tetemeit f. hó 5-én, délután 3 órakor temették el a gyászházból (I. ker. Vár, Országház-utcza 6. szám) a róm. kath. egyház szertartása szerint nagy részvét mellett.

— **Baleset.** Duna-Bogdányon a betegsegélyző pénztár pénztárnokának 10 éves fia játék közben az utczán levő 14 ölnyi mélységü kutba esett. Valóságos Isten csodája, hogy a szegény fiunak baja épen nem történt. Bogdányban, hol a Duna majd minden évben megköveteli a maga áldozatjait, s hol csak néhány hete két asszonyt zúzott össze a leomlott agyagbánya, bizony nem ártana, ha a közrend őrei valamivel nagyobb figyelemmel lennének az ily dolgokra, s különösen a Dunapartján egész nap játszó, vagy csavargó gyermeksereget valami kisbiró által haza kergettetnék. Vagy itt is a tanitó vigye a rendőri szerepet?

— **Meghivó.** Az „Ernőkör“ augusztus 18-án kirándulást tervez a Norma-fához, Ő Felségének születés napját megünneplendő, melyre ugy a közös hadsereg, mint a honvédség tettleges és nem tettleges tagjait, valamennyi katonaviselt egykori bajtársat és az egész polgárságot családjaikkal, tisztelettel meghivja a rendezőség. Találkozás a Normafánál d. u. 3 órakor. Bellobraidits Lipót, nyug. százados elnök.

— **Kéry Gyula két uj dala.** A Rózsavölgyi és társa zeneműkereskedése, mely a dalirodalom legujabb és legszebb termékeinek buzgó kiadója: legujabban Kéri Gyulának az ismert nevü fiatal dalköltőnek két ujabb dalát adta ki, melyeket a kritika kitüntető dicséretekkel fogadott. A két dal előreláthatólag rohamosan el fog terjedni az egész országban. A dalkedvelő közönségnek melegen figyelmébe ajánljuk a két bájos dalt.

— **A svábhegyi menedékház.** A mikor a belváros aszfaltjára rátüz a nap, s behorpad a czipő nyomása alatt, és midőn a külvárosok szük utczáiban még a késő est beálltával sincs szellő, hogy felüditse a munkában elfáradtakat: várva-várja mindenki, — hivatalnoktól az utolsó munkásig, — a vasárnapot, hogy a budai hegyek között felfrissüljön, s tele szijja tüdejét hegyi levegővel. A családok, ismerősök, szomszédok csapattá verődnek, kicsi gyermekeiket ölbe tartva, vagy kézen vezetve Buda felé. A verőfényes kánikulai nap sokszor megcsalja az embereket. Egy kis felhő ugy délután tájt megfeketiti a kék eget, s röktön rá czikázik a villám, dörög s kezdetben nagy essőcseppek, majd szakadózápor ömlik a nyaralók és kirándulók nyakába. És nincs hová menekülni. Fa és bokor nem ad menedékhelyet. A szülő, az édes anya kétségbeesetten szorongatja magához gyermekeit, a kik félnek, kevésbé bár, mint a ki nekik életet adott. És az ilyen zivatar és zápor gyakran lepi meg a kirándulókat, a mely elől bizony bajos elmenekülni, nem lévén az egész Svábhegyen sehol megfelelő menedékhely, a hol a zápor alatt megvonhatná magát a közönség. Ennek folytán Mérő János a Svábhegy felügyelője a tanácshoz kérelemmel járult, hogy épittessen a Svábhegyen és pedig lehetőleg a Normafa környékén egy egyszerü menedékházat, a hol nagyobb essőzések és zivatarok alkalmával 2—3 száz ember menhelyet találna. Nem kételkedünk, hogy ezt a kérelmet a főváros tanácsa még is csak méltányolni fogja, s a menedékházat még ez évben felépitteti.

— **Kassits Péter.** A fő- és székváros legutóbb tartott közgyülésén a lóvasut engedélyének meghosszabbitása tárgyalásánál ismételten bemutatta erélyét és lelkesedését Kassits Péter. Nem vagyunk annyira mathematikusok, hogy el tudnánk birálni azt a sok számot, mit ebben a kérdésben kiállitottak, de tisztelettel ismerjük el akár a pró akár a kontránál az igazi tüzet. Kassits Péter önzetlensége és féltékenysége a közügyekben valóban tiszteletreméltó.

— **Kedélyesen.** Az I—III. kerületi vendéglősök f. hó 3-án közbecsülésben álló alelnökük a minden közügyben buzgó Petz Károly trombitás-uti vendéglőjében jöttek össze. Erre a szép és kedvelt kiránduló helyre a társulati tagok és a magyarországi borvizek képviselői nagy számmal jelentek meg. A hölgyek közül ott voltak Barabás Józsefné, Bittner Alajosné, Juhász Józsefné, Lerner Mihályné, Schlaucherné. A szaktársak is ugy vélekedtek, mint a közönség, hogy a konyháról, hol Petz Károlyné maga főz izletes ételek és a pinczéből jó borok kerülnek ki s a szép vidéken, hova a lóvasuttal könnyü eljutni kedélyesen lehet mulatni.

— **A „Budapesti iparos segédek egyesülete“** és az „I-sö budai polgári betegsegélyző és temetkezési egyesület“ által f. hó 9-én rendezett társas kirándulás alkalmával mely teljes egészében igen szépen sikerült a következő felülfizetéseket Kaptuk: Mudry József 50 kr, Schwarz Ferencz 20 kr, Wazulik Károly 50 kr, N. N. 1 frt, Moldoványi Sándor 2 frt, melyeket becses lapjában közé tenni kérünk, melyért köszönetét mondja és nyilvánitja mind két egyesület választmánya. Milley Károly mint a „Bpesti iparos segédek egyesülete“ ifj. jegyzője.

— **Összejövetelek.** A „Budapesti I., II. és III. kerületi szállodások, vendéglősök, bor- és sörmérők ipartársulat“-nak tagjai társas összejövetelüket 1895. julius 10-én Héberger Károly (III. Kiskorona-u. 68.) tartják. — Az I. ker. nemzeti asztaltársaság tagjai társas összejövetelüket 1895. julius hó 9-én Fill Mihály (Istenhegy, a „Normafához“) tartják.

— **Krisztinavárosi szinkör.** Nem maradt hely üresen. A páholyok, a földszint telis-tele, a karzatok rogyásig. Jászai Mari játszotta Medeát. Az ország első tragikája át jött hozzánk, hogy három előadáson bemutassa azt a hatalmas erőt, a melylyel rendelkezik. Nem „Medeáról“ a darabról akarunk beszélni, hanem Medeáról, Jászai Mariról. A közönség a függöny felgördülte előtt már, olyas lázas féle állapotban volt, mintegy elkészülve arra a nagy tragédiára, a mely előtte le fog játszódni. Az első felvonást mély csendben nézte végig a közönség. Aztán felvonásról-felvonásra minden egyes jelenetben a hatás fokozódott. A játékmüvészetet lehet tanulni, de a hogy Jászai Mari játszik, az már isteni adomány. A hangnak az a változatossága, érzésének kifejezése, mozdulata egy óriási tehetség kinyomata, mely több, jóval több egy Sarah Bernhardt, vagy Duse. — A mint gyermekeit hijja magához, előbb mindkettőt, utóbb csak az egyiket, a mint eseng, a mint könyörög s kétségbeesetten, megtörve letérdepel és a midőn gyermekei elfordulnak tőle, sebzetten összerogy: ezt csak egy oly hatalmas müvésznő játszhatja meg, mint Jászai Mari. A közönség szempilláin a köny megvillant s az arczokon a mély fájdalom érzése vibrált. Jászai Mari odaadja a darabba egész lelkét, szivét, maga után vonja a közönséget, a mely nem a szerzőt birálja, de azt a szerelmében megcsalódott asszonyt, a lelkében megtiport anyát nézi, és vele megy fájdalmában, gyötrelmeiben, kinjaiban és elkövetett büneit is kész megbocsátani s végre megenyhül. Ez a müvészet varázsa és ereje. Jázonban Csiki László jó személyesitőre talált, átgondolta szerepét, beletalálta magát, birta hanggal és érzéssel. T. Szakál Rózsa mint Medea dajkája igazi tehetségét mutatta be, értelmes és szép szavallatával nagy tetszésben részesült. Kápolnai Julia bájos és kedves volt, Réthey Lajos pedig mint követ egyike a legjobbaknak. Krecsányi igazgató nagy gonddal állittatta ki a darabot. A rendezés hibátlan és a diszitések szépek, csinosak voltak. Szóval Krecsányi hálára kötelezte a budaiakat, hogy azt a nagy müvésznőt: Jászai Marit vendégszereplésre megnyerte.

— **A krisztinavárosi szinkör heti müsora.** Hétfő: „Elektra“; Jászay Mari aszszony 3-ik fellépte Kedd: „Klári“; Szerda: „Stuárt Mária“; Jászay Mari negyedik, utolsó vendégjátéka. Csütörtök: „A kis hörcsög“; Péntek: „Fanchon asszony leánya“; Szombat: „Mi történt az éjjel?“, (először.) Vasárnap: Ugyanez. Hétfőn: Ugyanez.

— **Ó-budai szinkör.** Halmay Imre igazgató derekas munkát végez Ó-Budán. Társulatának jeles tagjaival mindinkább meghóditja az eddigi csökönyös közönséget. Telt házak és zsúfolt házak sem ritkák ez időszerint az ó-budai szinkörben. A heti müsorban kiváló helyet foglalt el „Felhő Klári“ előadása, a melyben bravurosan játszott Halmayné, s mint kitünő partnerei voltak Molnár és Ferenczi, e két kiváló és nagytehetségü tagja a társulatnak. Julius 2-án Mátray József jutalomjátéka volt a „Kornevillei hangokban“ s ez alkalommal M. Bácskai Julcsa és Valentin Lajos mint vendégek léptek fel zsufolt ház előtt. Micseiné Bácskai Julcsát a fővárosi közönség a szinpadról már ismeri, de soha jobban nem volt talán disponálva, soha elevenebb és fürgébb Serpolette nem volt mint ekkor. Éneke és játéka egyaránt hatott s vége-hossza nem volt a tapsnak és kihivásoknak. Gremisőt Valentin Lajos szintén vendég adta csinosan, nagy rutinnal, osztozván a tetszésben vendégtársával. Mátray József az ünnepelt, jutalomjátékos Gáspár apó szerepében sok tanulmányra valló alakitást nyujtott, s méltán megérdemelte a közönség kitüntetését. Az előadás rendezése s a társulat többi szereplőinek igyekezete és buzgalma igaz élvezetére szolgált a nagyszámu közönségnek. Egyet azonban a fény mellett mint árnyat is fel kell emlitenünk, még pedig, hogy a jegyzőt a szinlapra kiirt Halmay helyett Nagy Gyula játszotta, olyan viczczeket engedvén meg magának, a mely a mily kisvárosias, ép oly izléstelen is. Az ilyesféle rögtönzésekkel „hahotát“ elő lehet ugyan idézni, de soha sem teszi a müvelt közönségre azt a hatást, a melyet egy ambicziózus müvész tehetségével ér el.

A „Buda és Vidéke“ előfizetési árai:

Egész évre . . . . 12 korona.
Félévre . . . . . 6 „
Negyedévre . . . 3 „

Kérjük vidéki hátrálékos előfizetőinket az előfizetések beküldésére nehogy a költséges postai megbizással legyünk terhökre. A kik felszollitásunkra az összegeket be nem küldik, azok postai megbizást kaptak.

Kiadóhivatal Budapest, I. Alkotás-utcza 12/a.

Tájékoztató.

— **Ajánljuk** a Kubinszky György-féle szabályozható gyermegfülleszoritó kötszert, mely a fülnek szép formát ád. Használati utasitás. Ez a fülleszoritó kötszer a gyermek lefekvése előtt lesz alkalmazva olykép, hogy a füllemezek a fülkagylókra helyeztetnek s a szabályozó gummitartók meghuzása illetve megeresztése által azok kellőkép leszorittatnak. Kapható Kubinszky György cs. és kir. szab. gyermekfülleszoritó és bajuszkötő készitőnél Budapest, I. ker. Krisztinatér.

— **Védelmezzétek a szőllőkerteket a peronospora ellen.** Azon időszakban, melyben a szőllőtulajdonosnak érdekében áll gondoskodni arról, hogy a peronospora fellépését megakadályozza, azt hiszszük, nagyon aktualis dolog lesz egy még kevéssé ismert és mégis kitünő, Franczia országban már évek óta használatos védszert értekezés tárgyává tenni, mely szer a mult esztendőben Magyarországon tett kisérletek alkalmával a várakozást fényesen igazolta, sőt felül is haladta. A rézgáliczzsir-kőlisztről beszélünk, a „Fostit“-ről, egy kiváló finomságu porról, melyet külön e czélra alkotott eszközzel (fujóval) fuvunk, és mely a szőllővenyige összes részeire lerakódik, és pekig ugy, hogy a venyigének mégcsak legkisebb része sem maradt fedetlenül. A levelekhez való ragadást a zsirkő eszközli, mig a védő és támadó erőt a zsirkővel összekötött rézgálicz gyakorolja. A tett kisérletek bizonyitják, hogy a fostit, melyet juniusban hoztunk a venyigére, még késő őszszel is látható volt a leveleken; e mellett megjegyezzük, hogy e por sohasem gyakorol oly kellemetlen hatást, mint a kékkőoldat, hanem venyige és szőllő általa szép szint nyernek, mely legkevésbbé sem degusztáló, mint a kékkő csunya foltjai. Azáltal, hogy a fostit mindenemü előkészitést nélkülözhetővé tesz és vizet nem kiván, egyrészt a kezelés könnyebb, másrészt a szállitás kényelmesebb és még magas szőllőhegyeken is fáradság nélkül alkalmazható a fostit. De ezen könnyitéseken kivül is e szernek poralakja sok előnnyel jár. Mig a por mindenhová odafér, a levelek felső és alsó részére, a törzsre és a legfinomabb hajtásokra, a kékkőoldat a leveleknek csak felső oldalait tudja megnedvesiteni, mig az alsó oldalakat — bár csak könnyedén, — érő cseppek természetszerüleg leesnek, anélkül, hogy idejük lett volna a bennük lappangó rézgéliczot lerakni. Ez előnyhöz járul még két fontos előny, t. i. a tisztaság az alkalmazásban és az eszközök meg nem sérülése. Mig a kékkőoldat a kezelő ruháin mindig nyomokat hagy, vagy azokat teljesen is elrontja, addig a foztit, ha netalán a ruhákra le is rakódik, porként eltávolitható, és amig a kékkőoldat a fecskendőknek még réztartóit is megtámadja és idővel keresztüleszi, addig a fostit, mivel por, e káros hatással sohasem jár és még a pléh is egészen sértetlen marad. Ha még ehhez tekintetbe veszszük a teljesen kiérett és penészmentes szőllőt, mely kiváló izléses külsőt mutat, és a foztit árát, mely a Mühle Vilmos temesvári czég, udvari szállitó által kiadott füzet szerint egy harmaddal olcsóbb a kékkőoldatnál, akkor meg vagyunk győződve, hogy a szőllőkerettulajdonosok a fostitot saját érdekükben, — ha egyelőre megnyugtatásuk végett csak próbaképen is, — használni fogják.

— **Jó gazdaasszony** állást keres egy korosabb nő ki a háztartás minden ágazatában jártassággal bir — jó családból való — a ki nem a fizetésre hanem a jó bánásmódra tekint. Öregebb urhoz vagy idősebb családhoz mint megbizott házfentartónő ajánlkozik, a ki minden a háztartás körül előforduló munkát önmaga fogja végezni. Szives ajánlatok kéretnek a kiadóhivatalba I. ker. Alkotás-u. 12. a.

— **„Szt. Lukács-fürdő-részvénytársaság**. A nyári idényre Prospektust küld és előjegyzéseket lakásokra elfogad az igazgatóság Budapesten.

Erdélyi borozó VIII., József-körut 10. Valódi erdélyi hegyi-borok. Különlegességek: Erdélyi turó és husnemüek. Kenyeres Károlyféle (Brassó) cognac és likőrök. A borozó éjjeli 1 óráig van nyitva.

— **A »Buda és Vidéke« rendkivüli kiadása a Mária Erzsébet-egylet javára 20 krért kapható a Gróf Hunyady László palotájában I. ker. Vár, uri-utcza 52 sz. a.**

József Főherczeg Ő Cs. és K. Fenségének udvari szállitója,

özv. CULMANN REZSŐNÉ

ÉLŐVIRÁG-ÜZLETE.

BUDAPEST, II., FŐ-UTCZA 10.

Elvállal bárminemü üdevirágokból készithető czikkekre megrendeléseket, ugymint: koszorukat, csokrokat, virágvánkosokat stb. stb. és egyuttal pontos kiszolgálat mellett jutányos árakat is biztosit.

Ki szőllőjét a

Peronospora

ellen sikerrel akarja védeni, az használjon

FOSTIT-et.

Vezérügynök Ausztria-Magyarországban és a Keleten: **MÜHLE VILMOS** udvari szállitó magkereskedése **TEMESVÁR**.

Fostit a legjobb, a legbiztosabb és legolcsóbb peronospora védekezési szer.
Fostit a legolcsóbb és évekig eltartó készülékekkel alkalmaztatik.
Fostit nem rontja a készülékeket és alkalmazása a legkönnyebb.
Fostit soha be nem piszkitja a ruhákat, hanem a legtisztább szer valamennyi között.
Fostit nem igényel vizet, tehát nagyon könnyen szállitható, mert a vizszállit. teljesen elesik.
Fostit **magyarországi** szőllőbirtokosoktól tömeges elismerő nyilatkozatokat kapott.
Fostit ára: 5 kiló frt 1.50, 50 kiló frt 13.—, 100 kiló frt 25.50, 500 kiló frt 125.

»A peronospora és kiirtása« czimü könyv bárkinek is ingyen és bérmentve megküldetik.

Készülékek darabja:
Hungaria frt 4.50, Reform frt 7.50, Torpedo frt 24.—

Vendéglő

a

„Márvány-menyasszonyhoz“

Van szerencsém a n. é. közönség tudomására hozni, hogy vendéglői és kerti helyiségeimben minden szerdán **katonai zenekar** működik.

Jó konyha, kitünő bor és kőbányai sör.

Pontos kiszolgálás.

Számos látogatást kér

WAGNER VILMOS
vendéglős
I., Márvány-utcza 6.

Ferdinánd testvérek

Budapest, Ferencz József-tér 5. szám.

Telefon-összeköttetés 805.

Saját termésü szegszárdi veres és fehér ó-borok.

Czukor, kávé, rizs, gyertya, tea, rum, cognac, stb.

Gyarmatáruk raktára.

Petroleumot, illó-olajokat és savakat, továbbá festanyagokat — általában oly czikkeket, **melyek az élelmezési árukra károsan hatnak, nem tartunk.**

Nagyobb megrendelések a főváros területén dijmenteson a házhoz szállittatnak.

ZIMERMAN FÜLÖP

vendéglős

I. ker., Álagut-utcza 2. sz. „a zöld keritéshez“

ajánlja magyar konyháját, természetes tolnavidéki borait és kőbányai sörét. Tiz liter bor megrendelésnél a házhoz szállitáson kivül 10% kedvezmény adatik.

Fiók vendéglője: I. ker. Vár, Fortuna-utcza 16. szám, mely társasvacsorák, összejövetelek és menyegzői lakomák tartására igen alkalmas.

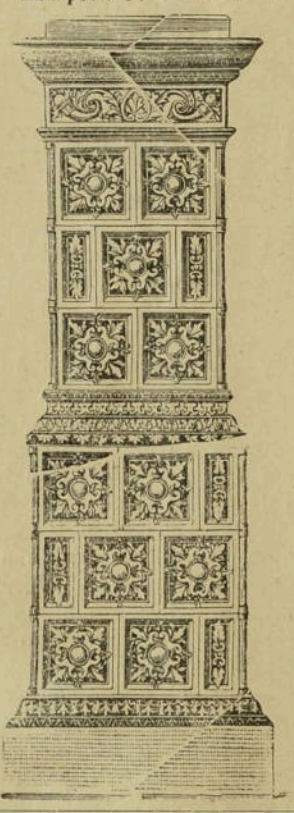
Számos látogatásért esd

A vendéglős.

MORGENSTEIN ENDRE

KÁLYHÁS

Budapest, I., Tábor-utcza 14. (saját házában).

Ajánlja dusan felszerelt raktárát **szabályozható, töltő és ó-német cserépkályhák és takarék-tüzhelyekből.**

Elvállal minden szakmájába vágó **javitásokat,** különösen saját módszere szerinti **füstszabályozásokat** pontos kivitel és jutányos árakon.

Kik dúsan felszerelt kálya-raktáromat megtekinteni óhajtják, a legszivesebb fogadtatásra találnak.

Van szerencsém a n. é. szinkör látogató közönség becses figyelmébe ajánlani a szinkör mellett levő „Alaguthoz“ czimzett vendéglőmben berendezett kerti helyiséget.

Szinház előtt és az előadás után friss vacsora.

Rosszidő esetén fedett nyári helyiségek.

Mindennap zene Kutschera A. zongoramüvész közremüködésével.

Tisztelettel

Schlaucher Ferencz,
vendéglős.

Bejárat Attila-utcza 65. szám alat is.

MINDENNEMŰ KÉZI MUNKÁHOZ VALÓ KELLÉK.

BARTL TÓDOR (ezelőtt)

OTT LAJOS

II., Bombatér és Plébania-utcza sarkán, „A ZÖLD VADÁSZHOZ“

ajánlja jól felszerelt raktárát divat-árukban, ugymint: **Ing** (kizárólag saját készitésü) **lábravaló, gallér, kézelő, nyakravaló harisnya, nadrágtartó, keztyü, szövött alsó ruhák** stb., továbbá

női divat s piperecikkek.

Szövött és rövid áruk.

Függönyök és fehérnemük tisztitó intézete.

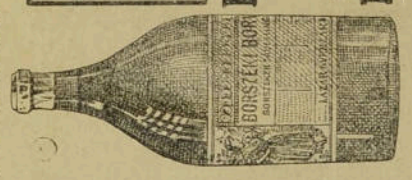
HOZZÁVALÓ FÉRFI S NOI SZABÓK RÉSZERE.

A szénsavdus ásványvizek királya a

BORSZÉKI BORVIZ

kitünő gyógyviz és üditő ital

mindenütt kapható.

Budapesti főraktár
RAJCS ZOLTÁN-nál
VIII. ker., József-körut 10. szám.

Vendéglő az „Olasznőhöz“.

A n. é. közönség becses figyelmébe ajánlom az I. ker. Németvölgy, Mozdony-uton levő „Olasznőhöz“ czimzett vendéglőmét, mely a kiránduló közönség kedvencz találkozó helye.

Saját termésü borok, kőbányai sör és kitünő magyar konyha.

Számos látogatást kér

HESZ JÁNOS
vendéglős.

BANK ÉS VÁLTÓ-ÜZLET

Beimel Lajos fiókja

TELEFON! II., fő-utcza 6. sz. TELEFON!

Értékpapirok, arany és ezüst pénznemüek vétele és eladása.

Előleg mindennemü értékpapirra.

Tőzsdemegbizásokat előnyösen eszközlünk.

1 drb Bécsvárosi igérvény ára 4 frt 50 kr. Huzás julius hó 1-én. Főnyeremény **400.000** korona.
Jótékonyczélu államsorsjegy ára 2 frt. Huzás junius 26-án. Főnyerem. 120.000 korona. A két drb összesen csak **6 frt.**

Kősziklából fakadó kristálytiszta

TELEFON. VÉGHLESI TELEFON.

„Vera"-forrás.

Hazánk igen kedvelt **legjobb izü** és legolcsóbb

szénsavdús égvényes

SAVANYU-GYÓGYVIZE.

Hathatós szer az emésztési zavaroknál.

Borral vegyitve kellemes savanykás izü üditő és tiszta italt képez.

A bort nem festi,

a miért a nagyérdemü közönség **fröcs** gyanánt nagyon kedveli s e végből a vendéglős urak igen felkarolták.

Borivóknak, kik a bort savanyuvizekkel szeretik vegyiteni, mindenekelőtt mint **legtisztább égvényes savanyuviz** ajánlható.

E viz közömbösiti a bor savát és az italnak igen kellemes savanykás izt kölcsönöz, anélkül, hogy azt

feketére festené,

Mindenkor friss töltésben kapható a **főraktárban**

BUDAPESTEN,

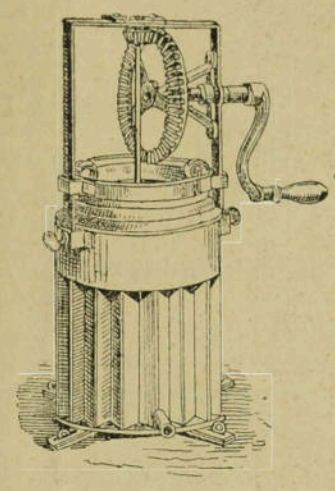
ERZSÉBET-KÖRUT 56. és

minden gyógyszertárban, füszerkereskedés és vendéglőben.

Ujonnan javitott

Vásárhelyi-féle

szabadalmazott ***vajköpülő.***

Előnyei:

1. Igen gyors készités.
2. A vaj sokáig eltartható.
3. 10—12% megtakaritás és jobb minőség.
4. A köpülés után visszamaradt tej még használható.

A gyártási jogot egyedül birja

a ZELLERIN M.-féle

gyári részvénytársaság

Budapesten, Nagy-diófa-utcza 14. sz.

Prospectus és árjegyzék ingyen és bérmentve.

Három világkiállitáson és több országos kiállitáson kitüntetve.

Hinterseer Ulrik

keztyügyáros

Temesvárott

ajánlja saját gyártmányu első minőségü keztyüit minden nemü kivitelben. Megrendelések a szín, számnagyság, minőség és façon megjelölése mellett pontosan és gyorsan teljesittetnek.

Barabás József

krisztinavárosi

CASINO SÖRCSARNOKA

a legujabb kor igényeinek megfelelően, kényelemmel és fényesen van berendezve.

Különösen ajánlható a **szinkör látogatók** becses figyelmébe. **Szinielőadás után friss vacsora,** frissen csapolt **udvari- és bajor sör.**

Ma zene!

A

Magyar Asphalt

részvény-társaság

Budapest, Andrássy-ut 30. sz.

elvállal minden néven nevezendő

asphalt burkolási

valamint **szárazzátételi** munkák teljesitését **jótállás mellett, legolcsóbban.** Elismert legjobb minőségü **aszfalt anyag vidékre** is szállittatik.

Megrendeléseket elfogad a kiadóhivatal is.

Házak és telkek eladására, kölcsönök szerzésére vállalkozik egy tapasztalt és nagy ismeretségü egyén. Levelek K. K. jel alatt két 5 kros bélyeggel a kiadóhivatalhoz.

Jelentés.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy f. é. **május hó 1-én** fióküzletet nyitottam a **Zugligetben** a Fáczán vendéglő kerti helyiségében. — Liszt, tej, tejszin és vaj, Finom- és pék-sütemény a nap minden órájában frissen lesz kapható.

LÖVENSTEIN ANTAL

cs. és királyi udvari sütőmester.

NÉMETH KÁROLY GÉZA

VAS- ÉS FÜSZERKERESKEDÉSE

(EZELŐTT **FREYBERGER PÁL** FIÓKJA)

BUDAPEST, II., SZÉNA-TÉR 1.

(BECK LIPÓT ÉS FIA LISZTKERESKEDÉSE MELLETT.)

Ajánlja jól berendezett **vas- és füszerkereskedését,** különösen **konyhaberendezési czikkek, rudvasak, tengelyek, szerszámok, szegek** és mindennemü **vasáru czikkekben.**

Minden a legjobb gyárakból.

Továbbá **czukor, kávé, rizs, tea, rum, cognac és minden egyéb füszeráru a legjobb minőségben.**

Denaturált szesz kimérve.

Pontos és előzékeny kiszolgálat.

RÖVID- ÉS SZÖVÖTT ÁRUK

KÉZI MUNKÁHOZ TARTOZÓ CZIKKEK.

MINDENNEMÜ SZABÓ KELLÉK.

Alapittatott 1875.

ALBINI LAJOS

ezelőtt

Reinl József

II, ker., Fő-utcza 40. szám alatt.

Ajánlja raktárát férfi fehérnemüekben, saját készitmény. Ingek kizárólag a jó hirnevü „Schroll"-féle chiffonból, készitve. Legujabb nyakkendő és csokrok, gallérok, kézelők, fehér és szines ingmellek, jó minőségü tourista ingek és nadrágtartók.

Továbbá nagy választék fürdő öltönyökben, hölgyek és leányok számára, fürdőfejkötő, sapka és kalapok, ugyszintén fürdőköpenyek és dörzstörülközők.

Nagy raktár női és leány köténykében és gyermek blous-kötényben a mi ruha helyett hordható. Valódi szinü harisnyák, sima és ajour, czérna- és selyem-keztyük, duppla ujjhegygyel. Jó szabásu derékfüzők.

Végre nagy választék valódi „Cosmanosi" cretonból.

VÁSZON, KANAVÁSZ ÉS CHIFFON

Vendéglő „Mekka városához".

Van szerencsém a t. cz. közönséggel tudatni, hogy **Fehérvári út 10420. sz. a.** (a **Záborszky János**-féle telken, a sósfürdő közelében) vendéglőt nyitottam, mely a legujabb kor igényeinek megfelelően minden kényelemmel el van látva.

Kirándulóknak kellemes üdülő hely.

Minden időben meleg és hideg ételek.

Saját termésü borok. Csapolt és üvegsör.

Tisztelettel

SCHMIEDT KÁROLY

vendéglős.

Kőbányai Polgári serfőző részv. társaság.

Városi iroda: Népszinház-utcza 22.

Polgár sör.

Király sör.

Szt. István sör.

Barát sör.

Városi iroda: Népszinház-utcza 22.

Budai raktár I. Fehérsas-utcza 6. sz.

Vendéglő megnyitás.

Van szerencsém a n. é. közönséggel tudatni, hogy **I. ker., Csaba-utcza 2. sz. a.** (városmajorban) **a jövő századhoz** czimezve **vendéglőt** nyitottam.

Hideg és meleg ételek minden időben.

Dréher-féle csapolt sör.

Balatonmelléki borok.

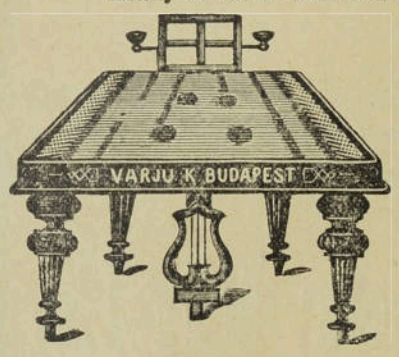
Ünnep- és vasárnap zene.

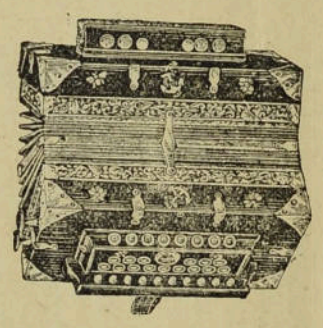
Tisztelettel

GÖTZINGER GÉZA

vendéglős.

Arany és ezüst érmekkel kitüntetett hangszer-ipar

VARJU KÁROLY

császár és királyi szabadalmazott hangszer-ipar.

Budapest, VIII., Kerepesi-út 47. sz.

Ajánlja saját gyártmányú hangszereit, külöuösen erős, tiszta **csengő hangú czimbalmait** jótállás mellett; továbbá **harmonika**, **hegedű**, **fuvola** és egyébb hangszer nálam 15%-kal olcsóbb, mint bárhol. — Most jelent meg a magyar **harmonika iskola**, az egy soros harmonikához 32 válogatott legszebb dallal, melynek segélyével fél óra alatt megtanulhat a harmonikákon játszani, ára 90 kr., mely összeg beküldése mellett bérmentve küldi meg a kiadó, **Varju Károly.**

Képes nagy árjegyzék ingyen küldetik.

Jencs Vilmos

„Szent-János"-hoz czimzett gyóyszertára
II. ker. Széna-tér.

Az idei idény beáltával ajánlja friss töltésü és minden fajtáju gyógy- és üditő ásványvizeket nagybani árak mellett.

Kaphatók az összes bel- és külföldi gyógyszerészeti különlesgességek.

Mindenféle sebészeti eszközök.

Menthin szájvíz, a mely az Odolt hatásában, kellemes izénél valamint olcsóságánál fogva is teljesen fölülmulja. 1 üveg ára 40 kr. — Salol fogpaszta, a mely nagyszerü antiseptikus hatásu és igy a fogak odvasodását teljesen megakadályozza s izét a legutolsó részletig megtartja. Ára 60 kr.

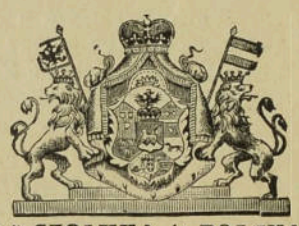
Nemkülömben ajánlja a világhirü **Pries y Ca-féle** spanyol gyógyborokat valamint az általánosan elösmert és általa készitett Chinavas borát, üvegje 1/1 2 frt 50. 1/2 1 frt 50 kr. árakban.

Valamint saját készitésü és kitünőnek bizonyult lábizzadás elleni porát, 1 doboz ára 50 kr.

SZOLYVA és POLENAI

szaktekintélyek által elismert kiváló hatásu GYÓGYVIZEK

Gyomor és fejfájás, szédülés, czukros hugyár

aranyér bántalmai és köszvényelleni különlegesség.

a friss töltésü SZOLYVA és POLENAI védjegye.

LUHI ERZSÉBET

rendkivüli kellemes izénél fogva, főleg borral vegyitve a betegnek élvezetes, kellemes üdítő italt képez.

Tulságos gyomorsav képződésénél idült gyomorhurut és étvágytalanság, torok, gége és hörgők idült hurutos bántalmai ellen, feltünő sikerrel lesz alkalmazva.

Főraktár: Budapesten,
FRUMM ISTVÁN utódánál
tulajdonos
WERNER ADOLF
Batthyányi-utcza 3. sz.

Megrendelhető: minden ásványviz kereskedésben vagy közvetlenül

Gróf Schönborn uradalmi Igazgatóságánál, Munkácson.

a friss töltésü LUHI védjegye

Ezeknek a vizeknek tiszta kezelése folytán, kellemetlen utóize nem képződik.

Hirdetések
a
BUDA ÉS VIDÉKE
részére felvétetnek
a kiadóhivatalban
Alkotás-u. 12/a. Szőke-ház.

Gyógyszertár áthelyezés.

Alolirottak tisztelettel jelentjük, hogy krisztinavárosi gyógyszertárunkat, mely eddig a Szent-Jánostéri 1. sz. házban volt, a **Szent-János-utcza és Krisztina-tér sarkán,** Krisztinatér 7. szám alatt levő **Berának-féle házba helyeztük át.**

Radanovits testvérek,
gyógyszerészek.

Legnagyobb kitüntetés.

Igen fontos hölgyek, gyermekek és lovasurak részére!

Arany érem.

Pavelka Ferencz

Füzőgyára Temesvárt.

Arany érem. Arany érem.

Füzőimet, melyeket Temesvár, Komárom és Lemberg kiállitásain a legnagyobb dijakkal tüntettek ki, a mi az alakot s kényelmet illeti, nem mulja fölül semmiféle bécsi vagy párisi gyártmány.

Azonkivül készitek még füzőket szabálytalan termetek számára, nem különben egyenestartókat, mechanikai s müvi füzőket, továbbá gummis és rugós füződerekakat, ugyszintén lovasfüzőket hölgyek s urak stb. számára.

Különösen ajánlom páratlannak mondható pálcza nélküli **PAVELKA-féle** füzőimet, mint saját találmányomat.

Óvás! Csak azok a füzők tekintendők saját készitményemnek, melyek czég-bélyegemmel vannak ellátva. — Rendelés esetén a pontos czim közlését kérem.

Minden rendelés 3 1/2 óra alatt elkészül.

A legnagyobb kitüntetés.

Nyomatott Heisler J. kö- és könyvnyomdájában. Budapest, II. Várkertrakpart 1. sz. (Kluseman-féle ház.)

Budapest, 1895. IV. évfolyam 28. sz. Vasárnap, julius 14.

BUDA ÉS VIDÉKE

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

BUDA ÉS VIDÉKE ÉRDEKEINEK KÖZLÖNYE.

Szerkeszti: ERDÉLYI GYULA.

KIADÓ-HIVATAL, hol előfizetni lehet és hirdetések felvétetnek; I. ker. Alkotás-utcza 12/a. Szőke-ház.

Megjelenik minden vasárnap. Előfizetési árak: Egész évre 12 korona, fél évre 6 korona, évnegyedre 3 korona. Egyes szám ára 24 fillér.

SZERKESZTŐSÉG, I. ker., Alkotás-utcza 12/a. Szőke-ház. Kéziratokat és közleményeket ide kérjük küldeni.

Fővárosi mizériák.

(A.) A hazafi fővárosunk utczáit bejárva, szomoruságtól, bosszankodástól nem menekülhet. A költő szavaiként viruló, szemet, lelket andalitó szép ország középpontján, a világ egyik leghatalmasabb folyamának partjaira épült Budapestet a természet bájjal és kincsekkel elhalmozta. Az alkotmányosságnak negyed századot meghaladott ideje alatt a föld kerekségének első városai közzé kellett volna felküzdenie magát, ha félszeg intézkedések, elpazarolt százezrek, milliók helyett mindig hasznosra, a közügyeket fejlesztőkre fordittatott volna minden igyekezet, minden költekezés.

De ki mondhatná megelégedessel, hogy minden megtörtént; hogy az intézkedő közegek mindent helyesen cselekedtek, semmit el nem mulasztottak?

Az annyiszor emlegetett Andrássy-út, a melyet a balpart gyöngye gyanánt is emlegetnek, főleg közegészségi tekinteteknek köszöni eredetét. Rosz fertőzött volt ott a talaj, piszkosak az udvarok, telkek, nagy a halandóság. Ezen segiteni kell, ez volt a jelszó. Az egészségtelen telkeket beépitették bérkaszárnyákkal, többnyire csak tenyérnyi udvart hagyva, a melyek körül három emeletnyi falak meredeznek. Míg régebben a légáramlat szerte oszlatta az egészségtelen levegőt, az most megszorúl, megreked, még jobban megromlik az udvarokban és zugudvarokban, pestiesen lichthofokban. Ezen felül a forgalom deczentralizációját előmozditotta a csonkán hagyott utcza.

Most évek mulva akar készülni, vagy mintha akarna készülni egy ujabb hid a város belterületén, az első a lánczhid után (a lágymányos-vámházi már készül.) Evről-évre várja az épitkezés megkezdését a főváros, az ország. Két évtizedi mozgolódás után végre törvény is készült a hidról, de hidépités még mindig csak a törvényben van. Meg van a törvény, meg van a pénz, sőt hid terv is volt már másfél év előtt, de hidat nem épitenek, sőt ovatosan terjesztett hirek szerint most már terv sincs. Hogy van-e terv, hogy mikor kezdik az épitkezést, nem-e marad el végleg, az a beavatottak féltékenyen őrzött titka. És börzianus nem őrzi jobban kincseket érő privát tudomásait. A lakosság már nem reméli, hogy lesz hid, vagy azt várja, hogy érdek konzorcziumok majd megindítják a dolgot akkor, ha érdekeik megkivánják.

Nem egy helyütt könyökölnek a közlekedési vonalokba nem rég épült több emeletes házszörnyek s várják a kisajátitást, másutt ugrásnyi utczákat épitgettek be nagy házakkal, hogy néhány év mulva tizszeres huszszoros árba kerüljön a kisajátitás. Hát még a Kossuth Lajos utczai Dreher ház, a minél még czifrább története van a Degre-féle zöld udvarnak. Ki keresné, hogy ki a felelős a két háznál elfecsérelt legalább félmilliónyi közvagyonnak? Bizony ezen a pénzen Budán néhány gyönyörü útvonalat lehetne nyitni, s még egy pár utcza tisztességes kikövezésére is maradna.

Budára bizony nagyon ráférne egy kis költség. Hiszen a főváros gyöngye Buda. Helyesebben azzá lehetne, ha nem volnának nagy elhagyottságu utczái, nagy forgalmu helyeknek közelében olyan útvonalai, a milyenek talán Aleppónak elhagyottabb, félreeső városrészeiben létezhetnek. Utczák kiszélesitése, szabályozása mintha alig is volna Budára alkalmazható fogalom. Elég ha az Attila-utczánál megkezdették, a folytatás a jelen században nem remélhető.

Hát a budai vasutak. Harmadrésznyi lakósságu vidéki városok 10—20 év óta birnak jól prosperáló közuti vasutakat szerte szét az országban. Budának épen, hogy a szélén czammog a ritkán járó lóvonatu. Pedig hát sem a város sem a kormány nem költ uj vonalokra, csak az épitési engedélyt kell kiadnia. De nem adja ki a miniszterium; két és fél év óta hever az engedély iránti kérvény a miniszteriumnál s még nem értek rá elintézni. A Margithidtól a déli vaspálya indóházáig két-három éve készen van a lóvonatu, de nem visz utasokat! Hogyan haladjon ilyen körülmények között a főváros, hogy versenyezzen Bécscsel. A rohamosan emelkedő Bécscsel, a melynek emelésénél a község vetekedik az udvar-

„A BUDA és VIDÉKE“ TÁRCZÁJA.

Elvek és tövisek.

(Regény egy kötetben.) (8)

Irta: ERDÉLYI GYULA.

Rótyi Antos István barátomnak!

A népből felemelkedett valaki és megkérdezte, hogy is leszünk a földosztással kisasszony?

— Elosztjuk. Mérnököt fogadunk. Nagy ünnepélyt tartunk, dalárda, mükedvelő előadás, tekeverseny, egész éjjel világposta.

— Megkövetem alássan nagyságos kisasszony, nem tudom miféle vigasságok légyenek azok a miről beszélni tetszik, de én magam eszemmel azt tartom, hogy több a nép, mint a föld.

— És mit akar ezzel mondani?

— Azt, szépen kérem a kisasszonyt, hogy ez lenne csak az igazságtalanság. Kevesebb jutna egyönkre- egyönkre, mint most van.

— Szólót rendreutasitom és felkérem elnök társamat, hogy vezetesse el az üllésből, mert ez árulás, a szent népelvnek lábbal tiporása.

— Elmegyek én kérem magam. Miért fizessek én az ország és község adóján kivül adót a lázitó pénztárba, hogy ingyenélők és dolgozni nem szeretők lakmározzanak belőle.

— Ki vele, áruló, harsogta Ábor Ábel.

— Atyámfiai kövessetek. Istennek parancsolata más. Az ur nem erőszakkal, haraggal, hanem szeretettel lészen eljövendő. Másként igazitja meg ő a mi fejünknek párnáját. Bizzunk a mi atyánkban és Istenünkben.

— Ugy légyen mormolta a többség és Ábor Ábel álmélkodva nézte, hogy hagyja el a nyáj pásztorát.

— Megtagadtok engemet . . . kiáltá.

— Nem ember a mi vezérünk, hanem Istennek akarata és bölcs jósága. Mi nem embert követünk, de Istennek törvényei után indulunk.

— Ugy légyen — mormolta a többség és nemsokára a távozók ajkairól felzendült a zsoltár: Te benned biztunk eleitől fogva.

Brinzenstein Klotild, Káva Ferkó, Ábor Ábel és nehány kolompos maradtak csak a hajlati füznél.

— Ez hát a rend, ez a fegyelem, ebből lesz a munkás-sztrájk, ez a káték és lapok hatása. Ez felsülés, ezért jöttem én ide, hogy árulást lássak. Nos Ábel testvér. . . .

— Nem tehetek róla eszmék királynéja. Nem tehetek róla, én eleget beszélek a gyülekezetben. Papjok voltam és most itt vagyok gyülekezet nélkül.

— Gyenge volt a lelkesedés.

— Eleget dolgoztunk vala rebegte kenetteljesen Káva Ferkó, de hát mi haszna, mit tehetünk egyebet.

— Hiszen pénzt is kaptatok testvérek, szólt a magát nép birájának tekintő Deborah.

— Többet küldtünk, a mi kezeink között csak a garasok maradának légyen, szavalt szemeit az égnek meresztve Káva Ferkó.

— Mi a központban már holnapra vártuk a munkás ellenszegülés kitörését, azért nem küldtem senkit, hanem jöttem magam. Szóljatok, mit tegyek.

— Elfogyott bennem, onnan várom a bölcsességet.

— Te beszélsz igy Ábor Ábel, a ki nekem hüséget és szeretetet fogadtál.

— Nem tehetek róla . . . . vergődött a szerencsétlen ember . . .

Mig a gyülekezet fejei igy versengettek az ott maradt tiz-husz kolompos közül előállt egy marczona alak és a napidijakat követelte.

— Ti a szent eszméért pénzt akartok, ezt nem éritek el, ha csak nem látom, hogy tesztek valamit.

— Mit tegyünk? . . .

— Ne álljatok be az aratásba. Vagytok-e szerződve?

— Nem vagyunk.

Szerződnötök kell minden áron, és ne

ral. Nehány éven kesztül a közhatósági közegeknél szünetelt a közlekedési ügyek iránti buzgalom a villanyos vasutakban kezdték nem tekinteni a forgalom hatalmas tényezőit, hanem a forgalom zavaróit. Megváltozott ez a nézet mintegy nyolcz hó előtt. A város forgalma emelésének mellőzhetlen feltétele lett az, hogy a lóvonatu villanyossá alakuljon, s daczára annak, hogy ez által a közuti társaság bevételi többlete évenként százezrekkel növekszik, a legnagyobb lelkesedéssel és eredménynyel buzgólkodtak számosan abban, hogy a társaság privilegiuma évtizedekkel meghosszabbittassék, mert a legfőbb az, hogy a főváros közlekedési viszonyai minél haladéktalanabbul javuljanak s a lóvonatú czammogás megszünjék!

No de hát más fontos érdekekért, különösen közlekedési érdekekért nem érdekekért nem érdemes lelkesedni?

Van-e az eskütéri hidnál fontosabb, szükségesebb közlekedési vonala a fővárosnak?

Nincs.

És ennek a hidnak az ügye évek sora óta minden évben egy lépést halad előre, kettőt hátra. Pedig, ha a kik a lóvonatu villanyositása érdekében annyit buzgólkodtak, beszéltek igaz meggyőződésük mélyéből, buzgalmuk kis részét a hid érdekében fektették volna, már régen emelkednének a Dunából a hid oszlopai. A város atyák buzgolkodása régen kivihette volna egy kis komoly elhatározással a kormánynál, hogy a déli vaspályához vezető közuti vonal reggeltől-estig hasztalanul ne pihenjen, hogy Pesten ne részesüljenek külön előnyben egyes utczák s Budán a Tabánban és a Krisztinavárosban legyen legalább olyan az utczák kövezete, mint némelyik másod harmad rangu vidéki városban; hogy azok az uj utvonalak, a melyek megnyitása nehány év mulva száz meg száz ezernyi talán több milliónyi költséggel okvetlen eszközlendő lesz most fél, negyedrész, talán tizedrész költséggel keresztül vitessék. Hát az ördög árok beboltozása, s. a. t. s. a. t.

Annyi bizonyos, hogy a ki a fővárosban körül tekint, ha nem is tette tanulmánya tárgyaivá a városok rendezésének ügyét, annyi kézzel fogható félszegséget tapasztal mulasztást észlel, annyiszor jut arra a meggyőződésre, hogy a város pénze hasztalanul költetett el imitt, amott, és a város fejlődésének érdekei ellen történtek lépések, hogy lehetetlen el nem szomorodnia.

Ha van a nyomtatott betünek hatása, ugy ezt felkell használni az igazság, a közjó érdekében. A Buda és Vidéke fel fog okvetlenül szólalni folyton, minden számában a főváros érdekei ügyében. Ujjal fog mutatni a halasztásokra, megfogja róni a hibákat, nem fog megszünni sürgetni, sarkalni ott a hol szükségesnek látja. A folyton eső csepp kivájja a sziklát, a folytonos feltüntetése a szükségesnek megtöri a közönyt. Nulla dies sine linea!

A «Hungária» betegsegélyző egylet 60 éves jubileuma.

Szép és megható ünnepet tartott a „Hungária“ fővárosi betegsegélyző és temetkezési egylet e hó 7-én a medve-utczai „Fáczán“ termeiben. Hatvan éve annak, hogy ez egylet fennáll, anyagilag is tagjaiban is folyton emelkedve. Hatvan esztendeje, hogy lelkiismeretesen vezeti ügyeit, segiti tagjait, s megadja a tisztességes temetést az elhunytaknak. Az ünnepély meghatottságát emelte a legrégibb tagoknak emléklappal való kitüntetése. Blumrich József és Hein Borbála 68 éve hogy egybekeltek s 59 éve hogy a „Hungária“ egyletnek tagjai, ezelőtt 10 évvel diszoklevelet kaptak, s most egy szép kivitelü s berámázott emléklappal lepte meg őket az igazgatóság, a melyet könnyes szemekkel vett át a két öreg a jelenlevők nagy éljenzése között.

Az idő nem kedvezett a jubiláris ünnepének. Egész áldott nap zuhogott az eső, ennek daczára nagy számmal jöttek el a tagok, s betöltötték a „Fáczán“-nak ez alkalommal feldiszitett nagy termét. Több mint 700 tag váltotta meg a jegyét. Ha verőfényes idő kedvez, ugy alig lett volna képes befogadni a „Fáczán“ helyisége a tagokat és az egylet iránt érdeklődő közönséget.

Az ünnep a következő sorrendben folyt le:

Vasárnap délután pont 5 órakor Buzik András egyleti elnök meleg szavakkal üdvözölte az egybegyült tagokat s a 60-ik disz-közgyülést megnyitottnak jelentette ki. Erre a budapesti munkás dalárda tagjai a hymnust zenditették rá, s ezután lapunk szerkesztője Erdélyi Gyula tartotta meg a disz-beszédet s körülbelől a következőket mondotta:

Tisztelt ünneplő gyülekezet.

Hogy mire képes az egyetértés, az akarat és a helyes vezetés: mutatja a mai ünnepnap, és az önök virágozó egyletének a „Hungária“ betegsegélyző és temetkezési egyletnek 60 éves fennállása.

Ugy a vezetőség mint a tagok büszkék lehetnek a Hungária multjára. A jól teljesitett kötelességek és lelkesedés története az egyesület multja.

A tagok között derék polgárokat és a tiszteletbeli tagok között a főváros és a haza kitünőségeit találjuk, a mi azt mutatja, hogy a Hungária egyesület, milyen virágzó és tekintélyes.

Segits magadon, embertársaidon és az Isten is megsegit! Ez a vallás magasztos tétele. Önök azért sorakoztak, hogy magukon és egymáson segitsenek és igy a jótékonyság nemes munkáját gyakorolják.

Megnyugtató tudat az a családra nézve, ha betegség esetén nem kell nélkülözni s meg lehet szerezni a gyógyszert és orvosi segélyt. És ha Isten magához szólit bennünket, nem kell aggódni a végtisztesség miatt a családnak.

Tisztességes temetés és részvét vigasztalja a szomorodottakat.

Egy részvétteljes temetés enyhiti a fájdalmat is és vigasztal a bánatban.

Az önök egyesülete 60 éven keresztül teljesitette ezt a nemes hivatást. Üdvözlöm önöket uraim és hölgyeim és óhajtom, hogy a Hungária egylet továbbra is virágozzék, gyarapodjék.

Isten áldja meg az önök nemes szivét és vezesse továbbra is nemes munkásságukat.

Éljen a „Hungária“ egyesület és annak minden tagja.

A nagy éljenzéssel fogadott beszéd után Fischer István egyleti számvevő szépen kidolgozott és egybeállitott munkában az egylet történetét vázolta. Az adatok egész halmazát sorolta fel; elmondta az egyletnek viszontagságos helyzetét a mely kezdetben, illetve megalakulása utáni időben volt; felsorolta az elnököket egész a mai napig; számokkal bizonyitotta be az egyletnek napról-napra való emelkedését tagjainak szaporodását. Hogy ez tényleg igy van az utolsó 10 évi mérleget emliti fel, mig ugyanis 1885. az egyletnek 1361 tagja volt, ma már 4590, a növekedés tehát 3229. 1885-ben az egyleti vagyon 4308 frt 56 krt tett ki, 1895-ben már 14853 frt 58 krra emelkedett, a növekedés tehát 10545 frt 02 krajczár.

Ebből az adatokból is kitetszik az egylet életrevalósága.

Fischer István az egylet életének történetét 5 pontban vázolta, s minden pont után felhangzott a riadó taps és éljen.

Igen érzékeny jelenet volt, a midőn az emelvényen ülő legidősebb tagjait az egyletnek bemutatta, hogy átadja nekik a disz-oklevelet. Ott ült Blumrich József nejével a kik 59 éve, tehát csaknem a megalapitástól kezdve tagjai az egyletnek. Továbbá Kirchmayer Erzsébet, Szalmássy József, Rausz Katalin, Haslinger Anna, Turner Anna, Szeitz Katalin, Lásánszky Rózália, Takács Borbála, Stich Anna, Molnár Szeifert Teréz, Liebelt Lujza, Szleszák Pál, Szleszák Mária és Oltenász Erzsébet 50 éves tagok. A legidősebb pár, — mint emlitettük emléklapot, — a többiek pedig diszoklevelet kaptak.

Fischer István még beszámolt a „Mária-Valéria“ alap állásáról s befejezte felolvasását a jelenlevők tetszés nyilatkozatai és éljenzése mellett. Ezután a dalárda az „Isten dicsőitése“ czimü dal eléneklése után, a részükre is kiállitott emléklapot átvevén, a diszközgyülést Buzik András elnök megköszönte a tagok szives megjelenését, s az ülést bezárta.

Következett a bankett, a melynek kiválólag érdekességet az adolt, hogy egy külön asztalnál ültek az öreg tagok, a kik együtt ünnepeltek az egylettel. Ezek az intézőség vendégei voltak. Meg is becsülték őket annyira, hogy a felszolgáló pinczéreket asztalukhoz nem is eresztették, hanem az egyletnek két buzgó tagja látta el őket minden jókkal és még több szivességgel. Jó kedvvel, jó étvággygyal fogyasztottak az öregek, abban a reményben, hogy a 70-ik jubiláris diszközgyülésen is együtt lesznek. Adja Isten! A banketten csak két toaszt volt, egyiket lapunk kiküldött tudósitója mondotta az egyletre illetve annak vezetőségére és annak tagjaira, majd Fischer István köszönte meg a tagok buzgalmát. A bankett alatt a dalárda énekelt, s a zenekar játszott.

Este 9 órakor a nagy teremben megkezdődött a táncz. Ott láttuk az asszonyok közül:

Fischer Istvánné, Janik Béláné, Bohner Teréz, Kaill Antalné, Dietrich Gáspárné, Németh Kálmánné, Zibrinyi Károlyné, Chebák Rezsőné, Schmerlicsek Józsefné, Sperlich Imréné, Kolesza Anna, Kramel Anna. stb.

Leányok:

Egresits Jolán, Bohner Emilia, Szlatinszky Jozefa, Dirner Róza, Malinák Dóra, Berger Katalin, Berger Irma, Berger Ilka, Berger Teréz, Toth Irma, Balogh Mária, Kramel Berta stb.

A tánczvigalom kivilágosviradtig tartott a legjobb hangulatban.

Igy végződött a „Hungária“ betegsegélyző egylet 60 éves jubileuma a melyhez még csak annyit kell adnunk, hogy az igazgatóság és a melléje csoportosult rendezőség s köztük Tóth Lajos előzékenységökkel és szivességökkel mindenkit leköteleztek.

V. L.

álljatok munkába, a központ megfizet. Sztrájk nélkül ne legyen aratás.

— Megálljatok, szólt Káva Ferkó, meg van. Kasznár Penege Lőrincz uram aratókat keres, ma indulna messze földre, szerződjetek vele . . .

— Az ugyan nem áll kötélnek, mondá az előkolompos.

— Ne féljetek semmit, induljunk, a napdijak meglesznek ugye kisasszony?

— Meg! . . .

Káva Ferkó beszédére a kolomposok tanácskozni kezdettek és ő ezalatt megmagyarázta az egykori postamesternének, hogy Kasznár Penege Lőrincz egy kis haszonért bele fog a komédiába. Jó lesz egy kis előleggel fellelkesiteni őket és mindjárt értesiteni a szolgabirót. A szolgabiró megjelenik a csendőrséggel és ez azután megcsinálja a ribiliót, a központ mégis beszélhet arról, hogy keresztül vitte a sztrájkot.

Brinzenstein Klotild egynehány forintot osztott ki a kolomposok között. Káva Ferkó biztositotta a sikerről, mert ezek mind dologkerülők. Csandárral is bajos ezeket munkába hajtani.

— Ez a nép, ezek a testvérek kiáltotta lelkesen Brinzenstein Klotild és megölelte az előkolompost.

(Folyt. követ.)

Turisták a Dobogón.

Rovat vezetőnk figyelmét egészen kikerülte, hogy magyar turista egyesület a közeli hegyvidék egyik legszebb és legérdekesebb részére a Dobogóköre rendez kirándulást; ha nem kérhettük fel t. olvasóinkat, hogy ezen élvezetes kiránduláshoz csatlakozzanak, legalább elmondjuk röviden annak lefolyását.

A kirándulásra tömegesen jelentkeztek és pedig részben ugy, hogy Dr. Marinovich Imre egyesületi titkár vezetése alatt a tulajdonképeni kirándulási nap előtti délután indulnak, részben- és itt a nők is nagyszámmal voltak képviselve — ugy, hogy csak a kirándulás napján reggel 6 órakor indulnak ifj. Ferenczy Károly egyesületi gazda vezetése alattt.

A délután indulók csapata 12 tagból állott, bár többen jelentkeztek, de a felhős idő sokat visszatartott, az elindulók azonban a legjobb reményekkel indultak utnak — folyó hó 6-án — délután 4 óra 35 perczkor a m. á. v. nyug. pályahazából Nagymarosra, honnan gyalogszerrel folytatták utjukat a dömösi átkelésig, hol révre szállva átkeltek a Duna jobb partján fekvő Dömösre innen ismét csak gyalog szerrel Pilis-Marothra vonultak, hol az éjjelt is töltötték Pilis-Marothon az egyesületnek több tagja van, kiknek egy küldöttsége a község határán fogadta az érkezőket, de este 8 óra után volt már az idő mikor a jó kedvü társaság a pilismarothi nagyvendéglőben a teritett asztal körül megtelepedett.

A pilis-marothi tagtársak nem csak azt tudták, hogy a társaság éjjeli szálláson itt marad, hanem tudták azt is, hogy körülbelől hány — rendesen éhes — turista ellétásáról kell gondoskodni, meg is tették ez iránt a rendelkezést a nagyvendéglő vezetőjenél és tekintettel az ottani meglehetősen olcsó viszonyokra akként rendelkeztek, hogy a vacsora fejenként — ital nélkül — egy forintba kerüljön, mit a kiránduló csapat is tudott és ennek fejében számitott a jó vacsorára, a vendéglős ur azonban nem egészen állott a helyzett magaslatán, a mennyiben az egy frtért borju pecsenyén és turós haluskán tul semmit nem adott. Igaz, hogy ez jó volt, de hát nincsen Budapesten olyan vendéglő a hol ezt hasonló összegért és legalább is olyan jól ki nem állitják. Megtörtént azonban még az is, hogy egyesek nem számitják a borju hust kedvencz ételeik közé de a vendéglős ur kijelentette, hogy ő az egy forintért egyebet nem adhat, de sőt felül fizetés mellett sem ad mást, mert ő a turistáknak ezt szánta, tehát egyék a mit ő az asztalra hoz, voltak is turisták, kik a saját táskájukhoz folyamodtak, de az egy forintot fizették. Az éjjeli szállásról — bár a községben ilyen kapható lett volna — a vendéglős ur olyképen gondoskodott, hogy a vendéglő egy tágas szobájában, melyet a falubeli polgárság táncteremként használ, de a mely talán évenként egyszer lát seprőt — a fal körül zsup szalmát rakatott, a mi még a legigénytelenebb turista igényeket sem elégithette ki, igaz hogy az éjjeli szállásért együttesen alig nehány forintot számitott, de az elégedetlent még is a vendéglős ur adta és egész viselkedésével gazdag érdemeket szerzett arra, hogy a Pilis-Marothra vetődő turisták jövőben nem őt, hanem a községben levő másik vendéglőst keressék fel.

A kényelmetlen éjjeli szállást a turisták reggel már 4 órakor elhagyták és a malompatak kies völgyén indultak fel a Dobogóköre, az ide vezető ut egy erdős hegyek által határolt szük völgyben vonul kevés emlékedéssel felfelé, és bár rendes közlekedésre nem szolgál, az uradalom által a legjobb karban van tartva, igy haladt a társaság a csörgedező patak mentén felfelé jó darabig, mig egyszer a patak völgyétől eltérve a Maroth gerinczre jutott, olyan szép bükkös erdőbe, hogy ennél szebbet maga a képzelet sem teremthet, de utközben kellemetlen vendég lepte meg a társaságot, mert a felszaporodott felhőzet nem birta el terhét és megeredtek az egeknek csatornái, és mert az eső szünetet tartani nem akart a társaság már közel két órát ázva a Dobogókö alatt levő Mexikóhoz vonult; a terv ugyanis ugy volt kidolgozva, hogy a társaság a Dobogóköre megy, itt a magával hozott villás reggelit elfogyasztja és ebédre megy a Mexikóba, hol az erdővédő neje mindent elkövet arra nézve, hogy a turistáknak az ő szakácstudománya ellen szava ne legyen, de a folytonosan nagyobb arányokat öltő esőzés alatt ez a terv ugy módosult, hogy nem Dobogókő és Mexikó, hanem Mexikó és azután a Dobogókő.

Mexikóra megérkezve megkezdődött a száritás és felcsillant a jó kedv, senki nem gondolt a jó időre csak a reggel indulókra, de ezekre is csak ugy, hogy „van eszük és nem indulnak el ilyen időben“ E közben azonban koosi áll meg az erdők közepébe rejtett és vakitó fehérre meszelt tanyai ház előtt és abból őt teljesen átázott — reggel indult — turista lép ki nagy „éljen“ riadalom között, mimég jobban felviditotta a társaságot és olyan zajosan vigadott minden más világi zajtól távol, hogy észre sem vette az idő röpülését de szivesen fogadta a jelentést, hogy az „ebéd kész“. Ezen az ebéden nem csak a gazdasszony műértő keze látszott meg, hanem a pusztai élet is: gulyás leves, kiránttott csirke, turós csusza. A legjobb étlap mit ellőállitani lehet, e mellett kellő gondoskodás borról, sörről sőt még fekete kávéról is, a lukullusi ebéd után jött a leszámolás, minden turista fizetett egyenként és minden fogyazott dolgot, még a vizes ruhákkal megcsufolt fehér fal helyreállitási költségeit is beleszámitva egy egész forintot és 30 krt, de az eső még mindig nem hagyott alább, igy lekellett mondani a Dobogóköre való jutásról és szakadó esőben indult a társaság Visegrádra, hol a Dunán átkelve Nagymaroson vonatra ült és oly egyhangu megállapodással jött vissza a fővárosba, hogy ezt a kirándulást megismételi, de megtoldja azzal, hogy a Dobogó köre elmegy, a pilis-marothi nagyvendéglőbe azonban nem megy és a megismételt kirándulásra a vezető nem az esőnek ellentálló ruházatokról, de lehetőleg esőmentes időről fog gondoskodni, az azonban a közeli hetekben nem történhet meg, mert a kirándulási terv már hozszabb időre meg van állapitva, igy ma is indult egy társaság Dőri Gyula egyesületi ellenőr vezetése alatt a Dömös felett büszkélkedő Prédikáló székre, mig a délutáni kirándulók Maurer Rezső egyesületi tag vezetése alatt délután 3 órakor indulnak a fogaskerekü vasut városmajori állomásáról a Sváb hegyre, innen a Normafa érintésével Makkos Máriára, majd Budakeszre, vissza a Szép Juhásznéhoz és innen a Zugligetbe; de sokkal érdekesebb lesz ennél a jövő vasárnap (21-én) rendezendő kirándulás a Csoványosra és hideghegyre. Ezen kirándulást Jász Géza vezeti. Indulás julius 20-án délután 6 óra 30 perczkor a m. á. v. nyug. pályaházából Verőczére, innen reggel kocsin Szokolya-hutára, onnan gyalog és a Fultánkereszt érintésével a Csóványos csucsára, majd a Nagyhideghegyre és a Magas Tax erdeilakhoz, innen vissza Verőczére vasuti jegy oda s vissza 1 frt, gyalogolás nyolcz óra, további felvilágositást az érdeklődők ha nem tagok is az egyesület helyiségében nyerhetnek (IV. ker. Rozsa-tér 5 sz.) hol a hivatalos órák szerdán és szombaton, ugy minden kirándulást megelőző napon mindenkor délután 3—6 óra közt tartatnak.

Egy év a borosjenői közéletből.

(Folyt. és Vége.)

XV. Községi közigazgatás.

Az előljáróság ügyforgalma a lefolyt évben következő volt: Beérkezett összesen 1170 közigazgatási és 316 kézbesitési ügydarab.

A kézbesitési ügyek természete is már olyan, hogy azok halasztást vagy mulasztást nem türnek, s igy okvetlen elintézendők voltak, de a közigazgatási ügyekre ez nem áll; hogy ezekből mennyi maradt elintézetlenül az év végeig, azt határozottan megállapitani nem lehet, mert sem az iktatókönyv illető rovata pontosan kitöltve sem az 1894. évi tárgyiratokon az elintézés ténye rendesen feljegyezve nincsen, postakönyv szerint elküldetett 754 levél és 51 értékküldemény.

T. közgyülés! Jelentésemben igyekeztem hü képét adni annak az egy évnek, melyet immár elmultnak mondunk.

Megmutattam az éremnek mindkét oldalát, feltüntettem, a fényt és árnyat egyaránt ugy, a hogy az módomban állott; az egészséges rész mellett nem hagytam leplezetlenül a beteg, a senyvedő tagot sem! Mindazonálral tény az, hogy nem olyan sötét az árnyék mint a hogy sokan gondolják és azok a bizonyos ázsiai állapotok nem olyan kétségbeejtők, hogy azokon kis jóakarattal segiteni nem lehetne, — mert semmi sem szokott kivihetetlen lenni; kövessük elődeink erényeit ugyan, de feledjük és kerüljük azok — büneit!

Midőn tehát a községi képviselő urakat arra kérném, hogy közbenjárásukkal az előljáróságot müködésében támogatni s a közgyüléseken megjelenve, a tanácskozásban tapasztalataikkal a község javát mindenkor előmozditani tartsák legszentebb polgári tisztségöknek, egyben kérem a t. közgyülést ezen jelentésem szives tudomásul vételére.

Maradván egyebekben a község közönségének.

Borosjenőn, 1895. évi ápril hó 18-án,
szolgálatkész hive

Navarra József,
községi jegyző.

*

Ime az első, nyilvános, a közönség tájékoztatására kidolgozott évi jelentés egy budavidéki község életéből.

Ilyet és hasonlót vártunk már régóta a többi községektől; de hasztalanul!

Nem-e szebb a tavaszi nap verőfénye, mint a ködös, homályos téli idő?

Nem-e dicsőbb tiszta bort mérni, mint a zavarosban halászgatni?

Zsákban macskát árulni nem szokott feladata lenni a községekelőljáróinak, és a községi közéletnek nyilvánosságra hozatala csak jótékony hatással lehet egyesekre ép ugy, mint a nagy közönségre.

Még az ország ügyeit vezető nagyjaink jó része is csak rossz hiréről ösmeri a községi adminisztrácziót, s hogy ezeket is, meg a közlakosságot is megnyugtassák, arra való a nyilvánosság, arra alkalmas a mi lapunk is.

Sajnáljuk, hogy a közölt jelentés nem teljes, hogy abban a kikerülhetetlen statisztikai adatok bővebb feltárását mellőzve látjuk, de mentségül elfogadható a kezdet nehézsége és hogy a jelentést tevő jegyző csak rövid, alig néhány hónapos ott időzése alatt szerzett tapasztalatainál többet nem nyujthatott.

A többi községeken van most a sor, jobbat, teljesebbet, tökéletesebbet szolgáltatni az olvasó közönségnek, mely barátja szokott lenni a világosságnak.

És hát miért ne legyen világosság?

A „Buda és Vidéke“ mindenkor készséggel kinálkozott arra, hogy a budavidéki községek érdekeit felkarolja, ügyeit kellő világlatba helyezze, hogy a községek szószólója és hireinek közlönye legyen.

Mindezt eddig is tettük s a jövőben is megtenni soha el nem mulasztandjuk.

És mindezekért csak pártolást, szellemi és anyagi támogatást kérünk.

A vármegye számvevősége nem tehet kifogást az ellen sem, hogyha a község, mint jogi személy is járatja lapunkat; 6 frt pedig, édes kis rubrikát tesz egy-egy község évi költségvetésében.

Lapunk azonkivül még a községi élet minden egyéb kivánalmainak közlésére is alkalmas.

Hirdetmények, felhivások és ajánlatok közlése, községi határozatok és végzések közhirré tétele és a közigazgatási szakba vágó eszmecserék folytatása is bő teret talál lapunkban. Különösen a községi és körjegyző urakat kérjük arra, hogy a „Buda és Vidéke“ érdekében közben járásukkal támogatni sziveskedjenek.

Erdélyi Gyula
szerkesztő, megyei tb. aljegyző.

Iparszak-iskola Budán.

A budai városrész tanintézeteinek száma örvendetes gyarapodást mutatott fel mikor 1891 nyarán az államilag segélyezett mechanikai tanmühely az Alkotás u. 16. sz. a. levő jelenlegi helyiségeibe átköltözött. Az intézet 1884-ben alapittatott azon czélból, hogy Magyar-

országon a mümechanika meghonositassék. Mümechanika alatt értve mérnöki präcisio müszerek, bányászati, erdészeti müszerek, fizikai taneszközök, tudományos és technikai mérő eszközök előállításának iparát. Az intézet tanulóit gyakorlatilag és elméletileg ugy képezi ki, hogy azok a jelzett szakmákban önnállóan müködhessenek.

Az első tanulók 7 év óta kerültek ki az intézetből, tehát még mind fiatal 24—25 éves emberek a végzettek legöregebbjei is, daczára annak egyesek mint gyári müvezetők vannak alkalmazva, sőt mások önnálló vállalatokat is kezdettek, miután külföldi tanulmányutjaikról tértek vissza. Mindebből kitünik, hogy az intézet czéljának mindenesetre tökéletesen megfelelt.

1891. évi augusztus 1-ig a VI. ker. Mozsár-utcza 8. sz. a. levő bérházban volt elhelyezve. Az intézet igazgató tulajdonosa hosszabb keresés és megfontolás után, alkalmasnak találta a mostani helyet, és sikerült megszerezni azt az intézet számára. Annak idején a hosszu telek két végén lakóházak voltak: a telek köz benső részén épült az uj műhely, tágas, magas, világos és egészséges dolgozó helyiséggel.

A telek pedig mérnöki müszerek szabályozására szükséges pontosan kimért fixpontokon felállitott, este megvilágitható jelekkel és skálákkal rendeztetett be, ugy hogy a präcisio müszerek szabályozása a mi ez előtt Pesten legnagyobb nehézségekkel járt, a rövid udvar és városi zaj miatt, most nappal vagy este, télen nyáron a telek közepén álló toronyalaku épület szabályozó szobájából akadály nélkül és biztosan eszközölhető. A tágas udvar továbbá a tanulóknak szünórák alatt üdülőhelyül szolgál.

A jelentkező tanuloktól a gyimn. reál vagy polgári iskola IV osztálynak sikeres elvégzéséről szóló bizonyitvány kivántatik. Jelentkezni lehet junius 25-től julius 10-ig.

A tanfolyam 4 évig tart és dijmentes.

A tanulók naponként $9^1/_2$ órát töltenek az intézetben a miből átlag 2 óra esik elméleti tanórákra, a többi műhelyi gyakorlatra.

A műhely gyakorlat alatt a tanulók a müvezető és az igazgató közvetlen vezetése és felügyelete alatt állanak, munkájuk mindig tehetségök szerint határoztatik meg, és a folytonos haladás mindenegyes tanulónál szem előtt tartatik, ugy hogy mindegyik a legegyszerübb fogások elsajátitása után, a gyakorlat összes előforduló miveletein elvezettetik a legfinomabb munkákhoz.

Megemlitendő még, hogy mindazon szerszámgépek melyek kezelésénél az emberi munka ugyszólván csak a gép felügyeletére szoritkozik, a melyek mellett kézügyesség elsajátitása lehetetlen, mindazok a műhelyből elvből kivannak zárva, ámbár az intézet mint egyuttal ipari vállalat azoknak nagy hasznát látná.

Az elméleti oktatás a fizika, chemia, mértan, ábrázolómértan és mennyiségtanon kivül felöleli a mechanikusnak szükséges anyagtant és készüléktant továbbá a gyakorlati elektrotechnikát és távirászatot; tanittatik még magyar és német nyelven polgári ügyiratok szerkesztése valamint az egyszerü könyvviteltan is.

Végre különös gond fordittatik a szakrajzra, a tanulók megtanulják egyes készülékek müszerek stb. rajzait méretekben és metszetekben pontosan ugy elkésziteni, hogy azok után a műhelyben valóban dolgozni lehessen.

A műhelyrajzok egész gyüjteményét a lefolyt 11 év alatt a tanulók készitették.

A tantermekül szolgálnak a régi épület kékgolyó utcza féle álló részének átalakitott lakásai. Jelenleg két világos tanterem egy nagy és egy valamivel kisebb. Természettani, chemiai és elektrotechnikai laboratoriummal az intézet eddig nem redelkezik. Azért a tanulók a természettan és vegytan hallgatására a közeli áll. paedagogiumba mennek.

A évi vizsga 2 részre osztatik. Az elméleti vizsga mely junius végén v. jul. elején szokott tartatni közbe jött akadály miatt szeptember elején fog tartatni, a gyakorlati vizsga pedig augusztusban kezdődik. Akkor minden egyes tanuló egy készülék vagy müszer önnálló elkészitésével biztatik meg. A tárgyat legtöbbnyire a tanuló maga választja, s ha képességének megfelel az igazgató jóvá hagyja, ellenkező esetben mást ajánl neki. A feladott munkák jegyzéke a nagym. kersk. ügyi miniszteriumnak is felterjesztetik.

A tanuló azután elkészíti feladott készülékének rajzát, kikapja a raktárból a szükséges nyers anyagot és munkához lát. A munkát a kereskedelemügyi valamint a vall. és közokt. ügyi miniszteriumok kiküldött bisztosai hetenként 3—4 szer látogatva meg a műhelyt folyton szemmel tartják. A munkák befejezéze után, oktoberben vagy november elején a gyakorlati vizsga a kész munkák bemutatásával, leirásával kiprobálásával és megbirálásával ünnepélyes befejezést nyer.

Mindkét vizsga a miniszteriumok kiküldött biztosai jelenlétében folyik le.

A mennyiben az intézet már készül az ezer éves kiállitásra, az igazgatóság a vizsga munkák meg választásánál tekintettel volt arra, hogy lehetőleg olyan müszerek készüljenek, melyek szerkezet és kivitel tekintetében a tökélynek magas szinvonalán álljanak. Igy a gyakorlati vizsga, amugy is mindig érdekes tárgyakat mutatott fel, az idén különösen figyelemre méltó lesz.

Az intézet berendezésére nézve megemlithető, hogy géplakatos műhelylyel és minta asztalos műhelylyel is rendelkezik, ugy hogy gyártmányait ugyszólván minden külső mesteremben igénybevétele nélkül elejétől végig a házban állitja elő.

A „Buda és Vidéke" előfizetési árai:

Egész évre . . . . 12 korona.
Félévre . . . . . 6 „
Negyedévre . . . 3 „

Kérjük vidéki hátrálékos előfizetőinket az előfizetések beküldésére nehogy a költséges postai megbizással legyünk terhökre. A kik felszollitásunkra az összegeket be nem küldik, azok postai megbizást kaptak.

Kiadóhivatal Budapest, I. Alkotás-utcza 12/a.

Közgyülések.

— **A Magyar Kerámiai Gyár Részvénytársaság.** Mult hó 29-én Tolnay Lajos elnöklete alatt tartott rendkivüli közgyülésén elhatározta, hogy a közvetlen szomszédságában fekvő Hungária Göztéglagyár Részvénytársaság gyárát megveszi, és a két gyár üzemét egyesiti. A Hungária könyveiben 997,164 forint 18 krajczárnyi értékben felvett gyártelep a mintegy 80,000 négyszögölet kitevő gyári telek és egyéb aktivák julius elsején a Magyar Kerámiai Gyár Részvénytársaság tulajdonába mennek át, amely utóbbi ezek ellenértéke fejében a Hungária részvényeinek 3750 saját részvényét engedi át és a Hungária 135.516 forint 78 krajczárnyi passziváit átveszi. A Magyar Kerámiai részvénytársaság ebből kifolyólag 5000 darab uj részvény kibocsátása által alaptőkéjét 1,000.000 forintra emeli föl és a Hungária kielégitése után fenmaradó 1250 darab uj kibocsátási részvényt 125 forintos árfolyamon 100 forint után 1895. január elsejétől az átvétel napjáig járó 5 százalékos kamatnak lefizetése ellenében saját részvényeseinek tartja fen akként, hogy 4 régi részvény 1 uj részvény elővételére jogosit. Az elővételi jog bezárólag julius 15-ig gyakorolható. A közgyülés a szükséges alapszabálymódositásokat eszközölte, örvendetes tudomásul vette, hogy a két üzem egyesitése által lényeges megtakaritások érhetők el, és hogy az üzlet menete folytonosan kedvezőn emelkedik. Végül az igazgatóságba beválasztattak: Arnstein Henrik, dr. Gombos Tivadar, Giczey Lajos, Neuschloss Marczel, Neuschloss Emil, Popper Károly, Posch Gyula, Popper István, Rost Ottó és Tolnay Lajos.

— **The Gresham életbiztositó-társaság Londonban.** E társulat 46. évi jelentése, mely az 1894 évi deczember 31-én befejezett üzletévről szól és a részvényesek 1895. évi április hó 7-én tartott rendes közgyülése elé terjesztetett, rendelkezésünkre állván, következő főpontjait közöljük. Az 1894-ik évben 9233 kötvény 78,736.000 korona tőkeösszegről lett kiállitva. A dijbevételek, levonva a viszbiztositásért fizetett összeget, korona 20.134, 473.55 fillérre rugtak, mely összegben a korona 3.246,109.48 fillért tevő első évi dijak bennfoglaltatnak. A kamatszámla mérlege a lefolyt üzleti évben korona 5.185,194.59 fillért tett ki, és a társaság jövedelmét a dijbevételekkel együtt korona 25.319,668.13 fillérre emelte. A társaság az elmult évben korona 10.045,965.94 fillért utalványozott oly követelések alapján, melyek életbiztositási kötvényekből eredtek. Lejárt kiházasitási és vegyes biztositásokra korona 2,006.340.83 fillért, visszavásárlásokra 1,331.648.02 fillért fizetett ki a társaság az elmult évben. A biztositási és járadékalapok a lefolyt üzleti évben korona 6,974.567.60 fillérrel gyarapodtak. Az aktivák főösszege 1894. deczember 31-én korona 138,416.475.63 fillérre rugtak. Tőkebefektetések: korona 738,543.02 fillér angol állami papirokban, korona 395,581.25 fillér indiai és gyarmati kormányok értékeiben, korona 25,897.995.23 fillér idegen államok értékpapirjaiban, krona 6,203.650.94 fillér vasuti részvények, elsőbbségek és garantáltak, korona 66,068.964.48 fillér vasuti és egyébb kölcsönkötvényekben, korona 18,287.406.14 fillér a társaság ingatlanaiban (ezek között vannak a társaság budapesti és bécsi házai), korona 6,590.663.75 fillér jelzálogokban és korona 24,233.672.82 fillér külöböző értékekben.

Különfélék.

— **Buda érdekében.** Báró Aczél Béla a kiváló izlésü főur, a parkklub létesitője egy nagyszabásu tervre készül. A terv Budát érdekli. Nagyon örülünk, ha oly tevékeny, lelkes és kitartó tekintély, mint báró Aczél Béla foglalkozik Buda jövőjével. Adja Isten, hogy mielőbb megismerjük ezt a tervet.

— **Jubileum.** A déli vasut nyolcz hivatalnoka, a kik husz évvel ezelőtt léptek be a vasuthoz és a déli vasut távirda tanfolyamát Kanizsán hallgatták, elhatározták, hogy a husz éves fordulót itt Budapesten megünneplik. A vidékről jött jubiliánsokat a nap folyamán az itteni kartársak kalauzolták és este összegyültek Weisz Antal jó hirü vendéglőjében kedélyes vacsorára. Jelen voltak: Jakoby kanizsai alfőnök, Bölcskey budapesti alfőnök, Kirchmeyer móóri állomás főnök, Wéber forgalmi ellenőr, Endresz iroda főnök, Postl titkár, Freund pénztárnok. Mint vendégek ott voltak: Palanek főfelügyelő, Bursits itteni állomás főnök, Wentzel és Szalay titkárok. Vacsora közben Postl Ferencz a jubilánsok egyike felkelt és valóban remek beszédben emlékezett meg a husz év óta lefolyt történtekről és meghatottan éltette azokat, a kiket a szeretet és barátság köteléke magához füzött. Erre azután a felköszöntőknek egész özöne következett. Kirchmeyer állomás főnök egyebek közt azt mondta, hogy miután azt a napot ünneplik a midőn a távirda tanfolyamba beléptek, szükségesnek tartotta egy távirda telepet elhozni, mely ugyan nem állott leydeni palaczkokból, hanem hat hatalmas üvegből, mely meg volt töltve a moóri bornak különféle és legjobb fajtájával, hogy társait felvillamozza. No, biz arra nem volt szükség, mert a kedélyesség és jó kedv a mihez Veisz vendéglős kitünő konyhája és jó bora is hozzá járult, oly nagy foku volt, hogy a közszolgálatnak eme derék bajnokai csak reggel felé mentek széjjel. Mi részünkről csak azt kivánhatjuk, hogy a jó Isten őket sokáig éltesse.

— **Hymén.** Szemler Mór m. kir. államvasuti felügyelő és fővárosi bizottsági tagnak a a székesfőváros társadalmi köreiben általánosan ismert bájos és szellemdus leányát Gizellát e napokban jegyezte el Beniczky Tamás m. kir. államrendőrségi felügyelő cs. és kir. tartalékos hadnagy. A kötendő frigyhez mi részünkről is szivből gratulálunk.

— **Petőfi kararai márvány dombormüvéről,** kiváló szobrászunknak Aradi Zsigmondnak müvéről lapunk föltétlenül magasztaló elismeréssel emlékezett volt meg. Nagy megelégedésünkre szolgál, hogy a legkülömbözőbb pártszinézetü fővárosi laptársaink egy nézeten vannak velünk. Ime egy elég tarka egyveleg: Nemz. Ujság, Fővár. Lapok, Hazánk, Nemzet, Magyar Állam valamennyi magasztalja

a márvány reliefet, mint Petőfi szellemét nagy művészettel visszatükröző mestermüvet. Közelebbről a Magyar Állam tárczaczikke emlékezvén meg a műről, nem csak behatóan okadatolja magasztalását hanem azon nézetét fejezi ki, hogy Aradinak ez a legujabb müve előmozditó tényezője lesz annak, hogy a szobormüvészet Magyarországon népszerüvé váljon, hogy a szobrászat terjedjen. Szana Tamás képzőmüvészeti szakértő irónk érdekesen fejtegeti azt, hogy milyen müvészeti eljárást kellett követnie a szobrásznak, hogy gyönyörü dombormüve külső arczkép hasonlatosság tekintetében is a leghübb portraitja a nagy költőnek. — Petőfiről három rajz vétetett fel élet után és egy olajfestmény, az előbbiek Barabástól, az utóbbi Orlaitól. Valamennyi egymástól teljesen elütő s gyenge rajzu. Létezik még egy igen elmosódott élet után felvett dagurretip képe is Petőfinek a nemzeti muzeumban.

— **Értesités** a budai női kereskedelmi tanfolyamról. A budai női kereskedelmi tanfolyamot — mely már három év óta szolgálja a közérdeket — a II. ker. polgári leányiskolával kapcsolatban (II. ker. Batthyány-utcza 10. sz.) a nm. vallás- és közoktatási miniszterium kezdeményezésére a székesfőváros hatósága állitotta. A tanfolyam czélja a nőknek előkészitése és szakszerü kiképzése kereskedelmi foglalkozásokra, neveztesen könyvvezetői, pénztárnoki, levelezői, stb. állásokra. Tantárgyak: kereskedelmi számtan, könyvvitel, kereskedelem- és váltóisme, irodai munkálatok, magyar és német levelezés, áruisme, kereskedelmi földrajz és szépirás. Mint rendkivüli tantárgyak a gépirás- és gyorsirás tanittatnak. A női keresk. tanfolyamba oly nők vétetnek fel, akik a polgári és felsőbb leányiskola négy osztályát, vagy a felső népiskolát sikkerrel végezték. De beléphetnek a tanfolyamba azok a leányok is, akik ha nem is végezték a fennebbi iskolákat, felvételi vizsgálattal igazolják, hogy van kellő előképzettségük a tanfolyam sikeres elvégzéséhez. A felvételi vizsga tárgyai: magyar nyelvtan és fogalmazás, számtan és földrajz. A felvételi vizsgákért 5 frt dij fizetendő. A tandij havonként 6 forint. A tanitást kereskedelmi szaktanárok teljesitik. A növendékek állandóan női felügyelet alatt állnak. A női kereskedelmi tanfolyamban a tanitási idő egy iskolai évre terjed. A tanitás szeptember hó 1-jével kezdődik s junius végeig tart. A tanfolyamot sikerrel végzett növendékek elbocsátó bizonyitványt kapnak. A bizonyitványt a szaktanárok, az igazgató, a vallás- és közok. miniszterium részéről a kir. tanfelügyelő, valamint a kereskedelmi miniszterium kiküldöttje irja alá. A női kereskedelmi tanfolyam elvégzése nemcsak a pénzintézeteknél, biztositó társulatoknál, kereskedelmi vagy ipari üzletekben biztosit a nőknek tisztességes megélhetést, hanem a legegyszerübb háztartásban is nagy sikerrel értékesithető. Az eddig végzett növendékek 71 %-ja képzettségének megfelelő alkalmazást nyert. Az uj iskolai évre a beiratások augusztus hó 29-én kezdődnek. További felvilágositás alulirottnál nyerhető. Budapesten, 1895. junius hó. (II. kerület, Batthyány-utcza 10. szám) Kozma Gyula, a II. ker. polg. leányiskola és a női kereskedelmi tanfolyam igazgatója.

— **Margit uszoda**. A budai oldalon levő Margit uszoda vendégei között ott látjuk közéletünk legtöbb kitünőségét. Érdekes a sok államférfit és magas állásu kormány tisztviselőt a Duna hullámai között látni, mert a Margit uszodában a Dunának hullám verése van.

— **Összejövetelek.** A „Budapesti I., II. és III. kerületi szállodások, vendéglősök, bor- és sörmérők ipartársulat"-nak tagjai társas összejövetelüket 1895. julius 17-én Hein Lipót (I.Kelenföld vasuti állomás) tartják. — Az I. ker. nemzeti asztaltársaság tagjai társas összejövetelüket 1895. julius hó 16-án Schüller Jakab (Lipótmező, Hidegkuti-ut 84.) tartják.

— **A posta kézbesités egy fontos akadálya.** A postai-tarifában intézkedés van ugyan téve az iránt, hogy különösen a nagyobb városokba szóló postaküldeményeken a czimzett lakása, a kerület, utcza, házszám stb. kiirásával pontosan megjelöltessék. Ezen gyakorlati utasitást azonban a közönség oly kevéssé veszi figyelembe, hogy naponként ezer és ezer levél érkezik Budapestre és más nagyobb városokba, melyeken a czimzett lakása hiányzik. Ennek azután az a következménye, hogy a levelek tekintélyes része vagy hosszas kérdezösködés után elkésve és sokszor illetéktelen egyénnek kézbesittetik, vagy egyátalában nem is kézbesithető. Különösen előfordul ez rendes körülmények közt is olyan esetekben, midőn betegség fegyvergyakorlatokra való behivás és más efféle okok következtében a kézbesitésre hivatott egyént mással kell helyettesiteni. A napokban lefolyt sztrájk közben különösen nagy fennakadást okozott ez a körülmény, a budapesti posta és távirdaigazgatóság költséget és fáradságot nem kimélve hasztalan igyekezett azon, kogy a postaforgalommal kapcsolatos és a közönségre annyira fontos kereskedelmi és magán érdekek a forgalom szünetelése által kárt ne szenvedjenek, hasztalan pótolta a sztrájkoló egyéneket más munkaerőkkel, minden jóakarata füstbe ment a közönség azon mulasztásán, hogy a Budapestre szóló levelek nagyobb részének czimeiből az utcza és házszám hiányzott, holott, ha ezen akadály fenn nem forgott volna, a küldemények nagy része a sztrájk tartama alatt is akadálytalanul kézbesithető lett volna. Reméljük, hogy az elmult forgalmi zavarokból a közönség is saját jól felfogott érdekében le fogja vonni azt a tanuságot, hogy postaküldeményeinek gyors kézhez jutását a megfelelő teljes czim ráirásával biztositani igyekszik, mert külömben a nagyobb városok postahivatalai — különösen Budapest — a legjobb akarat és igyekezet mellett sem képesek az érkezett küldeményeket gyorsan kézbesiteni, a késedelem pedig sokszor magántermészetü ügyekben is nagy hátránynyal járhat egyesekre, üzletemberekre pedig valóságos kalamitás, a melyen csakis az érdekelt közönség maga segithet az által, ha a pontos és gyors postakézbesitésnek ezen itt emlitett akadályát elháritja és postaküldeményeinek czimzésére gondot fordit.

— **A „Charité"** Kórházegyesület nyilvános rendelőintézetében (II. ker. Fő-utcza 76.) junius hóban 166 uj beteg fordult meg; az összes rendelések száma 756 volt.

— **Szintársulat Budakeszin**. Fekete Béla szintársulata községünkbe érkezett, s megkezdte előadásait. Az ottani életet felfrissitette, különösen az itt nyaralók körében. Eddigelé három előadásban mutatta be a társulat magát, u. m. először a „Bolondok házát" cz. s a közkedveltségü 3 felvonásos bohózatot. Az előadás igen sikerült volt, különösen Fekete Béla aratott sok tapsot, de mellette a többiek is jól megállták helyüket. Második előadásul a „Szökött asszony" ment, Csiky Gergely énekes szinmüve, a melyben ugyancsak Fekete Béla, de kiváltképen Fekete Teréz játékukkal s énekükkel igaz lelkesedésre ragadták a közönséget, a többi szereplők is szép sikert arattak. A harmadik darab Herczeg Ferencz „Három testőrje" volt, a melyben Fekete Béla és neje és Korinszky szerepében Sarkadi tüntek ki. Jövőre kilátásba helyezte az igazgató, hogy a legujabb operetteket és szinmüvet is előfogja adatni. Csak az kár — irja tudósitónk, — hogy a közönség kevés részvétet mutat az igazgató buzgalma iránt, nem pártolja olyan mértékben, a melyet teljesen megérdemelne, pedig ha ez a közöny tovább tart, ugy félő, hogy az itteni közönség elveszti szellemi mulatságának és szórakozásának ezt az egyik legfőbbikét: a szintársulatot.

— **Hangverseny-körut.** A fővárosban mult évben életbe léptetett zene- és énekconservatiumáról előnyösen ismert Somogyi Mór tanár, zongoramüvész, Somogyiné Berger Carola a würzburgi kir. opera volt primadonája és Szirmai Imre, a népszinház kitünő müvésze, hangverseny-körutjokon már Szliács, Vihnye, Stubnafürdő, Trencsén-Teplitz és Pöstyén fürdőhelyeken egy-egy hangversenyt adtak, hol a fürdő-közönség őket az élvezetes estékért mindenütt kiérdemelt elismerésben részesitette. — Zajos tetszést aratott különösen Somogyi ur, ki több kiváló klasszikus zenedarabokon kivül saját szerzeményü gavotte-ját is kitünő virtuozitással játszotta s a müsor számait a közönségnek közkivánatára több darabbal kellett megtoldania. A hangverseny-körutat — mint halljuk — Tátrafüred, Lublón, Bártfa és több nevezetesebb magyar fürdőhelyeken fogják folytatni s kiváló tehetségökkel előreláthatólag mindenütt nagy sikert fognak aratni.

— **Halálozás.** Szalmássy Ede fő- és székvárosi pénztárnok hirtelen — rövid szenvedés után bekövetkezett — halála döbbentette meg a boldogult családját számos ismerősét és jó barátját. A példás szorgalmu tisztviselő, a ki a fő- és székváros kormányzatának egyik leghasznossabb és feltétlen bizalomra méltó tagja volt 45 éves korában költözött el közülünk. Szalmássy Ede szivvel lélekkel budai volt: Buda városánál kezdette érdemekben gazdag tisztviselői pályáját. A fő- és székvárost teljes odaadással, lelkiismeretességgel szolgálta. Jó férj, jó apa, jó barát volt. Halála családjának, a fő- és székvárosnak és barátainak valódi vesztesége. A derék férfiut nagy részvéttel temették el a németvölgyi temetőben.

— **Elveszett viz.** A csodák idejét éljük; megismétlődik a régi világ. Hajdan a vörös tenger vált ketté s napjainkban megtörtént az, hogy a megnyitás előtt elveszett a Rudasfürdő uszodájának a vize, de már megtaláltuk. Maga a természet volt a becsületes megtaláló. A vizet némelyek szerint a vállalkozó felületessége tüntette el. Kiváncsiak vagyunk, hogy a véletlen-e a hibás vagy a szerződés nem teljes betartása. E tárgyra még visszatérünk.

— **A krisztinavárosi szinkör heti müsora.** Hétfő: „Mi történt az éjjel?"; Kedd: „A kis hörcsög"; Szerda: „Mi történt az éjjel?"; Csütörtök: „A kis hörcsög"; Péntek: „A varázsfátyol", (Uj diszletekkel, először.) Szombat: „A varázsfátyol"; Vasárnap: „A varázsfátyol".

Tájékoztató.

— **„Szt. Lukács-fürdő-részvénytársaság**. A nyári idényre Prospektust küld és előjegyzéseket lakásokra elfogad az igazgatóság Budapesten.

Erdélyi borozó VIII., József-körut 10. Valódi erdélyi hegyi-borok. Különlegességek: Erdélyi turó és husnemüek. Kenyeres Károlyféle (Brassó) cognac és likőrök. A borozó éjjeli 1 óráig van nyitva.

— **Jó gazdaasszony.** Állást keres egy korosabb nő ki a háztartás minden ágazatában jártassággal bir — jó családból való — a ki nem a fizetésre hanem a jó bánásmódra tekint. Öregebb urhoz vagy idősebb családhoz mint megbizott házfenntartónő ajánlkozik, a ki minden a háztartás körül előforduló munkát önmaga fogja végezni. Szives ajánlatok kéretnek a kiadóhivatalba I. ker. Alkotás-u. 12. a.

— **A »Buda és Vidéke« rendkivüli kiadása a Mária Erzsébet-egylet javára 20 krért kapható a Gróf Hunyady László palotájában I. ker. Vár, uri-utcza 52. sz. a.**

ÉRTESITÉS.

Van szerencsém a nagyérdemü közönségnek szives tudomására hozni, hogy a Budán I. ker. Szt.-János-utcza 1. szám a. 30 év óta fennálló liszt-üzletemet betegségem miatt **Bleyer Kálmán** urnak átadtam, ki a czéget Beranek Elek utóda czim alatt fogja vezetni.

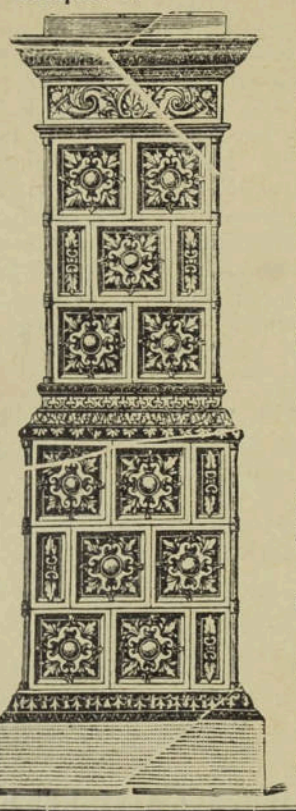
Midőn a n. é. közönségnek irányomban tanusitott támogatását megköszönöm, kérem utódom részére a kegyes pártfogást.

Beranek Elek.

MORGENSTEIN ENDRE

KÁLYHÁS

Budapest, I., Tábor-utcza 14. (saját házában).

Ajánlja dusan felszerelt raktárát **szabályozható, töltő és ó-német cserépkályhák és takarék-tüzhelyekből.**

Elvállal minden szakmájába vágó **javitásokat,** különösen saját módszere szerinti **füstszabályozásokat** pontos kivitel és jutányos árakon.

Kik dúsan felszerelt kálya-raktáromat megtekinteni óhajtják, a legszivesebb fogadtatásra találnak.

Ki szőllőjét a

Peronospora

ellen sikerrel akarja védeni, az használjon

FOSTIT-et.

Vezérügynök Ausztria-Magyarországban és a Keleten: **MÜHLE VILMOS** udvari szállitó magkereskedése **TEMESVÁR.**

Fostit a legjobb, a legbiztosabb és legolcsóbb peronospora védekezési szer.
Fostit a legolcsóbb és évekig eltartó készülékekkel alkalmaztatik.
Fostit nem rontja a készülékeket és alkalmazása a legkönnyebb.
Fostit soha be nem piszkitja a ruhákat, hanem a legtisztább szer valamennyi között.
Fostit nem igényel vizet, tehát nagyon könnyen szállitható, mert a vizszállit. teljesen elesik.
Fostit **magyarországi** szőllőbirtokosoktól tömeges elismerő nyilatkozatokat kapott.
Fostit ára: 5 kiló frt 1.50, 50 kiló frt 13.—, 100 kiló frt 25.50, 500 kiló frt 125.

»**A peronospora és kiirtása**« czimü könyv bárkinek is ingyen és bérmentve megküldetik.

Készülékek darabja:
Hungaria fr. 4.50, Reform frt 7.50, Torpedo frt 24.

Vendéglő

a

„Márvány-menyasszonyhoz"

Van szerencsém a n. é. közönség tudomására hozni, hogy vendéglői és kerti helyiségeimben minden szerdán **katonai zenekar** működik.

Jó konyha, kitünő bor és kőbányai sör.

Pontos kiszolgálás.

Számos látogatást kér

WAGNER VILMOS
vendéglős
I., Márvány-utcza 6.

Budai lakás-hirdető.

Az augusztusi házbérnegyed közeledik, legczélszerübb budai lakáshirdető a

„Buda és Vidéke".

Kiadóhivatalunkban már eddig is sokan tudakozódnak, s a **házi-urak** és **lakók** részéről már is sok előjegyzés történt.

Figyelmeztetjük az érdekelteket, hogy lakás hirdetéseket jutányos áron veszünk fel A „Buda és Vidéké"-ben való hirdetésnek sikere van.

Bővebben a kiadóhivatal.

GANZ és TÁRSA

vasöntöde és gépgyár-részvény-társ. Budapesten.

Gáz- és Petroleum-motorok álló vagy fekvő, egy vagy két hengerrel.

Készit:

A) **gépeket és épitési munkákat, teljes malomberendezéseket, vasutt kocsikat és vasuti fölszereléseket, transmissiókat.**

Speczialitásai

B) **kéregöntvény** vasuti kerekek, váltók, zuzóművek, hengerek-és ágyúgolyókhoz.

Hengerszékek kéregöntetü hengerekkel mind a magas malmászathoz, mind pedig a parasztra őrléshez s **egész malomberendezések.**

Facsiszoláshoz, papir- és czelluloza-gyártáshoz való gépek. Vizikereket nagy sikerrel pótló **turbinák.**

Villamos világitas nagy távolságra is a motortól.

Zsilipek, csővezetékek, frictiós kapcsolások, rotatiós dynamométerek. Aczélöntés.

Van szerencsém a n. é. szinkör látogató közönség becses figyelmébe ajánlani a szinkör mellett levő „Alaguthoz" czimzett vendéglőmben berendezett kerti helyiséget.

Szinház előtt és az előadás után friss vacsora.

Rosszidő esetén fedett nyári helyiségek.

Mindennap zene Kutschera A. zongoraművész közreműködésével.

Tisztelettel

Schlaucher Ferencz,
vendéglős.

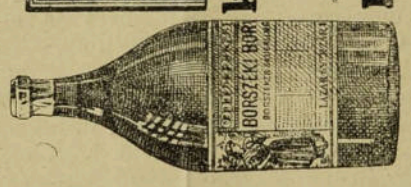
Bejárat Attila-utcza 65. szám alat is.

A szénsavdus ásványvizek királya a

BORSZÉKI BORVIZ

kitünő gyógyviz és üditő ital

mindenütt kapható.

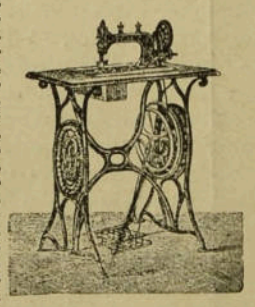
Budapesti főraktár

RAJCS ZOLTÁN-nál

VIII. ker., József-körut 10 szám.

SCHIEN KÁROLY

mü- és épület-lakatos

Budapest,

II., Batthyányi-u. 1.

Varrógépek és kerékpárok raktára.

MATTONI-FÉLE

GIESSHÜBLER

Legtisztább égvényes savanyukut

BANK ÉS VÁLTÓ-ÜZLET

Beimel Lajos fiókja

TELEFON! II., fő-utcza 6. sz. TELEFON!

Értékpapirok, arany és ezüst pénznemüek vétele és eladása.

Előleg mindennemü értékpapirra.

Tőzsdemegbizásokat előnyösen eszközlünk.

1 drb 3% Jelzálog igérvény. Huzás julius 25-én. Főnyeremény **200,000** korona. Ára 2 frt.

Igérvények minden huzáshoz.

SZT.-MARGITSZIGETI

ÜDITŐVIZ

a legkiválóbb és legolcsóbb bakteriamentes

asztali savanyúviz

és

egészség-ápoló ital.

Kitünő eredménynyel használtatik:

Köszvény-, gyomor- és bélbajoknál, garat-, gége-, tüdő- és hólyaghurutnál.

Kapható: **Legtöbb gyógyszertárban, ásványviz-, füszerkereskedésben és vendéglőben.**

FŐRAKTÁR

WERNER ADOLF-nál.
(FRUM ISTVÁN UTÓDA)

Budapest, II., Batthyány-utcza 3. szám.

Telefon 90—97.

Főherczegi Szt.-Margitszigeti felügyelőség

Vendéglő „Mekka városához".

Van szerencsém a t. cz. közönséggel tudatni, hogy **Fehérvári út 10420. sz. a.** (a **Záborszky János**-féle telken, a sósfürdő közelében) vendéglőt nyitottam, mely a legujabb kor igényeinek megfelelően minden kényelemmel el van látva.

Kirándulóknak kellemes üdülő hely.

Minden időben meleg és hideg ételek.

Saját termésü borok. Csapolt és üvegsör.

Tisztelettel
SCHMIEDT KÁROLY
vendéglős.

Kőbányai Polgári serfőző részv. társaság.

Városi iroda: Népszinház-utcza 22.

Polgár sör.
Király sör.
Szt. István sör.
Barát sör.

Városi iroda: Népszinház-utcza 22.

Budai raktár I. Fehérsas-utcza 6. sz.

Vendéglő megnyitás.

Van szerencsem a n. é. közönséggel tudatni, hogy **I. ker., Csaba-utcza 2. sz. a.** (városmajorban) **a jövő századhoz** czimezve **vendéglőt** nyitottam.

Hideg és meleg ételek minden időben.

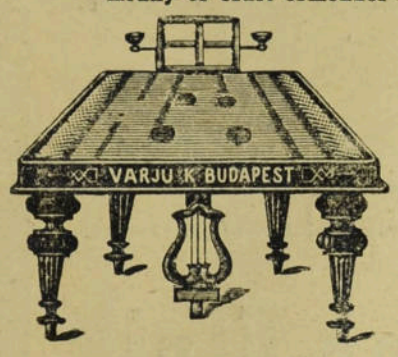
Dréher-féle csapolt sör.

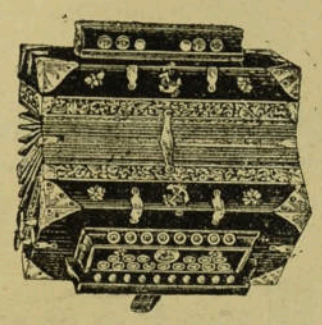
Balatonmelléki borok.

Ünnep- és vasárnap zene.

Tisztelettel
GÖTZINGER GÉZA
vendéglős.

Arany és ezüst érmekkel kitüntetett hangszer-ipar

VARJU KÁROLY

császár és királyi szabadalmazott hangszer-ipar.

Budapest, VIII., Kerepesi-út 47. sz.

Ajánlja saját gyártmányú hangszereit, különösen erős, tiszta **csengő hangú czimbalmait** jótállás mellett; továbbá **harmonika**, **hegedű**, **fuvola** és egyébb hangszer nálam 15%-kal olcsóbb, mint bárhol. — Most jelent meg a magyar **harmonika iskola**, az egy soros harmonikához 32 válogatott legszebb dallal, melynek segélyével fél óra alatt megtanulhat a harmonikákon játszani, ára 90 kr., mely összeg beküldése mellett bérmentve küldi meg a kiadó, **Varju Károly.**

Képes nagy árjegyzék ingyen küldetik.

NÉMETH KÁROLY GÉZA

VAS- ÉS FÜSZERKERESKEDÉSE

(EZELŐTT **FREYBERGER PÁL** FIÓKJA)

BUDAPEST, II., SZÉNA-TÉR 1.

(BECK LIPÓT ÉS FIA LISZTKERESKEDÉSE MELLETT.)

Ajánlja jól berendezett **vas- és füszerkereskedését**, különösen **konyhaberendezési czikkek, rudvasak, tengelyek, szerszámok, szegek** és mindennemü **vasáru czikkekben.**

Minden a legjobb gyárakból.

Továbbá **czukor, kávé, rizs, tea, rum, cognac és minden egyéb füszeráru a legjobb minőségben.**

Denaturált szesz kimérve.

Pontos és előzékeny kiszolgálat.

SZOLYVA és POLENAI

szaktekintélyek által elismert kiváló hatásu GYÓGYVIZEK

Gyomor és fejfájás, szédülés, czukros hugyár

aranyér bántalmai és köszvényelleni különlegesség.

a friss töltésü **SZOLYVA** és **POLENAI** védjegye.

LUHI ERZSÉBET

rendkivüli kellemes izénél fogva, főleg borral vegyitve a betegnek élvezetes, kellemes üdítő italt képez.

Tulságos gyomorsav képződésénél idült gyomorhurut és étvágytalanság, torok, gége és hörgők idült hurutos bántalmai ellen, feltünő sikerrel lesz alkalmazva.

Főraktár: Budapesten,
FRUMM ISTVÁN utódánál
tulajdonos
WERNER ADOLF
Batthyányi-utcza 3. sz.

Megrendelhető: minden ásványviz kereskedésben vagy közvetlenül

Gróf Schönborn uradalmi Igazgatóságánál,
Munkácson.

a friss töltésü **LUHI** védjegye

Fzeknek a vizeknek tiszta kezelése folytán, kellemetlen utóize nem képződik.

Hirdetések
a
BUDA ÉS VIDÉKE
részére felvétetnek
a kiadóhivatalban
Alkotás-u. 12/a. Szőke-ház.

Vendéglő az „Olasznőhöz".

A n. é. közönség becses figyelmébe ajánlom az I. ker. Németvölgy, Mozdony-uton levő „Olasznőhöz" czimzett vendéglőmét, mely a kiránduló közönség kedvencz találkozó helye.

Saját termésü borok, kőbányai sör és kitünő magyar konyha.

Számos látogatást kér
HESZ JÁNOS
vendéglős.

Legnagyobb kitüntetés.

Igen fontos hölgyek, gyermekek és lovasurak részére!

Arany érem.

Pavelka Ferencz

Füzőgyára Temesvárt.

Arany érem. Arany érem.

Füzőimet, melyeket Temesvár, Komárom és Lemberg kiállításain a legnagyobb dijakkal tüntettek ki, a mi az alakot s kényelmet illeti, nem mulja fölül semmiféle bécsi vagy párisi gyártmány.

Azonkivül készitek még füzőket szabálytalan termetek számára, nem különben egyenestartókat, mechanikai s müvi füzőket, továbbá gummis és rugós füződerekakat, ugyszintén lovasfüzőket hölgyek s urak stb. számára.

Különösen ajánlom páratlannak mondható pálcza nélküli **PAVELKA-féle** füzőimet, mint saját találmányomat.

Óvás! Csak azok a füzők tekintendők saját készitményemnek, melyek czég-bélyegemmel vannak ellátva. — Rendelés esetén a pontos czim közlését kérem.

Minden rendelés 3½ óra alatt elkészül.

A legnagyobb kitüntetés.

Kősziklából fakadó kristálytiszta

TELEFON. VÉGHLESI TELEFON.

„Vera"-forrás.

Hazánk igen kedvelt **legjobb izü** és legolcsóbb

szénsavdús égvényes

SAVANYU-GYÓGYVIZE.

Hathatós szer az emésztési zavaroknál.

Borral vegyitve kellemes savanykás izü üditő és tiszta italt képez.

A bort nem festi,

a miért a nagyérdemü közönség **fröccs** gyanánt nagyon kedveli s e végből a vendéglős urak igen felkarolták.

Borivóknak, kik a bort savanyuvizekkel szeretik vegyiteni, mindenekelőtt mint **legtisztább égvényes savanyuviz** ajánlható.

E viz közömbösiti a bor savát és az italnak igen kellemes savanykás ízt kölcsönöz, anélkül, hogy azt

feketére festené,

Mindenkor friss töltésben kapható a **főraktárban**

BUDAPESTEN,

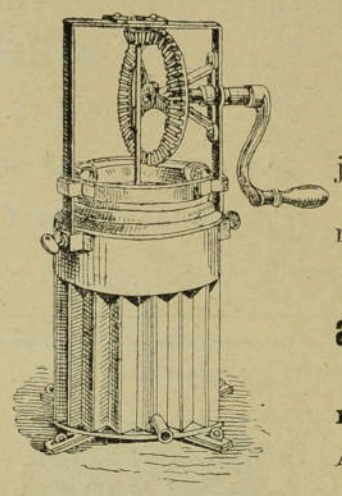
ERZSÉBET-KÖRUT 56. és

minden gyógyszertárban, füszerkereskedés és vendéglőben.

Ujonnan javitott

Vásárhelyi-féle

szabadalmazott ***vajköpülő.***

Előnyei:

1. Igen gyors készités.
2. A vaj sokáig eltartható.
3. 10—12% megtakaritás és jobb minőség.
4. A köpülés után visszamaradt tej még használható.

A gyártási jogot egyedül birja

a ZELLERIN M.-féle

gyári részvénytársaság

Budapesten, Nagy-diófa-utcza 14. sz.

Prospectus és árjegyzék ingyen és bérmentve.

Három világkiállitáson és több országos kiállitáson kitüntetve.

Hinterseer Ulrik

keztyügyáros

Temesvárott

ajánlja saját gyártmányu első minőségü keztyüit minden nemü kivitelben. Megrendelések a szín, számnagyság, minőség és façon megjelölése mellett pontosan és gyorsan teljesittetnek.

Barabás József

krisztinavárosi

CASINO SÖRCSARNOKA

a legujabb kor igényeinek megfelelően, kényelemmel és fényesen van berendezve.

Különösen ajánlható a **szinkör látogatók** becses figyelmébe. **Szinielőadás után friss vacsora,** frissen csapolt **udvari- és bajor sör.**

Ma zene!

A

Magyar Asphalt

részvény-társaság

Budapest, Andrássy-ut 30. sz.

elvállal minden néven nevezendő

asphalt burkolási

valamint **szárazzátételi** munkák teljesitését **jótállás mellett, legolcsóbban.** Elismert legjobb minőségü **aszfalt anyag vidékre** is szállittatik.

Megrendeléseket elfogad a kiadóhivatal is.

Házak és telkek eladására, kölcsönök szerzésére vállalkozik egy tapasztalt és nagy ismeretségü egyén. Levelek K. K. jel alatt két 5 kros bélyeggel a kiadóhivatalhoz.

Jelentés.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy f. é. **május hó 1-én** fióküzletet nyitottam a **Zugligetben** a Fáczán vendéglő kerti helyiségében. — Liszt, tej, tejszin és vaj, Finom- és pék-sütemény a nap minden órájában frissen lesz kapható.

LÖVENSTEIN ANTAL

csász. és királyi udvari sütőmester.

Jencs Vilmos

„Szent-János"-hoz czimzett gyóyszertára

II. ker. Széna-tér.

Az idei idény beáltával ajánlja friss töltésü és minden fajtáju gyógy- és üditő ásványvizeket nagybani árak mellett.

Kaphatók az összes bel- és külföldi gyógyszerészeti különlesgességek.

Mindenféle sebészeti eszközök.

Menthin szájviz, a mely az Odolt hatásában, kellemes izénél valamint olcsóságánál fogva is teljesen fölülmulja. 1 üveg ára 40 kr. — Salol fogpaszta, a mely nagyszerü antiseptikus hatásu és igy a fogak odvasodását teljesen megakadályozza s izét a legutolsó részletig megtartja. Ára 60 kr.

Nemkülömben ajánlja a világhirü **Pries y Ca-féle** spanyol gyógyborokat valamint az általánosan elösmert és általa készitett Chinavas borát, üvegje 1/1 2 frt 50. 1/2 1 frt 50 kr. árakban.

Valamint saját készitésü és kitünőnek bizonyult lábizzadás elleni porát, 1 doboz ára 50 kr.

RÖVID- ÉS SZÖVÖTT ÁRUK

Alapittatott 1875.

ALBINI LAJOS

ezelőtt

Reinl József

II, ker., Fő-utcza 40. szám alatt.

KÉZI MUNKÁHOZ TARTOZÓ CZIKKEK.

MINDENNEMÜ SZABÓ KELLÉK

Ajánlja raktárát férfi fehérnemüekben, saját készitmény. Ingek kizárólag a jó hirnevü „Schroll"-féle chiffonból, készitve. Legujabb nyakkendő és csokrok, gallérok, kézelők, fehér és szines ingmellek, jó minőségü tourista ingek és nadrágtartók.

Továbbá nagy választék fürdő öltönyökben, hölgyek és leányok számára, fürdőfejkötő, sapka és kalapok, ugyszintén fürdőköpenyek és dörzstörülközők.

Nagy raktár női és leány kötényekben és gyermek blous-kötényben a mi ruha helyett hordható. Valódi szinü harisnyák, sima és ajour, czérna- és selyem-keztyük, duppla ujjhegygyel. Jó szabásu derékfüzők.

Végre nagy választék valódi „Cosmanosi" cretonból.

VÁSZON, KANAVÁSZ ÉS CHIFFON

Nyomatott Heisler J. kő- és könyvnyomdájában. Budapest, II. Várkertrakpart 1. sz. (Kluseman-féle ház.)

Budapest, 1895. IV. évfolyam 29. sz. Vasárnap, julius 21.

BUDA ÉS VIDÉKE

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

BUDA ÉS VIDÉKE ÉRDEKEINEK KÖZLÖNYE.

Szerkeszti: ERDÉLYI GYULA.

KIADÓ-HIVATAL, hol előfizetni lehet és hirdetések felvétetnek; I. ker. Alkotás-utcza 12/a. Szőke-ház.

Megjelenik minden vasárnap. Előfizetési árak: Egész évre 12 korona, fél évre 6 korona, évnegyedre 3 korona. Egyes szám ára 24 fillér.

SZERKESZTŐSÉG, I. ker., Alkotás-utcza 12/a. Szőke-ház. kéziratokat és közleményeket ide kérjük küldeni.

Ügymenet az elöljáróságoknál.

A székes-főváros szervezete az uj törvény előtt is ismerte az elöljáróságok intézményét, csakhogy az 1872-ki törvény nem rendelkezett ugy, hogy a hol valamit szóval el lehet intézni, ott nem kell irni, de a volt elöljáróságok ennek daczára csak ott irtak, a hol az kikerülhető nem volt, az uj törvény 24. §-a azt rendeli, hogy „a felesleges irásbeli teendők mellőztessenek“ ennek ugyan az az igaz értelme, hogy oly teendőket melyek irásba foglalandók lehetőleg mellőzni kell, de a törvény nem azt akarta mondani, hogy az irásos teendők mellőztessenek, hanem azt, hogy a szóval elintézhető teendők ne foglaltassanak irásba, ennek daczára az uj elöljáróságok nagyon szeretik az irást és igyekeznek az iktató számokat és az irattár papir anyagát szaporitani.

Az uj törvény akként rendelkezik, hogy a kerületi elöljárók időnként értekezletre összegyülve a munkaanyag miként való feldolgozását együttesen állapitsák meg, hogy igy az eljárás, az ügy kezelés a székes-főváros összes kerületeiben teljesen egyforma legyen és e tekintetben a törvény nagyon helyesen intézkedett, igy ha a végrehajtásban hiba van — annak a törvény nem oka.

Az alantabb elsorolt egy pár eset, ha az összes elöljáróságoknál hasonló eljárás van érvényben, azt igazolja, hogy a törvény 24. §-a nem nyer alkalmazást ha pedig az eljárás csak egyes kerületekben olyan mint az alant közölt esetekben, a jelen közlemény szolgáltasson az illetékes köröknek alkalmat arra, hogy a bürokratizmus (de jó, hogy nincsen reá magyar szavunk) ily kinövései még kellő időben lemetszessenek.

Minden hatóságnál vannak okmányok, melyek sem egyszerü, sem hiteles másolatban nem szerezhetők meg, de az országos levéltárat kivéve az egész országban nincsen egyetlen hatóság, hova egy külömben megszerezhető okmány másolatának kivétele czéljából kérvényt kellene beadni, vagy e helyett egy, hivatalnoknak jegyzőkönyvet kellene felvenni, melyben a megjelent fél kéri, hogy neki egy okmány lemásolása és hitelesittetése megengedtessék.

Az általánosan követett eljárás az, hogy a ki érdekeltségét az ügyrevonatkozó bár milyen irattal igazolja, az a vonatkozó iratokba betekinthet, azokról egyszerü, vagy hitelesitett másolatokat vehet, a ki pedig érdekeltségét ily módon kimutatni nem tudja, az a hatóság, — hivatal vezetőjénél jelentkezik és ettől kap engedélyt és pedig ugy, hogy a hatóság, — hivatal vezetője egy kis czédulkát ad a jelentkező kezébe, mely az engedélyt tartalmazza de ez is csak azért történik igy, hogy a vezető ne legyen kénytelen minden egyes esetben a jelentkezővel az irattárba fáradni és egyéb dolgát e miatt abban hagyni. Ám de a kerületi elöljáróságok nem ezt az egyszerü eljárást követik, mert itt, ha például valaki egy haláleset felvételt akar megszerezni, ezért irásban kell folyamodni, vagy ha a fél nem viszi a kész kérvényt magával, az elöljáróság egyik közege a kérelmet magában foglaló jegyzőkönyvet vesz fel. Igaz, hogy nem kell várni a kérvény vagy jegyzőkönyv elintézésére és az ember nyomban kikapja a kivánt okmányt lemásolásra a mint az 50 kros bélyeggel ellátott egy iv papir az irattárnok birtokában van, de ez a bürokrátikus eljárás nem fér össze, sem a törvény azon rendelkezésével mely a felesleges irka-firka mellőzését irja elő, sem pedig az elöljáróságok szervezetével, melyre vonatkozólag ugyancsak az ujtörvény 24. §-a megállapitja, hogy az elöljáró és közegei a nagyközönséggel személyesen érintkezzék, végül, szó a mi szó, az az 50 kros bélyeg bosszantólag hat a kedélyekre és nagyon is az igazságtalanság szinét viseli magán, mihez képest ezt a rendszert — ha általános

„A BUDA és VIDÉKE“ TÁRCZÁJA.

Elvek és tövisek.

(Regény egy kötetben.) (9)

Irta: ERDÉLYI GYULA.

Rétyi Antos István barátomnak!

— Induljunk vezényelte Káva Ferkó, a mire a gyülekezet felkerekedett csak Ábor Ábel maradt a kisasszonynyal a hajlati füznél. Káva Ferkó a maga személyére 50 frtot hizelgett ki a népvezérnőből. A furfangos varga elhatározta, hogy az asszonyokat is felházitja a strájk ellen és ezek majd segitik a csendőrséget munkájokban és a szolgabirótól is kapna ki valamit, azért, hogy Judás szerepére vállalkozik.

III.

Káva Ferkó és hada sebes lépésben haladt Ketétlen felé. A varga adta fel a szót pajtásuraméknak és magyarázta az isztarájk hasznát és a lelkesedést kellő napszámért. Ha nincs tuzok jobb a veréb. Ha nem lehet az övék az egész határ, ne hiába várják a sült galambot. Fordul a világ, a léhütő sora megjavul. Dolgozzanak az urak. A pajtás urak csak ugy nyelték az apostoli beszédet és madarakká akartak válni. A madár könnyen szerzi az eleségét, ruháról lakásról nem gondoskodik. Biz igaz az.

Patakzott a szó a kenetteljes varga ajkairól. A vándor gyülekezet észre sem vette, hogy a hajnali szürkületből közelről fehérlenek a ketétleni házak, közöttük egy magas cserepes a kasznár Penege Lőrinczé. Nagy uram ő kigyelme kinn feküdt a padkán, kivarott subája alatt aludta az igazak álmát.

Káva Ferkó szép ovatossággal felköltötte és szerencsés jó reggel és éjszakai nyugadalomnak egészségére kivánása után megáldotta az Istennek minden áldásával nagy jó uramat és belefogott a szándék érdemébe.

Kasznár Penege Lőrincznek tetszett az állapot. A neve ujságba kerül. Nála ütött ki az isztarájk, ki jön az alispán ur és a többi megye urak. Beszólt Kati lányomnak, hogy szolgáltasson ételt és italt a gyülekezetnek.

Lóra ültetett egy ostoros gyereket és belovagoltatta a szolgabiró urhoz, hogy hát akaratosak az aratók. Kati lányomnak meghagyta, hogy süssenek, főzzenek, had emlegessék meg a megye urai mikor isztarájk volt kasznár Penege Lőrincznél. A gyülekezet evett-ivott és esküdözött, hogy sohasem fog dolgozni. Káva Ferkó a pálinkás butykost körözve el-el rikantotta dupla lenung nincs király.

Az isztarájk nyakalt keményen és éltette Kasznár Penege Lőrincz uramat és a szó szóló megáldomásozta kivánva több ilyen szép isztarájkos reggelt. A szalonna meg a pálinka csak kezdet volt. Birkákat szurdostak le, bográcsokat készitettek. A gyülekezet folyton kiabálta, hogy nem dolgozunk ez az élet a gyöngyélet.

Káva Ferkó biztatta őket, hiszen az ember nem arra született, hogy dolgozzék :

Hej selyem az élet pajtás urak.

Sohse halunk meg! biztatta őket Kasznár Penege Lőrincz uram. Egyetek igyatok. Van itt elég . . .

Káva Ferkó elillant, először fellármázta az asszonyokat, a kik nagy zsivajjal vonultak Penege uram házához, hogy kiássák az emberek szemeit a tiz körmükkel, a kik munkát kapnának és nem akarnak dolgozni.

Senki nem vette észre, hogy Kasznár uramnál már szépen levolt aratva minden, már haza felé menőben vannak a summás tótok.

No hiszen lett háboru amint az asszonyok oda értek. Nem válogattak a kifejezésben ellátták czimmel a mulató iszterájkot. Nem fukarkodtak a szebbnél-szebb kacskaringósabb erre amarrával, mintha valamennyi kiszólgált obsitos lett volna.

Kati kisasszony süttetett, főzetett. Az apáczáknál eltöltött két esztendő alatt megtanulta a kisasszonyságot, de mást nem. Az apja mindig azt beszélte: Ugy tégy, ugy élj akárcsak a főszolgabiró lánya. Két görög boltot is megveszek, selyembe, bársonyba járj, had irigyeljenek.

Katinak az anyja 10 éves korában meghalt A paraszt lány egyszerre kisasszony lett. A kereszt anyja, Dombor Máténé néha-néha intette jó szóval, de Kati nagyon el volt gőgösödve. Egy kis jóság is volt a szivében, de elkapatta az apja. Látszott, hogy nem igazi anya nevelte fel. Hajlithatnák a jóra is, de nincs a ki hajlitsa.

Az apja legalább is szolgabirónak szánta. Eddig kerülték a házát az urak. Itt az isztarájk, itt a vármegye. (Folyt. köv.)

— közös megállapodással meg kell szüntetni, ha pedig kivételes és csak egyes elöljáróságoknál van divatba — az egyöntetüség érdekében — meg kell változtatni.

Nagyon érdekes dolog az is, hogy miként nyer alkalmazást az elöljáróságok ügyvitelét tartalmazó szabály rendelet 241. §-a, mely szerint az elöljáróság a személyazonossági bizonyitványokat két előtte ismert, megbizható polgár jegyzőkönyvi vallomása alapján adja ki, hogy ilyen esetben kérvényt kivánnak, vagy jegyzőkönyvet vesznek fel az egészen természetes, mert itt az irásbeliség nem mellezhető, de nagyon természet ellenes dolog az, hogy a kérvényező keresse azt a két polgárt, ki az elöljáróság előtt ismeretes és esetleg öt-hat kérvényt adjon be mindig más-más polgár nevének bejelentésével és ujabb 50—50 kros bélyeggel felszerelve, mig egyszer tapogatozásai közt talál két olyan polgárt, kik az ő dolgait is ismerik és az elöljáróság előtt is ismeretesek, tetőzi a visszáságot még az is, hogy az elöljáróság a tanuk bejelentését nem fogadja el szóval, ezt mindig irásban kell beadni és az elöljáróság sem irhatja elő, hogy kik legyenek a tanuk, mert az általa megjelölt polgárok esetleg nem tudnak az érdekelt ügyről, igy aztán még ma is vannak folyamatban olyan személyazonossági ügyek, melyek még az uj elöljáróságok szervezése idejében mult évi november első napjaiban indittattak meg, és ilyen eljárás mellett eltarthatnak még akár egy évig is.

Nincsen törvény, vagy szabály rendelet, mely hasonló esetekben a feleket kötelezné arra, hogy az elöljáróság előtt ismeretes polgárokat ők keressék és jelentsék be, valamint nem tudnak az elöljáróságok oly rendelkezésre sem hivatkozni, mely eltiltja őket attól, hogy a kihallgatandó egyénekre vonatkozó szóbeli bejelentéseket tudomásul vegyék, vagy előirja, hogy ily bejelentések csak 50 kros bélyeges papiroson fogadhatók el, de sőt minden ilyen követelések ellenkeznek a többször hivatkozott 24. §. világos rendelkezéseivel. Ilyen ügyekben a legokszerübb eljárásnak az mutatkozik, hogy az elöljáró a beérkező kérvényeket vagy felvett jegyzőkönyveket a kezelőtisztnek esetleg az alkerület szerint illetékes kerületi választmányi tagnak adja ki, igy ez a kiküldött a kérvényezővel szóbeli érintkezésbe lépve, pár nap alatt megállapithatná a tényállást és a kiadott kérvény hátán bejelenthetné azokat a polgárokat, kik a szabályrendelet 241. §-a értelmében meghallgatandók, ezeket aztán az elöljáróság beidézi, vallomásukat jegyzőkönyvbe veszi és a kért bizonyitványt az eljárás megindításától számitott 3—4 hét alatt kiadhatja.

De nem csak az késlelteti az ilyen személy azonossági bizonyitványok kiadását, hogy a fél kénytelen tapogatózni az elöljáróság előtt ismeretes tanuk után, hanem az ügymenet lassusága is, mert egy egy olyan elöljárósági határozatnak a kiadmányozása, melyben a félnek tudomására hozzák, hogy bejelentett tanuja nem fogadtatik el és utasitják, hogy más tanukat jelentsen be, két, de nem ritkán három hónapi időt igényel, persze mert sok a munka és kevés a személyzet, arra azonban nem gondolnak, hogy a sok munkát ők maguk csinálják a felesleges irka firkával, a papir fogyasztással örömére a szállitónak, hasznára a bélyeget áruló kincstárnak és kimondhatatlan nagy kárára a közönségnek.

Nem akar ez a közlemény vádirat lenni az uj elöljáróságok ellen, még kevésbé a kerületi elöljárók és az elöljáróság egyéb tisztviselői ellen, mert alig ha van a székes fővárosnak egyetlen lakosa is, a ki a régi elöljárósági szervezetet vissza kivánja, az elöljárók is saját kerületeikben általános tiszteletnek örvendenek, közbecsülésben állanak a kerületi tisztviselők és senki nem okolja őket a fentvázolt és ehez hasonló — talán nem is minden kerületben honos — bürokratikus kinövésekért, a polgárság általában tisztában van azzal, hogy nem a szorgalomban, nem a munkakedvben és igyekezetben, hanem a rendszerben van a hiba. Ez a rendszer pedig még uj, nem vert gyökeret — tehát könnyen lehet azon változtatni és a felekkel való közvetlen érintkezést érvényre juttatni, mert hiszen a kezelő tisztek ugyis a napnak legnagyobb részét a hivataltól távol a kerületben és a közönséggel folytonos érintkezésben állva töltik el, de a kerületi választmányi tagoknak sem szabad a tevékenység teréről visszavonulni és ha polgártársaik megtisztelő bizalmát elfogadták, ne elégedjenek meg azzal, hogy a zöld asztal körül üllve, meg hallgatják az előterjesztéseket, hanem igyekezzenek a kerületi elöljáróságoknak tényleg is hasznára lenni, mert ha ilyen egyes polgárokat érdeklő közigazgatási ügyekben is tevékenykednek, ezzel csak öregbitik azt a bizalmat, melylyel polgártársaik őket megtisztelték, mi által polgártársaiknak is tényleg szolgálnak.

Bár meg lenne e közleménynek az a hatása, hogy a közönséggel való érintkezés a maga teljes valóságában érvényre jusson, a papir fogyasztás szünetet tartson és a hátralék fogyjon.

Dr. Németh Imre.

Tanulmány-ut.

A »Buda és Vidéke« számára irta:

Siebreich Károly.

Glaskow, jul. 1.

London és Glasgow között a gyorsvonaton csak első és harmadik kocsik közlekednek s mind a két osztálynál étkező kocsik is vannak. Ne gondolják azonban hazámfiai, hogy ezek a harmadik osztályu kocsik olyanok, mint minállunk, mert ezek ép oly elegánsan vannak ellátva, mint az első osztályuak. Kemény padok helyett itt is párnázott ülőhelyeken kényelmeskedhetik az utazó.

Az utas az egész uton az étkező kocsiban maradhat, s zöld posztóval bevont asztalnál olvashat vagy irhat és csak az étkezés tartama alatt teritik fel ezeket az asztalokat. Az étkezés egyáltalában drágának nem mondható. Az ebéd 3 schilling (1 frt 50 kr. aranyban.)

Londontól Glasgowig az utazás délelőtt 10 órától este 7 óra 45 perczig tart.

Skóczia fővárosa tulajdonképpen Edinburg, de a mi a főtényezőt: a kereskedelmet illeti, ugy Glasgow a góczpont, több mint 800 000 lakosával.

A város fekvése hepe-hupás. Hegyes-völgyes, ugy hogy több helyen lovak állanak rendelkezésre előfogatul ugy a közuti mint a közönséges teher kocsik részére, hogy az által elkerülhető legyen az állatkinzás.

A forgalom itt rendkivüli élénk. A tengeri hajók egész a város közepéig kötnek ki, s a Clyde folyó, mely a várost két részre osztja az utolsó hidon alól 24—28 láb mély és a legmélyebben járó tengeri hajót is befogadja.

Jelenleg három nagy dock van, és több kisebb , de most ujabb nagy dockokat épitenek.

1892-ben 10.810 hajó kötött ki többnyire gőzös, 4.171.947 tonna sulylyal, és a vám körülbelül 1.000.000 fontot tett ki azaz 10 millió forintot.

Bárcsak Budapest hajózását is erre a fokra lehetne emelni.

Glasgow tele van parkkal. Ezek között a legnagyobbak a Westend-park, Royal Botanic, Garten Alexandra-park, Glasgow Green, Maxwell-park, Elder-park stb.

A jobb módu közönség leginkább a parkok körül lakik, vagy egyáltalán mindig távolabb a várostól, de a parkokat azonban a legszegényebb néposztály is élvezi.

A város nagy áldozatokot hoz ujabb terek létesitésére, s a munkásosztály lakásainak javitásai ügyében, ugy maga a város, mint egyes dusgazdag magányosok sok fáradsággal működnek.

A város által épitett uj házban előszoba és két szoba, melyből az egyik konyha és ebédlő, klozettel együtt évenkint 9 font és 15 schilling. Egy szobás lakás 6 font és három szobás lakás 14 font. Azonkivül külön mosókonyha áll rendelkezésre az udvarban.

Közös lakóházban egy éjjelli ágyat kaphatni 3 fél pennytől 4 és fél pennyig. (Egy penny 5 krajczár) De e mellett rendelhezésére áll a mozsdó szoba, fürdő szoba, mosó-konyha, konyha, ebédlő illetőleg olvasó szóba, ugy hogy mindenki megmoshatja ruháját és főzhet magának edényt és tüzelőhelyet kap minden külön fizetés nélkül.

A hálószobákat csak este nyolcztól, reggel nyolczig lehet használni. A napnak más időszakában senkinek sem szabad ott tartózkodni.

Mindennap fris ágyruhát adnak.

Glasgowban egy személyre 400 köbláb légürtartalom van előirva.

Glasgow számos oly intézményekkel bir, a melyek tisztán a közegészségügyi viszonyokra vannak első sorban befolyással. Ilyenek: A fertőztelenitő intézet; a lázas és fertőző betegek kórháza; a tengeri uton behozott állatok megvizsgáló helye, vásárcsarnoka és vágóhidja. A város csatornáinak ürülék feldolgozó és fertőztelenitő berendezése, ugy hogy a viz már egészen tisztán folyik a Clyde folyóba. A szemét feldolgozás berendezése, továbbá nyilvános fürdő és mosó intézetek.

Egy fürdő felnőttek számára 2 penny, gyermekek számára 1, azonkivül 17 éven alóli fiuk és nők, kik valamely társulathoz tartoznak, szintén egy pennyért kapnak fürdőt. Szezon kártyák még olcsóbbak.

A mosásért óránkint 2 pennyt kell fizetni. Rendelkezésére áll egy osztály hideg és meleg vizzel, gőz és a szükséges edényekkel, ruhacsavaró és száritó kemenczével, ugy hogy egy óra alatt kimosni és kiszáritani is lehet a ruhát.

Abban a fürdőházban, melyet megnéztem, van 82 öltöző a nagy uszodában és 29 a kis uszodában. 15 első és 12 második osztályu fürdő szoba férfiak számára, 6 szoba nők számára.

A mosókonyhában 78 osztály van. Jelenleg öt ily nyilvános fürdő és mosóház van a városban.

Van továbbá egy felvételi ház olyanok számára kik a vidékről betegen jönnek. Ezek a betegek a mint megérkeznek először a fürdőszobába jönnek, melynek egyik mellékszobájában ruhájuk visszamarad fertőztelenités végett, innen egy másik szobába vezetik őket, hol teljesen uj öltözetet kapnak. Különben a ragályos kórházba is ilyes módon jutnak a betegek és semmi költségökbe sem kerül.

A kórházakban feltünő a tisztaság és az a sok virág a mely minden helyiség asztalait disziti.

A Victoria-kórházban feltünő az is, hogy tüz esetén a megfelelő és szigoru tüzrendsza-

bályok betartása mellett az épület külső részén alkalmazott vaslépcső is van, a melyen menekülhetnek a betegek.

Jövő levelemben többet.

Történelmi emlékek Budán.

Egy rövid esztendő választ el bennünket attól az időponttól midőn hazánk ezredéves fenállásának emlékét megünnepeljük. Ezer esztendeje immár, hogy örökös küzdelem és harcz után él e hon. Budáról, mint hazánk legrégibb és történelmi eseményekben leggazdagabb városáról a krónikák csaknem minden lapján van említés téve; irott emlékek ezek csupán, ma már nincs egyetlen kő sem, mely falai között lezajlott nagy horderejü mozzanatok megtörténtét igazolná. A város rohamos fejlődésével halomra dőlnek mindazok a régi házak, melyeket a törökök uralma a végpusztulástól megkimélt. Mátyás hires palotájának nyoma sincs, dicső emlékét csupán a restaurált remek templom tartja fenn és semmi más.

Lapozzuk végig hazánk történetét, aligha akadunk városra, mely a multban Budánál nevezetesebb szerepet játszott volna; de viszont nincs a világon Budát kivéve egyetlen város sem, mely hajdani fényét és dicsőségét egyetlenegy maradandó emlékművel sem tudja dokumentálni.

Történelmünk kimagasló alakjainak emlékét, kik e nemzet alapitásának művében vezér szerepet játszottak, megörökitve sehol sem találjuk. Hányan valának nagy királyaink közül, kiknek neve Buda egykori dicsőségével össze forrt? Vajjon mivel fogja igazolni Buda a kiállitásra özönlő idegenek előtt azoknak a momentumoknak csak egy csekély részét is, melyekről a krónikák feljegyzései tanuskodnak?

Számos szebbnél-szebb terv van kivitel alatt, azonban fájdalommal konstatálhatjuk, hogy a honalapitásnak eredetileg az alagut fölé tervezett nagy szabásu emlék művét is Pesten állitják föl. Pedig ily emlék mindenesetre exponált helyet követel a királyi és miniszterelnöki paloták tőszomszédságában méltóbb helye lett volna mint az állatkert, korcsolya csarnok, ártézi kut és földalatti vasut állomása mellett.

Ne keseregjünk azonban oly dolgok fölött, melyeknek megváltoztatása immár lehetetlen.

A várbeli házak falába illesztett néhány emléktáblán kivül semmink sincs, a kiket a kiváncsiság vagy a hazafias ihlet a várba felvezet olvassuk el a megfakult betüket áhitattal és tünődjenek Buda hajdankori fényén és dicsőségén.

A bástyasétány számos eseménynek volt szinhelye, azt hiszem esztetikai szempontból sem esnék kifogás alá, ha e sétányon történelmi mellszobrok egész sorozatát állittanák fel. Ily szobormüvek elkészitése nem igényel nagy költséget és ha a társadalom köréből kiinduló mozgalom ezt az eszmét falkarolná, talán megérnénk, hogy a milleniumra Buda sem lenne teljesen elfelejtve.

Wladár Róbert.

Zöld párt — Fekete párt.

(A szent-endrei hitközségi életből.)

A „Buda és Vidéke“ a mult hónapban hittani, történeti és szépirodalmi tekintetben, tudományos képzettségre való személytől, szépen összeállitott három érdekes czikket közölt a szent-endrei római kath. iskoláról.

Hogy a kath. papság, a város, vagy az ottani hitközség, az ottani állapotok hű leirása után is, bezárt szemekkel, összetett kezekkel fogja e nézni a nyomoruságos állapotokat, azt eddig sokan, az ismeretes huzavonásból és lappangó összebuvásból magyarázzák ki.

Daczára annak, hogy a fenti három közlemény első része, ezelőtt egy hónappal jelent meg, az eddig tapasztalt hallgatagság és mitsemtevés azt mutatja, hogy a hitközség és a tanügy élén magokat ragyogtatni és bámultatni akarók: indulni és tenni épenséggel nem akarnak. Hajlitható a vessző, feszithető a húr, — de ha fává lett a vessző: eltörik, ha a húr tulfeszitetett: elszakad. A gyermekekkel megáldott szülők valóban nemes türelmének volt eddig határa, — a hitközség 3600 lelket számláló tagjából 3550 személy (Zöld párt) éveken keresztül küzd, a feketepárttól reá tulságos nagy arányban kivetett adó, hütlen kezelés, rendetlenség, önkény és hanyagság ellenében. Határozottan állitható, hogy a zöld párt szent és nemes, méltó és törvényes követelése, végre valahára a nyilvánosság elé is kerülhet. Terjedelmes kérvénybe foglaltak minden, a hitközség adófizetőinek dicséretre érdemes nagyfoku türelme nemsokára, a megkövetelt jobb fordulatot veszi. Állitásomat a feltétlen hitelt követelő iratok bizonyitják.

A feketepárt, amelynek alig egy 21 harczosa van már jelenleg, kardemelés nélkül is futva futhat attól a most már bevégzett irásbani küzdelemtől, amelyet a zöldpárt e napokban, bár eddig hallgatagon ugyan, de mégis győzelemmel kivivott. A döntő ütközet napja csak hetek kérdése. Addig is mikor és hogyan fog a szülői türelem egy borzasztó kiáltást hallatni, — mikor és miképen fog a zöldpárt lappangó tüzet képező oczeanja kiemelkedni: ezeket a feketepárt most már megrémült miniszteriuma sem tudja.

Továbbá: a feketepárt az ő önkényes kormányzatával, kézelfoghatólag megmutatta azt is, hogy az ugyis többnyire farizeusokból álló vallásos tömegtől tanusitott hitbuzgóság hanyatlására sietve sietett. Pünkösd ünnepein történt az ugyanis, hogy a kath. templomnál 400 baptista proclamatió, a kath. hivők között szétosztatott, azokat a nép olvassa és mondhatni, hogy négy hét lefolyása alatt 2000 katholikus kész a baptistákhoz áttérni.

A magyarországi kath. papságnak, eddig a hitkérdésekben elfoglalt álláspontja megköveteli rögtön és rögtön azt 1. hogy Szent-Endrén is azonnal felemelje, a hitközség minden egyes tagját teljesen megnyugtató papi szavait, — 2. a hitközség ügyeit vezetők helyébe azonnal, vallásos, bizalmat érdemlő és önzetlen férfiakat választasson, — 3. mert a vallásosság főképen a fariseusok sajátjává vált hitünk megóvása és ujabbi emelésére haladéktalanul indézkedjék, — 4. Szent-Endrére a kisebb szerzetesrendek felszentelt papjaiból egy vallásos, tudományos, tapasztalt, idős és bárkitől meg nem vesztegethető szerzetesatyát mielőbb küldeni és őt, a hitközség jövendő észrevételeinek meghallgatása után, továbbra is otthagyni.

A legtöbb esetben csak a gazdagulásnak, kényelemnek és jobb parochiáért való töprenkedésnek élő, világi papokból küldött plébánosok kormányzása alatt, e hittől reménytől és szeretettől is már talán megfosztott hitközség, a legcsekélyebb jobb fordulatot sem várhatja. Csakis a fenti kellékekkel ellátott szerzetesatyák szerezhetik vissza e hitközség önkormányzatát, egyuttal megőrizheti vallásosságát, amely ma már romlik és betegeskedik, hanyatlik dűl és haldoklik.

A magy. kir. Ferencz József nevelő intézet.

Az iskolák ajtai bezáródtak. Tanárok és tanitványok vakáczióznak. A tanulók közül, a ki tehetségével és szorgalmával eredménynyel fejezte be az évet, most szülőinek meleg szeretetétől körülvéve a jól kiérdemelt szabadságot élvezi.

Mindenesetre a tanügy szempontjából megbecsülhetetlenek azok az értesitők, a melyeket az egyes tanintézetek, gymnáziumok és iskolák nyomtatásban kiadnak. Sok becses anyagot szolgáltatnak, s pontos statisztikai adataiknál fogva a közmüvelődés zsinormértékei is egyuttal.

A budai oldalon levő iskolák értesitőjét sorba vesszük, s megkezdjük a budapesti II. ker. kir. kath. főgymnáziummal kapcsolatos magy. királyi Ferencz József nevlő-intézettel, melynek értesitőjét az 1894 és 95-ik tanévről dr. Erődi Béla kir. tanácsos és nevelő-intézeti kormányzó állitotta össze.

Az értesitő igen diszes kiállitásban került ki a Franklin-társulat könyvnyomdájából s czimlapja a főgymnázium épületét mutatja.

Mindjárt bevezető czikkében a nevelőintézet egy évi története van leirva, a melyben el van mondva, hogy ez évben az intézet fennállásának hatodik évébe lépett.

A Ferencz-József nevelő-intézetnek a mult évben legjelentősebb eseménye az volt, hogy Csáky Albin gróf mint az intézet nagynevü alapitója s vallás és közoktatásügyi miniszter otthagyta székét s vele együtt a nevelő-intézet vezetését. De utódja, Eötvös Lóránd báró nem kisebb buzgalommal karolta fel az intézetet, s jelenleg Wlassics Gyula dr. vallás és közoktatási miniszter meleg érdeklődéssel és jóakarattal viseltetik iránta, a melynek ily rövid idő alatt is számos jelét adta.

Az értesitő azután felsorolja a nevelőintézet személyzetét, a nevelőket, az ismétlő tanárokat, rendkivüli tanárokat, az intézeti orvosokat, végül közli a növendékek névsorát. Az összes tanulók száma 53 volt, a tanároké 22.

Az értesitőnek egyik legérdekesebb része a növendékek testi fejlődésének részletes kimutatása az 1894—95. évben. Az év elejétől kezdve a tanév bezárásáig fel van sorolva alapos mérések után, hogy az egyes növendékek testileg miként fejlődtek. A test magassága, a balkar körülete, a mellkas mérete, a test sulya, a karizomzat erőképessége, a lábizomzat erőképessége, a testi erő gyarapodása mind-mind a legpontosabb méretek után tabellárisan van összeállitva, a mely világot vet a növendékek egészségi állapotára és fejlődésére.

A nevelő-intézet az elmult iskolai évben igen sok megtisztelő látogatásban részesült.

Deczember 11-én Eötvös Lóránd báró, az akkori vallás és közoktatásügyi miniszter szerencséltette a nevelő-intézet lovaglási vizsgálatát.

Május 15-én dr. Wlassics Gyula vallás és közoktatásügyi miniszter látogatta meg váratlanul a nevelő-intézetet dr. Klamarik János miniszteri tanácsos kiséretében.

Zsilinszky Mihály államtitkár pedig két izben volt már az intézetben s minden látogatásakor behatóan megvizsgálta az intézet fölszerelését és belső életét.

Meglátogatták továbbá az intézetet a növendékek szülőin s a kapcsolatos főgymnasium tanárain kivül: Kállay Béniné, a közös pénzügyminiszter neje, Ruttkayné Kossuth Lujza, báró Kemény Kálmán főispán, Than Károly főrendiházi tag, Apponyi Albert gróf, Vermes Béla ifj. Ábrányi Kornél orsz. képviselők. dr. Stephanides Henrik, Tomcsányi Mór és Szent-Iványi Gyula kuriai birák, Kvassay István, Bárczy István, Leövey Sándor, Szalay Imre miniszteri tanácsosok, Heinrich Gusztáv, Scholtz ágost, Becker Ágost Fülöp egyetemi tanárok, Sevics Milán belgrádi gymnasiumi tanár, Vézinger Károly apátplébános, Szily Kálmán akadémiai főtitkár, Hofer Kárnly főigazgató, Volf György, Joó István, Zorkóczy Sámuel, Fináczy Ernő, Janky Károly, gymnasiumi igazgatók, Feszty Árpád festőművész, dr. Harrach József. dr. Demeczky Mihály, Wagner Alajos, Molnár István, Senédi Lajos, Várkonyi Endre tanárok stb.

Szóval a Ferencz-József nevelő-intézet, Magyarország elsőrangu intézete és Dr. Erődi Béla kormányzó vezetése alatt s a kitünő tanári erők mellett nagyon természetesnek is tudjuk, hogy a növendékek kiképzése körül a legsikeresebb eredményt tud felmutatni.

Budapesti m. királyi kertészeti tanintézet.

A következő tanév elejével kezid meg a budapesti m. kir. kertészeti tanintézet működésének második évfolyamát.

A földmivelésügyi m. kir. Miniszter főfelügyelete alatt álló intézet főczélja a kertészeti szakoktatás lévén, az intézeten rendszeresitett kertészképző tanfolyam feladata: kellő előképzettséggel belépő ifjakat a kertészet összes ágaiban, valamint a modern szőlőmivelésben is teljesen kiképezni továbbá elméletileg s gyakorlatilag egyaránt képzett kertészeket, szőlő- és faiskolakezelőket, vándor- és szaktanitókat nevelni.

E tanfolyam három évig tart s hat félévre oszlik. A tanév mindenkor szeptember 15-én kezdődik s a következő év ugyanazon

napján végződik; szorosan véve tehát szünidő nincsen; de az elméleti oktatás julius és augusztus havában szünetel, a midőn is a tanulók felváltva kaphatnak az igazgatóságtól 4—4 heti szabadságot, ha azt jó magaviseletük s szorgalmuk által kiérdemlik, s ha az illetőkre a szabadságoltatás által gyakorlati oktatás szempontjából hátrány nem háramlik.

A tanitás elméletileg s nagyobb részben gyakorlatilag történik; miért is a tanulók minden előforduló munkában részt vesznek s egész idejüket — az előadásokra s étkezésre szánt időn kivül — reggeltől estig gyakorlati munkában töltik.

A felsorolt tantárgyak elméleti s gyakorlati oktatásának sikerét előmozditják az intézet taneszközei, belső felszerelése és külső gyakorló terei, nevezetesen: az intézeti szakkönyvtár, chemiai laboratorium, fizikai s mértani eszközgyüjtemény, állattani praeparatumok, herbariumok, gyümölcsészeti és szőlészeti képek, gyümölcsutánzatok, alakfaminták, szőlészeti, konyhakertészeti s gyümölcstechnologiai gépek és eszközök gyöjteménye, műhelyek, borospinczék, üvegházak, hajtatók, melegágyak, az intézet körül elterülő virágos kert és arboretum, konyhakert, szőlő, faiskola s mindezek fellett egy mintagyümölcsös.

Időnkint a másod- és harmadéves tanulóknak alkalmuk nyilik arra is, hogy nagyobb szőlőtelepek, kertészetek s a gyümölcstechnologiára fontos gyárak megtekintése által látókörüket s szakismereteiket bővithessék, sőt évenkint a két legjobb végbizonyitványt kiérdemlett harmadéves tanuló a földmivelésügyi m. kir. Minisztertől egyenkint 1000 korona utazási ösztöndijat nyer, melyért az illető köteles egy évet valamely kijelölt jelesebb külföldi kertészetben eltölteni.

A kertészképző tanfolyam egy-egy évfolyamára csak 10 tanuló vétetik fel.

Minden tanuló az intézetben teljes ellátást kap; ruházatról, fehérneműekről, párnákról, valamint iró- és rajzszerekről, továbbá oltókésről maga tartozik godoskodni.

Az ellátásért a tanuló évenkint 200 frtot tartozik az intézet pénztárába lefizetni; ez összeg negyedrésze a belépéskor, — a többi három negyedrész deczember 1-én, április 1-én és julius 1-én fizetendő. Ezenkivül minden tanuló a belépéskor 10 frt biztositékot tartozik letenni az intézet pénztárába, melyből az általa netalán elköventendő kártételek fognak pótoltatni.

Szegény sorsu vagy árva, de jó viseletű s szorgalmas tanulók pályázhatnak a földmivelési m. kir. Miniszter által minden egyes évfolyamán 4, összesen tehát 12 rendszeresitett ingyenes alapitványi helyek valamelyikére ez esetben pályázók felvételi kérvényükhöz még községi szegénységi bizonyitványt is tartoznak mellékelni.

Az ingyenes ellátás, — melyre a tanulókat az igazgatóság jelöli ki, — évenkint ujra kérelmezendő s nem megfelelő magaviselet vagy lankadó szorgalom esetén a tanulótól évközben is megvonható.

Az itt fel nem soroltakról bővebben szól az intézet szervezeti, rend- és fegyelmi szabályzata, mely az igazgatóságtól (Bpest, I. ker. Gellérthegy, m. kir. kertészeti tanintézet) szerezhető meg.

Az igazgatóság.

A „Buda és Vidéke“ előfizetési árai:

Egész évre	12 korona.
Félévre	6 „
Negyedévre . . .	3 „

Kérjük vidéki hátrálékos előfizetőinket az előfizetések beküldésére nehogy a költséges postai megbizással legyünk terhökre. A kik felszollitásunkra az összegeket be nem küldik, azok postai megbizást kaptak.

Kiadóhivatal Budapest, I. Alkotás-utcza 12/a.

Különfélék.

— **Tisztelt előfizetőinket és hirdetőinket kérjük, hogy pénzküldeményeiket igy czimezzék: Erdélyi Gyula a Buda és Vidéke szerkesztőjének Budapest, I. Alkotás-utcza 12/a.**

— **Árpád sírja.** Dreher Antal fehérmegyei birtokán — ugy vélik — nagy anyagja lenne a régészeti ásatásoknak. Az ott folyó csürdöngölő fejénél hiszi a nép hagyomány Árpád sirját. Az öreg Csörgei már irt is róla lapunkban ugy szintén Kéri Sz. Kálmán is. Csakugyan Árpád sirja van e itt azt csak az ásatások eredménye dönthetné el. Ugy halljuk, hogy Dreher Antal, ki a hazafias ügyeket mindig szivén hordozza, kinek jótékonysága és áldozatkészsége páratlan a kutatásokat megkezdeti. Örülnénk rajta, ha a kiváló urnak sikerülne Árpád sirjával ajándékozni meg a nemzetet. Annyi bizonyos, hogy minden esetben érdekes régiségekre fognak akadni. Dréher Antal hazafias érzése biztositék arra, hogy ő erélyseen hajtja végre szándékait.

— **Kedélyes összejövetelt** tartott, miként utólagosan értesülünk, a II. ker. előljáróság tisztikara f. hó 9-én este Petz Károlynak a törökvészi dülőben levő jóhirü vendéglőjében. Abból az alkalomból gyült egybe ez uttal kedélyes vacsorára az érdemes tisztikar, hogy búcsut vegyen szeretve tisztelt főnökétől, Hermann Béla II. ker. előljáró urtól, ki a napokban hosszabb szabadságra ment. Mindenesetre jóleső figyelem ez a derék tisztikar részéről, s kétségtelenül ama szeretetteljes ragaszkodásnak a jele, melylyel nagy érdemü főnöke iránt kezdettől fogva viseltetik. Hogy a kedélyes társaság a legderültebb hangulatban meddig maradt együtt, arról legfőlebb Aurora kisasszony adhatna számot; mi csak annyit tudunk, hogy az estélyen számtalan lelkes tósztot mondottak Hermann Béla egészségére. Éljen!

— **Az 1848—49-iki magyar szabadságharcz története** czimü nagy munkából most jelent meg a 39-ik füzet, a melyben Gracza György a magyar honvédsereg föl-szerelését mondja el igen érdekesen. E füzetben van elmondva a magyar nők szereplése a szabadságharczban. Ez is egyik gyönyörü részlete a jeles munkának. A füzet képei a következők: Huszártarsoly, Rózsa Sándor, Tiszti dolmány a Károlyi huszár ezredben, Orosz tábor, Vasasnémet mellvértje. Jelenet a kápolnai csatából. Az isaszegi csata térképe. A honvédsereg átvonulása a Kárpátokon, Vasasnémet sisakja. Részlet a schwehäti ütközetből. Komáromvár ágyuztatása. Csata Aradnál 1849. febr. 26-án.

— **Évi vizsga Szent-Endrén** A görög keleti iskolába járó lányok és fiuk évi vizsgája, mult hónap 29-én tartatott meg. A virágokkal ékesitett ülésteremben gyültek össze a tanulók és vendégek, a kiket főtiszt. Csupis Cornel ur, görög keleti plébános és iró, mint püspöki kiküldött üdözölt. A megnyitó, beszéd elhangzása után, a négy osztályt tanitó 55 esztendős Berics Péter a ki a tanügy terén 33 esztendő óta működik, a leány és fiugyermekekkel minden tantárgyból megmutatta a teljesenkiélégitő eredményt, felületességet, hiányosságot, rendetlenséget tapasztalni nem lehetett. A tanulók nemcsak a tanitótól, de egyes vendégektől is feladott mellékkérdésekre is talpraesetten feleltek. Az általános megelégedettséget és örömet emelte az a sok szavalat, amely a legkisebb gyermektől kezdve, a legidősebb tanuló ajkairól elhangzott. Ezek után a püspöki kiküldött ur, ismét szép beszéddel a vizsgákat befejezettnek jelentvén ki, éljen kiáltások közben, az ünnepély véget ért. A szülők megelégedése, a vendégek öröme, egyiránt felkéri a tanügyi hatóság figyelmét arra, hogy a magyar nyelvnek, ismét csak Bérics ur által szép eredménynyel tanusitott terjesztéséért, a Szent-endrén már 22 esztendő óta fáradozó tanitó urat, a méltó anyagi jutalmazásban is részesitni, édes kötelességének ismerné.

— **Védekezés.** Kiváltképen a mostani év a zivatarok, felhőszakadások, záporok egész özönét zuditotta az országra. Mi budaiak is mindig kisebb-nagyobb mértékben kikapjuk a magunk részét. A mult napokban is a hirtelen támadt zivataros idő és zápor elöntötte a nagyrókus utczai házakat. mert a csatorna lefolyói nem voltak nyitva. Tenni kellene valamit a jövőre nézve, hogy ez többé ne ismétlődnék. Igaz, hogy egy külön őr felállitása, ha csak a nyári hónapokban is sok költséggel járna, de lehetne segiteni a bajon olyaténképen, hogy egyes ember az ottani lakók közül felváltva bizatnék meg a felügyelettel csekély dijazás mellett, a kik őrködnének a felett, hogy a hömpölygő áradatnak szabad folyást engednének és megtisztitanák a csatorna lefolyóit. Ezzel sok kárnak eleje vétetnék. Mindenesetre az ottani háztulajdonosoknak és lakóknak az érdeke, hogy erről gondolkozzanak és tegyenek valamit.

— **Magyar Szénsav Ipar** a czime annak a minden hó elején megjelenő közhasznu lapnak mit Nuszbaum László okleveles gyógyszerész szerkeszt. Előfizetési ára egy évre 6 frt, félévre 3 frt, évnegyedre 1 frt 50 krajczár. Kiadóhivatal IV. Molnár-utcza 36. A mutatvány szám változatos. Érdekes és tanuságosan tárgyalja egy czikkben a szénsav hatását az emberi és állati szervezetre. A vállalat a maga szakkörében hézagpotló, de minden müvelt ember élvezettel olvashatja.

— **Budakesz magyarosodik.** Mult héten volt a vizsga az itteni elemi iskolában, melyen kizárólag a magyar nyelvben történt feleletek folytán a vizsga is kitünően sikerült. Örömmel vettük tudomásul a magyarositás előmozditó tanitók törekvését. Még felemlitendő, hogy a vecsernye ájtatosság szintén magyar nyelven tartatik meg.

— **„Telekkönyvi szakközlöny.“** Ósváth Imre kir. törvényszéki biró szerkeszti azt a kitünő jogi folyóiratot a telekkönyv, birtokrendezé, telekkönyvi átalakitás, betétszerkesztés és a bányatelekkönyv köréből. Ez a szakközlöny már a harmadik év folyamába lépett, s minden egyes füzete érdekesebbnél érdekesebb közleményeket hoz, mely a jogász világ körében is a legnagyobb méltánylással találkozik. Megjelenik minden hónap 15-én és utolján. Szerkesztőség és kiadóhivatal Budapest, Józsefkörut 64. szám. Felhivjuk a figyelmet e szakközlönyre, a mely igazán hézagot pótol.

— **Pályázati hirdetmény.** A budapesti m. kir. kertészeti tanintézetben a f. évi szeptember hó 15-én megnyiló kertészképző tanfolyamra 10 tanuló felvételére pályázat hirdettetik. E tanfolyamra való felvétel feltételei: a) Legalább 16 éves legfeljebb 26 éves életkor, mely születési okmánnyal igazolandó. b) Orvosi bizonyitvány arról, hogy a pályázó ép, erős testalkatu, teljesen egészséges s védhimlővel be van oltva. c) Jó erkölcsi magaviseletet tanusitó községi bizonyitvány. d) Iskolai bizonyitvány 3 középiskolai osztály sikeres elvégzéséről. e) Oly kertészek, kik már több év óta gyakorlatban vannak, habár a 4 középiskolai osztályból biznyitványt felmutatni nem is képesek, kivételképen tanulókul felvehetők, ha felvételi vizsgán kellő előképzettséget képesek kimutatni. Ezen a vizsgán a pályázok a polgári iskola 4 osztályának tananyagából kötelesek vizsgát tenni. f) Pályázók kérvényeiket kellően felszerelve s a földmivelésügyi m. kir. Miniszterhez czimezve évenkint augusztus hó 15-éig tartoznak az intézet igazgatóságához benyujtani, mely azokat a kijelölléssel együtt a földmivelésügyi m. kir. Miniszterhez terjeszti fel. Részletesebb felvilágositás az igazgatóságtól nyerhető. (Kelt Budapesten, 1895. évi junius hó 20-án. A magyar királyi kertészeti tanintézet igazgatósága.)

— **Legyen világosság.** Kelenföldön nagy a sötétség, ha a csillagos ég és a hold nem volnának estve nem is tudnának botorkálni. A kelenföldiek epedve kérik a hatóságot, hogy legyen világosság.

— **Rémi Róbert inditványai.** Rémi Róbert a budakeszi erdő rendezése, villa teleppé való alakitása, a közlekedés könnyitése tárgyában inditványt tett a tanácshoz. A székes-főváros tanácsa az inditványt a legmelegebben fogadta

— **Mulatság.** A „Budai Katholikus Legényegyesület“ az „Otthon Katholikus Tanonczokat Védő Egyesület“ alapja javára 1895. évi julius hó 21-én, vasárnap a „Fáczán“-hoz czimzett vendéglő kerti helyiségében (II., Medve-utcza 6. sz.) dal-, szinielőadás- és tánczczal egybekötött nyári kerti mulatságot rendez, kezdete d. u. 3 órakor. A zenét a cs. és kir. 69. számu gyalogezred zenekara szolgáltatja. — Az „Athenaeum Dalkör“ szivességből működik közre. Belépti-dij személyenként 50 kr. A dijtekézés kezdete d. u. 3 órakor. 3 dobás 10 kr. — Dijak I. dij 10 korona. II. dij szivartartó készlet, III. dij 1 doboz szivarka. Világposta és tombola sorsolás. A mulatság kedvezőtlen idő esetén a teljes műsor betartása mellett az emeleti termekben tartatik meg.

— **Összejövetelek.** A „Budapesti I., II. és III. kerületi szállodások, vendéglősök, bor- és sörmérők ipartársulat“-nak tagjai társas összejövetelüket 1895. julius 24-én Kerper József (II. ker. Tégla-utcza 22.) tartják. — Az I. ker. nemzeti asztaltársaság tagjai társas összejövetelüket 1895. julius hó 23-án Ternyei Farkas (Gellérthegy, Budaörsi-ut 285.) tartják.

— **Alakuló közgyülés.** A Hazai Általános Biztositó Részvény-Társaság f. hó 14-én d. e. 10 órakkor Kossuth Ferencz elnöklete alatt tartotta a magyar király szálloda termében alakuló közgyülését. Elnök a gyülést megnyitotta constatáltatott, hogy a részvénytársaság két millió korona alaptőkéje nagy mérvben tuljegyeztetett, ugy hogy a nagyobb összegü jegyzéseknél redukczió fog eszközöltetni. Az alapszabályok elfogadásával elnök a részvénytársaság megalakulását határozatilag kimondja. Az első három üzleti évre az alapitók által az igazgatóságba kineveztettek: Kossuth Ferencz, Egyedy Arthur dr., Bolgár Ferencz, Horn Dávid, Pekár Imre dr., Helfy Ignácz, Komlós Ágost dr, Rónay Mór, Mülek Lajos dr., Gomperz Emil, Visontai Soma dr., Bánó Ödön, Benyovszky Sándor gróf, Sugár Sándor, Bleyer Vilmos dr., Polák József. A felügyelő-bizottságba: Hoitsy Pál (elnök), Mudrony Soma, Dr. Vándor Jakab, Neugebauer László, Dr. Unger Bernát, Feld Kálmán és Adler Károly. A választmányba: Balogh Géza (elnök), Matuska István, Bánhidy István, Schóber Ernő, Baranyi Ádám, László Gyula, Sivó Jenő, Szávoszt Emil, Görög István, Szathmáry M., Szappanos István, Kálnoky Henrik, Vig Jenő, Adler Lipót, Kápolnai Pauer Lajos, Haller József és Vizer Péter választattak be. Közgyülés után az igazgatóság nyomban megtartotta alakuló igazgatósági ülését, melyben elnöknek Kossuth Ferencz, alelnöknek egyedi Egyedy Arthur dr. választattak. Vezérigazgatóvá Rónay Mór és a társaság jogtanácsosává pedig dr. Rosenberg Gyula ügyvéd neveztettek ki. Rónay vezérigazgató inditványára a közgyülés elhatározta, hogy a társaság, a sajtónak eddigi önzetlen támogatásáért a „Magyarországi hirlapirók nyugdijindézete“ alapjához 500 frttal hozzájárul.

Tájékoztató.

Két igen szép nagy fehér leánder és egy remek gránát-fa, pompás piros virágu, eladó. Teremdisznek kiválóan alkalmas. Megtekinthető I. Alkotás-utcza 12/a. a kiadóhivatalban.

— **Uj iparág.** Beer Lajos tekintélyes budai polgár, lapunk buzgó barátja egy fontos iparág meghonositásával kötelezte le a közönséget. Mélyen ajánljuk a derék vállalatot lapunk olvasóinak és közöljük tisztelt polgártársunk felhivását: Van szerencsém szives tudomására hozni, miszerint: I, Városmajor-utcza 3. szám alatt fekvő telkemen egy a legujabb gépekkel felszerelt Parafa (dágasz) gyárat létesitettem és abban a legjobb minőségü: ásványviz-töltésre és szőllőnemesitő czélokra, sör- és borpalaczküzletek részére, sörfőzdéknek, füszer- és csemege-kereskedőknek ugy mint gyógyszerészeknek alkalmas parafa-dugót gyártok, minden kivánt alakban. Tekintve azon körülményt, hogy gyáram ez iparágban hazánkban az első és egyedüli nagybani vállalat, kérem szives pártfogását s remélem, hogy a nálam tapasztalt kitünő és pontos kiszolgálat folytán, becses bizalmát kiérdemelni, mielőbb szerencsém leend. Teljes tisztelettel Beer Lajos, budapesti parafa gyára I., Városmajor-utcza 3.

— **„Szt. Lukács-fürdő-részvénytársaság.** A nyári idényre Prospektust küld és előjegyzéseket lakásokra elfogad az igazgatóság Budapesten.

Erdélyi borozó VIII., József-körut 10. Valódi erdélyi hegyi-borok. Különlegességek: Erdélyi turó és husnemüek. Kenyeres Károlyféle (Brassó) cognac és likőrök. A borozó éjjeli 1 óráig van nyitva.

— A »Buda és Vidéke« rendkivüli kiadása a Mária Erzsébet-egylet javára 20 krért kapható a Gróf Hunyady László palotájában I. ker. Vár, uri-utcza 52. sz. a.

Kiadó lakások.

Tábor-utcza 4. szám a. több lakás november elsejére.

Mészáros-utcza 2. szám. Bolthelyiség, pinczehelyiség, 2 szoba konyha kiadó.

Szép villa a svábhegyen kiadó.

Hónapos szoba Lánczhid utcza 4. 3. emelet 19. ajtó kiadó.

Iskola-utcza 14. szám. Fedett tekepálya kiadó.

Két szoba butorral vagy a nélkül Albrecht-ut 7. I. em. 8.

Butorozott szoba I. ker. Pálya-utcza 5.

Szt János-tér 1. sz. 4 szoba a hozzá tartozókkal.

Batthányi-utcza 53 sz. 3 szoba stb. kiadó.

Gellérthegy-utcza 27. 3 szoba és szükséges helyiségek.

Budai lakás-hirdető.

Az augusztusi házbérnegyed közeledik, legczélszerübb budai lakáshirdető a

„Buda és Vidéke“.

Kiadóhivatalunkban már eddig is sokan tudakozódnak, s a **házi-urak** és **lakók** részéről már is sok előjegyzés történt.

Figyelmeztetjük az érdekelteket, hogy lakás hirdetéseket jutányos áron veszünk fel. A „Buda és Vidéké“-ben való hirdetésnek sikere van.

Bővebben a kiadóhivatal.

Van szerencsém a n. é. szinkör látogató közönség becses figyelmébe ajánlani a szinkör mellett levő „Alaguthoz“ czimzett vendéglőmben berendezett kerti helyiséget.

Szinház előtt és az előadás után friss vacsora.

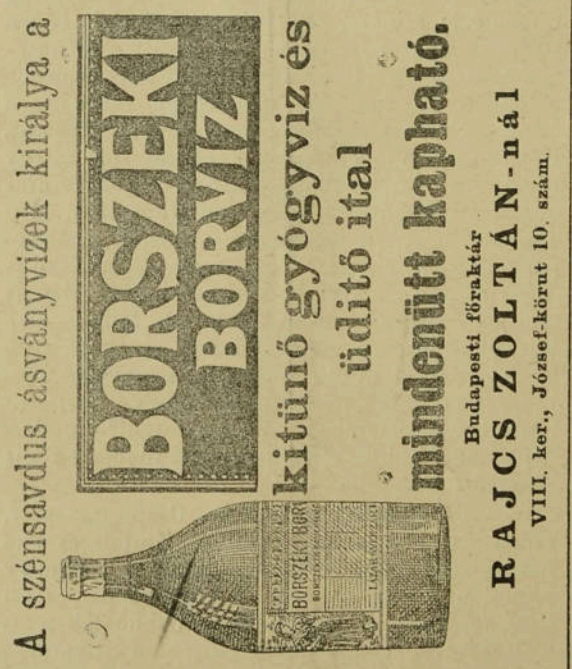
Rosszidő esetén fedett nyári helyiségek.

Mindennap zene Kutschera A. zongoramüvész közremüködésével.

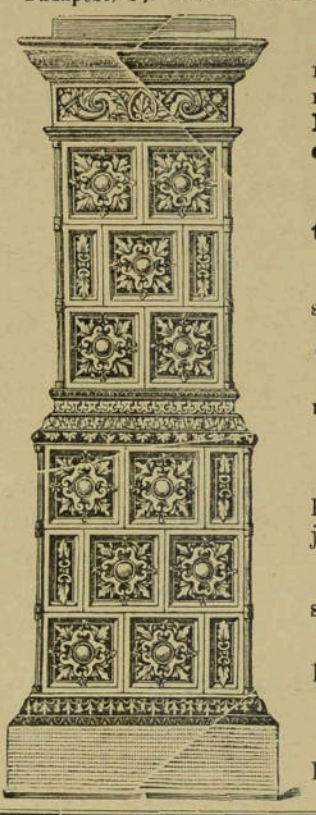
Tisztelettel

Schlaucher Ferencz,
vendéglős.

Bejárat Attila-utcza 65. szám alat is.

MORGENSTEIN ENDRE
KÁLYHÁS
Budapest, I., Tábor-utcza 14. (saját házában).

Ajánlja dusan felszerelt raktárát **szabályozható, töltő és ó-német cserépkályhák és takarék-tüzhelyekből.**

Elvállal minden szakmájába vágó **javitásokat,** különösen saját módszere szerinti **füstszabályozásokat** pontos kivitel és jutányos árakon.

Kik dúsan felszerelt kálya-raktáromat megtekinteni óhajtják, a legszivesebb fogadtatásra találnak.

Ki szőllőjét a

Peronospora

ellen sikerrel akarja védeni, az használjon

FOSTIT-et

Vezérügynök Ausztria-Magyarországban és a Keleten: **MÜHLE VILMOS** udvari szállító magkereskedése **TEMESVÁR.**

Fostit a legjobb, a legbiztosabb és legolcsóbb peronospora védekezési szer.
Fostit a legolcsóbb és évekig eltartó készülékekkel alkalmaztatik.
Fostit nem rontja a készülékeket és alkalmazása a legkönnyebb.
Fostit soha be nem piszkitja a ruhákat, hanem a legtisztább szer valamennyi között.
Fostit nem igényel vizet, tehát nagyon könnyen szállitható, mert a vizszállit. teljesen elesik.
Fostit **magyarországi** szőllőbirtokosoktól tömeges elismerő nyilatkozatokat kapott.
Fostit ára: 5 kiló frt 1.50, 50 kiló frt 13.—, 100 kiló frt 25.50, 500 kiló frt 125.

»A peronospora és kiirtása« czimü könyv bárkinek is ingyen és bérmentve megküldetik.

Készülékek darabja:
Hungaria frt 4.50, Reform frt 7.50, Torpedo frt 24.—

BANK ÉS VÁLTÓ-ÜZLET
Beimel Lajos fiókja
TELEFON! II., fő-utcza 6. sz. TELEFON!

Értékpapirok, arany és ezüst pénznemüek vétele és eladása.

Előleg mindennemü értékpapirra.

Tőzsdemegbizásokat előnyösen eszközlünk.

1 drb 3% Jelzálog igérvény. Huzás julius 25-én. Főnyeremény **200.000** korona. Ára 2 frt.

Igérvények minden huzáshoz.

Kősziklából fakadó kristálytiszta

TELEFON. VÉGHLESI TELEFON.

„Vera"-forrás.

Hazánk igen kedvelt legjobb izü és legolcsóbb

szénsavdús égvényes

SAVANYU-GYÓGYVIZE.

Hathatós szer az emésztési zavaroknál.

Borral vegyitve kellemes savanykás izű üditő és tiszta italt képez.

A bort nem festi,

a miért a nagyérdemü közönség **fröcs** gyanánt nagyon kedveli s e végből a vendéglős urak igen felkarolták.

Borivóknak, kik a bort savanyuvizekkel szeretik vegyiteni, mindenekelőtt mint **legtisztább égvényes savanyuviz** ajánlható.

E viz közömbösiti a bor savát és az italnak igen kellemes savanykás izt kölcsönöz, anélkül, hogy azt

feketére festené,

Mindenkor friss töltésben kapható a **főraktárban**

BUDAPESTEN,

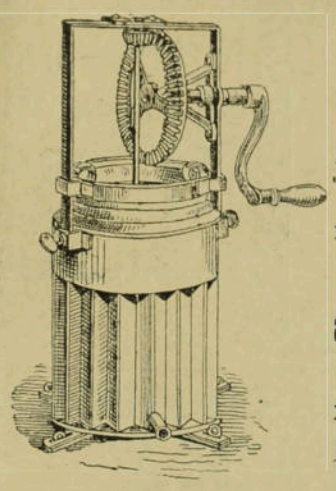
ERZSÉBET-KORUT 56. és

minden gyógyszertárban, füszerkereskedés és vendéglőben.

Ujonnan javitott

Vásárhelyi-féle

szabadalmazott ***vajköpülő.***

Előnyei:

1. Igen gyors készités.
2. A vaj sokáig eltartható.
3. 10—12% megtakaritás és jobb minőség.
4. A köpülés után visszamaradt tej még használható.

A gyártási jogot egyedül birja

a ZELLERIN M.-féle

gyári részvénytársaság

Budapesten, Nagy-diófa-utcza 14. sz.

Prospectus és árjegyzék ingyen és bérmentve.

Három világkiállitáson és több országos kiállitáson kitüntetve.

Hinterseer Ulrik

keztyügyáros

Temesvárott

ajánlja saját gyártmányu első minőségü keztyüit minden nemü kivitelben. Megrendelések a szín, számnagyság, minőség és façon megjelölése mellett pontosan és gyorsan teljesittetnek.

Barabás József

krisztinavárosi

CASINO SÖRCSARNOKA

a legujabb kor igényeinek megfelelően, kényelemmel és fényesen van berendezve.

Különösen ajánlható a **szinkör látogatók** becses figyelmébe. **Szinielőadás után friss vacsora,** frissen csapolt **udvari- és bajor sör.**

Ma zene!

A

Magyar Asphalt

részvény-társaság

Budapest, Andrássy-ut 30. sz.

elvállal minden néven nevezendő

asphalt burkolási

valamint **szárazzátételi** munkák teljesitését **jótállás mellett, legolcsóbban.** Elismert legjobb minőségü **aszfalt anyag vidékre** is szállittatik.

Megrendeléseket elfogad a kiadóhivatal is.

Házak és telkek eladására, kölcsönök szerzésére vállalkozik egy tapasztalt és nagy ismeretségü egyén. Levelek K. K. jel alatt két 5 kros bélyeggel a kiadóhivatalhoz.

Jelentés.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy f. é. **május hó 1-én** fiókuzletet nyitottam a **Zugligetben** a Fáczán vendéglő kerti helyiségében. — Liszt, tej, tejszin és vaj, Finom- és pék-sütemény a nap minden órájában frissen lesz kapható.

LÖVENSTEIN ANTAL

csász. és királyi udvari sütőmester.

NÉMETH KÁROLY GÉZA

VAS- ÉS FÜSZERKERESKEDÉSE

(EZELŐTT **FREYBERGER PÁL** FIÓKJA)

BUDAPEST, II., SZÉNA-TÉR 1.

(BECK LIPÓT ÉS FIA LISZTKERESKEDÉSE MELLETT.)

Ajánlja jól berendezett **vas- és füszerkereskedését,** különösen **konyhaberendezési czikkek, rudvasak, tengelyek, szerszámok, szegek** és mindennemü **vasáru czikkekben.**

Minden a legjobb gyárakból.

Továbbá **czukor, kávé, rizs, tea, rum, cognac és minden egyéb füszeráru a legjobb minőségben.**

Denaturált szesz kimérve.

Pontos és előzékeny kiszolgálat.

RÖVID- ÉS SZÖVÖTT ÁRUK

KÉZI MUNKÁHOZ TARTOZÓ CZIKKEK.

MINDENNEMÜ SZABÓ KELLÉK.

Alapittatott 1875.

ALBINI LAJOS

ezelőtt

Reinl József

II, ker., Fő-utcza 40. szám alatt.

Ajánlja raktárát férfi fehérnemüekben, saját készitmény. Ingek kizárólag a jó hirnevü „Schroll"-féle chiffonból, készitve. Legujabb nyakkendő és csokrok, gallérok, kézelők, fehér és szines ingmellek, jó minőségü tourista ingek és nadrágtartók.

Továbbá nagy választék fürdő öltönyökben, hölgyek és leányok számára, fürdőfejkötő, sapka és kalapok, ugyszintén fürdőköpenyek és dörzstörülközők.

Nagy raktár női és leány kötényekben és gyermek blous-kötényben a mi ruha helyett hordható. Valódi szinü harisnyák, sima és ajour, czérna- és selyem-keztyük, duppla ujjhegygyel. Jó szabásu derékfüzők.

Végre nagy választék valódi „Cosmanosi" cretonból.

VÁSZON, KANAVÁSZ ÉS CHIFFON

Vendéglő „Mekka városához".

Van szerencsém a t. cz. közönséggel tudatni, hogy **Fehérvári út 10420. sz. a.** (a **Záborszky János**-féle telken, a sósfürdő közelében) vendéglőt nyitottam, mely a legujabb kor igényeinek megfelelően minden kényelemmel el van látva.

Kirándulóknak kellemes üdülő hely.

Minden időben meleg és hideg ételek.

Saját termésü borok. Csapolt és üvegsör.

Tisztelettel
SCHMIEDT KÁROLY
vendéglős.

Kőbányai Polgári serfőző részv. társaság.

Városi iroda: Népszinház-utcza 22.

Polgár sör.
Király sör.
Szt. István sör.
Barát sör.

Városi iroda: Népszinház-utcza 22.

Budai raktár I. Fehérsas-utcza 6. sz.

Vendéglő megnyitás.

Van szerencsém a n. é. közönséggel tudatni, hogy **I. ker., Csaba-utcza 2. sz. a.** (városmajorban) **a jövő századhoz** czimezve **vendéglőt** nyitottam.

Hideg és meleg ételek minden időben.
Dréher-féle csapolt sör.
Balatonmelléki borok.
Ünnep- és vasárnap zene.

Tisztelettel
GÖTZINGER GÉZA
vendéglős.

GANZ és TÁRSA

vasöntőde és gépgyár-részvény-társ. Budapesten.

Gáz- és Petroleum-motorok álló vagy fekvő, egy vagy két hengerrel.

Készit:

A) **gépeket és épitési munkákat, teljes malomberendezéseket, vasutt kocsikat és vasuti fölszereléseket, transmissiókat.**

Speczialitásai

B) **kéregöntvény** vasuti kerekek, váltók, zuzóművek, hengerek-és ágyúgolyókhoz.

Hengerszékek kéregöntetü hengerekkel mind a magas malmászathoz, mind pedig a parasztra őrléshez s **egész malomberendezések.**

Facsiszoláshoz, papir- és czelluloza-gyártáshoz való gépek. Vizikereket nagy sikerrel pótló **turbinák.**

Villamos világitás nagy távolságra is a motortól.

Zsilipek, csővezetékek, frictiós kapcsolások, rotatiós dynamométerek. Aczélöntés.

Legnagyobb kitüntetés.

Igen fontos hölgyek, gyermekek és lovasurak részére!

Arany érem.

Pavelka Ferencz

Füzőgyára Temesvárt.

Arany érem. Arany érem.

Füzőimet, melyeket Temesvár, Komárom és Lemberg kiállitásain a legnagyobb dijakkal tüntettek ki, a mi az alakot s kényelmet illeti, nem mulja fölül semmiféle bécsi vagy párisi gyártmány.

Azonkivül készitek még füzőket szabálytalan termetek számára, nem különben egyenestartókat, mechanikai s müvi füzőket, továbbá gummis és rugós füződerekakat, ugyszintén lovasfüzőket hölgyek s urak stb. számára.

Különösen ajánlom páratlannak mondható pálcza nélküli **PAVELKA-féle** füzőimet, mint saját találmányomat.

Óvás! Csak azok a füzők tekintendők saját készitményemnek, melyek czég-bélyegemmel vannak ellátva. — Rendelés esetén a pontos czim közlését kérem.

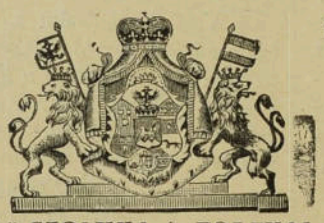
Minden rendelés $3^1/_2$ óra alatt elkészül.

A legnagyobb kitüntetés.

SZOLYVA és POLENAI

szaktekintélyek által elismert kiváló hatásu GYÓGYVIZEK

Gyomor és fejfájás, szédülés, czukros hugyár

aranyér bántalmai és köszvényelleni különlegesség.

a friss töltésü SZOLYVA és POLENAI védjegye.

LUHI ERZSÉBET

rendkivüli kellemes izénél fogva, főleg borral vegyitve a betegnek élvezetes, kellemes üdítő italt képez.

Tulságos gyomorsav képződésénél idült gyomorhurut és étvágytalanság, torok, gége és hörgők idült hurutos bántalmai ellen, feltünő sikerrel lesz alkalmazva.

Főraktár: Budapesten,
FRUMM ISTVÁN utódánál
tulajdonos
WERNER ADOLF
Batthyányi-utcza 3. sz.

Megrendelhető: minden ásványviz kereskedésben vagy közvetlenül

Gróf Schönborn uradalmi Igazgatóságánál, Munkácson.

a friss töltésü LUHI védjegye

Ezeknek a vizeknek tiszta kezelése folytán, kellemetlen utóize nem képződik.

Hirdetések
a
BUDA ÉS VIDÉKE
részére felvétetnek
a kiadóhivatalban
Alkotás-u. 12/a. Szőke-ház.

Vendéglő az „Olasznőhöz".

A n. é. közönség becses figyelmébe ajánlom az I. ker. Németvölgy, Mozdony-uton levő „Olasznőhöz" czimzett vendéglőmet, mely a kiránduló közönség kedvencz találkozó helye.

Saját termésü borok, kőbányai sör és kitünő magyar konyha.

Számos látogatást kér
HESZ JÁNOS
vendéglős.

Jencs Vilmos

„Szent-János"-hoz czimzett gyóyszertára II. ker. Széna-tér.

Az idei idény beáltával ajánlja friss töltésü és minden fajtáju gyógy- és üditő ásványvizeket nagybani árak mellett.

Kaphatók az összes bel- és külföldi gyógyszerészeti különlesgességek.

Mindenféle sebészeti eszközök.

Menthin szájviz, a mely az Odolt hatásában, kellemes izénél valamint olcsóságánál fogva is teljesen fölülmulja. 1 üveg ára 40 kr. — Salol fogpaszta, a mely nagyszerü antiseptikus hatásu és igy a fogak odvasodását teljesen megakadályozza s izét a legutolsó részletig megtartja. Ara 60 kr.

Nemkülömben ajánlja a világhirü **Priesy Ca-féle** spanyol gyógyborokat valamint az általánosan elösmert és általa készitett Chinavas borát, üvegje $^1/_1$ 2 frt 50. $^1/_2$ 1 frt 50 kr. árakban.

Valamint saját készitésü és kitünőnek bizonyult lábizzadás elleni porát, 1 doboz ára 50 kr.

Nyomatott Heisler J. kö- és könyvnyomdájában. Budapest, II. Várkertrakpart 1. sz. (Kluseman-féle ház.)

Budapest, 1895. IV. évfolyam 30. sz. Vasárnap, julius 28.

BUDA ÉS VIDÉKE

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

BUDA ÉS VIDÉKE ÉRDEKEINEK KÖZLÖNYE.

Szerkeszti: ERDÉLYI GYULA.

KIADÓ-HIVATAL, hol előfizetni lehet és hirdetések felvétetnek; I. ker. Alkotás-utcza 12/a. Szőke-ház.

Megjelenik minden vasárnap. Előfizetési árak: Egész évre 12 korona, fél évre 6 korona, évnegyedre 3 korona. Egyes szám ára 24 fillér.

SZERKESZTŐSÉG, I. ker., Alkotás-utcza 12/a. Szőke-ház. kéziratokat és közleményeket ide kérjük küldeni.

Nyár.

A nap forrón süt a földre. Az emberek árnyékos fák közé menekülnek, hogy egy kicsit üdüljenek, enyhüljenek. Ekkor látja, érzi az eltikkadt, hogy milyen áldás a fa. Az alföldi róna utszélén ültetett akáczok tövében törölgeti verejtékét az arató, vagy pihen az utas.

Egy lomb egy cserje, mit megmozdit a szellő, áldás és jótétemény. Hát még a hatalmas törzs, melynek szétnyuló leveles szine alatt valóságos menedékhelyre találunk, valódi gyógyszer. A mi rosszat kilehel az ember azt megtisztitja a falevél és ujra egészségesen adja vissza a tüdőnek.

És mikor az árnyék után epedünk egy gyászhir terjed el. Megdöbbentő gyász hir, mely fő és székvárosunk kedvezőtlen egészségi viszonyainál fogva félelemmel tölthet el bennünket.

Az országos kiállitás, melynek emlékére az ezredév betelésének ünnepén minden gyermeknek kellett volna egy fát ültetni hét ezer nyolcz száz huszonhét darab fát pusztittatott el a városligetben. Hétezer nyolczszáz huszonhét darab fa esett áldozatul sok százezer tüdő kárára.

A Buda és Vidéke már akkor midőn a kiállitás helyét keresték kimutatta azt, hogy ezt a városligetben rendezni valóságos vitek. A legtöbb ünnepély központja maga Ő felsége a király és a királyi várpalota. Budának minden helye történelmi emlék, tehát egy ily emlékünnepet itt illett volna rendezni.

Tekintsük el a lojalistáltól és itéljünk gazdasági, város fejlesztési szempontokból. Ha a kiállitást Budán az arra különösen alkalmas Lágymányoson rendezik itt egy uj városrész jövőjének teszik le alapját és nem pusztitanak el egy ligetet.

A kormány másként döntött és ime áldozatul esik a városliget, mely Pestnek igen nagy kincse. Most már késő a kesergés, a bajt mi a pestieket érte csak az enyhitheti, ha minél több jó közlekedés lessz Budára, hogy a legszegényebb ember is meg javithassa egy hét fáradalma után egészségét, szivjon jó levegőt és egy kis költészetet a fák árnyában. A székes főváros tanácsa és a közönség is kövessen el mindent, hogy a vállalkozásokat könnyitse. A társadalomnak segélyére kell sietni a hatóságnak s közös erővel emeljék Budát és szaporitsák itt mielőbb a jó közlekedést.

Nekünk még sok ezer fánk van, a melyek alatt pihenhet üdülhet az adófizető polgár. Rémi Róbert inditványa a budakeszi erdőnek népligetté való alakitása tárgyában nem csak fontos, de a mi a végrehajtást illeti sürgös természetü. Kérjük a tanácsot, hogy ezt a tárgyat a nyári szünet után terjeszsze jól elkészitve a közgyülés elé. A népligeteket; befásitott tereket szaporitani kell, hiszen legnagyobb javunk az egészség.

Ez alkalommal azt sem hagyhatjuk szó nélkül, hogy a „Buda és Vidéke“ inditványozta legelőször a Margitszigetnek országos sorsjáték utján való megvételét. Örülünk, hogy egy vármegye zöld asztalától mint egy viszhang képpen kerül ki rokon alakban az inditvány: Vegye meg a nemzet a fővárosnak a Margit-szigetet. Szeretnénk ha Pest-vármegye is magáévá tenné az eszmét és átiratokban szóllitaná fel a vármegyéket, hogy a nemzeti ajándék létesüljön és pedig mielőbb.

Meg vagyunk róla győződve, hogy ezt az inditványt felkarolják a megyék és egyesek és a Margit-sziget továbbra is üdülőhelye marad nem csak a fővárosnak, de az egész nemzetnek.

A vidéket érdekli az, hogy a székes főváros egészséges legyen. Menynyi családnak van itt gyermeke, hányan jönnek fel évenkint, hogy itt ügyeiket elvégezzék vagy időt tölcsenek. A főváros szépsége és egészsége nemzeti érdek. A megyék hozzászólása Budának is használni fog, mert a törvényhozás figyelme felénk fordul. A fő- és székvárosnak ez a szép része is szépülni fog. Magunk, köreink, vagyonosaink és a hatóság is többet teszünk, ha országos lelkesedést és mozgalmat látunk.

E. Gy.

„A BUDA és VIDÉKE“ TÁRCZÁJA.

Elvek és tövisek.

(Regény egy kötetben.) (10)

Irta: ERDÉLYI GYULA.

Rétyi Antos István barátomnak!

Brinzenstein Klotild és Ábor Ábel elhagyták a hajlati füzet és ők is felkeresték az isztarájkot.

A volt postamesterné lázban, ámorban látta a népet. Megtagadta a nép a munkát a föld igazságtalan uraitól. Végre valahára látta, hogy forrong, hogy lázad. Soha boldogabbnak nem érezte magát. A Marseillaiset énekelve köszöntött be kasznár Penege Lőrincz uram udvarára. Az egyik becsipett isztarájkos azonnal tánczba forditotta a forradalom menyasszonyát. Csurom vizig forgatta a garatra jól felöntött nép fia, csak nagy nehezen tudott kibontakozni karjaiból. Egy kicsit leülit pihenni. Kati lányaszszony hozta a reggelit. Penege Lőrincz uram is eljött hozzá parolázni.

Örült a szerencsének, hogy a kisasszonyt házánál tisztelheti. A forradalom menyasszonyát nagyon meglepte az, hogy az isztarájkolt együtt mulat az isztarájkosokkal.

Ez a kép nem sikerült. Erősebb szinezést várt. Legalább is guzsba kellett volna kötni a munkaadót és az orgiát maga rendezte volna a nagybizottság.

A kávét és a kalácsot jóizüen fogyasztotta. Ezzel is gyengiti a tőkét. A vajat szociális mohósággal kente a kalácsra. Megismételte a kávét is. Kati leányasszony tudakolta a fővárosi hireket, kérdezősködött a szinházakról.

Brinzenstein Klotild nem járt szinházba, ő az élet szinpadán készíti elő a nagy drámát, mely kiegyenlit minden ellentétet. A drámában nem szinészek, nem szinésznők, de a nép apostolai lépnek fel. A zene ágyudörej és halálhörgés.

— Jön a szolgabiró! ezzel a szóval vágtatott be a küldött szolgagyerek és nemsokára csakugyan berobogott a szolgabiró kocsija és utánna a csendőrség.

— Az első jelenet . . . szónokolta Brinzenstein Klotild. Meg lehet lőni is fognak, őt letartóztatják és a vértanuság koszoruja ékesiti a homlokát.

Káva Ferkót a felesége hazaránczigálta. A próféta élethüen adta a holt részeget és türte, hogy lóditja hátba az élete párja. Maga nógatta, hogy jobban, had lássák, hogy ő csak az erőszaknak engedve hagyta el a pártkaszával testvéreit, kivel eddig együtt vérezett.

A szolgabirót látva kasznár Penege Lőrincz és Kati kisasszony a kocsijához siettek és ékesen üdvözölték a tekintetes urat ezen a szép isztarájkos napon.

Brinzenstein Klotild karját Ábor Ábel karjába fűzte és daczosan várta a hatalom közbeavatkozását.

A szolgabiró eloszlásra szólitotta fel a sztrájkolókat. Az isztarájk azonban jó részben nem volt oszlóképes, miután a sárga földig bereggelizett és mozdulatlanul hevert az anyaföldön, mely mindnyájunké . . . A föld, a föld és az Isten mindnyájunké, ezt kiáltotta Ábor Ábel.

A szolgabiró Ábor Ábel felé fordult s meglátta az idegen kisasszonyt is. A helyzetet azonnal felismerte. Más ember azonnal letartóztatta és eltolonczoltatta volna a forradalom menyasszonyát, de ő nem akart a nevetséges körülmények között nevetségesebb lenni.

Tréfásan intézte el a dolgot. Jó humoru ember volt. A kisasszonyt ismerte. Jó barátja volt Dombor Péternek, az ideális szocziálistának. Járásában szerették, mert ő is szerette a népet. Arra törekedett, hogy a nép, a munkások munkát kapjanak. Az ő községeiben a szegény-ügy is rendben volt. Észrevette a szegénységet, nem várta, hogy alamizsnáért forduljanak hozzá, ő kereste fel azt a kinek baja volt. A kisasszony felsült. Nem lehetett vértanu. A központba nem mehetett a forradalom kitörését és a mártirságot jelző távirat.

A mulatságos isztarájkon mosolygott. Penege uram hiuságát ismerte, Kati lányaszonyról is tudta, hogy kicsoda. A csendőröket visz-

A vámháztéri hid.

Az ujonan épülő fővárosi dunai hidak közül a vámháztéri épitése már annyira előhaladt, hogy a jövő évben és pedig legkésőbb a kiállitás ideje alatt a forgalomnak át fog adatni. Érdekes adatok birtokában vagyunk e hid ugy épitési folyamáról, mint annak egyéb részeiről, mit a következőkben reprodukálunk:

Ismeretes, hogy a fővámtéri hid három nyilásu, egyszeres rácsozásu, konzolos hid, melynek két szélső nyilása egyenkint 78·10 m., a középső nyilása 175·00 m., ugy, hogy a hid teljes hossza a két hidfő között mérve 331·20 méter.

A hidfők kettős pillérekből állanak, melyeket egy boltozat fog együvé.

A dunai pillérek 28·00 m. hosszuak és 7·50 méter szélesek, ugy, hogy alapterületük 210 m².

A budai hidfő már teljesen készen van, mig az ottani dunai pillért most falazzák. A budai hidfő a Duna O pontja alatt 3·50 m. mélységig van a dolomit sziklára lealapozva, mely egészen a Dunába benyulik. A dunai pillért itt már 5·65 m. mélységig sülyeztették le, de véglegesen 10·00 m., vagy esetleg 11·00 m. mélységig fogják lealapozni, a szerint, a mint a dolomit-szikla erre alkalmasnak mutatkozik. A hidfőket és a pilléreket pneumatikus módon, süritett levegő segitségével alapozzák a kellő mélységre, azután pedig kitünő minőségü faragott ujlaki mészkőből fölfalazzák és neuhauseni gránittal beburkolják.

Az eljárás itt is ugyanaz, azzal a különbséggel, hogy a kesszon koszoruja itt körül van betonozva, miáltal a behorpadása elő sem fordulhat és hogy itt „paternoszter“ segitségével emelik ki a kesszonban a pillér helyéről kiásott kavicsot és követ, mig ezt rendesen vödörrel szokták végezni. A budai oldalon, a parton, egy 8 lóerejü gőzgép süriti és nyomja a csövekbe a levegőt, a honnan a kesszonba jut.

A munkában levő dunai pillér kesszonján három légkamra van fölállitva, hogy a munka minél gyorsabban és szebben haladhasson. A kesszonban átlag 20 ember dolgozik, csákányozza és robbantja a dolomitsziklát hat óra hosszat, később más 20 munkás váltja fel őket.

Ugyancsak a budai parton levő gépházban egy 8 lóerejü dinamogép 75 amper és 120 volta feszültségü áramot szolgáltat, melylyel 8 ivlámpát és 50 izzólámpát világitanak. A kesszonban is izzólámpákat alkalmaznak.

A teljesen kész budai hidfőn ott látjuk a tervezett gellérthegyi vizmedenczékhez betorkoló vizvezetéki csövek számára körülfalazott félkörü üregeket, továbbá + 10·00 m. magasságban a hid vasszerkezetének alátámasztó helyét és + 14·00 magasságban a hidpálya szinét, mely a mostani utszinnél 7 méterrel van magassabban, mert itt a felső parti ut + 7·00 m. magasságu a Duna O pontja fölött, a mi a környék rendezésénél hatalmas feltöltő munkák okozója lesz.

Mialatt a budai oldal dunai pillérét szorgalmasan falazzák, szomszédságában a pesti oldalon, a dunai pillér helye fölött ott függ már 26 drb. csavarható kapcson a tökéletesen összeszegecselt vaskesszon, várva, hogy lebocsássák.

A pesti hidfő is közeledik befejezéséhez, ugy, hogy daczára a sokféle nehézségnek és elemi természeti akadálynak, minő: a késői jégzajlás, magas vizállás folytán a munkát késleltette, most már a munkálatokat dicséretes gyorsasággal és tökéletességgel végezik.

Mind ez az alapozó munkálat mintegy 600·000 frtba fog kerülni, a mi — tekintve a különösen szép munkát és pontos végrehajtást — olcsónak mondható.

A vasszerkezetet nem fogják lekötni, hanem a hidfőnél fellépő 400 t. negativ reakcziót 600 t. ellensulylyal kötik el, olyképen, hogy egyenkint 4—5 métermázsa sulyu téglaalaku nyersvas darabokat fognak a főtartók utolsó keretében — melyet szekrényalakuan fognak kiképezni — szabályosan berakni. A középső nyilást mintegy 200 m. hosszban szabadon fogják fölszerelni, hogy a hajózás meg ne szakadjon, mig az oldalnyilások vasszerkezetének fölszereléskor állványokat használnak.

A budai oldalon levő dunai pillér még ez év augusztus első hetében készül el. a pesti oldalon levő dunai pillér munkálatait pedig október hó 1-éig kell befejezni.

A hidépités összes munkálatait, melyek mintegy 2.700,000 frtba kerülnek, 1896. szept. 30-ig kell befejezni, hogy a próbaterheléseket még a kiállitás esztendejében, októberben, meg lehessen tartani. Igy azután ezt a hidat az ezredéves ünnepségek keretében a forgalomnak még a kiállitás befejezése előtt lehet majd átadni.

---

sza vezényeltette és a padkára üllve nézte az isztarájkot.

Egy paraszt közeledett felé . . .

— Tekintetes uram elmehetünk . . .

— A hogy tetszik.

— Baj van ám kérem.

— Ugyan mi baja van földi . . .

— Könyörgöm alássan nem kaptuk meg a diurnumot, mert hát tetszik tudni az isztarájkért napszám jár. Két ezüst forintot igért fejenkint a Káva Ferkó.

— Ördög vigye el fiam a más macskáját attól ugyan nehéz lesz kivasalni. Beszélj majd a kisasszonynyal ennél van a te bajodra a patika szer.

A szolgabiró udvariasan fel is szólitotta rá a kisasszonyt, hogy adja ki a segélyt. Mit volt, mit tenni fuss vagy fizess. Fizetett. Ábor Ábel, a forradalom menyasszonya nagy bámulója kétségbeesve nézte, hogy mivé sülyedt a nagy bizottság s a hogy észrevette a feleségét otthagyta a kisasszonyt, a nyájat és szótlanul követte élete párját . . .

Eddig olyan homályos volt a látása. Ugy tetszett mintha világosodnék. A népdráma nem sikerül. Ilyenekre adóznak ők, a kik rajongók és szolgálatra készek.

Hisz ez komédia . . . Az apostol-kisasszonyba is csalódott. Fájt, nagyon fájt a szive. Néha visszanézett az isztarájk szinhelyére és megzokogta azt a mi történt.

(Folyt. követ.)

Tanulmány-ut.

A »Buda és Vidéke« számára irta:
Siebreich Károly.

Glaskow, jul. 10.

Az angolok vallásosságát illetőleg elmondok egy pár adatot, mely élénk világot vet az itteni nép belső érzelmeire.

Szombaton itt az üzleteket és mükelyeket korán zárják, s ekkor megnépesednek az utczák. Vasárnap reg[gel] 10 óra előtt mély csend van az egész vá[ros] felett. Embert alig látni az utczákon, a kocsi közlekedés pedig teljesen szünetel. A templomok azonban zsufolásig tömve vannak, s a szombaton este megjelenő lapok valamennyie közli a vasárnapi istenitiszteletek sorrendjét, hogy hol és mely órában és kiáltal tartatik a prédikáczió.

Este felé az utczákon hömpölyög a közönség, s nem egy utcza szegletén hallani a bibliának magyarázatát, a mint körülvéve a hallgatóságtól az illető, a legnagyobb figyelem közt olvassa annak egyes részeit, s aztán az egész gyülekezet vallásos éneket énekel a prédikálóval.

Az egész városban vasárnap zenét nem hallani, s az idegen legjobban teszi, ha vasárnapokon a parkokat látogatja, és élvezi a természet remekét, s tele szijja magát friss levegővel.

Sőt vasárnap a vasuti és posta közlekedés a minimumra van szóritva, s rendesen más a menetrend is, de még a gyógytárak is vasárnapokon csak bizonyos meghatározott időben vannak nyitva.

A nép egészséges, ép és erős, s bár sok mezitlábos gyermeket látni az utczákon, de arczuk majd ki csattan az egészségtől, vagy talán éppen a mezitlábjárás okozója ez egészségnek.

Julius 12-kén a Boys-Brigadnak egy századja kirándulást tesz a tengerpart egy gyönyörü vidékére s W. A. Smith ur a Boys Brigade titkárja meghitt, hogy látogassam meg és nézzem végig a gyakorlatokat, mely az ő nyári lakása szomszédságában fog tartatni.

A mult napokban gyorsvonattal Greznockba mentünk, s onnan gőzhajón Sighnabraichba. Az ut Tirthof Clyde és Kyles of Bute tengeröblökön vezet keresztül s a gőzhajó számos kikötőt érint, melyek között Dunson és Rothesay a legnagyobbak. Az ut körülbelül 4 óra hosszáig tart, s az ember nem győzi az elragadó vidék szépségeit és változatosságát megfigyelni.

Az egész partvidék mindenütt nyári lakásokkal van szegélyezve, hol a közönség az egész nyáron át élvezi a tengeri levegőt.

Visszafelé Bridge-of Weirban kiszálltam, hol Quarrier ur az állomáshoz kocsit hüldött értem. Megtekintettem a gyermekek paradicsomát „A the orphan homes of Scotland“-ot, melyet a Buda és Vidékében már egy alkalommal leirtam.

Első izben való itt tartozkodásom óta az épületek száma ismét kettővel szaporodott ugy hogy most azoknak száma kerek 50.

Az épületek egész a fényüzésig tiszták, nem találni itt egy poros szögletet sem, minden ragyog a tisztaságtól. Az egész telep villákkal tele épitett park, s a gyermekek kitünő egészségnek örvendenek.

Quarrier ur lekötelező szivességgel fogadott, s végig vezetett az intézeten.

Kivánatos volna, ha hazánkból is mentől többen látogatnák meg e gyönyörü vidéket s tanulmányoznák a közjótékonysági intézeteket.

Ezek az intézetek nem a városban, hanem többnyire parkok mellett és vagy azokban, de mindig a városon kivül vagy a vidéken épülnek.

Feltünő, hogy itt a legtöbb ily jótékony intézetet magán adakozásból épitik fel és tartják fenn.

Most épül éppen negyven gyógyithatatlan beteg részére egy intézet, de én azt hiszem, hogy e szerencsétlenek nagyrésze e jó levegőjü helyen, a jó viz, valamint a nagy gondozás mellett ismét vissza nyeri egészségét.

1871-ben itt uj egyetem épült, de tornya csak ezelőtt 5 évvel végeztetett be. Ez az egyetem egy magasan fekvő parkban, a Westend-Parkban épült ugy hogy tornya a távol vidékről is szembeötlik, már ez is megerősit abban a meggyözödésemben hogy az épitentő budapesti egyetemnek a Gellért hegy déli oldalán van a helye a legjobb és legegészségesebb részén Budának. Igen is ohajtandó volna, hogy ott egy létesitendő nagy park közepén diszelegne mint a glasgovi, melynek tornyából az egész város áttekinthető.

Az uj egyetem mellett, illetőleg annak közelében van a „Western infiirmay“ nyugati kórház, hol az orvos növendékek gyakorlati kiképeztetésőket nyerik. Közvetlen mellette épül most a tudomány legujabb vivmányainak megfelelő mütő és bonczterem.

Még e héten utazom Edinburgba, abban a reményben, hogy ott is elég uj és érdekes dolgokat láthatok.

Borosjenő.

A „Borsodmegyei Lapok“ f. é. julius hó 12-én megjelent 56-ik számában a pomázi járáshoz tartozó Borosjenő községet illetőleg, „Levél a távolból“ czim alatt, Gál Lajos, miskolczi m. kir. pénzügyigazgatósági tisztviselő tollából következő hely- és néprajzi vázlat közöltetett, melyet itt szószerint ismételünk:

Fontos magán ügyben dolgom volt a fővárosban és annak elintézése után nehány napra kirándultam a svábok közé Boros-Jenőre.

A falu legfőbb nevezetessége az, hogy első virilistája József főherczeg, a kinek e környéken nagy uradalmai vannak.*) A rendkivül csinos község az 537 méter magasságu „Nagykevély“ hegy aljában terül el, mely a pilisi hegyek egyik nyulványát képezi. Belsejében számos érdekes barlang van s mindegyiknek meg van a maga érdekes mondája. Némelyikben most is bőven találnak ősrégi állatcsontokat. Különösen érdekesek a közeli csobánkai barlangok. Boros-Jenő, mint dus bortermő hely, már 1525-ben emlittetik, de akkor még nem volt községi szervezete, csupán a Margit-sziget tartozékát

*) Pilis-Csaba, Üröm és Borosjenő községekben.

képezte, amint ezt Rupp Jakab „Magyarország helyrajzi története“ cz. munkája bizonyitja. Beél Mátyás földrajzában „Borony“ néven szerepel. Lakóit Flandriából a budai Clarissa apáczák telepitették ide a 17. század végén. Mindössze 18 család jött be, melyeknek utódai maig is élnek. A nép teljesen megtartotta typusát. Józan életü, szorgalmas és rendkivül értelmes itt minden egyes „Herr und Frau“ mert ezt a titulust mindenki megkivánja s meg is érdemli intelligenciájánál fogva. Sajátságos vegyüléke a sváb a parasztnak és urnak. Gatyában és csizmában jár, de pipa helyett szivarozik. Elolvassa mindennap az ujságot. Politizál és talpra esett nézeteivel bámulatra ragadja az embert. A szociálizmust azonban csak rossz hiréről ismerik.

Nem fösvény, mert semmit sem tagad meg magától, de nem pazar. Közönséges paraszt munkát végez mindenik és alig van egyetlen notorius szegény az egész községben. A magyar falukban divó kasztrendszer, mely élesen izolálja a népdalokban oly sokszor megénekelt szolgalegényt a gazda embertől, az ennek alapját képező paraszt gőg, mely erős jellemvonása a mi magyar népünknek, itt teljesen ismeretlen. Ünnepnapon a „Herr Krausz“ (nem zsidó), a kinek kőbányái több ezer frtot jövedelmeznek évente, egész sansgene kuglizik az ő százakra menő kőfejtő napszámosainak egyikével vagy másikával.

Egy este felé kisétáltam Dr. Glück Soma községi orvossal — a kinek vendége voltam. Az orvos udvariasan köszöntött egy a fején durva lepedőben összekötött fűcsomót czipelő paraszt asszonyt.

— Ki ez: kérdem tőle

— Die Frau Stampfin! — kinek a férje több ezer forintnyi vagyonnal bir. És azután sorba elszámlálta a helybeli dusgazdag parasztokat, a kik egy sorban dolgoznak a cselédeikkel.

Az egész faluban csupa sváb lakik, zsidó nem lakhatik köztük abból az egyszerü okból mert nem nyujtanak neki megélhetési módot. Korcsmáros, boltos, mészáros minden belőlük kerül ki. S a mi még érdekesebb; legkevésbé sem antiszemiták. Mutatja az, hogy a községi orvos mégis csak zsidó.

És Dr. Glück pompásan él közöttük. Soha távolról sem jut eszükbe, hogy éreztessék vele zsidó voltát.

A jólét, a pompás hegy-vidék, de különösen ama körülmény, hogy a legcsekélyebb bajnál rögtön az orvoshoz fordulnak, okozza azt, hogy az egészségi viszonyok kitünők. De más tekintetben is minta élet folyik náluk. Jó iskolájuk van. És magyarul nemcsak tanulnak, de szivesen is beszélnek. A sváb nem iszik pálinkát. Hanem elmegy a korcsmába egy-két pohár borra (jó, tiszta és olcsó bort mérnek itt), kiszivja a maga szivarját, beszélget egy kicsit, aztán haza megy. A korcsma nem közönséges paraszt csapszék, hanem meglepő tisztaságu, nagy és szép vendéglő, téli és nyári tánczteremmel. A nyári tánczterem, igaz, csak egyszerü szin, falevelekkel fődve, de csucsos tetején büszkán lobog a három sziuü nemzeti trikolor . . . A tehetősebbek ebéd után a kávéházban tekétéznek és biliárdoznak. A kávéház is szép helyiség, modern, városi berendezéssel. Gazdája sváb.

A község fiatal jegyzője Navarra József igen képzett, müvelt ember, aki a zsurnaliztikának, különösen pedig a turista lapoknak is hivatott munkása. Ő hirdetett mostanában Hegedüs János torontálmegyei aljegyzővel előfizetést „A magyar jegyzők élete és munkái“ cz. nagy munkára. A község házában példás rend és tisztaság uralkodik. A jegyző jelenleg a falu monografiáján dolgozik, melyet a millenniumra magyar és német nyelven fog kiadni.

A számos e munkához összegyüjtött történeti becsü adatokból megmutatta az első községi „Urbárium“-ot Mária Terézia korából és egy régi vaspecsétet, tiszta ezüst lappal, melyen egy mellső jobb lábával szőlló-fürtöt tartó kettős farku oroszlán látható e felirattal övezve: „Sigillium Boros-Genuiensis 1696.“ E pecsét szerint éppen a millennium évében lesz 200 éve, hogy Boros-Jenő rendes községé szervezkedett.

Mivel a nép oly féltékenyen izolálja magát minden más elemtől, az ős germán typus majdnem mindenkin felismerhető. A férfiak szálas, izmos emberek, kék szemekkel, szőke hajjal és vöröses bajuszszal. A nők feltünő fehér bőrüek és legtöbbnyire fekete szemük és sárga szőke hajuk van. Általában példás családi életet élnek. Nem zárkóznak el a mulatságtól, de azt a dorbézolásig soha sem viszik. A fiatalság persze tüzesebb vérü, de azért a csendőröknek nem igen akad közöttük dolguk. Sem lopás, sem más ilyen fajta eset nem adja elő magát. Még csak koldusa sincs a falunak.

A pompás, cserépzsindelyes házakból megelégedés, béke, jólét sugárzik ki. Az idegenből ideszakadt, összetartó, de uj hazáját szerető és a becsületes munka dijában itt szerzett és megérdemelt jólétért a magyar status iránt hálával és hüséggel viseltető népet semmiféle magyar hatóság nem bántja nemzeti nyelvéért és nemzeti szokásaiért. Mert ez a föld a jók részére: az igazi szabadság és igazi béke Kanaánja! — — — A sváboktól tanulhatnának az oláh martyr urak és meglenne oldva a nemzetiségi kérdés! (Boros-Jenő 1895. julius hó 4-én.)

*

Egy kis hely- és néprajzi vázlat Buda vidékéről. Közöltük, mert meglep a jóakarat és jóindulat, melylyel távoli laptársunk vidékünk iránt viseltetik. — A szerk.

A számüzött tisztviselők.

A főváros rohamos fejlődése magával hozza a nagy városok rendes nyavalyáját, az élelmi szerek drágulását. A lakás viszonyokról nem is teszek említést, mert hisz köztudomásu dolog, hogy a tömeges épitkezés daczára nincs negyedév hogy a steigerolás réme ne ijesztene. S mindezek sulyát legjobban érzi a fix fizetésü államtisztviselő kinek talán fokozódó jövedelme sincs arányban a kenyér, liszt s más czikkek áránek emelkedésével, kinek jövedelme pontosan megérzi az asztalosok a pékek s minden rendü és faju mesteremberek, strájkját. Mit tegyenek? A viszonyok lehetetlenné teszik a város faluin belül való tisztességes existenciát; az Orczy kert mögött létesitett tisztviselő telep ma már ugyszólván semmi kedvezményt nem nyujt, mert hiszen ez most már a metropolissal egy szerves egészet képez. Oda menekülni hiába való fáradság. Az uttörők megalkották a kelenföldi és utóbb a békás-megyeri házépitő egyesületet, tehát számüzik majdan önmagukat és társaikat, számüzik a müvelt közép osztály jó részét csak azért, hogy családjaiknak jobb élet módot, gyermekeiknek nevelést adni képesek legyenek.

A családfő hajnalban utra kél, és téli időben éppen lámpa gyujtáskor ér haza családja körébe, ha pedig lekésik a viczinális vasutról akkor öreg este lesz mire elköltheti ebédjét.

A társadalom köréből immár több izben felhangzott a vád, a tisztviselők kitelepitése ellen; a főváros területén belül akadna még, mindig oly terület, melyet kis áldozatkészség mellett tisztviselőtelep czéljaira felhasználni lehetséges volna.

A főváros saját érdekét mozditaná elő azáltal, ha a müvelt tisztviselő osztályt, mely a most divó társadalmi mozgalmakkal szemben passivitását mindenkor fentartotta, önmagának megtartani igyekeznék és ne kényszeritené örökös vándorlásra.

Vegyük higgadt birálat alá teszem azt mindazok helyzetét, kik a Békás-Megyeren létesitendő telepnél mai napig mint telek tulajdonosok szerepelnek. A telkek ára rendezéssel együtt körülbelül 500 frt.

Az amortisationális törlesztésre épitendő házak költsége az eddig benyujtott ajánlatok szerint négyzet méterenkint 50 frtba tehát egy szerény házikó körülbelül 4000 frtba fog kerülni. Micsoda arányban áll e szerint az épitkezés költsége Budapest és Békás-Megyer területén, ha faluhelyen épült házikónak az ára horribile dictu 4000 frt? A szegény tisztviselő élet fogytiglan törleszthetí a réginél jobbnak és sajátjának vélt házikóját, pedig a mellett ő maga és iskolába járó gyermekei a nap jórészét prüszkölő masinán töltik el, a családi életük pedig éppenséggel semmi. Magam részéről sohasem lelkesültem a kitelepités ezen módja ellen, ily áldozatok árán pedig éppenséggel bünnek tartom.

Curtius.

Mi nem értünk egyet a tisztelt czikkiróval, nem fogadhatjuk el nézeteit, de miután elvünk, hogy minden véleményt kiadunk, kiadtuk ezt is, azzal a megjegyzéssel, hogy az ellenvéleménynek is helyt adunk. Szerk.

Értesitők.

A budapesti I. ker. kir. kath. gymnásiumnak az 1894|95-ik tanévről szóló értesitőjét dr. Badics Ferencz igazgató tette közzé. Mindjárt bevezető csikke az intézet alapitása és fejlődését irja meg. Ez az intézet egyike a főváros legfiatalabb közép iskoláinak, mindössze három év óta áll fenn. Alapitását általában az a körülmény tette szükségessé, mely a főváros ujabb középiskoláinak felállitását követelte: a lakosság rohamos szaporodása. Ez a legutobbi évtizedben a főváros jobb-parti részén is olyan arányuvá lett, hogy a viziváros i vároldalban épült két régi közép iskola, kivált a főgymnásium, alig volt képes befogadni a jelentkező tanulókat. Midőn pedig az utóbbi mellett felállitották a Ferencz-József nevelő intézetet. a tanulóknak ez egyetlen gymnasiumba áradása az uj intézetet is akadályozta volna fejlődésében. Az akkori vallás és közokt. minister gróf Csáky Albin dr. Erődi Béla fölterjesztésére, elhatározta, hogy a főváros I. kerületében a Krisztina városban, uj gyimnásiumot fog felállitani. Ez röviden a megalapitás története.

Hogy mily közszügsékletet elégitett ki az intézet felállitása, azt beigazolta mindjárt az első évben beiratkozott tanulók száma.

Midőn ugyanis az 1892|93. tanév elején megnyilt az uj intézet első osztálya, nem kevesebb mint 63 (tehát a törvényes maximumnál hárommal több) tanuló jelentkezett fölvételre. Ezért a következő 1893|94-ik évre már nemcsak a II. osztály felállitását engedélyezte a ministerium, hanem a jelentkező szükséglethez képest párhuzamos első osztály nyitását is. S erre valóban szükség lett, mert a második évben az I. osztályra már 82 tanuló iratkozott be. A harmadik vagyis a most elmult 1894|95. tanévben a ministerium rendelkezéséhez képest folytatólag megnyilt a III. osztály s 71 tanulóval párhuzamossá tétetett a II. osztály; azzá lett a tanév folyamán 91-re szaporodott számmal az első osztály is.

A legközelebbi 1895|96. tanévben a ministerium ujabb intézkedése folytán megnyilik a IV. osztály is, s igy a millennium évében összesen már hat osztálya lesz az intézetnek.

Az intézet tanulóinak az anyanyelvre vonatkozó statisztikai adatai szerint, a mig 1892|93-ban magyar volt 44, 1893|94-ben már 109, 1894|95-ben 188 (tehát 91.26%. A szülők foglalkozására nézve a mostani vagyis 1894|95-ik tanfolyamban tisztviselő 121, kereskedő és iparos 78. Az értesitő többi része felöleli az intézetre vonatkozó összes adatokat, s bő pillantást vett annak müködésébe, a mely a tanári kar és Dr. Badics Ferencz a Magy. Tud. Akadémia l. tagja s kitünő pedagógus vezetése alatt ez évben is csak a virágzásnak jelét mutatja.

*

A budapesti II. kerületi állami reáliskolának 39-ik évi értesitője jelent meg, az intézet fönállásának 40-ik évében. Szerkesztette Mayer József igazgató. Ez a nagy gonddal és adathalmazzal bővelkedő értesitő is szépen megirt czikkel kezdődik, mely ennek a legrégibb iskolánknak történetét adja bölcsőjétől kezdve mostanáig. Maga az iskola alapitására vonatkozó adatok fő- és székvárosunkra nézve történeti kutfők. Elvan mondva, hogy az 1848—49-iki szabadságharcz leveretése után az idegen kormány mily mohón fogott hozzá, hogy a nyugati államok intézményeit, már természetesen a maga felfogása szerint, átültesse hazánk földjébe. Hogy ezen átalakitások közben az osztrák intézmények szolgáltak mintául az osztrák talajban gyökerező abszolut kormány természetéből következett Budán, a hol 1848-ig a gimnáziumon kivül csak 3 osztályu népiskola volt, 1850-ben fölmerült a lakosság, illetőleg a városi hatóság körében a törekvés egy olyan iskola felállitására, a melyben a gyermekek, a kik nem

lépnek át a gimnáziumba, hanem iparos-pályára készülnek, az elemi iskolai képzettségnél magasabb foku müveltségre tehessenek szert. Ezért az elemi iskola 3 osztálya mellé 2, ugynevezett IV. osztályt állitottak föl. Csakhamar azonban meggyőződtek, hogy ezen intézkedés még a kisebb ipar kivánságát sem elégiti ki. Wahlheim János akkori polgármester kezdeményezésére tehát Buda sz. kir. város tanácsa 1852-ben elhatározta, hogy a meglevő két évfolyam mellé még egy harmadikat fog felállitani. Ezzel le volt téve az alapkő, a melynek hatalmas és erős épülete ott áll a budai várhegy oldalán mint a főváros iskoláinak egyik legrégibb és legdiszesebb intézete. A budai reáliskolában ez évben Mayer József kir. igazgatón kivül 28 tanár müködött. A tanulók összes száma a kik vizsgát tettek 377 volt. Anyanyelvre nézve magyar volt 272, német 99, tót 3, szerb-horvát 3, összesen 377. Ezek közül csakis magyarul beszélt 109 csakis németül; 1. A szép kiállitásu vastag kötet számba menő értesitő a tanügybarátainak megbecsülhetetlen statisztikai adatókat tartalmaz, s a közmüvelődésnek minden barátja élvezettel lapozgathatja.

Közgyülés.

— **A magyar ipar és kereskedelmi bank** részvénytársaság f. hó 25-én rendkivüli közgyülést tartott Tisza István dr. elnöklése alatt, melynek tárgyát az alaptőkének 8 millió forintról 10 millió forintra való fölemelése és ezzel kapcsolatban az alapszabályok megfelelő módositása képezte. Jelen volt a közgyülésen 28 részvényes 31.364 darab részvény képviseletében 627 szavazattal. Elnök a jegyzőkönyv vezetésével Kotányi Rezső titkárt bizta meg, a jegyzőkönyv hitelesitésére pedig Kohner Ágost és Szeless József részvényes urakat kérte fel. Ezután Pósch Gyula igazgató előterjesztette az igazgatóság javaslatát, a melyből kiemeljük a következőket: Az alapszabályok 7-dik §-a a társaság alaptőkéjét kezdettől fogva 10,000.000 forintba fixirozta, mely összegből 5 millió forint 50,000 darab 100 forinttal teljesen befizettetett részvény kibocsátása utján az alapitáskor fizettetett be, mig a többi befizetés, illetve részvény-kibocsátás az üzletkör fejlődése által indokolt későbbi időpontra tartatott fönn. A társulat viszonyainak kedvező fejlődése már 1893 április hónapjában további 30.000 drb részvénynek kibocsátását s igy a részvénytőkének 8 millió forintra való fölemelését tette szükségessé, mig a társaság üzleti körének azóta is tapasztalt állandó fokozatos fejlődése megérlelé az igazgatóságnak azt az elhatározását, hogy a mai napra összehivott rendkivüli közgyülés elé az alaptőke 10 millió frt, tényleg befizetett összegre való fölemelésének s e czélból 20.000 darab részvény kibocsátásának elhatározását javasolja. A kibocsántandó 20.000 drb részvény átvételére az alapszabályok értelmében a társaság részvényeseit részvénybirtokuk arányában elővételi jog illeti meg, az igazgatóság azonban gondoskodott arról is, hogy az esetleg ily módon át nem veendő részvényeknek elhelyezése biztosittassék. Ezek előrebocsátása után az igazgatóság azt az inditványt terjeszti a közgyülés elé: „Határoztassék el a társulat tényleg befizetett alaptőkéjének 8 millió frtról 10 millió forintra való fölemelése a következő föltételek mellett: a) bocsátassék ki 20.000 darab, egyenkint 100 frtról szóló társulati részvény 120 frtnyi áron s az igy befolyandó összegből részvényenkint 100 frt fordittassék a részvénytőke fölemelésére, 20 forint pedig a költségek levonása után — a tartalékalap gyarapitására. b) A társulat részvényesei az alapszabályok 4. §-ban körülirt módon hivassanak föl elővételi joguknak 1895. augusztus 15-ig való gyakorlására olyképp, hogy minden 4 drb részvény birtoka jogot adjon 1 drb uj részvénynek 120 frt áron való átvételére. c) Az uj részvények befizetése olyképpen történjék, hogy az elővételi jog gyakorlása alkalmával 30 frt, 1895. szeptember 15-ig 25 frt, október 15-ig 25 frt, november 15-ig 20 frt s végre 1895 deczember 31-ig 20 frt legyen befizetendő; d) az uj részvényekre eszközölendő 4 első befizetés után a befizetés napjától 1895. deczember 31-ig terjedő időre 5% kamatok téritettnek meg, de ezek a részvények az 1895. üzletév eredményében nem részesülnek. Befizetések a fent kiirt határnapok előtt is teljesithetők, melyek után a névérték erejéig az 5%-os kamatok 1895. deczember 31-ig megtérittetnek. A közgyülés az igazgatóságnak az alaptőke tölemelésére, valamint az alapszabályok megfelelő módositására vonatkozó javaslatait egyhangulag elfogadta, mire több tárgy nem lévén, elnök a közgyülést berekesztette.

Vizen és szárazon.

(Kirándulás Sziget-Monostorra.)

F. hó 23-án d. u. ugy 2 óra körül egy gazdátlan csavargőzős veztegelt a Pálfy-téri dunaparton. Legalább gazdátlannak hitték azok, kik a kikötött pompás járművet a magasrakodó partról nézték; pedig dehogy volt az gazdátlan; csakhamar annyi gazdája akadt, hogy alig volt képes befogadni őket. Asszonyok, leányok üdék és szépek — férfiak, legények vidámak és épek sereglettek össze az ott adott találkozóra, hogy a főváros zajától kissé elvonultan, s a szük utczák fülledt levegőjéből kibontakozva vidáman és kedélyesen töltsenek el jó délutánt a szép szentendrei sziget egyik csöndes és kies pontján.

Mert hát az emberek kivánságai sokszor a végtelenségben tévelyegnek. A zugliget az ő árnyas berkeivel, a Margit-sziget az ő remek partkaival stb, stb. már eléggé ismeretesek a főváros népe előtt; mulatni lehet itt is, ott is, de — ugy mondják — nem — fesztelenül, nem természetesen. Nohát azért vállalkozott a mi gazdátlannak hitt propellerünk arra a hosszu s csaknem két óráig tartó utra, hogy kivigyen bennünket a szabad természet ölébe, a hol levethetvén az etikettszerüségnek sokszor sulyos lánczait, fesztelenül adhatjuk át magunkat a gond nélküli szórakozásnak.

Néhány perczczel mult 2 óra, mikor járművünk, mely ez alkalommal „külön fuvar“ gyanánt szerepelt, nagy csönditéssel velünk utnak indult. Hányan és kik voltunk? Bajos volna hamarosan megmondani. 200-nál többen, 100-nál kevesebben semmi esetre sem, annyi biztos. Valóságos kis köztársaság volt együtt, a II. ker. érdemes polgáraiból kiválógatva, de elnök nélkül, mert ugy kivánta ezt, demokratikus hajlamunk. Csupán ügyelőnk volt kettő; kik közül az egyik arra ügyelt, hogy senki a vizbe ne essék, a másik meg arra, hogy senki se merüljön valami tulságosan bele a — sörbe. Igen, mert annak a sok viznek ellensulyozására, melyben — minket körülvett, kellett ilyenről is gondoskodni. A hajó alján a legszebb egyetértésben feküdtek egymás mellett — jégen — a telt sörös palaczkok. Feder Lajos uram kitünő sörszállitónak bizonyult; a mennyiben a 200 palaczk mind üresen került vissza.

De hát nézzük utunkat. Kedvező enyhe szél tette azt valóban kellemessé. A főváros határából kiérve alkalmunk volt megszemlélni az összekötő vasuti hid épitkezéseit, meg egyebeket is. De nem sokan figyeltek rá, a mi nem is csoda. Hajónkon vig zene szól, mely elandalitja az embert, ott meg az élczelődések, pajzán tréfák foglalkoztatják a kedélyeket; mig legtöbbünket egy sörös hordó tart lekötve, melyből a derék rendezőség ingyen — sörrel látja el az — argonautákat.

De nini, ott a távolban már leng valami nemzeti szinü lobogó! Semmi kétség, a mi üdvözlésünkre tüzték azt a dereglye orrára. Rövid tiz percz még, s mi elértünk czélunkhoz. De hol is vagyunk tulajdonképen! Sziget-Monostoron volnánk, ha volnánk, de még sem vagyunk ott, csupán a határában, az uradalmi fáczános keleti szélében, Duna-Keszivel ép a szemköztös parton, egyszerü, de gyönyörü kis helyen. Házat csak egyet látunk, nekünk ez az egy is sok; nem megyünk belé, csak körülötte foglalunk helyet a csinosan megteritett hosszu asztaloknál. Schüssler uram, a csárda tulajdonosa, négy csinos leányával, kik közül az egyik szőke, a másik barna, a harmadik fekete, a negyedik meg érdekes rőt, — nagy figyelmesen siet eleget tenni vendégeinek. Hosszu lámpásokat állit asztalainkra, (melyeknek tartalma világért sem petroleum, hanem zamatos jó bor), majd meg pezsgő szántói vizet állit melléjök valamennyiünk felüditésére. Azután rövid vártatva megkezdődik az — etetés, már, t. i. a magunk megetetése.

Felgyürt ujju halászlegények hosszu rudakon hozzák a nagy kondért, melyből finom illatu, pompás szinü halászlé üti meg szagló idegeinket. Mintha valamennyi halát kifogták volna a Dunának, annyi tárul a nagy üstökből szemeink elé; van ott kecsege, harcsa, ponty s Hermann Ottó a megmondhatója, hogy miféle még. És az ize! Az aztán fölséges élvezet! Tatárjáráskor aligha volt oly pusztitás, minőt mi ez alkalommal véghez vittünk. De volt más is. Paprikás csirke, rántott hal és kirántott csibe quantum satis. Csakugy duskáltunk a jó ételben! De ránk is fért; azt mondják a vizi levegő emészt. Ezt mi is tapasztaltuk, s ki is vevők igy a részünket.

Hanem, nehogy boa constrictoroknak nézenek, talpra magyar! A mulató helyünket környező erdő oly csábosan hivogat. Fel tehát! Hohó! Ott valami ördögös masina állja el utunkat, Lovich uram fotografáló ágyui azok; nem ereszt benünket ugy mond egy tapodtat sem tovább, mig le nem kap (nono, csak a lábunkról ne!,) De állunk elejbe! Érdekes lehet a felvétel annál is inkább, mivel Tittl bácsi a képen kivételesen nem könyvet köt, hanem — bort mér.

Azután szerteszéledtünk, hogy a gazdag vadászterületen némi zsákmányra tegyünk, mert hát ólyan a főv. ember, ha szabadjára van eresztve, ki szeretne zsákmányolni mindent. Erdei portyázásunk után azután általános szemlét tartunk a vadász zsákmány felett. Hiába, a ki vadász az mindenütt érvényesül, Brukner a jóhirü vendéglős diadalittasan hoz egy fiasündisznót. Nem eresztené el egy világért sem, odaadja Juhásznak, a kávésnak, mert ez — ugy mondja, — még mindig sok Budán a — sváb. — Petz Károly pedig a másik vendéglős, meg majdnem nyulat fogott, ha a füles el nem ugrott volna. Azt mondja: lőni könnyebb.

No de ne szemlélődjünk soká! Ránkborul az est s jó lesz haza is gondolni már. Igen ám, csakhogy még nincs kimeritve a programm. A Duna partja gyönyörü látványt nyujt, melyet még gyönyörübbé a fel-fel gyuló tüzijáték, melyet a társaság tiszteletbeli Stuwerja: kezelt nagy ügyességgel s még nagyobb tüzzel.

Azután megeredt a táncz olyan hévvel, akárcsak farsang utolsó napján. Kondor, a csurgói vendég, ugyancsak keményen rakta a fiatal szép leányokkal az aprószt annyira, hogy mindenki Somogyban képzelte magát a láttára.

Ezzel aztán az élvezetek is végére jártak. Gőzösünk már gyüjti a szuszt, hogy bennünket visszaszállitson övéinkhez. Rajta hát, foglalja el mindenki a helyét. A hajón már vár bennünket a kiszállitott sörnek el nem fogyasztott része. Milyen pompás ez az egalizálásra! Ártatlan dévajkodásokkal, tréfákkal s vig énekkel telik el az idő, s alig veszszük magunkat észre, már a Margithid ragyogó lámpásai alatt vagyunk.

Hát minden cselekedetnek kell valami rugójának lenni. A mi társaságunknak is volt ilyen rugója, a kit Federnek hivnak bár, de a ki igen ügyes rendezőnek bizonyult ez alkalommal, s a kivel szivesen szoritottunk kezet a válás pillanatában!

Spectator.

Különfélék.

— **Tisztelt előfizetőinket és hirdetőinket kérjük, hogy pénzküldeményeiket igy czimezzék: Erdélyi Gyula a Buda és Vidéke szerkesztőjének Budapest, I. Alkotás-utcza 12/a.**

— **Buda és a kiállitás.** Közelebb tartja üllését az a szükebb körü bizottság, mely abból a czélból alakult, hogy a kiállitás alatt Budának és vidékének nagyobb idegen forgalma legyen. A szükebb bizottság üllése után megalakul az állandó bizottság, melynek müködését és terveit lapunk fogja közölni.

— **Halálozás.** Dr. Klein Gyula, az ó-budai izraelita hitközség szeretett és tisztelt rabbinusa meghalt. Az elhunyt sokat buzgólkodott a magyarosodás érdekében egyházában, iskolában és a társadalomban. Az ő érdeme az, hogy a templomban magyar hitszónoklatokat tartott, melyek mindig fenkölt szellemüek voltak. Halála nagy csapás a hitközségre. A temetés előtt az izraelita templomban, hol a ravatal állt gyászistentisztelet volt, melyen számos és diszes közönség jelent meg valláskülönbség nélkül. A feketébe vont templomban a pesti hitközség fiatal segédrabbija, dr. Weiszburg Gyula, majd a halott lelkésztársa és barátja, dr. Weisz Ignácz esztergomi főrabbi mondott bucsuztatót. A templom udvarán dr. Kohn Sámuel hitszónok vázolta az elhunyt tudós lelkész érdemeit s különösen kiemelte, hogy az ó-budai zsinagógában elsőnek szólalt meg magyarul. A gyászszertartást dr. Kelemen Adolf pancsovai főrabbi fejezte be. Beszéltek ezen kivül Ehrlich Samu a hitközség elöljárója igen szépen és meghatóan, és az elhunyt egy kiváló szónoki képességü tanitványa.

— **Jegyzőválasztás.** A biai járás Torbágy községében a községjegyzői választás Bódiz László járási főszolgabiró ur elnöklete alatt f. hó 21-én tartatott meg, mely alkalommal a négy jelölt u. m. Sverlikovszky János helyettes jegyző, Csengey Aladár járási irnok, Frank József budafoki és Ott Ferencz töki segédjegyzők közül Frank József választatott meg 8 szótöbbséggel torbágyi jegyzőnek. Nevezett község a megválasztotbanderék jegyzőt nyert.

— **Szálloda eladás.** A Corsó szállodát Reinprecht Alajos margitszigeti vendéglős vette meg és azt gyönyörüen fogja felszerelni, terrasszal ellátni és ezt jó hirnevéhez méltóan kezelni. Kár is volt ezt a szép kilátásu helyet eddig is elhanyagolni.

— **Nemzeti viselet 1896-ban.** A mult év folyamán több izben olvastuk a hirlapokban, hogy egyes magánkörök tagjai elhatározták a kiállitás tartama alatt a magyar ruha viselését. Nem tudjuk vajjon ez az eszme meg fog e valósulni, kivánatos volna mindenestre ha hazánk ezredéves fenállásának ünnepén hazafias érzületünknek némileg külsőleg is jelét adnánk. Kossuth irataiban azt mondja, hogy minden nemzet létezésének alapföltétele, hogy nyelvét, viseletét és szokásait hiven megőrizze. A magyar nyelv érdekében megteszünk mindent mi hatalmunkban áll; nemzeti viseletünk és szokásaink a kor befolyás alatt állanak. A divat országvilág szerte egy és ugyanazon a nyomokon halad, a czilinder, frakk és pantalló a jéghegyek és a pálmák országaiban egyaránt feltalálható. A müvelt nyugot kivétel nélkül meghódolt a praktikus és az időjárás viszontagságainak megfelelő viseletnek. Nemzeti viseletünknek mindenesetre hátránya, hogy a csizma és feszes nadrág különösen nyáron át kényelmetlen, diszruhánk pedig éppenséggel nehéz és ezek az okok némilek meggátolják a másképen szép terv kivitelét. Annál nagyobb örömünkre szolgálna, ha e nehézségek daczára a jövő év divatját kizárólag a magyar nemzeti viselet uralná. *W. R.* — Adtuk ezt a kis felszóllalást azzal, hogy mi nem tartjuk inpraktikusnak a magyar viseletet. Egy kis hazafiság és viselhetjük.

— **Nyelvünk érdekében.** A „Buda és Vidéke“ f. évi 21-ik számában fellkértük azokat, kik lapunkban irnak, hogy igyekezzünk magyarul irni. Miután nem mindenki fogadta el felhivásunkat azt ujra közöljük: Lassankint eljutunk oda, hogy lapunk teljesen megerősödik és gondot fordithatunk arra, hogy csak jól magyarul megirt közlemények jelenjenek meg abban. Kérjük t. munkatársainkat legyenek szivesek a jó magyar nyelvre figyelni. Ne tekintsenek nyelvtani tulkapásokra és bizonyos lapok erőszakoskodásaira, irjanak ugy magyarul, mint a hogy a jó magyar ember beszél. Használják helyesen az azon ezen kifejezést. P. o. ezen ügy rossz, e helyett ez az ügy; ép oly rossz, az ama eme jelzőkkel való visszaélés. E helyett az a ez az stb. sokkal helyesebb. Pénztáros, ünnepség stb. szintén nyakatekertek, mert a tárnok régi magyar szó. Tárnok községe még mindég Tárnok és nem Táros. A szenvedő módra is jó vigyázni és csak a cselekvő móddal élni, ha hosszabb is a kifejezés. Ajánljuk ezeket munkatársaink szives figyelmébe. (Megszivlelés szintén rossz szó.)

— **Krisztinavárosi szinkör.** Apáink és sokaknak a nagyapái mosolyogtak és kaczagtak hajdanában a „Párisi élet“ bohókás szövegén és Offenbach zenéjén, mi is jól töltöttük az estét. Mindvégig Ledoszfky Gizella küzdött a pályáért, izléses toilettjei mellé ügyes játék sorakozott, nénje előkelő bárónő volt, Kállay Lujza discret Metella, Szatmáry jó báró, Kovács nó az mindig Kovács, ezzel pedig egy marokra való jó van mondva, Kozma nagyszerü (karzati), braziliait mutatott be. Kassay ügyes párizsi, Giréth Károlyné jó nagy néni. A közönség nem egyszer adta jókedvének és megelégedésének kifejezését a taps-rohamokkal. Volt alkalmunk közelebbről megszemlélni a jövőhéten bemutatandó uj darab a „Takácsok“ előkészületeit, meg mondhatjuk már előre, hogy Krecsányi megint meglepetést készit az őt hiven támogató közönségének, no de meg is érdemli.

— **Budakeziről.** A mult hét nevezetessége a budakeszi szépészeti egylet javára szinielőadással egybekötött tánczestély volt, a melyet a Finn-féle nagyvendéglőben tartottak. „A végrehajtó“ czimü darabot választották ki ez alkalomból, és az itt müködő Fekete Béla szinigazgató vezetése alátt álló társulat által került szinre, melyben Deréki, Sárközi, Feketéné, Völgyiné és Koronkayné a közönség tetszésére szerepeltek, s többszöri kihivásban részesültek. A szinielőadás után megkezdődött a táncz, a mely czigányzene mellett kivilágos kiviradtig tartott. Különösen a csárdás szünni nem akaró ujrázások mellett végét se akarta érni. A négyest 80 pár tánczolta. Az egész mulatságon a magyar szellem uralkodott, s magyar nyelv volt a mérvadó a társalgásnál. A rendezők s a kik ezt az emlékezetes szép estét rendezték a következők voltak: Klein Berthold tiszt. elnök, Rajz Flóris közs. jegyző és rendes elnök, Meer Márton, Stern Henrik. Miszki B. Miklós, Rért I., Lemotte Vilmos, Kaufman Gyula, Streiber János, Wassermann J., Markovits N., Gschwindt Sámuel stb. Kivánatos volna, ha a rendezőség többször ismételné az ilyen estélyeket, természetesen olyan páratlan sikerrel mint a mostani volt, mert a sokat igénylő szépészeti egyletre nagyon is ráfér egy kis anyagi haszon is, mert sok a kivánni, még több a tenni való. F. hó 21-én igen sikerült előadás volt szinre. „A Szókimondó asszonyság“, melyben különösen kiküntette magát a közkedvességü Fekete Terézné, ki nagy kitöréssel végig játszotta azt a fárasztó szerepet, a miért is többszöri kihivásokkal tüntették ki. A többi szereplők is derekasan müködtek mellette. 22-én zonaelőadás volt (félárak mellett) Rátközynek 100 aranyat nyert „Felhő Klári“ szép szinmüvével, a mibe Feketéné, Koronkayné, ugy Demény és Fekete kitünően játszottak. 23-án „A czigány báró“ Jókai Mór és a Strausz remek müve került szinre Nyiregyházy Vilmos m. kir. operai tagjának felléptével, a ki szép hangjával és ügyes játékával a közönséget elragadta. Nemkülönben Feketéné méltó helyet foglalt oldala mellett és kitünő csengő hangjával a közönséget elbájolta, mindketten többszöri kihivásokban részesültek Deréki és Fekete nagyon tetszettek különösen Deréki egy Couplettal a Budakeszi közönséget a szinház látogatásra buzditotta, hogy ne a szinház körül járjanak és ingyen halgassák az előadásokat, hanem inkább menjenek be és ne sajnálják azt az egy pár fillért a mivel estvéjüket élvezettel tölthetik el. 24-én Nyiregyházi Vilmos ismét vendégszerepelt „Szép Helena“ 3 felvonásos operettében, miben ugy a vendég, mint Feketéné játékukkal méltó tapsokra ragadták a közönséget.

— **Összejövetelek.** A „Budapesti I., II. és III. kerületi szállodások, vendéglősök, bor- és sörmérők ipartársulat“-nak tagjai társas összejövetelüket 1895. julius 31-én Fahrner Kristóf (III. Lajos-utcza 225.) tartják. — Az I. ker. nemzeti asztaltársaság tagjai társas összejövetelüket 1895. julius hó 30-án Diewald József (Csend-utcza 12.) tartják.

— **Mütanrendőri bejárás.** több izben megemlékeztünk a Mösmer-Vesely-féle kábel vasutról. Megtörtént a mütanrendőri bejárás is. Most már mielőbb szeretnénk látni, hogy egyéb nehézségek is elmuljanak s a kábel vasut épiékezését megkezdjék.

— **Ó-budai szinkör.** Halmay és derék társulata változatos müsorral játszott a mult héten. A közönség méltányolja az igazgató hazafias buzgalmát. Szinre került Szigligeti remek darabja, a „Czigány“. Rózsiban Arday Ida remekelt. A czigányt Mátrai jól alakitotta. Az előadás kerekded volt. Hétfőn „A molnár és gyermekét“ telt ház előtt adták, a közönség kivánatára megismétlik. Kedden „A czigánybáró“ Szakács Andorné jutalomjátékául került szinre. Gergelyi a czimszerepben és Pogány Janka mint Czipra zajos és általános tetszést arattak.

— **A krisztinavárosi szinkör heti müsora.** Hétfő: „Mi történt az éjjel?“; Kedd: „A varázsfuvola“, vagy „Arlechino temetése“, (Mazzantini Lajos és Korger Paula kisasszony vendégjátéka). Ezt megelőzi: „Tündérlak Magyarhonban“; Szerda: „A varázsfuvola“, vagy: „Arlechino temetése“, (Marzzantini Lajos és Korger Paula kisasszony vendégjátéka). Ezt megelőzi: „Pünkösdi királyné“; Csütörtök: „A kis hörcsög“. Péntek: „A takácsok“ (Először), Szombat: Ugyanez. Vasárnap: Ugyanez.

— **Nyilvános nagygimnázium.** Fekete József nyilvános hat osztályu nagygimnáziuma, összekötve 8 gimnáziumi osztályu internátussal és nevelőintézettel, államérvényes bizonyitványok kiállitási jogával a főváros legegészségesebb vidékén, a budai hegyek ózondus légkörében, a szabad, nagytérségü Városmajornál. Budapest, I., Krisztinaváros, Városmajor-utcza 4. sz. alatt, egyemeletes nagy házban, mely egészen ujonnan van berendezve; tantermei, háló-, ebédlő- és társalgótermei tágasak, szellősek. A ház el van látva külön fürdőszobákkal s nagy kerttel s e mellett az ifjaknak játszó- és szórakozó helyül ott van tőszomszédságban az árnyas nagy városmajor és a budai hegyek. Ennél egészségesebb fekvésü egyetlen intézet e sincs a fővárosnak. Az ifjak ez intézetben az osztály- és az érettségi vizsgálatokra a legalaposabban, szakértő tanárok vezetése mellett készittetnek elő. A dijak igen mérsékeltek, magyaros házikoszt. Beiratások az egész szünidő alatt eszközöltetnek. Kivánatra bárkinek ingyen és bérmentve megküldöm az idei iskolai értesitőt. Intézetem 15 év óta áll fenn. A leveleket ily czim alatt kérem: Fekete József ny. főgimn. tanár, magán-főgimnáziuma és nevelőintézete. Budapest, I. ker., Krisztinaváros, Városmajor-utcza 4.

Uj vállalat. Jancsik János ur, aki a Buda II. ker. török-utczai Taberman Gusztáv-féle épület s diszmü-lakatos s bádogosmunkákat előállitó üzletnek tiz év óta általános becsülésnek s bizalomnak örvendő kereskedelmi vezetője volt, e czégből kilépett és szakértő társakkal egyesülve uj hasonló vállalatot alapitott ugyancsak a II. kerületi török-utczában 42. szám alatt. Az uj czég czime „Rang, Jancsik és társuk épület és diszmü-lakatos- és bádogos-munkák, légszesz, vizvezeték, fütés- és csatornázási berendezések épitő-telepe“. Az uj czéget, melynek tagjai szorgalmas, törekvő, megbizható s szakmájukat alaposan értő emberek s akik a munka tökéletességét a munka jutányosságával szándékoznak összekötni, melegen ajánljuk lapunk közönségének figyelmébe.

— **A magyar helyesirás és a helyes magyarság** czimü mü sajtó alá rendezésére a szükséges anyagi eszközök hiján ez uton fordulok mindazokhoz, akik érdeklődnek édes hazánk nyelve iránt. Könnyen forgatható és használható könyvet szerkesztettem azok számára, akik törődnek azzal, hogy irásuk és beszédjük helyes és magyaros legyen: hogy fölvilágositással, utbaigazitással szolgáljak. Különösen az ortográfia és a stilus rosszul értelmezett, téves vagy vitás és nehezebb pontjaival foglalkozom, hozzácsatolván egyes fontosabb ide tartozó gramatikai dolgokat is. A mü ára egy korona és 1895. szeptember 1-én fog megjelenni; ugyanekkor küldöm meg az egyes példányokat az előfizetőknek. Kérem a szives megrendelőket, hogy a könyvnek a kellő időben való megjelenhetése tekintetéből az előfizetésre

szánt pénzt nevemre czimezve Felső-Rajk-ra (Zala-megye) postautalványon mentül előbb megküldeni sziveskedjenek. Budapesten, 1895. junius 1-jén Béldi Mihály. Ajánljuk ezt a művet olvasóinknak.

— **„Az 1848—49-iki magyar szabadságharcz“** czimű nagy illusztrált munkából most jelent meg a 10-ik füzet, a melyben Gracza György Bécs október 27-iki ostromát és a schvechati csatát mondja el igen érdekesen, egészen uj adatok feldolgozásával. A füzet képei a következők: Dessewffy Arisztid honvédtábornok, A szabadságharcz nevezetesebb szereplői, Bécs 1848. okt. 27-ki ostrom alatt, Bem szobra Marosvásárhelyen, A debreczeni csata térképe, Részlet a schvehati ütközetből. A fogarasi csata, Epizód a hatvani csatából, Bátori-Schultz Bódog honvédezredes.

Tájékoztató.

— **„Szt Lukács-fürdő-részvénytársaság Budapest.** Kénes iszapfürdő, nagy nyitott és zárt medenczékkel, melyekken a forrásviz naponként négyszer megujul. Douche-massage. Iszap borogatások. **Olcsó és szép lakások.** Uszodák, kádfürdők, gőzfürdők stb. Prospektust küld ingyen az igazgatóság.

Két igen szép nagy fehér leander és egy remek gránát-fa, pompás piros virágu, eladó. Teremdisznek kiválóan alkalmas. Megtekinthető I. Alkotás-utcza 12/a. a kiadóhivatalban.

Erdélyi borozó VIII., József-körut 10. Valódi erdélyi hegyi-borok. Különlegességek: Erdélyi turó és husnemüek. Kenyeres Károlyfé e (Brassó) cognac és likőrök. A borozó éjjeli 1 óráig van nyitva.

— **A közkedveltségnek örvendő** gróf Schönborn-féle pompás Luhi Erzsébet-forrás medve-védjegygyel következő vendéglőkben kapható u. m. Gürsch Ferencz „Politikus Greizler“, Barabás József krisztinavárosi sörcsarnokában, Balanek Antal „Noe bárkája“, Bauer János, Vár, Disztér, Császár-fürdő és Lukács-fürdő vendéglőiben.

MATTONI-FÉLE
GIESSHÜBLER
Legtisztább égvényes savanyukút

Jelentés.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy f. é. **május hó 1-én** fióküzletet nyitottam a **Zugligetben** a Fáczán vendéglő kerti helyiségében. — Liszt, tej, tejszin és vaj, Finom- és pék-sütemény a nap minden órájában frissen lesz kapható.

LÖVENSTEIN ANTAL
csász. és királyi udvari sütőmester.

Benkovits Ferencz

férfiszabó mester

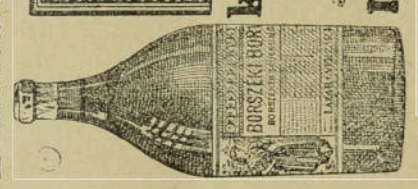
Budapest, I. Alagut-utcza 1.

A főváros nagyobb mühelyeiben szerzett tapasztalataim folytán van szerencsém üzletem a n. é. közönség szives figyelmébe ajánlani.

A szabást magam végzem.

Megrendeléseket és javitásokat a legjutányosabb árban elfogadok.

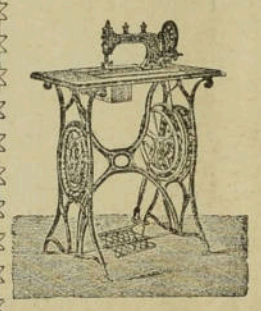
A szénsavdus ásványvizek királya a
BORSZÉKI BORVIZ
kitünő gyógyviz és üditő ital
mindenütt kapható.
Budapesti főraktár
RAJCS ZOLTÁN-nál
VIII, ker., József-körut 10. szám.

SCHIEN KÁROLY

mü- és épület-lakatos

Budapest,
II., Batthyányi-u. 1.

Varrógépek és kerékpárok raktára.

Van szerencsém a n. é. szinkör látogató közönség becses figyelmébe ajánlani a szinkör mellett levő „Alaguthoz“ czimzett vendéglőmben berendezett kerti helyiséget.

Szinház előtt és az előadás után friss vacsora.

Rosszidő esetén fedett nyári helyiségek.

Mindennap zene Kutschera A. zongoramüvész közremüködésével.

Tisztelettel
Schlaucher Ferencz,
vendéglős.

Bejárat Attila-utcza 65. szám alat is.

SZT.-MARGITSZIGETI
ÜDITŐVIZ

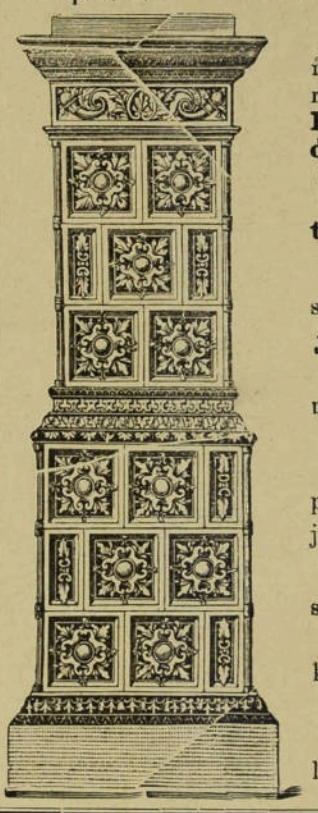
a legkivdlóbb és legolcsóbb bakteriamentes
asztali savanyúviz
és
egészség-ápoló ital.

Kitünő eredménynyel használtatik: **Köszvény-, gyomor- és bélbajoknál, garat-, gége-, tüdő- és hólyaghurutnál.**

Kapható: **Legtöbb gyógyszertárban, ásványviz-, füszerkereskedésben és vendéglőben.**

FŐRAKTÁR
WERNER ADOLF-nál.
(FRUM ISTVÁN UTÓDA)
Budapest, II., Batthyány-utcza 3. szám.
Telefon 90—97.
Főherczegi Szt.-Margitszigeti felügyelőség

MORGENSTEIN ENDRE
KÁLYHÁS
Budapest, I, Tábor-utcza 14. (saját házában).

Ajánlja dusan felszerelt raktárát **szabályozható, töltő és ó-német cseréppkályhák és takarék-tüzhelyekből.**

Elvállal minden szakmájába vágó **javitásokat,** különösen saját módszere szerinti **füstszabályozásokat** pontos kivitel és jutányos árakon.

Kik dúsan felszerelt kálya-raktáromat megtekinteni óhajtják, a legszivesebb fogadtatásra találnak.

Ki szőllőjét a
Peronospora
ellen sikerrel akarja védeni, az használjon
FOSTIT-et

Vezérügynök Ausztria-Magyarországban és a Keleten: **MÜHLE VILMOS** udvari szállitó magkereskedése **TEMESVÁR.**

Fostit a legjobb, a legbiztosabb és legolcsóbb peronospora védekezési szer.
Fostit a legolcsóbb és évekig eltartó készülékekkel alkalmaztatik.
Fostit nem rontja a készülékeket és alkalmazása a legkönnyebb.
Fostit soha be nem piszkitja a ruhákat, hanem a legtisztább szer valamennyi között.
Fostit nem igényel vizet, tehát nagyon könnyen szállitható, mert a vizszállit. teljesen elesik.
Fostit **magyarországi** szőllőbirtokosoktól tömeges elismerő nyilatkozatokat kapott.
Fostit ára: 5 kiló frt 1.50, 50 kiló frt 13.—, 100 kiló frt 25.50, 500 kiló frt 125.

»A peronospora és kiirtása« czimü könyv bárkinek is ingyen és bérmentve megküldetik.

Készülékek darabja:
Hungaria frt 4.50, Reform frt 7.50, Torpedo frt 24.—

BANK ÉS VÁLTÓ-ÜZLET
Beimel Lajos fiókja
TELEFON! II., fő-utcza 6. sz. TELEFON!
Értékpapirok, arany és ezüst pénznemüek vétele és eladása.
Előleg mindennemü értékpapirra.
Tőzsdemegbizásokat előnyösen eszközlünk.
Igérvények minden huzáshoz.

Vendéglő „Mekka városához".

Van szerencsém a t. cz. közönséggel tudatni, hogy **Fehérvári út 10420. sz. a.** (a **Záborszky János**-féle telken, a sósfürdő közelében) vendéglőt nyitottam, mely a legujabb kor igényeinek megfelelően minden kényelemmel el van látva.

Kirándulóknak kellemes üdülő hely.

Minden időben meleg és hideg ételek.

Saját termésü borok. Csapolt és üvegsör.

Tisztelettel

SCHMIEDT KÁROLY

vendéglős.

Kőbányai Polgári serfőző részv. társaság.

Városi iroda: Népszinház-utcza 22.

Polgár sör.

Király sör.

Szt. István sör.

Barát sör.

Városi iroda: Népszinház-utcza 22.

Budai raktár I. Fehérsas-utcza 6. sz.

Vendéglő megnyitás.

Van szerencsém a n. é. közönséggel tudatni, hogy **I. ker., Csaba-utcza 2. sz. a.** (városmajorban) **a jövő századhoz** czimezve **vendéglőt** nyitottam.

Hideg és meleg ételek minden időben.

Dréher-féle csapolt sör.

Balatonmelléki borok.

Ünnep- és vasárnap zene.

Tisztelettel

GÖTZINGER GÉZA

vendéglős.

GANZ és TÁRSA

vasöntőde és gépgyár-részvény-társ. Budapesten.

Gáz- és Petroleum-motorok álló vagy fekvő, egy vagy két hengerrel.

Készit:

A) **gépeket és épitési munkákat, teljes malomberendezéseket, vasutt kocsikat és vasuti fölszereléseket, transmissiókat.**

Speczialitásai

B) **kéregöntvény** vasuti kerekek, váltók, zuzóművek, hengerek-és ágyúgolyókhoz.

Hengerszékek kéregöntetü hengerekkel mind a magas malmászathoz, mind pedig a parasztra őrléshez s **egész malomberendezések.**

Facsiszoláshoz, papir- és czelluloza-gyártáshoz való gépek. Vizikereket nagy sikerrel pótló **turbinák.**

Villamos világitas nagy távolságra is a motortól.

Zsilipek, csővezetékek, frictiós kapcsolások, rotatiós dynamométerek. Aczélöntés.

Legnagyobb kitüntetés.

Igen fontos hölgyek, gyermekek és lovasurak részére!

Arany érem.

Pavelka Ferencz

Füzőgyára Temesvárt.

Arany érem. Arany érem.

Füzőimet, melyeket Temesvár, Komárom és Lemberg kiállitásain a legnagyobb dijakkal tüntettek ki, a mi az alakot s kényelmet illeti, nem mulja fölül semmiféle bécsi vagy párisi gyártmány.

Azonkivül készitek még füzőket szabálytalan termetek számára, nem különben egyenestartókat, mechanikai s müvi füzőket, továbbá gummis és rugós füződerekakat, ugyszintén lovasfüzőket hölgyek s urak stb. számára.

Különösen ajánlom páratlannak mondható pálcza nélküli **PAVELKA-féle** füzőimet, mint saját találmányomat.

Óvás! Csak azok a füzők tekintendők saját készitményemnek, melyek czég-bélyegemmel vannak ellátva. — Rendelés esetén a pontos czim közlését kérem.

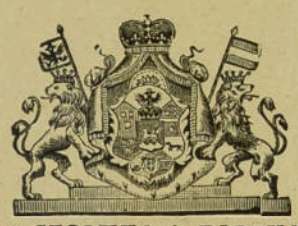
Minden rendelés $3^1/_2$ óra alatt elkészül.

A legnagyobb kitüntetés.

SZOLYVA és POLENAI

szaktekintélyek által elismert kiváló hatásu GYÓGYVIZEK

Gyomor és fejfájás, szédülés, czukros hugyár

aranyér bántalmai és köszvényelleni különlegesség.

a friss töltésü **SZOLYVA** és **POLENAI** védjegye.

LUHI ERZSÉBET

rendkivüli kellemes izénél fogva, főleg borral vegyitve a betegnek élvezetes, kellemes üditő italt képez.

Tulságos gyomorsav képződésénél idült gyomorhurut és étvágytalanság, torok, gége és hörgők idült hurutos bántalmai ellen, feltünő sikerrel lesz alkalmazva.

Főraktár: Budapesten, **FRUMM ISTVÁN utódánál** tulajdonos **WERNER ADOLF** Batthyányi-utcza 3. sz.

Megrendelhető: minden ásványviz kereskedésben vagy közvetlenül

Gróf Schönborn uradalmi Igazgatóságánál, Munkácson.

a friss töltésü **LUHI** védjegye

Ezeknek a vizeknek tiszta kezelése folytán, kellemetlen utóize nem képződik.

Hirdetések

a

BUDA ÉS VIDÉKE

részére felvétetnek

a kiadóhivatalban

Alkotás-u. 12/a. Szőke-ház.

Vendéglő az „Olasznőhöz".

A n. é. közönség becses figyelmébe ajánlom az I. ker. Németvölgy, Mozdony-uton levő „Olasznőhöz" czimzett vendéglőmét, mely a kiránduló közönség kedvencz találkozó helye.

Saját termésü borok, kőbányai sör és kitünő magyar konyha.

Számos látogatást kér

HESZ JÁNOS

vendéglős.

Három világkiállitáson és több országos kiállitáson kitüntetve.

Hinterseer Ulrik

keztyügyáros

Temesvárott

ajánlja saját gyártmányu első minőségü keztyüit minden nemü kivitelben. Megrendelések a szín, számnagyság, minőség és façon megjelölése mellett pontosan és gyorsan teljesittetnek.

Kősziklából fakadó kristálytiszta

TELEFON. VÉGHLESI TELEFON.

„Vera"-forrás.

Hazánk igen kedvelt **legjobb izü** és legolcsóbb

szénsavdús égvényes

SAVANYU-GYÓGYVIZE.

Hathatós szer az emésztési zavaroknál.

Borral vegyitve kellemes savanykás izü üditő és tiszta italt képez.

A bort nem festi,

a miért a nagyérdemü közönség **fröccs** gyanánt nagyon kedveli s e végből a vendéglős urak igen felkarolták.

Borivóknak, kik a bort savanyuvizekkel szeretik vegyiteni, mindenekelőtt mint **legtisztább égvényes savanyuviz** ajánlható.

E viz közömbösiti a bor savát és az italnak igen kellemes savanykás izt kölcsönöz, anélkül, hogy azt

feketére festené,

Mindenkor friss töltésben kapható a **főraktárban**

BUDAPESTEN,

ERZSÉBET-KORUT 56. és

minden gyógyszertárban, füszerkereskedés és vendéglőben.

Jencs Vilmos

„Szent-János"-hoz czimzett gyóyszertára
II. ker. Széna-tér.

Az idei idény beáltával ajánlja friss töltésü és minden fajtáju gyógy- és üditő ásványvizeket nagybani árak mellett.

Kaphatók az összes bel- és külföldi gyógyszerészeti különlesgességek.

Mindenféle sebészeti eszközök.

Menthin szájviz, a mely az Odolt hatásában, kellemes izénél valamint olcsóságánál fogva is teljesen fölülmulja. 1 üveg ára 40 kr. — Salol fogpaszta, a mely nagyszerü antiseptikus hatásu és igy a fogak odvasodását teljesen megakadályozza s izét a legutolsó részletig megtartja. Ara 60 kr.

Nemkülömben ajánlja a világhirü **Pries y Ca-féle** spanyol gyógyborokat valamint az általánosan elösmert és általa készitett Chinavas borát, üvegje 1/1 2 frt 50. 1/2 1 frt 50 kr. árakban.

Valamint saját készitésü és kitünőnek bizonyult lábizzadás elleni porát, 1 doboz ára 50 kr.

MESTERHÁZY MIHÁLY

füszer, gyarmatáru, csemege-, bor- és ásványvizkereskedő

BUDAPEST, 1. KER., ATTILA-UTCZA 50.

Árkivonata

Czukor legfinomabb, egész süvegben	1 kg.	—.35½ kr.
Ugyanaz » kimérve	1 »	—.36 »
Koczka-czukor legfinomabb doboz v. ládában	1 »	—.36½ »
Ugyanaz » kimérve	1 »	—.37 »
Kávé Mocca legfinomabb arábiai	1 »	2.20 »
Kávé-Aranjáva »	1 »	2.20 »
Kávé-Gyöngy »	1 »	2.20 »
Kávé » finom	1 »	2.10 »
Kávé-ceylon legfinomabb	1 »	22.0 »
Kávé » finom	1 »	2.10 »
Kávé-Cuba finom	1 »	2.— »
Kávé-Santos »	1 »	1.70 »
Rizsa-Gyémánt legfinomabb	1 »	—.32 »
Rizsa-Glace »	1 »	—.26 »
Rizsa-Japán finom	1 »	—.22 »
Rizsa-Rangon »	1 »	—.18 »
Liszt kiváló finom a Gizella-malomból.		
Szalámi, háromféle, kitünő gyártmány	1 kg.	1.80 kr.
Buza-dara, finom vagy goromba	1 «	—.16 »
Császárolaj valódi hamisitatlan.	1 Lt.	—.32 »
Petroleum legfinomabb amerikai	1 »	18 és 20 »
Denaturált Spiritus legmagasabb foku	1 »	—.30 »

Tejgyertya elsőrendü, a „Flóra" „Apolló" vagy „Schicht"-gyárból
1 csomag 40 42 45 kr.
490 500 560 gr.

Ürgyertya elsőrendő . . . . . 1 csomag —.48 kr.

Valódi Badacsony vidéki saját töltésü asztali borok. Kitünő Dreher-féle palaczk-sör. A központi tejcsarnok fiókja.

Egyébb itt fel nem sorolt áruk kiváló finom minőségben előnyös árak mellett.

Pontos gyors és előzékeny kiszolgálás.

Megrendelt áruk készséggel házhoz szállitatnak.

Üzlettulajdonosoknak engedmény.

Barabás József

krisztinavárosi

CASINO SÖRCSARNOKA

a legujabb kor igényeinek megfelelően, kényelemmel és fényesen van berendezve.

Különösen ajánlható a **szinkör látogatók** becses figyelmébe. **Szinielőadás után friss vacsora,** frissen csapolt **udvari- és bajor sör.**

Ma zene!

A

Magyar Asphalt

részvény-társaság

Budapest, Andrássy-ut 30. sz.

elvállal minden néven nevezendő

asphalt burkolási

valamint **szárazzátételi** munkák teljesitését **jótállás mellett, legolcsóbban.** Elismert legjobb minőségü **aszfalt anyag vidékre** is szállittatik.

Megrendeléseket elfogad a kiadóhivatal is.

NÉMETH KÁROLY GÉZA

VAS- ÉS FÜSZERKERESKEDÉSE

(EZELŐTT **FREYBERGER PÁL** FIÓKJA)

BUDAPEST, II., SZÉNA-TÉR 1.

(BECK LIPÓT ÉS FIA LISZTKERESKEDÉSE MELLETT.)

Ajánlja jól berendezett **vas- és füszerkereskedését,** különösen **konyhaberendezési czikkek, rudvasak, tengelyek, szerszámok, szegek** és mindennemü **vasáru czikkekben.**

Minden a legjobb gyárakból.

Továbbá **czukor, kávé, rizs, tea, rum, cognac és minden egyéb füszeráru a legjobb minőségben.**

Denaturált szesz kimérve.

Pontos és előzékeny kiszolgálat.

RÖVID- ÉS SZÖVÖTT ÁRUK

Alapittatott 1875.

ALBINI LAJOS

ezelőtt

Reinl József

II, ker., Fő-utcza 40. szám alatt.

Ajánlja raktárát férfi fehérneműekben, saját készitmény. Ingek kizárólag a jó hirnevü „Schroll"-féle chiffonból, készitve. Legujabb nyakkendő és csokrok, gallérok, kézelők, fehér és szines ingmellek, jó minőségü tourista ingek és nadrágtartók.

Továbbá nagy választék fürdő öltönyökben, hölgyek és leányok számára, fürdőfejkötő, sapka és kalapok, ugyszintén fürdőköpenyek és dörzstörülközők.

Nagy raktár női és leány kötényekben és gyermek blous-kötényben a mi ruha helyett hordható. Valódi szinü harisnyák, sima és ajour, czérna- és selyem-keztyük, duppla ujjhegygyel. Jó szabásu derékfüzők.

Végre nagy választék valódi „Cosmanosi" cretonból.

KÉZI MUNKÁHOZ TARTOZÓ CZIKKEK.

MINDENNEMŰ SZABÓ KELLÉK.

VÁSZON, KANAVÁSZ ÉS CHIFFON

Nyomatott Heisler J kő- és könyvnyomdájában. Budapest, II. Várkert-rakpart 1. sz. (Kluseman-féle ház.)

Budapest, 1895. IV. évfolyam 31. sz. Vasárnap, augusztus 4.

BUDA ÉS VIDÉKE

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

BUDA ÉS VIDÉKE ÉRDEKEINEK KÖZLÖNYE.

Szerkeszti: ERDÉLYI GYULA.

KIADÓ-HIVATAL, hol előfizetni lehet és hirdetések felvétetnek; I. ker. Alkotás-utcza 12/a. Szőke-ház.

Megjelenik minden vasárnap. Előfizetési árak: Egész évre 12 korona, fél évre 6 korona, évnegyedre 3 korona. Egyes szám ára 24 fillér.

SZERKESZTŐSÉG, I. ker., Alkotás-utcza 12/a. Szőke-ház. kéziratokat és közleményeket ide kérjük küldeni.

A központi vásárcsarnok és a közélelmezés.

Budapest főváros, ugy kereskedelmi — mint talán politikai — fejlődését, nagyságát és jelentőségét, a Dunának köszöni. Budapestet az a szerencsés fekvése, hogy ennek a gazdag országnak topographiai középpontján fekszik, már magában véve emporiummá teszi. A főváros közönségének és intéző köreinek, a fejlődő főváros és annak minden igényei korszerü ellátására, a legtöbb esetben kellő érzéke van és volt. De sajnos, épitkezései, legyen az iskola, kórház, vagy utcza-szabályozás, az eddigi rohamos fejlődés, vagy az ezután várható emelkedés által beigazolt hibákban szenvednek, melyek csak a kellő előrelátás hiányából származtak.

Ez áll a központi vásárcsarnokra is. E nagy költséggel épülő félben levő középület, bármily ügyesen és architektonikailag tökéletesen legyen is az konczipiálva, abban a mondhatni gyökeres hibában szenved, hogy nincs élelmi forrásaink főere mellé épitve, sem a közvetlen forgalmat elősegitő vonalaink nem érintik. Már pedig annak a czélnak elérésénél, mely a vásárcsarnokoknak is egyik feladata, tudnillik, hogy az élelmi szerek olcsóbbá tétessenek, a könnyed forgalomnak, a közvetlen, gyors és olcsó raktározásnak, nem különben az ezuton elérhető közvetlen kereskedésnek, nagy fontosságot kell tulajdonitanunk. Kétségkivül az épülő vásárcsarnok, mint detail csarnok meg fog felelni mindazon várakozásoknak, melyeket köztisztasági és közegészségügyi szempontokból hozzá fűzünk, de a fejlődő főváros igényeihez mért nagyobbodó forgalom tökéletes lebonyolitását, vagy a fentiek szerint az élelmiszerek olcsóbbitását a jelen fennálló, bármenynyire primitiv, de olcsó eszközökkel dolgozó, közönséges piaczi elárusitással szemben aligha fogja eredményezni.

Ezt a feltevésünket példával világitjuk meg. Ősszel, abban az időben mikor a télire való beszerzések ideje beáll, bárki meggyőződhetik arról saját szemeivel, hogy az ugynevezett nagybani vásárra, burgonya, gyümölcs, zöldség, káposzta és hüvelyes vetemények stb. egész hajó rakományokkal érkeznek a Duna partjára. Ezek a hajók mindaddig ott vesztegelnek, mig egész rakományuk, egy, vagy több közvetitőre nem akad. Ugyan ez áll a budai borvásárra, vagy a főváros egyébb piaczaira közel vagy távolabb vidékekről tengelyen érkező élelmi szerek, gyümölcs, feldolgozott husfélék, zöldség stbire nézve is, mely rakományok tulajdonosai kénytelenek az idő minden viszontagságainak kitéve, családostól és szekerestől egész éjen át vesztegelni, amig képesek különben elég olcsó áruikon azoknak szintén többnyire közvetitők kezébe juttatása utján tuladni. Ezekből a körülményekből nemcsak az következik, hogy a tulajdonosok áruikon mielőbb tuladni igyekeznek, s igy azokat sokszor potom áron vesztegetik, ugy, hogy fáradozásaiknak eredménytelenségét látva, a főváros piaczaitól tartózkodni fognak; hanem másrészt az is, hogy a fővárosi fogyasztó közönség, csak másod kézből jutva az árukhoz, aránytalanul drágábban kénytelen azokat megfizetni.

Mi egy központi vásárcsarnokot mindig ugy képzeltünk épitve, hogy itt az ugynevezett en gros üzlet, mely alatt teljes hajó rakományok és egy nemü élelmi szerrel megrakott vonatok befogadása értetik, kellő mértékben kifejlődhessék, és hogy innen a főváros egyéb detail csarnokai egyenként szerezzék be az eladásra szánt napi szükségleteket.

Bárki is, a kinek alkalma volt az u. n. központi vásárcsarnok terveibe betekinteni, kénytelen beismerni, hogy ebben a fennebb leirt en gros üzlet folytatására aránylag a legkisebb hely és alkalom adatott; s hogy az egész vásárcsarnok, már külső berendezésében is inkább a detail csarnokok mintájára készült. Kötve hisszük, hogy a szóban forgó központi vásárcsarnok, oly élénk forgalomnak, mely különösen a Duna partján is, különösen őszi időben kifejlődik, megfelelni képes lesz. Ez rövid

„A BUDA és VIDÉKE“ TÁRCZÁJA.

Elvek és tövisek.

(Regény egy kötetben.) (11)

Irta: ERDÉLYI GYULA.

Rétyi Antos István barátomnak!

A szolgabiró elfogadta Penege uram szives invitálását, ott maradt ebédre. Érdekesnek találta azt, hogy közelebbről megismerje azt a nőt, kiért Péter epekedett és a kit nagy forradalmi alaknak tartott, a ki pedig valójában üzletből üzte a szabadság kultuszát.

Ismerte a leány multját. Péter nem akarta elhinni, hogy a mártirnő csak egy könnyelmü asszony. Szépsége muló félben, kalandjai naplója köteteket tenne ki.

Péter nem látott, szinvakság hályoga lepte meg szemeit. Okos emberek szerelme sokszor igen nevetséges. Glóriával vonják be a méltatlan tárgyat.

A szolgabiró nagy rendőr-képesség volt már jogászkorában is. Gyakran találkoztak abban az időben is a mikor még Klotild nem prófétáskodott. Csőry Miklós tanult, de azért vigan élt. Megfordult minden társaságban. Bálrendezőség révén megismerte a főrangu világot is. Felkereste az éjjeli tanyákat is. Soha nem erkölcsbiráskodott, nem hangoztatta elveit de meghajolt a tövisek előtt.

Az ember ember. Csak eszköz a végzet kezében. Örüljön az kinek jelleme van és jó vért örökölt. Megbocsátotta a tévedést, a bünt. Szó nélkül segitett szegény pajtásain, mert látta, hogy milyen nehéz a szegény ember sorsa. Gyülölte a gőgöt, az elbizakodottságot és tisztelte az észt, a tehetséget. Elismerte az ember jogait, az egyenlőségre való szerény törekvést.

Jó fiu és vig pajtás volt. Mindig a gyengébbnek fogta pártját, szóval és kézzel is. Péterben tisztelte az elveket. Megkisértette, hogy kiirtja belőle a rajjongást, de mikor látta milyen lehetetlenség a szándéka, felhagyott vele.

Péter buzgón látogatta a szocziálista-gyüléseket. Még a szédelgőket is tisztelte, ha ezeket az elveket hangoztatták. Nagy csapás az, hogy a legnemesebb eszméket eleinte nem teljes készültségüek és sokszor gyülevész népség kapja fel.

Nem való a gyermek kezébe kés, nem való nagy eszme az ahoz nem értő agyába. Mást és magát is megsérti vele.

Ez az eszmék sorsa. Először csak nagyon korlátolt agyuak és tanulatlanok között hódit, de a koporsóból is kitör és eget kér . . .

A társadalmat rendezni kell. A tőke tulkapásai elé emeljünk korlátot, ámde erőszak és vérengzés nélkül. Külön munkásosztály nem képzelhető, hiszen mindenki munkás, az államférfiutól a hordárig. A ki nem munkás az renyhe, azt el kell választani a társadalom egészséges részétől.

A népámitók a legveszedelmesebb bünösök Nincsen olyan orvos, ki a ragályt egyszerre megköthesse. A romboló vészt okozó folyamokat szabályozni szokták.

Az eredendő bünt és hibákat egy pár gyüléssel megdönteni nem lehet. A jog érzésére neveljük az embert és akkor elismeri a másik jogát és nem történnek kölcsönös jogtalanságok.

Jog és vallás szüntetheti meg az emberiség töviseit, nem pedig hangzatos elvek hirdetése.

Fokozzuk az emberben a türelmet, a kitartást és akkor változik a helyzet. Ne engedjük a kiskoruakat olyan szerephez, melyre nem valók s az ember ismerje meg az embert.

Igy gondolkozott Csőry Miklós, igy gondolkodott Dombor Máté. A népszabadság templomából ki kell verni azokat, kik ott csak kufárkodnak. A rajongó nem olyan veszedelmes, mint a ki a zavarosban halász, a nép érdekeit kiáltozza és kiaknázza saját czéljaira a népet.

idővel megnyitása után be fog bizonyulni.

Már pedig, hogy olcsó élelmi szerekhez juthassunk, szükség van arra, hogy a hajók, tehervonatok és szekerek rakományaiktól legrövidebb idő alatt szabadulhassanak és a rakományok biztos és azokat a romlástól megovó helyen, olcsón deponáltassanak, hogy igy az eladás, a lelketlen közvetitők kizárásával könnyen hozzá férhetővé tétessék, hogy továbbá egy nagy központi könnyen hozzáférhető gyüjtő- és vásárhely létesitessék, a hová a termelők oda csábittassanak, s az árak az áruk tömeges érkezésével kifejlődő szabad verseny által szabályoztassanak.

Ilyen nagyobb szabásu gyüjtőhelyet, mely egy fél millió lakossal biró város igényeit kielégiteni képes legyen, csak egyet képzelhetünk. Egyelőre csak annak helyét volnánk képesek megjelölni és ez az a holt Dunaág, mely a budai oldalon, az összekötő vaspályától a Gellért hegyig terjeszkedik. Ezt az egy városrész térfogatával vetélkedő területet, mely különben már egész helyesen az orsz. kiállitás helyéül is ki volt szemelve, mindenekelőtt az elposványosodástól kellene megmenteni. Az az e czélból legalább egyik részét megnyitni és azt élő Duna vizzel kellene ellátni oly képen, hogy abban a Duna mentéről, felöl és alólról érkező élelmiszerekkel megrakott hajók könnyen és minden fennakadás nélkül forgolódhassanak. E hajók befogadására azonban, a legegyszerübb szerkezetü és nagy pályaudvarokhoz hasonló, födélszékkel elátott faalkotmányok lennének épitendők. E „Dock“ szerü épitmények körül, a szárazfölddel való vasuti közlekedés és kocsi forgalom fenntartására, a körut szélességében utvonalak volnának hagyandók. A födött részben utcza szélességü járdák biztositanák a kocsi forgalmat. A födött résznek szélső oldalaiban, mérsékelt mélységü pinczéket lehetne épiteni.

Igy mindenkorra biztositva van a hajókra nézve a védett helyen való tartózkodás, a rakományoknak szárazon való kirakodhatása, vagy esetleg pinczékben való huzamosabb raktározása.

A dockokhoz legközelebb fekvő, részben a szekeres gazdáknak istállók és könnyebb szerkezetü félszerek volnának készitendők, hogy ezek ittmegfelelő védő és tartózkodási helyet nyervén, rakományaikat önállóan értékesithessék és ne legyenek kénytelenek azokat lelketlen közvetitőknek potom áron átengedni.

Csak igy képzelhetjük méltó élelmiszer lerakodó helyét, egy fél millió lakossal biró fővárosnak.

Ez a lerakodó hely, figyelembe véve az uj vámháztéri hidon meginduló forgalmat is, nemcsak a főváros élelmezési érdekeinek góczpontjává válnék, hanem az olcsó, gyors és mentől közvetlenebb raktározás által megoldaná az élelmiszerek olcsóbbitásának problémáját, mely a központi vásárcsarnok épitési modora és jelenleg kontemplált szervezete mellett épen nem lesz megoldva, sőt ellenkezőleg bátran kimondhatjuk, hogy az az élelmiszerek megdrágulását eredményezi.

Nem minden ugynevezett népbarat barátja a népnek. Sok barát csak ellenség.

Péter másként gondolkodott. Rögtön el akarta intézni a társadalmi kérdéseket és a tulzók müködését helyeselte. Irt szorgalmasan, irt a szocziális kérdésről. Ezek a czikkek néha meg is jelentek. Iróját senki nem ismerte. Megőrizte az incognitót . . . Szocziális gyüléseken nem beszélt. Tanulta a kérdést. Elmélete nagy volt. Vitatkozni csak azokkal szokott, kik nem szocziálisták. Hiveket akart szerezni az ellenség táborában, s elvekkel akarta lefegyverezni az elveket.

Brinzenstein Klotild felismerte a szolgabiróban Csőry Miklóst. Nem nyugtalankodott. Nagy urak és jó nevelésüek kellemetlen dolgokat nem emlegetnek. Csőry Miklós a világért sem árulta el, hogy valaha ismerte az éjjeli tanyák hősnőjét.

Pedig találkoztak. Egyszer a pezsgőtől elázottan beszélt neki a próféták leánya elveiről, a miket tövisek szültek. Egy tévedését nem bocsátotta meg neki a társadalom. Egy kis kaland az egész. A kik ismerték nem ismerték többé. Elkárhozott. Igazán elbukott és gyülölete hadat izent a társadalomnak. Mikor elitélték akkor még nem volt bünös. Ez a tövis ösztönözte arra, hogy bomlassza meg a mostani világrendet és gyujtsa fel azt egészen.

(Folyt. követ.)

Vadászat.

Augusztus elsején a fogolyvadra nézve felszabadul a tilalom. Leveles harasztnak szélében, vagy letarolt vetések mesgyéjén és kereszttül kasul megindul e vadászat.

A Buda és Vidéke feladatát nem képezheti a vadászat elbirálása. Nem szólhatunk arról, hogy a földkerekségét annak minden termékét és állatait leigázó embernek van e joga öldöklő szenvedélyének kielégitéséhez.

Nekünk és velünk együtt sok másnak el kell ismerni, hogy a vadászat nemes szenvedély, mely edzi a bátorságot és kitartást.

A mig nem dördül el az utolsó ágyu, mig az örök béke hiradását csőreikben olajággal nem viszik el az összes emberiség hajlékaihoz a galambok, addig a vadászat ellen szavunk nem lehet.

Ha a teremtés ura az ember, legyilkolja embertársát, miért ne szegezhetné fegyverét a vadak ellen?

A föld és termékeinek Isten végzése folytán ura az ember. Hasznára elragadhatja a virágot, meleg élesztésre levághatja az erdők fáját, felturhatja a földet, kiaknázhatja a föld mélyét.

Az Isten rendelte el: Ember te ur vagy mindenek fölött!

Mi nem fordithatjuk meg a végzetet, a világrendjét. Nem, hiszen a sas, keselyü, solyom és a többi dúvadak is meg semmisitik egymást. Egyik élete a másik életének fenntartására szolgál.

Ha igy van legyen igy! Minek szegülnénk ellene a gondviselésnek. A vadászat nemes és férfias sport a mi fogalmaink szerint tehát üzzük azt továbbra is. Nem lehet számkivetni az emberből az embert. Had dörrenjen a fegyver, had hülljon a vad. Az élvezetet szolgáló pusztitás daczára a vadászat fontos az egészségre nézve is. A kit foglalkozása naponkint hosszas üllésre kárhoztat, az a vadászó hónapok alatt ennek a czélnak téve eleget, egészségét javitja.

Járja az erdőt és mezőt, és ha nem vadászna, nem tenné ezt a testmozgást, és nem edzené ezzel magát.

Üdvözöljük a vadászokat.

És mikor üdvözöljük őket, indokoljuk azt is miért adtuk czikkünknek czimül a vadászatot? Azért adtuk, mert napjaink gondolkodásához divatjához képest ezt a szenvedélyt fokozni kell.

Más okokat felesleges felsorolni, elég a férfiasság, bátorság és az egészség fokozása, de a mellett fontos a községek és vadászterületek bérlőinek érdeke.

Buda és vidéke vadász területeit a székesfőváros vadászai bérlik. Egyik helyen a bér jutányos a másik helyen drága, de legyen jutányos vagy drága sok község nem védi a vadállományt, nem védi a vadásztársaságok érdekeit.

Mi következik ebből.? Egy részről az, hogy a községek nem kapnak elegendő bért a vadászterületért, más részről azt, hogy a vadállomány pusztul.

Közös czélnak kellene pedig lenni most a vadállomány szaporitásának, most a midőn a minden szépért és nemesért buzgó báró Königswarter Hermann és társai vadkiviteli társaságot szerveztek. A vad állomány nagy nemzetgazdasági tőke különösen Buda és vidékén is.

Reméljük, hogy ennek a társaságnak kormány és a székes-főváros hatósága meg ád minden kedvezményt és a községek és vadásztársulatok arra törekednek, hogy a vadállomány gyarapodjék s a törvényhozás utját állja, minden lesipuskásságnak.

Ezt elvárhatják az adófizető polgárok. Ha a vadászatot rendezik, a törvényt revideálják ugy báró Königswarter Hermann és társai fontos nemzetgazdasági szolgálatot tehetnek a hazának.

A vadásznak czélja a vadászat nem pedig a vad pusztitás. Mi történik most? A vadász társulatok Buda és vidékén és az egész országban kibérlik a vadászterületeket, kiadják a vadászjegyeket s a kocza vadászok az igazi vadász elől elüzik a vadakat . . . Ez pedig az igazi vadászra nézve bosszantó.

Báró Königswarter Hermann és társai által szervezett vadkiviteli társaság azt hisszük erélyesen fogja a vadász törvény revizióját sürgetni. Ajánlatos lenne az, a mit közelebb a a pomázi vadásztársaság határozott el. A pomázi vadásztársaság azt határozta el, hogy hetenként csak három nap lehet vadászni és egy nap n csak két nyulat lőhet egy ember. Ilyen eljárás azt eredményezi, hogy a vadállomány szaporodása folytán egy nagy nemzet gazdasági tőke fokozódnék.

Ajánljuk a községek és vadásztársaságok figyelmébe a vadkimélést és báró Königswarter Hermann és társainak dicséretre méltó törekvését. Ajánljuk különösen Buda és vidékének.

Lehet, hogy a sajtó nem méltányolja eléggé az Almássy István vezetése alatt álló társaságot. Mi azonban teljes odaadással fogjuk ennek a társulatnak érdekeit képviselni.

Tanulmány-ut.

A »Buda és Vidéke« számára irta:

Siebreich Károly.

Ranavic jul. 14.

A mint előző levelemben emlitettem Edinburgba érkeztem, s onnan kirándulásokat tettünk Abardeenbe. Ez a város egészen gránitból van épitve. 122 ezer lakossal bir számos középülettel és nagy tengeri hajó kikötővel.

Mint minden angol városban, igy itt Skócziában is télen-nyáron zöldben lakik az ember, mert a családi házakat elől-hátul, sokszor köröskörül kertek segélyezik.

Aberdeen gránitbányai nagy hirnek és kelendőségnek örvendenek, s az egész földkerekségére hajókon innen szállitják a gránitköveket.

Innen körutat tettem Kingussiabe, honnét kocsiról élveztem a vidék ragyogó szépségeit.

Ranavic Skotia éjszak-nyugati oldalán a Kaledoniai csatorna kezdetén fekszik, hol a tengeröbölből nyolcz zárkán át (Schleussen) emelik fel a tengeri hajókat a magasan fekvő csatornába.

A kaladoniai csatornán keresztül gőzhajón megyek. Ez a csatorna összeköttetésben áll a Loch-Lochy és Loch-Ness tavakkal, s megállapodom Irverneesbe, utazásom legészakibb pontján mely Skotiában van.

Itt hüvös idő jár, s az eső és napos idő felváltják egymást, mely a vidék regényességét csak emeli.

A kik Angolországot meglátogatják, soha el ne mulaszszák Skotiában is körutat tenni, mert a mig egybelől tapasztalataikat, s tanulmányaikat bővitik, másfelől a természet oly

gazdag kincses háza nyilik meg előttök, a melyet talán sehol, vagy csak kevés helyen fedezhetnek fel.

Skótiában, hogy ugymondjam annak minden egyes pontjain igen sok utas fordul meg. A vendéglők és fogadók a legnagyobb kényelemmel vannak berendezve, és aránylag igen olcsók is.

Skótiában tett körutamból mig visszatérek Glasgowba és Edinburgba, a hol jegyzeteimet rendezni fogom. Utazásomnak czélja mindenesetre ez, hogy itt kint tanulmányozzam azokat a humanitárus intézeteket, a melyekre hazámnak oly égető szüksége van, és hogy az ismereteknek és tapasztalatoknak csak egy milliárd részével is hozzá járuljak azoknak értékesitése-mellett valóvá tételére.

Most még egyet! Itt is távol a hazától, idegen földön már széltében beszélnek ezredéves kiállitásunkról. Egész Angolország érdeklődéssel viseltetik iránt unk. Most már ideje volna, hogy az ezredéves kiállitás igazgatósága egész Nagy-Brittániába és Irlandba megküldené a jövő évi országos kiállitás hirdetéseit. Mozogni kellene már előzetesen is egy kissé, a vendéglőkbe, pályaudvarokba már ott kellene hirdetni a plakátoknak, hogy minő ünnepélyre készül a magyar nemzet.

Az érdeklődés, a kiváncsiság egy kissé már felvan költve, most nem ártana megütni a dobot, hogy e gazdag és utazni vágyó angol hazánkat meglátogatva, igazi fogalommal birjon arról, hogy mi Magyarország és minő annak népe, és kulturája.

Jelenleg Kaledonia csatornáit tanulmányozom, s igyekezni fogok Invernees leirását is megkisérleni.

Septiben irok, csakhogy a mélyen tisztelt szerkesztő urnak és becses lapja olvasóinak hollétemről beszámoljak.

Ha közbe nem jön valami különösebb eset ugy rövidesen értesitem, hogy jegyzeteimet felhasználva elég érdekes dolgokról irhatok.

Művésztelep.

Lassankint mégis csak mozdul a minek mozdulni kell. Lapunkban számtalanszor emlékeztünk arról, hogy művésztelepeknek legalkalmasabb volna Buda.

A várbazárban egy kis művésztelep keletkezett. Jelenleg a várbazárban vannak a női festő-kurzuson kivül Ebner Lajos, Fadrusz János, Holló Barnabás, Kallós Ede, Jankovics Gyula, Hirsch József, Tóth István és Ligeti szobrászok műtermei.

A várbazár helyiségei most valóságos művésztelepet képeznek. Jól van ez igy, hogy legalább is szaporodnak közöttünk a művészek.

A „Buda és Vidéke“ volt az a lap, mely hangoztatta, hogy Buda és vidéke igazi hazája a művészeknek. A mi csendes városrészünkben és a mi szép vidékünkön több ihletet merithet a művészi alkotás, mint a főváros tulsó zajos városrészében.

Előbb-utóbb be kell látni, hogy Budán s a vidéken sokkal alkalmasabb művészi telepeket lehetne létesiteni, mint az epreskertben vagy más helyen . . .

A mult évben a Munkácsy-kiállitás eszméjét peditettük meg, mit maga Munkácsy is helyeselt. Még mindig nem ejtettük el s munkálkodunk a nehézségek eltávolitásán.

Munkácsy nevét semmi sem tenné annyira halhatatlanná, mint ha ez a kiállitás Budán létre jönne. A bevételek fedeznék a kiadásokat és az épület s a megmaradó telek egy remek művésztelepnek képezhetné alapját.

Mult számunkban Vladár Róbert igen figyelemre méltó inditványt tett, ez röviden a vár bástyájának szobrokkal való élesztése lenne. Egy élő történelem mell-szobrokban kifejezve. Ez a terv sok szobrászt foglalkoztathatna és még több értelme lenne, hogy Budán művésztelep legyen.

Az egyetemnek egészen vagy csak részben is a Vérmezőre leendő telepitése már kimondása annak, hogy a tudománynak, irodalomnak és művészetnek itt a király közvetlen közelében kell központosulni.

Ugy vagyunk értesülve, hogy szobrászművészeink között a várbástya történelmi illusztrációjának terve kedvező viszhangra talált. Beszélnek róla és komolyan tárgyalják az eszmét.

Arról is meg vagyunk győződve, hogy a kormány határozottan helyesli ezt a tervet és ugy a kormány mint a fő- és székváros hatósága támogatni és végrehajtatni fogja.

A budai művésztelep egy cseppet sem lenne távolabb, mint az epreskert, vagy más pesti erre a czélra kijelelt helyiség. A hidak és az uj közlekedési vonalak felépitése után még közelebb lesz, tehát a távolság ellenvetése is elesik s minden adat a mellett szól, hogy Buda legyen az irodalom, tudomány és képzőművészet központja.

—o. —n.

A Württemberg huszárok 1848|49-ben.

A most sokat emlegetett 6-ik, II-ik Vilmos Würtembergi király nevét viselő huszárezred a szabadságharcz kitörése előtt ugyancsak Galicziában még pedig ugyanezen helyeken állomásozott, mint most.

Midőn az 1848-iki országgyülés a monarchia minden részeiben állomásozó magyar lovas és gyalog sorezredeknek az országba való visszahivását elhatározta, Mészáros Lázár hadügyminiszter egyszerüen kijelentette, hogy ezt a határozatot hamarjában azért sem lehet végrehajtani mivel a szóban levő magyar ezredek nagyobb része Olaszországban működő osztrák hadsereg kiegészitő részét képezvén onnan ki nem vonhatók. A mi pedig a Galicziában állomásozó két huszárezredet a „Vilmos“ és „Württemberg“ huszárokat illeti, iparkodni fog, hogy ezek a lembergi főhadparancsnokság kötelékéből, Magyarországba helyeztessenek át. Ámde a Bánátban kiütött rácz lázadás hirére egy század Württemberg huszár Lenkey százados és Fiáth Pompejus hadnagy vezénylete alatt a gyakorló térről egyenesen Magyarországba szökött. Mészáros hadügyminiszter az országgyülésben megrótta ugyan a huszárok szökését, de azért a Galicziában hátramaradt többi századok visszahivását helyezte kilátásba.

Báró Hammerstein táborszernagy és lembergi főhadparancsnok ugyan mindent elkövetett, hogy a magyar hadügyminiszter kivánságát Bécsben helyben ne hagyják, de miután a bécsi Hofkriegsrath a birodalmi fővárosban állomásozó két huszárezredet, a Miklós és Sándor huszárokat a „pártütő s felségáruló“ horvát bán ellen a Drávához küldte, a Württembergi huszárok is haza jutottak, és Répássy Mihály ezredes vezénylete alatt a parndorfi táborba be is vonultak.

A Württenberg-huszárok a szabadságharcz minden nagyobb ütközeteiben a magyar lovasság dicső hirét öregbitették s a hadjárat lefolyása alatt alig egy-két idegen tiszt hagyta el kedvelt ezredét. Fiáth Pompejus Württemberg huszár-hadnagy az első tiszt volt, ki Szent-Tamás alatt magyar részről elesett.

Klapka György remek kirohanását a körülzárolt Komáromból oly tisztek vezénylete alatt mint Reviczky István, Patay György, Brezanóczy, Markos stb, leginkább a Württemberg huszárok tették lehetővé.

Midőn Komárom feladása után Nobili altábornagy a kivonult Württemberg huszárosztályt közvetlenül a fegyverletétel megalázó jelenete előtt élő szóval felhivta, hogy az önként ismét a császári seregben szolgálni akaró altisztek vagy legények lépjenek elő, a sorokban egyetlen ember sem mozdult meg.

Az utóbb természetesen tőből átalakitott ezredbe vegyes nemzetiségü embereket toltak, de miután ezekből huszárokat nem lehetett faragni az ezredet ismét régi verbunkós megyéiből egészitették ki. A hetvenes évek elején a Württemberg kupirok Miskolczon utóbb Stockerauban, Bécsben, Stiriában és Horvátországban állomásoztak anélkül, hogy az ezred kebelében bár minemü rendetlenségek előfordultak volna.

Az ezred legkedveltebb parancsnoka a nemrég elhalt Kodolitsch Alfonz ezredes volt kiért valamint a többi tisztekért is minden egyes huszár a tüzbe ugrott volna.

Kodolitsch ezredes szigoru de ezért mivelt, sokat látott, jószivü ember volt, ki a legénységről atyailag gondoskodván, holmi durva altisztek henczegését nem türte volna. Tábornokká való előléptetése után a Württemberg-huszárok rövid idő alatt három parancsnok kezén mentek keresztül.

Az ezredet most ért baj okáról s eredetéről a folyamatban lévő haditörvényszéki vizsgálat befejezése előtt e helyütt nyilatkozni nem akarunk, de annyi bizonyos, hogy a fegyelem ellen elkövetett vétséget részegség, engedetlenség vagy egyéb hiányosság nem idézték elő.

*

Adtuk e czikket, mit aktuálissá az tesz, hogy egy Budán lakó katonai tekintély irt.

Ismerőseink.

(Árnyak és fények.)

Kontra Kálmán.

A pomázi főszolgabiró tanuló korában művészi pályára készült. Bámulta Szerdahelyit és ha szavalt mindenki azt hitte, hogy Szerdahelyi szaval. Ha csak egy arasznyival magasabb termetü, ma elsőrangu szinművész.

Jogász korában egyszer olyan tizkrajczárost rajzolt a Wimmer kávéház egyik asztalára, hogy a fizető pinczér vissza akart belőle adni.

Jó társaságba a fogain körmével vert ki akármilyen magyar nótát, valódi művészi zamattal. Az ujaival is tud festeni, szóval sokféle művész képesség rejlik benne.

Az élet más felé terelte, hogy más uton fejtse ki hivatását, képességeit. Kontra Kálmán az az ember, a kire nem hizelgésből mondhatjuk, hogy minden tekintetben tehetség és kitünő főszolgabiró.

A megyét mint járási számvevő kezdette szolgálni, de nemsokára boldogult Mattyok Bencze főszolgabiró mellé került segéd-szolgabirónak, ki mellett látta el a járásban függetlenül a teendők egy részét. Mattyok Bencze kollegiálitásra alapitotta hivataloskodását és tisztviselőtársának önálló működési kört adott.

Halála után a közbizalom a főszolgabirói állásra emelte, melyet valósággal, odaadással tölt be. Egész létezése nem más, mint hivatásának betöltése.

A jegyzőkkel szemben ugy jár el, mint kell. Első az egyenlők között. Hivatalos teendőkben pontosságot kiván, a törvény intézkedéseit végrehajtatja, de azután a főszolgabiró a társadalomban együtt van, érintkezik jegyzői karával.

Müvészi képességeit azért idéztük, mert ez magyarázza meg az ő egyéniségét, ez fejti meg az ő sokoldaluságát, gyorstekintetét, éles látását, itélő tehetségét, logikus gondolkodását. A ki a szépet a művészi szépet szereti, annak szeretni kell hivatalát és hivatalában munkatársait az előljárokat is.

A főszolgabiró állása fontos és szép állás és a ki ugy tölti be, mint Kontra Kálmán az érdemes az elismerésre. Művészi érzékénél fogva nem csak az irodai és hivatalbeli teendőket, visitációkat látja el, de érdeklődik a községek fejlődése és társadalmi élete iránt. A hol lehet és a hol kell irányt mutat, előljár a kulturális és oktatás ügyekben, s minden szépben és jóban.

Nem az a főszolgabiró ő ki külső jelvényekkel hirdeti, jelenti be hivatalát, de az a közigazgatási tisztviselő, ki alkotásra képes, a ki javit, nemesit abban a körben a melyben él és a melynek intézője.

A hol teheti a művészet, kultura, és irodalom érdekeinek szolgálatot tesz és jó érzékét folytonosan tanusitja.

Rokonszenves jó kedélyü ember, a kit nem csak hivatalánál, de egyéni értékénél fogva is nagyrabecsülnek és széles körben is tisztelnek. Modorával lekötelez mindenkit és előzékenysége páratlanul példás.

Büszke lehet reá az a járás, melynek élén áll.

Értesitők.

I. kerületi felsőbb leányiskola. A budapesti-székes fővárosi I. kerületi nyilvános községi leány iskola harmadik értesitőjében Póra Ferencz igazgató számol be. Az iskolai év történetére vonatkozólag elmondja az első czikk, hogy a jelen iskolai évben már fennállott mind a hat felsőbb leányiskolai osztály olyan tantervvel és berendezéssel, mint az állami felsőbb leányiskolák. A polg. leányiskolai osztályok végleg leköltöztek a Krisztina városba, a hol ennek folytán egy teljes négy osztályu polg. leányiskola áll az illetők rendelkezésére.

A felsőbb leányiskola oly tanulóknak való, kik általános müveltségre akarnak szert tenni.

Rendes tantárgyak: hit- és erkölcstan, magyar nyelv és irodalom, német nyelv és irodalom, franczia nyelv és irodalom, történelem (világ- és hazai történelem), földrajz, számtan és mértan, természetrajz, vegytan, természettan, gazdaságtan, egészségtan, a neveléstan alapfogalmai, ének, rajz, irás, női munkák és testgyakorlás.

Azok a tanulók, kik valami szakiskolába vagy szaktanfolyamba akarnak át lépni (tanitó képezde, posta távirda, vasut, kereskedelem, szini képezde) a polg. iskola negyedik osztályából átléphetnek ugyan, de jobban megfogják ott helyüket állni, ha a felsőb leányiskola hatodik osztályából kerülnek oda, érettebb elmével, szélesebb körü és alaposabb ismeretekkel.

Az iskola évben nagy örömére az intézetnek a vallás és közoktatási miniszter Berecz Antal felsőbb leányiskolai igazgatót miniszteri biztosul küldötte ki, a ki mint tudva levő, hazánkban e téren szaktekintéjnek van elismerve.

Az értesitő a tanári kar irodalmi és társadalmi téren tett müködéséről is beszámol, s itt megemlitjük, hogy:

Gruber Nándor előadást tartott a math. és phys. társulatban. Az előadás a társulat folyóiratában is megjelent. Társadalmi téren működött mint az előbb emlitett társulat s az I. ker. polgári kör választmányi tagja. György Ilona 1865. január hó 1-től fogva szerkesztette a Légrády testvérek kiadásában megjelenő „Párisi Divat“ czimü hetilapot. Április hóban megjelent a Kisfaludy-Társaság kiadványai közt Lord Byron „Kain“ czimü verses drámájának a társaság drámafordítási pályázatán dicsérettel kitüntetett fordítása. Dr. Nemes Antal: „Egyházi törvénykezési rendtartás“ (könyv); „A budavári főtemplom története és leirása“ (felolvasás; „Budapest egyházi monumentumai“. A székes főváros megbizásából irva. Novák Sándornak az elmult tanévben a polgári és felsőbb leányiskolák számára irt „Irály- és Szerkezettan“-a, valamint u. a. iskolák számára irt „Költészettan“-a második kiadásban jelent meg; továbbá az alsófoku ipariskolák számára irt pályadijnyertes olvasókönyveinek második kiadása most van sajtó alatt. A budapesti népszerű felolvasásokat rendező társulat felkérésére három felolvasást tartott: „Mondaköltészetünkről“. Póra Ferencz és dr, Rupp Kornél sajtó alá rendeznek egy ily czimü munkát: „Irálytan a polg. és felsőbb leányiskolák III. osztálya számára“. Továbbá befejezéshez közel van „Magyar szókincs“ czimü terjedelmes nyelvtudományi munkája. Társadalmi téren mőködik mint a „Budapesti népszerű felolvasásokat rendező társulat“ elnöke; továbbá mint a várbeli iskolaszéknek, az „Országos magyar iskola-egyesület“ I. ker. választmányának és számos tudományos és társadalmi irányu társulat tagja. Sajóhelyi Bélának az elmult tanévben a polgári leányiskolák számára irt „Gazdaságtan“-ából a II-ik kiadás jelent meg. Irt ezenkivül egy physikát a polg. leányiskolák s egyet a polg. fiu- és felsőbb leányiskolák számára. E két munka most kerül ki a sajtó alól. Az ipariskolák számára kiadott olvasókönyv részére megirta a természettan, chemiai és technologiára vonatkozó részt, körülbelül 6—8 ivnyi terjedelemben. Ujházy Irma irt aesthetika, művészet, iparművészet és szépirodalom körébe tartozó czikkeket a „Fővárosi Lapok“ „Divat-Szalon“, „Az Évszak“ „Buda és Vidéke“ és „Rábaköz“ czimü lapokba.

A növendékek száma volt a mult iskolai évben az I. osztályban 38. a II-ikban 34, a III-ikban 32, a IV-ikben 31, az V-ikben 26, a VI-ikban 22. összesen tehát 183 tanuló.

Végül az Értesitő a jutalmak, ösztöndijak és segélyezésekről emlékezik meg, a melyet a következőkben adunk.

a) Ary Leona-féle 50 frtos jutalomdijban részesült Jesch Mária VI. oszt. tanuló. b) Kitünő és jeles előmenetelükért, valamint jó magukviseleteért az évzáró ünnepély alkalmával dicséretett nyertek:

Az I. osztályban: Kitünők: Axaméthy Róza, Beődy Balogh Ilona, Koffler Karolin és Stefaits Irén. Jelesek: Brózik Felicitas, Csipka Teréz, Gyurmán Teréz, Hartmann Irén, Kemény Lujza, Lingauer Erzsébet, Paál Ilona, Seidl Ilona, Sémis Wanda, Szegő Ilona, Sztehló Margit.

A II. osztályban: Kitünők; Schedel Dorottya, Tichtl Leona. Jelesek: Belházy Vilma, Borota Darinka, Csókás Margit. Furkó Mária, Kasics Anna, Petschacher Hannah, Sstampfer Jolán, Stojanovits Darinka, Zweiter Ilona.

A III. osztályban: Kitünők: Axaméthy Angéla, Lingauer Mária, Perleberg Zelma, Petrik Sarolta, Schedel Istvánka. Jelesek: Altmann Etel, Bicskey Erzsébet, Guckler Rozália, Kuchár Rózsa, Tirscher Berta, Ványek Margit.

A IV. osztályban: Kitünők: Kratzer Irma, Ludwig Emma, Mocsáry Malvin, Nagy Ilona, Rónay Kynga, Sajóhelyi Etelka, Sánta Irma, Tichtl Izabella. Jelesek: Arányi Olga, Borosnyay Szeréna, Deutsch Margit, Koffler Emma.

Az V. osztályban: Kitünők: Bagoly Vilma, Becker Hilda, Koffler Kamilla, Pichler Melanie, Rónay Deli, Schedel Etel, Tholt Margit, Tichtl Adrienne, Tomicsics Janka, Zsigmondovics Irén. Jelesek: Bodh Gizela, Éberling Margit, Fodor Vilma, Matkovics Vanda.

A VI. osztályban: Kitünők: Andaházy Klára, Arányi Blanka, Berzeviczy Gizella, Deáky Emilia, Jesch Mária, Mocsáry Viola, Szabó Emma. Jelesek: Benedek Margit, Gold Karola, Krén Margit, Várady Alfréda, Weisz Irma.

c) Gizella-alapitványi 100 frtos ösztöndijat nyertek: Gold Karola VI. oszt. tan. és Sajóhelyi Etel IV. oszt. tanuló. Mária Valéria-alapitványi 100 frtos ösztöndijat nyertek: Tomicsics Janka V. oszt. tanuló. Onderkó János-féle 50 frtos ösztöndijat nyert: Berzeviczy Gizella VI. oszt. tanuló. d) Tandijmentes tanuló volt az I. félévben 41, a II. félévben 48. e) Ingyen tankönyvekkel segélyeztetett 50 tanuló.

Budapest karaktere.

Turi Mészáros István a hivatottabb magyar irok egyikb érdekes czikksorozatot közölt az „Élet“ czimü lapban Budapest karakteréről.

E czikkel foglalkoznunk kell annál is inkább, mert a mi programmunk szerint nem elég ha valaki magyarul beszél, legyen minden izében magyar.

Több izben hangoztattuk, hogy nem csak nyelvében, de jellemében és szokásaiban él a nemzet. A nemzet typusa leginkább fővárosaiban nyilatkozik. A legfrancziabb város Páris, a legnémetebb Berlin, Bécs és igy tovább Budapestet azonban még ma sém tekinthetjük a legmagyarabb városnak. Beszélnek magyarul, de a városnak nincsen magyar karektere Turi Mészáros Isván helyesen jegyzi meg, hogy van absolut magyarság s van relative magyarság s a fővárost csak relative magyarságunak nevezhetjük.

A magyar faj typusát nem találhatjuk meg Budapest népében. Szerintünk is ott van a magyar typus a vidéken. Budapest népének ellenben javarészt sem szelleme, karaktere, temperamentuma nem felel meg a magyar typusnak. Oda kell törekedni, hogy megfeleljen.

Nem elég, ha iskoláinkban magyarul tanitanak. Neveljenek is magyarrá, de ezt csak a tanitás rendszerének meg változtatásával lehet elérni.

A fővárosi gyermeknek időt kell tölteni a vidéken, hogy magához szivhassa a magyarságot, a magyar életet a magyar szokásokat. Ezeket leginkább csak szinpadról látja.

Nem lehet az közönyös reánk nézve, hogy milyen faj milyen typus lakja a fővárost, mert ez a kótája az egész országnak, innen sziv fel a vidék minden divatot. Budapestet utánozzák mindenben. A feljövő vidéki fiu magyarságából veszit sokat nagyon sokat itt.

Szerencsés szokás volt hajdanában a csere rendszer. A fővárosi fiut kiadták falura és érte a falusi fiu jött a városba. A fővárosi fiu megismerte a falut és egy kis magyar zamatra tett szert. Jó volna, ha e felett gondolkodnának és módját éjtenék, hogy a gyermek magyar typust sajátitson el.

A közoktatási kormánynak nincsen sürgősebb feladata, minthogy hozá lásson ahoz miképen érheti azt el, hogy Budapestnek magyar legyen a karaktere?

Mig Budapest karaktere magyar nem lessz, addig a környéke sem magyarosodik és szégyenszemre német marad, ha az iskolában rá erőszakolják is a magyar nyelvet.

Ajánljuk a közoktatási miniszter ur figyelmébe azt a fogyatkozást hogy Budapest karaktere nem magyar és kérjük, hogy nagyszabásu kultur programmjába vegye fel ennek az állapotnak orvoslását.

. . . r . . . f.

A vadkiviteli társaság felhivása.

(Almásy István és társai.)

Van szerencsénk tisztelettel értesiteni, hogy hazánk néhány előkelő nagybirtokosa nevezetesen: Gr. Eesterházy Miklós, Báró Königswarter Hermann, Gr. Almásy Imre, Blaskovich Elemér, Gr. Zichy Antal, Báró Nyáry Béla, Gr. Esterházy Béla, Blaskovich Ernő, stb. társasággá alakult oly czélból, hogy minden közvetitő kizárásával; a) A szövetkezeti tagok vadászterületén elejtett mindenemü vadat u. m. foglyot, fáczánt, őzet, szarvast, dámvadat, nyulat és vaddisznót a legelőnyösebben értékesitse;

b) Hogy ezen a réven kedvező piaczot nyisson, hol hazánk többi birtokosa és vadásztársasága is előnyösebben értékesithesse elejtett vadállományát.

A vállalat tehát arra törekszik, hogy a gazdászat érdekeit emelje, és termékeinek egyik ágán jelentékenyen lenditsen.

Ha tekintetbe vesszük, hogy a vadászati zsákmány értékesitésére eddig csak igen szük kör áll rendelkezésre néhány vadkereskedő üzleteiben és hogy a külföld mindeddig a termelőkkel közvetlen érintkezésben nem áll, méltányolni fogja minden termelő a czélba vett javitást és a hasznositás ezen uj aeráját,

Hogy a külföldi piaczokon már a legközelebbi vadászati idény termékeit elhelyezhessük és a bizalmat mihamarább megnyerhessük, szükséges első sorban a tájékozás a szálitható mennyiség iránt, másodsorban pedig, hogy minél nagyobb és imponálóbb szállitmányokkal rendelkezhessünk már első fellépésünk alkalmából.

A kezelésre nézve, rendelkezünk a kereskedelem és czélszerüség mindama eszközeivel, melyek a kivitel eredményét biztositják és a szövetkezet versenyképességét hazánk összes vadkereskedői fölé helyezik.

Az ügyvezetéssel alóirottak bizatván meg tisztelettel felkérjük Czimedet, miszerint, ha vadzsákmányát általunk kivánná értékesiteni, a hátlapot pontosan kitöltve mihamarább birtokunkba juttatni méltóztassék.

Teljes tisztelettel

Vadkiviteli Társaság

Almásy István és társai.

Iroda: Budapest, Régi posta-utcza 10. sz. a.

Gül Baba sirja.

Ott nyugszig a „rózsák atyja“ jó Gül Baba a rózsadombon messze az igazhivőktől. De azért a muzulmánok nem felejtették őt el.

A törökök megőrzik az ő nagyjaik emlékét. Az igaz, hogy nem ég a kegyelet világa Gül Baba sirján, nem is pihen friss koszoru a hantján és ha sötét alkony borul a mecset fölé, a mécsek ezrei sem árasztanak kisérteties fényt a kopár falakra akasztott török feliratu táblákra, hanem azért igaz kegyelettel emlékeznek meg a törökök nagy halottjukról.

Nincs olyan nap, hogy valami igazhivő fel ne keresné Gül Baba sirját. Tegnap egy messze földről jött dervis zarándokolt a budai rózsadombon épült kis mecsethez, a hol a monda szerint a rózsák atyja alussza örök álmát.

Az ajtónál tisztelettelijesen megállott és néma csodálattal szemlélte az egyszerü épületet. Aztán leborult az ajtónál és megcsókolta a szent küszöböt, a melyen át Gül Baba lakásába lehet jutni.

Wagner János épitőmester kertészének a feleségétől vizet kért és megmosakodott. A korsóból balkezével a jobb kezére öntött, aztán megmosta arcát, kiöblitette száját, majd a hóna alá csöpögtette a hüsitő vizet.

Az ajtó előtt heverő nagy kövön lehuzta saruját és megmosva a lábát, lassu léptekkel bement a szentélybe.

A kertész felesége utána ment és megkérdezte tőle, hogy sokáig marad-e ott?

A dervis feltartotta az ujját és ugy mutatta, hogy két-három óra hosszáig szándékozik a szent helyen időzni. Mielőtt az asszony eltávozott volna, a dervis kivett kaftánja zsebéből egy iránytüt és megnézte, merre van kelet, aztán földre borult és imádkozni kezdett.

A becsukott ajtón keresztül aztán nem hallatszott más, mint nehány:

— Allah, il Allah! és a dervis száraz köhögése, mely valósággal ugy halatszott, mintha kriptából jött volna.

Két órai buzgó ima után a dervis ujból felhuzta saruját és lassu, ingadozó léptekkel megindult a mecset-utczán lefelé.

Wagner épitész, a kinek telkén a Gül Baba szent porai nyugszanak, villájának elkészülte után renováltatni fogja a mecsetet és az udvaron körüskörül rózsabokrokat ültet, hogy a rózsák atyja, a kinek nevét szent rajongással emlitik a hivők, pompázó rózsák között fogadja a messze földről jött zarándokokat.

Felhivás előfizetésre.

Főtörekvésünk, hgy a közönséggel egy családot képezzünk és hogy a társadalmi életnek hü tolmácsai legyünk.

Ezután is folytatjuk közkedvelt rovatunkat. Ismerőseink czim alatt rajzoljunk közéletünk ismertjeinek árny és fényképeit, méltányoljuk a polgári érdemet, de feljegyezzük a mulasztásokat is.

Ismertetjük Buda és vidéke közintézeteit ipar és gyártelpeit, községi és közmüvelődési ügyeit. *A magyarosodásért is kitüztük a zászlót, nemcsak a nyelvet, de a szellemet is magyarrá akarjuk tenni. Mindent elkövetünk ezért, de nem erőszakos fegyverekkel.*

Lapunk erősödésének egyik feltétele az, hogy minden nyilvános helyen olvasható legyen a főváros mind a két pontján és a vidéken is. Kérjuk barátainkat, hogy azt minden nyilvános helyen erélyesen kérjék, hivatkozva a magyar egyesület ajánlatára.

Kérjük barátainkat, sziveskedjenek mindenről gyorsan és röviden értesiteni és becses közleményeikkel minél gyakrabban megtisztelni, Buda Dunántul szive. Sokszor hangoztattuk és mos is hangoztatjuk. Célunk, hogy a vidékkel szorosabb összeköttetésben lépjünk.

Arra fogunk törekedni, hogy a Budán levő számos intézet életének minden mozzanatát közölhessük. a mi által „Buda és Vidéke“ minél szélesebb körben terjedhessen és Buda iránt, hol a király palotája van az érdeklődést országszerte felkölthessük.

A „Buda és Vidéke“ előfizetési árai:

Egész évre . . . . 12 korona.
Félévre . . . . . 6 „
Negyedévre . . . 3 „

A telkek értéke.

Lampl Hugó a fő- és székváros főszámvevője az 1894. évre szóló zárszámadásban és vagyonleltárban összeállitotta és kimutatja a fővárosi telkek értékét.

Ebből a kimutatásból közöljük a budai részekre vonatkozókat. Ma 1895. van és örvendetesen tapasztaljuk, hogy egy év alatt is milyen sokban emelkedtek a budai telkek a hivatalos kimutatáshoz visszonyitva.

A mint jobb közlekedésünk lessz a mostani áraknál még több lessz a telkek értéke.

Némely helyen nagyon is elüt a mostani becsérték a főszámvevő ur kimutatásától, a mi városrészünknek fejlődését mutatja. Ha lassu is ez a fejlődés, de látható minden oldalról.

Az I. kerületben legdrágább a várkert-rakodó és Döbrendei-tér környéke 180 frttal négyszögölenkint, mig a Rudas-fürdő előtt levő park-telek 100 frttal, a Horváth-kert 80 frttal van fölvéve. A Retek-utczában 25 frttal vannak házhelyek. A Városmajor körül 5 frttal, a Gellérthegyen 2—4 frttal, az Isten-hegyen 3—4 frttal, a Kelenföldön 2 frttal, a Norma-fa körül 2 frttal, az Orbánhegyen pedig 1 frttal vannak fölvéve a különféle közterületek, négyszögölenkint.

A II-ik kerületben a budai körut mentén 50 forintot érnek a telkek, mig a kültelkeken 2 frtjával van négyszögölük fölvéve.

Ujlakon a Lajos-utczában 30 frt négyszögöle a házhelynek, mig a kültelkek négyszögölenkint 1—3 frtot érnek.

Ó-Budán a dunaparti telkek 25 frtra, a kültelkek 1—3 frtra vannak becsülve.

Különfélék.

— **Wlassics Gyula.** Magyarország közoktatás ügyének minisztere mindinkább bebizonyitja azt, hogy hivatott arra a tárczára, mit vezet. Alig mulik el nap, hogy a sajtó valamely ujabb nagy müvéről, reformjáról ne tenne emlitést. Mi megvagyunk győződve, hogy ha a politikai kérdések nem zavarják a közoktatási kérdéseket, Wlassics Gyula nagy meglepetésekben fogja részesiteni az országot és olyan alkotásait jegyezheti fel a történelem, melyek ércnél maradandóbb emlékek. A szerény és tehetséges ember komolyan lát munkához de kerüli a feltünést. Ilyen ember Wlassics Gyula, kitől annál is inkább sokat várhatunk, mert azok közé a kevesek közé tartozik, kiknek nagy eszméi és gondolatai vannak. Azok közé, kik a legkisebb dolgot is figyelemmel kisérik és minden részletében megismerik azt a tért, melyen müködnek.

— **Zarándokolás és kéjutazás.** Itt a nyár, a menetjegy irodák és magán vállalkozók hirdetései és körlevelei lepik el a közönséget. Nemcsak a mulató helyekre, de bucsujáró helyekre is indulnak vonatok. Nagyon helyes, de miért adja az állam mint monopoliumot, a jegyelárusitást a menetjegy irodáknak. Ha már menetjegy irodák vannak, hát legyenek de kezeltessék ezt maguk a vasutak és ne legyen privát vállalkozás. A vasuti alkalmazottak nyugdij egyletének szép jövedelmet hajtana az a mi most privát haszon. Szeretnénk, ha valaki megfelelne arra a kérdésre, miért van a jegyelárusitás magán személyek kezében s miért nem árulják a jegyeket nagyobb tőzsdékben is? — Egy utazó.

— **Roskadozó ref. templom.** A biai járás főszolgabirája sürgös jelentést tett Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye alispánjához a biai ev. ref. templom veszedelmes voltáról, a melyen oly nagy repedések vannak, melyeknek következtében nemcsak a templomot látogató hivők élete, hanem a körülfekvő háztulajdonosok élete, sőt vagyona is veszélyeztetve van. S miután az esetleges beomlásból származható szerencsétlenségért a felelősséget továbbra magára nem válalhatja, kéri az alispán gyors intézkedését. Az alispán a helyszinén leendő megjelenés s az ott tapasztaltak alapján teendő véleményes jelentéstétel végett sürgősen utasitotta az állmépitészeti hivatalt.

— **Közgyülés.** A pomázi vadásztársaság közgyülést tartott Pomázon Takács Gyulánál. Jelen voltak: Takács Mihály, Wattay Gusztáv, Laszlovszky Béla, Schindler Jenő, Karácsonyi Jenő stb. A közgyülés az alapszabályokat revideálta, zárszámadás, költségvetést helyben hagyták. Örömmel vette tudomásul a társaság, hogy 23 róka mérgezés utján elpusztult, de három vaddisznó is áldozatul esett. Sajnos jele a vadorzás terjedésének, hogy a gyülés folyama alatt hoztak be egy nagy szarvas-tehenet golyóval átlőve. A társaság elhatározta, hogy hetenkint 3 vadászó nap lesz és egy vadász 2 nyulnál többet egy nap sem lőhet.

— **A torony mint gát.** A kies fekvésü és szép jövőre hivatott Lágymányos fejlődését semmi sem gátolja ugy, mint a Dunaparton levő puskaporos torony. Az által, hogy ez itt van a katonai kincstár utját állja az egészséges fejlődésnek. Gyárak egyátalában nem létesülhetnek. Hazai gépgyárosaink egyik legkitünőbbje a Röck czég által szándékolt gyár még mindig nem létesülhet. A magyar gépiparra nézve hátrányos, hogy az elismert czég nem létesitheti czélját, hátrányos ez Lágymányos emelkedésére is. Derék és becsült polgártársunk Jankovics József az I. kerület választmányának buzgó tagja szóvá tette ezt az ügyet a választmányülésén és jól megokolva inditványozta, hogy tegyenek lépést a puskaporos torony eltávolitására és pedig olyan helyre, hol nem áll az emelkedés utjába. A tetszéssel fogadott közhasznu inditványt jegyzőkönyvbe vették és a lépéseket megfogják tenni. Örömmel jegyezzük fel ezt az esetet, mely Jankovics Józsefnek dicséretére válik s azt mutatja, hogy az I. ker. választmánya megfelel feladatának.

— **Összejövetelek.** A „Budapesti I., II. és III. kerületi szállodások, vendéglősök, bor- és sörmérők ipartársulat“-nak tagjai társas összejövetelüket 1895. augusztus 7-én Buhász Károly (I. Horgony-utcza 5.) tartják. — Az I. ker. nemzeti asztaltársaság tagjai társas összejövetelüket 1895. augusztus 6-án Bittermann István (Naphegy.) tartják.

— **Egy jó lap.** „Magyar Közlekedés“ a czime annak a lapnak, mit Hunyady Ferencz jó tollú fiatal iró szerkeszt. Ez a lap a vasut, posta, távirda, telefon, hajózás, közutak s b. körein kivül a nagy közönséget is érdekli. Czikkei tartalmasak. A lap élénken van szerkesztve. Szerkesztőség és kiadóhivatal IV. ker. Zsibáros-utcza 7. Előfizetési dij egész évre 6 frt, félévre 3 frt, évnegyedre 1 frt 50 kr.

— **Vizsgálat.** Cséry Lajos telepén Pestmegye erélyes és igazságos alispánja vizsgálatot tartott, melynek során kitünt, hogy itt példás rend uralkodik és a Vázsonyi-féle vádak nem felelnek meg a valóságnak. A bizottság jegyzőkönyvbe foglalta megelégedését a látottak felett. Reméljük, hogy a főváros törvényhatósága most már értéktelennek tekinti a felületes vádakodást.

— **Halálozás.** Leányfalu gyászban van. Az odavaló kiváló társaság egyik legkedveltebbje, Szitányi Ödönné urnő váratlanul rövid betegség után meghalt. A tisztelt uri család fájdalmában számos rokonság és ismerős osztozik. Nyugodjék békével az elköltözött kedves és tisztelt urnő.

— **Budakesziről.** Budakeszin folyton folynak a nyári mulatságok. Közelebb Engel tánczmester rendezett egy sikerült tánczmulatságot. 8—10-ig a kisebbek mulattak, később a nagyobbak zongora és czigányzene mellett. A közönség megelégedve távozott a reggelig tartó mulatságról. Más mulatság is esett erre az

estvére, a Mistl-féle vendéglőben működvelő előadás volt, mit táncz fejezett be. Még jutott a közönségből Klein Berthold fényes estélyére is, hol a vendégszerető házi gazda és családja előkelő társaságot kötelezett le szeretetreméltóságával. A helybeli szintársulat változatos műsorral és jó előadásával nyujt élvezetet a közönségnek. Uj darab is került szinre „Budakeszi viszhang“ czimen magát elárulni nem akaró szerzőtől, a darabon és az előadók játékán jól mulattak. A Szovják-féle jó hirü vendéglőben hangverseny volt. Zongorán játszott és sikert aratott Sovják Géza a Remény-mazur szerzője. Müsorra került „Goldstein Számi“ Márkus Jenő, Cserebogár egyveleg, Sárközy Izsó, A halott teteme Zádor Róza, „Kevlári bucsú“ Sarkaditól előadva. A hangversenyt kedélyes táncz fejezte be.

— **Esküvők.** Preisinger Béla, fővárosi vállalkozó, budai házbirtokos a krisztinavárosi templomba oltárhoz vezette Hammerl Antónia kisasszonyt. Násznagyok Rösler Károly és Knorr József tekintélyes polgárok voltak. A fiatal párt Rostaházy Kálmán eskette, ki szép beszédet intézett a jegyesekhez. — Mariat Ferencz zenetanitó és Puchász Ludmilla k. a. esküvője mult hó 30-án volt a tabáni templomban. Násznagyok voltak Wimmer Ferencz ismert vendéglős és Lahner József conserve gyári üzletvezető. Az esketést Zihrer plébános végezte s a végén lendületes beszédet tartott. A fiatal pár Salzburgba utazott. Mind a két esküvőn fényes közönség jelent meg

— **Az eskütéri hid.** Orvendetesen vesszük tudomásul, hogy az eskütéri hid épitését komolyan kezdi venni a kormány. Azt hisszük, hogy a törvényt végrehajtják és elkészitik a budaiakra és pestiekre nézve egyaránt fontos hidat. A kereskedelmi miniszter jó akaratáról győztek meg mindenkit azok a közlemények, melyek napvilágot láttak a fővárosi sajtóban.

— **Budai hegyvidék.** Mult számunk vezérczikkében foglalt eszméket felkarolta a „Budapesti Hirlap“ és igen meleg hangon beszél a budai érdekekről. Köszönjük a budaiak nevében ezt a meleghangu felszóllalást.

— **Krisztinavárosi búcsú.** Ma van a hires Krisztinavárosi búcsú, mely méltóan sorakozik a többi budai búcsúhoz. A különben csendes városrész a templom környékén megélénkül és hullámzik a nép, pezseg a kedély.

Krisztinavárosi szinkör.

Krecsányi igazgató egyre-másra hozza az ujdonságokat a szinköri deszkákra; kedden „A varázs-fuvolát“ mutatta be, Mazzantini és Koriger Paulával. Nem lehet eléggé dicsérni az ügyes ballet mestert és kitünő táncz müvészt, ki ily rövid idő alatt ily eredmény ért volna el szorgalmával, a szereplők közül eltekintve a maestrótól Koriger Paula és Krecsányi Vera küzdöttek a pálmáért, bizony mindegyik elég babérlevelet tépet az elismerés fájáról, jutalmul kaptak is tapsot eleget. Kovács szinte felülmulta magát, és publikum ugyancsak kaczagot mókáin. A balletot „Tündérlak magyar honban“ előzte meg. A szereplők mind hozzá járultak az est sikeréhez. Szerdán ujra a „Varázs fuvola“ ment, — Szigligeti egy régi kedves darabjával „A Pünkösdi királyné“-val, — a Varázs fuvola“ ép ugy tetszett mint tegnap, — de a Pünkösdi királynéban is hangzott elég taps, — a szép számu közönség nagyon szivesen fogadta a vigjátékot és Raskay Emilia természetes játékát mindvégig rokonszenvvel kisérte, tapsot kapott Ledofszky Mariska és Kállay Lujza és Szakáll Róza, kitünő apa volt Szathmáry, Kassay ügyesen forgolódott, Reviczky Etelka rövid szerepében sikeresen állt helyet.

Pénteken a már annyi oldalról kiváncsian várt Takácsok kerültek a szinre. A közönség legnagyobb részét szokatlan ismeretlen alakok képezték. Jaj nem csoda a burkusok jól megvettették ennek a darabnak a hirnevét, a mikor kitiltották a berlini „Kaiserliche és Hof theaterből“, azután ott kisértet a szocziálista réme, ezt sokan akarták közelebbről látni, nó mert eddig (hála az Isten) nálunk csak kinos vergölődését látták. A közönség mind végig kitartó figyelemmel kisérte, egy egy markansabb jelenetnél viharos taps roham rengette meg a szinkört, perczekig tartott mig a csend helyre állott, a mellett volt piszegés is. A szinkör képe különben ez.

A nézőtér telve volt kiváncsikkal, a karzatot a munkások foglalták el. Nehéz e darabról irni, nem a mi földünkből nőt ki, nem a mi életünkhöz való. Hála Isten a mi munkásaink nem ily számitáson készitik háztartásukat. A közönség két részre oszlott, a földszintet hidegen hagyta, talán tulhidegen, a karzat ellenben tombolt. E darabban van sok roszul használt méreg és a használt ellenszer, a kevés jó nem érvényesül ugy mint kellene. Krecsányi ujdonságot és cassadarabot keresett, ezt talált.

Messze menő dolog volna a „Takácsok“-ról kritikát mondani, el is hagyom azt, hanem beszámolok a külső sikerrel. A rendezés kifogástalan volt, meglepő ügyesen domborodott ki a korcsmai vig jelenet és az ügyesen szinre hozott vörös zászló a karzat tomboló tapsviharát kelté fel, nem kevésbbé meglepő volt a gyáros salonjának elpusztitása, — a szereplők közül ki kell emelni Szathmáryt ki sok méregfogát törte ki a darabnak, meglepő erőt mutatott Harmathy Hermin és Raskó, megfeleltek az igazi munkás vezető szerepének, Hazay rövid szerepében jó alakitást mutatott be. Csiky László ma estve is remekelt. Kovács egy rongyszedőt mutatott be élethiven.

A darab minden komolyabb rendzavarás nélkül folyt le, csak egyet bátorkodnnk meg jegyezni, és ez az hogy némely ügybuzgó uri ember mint egy provokálta a munkások ártatlan tüntetését holmi nem helyénvaló piszegéssel.

A rendőrséget is meg kell dicsérni és gratulálni tapintatos eljárásáért a mennyiben a felelősség érzetébe a kellő biztonságról szemben esetleges erősebb tüntetéssel gondoskodott de oly tisztességesen hogy senki rendőrt nem látott.

Krecsányi ismét kitünő rendezőnek bizonyult be.

Tájékoztató.

— **„Szt. Lukács-fürdő-részvénytársaság Budapest.** Kénes iszapfürdő, nagy nyitott és zárt medenczékkel, melyekken a forrásviz naponként négyszer megujul. Douchemassage. Iszap borogatások. **Olcsó és szép lakások.** Uszodák, kádfürdők, gőzfürdők stb. Prospektust küld ingyen az igazgatóság.

Két igen szép nagy fehér leander és egy remek gránát-fa, pompás piros virágu, eladó. Teremdisznek kiválóan alkalmas. Megtekinthető I. Alkotás-utcza 12/a. a kiadóhivatalban.

Erdélyi borozó VIII., József-körut 10. Valódi erdélyi hegyi-borok. Különlegességek: Erdélyi turó és husnemüek. Kenyeres Károly-féle (Brassó) cognac és likőrök. A borozó éjjeli 1 óráig van nyitva.

— **Willinger Ferencz** jóhirü füszer- és vaskereskedő üzletét folyó évi augusztus havában Krisztina-körut 85—87. sz. alatt levő saját házában (Willinger udvar) ujra megnyitja.

— **Ajánljuk** a Kubinszky György-féle szabályozható gyermekfülleszoritó kötszert, mely a fülnek szép formát ád. Használati utasitás. Ez a fülleszoritó kötszer a gyermek lefekvése előtt lesz alkalmazva oly kép, hogy a füllemezek a fülkagylókra helyeztetnek s a szabályozó gummitartók meghuzása illetve megeresztése által azok kellőkép leszorittatnak. Kapható Kubinszky György cs. és kir. szab. gyermekfülleszoritó és bajuszkötő készitőnél Budapest, I. ker. Krisztinatér.

Laptulajdonos: mindszenti Erdélyi Gyula.

Eladó ház.

27 év óta fennálló korcsmával a hozzá tartozókkal bővebbet a kiadóhivatal I. ker., Alkotás-u. 12|a. (Szőke-ház.)

Budai lakás-hirdető.

Az augusztusi házbérnegyed itt van, legczélszerübb budai lakáshirdető a

„Buda és Vidéke“.

Kiadóhivatalunkban már eddig is sokan tudakozódnak, s a **házi-urak** és **lakók** részéről már is sok előjegyzés történt.

Figyelmeztetjük az érdekelteket, hogy lakás hirdetéseket jutányos áron veszünk fel. A „Buda és Vidéké“-ben való hirdetésnek sikere van.

Bővebben a kiadóhivatal.

Hirdetések

a

BUDA ÉS VIDÉKE

részére felvétetnek

a kiadóhivatalban

Alkotás-u. 12/a. Szőke-ház.

Kőszikláből fakadó kristálytiszta

TELEFON. VÉGHLESI TELEFON.

„Vera“-forrás.

Hazánk igen kedvelt legjobb izü és legolcsóbb

szénsavdús égvényes

SAVANYU-GYÓGYVIZE.

Hathatós szer az emésztési zavaroknál.

Borral vegyitve kellemes savanykás izü üditő és tiszta italt képez.

A bort nem festi,

a miért a nagyérdemü közönség **fröccs** gyanánt nagyon kedveli s e végből a vendéglős urak igen felkarolták.

Borivóknak, kik a bort savanyuvizekkel szeretik vegyiteni, mindenekelőtt mint **legtisztább égvényes savanyuviz** ajánlható.

E viz közömbösiti a bor savát és az italnak igen kellemes savanykás izt kölcsönöz, anélkül, hogy azt

feketére festené,

Mindenkor friss töltésben kapható a **főraktárban**

BUDAPESTEN,

ERZSÉBET-KÖRUT 56. és

minden gyógyszertárban, füszerkereskedés és vendéglőben.

Vendéglő megnyitás.

Van szerencsém a n. é. közönséggel tudatni, hogy **I. ker., Csaba-utcza 2. sz. a.** (városmajorban) **a jövő századhoz** czimezve **vendéglőt** nyitottam.

Hideg és meleg ételek minden időben.

Dréher-féle csapolt sör.

Balatonmelléki borok.

Ünnep- és vasárnap zene.

Tisztelettel

GÖTZINGER GÉZA
vendéglős.

Jelentés.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy f. é. **május hó 1-én** fióküzletet nyitottam a **Zugligetben** a Fáczán vendéglő kerti helyiségében. — Liszt, tej, tejszin és vaj, Finom- és pék-sütemény a nap minden órájában frissen lesz kapható.

LÖVENSTEIN ANTAL
csász. és királyi udvari sütőmester.

Ferdinánd testvérek

Budapest, Ferencz József-tér 5. szám.

Telefon-összeköttetés 805.

Saját termésü szegszárdi veres és fehér ó-borok.

Czukor, kávé, rizs, gyertya, tea, rum, cognac, stb.

Gyarmatáruk raktára.

Petroleumot, illó-olajokat és savakat, továbbá festanyagokat — általában oly czikkeket, **melyek az élelmezési árukra károsan hatnak, nem tartunk.**

Nagyobb megrendelések a főváros területén díjmentesen a házhoz szállittatnak.

Vendéglő az „Olasznőhöz".

A n. é. közönség becses figyelmébe ajánlom az I. ker. Németvölgy, Mozdony-uton levő „Olasznőhöz" czimzett vendéglőmét, mely a kiránduló közönség kedvencz találkozó helye.

Saját termésü borok, kőbányai sör és kitünő magyar konyha.

Számos látogatást kér

HESZ JÁNOS
vendéglős.

Benkovits Ferencz

férfiszabó mester

Budapest, I. Alagut-utcza 1.

A főváros nagyobb mühelyeiben szerzett tapasztalataim folytán van szerencsém üzletem a n. é. közönség szives figyelmébe ajánlani.

A szabást magam végzem.

Megrendeléseket és javitásokat a legjutányosabb árban elfogadok.

A szénsavdus ásványvizek királya a

BORSZÉKI BORVIZ

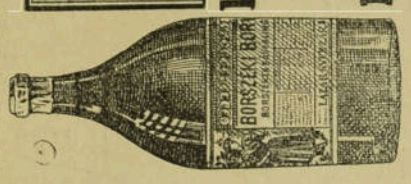
kitünő gyógyviz és üditő ital

mindenütt kapható.

Budapesti főraktár

RAJCS ZOLTÁN-nál

VIII. ker., József-körut 10. szám.

ZIMERMAN FÜLÖP

vendéglős

I. ker., Álagut-utcza 2. sz. „a zöld keritéshez"

ajánlja magyar konyháját, természetes tolnavidéki borait és kőbányai sörét. Tiz liter bor megrendelésnél a házhoz szállitáson kivül 10% kedvezmény adatik.

Fiók vendéglője: I. ker. Vár, Fortuna-utcza 16. szám, mely társasvacsorák, összejövetelek és menyegzői lakomák tartására igen alkalmas.

Számos látogatásért esd

A vendéglős.

Ki szőllőjét a

Peronospora

ellen sikerrel akarja védeni, az használjon

FOSTIT-et

Vezérügynök Ausztria-Magyarországban és a Keleten: **MÜHLE VILMOS** udvari szállító magkereskedése **TEMESVÁR.**

Fostit a legjobb, a legbiztosabb és legolcsóbb peronospora védekezési szer.
Fostit a legolcsóbb és évekig eltartó készülékekkel alkalmaztatik.
Fostit nem rontja a készülékeket és alkalmazása a legkönnyebb.
Fostit soha be nem piszkitja a ruhákat, hanem a legtisztább szer valamennyi között.
Fostit nem igényel vizet, tehát nagyon könnyen szállitható, mert a vizszállit. teljesen elesik.
Fostit **magyarországi** szőllőbirtokosoktól tömeges elismerő nyilatkozatokat kapott.
Fostit ára: 5 kiló frt 1.50, 50 kiló frt 13.—, 100 kiló frt 25.50, 500 kiló frt 125.

»**A peronospora és kiirtása**« czimü könyv bárkinek is ingyen és bérmentve megküldetik.

Készülékek darabja:

Hungaria frt 4.50, Reform frt 7.50, Torpedo frt 24.—

Van szerencsém a n. é. **szinkör** látogató közönség becses figyelmébe ajánlani a **szinkör** mellett levő „Alaguthoz" czimzett vendéglőmben berendezett kerti helyiséget.

Szinház előtt és az előadás után friss vacsora.

Rosszidő esetén fedett nyári helyiségek.

Mindennap zene Kutschera A. zongoramüvész közremüködésével.

Tisztelettel

Schlaucher Ferencz,
vendéglős.

Bejárat Attila-utcza 65. szám alat is.

Kőbányai Polgári serfőző részv. társaság.

Városi iroda: Népszinház-utcza 22.

Polgár sör.
Király sör.
Szt. István sör.
Barát sör.

Városi iroda: Népszinház-utcza 22.

Budai raktár I. Fehérsas-utcza 6. sz.

József Főherczeg nek udvari szálli- Ő Cs. és K. Fenségétója,

özv. CULMANN REZSŐNÉ

ÉLŐVIRÁG ÜZLETE.

BUDAPEST, II., FŐ-UTCZA 10.

Elvállal bárminemü üdevirágokból készithető czikkekre megrendeléseket, ugymint: koszorukat, csokrokat, virágvánkosokat stb. stb. és egyuttal pontos kiszolgálat mellett jutányos árakat is biztosit.

BANK ÉS VÁLTÓ-ÜZLET

Beimel Lajos fiókja

TELEFON! II., fő-utcza 6. sz. TELEFON!

Értékpapirok, arany és ezüst pénznemüek vétele és eladása.

Előleg mindennemü értékpapirra.

Tőzsdemegbizásokat előnyösen eszközlünk.

Igérvények minden huzáshoz.

MINDENNEMŰ KÉZI MUNKÁHOZ VALÓ KELLÉK.

BARTL TÓDOR (ezelőtt)

OTT LAJOS

II., Bombatér és Plébánia-utcza sarkán, „A ZÖLD VADÁSZHOZ"

ajánlja jól felszerelt raktárát divat-árukban, ugymint: **Ing** (kizárólag saját készitésü) **lábravaló, gallér, kézelő, nyakravaló harisnya, nadrágtartó, keztyű, szövött alsó ruhák** stb., továbbá

női divat s piperecziklkek.

Szövött és rövid áruk.

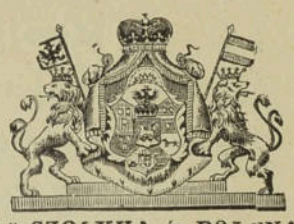
Függönyök és fehérnemük tisztitó intézete.

HOZZÁVALÓ FÉRFI S NOI SZABÓK RÉSZERE.

SZOLYVA és POLENAI

szaktekintélyek által elismert kiváló hatásu GYÓGYVIZEK

Gyomor és fejfájás, szédülés, czukros hugyár

aranyér bántalmai és köszvény-elleni különlegesség.

a friss töltésü **SZOLYVA** és **POLENAI** védjegye.

LUHI ERZSÉBET

rendkivüli kellemes izénél fogva, főleg borral vegyitve a betegnek élvezetes, kellemes üditő italt képez.

Tulságos gyomorsav képződésénél idült gyomorhurut és étvágytalanság, torok, gége és hörgők idült hurutos bántalmai ellen, feltünő sikerrel lesz alkalmazva.

Főraktár: Budapesten, **FRUMM ISTVÁN utódánál** tulajdonos **WERNER ADOLF** Batthyányi-utcza 3. sz.

Megrendelhető: minden ásványviz kereskedésben vagy közvetlenül

Gróf Schönborn uradalmi Igazgatóságánál, Munkácson.

a friss töltésü **LUHI** védjegye

Ezeknek a vizeknek tiszta kezelése folytán, kellemetlen utóize nem képződik.

Jencs Vilmos

„Szent-János"-hoz czimzett gyóyszertára II. ker. Széna-tér.

Az idei idény beáltával ajánlja friss töltésü és minden fajtáju gyógy- és üditő ásványvizeket nagybani árak mellett.

Kaphatók az összes bel- és külföldi gyógyszerészeti különlesgességek.

Mindenféle sebészeti eszközök.

Menthin szájviz, a mely az Odolt hatásában, kellemes izénél valamint olcsóságánál fogva is teljesen fölülmulja. 1 üveg ára 40 kr. — Salol fogpaszta, a mely nagyszerü antiseptikus hatásu és igy a fogak odvasodását teljesen megakadályozza s izét a legutolsó részletig megtartja. Ára 60 kr.

Nemkülömben ajánlja a világhirü **Pries y Ca-féle** spanyol gyógyborokat valamint az általánosan elösmert és általa készitett Chinavas borát, üvegje 1/1 2 frt 50. 1/2 1 frt 50 kr. árakban.

Valamint saját készitésü és kitünőnek bizonyult lábizzadás elleni port, 1 doboz ára 50 kr.

MESTERHÁZY MIHÁLY

füszer, gyarmatáru, csemege-, bor- és ásványvizkereskedő

BUDAPEST, I. KER., ATTILA-UTCZA 50.

Árkivonata

Czukor legfinomabb, egész süvegben	1 kg.	—.35½ kr.
Ugyanaz » kimérve	1 »	—.36 »
Koczka-czukor legfinomabb doboz v. ládában	1 »	—.36½ »
Ugyanaz » kimérve	1 »	—.37 »
Kávé-Mocca legfinomabb arábiai	1 »	2.20 »
Kávé-Aranjáva »	1 »	2.20 »
Kávé-Gyöngy »	1 »	2.20 »
Kávé » finom	1 »	2.10 »
Kávé-ceylon legfinomabb	1 »	22.0 »
Kávé » finom	1 »	2.10 »
Kávé-Cuba finom	1 »	2.— »
Kávé-Santos »	1 »	1.70 »
Rizsa-Gyémánt legfinomabb	1 »	—.32 »
Rizsa-Glace »	1 »	—.26 »
Rizsa-Japán finom	1 »	—.22 »
Rizsa-Rangon »	1 »	—.18 »
Liszt kiváló finom a Gizella-malomból.		
Szalámi, háromféle, kitünő gyártmány	1 kg.	1.80 kr.
Buza-dara, finom vagy goromba	1 «	—.16 »
Császárolaj valódi hamisitatlan.	1 Lt.	—.32 »
Petroleum legfinomabb amerikai	1 »	18 és 20 »
Denaturált Spiritus legmagasabb foku	1 »	—.30 »

Tejgyertya elsőrendü, a „Flóra" „Apolló" vagy „Schicht"-gyárból
1 csomag 40 42 45 kr.
490 500 560 gr.

Ürgyertya elsőrendő . . . . . 1 csomag —.48 kr.

Valódi Badacsony vidéki saját töltésü asztali borok. Kitünő Dreher-féle palaczk-sör. A központi tejcsarnok fiókja.

Egyébb itt fel nem sorolt áruk kiváló finom minőségben előnyös árak mellett.

Pontos gyors és előzékeny kiszolgálás.

Megrendelt áruk készséggel házhoz szállitatnak.

Üzlettulajdonosoknak engedmény.

Barabás József

krisztinavárosi

CASINO SÖRCSARNOKA

a legujabb kor igényeinek megfelelően, kényelemmel és fényesen van berendezve.

Különösen ajánlható a **szinkör látogatók** becses figyelmébe. **Szinielőadás után friss vacsora,** frissen csapolt **udvari- és bajor sör.**

Ma zene!

A

Magyar Asphalt

részvény-társaság

Budapest, Andrássy-ut 30. sz.

elvállal minden néven nevezendő

asphalt burkolási

valamint **szárazzátételi** munkák teljesitését **jótállás mellett, legolcsóbban.** Elismert legjobb minőségü **aszfalt anyag vidékre** is szállittatik.

Megrendeléseket elfogad a kiadóhivatal is.

NÉMETH KÁROLY GÉZA

VAS- ÉS FÜSZERKERESKEDÉSE

(EZELŐTT **FREYBERGER PÁL** FIÓKJA)

BUDAPEST, II., SZÉNA-TÉR 1.

(BECK LIPÓT ÉS FIA LISZTKERESKEDÉSE MELLETT.)

Ajánlja jól berendezett **vas- és füszerkereskedését,** különösen **konyhaberendezési czikkek, rudvasak, tengelyek, szerszámok, szegek** és mindennemü **vasáru czikkekben.**

Minden a legjobb gyárakból.

Továbbá **czukor, kávé, rizs, tea, rum, cognac és minden egyéb füszeráru a legjobb minőségben.**

Denaturált szesz kimérve.

Pontos és előzékeny kiszolgálat.

RÖVID- ÉS SZÖVÖTT ÁRUK

Alapittatott 1875.

ALBINI LAJOS

ezelőtt

Reinl József

II, ker., Fő-utcza 40. szám alatt.

KÉZI MUNKÁHOZ TARTOZÓ CZIKKEK.

MINDENNEMÜ SZABÓ KELLÉK.

Ajánlja raktárát férfi fehérneműekben, saját készitmény. Ingek kizárólag a jó hirnevü „Schroll"-féle chiffonból, készitve. Legujabb nyakkendő és csokrok, gallérok, kézelők, fehér és szines ingmellek, jó minőségü tourista ingek és nadrágtartók.

Továbbá nagy választék fürdő öltönyökben, hölgyek és leányok számára, fürdőfejkötő, sapka és kalapok, ugyszintén fürdőköpenyek és dörzstörülközők.

Nagy raktár női és leány kötényekben és gyermek blous-kötényben a mi ruha helyett hordható. Valódi szinü harisnyák, sima és ajour, czérna- és selyem-keztyük, duppla ujjhegygyel. Jó szabásu derékfüzők.

Végre nagy választék valódi „Cosmanosi" cretonból.

VÁSZON, KANAVÁSZ ÉS CHIFFON

Nyomatott Heisler J. kő- és könyvnyomdájában. Budapest, II. Várkert-rakpart 1. sz. (Kluseman-féle ház.)

Budapest, 1895. IV. évfolyam 32. sz. Vasárnap, augusztus 11.

BUDA ÉS VIDÉKE

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI ES TÁRSADALMI HETILAP.

BUDA ÉS VIDÉKE ÉRDEKEINEK KÖZLÖNYE.

Szerkeszti: ERDÉLYI GYULA.

KIADÓ-HIVATAL, hol előfizetni lehet és hirdetések felvétetnek; I. ker. Alkotás-utcza 12/a. Szőke-ház.

Megjelenik minden vasárnap. Előfizetési árak: Egész évre 12 korona, félvre 6 korona, évnegyedre 3 korona. Egyes szám ára 24 fillér.

SZERKESZTŐSÉG, I. ker., Alkotás-utcza 12/a. Szőke-ház. kéziratokat és közleményeket ide kérjük küldeni.

A magyar szent koronáé.

A budai vár palota nem a császári és királyi udvari kincstár tulajdona. Ő felsége a magyar király elrendelte, hogy a budai királyi várpalotát a magyar szent koronára telekkönyvezzék.

Ezredéves történetünk egyik kimagasló pontját alkotja ez a rendelet, ez az engedély. Sokkal fontosabb annál, minthogy azon csak olyan könnyedén futhasson át a közvélemény.

Mi nem vagyunk, de nem is akarunk abban a kényelmes helyzetben lenni, hogy a Budát és vele együtt a nemzetet gyökerében érintő királyi elhatározást pár rideg szóval adjuk tudtul olvasóinknak.

Nekünk, kik Buda és a hazafiság érdekeiért jelentetjük meg lapunkat, ily nagy mozzanatnál tisztelettel kell meghajlanunk a király elhatározása előtt, mely a magyar jog tiszteletben tartása a király részéről.

Aligha van nekünk sok fontosabb kérdésünk az udvartartás magyarosodásánál, de legkivált a magyar udvartartásnál. Az ilyen elhatározások, mint a minőről most elmélkedünk a magyar udvartartás biztos előjeleinek tekinthetők.

Igaz, hogy vannak itt a szertartásokban, az udvar legbensőbb életében nehezen áthidalható árkok, melyeknek áthidalása azonban még is megtörténhetik és meg is fog történni.

A király az udvari méltóságok közé az utóbbi időben több magyart emel, mint az előtt. Még a katonai kabinet irodában is egyre-másra szaporodnak a magyar emberek. A király egyik legbizalmasab szolgálatottevő titkostanácsosa Pápay szintén magyar ember.

A király jó akaratát senki nem vonhatja kétségbe, azonban hirtelen semmi nem történhetik, legkevésbé nem olyan átalakulás, mely régi hagyományokat érint s nem lehet nagy mondásokkal elintézni.

A magyar udvartartás végleges szervezése szorosan összefügg, a budai várlakkal. A várlak fénye, kényelme s elegendő épületei folytán az udvar itt hosszabb időt tölthet nálunk. Most csak tartózkodik a király, akkor reside álhat.

Sok apró dolog van a magyar udvartás utjában, melyeknek elháritását már munkába vették. Vannak bizonyos közösügyes szinezetü körülmények, melyeknek enyhitésére nem elegendő csak a magyar törvényhozás. Némelyeket ki kell egyenliteni előbb a lajtántuli részekkel. A király csak is akkor adhatja szentesitését a magyar udvartartásról szólló törvényjavaslathoz, ha ezek ellesznek simitva, a mit tárgyalásoknak kell megelőzni.

A király régebben elhatározta már, hogy ha akadályok többé nincsenek, a a nemzetet megörvendezteti a magyar udvartartással. Ehez az elhatározáshoz fontos lépés az, hogy a budai várlak nem cs. és királyi udvari kincstári birtok, hanem a magyar szent koronáé. Ebből azt láthatjuk, hogy ennek nyilvánosságra hozatala egy oly előesemény, mely egyengeti a magyar udvartartás utját. A magyar szent korona tulajdonában a magyar király lakik, kinek udvara is magyar.

Ezt olvashatjuk ki a rövidke közleményből, a mihez mi a már elmondott következtetéseket füztük.

E. Gy.

A katholikus tanonczokat védő egyesület otthona.

Apátlan, anyátlan árva, avagy a vidékről idegenbe jött szülők gyermeke, kik a fő- és székvárosban kezdik meg inaskodásukat a különböző mesterségek elsajátitására, egész heti munkájuk után, ha rákövetkezik a vasárnap, olyan elhagyatottnak érzik magukat ebbe a zajló tömegbe, ugy érzik boldogtalanságuk tudatát, s ugy megkesereg a szivök, mert mindenkinek van alkalma a szórakozásra, csak nekik nincs.

A mester és a mesterasszony (ma nap már főnök és főnökné) vasárnap gyermekeivel, ismerőseivel és a rokonokkal nyáron ki a zöldbe, telen mulatóhelyekre mennek, az árva inas, vagy a kiknek szülei távol laknak, ilyenkor az utczára szorul. Csak járja a főváros tereit, bolyongva, ödöngve, s nincs hova betérnie pihenőre.

Dologtalan, vásott s h[illegible]ynélküli romlott erkölcsü gyerköczök, suhanczok és kamaszok közzé keveredik, a kik megtanitják előbb czigarettázni, aztán trágár és ocsmány beszédeket folytatni, és végül az Istent szidni.

Örgróf Pallavicini Edéné és Wézinger Károly várbeli plébános buzgól-

„A BUDA és VIDÉKE“ TÁRCZÁJA.

Elvek és tövisek.

(Regény egy kötetben.) (12)

Irta: ERDÉLYI GYULA.

Rétyi Antos István barátomnak!

Péter csak azt tudta róla, hogy ártatlanul rágalmazzák, azt gondosan eltagadta a cseh tudós előtt Klotild, hogy bőven rászolgáltatott az itéletre . . .

A munkások ügyei vezetőjével ismerkedett meg. Kiszolgált őrmester volt ez egy gyárban olyan raktárnok féle, de innen kilépett és kényelmesen élt a munkások filléreiből. Röpiratokat irt és azt terjesztette. Az apostol azonnal felismerte Klotildban azt, hogy mennyire használát veheti a központi intézőség ennek a nőnek, a munkáskérdésben.

Ilyen az élet, azok buzgólkodnak a munkásokért, kik maguk sohasem dolgoznak, kik dologkerülők. Az igazi munkásoknak nagyobb ellensége ezeknél az izgatóknál nincsen. Ők menekülnének először, ha a munkásokat csakugyan elfogná a lázadás dühe.

Csöry Miklós hiában beszélt, Péter nem hitte a mondásait. Szerinte Brinzenstein Klotild nagy alakja lesz a történelemnek. Ez a nő egy uj korszak hősnője . . .

Annyi igaz, hogy nagy szinésznő és belelte magát abba a kérdésbe, melylyel foglalkozott, irt levelezett, utazott, buzgolkodott a külön munkáspárt érdekében.

A munkás ujságba verseket is közölt, melyekben csupa vér csupa halálhörgés, lángpallos, vérbosszu volt . . .

Hatalmasan szavalt, mély csengő hangja gyujtott. Férfias arczvonásai, villogó szemei, merész taglejtése bámulatba ejtették a tömeget. A nemzetközi propaganda külön jutalmakban is részesitette.

Ha egyszer a szószékre lépett, meghalt benne minden nőies, veres haja ilyenkor lebomlott magától és vállait verte. Minden hajszálát a helyzethez idomitotta. Beszédje közben munkás indulókat énekelt és az egész tömeg szerelmes lett bele.

Játszott a kedélyeken, nem csoda, ha a rajongó Pétert elszéditette. Maga Kasznár Penege Lőrincz uram is takaros személynek tartotta a harczok menyasszonyát és megmozdult az ő isztarájkban gyönyörködő szive is.

Elkapta a nagyravágyás ördöge Kasznár uramat és titkos kedvet kapott az apostolkodásra. Megfordulhat a világ, ha ő segiti a szocziálismust, a munkások győznek és ő belőle is lehet herczeg, ha nem paraszt király . . .

Ebéd előtt a szolgabiró felvette a jegyzőkönyvet, melyből kitünt, hogy csak Brinzenstein Klotild van a nagy végrehajtó bizottságból jelen, az istarájk többi része elszelelt vagy a sárga földig részegen aludta az igazak álmát. Brinzenstein Klotild letartóztatik, de Penege Lőrincz uram jótállására szabadon bocsájtatik s köteles két hétig itt Penege uram udvarában tartózkodni.

A jegyzőkönyv aláiratott és bezáratott, azután a szolgabiró mosolyogva zsebébe dugta és következett az ebéd.

Penege Lőrincz uram és Kató leányasszony boldogok voltak, a szolgabiró náluk ebédelt. Csak azt sajnálta, hogy ilyen hamar vége van az isztarájknak és nem jött ki a főispán viczispán.

A java borából hozott az asztalra és fakete kávére meghivta Dombor Máté uramat is. A szolgabiró elemében volt és mulattatta Lőrincz bácsit, Klotild kisasszonyt és Kató kisasszonyt. Brinzenstein Klotild élvezte a jó ebédet s ebéd közben megtáviratozta a központnak a ketétleni strájk eredményét s azt, hogy ő két hétre ide internálva van.

Igy került az ujságba Kasznár Penege Lőrincz neve is. Csöry Miklós elég élénken

kodása folytán végre létre jött a kath. tanonczokat védő egyesület. Főuraink, főpapjaink és a polgárság zöme felkarolták a megpenditett eszmét s csakhamar tényleg az egyesület meg is kezdette müködését.

A siker eddig is páratlan. Az egyesület bérházában vasárnaponként vig zaj, édes öröm hallatszik, fényes közönség előtt többször volt hangverseny és előadás, a melyen az inas gyerekek derekasan megállották helyöket.

A szegény és elhagyatott tanonczok védelmére alakult ez a jótékony egyesület itt a budai oldalon, hogy legyen ezeknek is otthonuk, a hol szabadidejükben szórakozást találjanak.

A mostani kibérelt helyiség már szüknek bizonyult.

Itt volt tehát az ideje, hogy ismét felszólitást intézzenek a főranguakhoz, főpapokhoz és urnőkhöz, adakozásra hiva fel őket, hogy a már fényes eredménynyel kapcsolatos védő egyesületet tovább fejlesztve, saját felépitendő palotájába helyezze át.

A felhivásnak a melynek élén Pokorny Emánuel gymn. tanár buzgolkodott meglepőleg fényes sikere lett.

Az adakozások oly mérvben folytak be, hogy immár a kath. tanonczokat védő egyesület saját otthona; palotája biztositva van.

Ez az uj palota emelkedni fog pedig a Toldy Ferencz-utcza és Franklin lépcső sarkán, a kert pedig az Ilona-utczában.

A ház két emeletes lesz és pedig a földszinten lesznek a háló és étkező termek, valamint a konyha és cseléd szoba. Az első emeletet a kaszinó termek foglalják el, itt lesznek a játszó, olvasó szobák, és egy nagy tánczterem a melyben egy szinpadot is állitanak fel előadások tartására, a mely előadásokra a vendégek külön meghivatnak.

Végre a második emeleten foglal majd helyet a kápolna és az igazgató lakása.

Az épület ugy van tervezve, hogy mintegy 100—150 benlakó tanoncz férhessen el, s ugy az ebédlő, mint a háló termekben teljes kényelemre találjon.

A ház tervezésével Hofhauser Elek épitőmester bizatott meg, ki mindent elkövet arra nézve, hogy a humanitásnak ez a háza minél csinosabb és praktikusabb legyen, s minél kevesebb költséggel járjon.

A költség mintegy 60.000 frtra rug, a mely összeg tekintve a tervezetet nagynak nem is mondható.

A ház külseje nyers teglákból fog készülni és a Franklin-utczára eső részen egy igen csinos zárt balkon foglal helyet, a melyben a kápolna oltára lesz felállitva.

Az épitkezés megkezdésére nézve abban történt megállapodás, hogy még ez év augusztus vége felé a telken épült régi házat lebontják, s még az őszön az alapot felépitik.

Isten áldása legyen rajta. **Farkas Géza.**

---

szavalt a leányának, a kit boldogitottak a szolgabiró szavai . . .

Ebéd után Dombor Máté és időközben megérkezett öcscse Péter is átjöttek fekete kávéra.

Brinzenstein Klotild természetesen fülig pirult, szemeit szemérmesen lesütötte. Szótalanság fogta el és nem nézett senkire sem.

Pétert és Katót a szolgabiró mulattatta. Jó beszédes gyerek volt. Egy titkos gondolat éledt agyában. Ez a két gyerek egymásnak való. Mind a kettőben van ugyan beteges érzelgés, de nem lennénk szerencsétlenek, ha egymást megértenék.

Péter rajongása nemes szivéből ered, Kató nagyzása egy kis neveletlenség, mit lehet orvosolni.

Azt észrevette ugyan, hogy Kató vele feltünő hévvel foglalkozik, de azt is látta, hogy ez a szolgabirót illeti inkább, mint Csöry Miklóst. Penege uram büszkén évődött komájával és már is örült annak, hogy holnap a neve ujságba kerül.

Asztalt bontottak. Megnézik egy kicsit a kertet. Penege uram Klotild kisasszonynak nyujtotta karját. Ugy látta uri házaknál is. A szolgabiró karon fogta Dombor Mátét s igy Péter kénytelen volt Katóval udvariaskodni.

(Folyt. követ.)

Buda és vidéke.

Négy év óta hangoztatjuk már, hogy Buda és vidéke érdekeltségének ugyanis a községi elöljáróságoknak és a budai érdekek emelésére alakult végrehajtó bizottságnak érintkezni kellene, hogy a községek és Buda közös ügyeit megbeszélhetnék.

Budára nézve nem közönyös, már maga az élelmezés kérdése sem, és a községek sem hallgathatják agyon ezt a kérdést, mert az emelkedő Buda piaczán könnyebben értékesithetik tárgyaikat.

A találkozásnak tehát meg kell történni nemcsak az élelmezés megbeszélése végett, de azért is, hogy állapittassék meg, mely község mire hivatott és milyen téren lehet fejleszteni. Buda emelkedéséhez a községek messze vidékről hozzá járulhatnak és Buda hozzájárulhat jelentékenyen az ő fejlődésökhöz.

Lapunkban több izben irtunk már erről, de még nem elégszer. Szorgosabban, pontosabban kell tanulmányozni. Igaz hogy sok helyen félnek az ujitásoktól, de ez a félelem már a siker látszatánál elmulik.

Ismertettük a községek monografiáját Navarra József buzgó munkatársunk tollából. Kiadtuk Boros-Jenő község évi jelentését. Szivesen várjuk ezt a többi községektől is.

Óhajtanánk, hogy a községi és társadalmi élet minden mozzanatáról tudósitsanak bennünket, az egyleti életről, egyházi ügyekről, gazdasági viszonyokról, telkek, házak áráról, a bérviszonyokról, piaczi árakról.

A Balatonvidéki egyesület egy hasznos füzetet adott ki, mely jelentékenyen hozzájárult a vidék emelkedéséhez. Ebben meg volt irva a lakások és élelmi czikkek ára a legnagyobb részletességgel.

A nép látva, hogy e füzet folytán menynyire keresik a lakásokat, elkezdette nyári lakásoknak berendezni házaikat.

Mi is elérhetnénk ezt messze vidéken, ez okból kérjük az elöljáróságokat, hogy községeik jól felfogott érdekében tudósitsanak az állapotokról, fokozzák a népben azt az akaratot, hogy nyaralók befogadására alakitsák át házaikat. A jövő évre a nyaralók száma megszaporodhatik. A nyaralókon kivül minden község tehet szert olyan jövedelemre, mit idegenek ellátása ad. Zörgessetek és megnyittatik. Mostanában beszéltek arról például, hogy a csendesebb elmebetegeket kiadják falura emberséges emberek közé. Hány és hány község lakói vállalhatnák ezt el.

Ez csak egy dolog, de hány van még ezen kivül. Rokkantak, szünidei gyermek-telepek, sanatoriumok, menhelyek és egyéb intézetek nagy választéka áll előttünk. . . . A háziipar számtalan telepeiről nem is beszélünk, mert ezt a kérdést már pusztában elhangzottan mások beszélték agyon.

Svájczban könnyebben megértenénk, de meglehet ezt érteni magyarul is, ha meg akarjuk.

A szőllőterületek ujból való beültetése is olyan kérdés a mit csak együttesen, talán egy e czélra szolgáló bankkal vagy szövetkezéssel lehetne megoldani. Ezzel a kérdéssel, mint halljuk, a lelkes Hajós József foglalkozik is már.

Kérve kérjük az elöljáróságokat tegyenek ők is valamit Buda és vidéke érdekében.

A Tabán érdekében.

A „Buda és Vidéke“ többször szóllalt fel már a Tabán érdekében. Ezuttal is Tabánért, ezért az elhanyagolt városrészért beszélünk, mely lassankint egészen elpusztul.

Budának legszegényebb népessége lakik a Tabánban, számtalan kisiparos, munkás és napszámos ember, kik keserves harczot vivnak a létért való küzdelemben.

A Gellérthegy és a Sáros-fürdő környékén levő kisajátitások következtében folytonosan jobban fenyegeti a szegény lakosságot a lakáskérdés és a még nagyobb mérvü elszegényedés.

Ha valahol ugy itt van szükség munkáslakásokra és olyan házakra, a hol a szegény ember meglakhatik. Alig lesznek maholnap egy szobás, konyhás lakások.

A két hid épitése azt fogja okozni, hogy a vállalkozók, ha házat épitenek, jön át sok ember lakni Pestről is, a min örülnünk kell, mert a megélhetési viszonyok jobbak lesznek, iparosaink, kereskedőink üzlete emelkedni fog. Ez igaz, de az is igaz, hogy lakbéreiket, ha a vállalkozásnak ugy tetszik, alig birják fizetni.

Felemeljük tehát szavunkat az elhanyagolt Tabán érdekében és kérünk ide munkásházakat és olcsó lakbérrel családi házakat. A székes főváros hatóságánál számtalan terv van beadva a munkás- és családi házakról. Kérjük ezeknek tanulmányozását, annál is inkább mert a belügyminiszter meggyőzte a munkásokat jó akaratáról. Nem ártana gyár- és ipartelepek létesitése sem, mert ezáltal a szegényebb nép kenyérhez jut. A háziipar emelése, a háziipar czikkeknek nyitott piacz szintén kedvező hatásu lenne.

Meg vagyok győződve, hogy a székes főváros tanácsa jó szivvel fog tekinteni Tabánra és meghallja ennek a szegény népnek panaszszavát.

Kerületeink képviselői, törvényhatósági bizottsági tagjai, derék elöljárónk, a kerületi választmány szives figyelmébe ajánljuk Tabánt annak és az itt lakó népnek érdekeit.

Vegyék kezökbe az ügyet és kövessenek el mindent a pusztuló Tabán érdekében.

i . . . s.

A Hunok.

(Levél a szerkesztőhöz.)

Tekintetes Szerkesztő Ur!

Nem gróf Zichy Jenő expedicziójáról akarok én irni, ki most a magyarok és hunok őseit keresve ott a régi hazában hun utódokra is akadt. Én t. szerkesztő urnak megakarom könnyiteni a Buda és Vidéke programjának azt a részét, mely a hazával Budát akarja megismertetni, s mely a budai intézetek, egyletek leirását ölelte fel.

Nehéz és sok fáradságot igénylő munka, ha szerkesztő ur komolyan beakarja váltani igéretét, mert itt Budán és vidékén nagyon sok ismert és mégtöbb ismeretlen dolog vár a leirásra.

A sok különféle már előnyösen ismert egyletek között, az országban és a külföldön meglehetősen, de Budán nem teljesen ismerik a Hunokat.

Mit keresnek a hunok Budán kérdi tisztelt szerkesztő ur és a szives olvasó? Mit kérdeznek pedig akkor, ha elárulom, hogy a hunok itt fészkelnek még pedig Ujlakon.

Szerkesztő ur körülbelül elhiszi mert tudja is, hiszen a hunok között sok jó barátja van, kikkel részt vett az élet küzdelmeiben és élvezett a szorakozások terén. A tudósok, midőn azt olvassák majd, hogy hunok fészkelnek Budán eljönnek ide felfedezni őket ós agyon tanulmányozzák róluk a különféle szakközlönyöket.

A derék hunok érdemesek a felfedezésre, ha már felnem volnának fedezve, mert ki ne ismerné a kitünő Hunnia csolnakázó egyletet, ki ne ismerné annak derék gavallér, férfias edzett és komoly ügyekben tréfát nem értő tagjait?

Az utolsó két évtized vigalmaiban a rendezőségben vezető szerepet játszottak a Hunnia tagjai s a társadalomban is kitünő pozicziót foglalnak el.

A Hunnia csolnakásó egylet tagjai méltók a hun elnevezésre, mert legelső sorban jellemes emberek, kik a becsületet becsületnek tekintik, követik és nem magyarázzák.

A Hunnia tagjai kifogástalan emberek, és mint csolnakázók is számtalanszor bizonyitották be edzettségüket.

Napjainkban sok felé hanyatlik a férfiasság, a férfiasság hanyatlása folytán inog a jellem nagyon sokat lehet némelyeknél ki fogásolni örülnünk kell tehát ha a Hunnia és a többi sport egylet sulyt fektet legelőször is a férfi jellemre.

A hunok csolnakdája itt van a Császárfürdő felett és jó izléssel épülve emeli a budai Dunapartot. A derék csolnakázók innen indulnak gyakorlataikra. Ebben a csolnakdában adtak az idény elején egy oly házaváló mulatsá-

czikkében elmondja Rákosi Jenő: A magyar zeneélet eredeti törekvéseinek, és iskolájának és irányzatának volt ő lelkes hive és szerény apostola. Keserüséggel látta az idegen izlést és áramlatot, a mely hivatva volt arra, hogy megizmositsa, gazdagabbá tegye az itthon termett szellemet és csirázó életet; keserüséggel látta, hogy az idegen elboritja, elfojtja, megöli, kipusztitja, a mit fölemelnie kell vala, helyébe ül és fölemészti minden táplálékát.

Rákosi Jenő igy végzi hangulatteljes czikkét Nikolits Sándorról: Nem lesz csendes pihenése, csak a testi szenvedésektől. Halhatatlan része tovább siratja a pusztulást, a melyet látnia kellett abban, a mit ők alkottak szerény eszközökkel, de gazdag lélekkel s melyben dús javadalommal és nagy lelketlenséggel garázdálkodnak mostan idegenek. Kevesen vagyunk, a kik igy siratjuk el szegény öreg barátunkat, néhai Nikolits Sándort. Többen leszünk-e egy kis idő mulva, vagy tovább fogyatkozni lesz-e sorsunk, ki tudja! Leteszem koszorumat koporsódra, babérból, virágból, jó öreg muzsikusom, mind a kettőre érdemes voltál. Megszolgáltad a hazától, megszolgáltad barátaidtól, megszolgáltad a muzsától.

Ezután dr. Weszely Ödön irta meg Nikolits Sándor életrajzát azzal a melegséggel és hűséggel a mely nyomokat szokott hagyni minden müvelt lélekben.

Nikolits Sándor 1834. márczius 16-án született Aradon. Atyja ügyvéd volt, s fiát jó nevelésben részesitette. A fiu korán érett, nyilt eszü gyermek volt, könnyen tanult s a mit megtanult, azt erősen meg is őrizte lelkében.

Az ügyvéd apa fiából is ügyvédet akart nevelni, de erről, ugy látszik, más volt elhatározva. A könnyen tanuló fiu korán végezte iskoláit. 1848-ban, mikor alig volt 14 éves, már elvégezte a gymnásium VI. osztályát melyet akkor „poesis"-nek neveztek.

A szabadságharcz kitörésekor Nikolits testileg még egész gyermek volt: 14 éves, mind a mellett ő is a nemzetörök közé állott s Posony felé indult. Az ut fáradalmai azonban kimeritették, vissza jött Pestre és sógoránál, Sztupa György gyógyszerésznél a gyógytárban és laboratoriumban segedkezett.

A gyógyszerészet melett azonban volt egy másik kedves foglalkozása: a fuvolázás. Már Aradon 1845-ben kezdett fuvolázni tanulni, most azonban több időt szentelhetett kedves hangszerének, s minél többet foglalkozott vele, anál jobban megszerette..

Nagy hatással volt rá különösen Doppler Ferencz, ki akkoriban a nemzeti szinház fuvolása volt.

Maga Nikolits irja; „Mindig nagy kedvem volt hozzá (a fuvolázáshoz), de mikor itt Doppler Ferenczczel megismerkedtem, kedvem valóságos szenvedélylyé fokozódott."

1850-ben már teljes nyugalom volt az országban, s megnyiltak az iskolák is. Nikolits szintán folytatta tanulmányait, s el is végezte. De kedve többé nem volt más pályára csak zeneivel óhajtott foglalkozni. Ez évben történt, hogy a Próféta előadására készültek a nemzeti szinházban. A darab sokkal nagyobb zenekart kivánt, mint minővel a nemzeti szinház akkor rendelkezett, elhatározták tehát hogy a zenekart kibövitik. Doppler ajánlatára Nikolitsot is megkinálták szerződéssel, a ki azt el is fogadta.

Igy lépett a zenei pályára, melyet többé elsem hagyott. Három és fél éven át Bécsben Sechler Simon udv. orgonásnak volt a tanitványa, s 1857 ben visszatért Magyarországba. Szabó József vidéki szintársulatához szerződött karmesternek, s igy a társulattal megfordult Temesvárt, Szegeden, Szabadkán stb. Végül Temesvárt állandóan meg is telepedett, s itt müködött 1862 től 1865-ig mint szinházi, egyházi és dalegyesületi karmester. 1864-ben Joannovics Annával megismerkedett s ugyanez évben meg is nősült.

A következő évben Pestre költözött, ismét a nemzeti szinház szerződtette, még pedig első fuvolásnak, Még ugyan ez évben a nemzeti zenede is megválasztotta fuvola tanárának. 1875-ben nyilt meg az orsz. kir. zeneakadémia Liszt Ferencz elnöklete és Erkel Ferencz igazgatása alatt. Nikolitsot minden folyamodás nélkül kinevezték a zeneakadémiához a zeneszerzés magyar tanárának. 1888-ban nyugdijaztak, s ekkor a „Jótékony czélu Zeneegyesület" elnökévé választotta. Majd Káldy Gyulával társulva megalapitották a „Magyar Zeneiskolát" a mely intézetnek 1889 év óra hat éven keresztül igazgatója és tanára volt haláláig.

Nikolits Sándor igazgató-elnök elhunyt, de az ő elhunyta nem jelent változást, sem az iskola vezetésében sem irányában.

Az intézet vezetése Káldy Gyula kezeibe van letéve, kinek neve egyuttal biztositék arra nézve, hogy továbbra is azon elvek alapján halad a melyeket eddigelé követtünk, s melyeknek helyességét minden tesztendő csak ujra és ujra igazolta.*)

Az idén ismét előre haladtunk egy lépéssel programunk megvalósitásában. Ez ujabb lépést a Káldy Gyula által rendezett dalestélyek jelzik, melyeknek programmja kizárólag magyar szerzők müveiből van összeállitva.

Három ilyen estélyt rendeztünk ez év folyamán, s a sajtó a legnagyobb elismeréssel emlékezett meg azokról.

A tanévet, mint rendesen, szeptember hó 3-án kezdtük, bár a beiratkozások már augusztus 27-étől kezdve folytak.

Beiratkozott összesen: 166 növendék.

Ezek közül 36 kedvezményes tandijjal járt, 16 tandijmentes volt, 5 pedig az „Otthon" irók és hirlapirók körének alapitványát élvezte.

A zeneiskola igazgatását április hó elejéig Nikolits Sándor vezette, ki még sulyos betegségében sem tette le az igazgatás gondjait, s csak élete legutolsó napjaiban ruházta át e tisztet régi barátjára és munkatársára Káldy Gyulára.

*

A polgári leány és nőipariskola ötödik értesitőjét szerkesztette Dr. Göőz József igazgató. Az 1894—95. iskola évtől fogva ez az intézet kettős tagozatu, nevezetesen 4 törzsosztályu polgári leányiskola és két éves kurzusu női ipariskolákból áll. Mindkettő közös igazgatás, de külön-külön tanácskozó tanári testület vezetése alatt müködik. Az intézet a lefolyt évben a) a polgári leányiskolában, b) az ipartanfolyamban, c) a női ipariskolában képezte a leánynövendékeket. Az igazgató által szerkesztett értesitőben a czikk iró a többek közt a nőnevelésre vonatkozólag ezeket mondja:

Munkára, erős, tevékeny munkára nevelünk, mert „munkásság az élet sója, mely a romlástól megóvja". Igyekszünk összhangzásba hozni az értelmi, erkölcsi erőket és a női hivatás körébe vágó gyakorlati ügyességeket. Ily harmonikus neveléssel óhajtjuk növendékeinket az életre nevelni. Ez a mi programmunk; ez élethivatásunk. Ennek iparkodtunk megfelelni a lefolyt esztendőben is. Nagy örömünkre szolgálna, ha korlátolt erejü, de jóakaratu törekvésünk mint uttörő vállalkozás már a legközelebbi jövőben alkalmas kiindulási pontul szolgálhatna a megváltozott életviszonyok s a megujhodott közszellem szorgalmazta polgári iskolai reformnál s különösen a magyarországi polgári leányiskolák gyakorlati irányu ujjászervezése és kibővitése kérdésében.

A tanulók létszáma volt az 1894/95-ik tanév végével 208. Jutalmak, ösztöndijak és segélydijakban a következők részesültek.

1. Gizella-alapitványi ösztöndijban részesült: Szautner Teréz, II. a) oszt. tanuló. 2. Onderko János-féle alapitványból kapott: 50 frtot Roger Viktória, III. oszt. tanuló. 3. A magyar kir. pénzügybirsági alapból 60 frt ösztöndijat nyert: Schwartzkopf Melánia, II. b) oszt. tanuló. 4 A „Buda-Ujlaki első magyar asztaltársaság" alapitványának kamatait: Paisch Katalin, I. a) oszt. tanuló. 4 frt 38 kr. Ise Paula, I. b) oszt. tanuló 4 frt. Amon Amália, II. a) oszt. tanuló 4 frt. 5. A tanári kar alapitványának kamatjában részesült: Étsy Etelka, III. oszt. tanuló 4 frt 96 kr. 6. Gróf Csáky Albinné alapitványának 1894. évi kamatait kapta: Metykó Erzsébet, I. b) oszt. tanuló 2 frtot, 1895. évi kamatait pedig: Schmölcz Julia, I. b) osztályu tanuló, 4 frtot. 7. Alkér Gusztáv alapitvány kamataiban részesült: Berger Klára, II. b) oszt. tanuló, 6 frt. 8. Igazgató gyüjtéséből: Gutmann Janka, IV. oszt. tan. 50 korona, Freudenberg Frida IV. oszt. tan. 30 korona, Müller Erzsébet, II. a) oszt. tan. 16 korona.

*) A mint osztoztunk a fájdalomban a midőn Nikolits Sándor örökre lehunyta szemét, ép olyan jól eső lelkünknek az a tudat, hogy a »Magyar zeneiskola« olyan vezetőre talált, mint Káldy Gyula; s ha már a klasszikus zene müveléséről van szó, itt e helyen megkell Káldy Gyulával együtt említenünk Siposs Antal magán zeneakadémiai igazgatót is, kinek a zeneterén eddig követett elve, működése, páratlan sikerei mind csak a nemzeti szellem érvényre juttatása mellett szólnak. Káldy Gyula és Siposs Antal ezeken a nyomokon haladnak, s nemcsak a mai, de a jövönemzedék háláját már is kiérdemelték. Szerkesztő.

Kioszk a Gellérthegyen.

(Hazánk.)

Az öreg Gellérthegy mostoha gyermeke a mi népes fővárosunknak. Fejébe nyomva a czitadella kényelmetlen sipkája, mellén a hepehupás utczák paszomántja fut szana-szét és tar fejére egyetlen fa sem vet árnyékot. Innen van az, hogy Budapestnek azt a helyét, melyről gyönyörködni lehet a szem elé táruló impozáns panorámájában csak oly kevesen keresik föl.

A főváros tanácsa végre segiteni akar ezeken a tarthatatlan állapotokon s már az ősszel megkezdik a még tavaly márcziusban tervbe vett kioszk épitését a Gellérthegyen.

Voltak ellenségei a tisztes öreg hegynek, a kik azt javasolták, hogy ellébb rendezni kell a Gellértet s csak az után épitsék fel ezt az anyiaktól óhajtott üdülő helyet. Azonban a tanács elvetette a javaslatot, mert ismerve a közmunkatanács s egy sereg ügyosztály labirintját, melyen e rendezés ügyeinek át kellett volna mennie, tudta, hogy ha előbb rendezni akarjuk a Gellért gettoját, csak unokáink fogják a tervbe vett kioszk árnyékában kipihenni a meredek ut fáradalmait.

A mérnöki hivatal nagyon csinos tervet dolgozott ki. A terv szerint a kioszk homlokzata a Dunára, jobboldala a felső, baloldala az alsó szerpentin-utra néz. A approximativ költségvetés szerint a kioszk 20.643 forintba kerül, tehát olyan összegbe, a mely bérlet utján bizonyosan meghozza a tisztességes kamatot.

A kioszk épitését még az őszszel megk zdik, ugy, hogy jövő tavaszszal már magába fogadhatja a főváros közönségének azt a részét, a mely szereti a megfertőzetlen tiszta levegőt és a melynek érzéke van a természet szépségei iránt. A kioszk felépitése fontos lépés lesz arra hogy a közönség megkedvelje és tömegesen keresse fel a Gellérthegyet. A kioszk felépitését nyomban fogja követni az egész Gellérthegy szabályozása, ugy hogy a Gellérthegy a fővárosnak a legegészségesebb, legkényelmesebb üdülő helye lesz. Ennek a czélnak az elérésében a hatóság munkáját nagyban megkönyiti a Gellérthegy és Vidéke egyesület, a mely már is több utat helyezett jókarba és tett használhatóvá.

A kioszk épitése a mellett, hogy közszükségletet elégit ki, bő jövedelmet is fog hajtani a váéosnak. Már most is, különösen kora reggel, nagyon sokan veszik igénybe a Gellérthegy gyógysétányát és ha ott egy kényelmes helyiség is lesz, a hol a sétáló közönség megpihenhet, még többen fogják felkeresni, ugy hogy a főváros a befektetett tőke kamatait biztosithatja.

*

Szükséges, hogy e terv ne maradjon irott malaszt. Kiállitás miatt a szó szoros értelmében kiirtják a városliget fáit s a millenáris éven a budapesti lakók meg lesznek fosztva egyetlen közeleső üdülő helyüktől.

Ebből pedig, hacsak a város nem gondoskodik, a hiány lehető pótlásáról, óriási kár háramlanék Budapest amugy is rossz közegészségi viszonyaira.

Felhivás előfizetésre.

Főtörekvésünk, hgy a közönséggel egy családot képezzünk és hogy a társadalmi életnek hü tolmácsai legyünk.

Ezután is folytatjuk közkedvelt rovatunkat. Ismerőseink czim alatt rajzoljunk közéletünk ismertjeinek árny és fényképeit, méltányoljuk a polgári érdemet, de feljegyezzük a mulasztásokat is.

— **Budakeszi szinkör.** Az egész hét szomoruan végződött az itt müködő társulatra. Egyfelől megnyiltak az ég csatornái, zuhogott a zápor, de annál nagyobb baj: a részvéthiány. Vasárnap adták a „Méltóságos csizmadia“ énekes bóhozatot, melyben F e k e t e kiváló alakitást nyujtott, és a közönséget folytonos derült hangulatba tartotta. E héten ez a jobb sorsra érdemes szintársulat csak háromszor játszhatott. Miért? mert oly közönyös e közönség, hogy minden buzgalma az igazgatónak, és a szintársulat tehetséges tagjainak hajótörést szenved a részvétlenségen. K e d d e n V ö l g y i n é Teréz jutalomjátékául szinre került „D e b o r a h“ a melynek czimszerepét a jutalmazott játszotta, még pedig oly hatással, és az alakitó müvészet oly igazi tehetségével a mely sokszoros kihivások és tapsokra ragadta a közönséget. Kivüle D e r é k i, I z s ó és S e b e s t y é n járultak az est sikeréhez. S z e r d á n sikerült esti mulatságot rögtönöztek S z o v j á k József vendéglőjében, hol szavalások után közös vacsora, majd táncz következett, a melyet Fodor és Sterné urasszonyok rendeztek.

— **A krisztinavárosi asztaltársaság** nagyszabásu zártkörü mulatságot rendez a Budán felállitandó fiók-mentőegyesület javára f. é. szeptember 7-én a svábhegyi „Eötvös-nyaralóban“ lesz megtartva.

Ó-budai viszonyok.

Az uj elöljáróság bevonultával egy uj aera is kezdődött. A közegészségügyi mizériák csak részben való megszüntetése is oly sürgős feladata lett a tiszti orvossal egyetemben az egész elöljáróságnak, hogy szinte gondolkodóba estünk, vajjon e feladat a legnagyobb ambiczió mellett is teljesithető e ugy, hogy az elért eredmény a közóhajnak csak némi tekintetben is megfelelő legyen.

Oly erőket bir a kerület az uj elöljáróság tagjaiban, kiknek müködéséhez nagy reményeket van jogositon fűzni.

Az erélyéről ismert elöljáró és tiszti orvos, felismerve a bajt, csakugyan kiváló buzgalommal fogtuk e avagy munkához; de nem rajtuk mult, hogy a mizériák legfőbbike: a l a k á s k é r d é s csak részben volt megoldható s hogy e tekintetben tett akcziójuk reakcziót szült;

És ez igen természetes, mert az egészségtelen és tulzsuvfolt lakások kiüritése még nem megszüntetése azon nyomorult lakhatási viszonyoknak, a milyenek különösen Ó-Budán léteznek.

A redikális eljárás e tekintetben, előintézdések nélkül, csak nagyon kevéssé bir orvosló hatással.

Uj regime, uj müködési kör, uj és tevékeny, ambicziózus erők — mindez meg van; de nincs meg a talaj előkészités, mely nélkül egyes fontos kérdések megoldása talán gyakran nagyobb kár, mint haszon.

A lelkismeretes kötelesség-teljesités emberei megteszik azt, mit számukra elő ir a törvény s talán inkább a felsőbb hatóság a hibás, mely ily dolgokban első sorban inkább csak a tervelésre, inditványozásra, mint betű szerinti keresztülvitelre utasithatná alantosait.

Ebből magyarázható azután az, hogy lakás kiüritések alkalmával jajgatók, siránkozók állják el az elöljáró ajtaját, k'k nem találnak helyet, hol családjukkal pihenésre hajthatnák fejöket.

Az ó-budai lakás-viszonyok bizony, bizony, mizerábilisek; a hol a szegény, küzködő munkás annyi ezre éli véres verejtékek között napjait: ott nem ártana, ha a felsőbb hatóság mi hamarább gondoskodnék nemcsak szükséges, de a jelen esetben: életmentő tervekről, melyek gyors kivitele bizonyára megszünteti majd az állandóan napirenden levő panaszokat.

A kerületi választmány, az elöljáróság hivja hát fel mindezekre az illetékes felsőleg hatóság figyelmét; mert munkás-házak épitése nélkül a lakás és ezzel együtt a közegészségügyi bajok, bármilyen más megoldás által, sosem lesznek gyökeresen orvosolva.

Van még egy dolog, mi nem jó világot vet az ó-budai viszonyokra s ez: az a sok, egymásra következő pálinka mérés, mely tarkitja a Lajos-utczát egész hosszában. Másutt, más városrészben a mellék utczákba terelik az ily üzleteket; a III. kerületben épen a fő utczában foglalnak helyet szánalmas külsejü „Stammgast“-jaival. Morális szempontból nem is birálom e körülményt; elvégezték azt már igen sokan és igen sokszor.

Csak egyet csodálunk: hogy az elöljáróság, melynek körébe az ilyes koncczesziók tartoznak, nem jár el e tekintetben nagyobb szigorral. A kérdés ugy morális, mint esztetikai szempontokból megérdemli, hogy bővebben és behatóbban foglalkozzanak vele.

Tájékoztató.

— **„Szt. Lukács-fürdő-részvénytársaság Budapest Kénes iszapfürdő,** nagy nyitott és zárt medenczékkel, melyekben a forrásviz naponként négyszer megujul. Douche-massage. Iszap borogatások. **Olcsó és szép lakások.** Uszodák, kádfürdők, gőzfürdők stb. Prospektust küld ingyen az igazgatóság.

Erdélyi borozó VIII., József-körut 10. Valódi erdélyi hegyi-borok. Különlegességek: Erdélyi turó és husnemüek. Kenyeres Károlyféle (Brassó) cognac és likőrök. A borozó éjjeli 1 óráig van nyitva.

— **Van szerencsém** a n. é. közönség szives tudomására hozni, miszerint fűszer kereskedésemet I. ker. Márvány-utcza 14. számu házból ugyancsak Márvány-utcza 10 szám alá helyeztem át. A n. é. közönség pártfogását továbbra is kérve, tisztelettel maradtam L i s s e k János fűszerkereskedő.

— **Magyarosan.** A krisztinavárosi u t ó b u c s ú alkalmával folyó hó 13-án, kedden estve az „Arany bárány“-hoz czimezett vendéglő kies kerti helyiségében, jó ételek és italok állnak a közönség rendelkezésére. Többek között lesz bárány-paprikás és káposztás-rétes is, jó magyarosan készitve.

Kiadó: mindszenti Erdélyi Gyula.

BUDAPESTI LÓVERSENYEK.

1895. augusztus 11, 13, 15, 18, 20, 22, 25, 27 és 29-én.
Kezdetük mindig délután 3 órakor.

Beléptijegy naponkint:

I. oszt. (Passepartout) uraknak	5 frt.
I. oszt. (Passepartout) hölgyeknek	3 frt.
I. oszt. (Passepartout) katonatiszteknek . .	3 frt.
II. oszt. urak vagy hölgyeknek	1 frt.
Állóhely a versenypálya közepén	30 kr.

Augusztusi 9 napra (Saison-) jegyek:

I. oszt. jegy (Passepartout) uraknak . . .	34 frt.
I. oszt. jegy (Passepartout) hölgyeknek . .	17 frt.
I. oszt. jegy (Passepartout) katonatiszti . .	17 frt.

A külön elkeritett fogadási helyre (a bookmakerek körébe) belépti jegy **mind a 9 napra 19 frt.**

A totalisateurökhöz azonban, mint eddig, ugy ezután is szabadon léphetni. Lóvonatu vasutak és omnibuszok egész a helyszinig közlekednek. **Katonai zene és frissitőhelyek minden osztálynál.**

Augusztus 29-én külön villámvonat indul Bécsbe ára személyenkint 20 frt.

Benkovits Ferencz

férfiszabó mester

Budapest, I. Alagut-utcza 1.

A főváros nagyobb műhelyeiben szerzett tapasztalataim folytán van szerencsém üzletem a n. é. közönség szives figyelmébe ajánlani.

A szabást magam végzem.

Megrendeléseket és javitásokat a legjutányosabb árban elfogadok.

WÁGNER MANÓ

TAN- és NEVELŐ-INTÉZETE

RÁKOS-PALOTÁN (Budapest mellett).

Az intézetben van egy előkészitő tanfolyam, 6 polgári osztály nyilvánossági joggal, 8 gymnáziumi osztály, melyből 4 nyilvánossági joggal bir. Az intézet egy 6 holdnyi, jól ápolt, árnyas, angol parkban fekszik. A tanári kar elsőrangu férfiakból áll. Teljesen berendezett, tantermek, könyvtár és tornacsarnok. Nagy kiterjedésü játékterek. Tökeletes nyáritornázas. Katonai gyakorlat. Kitünő ellátás. A szellemi élet fejlesztése mellett kiváló gond fordittatik a test ápolására is.

Kiváló gond fordittatik a magyar, német, franczia és latin nyelvek oktatására.

A tanév szeptember hó 1-én kezdődik és junius 30-án végződik. Bővebb értesitéssel és prospektussal készséggel szolgál a nevelőintézet igazgatósága.

Mérsékelt nevelési dijak.

RÁKOS-PALOTA (posta- vasut- és távirda-állomás.)

WÁGNER MANÓ,

intézeti igazgató és tulajdonos.

Van szerencsém a n. é **szinkör látogató közönség** becses figyelmébe ajánlani a **szinkör mellett** levő „Alaguthoz“ czimzett vendéglőmben berendezett **kerti helyiséget.**

Szinház előtt és az előadás után friss vacsora.

Rosszidő esetén fedett nyári helyiségek.

Mindennap zene Kutschera A. zongoraművész közremüködésével.

Tisztelettel

Schlaucher Ferencz,

vendéglős.

Bejárat Attila-utcza 65. szám alat is.

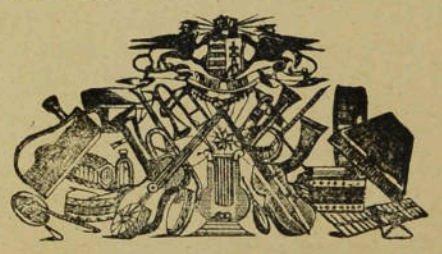
Stowasser J.

hangszergyáros.

Cász. és kir. hadsereg szállitója.

BUDAPEST,

II. kerület, Lánczhid-utcza 5. szám.

Nagy berendezett választékos raktár minden e szakmába vágó tárgyakból, **kézi harmonika** még eddig elérhetetlen erős hang és tartóssággal.

Minden néven nevezendő s e szakmába vágó javitások pontosan és jutányosan eszközöltetnek.

Árjegyzéket dijmentesen küld.

Vendéglő „Mekka városához“.

Van szerencsém a t. cz. közönséggel tudatni, hogy **Fehérvári út 10420. sz. a.** (a **Záborszky János**-féle telken, a sósfürdő közelében) vendéglőt nyitottam, mely a legujabb kor igényeinek megfelelően minden kényelemmel el van látva.

Kirándulóknak kellemes üdülő hely.

Minden időben meleg és hideg ételek.

Saját termésü borok. Csapolt és üvegsör.

Tisztelettel

SCHMIEDT KÁROLY

vendéglős.

Vendéglő megnyitás.

Van szerencsém a n. é. közönséggel tudatni, hogy **I. ker., Csaba-utcza 2. sz. a.** (városmajorban) **a jövő századhoz** czimezve **vendéglőt** nyitottam.

Hideg és meleg ételek minden időben.

Dréher-féle csapolt sör.

Balatonmelléki borok.

Ünnep- és vasárnap zene.

Tisztelettel

GÖTZINGER GÉZA
vendéglős.

SZT.-MARGITSZIGETI ÜDITŐVIZ

a legkiválóbb és legolcsóbb bakteriamentes

asztali savanyúvíz

és

egészség-ápoló ital.

Kitünő eredménynyel használtatik:

Köszvény-, gyomor- és bélbajoknál, garat-, gége-, tüdő- és hólyaghurutnál.

Kapható: **Legtöbb gyógyszertárban, ásványviz-, füszerkereskedésben és vendéglőben.**

FŐRAKTÁR

WERNER ADOLF-nál.
(FRUM ISTVÁN UTÓDA)

Budapest, II., Batthyány-utcza 3. szám.

Telefon 90—97.

Főherczegi Szt.-Margitszigeti felügyelőség

Kőbányai Polgári serfőző részv. társaság.

Városi iroda: Népszinház-utcza 22.

Polgár sör.

Király sör.

Szt. István sör.

Barát sör.

Városi iroda: Népszinház-utcza 22.

Budai raktár I. Fehérsas-utcza 6. sz.

BANK ÉS VÁLTÓ-ÜZLET

Beimel Lajos fiókja

TELEFON! II., fő-utcza 6. sz. TELEFON!

Értékpapirok, arany és ezüst pénznemüek vétele és eladása.

Előleg mindennemü értékpapirra.

Tőzsdemegbizásokat előnyösen eszközlünk.

Igérvények minden huzáshoz.

Budai lakás-hirdető.

Az augusztusi házbérnegyed itt van, legczélszerübb budai lakáshirdető a

„Buda és Vidéke".

Kiadóhivatalunkban már eddig is sokan tudakozódnak, s a **háziurak** és **lakók** részéről már is sok előjegyzés történt.

Figyelmeztetjük az érdekelteket, hogy lakás hirdetéseket jutányos áron veszünk fel. A „Buda és Vidéké"-ben való hirdetésnek sikere van.

Bővebben a kiadóhivatal.

EISELE JÓZSEF

czipész-mester

üzletét Alagut-utcza 1. szám alól Attila-u. 61. szám alá helyezte át.

Elvállal uj megrendeléseket és javitásokat.

SZOLYVA és POLENAI

szaktekintélyek által elismert kiváló hatásu GYÓGYVIZEK

Gyomor és fejfájás, szédülés, czukros hugyár aranyér bántalmai és köszvényelleni különlegesség.

a friss töltésü SZOLYVA és POLENAI védjegye.

LUHI ERZSÉBET

rendkivüli kellemes izénél fogva, főleg borral vegyitve a betegnek élvezetes, kellemes üdítő italt képez.

Tulságos gyomorsav képződésénél idült gyomorhurut és étvágytalanság, torok, gége és hörgők idült hurutos bántalmai ellen, feltünő sikerrel lesz alkalmazva.

Főraktár: Budapesten,
FRUMM ISTVÁN utódánál
tulajdonos
WERNER ADOLF
Batthyányi-utcza 3. sz.

Megrendelhető: minden ásványviz kereskedésben vagy közvetlenül

Gróf Schönborn uradalmi Igazgatóságánál,

Munkácson.

a friss töltésü LUHI védjegye

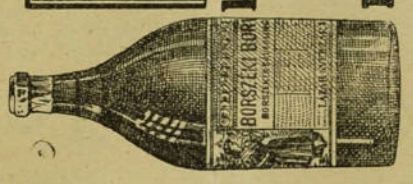
Ezeknek a vizeknek tiszta kezelése folytán, kellemetlen utóize nem képződik.

A szénsavdus ásványvizek királya a

BORSZÉKI BORVIZ

kitünő gyógyviz és üditő ital

mindenütt kapható.

Budapesti főraktár

RAJCS ZOLTÁN-nál

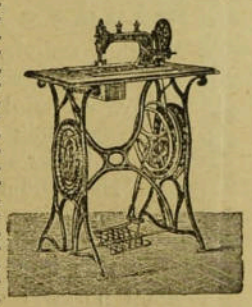
VIII. ker., Józsefkörut 10. szám.

SCHIEN KÁROLY

mü- és épület-lakatos

Budapest,

II., Batthyányi-u. 1.

Varrógépek és kerékpárok raktára.

Nyilvános nagy-gimnázium.

Fekete József

nyilvános hat osztályu gimnáziuma, összekötve 8 gimnáziumi osztályu internátussal és nevelőintézettel,

államérvényes bizonyitványok kiállitási jogával,

a főváros legegészségesebb vidékén, a budai hegyek **ózondus** légkörében, a szabad, nagytérségü Városmajornál

Bpest, I., Krisztinaváros, Városmajor-u. 4.

alatt, egyemeletes nagy házban, mely egészen ujonnan van berendezve; tantermei, háló-, ebédlő- és társalgótermei tágasak, szellősek. A ház el van látva külön fürdőszobákkal s nagy kerttel s e mellett az ifjaknak játszó- és szórakozó helyül ott van tőszomszédságban az árnyas nagy városmajor és a budai hegyek.

Ennél egészségesebb fekvésü egyetlen intézete sincs a fővárosnak.

Az ifjak ez intézetben az osztály- és az érettségi vizsgálatokra a legalaposabban, szakértő tánárok vezetése mellett készittetnek elő.

A dijak igen mérsékeltek, magyaros házi koszt. Beiratások az egész szünidő alatt eszközöltetnek.

Kivánatra bárkinek ingyen és bármentve megküldöm az idei iskolai értesitőt. Intézetem 15 év óta áll fenn.

A leveleket ily czim alatt kérem:

FEKETE JOZSEF,

ny. főgimn. tanár, magán-főgimnáziuma és nevelőintézete.
Budapest, I., Krisztinaváros, Városmajor-utcza 4.

Jelentés.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy f. é. **május hó 1-én** fióküzletet nyitottam a **Zugligetben** a Fáczán vendéglő kerti helyiségében. — Liszt, tej, tejszin és vaj, Finom- és pék-sütemény a nap minden órájában frissen lesz kapható.

LÖVENSTEIN ANTAL
csász. és királyi udvari sütőmester.

Kőziklából fakadó kristálytiszta

TELEFON. VÉGHLESI TELEFON.

„Vera"-forrás.

Hazánk igen kedvelt **legjobb izü és legolcsóbb**

szénsavdús égvényes

SAVANYU-GYÓGYVIZE.

Hathatós szer az emésztési zavaroknál.

Borral vegyitve kellemes savanykás izű üditő és tiszta italt képez.

A bort nem festi,

a miért a nagyérdemü közönség **fröccs** gyanánt nagyon kedveli s e végből a vendéglős urak igen felkarolták.

Borivóknak, kik a bort savanyuvizekkel szeretik vegyiteni, mindenekelőtt mint **legtisztább égvényes savanyuviz** ajánlható.

E viz közömbösiti a bor savát és az italnak igen kellemes savanykás izt kölcsönöz, anélkül, hogy azt

feketére festené.

Mindenkor friss töltésben kapható a **főraktárban**

BUDAPESTEN,

ERZSÉBET-KORUT 56. és

minden gyógyszertárban, füszerkereskedés és vendéglőben.

GANZ és TÁRSA

vasöntöde és gépgyár-részvény-társ. Budapesten.

Gáz- és Petroleum-motorok álló vagy fekvő, egy vagy két hengerrel.

Készit:

A) **gépeket és épitési munkákat, teljes malomberendezéseket, vasutt kocsikat és vasuti fölszereléseket, transmissiókat.**

Speczialitásai

B) **kéregöntvény** vasuti kerekek, váltók, zuzóművek, hengerek-és ágyúgolyókhoz.

Hengerszékek kéregöntetü hengerekkel mind a magas malmászathoz, mind pedig a parasztra őrléshez s **egész malomberendezések.**

Facsiszoláshoz, papir- és czelluloza-gyártáshoz való gépek. Vizikereket nagy sikerrel pótló **turbinák.**

Villamos világitás nagy távolságra is a motortól.

Zsilipek, csővezetékek, frictiós kapcsolások, rotatiós dynamométerek. Aczélöntés.

RÖVID- ÉS SZÖVÖTT ÁRUK

KÉZI MUNKÁHOZ TARTOZÓ CZIKKEK.

MINDENNEMÜ SZABÓ KELLÉK

Alapittatott 1875.

ALBINI LAJOS

ezelőtt

Reinl József

II, ker., Fő-utcza 40. szám alatt.

Ajánlja raktárát férfi fehérneműekben, saját készitmény. Ingek kizárólag a jó hirnevü „Schroll"-féle chiffonból, készitve. Legujabb nyakkendő és csokrok, gallérok, kézelők, fehér és szines ingmellek, jó minőségü tourista ingek és nadrágtartók.

Továbbá nagy választék fürdő öltönyökben, hölgyek és leányok számára, fürdőfejkötő, sapka és kalapok, ugyszintén fürdőköpenyek és dörzstörülközők.

Nagy raktár női és leány kötényekben és gyermek blous-kötényben a mi ruha helyett hordható. Valódi szinü harisnyák, sima és ajour, czérna- és selyem-keztyük, duppla ujjhegygyel. Jó szabásu derékfüzők.

Végre nagy választék valódi „Cosmanosi" cretonból.

VÁSZON, KANAVÁSZ ÉS CHIFFON

Barabás József

krisztinavárosi

CASINO SÖRCSARNOKA

a legujabb kor igényeinek megfelelően, kényelemmel és fényesen van berendezve.

Különösen ajánlható a **szinkör látogatók** becses figyelmébe. **Szinielőadás után friss vacsora,** frissen csapolt **udvari- és bajor sör.**

Ma zene!

A

Magyar Asphalt

részvény-társaság

Budapest, Andrássy-ut 30. sz.

elvállal minden néven nevezendő

asphalt burkolási

valamint **szárazzátételi** munkák teljesitését **jótállás mellett, legolcsóbban.** Elismert legjobb minőségü **aszfalt anyag vidékre** is szállittatik.

Megrendeléseket elfogad a kiadóhivatal is.

Hirdetések

a

BUDA ÉS VIDÉKE

részére felvétetnek

a kiadóhivatalban

Alkotás-u. 12/a. Szőke-ház.

MATTONI-FÉLE

GIESSHÜBLER

Legtisztább égvényes savanyukút

NÉMETH KÁROLY GÉZA

VAS- ÉS FÜSZERKERESKEDÉSE

(EZELŐTT **FREYBERGER PÁL** FIÓKJA)

BUDAPEST, II., SZÉNA-TÉR 1.

(BECK LIPÓT ÉS FIA LISZTKERESKEDÉSE MELLETT.)

Ajánlja jól berendezett **vas- és füszerkereskedését,** különösen **konyhaberendezési czikkek, rudvasak, tengelyek, szerszámok, szegek** és mindennemü **vasáru czikkekben.**

Minden a legjobb gyárakból.

Továbbá **czukor, kávé, rizs, tea, rum, cognac és minden egyéb füszeráru a legjobb minőségben.**

Denaturált szesz kimérve.

Pontos és előzékeny kiszolgálat.

Jencs Vilmos

„Szent-János"-hoz czimzett gyóyszertára

II. ker. Széna-tér.

Az idei idény beáltával ajánlja friss töltésü és minden fajtáju gyógy- és üditő ásványvizeket nagybani árak mellett.

Kaphatók az összes bel- és külföldi gyógyszerészeti különlesgességek.

Mindenféle sebészeti eszközök.

Menthin szájviz, a mely az Odolt hatásában, kellemes izénél valamint olcsóságánál fogva is teljesen fölülmulja. 1 üveg ára 40 kr. — Salol fogpaszta, a mely nagyszerü antiseptikus hatásu és igy a fogak odvasodását teljesen megakadályozza s izét a legutolsó részletig megtartja. Ára 60 kr.

Nemkülömben ajánlja a világhirü **Pries y Ca-féle** spanyol gyógyborokat valamint az általánosan elösmert és általa készitett Chinavas borát, üvegje 1/1 2 frt 50. 1/2 1 frt 50 kr. árakban.

Valamint saját készitésü és kitünőnek bizonyult lábizzadás elleni porát, 1 doboz ára 50 kr.

Nyomatott Heisler J. kö- és könyvnyomdájában. Budapest, II. Várkert-rakpart 1. sz. (Kluseman-féle ház.)

Budapest, 1895. IV. évfolyam 33. sz. Vasárnap, augusztus 18.

BUDA ÉS VIDÉKE

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI ES TÁRSADALMI HETILAP.

BUDA ÉS VIDÉKE ÉRDEKEINEK KÖZLÖNYE.

Szerkeszti: ERDÉLYI GYULA.

KIADÓ-HIVATAL, hol előfizetni lehet és hirdetések felvétetnek; I. ker. Alkotás-utcza 12/a. Szőke-ház.

Megjelenik minden vasárnap. Előfizetési árak: Egész évre 12 korona, fél évre 6 korona, évnegyedre 3 korona. Egyes szám ára 24 fillér.

SZERKESZTŐSÉG, I. ker., Alkotás-utcza 12/a. Szőke-ház. kéziratokat és közleményeket ide kérjük küldeni.

Szent István napján.

Megnépesednek az utczák. A jó, becsületes vidékiek, a környék lakosai s az ide özönlő idegenek csendben, s nagy áhitattal lépkednek a budai várba vezető lépcsőkön.

Kora reggel megdördülnek a Gellérthegy ucházziusai.

Ünnepi dörgés ez, hogy emlékezzünk az első, nagy, keresztény királyra.

És felriad a gyermek, a mint megrezegteti a főváros házainak ablakrámáit az ágyuk döreje, és az édes szüle csititja kis fiát, kis lányát: aludjatok tovább szépen, csendesen: Szent István napja van ma.

Később betüz a verőfényes nap gazdagnak, szegénynek ablakán át, valami olyan meleg érzés járja át az anyát, a midőn előkésziti ünneplő ruháját a kicsinyeknek.

Ünnep van az országban, ünnep az ország szivében, és ez az ünnep fényével elsősorban a mienk, kik a budai részeken lakunk.

Fodros Dunánk viztestén a kikötött és annak habjait szántó hajók árboczáról az augusztusi hűs szellő lengeti a nemzeti zászlót.

A kis propellerek fürgén szállitják az idevalót és vidékit, de a ki vér a mi vérünkből, mert e szentelt haza szülötte.

A gőzsikló füttye messze hallatszik és már kora reggel a miniszterelnök palotája elé rakja ki az embergomolyt.

A Mátyás-templom tornyából végig zúg a most felhuzott, és Szent-András nevét viselő nagy harang.

Igazságos Mátyás királyunk Nagy-Boldog-Asszony temploma teljes diszében készen áll, zöld galyakkal körülrakva, virágfüzérekkel ékesitve, a melynek illatos párája vegyülve a tömjén füsttel, beteliti a Szent-Háromság terét, az utczákat, a bástyát.

És ebben a remekművü Istenházában előbb csak csendes misét mond egyké egyházi férfi, az oltároknál meg-meg csillan a felgyujtott gyertya-fény, hogy déli 10 órakor az orgona mélabus hangja mellett elhangozzék a régi egyházi ének:

Hol vagy István király?
Téged magyar kiván,
Gyászos öltözetben
Te előtted sirván.

A szent jobbot a templom hajójába kiteszik. Zászlós urak és főpapok, polgárok, katonák és a nép veszi körül.

Szent István első királyunknak karja ez, a mely még manap is sujtani képes a mint hogy a béke olajágát is nyujtja.

Magyarságunk egész büszke önérzetével hajtjuk meg fejünket, zsolosma zengés és tömjén illat mellett, mert érezzük, mert tudjuk, hogy a mint ezredéven keresztül vad tatárokat, pogányokat sőt minden ellenséget megvert erős vitézi karunk, ugy kulturánkkal, előhaladottságunkkal, szellemi törekvéseinkkel és a magyar nemzetet példátlanul jellemző lovagiasságunkkal helyet foglaltunk a világ müvelt nemzeteinek családjába. Szent István napján végig czikázik arczukon az a jól eső érzése a léleknek, mely meggyujtja dicsőséges multunk visszaemlékezésének fáklyáját, megeleveniti történelmi nagyjainkat, látjuk a hadverő, a honfoglaló Árpád vezért, mint száguld végig a völgyeken, rónákon és hegyeken; halljuk őseink lovainak dobogását, a nyilak sivitását, a mint keresztül szeli a levegőt, s bevájja magát az eleven testbe; és halljuk az ércz buzogányok döngését, az aczél csattogását a mint keresztül metszve sisakot és paizsot osztja az ellenség soraiban a halált; és a midőn a multak, az ezredéves multnak dicső de véres árnya megkapja agyunkat: akkor Szent István napján lelkünk felemelkedik, s a kóruson hegedük, trombiták és sipok összhangja, dobok pergése mellett a biboros egyháznagy ajkáról felhangzik az ének:

„Téged Isten dicsérünk...“

Igen! Téged magyarok Istenét, ki annyi dúló és áldáz harcz és ellenség közepette nagygyá s hatalmassá tetted azt a nemzettestet, a mely mindenha megmutatta izmainak aczélosságát és ruganyosságát, valahányszor jogtalanul rátört a pogány, avagy a zsoldos had.

A „BUDA és VIDÉKE“ TÁRCZÁJA.

Elvek és tövisek.

(Regény egy kötetben.) (13)

Irta: ERDÉLYI GYULA.

Rétyi Antos István barátomnak!

— Nos urambátyám, mit szól hozzá? kérdi Dombor Mátét a szolgabiró.

— Dob, réztányér és bohócz kellene, a ki kiabálná, hogy most kezdődik az előadás.

— Én sem vettem komolyan. De ugy látszik Penege uram igen. Nagyon szerelmesek a mozdulatai. Két hétre ide börtönöztem ezt a volt postamesternét.

— Még lakodalmat érhetünk öcsém uram.

— Mond valamit uram bátyám.

Penege uram adta a gavallért. Tejbe, mézbe fürösztötte a szavait. Majd elolvadt. A volt postamesterné oda szoritotta a karját Penege uram karjához.

— Szép vidék gyönyörü vidék, suttogta, itt szeretnék a népszabadság győzelme után meghalni.

— Aszondom . . . hebegett a szerelmetes Penege . . .

— Életem legszebb két hete lesz, a mit itt töltök Penege urnál . . .

— Kebelzetes napok lesznek ezek . . . fejezte ki magát ékesen a paraszt király.

Kató és Péter némán haladtak egymás mellett. Kató néha vissza pislogott a szolgabiróra, ki beszédbe volt merülve Dombor Mátéval.

Péter a nagy elvekről és az emberek töviseiről gondolkodott. Bámulta Brinzenstein Klotildot, ki arra van hivatva, hogy szedje ki az emberiség töviseit.

Brinzenstein Klotild pedig nem az emberiségről gondoskodott, hanem a saját sorsáról. Penege uram özvegy ember. Nem volna nehéz a szivét bevenni. Gyönyörü ez a gazdaság és boldogság a gazdagok élete.

Egy kicsit unta már a komédiát, szeretett volna pihenni. Penege uramnak nagyon melege volt kigombolta a mellényét és a kendőjével legyezte magát.

A homlokán verejtékezett az izadtság s egy fordulónál a szabadság menyasszonya letörölte a gyöngyöző cseppeket.

Penege uram szive majd szét repedt örömében. Szavakat keresett, de nem talált. Cserbe hagyta egészen a dikcziózás tudománya. Olyan bátortalan volt, mint egy tizenhat éves gyerkőcz.

Brinzenstein Klotild most már biztosra vette a játékot. Elkezdett beszélni, hogy milyen boldog ő, hogy Kató mellett tölthet két hetet. Anyja helyett, anyja lesz. Tanitja, oktatja, neveli, hogy derék apjának öröme teljék benne. Csak attól fél, hogy nagyon zokon fog esni az elvállás.

Penege uram biztatta ne féljen nem muszáj ám elmenni. Klotild a földre sütötte szemeit és adta a szemérmetest: nem talál czimet a maradáshoz. Az emberek elitélik. Neki nincs egyebe a becsületénél . . .

Penege uramba vissza szált a bátorság és megnyilatkozott a szive. Annak rendje és módja szerint házasságot igért a szabadság menyasszonyának, ki nem utasitotta azt vissza.

Dombor Máténak ezalatt a szolgabiró elbeszélte, hogy Péter szerelmes ebbe a népámitó kisasszonyba. Pétert ki kell józanitani. Jóravaló fiatal ember, neki fel kell ébredni abból az álomból, melybe rajongása ringatta el.

Ismerje meg a való életet, ugy a hogy van. Az embert csak embernek tekintse és ne többnek. nem csak a jogokról elmélkedjék, de a kötelességekről is.

A szolgabirót nagyon boszantotta, hogy milyen eszetlenül viseli magát Péter a különben élénk Kató mellett, ott hagyta Dombor Mátét és Péterék társaságába vegyült.

— Miről beszél a fiatalság? kérdé barátságosan mosolyogva.

— Nem igen beszélünk, felelt Kató.

— Ez már gyanus. A kik sokat hallgatnak, azok sokat éreznek.

Péter nagyon bosszusan nézett a barátjára. Ez észre sem vette és tovább hajtotta a dolgot.

— Mindent tudok te kópé.

(Folyt. követ.)

Szent István napja a magyar nemzet örömnapja.

Szent István első királyunk szentelt jobbjának fénnyel és pompával való végig hordozása a Zsigmond kápolnától igazságos Mátyás királynak templomáig: a kereszténység diadalának utja.

A mig ez a szent ereklye királyok lakában, ott a budai várban gondosan őrizve, birtokunkban van: addig rajtunk nem győzedelmeskedik a föld kerekségének se ravasz, se fondor és hazug, sem nyilt ellensége soha, de soha!

Szent István napja, a mi büszkeségünk napja! Fellobogózott utczák során nem meggörnyedve, de kiegyenesedve járunk és ha előttünk halad a körmenet. a szent jobbról a magas égre nézünk, s lelkünk megtisztulásával keressük ott a fellegeken túl az Istent, és szivünk megdobbanásával imádást és hálát küldünk, hogy magyarok vagyunk.

V. L.

A tatai gróf.

Gróf Esterházy Miklós, a tatai gróf, a legáldozatkészebb magyar mübarát. Keresztény érzésü főur, tehát nagyon természetes, hogy a sajtó nem a kellő világitásban mutatta be. A Lipót-városban is megesik az, hogy valaki a saját házánál németnyelvü előadásokat rendez. Ezt még soha nem támadta meg a sajtó, de a magyar nemességnek szivesen jegyzi fel hibául még erényeit is. Ez valóban hamis könyvezetése a társadalomnak. Hamis mértékkel mér a nyilvánosság is.

Gróf Esterházy Miklóst megtámadták azért, mert tatai várszinházában bécsi szinészek léptek föl. Megkondult a vészharang, „a germanizáló gróf“ czim alatt kiharangozták a hazafiságból gróf Esterházy Miklóst.

Egyetlen egy lap sem tartotta érdemesnek, hogy a tatai grófról informáltassa magát. Elitélték.

Az Esterházy-név sohasem volt kedvencze a sajtónak. E család főjellemvonása a mély vallásos érzés. Az Esterházy-család egyike a legkatholikusabb családoknak. Ez már elég ok arra, hogy a sajtó és csatlósai nagyon gyülöljék.

Igen természetes és érthető eljárás ez azok részéről, kik nemzeti egyesületek alkotásában vesznek részt, de legnagyobb ellenségei a történelem hagyományainak, a történelmi neveknek.

Gróf Esterházy Miklós kiváló müizlésü, nevelt, olvasott ember s müvészeti ügyekben olyan szaktekintély, hogy bárki kérhet tőle tanácsot.

Nem következés az; hogy csak az értsen valamihez, a ki ir. Sokan vannak, a kik nem irnak és tudnak, sokan, a kik irnak és semmit sem tudnak. Az Esterházyakkal születik a müizlés. Ez náluk családi tulajdonság. Tanubizonysága ennek a veleménynek az Esterházy-képtár, de tanusága az is, hogy majd minden Esterházy-kastélyban volt szinielőadásokra vagy hangversenyre alkalmas hely. Képek, mükincsek vannak összehalmozva. Mint meczénások is mindig elsőranguak voltak a hazában és a világon.

Megtörtént az az eset, hogy egy Esterházy nem tudott jól magyarul. Ennek nem ő volt az oka, hanem a viszonyok. Ez arra az Esterházy-családra árnyat nem vethet, melynek oly sok jeles tagja küzdött és halt meg a haza érdekében.

Az igaz, hogy az Esterházyak nem kortes-hazafiak, kik hordó tetejére állva verik a mellüket, de komolyan szeretik és nem tréfával a hazát s nem tekintik a hazaszeretetet divatczikknek. Mernek önállóak lenni. Teljesitik köteleségüket, nem lesve konczra, nem várva tapsra. Nem komédiás hazafiak ők, kik ma ilyen, holnap olyan szerepet vállalnak, a szerint, a mint szerződtetik őket. Szóval az Esterházyak a magyar fajhoz tartozván, önállóak erényeikben és önállóak tévedéseikben.

Ez a magyar fejességhez tartozik. Mi törünk, de nem hajlunk; a hol hajlongást látunk, ott hiba van a vérkeveredésben. Gróf Esterházy Milós kemény, jellemes, vallásos, önálló keresztény magyar főur. A lapokra — a tekintetben, hogy vélekednek róla — keveset ád. Nem pajtáskodik mindenkivel, még saját rangjabeliek közül sem. Zárkózott ember, ki nemes szenvedélyeinek él.

A hirlapirodalom annyira el van bizakodva hogy már észt és kitünőséget is akar ajándékozni. Igaz, hogy pillanatnyi életü embereket teremt, dicsőséget osztogat mától holnapig, de ez csak káprázat. A sajtó elitélése, megsemmisitése sem örök időre szól. Az érdem, a tett ideje eljön.

Azért, mert valaki sportember, viv és egyéb testgyakorlatokat végez és erre több időt fordit, a sajtó némely része előtt elitélésére méltó. Ezek a sportkedvelő urak pedig eleget olvasnak ám, ha nem is a modern irókat és pajtásaikat, de olvasnak és hódolnak a széptudományoknak.

A legtöbb sportember szereti a zenét, a képeket, az irodalmat és müvészetet, nemcsak elméletben, de valósággal, mert vásárolnak és segélyeznek. Gróf Esterházy Miklós többet tanult az esztetikából is, mint akármelyik hireskedő mübiráló. A mit tanult, abból önálló véleményt alkotott.

Neki kellene az opera és a nemzeti szinház intendánsának lenni. Biztos forrásból tudom, hogy el is vállalta volna, de sokkal nagyobb ur anál, mint hogy tolakodnék és önérzete tiltja a maga mellett való doboltatást. A müvészet vezetésére hivatott müvelt ember, ki nem sokat teketóriázna sem miniszterrel, sem számvevőséggel, hanem a saját zsebéből áldozna.

A sajtó elrontotta egyelőre ezt a dolgot, mert annyit egy nagy ur mindenestre elvárhat, hogy közeledjenek hozzá és legalább is tisztelettel emlegessék, a mit megis érdemel.

A helyett, hogy a tatai várszinház miatt megtámadják, információkat kellett volna róla szerezni és követni Fáy és Földváry példáját, kik Széchenyitől tanulták azt, hogy az arra emberért érte kel menni, a hogy elmentek herczeg Grasalkovichért. Valószinü, hogy a kik ócsárolnak, az nem kinálja magát az ócsárlóknak.

Igy keletkezik az a veszedelem, hogy hivatatlan kezek intézik a müvészetet és tág mezőn élősködhetik a nyerészkedés. Még senkinek nem jutott eszébe a magánszinház vállalkozások megfigyelése. A vállalkozó tárczájába vándorolt százezrek a müvészetnek ugyanannyi kárt okoznak. Arról nem is beszélünk, hogy ezek a magánvállalkozók legtöbbször nem értenek a dologhoz. Csak oda tévedt emberek, a kikre azután később ragad valami és a hirlelés tekintélyekké lépteti elő.

A népszinház nem követi azt a czélt, a miért épült. A fényes kiállitásokra forditott költség elég mentség arra, hogy a népszinházi bizottság a számonkérésben enyhén járjon el.

A vigszinházhoz czimzett magánvállalkozás becsempészi a világpolgárságot. A harmadik és negyedik magánszinház megint csak magánérdekek szinháza.

A szinészeti iskolák szaporodnak. A jövőben még jobban elárad az ország végzett szinésznövendékekkel, mint ma. A magánvállalkozások ezek közül protekcziós kézzel válogatnak. Egy-egy részvényes vagy páholybérlő ajánlata nagyobb kincs a tehetségnél.

A tatai szinháznak nagy jövője van. Tata mint nyaraló, mint kiránduló-hely, mint sporttelep egyaránt emelkedik. Nemsokára igen szép közönség kerekedhetik ki erről a helyről s a tatai szinház lesz a mintaszinház, mert Esterházy Miklós gróf igen jó intendáns.

Budapest karaktere.

Nagyon jó théma az, mit a Buda és Vidéke kezdett tárgyalni annak a bebizonyitása végett, hogy Budapestnek nincs magyar karaktere.

Én is olvastam Turi Mészáros István czikkét, mit a Buda és Vidéke tovább magyaráz. Én is ugy találom, hogy budapesti polgár még nincs, a budai még most is van, pesti polgár csak volt.

A debreczeni czimről azonnal fel lehet ismerni, hogy debreczeni, s a többi vidéki városok lakója is azonnal elárulja azt, hogy hova való. Budapesti karakter azonban nincsen. Budapesti polgár nincsen, itt csak jobbára speciesek vannak.

Nagy fontosságu dolog az, hogy a fővárosnak magyar karaktere legyen. Ezt a nevelésnek és irodalomnak kell előmozditani.

Igen ám, de sem a nevelésnek, sem az irodalomnak magyar karaktere nincsen. A főváros hatóságának legyen ez feladata, hogy a nevelés egészen magyar legyen.

Igyekezzünk nem csak magyarrá, de szivben lélekben magyarossá tenni a társadalmat, az irodalmat, nevelést a müvészetet.

A magyar egyesület és a magyar iskolaegyesület szintén felveheti ezeket programjába. Sokat várunk Wlassics Gyulától az eszme gazdag kultusz minisztertől, kiben igen sok érzék van a magyar motivumok ápolására.

Budapesten van lakosság, de nincsen tulajdonképpen nép, és ha van is: természetre nem magyar nép.

Népszinmüveink, festőink aligha találhatnának fővárosi magyar tárgyakat. Kölcsönzöttek a mi alakjaink és tipusaink. A budapesti lakosságban nincs magyar eredetiség, nincs magyar humor ezért burjánozhatólt itt a sok zengeráj és erkölcsrontó orpheum, Folics Capris és sok egyéb.

A társadalom szokásaiban német és nem magyar. Tehát nem is lehet a székes-főváros magyaros.

Ajánljuk az irányadó körök figyelmében ezt a sajnálatra méltó körülményt és kérjük, hogy segitsenek mi hamarább ez arra alkalmatos eszközökkel. Igyekezzenek arra, hogy a fővárosnak magyar legyen a karaktere.

Tanulmány-ut.

A »Buda és Vidéke« számára irta:

Siebreich Károly.

Inverness jul. 1.

Az angolok és skótok az elemek közül a vizet szeretik talán legjobban, és mindent elkövetnek, hogy azt értékesithessék. Nemcsak a hajózás czéljaira forditják, hanem a vizet kiaknázzák az utolsó cseppig is, ha annak felhasználása anyagi haszonnal jár. Skotiában a legérdekesebb a Caledonai csatorna, mely több tó csatornáinak összeköttetése által keletkezett.

Itt is, mint az egész angol területen a hajózás vasárnaponként szünetel.

Azt a gőzhajót, melyen utaztam Invernessbe nyolczzárka tartányon körülbelöl 40—50 láb magasba szombaton emelték fel, a Loch-Linche tengeröbölből a Lochy-csatornába, melyből két ujabb zárka tartányon keresztül a Loch-Lochy tóba még 8—10 lábnyi magasságra emelkedtünk, egy skót dudás zenéje és egy skót gyerek táncza közben 10 percz alatt.

Cullahynál a hajó leeresztése megkezdődött, itt 8—10 lábbal estünk s igy fokozatosan 30—35 lábbal, mig nem Fort-Augusztusnál a gőzhajó lebocsátáss véget ért, a közönség nagy része kiszállt, hogy a bevásárlásokat eszközölje. Legtöbbnyire az ezen vidék speciálitása nagy kelendőségnek örvend, u. m. botok, szövetek, fényképek és egyéb tárgyak. Onnét a Loch Nessbe jöttünk. Még két helyen eresztették le a gőzhajót mire Invernessbe érkeztünk, hol négy zárka tartány van, de már ott a magasban maradtunk.

A vidék gyönyörü. Mindenütt hotelekre és nyári lakásokra bukkanunk. A hegy oldalokon juhok legelésztek, a melyek között túlnyomó számban van a fekete-fejü és lábu birka.

Útközben különböző hajókkal találkoztunk, valamint csolnakokkal és egy csatorna kotrógéppel, mely folyvást müködésben van.

Az utaknál a csatornákon keresztül mindenütt forgó hidak vannak és több helyen vizleeresztő zúgók.

Az egész uton hajónkat a különféle szárnyasok egész raja kisérte, s a közönség nagy gyönyörüségét találta bennök, a midőn holmi

hulladékokat dobva a vizbe, azok a legnagyobb ügyességgel kapkodták ki.

Inverness Skótia éjszaki részén Beauly Firth és a Moroy Firt tengeröböl kezdeténél fekszik. Szép és rendezett város, széles utczákkal. A Ness folyó a várost két részre osztja, bulevárdokkal van ellátva, s körül-belöl 23 ezer lakossal bir.

Sok szép nyilvános épülete van ennek a kies fekvésü városnak, melyek beválnának bármely fővárosba is. Megvan a mienkhez hasonló Margit szigete is: Ness Izland, melyet a Ness folyó nemcsak körül, de keresztül is foly. A partok hidakkal vannak összekötve. A két városrész közt három lánczhid emelkedik, kettő csupán gyalogjárók, s a harmadik kocsik számára.

Van nyilvános könyvtára, a mely esténként zsufolásig megtelik érdeklődő közönséggel.

Az ujságok oldalt fekvő asztalokon meg vannak erősitve, ugy, hogy kényelmesen olvashatja az ember, de ki van zárva annak a lehetősége, hogy valaki hacsak szórakozásból is magával vihesse.

Általában Skótiában minden városnak megvan a maga nyilvános könyvtára a közönség részére, ugy hogy a legszegényebb nép is könnyü szerrel hozzá juthat ujságához, vagy jól megválogatott könyvekhez.

Invernesst már sokan, de nagyon sokan megénekelték, mert kevés város van a földkerekén, a mely a természet szépségeivel oly dúsan meg volna áldva, mint Invernesst.

Itt is a házak elől és hátul kertekkel vannak ellátva, vagy pedig szabadon kert közepén állnak.

Éghajlata rendkivül kellemes, a mennyiben télen nagy hideg nincs, a hó kevés. Nyáron nincs nagy meleg, de elegendő esső.

Szeretném alkalmilag ismét beutazni Angliát és Skócziát nagyobb társasággal, melyben szakértők, városi képviselők, irók és művészek vennének részt, hogy az itteni tapasztalásikat hazánk javára értékesitenék.

Én most már egészen otthonos vagyok Skótiában. Annyira megismerkedtem vele, hogy őszinte igazsággal mondhatom, hogy kitünően érzem magamat ebben az országban.

Az emberek egészséges társadalmi viszonyok között élnek, és éppen ez az, a mely a nép fejlődését nagyon elősegiti.

Ismerőseink.

(Árnyak és fények.)

Rákosfalvi Mérő János.

Rákosfalvi Mérő János királyi tanácsos az a polgár, ki egész életét a közügyeknek szentelte. Az egész főváros hálájára érdemes ő, mert minden törekedése az, hogy a székes-főváros nagy és szép legyen.

Mérő János neve előfordul mindenütt, a hol nemes ügyekről és édekekről van szó. Elöljáró ő a hazafiságban és a közérdekek szolgálatában.

A székes-főváros történetének lapjain méltó helyet foglal el ez az érdemes férfiu, ki vezér a fővárosi ügyekben és őre a polgárság igaz érdekeinek.

Sokat nagyon sokat jegyezhetnénk fel az ő érdemeiből, de elég, ha nevét leirjuk mert az ő neve nagy alkotásoknál fordul elő.

Hogy csak többet ne emlitsünk oroszlánrésze van a magyar egyesület, a magyar iskola egyesület alapitásában.

Minket azonban leginkább az érdekel, a mit a svábhegy emelése körül tett. Ezért az érdeméért: a svábhegyi polgármester czimmel tisztelték meg polgártársai. A svábhegy nagyon sokat köszönhet rákosfalvi Mérő Jánosnak, kinek buzgósága, befolyása és lelkesedése ápolója a svábhegyi érdekeknek.

Neki köszönhető a svábhegyi turistaegyesület létesülése, a templom épülése s. t. b. Mindenki tudja jól, hogy kicsoda Mérő János. Nem is irunk terjedelmes életrajzot róla. Elégnek tartjuk, hogy a nyilvánosság utján e néhány adat felemlitésével hálánkat rójjuk le és elismerésünket fejezzük ki annak a ki ugy szólván a svábhegy mai viszonyait megteremtette.

Az orosz sereg benyomulása 1849. junius 17—18-án.

Egy Budán lakó katonai tekintélytől, a ki dicsőséges szabadságharczunkban előkelő szerepet játszott: adjuk a fenti czim alatt két czikksorozatban érdekes visszaemlékezését, abban az erős hitben, hogy olvasóközönségünk azzal az érdeklődéssel fogadja, a melylyel a letünt dicső korszak iránt kegyelettel viseltetni soha meg nem szünik.

I.

A Pozsonyban 1849. május 10-én Berg gróf orosz vezérkari főnök s császári főhadsegéd valamint báró Welden tábornok elnöklete alatt megtartott haditanácsban az orosz katonai megbizott Miklós czár nevében kijelentette, hogy a május 9-én Krakóból elindult s már a csatatéren is megjelent Panintine altábornagy vezénylete alatt 25 ezer emberből álló különitményen kivül, az orosz hadsereg a Magyarországba való benyomulásra csakis az elindulást elrendelő parancsot várja.

Május 21-én a két uralkodó Varsóban találkozván, a czár a hadjárat első időszakára nézve a következő tervben állapodott meg:

1-ször: Az orosz sereg balszárnya 68 gyalogzászlóalj, 92 lovas század és 240 ágyu (a II. és IV-ik hadtestől) a varsói herczeg (Paskievics) személyes vezénylete alatt junius 17 és 18-ika közt Dukláról tör be Eperjes és Kassa felé.

2-szor: A jobb szárny 34 zászlóalj, 44 lovas század és 120 ágyu Rüdiger gróf tábornok főhadsegéd parancsai alatt junius 15-én Novitarch és Szepes-Ófalunál vonul be s a Tátrahegység déli lejtőinek hosszában nyomulván előre, lehető gyorsan egyesül a balszárnynyal.

3-szor: Az ily módon történt egyesülés után Paskievics tábornagy Pestnek tartva a magyar sereget báró Haynau táborszernagy parancsai alatt álló osztrák hadakra dobja, mikor is a két tüz közé szorult „lázadók“ leveretése néhány nap alatt okvetlenül keresztül viendő. Azon esetre, ha a „lázadók“ az orosz hadak elől kitérve a Tiszán tuli részekbe vonulnának vissza, a varsói herczeg összes erejét a Tisza balpartjára helyezi át és e czélra Lüders báró altábornagy hadtestét Erdélyből magához vonja.

4-szer: Grotenhjelm altábornagy 8 zászlóaljjal, 7 lovas századdal és 32 ágyuval valamint 2800 osztrák katonával Bukovinából jun. 18-án Vatra-Docnán át tör be Erdélybe.

5-ször: Galicziából Grabbe tábornok vezénylete alatt 16 gyalog-zászlóalj, 6 lovasszázad és 48 ágyuból egy különvált hadosztály Alsó-Kubin (Árvamegyében) felé tart. Utóbb ezen csapatokhoz egy könnyü lovas-dandár adatott, mely Szent-Keresztnél csatlakozott.

6. Az orosz tartalék önállóan az ott táborozó osztrák csapatoktól egyelőre 8 gyalogzászlóaljat, 18 lovas-századot és 40 ágyut számlált, de ugyszólván naponta érkező ujabb ezredek által a hadjárat első napjaiban, már a működő sereg létszámát érte el.

Az osztrák főhadseregre nézve az a megállapodás történt, hogy eddigi figyelő állását elhagyva rögtön támadásba megy át, mihelyt a „lázadók“ nagyobb része a varsói herczeg ellen fordul. Ezután Komáromot és Budát bekeritve a „lázadókat“ folyton szorongatja.

Ezek a legmagasb intézkedések a legnagyobb óvatossággal pontosan végrehajtatván, a szabadságharcz kimenetele csakis az idő kérdése lehetett. Miklós czár három hónap alatt akarta a „lázadók“ erejét megtörni, ámde vége lett 8 hét alatt. Az orosz-osztrák sereg 367.264 emberrel 1198 ágyut állitott a harcztérre, mig magyar részről — még a várakban levő csapatokat is beleszámitva — mindössze 141.000 ember állott fegyverben.

Tartalékról szó sem lehetett, mivel az országgyülés még Debreczenben megszavazta ugyan az e czélra kivánt 50.000 ujonczot, de ezeket még csak ezután kellett volna szedni és felszerelni, mire azonban sem idő sem pedig fegyver nem jutott.

Az orosz sereg benyomulásának lefolyását a mostani fiatal nemzedék csak hirből ismeri s az orosz katonai irók által közzétett közleményeken kivül alig tudnak oly kutforrást melyből hiteles és többé-kevésbé érdekes adatokat merithetnénk. Élénk és megkapó szinekkel leginkább Muraiew tanár ecsetelte könyvében a bevonulás főbb mozzanatait, melyből nehányat e helyütt — örök emlékül — közölni óhajtunk.

Orosz részről azon téves nézet folytán, hogy a ruthének és tótok legott véreik támogatására fognak sietni, egyes csapatparancsnokok hosszabb beszédeket is tartottak, melyeket azonban a romlatlan ruthén és tót lakosság nem értett meg, s az oroszokat mint kiváncsi idegeneket fogadva, ellentállást nem fejtett ki ugyan, de rokonszenvet sem mutatott.

— Miért fáradtatok ide? — kérdék a mármarosi ruthének — hiszen mi titeket nem bántottunk.“ Mihelyt egy orosz csapattest valahol pihenést tartott, a tisztek első dolga volt az utközben elkövetett csekély kihágások miatt kiszabott szigoru testi büntetéseket a legénységen végrehajtani. A botozás és korbácsolás reggeltől estig szünet nélkül folyt s midőn a véresre vert orosz katonák hosszu darócz köpenyeikben lakásaikra nagy nehezen visszatántorogtak, a szegény parasztasszonyok vérző sebeikre hideg vizbe áztatott gyolcsot és tejfelbe mártott káposztaleveleket raktak. Az esti harangszóra a falu népe a templom körüli sirkertben imára gyülekezvén, ez a látvány még a legdurvább dóni vagy kubáni kozákra is hatott. Eszükbe juthatott, hogy felesége és gyermekei kiket ez életben nehezen fog többé viszontlátni, az esti harangszónál szintén reá gondolnak.

(Vége köv.)

Értesitők.

Polgári leányiskola. Budepest székes fővárosi I. kerületi krisztinavárosi községi nyilvános polgári leányiskola második értesitőjét az 1894/95 tanév végével szerkesztette Szabó József igazgató. A bevezető czikk az intézet történetével foglalkozik, a melyből mint érdekes adatatot kivesszit a következőket:

Intézetünk a jelenleg lezáródó tanévben a III. és IV. osztálylyal bővült s életének második évét töltötte be. A beiratkozó tanulók száma alig várt kedvező eredményt vett, a mennyiben a tanulók száma a tavalyi 81-gyel szemben 222-re emelkedett, kik közül az I. osztályra 72, a II.-ra 74 tanuló jutott. Az iskolánk számára kibérelt helyiség azonban csak három osztályteremmel rendelkezett s azért kénytelenek voltunk az I. osztályt a szomszédos elemi iskolai épületben elhelyezni.

A mult évi szeptember három első napjaiban tartott beiratkozások után szeptember 4-én kezdtük meg a tanitást s megszakitás nélkül folytattuk f. évi junius hó 18-áig, mig a vizsgálatokat a nméltgu vallás- és közoktatásügyi minister urtól f. évi márczius hó 1-én kiadott uj szabályzat értelmében minden osztályban egy-egy délelőtt, t. i. f. évi junius hó 19—24-én tartottuk meg, melyek egyikén — a II-ik osztályban — ngs dr. Gombár Tivadar, kir. tanácsos, főv. biz. tag s iskolafelügyelő ur elnökölt, a ki megelőzőleg az év folyamán is szerencséltette intézetünket látogatásával, a mikor az I. és IV. osztályban hallgatta meg a tanitást. A hittani vizsgálatok alkalmából pedik (jun. 4-én) jelen voltak nagytiszt. Scholtz Gusztáv ág. ev. lelkész ur és Hajpál Benő ev. ref. s. lelkész ur. A vizsgálatok napjain — jun. 19—24-éig — a tanulók rajzai és kézimunkái kiállitásszerüleg közszemlére tétettek.

A tantestület már az év elején nagymérvü változáson ment át. Gorzaleczky Ilona k. a. a III. ker. ujlaki polg. leányiskolánál szervezett női ipariskolánál nyert szakképzettségének megfelelő állást; ugyanott alkalmaztatott Igmándy Jolán k. a., az iparrajzi szakból heti néhány órai tanitásra; a távozók helyét, valamint intézetünknek két osztálylyal történt kibővültével szükségessé vált állásokat az I. kerületi várbeli felsőbb leányiskola tanárkarának három derék tagja töltötte be: Ujházy Irma k. a., a rajz-

tanitásnak heti 8 órán, Novák Sándorné urnő, a kézi munkának heti 6 órán át és Kronich Melania, később férjezett dr. Anderkó Aurelné urnő, a tornának heti 6 órán át való tanitásával bizatott meg. Három uj tanerőt is kaptunk: Bodnár Arankát a német és franczia nyelv tanitására és Földesi Klárát, később férjezett Kont Gyulánét, a vegytan s természetrajzi szak tanitására; mig az egészségtan tanitásával az év elején dr. Lengyel Sándor ur bizatott meg, azonban május hóban a vidékre történt elköltözködése folytán e tárgyat dr. Stipanits Elek gyakorló-orvos volt szives elvállalni.

A székes főváros hatósága ismert nagylelkűségével támogatta az idén is intézetünket. 68 tanulót részesitett tandijmentességben, a mely kedvezmény 680 frtot tesz ki. Két tanulóért pedig, a kik a felmentéshez szükséges okmányt nem tudták beszerezni, társaik fizették meg a tandijat.

Ösztöndijat három tanulónk élvezett és pedig: Manger Irén III. o. t. a pénzügymin. jöv. kihágások alapjából évi 60 frtot, Engel Erzsébet II. oszt. t. 100 frtos Mária Valéria. Légrády Róza I. o. t. a horgosi Karász-féle 425 forintnyi ösztöndijat.

A szegény tanulók számára mintegy 100 frtnyi könyvet vásároltunk, mig a székes fővárosi könyvkereskedők 40 trtnyi könyveket adományoztak e czélra.

A jövő tanévre vonatkózolag következő tudnivalókat emlitjük fel.

A beiratások szeptember hó 2, 3, 4-én, mindenkor délelőtt 9 órától 12-ig történnek, ugy hogy 2-án az I., 3-án a II. 4-én a III. és IV. osztályba lehet beiratkozni.

Jelentkezéskor minden tanuló, a mennyiben ez iskolai bizonyitványán kitüntetve nem volna, orvosi bizonyitványnyal tartozik beigazolni, hogy be van oltva; a ki pedig már 12 éves korát elérte, köteles kimutatni, hogy a himlő ellen ujraoltatott. Oly tanulóra nézve, a ki 12 éves korát megelőző 5 éven belül valóságos vészhimlőt állott ki, ujra oltásra nincs kötelezve.

Beiratkozáskor minden tanuló kivétel nélkül fizet 1 frt beiratási dijat és 50 krt, mint az ifjusági könyvtár gyarapitására szolgáló illetéket. Tandij gyanánt azonnal a beiratkozáskor egy-egy félévre 5 frt fizetendő. A franczia nyelv tanitásáért az e czélból önkény jelentkezők félévenkint 3 forintnyi dijat szintén előre tartoznak lefizetni, a zongora tanfolyamban havi 3 frt fizetendő.

A székes-főváros alkalmazottainak gyermekei mindkét nemű tandij fizetésétől mentesek. Azonkivöl fölmentetnek azon jó magaviseletű és jó előmenetelt tanusitó gyermekek, kiknek szülei vagy eltartói adókönyvükkel beigazolják, hogy évi egyenes adójuk nem több 10 frtnál s az illető polgári évre előirt adójukat tényleg lefizették. E végre azonnal a beiratkozáskor nyujtsák be ez iránt a székes-főváros tek. tanácsához czimzett s az adókönyvvel ellátott kérvényüket az igazgatónak.

Kórház és üdülő-menhely Szent-Endrén.

Az általános munkás-betegsegélyző pénztár, fennállásának 25-ik évfordulója alkalmából, szeptember 1-én, jubiláris ünnepélyt rendez a fővárosi vigadó nagytermében. A felhivásban tudtul adatik az is, hogy a nevezett pénztár fennállásának évfordulója alkalmából a pénztár kebelében jubileumi alapitványként, saját kórház és üdülő-betegek részére menhely létesitessék.

Az emlitett felhivás értelmében az üdülő betegek menhelye por- és füstmentes, erdős helyen, a fővároson kivül fog létesülni és az egyleti beteg tagnak gondos ápolást, erőteljes táplálékot nyujt és az egészséges, friss levegőjü tájékon való tartózkodást fogja lehetővé tenni.

Mindezek után járjuk be tehát a fővároson kivül fekvő Ujpest, Kis-Pest, Czinkota, Rákosfalva, Erzsébetfalva, Kossuthfalva, Haraszti, Soroksár stb. helységeket. Mindezeknél ma is azt tapasztaljuk, hogy mély homokkal, még mélyebb sártengerrel, arábiai porral dusan megáldva vannak és bizonynyal elmondhatjuk azt is, hogy a fogalom valódi értelmében sem regényes vidékkel nem birnak, sem a betegek üdülő helyévé még eddig nem is lehettek.

A nevezett törekvés értelmében és a fővároshoz most már csakis egy órányi távolságban fekvő, vadregényes, csodálatosan elbájoló és remekszépséggel pazarul megáldott Szent-Endre városa lehet az, a mely ugy kórházul, mint az üdülő betegek részére a legislegalkalmasabb helyül szolgálhat.

Aki Szent-Endre város remek fekvését látta, aki még remekebb közeli határait is gyalog bejárta: csak az beszélhet nemeskeblü elragadtatással e városról. Küldjön ki ide a betegsegélyző egylet a csodálatos természeti remekmű szépségén még lelkesülő deputácziót, ez meggyőződést szerezhet arról, hogy e várossal, a fennemlitett helységek, még megközelitőleg sem versenyezhetnek, e város csodálatos bájai elől pedig bátran elbujhatnak.

De nézzük továbbá milyen közlekedései vannak Szent-Endre városának. Azonfelül hogy rendezett tanácsu város, országgyülési képviselő választási pont is. Itt székhelylyel bir járásbiróság, adóhivatal, takarékpénztár, van továbbá katholikus, görög és izr. iskola, vasut, hajó, pósta, távirda, telefon, vendégfogadó, vendéglők. Most terv alatt áll a fővárosból Szent-Endrén keresztül épitendő vasut, ugyancsak tervezés tárgyát képezi az itt emelendő szinészek kórháza.

E városnak ilyenképen történt gyors emelkedettsége, az olcsó házbér, továbbá a remekszép vidék eszközölte azt, hogy jelenleg is nyolczvan idegen család lakik városunk határai között és ismét mondhatni, hogy a városunkban megtalálható sok mindenfélével, a fennemlitett helységek bármelyike még a legtávolabbról sem versenyezhet.

Ha tehát a munkás-egylet, a fővároshoz közel és szép helyen, olyan monumentális palotát akar létrnhozni, eme épület emelésére, egyedül és egyedül a legczélszerübb, legalkalmasabb, de egyuttal a legszebb pontot, csakis Szent-Endre városát választhatja.

Ezek után az a kérdés, hogy Szent-Endre város melyik pontján emeltetnék fel a kórház és a menhely ugy, amint azt a egylet felhivása megköveteli. Városunknak oly nagy terjedelmü helyet elfoglalható pontja csakis három van, 1. a vasutnál lévő és köröskörül kopár vidék, regényesség nélkül. E hely körül terveztetik a fennemlitett szinészek kórháza; 2. a Bogdány-utcza végén, Leányfalva felé vezető országut baloldalán fekvő termőföldek, háromoldalról szegényes kilátással, jó porral egy oldalról. A harmadik és pedig a legalkalmasabb, legczélszerübb pont a várostól mintegy száz méternyire fekvő és Gilitzer Adolf vendéglős tulajdonát képező, mintegy öt holdnyi területü, jó karban lévő vendéglője, földje, két kőre járó nagy patakmalommal és mindennemü hozzátartozókkal, amely birtok bármikor is, szabad kézből, mintegy huszonötezer forintnyi összegben eladó. A telekhez több föld is vásárolható.

Itt az egyletet komolyan és pénzügyi tekintetben az is vezesse, hogy 1. több melléképület, sőt minden és minden a legjobb karban van, tehát e vendéglőnek kórházzá és üdülő menhellyé leendő átalakitása csak nehány ezer forintba kerülne; 2. hogy a vendéglő és az ehhez tartozó helyek lerombolásából nyert kő, vas, üveg és faanyagok igen sok pénzértéket képviselnek most is, mert a falak alapkövein kétemeletes épület is huzható.

A vendéglő határát termőföldek, szőllőhegyek, a közeli erdő, széles patak, dusgazdag rét és mintegy kilenczszáz fával körülvett sétahely képezi. Virágdús halom mellett, merengéssel telt helyen fekvén tehát a vendéglő, a lélek legszebb emelkedettsége, a szív legkedvesebb lelkesültsége, a szem legékesebb tekintete mind mind ott édes nyugvópontot találhat. Azért elmondhatni: „Ékességeidben csodálatos vagy te, örökön ifju vidék! Te gyermekké teszed az aggastyánt, leánnyá az anyát, ifjuvá a férjet.“

Más tekintetben ott nincs füst és por, a levegő bámulatosan éltető, a hely védve van a dühöngő széltől, melyebb hófuvásoktól, a mi pedig a naponkénti közlekedés előnyére válnék. Egy pontnál itt igazat adhatunk az egyletnek a tekintetben tehető észrevételének, hogy a fővárosból, a vasuton idetörténendő utazás, ugyancsak egy kissé drága, de az egylet az ő beteg tagjai számára, a vasutnál mérsékelt jegyeket eszközölhet ki.

A midőn tehát az egylet emlitett nemes elhatározását az egész ország nevében a legszebb kivánatokkal kell üdvözölnünk, ugyancsak az egylet szép izlése tekintetéből kimondhatjuk, hogy ama remek palota emelésére egyedüli leggyönyörübb hely csakis Szent-Endre lehet, végül az egylet anyagi érdekeit és a betegek üdülését szem előtt tartva, ama épület számára a legalkalmasabb, legczélszerübb és a legelőnyösebb fekvésü hely a Glitzer-féle vendéglő lehet.

Midőn az egylet jubiláris ünnepélyére a tisztikarnak honfiui üdvözletünket küldjük, az egylet minden tagját pedig baráti jobbunkkal fogadva, kivánjuk, hogy ezer esztendős édes hazánk virágozzék még tovább is a négy folyam és hármas hegy ősi határai között, a munkás betegsegélyző-egylet még sokáig éljen!

Baráth S. I.

Az eskütéri hid.

Alig van égetőbb kérdés az eskütéri hid kérdésénél. A polgárságnak fontos érdeke ez és örülnünk kell azon, hogy oly tekintélyes egyesület mint a Gellérthegy és Vidéke egyesület vette kezébe az ügyet. E tárgyban értekezletre gyült számos tekintélyes férfiu a Vigadó kis termében.

Ott voltak a többek közt: Hilóczky Béla min. tanácsos, Fodor József dr. egyetemi tanár, Forgó István, Osztoics Mihály fővárosi bizottsági tagok, Palóczy Antal épitész, Petényi Ottó, Hubenay József stb.

Az értekezletet Hilóczky Béla miniszteri tanácsos nyitotta meg, előadva röviden az eskütéri hid épitése ügyében eddig történeteket. A hid épitésében való késlekedés — ugymond — főleg onnan ered, hogy az a kérdés, vajjon a hid egynyilásu, vagy háromnyilásu legyen-e, egyezkedés tárgya volt a főváros és kormány között. A főváros IV-ik kerülete s a vele szemben eső budai rész érdeke azonban egyaránt a gyors megoldást kivánja és most nem az a kérdés, hogy évszázadokra szóló müremeket teremtsenek, hanem az, hogy ki legyen elégitve a mindennapi szükséglet. Bizik a kormány s a főváros irányadó tényezőiben, hogy a kérdést ilyen értelemben fogja megoldani. (Általános helyeslés.) Petényi Ottó abban a nézetben van, hogy az eskütéri hid épitésének elnapolása valóságos abderitizmus volna. Hozzá kell fogni a hid épitéséhez még az idén, ugy, hogy az 1897-ben készen legyen. Égető szükség van arra, hogy Budapest Citijét, a belvárost, hid kösse össze Buda ősi törzsével. Inditványozza, hogy bizottságot küldjenek ki, a mely emlékiratot dolgozzon ki s azt átnyujtsa a miniszterelnöknek és kereskedelemügyi miniszternek. (Helyeslés.) Palóczy Antal bemutatja a közmunkák tanácsának akadékoskodó véleményét az eskütéri hidról, mely azt akarja bebizonyitani, hogy erre a hidra egyelőre szükség nincs. Az ügy most az elodázás veszélyének van kitéve s ezért helyesli, hogy a polgárság ezt a mozgalmat megindította. De ezzel nem lehet — ugy látszik a czélt elérni — s igy azt az inditványt teszi, hogy kérjék föl a kormányt az ügy befejezése czéljából kormánybiztos kiküldésére. Hubenay József nem tartja megengethetőnek, hogy a főváros egy nagy részének érdekei alá legyenek rendelve bizonyos magánérdekeknek, a melyek miatt szünetel az ügy kivitele. Nem szabad eltürni, hogy az érdeklődés csökkenjen s kivánja, hogy az illetékes fórumók előtt folytonosan sürgessék a hid fölépitését. Forgó István tiltakozik az ellen a föltevés ellen, mintha a belvárosiak elhanyagolták volna a saját ügyüket. Szóltak még Mössmer József, Iszlay József dr. és Geley József, a ki azt inditványozta, hogy küldjenek ki ebből az értekezletből ogy elkészitő bizottságot, a mely a legszélesebb alapokon meginditsa a hid kiépitése ügyében a mozgalmat. Az elnök ezután kimondotta a határozatot, hogy az értekezlet állandó bizottságot választ s ez a fővá-

ros összes polgársága körében igyekszik az ügy iránt az érdeklődést fölkelteni. Végül az állandó bizottságot választották meg, a melynek elnöke Hilóczky Béla min. tanácsos lett s ezel az ülés véget ért.

Felhivás előfizetésre.

Főtörekvésünk, hgy a közönséggel egy családot képezzünk és hogy a társadalmi életnek hü tolmácsai legyünk.

Ezután is folytatjuk közkedvelt rovatunkat. Ismerőseink czim alatt rajzoljunk közéletünk ismertjeinek árny és fényképeit, méltányoljuk a polgári érdemet, de feljegyezzük a mulasztásokat is.

Ismertetjük Buda és vidéke közintézeteit ipar és gyártelpeit, községi és közmüvelődési ügyeit. *A magyarosodásért is kitüztük a zászlót, nemcsak a nyelvet, de a szellemet is magyarrá akarjuk tenni. Mindent elkövetünk ezért, de nem erőszakos fegyverekkel.*

Lapunk erősödésének egyik feltétele az, hogy minden nyilvános helyen olvasható legyen a főváros mind a két pontján és a vidéken is. Kérjuk barátainkat, hogy azt minden nyilvános helyen erélyesen kérjék, hivatkozva a magyar egyesület ajánlatára.

Kérjük barátainkat, sziveskedjenek mindenről gyorsan és röviden értesiteni és becses közleményeikkel minél gyakrabban megtisztelni. Buda Dunántul szive. Sokszor hangoztattuk és mos is hangoztatjuk. Célunk, hogy a vidékkel szorosabb összeköttetésben lépjünk.

Arra fogunk törekedni, hogy a Budán levő számos intézet életének minden mozzanatát közölhessük. a mi által „Buda és Vidéke“ minél szélesebb körben terjedhessen és Buda iránt, hol a király palotája van az érdeklődést országszerte felkölthessük.

A „Buda és Vidéke“ előfizetési árai:

Egész évre	12 korona.
Félévre	6 „
Negyedévre . . .	3 „

Különfélék.

— **Krisztinavárosi búcsú** Gyönyörü idő kedvezett mindazoknak, a kik aug. 11-én a krisztinavárosi búcsú czimén hozzánk jöttek; egész emberáradat volt, annyian tolongtak és szorongtak az utakon, utczákon, templomban és a különböző mulatóhelyeken. Maga az egyházi szertartás fényes volt; fél 9 órakor d. e. Szágmüller József óbudai káplán szónokolt németül, fél 10-kor pedig Rostaházy Kálmán plébános magyarul; utána körmenetet, majd pedig nagy misét tartott a nevezett plébános, a kinek Szágmüller József és Récsey Farkas benczés tanár assistáltak nagy számu növendékpappal. A koruson Hoppe Rezső egyh. karnagy vezényelt, ki erre az alkalomra a polg. leányiskola növendékeiből állitotta össze a női kart, kikhez csatlakoztak még a férfikar tagjai. Előadták Paradeiser János d-dur Tantum ergo-ját, melyben a hegedü magánrészt ifj. Szvoboda Ferencz ur játszotta mély érzéssel s nagy hatással; Pembaur József c-dur miséjét, Keller A. „Ave maris stella“-ját. Offertoriumra Kéry Andor ur Rokitansky V. des dur „Ave Mariá“ját énekelte. Mondanunk sem kell, hogy a Kéry ur csengő tenorja a krisztinavárosi templomban is kellően érvényesült és igaz élvezetet szerzett az ájtatos közönségnek. Délután 4-kor nagy vecsernye volt; előtte, alatta és utána az utczákon ezernyi ember tolongott, s iparkodott élvezni mindazt, a mit a hagyományos módon kedélyes és kedves krisztinavárosi búcsú nyujtott; ez pedig tudvalevőleg nem kevés, sőt annyira sok, hogy még másnapra is jutott a mulatságból, szórakozásból elég. *e. ő.*

— **Kertészet a Zugligetben.** A kertészkedés örvendetesen halad a budai hegyvidéken. A zugligeti iskola derék vezér tanitója és a „Buda és Vidéke“ munkatársa, Eperjessy István lelkesen apostolkodik e téren. Öt év óta foglalkozik a kertészet elméleti és gyakorlati tanitásával. Az elmult évben ötszáz oltást és szemzést készittetett tanitványaival a kézi ügyesség elsajátitása végett fűzfa vesszőkkel. Május végén és junius elején 200 vadrózsa alanyt szemeztetett, a melyből 180 megfogta. Üdvözöljük a nemes törekvést.

— **Nagy-Boldogasszony napja Budapesten.** Nagy-Boldogasszony napján a főváros minden katholikus templomában ünnepi istentisztelet volt. A főistentisztelet a Nagy-Boldogasszonyról elnevezett budavári Mátyás-templomban volt, a hol Bogisich Mihály budavári prépost esperes-plébános mondotta az ünnepi misét nagy segédkezéssel. A mise után Nemes Arnold dr. mondott ünnepi szentbeszédet: délután litánia volt s ennek végeztével a hivők megáldása.

— **Jegyzőválasztás.** Hidegkúton a nyugdijazás folytán megüresedett községjegyzői állás folyó hó 8-án lett választás utján Kontra Kálmán, járási főszolgabiró elnöklete mellett betöltve. Ugy a község közönségének, mint a járási főszolgabirónak kiszemeltje ez állásra Navarra József, Borosjenő község fiatal jegyzője volt, a kinek mégválasztatása Hidegkuton több, mint bizonyosnak látszott. De a borosjenőiek megjavitván derék jegyzőjük fizetését, arra kérték, hogy a hidegkuti jegyzőségre már beadott pályázati kérvényét vegye vissza. Ezt megis cselekedte, a hidegkutiaknak nem nagy örömére. S igy, a dolgok ekkénti alakulása után némileg érthető, hogy egy teljesen ösmeretlen lőn Hidegkut község jegyzőjévé megválasztva. Németh Bélának hivják az uj jegyzőt, aki csak a folyó évben vizsgázott, bár igaz, hogy már nem tartozik az egészen fiatal emberek közé. A „német“-ek szokásos életkorát maholnap betöltendi. Óhajtjuk, szivből kivánjuk, hogy e nagyreményü község ügyes jegyzőt nyert legyen az oly nagy nehezen megválasztottban, a ki állitólag Csömörön volt segédjegyző. Némethen kivül még igen derék két (járásbeli) segédjegyző volt jelölve, kiknek bukását, illetve elbuktatását valóban fájlalnunk kell.

— **A tatai gróf.** Ezen a czimen közöljük azt a czikket, mit lapunkhoz egy igenis közel álló iró a „Magyar Szemlének“ irt. Közöltük pedig azért, mert az állandó budai szinház eszméje alkalmatos arra, hogy a figyelem gróf Eszterházy Miklós felé forduljon.

— **A budapesti állami nőipariskolában:** II. Albrecht-ut 35 sz. a beiratás a jövő tanévre szeptember hó 1. napjától 4-ik napjáig tart. Az állami nőipariskolák czélja és feladata, hogy a női munkák rendszeres gyakorlati tanitásával és az ahoz, továbbá a kisebb női munkaüzletek vezetéséhez szükséges elméleti szakismereteket tanitásával, fiatal nőket a női munkák készitésével foglalkozó üzleteknek hasznos segédmunkásaivá képezzen olyan módon, hogy az ilyen nők közül azok, kik később is önerejükre lesznek utalva gyakorlati képzettségök tovább fejlesztése, illetve kiegészitése után önálló gyakorlati müködésre, női munkaüzletek vezetésére is képesek legyenek; a család körében foglalkozó nőknek a különböző női munkák készitésében alapos képzést nyujtson. Az állami nőipariskoláknak ez idő szerint négy szakosztálya van u. m. a fehérnemü-varró, a fehér, szines és műhimző, végre a felsőruhavarró és divatáru czikkeket készitő osztály. Az intézetbe rendes tanulókul felvétetnek olyan leányok, kik a 14. életévüket betöltötték s legalább az elemi népiskola hat osztályát vagy a polgári iskola második osztályát sikerrel elvégezték. A tandij az egész évre 30 frt. Bővebb felvilágositással készséggel szolgál az igazgatóság.

— **Kerületi előljárók.** Megválasztották az uj kerületi előljárókat. A választás három szorgalmas tisztviselőt ért. Nem czélunk a törvényhatóság bizalma felett itéletet gyakorolni. Ehez nincs is jogunk. Nem mulaszthatjuk el azonban, hogy a budai társaság és polgárság több tagjának hangulatát ne tolmácsoljuk. Márkus Imre tanácsjegyzőt óhajtották volna megválasztani. Márkus Imre egyik legbuzgóbb és legtehetségesebb tisztviselője a székes-fővárosnak, ki mindenesetre helyén lett volna, mint előljáró is. A mi halad nem marad és reméljük, hogy Márkus Imre megfogja futni a pályát, melyen eddig is kitünt ugy, a hogy azt tehetségétől és ügybuzgóságától méltán elvárhatjuk.

— **Levél Torbágyról.** Egy előfizető aláirásával Torbágyról levelet kaptunk, melynek irója L. P. urról énekli, hogy piros a bugyelláris és piros a keztyüje. A bugyelláris meg van, de a keztyü, a piros, az elveszett, a ki megtalálja adja vissza. Boldog Torbágy, mit a világesemények és saját fejlődése nem érdekelnek és egy piros keztyü elveszése hangolja a levelezőt. Miután mi előfizetőinkkel és olvasóinkkal egy családot képezünk, kiadtuk előfizetőnk (?) jelentését abban a reményben, hogy közelebb nevét is aláirva (névtelen leveleket nem szoktunk közleni) közérdekü dolgokat vesz tollára.

— **A két pilisi járás anyakönyvvezetői.** I. A pomázi járásban kineveztetett és pedig anyakönyvezetői kerületenként: a békásmegyeriben: Küzdő Gyula jegyző, helyettes: Nagy Ottó körorvos; a borosjenőiben: Navarra József jegyző; a budakalásziban: Scholtz Ferencz jegyző; a csobánkaiban: Vukay János jegyző, helyettes: Csorba segédjegyző; a duna-bogdányiban: Kormos Ödön jegyző; a hidegkutiban; a megválasztatandó jegyző, (Németh Béla ha meg nem lesz felebbezve a választás); helyettes: Olajnyik Antal tanitó; a kis-orosziban: Csubák József jegyző; a nagy-kovácsiban: Kollárik Gyula jegyző, helyettes: Takáts Kálmán intéző; a piliscsabaiban: Beke Fülöp jegyző, helyettes: Szigethy főerdész; a pilis-szántóiban: Stipanits Antal kör jegyző; a pilis-szentlászlóiban: Mátrinyi János jegyző; a pócsmegyeriben: Dumtsa Gyula jegyző, helyettes: Risek Albini főerdész; a pomáziban: Mátrinyi Dezső jegyző; a solymáriban: Straub Béla jegyző; a szigetmonostoriban: Badics János jegyző; a tótfaluiban: Nyáry József jegyző; az ürömiben: Stuhlreiter Antal jegyző; a visegrádiban: Metzger Károly jegyző és a vörösváriban: Eckhardt Géza kör jegyző, helyettes: Iffinger Mátyás segédjegyző. II. A biai járásban kineveztettek még pedig, Bián: Lehótzky Lajos jegyző; Budakeszin: Rajz Flóris jegyző; Budaeörsön: Beke József jegyző; helyettes: Szabadházy Andor nyug. jegyző; Jenőn: Math Ferencz kör jegyző; Nagy-Tétényben: Rácz Károly (volt) jegyző, helyettese: Ebergényi Sándor tanitó; Pátyon: Kiss Bertalan jegyző; Perbálon: Senkey Gyula jegyző; Tinnyén: Fülek Henrik jegyző; Torbágyon: a megválasztatandó jegyző (Frank József;) Tökön: a megválasztatandó jegyző; (Macskássy Samu;) Törökbálinton: Győri (Gyurinka) Sándor jegyző és Zsámbékon: Nyirák Gyula jegyző. Ezek az anyakönyvvezetők mindannyian föl vannak ruházva a házassági ügyekben való anyakönyvvezetés, illetőleg a házasságkötés körül való közreműködéssel.

— **Esketés.** Szombaton, folyó hó 10-én d. u. 6 órakor fényes esketés ment végbe a budavári Mátyás-templomban. Holczer József ur, egyik budapesti banknak áru osztály főnöke ugyanis Frey Anna kisasszonyt, Frey Alajos budavári kereskedő, háztulajdonos és földbirtokosnak bájos, kedves leányát vezette oltárhoz. A templom főoltáránál az esketés szertartását ft. Kompanyik Celesztin lőcsei apát-plébános, a menyasszony rokona végezte. A szertartást megelőzőleg, az eskető apát ur remek, eszmékben dus beszédet intézett a fiatal jegyes párhoz, melyet ugy a nászvendégek, mint pedig a fölötte nagy számban megjelent és a templom középhajóját egészen elfoglaló uri közönség éber figyelemmel és meghatottsággsl hallgatott végig. Az esketés után a nászvendégek számára a lövöldében nagy lakoma készittetett, hol a szépen feldiszitett asztalnál körülbelül hatvan vendég foglalt helyet. A lakoma közben szebbnél-szebb pohárköszöntők mondattak és a jókedvü fesztelen kedélyes társaság egész éjfélutánig elmulatott. A fiatal házaspárnak kivánunk sok szerencsét és Isten áldását. A fiatal házaspár nászutra Tirolba ment.

— **A müvészetért.** Az elmult kedden az Alkotás-utczai „Arany Bárány“-hoz czimzett vendéglőbe jó izü közvacsorára gyült össze több budai polgár. Megjelent többek között Holló Barnabás a kitünő szobrász müvész is,

ki most dolgozik várbazári mütermében egyik legremekebb alkotásán, Tompa Mihály szobrán. A müvészt a társaság egyik tagja felköszöntötte, mit a jelenlevők lelkesen megéljeneztek. A mulató társaság elhatározta, hogy a budai művész-telep tiszteletére közelebb közvacsorát rendez ugyancsak az „Arany Bárány"-nál. A polgárság magát tiszteli meg, ha a művészetet megtiszteli.

— **Halálozáz.** Dr. Bertsik Józsefet a budai orvosok egyik kitünőségét temették el. Tisztelői és azok, kik tudományának áldásában részesedtek számosan jelentek meg a temetésén. Halálát fia Bertsik Kálmán tekintélyes polgártársunk gyászolja.

— **Az első csárda.** A kiállitás területén szeptember elsején nyilik meg az első csárda. Ez a csárda hires lesz már csak azért is, mert az idősb Karikás Mihályé. Miska bácsi az ezredéves ünnepélyt megtiszteli azzal, hogy szakácsmüvészetével elragadja a jóizlésü közönséget. Idősb Karikás Mihály olyan magyar vendéglős, kitől példát vehet az ifjabb nemzedék. A valódi magyar konyhának hivatottabb ellátója nálánál aligha van. Ez volt a Karikások érdeme. Ezért keresik fel őket a magyarok mindenrendü osztályának tagjai. Őszintén örülünk rajta, hogy idősb Karikás Mihálynak hajlott kora daczára az Isten jó volta az üzletvezetéshez kivánatos erőt megadta, a miről a közönségnek bő alkalma lesz meggyőződni.

— **Eljegyzés.** Dr. szirmai Szirmay István a jogász nemzedék egyik jeles tagja eljegyezte ippi Bydeskuthy Örzse kisasszonyt, sok szerencsét kivánunk a kötendő frigyhez.

— **Összejövetelek.** A „Budapesti I., II. és III. kerületi szállodások, vendéglősök, bor- és sörmérők ipartársulatá"-nak tagjai társas összejövetelüket 1895. augusztus 21-én Diewald József (I. Csend-utcza 12. sz.) tartják. — Az I. ker. nemzeti asztaltársaság tagjai társas összejövetelüket 1895. augusztus 27-én Schmidt Károly (Fehérvári-ut „Mekka városához") tartják.

— **A budapesti „Ernő-klub"** (helyisége I. Alkotás-utcza 11.) f. hó. 18-án Ő felsége születés napját megünneplendő, kirándulást rendez a Sváb-hegyre. A kiránduláson szivesen látják a honvédség és közös hadsereg tagjait, továbbá az egyesületeket és polgárságot családjaikkal együtt. Találkozás délután 3 órakor a Sváb-hegyi templomnál. A Sváb-hegyi lakók tisztelettel felkéretnek hogy ez alkalomra házaikat feldisziteni és este kivilágitani szíveskedjenek. Bellobraidits Lipót egyleti elnök cs. és kir. nyug. százados.

Tájékoztató.

— **„Szt. Lukács-fürdő-részvénytársaság Budapest. Kénes iszapfürdő,** nagy nyitott és zárt medenczékkel, melyekken a forrásviz naponként négyszer megujul. Douche-massage. Iszap borogatások. **Olcsó és szép lakások.** Uszodák, kádfürdők, gőzfürdők stb. Prospektust küld ingyen az igazgatóság.

Erdélyi borozó VIII., József-körut 10. Valódi erdélyi hegyi-borok. Különlegességek: Erdélyi turó és husnemüek. Kenyeres Károlyféle (Brassó) cognac és likőrök. A borozó éjjeli 1 óráig van nyitva.

— **Gróf Schönborn** nagyhirü savanyu viszeiről a következőket ajánljuk a közönség figyelmébe: A szolyva és polenai forrásokat már idők óta — habár csak inkább az ottani körökben — az orvosok felette fontosaknak tartották, de csak a legujabb kor — behatóba vizsgálódásai deritették fel a szolyvai és polenai vizek rendkivül kiváló jelentőségét, melylyel az egészség megóvása és betegségek gyógyitására oly igen alkalmasak. Kiváló tekintélyü orvosok és tudósok — önkényt megejtett kisérleteik által igazolták ezen magyarhoni termékek kitünő diaetetikus és gyógyászati értéküket. A szolyva és polenai források kisérleteknek eredménye, mely orvosi és balneologiai szakművekben közöltetett, a források tulajdonosát Schönborn Buchheim grófot arra inditották, hogy azokat házi kezelésbe vétesse, hogy ezen valóságos adománya a természetnek a szenvedő emberiség javára teljes tisztaságában és valódiságában a leglelkiismeretesebben biztositassék. A szolyva és polenai vizek vegyelemzése első pillantásra felvilágositást nyujtanak a szakembernek arról, milyen kitünő gyógyszereket képeznek ezen vizek az orvos járatos kezében. Ezt már az is felismerte, a ki ezen vizek első teljes vegyelemzését eszközölte. Ez Molnár János, a budapesti vegyész volt, ki vegyelemzését a következő bekezdéssel adta ki: „Nagy örömömre szolgált annak tudata, hogy én ezen szerencsés vegyületü s nagy-becsü természet adományát hazánknak nem érdemlett homályából fölszabaditám."

Iskolai hirdetmények.

I.

Az 1868: XXXVIII. törvényczikk értelmében minden szülő vagy gyám köteles gyermekeit, gyámoltjait — ha nevelésükről a háznál, magánintézetben nem gondoskodtak — nyilvános iskolába járatni életidejük 6-ik évének betöltésétől egész a 12-ik, illetőleg a 15-ik év betöltéséig.

Ennek folytán a szülők és gyámok ezennel értesittetnek: hogy az 1895—96. tanév a budavári községi elemi fiu- és leányiskolában, f. évi szeptember 5-én veszi kezdetét.

A tanköteles gyermekek felvétele folyó évi szeptember 1-től szeptember 5-ig délelőtt 9—12-ig az iskolaépületben történik Farkas József vezető tanitó urnál.

Kezdők csak a tanév elején születési bizonyitvany felmutatása mellett léphetnek be.

A beiratási és tandijak és pedig beiratási dij osztályonkint 40 krral, a tandij pedig félévenként 1 frt 75 krral beiratáskor fizetendők.

A szegények gyermekei a tandijfizetés alól fölmentetnek s a szükséges tankönyvekkel ingyen láttatnak el.

A himlő-ragály csökkentése czéljából felhivatnak a t. szülők, hogy beiratás alkalmával gyermekeik himlő-oltási igazolványait felmutatni szíveskedjenek.

Figyelmeztetnek továbbá az érdekeltek az 1868-ik évi népoktatási XXXVIII. törvényczikk 4-ik szakaszára.

„Ha a szülő (gyám vagy gazda) a tankötelezett növendéket az iskolától visszatartja, ebbeli kötelességének teljesitésére komolyan figyelmeztetendő. És ha az e czélra szolgáló erkölcsi eszközök felhasználása sikertelennek bizonyulna s a tankötelezett növendék az iskolától továbbra is visszatartatnék: a kötelességét ekként teljesiteni nem akaró szülő (gyám vagy gazda) első izben 50 krra, második izben 1 frtra, harmad izben 2 frtra, negyed izben 4 frtra büntettessék az iskolai pénztár javára. Sőt ha még ezen négyszeri büntetés sem téritené a szülőt (gazdát vagy gyámot) kötelességének teljesitésére: akkor az illető iskolaszék erről a felsőbb iskolai hatóságnál jelentést tesz, mely az iskolától visszatartott tanköteles gyermek számára a községi hatóságnál külön gyám rendelését is szorgalmazhatja.

Végül tapasztaltatván, hogy a házi magánoktatásra vonatkozó törvény igen sok esetben meg nem tartatik, mely körülmény az alapos képzettség hiányán felül a felsőbb iskolákban szükségelt készültség hiánya miatt az előirt tananyag feldolgozására is igen hátráltató befolyással van, a fő- és székvárosi tanács 1890. évi junius hó 16-án 42.055. sz. a. elrendelte, hogy a magántanulók az illetékes iskolaszéknél a tanév elején bejelentendők s minden évben vizsgát tenni kötelesek, melyre csakis a bejelentettek vagy a bejelentés elkerülhetetlen akadályait igazoló tanulók fognak bocsáttatni.

Budapesten, 1895. évi augusztus hó 15-én.

A budapesti várbeli iskolaszék:

Kosutányi Geiza s. k., jegyző. **Dr. Gombár Tivadar** s. k., elnök.

II.

A t. cz. szülők és gyámok ezennel értesittetnek, hogy a krisztinatéri, attila-utczai, istenhegyi, lipótmezei és zugligeti községi elemi népiskoláknál az 1895/6-iki tanévi beiratások, az illető iskolai épületekben f. é. szeptember hó öt első napján mindenkor reggeli 8-tól 11 óráig eszközölhetők.

Az attila-utczai iskolába csakis azon tanulók nyerhetnek felvételt, a kik a Retek-utczában, Dékán-utczában, Széna-téren, Vérmező-utczában, Ostrom-utczában, a Batthyány-utczának az Ostrom-utczától nyugatra eső részében, a Várfok-utczában, a Krisztina-körúton, Városmajor-utczában, Kékgolyó-utczában, az Alkotás-utczának a Márvány-utczáig terjedő részében és az Attila-utczának és Lógodi-utczának a Mikó-utczáig terjedő részében laknak.

Az itt fel nem sorolt és a Krisztinaváros területén levő utczák lakóinak elemi iskolás gyermekei a krisztinatéri iskolába fognak felvétetni.

A törvény értelmében minden 6—12 éves korban álló gyermek tanköteles lévén, — felhivatnak az iskolaszék területén lakó t. cz. szülők és gyámok, hogy ezen tanköteles korban álló gyermekeiket vagy gyámoltjaikat, a fentkitett napok egyikén okvetlenül irassák be, — megjegyeztetvén, hogy az I. osztályba csak azon gyermekek fognak felvétetni, kik 6-ik életévüket már betöltötték s ezen körülményt hiteles okmánynyal igazolják.

Beiratáskor beirási dij czimén minden gyermek után 40 krajczár fizetendő. Ezen dij fizetése alól csakis a fő- és székv. alkalmazottjainak gyermekei vannak felmentve. Tandij czimén egy évre, fél évi előzetes részletekben 3 forint 50 krajczár fizetendő, mely összeg havi részletekben is lefizethető. Tandijmentességre csak az tarthat igényt, ki a beiratásoknál jelenlevő iskolaszéki tag előtt kijelenti, hogy a 35 krajczárnyi havi tandijat nagyobb megterheltetése nélkül nem képes megfizetni.

A beiratásnál a gyermek oltási, illetőleg ujraoltási bizonyitványa előmutatandó.

A rendes iskolai oktatás szeptember hó 7-én reggeli 8 órakor kezdődik.

Minthogy a magántanulók a közoktatásról szóló törvény 7. §-a szerint évenkint tartoznak nyilvános vizsgálatot tenni, a fő- és székv. tanácsnak 42055—1887. számu határozata folytán felhivja az iskolaszék a t. cz. szülőket és gyámokat, hogy magán tanitásban részesülő gyermekeiket vagy gyámoltjaikat az iskolaszék kerületéhez tartozó valamelyik közs. elemi népiskolánál annálinkább jelentsék be, mert ellenkező esetben azok csak az elmulasztott bejelentés igazolása után lesznek vizsgálatra bocsáthatók.

Ismétlő iskola látogatására azon gyermekek kötelezvék, kik 12-ik életévüket már betöltötték, de 15-ik életévüket még nem töltötték be, s más tanintézetbe nem járnak és ipariskolába járni nem tartoznak. Az ismétlő iskolába való beiratások hetenkint kétszer, kedden és pénteken eszközöltetnek, mindenkor d. u. 4—5 óráig; a beiratás és tanitás teljesen dijmentes.

Felhivatnak tehát a t. cz. szülők, gyámok és munkaadók, hogy ismétlő iskola látogatására kötelezett gyermekeiket, gyámoltjaikat vagy alkalmazottjaikat az ismétlő iskolába annálinkább beiratni szíveskedjenek, mert ellenkező esetben a kerületi előljáróság által fognak ebbeli kötelességük teljesitésére szorittatni.

Kelt Budapesten, 1895. évi aug. hó 16-án.

A krisztinavárosi iskolaszék.

Kiadó: mindszenti Erdélyi Gyula.

Az Ernő-klub

folyó hó 18-án a Svábhegyen tartandó ünnepélye után a tagok **Nossek Ignácz I. ker. Alkotás-utcza II. sz. a.** vendéglőjében jönnek össze, hol Bellobraidits elnök diszbeszéde után **társas vacsora lesz**, melyre miden érdeklődő meghivatik.

A rendezőség kezeskedik, hogy jó konyhát és italokat fognak a résztvevők találni. Hogy jó ételek és italok kaphatók arról személyesen meggyőződött a szerkesztő.

Kősziklából fakadó kristálytiszta

TELEFON. VÉGHLESI TELEFON.

„Vera"-forrás.

Hazánk igen kedvelt **legjobb izü** és legolcsóbb

szénsavdús égvényes

SAVANYU-GYÓGYVIZE.

Hathatós szer az emésztési zavaroknál.

Borral vegyitve kellemes savanykás izű üditő és tiszta italt képez.

A bort nem festi,

a miért a nagyérdemü közönség **fröcs** gyanánt nagyon kedveli s e végből a vendéglős urak igen felkarolták.

Borivóknak, kik a bort savanyuvizekkel szeretik vegyiteni, mindenekelőtt mint **legtisztább égvényes savanyuviz** ajánlható.

E viz közömbösiti a bor savát és az italnak igen kellemes savanykás ízt kölcsönöz, anélkül, hogy azt

feketére festené,

Mindenkor friss töltésben kapható a **főraktárban**

BUDAPESTEN,

ERZSÉBET-KORUT 56. és

minden gyógyszertárban, füszerkereskedés és vendéglőben.

Budai lakás-hirdető.

Az augusztusi házbérnegyed itt van, legczélszerübb budai lakáshirdető a

„Buda és Vidéke".

Kiadóhivatalunkban már eddig is sokan tudakozódnak, s a **házi-urak** és **lakók** részéről már is sok előjegyzés történt.

Figyelmeztetjük az érdekelteket, hogy lakás hirdetéseket jutányos áron veszünk fel. A „Buda és Vidéké"-ben való hirdetésnek sikere van.

Bővebben a kiadóhivatal.

Hirdetések

a

BUDA ÉS VIDÉKE

részére felvétetnek

a kiadóhivatalban

Alkotás-u. 12/a. Szőke-ház.

Vendéglő „Mekka városához".

Van szerencsém a t. cz. közönséggel tudatni, hogy **Fehérvári út 10420. sz. a.** (a **Záborszky János**-féle telken, a sósfürdő közelében) vendéglőt nyitottam, mely a legujabb kor igényeinek megfelelően minden kényelemmel el van látva.

Kirándulóknak kellemes üdülő hely.

Minden időben meleg és hideg ételek.

Saját termésü borok. Csapolt és üvegsör.

Tisztelettel

SCHMIEDT KÁROLY

vendéglős.

Kőbányai Polgári serfőző részv. társaság.

Városi iroda: Népszinház-utcza 22.

Polgár sör.

Király sör.

Szt. István sör.

Barát sör.

Városi iroda: Népszinház-utcza 22.

Budai raktár I. Fehérsas-utcza 6. sz.

Nyilvános nagy-gimnázium.

Fekete József

nyilvános hat osztályu gimnáziuma, összekötve 8 gimnáziumi osztályu internátussal és nevelőintézettel,

államérvényes bizonyitványok kiállitási jogával,

a főváros legegészségesebb vidékén, a budai hegyek **ózondus** légkörében, a szabad, nagytérségü Városmajornál

Bpest, I., Krisztinaváros, Városmajor-u. 4.

alatt, egyemeletes nagy házban, mely egészen ujonnan van berendezve; tantermei, háló-, ebédlő- és társalgótermei tágasak, szellősek. A ház el van látva külön fürdőszobákkal s nagy kerttel s e mellett az ifjaknak játszó- és szórakozó helyül ott van tőszomszédságban az árnyas nagy városmajor és a budai hegyek.

Ennél egészségesebb fekvésü egyetlen intézete sincs a fővárosnak.

Az ifjak ez intézetben az osztály- és az érettségi vizsgálatokra a legalaposabban, szakértő tánárok vezetése mellett készittetnek elő.

A dijak igen mérsékeltek, magyaros házi koszt. Beiratások az egész szünidő alatt eszközöltetnek.

Kivánatra bárkinek ingyen és bérmentve megküldöm az idei iskolai értesitőt. Intézetem 15 év óta áll fenn.

A leveleket ily czim alatt kérem:

FEKETE JOZSEF,

ny. főgimn. tanár, magán-főgimnáziuma és nevelőintézete.
Budapest, I., Krisztinaváros, Városmajor-utcza 4.

Jelentés.

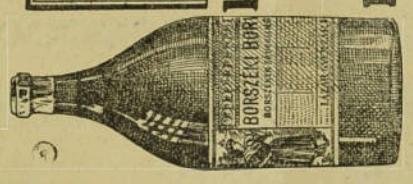
Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy f. é. **május hó 1-én** fióküzletet nyitottam a **Zugligetben** a Fáczán vendéglő kerti helyiségében. — Liszt, tej, tejszin és vaj, Finom- és pék-sütemény a nap minden órájában frissen lesz kapható.

LÖVENSTEIN ANTAL

csász. és királyi udvari sütőmester.

A szénsavdus ásványvizek királya a

BORSZÉKI BORVIZ

kitünő gyógyviz és üditő ital

mindenütt kapható.

Budapesti főraktár

RAJCS ZOLTÁN-nál

VIII. ker., József-körut 10. szám.

Van szerencsém a n. é. **szinkör** látogató **közönség** becses figyelmébe ajánlani a **szinkör** mellett levő „Alaguthoz" czimzett vendéglőmben berendezett **kerti helyiséget.**

Szinház előtt és az előadás után friss vacsora.

Rosszidő esetén fedett nyári helyiségek.

Mindennap zene Kutschera A. zongoraművész közreműködésével.

Tisztelettel

Schlaucher Ferencz,

vendéglős.

Bejárat Attila-utcza 65. szám alat is.

BANK ÉS VÁLTÓ-ÜZLET

Beimel Lajos fiókja

TELEFON! II., fő-utcza 6. sz. TELEFON!

Értékpapirok, arany és ezüst pénznemüek vétele és eladása.

Előleg mindennemü értékpapirra.

Tőzsdemegbizásokat előnyösen eszközlünk.

Igérvények minden huzáshoz.

Benkovits Ferencz

férfiszabó mester

Budapest, I. Alagut-utcza 1.

A főváros nagyobb mühelyeiben szerzett tapasztalataim folytán van szerencsém üzletem a n. é. közönség szives figyelmébe ajánlani.

A szabást magam végzem.

Megrendeléseket és javitásokat a legjutányosabb árban elfogadok.

GANZ és TÁRSA

vasöntöde és gépgyár-részvény-társ. Budapesten.

Gáz- és Petroleum-motorok álló vagy fekvő, egy vagy két hengerrel.

Készit:

A) **gépeket és épitési munkákat, teljes malomberendezéseket, vasutt kocsikat és vasuti fölszereléseket, transmissiókat.**

Speczialitásai

B) **kéregöntvény** vasuti kerekek, váltók, zuzómüvek, hengerek-és ágyúgolyókhoz.

Hengerszékek kéregöntetü hengerekkel mind a magas malmászathoz, mind pedig a parasztra őrléshez s **egész malomberendezések.**

Facsiszoláshoz, papir- és czelluloza-gyártáshoz való gépek.

Vizikereket nagy sikerrel pótló **turbinák.**

Villamos világitás nagy távolságra is a motortól.

Zsilipek, csővezetékek, frictiós kapcsolások, rotatiós dynamométerek. Aczélöntés.

MESTERHÁZY MIHÁLY

füszer, gyarmatáru, csemege-, bor- és ásványvizkereskedő

BUDAPEST, 1. KER., ATTILA-UTCZA 50.

Árkivonata

Czukor legfinomabb, egész süvegben	1 kg.	—.35½	kr.
Ugyanaz » kimérve	1 »	—.36	»
Koczka-czukor legfinomabb doboz v. ládában	1 »	—.36½	»
Ugyanaz » kimérve	1 »	—.37	»
Kávé-Mocca legfinomabb arábiai	1 »	2.20	»
Kávé-Aranjáva »	1 »	2.20	»
Kávé-Gyöngy »	1 »	2.20	»
Kávé » finom	1 »	2.10	»
Kávé-ceylon legfinomabb	1 »	22.0	»
Kávé » finom	1 »	2.10	»
Kávé-Cuba finom	1 »	2.—	»
Kávé-Santos »	1 »	1.70	»
Rizsa-Gyémánt legfinomabb	1 »	—.32	»
Rizsa-Glace »	1 »	—.26	»
Rizsa-Japán finom	1 »	—.22	»
Rizsa-Rangon »	1 »	—.18	»

Liszt kiváló finom a Gizella-malomból.

Szalámi, háromféle, kitünő gyártmány	1 kg.	1.80	kr.
Buza-dara, finom vagy goromba	1 «	—.16	»
Császárolaj valódi hamisitatlan.	1 Lt.	—.32	»
Petroleum legfinomabb amerikai	1 »	18 és 20	»
Denaturált Spiritus legmagasabb foku	1 »	—.30	»

Tejgyertya elsőrendü, a „Flóra“ „Apolló“ vagy „Schicht“-gyárból
1 csomag 40 42 45 kr.
490 500 560 gr.

Ürgyertya elsőrendő . . . . . 1 csomag —.48 kr.

Valódi Badacsony vidéki saját töltésü asztali borok. Kitünő Dreherféle palaczk-sör. A központi tejcsarnok fiókja.

Egyébb itt fel nem sorolt áruk kiváló finom minőségben előnyös árak mellett.

Pontos gyors és előzékeny kiszolgálás.

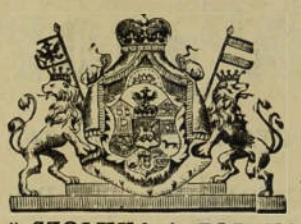
Megrendelt áruk készséggel házhoz szállitatnak.

Üzlettulajdonosoknak engedmény.

SZOLYVA és POLENAI

szaktekintélyek által elismert kiváló hatásu GYÓGYVIZEK

Gyomor és fejfájás, szédülés, czukros hugyár

aranyér bántalmai és köszvényelleni különlegesség.

a friss töltésü SZOLYVA és POLENAI védjegye.

LUHI ERZSÉBET

rendkivüli kellemes izénél fogva, főleg borral vegyitve a betegnek élvezetes, kellemes üditő italt képez.

Tulságos gyomorsav képződésénél idült gyomorhurut és étvágytalanság, torok, gége és hörgők idült hurutos bántalmai ellen, feltünő sikerrel lesz alkalmazva.

Főraktár: Budapesten, **FRUMM ISTVÁN utódánál** tulajdonos **WERNER ADOLF** Batthyányi-utcza 3. sz.

Megrendelhető: minden ásványviz kereskedésben vagy közvetlenül

Gróf Schönborn uradalmi Igazgatóságánál, Munkácson.

a friss töltésü LUHI védjegye

Ezeknek a vizeknek tiszta kezelése folytán, kellemetlen utóize nem képződik.

Barabás József

krisztinavárosi

CASINO SÖRCSARNOKA

a legujabb kor igényeinek megfelelően, kényelemmel és fényesen van berendezve.

Különösen ajánlható a **szinkör látogatók** becses figyelmébe. **Szinielőadás után friss vacsora,** frissen csapolt **udvari- és bajor sör.**

Ma zene!

A

Magyar Asphalt

részvény-társaság

Budapest, Andrássy-ut 30. sz.

elvállal minden néven nevezendő

asphalt burkolási

valamint **szárazzátételi** munkák teljesitését **jótállás mellett, legolcsóbban.** Elismert legjobb minőségü **aszfalt anyag vidékre** is szállittatik.

Megrendeléseket elfogad a kiadóhivatal is.

Jencs Vilmos

„Szent-János“-hoz czimzett gyóyszertára II. ker. Széna-tér.

Az idei idény beáltával ajánlja friss töltésü és minden fajtáju gyógy- és üditő ásványvizeket nagybani árak mellett.

Kaphatók az összes bel- és külföldi gyógyszerészeti különlesgességek.

Mindenféle sebészeti eszközök.

Menthin szájviz, a mely az Odolt hatásában, kellemes izénél valamint olcsóságánál fogva is teljesen fölülmulja. 1 üveg ára 40 kr. — Salol fogpaszta, a mely nagyszerü antiseptikus hatásu és igy a fogak odvasodását teljesen megakadályozza s izét a legutolsó részletig megtartja. Ára 60 kr.

Nemkülömben ajánlja a világhirü **Pries y Ca-féle** spanyol gyógyborokat valamint az általánosan elösmert és általa készitett Chinavas borát, üvegje ¹/₁ 2 frt 50. ¹/₂ 1 frt 50 kr. árakban.

Valamint saját készitésü és kitünőnek bizonyult lábizzadás elleni port, 1 doboz ára 50 kr.

NÉMETH KÁROLY GÉZA

VAS- ÉS FÜSZERKERESKEDÉSE

(EZELŐTT **FREYBERGER PÁL** FIÓKJA)

BUDAPEST, II., SZÉNA-TÉR 1.

(BECK LIPÓT ÉS FIA LISZTKERESKEDÉSE MELLETT.)

Ajánlja jól berendezett **vas- és füszerkereskedését,** különösen **konyhaberendezési czikkek, rudvasak, tengelyek, szerszámok, szegek** és mindennemü **vasáru czikkekben.**

Minden a legjobb gyárakból.

Továbbá **czukor, kávé, rizs, tea, rum, cognac és minden egyéb füszeráru a legjobb minőségben.**

Denaturált szesz kimérve.

Pontos és előzékeny kiszolgálat.

Nyomatott Heisler J. kő- és könyvnyomdájában. Budapest, II. Várkert-rakpart 1. sz. (Kluseman-féle ház.)

Budapest, 1895. IV. évfolyam 34. sz. Vasárnap, augusztus 25.

BUDA ÉS VIDÉKE

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI ES TÁRSADALMI HETILAP.

BUDA ÉS VIDÉKE ÉRDEKEINEK KÖZLÖNYE.

Szerkeszti: ERDÉLYI GYULA.

KIADÓ-HIVATAL, hol előfizetni lehet és hirdetések felvétetnek; I. ker. Alkotás-utcza 12/a. Szőke-ház.

Megjelenik minden vasárnap. Előfizetési árak: Egész évre 12 korona, fél évre 6 korona, évnegyedre 3 korona. Egyes szám ára 24 fillér.

SZERKESZTŐSÉG, I. ker., Alkotás-utcza 12/a. Szőke-ház. kéziratokat és közleményeket ide kérjük küldeni.

A budai vendéglősök.

A belügyek kormányának nemcsak hazánkban, de egész Európában semmisem okoz annyi bajt és gondot, mint a szocziálizmus, annak terjedése és a megelőző intézkedések valamint a kényszer eszközök felállitása.

Az általános vallástalanság egyik legfőbb okozója a szocziálizmusnak. De oka sok részben a tőke közönye is és a munkás-osztály politikai elhanyagolása.

Mi e kérdésnek csak társadalmi oldalához szólhatunk, miután nincs jogunk politizálni. A társadalom mulasztásai sok kérdésben láthatók. A szocziálizmus tekintetében is fejére hagyta gyülni a bajt. A kormány tanulmányozza a kérdést, alkalmazza a kényszer eszközöket, de nem siet a segélyezéssel és az orvosszerekkel.

Nem a mi feladatunk, hogy orvosszereket ajánljunk. Arra nekünk nincs terünk. A „Buda és Vidéke“ helyi lap és csak helyi érdekekkel foglalkozhatik.

Azt azonban konstatálnunk kell, hogy itt Budán még kevés talaja van a szocziálizmusnak. A mi népességünk higgadt és nyugodt, s daczára az őt sujtott vésznek szorgalmas és munkás.

Sem a rendőrségnek sem a büntető törvényszéknek és járásbiróságnak nincs sok dolga a budaiakkal. Még az erkölcsrendőrségnek is kevés a beavatkozási alkalma. A mi munkásaink dalárdáikban, önképző köreikben, egyleteikben önképzéssel és szellemi szorakozásokkal foglalkoznak . . .

A mi vendédlőseink jó polgárok. Vendéglőikben tisztességes polgárnép gyülekezik. Nem jönnek itt össze állam felforgatásra törekvő elemek. A vendéglősök nem izgatók, mint legtöbben a külföldiek közül. Hogy a mi vendéglőseink jó polgárok, már az is mutatja, hogy a rendőrséggel nincs dolguk, bárha zárórák és zene, valamint dal-előadások miatt sokszor zaklatva vannak. A mi vendéglőseink nem adnak helyet és tanyát az izgatóknak. Valamennyi vendéglősünk tiszteli a törvényt és államrendet. Nincsenek itt orgiák, nincsenek kicsapongások, dulakodások, verekedések. És ez nem csak a közönségnek érdeme, de a vendéglősöké is.

A budai vendéglősök még a német ajkuak is jó hazafiak és áldozatkészségükre minden ügyben számitani lehet.

Az ipartestület egy tiszteletreméltó testület, mely nem csak a szaktársak érdekét karolja fel, de minden közügyben elöljár, a mi nagy érdeme Barabás József elnöknek az elnökségnek és az egész választmánynak.

A „Buda és Vidéke“ elterjedése, meggyökeresedése nagyon sokat köszönhet a hazafias vendéglősöknek is, kik nem csak magok karolják fel, de a velök üzlet-összeköttetésüekkel is felkaroltatják. Ez alkalommal fogadják szivességükért a „Buda és Vidéke“ köszönetét. Igérjük, hogy mint eddig ugy ezután is sikra szálunk érdekeikért.

Megérdemlik ők a polgárság elismerését sok okból, melyek közül ezuttal azt a jótékonyságot emlitjük fel, melyben a szegénységet részesitik és, a mely által a szocziálizmus kikapásainak gátat vetnek.

A budai vendéglősök naponként több szegénynek adnak ingyen élelmet. A ki evett az még kétségbeesésében sem ragadtatja magát a végletekre. Az éhes ember a bünre is hajlamos. A budai vendéglősök több száz embert, télen négyszer, ötször annyit látnak el eledellel a legszegényebbek közül, és ezenkivül mindegyiknek van rendes házi szegénye is.

Elismerésre méltó ez a nemes cselekedet, s üdvözöljük ezért is derék vendéglőseinket, kik a közrendnek tesznek az éhezők ellátásával szolgálatot. A kik igy teljesitik polgári kötelességeiket azok méltók arra, hogy jogaikat kiterjesszék és azokban illetéktelenül ne zavarják.

E. Gy.

Az orosz sereg benyomulása 1849. junius 17—18-án.

II.

Mielőtt az orosz sereg Miskolczra ért volna, a „nostalgia“ (honvágy) betegeinek száma annyira megszaporodott, hogy Paskievics herczeg

A „BUDA és VIDÉKE“ TÁRCZÁJA.

Elvek és tövisek.

(Regény egy kötetben.) (14)

Irta: ERDÉLYI GYULA.

Rétyi Antos István barátomnak!

Péter a szolgabiró szavaira nagyon megzavarodott. Másról álmodott ő. Sértette, hogy ilyen falusi egyszerüségre figyelmeztetik, mint Kató. Mit lehet az ilyen nővel beszélni. Tyukok kerti virágok, mosás, vasalás. Ez az egész eszme köre. A nagy gondolatokat megsem érti. Minden gondja az apró jószágok sorsa. Lecsap e a héja? Kaptak e eleséget. Érdekli e őt az emberiség sorsa? A lángban elolvadna ez a jóléthez szokott leány. Nem tudna szenvedni az emberiségért.

— Semmit sem tudsz vágta vissza félharaggal a szolgabirónak.

A szolgabiró sokkal müveltebb volt, mint hogy tovább folytassa ezt a tárgyat. Nem kellemetlenkedett semmivel és senkivel. Soha életében nem üzött gonosz vagy rosszul eső tréfát.

Sajnálkozott Péteren. Elvek jutalma a tövis. Elengedő, ha valaki kötelességét teljesiti.

Ezzel tölti be rendeltetését. Nagy eszmékért csak nagy és erős lélek küzdhet. A ki gyenge az össze töri magát az eszmék csata mezején.

Péter rajong, átszellemült, de nincs a végrehajtáshoz elég ereje. Egyszerü pályára hivta az élet, a magasban elolvadnak szárnyai.

Könnyenhivő. Elhiszi azt a mit a hazug ajak hirdet. Az embert nem ismeri, nem tudja megfigyelni. Az ámitókról elhitte az apostolságot. Nem tételezte fel azokról a bizonyos vezetőkről, hogy ők csak élősködnek a munkások érdekéből.

Ha Péter csalódik, nagyon rosszul fog az esni, nehezen heveri ki csalódását az olyan kedélyü ember, mint ő. Mindent sötétnek lát, észre sem veszi az élénkebb szónokot . . .

Sok ilyen emberrel találkozunk. Fő vonás jellemükben az, hogy nem szoktak mosolyogni. Komolyak, ünnepélyesek a legcsekélyebb dologban is.

Az élet apróságait elkerülik. Nagyszabásu az egész létezésök. Némely ilyen végzet ember nevetséges, a másik szánalmas, és csak ritkán kelti a rokonság indulatát.

A mindennapi életben csak lézengenek, de nagy álmok ringatják életüket.

Péter szerette a szerencsétleneket és gyülölte a boldogokat. A kolduson megesett a szive, szerette volna megbosszulni a koldus sorsát az egész világon. Azt nem kutatta, hogy az emberek, a körülmények, vagy a koldus saját maga kovácsolta a szerencsétlenséget.

A gazdagok a hibásak, miért rabolják el a vagyont a szegénytől. Miklós nagyon ritkán vitatkozott Péterrel. Ismerte arról, hogy érzékeny, könnyen gerjed haragja . . .

Azt a semmit sem tudsz-ot is fel háborodással mondta. Igyekezett ki engesztelni, egyenlőre azzal, hogy másról beszélt.

— Meddig maradsz itthon Péter pajtás? kérdé.

— Magam sem tudom Miklós. Azt hiszem addig, még szivesen látnak.

— Akkor el se menj, mert nénédnek és bátyádnak ünnepnapja, ha itthon vagy.

— Gondolod? . . .

— Nemcsak gondolom, de meg vagyok róla győződve.

— Dombor ur nem szereti a falusi életet ugy-e?

Ezt Kató kérdezte.

— Mindegy nekem, ha falun, ha városon vagyok, csak ne lássam azt, hogy embertársaim szenvednek.

— Mi felénk ritkán betegek az emberek.

— De van nyomoruság . . . A szegénység dolgozik, a gazdagok pihennek.

— Higyje el Dombor ur a szegényeknek jobb dolga van, nincs anyagi gondjuk. A máséból élnek. A ki dolgozik annak van kenyere is.

— Miért ne lehetne kalácsa is?

— Az is van, csakhogy sok közöttük a hunczut.

— Kisasszony a nép nem hunczut.

— A máséra vágyik, az pedig legalább is illetlen.

Péter nem vághatta vissza kedve szerint

egyes zászlóaljakat a társzekerek mellé rendelt. Sem a zenekarok játéka, sem pedig a bőven kiosztott bor- és pálinka-adagok nem voltak képesek a bajt megszüntetni, mely utóbb testi nyavalyákban u. m. vérhasban, kolerában és hagymázban nyilvánulván, három hét alatt huszszor annyi orosz katonát vitt a sirba, mint a mennyi Magyarországon és Erdélyben az egész hadjárat alatt elesett.

A csapattestekben támadt hézagokat a Galicziában álló tartalékokból egészitették ki, de azon mély benyomás, melyet a magyar nép különösen pedig a szláv ajku megyék lakosságának tartása az orosz katonákra és fiatal tisztekre tett, arra serkentette az orosz fővezért, hogy seregeit a veszedelmes légkörből minél előbb kivonja.

Nagyobb ütközetek és csaták a 8 hétig tartott hadjárat alatt alig fordultak elő, de Váczná ép ugy mint Debreczennél az orosz tábornokok arról győződtek meg, hogy ellenfeleik „megfogyva bár de törve nem“ oly erőt fejtettek ki, mely győzelmüket mindég kétségessé tette.

A Vácz alatt szenvedett kudarczot Paskievics politikai ellenfelei mai napig is emlegetik, és Görgey Arthur valamint Leininger Károly tábornokoknak ez alkalommal kifejtett vitézségöket nem győzik eléggé dicsérni.

A kemény leczke Miklós czár büszkeségét vérig sértette.

Hogyan, kiáltá a szinéből kikelt czár, midőn a vesztett csata hirét vette, hiszen avval ámitottak, hogy seregem előtt fegyelmetlen csőcselék fog állni, most pedig azt látom, ez a csőcselék legjobb katonáimat csufosan megverte.

Paskievics herczeg avval védekezett, hogy Görgey őt Váczná megcsalta „Il me trompe, toujours cet homme“ mondá a lengyel renegátus. Ámde a Varsóban seregének győzelmeire váró czár máskép fogta fel a dolgot. „Azt már régen tudom, mondá Miklós czár Adlerberg ezredesnek, ki mint futár a harcztérről Varsóba érkezett, hogy a kárvallott embert ki is gunyolják, de már az eféle buta mentségekkel ne álljatok elő.“

A váczi ütközetet Paskievics Nagyváradon a hadifogságban levő Görgeynek is szemére vetette, a miért ellene s a czár serege ellen harczolni merészelt.

Ugyancsak junius 18-án nyomult Bukovinából Vatza-Dornán át Grotenhjelm altábornagy 8 zászlóaljjal, 7 lovas-századdal és 32 ágyuval. Lüders támogatására, ki már előbb 26 gyalog-zászlóaljjal, 34 lovas-századdal és 56 ágyúval Plorestiből Havasalföldön Erdélybe tört be.

Miklós czár Szmigrodból junius 18-án reggel pontban 8 órakor érkezett Grabba, honnan az orosz elővédet képező Labinzov hadosztály után sietett, mely 17-én éjjel elindult volt. A hegyes-völgyes uton a czár fényes katonai kiséretével csak lassan haladhatván, épen délre harangoztak a völgy valamely falujában, midőn Bariatinszky herczeg főhadsegéd egy utfordulónál a czár elébe vágtatván azt jelentette, hogy Ő felsége a magyar határt jelző kettős dombhoz ért, Miklós czár óriási alakja volhyniai sötét pej ménjén e pillanatban valami márványból faragott szoborhoz hasonlitott. Nehány percznyi szünet után a czár parancsára mindenki imára térdelt és nem sokára az orosz ezredek kibontott zászlókkal, s dobok pergése mellett átlépték a határt. Délután 6 óráig már 45 ezer ember volt magyar területen.

Miklós czár Grabba visszatérve onnan azonnal kocsin Varsó felé vette utját.

Junius 18-ika után a hadjárat lefolyását és sorsát az orosz tábornokok intézték el. Mihelyt Paskievics arról győződött meg, hogy egyrészről szövetségeseire sem számithat, másrészről pedig a „lázadóknak“ mondott magyar-csapatokon csak ugy vehetett erőt ha ellenük tizszeres számu csapatokat küldhetett, a rendelkezésére álló sereget önállóan és Haynau osztrák fővezér müködésétől teljesen elvonultan az ország belsejébe vezette. Ezt annyival is inkább tehette miután a Varsóból vett utasitások szerint attól nem kellett tartani, hogy akár Anglia, akár Francziaország a tényleg bekövetkezett beavatkozás ellen felszóllaljanak.

A minden oldalról tizszeres tulerővel megtámadt ország elkeseredett halál tusája nehány hét alatt véget ért. . . . .

Visegrád.

Érdekes terv szivárog ki a felsőbb körökből. A hirben nincs okunk kételkedni annál is inkább, mert ha akadályokba nem ütközik és valósul, örvendetesen lepi meg a nemzetet.

A tervek legtöbbjének az a sorsa, hogy sokáig vagy örökké terv marad. Örök igazság az: Ember tervez Isten végez. A hatalmasoknak sem teljesedhetik minden akarata.

Ez a terv azonban, melyről értesülünk nem olyan terv, mit ha a körülmények kedveznek, ne lehetne valóvá tenni.

Beavatottak ugy beszélik, hogy a király Visegrádon egy olyan vadászkastélyt akar épittetni, mint a minő valaha a visegrádi vár volt.

A királynak nincs olyan helye Visegrádon, hova ha a vadászatokra külföldi fejedelmi vendégek is érkeznek, megszálhasson.

A visegrádi vadászterület és vadállomány igen szép, ugy hogy itt több napot is szivesen töltene akár a király ő felsége, akár a fejedelmi vendégek vagy az uralkodó ház tagjai.

O felsége nem szeret senkinek alkalmatlankodni s a királyi család többi tagjai sem. Ezért épitették a szép stylü mácsai vadászkastélyt is.

Az is bizonyos, hogy a király végtelenül szereti azt a fejedelmi kilátást, mely a visegrádi oromról nyilik s nagy örömmel vette a mikor Budáról a visegrádi hegyekbe vezető azt az utirányt kezdték felfedezni, amelyen egykor Mátyás király ment ki Visegrádra. Menynyire haladt ez a felfedezés arról e sorok irójának nincsen tudomása, mert a nyilvánosság előtt nem számoltak be erről.

Ha ez a vadász várkastély létesülne abban elengedő hely lenne azoknak a tropheumoknak elhelyezésére, melyek tanubizonyságai annak, hogy a király milyen jó vadász.

Ez a terv igen szép terv. Nem csak az uralkodónak lenne itt egy kedvelt vadász tanyája, de a vidék is sokat lendülne ez által.

Annyi bizonyos, hogy ő felsége mindinkább jobban készül arra, hogy Budán és Gödöllőn több időt töltsön, a mit eddig némely politikai események és viszonyok meggátoltak. Némely ügyek ugyanis elkedvetlenitették a királyt.

Az ő nagy jelleme azonban királyi jellem. Könnyen felejt. Jó keresztény, kinek egyik legelső erénye, hogy mások vétkeit is megbocsátja.

Szivünkből kivánjuk, hogy ujra derüljenek fel a visegrádi szép napok.

r . . . . t.

Tanulmány-ut.

A »Buda és Vidéke« számára irta:

Siebreich Károly.

Liverpoól, aug. 5

Alig hogy megérkeztem, s elhagytam a vendéglőt egy szabad téren a Boy's Brigad bandájával találkoztam.

Megkapó látvány volt! Ez a zenekar rézhangszerekkel játszik, de nem hiányzik a nagy és kis dob sem.

Néhány gyerek bádog szekrénybe pénzt gyüjtött a közönség között a fiúk dandárja részére, s a közönség bőven hullatta a szekrényekbe pennyjeit (tiz filléresek.)

Este itt a város rendkivül élénk. Ugyszólva az egész közönség az utczákon lakik. Daczára annak hogy Liverpoólnak sok és nagyon széles utczája van és járdája 10—12 sőt több láb szélességü — a sokaság között csak lépkedve lehet járni.

Ugy itt, mint egész nagy Brittaniában a monumentális épületek egész tömegével találkozunk, s az egész városban alig lehet vakolt épületet találni.

Liverpoól Angliának legnagyobb városa London után. 518.000 lakosa van s a külvárosokkal együtt 780.000.

Legérdekesebbek a dockok. Több mint 50 dockja és viztartánya van, melynek területe 370 acres összesen 24 angol mértföldnyi rakodó parttal.

Az utazók számára 2060 láb hosszu hajóra szálló kikötő van épitve, a mely a száraz földet nyolcz vasszerkezetü hiddal köti össze.

A dockok egész hosszában az elektromos vasut közlekedik a magasban, vas oszlopokon, minden 5 perczben.

A Mersey tengeröböl alatt Liverpoól Birkenheadel vasuti alaguttal van összekötve, a hol is a kupék villamos világitással vannak ellátva. Ezen kivül több gőzhajó összeköttetés van Liverpoól és Birkenhead között.

Manchester most ujból egy hajozható csatornával lesz összekötve a tengerrel, és Southemptomban most épült a világ legnagyobb száraz dockja a mely képes lesz a legnagyobb hajókat is befogadni, sőt tuczat számra a kis sebeket is.

Ezt e világnak legnagyobb száraz dockját a legnagyobb ünnepélyességgel nyitotta meg a walesi herczeg.

A dock hossza 750 láb, szélessége a felső részen 112 és fél láb, a mélysége 88 és fél láb.

Ezekből látható, hogy a dockok szaporitása, és viziutak felhasználása mily óriási arányokat ölt Angliában, és ezzel szemben Budapesten a mint értesültem, még a soroksári dunaágat is kiakarják száritani, a helyett hogy a dockok épitésére gondolnának.

Sajnos benyomást tesz rám, hogy mig az angolok a vizet mindenütt nagy költséggel, de előnynyel felhasználják, addig a természet által ingyen adott csatornát nállunk meg kiakarják száritani.

Hát nem bir nagyobb értékkel a vizi ut, mint annak a területnek értéke, vagy jövőbeni termése?

Ha sokan tanulmányoznák Nagy-Brittaniát, érvényesithetnék tapasztalataikat, és a hazai körülményekhez alkalmazva azokat, nagy hasznára válnának fő és székvárosunknak, s ezzel egész Magyarországnak.

A kisebb városok közül gyönyörü fekvésü a mintegy 37 ezer lakossal biró Southport, hol az emberek valamennyien a zöldben laknak árnyas parkok és kertek közepén.

A város és a tengerpart közti területet nem épitették be, hanem két nagy tavat és parkot létesitettek. A tavak telistele vanak

---

ezt a mondást, mert Penege Lőrincz lebegett oda karján Brinzenstein Klotilddal.

— A selyem ágynemüket huzzad fel majd kedves vendégünknek . . . . . szólt leányának. Tessék kisasszony megnézni. Bele fekhetik ebbe a királyné is. Mutasd meg Kati leányom.

Brinzenstein Klotild tudott játszani minden szerepet, hát eljátszotta az anyáét is.

— Jöjjön kedves leányom, mutassa meg a birodalmát.

Mikor Klotild és Kati távoztak Pönöge uram kifeszitette a mellét és azt kérdezte Dombor Mátétól:

— Nos koma, mit szól hozzá?

— Hatalmas egy fehér nép.

— Aszondom.

— Talán esak nem billent ki komám szive a helyéről.

— Azután ha kibillenne baj lenne?

— Jussa van hozzá, özvegy ember. Elfér ebbe a házba egy lakodalom.

— De el ám kettő is. Miért özvegykedjem tovább.

— Igaza van komám vagyunk itt elegen násznagy és vőfény is telik, ugy-e szolgabiró ur?

— Szivesen eljövök és tanuja leszek, hogy itéli el a szerelem rabságra Penege uramat.

— Köszönöm a szolgabiró ur szivességét élni fogok vele.

Péter alatt sülyedni kezdett a föld.

(Folyt. köv.)

ugy tetszik, mintha mindig ismertük volna őt a patriciusok valódi alakját.

Jó kereskedő, régi szolid czég, de mégsem kalmár, hanem önérdek nélkül való derék hazafi, ki fiatal lelkesedéssel karol fel minden jóravaló ügyet.

A számitás teljesen hiányzik lelkületéből. Egyre azonban biztosan számithat polgártársai osztatlan bizalmára és tiszteletére.

Budát és a társadalmat érdeklő ügyekben első helyen vesz részt és tekintélyével támogatja az arra érdemes igyekezeteket.

Elnöke a budai kereskedelmi társulatnak, melynek magyar szelleméhez ő is hozzá járult. Ápolja itt az összetartást és a közszellemet s az ő törekvésének köszönheti az egyesület virágzását.

A polgári lövész-egylet egyik főlövészmestere és legbuzgóbb tagja, ki nemcsak a fehér asztalnál vesz részt a lövölde ügyeiben, de mint lövész is elsőrangu. A polgári lövész-egyesület is sokat köszönhet neki. Tapintatosságának itt számtalanszor adta már jelét.

Részt vesz a fő- és székváros ügyeiben, szava mindenütt irányadó és befolyásának sulya van. A budai érdekek emelésére alakult végrehajtó bizottságban tevékeny részt vesz. Egyik maradandó emléke a trombitás-ut és környékének emelése.

Az egyesült fővárosi takarékpénztár budai osztályában is érvényesiti bizalomra hivatottságát s annak felvirágoztatásában is közreműködik.

A vadásztársaságnak egyik oszlopa és nemcsak jó vadász, de kitünő vadászpajtás is. Igazi vadász ember vadász kedélylyel.

Üzletében pontos és szolid. A fő-uton levő vasüzlete minden igényt kielégithet. Árui jók és jutányosak. Ambicióval elégiti ki a közönség igényeit.

Adja Isten, hogy Pali bácsi sokáig éljen.

Iskolai hirdetmények.

I.

A) A budapesti II. ker. polg. leányiskolában (Batthyányi-u. 10.) a felvételi, pótló és javitóvizsgálatok aug. 31-én és szeptember 1-én 8—12-ig, a magánvizsgák pedig szept. 6-án 9 órakor tartatnak meg.

A beirások következő sorrendben történnek: szept. 2-án az első, szept. 3-án a második, szept. 4-én a harmadik, szept. 5-én a negyedik osztályba vétetnek fel a tanulók, még pedig 8—12 óráig.

Beiratkozáskor minden tanuló 1 frt 50 kr. beirási dijat és 5 frt első félévi tandijat köteles fizetni.

A tandijmentességre igényt tartó tanulók kötelesek a székesfőváros tek. Tanácsához czimzett bélyegtelen folyamodványukat a 10 frtot meg nem haladó állami egyenes adónak a f. évre történt lafizetését igazoló adóivvel, vagy ennek hiányában a szegénységi bizonyitványra vezetett adóbizonylattal együtt a beiratkozáskor az igazgatónál benyujtani.

B) A női kereskedelmi tanfolyamba a beiratások aug. 29-től szept. 6-ig délután 3—5 órakor lesznek. Beiratási dij 1 frt; a tandij havoykiat 6 frt. Tandijmentességi kedvezmény nem adatik.

A női kereskedelmi tanfolyamba oly leány növendékek vétetnek fel, kik a polgári, vagy felsőbb leányiskola 4. osztályát vagy a felső leányiskolát legalább elégséges eredménynyel végezték.

Felvehetők továbbá olyan leányok is, a kik ha nem is végezték az emlitett iskolákat, de felvételi vizsgálattal igazolják, hogy van kellő előképzettségök a tanfolyam sikeres elvégzéséhez. A felvételi vizsgálat tárgyai: magyar-nyelv és fogalmazás, számtan és földrajz.

Budapesten, 1895. aug, 22-én.

Az igazgatóság.

II.

Az I kerületi (várbeli) községi felsőbb leány-iskolában az iskolai év szeptember elején kezdődik.

Az I. osztályba oly 10 éves leányok vétetnek fel, kik az elemi iskola negyedik osztályát sikeresen végezték.

A II. osztályba a polg. iskola első osztályát, vagy az elemi iskola V., VI. osztályát végzett tanulók vehetők fel.

A III., IV., V. osztályokba a polg. iskola megfelelő alsóbb osztályaiból oly tanulók vehetők fel, kik a franczia nyelvből elegendő ismeretekkel birnak.

A VI. osztályba csakis a felsőbb leányiskola V. osztályából lehet fellépni.

Oly tanulók, kik ezuttal először iratkoznak be, az iskolai bizonyitványon kivül keresztlevelet és himlőoltási, illetőleg ujraoltási bizonyitványt tartoznak felmutatni.

A beiratkozás alkalmával fizetendő: 2 frt beiratási dij, 1 frt könyvtári dij és 15 frt I. félévi tandij fejében; a második félévre esedékes 15 frtnyi tandij február hóban fizetendő.

Tandijmentes az a tanuló, kinek szülője a székes főváros szolgálatában áll, feltéve hogy a tanuló a mult évben „kitünő“ vagy „jeles“ általános osztályzatot nyert.

Tandijmentesitésért folyamodhatnak olyan tanulók is, kik „kitünő“ vagy „jeles“ általános osztályzatot nyertek s adókönyvecskével bizonyitják, hogy szüleik 10 frtnál kisebb egyenes állami adót fizetnek és nem adóhátralékosok.

Abban az esetben, ha az adó nagyobb volna 10 frtnál, és az illető szülő vagyontalansági bizonyitványnyal igazolja, hogy több gyermeket iskoláztat, szintén folyamodhatik a tek. székes fővárosi tanácshoz a 30 frtnyi tandij elengedéséért.

Ha a tanuló nem viseli magát kifogástalanul, vagy előmenetele nem megfelelő, elveszíti a kedvezményt.

A tek. Tanácshoz czimzett és kellőkép felszerelt kérvények szeptember 20-áig nyujtandók be az igazgatóságnál.

A beiratások szeptember 3., 4., 5. napján végeztetnek az iskola helyiségeiben (Vár, iskolatér 1. szám alatt) reggeli 9—12 óráig.

A felvételi-, javitó- és pótvizsgálatok szeptember 2-án 8—12 óráig tartatnak.

A rendes tanitás szeptember 7-én, reggeli 8 órakor kezdődik.

Budapesten, 1895. augusztus havában.

Póra Ferencz s. k.,
igazgató.

Zeneiskola a Krisztinavárosban.

Időszerü szükségleten segit Eisvogel Ferencz tanár avval az elhatározásával, hogy a Krisztinavárosban zeneiskolát állit fel, melyben ugy kezdő, mint már haladottabb tanitványok kellő kimüvelést nyerhetnek. Tantárgyak: zongora, ének és zeneelmélet. A szülőket kik gyermekeiket az uj intézetre bizzák, minden tekintetben tökéletesen ki fogja ez intézet elégithetni, mert a tanitványok rendszeres oktatásban részesülnek, az iskola helyiségei tágasak s minden jelenkori kivánalomnak megfelelően vannak berendezve. (A leány növendékekre egy idősebb hölgy, a tanár édes anyja ügyel). Szerencsésen eltalálta az iskolaépület megválasztását is, mely városrészünk középpontjában van, Krisztina-utcza 7. sz. I. emeleten. A tandij heti 3 órai tanitásért havonkint 6 forint.

Ugy értesültünk, hogy már eddig is számos család jegyeztette elő nála gyermekét, ennélfogva tanitványokat már csak korlátolt számban vehet fel. Az oktatás f. évi szeptember 1-én kezdődik. Beiratkozhatni f. hó 29, 30. és 31-én a fentnevezett zeneiskolában d. e. 10—12 óráig.

Eisvogel Ferencz tanár müködése eddig csupán csak Pestre szoritkozott s itt mint nevelő tanitó igen jó hirnévnek örvendett.

Nálunk nem igen lesz ismerős, s ezért azt hisszük, hogy a n. é. közönség óhajának teszünk avval eleget, ha személyéről és tudásáról némi tájékozást nyujtunk.

Eisvogel F. Pozsonyban a reáliskolába járt, hol 10-től 16 esztendős koráig Mayrberger Károly tanár székesegyházi karmestertől nyert oktatást. Igazi szerencsének mondható, ha valaki mindjárt első zenei tanulmányait ily derék mezternél végezheti. Mayrberger tanár mint elméleti zenész, oly jó hirnevet szerzett, melyhez hasonlót csak kevesen mutathatnak fel. Müveit átültették a francziák s a párisi konservatoriumba is felvették. Az öreg mester igen jó indulatu volt tanitványaihoz, felment velök Bécsbe is, hogy a konservatoriumba való felvételi vizsgájukon jelen legyen. Igy Eisvogel is a bécsi konservatorium tanitványa lett, s a zongorában Dorr, az énekben Rokitansky, a zeneszerzésben Brückner Antal tanároktól nyerte kimüvelését. Eisvogel itt is megálta emberül, helyét mert bár a bécsi konzervatoriumon sokat követelnek, a 3 kimüvelési osztályt 2 év alatt végezte el. A zeneszerzéstani záróvizsgálaton, melyre minden pályázó tanitványnak saját szerzeményét kellett benyujtania, egy magánének, karének és zenekarra irt miséjét az első pályadijjal tüntették ki s evvel megszerezte magának a zenetanári oklevelet. Ezt a misét szerzője Heiler püspöknek ajánlotta, ki a pozsonyi székesegyház nagyszerü ujjáépitésével maradandó emléket állitott fel magának. A templom ujjáépitésének ünnepén ezt a misét a szerző személyes vezetése alatt elő is adták, s később Budapesten is.

Tanulmányai végeztével Eisvogel Münchenbe ment szinházi karmesternek, majd katonai kötelezettségének tévén eleget, ott karmesterheltetteskény müködött. Innét Budapestre jött a zenekedvelők egylete zongora- és ének tanárának, hol 5 évig müködött teljes megelégedésre.

A Luhi Erzsébet-forrás.

Schönborn Buchein Ervin gróf kitünő savanyu vizei között közkedvelt a Luhi Erzsébet-forrás is. Méltó társa ez az általánosan jó keletnek örvendő szolyvai és polenai vizeknek.

A kiváló tulajdonságu viz, mely valóban megérdemli a Magyar Gishübli elnevezést, Budán és minden nevezetes vendéglőben kapható 1 fél literes palaczkokban. Közöljük ezuttal a kellemes izü Luhi Erzsébet-forrás leirását, s ajánljuk közönségünk figyelmébe.

A Szolyva és Polena közt eső völgyben fakadó savanyu viz források között Szolocsina község határában a Luhi nevü dülőben a kárpátok tövében fakad a gróf Schönborn uradalom területén a „Luhi Erzsébet forrásnak“ nevezett ásványviz, mely csak az 1880. évben lett használatba véve mely azonban jelenleg már egészen czélszerüen czementbe van foglalva s ugyan ilyen tartályba, saját — a szénsavgáz okozta erejével emelkedik, mely tartály ugy a viz jellegének megőrzését biztositja, valamint szennyitės ellenében.

A viznek nem kell tehát, ugy mint ez sok szomszédos forrásnál az eset — televényt és más könnyen oldható alkatrészeket tartalmazó rétegen áthatolnia, hanem teljesen szikla és czementfalak által van védve.

A viz a forrás föltárása után csakhamar meglehetős élénk fogyasztásra talált, minek oka elég nagy szabad szénsav tartalmán kivül azon szerencsés összetételben találja magyarázatát, mely a szilárd alkotó részekben van adva, és melyet a viz absolute tisztaságával meg is érdemel.

Ezt a vizet is a legjobb égvényes savanyuvizek közé kell sorozni, tekintettel azon körülményre, hogy az alkali aequivalensek fölülmulják a többi alkatrészeket és szénsavban elég dus.

Kletsinszky V. tanár, a bécsi wiedeni cs. kir. közkórház pathochemiai laboratorium véleményezésében 1879. évi Jul 21-én 424. sz. a. ezen vizről a következőképen nyilatkozik:

„A Schönborn Buchheim gróf Ő főméltósága tulajdonát képező Luhiban, Beregmegyében fekvő Luhi Erzsébet gyógyforrás vize egy rendkivül szénsav és alkalidus savanyuviz, mely kitünő izzel és kiváló therapeuticus diätetikus értékkel bir, teljesen ment a gipsznek és keserüsónak még a nyomaitól is, mi által borral vagy gyümölcs szörpökkel való mindennapi használatra és élvezetre különösen alkalmassá válik.

Balneo-chemiai tekintetben érdekes azon nyoma a Strontiannak melyet a spectral analysis ezen viz szilárd alkatrészeiben kimutatni képes volt. Alkalmazásánál ezen viz az orvosnak az alkaliák és a vasnak gyógyhatásait a legtisztább és legteljesebb mérvben biztositják. A tiszta és jól bedugaszolt üvegbe töltött viz,

miután főszmentes, határtalan tartósággal bir és még hosszu ideig eltartva is megőrzi hiánynélkül és változatlanul eredeti jó izét és teljes hathatóságát.“

Rendkivül kellemes izü viz, mely kitöltve pezseg: semmi szerves anyagot, vagy uszkálló, leülepedést képező ásványrészeket*) nem tartalmaz és bármilyen borral vegyitve használható, annélkül hogy annak szinét megváltoztatná.

Dr. Nuszer Lajos közkórházi igazgató adott véleményezésében a következőket mondja:

„Azon kellemes tulajdonságai mellett melyekkel, mint élvezeti viz bir, a „Luhi Erzsébet“ forrás még nagy jelentőségü gyógyviz is, mely kitünő eredménynyel használtatik következő bajokban:

Tulságos gyomorsav képződésnél és következményeinél, ugymint gyomorégés, savanyu felböfögés a gyomornyálkahártya kimaródása és gyomorfekélynél (Chorósis következtében is:)

Idült gyomorhurutnál, főleg azon alakoknál melyek a gyomor nyálkahártyájának nagyobb nyálka képződésével járnak: különösen ideges gyomorgyengeségnél (Dispapsia) és étvágytalanságnál. Idült bélhurutnál.

A torok, gége, és hörgök idült hurutos állapotában.

A hugyutak hurutos megbetegedésnél.

Mint kitünő pezsgő viz élvezeti italul, kiváló diaeteticus viz, mely a leghasználatosabb ilyen vizek között az első helyen áll, és oly vidékek számára, melyek rossz ivóvizzel birnak, vagy oly járványok fellépése idején, melyek eredete fertőzött ivóvizre vezethető vissza, (Cholera Typhusz, Malaria) ezen vizet a természet csoda adományának azért lehet nevezni, mert nincs egyetlen egy alkatrésze sem mely őt a fenti esetekben alkalmatlanná tenné, és mivel annak mindennapi használata az emberi szervezetben semmi zavart okozó következményeket nem idéz elő.“

A viz a munkács-szent miklós uradalom által házilag, a legtisztább töltést biztositó leggondosabb módok betartása mellett kezeltetik és ez által ezen irányban is a legnagyobb bizalomra érdemes.

Orvosi elismervény!

Fentemlitett ásványvizet bő ketted szénsavas tartalmánál fogva nemcsak mint üditővizet ajánlhatom, hanem főleg a gyomor rendetlen mükődésénél: igy tulságos gyomorsav képződésnél, és az evvel rendesen összefüggésben levő, gyomorégés, felbőfögés, gyomor elnyálkásodásnál és étvágytalanságnál kitünő hatásunak bizonyult, elég jó hatásunak a légző utak hurutos bántalmainál.

E viz mint hüsitő ital bármely betegnek rendes ivó viz helyett használva a legmelegebben ajánlható.

Budapesten, 1895. márczius 14.

Dr. Hanzély Béla s. k.
gyak. orvos több nyilvános intézet rendelő orvosa.

*) Rendszerint vastartalmuagyak minden gyógyhatás nélkül.

Különfélék.

— **Konzulátusok Budán.** Buda emelkedését és méltánylását semmi sem mutatja annyira, minthogy a külföldi hatalmak képviselői közül a német és szerb konzulátusok székelnek már itt. Ugy értesülünk, hogy ő felsége iránt való figyelemből a többi konzulátusok közül is többen akarnak átköltözni virágzó város részünkbe . . .

— **Báró Aczél Béla tervei.** Megemlékeztünk arról, hogy báró Aczél Béla nagy szabásu tervet dolgozik, mely Budát igen közelről érdekli. Ugy értesülünk, hogy a báró a kérdéseket a legtüzetesebben tanulmányozta és a tervet a programmal együtt nem sokára ismertetni fogja.

— **Halálozás.** Rudolf János a budapesti férfi-szabók ipartestületének nesztora f. hó 16-án Budán, II. ker, Csalogány-utcza 16. szám alatt 86 éves korban elhunyt. Az elhunyt nemcsak magas rangu megrendelői, de polgár társai körében általános köztiszteletben állott. Mig a 30-as években székes-fővárosunkban letelepedett s fáradhatlan szorgalmával különösen a budai előkelőség teljes megelégedését izléses munkálataival bőven kiérdemelte. Nemcsak tetőtől-talpig jó hazafi, hanem szerető jó családapa volt s gyermekeit a legszorgosabb nevelésben részesitette, kik közül egynehányan a közérdekeket hiven szolgálják. Eltemették számos szerető családtag a szabó ipar-testület küldöttségi, ismerősei, barátaitól körülvéve f. hó 18-án a régi budai vizivárvsi temetőbe. Béke lengjen porai felett.

— **A király születés napját** a „Budapesti Iparossegédek Egyesülete“ is megülte. Ezzel is fényes bizonyitékát adta az egyesület annak, hogy hű ápolója a loyális és hazafias szellemnek. Az egyesület ez alkalomból f. hó 17-én este saját helyiségeiben (II. ker. Iskola-utcza 18. szám I. em.) a tagok élénk részvétele mellett diszgyülést tartott, melyet Bauer József egyesületi elnök nyitott meg; utána Duma György igazgató szép beszédben méltatta az ünnepély jelentőségét s a történetből vett példákkal emlékezett meg a magyar nemzetnek királyai iránt tanusitott odaadó hűségéről. azután áttérve mostani királyunkra, meleg szavakkal emlékezett meg erényeiről s a magyar nemzet iránti jóindulatáról s beszédje végén hazafiaságra és törvény tiszteletre buzditván az ifjuságot, szavait a király éltetésével végzi be. A beszédet dörgő éljenzés követte. Utána Mihina Péter r. tag hatásosan szavalta el Komocsy J. „Királyének“-ét, mire az elnök az ülést rövid beszéd kiséredében berekesztette.

— **Dijtekézés.** Jövő hó 1-én, vasárnap délután, nagyszerü dijtekézés leend Schmidt Károly „Mekka városához“ czimzett vendéglőjében. Eltekintve a különféle, igen érdekes nyereményektől, melyek között egy hordó finom minőségü bor is szerepel, már a helyiség ismert jó hirneve is elégséges arra, hogy a fővárosi közönség pártfogását a legnagyobb mértékben kiérdemelje, miért is a közönseg figyelmébe a legmelegebben ajánljuk.

— **Budai borvásár.** Augusztus vége megbecsülte magát. Derült. szép napok járnak, a mi felcsigázza a vásárlási kedvet is. A budai rakparton élénk az érdeklődés a bor vásár iránt. Este felé különösen mozgalmas képet nyujt a korzónak ez a része a honnan a rakodó-partra leláthatni. az eladók ismerősei ilyenkor gyalulatlan asztalról kóstolgatják a fehér és siller bort, a lépcsők alján pedig bográcsban sistereg a jó izü paprikás. A vásárra három hajó érkezett meg összesen 1746 hliter borral és 123 hliter pálinkával. Tengelyen érkezett 159 hliter bor és 101 hliter pálinka. Az árak a következők voltak: Vörös ó-bor hektóliterenként 17—22 frt; Fehér ó-bor 18—20 frt. Uj 17—18 forint. Siller ó 16—18; uj 13—15 frt. Pálinka: törköly 36—38; szilvorium 55—60 frt hektóliterenként, természetesen minden-rendü adó nélkül,

— **Mulatság.** A krisztinavárosi asztaltársaság, mely sikerült tánczestélyei s jótékony adományaival már eddig is igen szép hirnevet vivott ki a fővárosi közönség előtt, életrevalóságának még imponálóbb jelét mutatja be akkor, midőn a „Budapesti mentőegyesülettel“ karöltve a Budán felállitandó fiókmentőegyesület javára szept. 7-én a svábhegyi Eötvös nyaralóban fényesnek igérkező tánczmulatságot rendez. A szép jövőjü egyesület, mely Budán egy rég óhajtott eszmének sikeres keresztülvitelére vállalkozott, tekintettel, hogy e szép elhatározásával ugy humánus mint kulturális missziót teljesit, igazán megérdemelné, hogy a fővárosi lelkes publikum áldozatkészségével támogassa. Részünkről a legszebb sikert kivánjuk.

— **Vadászat.** A vadászok napjai ismét elkövetkeztek. A mezőn fegyver dörej hangzik. A letarolt földeket vadászok járják. Több és kevesebb szerencsével folyik a vadászat. A „Buda és Vidéke“ szivesen közöl tudósitásokat a vadásaatokról, azok eredményéről és helyt ád az izléses tréfáknak. Szivesen látjuk, ha a vadászok bekopogtatnak hozzánk.

— **A Sztrájk.** (Beküldték). T. szerkesztő ur! Krecsányi Ignácznak szép estvéket hoztak a „Takácsok“. Nagyon kivánatos lenne, ha egy nem izgató képet is mutatna be a Sztrájkból és adatná Balázs Sándor és Szigligeti Ede népszinmüvét „A Sztrájkot“ és szép lenne, ha a jövedelemből Balázs Sándort az öngyilkosságba öngyilkossággal követő testvére Balázs Gábor sirjára is juttatna . . . Egy budai.

— **Összejövetelek.** A „Budapesti I., II. és III. kerületi szállodások, vendéglősök, bor- és sörmérők ipartársulatá“-nak tagjai társas összejövetelüket 1895. augusztus 28-án Tilly Károlynál (II. Török-utcza 5. sz.) tartják. — A z I. ker. nemzeti asztaltársaság tagjai társas összejövetelüket 1895. szeptember 3-án Wimmer Ferencznél (Csend-utcza 1.) tartják.

— **A magyar általános hitelbank félévi mérlegét** az igazgatóság aug. 21-én állapitotta meg s annak végeredménye az, hogy a mérleg 923 ezer forint tiszta nyereséggel záródik, a mi összehasonlitva a mult év első felének üzleti eredményével, 12.000 frt csökkenést tüntet ki. Ama szerves viszonynál fogva, a mely az osztrák hitelintézet és a magyar általános hitelbank között van, konstatálhatjuk, hogy az osztrák hitelintézet két nappal előbb köszétett mérlegeredménye ennek a mérleg-publikációnak az üzleti hatását jelentékenyen csökkentette. Mind a két intézetnek van egy nagy jelentőségü függő tétele s ez a nagy konverziók nyeresége, a mi mindeddig elszámolva nincs, s ez az oka, hogy a mérlegpublikáczók semmi emócziót nem idéznek elő. Megemlitjük még, hogy most közzétett mérlegben csakis a teljesen lebonyolitott konzorcziális üzletek esedménye van felvéve s ezek csak a kisebb üzletek, mert a nagyobbakból, aminők a Schönichenbőrgyár, a magyar folyam- és tengerhajózási részvénytársaság, az osztrák aranyjáradék kibocsátásából származó nyereség elszámolva nincs, ezek eredménye lényegesen csökkenti a különbözetet.

Tájékoztató.

— **„Szt. Lukács-fürdő-részvénytársaság Budapest. Kénes iszapfürdő,** nagy nyitott és zárt medenczékkel, melyekken a forrásviz naponként négyszer megujul. Douche-massage. Iszap borogatások. **Olcsó és szép lakások.** Uszodák, kádfürdők, gőzfürdők stb. Prospektust küld ingyen az igazgatóság.

Erdélyi borozó VIII., József-körut 10. Valódi erdélyi hegyi-borok. Különlegességek: Erdélyi turó és husnemüek. Kenyeres Károlyféle (Brassó) cognac és likőrök. A borozó éjjeli 1 óráig van nyitva.

— **Egy tanuló felvétetik** Albini Lajos ezelőtt Reinl József rövid-, szövött- és férfi divatkereskedésében II. ker. Fő-utcza 40. szám alatt.

— **Müvészestély.** A budai müvésztelep tiszteletére folyó hó 27-én az „Arany bárány“-hoz czimezett vendéglőben (Alkotás-u. 21. sz.) estély lesz. A polgárság köréből sokan készülnek, a jó hirü vendéglőbe. Farkas Géza jó magyar konyhája és valódi borai állnak a közönség rendelkezésére.

— **A szerkesztő üzenete.** Nekünk egyelőre Szwierákné regényéhez semmi közünk. Utánna járunk az adatoknak s a mennyiben értesüléseink szerint a dolog érdemes a nyilvánosságra, nem fogunk késni, ha szükséges, a leleplezéssel sem . . .

Kiadó: mindszenti Erdélyi Gyula.

Vendéglő „Mekka városához“.

Van szerencsém a t. cz. közönséggel tudatni, hogy **Fehérvári út 10420. sz. a.** (a **Záborszky János**-féle telken, a sósfürdő közelében) vendéglőt nyitottam, mely a legujabb kor igényeinek megfelelően minden kényelemmel el van látva.

Kirándulóknak kellemes üdülő hely.

Minden időben meleg és hideg ételek.

Saját termésü borok. Csapolt és üvegsör.

Tisztelettel
SCHMIEDT KÁROLY
vendéglős.

RÖVID- ÉS SZÖVÖTT ARUK

KÉZI MUNKÁHOZ TARTOZÓ CZIKKEK.

MINDENNEMŰ SZABÓ KELLÉK.

Alapittatott 1875.

ALBINI LAJOS

ezelőtt

Reinl József

II, kerület, Fő-utcza 40. szám alatt.

Ajánlja raktárát férfi fehérneműekben, saját készitmény. Ingek kizárólag a jó hirnevü „Schroll"-féle chiffonból, készitve. Divatos nyakkendők, gallérok, kézelők, fehér és szines ingmellek, és jó minőségü nadrágtartók. — Továbbá nagy raktár leány **torna öltönyökben** és torna **czipők**, gummi és fonot spárga talppal.

Nagy választék női és leány kötényekben, mosó- és lüszter kelméből. Valódi szinü harisnyák, és mindennemü szövött és kötött keztyük.

Jó szabásu és tartós derékfüzők.

VÁSZON, KANAVÁSZ ÉS CHIFFON

Budai lakás-hirdető.

Az augusztusi házbérnegyed itt van, legczélszerübb budai lakáshirdető a

„Buda és Vidéke".

Kiadóhivatalunkban már eddig is sokan tudakozódnak, s a **házi-urak** és **lakók** részéről már is sok előjegyzés történt.

Figyelmeztetjük az érdekelteket, hogy lakás hirdetéseket jutányos áron veszünk fel. A „Buda és Vidéké"-ben való hirdetésnek sikere van.

Bővebben a kiadóhivatal.

Nyilvános nagy-gimnázium.

Fekete József

nyilvános hat osztályu gimnáziuma, összekötve 8 gimnáziumi osztályu internátussal és nevelőintézettel,

államérvényes bizonyitványok kiállitási jogával,

a főváros legegészségesebb vidékén, a budai hegyek **ózondus** légkörében, a szabad, nagytérségü Városmajornál

Bpest, I., Krisztinaváros, Városmajor-u. 4.

alatt, egyemeletes nagy házban, mely egészen ujonnan van berendezve; tantermei, háló-, ebédlő- és társalgótermei tágasak, szellősek. A ház el van látva külön fürdőszobákkal s nagy kerttel s e mellett az ifjaknak játszó- és szórakozó helyül ott van tőszomszédságban az árnyas nagy városmajor és a budai hegyek.

Ennél egészségesebb fekvésü egyetlen intézete sincs a fővárosnak.

Az ifjak ez intézetben az osztály- és az érettségi vizsgálatokra a legalaposabban, szakértő tánárok vezetése mellett készittetnek elő.

A dijak igen mérsékeltek, magyaros házi koszt. Beiratások az egész szünidő alatt eszközöltetnek.

Kivánatra bárkinek ingyen és bérmentve megküldöm az idei iskolai értesitőt. Intézetem 15 év óta áll fenn.

A leveleket ily czim alatt kérem:

FEKETE JOZSEF,

ny. főgimn. tanár, magán-főgimnáziuma és nevelőintézete.
Budapest, I., Krisztinaváros, Városmajor-utcza 4.

Kőbányai Polgári serfőző részv. társaság.

Városi iroda: Népszinház-utcza 22.

Polgár sör.

Király sör.

Szt. István sör.

Barát sör.

Városi iroda: Népszinház-utcza 22.

Budai raktár I. Fehérsas-utcza 6. sz.

Van szerencsém a n. é. szinkör látogató közönség becses figyelmébe ajánlani a szinkör mellett levő „Alaguthoz" czimzett vendéglőmben berendezett kerti helyiséget.

Szinház előtt és az előadás után friss vacsora.

Rosszidő esetén fedett nyári helyiségek.

Mindennap zene Kutschera A. zongoramüvész közremüködésével.

Tisztelettel

Schlaucher Ferencz,
vendéglős.

Bejárat Attila-utcza 65. szám alat is.

MATTONI-FÉLE

GIESSHÜBLER

legtisztább égvényes savanyukút

Jelentés.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy f. é. **május hó 1-én** fióküzletet nyitottam a **Zugligetben** a Fáczán vendéglő kerti helyiségében. — Liszt, tej, tejszin és vaj, Finom- és pék-sütemény a nap minden órájában frissen lesz kapható.

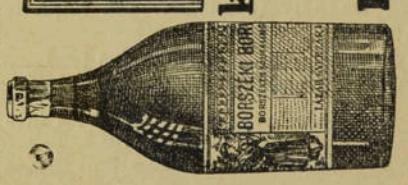
LÖVENSTEIN ANTAL
csász. és királyi udvari sütőmester.

A szénsavdus ásványvizek királya a

BORSZÉKI BORVIZ

kitünő gyógyvíz és üditő ital

mindenütt kapható.

Budapesti főraktár

RAJCS ZOLTÁN-nál

VIII. ker., József-körut 10. szám.

Benkovits Ferencz

férfiszabó mester

Budapest, I. Alagut-utcza 1.

A főváros nagyobb mühelyeiben szerzett tapasztalataim folytán van szerencsém üzletem a n. é. közönség szives figyelmébe ajánlani.

A szabást magam végzem.

Megrendeléseket és javitásokat a legjutányosabb árban elfogadok.

SZT.-MARGITSZIGETI ÜDITÓVIZ

a legkivdlóbb és legolcsóbb bakteriamentes

asztali savanyúviz

és

egészség-ápoló ital.

Kitünő eredménynyel használtatik:

Köszvény-, gyomor- és bélbajoknál, garat-, gége-, tüdő- és hólyaghurutnál.

Kapható: **Legtöbb gyógyszertárban, ásványviz-, füszerkereskedésben és vendéglőben.**

FŐRAKTÁR

WERNER ADOLF-nál.

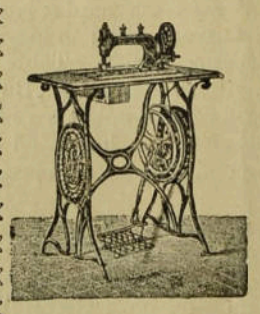
(FRUM ISTVÁN UTÓDA)

Budapest, II., Batthyány-utcza 3. szám.

Telefon 90—97.

Főherczegi Szt.-Margitszigeti felügyelőség

SCHIEN KÁROLY

mü- és épület-lakatos

Budapest,

II., Batthyányi-u. 1.

Varrógépek és kerékpárok raktára.

BANK ÉS VÁLTÓ-ÜZLET

Beimel Lajos fiókja

TELEFON! II., fő-utcza 6. sz. TELEFON!

Értékpapirok, arany és ezüst pénznemüek vétele és eladása.

Előleg mindennemü értékpapirra.

Tőzsdemegbizásokat előnyösen eszközlünk.

Igérvények minden huzáshoz.

GANZ és TÁRSA

vasöntöde és gépgyár-részvény-társ. Budapesten.

Gáz- és Petroleum-motorok álló vagy fekvő, egy vagy két hengerrel.

Készit:

A) **gépeket és épitési munkákat, teljes malomberendezéseket, vasutt kocsikat és vasuti fölszereléseket, transmissiókat.**

Speczialitásai

B) **kéregöntvény** vasuti kerekek, váltók, zuzóművek, hengerek-és ágyúgolyókhoz.

Hengerszékek kéregöntetü hengerekkel mind a magas malmászathoz, mind pedig a parasztra őrléshez s **egész malomberendezések.**

Facsiszoláshoz, papir- és czelluloza-gyártáshoz való gépek. Vizikereket nagy sikerrel pótló **turbinák.**

Villamos világitás nagy távolságra is a motortól.

Zsilipek, csövezetékek, frictiós kapcsolások, rotatiós dynamométerek. Aczélöntés.

MESTERHÁZY MIHÁLY

füszer, gyarmatáru, csemege-, bor- és ásványvizkereskedő

BUDAPEST, I. KER., ATTILA-UTCZA 50.

Árkivonata

Czukor legfinomabb, egész süvegben	1 kg.	—.35½ kr.
Ugyanaz » kimérve	1 »	—.36 »
Koczka-czukor legfinomabb doboz v. ládában	1 »	—.36½ »
Ugyanaz » kimérve	1 »	—.37 »
Kávé-Mocca legfinomabb arábiai	1 »	2.20 »
Kávé-Aranjáva »	1 »	2.20 »
Kávé-Gyöngy »	1 »	2.20 »
Kávé » finom	1 »	2.10 »
Kávé-ceylon legfinomabb	1 »	22.0 »
Kávé » finom	1 »	2.10 »
Kávé-Cuba finom	1 »	2.— »
Kávé-Santos »	1 »	1.70 »
Rizsa-Gyémánt legfinomabb	1 »	—.32 »
Rizsa-Glace »	1 »	—.26 »
Rizsa-Japán finom	1 »	—.22 »
Rizsa-Rangon »	1 »	—.18 »
Liszt kiváló finom a Gizella-malomból.		
Szalámi, háromféle, kitünő gyártmány	1 kg.	1.80 kr.
Buza-dara, finom vagy goromba	1 «	—.16 »
Császárolaj valódi hamisitatlan.	1 Lt.	—.32 »
Petroleum legfinomabb amerikai	1 »	18 és 20 »
Denaturált Spiritus legmagasabb foku	1 »	—.30 »

Tejgyertya elsőrendü, a „Flóra“ „Apolló“ vagy „Schicht“-gyárból
1 csomag 40 42 45 kr.
490 500 560 gr.

Ürgyertya elsőrendő 1 csomag —.48 kr.

Valódi Badacsony vidéki saját töltésü asztali borok. Kitünő Dreherféle palaczk-sör. A központi tejcsarnok fiókja.

Egyébb itt fel nem sorolt áruk kiváló finom minőségben előnyös árak mellett.

Pontos gyors és előzékeny kiszolgálás.

Megrendelt áruk készséggel házhoz szállitatnak.

Üzlettulajdonosoknak engedmény.

Jencs Vilmos

„Szent-János“-hoz czimzett gyóyszertára II. ker. Széna-tér.

Az idei idény beáltával ajánlja friss töltésü és minden fajtáju gyógy- és üditő ásványvizeket nagybani árak mellett.

Kaphatók az összes bel- és külföldi gyógyszerészeti különlesgességek.

Mindenféle sebészeti eszközök.

Menthin szájviz, a mely az Odolt hatásában, kellemes izénél valamint olcsóságánál fogva is teljesen fölülmulja. 1 üveg ára 40 kr. — Salol fogpaszta, a mely nagyszerü antiseptikus hatásu és igy a fogak odvasodását teljesen megakadályozza s izét a legutolsó részletig megtartja. Ára 60 kr.

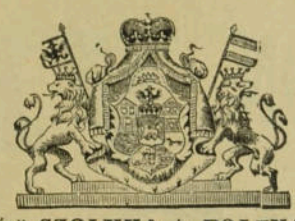
Nemkülömben ajánlja a világhirü **Pries y Ca-féle** spanyol gyógyborokat valamint az általánosan elösmert és általa készitett Chinavas borát, üvegje 1/1 2 frt 50. 1/2 1 frt 50 kr. árakban.

Valamint saját készitésü és kitünőnek bizonyult lábizzadás elleni porát, 1 doboz ára 50 kr.

SZOLYVA és POLENAI

szaktekintélyek átlal elismert kiváló hatásu GYOGYVIZEK

Gyomor és fejfájás, szédülés, czukros hugyár

aranyér bántalmai és köszvényelleni különlegesség.

a friss töltésü **SZOLYVA** és **POLENAI** védjegye.

LUHI ERZSÉBET

rendkivüli kellemes izénél fogva, főleg borral vegyitve a betegnek élvezetes, kellemes üditő italt képez.

Tulságos gyomorsav képződésénél idült gyomorhurut és étvágytalanság, torok, gége és hörgők idült hurutos bántalmai ellen, feltünő sikerrel lesz alkalmazva.

Főraktár: Budapesten,
FRUMM ISTVÁN utódánál
tulajdonos
WERNER ADOLF
Batthyányi-utcza 3. sz.

Megrendelhető: minden ásványviz kereskedésben vagy közvetlenül

Gróf Schönborn uradalmi Igazgatóságánál,

Munkácson.

a friss töltésü **LUHI** védjegye

Fzeknek a vizeknek tiszta kezelése folytán, kellemetlen utóize nem képződik.

Barabás József

krisztinavárosi

CASINO SÖRCSARNOKA

a legujabb kor igényeinek megfelelően, kényelemmel és fényesen van berendezve.

Különösen ajánlható a **szinkör látogatók** becses figyelmébe. **Szinielőadás után friss vacsora,** frissen csapolt **udvari- és bajor sör.**

Ma zene!

A

Magyar Asphalt

részvény-társaság

Budapest, Andrássy-ut 30. sz.

elvállal minden néven nevezendő

asphalt burkolási

valamint **szárazzátételi** munkák teljesitését **jótállás mellett, legolcsóbban.** Elismert legjobb minőségü **aszfalt anyag vidékre** is szállittatik.

Megrendeléseket elfogad a kiadóhivatal is.

NÉMETH KÁROLY GÉZA

VAS- ÉS FÜSZERKERESKEDÉSE

(EZELŐTT **FREYBERGER PÁL** FIÓKJA)

BUDAPEST, II., SZÉNA-TÉR 1.

(BECK LIPÓT ÉS FIA LISZTKERESKEDÉSE MELLETT.)

Ajánlja jól berendezett **vas- és füszerkereskedését,** különösen **konyhaberendezési czikkek, rudvasak, tengelyek, szerszámok, szegek** és mindennemü **vasáru czikkekben.**

Minden a legjobb gyárakból.

Továbbá **czukor, kávé, rizs, tea, rum, cognac és minden egyéb füszeráru a legjobb minőségben.**

Denaturált szesz kimérve.

Pontos és előzékeny kiszolgálat.

a rokoni és családi szeretet e szép jelképeit. Egy fát ő fensége mosolyogva mutatott be, mint „unokát“. Elbeszélte ugyanis, hogy József nádor, mikor leánya a mostani belga királyné született, az alcsuthi parkban egy diófát ültetett. Mikor az 1866-ik háboru után, József főherczeg meglátogatta nővérét, vitt neki arról a fáról egy diót. Ezt is elültették s utóbb ennek a fájáról küldtek Alcsuthra egy diót, melyet itt ujólag elültettek s az szép kis fává nőtte ki magát, mely igy az első fa unokája.

Többek között ő fensége bemutatott egy Pinus cembrát, mely nálunk nehezen aklimátizálódik s melyet unokabátyja János főherczeg hozott Alcsuthra. Ez a fa már kezd csenevészedni, de kegyeletből csak akkor fogják kivágni, ha kiszárad s akkor is butorokat fognak belőle készitени, melyet becses emlékül fognak őrizni.

Igen érdekes és megragadó a Sándor-hárs, a melyet Sándor főherczeg, József főherczeg legidősebb bátyja ültetett, e fába illesztett horgany-táblácskát már a fa kérge kezdi benőni.

A kastély előtt egy gyönyörü tó van, melynek vizét a tó közepén kibugygyanó artézi forrás adja. A szemle során panaszkodott ő fensége, hogy minden birtokán a viz sok kárt okoz, Kis-Jenőn, a Margitszigeten, Alcsuthon, Alcsuthon az idei felhőszakadások következtében a park egyes részei eliszaposodtak az ott tenyésző növényzet végtelen kárára.

Ő fensége mint említém kiváló botanikus s a nemes büszkeség érzetével beszélt különösen „Asplenium haberi“-jéről, e ritka páfrányfajról. E páfrányfajt igy magyarászta ő fensége melyről néhai Haynal bibornok érsek Alcsuthon jártában azt állitotta, hogy nálunk nem, csak Franciaországban található, a Vértesekben találtam őt példányban, de a helyet gondosan eltitkoltam, nehogy valami szenvedélyes botanikus elhordja.“ A jelenlevő szakértők szerint József főherczeg különös előszeretettel foglalkozik a páfrányok tanulmányozásával s e téren a legkiválóbb tekintélynek van elismerve.

József főherczeg parkjának egy része egy vadon-utánzat az összes jelenlevőket meglepte. A sziklákat ő fensége a Vértesekből hozatta s oly remekül vannak csoportositva, hogy az ember tényleg vadonban képzeli magát. E hely faunája és állatvilága a legelhagyotabb erdőkre emlékeztet. Itt van egy medvebarlang is s midőn a főherczeg a heverő medvét „Miklós“ nevén szólitá, az rögtön talpra ugrott. A barlang körüli növényekhez s páfrányokhoz senkinek sem szabad nyulni ezeket kizárólag ő fensége maga ápolja.

Igen szépek a lugasok, melyeket különböző növények futnak be. Dus termést igérnek a szőllőlugasok.

A kastély előtt két nagy vaságyu látható, melyeket ő fensége a komáromi várból vásárolt meg. Nagyobb ünnepélyek alkalmával ezen ágyuk is megszólalnak.

További utunkon több helyütt ő fensége munkaszeretetének nyomaival találkoztunk. Az ő fürészének nyoma akárhány helyen látható, a száraz vagy rosz növésü ágakat létrán ő fensége sajátkezűleg fürészeli le, s aprózza össze.

Utközben báró Vécsey főudvarmester élénk és szellemes modorával szintén elragadta az egész társaságot. Ő fensége környezetében ő is valódi botanikussá nőtte ki magát, ki szakszerű magyarázataival, melyeket érdekes történetekkel füszerezett, mindnyájunk csodálatát felkeltette. A parkban 300—600 napszámos keres és talál naponként munkát, leginkább alcsuthi és dobozi emberek. A doboziak arról hiresek, hogy nemességöket az Árpádokig tudják visszavezetni, t. i. II. Endre egy régi okirat szerint már megujitotta a doboziak régi nemességét.

Pont tizenkettőkor megszólalt a főherczegi kápolna harangja. Ő fensége ekkor bucsut vőn a kertészektől s Emich Gusztáv még egyszer megköszönte ő fensége kegyességét, mire ő fensége következőket válaszolta: Nagyon örültem, hogy a magyar kertészeket nálam üdvözölhettem. Azt hiszem, hogy kellemes emlékekkel fognak innét távozni!“ Ezzel kezet fogván az elnökkel a jelenlevők lelkes éljenei között távozott.

Hatos János főkertész kalauzolása mellett indult tovább a társaság a parkban. Mondhatom nehéz helyzete van ilyenkor egy tudositónak, ha egy hű képben be akar számolni olvasóinak. A remek tuják, akáczok liliodendronok gesztenyék, maritinák stb. remek példányai a természetnek és az okszerű kertészetnek itt mind képviselve vannak.

Délután egy órakor a társaság ebédhez, ült melynek során elsőnek Emich Gusztáv köszöntötte fel, a meleg és őszinte hála hangján József főherczeget és családját. A főherczeghez — ugymond — nemcsak a hódolat, hanem az igaz szeretetet és ragaszkodás fűzi a kertészeti egyesületet, mely benne jóval többet bir, mint pusztán egy magas állásu védnökőt. Lelkes éljenzés követte. Ezután Szelnár Adolf a kertészeti egyesület alelnöke mondott egy meleghangu felköszöntöt Emich Gusztávra az egyesület nagyérdemü és kitünő elnökére, majd Dr. Schilberszky Károly előbb a főherczeget és családját, utóbb a sajtó jelenlevő képviselőire emelte poharát; a hirlapirók nevében Molnár Géza mondott köszönetet s a kertészeti egyesület fölvirágzására emelte poharát, Rosenbach Ferencz főtitkár Libits Adolf főkormányzót, Raikovits Tibor Emich Gusztávot és Hatos főkertészt, Eperjessy István egy verses áldomásban Rosenbach Ferencz egyesületi főtitkárt éltette.

Ebéd után Hatos főkertész kalauzolása mellett a társaság megtekintette a rendkivül nagyszabásu faiskolát s az impozáns, leirhatatlanul szép téli kerteket és üvegházakat. A pálmaház, mely Ibl müépitész tervei szerint készült, negyedmillió forintba került. A pálmaházban, a babér, czitrom, narancs- és pálmafák között járkálva a keleti tündérliget képét látja megvalósitva a szemlélő. Az itt nyert benyomások örökké felejthetetlenek lesznek előttem. Az üvegházakban a növényvilág legérdekesebb, legritkább, legszindusabb példányait volt alkalmunk látni.

Innét az alcsuthi főherczegi kápolna — mely stil és berendezés tekintetében ritkitja párját — megtekintésére indult a társaság. A kápolnában akaratlanul is vallásos ihlettség szállja meg a látogatót. Az oratoriumban valamint az oltárképen Mária Dorottya főherczegnő művészi kidolgozásu szent képei láthatók. Ott van József nádor és Koburg herczeg József főherczeg apósának életnagyságu márványszobra.

A társaság innét Hatos János uradalmi főkertész vendégszerető házát látogatta meg, honnan hat órakor visszahajtatott Bicskére.

Ezekben elmondottam a reporter pontosságával alcsuthi élményeinket, ha ugyan toll visszaadhatja távolról azt a mit e földi paradicsomról irtam.

Most azonban reporteri küldetésem befejezvén, legyen szabad még egyéni impressioimnak is kifejezést adni. József főherczeg ő fensége, mint a szép magyar haza egyik leggazdagabb földbirtokosa nemes példát ad a kertészet kultiválása által a magyar arisztokraciának. Bárcsak a „felsőbb tizezrek“ követnék e példát, akkor Magyarországra tényleg elmondhatnók, hogy „Extra Hungariam non est vita, si est vita, non est ita!“

De nemcsak a magyar társadalom felső osztálya volna hivatva a kertészetnek nagyobb lendületet adni, de maga a nép lehetne az, mely fölhasználva a birtokában lévő föld minden zege zugát, a kertészetnek nagyobb lendületet adhatna s igy a közvagyonosodást elősegithetné. Nálunk még mindig az a baj, hogy a magyar gazda egyedül a gabonatermelésben véli föltalálni a lét biztositékát, mig Hollandiában a kertészet a megélhetés forrása, mely milliókat és milliókat ad a nemzetnek. A magyar gazda udvara parlagon, disztele-

---

keze közé jut a fél földgolyót fellehet gyujtani. Egy országot nyerhetnek a gazdag arany paraszt pénzével, a ki majd felfog szólalni a gyüléseken is és a kinek a tekintélye és vagyona garantia lesz a rendőrség előtt gyülések tartására és tüntetésekre.

A végrehajtó bizottság üdvözölte az oklevelet, melyben Penege Lőrincz urat a „Szegfü“ asztaltársaság elnökének megválasztják. Küldtek egy titkos oklevelet is, melyben a végrehajtó bizottság egyik diktátorának kiáltják ki . . .

— Lássa komám parasztot is érhet uri tisztesség szólt Dombor Mátéhoz.

— Várjuk be a három órai vonatot komám, hogy milyen ez a tisztesség.

— Meglátjuk. Elbámul komám, milyen tükör szoba lesz a pesti lakásomon.

— Csak azután jót lásson benne komám.

— Aszondom hetykélkedett az arany paraszt.

Katit a templomba Péter vezette. Brinzenstein Klotild megkérte, hogy foglalkozzék többet a leánynyal. Péter olyan szemeket meresztett rá, hogy nem akarta féltékenynyé tenni Penege uramat, az ő kedves Lőrinczét.

Olyan szép gerlehangon turbékolták egymásnak: Lőrinczem, Klotildom, mintha csakugyan halálig szerelmesek lettek volna egymásba . . .

Kató keveselte a Péter társaságát és csak az engesztelte ki, hogy a szolgabiró is mindig az oldalánál volt. Nó meg az is örömmel töltötte el, hogy Pestre mennek lakni. Kisasszony lesz, igazi kisasszony.

(Folyt. köv.)

bőven volt, eltartlizgattunk, elpikézgettünk vagy preferanczozgattunk, az csak természetes.

Alkonyatkor pedig Major, a derék életmentő állomástiszt minden este furulyázott sokáig, mi kisérgettük komoly és tréfás nótákkal.

Ily kellemesen töltötte el a két hónapot a kedélyes társaság az egészséges, szép fekvésü Torbágyon, melynek sok előnye között egy hátránya is van.

Többek között az az előnye, hogy nyaralókkal még nincsen tulzsufolva, de viszont hátránya, hogy csak nagy nehezen lehet élelmi szert kapni a lakóktól, inkább beviszik eladnivalójukat Pestre, hol sokszor olcsóbban adják el, mint itt adhatnák.

Még egy baj van! Vége a nyaralásnak! No de majd folytatjuk jövőre!

D. Z.

Iskolai hirdetmény.

A t. cz. szülőket és gyámokat ezennel értesitjük, hogy a II. ker. vizivárosi, nevezetesen az alsó fő-utczai, a medve- és iskola-utczai, továbbá a Toldy Ferencz-utczai községi elemi népiskolákban az 1895—96-ik tanévi beiratások f. é. szeptember hó öt első napján, még pedig reggeli 8 órától 11-ig eszközöltetnek; ugyane napokon d. e. 11—12-ig a javitó- és pótvizsgálatok fognak megtartani.

Figyelmeztetjük egyuttal a t. cz. szülőket és gyámokat, hogy gyermekeiket illetve gyámoltjaikat abba az iskolába irassák, a melyik iskolakerületben laknak.

Szomszéd, vagy távolabbi iskolakerületből jelentkező gyermekek csak abban az esetben találnak felvételt az 5 napi beiratási idő letelte után, ha az illető iskola hely tekintetében azt lehetségessé teszi.

Tájékoztatásul ide igtatjuk az egyes iskolák területeit illetve határvonalait.

1. Az alsó fő-utczai iskolában azok gyermekei nyernek csak felvételt, kik az Albrecht-ut, Apor-utcza, Korvin-tér, Csolnak-utcza, Donáti-u. (Albrecht-utig), Donáti-lépcső, Fazekas-tér, Fő-utcza (Vám-u.-ig), Halász-utcza, Jégverem-utcza, Iskola-utcza (Vám-u.-ig, Kapuczinus-utcza, Margit-rakp. (Vám-u.-ig), Pala-utcza, Ponty-utcza, Szalag-utcza, Szeder-utcza, Székely-utcza, Szőnyeg-utcza és Vám-utczában laknak,

2. A medve-utczai fiu- és 3 az iskola-utczai leányiskolába azok a gyermekek jelentkezhetnek felvételre, kiknek szülői a Batthnyány-u. (Irma-térig), Bomba-tér, Calogány-u. (Fazekas-u.-ig), Csapláros-utcza Donáti-utcza (Vám-u.-ig), Fazekas-utcza Fő-utcza (Pálffy-térig), Gancz-utcza, Gyorskocsi-utcza, Horváth-utcza, Irma-tér (Batthyány- és Málna-utcza között), Iskola-u. (Csalogány-u.-ig), Kacsa-utcza, Kapás-utcza, Királyhegy-utcza, Málna-utcza, Margit-rakp. (Pálffy-térig), Medve-utcza, Ország-ut (Erőd-utczáig), Ország-ut (Oszlop-utcza és Tégla-utcza között), Oszlop-utcza, Petrezselyem-utcza, Plébánia-utcza, Szegényház-u. (Erőd-u.-ig.) Tégla-utcza és Vitéz-utczában laknak.

4. A Toldy Ferencz-utczai iskola területéhez tartoznak azok a gyermekek, kiknek szülői az Ápolda-utcza, Batthyány-u. (Ostrom-u.-ig), Csalogány-u (Sséna-térig), Franklin-utcza, Hattyu-utcza, Hunfalvy-u. Jáczint-utcza, Ilona-utcza, Irma-tér (Toldy F.-u. felé eső házai), Kagyló-utcza, Ország-ut (Erőd-u.-tól Széna-térig), Ország-ut (Kis-Rókus-u.-tól Reteg-utczáig), Kis- és Nagy-Rókus-utcza Szegényház-u. (Erőd-u.-tól János-kórházig), Széna-tér (Ostrom-u.-ig), Toldy Ferencz-utcza, Toldy-lépcső és Vándor-utczában laknak.

A törvény értelmében minden 6—12 éves korban levő gyermek tanköteles lévén, felhivjuk a t. cz. szülőket illetve gyámokat, hogy tanköteles gyermekeiket vagy gyámoltjaikat a fent jelzett napokon okvetlenül irassák be.

Az I. osztályba a székesfőv. tek. tanácsának 14716—1876 sz. a kelt rendelete értelmében az idő előtti iskoláztatás meggátlása czéljából csak azok a gyermekek vétetnek fel, kik életük 6-ik évét már betöltötték s ezt a körülményt hiteles okmánynyal igazolják.

Felvétel alkalmával beiratási dij czimén minden gyermek után 40 krajczár fizetendő. E dij fizetése alól csakis a székesfőváros alkalmazottjainak gyermekei menthetők fel. Tandij czimén egy évre 3 frt 50 kr. fizetendő, mely összeg félévi, esetleg havi részletekben is lefizethető. Tandijmentességet gyermeke részére csak az nyerhet, ki a beiratás alkalmával a jelenlevő iskolaszéki tag előtt kijelenti, hogy a tandijat anyagi helyzeténél fogva megfizetni nem képes.

A beiratásnál a gyermek oltási, illetve ujraoltási bizonyitványa előmutatandó.

A rendes iskolai tanitás szeptember hó 7-én reggeli 8 órakor kezdődik.

Figyelmeztetjük végül a t. cz. szülőket és gyámokat, hogy magántanitásban részesülő gyermekeiket illetve gyámoltjaikat kerületünk valamelyik népiskolájánál annál inkább jelentsék be, ellenkező esetben csak az elmulasztott bejelentés igazolása után bocsáttatnak magánvizsgálatra.

Kelt Budapesten, a II. ker., viziárosi iskolaszéknek 1895. évi junius havában tartott üléséből. Kollár Lajos, iskolaszéki elnök. Koncsek Lajos, iskolaszéki jegyző.

Királyserfőző.

A fő- és székváros X-ik kerülete, Kőbánya egy épitészeti remekművel gazdagabb. A királyserfőző Cziegler Győző műegyetemi tanár tervei után épült Pucher József épitész által. Folyó hó 26-án mutatták be előkelő és nagyszámu közönségnek.

A gyár felépitésénél kizárólag magyarhoni vállalkozók müködtek közre.

A királyserfőző az ujabb technika minden részének kiaknázásával, szakszerű felhasználásával van felszerelve és berendezve; egyenként és összesen kizárólag honi vállalat.

Két millió frtnyi részvénytőkéjét Budapesten jegyezték — igazgatósága és felügyelőbizottsága nagyiparosaink és nagykeresdőink legjobb neveiből van összeállitva.

A gyár évi termelőképessége egyelőre 150.000 hektoliter, de berendezése olyan, hogy a termelés, az üzem megszakitása nélkül, évi 300.000 hektoliterre fokozható.

A bőven rendelkezésre álló, elismerten kitünő minőségü vizet, két Zsigmondy Béla által furt, mintegy 120 méter mélységü artézi kut szolgáltatja.

A terepviszonyokra való tekintettel és technikai okokból a serfőződe két, négy méterrel különböző szinvonalon épült.

A felső részen elhelyezett két elkülönitett épület egyike a malátagyárat, a másik a serfőzdét foglalja magában.

E gyári épület alatt és még jóval azokon tul is, vannak a nagykiterjedésü ászok-pinczék, melyek egy része egyelőre 50.000 hektoliter befogadására teljesen be van rendezve; a további rész szükséghez képest 100.000 hektoliter befogadásáig alkalmas és berendezhető.

Az alsó részen van a hordómosó-, szurkoló-, kádármühely és felhuzó épület, hivatalnoki és munkáslakházak, istálló, kocsiszin stb.

Ugy a felső, mint az alsó udvart a kőbányai vasutállomással az iparvágány köti össze.

A gyár belső berendézése méltán nevezhető a legtökéletesebbnek.

A gyár minden egyes részében a képzelhető legnagyobb tisztaság van.

A gyár belsejében a malátagyártáshoz szükséges árpát nemcsak szárazon tisztitják, hanem ismételten meg is mossák, hogy az árpán tapadó mindennemü szenny eltávolittassék. A csiráztatás uj szerkeszetü gépezetekkel történik.

A főzőházban a czefre és maláta lefőzését kizárólag gőzzel eszközlik.

A sörlé még gőzölő állapotban jut a hütőbárkákról a serhütőkre oly helyiségbe, a melybe csakis szürt levegő juthat.

Az élesztő mosásához desztillált vizet használnak, melyet a fütőkamara gőzfőzőüstjei szolgáltatnak.

Az erjesztő helyiségek falai és menyezete czementtel vannak burkolva, — a padlózat aszfaltból van.

Az ászokpincze falai, bolthajtásai és padlója betonirozott. — A kádak és hordók alatt elhelyezett összes ászokoszlopok és gerendák vasból vannak.

Az eresztő és ászokpincze, valamint a hordóraktár stb. hütése kizárólag müvegyészeti uton történik; e czélból egy hütőkészülék van alkalmazva, mely óránkint 310.000 hőegység, (caloria) képességgel bir, a mi óránkinti 4000 kgr. jégszükségletnek felel meg.

Természetes jeget csakis a ser elszállitásához alkalmaznak teljesen elkülönitett jégpinczékben. A király serfőzdét a m. állam vasuttal egy iparvágány köti össze.

A ser lefejtéséhes szintén csak szürt levegőt alkalmaznak.

Az egész gyártelep belső és külső része villámvilágitásra van berendezve.

A serfőzde és malátagyárat — a budapesti Danubius gépgyárban készült 4 egyenkint 180 négyszögméter hütőterülettel biró Tischbein-kazán, 2 nagy és 4 kisebb, összesen 390 lóerejü gőzgép szolgáltatja. Ezenkivül mindkét kutnak megvan a saját Worthington gőzszivattyuja.

Mint müszaki tanácsos Schwachöfer Ferencz egyetemi tanár és az osztrák serfőzde kisérletezési intézet igazgatója müködik, ugyanis az ő ajánlata folytán C. Radon serfőző-mester van alkalmazva ki ezelőtt a Szt.-Pétervári serfőzdében volt alkalmazva.

A villamos vasut külön kocsijai, szállitották a nagyszámu meghivott vendégeket.

A meghivott közönség hatósági személyekből, a közélet kitünőségeiből, a sajtó képviselőiből és a főváros vendéglőseiből állott, kik iparteströleti elnökeikkel Gundel János és Barabás Józseffel szép számban megjelentek.

A népszinház és a József-körut sarkán, megyeri Krausz Lajos, a részvénytársaság igazgatósági elnöke fogadta a vendégeket és szeretetreméltó előzékenységgel gondoskodott a kényelmes elszállitásról.

A vendégeket a gyár bejáratánál a katona zenekar hangjai fogadták. Ugyan itt üdvözölte Szávoszt Alphons vezérigazgató ur a vendégeket és megkezdödött a gyár megtekintése. A vezér igazgató ur előzékeny szeretetre méltó modorával alig győzött a sok hozzá intézett kérdésekre megfelelni.

Ott láttuk a többek közt Ráth Károly főpolgármestert, Gerlóczy Károly alpolgármestert, Viola Imre tanácsnokot, Rupp Imre és Abonyi Emil min. tanácsosokat, Lampl Hugó főszámv. Forgó István, Gundel János, Barabás József korcsmáros ipar-testületi elnökök, Feisz-leder Nándor, Pucher József, Löw Tivadart és még számoz fővárosi bizottsági tagot. Miután a közönség, mely mintegy 2000 főből álhatott, a gyár berendezéseit behatóan megtekintette, bevonult az óriási és villamos világitással ellátott ászok-helyiségbe, ott elhelyezkedett a hosszu asztalsorokhoz és derekasan hozzálátott a felszolgált hideg ételekhez és az uj sörhöz, melyet mindenki igen jóizünek talált.

A tör ugyszolván patakokban folyt s minden oldalról dicsértetett. A kitünő uzsonnát Bessenyei Géza jónevü czég szolgáltatta valóságos ostromot állott ki a vendégektől, de dicséretére legyen mondva derekassan ellen állt az ostromnak.

Az első felköszöntőt Krausz Lajos mondotta a társaság nevében, éltetve a megjelent vendégeket, a mire Gundel János, a vendéglősök ipartársulatának elnöke a társaságot és annak elnökét, Krausz Lajost éltette. A közönség a katonazenekar hangjainál még jó sokáig maradt együtt kedélyes hangulatban és csak az esti órákban oszladozott szét.

Mindenkiben egy kedves emléket hagyott hátra a megnyitási ünnepély a szives fogadtatás és vendégszeretet s azt hiszük, hogy mindnyájunk óhajának teszünk eleget akkor ha annak a nézetnek adunk kifejezést hogy a királyserfőzde emelkedjék annyira, hogy nevéhez méltóan ő legyen a serfőzdék királya.

Felhivás előfizetésre.

Főtörekvésünk, hgy a közönséggel egy családot képezzünk és hogy a társadalmi életnek hü tolmácsai legyünk.

Ezután is folytatjuk közkedvelt rovatunkat. Ismerőseink czim alatt rajzoljunk

közéletünk ismertjeinek árny és fényképeit, méltányoljuk a polgári érdemet, de feljegyezzük a mulasztásokat is.

Ismertetjük Buda és vidéke közintézeteit ipar és gyártelpeit, községi és közmüvelődési ügyeit. *A magyarosodásért is kitüztük a zászlót, nemcsak a nyelvet, de a szellemet is magyarrá akarjuk tenni. Mindent elkövetünk ezért, de nem erőszakos fegyverekkel.*

Lapunk erősödésének egyik feltétele az, hogy minden nyilvános helyen olvasható legyen a főváros mind a két pontján és a vidéken is. Kérjuk barátainkat, hogy azt minden nyilvános helyen erélyesen kérjék, hivatkozva a magyar egyesület ajánlatára.

Kérjük barátainkat, szíveskedjenek mindenről gyorsan és röviden értesiteni és becses közleményeikkel minél gyakrabban megtisztelni. Buda Dunántul szive. Sokszor hangoztattuk és mos is hangoztatjuk. Célunk, hogy a vidékkel szorosabb összeköttetésben lépjünk.

Arra fogunk törekedni, hogy a Budán levő számos intézet életének minden mozzanatát közölhessük. a mi által „Buda és Vidéke“ minél szélesebb körben terjedhessen és Buda iránt, hol a király palotája van az érdeklődést országszerte felkölthessük.

A „Buda és Vidéke“ előfizetési árai:

Egész évre	12 korona.
Félévre	6 „
Negyedévre . . .	3 „

Különfélék.

— **Budavári Országh Sándor.** A király ő felsége dr. Országh Sándornak a budavári előnévvel a magyar nemességet adományozta. Dr. Országh Sándor kitüntetését széles körben fogadják örömmel. Buda emelése körül határozott érdemei vannak. A ki igazságos akar lenni annak ezt el kell ismerni. Müködésének maradandó emlékei vannak, sokoldalu munkásságával hasznára volt a polgárságnak és Budának. Fáradhatlan a közügyek terén. A „Buda és Vidéke“ őszintén gratulál a kitüntetéshez annál is inkább, mert Országh Sándor lapunknak nem csak kitünő munkatársa, de annak egyik legbuzgóbb barátja, ki a „Buda és Vidéke“ érdekében sokat, nagyon sokat tett s annak szerkesztőjét a lap terjesztése körül kifejtett lelkes közremunkálásával hálára kötelezte.

— **Ágoston napja.** Mult hó 28-án, Ágoston napján a II. ker. polgári kör küldöttsége tisztelgett a kör elnökénél Del-Medico Ágostonnál. A küldöttséget a kör alelnöke Duma György főgymnáziumi tanár vezette, ki a tagtársak szerencse kivánatait meleg szavakban tolmácsolta. Az ünnepelt válaszában kiemelte, hogy a kör hivatása a béke idején odairányul, hogy ez a béke a kerület polgárságának különbség nélkül biztositassék, a mi csakis az által érhető el, ha annak minden tényezője a kerület polgársága közt felmerülhető ellentétek kiegyezésében fáradozik.

— **Tulzsufoltság.** Az iskolákban a tanitás nemsokára megkezdődik. Általánosan nagy a panasz, hogy kevés az iskola. Az elemi iskoláktól kezdve a legfelsőbb tanintézetig türhetlen tulzsufoltság uralkodik. A legtöbb gymnáziumba már nem lehet beiratni a tanulókat. A szüléknek nagy megnyugvására szolgál a városmajor-utczai főgymnázium igazgatóságának az az előzékeny elhatározása, hogy a budai polgárok gyermekeit állami tandij fizetése mellett veszi fel. Nagy jótétemény ez reánk budaiakra, mert az I. és II. kerületi gymnáziumba már eddig több mint 50 gyermeket nem vehettek fel. Ezen a bajon segit a városmajor-utczai főgymnázium igazgatójának áldozatkész elhatározása. Figyelmeztetjük erre a szülőket és érdekelteket.

— **Halálozás.** Jakabffy Tódor öngyilkossága megdöbbentette az egész társadalmat. A részvét kiengesztelte koporsójánál a nem egészen való vádakat. A lapok mohón kaptak az eseten és krónikáztak valót és valótalant. Vezérczikkek jelentek meg a felett, hogy miért nem beszélnek el több rosszat a boldogtalan végü fiatal emberről ismerősei. A mende-mondák terjesztését gavallér kötelességnek akarták minősiteni. Szerintünk a sajtó tisztessége azt követelné, hogy magánügyeket ne hurczoljanak a nyilvánosság elé s ha már oda hurczolják igazságosan itéljenek. Az egyoldalu informácziók nem képezhetik a sajtó feladatát. Meghalt eltemették, rokonszenv kisérte sirjába. Az itéletet, mely kezébe adta a halálthozó fegyvert nem helyeselhetjük. Azt pedig, hogy a sajtó a cause célébre-nél valóságos kutató rendszert követett nem tartjuk helyesnek. Lehet, hogy mi egyszerüen, talán naivan gondolkodunk, de gondolkodásunkat kötelességünknek tartjuk ki is fejezni. Idézzük Krisztus szavait is: Ne itélj, hogy ne itéltessél.

— **Törvényhatósági naptár.** Dr. Toldy László a főváros főlevéltárnoka előfizetési felhivást bocsátott ki az általa szerkesztett „Törvényhatósági Naptár“ 1896-iki évfolyamára. Ez a hézagot pótló és kitünően szerkesztett vállalat most már 8-ik folyamát járja. Az uj folyam gondos szerkesztésben és teljességben felül fogja mulni az eddigieket is. Különösen kiemelendőnek tartjuk, hogy megyénként közölni fogja az ország összes anyakönyvezető hivatalait, a mi főképen kezdetben, mig az uj intézmény ismerete általános nem lesz, mindenkire nézve igen fontos utbaigazitást fog nyujtani. Az uj folyam, daczára annak, hogy az eddigieknél bővebb lesz, nem lesz drágább, fűzött példánya 1 frt, a kötött 1 frt 20 kr. A megrendelés postautalványon eszközölhető a Pesti könyvnyomda-részvény-társaság czimére (Budapest, V., Hold-utcza 7.) A ki az előfizetési áron felül még 20 krajczárt is beküld, az a könyvet bérmentve kapja meg.

Jutalomjáték. Kovács Mihály, a budai szinkör kedvelt vig szinmüvészének szeptember hó 3-án lesz a jutalomjátéka. A Furcsa háboru, Grott Boldizsár szerepében fogja elragadni a budai közönséget. A ki annyi vig estét szerzett remek játékával megérdemli, hogy zsufolt házban tartsa jutalomjátékát.

— **Rózsa Sándor a szabadságharczban.** »Az 1848—49-iki magyar Szabadságharcz története czimü nagy munkának most jelent meg a 42-ik füzete, melyben Gracza György rendkivül érdekesen irja le Rózsa Sándor 1848-iki szereplését. Egészen uj alakban látjuk a hirhedett betyárt a ki száz főnyi lovascsapatjával szörnyü pusztitást tett a fellázadt ráczok közt. Igen szépek a füzet képei is; különösen érdekes a magyar bankóprés maradványainak bemutatása. A képek a következők: Osztrák hadilobogó, Honvéd attila, Dunyow, honvédezredes, Vécsey tábornok tábori látcsöve, tölténylada a honvédseregnél, Oláh prefektek kardja, A honvédség fegyverei. Az aradi ereklye-muzeumban őrzött eredeti után: Bohusné Szőgyén Antónia, 1848—49 magyar bankóprés maradványai, Az aradi vár szükségpénze, Bem arczképe, Petőfi Sándor rajzolta. Pénznyugtatvány.

— **Petőfi.** Petőfi reliet-képéről Aradi Zsigmond szobrászunk kitünő müvéről magasztaló elismeréssel emlékeztünk volt meg. Kiemeltük azt is, hogy a legkülönbözőbb pártszinezetü lapok behatóan indokolva dicsérik a szobormüvet, hangsulyozva azt a nevezetes és a mü kritikai méltatásánál döntő körülményt, hogy az Aradi müve a nagy költőt ennek jellemző szellemi és kedélyi individualitásában összhangzatos vonásokban alakitotta. Mi mindezekhez örömmel hozzájárulunk s készséggel elismerjük azt is, hogy a müvész a pompás dombormü Petőfi vonásaiban a magyar zsenialitás prototipusát tüntette fel. Készséggel és hazafias örömmel ismerjük el ezeket, de még sem hallgathatjuk el, hogy az Egyetértés is egy érdekes szakszerüen irt czikkben Aradi müvét magasztalván, olyan formát ir, mintha többi szobrászaink összes müvei silányak volnának. Azt hiszünk, hogy az E—s ide vonatkozó sorai stilisztikai tollcsuszámlás szüleményei, de félreértésre annál inkább alkalmat szolgáltathatnak, mert a czikkiró, nehány az egész közönség által méltán igen gyengének ismert fővárosi nyilvános szobrot emlit, a Deák-, Eötvös- és Széchenyi-szobrokat.

— **Érdekes Ujitás.** Eddig Magyarországon lehetetlen volt az év nevezetesebb eseményeit könnyen áttekinthető alakban számon tartani, mert bármely hirlap egy évfolyama oly nagy terjedelmü és oly nehezen áttekinthető, hogy ennek a czélnak nem igen felelt meg. Most a Budapesten megjelenő „Világnapló“ azt az értekes njitást léptette életbe, hogy ügyesen összeállitott rovatjai végén lexikonszerü naplót vezet hétről-hétre minden nevezetesebb eseményről s igy az év eseményei datum szerint könnyen áttekinthetők. A „Világnapló“ hetenként, szombaton jelenik s bárcsak 6 frt az évi előfizetési ára, e lexikonszerü napló mellé a napi- és hetilapokból, folyóiratokból, szak- és élczlapokból átveszi az érdekes közleményeket s igy nélkülözhatlen hirlapja ez mindazoknak, a kiknek sem idejük, sem alkalmuk, hogy a hatszázat meghaladó magyar hirlapokat átnézzék. Ez az elejétől végig érdekfeszitő ujság nemcsak a tudás vágyát elégiti ki, hanem az általa nyujtott vaskos lexikon mellett, rendkivül növeli olvasói intelligenciáját Kiadóhivatal: Budapest, Révay-utcza 14.

— **Eljegyzés.** Özvegy König Lajosné leányát König Margit kisasszonyt eljegyezte Danielisz Ágoston a Franklin-társulat hivatalnoka.

— **Az ó-budai takarékpénztár mérlege.** Pénzintézeteink sorban nyilvánosságra hozzák az év első felében elért üzleteredményeik számadatait, amelyek nagyrészt piaczunk szilárdságáról és szolidságáról adnak tanubizonyságot. Ma kapjuk a „Budapest III-ik kerületi takarékpénztár“ junius 30-ával lezárt félévi mérlegét, amely ha nem is bövelkedik imponáló nagy számokkal, de annál szebb eredményeket tüntet fel. A nem is teljes ötvenezer forintnyi részvénytőkével dolgozó intézet a rendes takarékpénztári üzletből eredő 10.747 frt 48 krajczárnyi tiszta nyereséget ért el, ami az alaptőke negyvenhárom szazalékos kamatozásának felel meg. A kitünő mérleg adatai különben a következők: Vagyon: Pénztár 26.077 forint 31 krajczár. Váltótárcza 1,213.618 frt 19 kr. jelzálogilag fedezett követelések 15.220 frt 87 kr, más intézetnél elhelyezett pénz 48944 frt, különféle adósok 12.942 frt 47 kr, előlegek értékpapirokra 1450 frt, összes leltár 808 frt, összesen 1,319.060 frt 84 kr. Teher: Részvénytőke 49.600 frt, tartalékalap 48000 frt, takarékbetétek tőkésitett kamatokkal 1,189 816 frt 6 kr, különféle hitelezők 2696 frt 95 kr, fel nem vett osztalék 56 frt, 1894. évi nyereményáthozat 1918 frt 65 kr, átviteli kamatok 15.225 frt 70 kr, tiszta nyereség 10.847 frt 48 kr, összesen 1,319.060 frt 84 kr.

Hóditott. A fő és székváros közönsége már a kezdődő országos kiállitás előtt is élvezettel fogyasztja a minden körben hóditó polenai vizet. Ez a viz nem csak élvezetül szolgál, de egyuttal számos orvosi tekintély által és a közönség részéről is igazolt jóhatásu gyógyvize. A számos bizonyitványokból adjuk ezuttal a következőt:

A Polenai-forrás Tekintetes Igazgatóságának.

Munkács.

Hogy a polenai gyógyviz, melyet körülbelül egy évig a gyötrő köszvényem ellen rendesen használtam — milyen felséges gyógyszert képez, ilyen baj ellen — azt leirnom lehetetlen, csak anyit mondhatok, hogy engemet a köszvény évek hosszu során nemcsak rendkivül gyötört, hanem lábaimat is anyira elgyengitette, hogy járni sem voltam képes — szóval a legkétségbeejtőbb helyzetbe jutottam. Használtam ezen nagynevü bajom ellen midenféle gyógyszert — ittam sokféle ásványvizeket — de eredmény nélkül. Végre a császár-fürdőben alkalmam nyilt az áldásos polenai vizet megismerni. Ennek a viznek rendes használata után kezdtem mindjárt könyebülést érezni, később pedig oly mértékben, hogy feltudtam lábaimra is állani, most már nem csak hogy hála istennek járok, de az idő változásait legcsekélyebb mértékben sem érzem.

Ki hasonló bajban szenved, annak a kitünő polenai vizet legmelegebben ajánlhatom. Ezen ajánlatomért az illettő csak áldani fog. Budapesten. 1895. agusztus hó 27. Danielovics Endre, magánzó Garay-utcza 24. I. em.

— **Kitüntetés.** Seidl Ambrust a hazai takarékpénztár igazgatóját a miniszteri tanácsosi czimmel a magyar államvasutak pénzügyigazgatójának nevezték ki. Seidl Ambrus itt lakik közöttünk Budán és kitünő tulajdonságainál fogva nagy tiszteletben részesül.

— **A Budai Dalárda** elnöksége ez uton is figyelmezteti összes müködő tagjait, hogy az egyleti dalpróbák elseje kedden, szeptember 3-ik napján este 7 órakor lesz az egylet helyiségében; egyuttal kéri a tagokat, hogy ezen az első próbán minél nagyobb számban megjelenni sziveskedjenek.

— **Az I. kerületi (krisztinavárosi) községi polg. leányiskolában** (Krisztina-u. 4. sz.) a következő 1895—6. isk. évre szóló beiratások f. é. szeptember 2., 3. és 4. napjain történnek, ugy, hogy: szeptember 2-án az I. osztály, szeptember 3-án a II. osztály, szeptember 4-én a III. és IV. osztály tanulói iratkoznak be, mindenkor délelőtt 9—12 óráig. Az I. ker. közs. polg. leányiskola igazgatósága.

— **Az I. ker. kir. kath. gymnasiumba** a beiratások a tanév elején pótlólag (a mennyiben még üres hely áll rendelkezésre) a következőkép fognak eszközöltetni: szept. 1-én az I. osztályba, szept. 2-án a II-ikba és szept. 3-án a IV-ikbe, mindenkor délelőtt 8—12-ig. A III-ik osztályban már nincs üres hely! Az uj tanév szept. 4-én ünnepélyes „Veni Sancte"-val fog megnyittatni, melyre a tanulók, reggel $^3/_4$8-kor gyülekeznek. Az igazgatóság.

— **A II. ker. nyilvános községi** polgári fiuiskolában a felvétel és beirás az 1895/96. tanévre f. é. szeptember 2—4-ig d. e. 8—12-ig történik. (II. Medve-utcza 5. szám.)

— **Összejövetelek.** A „Budapesti I., II. és III. kerületi szállodások, vendéglősök, bor- és sörmérők ipartársulatá"-nak tagjai társas összejövetelüket 1895. szeptember 4-én Valentin Antalnál (I. Rudasfürdő-tér) tartják. — Az I. ker. nemzeti asztaltársaság tagjai társas összejövetelüket 1895. szeptember 10-én Sulczberger Istvánnál (Felsőhegy-u. 11.) tartják.

— **Budakesziről.** Mult vasárnap és a rá következő két napon át búcsúnapok voltak, a mely napokat ugy a helybeli lakók, mint a nyaralók vigan, kedélyesen töltötték el. Mindenhol szólt a zene és táncz járta virradtig. Ezeknek a szép napoknak szomoru háttere nyilt egy idevaló marhakereskedő személyére nézve, ki a nagy vigasságban többet hörpentett fel a Deponte-féle vendéglőben, és az udvarra kiment, lefeküdt és elaludt, mire felébredt 300 frtjának hült helyét találta. Egyik pinczérre esett a gyanu, és azt a csendőrök el is fogták. De ennél is rosszabbul járt az itteni szintársulat. Kétszer is hirdették a derék szinigazgatónak jutalomjátékát a „Fene asszonyok"-ban, s részvéthiányában mindkettő elmaradt, mihez még a rossz idő is hozzájárult pedig éppen ő az ki Derékival együt a férfi személyzet legkiválóbb tagjai. Ezután Koronkay Róza jutalmául adatott a „IX-ik parancsolat", mulattató vigjáték, melyben a jutalmazott különös jó alakitással megérdemelte a tapsokat, valamint Feketéné Teréz, Izsó, ugy Deréki is tetszésben részesültek. Meg kell még emlitenünk „Az uj honpolgár", (Goldstein Számi) eredeti fővárosi életkép előadását, mely kivételképen nagy elismerésben részesült a közönség részéről. Különösen Deréki, Fekete, Izsó, Sebestyén, Völgyiné folyvást a legnagyobb derültségben tartották az erre az alkalomra megtelt szinkör hálás közönségét.

Tájékoztató.

— **Zene- és ének konzervatorium.** Somogyi Mór ismert zongora-müvész zenekonzervatoriuma, melyet a főváros müvelt közönsége már ismer és becsül, uj évfolyamot nyitott. Tavaly nyolczvan növendéke volt, most folynak az uj beiratások. A zongorát s a zeneelméletet maga a müvész tanitja. Az elég kezesség. Ami az intézet másik vonzerejét képezi, az pedig nem kevesebb, mint hogy az énektanitás vezetője Somogyiné B. Karola (a müvész neje) a würzburgi operaháznak volt drámai primadonnája, akinek enemü szerepeit szinházban tapsolta a német, s hangversenyen az osztrák s magyar közönség. Aki énekelt igazi magyar hölgyi nyelvben s lelki müveltségében. Ily vezetés mellett e konzervatoriumot közönségünknek csak ajánlhatjuk.

— **Őszi idő.** Minden gondos háziasszony igyekezik azon, hogy magát ellássa konyhájához és asztalához szükséges czikekkel. Fontos az, hogy az áruczikkek jutányosak és jók legyenek. Németh Károly Géza jól felszerelt füszer- és vaskereskedése (II. ker., Szénatér 1.) a közönség rendelkezésére áll. A vásárlók meggyőződhetnek arról, hogy ajánlatunkra ez a jónevü czég érdemes.

— **„Szt. Lukács-fürdő-részvénytársaság Budapest.** Kénes iszapfürdő, nagy nyitott és zárt medenczékkel, melyekken a forrásviz naponként négyszer megujul. Douche-massage. Iszap borogatások. **Olcsó és szép lakások.** Uszodák, kádfürdők, gőzfürdők stb. Prospektust küld ingyen az igazgatóság.

— **Egy tanuló felvétetik** Albini Lajos ezelőtt Reinl József rövid-, szövött- és férfi divatkereskedésében II. ker. Fő-utcza 40. szám alatt.

Ajánljuk Kubinszky György bajuszkötő gyárát olvasóink figyelmébe. Krisztina-tér 3.

— **Női mű-szabászat.** A Krisztinavárosban (Lisznyai-utcza 1/a sz. a.) felnőtt uri nők részére műszabászati tanfolyam nyittatik f. é. szeptember hó 1-én. A tanfolyam három hóig tart. Tandij havonkint 10 frt.

A szerkesztő üzenete.

Egy olvasónak. Mult számunkban érintett érdekes regény annál inkább megfontolást érdemel, mert az megholtat érdekel. Ismeretes, *hogy Zwierákné milyen sorsban halt meg.* Az adatok bonyolulni kezdenek.

Baráth Sándor Illés urnak Szent-Endre. A kereszt diadala czimü szép czikkét köszönettel vettük és a jövő számban közö jük.

Kiadó: mindszenti Erdélyi Gyula.

Kölyökkutyák

7 newfounlandi, 1 vizsla és 1 dogg s 2 öreg fajkutya (newfoundlandi him és vizsla-him, mindkettő 3 éves) birói árverés utján fognak eladatni folyó évi szeptember hó 3-án déli 12 órakor IX. Ranolder- és Telepi-utczák sarkán egy kutyatenyésztőnél. — Utbaigazit a házmester a szomszédos Remete-utcza 1. számu házban.

MINDENNEMŰ KÉZI MUNKÁHOZ VALÓ KELLÉK.

BARTL TÓDOR (ezelőtt)

OTT LAJOS

II., Bombatér és Plébania-utcza sarkán, „A ZÖLD VADÁSZHOZ"

ajánlja jól felszerelt raktárát divat-árukban, ugymint: **Ing** (kizárólag saját készitésü) **lábravaló, gallér, kézelő, nyakravaló harisnya, nadrágtartó, kesztyü, szövött alsó ruhák** stb., továbbá

női divat s pipereczikkek.

Szövött és rövid áruk.

Függönyök és fehérnemük tisztitó intézete.

HOZZÁVALÓ FÉRFI S NOI SZABÓK RÉSZERE.

VENDÉGLŐ

a kék golyóhoz

I. Városmajor-utcza 10.

A n. é. közönség szives figyelmébe ajánlom évtizedek óta jó hirnévnek örvendő, a mai kor igényeinek megfelelőleg berendezett vendéglőm, hol **saját termésü bor, kőbányai sör, kitünő magyar konyha** minden időben rendelkezésre áll.

Minden pénteken halvacsora.

Vasár- és ünnepnap zene.

Számos látogatást kér

özv. Mayer Ignátzné
vendéglős.

Ferdinánd testvérek

Budapest, Ferencz József-tér 5. szám.

Telefon-összeköttetés 805.

Saját termésü szegszárdi veres és fehér ó-borok.

Czukor, kávé, rizs, gyertya, tea, rum, cognac, stb.

Gyarmatáruk raktára.

Petroleumot, illó-olajokat és savakat, továbbá festanyagokat — általában oly czikkeket, **melyek az élelmezési árukra károsan hatnak, nem tartunk.**

Nagyobb megrendelések a főváros területén díjmentesen a házhoz szállittatnak.

Fiók-üzlet megnyitás.

Van szerencsém a n. é. közönséget értesiteni, miszerint az **I. ker. Krisztina-körut 85—87. sz. házban (Willinger-udvar)** tejcsarnokkal összekötött liszt- és pék fiók-üzletet nyitottam, hol finom- és péksütemény mindig frissen kapható.

Fő-üzlet: II. Retek-utcza 4. sz.

FALUDY ÁGOST sütőmester.

BANK ÉS VÁLTÓ-ÜZLET

Beimel Lajos fiókja

TELEFON! II., fő-utcza 6. sz. TELEFON!

Értékpapirok, arany és ezüst pénznemüek vétele és eladása.

Előleg mindennemü értékpapirra.

Tőzsdemegbizásokat előnyösen eszközlünk.

Igérvények minden huzáshoz.

Kősziklából fakadó kristálytiszta

TELEFON. VÉGHLESI TELEFON.

„Vera"-forrás.

Hazánk igen kedvelt legjobb izü és legolcsóbb

szénsavdús égvényes

SAVANYU-GYÓGYVIZE.

Hathatós szer az emésztési zavaroknál.

Borral vegyitve kellemes savanykás izű üditő és tiszta italt képez.

A bort nem festi,

a miért a nagyérdemü közönség **fröccs** gyanánt nagyon kedveli s e végből a vendéglős urak igen felkarolták.

Borivóknak, kik a bort savanyuvizekkel szeretik vegyiteni, mindenekelőtt mint **legtisztább égvényes savanyuviz** ajánlható.

E viz közömbösiti a bor savát és az italnak igen kellemes savanykás ízt kölcsönöz, anélkül, hogy azt

feketére festené,

Mindenkor friss töltésben kapható a **főraktárban**

BUDAPESTEN,

ERZSÉBET-KORUT 56. és

minden gyógyszertárban, füszerkereskedés és vendéglőben.

RÖVID- ÉS SZÖVÖTT ÁRUK

KÉZI MUNKÁHOZ TARTOZÓ CZIKKEK.

MINDENNEMŰ SZABÓ KELLÉK.

Alapittatott 1875.

ALBINI LAJOS

ezelőtt

Reinl József

II, kerület, Fő-utcza 40. szám alatt.

Ajánlja raktárát férfi fehérneműekben, saját készitmény. Ingek kizárólag a jó hirnevü „Schroll"-féle chiffonból, készitve. Divatos nyakkendők, gallérok, kézelők, fehér és szines ingmellek, és jó minőségü nadrágtartók. — Továbbá nagy raktár leány **torna öltönyökben** és torna **czipők**, gummi és fonot spárga talppal.

Nagy választék női és leány kötényekben, mosó- és lüszter kelméből. Valódi szinü harisnyák, és mindennemü szövött és kötött keztyük.

Jó szabásu és tartós derékfüzők.

VÁSZON, KANAVÁSZ ÉS CHIFFON

Hirdetések

a

BUDA ÉS VIDÉKE

részére felvétetnek

a kiadóhivatalban

Alkotás-u. 12/a. Szőke-ház.

Vendéglő „Mekka városához".

Van szerencsém a t. cz. közönséggel tudatni, hogy **Fehérvári út 10420. sz. a.** (a **Záborszky János**-féle telken, a sósfürdő közelében) vendéglőt nyitottam, mely a legujabb kor igényeinek megfelelően minden kényelemmel el van látva.

Kirándulóknak kellemes üdülő hely.

Minden időben meleg és hideg ételek.

Saját termésü borok. Csapolt és üvegsör.

Tisztelettel

SCHMIEDT KÁROLY

vendéglős.

Nyilvános nagy-gimnázium.

Fekete József

nyilvános hat osztályu gimnáziuma, összekötve 8 gimnáziumi osztályu internátussal és nevelőintézettel,

államérvényes bizonyitványok kiállitási jogával,

a főváros legegészségesebb vidékén, a budai hegyek **ózondus** légkörében, a szabad, nagytérségü Városmajornál

Bpest, I., Krisztinaváros, Városmajor-u. 4.

alatt, egyemeletes nagy házban, mely egészen ujonnan van berendezve; tantermei, háló-, ebédlő- és társalgótermei tágasak, szellősek. A ház el van látva külön fürdőszobákkal s nagy kerttel s e mellett az ifjaknak játszó- és szórakozó helyül ott van tőszomszédságban az árnyas nagy városmajor és a budai hegyek.

Ennél egészségesebb fekvésü egyetlen intézete sincs a fővárosnak.

Az ifjak ez intézetben az osztály- és az érettségi vizsgálatokra a legalaposabban, szakértő tánárok vezetése mellett készittetnek elő.

A dijak igen mérsékeltek, magyaros házi koszt. Beiratások az egész szünidő alatt eszközöltetnek.

Kivánatra bárkinek ingyen és bérmentve megküldöm az idei iskolai értesitőt. Intézetem 15 év óta áll fenn.

A leveleket ily czim alatt kérem:

FEKETE JOZSEF,

ny. főgimn. tanár, magán-főgimnáziuma és nevelőintézete.
Budapest, I., Krisztinaváros, Városmajor-utcza 4.

Jelentés.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy f. é. **május hó 1-én** fióküzletet nyitottam a **Zugligetben** a Fáczán vendéglő kerti helyiségében. — Liszt, tej, tejszin és vaj, Finom- és pék-sütemény a nap minden órájában frissen lesz kapható.

LÖVENSTEIN ANTAL
csász. és királyi udvari sütőmester.

Van szerencsém a n. é. **szinkör** látogató **közönség** becses figyelmébe ajánlani a **szinkör** mellett levő „Alaguthoz" czimzett vendéglőmben berendezett kerti helyiséget.

Szinház előtt és az előadás után friss vacsora.

Rosszidő esetén fedett nyári helyiségek.

Mindennap zene Kutschera A. zongoramüvész közremüködésével.

Tisztelettel

Schlaucher Ferencz,
vendéglős.

Bejárat Attila-utcza 65. szám alat is.

Kőbányai Polgári serfőző részv. társaság.

Városi iroda: Népszinház-utcza 22.

Polgár sör.

Király sör.

Szt. István sör.

Barát sör.

Városi iroda: Népszinház-utcza 22.

Budai raktár I. Fehérsas-utcza 6. sz.

ZIMERMAN FÜLÖP

vendéglős

I. ker., Álagut-utcza 2. sz. „a zöld kerítéshez"

ajánlja magyar konyháját, természetes tolnavidéki borait és kőbányai sörét. Tiz liter bor megrendelésnél a házhoz szállitáson kivül 10% kedvezmény adatik.

Fiók vendéglője: I. ker. Vár, Fortuna-utcza 16. szám, mely társasvacsorák, összejövetelek és menyegzői lakomák tartására igen alkalmas.

Számos látogatásért esd

A vendéglős.

József Főherczegnek udvari szállitója,

Ő Cs. és K. Fenségétója,

özv. CULMANN REZSŐNÉ

ÉLŐVIRÁG-ÜZLETE.

BUDAPEST, II., FŐ-UTCZA 10.

Elvállal bárminemü üdevirágokból készithető czikkekre megrendeléseket, ugymint: koszorukat, csokrokat, virágvánkosokat stb. stb. és egyuttal pontos kiszolgálat mellett jutányos árakat is biztosit.

Benkovits Ferencz

férfiszabó mester

Budapest, I. Alagut-utcza 1.

A főváros nagyobb mühelyeiben szerzett tapasztalataim folytán van szerencsém üzletem a n. é. közönség szives figyelmébe ajánlani.

A szabást magam végzem.

Megrendeléseket és javitásokat a legjutányosabb árban elfogadok.

GANZ és TÁRSA

vasöntöde és gépgyár-részvény-társ. Budapesten.

Gáz- és Petroleum-motorok álló vagy fekvő, egy vagy két hengerrel.

Készit:

A) **gépeket és épitési munkákat, teljes malomberendezéseket, vasutt kocsikat és vasuti fölszereléseket, transmissiókat.**

Speczialitásai

B) **kéregöntvény** vasuti kerekek, váltók, zuzóművek, hengerek-és ágyúgolyókhoz.

Hengerszékek kéregöntetü hengerekkel mind a magas malmászathoz, mind pedig a parasztra őrléshez s **egész malomberendezések.**

Facsiszoláshoz, papir- és czelluloza-gyártáshoz való gépek. Vizikereket nagy sikerrel pótló **turbinák.**

Villamos világitás nagy távolságra is a motortól.

Zsilipek, csővezetékek, frictiós kapcsolások, rotatiós dynamométerek. Aczélöntés.

MESTERHÁZY MIHÁLY

füszer, gyarmatáru, csemege-, bor- és ásványvizkereskedő

BUDAPEST, 1. KER., ATTILA-UTCZA 50.

Árkivonata

Czukor legfinomabb, egész süvegben	1 kg.	—.35½	kr.
Ugyanaz » kimérve	1 »	—.36	»
Koczka-czukor legfinomabb doboz v. ládában	1 »	—.36½	»
Ugyanaz » kimérve	1 »	—.37	»
Kávé-Mocca legfinomabb arábiai	1 »	2.20	»
Kávé-Aranjáva »	1 »	2.20	»
Kávé-Gyöngy »	1 »	2.20	»
Kávé » finom	1 »	2.10	»
Kávé-ceylon legfinomabb	1 »	22.0	»
Kávé » finom	1 »	2.10	»
Kávé-Cuba finom	1 »	2.—	»
Kávé-Santos »	1 »	1.70	»
Rizsa-Gyémánt legfinomabb	1 »	—.32	»
Rizsa-Glace »	1 »	—.26	»
Rizsa-Japán finom	1 »	—.22	»
Rizsa-Rangon »	1 »	—.18	»

Liszt kiváló finom a Gizella-malomból.

Szalámi, háromféle, kitünő gyártmány	1 kg.	1.80	kr.
Buza-dara, finom vagy goromba	1 «	—.16	»
Császárolaj valódi hamisitatlan.	1 Lt.	—.32	»
Petroleum legfinomabb amerikai	1 »	18 és 20	»
Denaturált Spiritus legmagasabb foku	1 »	—.30	»

Tejgyertya elsőrendü, a „Flóra“ „Apolló“ vagy „Schicht“-gyárból
1 csomag 40 42 45 kr.
490 500 560 gr.

Ürgyertya elsőrendő . . . . . 1 csomag —.48 kr.

Valódi Badacsony vidéki saját töltésü asztali borok. Kitünő Dreherféle palaczk-sör. A központi tejcsarnok fiókja.

Egyébb itt fel nem sorolt áruk kiváló finom minőségben előnyös árak mellett.

Pontos gyors és előzékeny kiszolgálás.

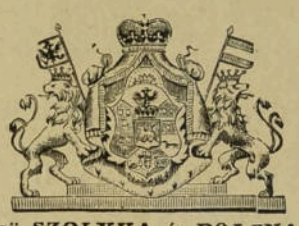
Megrendelt áruk készséggel házhoz szállitatnak.

Üzlettulajdonosoknak engedmény.

SZOLYVA és POLENAI

szaktekintélyek átlal elismert kiváló hatásu GYOGYVIZEK

Gyomor és fejfájás, szédülés, czukros hugyár

aranyér bántalmai és köszvényelleni különlegesség.

a friss töltésü **SZOLYVA** és **POLENAI** védjegye.

LUHI ERZSÉBET

rendkivüli kellemes izénél fogva, főleg borral vegyitve a betegnek él ezetes, kellemes üditő italt képez.

Tulságos gyomorsav képződésénél idült gyomorhurut és étvágytalanság, torok, gége és hörgők idült hurutos bántalmai ellen, feltünő sikerrel lesz alkalmazva.

Főraktár: Budapesten, **FRUMM ISTVÁN utódánál** tulajdonos **WERNER ADOLF** Batthyányi-utcza 3. sz.

Megrendelhető: minden ásványviz kereskedésben vagy közvetlenül

Gróf Schönborn uradalmi Igazgatóságánál, Munkácson.

a friss töltésü **LUHI** védjegye

Ezeknek a vizeknek tiszta kezelése folytán, kellemetlen utóize nem képződik.

Barabás József

krisztinavárosi

CASINO SÖRCSARNOKA

a legujabb kor igényeinek megfelelően, kényelemmel és fényesen van berendezve.

Különösen ajánlható a **szinkör látogatók** becses figyelmébe. **Szinielőadás után friss vacsora,** frissen csapolt **udvari- és bajor sör.**

Ma zene!

A

Magyar Asphalt

részvény-társaság

Budapest, Andrássy-ut 30. sz.

elvállal minden néven nevezendő

asphalt burkolási

valamint **szárazzátételi** munkák teljesitését **jótállás mellett, legolcsóbban.** Elismert legjobb minőségü **aszfalt anyag vidékre** is szállittatik.

Megrendeléseket elfogad a kiadóhivatal is.

Jencs Vilmos

„Szent-János“-hoz czimzett gyóyszertára

II. ker. Széna-tér.

Az idei idény beáltával ajánlja friss töltésü és minden fajtáju gyógy- és üditő ásványvizeket nagybani árak mellett.

Kaphatók az összes bel- és külföldi gyógyszerészeti különlesgességek.

Mindenféle sebészeti eszközök.

Menthin szájviz, a mely az Odolt hatásában, kellemes izénél valamint olcsóságánál fogva is teljesen fölülmulja. 1 üveg ára 40 kr. — Salol fogpaszta, a mely nagyszerü antiseptikus hatásu és igy a fogak odvasodását teljesen megakadályozza s izét a legutolsó részletig megtartja. Ára 60 kr.

Nemkülömben ajánlja a világhirü **Pries y Ca-féle** spanyol gyógyborokat valamint az általánosan elösmert és általa készitett Chinavas borát, üvegje ¹/₁ 2 frt 50. ¹/₂ 1 frt 50 kr. árakban.

Valamint saját készitésü és kitünőnek bizonyult lábizzadás elleni porát, 1 doboz ára 50 kr.

NÉMETH KÁROLY GÉZA

VAS- ÉS FÜSZERKERESKEDÉSE

(EZELŐTT **FREYBERGER PÁL** FIÓKJA)

BUDAPEST, II., SZÉNA-TÉR 1.

(BECK LIPÓT ÉS FIA LISZTKERESKEDÉSE MELLETT.)

Ajánlja jól berendezett **vas- és füszerkereskedését,** különösen **konyhaberendezési czikkek, rudvasak, tengelyek, szerszámok, szegek** és mindennemü **vasáru czikkekben.**

Minden a legjobb gyárakból.

Továbbá **czukor, kávé, rizs, tea, rum, cognac és minden egyéb füszeráru a legjobb minőségben.**

Denaturált szesz kimérve.

Pontos és előzékeny kiszolgálat.

Nyomatott Heisler J. kő- és könyvnyomdájában. Budapest, II. Várkert-rakpart 1. sz. (Kluseman-féle ház.)

hogy szerepét érthetővé tegye. Krecsányi nagyon jól és okosan tette, hogy meghoditotta azokat az elemeket is, kik még a mostani időben is hajlanak a romanticziszmus felé.

— **Munkások kifizetése.** A munkás kérdés elmérgesedését az is éleszti, hogy a nehéz munkában el töltött hét után a kifizetésre némely fővárosi gépházaknál órákig várakozni kell. Milyen elkeseritő a szegény emberre, ha megérdemlett keresetére várni kell, azt csak az tudja aki maga is szegény. Reméljük, hogy többet ez nem ismétlődik.

— **Összejövetelek.** A „Budapesti I., II. és III. kerületi szállodások, vendéglősök, borés sörmérők ipartársulatá"-nak tagjai társas összejövetelüket 1895. szeptember 11-én Kern Ferenczné (IV. Bástya-utcza 25.) tartják. — A z I. k e r. n e m z e t i a s z t a l t á r s a s á g tagjai társas összejövetelüket 1895. szeptember 17-én Buzik Andrásnál (Karácsonyi-utcza 17) tartják.

— **Szini előadás.** A budapesti iparossegédek egyesülete szeptember 8-án szini előadást rendez. Szinre kerül „Angolosan" és „A végrehajtó".

— **Értesités.** A budapesti polgári lövész-egylet értesiti tagjait hogy a József kir. herczeg Ő fensége (ki az egyesület örökös legfőbb főlövészmestere) családjában történt gyászos eset miatt a f. hó 8-iki vasárnapi dijlövészetét nem tartja meg.

Tanulmány-ut.

A »B u d a é s V i d é k e« számára irta:

Siebreich Károly.

London, aug. 27.

Azzal a szándékkal jöttem a külföldre, különösen Angliába, hogy feljegyzéseket tegyek az ujabb tudomány vivmányairól, a müvészet fejlődéséről, s azokról a fényes eredményekről a melyek különösen a technika terén elérettek.

Angol és Skotország nevezetesebb helyeit bejárván, most ismét Londonban vagyok, s kezembe került a „The Morning" angol lap legutóbbi száma, a mely a „Nevelésügy Japánban" czimmel rendkivül érdekes czikket közöl. Mivel a közmüvelődésnek ez ágára is figyelmemet kétszeresen igyekszem kiterjeszteni, nem mulaszthatom el, hogy a fent emlitett angol lapnak czikkéből kivonatilag ne idézzek egyet-mást, a mely élénk világot vet az ottani felsőbb nevelés állapotára.

A tokivi egyetemet 1876-ban alapitották. Az épület 15 acre terület, tehát körülbelül 21 holdat foglal el, melyhez hozzá van csatolva a gyakorlati gazdasági osztály.

Ez az épület kitünő tantermeket foglal magában u. m. hálószobákat, kórházat, laboratoriumokat és külön egy könyvtári épületet a legmodernebb berendezéssel.

A rendes kursus minden fakultásnál három évi időszak.

Az e g y e t e m b ö l c s é s z e t i szakában előadják a mathematikát, astronomiát, fizikát, kémiát, zoologiát, botanikát és geologiát.

A m é r n ö k i kollegiumban a polgári és gépész mérnökséget, hajóépitést, fegyver technologiát, villanyosságot, architekturát, gyakorlati kemiát, és a robbantó anyagok technologiáját, továbbá bányászatot és kohászatot adják elő.

A g a z d a s á g i s z a k o n a következő tantárgyakat adnak elő. Általános gazdaságtan, gazdasági kémia és állatgyógyászat.

A z i r o d a l m i k o l l e g i u m kilencz tárgyat ölel fel u. m. Filozófia, Japán irodalom, Khinai irodalom, Japán történet, világtörténet, elméleti és magasabb bölcselet, angol, franczia és német irodalom.

A z o r v o s i s z a k négy évet foglal magában, a melyben az összes orvosi és gyógyszerészeti tudományra vonatkozó legujabb vivmányok adatnak elő.

V é g ü l a j o g i s z a k o n a polgári kereskedelmi és kriminális kodexeket, a nemzetközi törvényt, az adminisztrativ törvényt és a törvényhozási intézmények kodexét, az angol, német és franczia törvényeket, politikai gazdaságtant, pénzügyet és a nemzetközi törvények történetét. stb.

Ennek a japán egyetemnek összesen 123 tanszéke van, mely oda való és idegen tanerőkkel van betöltve. Több mint 100 ösztöndijjal rendelkezik. A tandij két yen és havonként 30 yen a használati eszközökért, a mely körülbelül 6 és fél schilling havonként (3 frt 90 kr.)

Egy rendes hallgató bennt lakhat az egyetemen havonként a mi pénzünkben 15 frtért.

Az egyetemen jelenleg 15 idegen tanár van alkalmazva. Ezek közül 3 angol, 2 amerikai, 8 német és 2 franczia.

A hallgatókat az egyenruha viselésére kötelezik. Ez télen kék rokkból rézgombbal, és posztó sapkából áll, nyáron a ruha világos szürke ugyancsak rézgombokkal.

A mérnöki szakon ez az európai ruha igen népszerü, annál inkább idegenkednek attól a japán jogászok és bölcsészek, kik még mindig nagy előszeretettel viselik japán öltözéküket.

Holnap Cambridgébe utazom.

Cambridge aug. 28.

Angolországnak a tudományokat szomjazó egy másik fénypontjában vagyok Cambridgében. A város igen csinos és kellemes benyomást tesz, mindössze 40.000 lakosa van s azok között 3000-nél több a tanuló.

Az egyetem tömbje, a mely 19 kollegiumból áll parkok mellett vonul el majdnem egy hosszában. A C a m folyó a várost részben keresztül hasitja, részben az egyetemi kollegiumok háta mögött folyik. Az egyetem majdnem minden szakának megvan a maga hidja és gyönyörü parkja, nagyszerü étterme és temploma. Az ablakok pompás müvü üvegfestményekkel diszeskednek.

Meglátogattam az „U n i v e r s i t y u n i o n S o c i e t y" épületét (Tanulók egyesülete) a St. Supulchres templom mellett. Ez egy a legnagyobb kényelemmel berendezett Club-ház, terjedelmes könyvtárral, olvasó, dohányzó, étkező, theázó, játszó, levelező szobával, számos mellék, és hivatalos helyiséggel.

Bizony-bizony egyedüli ohajtásom, az volna, hogy ezt az egész városrészt parkjaival együtt oda varázsolhatnám a Gellérthegy déli oldalára, vagy a naphegy ormára.

Megkell emlitenem, hogy ezek a kollegiumok magán alapitványokból épültek fel és tartatnak fenn. Az alapitók emlékszobrai, arczképei és czimerei diszitik az épületeket, azoknak csarnokait, termeit és ablakait.

Szakitottam még magamnak annyi időt, hogy a csatorna ürülék szivattyu telepét megtekintettem, mely éppen munkában volt és a mely a gazgasági telep öntözésére használtatik.

Ezzel összeköttetésben van a szemét elégető telep a mely a legujabb szisztema szerint van berendezve. A gépház belseje egészen porczellán téglával van kirakva, a melyben példás a tisztaság annál is inkább mivel a falakat le lehet mosni.

Nem győzöm elléggé ismételni, mily kellemes benyomást tesznek itt az épületek, mint általában egész Angolországban, mert vagy kőből vagy téglából épitvék, s a vakolásnak sehol semmi nyoma ugy hogy valósággal czukorból valóknak látszanak.

Innen Jamouth és Lowe-stoffba utazom a keleti tengerpartot megtekinteni.

Tájékoztató.

— **Kérelem.** Azokat a czégeket, kik lapunknak előfizetői „Tájékoztató" rovatunkban egyszer röviden ismertetjük. Kérjük az előfizető czégeket, hogy egy levelező-lapon tudassák a szerkesztővel mit akarnak czégükről különösen felemlitetni. Egyszer dijtalanul teszszük közzé minden egész éves előfizetőnk barminő kishirdetését a czim megnevezése nélkül. A ki erre igényt tart levelező-lapon tudassa a kiadóhivatallal.

— **„Szt. Lukács-fürdő-részvénytársaság Budapest.** Kénes iszapfürdő, nagy nyitott és zárt medenczékkel, melyekben a forrásviz naponként négyszer megujul. Douchemassage. Iszap borogatások. Olcsó és szép lakások. Uszodák, kádfürdők, gőzfürdők stb. Prospektust küld ingyen az igazgatóság.

— **Ajánljuk** a Kubinszky György-féle szabályozható gyermekfülleszoritó kötszert, mely a fülnek szép formát ád. Használati utasitás. Ez a fülleszoritó kötszer a gyermek lefekvése előtt lesz alkalmazva olykép, hogy a füllemezek a fülkagylóra helyeztetnek s a szabályozó gummitartók meghuzása illetve megeresztése által azok kellőkép leszorittatnak. Kapható Kubinszky György cs. és kir. szab. gyermekfülleszoritó és bajuszkötő készitőnél Budapest, I. ker. Krisztinatér.

Ház- és nyaraló-telkek. Budapesten a Szent Gellérthegy déli részén, az épülő Vámház-téri hidtól negyedóra távolságra, lakházak és nyaralók épitésére alkalmas kisebb-nagyobb kiterjedésü telkek, termő nemes gyümölcsfákkal, jutányos áron szabad kézből eladó. Bövebb értesitést ad Hets Ödön ügyvéd Budapesten, Molnár-utcza 12. szám.

Osztály sorsjátékok. Az 1896-iki ezredéves kiállitás alkalmára a magas kormány a képviselőház előzetes határozata folytán osztálysorsjátékok rendezésére adott engedélyt, melyek elsője a folyó év október 16-ától 19-éig egy királyi közjegyző éj tanuk jelenlétében, Budapesten nyilvánosan megejtendő huzásával veszi kezdetét. Az osztály-sorsjáték intézménye nálunk még ujdonság, de u külföldön már évszázadok óta divik s mindenütt szépen vált be. Tény, hogy a sorsjátéknak ez a neme bir a közönségre legnagyobb előnynyel, mert mindenki könnyen számithatja ki nyerési esélyeit oly márvben vehet benne részt, a mennyire vis-onyai megenkedik. Az osztály-sorsjáték vállalat az állam felügyelete alatt áll, a sorsjegyek csakis a hivatalos névértékben adatnak el s csupán eredeti sorsjegyek léteznek, melyek mindegyikén a magyar czimer, az osztály-sorsjáték igazgatóság aláirása és a gyüjtőde czime áll, mely a sorsjegyet eladta. A sorsjegyek már forgalomban vannak és Heintze Károly vezérügynök által (Budapest, Szervitatér 3.) adatnak el.

A jó hirnévnek örvendő Gróf Schönborn-féle vizeket u. m. Luhi Erzsébet, szolyva és polenai vizeket elismert kiváló gyógyhatásuk folytán Buenos-Ayres és Rozario (Argentinai köztársaság) nagyobb mennyiségben megrendelte.

— **Siposs Antal zeneakadémiájában.** (Kecskeméti-utcza 14. szám alatt) az 1895—96. tanévre, — az intézet életében immár a huszonkettedik — a beiratkozások már folyamatban vannak. A tanszakok, melyeken a növendékek jelentkezhetnek, a következők: zongora, kezdettől a magas kimüveltségig: zeneelmélet és zeneszerzéstan, magán- és karének. Női osztályok: hetenkint 8 tanóra, hétfőn, szerdán és pénteken; ifjak: kedd, csütörtök, szombat 5—7-ig. A beiratás a délelőtti órákban eszközöltetik.

A szerkesztő üzenete.

Barát Sándor Illés urnak Szent-Endre. Nagyon köszönjük, hogy a »Buda és Vidéke« terjesztésén oly kitartóan munkálkodik. A lap izmosodása sokat szolgálhat a vidéken. Bárcsak több oly lelkes k é p v i s e l ő j e lenne lapunknak másutt is.

Kiadó: mindszenti Erdélyi Gyula.

Willinger Ferencz

füszer és vaskereskedő

I. k Krisztina-körut 85—87. sz.

(Willinger-udvar.)

Ajánlja raktárát füszer, csemege, bor, pezsgő, cognac, rum, tea, irószerek, olajfestékekben, valamint: vas-, házi-, konyha és gazdasági czikkekben jutányos árak mellett.

Az államilag engedélyezett

MAGYAR OSZTÁLYSORSJÁTÉK

az 1895-dik ezredéves kiállitás alkalmából.

Kibocsátás: 100.000 sorsjegy.

31.499 nyereménynyel és egy jutalomdijjal.

A nyeremények minden levonás nélkül fizettetnek ki. A huzások államfelügyelet és kir. közjegyző ellenörzése mellett történnek.

Legnagyobb nyeremény a legkedvezőbb esetben

1.000,000 korona

Az I. oszt. huzása után vásárolt sorsjegyekért az I. osztály dija utan fizetendő.

I. osztályu nyeremények.

Huzás 1895. október 16—19-ig

		korona		korona
1	nyeremény á	80000	=	80000
1	„ „	60000	=	60000
1	„ „	40000	=	40000
1	„ „	30000	=	30000
1	„ „	20000	=	20000
1	„ „	15000	=	15000
1	„ „	10000	=	10000
2	„ „	8000	=	16000
8	„ „	4000	=	32000
10	„ „	2000	=	20000
13	„ „	1000	=	13000
100	„ „	400	=	40000
860	„ „	200	=	172000
9000	„ „	80	=	720000
10000	nyeremény összesen			1268000

II. osztályu nyeremények.

Huzás 1895. deczember 6—14-ig.

		korona		korona
E 49 nyeremény közül az utoljára kihuzott kapja a 600.000 korona dijat	1. jutalom	600000	=	600000
	1	400000	=	400000
	1	200000	=	200000
	1	100000	=	100000
	1	50000	=	50000
	2 á.	20000	=	40000
	2 „	15000	=	30000
	4 „	10000	=	40000
	10 „	8000	=	80000
	27 „	6000	=	162000
	100 „	2000	=	200000
	209 „	1000	=	200000
	1150 „	200	=	230000
	20000 „	100	=	2000000
	21499	nyeremény és 1 jutalom		4332000

AZ I. OSZTÁLYU SORSJEGYEK ÁRAI:

1/1	1/10	1/20	sorsjegy
40.—	4.—	2.—	korona.

A TELJES (mindkét osztályra érvényes) SORSJEGYEK ÁRAI:

1/1	1/10	1/20	teljes sorsjegy
80.—	8.—	4.—	korona.

Valamennyi sorsjegyek a falragaszok által megjelölt eladási helyeken kaphatók.

Budapest, 1895 augusztus hóban.
ANDRÁSSY-ÚT 5. sz. Magyar osztálysorsjáték Igazgatóság.

Sorsjegyek eladásra való átvétele iránti megkeresések hozzánk intézendők.

ELSŐ ÁLLAMILAG ENGEDÉLYEZETT

MAGYAR OSZTÁLYSORSJÁTÉK

az **ezredéves kiállitás** alkalmából **Budapesten.** 100,000 sorsjegy. 31499 két osztályba beosztott pénznyereményekkel és egy jutalommal.

5 millió 600,000 korona összértékben minden levonás nélkül készpénzben fizetendő. — Legnagyobb nyeremény a legszerencsésebb esetben

EGY MILLIÓ KORONA.

Első huzás 1895. október 16—19-ig BUDAPESTEN.

Eszerint ajánlom és utánvét mellett küldök szét.

Eredeti sorsjegyek az 1-ső osztály részére

1/1	1/2	1/5	1/10	1/20
40.—	20.—	8.—	4.—	2.— korona

eredeti teljes sorsjegyek, a melyek mind a 2 huzásban érvényesek

1/1	1/2	1/5	1/10	1/20
80.—	40.—	16.—	8.—	4.— korona

Teljes sorsjegyek, a melyek az első osztályban nyereménynyel kihuzatnak, egyszersmind a nyereménynyel az előlegesen a második osztályra vonatkozó betét fizettetik vissza. — Megrendelések postautalvány utján lehetőleg a czim **igen pontos megjelölésével** kéretnek.

HEINTZE KÁROLY fő-elárusitó, BUDAPEST, IV., SZERVITA-TÉR 3. SZÁM.

Check-Conto: — **Nagyar postatakarékpénztár 3960.** Sürgöny-czim: **LOTTOHEINTZE BUDAPEST.** — Vidéki megrendelők porto fejében 10 fillért, ajánlott levelekért 30 fillért, továbbá **minden egyes nyereményjegyzékért** 20 fillért szíveskedjenek **külön** mellékelni.

Lottógyüjtődék, viszontelárusitók és ügynökök mindenhol felállittatnak.

Jencs Vilmos

„Szent-János"-hoz czimzett gyóyszertára
II. ker. Széna-tér.

Az idei idény beáltával ajánlja friss töltésü és minden fajtáju gyógy- és üditő ásványvizeket nagybani árak mellett.

Kaphatók az összes bel- és külföldi gyógyszerészeti különlesgességek.

Mindenféle sebészeti eszközök.

Menthin szájviz, a mely az Odolt hatásában, kellemes izénél valamint olcsóságánál fogva is teljesen fölülmulja. 1 üveg ára 40 kr. — Salol fogpaszta, a mely nagyszerü antiseptikus hatásu és igy a fogak odvasodását teljesen megakadályozza s izét a legutolsó részletig megtartja. Ára 60 kr.

Nemkülömben ajánlja a világhirü **Pries y Ca-féle** spanyol gyógyborokat valamint az általánosan elösmert és általa készitett Chinavas borát, üvegje 1/1 2 frt 50. 1/2 1 frt 50 kr. árakban.

Valamint saját készitésü és kitünőnek bizonyult lábizzadás elleni porát, 1 doboz ára 50 kr.

NÉMETH KÁROLY GÉZA

VAS- ÉS FÜSZERKERESKEDÉSE

(EZELŐTT **FREYBERGER PÁL** FIÓKJA)

BUDAPEST, II., SZÉNA-TÉR 1.

(BECK LIPÓT ÉS FIA LISZTKERESKEDÉSE MELLETT.)

Ajánlja jól berendezett **vas- és füszerkereskedését,** különösen **konyhaberendezési czikkek, rudvasak, tengelyek, szerszámok, szegek** és mindennemü **vasáru czikkekben.**

Minden a legjobb gyárakból.

Továbbá **czukor, kávé, rizs, tea, rum, cognac és minden egyéb füszeráru a legjobb minőségben.**

Denaturált szesz kimérve.

Pontos és előzékeny kiszolgálat.

Nyomatott Heisler J. kő- és könyvnyomdájában. Budapest, II. Várkert-rakpart 1. sz. (Kluseman-féle ház.)

Budapest, 1895. IV. évfolyam 37. sz. Vasárnap, szeptember 15.

BUDA ÉS VIDÉKE

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

BUDA ÉS VIDÉKE ÉRDEKEINEK KÖZLÖNYE.

Szerkeszti: ERDÉLYI GYULA.

KIADÓ-HIVATAL, hol előfizetni lehet és hirdetések felvétetnek; I. ker. Alkotás-utcza 12/a. Szőke-ház.

Megjelenik minden vasárnap. Előfizetési árak: Egész évre 12 korona, fél évre 6 korona, évnegyedre 3 korona. Egyes szám ára 24 fillér.

SZERKESZTŐSÉG, I. ker., Alkotás-utcza 12/a. Szőke-ház. kéziratokat és közleményeket ide kérjük küldeni.

A nemzeti kaszinó.

Irta: **Erdélyi Gyula.**

Minden évben egyszer a nemzeti kaszinó — a legkiválóbb magyar társas-egylet — tagjai egy napot szentelnek alapitójuk, a nagy Széchenyi István gróf emlékére.

A Széchenyi-billikomot szinültig töltik borral és azt pohárköszöntőben a nemzeti kaszinó egyik kitünősége beszéd kiséretében kiüriti annak szentesitésére, hogy Széchenyi hagyományai virulnak, szelleme él a nemzeti kaszinóban is.

Csak az a bökkennő, hogy ennek a szellemnek az ápolásáért a nemzeti kaszinó keveset tesz. Nem tartozunk azok közé, kik azért haragusznak a kaszinóra, mert tagjai felvételében válogatós. Ezt jól teszi. Legyen egy hely, hol a születés, a közélet és a szellem arisztokracziája együtt él.

Ne legyen ide könnyü a bejutás. Válogatósak legyenek felfelé és lefelé. Jusson át az aranynyal terhelt teve a tüfokán, de ne jusson be az aranyvilág a kaszinóba, ha különösebb érdemeket nem tud felmutatni.

Ebben a zártkörben éljen és férjen meg egymás mellett, egyért munkálva a születés és az ész. Mindenütt vannak a világon ilyen körök. A vegyités törvénye ez, hogy rokon elem rokon elemmel egyesül.

Ebbe semmiféle demokratikus nézetnek nincsen beleszólása. Az embernek társulási szabadsága ez: azzal társul, a kivel akar. De a „nemesség kötelez“ elvénél fogva teljesitsék kötelességüket, álljanak a társadalom élére és igazgassák a kulturát.

A nemzeti kaszinó példája a többi kaszinókat és olvasóegyleteket is vonzaná és lenne az, a mi még eddig nincsen: magyar közélet.

Térjünk vissza egyelőre Széchenyi szelleméhez és hagyományaihoz.

Széchenyinek három eszméje vált ki a többiek közül:

a kaszinó;

a váltó;

a lóverseny.

Mind a három másként vált be, mint a hogy ő akarta.

A váltó, mely a kereskedelem értékforgalmának könnyitése végett volt a legnagyobb magyar eszméje, a közgazdasági gondolkodásában kiskoru nemzet elszegényedéséhez járult hozzá.

A gróf eszméjének nem akadt igazi letéteményese. Kés lett a gyermek kezében és az érték forgalmát a kelleténél jobban megkönnyitette. A nemesi osztály vagyoni megingásának ez lett az okozója. Kiaknázták az éhes kalmárok.

Egy lovasnemzet lóversenyével is mást czélzott a halhatatlan emlékü reformátor. Nem akarta ő itt a nyerészkedést, a börzét meghonositani. A lóverseny a lótenyésztés emelését akarta szolgálni. Ez ma másodrangu kérdés. A spekuláczió itt a fő. A fogadás, pipa, lócserélés benne van ugyan a magyar természetében, de hát cum grano salis.

A lóverseny a fogadások kedvéért van. Lótenyésztés a fogadások miatt. A magyar leszorult a lóról. Az ifju nemzedék már nem lovagol. Urlovasok alig jelennek meg a versenyen. A falkavadászat találkozó helyére is a legtőbben azért mennek, hogy bemutassák, jól áll-e a vörös frakk? Csak az idősebbek lovagolnak. A hippológiához nem mind értenek, csak a verseny esélyeit, a lovak formáját számitják ki. Istállója t. i. versenyistállója van olyan embereknek is, kiknek a lóról és lovagalásról fogalmuk sincsen. Annyit értenek hozzá, mint a börzegalopin a nemzetgazdasághoz, de ha ennek a sors kedvez, idővel megjelenik a gyepen, istállóra tesz szert és lesz sporttekintély.

Széchenyi István idejében egy billikom, egy ostor volt a versenydij, tehát,

A „BUDA és VIDÉKE“ TÁRCZÁJA.

Jánoshegy.

(Tibay Esztikének.)

Sötét erdők árnyékában
Elbolyongni nem merek;
Hová ezren dallal járnak,
Örülni a tavasz s nyárnak,
Én ott félek . . . rettegek . . .

Sötét erdők zöld falombja
Nekem titkot súg regél, —
Titkot suttog s száz gyanúval,
Telehinti útam búval
A lehulló falevél!

Zöld falevél lombos ágról
Miért szakad, — miért hull le? —
Völgy és bércz még dús, tenyészik,
Hisz az Ősz még messze késik, —
Messze hüvös dér-szele . . .

Zöld levélnek lombos ágon
Talán búja, titka van?
Nem felel az erdő erre,
Csak tovább zúg sok levele,
Zúg és pereg untalan . . .

Sötét erdők árnyékában
Elbolyongni nem merek, —
Félek, hogy a merre bolygom,
Találok — s rajt' irva sorsom —
Egy lehullott levelet!

Chalupka Rezső.

Elvek és tövisek.

(Regény egy kötetben.) (17)

Irta: **ERDÉLYI GYULA.**

Rétyi Antos István barátomnak!

Péter ámult bámult. Először eset meg rajta, hogy olyan furcsának látta a munkás pártot. Csöry Miklós elhatározta magában, hogy leleplezi az „elvek és tövisek“ czimén folytatott balek fogást.

Szabadságot kér egy félévre és egy időt a fővárosban tölt. Dombor Mátéának a fürdőket ajanlt orvosa is elmegy Bábelba. Igy nevezte el a modern és semmi tekintetben nem magyar fővárost.

Egyuttal kinyitja Péter szemeit is és vigyáz arra, hogy Penege koma csak szalmába és ne kőbe üsse a lábát.

Szirtes Aladár báró a házi kisasszonynyal járta a csárdást, ugy a hogy a vigadóban járják a mire a magyar ember nem tudná hirteleniben, hogy a vadaknak milyen szigetéről is került az a táncz. Illegette billegette, rázogatta magát, lobogtatta a selyem zsebkendőjét, a földre hajolt mintha onnan akarna valamit felvenni.

Penege Lőrincz uram szintén a tánczosok közé állt és komolyan násznagyosan forgatta a menyasszonyát. Senki sem hitte volna róla, hogy ő vőlegény.

Káva Ferkó a czigány előtt mókázott. Azt hajtotta, hogy még is csak szép ilyen uri sorban, ha valaki s o c i-á l-e s t á n.

Mindenki mulatott csak Péter nem. Hiában vigasztalta magát, olyan csalódás félét érzett. Nemcsak eszményében, de eszméiben is csalódott. Ezek hát azok az elvek és tövisek, melyekért a nép milliói rajonganak. Kezdett józanodni, pedig a mit soha nem tett életében, ivott és pedig szaporán és keményen. Az ivásban kitartó bajtársa volt Ábor Ábel, a vizet prédikáló próféta. Ivott mert azt tartotta, hogy ekkor ugy látja a hazát, a hogy kéne lennie. Látja a torlaszokat Látja a hatalmasokat tüzes tronon, a szegények felmagasztalását és a gazdagok megaláztatását. Látja a világszerte győzelmeskedő isztarájkot, és kegyetlenségében számitgatta, milyen kabátos embereknek fog kegyelmet adni.

Brinzenstein Klotild, a komoly lassu tánczközben előadást tartott a szocziálizmussal és biztatta Penege uramat, hogy övé lesz az egész világ. Miért ne lehetne ő legalább palatinus vagy miniszterelnök az uj világ rendben. A torlaszok királynéja pár pohár pezsgőt is bekebelezett, az öregben is volt ital, tehát miért ne osztoztak volna meg ketten a világon.

Elfelejtette, hogy valaha a világon báró Szirtes Aladárral akart osztozni. Szivét és a világot soknak osztotta már szét. A báró csak a szivet vette komolyan, a világon nem is akart osztozni. Elég volt neki a népvezér nimbusa, az alapitási ünnepélyek, népünnepek, zászlószentelések, biztositások, munkás pénztárak, bizottságok szervezésének jövedelme.

Szirtes Aladár báró a helyére vezette Kati kisasszonyt, ki épen a szolgabiró szomszédságába jutott, maga pedig egy czigarettára gyujtott és kezdte hányni-vetni, mit is lehet hát csinálni Penege Lőrincz uramtól, vagy is mit ér a paraszt király. Készpénze is van Kasznár

inkább erkölcsi siker. Ma üzlet, szerencsés vagy szerencsétlen üzlet.

A nemzeti kaszinó tagjaiból alakult lovaregylet rendezi a versenyeket. Szépen virágzik. A uraknak csak egy nem jut eszébe, daczára, hogy Széchenyi hagyományai letéteményeseinek tartják magukat: a szellem, minek Széchenyi áldozott, minek elsőrangu munkása volt az irodalom, a müvészet, a közügy terén. Pár lovat lefestet egy-egy istállótulajdonos, de ezzel vége mindennek.

Maga a nemzeti kaszinó sem követi Széchenyit, a ki maga is iró volt, pedig a javából. Bizonyos lenézéssel beszélnek itt az iróról és nem is igen tartják társaságba-valónak. Ez nem annyira a kaszinó hibája, mint az irók büne. Fontos volna, ha a kaszinó másként gondolkoznék s ott, a hol annyi okos ember van, a kik annyit olvastak, láttak, tapasztaltak, — tenne valamit az irodalom emelésére s a közönség izlésének nemesitésére.

Ha az ember a nemzeti kaszinó tagjaival egyenkint beszél, elbámul, hogy ezek mennyire képzett emberek és az összeség ezt a képzettséget nem mutatja ki. Közönynyel fordul el a kaszinó a közügyektől. Talán azért, hogy a napisajtó elég ildomtalan a kaszinónak belügyeivel foglalkozni s ott, a hol alkalom van, a kaszinó ellen élczel (ha telik) és durva gunynyal kikelni.

Ezt nagyon szépen megtorolhatná a nemzeti kaszinó azzal, hogy a keresztény szellemü irodalom pártolásával, abban való részvétellel, keresztény szellemü sajtó teremtésével elejét állná a pusztitásnak. Ez az elite-kör van erre leginkább hivatva. Nem halt meg itt a közügy iránt való fogégonyság, csak aluszik.

A kaszinó közönye legtöbbet árt annak az osztálynak, melyből legtöbb tagja van. Egy kis üdeség, egy kis körültekintés, valakinek a biztos fellépése és meg van minden.

Nagy szellemi vagyon van ott a nemzeti kaszinóban, ne legyen az holt tőke. A társaskörök nemcsak szórakozás czéljából alakultak. Gróf Széchenyi István sem azért alakitotta a kaszinót, hanem igenis azért, hogy minden jónak szépnek vezére legyen.

Van ott sok ember — hiszen alig van kitünő magyar uriember, a ki annak nem tagja — ki csakugyan a Széchenyi hagyományait vehetné át és a társadalom reformját az irodalom irányitásával, pártolásával kezébe venné és követné Széchenyi szellemét.

Nagyon kevés fáradtságba kerülne ez és igen hálás munka lenne s a mellett nem érne el vele kevesebbet, mint az igazi nemzeti közszellem, az igazi nemzeti irodalom és müvészet, az eredeti tudományosság megmentését.

Egy kis érdeklődést kell csak felkelteni. Erre pedig bátor embernek kell vállalkozni, a kezdettől el nem szabad riadni és a nemzeti kaszinó a nemzet hálját fogja kiérdemelni s ekkor ápolja csak igazán Széchenyi szellemét.

Hol késik az most az éji homályban?

---

uramnak vagy 50,000 forint ez ép elég, hogy a nagy Népbankot megalapitsa. Vagy sikerül, vagy nem, akkor Penege Lőrincz marad benne ha sikerül a haszon óriási része az övé . . . . . Klotildot furfangosabbnak tartotta minthogy egyelőre tervének munkatársa legyen. Az aranyparaszt azonban hiu ember, kit majd az uri társaság és a munkáspárt éljene elszédit és végül ha még ez sem elég erős kártya, ott van Kati. A valóperek könnyen mennek, miért ne foglalná le magának a mi lefoglalható. Leányt a vagyonnal . . . Pénz és pénz ez az ő élete, ez az ő álma. Mig pénze nem volt lenézték, és most nem kérdezi miből hogyan, de tisztelik mert gazdag embernek tartják.

A kártya vár nem biztos vár, ő biztosat akart, a hova a szükség és vész idején vissza vonuljon. Már az a hir is fokozná szerencséjét, hogy gazdag apósa van.

A koczkát elfogja vetni. Olyan játékos a ki mindig nyert. A néppel a nép nélkül. Mindent el a néptől, semmit el a népnek. Ezek voltak jelszavai.

Péter undorral nézte a bárót. Olyas valami képek lebegtek előtte, hogy a nép hires vezérei nem a torlaszokra, hanem a börtönökbe kerülnek . . .

Pedig a népet meg kell menteni, mert elvész az a nép, mely tudomány nélkül való.

(Folyt. követ.)

Borvásár.

Vagyunk és leszünk.

Ezzel kezdhetjük a most elmult borvásárunkról a szokott vásári jelentésünket.

A mi borvásárunkról eddig, mint lokális dologról egyedül a „Buda és Vidéke“ emlékezett meg. S most mi történt? A napi lapok egyrésze tudomást vett arról, hogy Budán borvásár van. Igaz ugyan, hogy a lapok némelyike a vásárnak csak a komikus oldalát tekinti — vagy vette észre — de sebaj, meglátták s ez nekünk jó hogy rólunk budaiakról is kezdenek tudomást venni.

Eddig Buda csak volt. De kezdik belátni, hogy az nem csak volt, de van is. És mi erős hittel vagyunk arról, hogy leszünk is.

Igaz hogy intéző köreink s vezérlő férfiaink tetteiről vajmi kevés tudomással birunk s ez különösen a kerületeink választmányának késedelmezését mutatja. Mást mint tervet alig tudunk több mint félévi müködéséről.

Nem igy van az a többi kerületekben, azok választmánya többször ad életjelt magáról a nyilvánosság utján is.

Életbe vágó hivatása volna a választmánynak első sorban magával a borvásárral foglalkozni.

Meglátta-e már valamelyik választmányitag, hogy az a vásár ott a hol tartják nem jó helyen van?

Gondolt-e arra valaki, hogy az a tárgy — bor pálinka — a mit a vásárra hoznak nincs-e az évszak különös szeszélyének gyakran a kereskedő kárára kitéve. Nyáron a nagy melegben a hordók szétszáradnak s a felhozott bor a szárazságban nemcsak értékét veszíti, de menynyiségileg is fogy, mert a szétszáradt hordókból elfolyik a bor; ősszel és tavasszal pedig a hidegek ártanak neki.

Tudja-e egyik vagy másik választmányitag, hogy a borvásárt mikor a pesti oldalról Budára helyezték egy-egy vásáron 15—18 boroshajó is megjelent 400—800 hektóliternyi bor rakományával, s most alig jön három. Miért van ez igy annak okait nem kutatják pedig három és tizennyolcz hajó forgalom között azt hiszszük még a laikus is tud különbséget tenni. Ez utóbbi ezer és ezer forint forgalmat hozott Budának mig a három hajó forgalma alig terjed a forintoknál tovább.

Kérdezi-e, kutatja-e valaki, hogy miért nem jönnek most többen mint máskor? Pedig ha kérdezné azt a kereskedőt talán tudna valamit mesélni, hogy miért maradnak el a vásárról?

A vásárra hivatott közegek meg teszik a sablonos jelentéseiket, hogy érkezett ennyi. Abból eladatott ennyi, s vissza vitetett ennyi s ennyi. Azzal azoknak a dolguk bevan fejezve többet tőlük nem is lehet várni.

A mult vásárra is négy hajó érkezett; erre a vásárra már csak három, tán, a jövőre már majd csak kettő vagy egy sem s igy szépen elmulik a nagy közöny miatt a budai vásár?

Mitette a pesti oldalt nagygyá? a kereskedés; mi inditaná meg Budán a forgalmat ha nem a kereskedés?

Teszünk-e érte valamit, hogy az nálunk meghonosodjon? Fellépett-e már valaki, hogy Pestről a nagy forgalom s átalakitás miatt kiszorult kereskedés Budára jöjjön át?

Mi tudjuk, hogy a hidépitkezés miatt egészen kiszorult az edényvásár mily szépen ellehetne ezt itt a budai oldalon helyezni a mi üres Dunapartunkon.

Ez a három hajó bor is egy-egy budai fuvarosnak exisztencziáját biztositja, vajjon ha a borvásár mellé, még más vásárt is kapnánk nem e emelné a mi forgalmunkat még jobban.

Szeretnénk mi vásárt és piaczot is tartani de a hozzávaló létfeltételt nem tudjuk megadni s ha adunk is valamit kicsinyes és apró tü szurásokkal a vásárra jövőket ugy el kedvetlenitjük, hogy azoknak el megy a kedve a mi vásárunk látogatásától. A lefolyt vásár külömben elég csendes volt az elhozott borok nagyobb része el kelt igaz, hogy olcsó árakon s ezt annak lehet tulajdonitani, hogy a vásárlók nem találnak oly nagy választékot, mint mikor 15—18 hajó bor volt a vásáron.

Illetékes köreinket s választmányunk tagjait felkérjük, hogy a Buda kereskedelme érdekében minden lehetőt kövessenek el, nézzék tapogassanak, hogy hol és mi volna jó a mi elárvult városrészeinkre, s ha ezek után szorgalmasan utána néznek: akkor elmondhatjuk, hogy nem csak voltunk, de vagyunk és leszünk is.

Épitsük fel ujból a Sáros-fürdőt.

(Levél a szerkesztőhöz.)

Kérem tisztelt szerkesztő urat, mint a kiről tudva van, hogy egész lelkesedéssel karol fel minden eszmét, a mely a budai érdekeket csak egy lépéssel is előbbre viszi, hogy szerény nézeteimnek becses lapjában a „Buda és Vidékében“ helyt adni sziveskedjék, már csak azért is, mert ha első tekintetre különösnek is fog tetszeni fejtegetésem, de akad majd az olvasóközönség közül akárhány, ki gondolkozni fog a terven, a mely a kivihetetlenségnek látszatát nem hordja magán.

Budapest ma-holnap világvárossá fejlődik, szerencsés helyzeténél fogva arra rá is termett. A közczélokra szolgáló épületeket, palotákat folyton bőviteni kell. Azt hiszem nem megvetendő gondolat tőlem, ha tervemet eszmecserélés végett nyilvánosságra hozom.

A Sáros-fürdőt lerombolták. A vámházteri uj hid feljárója belekapaszkodott gyógyforrásába. Pusztulnia kellett. De tudjuk azt is, hogy a volt Sáros-fürdő vize megfizethetetlen kincs, a mely helyet gyógyerejénél fogva országszerte messze földről keresték fel a szenvedők és a legtöbbje kinos bajától szabadulva, áldólag emlegette a fővárost, és ezzel együtt a Sáros-fürdő gyógyitó erejét.

A szegényebb emberek, a középosztály fürdője volt az a Sáros-fürdő, de világhirüvé válhatott volna, a mint válhat is egy kis áldozat készséggel.

Nézetem szerint a Sáros-fürdőt ujra életre kell kelteni, az ő megbecsühetetlen forrásával, az emberi szenvedések csillapitására, még pedig az eddiginél tizszeres arányban.

Évek során át szemtanuja voltam, mint várakozott órák hosszu során át a szegény és messze földről ide zarándokolt beteg, még fürdőt kaphatott. A fürdő látogatottsága tehát megvolt, de kielégiteni a szenvedőket kicsi és primitiv berendezésénél fogva nem tudta.

De a főfeltétel, mely rugója minden gyógyhelynek és fürdőnek igen is megvan, ott a forrás, a melyet értékesiteni lehet, de kell is.

Tehát felkell épiteni a volt Sáros-fürdőt és bevezetni abba gyógyitó vizét, és én erre legalkalmatosabbnak tudom és vélem a volt Haggenmacher-féle telket a fehérvári-

Az államilag engedélyezett

MAGYAR OSZTÁLYSORSJÁTÉK

az 1895-dik ezredéves kiállitás alkalmából.

Kibocsátás: 100.000 sorsjegy.

31.499 nyereménynyel és egy jutalomdijjal.

A nyeremények minden levonás nélkül fizettetnek ki. A huzások államfelügyelet és kir. közjegyző ellenörzése mellett történnek.

Legnagyobb nyeremény a legkedvezőbb esetben

1.000,000 korona

Az I. oszt. huzása után vásárolt sorsjegyekért az I. osztály dija utan fizetendő.

I. osztályu nyeremények.

Huzás 1895. október 16—19-ig

		korona		korona
1	nyeremény á	80000	=	80000
1	„ „	60000	=	60000
1	„ „	40000	=	40000
1	„ „	30000	=	30000
1	„ „	20000	=	20000
1	„ „	15000	=	15000
1	„ „	10000	=	10000
2	„ „	8000	=	16000
8	„ „	4000	=	32000
10	„ „	2000	=	20000
13	„ „	1000	=	13000
100	„ „	400	=	40000
860	„ „	200	=	172000
9000	„ „	80	=	720000
10000	nyeremény összesen			1268000

II. osztályu nyeremények.

Huzás 1895. deczember 6—14-ig.

		korona		korona
E 49 nyeremény közül az utoljára kihuzott kapja a 600.000 korona dijat	1. jutalom	600000	=	600000
	1	400000	=	400000
	1	200000	=	200000
	1	100000	=	100000
	1	50000	=	50000
	2 á.	20000	=	40000
	2 „	15000	=	30000
	4 „	10000	=	40000
	10 „	8000	=	80000
	27 „	6000	=	162000
	100 „	2000	=	200000
	209 „	1000	=	200000
	1150 „	200	=	230000
	20000 „	100	=	2000000
	21499	nyeremény és 1 jutalom		4332000

AZ I. OSZTÁLYU SORSJEGYEK ÁRAI:

1/1	1/10	1/20	sorsjegy
40.—	4.—	2.—	korona.

A TELJES (mindkét osztályra érvényes) SORSJEGYEK ÁRAI:

1/1	1/10	1/20	teljes sorsjegy
80.—	8.—	4.—	korona.

Valamennyi sorsjegyek a falragaszok által megjelölt eladási helyeken kaphatók.

Budapest, 1895 augusztus hóban. ANDRÁSSY-ÚT 5. sz. Magyar osztálysorsjáték Igazgatóság.

Sorsjegyek eladásra való átvétele iránti megkeresések hozzánk intézendők.

ELSŐ ÁLLAMILAG ENGEDÉLYEZETT

MAGYAR OSZTÁLYSORSJÁTÉK

az **ezredéves kiállitás** alkalmából **Budapesten.** 100,000 sorsjegy, 31499 két osztályba beosztott pénznyereményekkel és egy jutalommal.

5 millió 600,000 korona összértékben minden levonás nélkül kézpénzben fizetendő. — Legnagyobb nyeremény a legszerencsésebb esetben

EGY MILLIÓ KORONA.

Első huzás 1895. október 16—19-ig BUDAPESTEN.

Eszerint ajánlom és utánvét mellett küldök szét.

Eredeti sorsjegyek az 1-ső osztály részére

1/1	1/2	1/5	1/10	1/20
40.—	20.—	8.—	4.—	2.— korona

eredeti teljes sorsjegyek, a melyek mind a 2 huzásban érvényesek

1/1	1/2	1/5	1/10	1/20
80.—	40.—	16.—	8.—	4.— korona

Teljes sorsjegyek, a melyek az első osztályban nyereménynyel kihuzatnak, egyszersmind a nyereménynyel az előlegesen a második osztályra vonatkozó betét fizettetik vissza. — Megrendelések postautalvány utján lehetőleg a czim **igen pontos megjelölésével** kéretnek.

HEINTZE KÁROLY fő-elárusitó, BUDAPEST, IV., SZERVITA-TÉR 3. SZÁM.

Check-Conto: — **Nagyar postatakarékpénztár 3960.** Sürgöny-czim: **LOTTOHEINTZE BUDAPEST.** — Vidéki megrendelők porto fejében 10 fillért, ajánlott levelekért 30 fillért, továbbá **minden egyes nyereményjegyzékért** 20 fillért sziveskedjenek **külön** mellékelni.

Lottógyüjtődék, viszontelárusitók és ügynökök mindenhol felállittatnak.

GANZ és TÁRSA

vasöntőde és gépgyár-részvény-társ. Budapesten.

Gáz- és Petroleum-motorok álló vagy fekvő, egy vagy két hengerrel.

Készit:

A) **gépeket és épitési munkákat, teljes malomberendezéseket, vasutt kocsikat és vasuti fölszereléseket, transmissiókat.**

Speczialitásai

B) **kéregöntvény** vasuti kerekek, váltók, zuzómüvek, hengerek-és ágyúgolyókhoz.

Hengerszékek kéregöntetü hengerekkel mind a magas malmászathoz, mind pedig a parasztra őrléshez s **egész malomberendezések.**

Facsiszoláshoz, papir- és czelluloza-gyártáshoz való gépek.

Vizikereket nagy sikerrel pótló **turbinák.**

Villamos világitás nagy távolságra is a motortól.

Zsilipek, csővezetékek, frictiós kapcsolások, rotatiós dynamométerek. Aczélöntés.

NÉMETH KÁROLY GÉZA

VAS- ÉS FÜSZERKERESKEDÉSE

(EZELŐTT **FREYBERGER PÁL** FIÓKJA)

BUDAPEST, II., SZÉNA-TÉR 1.

(BECK LIPÓT ÉS FIA LISZTKERESKEDÉSE MELLETT.)

Ajánlja jól berendezett **vas- és füszerkereskedését,** különösen **konyhaberendezési czikkek, rudvasak, tengelyek, szerszámok, szegek** és mindennemü **vasáru czikkekben.**

Minden a legjobb gyárakból.

Továbbá **czukor, kávé, rizs, tea, rum, cognac és minden egyéb füszeráru a legjobb minőségben.**

Denaturált szesz kimérve.

Pontos és előzékeny kiszolgálat.

mig a többi részen a széles ut és a tenger között homok mezők és tengeri fürdő kocsik vannak. A közönség ugy nappal mint este valósággal ellepi ezeket a homok mezőket, s apraja és nagyja vigan lubiczkolnak a homokban. Legtöbbje falapáttal van ellátva, a melynek segitségével nagy töltéseket csinálnak, szóval ásnak, lapátolnak. És ez a tengermelletti homok oly tiszta, hogy egyáltalában semmi piszkot sem hagy hátra még a legkényesebb ruhán sem, mert tisztára lehet rázni czipőről, ruháról egyaránt.

A Yar-partján óriási méretü raktár áll és több sóraktár, mert itt van ugy szólván a hering kereskedés központja. A kirakodó raktár 750 láb hosszu és 40 láb széles és 20,000 font sterlingbe vagyis 200.000 arany forintba került a mi pénzünk szerint több mint 240 ezer forintba.

Egy 24 óra alatt 2000 kosárt szállitottak ki, melynek mindegyikében 13.200 hal volt.

Yarmouth és Gorleston között hajó és lóvonatu vasuti közlekedés van. Este ugy szólván az egész tengerpartot és parkot ellepi a közönség. A parkban katona-zenekar játszik mig a kikötő hidfő épületben előadásokat tartanak.

A kikötő hidak 20 lépés szélesek mig a hidfő kétszer oly széles, és tele van bazárokkal és ülőhelyekkel.

Maga a tengerpart nemcsak légszeszszel, hanem villámvilágitással is elvan látva. Az esték kellemes hüvösek, s a tenger zugása megrezegteti az emberi kedély világát.

Távolban a világitó tornyok érdekes képet nyujtanak. Mint minden britt városban, ugy itt is ingyen könyvtár áll a közönség rendelkezésére, a hol napi lapokat is olvashatni.

A templomokon kivül több nyilvános épülete van, a melyek közül kiemeljük: a fiúk otthonát, az agghajósok otthonát, vámházat, gabonacsarnokot, muzeumot, rendőrlaktanyát és tornacsarnokot, s itt áll Nelsonnak magas emlékoszlopa.

Plymouth, szept. 4.

Őszintén megvallom hogy ezek a tengeri városok egeszségügyi tekintetben vetekednek egymással. A kitünő tengeri és szabad levegő annyira rabjává teszik az embert, és oly élvezetet nyujtanak, hogy alig tud tőle szabadulni.

Elmondhatom bátran, hogy Angolországban négy honapi körutam alatt annyit élveztem, a természet annyi fenséges képében gyönyörködtem, hogy annak benyomásait elfelejteni soha sem fogom.

Most már az angolpartok déli részén vagyok, hogy az itteni érdekes helyeket meglátogassam.

Éppen jókor érkeztem, mivel az angol zsurnaliszta egylet („Institute of Journalists“) e héten tartja itteni kongresszusát, hová egy ismerősöm közbenjárása folytán én is meghivót kaptam, s mint vendég a közgyülést meg is látogattam. (Az ezekre vonatkozó nyomtatványokat megküldöttem Rákosi Jenőnek mint az „Otthon“ elnökének.)

Este 7 órakor nagy ebéd volt az egylet tiszteletére a Municzipel Guildhall nagytermében, melyre én is meglettem hiva. A terem ünnepélyesen fel volt diszitve. Ebéd előtt és után rövid imád mondtak, majd a katonazenekar játszott. Az egész bankettnak a legérdekesebb része, hogy a pohár köszöntők programmszerüen előre megvannak állapitva, se több bet se kevesebbet nem beszélnek, mint a mennyit a programm mutat. Az első toasztban ő felségét és családját éltették, mire a katona-zenekar a hymnuszt játszotta. Majd ének következett azután megint egy toaszt, szóval felváltva, és ennek a változatosságnak az a jó oldala van hogy leköti a figyelmet, s fokozza az érdeklődést, megöli az unalmat, s nem fárad ki az ember, mint nálunk a vad toasztok árja, és a folytonos czigány-zene játszása alatt.

Plymouth kősziklákon épült város s egyike a legnagyobb tengeri kikötőknek.

190 ezer lakossal bir s nagy és érdekes történeti multja van. A város ugy szólván három fél szigeten épült. Számos nagy nyilvános épölete van, s mindenfelől czitadellákkal körülvéve. Több helyről gyönyörü festői képet nyujt a város, mely nagyon hegyes-völgyes ugy hogy egy helyen a lovonatu kocsi elé a befogott két ló elébe még három lovat kell fogni hogy megindulhasson. Van 10 kisebb-nagyobb pályaudvara.

Csütörtökön reggel Falmoutba rándultunk ki, itt a község vendégelt meg bennünket egy parkban sátrak alatt. A gyönyörü vidéket először kocsin jártuk körül, azután két gőzhajóval kirándulást tettünk a tengeröbölbe, Falmouth szintén erődítésekkel van ellátva s a tengeröböl tele hajókkal.

Soraimat a kirándulási hajó fedélzetén fejeztem be.

Ventnor, (Wight szigetén) szept. 10.

Trurora érkeztünk. A hatóság ünnepélyesen fogadott. Legelőször is körutat tettünk a pompás vidéken, majd az épités alatt levő uj templomot tekintettük meg mely egy félmillió lakossal biró városnak is diszére válnék. Ebből látkató, hogy Angliában a müvészet iránti érdeklődés a kisebb városokban is magas fokon áll.

Este a városháza nagy termében tea-estély volt, a melyen a városi zenekar játszott. A sorrendben megállapitott szonoklatokat a polgár mester nyitotta meg a királynéra és a vendégek egészségére üritvén poharát.

Ezután még két városi képviselő beszélt, mire a hirlapirók társulatának uj elnöke köszönte meg a szives vendéglátást. Ugyan csak este visszatértünk Plymoutba. Ismerösöm szivesen tartoztatott, és én szivesen is maradtam volna, de mivel itt létemet már is egy honappal megtoldottam, s még több város látogatását tüztem ki czélomul; nem maradhattam, hanem másnap Southamptomba utaztam.

Ez egyike a legfontosabb kereskedő városoknak, s daczára, hogy csak 65 ezer lakosa van, az egész világgal összeköttetésben áll. Évenként itt körülbelől 2000 hajó fordul meg két millió tonna teherrel. Innen Portsmoutba indultam, mely Angolország főhajózási városa, s a tengeri katonai erő főközpontja. Számos nyilvános épülete és kaszárnyája van valamint ingyen könyvtára.

Portsmoutból Wigt szigetére az angolok egyik főnyaraló helyére érkeztem, s Rydába szálltam ki.

Élénk, remek fürdőhely, több kikötő hiddal. A hidfőnél nagy terem, hangversenyek és előadások rendezésére áll. Este az egész fürdőző közönség a kikötő hidakon és hidfőkön tanyáz.

Rydából Ventnorba jöttem a honnan Y. Hastingson keresztül visszatérek Londonba, s ezzel négy hónapi angolországi utazásomat befejezem.

Felhivás.

»Nyelvében él a nemzet.«

A „Magyar Egyesület“ feladatai- s céljainak köre ismeretes: magyarrá tenni hazánk fővárosát szivben és lélekben, általánossá tenni a magyar nyelv használatát ugy a nyilvánosság terén, valamint a családi tüzhely körül; nyelvileg is áthonositani ezer és ezer idegenajku polgártársunkat és megvédeni az ország fővárosát a nemzetietlen és világpolgárias szellem ama megmételyező irányzata elől, mely a magyarságnak megbocsáthatatlan közönyössége folytán, a germanismusnak, még a legujabb időkig is, melegágyat vetett itt Budapesten.

Ne csak politikailag legyen Budapest központja az országnak, hanem legyen az egyszersmind a góczpontja a magyar társadalomnak, mely nyelv egyességében legerősebb, leghatékonyabb tényezője leend egy öntudatos, magyar nemzetiségi politikának.

Legyen Budapest teljesen magyarrá! — ez jelszavunk, ez programmunknak alapja.

Ezt a czélt szolgáljuk a társadalmi kölcsönhaladás, a magyarságnak tömöritése s czéltudatos irányitása által; erre szolgálnak magyar nyelvi tanfolyamaink és erre fognak szolgálni amaz ingyenes népkönyvtárak, melyeket tagjaink erejéből és a társadalom áldozatkészségéből létesiteni akarunk.

A gyakorlati élet, mely az idegen ajkú polgárokat erkölcsileg kényszeriti édes magyar nyelvünk használatára; a felnőttek iskolája, mely módot nyujt nyelvünk elsajátitására s az abban való tovább képzésre s végül a magyar irodalomnak hathatós és gyakorlati szolgálása, mely az idegen nyelvüeket a magyar közmüvelődés kiapadhatatlan forrásával megismerteti, velük nyelvünket megkedveltetí, az idegen, többnyire német ponyvairodalmi termékektől elvonja — ez a három tényező az, melylyel egyesületünk a magyarositást közvetetlenül elő akarja mozditani.

Ezért határozta el a Magyar Egyesület ingyenes népkönyvtárak szervezését s ezeknek érdekében fordulunk hazafias bizalommal a nagyközönséghez, t. könyvkiadók és könyvkereskedőkhöz és minden egyes t. polgártársunkhoz, hogy eme czélunk érdekében egyesületünket lehetőleg támogatni kegyeskedjenek.

Az általános közmivelődési eszközök között a müvelt nyugaton. kiváló helyet foglalnak el a népkönyvtárak. Értjük ezek alatt azokat a könyvtárakat, melyek a nagyközönségnek teljesen ingyen rendelkezésére állanak s melyek a nagy állami vagy közkönyvtáraktól főleg abban külömböznek, hogy egyrészt mindenki részére könnyen hozzáférhetők, másrészt pedig, hogy rendeltetésük nemcsak az, hogy a könyvtár olvasó helyiségül szolgál, hanem, hogy kiki ingyen kölcsön kap könyvet, melyet hazavihet olvasni. Alig van már főváros, mely közkönyvtár hijjával volna; de ha vizsgáljuk ezek látogató közönségét, ugy azt találjuk, hogy ezek majdnem kizárólag a tanuló ifjuság vagy tanulmányt folytató magasabb osztálybeliek sorából kerülnek ki. Szépirodalmi müveket vagy könnyebb olvasmányokat, szinmüveket senki sem jar tudományos könyvtárakba olvasni, s ez az oka, hogy a mi könyvtáraink is: az egyetemi, a muzeumi és akadémiai könyvtár a nép alsóbb osztályai által éppen nem látogattatnak. Nem is arra valók. A munkás, cseléd, iparos nem töltheti nappalát olvasással a könyvtárakban; könyvet pedig onnan ugyan nem kap! Ez teremtette meg a népkönyvtárak eszméjét s ilyenekkel találkozunk Berlinben, Bécsben s más nagyvárosokban. S a tapasztalat igazolja, mennyire beváltak ily könyvtárak. Egy-egy város több kerületében vannak ily könyvtárak, hol mindenki, hacsak egyénileg megbizható, ingyen kap könyvet haza olvasni. Biztositékul leteszi munka- vagy cselédkönyvét, vagy gazdájának jótállási nyilatkozatát vagy bizonyos csekély pénzösszeget. S alig van eset rá, hogy a könyv elveszne, vagy valaki azzal visszaélne. — Statisztikai adatok mutatják, mily óriási forgalmat közvetitenek ily népkönyvtárak. Egyes klassikások müvei, mint Goethe, Schiller, százezrek kezén fordulnak meg évenként.

Felesleges lenne bővebben utalni arra a kiszámithatlan haszonra, melyet ily népkönyvtárak az általános mivelődés, felvilágosodás, izlés s továbbképzés fejlesztése terén hajtanak. Kiemelni a népet az idegcsiklandó, erkölcsrontó s krajczáros regények légköréből; megismertetni vele a hazai irodalmat, megkedveltetni vele a nemzet iróit; fokozni a tudvágyat, egyszóval olvasó közönséget teremteni a nép alsóbb rétegeiben is: ez a népkönyvtárnak nemes és nagy horderejü feladata.

S mennyivel inkább volna ennek helye hazánkban s különösen a fővárosban!

Ha hajdanta valamely ország miveltségi fokát a szapanfogyasztás mérvéhez kötöttük, akkor ma bizonyára azt kell mondanunk, hogy a nép annál miveltebb minél többet olvas.

Minálunk pedig, fájdalom, mentől kevesebbet olvasnak! Nem szólunk arról az ideges kapkodásról, melylyel nálunk a hirlapokat mindenki elnyelni igyekszik; de bátran állitjuk, hogy nemzeti irodalmunk, költőink, iróink, még távolról sem hatoltak be, különösen a nagyrészben még idegenajku fővárosunkban, ugy a nép rétegeibe, mint ahogy azt méltán megérdemelnék s azt más nemzeteknél látjuk. Oka ennek nemzetiségi viszonyainkban s az iskolázás hiányában van. A magyar könyvpiacz szük köre egyrészt, másrészt az olvasó közönség csekély száma. Hiába! az olvasás mint az önképzés általában iskolázásra szorul. Szoktatni kell a népet olvasmányokra az által, hogy megkönnyitjük a könyvekhez való hozzáférést; csak ez által fogjuk vele a nemzeti irodalmunkat megkedveltetni ugy, hogy az végre szellemi szükségletévé fog

válni, melyet önerejéből is fog igyekezni kielégiteni.

S mily küldetés várna a népkönyvtárakra Budapesten, ha azok egyuttal a magyarosodás legbecsesebb, leghatalmasabb eszközeivé válnának!

Ily népkönyvtárnak alapját akarja a Magyar Egyesület megvetni az által, hogy egyelőre a főváros központjában, a belvárosban állit fel ily könyvtárt.

Természetes, hogy e czélból igénybe kell vennünk a nagyközönség hazafias áldozatkészségét is, mely iránt unk való rokonszenvének már eddig is mindig lelkes kifejezést adott és támogatását a jelen esetben sem fogja tőlünk megvonni.

Hiszen nem kérünk sokat!

Minden egyes hazafit, az egyesületeket s testületeket, de különösen a t. könyvkiadó és könyvkereskedő urakat csak arra kérjük: hogy ha valami nélkülözhető magyar — mert csakis magyar könyvekre akarjuk könyvtárunkat berendezni — szépirodalmi vagy más ismeretterjesztő könyve van legyen kegyes azt a M. E.-nek (IV. Lipót-utcza 5. sz. a.) lehetőleg 1895. év deczember végéig megküldeni! Ezekből a könyvadományokból valamint a saját egyesületi vagyonunkból beszerzendő könyvekből fogjuk azután azt a népkönyvtárt felállitani, mely nálunk első lesz e nemében és ujból hirdetni fogja: a magyar társadalomnak kiapadhatlan áldozatkészségét minden hazafias és nemzeti kulturintézmény irányában.

Ugy legyen! Hazafias tisztelettel Budapest, 1895. augusztus hóban. A „Magyar Egyesület“ Kléh István s. k. elnök. Hahóthy Sándor s. k. főtitkár.

A radnai oltár.

Toth István kiváló hazai szobrász müvész a várbazárban levő mücsarnokában egy nagy szabású és örökbecsü dolgot alkotott. Ez a remekmü egy oltár a radnai templom részére készült Schlauch bibornok megbizása folytán és az egyike legsikerültebb szobormüveinknek.

A remekmü leirását az alábbiakban közöljük:

Az oltár renaisançe stylben készült, kevés barok motivumokkal, azokat is azért alkalmazta, hogy a templomstyljével jobban összhangban legyen.

Az uj oltár a mensán kivül (a mensa a régi) 198 cm. magas, és $3^1/_2$ méter széles fehér elsőrendü carrarai márványból van faragva bronz diszitésekkel.

A tabernakulum két ajtaja bronzból van, s a nagyobbik az urvacsoráját ábrázolja, s ez a szentséget rejtő tabernaculum ajtaját képezi, a kisebbik ajtó szinte bronzból, melyen az „Agnus dei“ van szinte dombormüben és aranyozva.

E kisebb tabernaculum, mely a nagyobbik ives alatt van a ciboriumok helye, melyben az áldozó ostyákat tartják. A nagyobbik ajtótól jobbra és balra szőllő és buza kalász van faragva a márványba a bor ág Krisztus vérét, a kalász pedig a kenyeret mint Krisztus testét jelképezve.

A két ajtót a korinthusi oszlop szegélyzi, melyeken bronz babérgalyak fonódnak körül, ez oszlopoknak megfelelőleg négy faragott pilastor van az oltár szélein, melyek előbbiekkel a főpárkányzatot tartják, ezek fölött pedig a vert ezüst rámába foglalt kegykép lesz megerősitve, ettől jobbra és balra egy-egy imádkozó márvány angyallal. A két oszlop attikája felett pedig egy-egy 6 águ bronz candelaber jön, mely nagyobb ünnepeken lesz felgyujtva, azonkivül 6 nagy bronz candelaber lesz a mensán is elhelyezve. Az egész oltár a leggazdagabban van faragva ornamentikában és tele angyal fejekkel.

És azt hiszük. Ez lesz egyike legszebb oltárunknak, mert müvészi alkotás és a legnemesebb anyagból készült.

A kétszáz éves jubileumon a kegykép sértetlen feltalálásának, mely október 5—6-án lesz, a csanádi püspök fogja nagy segédlettel a misét celebrálni. Schlauch is jelen lesz az ünnepen, és ekkor lesz az uj oltár felszentelése is.

Székely József.

Székely Józsefet, Pestmegye főlevéltárnokát temettük el a megye székházából. A koporsót kevesen állák körül. Ennek az volt az oka, hogy a lapok nem közölték halála hirét, miután Székely József függetlenül gondolkodott és fényes tehetségét sohasem tündököltette a reklám-kirakatokban. Székely József egy félszázadon keresztül vett részt nagy alkotásokban, nagy dolgoknál és irt, vezetett az irodalomban. . . . Ha a szerencse és egyéb körülmények is hozzájárulnak lángeszéhez, ugy a legmagasabb polczokat érhette volna el. Igazi gondolkodó fő volt, nagy eszmékkel telt agy, sokat contempláló képesség, de sohasem tolakodott a dobbal és sippal szereplők és magokat ünnepeltetők közé. Véleményét, itéletét bátran mondotta és irta. A hizelgés nem volt kenyere. Sokat olvasott, sokat tudott. Tudását nem vitte vásárra. Semmi klikkhez nem tartozott, ép azért csak röviden emlékeztek róla a lapok. Koporsójára Szász Károly református püspök s a nagy költő szép gyászbeszédben tette le az elismerés koszoruját. Találó jellemrajza volt ez Székely Józsefnek, a mit nem gyengit meg egy lapban megjelent életrajz-féle. A halott árnyékká válik, ne keressük árnyékait. A véges ember sohasem lehet tökéletes. Én nem itélek el mást csak azokat (többen voltak), kik szerettek feltünni azzal, hogy a nem sablonistáknak, ha utjokba nem állnak is, de utba nem igazitották. A koporsónál nem hivom tetemre azokat, kiknek ridegsége sok, de sok nagyság fejlődését gátolta, kiknek szereplése számtalan jelesünket elkedvetlenitette. Azt a jelszót, a mely az érdemet csak a hatalmasnál hirdeti nem ismerem el. Nagyon jól esett, hogy boldogult barátom koporsójánál Szász Károly, a költő igazságos volt, a mint ez tőle várható is. A ki igazságos akar lenni az méltányolja Székely Józsefet. Ha a mai pillanatnyi hatásra iró irodalomban hasznositotta volna magát, terjedelmes életrajzokban pajtáskodtak volna vele. Az nem követhetett semmi irányt, semmi divatot, ki maga egy iskola fejévé volt hivatva.

De beszéljen ő maga. Szép jellemvonása az amit Szinynyei Józsefhez irt önéletirásában mond:

„Hát először is, én iró nem vagyok. Mindig csak dilettáns-fajta véleménynyel voltam magam felől. Már gyermekkoromban az az ambicziom volt, nemcsak nekem, de nevelő szüleimnek, hogy a nagyváradi Stift-ben neveljenek. De nem nyertük meg egész mivoltában több ezer forintokra menő perünket a nyitramegyei Bossányi-ak ellen s igy én a debreczeni kollégiumban — mint südő diák — maradtam, azzal a velem fölcseperedett hitágazattal, hogy Simonyi obester volt az ismeretes öt világrész legvitézebb lovaskatonája. Magamba, mindig nagyobb, t. i. lovas-generális akartam lenni. Már mint gyermek, a tanuló társaimmal, ponyva-sátorban, Dávid király szerepét játszottam, a mint Goliáthot leparittyázza. De e hős szenvedélyemnek véget vetett a világosi fegyverletétel. Eddig van a biografiám.

Azután iró lettem. Itt kezdődik a halálom. Már pedig hogy párti-czédulát irjak magamról, léssz iránt am annyi barátsággal, hogy ezt magad sem kivánod.“

Majd igy folytatja:

„Borsodmegyében Szemere Bertalan oldala mellett patvarista s az 1847—48-iki országgyülésen, az országgyülésen, az országgyülési ifjuság elnöke voltam. Ekkor irtam első politikai müvemet: Megyerendszer-e vagy központositás? Természetesen a Szalay-Eötvös iskolának enthuziasta tanitványa voltam. Csillagom oly magasan járt, hogy Pozsonyból lejövet Kolozsvárra küldtek, az 1848-diki eszmék mellett propagandát csinálni. Itt ismerkedtem meg Wesselényi Miklós báróval és Teleky Sándor gróffal. A halhatatlan Teleky József gróffal, a kormányzóval, az egyenlőségről való akkori fogalmaim szerint, mint valami „citoyen“-nel, természetesen csak komáztam. Igen elkényeztettek, kivált Teleky Sándor, a ki mindenüvé hurczolt, mint valami csudagyereket. De maradt egy mély vonás lelkemben, az a fiui szeretet, melyet Sándorban csodáltam s melynek emléke előttem, ma is a legszentebb, a legmelegebb.“

A mi terünk kevés arra, hogy Székely Józsefről teljes jellem rajzot irjunk s az ő sok oldalu munkásságát feltüntessük.

A mit maga beszél az szépen tartalmasan van megirva, s az is bizonyitja azt, hogy neve a nagy magyar nevek közé tartozik.

Nyugodjék békével.

E. Gy.

Szelestey Géza temetése.

Hogy ő neki is itt kellett hagyni bennünket! Hogy öt is ki kellett kisérnünk az örök nyugalom helyére és hogy nem láthatjuk többé nyájas arczát, azokat a jóságos szemeket, a melyek csak az emberi szeretet melegét sugározták ki.

Szelestey Gézát mindenki szerette, még csak haragosa sem volt. A Tabánban véges-végig a Döbrentey-utcza során apraja-nagyja ismerte a megboldogultat, s a legszegényebb polgárral is szóba állt, s mindég volt vigasztaló szava.

Meghalt. Eltemették. De ez a végtisztesség annak a férfinak szólt, ki nagy ürt hagyott maga után, és a ki életében talpig hazafi, talpig férfi volt.

A főváros első kerületének szine-java állta körül koporsóját, s megjöttek a szegényebb osztályok sorsosai is, hogy levett kalappal búcsúzzanak el az elköltözöttől, attól a férfitól, ki életében csak jót és nemeset cselekedett.

Noha a temetés délután 4 órára volt kitüzve, már 3 órakor a Lisznyay-utcza be népesült. A Krisztinavárosi templomtól egész a gyászházig sürü tömegben állt a közönség. Magán fogatok és bérkocsik egymásután érkeztek, s röviden rá az ezüst szerszámu hatlovas gyászkocsi is megállt a gyönyörü stylü villa előtt, a melyben Szelestey Géza örök álomra hajtotta le fejét.

Ott voltak: Falk Miksa orsz. képviselő, az I-ső kerületi polgári kör Kassics Péter vezetése alatt; a nemzeti asztaltársaság dr. Kovács Pál elnökkel az élén; Gerlóczy Károly, Márkus József polgármesterek, Matuska, Vossics, Viola Imre tanácsnokok, Olhauser Pál elöljáró, babarczi dr. Schwartzer Ottó, Tabódy József, Bárczay Oszkár cs. és kir. kamarások, Kovács József orsz. képviselő, dr. Gombár Tivadar, dr. Heinrich Károly, dr. Németh Imre, dr. Morzsányi Károly, Huszár Adolf kir. tanácsos, Osztoics Mihály, Garay Antal, Somlyay József, Gotléb György iskolagazgatók, Szuly Gyula, dr. Steffek Adolf, Vári Szabó Gellért, dr. Wagner Jenő, Ratz László, dr. Böke Gyula, Czirer ráczvárosi és Tóthfalusy Béla erzsébetvárosi plébánosok, Biscara Endre, Kun Gyula, Kulcsár Ferencz, Eisdorfer Gusztáv, Hampl Sándor, Piringer Ferencz, Petz István, Tóth Márton főmérnök, Pertl Géza, Willinger, Zsák Hugó, Barabás József, Gamauf Károly, Wimmer Antal és mások.

Öt percz hiány 4 órának a krisztinavárosi templomból a gyászszertartást végző papok megindultak a Lisznyay-utcza felé. Rostaházy plébánosnak König Gusztáv pápai kamarás és Tálos Gyula káplánok segédkeztek.

A gyászház és annak udvara ezalatt teljesen megtelt, de még az utcza is tele volt résztvevő közönséggel. És midőn felhangzott a „Libera me Domine“ ki-ki szivárgott a szemekből az igaz könnyü, a melyeket a derék polgár emlékének szenteltek.

A szebbnél-szebb koszoruk közül a melyeket külön koszorus kocsira raktak, felsoroljuk a következőket:

1. Szeretett férjének Fanny: Isten veled, 2. Édes jó keresztpapa: Géza Babától, 3. Felejthetetlen sógoromnak: Liszka és Józsi, 4. Vlassak Edéné. 5. Czillich Edéné, 6. Rokonod Albin: Nyugodjál békével, 7. Öetl Fülöp és családja: a szetett rokonnak, 8. A németvölgyi temető gondnokság: Szeretve tisztelt felügyelőnknek, 9. Morzsányi József és családja: mély részvétök jeléül, 10. Rácz László és neje: mély részvétük jeléül, 11. Az I-ső kerületi nemzeti asztaltársaság: szeretett volt elnökének, 12. dr. Morzsányi

Károly és családja: mély részvétök jeléül, 13. dr. Schwartzer Ottó: Szelestey Gézának, 14. dr. Böke Gyula és neje: felejthetlen jó barátjuknak, 15. Zoltán Győző és neje: kedves jó barátuknak, 16. Az I-sö kerületi polgári kör, 17. Budapest székes főváros közönsége, 18. Bárczay Oszkár és családja, 19. Steklik János stb.

A „Buda és Vidéke“ szerkesztősége fekete selyemszalagos koszorut helyezett a ravatalra ezzel a felirással: A „Buda és Vidéke“ szerkesztősége: Szelestey Gézának. A temetésen ugy szerkesztőnk, mint lapunk dolgozótársai együttesen jelentek meg.

A koszoruk legnagyobb részét s szerkesztőségünkét is izléssel, szépen Culmann Rezsőné kitünő virágterme állitotta ki.

A gyászszertartás végeztével a menet megindult a tabáni temető felé, a hol a családi sirbolt előtt Rostaházy plébános még egyszer beszentelte és megáldotta az elhunytat, s a felejthetetlen emlékü alsószelestei Szelestey Géza felett bezárult a kripta nagy köve.

Nyugodjanak békében porai!

Felhivás előfizetésre.

Főtörekvésünk, hgy a közönséggel egy családot képezzünk és hogy a társadalmi életnek hü tolmácsai legyünk.

Ezután is folytatjuk közkedvelt rovatunkat. Ismerőseink czim alatt rajzoljunk közéletünk ismertjeinek árny és fényképeit, méltányoljuk a polgári érdemet, de feljegyezzük a mulasztásokat is.

Ismertetjük Buda és vidéke közintézeteit ipar és gyártelpeit, községi és közmüvelődési ügyeit. *A magyarosodásért is kitüztük a zászlót, nemcsak a nyelvet, de a szellemet is magyarrá akarjuk tenni. Mindent elkövetünk ezért, de nem erőszakos fegyverekkel.*

A „Buda és Vidéke“ előfizetési árai:

Egész évre	12 korona.
Félévre	6 „
Negyedévre . . .	3 „

Különfélék.

— **Elégtétel Janny főorvosnak.** László főherczeg alig hunyta le szemeit, a magyar orvosi kar egyik vezér hangadója meg nem magyarázható kételkedést nyilvánitott. Ennek az elhamarkodott kijelentésnek alaptalanságát maga József főherczeg czáfolta meg, a ki bizalmát és köszönetét fejezte ki Janny Gyula doktornak a kezelő orvosnak s ezzel azt a bizonyos kicsinyeskedést értékére szállitotta le. Janny Gyula doktor kifogástalan és helyes eljárásának és tudományának ezzel elégtétel van szolgáltatva.

— **Kegyelet.** Az I. ker. nemzeti asztaltársaság is sietett leróni volt elnöke iránt érzett szeretetét és tiszteletét; nemzeti szinü szalaggal ellátott diszes koszorut helyezett a ravatalra „szeretett volt elnökének“ felirattal, a temetésen pedig megjelent az egész tisztikar dr. Kovács Pál elnök vezetése alatt, kisérve a tagok nagy számától. Az asztaltársasághoz csatlakozott Mátyus Aristid is, ki volt pártvezérét kisérte utolsó utjára. Az asztaltársaság, melynek zümét tabániak képezik, pótolhatatlan vezéremberét veszitette el, mert senki sincs, ki a Tabán városi vagy politikai érdekeit ugy szivén hordozná, mint a megboldogult, ki ebben lelte legnagyobb örömét s kiváló társadalmi állásánál fogva igen fontos és kiváló sikereket ért el. A tabáni polgárság valóságos patronusát gyászolja benne.

— **A Remete-hegy.** Budapest székes főváros III-ik kerületének egyik természeti szépségei közé tartozó kedvencz kirándulási és nyaralóhelye a fő- és székváros lakosságának kényelmes közlekedése, szép fekvése, egészséges levegője voltak előnyei, a melyek megkedveltettek a nagy közönséggel, de jaj, nem soká tartott az öröm, mert a Remete-hegy utjai járhatlanok, soha söpörve, öntözve nincsenek, sorompói elhanyagoltak, hidjai életveszélyesek és most jön még a java, a gyepmester háza és műhelye árasztja el az egész vidéket, elviselhetlen büzös szaggal, csoda és szerencse, hogy a nyári nagy melegben itt járvány eset elő nem fordult. A főváros hivatalnokai, kereskedői és a társadalom más rétegéből való kevésbé vagyonos osztálya a Remete-hegyre ment és megy nyaralni, hogy családja és gyermekei üdüljenek az egészséges levegőn de szomoru tapasztalattal térnek vissza nyaralásaikból és kirándulásaikról azzal a meggyőződéssel, hogy csöbörből-vederbe jutottak.

— **Elnökválasztás.** A dunabogdányi társaskör elnökévé szeptember hó 15-én tartott közgyülésen Reitter Mátyás róm. katholikus főtanitót választotta meg. Reitter Mátyás multja biztositék arra, hogy e derék kör czélját, a magyarosodást és közmüvelődést hathatósan elő fogja mozditani.

— **Milleniumi Salon-Album.** 1896. A modern salon-zene gyöngyei zongorára 2 kézre czimen egy 101 oldalas diszes zenemű jelent meg Klökner Ede zeneműkiadónál Budapest, Csengery-utcza 62/a. a mely 27 önálló, egytől-egyik a leghirnevesebb modern zeneszerzők legkedveltebb szerzeményeit tartalmazza. Nem nálunk, de a külföldön, hol a zeneműfogyasztás ötvenszer akkora, nem jelent meg eddig oly bámulatos olcsó árban — bolti ára a vaskos kötetnek 2 frt — ennyi értéket és valódi mesermüveket tartalmazó kottakönyv. Van ebben könnyebb, nehezebb, népszerű, classikus értékü; minden izlésnek s képességnek megfelelő salondarab. Hogy csak a legelsőket emlitsük képviselve vannak itt: Brahms, Godard, Grieg, Hiller, Jensen, Lányi Ernő, Meyer Helmand, Moszkowszky, Nessler, Raff, Rubinstein, Scharwenka, Schütt, Tschaykowszky, Wagner Rihárd stb. stb. hirneves szerzők legjobb zongoradarabjaikkal s képeznek egy oly gazdag anthologiát, milyent még a világhirü Peters sem produkált. E kötet fényesen bizonyitja a millenium alkalmából a magyar zenepiacz életrevalóságát s a kiadó czég vállalkozó szellemét. Minden zenebarátnak melegen ajánljuk megvételre a Klökner-féle Milleniumi Salon-Albumot, a zenei élvezetek e gazdag kincstárát, a „Küry Klára Dalos Könyvé“-nek méltó pendent-ját-

— **Esküvő.** Király Kálmán, a pesti hazai első takarékpénztár-egyesület pénztárnoka és a „Budapesti Bazár“ társszerkesztője oltárhoz vezette Szabadkán Megyánszky Lenke kisasszonyt, Megyánszky Sebő földbirtokos leányát. Az esküvőn mint násznagyok szerepeltek Dobokay Lajos földmivelésügyi miniszteri osztálytanácsos, országos borászati kormánybiztos és Pirovich Aladár fővárosi mérnök.

— **Hymen.** Rochser Ágost fő és székvárosi vizvezetéki tisztviselő e hó 26-án tartja esküvőjét a Terézvárosi róm. kath. templomban Kurja Mariska kisszaszonyal. Sok szerencsét kivánunk. — Zenálkó István déli vasuti gépész eljegyezte özvegy Szemler Imréné bájos és kedves lányát Etelka kisasszonyt Székesfejérvárról. Sok szerencsét és áldást kivánunk a kötendő szép frigyhez.

— **Halálozás.** Sulyos csapás érte — mint utólagosan értesülünk — Barothi Lajos tanárt és iró társunkat. Kedves neje meghalt. Az Isten vigasztalja meg a szomorodott férjet.

— **Csak énekeljetek.** A Krisztinavárosban Eisvogel Ferencz tanár zeneiskolát állitott fel. Jól és okosan is tette! és a budai részek lakóinak hálás elismerését már előzetesen is kiérdemelte. A Krisztina-utcza 7-ik szám I. emeletén a legfinyásabb és legkényesebb igényeket is kielégitő zeneiskola és annak berendezése méltó arra, hogy az érdeklődők megtekintsék. A zeneiskolára még visszatérünk, a tanitási mettodust és annak praktikumát bővebben fogjuk ismertetni, de már előzőleg ki kell nyilatkoztatnunk, hogy Eisvogel Ferencz hivatásának teljes tudatában van, és szivos akaratával mindent el követ, hogy a Krisztinavárosban az ő dirigálta zeneiskolája minél nagyobb tért hóditson. De hát tulajdonképen nem is erről akarunk beszélni, hanem Eisvogel Ferencz tanár urnak egy kitünő eszméjéről, a mely bizonyára méltánylásra is fog találni. De hát mit is akar Eisvogel ur? Azt, hogy a Krisztinavárosban alakuljon egy zene és dalkedvelő egylet, a mely ápolja a hazafiságot nyelvben és dalban.

Ha keresztül tudja vinni, — a mibe nem kételkedünk — ugy rokonszenvünk mellé oda kapcsoljuk erkölcsi támogatásunkat is. A Krisztina-utcza 7. szám I. emeletén majd hangozni fog a dal. Eljön majd beiratkozni a Krisztinavárosnak fiatalja, férfia és a röppenő idő alatt, szórakozás mellett olyan édes hallani a magyar szót. Csak énekeljetek ... És elhozzák szivüknek, lelküknek, ha csak egy szilánkját is: a hangulatot és mélán, csendesen szól a nóta: Rég veri már a magyart ... Eisvogel fent emlitett lakásán szivesen lát mindenkit a ki az általa megpenditett eszmének harczosa. Ugy értesültünk, hogy a zeneiskolának a mely e hó elejével nyilt meg számos növendéke van, a kik a tanár ur és müvelt lelkü édes anyja felügyelete és oktatása mellett már is sikeres eredményeket értek el.

— **Összejövetelek.** A „Budapesti I., II. és III. kerületi szállodások, vendéglősök, bor- és sörmérők ipartársulatá“-nak tagjai társas összejövetelüket 1895. szeptember 25-én Zalder Venczelnél (III. Szentendrei-utcza 82.) tartják. — Az I. ker. nemzeti asztaltársaság tagjai társas összejövetelüket 1895. szeptember 24-én Hang Józsefnél (Aranykakas-utcza 5. sz.) tartják.

— **Vendéglősök szikvizgyára.** Az I.—III. kerületi vendéglősök 10 frtos részjegyekkel szikvizgyárat létesitenek. Az elnökség már ki is adta a körözvényt, mely körülményesen leirja a vállalat okát és czélját.

— **Mulatság.** A Krisztinavárosi asztaltársaság, mely daczára rövid idei fenállásának már többször tanubizonyságát adta a jótékonyság érdekében tett sikeres müködésének az elmult hét szombatján a Budán felállitandó Fiók-Mentő-Egyesület javára tánczestélyt rendezett, amelyen igen szép és nagyszámu közönség volt jelen. A jelen volt hölgyek közül a következőket sikerült feljegyezni. Asszonyok: Rappel Árpádné, Ludwig Lajosné, Svierák A.-né, Loybl Győzőné, Koblerné, Szulczberger Istvánné, Hanrichné, Telkes Simonné, Dr. Meyer Istvánné, Kozmay Antalné, Bittner Alajosné, Adelsberger Antalné, Nebenführer Istvánné. — Leányok: Aczél Gabriella, Albrecht Hermina, Almássy Mariska, Adelsberger nőv., Balczár nőv., Bauer Amália, Bauer Linuska, Buday Gizella, Bosnyákovics Katicza, Catry nővérek, Dobrics nővérek, Buchwald Flóra és Hermina, Brumer Gizella, Ettl Gizella, Dobó Katicza, Fleischmann Istvánka, Fintera Mariska, Gangel Mariska, Gruber Irma, Haanrich Vilma, Horváth Anna, Hillebrand Lujza, Hochhauser Anna, Hölzel Ilona, Iványos nővérek, Illy Irma, Juskó Vilma, Klemnicsek Antonia, Kobler Elza, Krisztián Matild, Kővágó Emilia, Linczbauer Irma és Ferike, Laguer Irma, Lndwig Irénke, Mocsáry Viola, Murek Aranka, Maklárih Jolán, Muchmayer Lujza, Merz Margit (Győr), Máhr Anna, Männer Aranka, Neumann Anna, Oberhuber Lenke, Petrik nővérek, Roch Ilonka, Szloboda Teréz, Stocker Anna, Szinek Gizella, Szügyi Gizella, Starker Anna, Szada Katicza, Szichelszky Ilona, Schachner Józsa, Schöffmann Ilonka, Szvirák nővérek, Telkes Szylvia, Tolnay nővérek, Tallián Mariska, Winter Matild, Vidátz Minna, Zurmühl Irénke, Zák nővérek. — Felülfizettek: Dévai Szőllőssy István 1 frt 50 kr, Heisler J. 5 frt, Dr. Kertész Aba 1 frt 30 kr, N. N. 1 frt, Leskó Béla 1 frt, Rösler Ferenczné 60 kr, Non Jánosné 60 kr.

— **A Budapesti Typographia-dalkör,** illetve Nagy-Pityókfalva község szept. 22-én tartja a szokásos szüretelési ünnepélyét a Fáczán összes helyiségeiben. A mulatság a kertben nagyszerü felvonulással kezdődik, délután 4 órakor, elől a községi elöljárókkal és a községi bakterrel a végén. Ezután a községi plébános tartja kenetteljes prédikációját, mire aztán különféle mókázások következnek. A mókák után fél 6 órakor tartja meg „Goldstein Számi“ libakereskedő, Bercsényi Margit kisasszonynyal az első polgári házasságot, mely egyszersmind az anyakönyvvezetőknek mintául szolgáland. Esküvő után a községi biró által kihirdettetik a szüret, mely a 23. sz. katona banda vig dallamai mellett eltart addig mig

szőllő van. Szüret után a teremben dal és vigjátékkal fogják mulattatni a községet, mire ugy 9 óra tájban biró uram a szigoru erkölcsü polgármesternével megnyitja a községi nagy bált, mely aztán eltart tehénfejés ideéig. Szóval a ki mulatni akar, az csak menjen el. Beléptijegy előre váltva 50 kr. a pénztárnál 60 kr.

— **A lóvasut téli menetrendje.** A közrendészeti bizottság f. hó 18-án délelőtt üllést tartott Márkus József alpolgármester elnöklete alatt, amelyen megállapitották a lóvasut téli menetrendjét. Változás, a tavalyihoz képest, kevés fordult elő; az egyik az, hogy ezentul a Császárfürdőhöz közlekedő vonalon az Üllői-ut irányában a vonatok délelőtt 10 percz (azelőtt 12 percz) s délután 6 percz (azelőtt 8 percz) időközben indulnak. A másik eltérés abban mutatkozik, hogy — Jellinek Henrik vezérigazgató megigérte, hogy egyelőre az Aréna-ut és Állatkert között a csatlakozó vonatok megmaradnak, — de ha az átalakitás következtében ez nem lesz lehetséges, a vonatok kiszállitják az utasokat a Stefánia-utig s onnan az állatkertig. A vasuti pályaházakhoz, ezentul is, mint eddig, külön csatlakozó vonatok járnak.

— **Uj vasut.** A szentendre esztergomi helyiérdekü vasut, melynek engedélye a Kraus Arthur visegrádi lakos nagy jótétemény lesz Budára különösen Ó-Budára és az érdekelt Buda vidéki községekre. Ezzel is előbbre haladt a „Buda és Vidéke“ programmjának az a pontja, mely Dunántúlt közelebb akarja hozni Budához. A primás székhelye Esztergom emelkedésén kivül Budának is használ ez az uj vasut, a melynek munkálatai bevégzését mindenki óhajtva várja.

— **Tánczmulatság.** A báró Edelscheim-Gyulay egylet 1895. évi október hó 6-án a „Fáczán“-hoz czimzett vendéglő helyiségeiben II., Medve-u. 6. sz. a. betegsegélyző alapja javára nagy kerti ünnepélylyel egybekötött tánczmulatságot rendez. Az ünnepély sorrendje: 1. Délután 4 órától kezdve a kerti helyiségben hangverseny a 69. sz. gyalogezred zenekara által. 2. Dijtekézés 3 nyereménynyel. 3. Énekelőadások egy budapesti kedvelt daloskör által. 4. Tombola és világposta. 5. Este 8 órakor a nagy teremben a tánczvigalom kezdete. Belépti dij: A kerti ünnepélyhez személyenkint 30 kr., a tánczmulatsághoz személyenkint 60 kr., előre váltott jegy 50 kr., a tánczmulatság és kerti ünnepélyhez 70 kr., személyenkint. Családjegy 1 frt 50 kr., előre váltott jegy 1 frt 40 kr. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak és hirlapilag nyugtáztatnak. A t. cz. egyleti tagok felkéretnek, egyenruhában megjelenni.

— **Ezer év meseköltése.** Benedek Elek nagyszabásu könyvéből, az egyelőre öt kötetre tervezett Magyar Mese- és Mondavilágból, tudvalevőleg már megjelent a harmadik kötet. Most már a negyedik kötet füzetei jelennek meg egymásután s igy bizonyos, hogy a milleniumra megjelenik mind az öt kötet. Legutóbb 5 füzetet kaptunk egyszerre (29—33), tele szebbnél szebb mesékkel és mondákkal. A Magyar Mese- és Mondavilág-ot az Athenaeum adja ki nagy diszszel. Minden kötetben százánál több eredeti illusztráczió van Széchy Gyulától. Egy-egy kötet ára 3 frt, de megrendelhető füzetekben is. Az öt kötet 50 füzetre oszlik s egy-egy füzet ára 25 kr., 10 füzet előfizetési ára 2 frt 50 kr.

Tájékoztató.

— **„Szt. Lukács-fürdő-részvénytársaság Budapest. Kénes iszapfürdő,** nagy nyitott és zárt medenczékkel, melyekken a forrásviz naponként négyszer megujul. Douche-massage. Iszap borogatások. **Olcsó és szép lakások.** Uszodák, kádfürdők, gőzfürdők stb. Prospektust küld ingyen az igazgatóság.

— **Kinálat.** Őszi ültetésre fenyőfácskák $^1/_2$—$1^1/_2$ méter magasságban, tömbbel együtt igen szépen fejlett példányokban kaphatók jutányos árban Lakner János, I. ker., Németvölgyi-út 14. szám alatti fenyőtelepén.

— **Kérelem. Azokat a czégeket, kik lapunknak előfizetői „Tájékoztató“ rovatunkban egyszer röviden ismertetjük. Kérjük az előfizető czégeket, hogy egy levelező-lapon tudassák a szerkesztővel mit akarnak czégükről különösen felemlitetni. Egyszer dijtalanul teszszük közzé minden egész éves előfizetőnk barminő kishirdetését a czim megnevezése nélkül. A ki erre igényt tart levelező-lapon tudassa a kiadóhivatallal.**

— **Női müszabászat.** A müszabászati tanfolyamra e hóban még beiratkozhatni. Tandij egy hóra 10 frt. A tanfolyam három hóig tart. (I. ker. Lisznyai-utcza 1. sz. a.)

Nyilttér.

Bátorkodom tisztelettel Tek. szerkesztő Urat felkérni, kegyeskedjék becses lapjában közzétenni azt a czikket, mely augusztus hóban megjelent, hogy a biai ev. ref. templom összedül és bezáratott (mi igaz) nem *én*, nemeskéri Kiss Gézáné sem férjem nem tetettük b. lapjába. Én itt mint áll. óvónő müködök 8 év óta, igen bánt ezen körülmény. Nehány rosz ember azt erősiti a községben, hogy én vagy férjem küldtük be a czikket. Ma reggel a faluba tüz támadt és a ref. templomban nem huzták a vészharangot. Rám fogták, hogy én zártam be a templomot, mert félek hogy rámdül, a mennyiben a kisdedóvóda három lépés távolságban van a rozoga templomtól, mely tényleg minden perczben összedüléssel fenyeget. Felkérem ujólag kegyeskedjék irántami jó indulatból nyilvános állásom miatt tisztázni.

Maradtam kitünő tisztelettel

Bia, 1895. szept. 5-én

nemeskéri Kiss Gézáné
áll. kisdedóvónő.

Kiadó: mindszenti Erdélyi Gyula.

TELEFON HIRMONDÓ
Kerepesi-ut 22. Előfizetési 4 hóra 6 forint.

Népszinház
előadása
ősztől kezdve
otthon
hallható.

M. kir.
opera
zenéje
ősztől kezdve
otthon
hallható.

Berendezés dijtalan.

Gróf Vay Lajos
vivótermeiben
Zöldfa-utcza 14. sz., I. emelet és Zöldfa-utcza 20. sz., I. emelet,
(néhai Keresztessy József vivóterme)
a **beiratások** már megkezdődtek. — Az oktatás **karddal** a Keresztessy-rendszer, **tőrrel** a franczia Friesler-rendszer szerint történik.
Nők számára
tőrrel **külön zártkörü tanfolyam** lesz, összekötve amerikai buzogánygyakorlatokkal. A női tanfolyamot Vay Lajos grófné személyesen vezeti.

MATTONI-FÉLE
GIESSHÜBLER
Legtisztább égvényes savanyukút

Jelentés.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy f. é. **május hó 1-én** fióküzletet nyitottam a **Zugligetben** a Fáczán vendéglő kerti helyiségében. — Liszt, tej, tejszin és vaj, Finom- és pék-sütemény a nap minden órájában frissen lesz kapható.

LÖVENSTEIN ANTAL
csász. és királyi udvari sütőmester.

Willinger Ferencz
füszer és vaskereskedő
I. k Krisztina-körut 85—87. sz.
(Willinger-udvar.)
Ajánlja raktárát füszer, csemege, bor, pezsgő, cognac, rum, tea, irószerek, olajfestékekben, valamint: vas-, házi-, konyha és gazdasági czikkekben jutányos árak mellett.

Vendéglős
kerestetik a budapesti polgári lövész-egyesület számára. Közelebbi: Freyberger Pál helyettes főlövészmester urnál, II. kerület Fazeőas-tér 2. sz. A helyiségek már ez év november 1-én elfoglalhatók.

Hirdetések
a
BUDA ÉS VIDÉKE
részére felvétetnek
a kiadóhivatalban
Alkotás-u. 12/a. Szőke-ház.

GANZ és TÁRSA
vasöntőde és gépgyár-részvény-társ. Budapesten.
Gáz- és Petroleum-motorok álló vagy fekvő, egy vagy két hengerrel.
Készit:
A) **gépeket és épitési munkákat, teljes malomberendezéseket, vasutt kocsikat és vasuti fölszereléseket, transmissiókat.**
Specialitásai
B) **kéregöntvény** vasuti kerekek, váltók, zuzóművek, hengerek-és ágyúgolyókhoz.
Hengerszékek kéregöntetü hengerekkel mind a magas malmászathoz, mind pedig a parasztra őrléshez s **egész malomberendezések.**
Facsiszoláshoz, papir- és czelluloza-gyártáshoz való gépek. Vizikereket nagy sikerrel pótló **turbinák.**
Villamos világitás nagy távolságra is a motortól.
Zsilipek, csővezetékek, frictiós kapcsolások, rotatiós dynamométerek. Aczélöntés.

BANK ÉS VÁLTÓÜZLET

Beimel Lajos fiókja

TELEFON! **II. k., fő-utcza 6.** TELEFON!

Értékpapirok, arany és ezüst pénznemüek vétele és eladása.

Előlegek mindennemü értékpapirra.

Tőzsdemegbizásokat előnyösen eszközlünk.

Igérvények minden huzáshoz.

Jószív sorsjegyek

Főnyeremény: 20,000 korona

Huzás: Október hó 15-én.

Eredeti sorsjegyek a napi árfolyamon vagy **részletfizetésre** az 1883. XXXI. t.-cz. alapján.

5 drb	**36**	havi részletben	— 66	kr.
10 drb			1 frt 30	„
20 drb			2 „ 55	„

Két részlet lefizetése ellenében három részletet nyugtatok és kiadom a sorozat- és számokkal ellátott részletivet azonnali játékjoggal.

Kőszikláből fakadó kristálytiszta

TELEFON. VÉGHLESI TELEFON.

„Vera"-forrás.

Hazánk igen kedvelt legjobb izü és legolcsóbb

szénsavdús égvényes

SAVANYU-GYÓGYVIZE.

Hathatós szer az emésztési zavaroknál.

Borral vegyitve kellemes savanykás izű üditő és tiszta italt képez.

A bort nem festi,

a miért a nagyérdemü közönség **fröccs** gyanánt nagyon kedveli s e végből a vendéglős urak igen felkarolták.

Borivóknak, kik a bort savanyuvizekkel szeretik vegyiteni, mindenekelőtt mint **legtisztább égvényes savanyuviz** ajánlható.

E viz közömbösiti a bor savát és az italnak igen kellemes savanykás izt kölcsönöz, anélkül, hogy azt

feketére festené,

Mindenkor friss töltésben kapható a **főraktárban**

BUDAPESTEN,

ERZSÉBET-KORUT 56. és

minden gyógyszertárban, fűszerkereskedés és vendéglőben.

Barabás József

krisztinavárosi

CASINO SÖRCSARNOKA

a legujabb kor igényeinek megfelelően, kényelemmel és fényesen van berendezve.

Különösen ajánlható a **szinkör látogatók** becses figyelmébe. **Szinielőadás után friss vacsora,** frissen csapolt **udvari- és bajor sör.**

Ma zene!

ÜZLET MEGNYITÁS.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására juttatni, hogy **II. ker., fő-utcza II. sz. a. (Andrassy palota)** a mai kor igényeinek megfelelően berendezett **húscsarnokomat** megnyitottam. Főtörekvésem oda irányuland, hogy a n. é. közönség bizalmát úgy a hús minősége, mint a pontos kiszolgá ás által kiérdemeljem.

Szives pártfogást kér

GAMAUF GYULA.

A nml. vallás és közoktatási m. kir. miniszterium által engedélyezett magán ene

CONSERVATORIUM

Budapest, VII. ker., Erzsébet-körut 13. sz.

Zongora, magánének, hegedü, gordonka, czimbalom és zeneelméleti tanszakkal a **legalsó** foktól a **legmagasabb** müvészi kiképzésig.

Igazgató-tulajdonos **Somogyi Mór** tanár-zongoramüvész.

Tandij az egyes hangszer-tanszakokra havonta 7 frt, magánének havi 12 frt. Zeneelméleti előadásokban az intézet növendékei dijtalanul részesülnek

ESTI ZONGORA és ZENEELMELETI TANFOLYAM

felnőttek számára este 7—9-ig, havi tandij 6 frt.

Beiratkozhatni az intézet helyiségeiben (Erzsébet-körut 13.) augusztus 26-tól naponta reggel 9-től este 5-ig.

Jencs Vilmos

„Szent-János"-hoz czimzett gyóyszertára

II. ker. Széna-tér.

Az idei idény beáltával ajánlja friss töltésü és minden fajtáju gyógy- és üditő ásványvizeket nagybani árak mellett.

Kaphatók az összes bel- és külföldi gyógyszerészeti különlesgességek.

Mindenféle sebészeti eszközök.

Menthin szájviz, a mely az Odolt hatásában, kellemes izénél valamint olcsóságánál fogva is teljesen fölülmulja. 1 üveg ára 40 kr. — Salol fogpaszta, a mely nagyszerü antiseptikus hatásu és igy a fogak odvasodását teljesen megakadályozza s izét a legutolsó részletig megtartja. Ára 60 kr.

Nemkülömben ajánlja a világhirü **Pries y Ca-féle** spanyol gyógyborokat valamint az általánosan elösmert és általa készitett Chinavas borát, üvegje 1/1 2 frt 50, 1/2 1 frt 50 kr. árakban.

Valamint saját készitésü és kitünőnek bizonyult lábizzadás elleni porát, 1 doboz ára 50 kr.

RÖVID- ÉS SZÖVÖTT ÁRUK

KÉZI MUNKÁHOZ TARTOZÓ CZIKKEK

MINDENNEMÜ SZABÓ KELLÉK

Alapittatott 1875.

ALBINI LAJOS

ezelőtt

Reinl József

II, kerület, Fő-utcza 40. szám alatt.

Ajánlja raktárát férfi fehérneműekben, saját készitmény. Ingek kizárólag a jó hirnevü „Schroll"-féle chiffonból, készitve. Divatos nyakkendők, gallérok, kézelők, fehér és szines ingmellek, és jó minőségü **nadrágtartók.** — Továbbá nagy raktár leány **torna öltönyökben** és torna **czipők,** gummi és fonot spárga talppal.

Nagy választék női és leány kötényekben, mosó- és lüszter kelméből. Valódi szinü harisnyák, és mindennemü szövött és kötött keztyük.

Jó szabásu és tartós derékfüzők.

VÁSZON, KANAVÁSZ ÉS CHIFFON

Nyomatott Heisler J. kö- és könyvnyomdájában. Budapest, II. Várkert-rakpart 1. sz. (Kluseman-féle ház.)

Budapest, 1895. IV. évfolyam 39. sz. Vasárnap, szeptember 29.

BUDA ÉS VIDÉKE

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

BUDA ÉS VIDÉKE ÉRDEKEINEK KÖZLÖNYE.

Szerkeszti: ERDÉLYI GYULA.

KIADÓ-HIVATAL, hol előfizetni lehet és hirdetések felvétetnek: I. ker. Alkotás-utcza 12/a. Szőke-ház.

Megjelenik minden vasárnap. Előfizetési árak: Egész évre 12 korona, fél évre 6 korona, évnegyedre 3 korona. Egyes szám ára 24 fillér.

SZERKESZTŐSÉG, I. ker., Alkotás-utcza 12/a. Szőke-ház. kéziratokat és közleményeket ide kérjük küldeni.

Mire megvénülünk.

A katona-élet minden fáradság daczára csupa költészet. A szigoruság, az alárendeltség kissé keservessé teszi a fegyverviselés napjait. Mikor vége van, akkor sokat gondolunk a szép időkre s mire megvénülünk akkor sirvai s visszahivnánk, ha lehetne azt a mi egykor terhes volt.

Fiatal éveinkben van csak a gyöngyélet. Álmainkat, reményeinket még nem fagyasztotta el akkor a dér, az őszi szél. A megért sötét napok kedves emléke a verőfényes ifjuság.

El, el merengek én is felette, szivemben viszhangzik az a mit akkor éreztem. A régi tüz ma csak parázs a hamu alatt. El-el merengek a mult képein és eszembe jut, megérint az a kedély, az a vidámság, mely a fegyverviselés éveit fényesitette.

Azt hiszem másban is megpezsdül a vér, ha rágondol a katonaságra. Eszébe jut régi legénysége, a bohókás tréfák, gyermekességek. Boldog az ki az ízét el nem felejtette.

Alig vártuk pedig, hogy lefujják az utolsó gyakorlatot, kikapjuk a katonakönyvet és hátat forditsunk a kaszárnyának. Ide többé olyan fiatalon nem jöttünk vissza. Mikor a fegyvergyakorlatokra bevonultunk, egyet megviselt a család, másikat az élet. A rendes állomány legénysége már öreg katonáknak tartott bennünket. Bizony, bizony sok álmunknak szárnyát szegte már a sors két év alatt. Nehezünkre esett a fegyvergyakorlat, imádkoztunk a végéért és mikor elbocsátottak, elszomoritott az a sejtelem, hogy három év mulva még törődöttebben lépünk ide be. A viszontlátás édes volt, mert a közös sors, közös érzés és szép összetartás igazán csak katonák között nyilvánul. Nem a szabályzatok által van ez megrendelve, hanem egy ellenállhatatlan varázs folytán él a szivekben. Még egy fegyvergyakorlat, egy kis fegyverzörej a hol legjobban esett a pajtásság és egyszerre obsitosok lettünk. Ma is legmelegebb érzést kelt bennem, ha azzal találkozom, kivel együtt ettem a császár kenyerét.

Vannak mindenféle találkozók és szövetséges összejövetelek, miért ne találkozhatnának, miért ne jöhetnének össze egyesülés alakjában a fegyvertársak is. Az emlékezés, a mult, megnemesiti a jelent. Szép emlék, a szív legszebb kincse, kincsek kincse az ifjuság. Miért lábbad a két szemünk könybe mire megvénültünk és ifjuságunk bajtársát látjuk viszont? A bölcselkedők másként fejeznék ki a feleletet, a nóta csak azt mondja, a mi elmult vissza nem jön. Fogy az idő, fogy az élet és egyszer csak megverik a nagy dobot és egyenként vagy kettős rendbe bevonulunk a halál hadseregébe. Had ringasson addig is az ifjuság emléke . . .

Ezekre gondoltam én, ezeket éreztem át mikor Belobradics százados először az Ernő-ezred fővárosunkban lakó szabadságosait és obsitosait csoportositotta össze és ma midőn helyőrségi kört akar szervezni.

Köszöntöm érte Belobradics századost, mert nem csak költészet, érzelgés, de komoly czélok teszik jogosulttá az ő szándékát.

Az emlékek hatása alatt sokan fognak ebben résztvenni, de nem mindenki érzi át azt a nagy szolgálatot, mit e találkozások (körök alakjában) a közrendnek tesznek.

Vétkes az, ki komolyan nem veszi felhivását. Magának a belügyek kormányzatának is észre kell venni ezt a törekvést és azt országossá volna jó tenni, mert ez a közrend nagy biztosa

A „BUDA és VIDÉKE“ TÁRCZÁJA.

Elvek és tövisek.

(Regény egy kötetben.) (19)

Irta: ERDÉLYI GYULA.

Rótyi Antos István barátomnak!

V.

Penege uramnál csomagolnak, készülődtek. Kevés czók-mókot vittek el hazulról. Van Pesten szebb is jobb is. A bugyelárist megtömte jó öreg bankókkal. Egész nap azt tanulta, hogy lép majd lábujhegyen a czifra utczákon a czifra nép között.

Elég volt a parasztságból ennyi, had pukkadjon meg dühében Dombor Máté, majd meglátja, hogy milyen ur lesz ő belőle. Valamit visz a királynak azután megjön a nemesség is és egy pár arany kereszt.

Magában ezt a nótát dudolta:

Pesten csináltatok házat
Ablakot rá háromszázat.
Közepébe tükör szobát
Kiben rózsám mossa magát . . .

Hintója még nem volt, egyet kért kölcsön a paptól, egyet a doktortól. Négy szép sárkányt ragasztatott mindegyik elé. Azokra a lovakra a melyek az elé a hintó elé voltak fogva, melyben a felesége és ő ültek, piros selyem kendőket aggattak a Kati és a báró czugjára kék selyem kendőket. A többi lovakra, fehéret, zöldet sárgát.

Ábor Ábel és Káva Ferkó is elkisérte a boldog párt az állomásig. Ábor Ábelt a szerelem hideglelte ugyan, de a hit le parancsolta szivének ágaskodását. Ő nem hagyta el a zászlót, a zászlók asszonya hagyta őt el. Szépen elbucsuzott a vezérek seregétől, ékes szavakba öltöztette gondolatait. A főembereknek ajánlotta a népet és tiszteltette Istarájk Estánt, mielőbb jöjjön el birodalma, ezt kivánta szencsésen, mind közönségesen a Sionról kegyelmesen. Penege uram a szolnok az alkalmat östökénél fogta meg és szinte élkesen válaszolt. Magáldotta a népét, kivánt bort, buzát, békességet, csak törődjenek a hámba az igába, mig eljön a nap, mely eljövendő lészen, haragnak haragjával és fogaknak csikorgatásával.

Káva Ferkó kezet csókolt Brinzenstein Klotildnak és azt sugdosta, elvész az az eszterájk, mely pénz nélkül vala.

A kerék ugy fordul, ka kenik. Klotild két darab tizest játszott az alvezér kezébe. Ez éljent kiáltott. Harmadikat csengettek. Penege uram alig tudott fel kászmálodni a vonatra. Innen is integetett mikor már haladóban volt — a tarka zsebkendőjével, melyre egy nagy csomó volt kötve. Mikor a pálya udvarból kiértek és elhelyezkedett az első osztály piros bársony székébe akkor vette észre a csomót.

— Tyhü Jani üsse meg a más macskáját báró öcsém halt . . .

— Mi baj Lőrincz bátyám?

— Mi baj édesem?

— Mi baj papa? (Kató kétnap óta papázta az apját.)

— Hej erre is ammara is látjátok ezt e csomót . . .

— Látjuk.

— Meg kell állitani a masinát . . .

— Minek Lőrincz bátyám . . .

— Hát ez a csomó — izé nó . . .

— Mi bajod van édesem azzal a csomóval?

— Elfelejtettem megmondani otthon, hogy ha valaki kérdezné azt mondják a nagyságos ur elutazott. Mert már nagyságos alatt nem adom. A kántornak is megakartam mondani, hogy ha levelet ir megnagyságoljon ám mert elmarad a feles föld. Állitsátok meg a vonatot.

— Intézkedtem szólt báró Szirtes Aladár.

Penege Lőrincz uram megnyugodott, mert hát a báró öcsém uram, öcsém a báró intézkedett, de hát a ki ilyen piros bársony székben ül az nem lehet más mint nagyságos. A báró nagyságolta a feleségét nagyságos kisasszonynak szóllitotta a leányát.

A vonatvezető a jegyekért jött. Penege uram tiz pengőt nyomott a markába és biztatta, azután jó hajtson ez a vonat, hagy tudják meg kit visz, mert urat visz.

Penege uram ragyogott a boldogságtól, a vonatvezető mosolygott, de nagyot hajolt és nagyságolta. A báró jágere a legközelebb fekvő állomáson bekkunkantott és megkérdezte tőle is, hogy nem e parancsol a nagyságos valamit. Penege uramból csak ugy folyt a gőg, mondani kellett valamit:

— Nézz ki fiam helyettem! balra e vagy jobbra fekszik e az állomás?

— Jobbra kezeit csokolom, ezzel hajlongva távozott.

Penege uram most már érezte, hogy elérte a világi jót. Csak Dombor Máté látná.

Domborék is a vonattal utaztak, de csak második helyen. (Folyt. köv.)

sitéka különösen most a midőn nemzetiségek és osztályok viszályai vannak a nap rendjén.

A helyőrségi kör meg fog alakulni s elfogadja az Ernő-klub elnökének, Belobradics századosnak felhivását alakulásának alapjául.

Ez a felhivás a szabadságos katonát s a katona kötelezettségét teljesen elvégzettet arra inti, hogy a hazához, a királyhoz hü legyen, feleljen meg polgári kötelességeinek, legyen munkás és óvakodjék minden erőszakos fellépésekben való részvételtől.

Bármily név alatt szervezkedjék is a volt katonák összetartozása, azt az egész országban kivánatos megszervezni. Ellenmérge lenne ez annak a méregpornak, mit egyes izgatók hintegetnek.

En azt óhajtanám, hogy a közös hadsereg, a honvédség, a tengerészet, katonai alkalmazottak stb. szabadságosai és obsitosai alakuljanak egy országos szövetséggé az országos tüzoltó-egylet mintájára. Legyen minden községnek, városnak katona-szövetsége egy országos központi kormánytanács igazgatása alatt. Egy nagy polgárőrség lenne igy az egész országban, mely veszedelem idején, a veszélyeztetett közbiztonság, társadalmi féktelenségek esetén a rendőrséget támogatná. Egyuttal fennállása és müködésével megelőzne minden állam és társadalom-bontó izgatásokat és kitöréseket.

Az országosan szövetkezett polgárőrség a szocziálizmus terjedésének is gátja lenne és megoldhatná a szocziálizmust békés uton.

E tekintetben első és főteendő lenne az, hogy a szövetkezet ügyelne arra, hogy tagjai becsületesek, munkásak legyenek, munkát kapjanak, a munkára tehetetlent gyámolitanák, özvegyeik, árváik ellátásáról gondoskodnának.

A szövetkezésbe való belépésnek egyik sarkalatos feltétele volna, hogy a szövetkezés tagjai semmi nemzetiségi vagy szocziális mozgalomban nem vesznek részt és nem erőszakoskodnak méltányos jogaik elnyeréséért . . .

Egyelőre ha mást nem is lehetne elérni e szövetkezés utján, ellehetne érni bizonyos fegyelem-érzetet. A ki katonakötelességeihez hü volt, az legyen hü polgári kötelességeihez is. Ott a szabályzatnak, itt az állam törvényeinek engedelmeskedjék. A törvényt tisztelő polgárság biztositéka az állam belbékéjének.

Tisztességes uton ki-ki küzdhet azért, hogy sorsa javuljon. Ez az ember joga, de hogy e jogokat ne erőszakosság után érje el: az a polgár kötelessége.

Jó katonából jó polgár lesz. A volt katonák szövetkezése korántsem akarna valami külön társadalmi rend lenni, mert ebbe szivesen látnának nem katonaviselt polgárokat is, kik a törvényt tisztelik és jogaik eléréséért nem akarják az államrendet felforgatni és ennek megelőzésében közreműködnek.

A helyőrségi kör mindenesetre feladatai közé fogja sorolni, hogy a polgári életben a katona tisztelje hazáját, királyát és a törvényeket.

Tüzetesebben foglalkoztam ezzel az eszmével azért, mert az Budán született, az Ernő-klub Budán, Nosek Ignácz vendéglőjében van s itt tartja ma alakuló tanácskozását a helyőrségi kör. A kik ifjan indulunk el, itt találkozunk mire megvénültünk.

Erdélyi Gyula.

Hazafelé.

Siebreich Károly ur, lapunknak kiváló tudósitója, tanulmány-utjából vissza tér. Négy teljes hónapot töltött kint az angolok földjén, nagy szeretettel figyelve meg mindent mi a társadalmi és közmüvelődési állapotokra vonatkozik.

Különös sulyt fektetett a kulturális intézményekre, a népnevelésre, és a lakás viszonyokra.

Utolsó levelében melyet Londonból irt hozzánk a többek közt ezeket irja:

„Szép gyüjteményt viszek magammal, és ezek mindegyike érdekes világot vet arra a nagy birodalomtestre, a melyet végig jártam, hogy adandó alkalommal édes hazám részére is értékessé tenni megkiséreljem.“

Tanulmány-utjában nem kerülte ki figyelmét semmi sem. A miről t. olvasóink is meggyőződhettek. Különös gondot forditott a különböző csatornarendszer és a viznek való felhasználására.

Élénken irta meg a különféle dockokat, hajóhidaka', az angolországi társadalmi életet, a kikötőket. És e mellett mindig és minden körülmények között hazájára gondolt s vele szeretett fővárosára Budapestre és első sorban Budára.

Londoni tartózkodása alatt leirja a Towert, a Tower melletti nagy hidat, melynek középnyilását felemelik, a hol a legnagyobb tengeri hajó a pillérek közt átmehet, és ez a közlekedési akadály csak perczekig tart.

Felemliti a Battersea parkot a játékokra szánt helyeket, hol csak ugy hemzseg a sok labdajátszó fiatalság, és a sok gyerek.

A kert csupa tropikus növényekből áll és mintegy 4 acres vagyis körülbelül öt és fél hold.

Meglátogatta Madame Tussaud hires viaszk alakjait, a mely egyik kiváló látványossága Londonnak. Palota szerü épület ez, üveg kupolával s villamvilágitással.

Négy nagy és több kisebb teremből áll, a melyben ének és női zenekar mulattatja a közönséget.

A viaszalakok vagy egy sorjában állanak, vagy kisebb nagyobb csoportokat képeznek, a kathalogus pedig röviden előadja a személyek történetét.

Külön terem van Napoleon és családja alakjai számára, ebben van kiállitva kocsija melyet használt, fegyverzete, ruházata, érdemrendjei, végül egy terem, a mely a történet borzalmasabb tészleteit tárja a szemlélők elé.

De legérdekesebb most Londonban az „Empire of India Exhibition“ kiállitás. Az épületek indiai stylusban vannak épitve. A főépületben van egy nagy tó, hol elektromos hajók járnak, este elektromos világitás mellett. Az udvarok parkokká vannak alakitva, s az egész kiállités magas deszka falakkal köritve, melyek tele vannak festve indiai városokkal, azoknak vidékével. Az egész rendkivüli kellemes benyomást tesz.

A kiállitásban feltünést keltenek az indiai szövetek, arany, ezüst és rézmüvek és fegyverek, melyek legnagyobb részt mübecscsel birnak.

A mi a közönség mulattatására szolgál felemliti és vonzóan irja le azt a nagy kereket, melyre negyven vaggon van akasztva, s mindenike oly nagy mint Budapesten egy elektromos vasuti kocsi. A kerék lassan forog tengelye körül.

A kocsik telis-tele közönséggel, kik különféle magasságból élvezik a kiállitást. A legmagasabb pont, melyet a kerék kocsijai elérnek 300 láb, tehát a budapesti városháza tornyánál magasabb. Az egészet egy nagy gőzgép hajtja.

És ez annál inkább meglepőbb, mert ebből a magasságból gyönyörü kilátás nyilik nemcsak a kiállitás áttekintésére, hanem egész London és környékére.

A közönség körülhordozására, több elefánt és teve áll rendelkezésre. Egy-egy elefánton 6—7 ember ül, mig a tevén négy. A gyermekek számára több apró pupos tehenek vannak kis kocsik elé befogva. Van továbbá indiai szinház stb. Egy vagy más eszmét a mi millenáris kiállitásunkon is fellehetne használni, különösen a nagy kerék azt hiszem óriási vonzóerővel birna.

A tó egyik tartányában szines szökőkutak vannak.

Siebreich Károly ur végül elmondja, hogy egy képviselő ismerőse utján miként látogatta meg az angol parlamentet, s mily benyomást tett rá a tárgyalás menete, sőt összeállitotta a képviselők statisztikáját szakok szerint, a melyből kitünik, hogy nincs egyetlen szak sem, mely képviselve ne volna.

A „Buda és Vidéke“ társadalmi lap lévén ez érdekes összeállitás inkább politikai lapokban való közlését várja.

*

Midőn ezzel lapunk hasábjain Siebreich Károly urnak Angolországban tett tanulmányutjáról szóló nagybecsü közlését befejezzük, egyuttal ugy magunk, mint olvasó közönségünk nevében a legmélyebb hálánkat és köszönetünket fejezzük ki azért a szivességért, hogy lapunkat tisztelte meg tapasztalatainak közzétevésével, a melyeket, hogy fővárosunk érdekében a kormány és a társadalom támogatásával minél előbb érvényesithessen, őszintén kivánjuk.

Szerk.

Buda első polgára.

Irta: **Szidanits Ferencz.**

Emlékezetes veszteség lesz örökké a magyar nemzetre az a gyász, mely az elmult napokban borult reánk. Egy rajongásig szeretett magyar főherczegnek nagy reményekre jogositott gyermekét ragadta el tőlünk a balvégzet. A rajongásig imádott gyermek immár Budának falai között aluszsza örök álmát. — Hogy miért fájt s miért fog még sokáig fájni nekünk ez a seb arra elég magyarázat egynehány csekélynek látszó jelenet a fenséges apa életéből, a melyekből meszemenő dolgokra lehet következtetni.

*

Egy szép őszi napon az alcsuthi kastély kertjében a száraz ágakat vágták le a fákról s eközben egy nehéz vastag ág leesvén, érzékenyen megsértette az egyik munkás kezefejét. A főherczeg a ki a dolognál jelen volt, azonnal felsitett a kastélyba s elhozta a bekötözéshez szükséges karbol-oldatot s a vattát s maga kötözte be a vérző sebet.

*

Egy alkalommal a szomszéd községben éjnek idején tüz támadt. A fenséges ur felköltetvén maga is a tüzhöz hajtatott, utközben a vasuti sineken kellett áthajtani, de az elzáró korlát a már is közelgő vonat miatt le volt eresztve. Erre a vasuti főnök, a vasuti vonatot megállittatta s a tüzoltókat áteresztette. Másnap a főherczeg személyesen elment a főnökhöz s megköszönte neki az éjjel tett szivességét.

*

Egyszer a szomszéd birtok uj gazdája családjával együtt a szépségéről hires alcsuthi kertbe ment s találkozott a Kneipp-ruhában járó főherczeggel, munkásnak tartván ő fenségét illő borravaló igérete mellett felkérte a kert megmutogatására. A főherczeg teljesitvén a kérelmet, elfogadta a neki nyujtott borravalót, s azonnal felsietett vele a kastélyba s nagy örömmel mutogatta a megszolgált pénzt fenséges nejének, mondván, (mind a mesebeli király a ki elment zsákot hordani.) „Ha nem volnék is főherczeg, meg tudnám keresni kenyeremet.“

*

Az elébb emlitett földes ur később megtudta, hogy ki mutogatta meg neki a kertet

elment kihallgatásra a fenséges urhoz, hogy a hibát helyre hozza. Illő formák között talán nem is szerényen mint földbirtokos mutatván be magát! fényes példáját láthatta a nemes egyszerüségnek, mert a fenség is bemutatván magát igy szólt: „Én alcsuthi polgár vagyok“.

*

Hogy milyen patriarkális életet él a főherczegi család Alcsuthon azt azok a vendégek eléggé láthatták a kik a tüzoltók számára épitett, vasból készült mászó-torony ünnepélyes felszenteléséhez Alcsutra voltak meghiva. Ez alkalommal a többek között a következőket mondotta el a főherczeg vacsora közben: „A bécsiek (tüzoltók) haragszanak rám, mert egyszer jelen voltam Bécsben egy nagy tüznél s láttam, hogy a katonák a tüznél dolgoztak, s a tüzoltók hátra maradtak. Erre oda mentem a tüzoltókhoz s kérdeztem miért nem dolgoznak, mit várnak? S ők azt mondták „Es ist zu heiss!“ No, mondtam, jöjjenek mihozzánk, a mikor szalma meg nádfödelü házak, vagy kazlak égnek! Az én tüzoltóim csak ugy eszik a tüzet!“

*

Ugyancsak Alcsuthon történt, hogy a vendég tüzoltók tanui voltak annak, midőn a zsandárok örsvezetője Ő fenségének jelentette, hogy a faluban disznókat loptak s a tettes már kézre került. Erre a főherczeg azzal a szives mosolylyal, a mely az ő jó szivének fényes tükre, azt mondta az őrsvezetőnek:

„Ne bántsák azt az embert, majd elintézzük a dolgot vele.“

*

Mnndjam-e tovább t. jellemző történetkéket, hogy az Ő fenséges atyai szivébe lássunk? Nem mondom tovább! Eléggé ismerjük nemes lelkének vonásait. Ismerjük, mert mint Alcsuthnak, saját szavai szerint, ugy Budának is polgára.

M iszerintünk: legelső, mindenek felett tisztelt polgára.

Költöznek a darvak.

Butorokkal megrakott kocsik szapora egymásutánban vonulnak át Buda utczáin. Ez a prózai tényállás, mit ugy is festhetnénk, hogy itt az ősz! költöznek a darvak.

A naptárak feltünő és kétségbevonhatlan egyetértéssel jelzik az őszt, a meteorologia hideg éjszakákat jelent. Budán és vidékén nyaralókra nézve ez induló, és oszlik a község.

Nagyon kevés ember marad hegyeink között azokon kivül, kiket hivatásuk köt ide. Szent-Mihály napja bizonyos egyénekre vér változást okoz, mely a bőrön mint viszketegség lép fel. Tehát költöznek a darvak!

Magunkra maradunk, azok sem maradhatnak közöttünk a kik szeretnének, mert csak hangzik, hangzik a régi dal, mely közlekedésért sopánkodik.

A fogaskerekü vasut teljesen szünetel, nemsokára a közuti vasut ritkitott járatokban csak a Szép Ilonáig közlekedik. Temérdek vasuti tervről beszéltünk értesüléseink nyomán mi is és ezeknek megvalósulása valamennyi az éj vadjainak homályában késik.

A kinn lakók minden alapszabály nélkül müködő téli turista egyletet képeznek, kik sokszor végrendelet nélkül nem is mozdulhatnak télvizének idején bérczi otthonokbol, melynek rideg fenségét megdalhatná ugyan a költő, de csak madártávolságról élvezve.

Maguknak a nyaralóknak a távozását csak nehány érdekelt fél érzi meg, ezek csak vándormadarak Budán és nem raknak ott állandó fészket, s ideiglenes fészkeiket sem Budáról látják el.

Türelem képében nem adnak a budai iparnak és kereskedelemnek egy kis szubvencziót. Természetes, hogy a budaiak is követik a pesti divatot és még ciszmáért is átjárnak, mint ezt mult évi folyamunkban dr. Németh Imre egy tartalmas czikkben megirta. Ha nincs fogyasztó, hogy emelkedhetnék az ipar és kereskedelem? Bizony, bizony félős, hogy ha több hid lesz még gyufáért is Pestre mennek, ha csak a lokál patriczizmus nem lobban nagyobb lángban.

Nem mondjuk mi azt, hogy a főváros balpartján nem fejlettebb az ipar és kereskedelem, de sok dologban versenyezhetünk már.

A nyaralók az élelmi szerek jó részét is áthordják, sokan még a hust is. Itt fel kell emlitnünk azt a visszaélést, hogy Pestről lehet Budára hust hozni, de Budáról Pestre nem.

A költöző darvak után buslakodva nézünk, mert hegyeink között, hol ők tulajdonosok el felejtkeznek saját érdekeikről. Pedig itt fa és lomb azt susogja: könyörüljetek rajtunk és magatokon. Ezek a jó urak itt telekvilla tulajdonosok, oda át csak lakók és még is csak kevesen szállnak sikra Budáért. Miután többnyire a pénz és üzlet világhoz tartoznak azt mondhatjuk nekik, hogy rossz spekuláczió Buda elhanyagolása, mert telkeik értéke veszt ez által.

Vannak pláne olyanok, kik azt állitják daczára budai birtokos voltuknak, hogy Buda kevesebbet hozott és többet kapott. Ez is tévedés, mert elég területe volt Budának, mely a fő- és szakvárosnak megmérhetlen kincse lesz, ha helyesen gondolkodnak és jól gondozzák Budát . . .

Majd meglátjuk mi lesz a kiállitás után, a mi miatt sok ügyünk vesztegel.

Egy hasznos könyvről.

A közügynek vélek szolgálatot tenni, midőn egy igazán közhasznu, az ember vagyoni és életbiztonságát legközelebbről érintő könyvről akarok megemlékezni.

Nem szükség bővebben fejtegetnem azt, hogy a tüz a természet e fékezhetlen eleme, mennyi szerencsétlenségnek okozója. Az évről-évre összegyüjtött statisztikai adatok eléggé bizonyitják az áldozatok nagy számát. S ez annál elszomoritóbb, ha meggondoljuk, hogy legtöbb esetben a tapasztalatlanság, a tudatlanság, könnyelmüség csak fokozzák, egyes esetekben pedig egyedül ők idézik elő a veszedelmes elem pusztitásait. Pedig egy kevés fáradtsággal, s csekély szakértelemmel igen sok vagyont, s nem ritkán számos emberéletet is meg menthetünk.

A fődolog tehát, ha már beállt a veszély a hogyan? és miként?-et a kellő pillanatban akczióba lépve a veszedelmet még csirájában tudjuk elfojtani.

Csakhogy nagyon nehéz feladat ez azokra nézve, akik a tüzoltást s általában a tüzrendészetet még csak hirből sem ismerik. Könnyebb ennél a veszedelmet megelőzni vagyis házunkat, lakó szobánkat, helyiségeinket ugy épittetni s ugy berendezni, hogy a tüzveszély lehetőleg ki legyen zárva, illetve annak kitörése legyen megakadályozva. Erre nézve adja a legalaposabb utbaigazitást, az a könyv, melyről szólni szándékoztam. Czime: „Megelőző Tüzrendészet“. Irta Markusovszky Béla a székesfővárosi hivatalos tüzoltóság tisztje. Előszavát József főherczeg Ő fensége a magyar tüzoltók bálványozásig szeretett védnöke, a kit a balsors az elmult napokban mindnyájunk fájdalmára olyan mérhetlen veszteséggel sujtott, sajátkezüleg irta.

Ez a hasznos könyv, melynek azok, kiknek vagyonuk, házuk, gyáruk, ipar telepök, üzletök van, különösen hasznát veszik, a legalaposabban tanit meg reá, hogy miképen lehet a tüz pusztásai ellen sikeresen védekeznünk.

Az első részben a telepengedélyezésekről, a tüzbiztos épitési módról (az épületek czélja, tüztávolság, a konstrukczió, felek, fedő-anyag, padlás, menyezet, lépcsők, telhuzók, pinczehelyiségek) s az életbiztonságról ad egy-egy alapos tanulmányt.

A második részben a vizszerzést, a tüzelést, világitást, robbanó anyagokkal való bánásmódot, tárgyalja a legkimeritőbben.

A függelékben azok, akik szeretnek szinházba járni, megtalálhatják, az összes budapesti szinházakra vonatkozó, s emberek életmentését czélzó ssabályrendeletet; azonkivül tüzkár jelentések készitésére, tüzveszélyes tárgyak szállitására hajón s a vasuton, s egyébb idetartozó dolgokon találunk utmutatást.

S ha még hozzá vesszük azt, hogy a könyv könnyed folyékony magyaros nyelvezettel van irva olyan módon, hogy a laikusok leglaikusabbja is teljesen megértheti az elolvasottat, minden tekintetben megfelel a róla mondottaknak.

Ára 1 frt. Megrendelhető a „Tüzrendészeti Lapok“ szerkesztőségénél. (IV. Lipót-u. 14. sz.)

Budapest, 1895. szept. 23.

Sz. J.

Ismerőseink.

(Árnyak és fények.)

Lutter János.

Egy érdemeiben megőszölt derék budai polgárt akarunk jelen rovatunkban megismertetni, helyesebben méltatni buzgalmát, kiváló hazaszeretetét és azt a nagy tevékenységet, melyet éveken keresztül a budai rész magyarositásával, az ifjuság tapintatos odaadó nevelésével kifejtett. Neki köszönhetjük, hogy van Budán egy intézet, mely daczára annak, hogy nincs a szellemi élet valódi góczpontján t. i. a pesti oldalon, nemcsak Magyarország első rangu középiskolája, hanem bizvást mondhatjuk, hogy az egész monarchiának első gimnáziuma.

35 évi tanári müködés után, melynek fele része igazgatói minőségben telt le, hagyja el a tanári kar benső tiszteletével és a tanuló ifjuság, különösen volt növendékeinek rajongó szeretetével a jó időn keresztül vezetett intézetet.

Mennyivel különböző, mennyivel eltérő egy ily ember multja, kinek egész élete egy generáczió nevelésével telt el, mely előtte végzi munkáját a haza szolgálatában, mely előtte fárad, küzd, melyben látja az elért, a diadalra jutott sikert. Mily öröm lehet az ily férfiura a jelenben visszatükröződő mult, az ifju lélek felpezsdülésének, nemes ambiczijának hü képe a felnőtt ifjuságban, a meglett férfiban. Nemes megnyugvással, nyugodt, büszke lélekkel távozhatik el abból az intézetből, melynek ő jóformán ujjáalkotója, atyai gondviselője és valódi disze volt. Ő alatta érte az intézetet az a magas kitüntetés, hogy a király meglátogatta és jó sokáig időzött ott, nem győzvén eléggé dicsérni a nagy rendet, tisztaságot, tapintatos nevelést. A tett és munka embere volt ő mindig. Ugy szólván teljes napját az igazgatói irodában töltötte lelkiismeretes pontossággal teljesitvén kötelességét, a nélkül, hogy bármely tanár segitségét igénybe vette volna. Délelőtt a gyakorlati teendők, a szorosan vett iskolai, nevelési ügyek vették igénybe, délután az irodai munkák, melyeknek végzését semmi áron sem engedte volna mással végeztetni, mint, azt mennyi más igazgató teszi a fiatal tanárok, tanárjelöltek igénybe vételével. Ime a lelkiismeretes a pontos ember, ki nem kivánja a saját hasznára másnak a munkáját, kit az önzetlenség szép erénye diszitett egész élete pályáján. Most midőn elhagyja pályája szinhelyét, kisérje őt részünkről az a kimondhatatlan hála és köszönet, hogy első rangu magyar minta középiskolát teremtett, mely párját ritkitja. Éljen sokáig tanitványainak és tisztelőinek örömére.

U—y A—r.

Diszes esküvők.

Az elmult héten Budán is sok esküvő volt. Összes templomainkban egymást érte a násznép. Sokan jelentek meg a vizivárosi Szent Anna templomban egyik legelőkelőbb patriczius családunk a Freyberger család örömünnepén. Freyberger Sarolta kisasszonyt vezette oltárhoz Riedl Antal cs. és kir. főhadnagy. Násznagyok voltak: a menyasszony részéről Darányi Ignácz képviselőnk, a ház alelnöke, a család régi barátja. Nászasszony: Noeff Ferenczné ház és földbirtokosné urnő. A vőlegény részéről: Riedl József földbirtokos. Nyoszolyu leányok: Freyberger Vilma, Stefánia, Tiszay Elza, Tormássy Frida, Noeff Margit, Noeff Faieda, Noeff Johanna, Noeff Emma, Mendlik Marcsa és Mendlik Lujza kisasszonyok. Vőfények: Peterdy és Ivánovics főhadnagyok, Tiszay és Székács hadnagyok, Bartsch Róbert, Kozma Dénes, Riedl Hugó, Kozma Jenő, Ölffy István és Gallner Ferencz urak.

Az előkelő nászvendégek sorában ott volt: Márkus József alpolgármester, nyilhegyi Rupp Zsigmond kir. tanácsos, Hermann Béla előljáró,

Hampel Sándor városbiró, lovag Szabó. M. Ferencz, Kullman Lajos főjegyző, Gallner József főv. biz. tagok s. t. b. Az egybázi szertartást Dömötör Gedeon plébános segédlettel, zene és az operai énekkar elragadtató szép előadásai mellett nagy ájtatossággal végezte. A szertartás végén megható szép beszédben üdvözölte az uj fiatal házaspárt. Ez után a nászmenet hoszu kocsisoron a lövölde diszitett termeibe tartotta ünneplő bevonulását, a hol is egy 50 teritékü patkó alaku asztalsor mellett foglalt helyet. A zenét Perényi hirneves nemzeti zenekara szolgáltatta. A negyedik fogás után az első pohár köszöntőt Darányi násznagy szokott eloquenziájával mondotta a szép és fiatal házaspárra a mi nagy lelkesedést keltett, utánna Márkus alpolgármester majd Rupp királyi tanácsos tartották vig nászbeszédeiket az uj házaspárra üriték poharaikat, mig Hampel városbiró élczes és szokott vig kedélyével az öröm szülékre és a Naeff Ferenczné szép nászanyára mondott sikerült felköszöntőt, melyre az örömapa válaszolt megköszönve ugy a szives felköszöntő uraknak nem külömben, az összes nászvendégek becses megjelenésüket e valóban igazi polgárnak családi örömünnepélyén. Ezután a fiatalság tánczra perdült. A tánczestve 8 óráig tartott, a mikor a fiatalpár a lakodalmas közönség éljenzése mellett nászutra indult. Kivánjuk, hogy találják meg azt a mit keresnek — a boldogságot.

*

A krisztinavárosi templomban egyik tisztelt polgártársunk, Mayerberg Ignácz kedves leányát, Mayerberg Józsa kisasszonyt vezette oltárhoz Hesz Árpád fővárosi tanitó, a közbecsülésben álló Hesz János fia. A templom diszes közönséggel telt meg. Az ismerősök és jóbarátok meghatottan tanuskodtak a szertartásnál, mit Tálos Gyula segédlelkész végezett. Násznagyok voltak: Heinlein Ferencz és Bartsch Gyula. Nyoszolyó lányok Mayerberg Irén és Janka, Liptay Paula és Schober Irma kisasszonyok. Vőfények: ifj. Hesz János, Kálmán, Ödön és Bukács Béla. Esküvő után az örömapa házánál volt a lakoma, hol sikerült pohárköszöntőket mondtak az ifjn párra. Legyenek boldogok.

Őszi napsugár.

A lipót-utczai városház üllésternébe egy kis őszi napsugár tévedett be. Ez az őszi napsugár Buda érdekében melegitette fel a kedélyeket. Egy csomó ügy került tárgyalásra, mely Budát érinté. Köszönet érte, hogy rokonszenvesen fogadták. Bár csak megmaradna ez a kis őszi napsugár és ne fagyasztaná közönybe a dér.

Kassits Péter interpellácziója és annak eredménye a következő:

Jogosult kerületi érdekben kivánok felszólalni. Az I. kerületnek igen nagy része, különösen a Krisztinaváros közlekedés tekintetében fölötte mostohán van ellátva. E bajon segitendő, a budai polgárság körülbelül két esztendeje, folyamodott a fővároshoz és a kereskedelmi ministerhez az iránt, hogy a lóvasutnak személyi forgalma a budai lóvasut felhasználásával terjesztessék ki a déli vasut indulóházáig. Körülbelül egy éve, hogy a kereskedelemügyi minister ezt az ügyet kedvezően elintézte és értesitette a kérvényező budai polgári köröket, hogy a maga részről minden intézkedést megtett a kért irányban és utasitotta a lóvasuttársaságot, valamint a polgármesteri hivatalt, hogy az intézkedéseket tegye meg. Sajnos, mind a mai napig ez ügyben nem történt semmi; miután nem tudom, hogy kinek a mulasztásából történt ez, a következőket kérdem a polgármester úrtól:

1. Kinek a hibája, hogy még máig sincs az ügy érdemben elintézve? 2. Hajlandó-e teljes erővel oda hatni, hogy a polgárságnak ezen jogosult kivánsága a ministeri intézkedés értelmében végrehajtassék?

Második interpellatióm a következő: A hirlapokból ismeri a közönség az ügyet, a mely arra vonatkozik, hogy az I. kerületben a Svábhegyen és az Orbán-hegy azon részén, a mely teljesen el van hagyatva, közlekedés teremtessék.

Egy vállalat alakult is, a Mösmer és Veszely-féle vállalat, a mely azt a közlekedést létesiteni akarja. Ez az ügy már jó régen tárgyaltatik a főváros különböző forumainál, de mind ez ideig eredmény nélkül. Tekintettel erre, kérdem 1. ezen vasutnak az ügye milyen stádiumban van jelenleg? Hajlandó-e a polgármester ur intézkedni az iránt, hogy az ügy a sok különböző retortán keresztül lehető gyorsasággal elintéztessék és hogy a budai közlekedés ügye ez irányban csorbát ne szenvedjen?

Gerlóczy Károly h. polgármester: Tisztelt közgyülés! A mi a lóvasutnak a déli vasuthoz való személyforgalmát illeti, ez a kérdés a mérnöki hivatalban tárgyaltatott és négy nap előtt érkezett be a II-ik ügyosztályba; a második ügyosztály a legrövidebb idő alatt meg fogja tenni a szükséges intézkedéseket ezen vasutnak személyi forgalomra való berendezésére. A mi a Mössmer- és Veszely-féle vállalatot illeti, ez az ügy a vasuti albizottságnál van tárgyalás alatt. A vasuti albizottság néhány hét előtt már egybe hivatott, hogy ezt az ügyet véglegesen elintézze, csakhogy a biz. tag urak közül csak egy jelent meg és igy az ügyet tárgyalni nem lehetett. Azonban hétfőre ismét össze lett hiva az ülés és remélhető, hogy miután nagy fontosságu kérdések nem forognak fenn, az ügy eredményre fog vezetni.

A választ ugy a közgyülés, mint az interpelláló tudomásul veszi.

A csütörtöki ülésen is foglalkoztak Budával. Erről a következőkben számolunk be:

Vosits Károly tanácsos adta elő a Lukács fürdői tó beboltozásának ügyét. A közmunkák tanácsa azt az ajánlatot te a fővárosnak, hogy az esetre, ha a főváros ez évi szeptember 17-éig értesiti a közmunkák tanácsát arról, hogy a beboltozáshoz szükséges költséget. mintegy 76.335 forintot viselni hajlandó, akkor a főváros mérnöki hivatala által is helyesnek talált terv szerint a tó beboltoztatását a saját felelősségére végrehajtja. A tanács azzal a javaslattal járul a közgyülés elé, hogy fogadják el a közmunka tanács ajánlatát. A közgyülés a tanács előterjesztését elfogadta. Ezzel az ügygyel kapcsolatosan elrendelte a közgyülés a Zsigmond-utczának a és Császár és Lukácsfürdő közötti szakaszának rendezését is.

A svábhegyi fogaskerekü vasut üzleti igazgatósága kérvényt intézett a fővároshoz, hogy üzletét egy részvény társaságra ruházhassa át. A tanács az átruházás megengedését javasolja, mig Ullman Pál dr. ezt csak ugy hajlandó megengeani, ha a társaság a viteldijat leszállitja, kocsiait kellő világitással látja el és a közönség kényelmére külön dohányzó szakaszokat létesit és a pályaudvart ugy lent, mint fönt kellően rendezi és kivilágitja.

Vosits Károly tanácsos nem járulhat hozzá Ullmann propozicióihoz, hanem azt javasolja, hogy az átruházási engedély megadása mellett határozatilag mondja ki a közgyülés: hogy a tanács lépjen érintkezésbe az uj részvény társasággal a hajtó erő villamossá leendő átalakitására, a viteldijak leszállitása és a többi hiányok pótlása tárgyában. A közgyülés többsége e javaslatot elfogadta.

A Mária-radnai ünnepek.

Mária-Radna október hó 5-én, 6-án, 7-én kegyeletes ünnepet ül. A Rend emlékünnepének története 1695. évre esik, amidőn a harczias II-ik Musztafa kormányozta a kiterjedt török birodalmat.

Emlitett évben ugyanis II-ik Musztafa, Husszein vezérlete alatt erős sereget küldött Lippa vára ellen, hogy azt ostrom alá fogja és szegény hazánk száz sebből vérző testén uj sebet ejtsen.

Kétszáz év előtt csöndes Marosvölgyünket csatazaj töltötte be; hitetlen török és hivő keresztények, támadók s megtámadottak könyörtelen kegyetlenséggel gyilkolták le egymást. Patakként folyt az ember vér, s azok akik talán sohasem vétettek egymásnak, dühödt oroszánakként marczangolták kölcsönösen egymást.

Lippa védelme Daróczy András hajdukapitányra volt bizva. A szerencse azonban a félholdnak kedvezett. A M.-radnai zárda feljegyzései szerint az ostrom alatt elvérzetteken kivül, 1070 keresztény foglyot fejeztek le a törökök fővezérük tábori sátra előtt.

Az ostrom idejében portyázó janicsárok hatoltak föl egy izben a radnai hegylejtőn épült és a b. szüzanya tiszteletére szentelt fa kápolnához.

Vad dühökben először kincseitől fosztották meg, azután pedig bensejében rakásra hordván az ott talált gyulékony tárgyakat, irgalmatlanul fölgyujtották a kicsiny kápolnát. Minden porrá égett.

A tüzláng mindent pusztitó erejének mi sem állhatott ellen, maga a kápolna is a tüz martaléka lett, csupán csak egy tárgy maradott ép és sértetlen, éz ez — a karmeli szent szüzet ábrázoló papir kegykép volt.

E csodálatos esemény kétszázados emlékének méltó megünneplésére hónapokkal ezelőtt mozgalom indult meg, melyet Csanád nemes szivü püspöke is helyeselt. És ime Isten s a b. Szüz anya segedelmével czélhoz is jutottunk. Mária a kegyes szüz igaz tisztelőinek adakozása folytán a jubileumi ünnep megörökitésére karrarai márványból Tóth István szobrász művész hazánkfia tervezte uj oltárt emeltetett a radnai zárda annak a ki nekünk szülte az üdvözitőt. E szép, remek és müvészi kivitelü alkotás a maga nemében ritkitja párját.

A háromnapi jubileumi ünnep programmja a következő:

Október hó 5-én, szombaton délelőtt fél 8 órakor magyar szent beszéd, tarja Kun László apát kanonok; 8 órakor az uj oltárszentelése, 10 órakor ünnepélyes nagy mise, végzi Dessevfy Sándor. csanádi püspök; 10 órakor német szent beszéd, tartja Magyari Pál. Délután 5 órakor szláv (rácz) szent beszéd leszen, tarja Lipovcsevics Laurus, mohácsi zárdafőnök.

Október 6-án fél 8 órakor német egyházi szónoklat, utánna az ünnepélyes körmenet, melyben résztvesznek az egyháznagyok és a lelkészkedő papság. A körmenet előtt a kegykép agnoskáltatik, körmenet után pedig az ünnepélyről szóló okmány a kegyképhez csatoltatik. Azt követi a pontifikális mise, melyet Dr. Schlauch Lőrincz váradi biboros püspök végez. Dr. Wolafka Nándor ezen szent mise alatt magyar szónoklatot tart a hiveknek.

Délután 5 órakor szláv szent beszéd tartja: Pater Pletikapics Firmus, násiczi zárdafőnök. S végre október 7-én lesz az ünnepélyes „Te Deum“ s ezzel a háromnapos ünnep véget ér.

Felhivás előfizetésre.

Főtörekvésünk, hgy a közönséggel egy családot képezzünk és hogy a társadalmi életnek hü tolmácsai legyünk.

Ezután is folytatjuk közkedvelt rovatunkat. Ismerőseink czim alatt rajzoljunk közéletünk ismertjeinek árny és fényképeit, méltányoljuk a polgári érdemet, de feljegyezzük a mulasztásokat is.

Ismertetjük Buda és vidéke közintézeteit ipar és gyártelpeit, községi és közmüvelődési ügyeit. *A magyarosodásért is kitüztük a zászlót, nemcsak a nyelvet, de a szellemet is magyarrá akarjuk tenni. Mindent elkövetünk ezért, de nem erőszakos fegyverekkel.*

A „Buda és Vidéke“ előfizetési árai:

Egész évre	12 korona.
Félévre	6 „
Negyedévre . . .	3 „

Különfélék.

— **Szelestey Géza emléke.** Elköltözött kitünő polgártársunk müködése méltó arra, hogy Buda lakossága emeljen neki emléket hálája lerovásául. A polgárságot felszólitjuk, hogy az emlékkő felállitásához járuljon hozzá. Járuljon gazdag és szegény. Alakuljon mielőbb egy bizottság, mely az eszmét magáévá téve megkezdje müködését. Azt hiszszük, hogy Szelestey Géza családja,

közelebbről tisztelt özvegye a polgárságnak ezt a megtisztelő szándékát nem fogja akadályozni.

— **Nem helyes.** Az emberek kiváncsiságának nagyon is eleget tesz a sajtó és ezáltal megsérti a saját méltóságát. Félmüvelt kávénénikék ajkaira valók azok a hirek, a melyek néha napvilágot látnak. A mult héten egy kis szinházi perpatvar és egy hires ember válópere traktálódott. Ez nem helyes. Itt volna az ideje, hogy a sajtó magánügyekkel kevesebbet foglalkozzék s különösen a törvényszéki és birósági eseteket nagyon meggondolva közölné. Van nekünk közügyünk elég a miről irni lehet. A hogy a közönség hozzá szokott a csiklandós dolgok közléséhez ugy el is szokik. Ha a sajtó nagyhatalom, apróságokkal ne foglalkozzék s ne legyen törvénye az, mindent szabad irni a mi érdekes.

— **Rekviem László főherczegért.** A nemzet gyásza még folyton tart. Mindenfelé tartanak gyászistentiszteleteket. Közelebb a budavári főtemplomban Cselka Nándor püspök és érseki helyettes tartott az összes Budapesten levő papsággal nagy rekviemet, a mi nagyon impozáns és megható volt. A főherczegi család nem győzi megköszönni a részvéteket.

„A magyar gazdatisztek és erdőtisztek országos egyesülete“ József herczeg ő cs. és kir. fenségének, mint az egyesület védnökének az őt ért szomoru esemény alkalmából hodolatteljes részvétének adott kifejezést, melyre cs. és kir. fensége a következőkben válaszolt: A magyar gazdatisztek és erdőtisztek országos egyesületének! Az Istenben boldogult, feledhetetlen László fiam elhunyta alkalmából hozzám intézett fájdalmas részvétirata mélyen, meginditotta atyai szivemet. Sajgó kebellel, de megadással olvastam az oly meleg érzéstől álhatott sorokat; megadással, melyet az Isten gondviselés másithatlan végzésébe való belenyugvás szent kötelessége reánk parancsol; megadással, mert fejet hajtva az Ur akarata előtt, az örök Világosság országában való majdani viszontlátás tart fenn engemet mély bánatomban. — Némi enyhitő irt találunk mélyen sujtott szivünkre annak vigasztaló tudatában, hogy sokan vannak, és a tisztelt egyesület is azok közé szorakozik, kik velünk gyászoljuk korán elhunnyt fiamat, hajlott korom egyik reményét; kik ezen gyászt oly meleg szavakban tolmácsolják. Fogadják kegyeletes érzeletüknek ezen megnyilatkozásáért legbensőbb hálás köszönetemnek őszinte kijelentését. Kelt Alcsuthon, 1895. szeptember 24-én József fhg. s. k.

— **Albertfalva haladása.** Mint tudósitónk értesit, Albertfalv a24 lámpával van két sorjában világitva. Az előljáróság szivén viseli a község érdekeit. A ráczkevei uradalommal telek átengedések miatt tárgyalások folynak. Kiránduló helynek is ajánlható Albertfalva. Szőllősy István vendéglős minden tekintetben kielégiti az igényeket.

— **Korcsolyapálya Budán.** A Christen-féle telek rendezése folytán az I. ker. polgári kör jégpályája onnan kiszorult. A korcsolyázás hivei aggódtak, hol üzhetik ezt a testgyakorló mulatságot. Végre meg van oldva a kérdés. A mint az összes lapokból olvassuk az I. kerületi polgári kör és a budai korcsolyázó kör kérelmére a középitési bizottság hajlandó területet engedni 5 évre korcsolyapályául valamelyik egyletnek. Meg vagyunk győződve, hogy a méltányosság alapján lesz elintézve a kérdés.

— **Kitüntetés és tisztelgés.** A kassa-oderbergi vasut igazgatósága folyó hó 26-án d. e. 10 órakor Falk Miksa orsz. képviselő elnöklete alatt teljes ülést tartott, a magyar kormány képviseletében Abonyi és Reviczky miniszteri tanácsosok, az osztrák kormány részéről Jeczmieszovszky és Ostheim lovag udvari tanácsosok, továbbá Loisch alelnök, Hollán Ernő altábornagy, főrendiházi tag, gróf Csáky Vidor, Oetl min. tanácsos, Aebly és Steiger igazgatósági, továbbá Bun József és budavári dr. Országh Sándor min. tanácsos, felügyelő bizottsági tagok vettek részt. Falk Miksa igazgatósági elnök ez alkalommal az ülésterembe meghivott egész tisztviselői kar jelenlétében adta át ruttkai Ráth Péter vezérigazgatónak a nemességet adó királyi oklevelet és a két kitüntetett főtisztviselőnek, Falk Henrik vezérigazgatónak és Rindskopf Fülöp főfelügyelőnek a nekik adományozott érdemrendet. Déli 1 órakor a tisztikar tisztelgett a kitüntetett vezérférfiaknál, este pedig bankett fejezte be az ovációt. — Az István főherczeg szállodában Gundel János ismert jó hirnevéhez hüen teljes megelégedésére elégitette ki a megjelenteket. Mi is örömünket fejezzük ki a szép ünnepélyhez s őszinte jó kivánságunkkal járu unk ő felsége a király magas kitüntetéséhez, mert budaiakat és a közéletnek vezérférfiait láttuk a szép ünnepély élén.

— **Toperczer Péter.** A második kerületnek, Hermann Bélának anyakönyvvezetővé történt kinevezése folytán uj előljárója van. Az uj előljáró Toperczer Péter a fő és székváros egyik legképzettebb tisztviselője. Mint ember ismeretes előzékeny kedves magaviseletéről. Nem csak kötelességét fogja teljesiteni, de Herman Béla nyomdokain haladva lelkes érdeklődést tanusit majd a mi ügyeinkért. A társaságnak is szeretett tagja lesz és minden tekintetben nyereség reánk nézve. Közelebb a tiszteletére lakomát tart a polgárság.

— **Leányfalu gyásza.** Dr. Szendrey Ignácz Petőfi és Gyulai Pál apósa, a magyar uri typus kitünő képviselője, az ország egyik első gazdája meghalt. Nemcsak családja gyászolja a tisztelt aggastyánt, de ismerősei és ezek között Leányfalu közönsége. Nyugodjék békével az igaz hazafi, a szerető nagyapa és a derék férfiu.

— **A Buda, krisztinavárosi szinkör utolsó heti müsora.** Hétfő: „Három pár czipő“. Kedd: „Gróf Monte Christo“. Szerda: „Budavár bevétele“. (Utolsó előadás. A szintársulat bucsu fellépte.) Jegyek a hátralevő három előadásra válthatók egész nap a szinkör pénztáránál. Árkedvezmény-utalványjegyek az utolsó előadásra nem lesznek érvényesek.

— **Halálozás.** Münster Károly könyvnyomdász, Budának tisztelt polgára halt meg. Münster Károly a művészi körökben is ismeretes volt. Ő nyomta az összes szinlapokat. Szerették pontossága és megbizhatósága miatt. Halálával neje és leánya egy kitünő család atyát vesztettek el.

— **Szüret.** Budán a szüret szeptember 30-án kezdődik. Már az idén meglátszik a szőllőmüvelés haladása. Elismerést érdemel a derék előljáróság, mely szivén viseli, hogy az elpusztult szép szőllők ujra felviruljanak.

— **Budai szinkör.** A budai szinkörben szeptember hó 25-én azaz szerdán nagy sikerrel adták az idény utolsó uj darabját. Szinre került Raymonde Hippolyte és Mars Antoni négy felvonásos vig operettje „Vegye el a lányomat (Miss Nocol Nick) Ledofsky Gizella a társulat fiatal, és tehetséges primadonájával a czimszerepben, a ki bájos énekével igen sürü tapsra ragadta a közönséget. Kállay Lujzával szemben, a ki ugyan csak egy dalt énekelt, sem fukarkodott a közönség a tapssal és elismeréssel. Kovács Tom Nick szerepében fülölmulhatlan volt. Dicséretet érdemel Raskó, a ki az éneklő bonvivant szerepekben mindig otthonos. Gireth, mint szerelmes fiskális, Szilágyi a nevetséges biró és Szathmáry a dühöngő tábornok szerepében igen jól oldották meg feladatukat.

— **Mulatság.** A budai ifjak mulatsága kedélyesen folyt le. A szép mulatságon jelenvoltak névsorát közöljük. Leányok: Hinterstein nővérek, Wigh Józsa, Hassian nővérek, Memer Hermin, Pihler Fánni, Weisel Antonia, Sbhlész Amália, Laus Helén, Ruf Amália. Matulaj Irma, Czinkant Ema. Srauk Irma, Rothamer Roza, Novák Anna, Főkinger Roza, Kunt Lujza, Sauer Paula, Málin Anna, A ier Katicza, Gabriel Irma, Schünk Irma, Reihárd Mariska, Fehér Mária, Sárváry Irma, Frész Irma, Strebek Adél, Valter nővérek, Esztergnmi Hofbauer Etelka, Schurek nővérek, Schneider nővérek, Faksz nővérek.

— **Estély a Kelenföldön.** A sok munkásságot tanusitó kelenföldi kör választmánya buzgó elnökének, budavári dr. Országh Sándor kitüntetése alkalmából október 3-án estve hét órakor a budai sósfürdő vendéglőjében társas estélyt tart. Dr. budavári Országh Sándor a Kelenföld érdekében nagyon sokat tett s ezzel valóban hálára kötelezte a kelenföldieket.

— **Szüreti ünnepélyek.** Schlaucher Ferencz Alagut-u. 2. vendéglőjében jól rendezett és leleményességben gazdag és élvezetes szüreti ünnepély volt. A jelenlevők jó kedvvel töltötték el az időt. — Mayer Ferenczné I. ker. Városmajor-u. 10. sz. a. vendéglőjében is reodezett hasonlóan jól sikerült szüreti ünnepélyt, melyen sok tréfás bohóság történt.

— **Állandó szinház.** Végre talán megvalósul az állandó budai szinház várva-várt eszméje, ha csak a hajó nem akad meg a zátonyon a helyett, hogy a mindnyájunk által kivánt révpartra jusson. A középitési-bizottság évi 100 forintért — mi a földes uri jog elismerése lenne — átengedni és pedig 50 évre. Eddig már volnánk, konsortium is van, tehát most lássanak a munkához. A részvénytársaságban ott van kedvelt Krecsányink is, de ott van Hausman Alajos a kitünő müépitész is. Olyanok a jelek, hogy gyors siker van biztos kilátásban.

— **Összejövetelek.** A „Budapesti I., II. és III. kerületi szállodások, vendéglősök, bor- és sörmérők ipartársulatá“-nak tagjai társas összejövetelüket 1895. Október 2-án Peszneker Józsefnél (I. ker. Budakeszr-ut Sz.-Ver.) tartják. — Az I. ker. nemzeti asztaltársaság tagjai társas összejövetelüket 1895. Október 1-én Höltzel Józsefnél (Lepke-utcza 3) tartják.

A
Magyar Asphalt
részvény-társaság
Budapest, Andrássy-ut
30. sz.
elvállal minden néven nevezendő
asphalt burkolási
valamint **szárazzátételi** munkák teljesitését **jótállás mellett, legolcsóbban.** Elismert legjobb minőségü **aszfalt anyag vidékre** is szállittatik. **Megrendeléseket elfogad a kiadóhivatal is.**

Tájékoztató.

— **„Szt. Lukács-fürdő-részvénytársaság Budapest.** Kénes iszapfürdő, nagy nyitott és zárt medenczékkel, melyekben a forrásviz naponként négyszer megujul. Douche-massage. Iszap borogatások. **Olcsó és szép lakások.** Uszodák, kádfürdők, gőzfürdők stb. Prospektust küld ingyen az igazgatóság.

— **Kinálat.** Őszi ültetésre fenyőfácskák $^1/_2$—$1^1/_2$ méter magasságban, tömbbel együtt igen szépen fejlett példányokban kaphatók jutányos árban Lakner János, I. ker., Németvölgyi-út 14. szám alatti fenyőtelepén.

— **Korrepetitornak** ajánlkozik I-ső kerületben lakó elemi vagy alsóbb polgári iskolába járó fiuk mellé a délutáni órákra egy tanitóképezdei növendék. Szives megkeresések „korrepetitor“ czim alatt a szerkesztőséghez, I. Alkotás-u. 12/a. kéretnek.

— **Helyőrségi kör** alakul Nosek Ignátz I. Alkotás-utcza 11. sz. vendéglőjében, 29-én, vasárnap d. u. 4 órakor. Az elnökség felkéri a szabadságolt katonákat, honvédeket és a végzett katona-kötelezetteket, hogy minél számosabban jelenjenek meg.

— **A lóversenyeket látogató t. közönség** az a része, mely okvetetlen kimegy akár szép akár rosz idő van: a Lovaregylet főpénztársága által tisztelettel felkéretik — saját kényelme érdekében — mert künn a versenytéren nagy a tolongás a pénztároknál (pedig 18—20 pénztár van), hogy belépti jegyeit délelőtt benn a városban, a programmokon megjelölt dohánytőzsdékben előre megváltani sziveskedjék. Másrészről felkéretik a közönség, hogy belépti jegyét az öltönyön kivül láthatólag kitüzni sziveskedjék, s igy az ellenőrség részéről felszólitásokat mellőzhesse.

— **Kérelem. Azokat a czégeket, kik lapunknak előfizetői „Tájékoztató“ rovatunkban egyszer röviden ismertetjük. Kérjük az előfizető**

czégeket, hogy egy levelező-lapon tudassák a szerkesztővel mit akarnak czégükről különösen felemlitetni. Egyszer dijtalanul teszszük közzé minden egész éves előfizetőnk barminő kishirdetését a czim megnevezése nélkül. A ki erre igényt tart levelező-lapon tudassa a kiadóhivatallal.

A szerkesztő üzenete.

Egy budainak. Igaza van. Fischerék temetkezési vállalata olyan, hogy a legmagasabb igényeket is kielégiti s az entrepriset (pesti) is meg előzi sokszor izlés dolgában. Példa volt a sok között boldogult Kun Géza temetése.

Régi munkatársnak. A radnai oltárt a »Buda és Vidéke« közölte először. Hogy a leirást átvevő lapok nem nevezték meg a forrást arról nem tehetünk. Mi ha csak egy hirecskét veszünk is át megnevezzük a forrást. Erre minket hivatásunk helyes felismerése kötelez.

Egy előfizetőnek. Köszönjük, hogy lapunkat terjeszti, hogy önnek és elvbarátainknak munkája könnyebb legyen közölni fogjuk a lapunkra előfizető vendéglősök és kávéházak névsorát.

Kiadó: mindszenti Erdélyi Gyula.

Budapesti lóversenyek.

1895. szept. 29, október 1, 3, 5, 6, 8, 10 és 13-án.
Kezdetük mindig délután 2 óra 15 perczkor.

Beléptijegy naponkint:

I. oszt. (Passepartout) uraknak	5 frt
» » » hölgyeknek	3 frt
» » » katonatiszteknek . . .	3 frt
II. oszt. urak vagy hölgyeknek	1 frt
Állóhely a versenypálya közepén	30 kr.

Az őszi verseny 8 napjára.

I. oszt. jegy (Passepartout) uraknak . . .	32 frt
» » » hölgyeknek . .	16 frt
» » » katonatiszti . .	16 frt

A külön elkeritett fogadási helyre (a bookmakerek körébe) beléptijegy **mind a 8 napra 17 frt.**

A totalisateurökhöz azonban mind eddig, ugy ezután is szabadon léphetni. Lóvonatu vasutak egész a helyszinig közlekednek. **Katonai zene és frissitőhelyek minden osztálynál.**

Virágcsarnok.

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy I. ker. Alagut-u. 1. sz. alatt október 1-én a mai kor igényeinek megfelelő **ÉLOVIRÁGCSARNOKOT** nyitok.

Izléses csokrok esküvőkre, névnapokra és növények mindenkor kaphatók.

Sirkoszoruk nagy választékban.

Számos megrendelést kér

Schmidberger Rezső
I., Alagut-u. 1.
Kertészet I., Márvány-u. 26.

Meghivó.

Az 1895. évi október 2-án, szerdán este 7 órakor tartandó kedélyes társasvacsorára, mely alkalommal ugy helyiségem valamint konyhám és boraim fogom a n. é. közönségnek bemutatni.

Egy jegy ára ital nélkül 70 kr. Valódi borokról és jó kiszolgálásról gondoskodom.

A vacsora áll: szegedi halászlé, rántott borjuszelet és turós csuszából.

A vacsora alatt czigányzene játszik.

Kiss Sámuel
vendéglős
I. ker., Krisztina-körút 85—87.
(Willinger-udvar.)

TELEFON HIRMONDÓ

Kerepesi-út 22. Előfizetési 4 hóra 6 forint.

Népszinház előadása ősztől kezdve otthon hallható.

M. kir. opera zenéje ősztől kezdve otthon hallható.

Berendezés dijtalan.

Barabás József

krisztinavárosi

CASINO SÖRCSARNOKA

a legujabb kor igényeinek megfelelően, kényelemmel és fényesen van berendezve.

Különösen ajánlható a **szinkör látogatók** becses figyelmébe. **Szinielőadás után friss vacsora,** frissen csapolt **udvari- és bajor sör.**

Ma zene!

Elméleti s gyakorlati tanfolyam

mindennemü

divatos női ruhaszabászati rajzolásban.

Belföldi szakiskola hiányában, melyben a női ruha-szabászati rajzolást és ennek gyakorlati keresztülvitelét rendszeresen es alaposan tanitani kellene, sok évi elméleti s gyakorlati tanulmányaimra támaszkodva ily szakmabeli magántanfolyamnak megnyitását elhatároztam, s ezt az illető érdeklődőknek azon tisztelelteljes felszólitással adom tudtára, hogy nálam személyesen vagy irásbelileg mielőbb jelentkezni szivesked-jenek.

E vállalkozásom czélja, a tanfolyamban résztvevőket a női ruha kiszabási rajzolásban s annak gyakorlati k vitelében az én különös, egy akadémián sem elsajátitható, módszerem szerint aránylag rövid idő alatt tökéletesen kitanitani. Angol s franczia toilletteket elegánsan s jután, os áron állitok elő.

Levélbeli megkeresésekre válasz haladéktalanul adatik.

KOSTYÁL J. LÁSZLÓ
női ruhakészitő
IV. ker, Kossuth Lajos-utcza 10. sz.

Vendéglős

kerestetik a budapesti polgári lövész-egyesület számára. Köz Jebbi: Freyberger Pál helyettes főlövészmester urnál, II. kerület Fazekas-tér 2. sz. A helyiségek már ez év november 1-én elfoglalhatók.

GANZ és TÁRSA

vasöntőde és gépgyár-részvény-társ. Budapesten.

Gáz- és Petroleum-motorok álló vagy fekvő, egy vagy két hengerrel.

Készit:

A) **gépeket és épitési munkákat, teljes malomberendezéseket, vasutt kocsikat és vasuti fölszereléseket, transmissiókat.**

Speczialitásai

B) **kéregöntvény** vasuti kerekek, váltók, zuzóművek, hengerek-és ágyúgolyókhoz.

Hengerszékek kéregöntetü hengerekkel mind a magas malmászathoz, mind pedig a parasztra őrléshez s **egész malomberendezések.**

Facsiszoláshoz, papir- és czelluloza-gyártáshoz való gépek. Vizikereket nagy sikerrel pótló **turbinák.**

Villamos világitás nagy távolságra is a motortól.

Zsilipek, csővezetékek, frictiós kapcsolások, rotatiós dynamométerek. Aczélöntés.

Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye főispánja.

1032. szám.
f. i. 1895.

Pályázati hirdetmény.

A kormányzatomra bizott Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegyében rendszeresitett főlevéltárnoki állás elhalálozás folytán üresedésbe jövén, ezen, 1500 frt évi fizetéssel és a vármegye házában természetbeni lakással javadalmazott főlevéltárnoki állásra ezennel pályázatot hirdetek.

Felhivatnak tehát mindazok, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy a törvényben ezen állásra előirt minősitettségöket igazoló okmányaikkal felszerelt folyamodásukat hozzám f. é. október hó 21-ik napjáig nyujtsák be.

Megjegyezni kivánom, hogy csakis olyan folyamodók pályázatai fogadtatnak el, kik okmányilag igazolják, hogy az ezen állásra az 1881. évi I. t. cz. 13-ik §-ában előirt, minősitésnek birtokában vannak, t. i. hogy az országos levéltári kezelő tisztviselőkre megállapitott képzettséggel birnak, s különösen a latin nyelvnek olyatén ismeretét igazolni tudják, hogy bármely latin szöveget értenek, a latin nyelv alaktanát is birják annyira, hogy a közéletben divatozott. nem paleographiai röviditéseket kiegésziteni s igy bármely latin iratot hiba nélkül leirni képesek legyenek.

Budapest, 1895. szeptember hó 23.

Beniczky
főispán.

Kőziklából fakadó kristálytiszta

TELEFON. VÉGHLESI TELEFON.

„Vera"-forrás.

Hazánk igen kedvelt **legjobb izü** és legolcsóbb

szénsavdús égvényes

SAVANYU-GYÓGYVIZE.

Hathatós szer az emésztési zavaroknál.

Borral vegyitve kellemes savanykás izű üditő és tiszta italt képez.

A bort nem festi,

a miért a nagyérdemü közönség **fröccs** gyanánt nagyon kedveli s e végből a vendéglős urak igen felkarolták.

Borivóknak, kik a bort savanyuvizekkel szeretik vegyiteni, mindenekelőtt mint **legtisztább égvényes savanyuviz** ajánlható.

E viz közömbösiti a bor savát és az italnak igen kellemes savanykás ízt kölcsönöz, anélkül, hogy azt

feketére festené,

Mindenkor friss töltésben kapható a **főraktárban**

BUDAPESTEN,

ERZSÉBET-KORUT 56. és

minden gyógyszertárban, füszerkereskedés és vendéglőben.

NÉMETH KÁROLY GÉZA

VAS- ÉS FÜSZERKERESKEDÉSE

(EZELŐTT **FREYBERGER PÁL** FIÓKJA)

BUDAPEST, II., SZÉNA-TÉR 1.

(BECK LIPÓT ÉS FIA LISZTKERESKEDÉSE MELLETT.)

Ajánlja jól berendezett **vas- és füszerkereskedését,** különösen **konyhaberendezési czikkek, rudvasak, tengelyek, szerszámok, szegek** és mindennemü **vasáru czikkekben.**

Minden a legjobb gyárakból.

Továbbá **czukor, kávé, rizs, tea, rum, cognac és minden egyéb füszeráru a legjobb minőségben.**

Denaturált szesz kimérve.

Pontos és előzékeny kiszolgálat.

Hirdetések

a

BUDA ÉS VIDÉKE

részére felvétetnek

a kiadóhivatalban

Alkotás-u. 12/a. Szöke-ház.

Jelentés.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy f. é. **május hó 1-én** fióküzletet nyitottam a **Zugligetben** a Fáczán vendéglő kerti helyiségében. — Liszt, tej, tejszin és vaj, Finom- és pék-sütemény a nap minden órájában frissen lesz kapható.

LÖVENSTEIN ANTAL

csász. és királyi udvari sütőmester.

Van szerencsém a n. é. **szinkör látogató közönség** becses figyelmébe ajánlani a **szinkör mellett** levő „Alaguthoz" czimzett vendéglőmben berendezett **kerti helyiséget.**

Szinház előtt és az előadás után friss vacsora.

Rosszidő esetén fedett nyári helyiségek.

Mindennap zene Kutschera A. zongoramüvész közremüködésével.

Tisztelettel

Schlaucher Ferencz,

vendéglős.

Bejárat Attila-utcza 65. szám alat is.

VENDÉGLŐ

a kék golyóhoz

I. Városmajor-utcza 10.

A n. é. közönség szives figyelmébe ajánlom évtizedek óta jó hirnévnek örvendő, a mai kor igényeinek megfelelőleg berendezett vendéglőm, hol **saját termésü bor, kőbányai sör, kitünő magyar konyha** minden időben rendelkezésre áll.

Minden pénteken halvacsora.

Vasár- és ünnepnap zene.

Számos látogatást kér

özv. Mayer Ignátzné

vendéglős.

Magyarhon legkiválóbb és legtisztább savanyuvize

a szántói viz

Kapható mindenütt.

Főraktár: Werner Adolfnál

II., Batthány-utcza 3. sz.

Siposs Antal

m. zeneakadémiájában

(Kecskeméti-utcza 14. sz. alatt),

az 1895—96. tanévre a beiratkozás már folyamatban van. A tanszakok, a melyekre növendékek jelentkezhetnek a következők: **zongora**, kezdettől a magas kimüvelésig; **zene-elmélet** és zeneszerzéstan, magán- és karének. Női osztályok: két óránkint 8 tanóra, hétfő, szerda, péntek; ifjak: kedd, csütörtök, szombat 5—7-ig. A beiratás a délelőtti órákban eszközöltetik.

Benkovits Ferencz

férfiszabó mester

Budapest, I. Alagut-utcza 1.

A főváros nagyobb mühelyeiben szerzett tapasztalataim folytán van szerencsém üzletem a n. é. közönség szives figyelmébe ajánlani.

A szabást magam végzem.

Megrendeléseket és javitásokat a legjutányosabb árban elfogadok.

Vendéglő „Mekka városához".

Van szerencsém a t. cz. közönséggel tudatni, hogy **Fehérvári út 10420. sz. a.** (a **Záborszky János**-féle telken, a sósfürdő közelében) vendéglőt nyitottam, mely a legujabb kor igényeinek megfelelően minden kényelemmel el van látva.

Kirándulóknak kellemes üdülő hely.

Minden időben meleg és hideg ételek.

Saját termésü borok. Csapolt és üvegsör.

Tisztelettel

SCHMIEDT KÁROLY

vendéglős.

Willinger Ferencz

füszer és vaskereskedő

I. k Krisztina-körut 85—87. sz.

(Willinger-udvar.)

Ajánlja raktárát füszer, csemege, bor, pezsgő, cognac, rum, tea, irószerek, olajfestékekben, valamint: vas-, házi-, konyha és gazdasági czikkekben jutányos árak mellett.

Kőbányai Polgári serfőző részv. társaság.

Városi iroda: Népszinház-utcza 22.

Polgár sör.

Király sör.

Szt. István sör.

Barát sör.

Városi iroda: Népszinház-utcza 22.

Budai raktár I. Fehérsas-utcza 6. sz.

MESTERHÁZY MIHÁLY

füszer, gyarmatáru, csemege-, bor- és ásványvizkereskedő

BUDAPEST, I. KER., ATTILA-UTCZA 50.

Árkivonata

Czukor legfinomabb, egész süvegben	1 kg.	—.35½ kr.
Ugyanaz » kimérve	1 »	—.36 »
Koczka-czukor legfinomabb doboz v. ládában	1 »	—.36½ »
Ugyanaz » kimérve	1 »	—.37 »
Kávé-Mocca legfinomabb arábiai	1 »	2.20 »
Kávé-Aranjáva »	1 »	2.20 »
Kávé-Gyöngy »	1 »	2.20 »
Kávé » finom	1 »	2.10 »
Kávé-ceylon legfinomabb	1 »	22.0 »
Kávé » finom	1 »	2.10 »
Kávé-Cuba finom	1 »	2.— »
Kávé-Santos »	1 »	1.70 »
Rizsa-Gyémánt legfinomabb	1 »	—.32 »
Rizsa-Glace »	1 »	—.26 »
Rizsa-Japán finom	1 »	—.22 »
Rizsa-Rangon »	1 »	—.18 »
Liszt kiváló finom a Gizella-malomból.		
Szalámi, háromféle, kitünő gyártmány	1 kg.	1.80 kr.
Buza-dara, finom vagy goromba	1 «	—.16 »
Császárolaj valódi hamisitatlan.	1 Lt.	—.32 »
Petroleum legfinomabb amerikai	1 »	18 és 20 »
Denaturált Spiritus legmagasabb foku	1 »	—.30 »
Tejgyertya elsőrendü, a „Flóra“ „Apolló“ vagy „Schicht“-gyárból 1 csomag 40 42 45 kr. 490 500 560 gr.		
Ürgyertya elsőrendő	1 csomag	—.48 kr.

Valódi Badacsony vidéki saját töltésü asztali borok. Kitünő Dreherféle palaczk-sör. A központi tejcsarnok fiókja.

Egyébb itt fel nem sorolt áruk kiváló finom minőségben előnyös árak mellett.

Pontos gyors és előzékeny kiszolgálás.

Megrendelt áruk készséggel házhoz szállitatnak.

Üzlettulajdonosoknak engedmény.

Jencs Vilmos

„Szent-János“-hoz czimzett gyóyszertára

II. ker. Széna-tér.

Az idei idény beáltával ajánlja friss töltésü és minden fajtáju gyógy- és üditő ásványvizeket nagybani árak mellett.

Kaphatók az összes bel- és külföldi gyógyszerészeti különlesgességek.

Mindenféle sebészeti eszközök.

Menthin szájviz, a mely az Odolt hatásában. kellemes izénél valamint olcsóságánál fogva is teljesen fölülmulja. 1 üveg ára 40 kr. — Salol fogpaszta, a mely nagyszerü antiseptikus hatásu és igy a fogak odvasodását teljesen megakadályozza s izét a legutolsó részletig megtartja. Ára 60 kr.

Nemkülömben ajánlja a világhirü **Pries y Ca-féle** spanyol gyógyborokat valamint az általánosan elösmert és általa készitett Chinavas borát, üvegje 1/1 2 frt 50. 1/2 1 frt 50 kr. árakban.

Valamint saját készitésü és kitünőnek bizonyult lábizzadás elleni porát, 1 doboz ára 50 kr.

RÖVID- ÉS SZÖVÖTT ARUK

KÉZI MUNKÁHOZ TARTOZÓ CZIKKEK

MINDENNEMÜ SZABÓ KELLÉK

Alapittatott 1875.

ALBINI LAJOS

ezelőtt

Reinl József

II, kerület, Fő-utcza 40. szám alatt.

Ajánlja raktárát férfi fehérnemüekben, saját készitmény. Ingek kizárólag a jó hirnevü „Schroll“-féle chiffonból, készitve. Divatos nyakkendők, gallérok, kézelők, fehér és szines ingmellek, és jó minőségü nadrágtartók. — Továbbá nagy raktár leány **torna öltönyökben** és torna **czipők**, gummi és fonot spárga talppal.

Nagy választék női és leány kötényekben, mosó- és lüszter kelméből. Valódi szinü harisnyák, és mindennemü szövött és kötött keztyük.

Jó szabásu és tartós derékfüzők.

VÁSZON, KANAVÁSZ ÉS CHIFFON

SZOLYVA és POLENAI

szaktekintélyek átlal elismert kiváló hatásu GYOGYVIZEK

Gyomor és fejfájás, szédülés, czukros hugyár

aranyér bántalmai és köszvényelleni különlegesség.

a friss töltésü **SZOLYVA** és **POLENAI** védjegye.

LUHI ERZSÉBET

rendkivüli kellemes izénél fogva, főleg borral vegyitve a betegnek élvezetes, kellemes üditő italt képez.

Tulságos gyomorsav képződésénél idült gyomorhurut és étvágytalanság, torok, gége és hörgők idült hurutos bántalmai ellen, feltünő sikerrel lesz alkalmazva.

Főraktár: Budapesten,

FRUMM ISTVÁN utódánál

tulajdonos

WERNER ADOLF

Batthyányi-utcza 3. sz.

Megrendelhető: minden ásványviz kereskedésben vagy közvetlenül

Gróf Schönborn uradalmi Igazgatóságánál, Munkácson.

a friss töltésü **LUHI** védjegye

Ezeknek a vizeknek tiszta kezelése folytán, kellemetlen utóize nem képződik.

BANK ÉS VÁLTÓÜZLET

Beimel Lajos fiókja

TELEFON! **II. k., fő-utcza 6.** TELEFON!

Értékpapirok, arany és ezüst pénznemüek vétele és eladása.

Előlegek mindennemü értékpapirra.

Tőzsdemegbizásokat előnyösen eszközlünk.

Igérvények minden huzáshoz.

Jószív sorsjegyek

Főnyeremény: 20,000 korona.

Huzás: Október hó 15-én.

Eredeti sorsjegyek a napi árfolyamon vagy **részletfizetésre** az 1883. XXXI. t.-cz. alapján.

5 drb	**36**	havi részletben	— 66	kr,
10 drb			1 frt 30	„
20 drb			2 „ 55	„

Két részlet lefizetése ellenében három részletet nyugtatok és kiadom a sorozat- és számokkal ellátott részletivet azonnali játékjoggal.

Nyomatott Heisler J. kö- és könyvnyomdájában. Budapest, II. Várkert-rakpart 1. sz. (Kluseman-féle ház.)

Budapest, 1895. IV. évfolyam 40. sz. Vasárnap, október 6.

BUDA ÉS VIDÉKE

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI ES TÁRSADALMI HETILAP.

BUDA ÉS VIDÉKE ÉRDEKEINEK KÖZLÖNYE.

Szerkeszti: ERDÉLYI GYULA.

KIADÓ-HIVATAL, hol előfizetni lehet és hirdetések felvétetnek; I. ker. Alkotás-utcza 12/a. Szőke-ház.

Megjelenik minden vasárnap. Előfizetési árak: Egész évre 12 korona, fél évre 6 korona, évnegyedre 3 korona. Egyes szám ára 24 fillér.

SZERKESZTŐSÉG, I. ker., Alkotás-utcza 12/a. Szőke-ház. kéziratokat és közleményeket ide kérjük küldeni.

Szocziálisták Kalázon.

Minden embert megilleti az a jog, hogy sorsa javitására törekedjék. Ezzel telik el a legtöbb ember élete. Kevesen vannak a jóllakottak, a többség nélkülözéssel tengődik. A munkás kérdéssel nincs a társadalmi kérdés megoldva, mert a szorosan vett ipari és gyári munkásokon kivül az egész kenyérkeresetre utalt emberiség, szóval az a ki nem magáéból él, sinlődik, nyomorog. Maga a földbirtokos osztály, az iparos, a kereskedő, a gyáros is sujtva, terhelve van a körülmények és a fogyasztó közönség állapota folytán.

Elérkezett az egész társadalom rendezésének ideje. Az igényeknek a neveléssel való csökkentése, a kereset forrásoknak fokozása, vallásosság, jó erkölcs ébresztése a keresztény türelemben való edzés, a kapzsiság, a hirtelen való meggazdagodás vágyának való korlátozása, az egészség és munkaerővel való visszaélés megszüntetése azok, a melyekkel czélunkhoz közeledünk. Sem munkás, sem munkaadó ne teremtsenek kényszer helyzeteket.

A szoczializmus a keresztény vallás által meg van oldva. Kövessék a Krisztus evangeliumát mindenek, ha nem is sorakoznak keresztje alá és a felebaráti szeretet és türelem országa lészen a földből.

Tekintsük a szoczializmust ugy mint tudományt, ez csak továbbvitele Jézus Krisztus tanitásának. Természetes, hogy a kik csak félmüvelten fognak annak magyarázatához, a helyett, hogy használnának ártnak a szent ügynek.

Rémitgetések, sztrájkok, zajos tüntetések nem használnak, sőt inkább elmérgesitik a kérdést, a mit mielőbb meg kellene oldani. Izgatások, türelmetlenségek, méreghintő, osztálygyülöletre intő iratok kiosztása, csak elhalasztják a megoldás idejét.

A munkások ugy nevezett vezetői elhamarkodják az ügyet, mert minden tulbuzgóság ártalmas.

Mult számunkban a polgárőrség szervezését jó ellenszerül ajánlottuk és ajánljuk továbbra is. A munkások jogos követeléseit istápolja mindenki, egész addig mig ebből állam és társadalmi rend felforgatás nem következhetik be. Gyámolitani kell öket, de az erőszakosságot gátolják meg az összes alkotmányos eszközökkel. Századunk jelszava a helyzet javitása és a 300 forinttal dijazott néptanitó, vagy a nyolczvan krajczáros dijnok nem oszt kátékat, hanem zörget az ajtón, hogy nyissák meg.

A munkások jogát elismerem, de elitélem nem helyeslem a modort, melylyel jogaikat követelik. Az izgatásnak pedig ellensége vagyok. Tessék irni, tessék egyleteket alkotni, népgyüléseken beszélni, de a törvényen belül, hogy a törvényen kivül ne jussanak.

Vidéki kirándulásaik nem vezetnek jóra. A mult vasárnapon Kalázon jelent meg, vagy tiz agitátor a földmüves osztály felizgatása végett. Az előljáróság azonnal intézkedett, hogy csendőrség jelenjen meg. A megjelent csendőrök láttára a vezérek elugrottak és csak egyet sikerült elfogni. Az esetről értesitették a megye alispánját, ki intézkedni fog a veszélyes vasárnapi kirándulások meggátlásáról; a melyeknek különben a józan és törvénytisztelő népe között kevés eredménye lehet, mert ott az az első: „Imádkozzál és dolgozzál.“

A „BUDA és VIDÉKE“ TÁRCZÁJA.

Elvek és tövisek.

(Regény egy kötetben.) (20)

Irta: ERDÉLYI GYULA.

Rétyi Antos István barátomnak!

Pönöge Lőrincz nagy büszkén integetett a második helyen üllő Domboréknak, a mint a következő állomáson kiszállt, hogy tanuk előtt élvezze dicsőségét. A báró jágerja nyomon követte. Ha ő megállt, az is megállt. A közönség mosolygott a furcsa jeleneten. Selyem ruhás paraszt a kit karon fogva vezet egy nő és egy ur, előtte falusiasan öltözött leány a nyomában a jáger.

Ehez a képhez nem kellett magyarázat megértette azt még a gyermek is.

Dombor Máté kihajolt az ablakon. Adj Isten komám uram! Pönöge Lőrincz nagy becsesen hajtogatta a fejét, mint ha már arra készülne, hogy fogadja az ünneplő küldöttséget.

— Hogy van komám? kérdezte Máté ur.

— Diszes létezés köröz a boldogság pántlikájával, felelt Kasznár uram.

Csengettek. A társaság felczihelődött a kocsira. A vadász és a báró emelték fel az uj férjet.

Báró Szirtes Aladár folytonosan őt mulattatta és beszélt neki arról, hogy milyen is hát az az uri élet a mibe bele akar lépni. Meg lesz minden még a nemesség is, vagy egyéb kitüntetés. Szép kereszt a mellére arany lánczczal.

Boldog álomba szenderedett a népbarát a nép nagyja, az apostol, a munkáspárt disztagja, az asztaltársaság elnöke és nagyokat horkolt a báró beszélgetése alatt, mintha gyermek lenne és dajka mesét hallgatna.

Brinzenstein Klotild most már Pönöge Lőrinczné oda tartotta a vállát, had álmodjék még édesebben a vezér. Elérte czélját, fényes berendezésü lakásban lakik, estélyeket ád és még jobban ünneplik a szocziálisták. A pénz jó eszköz, azzal sokat ellehet érni.

A kinek pénze van még több pénze lehet, a gazdagság szaporodhatik. Egy kis szerencse és meg van az egész.

Kőbányánál ébredt fel Pönöge uram és elmondta, hogy álmában németül beszélt, mert ez is az urasághoz tartozik. A báró figyelmeztette az ünnepélyes fogadtatásra.

Igy történt . . .

A mint a vonat a pályaházba berobogott éljen hangzott fel. Az utasok kiváncsian néztek oda a honnan az éljent hallották. Egy csomó ember állt ott, a kikhez leugrott a báró jágérje és megmutatta azt a kocsit, melyről majd Pönöge uram fog leszállani.

Az ünnepelt csakugyan leszállt és nejét karon fogva közeledett a csoporthoz, melyből egy vézna alak vált ki és egy bokrétát tartva elkezdett beszélni:

„Dicső férfiu! Népvezér! Apostol! Örvendezve vettük pártunk pártfogója a báró ur ő méltósága (Ha a bankok élén grófok, bárók állnak miért ne lehetne népvezér a báró ennek folytatása korunk satiraja. Sugta Dombor Máté fülébe Csöry Miklós). Örvendezve vettük a báró ur ő méltósága értesitését, hogy az az imádott és rajongva tisztelt hölgy, ki életét a szocziálizmus szent ügyének szentelte, hozzád dicső férfiu csatolta életét (Éljen. Taps.) Örülünk, hogy vezérünk akarsz lenni és résztvenni az egyenlőség, az emberi jogok kiküzdésében. Légy hü mind halálig és ird neved betüvel és vérrel szent ügyünk történetébe. Te pedig dicső hölgy fogadd el lángoló tiszteletünk emlékére ezt a virágot. Legyetek boldogok!“

A vézna kopott alak, ki valaha népénekes volt és most a kékszinü szocziálisták titkára ezzel végezte beszédjét és torkát köhögéssel megköszörülve egy hatalmas Halljukot kiáltott.

Csöry Miklós azt mondta Péternek „Látod azt a népet.“

— Látom.

— Nézd meg jól. Hányat látsz olyant, kit csakugyan igazi elnyomott munkásnak tartasz, hány van olyan ki a szocziálizmus magas tanait érti és érzi. Zavarosban halászó dologkerülők kik csak veszélyeztetik a munkások ügyét.

Péter nem felelhetett, mert Pönkge uram szóllalt fel dicsőségközi állásában. Eszébe jutott az a mit az uton Csöry Miklós beszélt, hogy milyen komédia az élet. Egy véletlen hiressé teheti a leggyengébb embert. Ime itt van Kasznár Pönöge uram esete, a ki szerephez jut, belegyakorolja magát és egyszer oda fejlődik, hogy, ha valaki nem tartaná hires embernek meg is haragudnék. A rossz szinész is hat a neki való szerepben.

Pönöge uram levett kalappal állt a tisztelgők elé. Kezet fogott a szónokkal. Azután szólt:

„Kedves fogadó barátság!

Az egyesülés szárazon és vizen jeles állapot és a kieszelés kibontásának pontja helyes alkalom az ügyre nézve szép tekintet. A felálás ugy jelenetezés, ha keresés vagyon. Keressük és megtaláljuk szivbeli szeretetnek gyertyájával. A gyertya ugy ég, ha meggyujtják. Ez szó mondásom szin kebel gyanánt.“

Éljen! kiálltották a tisztelgők, azután következett a bemutatás. Pönöge uram ugy találta, hogy jól kivasalta a szándékat. Hizott a büszke sikertől. Hiában csak szép az a vezérség. Egy kicsit kopottnak találta a bizottságot, de hátha ez csak uri passzió. Sok nagy urat látott ő már viselt kabátban járni.

Egyetem a vérmezőn.

Min inkább közeledünk egyik legszebb reményünk megvalósulásához. Bár mennyire kardoskodnak egyéb városrészek azért, hogy a czélszerüség és méltányosság és az ifjuság érdekei ellenére, ne ott épüljön az egyetem a hová legjobban illik: megvagyunk győződve, hogy a vallás és közoktatásügy minisztere nem szegül ellene a nemzet óhajtásának.

A kérdéssel a miniszter rokonszenvezik, önálló gondolkodásában is bizunk és kijelentései is biztatnak. A kérdéshez a legtöbb szakember hozzá szólt már, a „Buda és Vidéke“ utján most óhajaink megerősitéseül adjuk a technikai véleményt is Paloczy Antal a kitünő épitész röpiratából, melynek czime „Az egyetemek elhelyezésének ügye“, mely irányadó körökben dönthetetlen érveinél fogva szenzációt kelltett:

„De legfőbb ideje, hogy áttérjek az egyetemek helyének kikeresésére, a helyszini szemlére.

Segitségem ebben a térkép, valamint azoknak az általános követelményeknek sorozata, melyet az egyetemek helyéről és annak egész környezetéről előbb előadtam.

Mindenekelőtt végig nézem a város legközpontibb részén, mint a melyről elmondottuk, hogy a helyzet előkelőségét ott találjuk fel első sorban.

Nem a Belváros, sem a Lipótváros, de meg a Viziváros vagy a Vár területein, a melyek mind a nagyváros cityjéhez tartoznak, nem akadunk oly nagy kiterjedésü osztatlannak hagyható területre, a milyenre az egyetemnek most már szüksége van!

Okvetlenül kiszorulunk keresésben e city határaira. Tekintsünk végig tehát a belső városrészt körülövedző belső köruton és annak környezetén.

Már előbb jeleztük, hogy a pesti oldalon nincs rá eset, hogy a nagy-körutig megfelelő telek-komplexumot találhassunk. Tehát nagyon is tul kellene lépnünk a nagyváros kijelölt központibb részét.

De, ha e belső körut folyását a budai oldalon is szemügyre veszszük, akkor vonalzásának közepe táján, és közvetlenül mellette rá akadtunk a Vérmező-re, mely mint osztatlan épitő telek is, nincsen az uthálózat kifejlesztésének utjában.

Vajjon felhasználhatnók-e a Vérmezőt az egyik egyetem — a Tudomány-egyetem elhelyezésére?

Hasonlitsuk össze e szituációt azokkal az általános követelményekkel, a melyeket az egyetem elhelyezése tekintetében előre bocsátottunk.

Vegyük sorra.

a) E hely az egész szituáció előkelőségét kétségkivül nagyobb mértékben birja, mint bármelyike azoknak, melyek eddig a város belső részén kivül az egyetem elhelyezésére ajánltattak.

Az előkelőség tekintetében jóval előbbre áll a Vérmező és egész környéke a Füvészkertnél, avagy a Lágymányos közeli részénél.

A központhoz való közelsége, a belső körut mentén való fekvése — tagadhatatlan bizonyitékai ennek. A budai körut, mely a Vérmező mentén enyhe ivalakban halad az esküténi hid felé, ezt a vidéket mintegy $1^1/_2$ kilométernyire hozza a régi Belvároshoz, oly távolság, minő a Dunaparton az Esküténtől az Uj-országházig. Gyalogosnak 12—15 percz, villamos vasuton 4—5 percz!

A távolság a Margithidig semmivel sem több, sőt a Lipótvárosba, a Tunnelen és Lánczhidon át, (vagy pedig majdan az országház melletti hidon) még sokkal rövidebb uton el lehet jutni.

Az előkelőség legfontosabb tényezője azonban az, hogy a Vérmező fekvésénél fogva alkalmat szolgáltatna arra, hogy az egyetem és a királyi palota térbelileg vonatkozásba lenne hozható.

Ezt nem érhetjük el egyikével sem azoknak a telkeknek, melyeket eddig az egyetem elhelyezésére javasoltak!

Részemről hajlandó vagyok azt oly kedvező körülménynek venni, mely — ha e vidék egyebekben is képes megfelelni az egyetem szituálása követelményeinek — a legsulyosabban esik mérlegbe, és semmi esetre sem szabadna figyelmen kivül hagyni.

Követem tehát a felállitott sorrendet.

b) Az intézetek számára bőséges helylyel rendelkezzünk.

Ez megvan itt a Vérmezőn, — ez iránt nincs kétség. Ugyanis a Vérmező terjedelme 42—45000 □° — az az 150—160.000 m²!

Ily nagyságu egy tagot nem igen nyerünk másutt, legföljebb a város szélein.

Az egyetemi épületek itt fölötte tágas parkban állhatnak, sőt bátran lehetne még elegendő házhelyet is kihasitani a magánépitkezés számára.

E körülmény odanyul már

a c) pont alatt kifejezett abba a követelménybe, mely szerint meg legyen kezdve a közeli környezetben a telepités, de annak teljes beépitése még nem történt légyen meg.

Ha a fővárosban valamely tájék berendezhető ugynevezett diáknegyednek, az bizonyára nem más, mint itt a Vérmező környéke.

Egészséges, jó levegőjü hely, mely a lakhatás föltételeinek kiválólag kedvez, a Nagyváros belső zömehez való közelsége miatt a társadalom jobb rétegei is ide huzódnának, mivel a város ipari, kereskedelmi termékeihez könnyen hozzá jutnának annélkül, hogy szükség volna az ipar és kereskedelem tanyáját itt felütni, a mire e vidék nem is alkalmas.

De épp abban rejlik a városépitő müvelet müvészetének hivatása és müködésének hatása, hogy a város egyes részeit abban az irányban rendezze és müvelje ki, mely helyzetének, viszonylagos fekvésének és egyéb sajátos tulajdonságainak legjobban megfelel.

e) Megleljük továbbá e területen azt a külső nyugalmat és csöndet is, melyekre szüksége van ily tanintézetnek. Már avval, hogy aránylag nagy parkba állitjuk, nem különben annál a körülménynél fogva, hogy a forgalom itt csakis egy irányban fogna haladni és koncentrálódni, az uthálózat kifejlődésének semmiképp sem áll utjában.

Végre pedig,

f) nem esik ki e hely és vidék a főváros legbelsőbb zónájából, s a főváros legczentrálisabb (tehát legintenzivebb) forgalmának uthálózatával a lehető legközvetetlenebb csatlakozásban vagyon. S ezt is a helyi körülmények latolgatása tanusitja, nem különben meggyőz róla a térkép, a mely szembetünőleg bizonyitja, hogy mig a pesti oldalon a Kerepesi-ut — folytatásával a balparti városrész — középtengelyét képezi, áthaladásában a jobbpartra, az ugynevezett budai köruttal, a Budakeszi és Hidegkuti utvonallal a jobbparti városra nézve is középtengelyül, tehát főforgalmi vonalául tekintendő.

Budapest összterületeiben első fősugár-ut a Duna folyama partjaival, mely északról—délfelé halad, a második fősugár-ut pedig az imént leirt utvonal: a Budakeszi-ut—Attila-körut—Kossuth L.-utcza—Kerepesi-ut, mely a város egész területét nyugatról keletfelé — csaknem két egyenlő részre osztva — szeli át.

E szituáción nem másithatunk, ennek pedig logikai következménye az, hogy a város fejlődése rá van utalva e tengely kimivelésére, forgalmi eszközökkel való ellátására; mert a főváros egyetemlegessége vallja kárát, ha a helyzetből folyó és világosan és természetszerüséggel megszabott uton haladni nem akarnak.

Budapest területének szituációjától megszabott létföltétele nem ignorálható, s ugy mint az esküténi hid létesitésének mesterséges fentartóztatásával a hatóság czélt nem érhetett — épp ugy lenne előbb-utóbb kénytelen a szituáció kétségbevonhatatlan kényszerüsége előtt meghódolni.

Tanulmányom befejezéséhez értem.

A Tudomány-egyetem ujabbi elhelyezésére Budapest Nagyvárosában megfelelőbb és czélszerübb terrénumot mint a Vérmezőt, keresve sem fognak találni.

Vajjon — végrehajtható-e?

Meggyőződésem hogy igen. Nem egyszerre, de lépésenként haladva.

Először is ki kell költöztetni a katonai gyakorló telepet. E czélra kinálkozik, a Budakeszi-uton lévő „Basarét“ — a mai katonai müszaki gyakorló-tér előtt.

Azután oda tervezve pavillonszerü elrendezésben a Tudomány-egyetem épületeit a Vérmezőre, a központi épülettel megkezdeni az egyetem átplántálását. Jó sok időbe fog kerülni, — de kerülhet is, — mire az egyetem valamennyi épülete át kerülne; de nagy dolgok nem is készülnek el egyszerre, hanem a kellő eszközökkel és az idő egymásutánjában.

Nem lehet most czélom részletes programmot is adni magára az áthelyezés müveleteire nézve, csak a geográfiai értelemben vett elhelyezést kerestem az intézet méltóságának és rendeltetéseinek megfelelőleg; továbbá annak tekintetbe vételével, hogy az a hely a kitejlődött Budapest nagy világvárosban czélszerü választásnak bizonyuljon, mely a városnak hasznára szolgáljon; föllendülésének előmozditásában hatalmas tényezőként müködjön, és minden egyéb téren is éreztesse a helyes városbeosztás és városalkotás hathatós befolyását.

*

Hátra volna még a Müegyetem számára való helyi szituáció kutatása.

A nagyvárosnak fent kifejtett általános fölosztása, mely szerint jobbparti részét kiválólag alkalmasnak itéltük a tudomány és müvészet ápolása czéljaira, továbbá a miatt, mivel az ugynevezett diákváros számára a telepités vidékét ott véltük felismerni és a város területéből kihasitani, következtetéskép arra indit, hogy a müegyetem számára is a jobbparti városrészben keressünk alkalmas helyet.

Mindazoknak az általános követeléseknek, melyeket az egyetem elhelyezése tekintetében elmondottunk, ez esetben is kel érvényesülniök.

Hozzá tehetjük azonban különösen még azt a kivánságot, hogy a Müegyetem a város oly részeinek közelébe jusson, melyek a gyári telepek elhelyezésére be vannak rendezve.

Ezt szemmel tartva, délibb irányban keresem a szituációt.

A Fehérvári-ut és a budai külső körut metszése táján fekvő Gellérthegy enyhe lejtőjü területe — nézetem szerint — a Müegyetem számára a legalkalmasabb hely.

Mint a térképen látható, ez a jobbparton az egyetemmel — a diákvárossal — az előkelőbb lakóhelyek terrénumával közvetlen kapcsolatban van és a balparton, a város központi részével, nem különben annak déli részén letelepedett gyárvárossal, a vámházi és borárostéri hidakkal is a legközvetetlenebb összefüggésben mutatkozik.

Az utóbbi annyira és oly mértékben, hogy a Füvészkert helyével sikerrel megállja a versenyt, de jóval fölötte áll természeti szépség, kitünő jó levegő tekintetében.

De mindenek előtt sulyt helyezek e terület megválasztásakor arra, hogy a Müegyetemnek ide helyezésével véghetetlen előnyöket biztositanánk a helyes városrendezés, felosztás és városépités tekintetében, amellett, hogy a müegyetem intézetének föllendülését is a leghatározottabban segitenők.

Tanulmányomat tehát e két elhelyezési javaslattal befejezem, mely javaslataimat az illetékes körök szives birálata alá bocsátom.

Csak azt kivánom még hozzátenni, hogy ez ügy hozzászólásában vezérfonalam nem volt más, mint a szerény polgár tiszta honfiui lelkesedése székes-fővárosunk nagy jövője iránt, melyet bennem a szülővárosom iránti rajongó szeretet éleszt.“

Palóczy Antal.

Szerencsétlenségek a vadászatoknál.

Megdöbbentő vadász szerencsétlenségekről lesz hires ez az év .... A fegyverrel való hirtelenkedés évről-évre elég balesetnek a szülő oka. Hányszor olvassuk például azt, hogy az egyik gyermek lekapja a falról a revolvert ráfogja a másikra és az életveszélyesen sebesülten, vagy halva rogy össze.

A magyar ember jóravaló közmondása az, hogy még a kapa nyél is elsül, ezt a jóravaló közmondásban rejlő bölcs tanácsot csak édes kevesen követik. Fegyvert tart az is, a ki nem ért hozzá, e mellett még az a vigyázatlanság is szaporitja, a szerencsétlenségeket

hogy ott van, ott függ megtöltve a falon. Valóságos gyermek játék, pedig kéz és fegyver nem való annak kezébe, a ki avval bánni nem tud.

Az orvos valakinek nagy sétákat ajánl, azonnal fegyvert vesz, vált fegyverengedélyt belép egy vadász-társaságba és legtöbbnyire, nem sokára meg is serétesz valakit.

A törvényhozás még eddig nem figyelt ezekre. A fegyver okozta baleset szerzőjét elitélik, vagy felmentik, vagy egyáltalán bíróság elé sem kerül.

Mindig félelem tölt el, ha vasárnap ugy nevezett kocza vadászokat látok kivonulni. Elvannak látva, felszerelve, felöl'özve. Többen közülök még czélozni is alig tudnak, előbb veszik meg a vadász diadal jelvényeit mielőtt az első vad elejtésének emlékéül a vadásztársak megpálczázták volna.

Mikor azután két-három nap mulva olvasom a szerencsétlenséget, rágondolok az én tollas, lábharisnyás vadászaimra, kik az eredményt a zsákmányt megvásárolják.

Mikor pedig látok félkezü embereket, eltolt ujakat, fekete szemköteléket és más ilyesmiket rágondolok az állam mulasztására.

A törvényhozásnak el kellenne fogadni Szávoszt Alfons ind tványát és ajánlatát, mely szerint minden felnöttebb iskolás fiut a lövő fegyverrel való bánásmódra meg kellene tanitani.

A budai lövészház igen alkalmas volna erre — igy ajánlotta és igy tette magáévá az inditványt a választmány. Ugy tudjuk, hogy az inditvány a honvédelem miniszteriumához be van adva, de nem hallottunk semmit arról, hogy az inditványnyal mi történt?

A budapesti polgári lövész-egyesületet és közelebbről az eszme megpenditőjét Szávoszt Alfonsot a legnemesebb czél vezette. A honvédelem miniszterét is olyan férfinak ismerjük, ki minden szép és humanus eszmét igyekszik megvalósitani, és megvalósitja ezt is, mert a fegyverrel való ügyes bánásmód egyik főalapja a jó fegyver viselésnek.

—o—r—

Országh-estély Kelenföldön.

Sikerült estélyt rendezett a kelenföldi kör folyó hó 3-án a Sós-fürdő vendéglője éttermében. Az estélyt budavári dr. Országh Sándornak a király részéről történt kitüntetése alkalmából rendezték. Budavári dr. Országh Sándor mint a kelenföldi kör elnöke, nagy befolyásával lelkesen és ernyedetlenül küzd a Kelenföld jövője érdekében. A rossz idő daczára előkelő és számos tagból álló társaság gyült össze. Az ünnepeltet megérkezésekor Martinek Ágoston üdvözölte, a ki azt szivélyesen megköszönte. Ezután megtartották a választmányi ülést. A választmány ülése után Dániel György épitő mester és kelenföldi lakós olvasta fel: „Husz év mulva“ czimü érdekes felolvasását, melyben élénken, megkapóan rajzolta a jövőt.

Erre a dusan teritett asztalhoz ült az ünneplő társaság. A vacsora, mit Schmidt Győző izletesen és általános megelégedésre szolgált s melyhez kitünő borokat s François-féle élvezetes pezsgőt adott a következő fogásokból állt:

Kecsege tartár mártással.

Angol vesepecsenye körözve. Stiriai jércze salátával.

Torta.

Giardinettó.

Sajt.

Az első pohárköszöntőt lendületes hévvel Hirschler Mór mondotta dr. budavári Országh Sándorra. A tetszéssel fogadott pohárköszöntő után dr. Jámbor Gyula szintén az est hősét éltette.

Általános csend és figyelem között emelkedett fel a kör elnöke dr. Országh Sándor. Először is kijelentette, hogy a meghivást nagy örömmel fogadta. A kelenföldi kör szintén az a kedves kör, hol mindenki jól érezheti magát. Biztos alapokon nyugszik, mert itt nincs ellenségeskedés. Itt csak barátok vannak. Kéri a kör tagjait, hogy munkásságukat folytatva ápolják továbbra is ezt a szellemet. Szónoki erejü beszédében tanuságosan foglalkozott a régi Budával, melynek régi dolgainak megirásához hozzá kezdett. Dániel merész képzelettel rajzolta Kelenföld jövőjét, de meg van győződve, hogy ebből sok valósul meg. Kivánja, hogy Dániel elmefuttatásában előadottak megvalósuljanak. Élteti a kelenföldi kört. A szünni nem akaró éljen és tetszés zaj elmulása után dr. Meisels Vilmos sikerült pohárköszöntőben az egész világon hires és páratlan Sósfürdő tekintélyes orvosát dr. Brukkot és a szakavatott és buzgó igazgatót Káhn Gusztávot élteti. kiknek köszönhető a Sósfürdő felvirágzása. Hein Lipót tartalmas pohárköszöntőben beszélt Kelenföld elhanyagolásáról, s kifejezte azt, hogy a felvirágozásnak hatalmas biztositéka dr. Országh Sándor, s mint a jövő felvirágzás biztositékára, oszlopára emelte poharát.

Dr. Jámbor Gyula Káhnt, mint jó hazafit éltette. Ezután ismét dr. budavári Országh Sándor szóllalt fel és pedig a nehány német ajku kedvéért németül. Hatásos köszöntőjében kiemelte a magyarság erősödését. Az öreg emberek csak németül, ők magyarul és németül és a fiaik csak magyarul beszélnek. Nagy hivatása van a magyarnak, mert ez választja el a szlávot a némettől. . . .

Káhn Gusztáv a „Buda és Vidéke“ jelenlevő képviselőjére emelte poharát, hangsulyozta a Buda és Vidéke hivatását és buzgolkodását, egyuttal arra kérte a jelenlevőket, hogy a Buda és Vidéke terjesztése érdekében, támogatásában lelkesen müködjenek közre.

Élteti az egész sajtót és kéri, hogy Kelenföld ügyeivel foglalkozzanak a lapok.

Tury Zoltán a Pesti Napló jelenlevő képviselője Országhra, mint minden közügy lelkes előharczosára köszöntött.

Jámbor Gyula Országhot, mint fiatal embert éltette. Dr. budavári Országh Sándor Tury Zoltán köszöntőjére válaszolva érdekes adatokat sorol fel a multból 1861-ben mint Budaváros főjegyzője emlékezik arra, hogy Budának körül-belül 50 tanitója volt, és ezek közül 30 semmit sem, 15 keveset s egészen csak 5 tudott magyarul. Harminczat nyugdijazni kellett. Felemliti 1870-ből Molnár György magyar szinházának küzdelmeit, ki nem tudott felvergődni, mert kimondották, hogy Budán csak magyar szinház lehet. A mult és a jelen között nagy a külömbség sok az eredmény.

A mulatság ezután jó kedélylyel folyt tovább és egyik legszebb estélye lesz a kelenföldi körnek. . . .

Jelen voltak: Dr. Országh Sándor, Hirschler Mór, Kahn Gusztáv, Jámbor Gyula, Hein Lipót, Hein Samu, Lobmayer Mátyás, dr. Bruck Jakab, dr. Meisels Vilmos, Koch József, Frey Alajos, Dániel György, Molnár Norbert, Büttel János, Bittner Alajos, Barabás József, Sári Antal, Korn Izidor, Voigt Henrik, Schönfeld Károly, Schmidt Győző, Horváth János, Pollák Miksa, Kratochwilla Imre, Fischer Károly Martinek Agoston, Weisz Salamon, Tury Zolán stb.

Mi a magunk részéről azt kivánjuk, hogy a kelenföldi kör virágozzék és tagjai lelkesedjenek Kelenföld ügyeért ugy mind eddig.

A m. kir. állami nő ipariskola.

A „Pest-budai nő ipar egyesület“ vetette meg alapját ennek az iskolának, a mely annak idején sulyos anyagi zavarok közé jutott, ugy hogy további fennállása is veszélyeztetve volt.

A kereskedelemügyi m. kir. minister azonban fontolóra vette e fontos hivatással biró ipar iskola fentartásának módozatait, a vallás és közoktatásügyi m. kir. ministerrel és Budapest fővárossal már 1889-ben oly megállapodásra jutott, a melyek annak további fennmaradását biztositották.

E megállapodások szerint a kultusz minister évi 2800 frt engedélyezett, Budapest főváros pedig elismerésre méltó áldozatkészséggel elvállalta egy 25 ezer frtos kölcsönnek kamat terheit 1250 frttal; végre a pesti első hazai takarékpénztár évi 100 frtot biztositott.

Ezekhez az összegekhez hozzájárult még a kereskedelmi minister 2000 frttal.

A nevezett egyesület ily nagymérvü támogatás mellett a kultusz minister valamint a kereskedelemügyi minister főfelügyelete alatt 1892-ig müködött tovább, a mikor az intézetet a kereskedelemügyi minister végleg átvette.

A végleges átvétel folytán az intézet a felügyelő bizottság által tett javaslatok alapján 1894 év julius hó 3-án kelt leirattal uj szervezeti szabályzatot nyert.

Mi is hát czélja, és feladata a m. kir. állami nő ipar iskolának? erre megfelel a mult évben kiadott Értesitőnek következő tájékoztató sorai, a melyeket nagy gonddal és szakavatattsággal özv: Nendtvich Gusztávné igazgató szerkesztett.

Első sorban is, hogy a fiatal nőket a női munkák készitésével foglalkozó üzleteknek hasznos segédmunkásaivá képezzen oly módon, hogy az ilyen nők közül azok, kik később is önerejükre lesznek utalva, gyakorlati képzettségük tovább fejlesztése, illetőleg kiegészitése után, önálló gyakorlati müködésre, női munkaüzletek vezetésére is képesek legyenek;

a családi körükben foglalkozó nőknek a külömböző női munkák készitésében alapos képzést nyujtson.

Az intézet alkalmas időszakokban rövidebb tartamu rendkivüli tanfolyamokat is rendez a rendes szaktanfolyamok tantervébe fel nem vett fontosabb női munkák tanitására.

Az intézett végzett tanulói a rendelkezésre álló hely szerinti számban a felügyelő-bizottság jóváhagyásával még egy évig foglalkozhatnak az intézetben kézi ügyességük tökéletesitése végett.

A m. kir. állami nőipariskolának a mostani tanévben is négy szakosztálya van u. m.: a fehérvarró, a felsőruhavarró, a fehér-, szines és mühimző, végre a divatáru-czikkeket készitő osztály, melyek, a legutóbb emlitettnek kivételével, a budai fiókintézetben is müködni fognak.

A tanitás főbb szaktárgyai a következők:

a) fehérnemü-varró-osztályban:

a férfi és női fehérnemüek, az asztal és ágynemüek rajzolása, kiszabása és varrása kézzel és különböző rendszerü gépeken. A fehérnemüek diszitése.

b) a felsőruha-varró-osztályban:

a felsőruhák mértékvétele, szabás-minta rajzolása, kiszabása az egyszerü és diszesebb ráhák összeállitása, varrása és diszitése.

Az felsőruhák átalakitása. Ruhavasalás.

c) A fehér-, szines és mühimző-osztályban:

hurkolás, likacsos és tömött kézi himzés. Fehér- és monogramm-himzés kereten. Szines himzés, tűfestés, aranyhimzés; himzés ráhelyezéssel.

d) A divatáruczikkeket készitő osztályban:

téli és nyári női kalapok, fejkötők, szalag, csipke, virág stb. és tolldiszek készitése; kalapok és fejkötők átalakitása;

Ezt a programmot elolvasva, és ennek betartásáról meggyőződve, lehetetlen, hogy részünkről is ki ne fejezzük elismerésünket az illetékes körök előtt, a kik elősegitették azt, hogy ez az ipariskola a budai részeken is otthonra talált.

Ugy a kultusz valamint a kereskedelemügyi miniszter urak, de hozzá a fő- és székváros áldozatkészsége lehetővé tette, hogy ez az intézet feladatának teljesen megfelel, és tovább virágzik.

Ismerőseink.

(Árnyak és fények.)

A 19 éves feltaláló.

Irta: **Fulton.**

A bécsi Statthalterei ez évi augusztus 20-án jegyezte be Szentesi Alfonz hazánkfia „villanymalom“ nevet viselő találmányára a szabadalmi elsőbbségi jogot.

Minthogy e szép sikert igérő vivmány eszméje hazánkban született meg, sőt a kivitel első mozzanatait annak idején szerkesztőségünk is figyelemmel kisérte, igen időszerünek tartjuk azt most, midőn vele a feltaláló a technicus világ elé kilép, nehány szóval olvasóink előtt ismertetni.

A technika fejlődésének első korszakában az ember egyedül a természet szolgáltatta erőket vette használatába, értjük ezek alatt a vizet és szelet, melyekkel malomkereket hajtatott s

igy jutott az ingyen nyerhető erő birtokába. Daczára annak, hogy az ujabb korban tökéletesebb erőforrásokat fedezett fel a kutató ész, ezek az előbbi kezdetleges gépeket még sem szorithatták ki teljesen a használatból, mivel a természeti erőkön alapuló müvek hajtása nem igényli azt a nagy költséget, a mely a gőzerejü üzemek táplálásához szükséges. Amerikában, a technicai vivmányok hazájában számba vehető üzemek dolgoznak vizkerekekkel, turbinákkal és szélmotorokkal, s bátran kimondhatjuk, hogy a küzöbön levő huszadik századnak a technicai téren csupán egy nagy jelentőségü feladat jut, hogy t. i. a legolcsóbban, jelesül: ingyen nyerhető természeti erőkre alapitsa a gépek hajtását, ezekkel helyettesitse a költséges gőzüzemeket, ezeket használja fel a századunk dicsőségét képező elektromos gépeihez is, az az egy szóval mondva a természeti erőket kell olyképen állandó és egyenletes erőt szolgáltató forrásokká változtatni, hogy a mindenképen takarékoskodni törekvő gyári világ legjogosultabb következményének eleget tegyünk.

S e feladat megoldására van a Szentesi-féle villanymalom hivatva: hogy t. i. a természettől nyert erőt egyenletesen lehessen elhasználni és pedig úgy, hogy a szélkerékkel egész éven át kifejtett munkát középszámban használja fel, eltevén a maximalis munkaképességnél a fölösleget (a középszám és maximum közötti különbséget,) hogy a minimális erőkifejtésnél felhasználja s igy e minimumot is az emlitett középszámra emelje. E feladatot a következőleg oldja meg: A tetszés-szerinti rendszerü szélkerékkel egy függélyes tengely jön mozgásba, mely lent egy igen praecis kiszámitásu fogas kerék áttétellel a primär-dynamot hajtja. Az igy kifejtett villamosság az accumulator-batteriába vezettetik, honnan azután a secund-dynamoba megy. Már most, ha bizonyos pontban a szélkerék évi közép munkaképessége 10 lóerő, akkor a secund-dynamo is 10 lóerővel dolgozik. Ha tehát a szélkerék 10 lóerőnél több munkát fejt ki, akkor ezen fölösleg az accumulatorokban marad s a secund-dynamo csak 10 lóerővel müködik; a mikor pedig a szélkerék kevesebbet fejt ki 10 lóerőnél, akkor az imént accumulált fölösleget most elhasználja s igy a tiz lóerőnek megfelelő évi középmunkaképesség megbántást soha nem szenvedhet.

Ezzel az egyszerü szerkezettel el van érve az, hogy, mig eddig a szélkerékkel csak akkor dolgozhattunk, ha szél fútt, most a középszámra reducált erővel a szélmotor egész évi megszakitatlan munkára van képesitve. A találmány ismertetése után czélszerünek tartjuk a terv kidolgozásának eseményeiről is nehány szóban megemlékezni.

Szentesi az 1893. év márczius havában Rómába mint a carmeliták rendjének tagja tért vissza a haza földjére. Régi betegsége ismét előjövén, belátta, hogy Olaszországba egyhamar nem utazhatik s mivel eddig is folyton technicai ismeretek gyüjtésére szentelte szabad idejét, most jónak vélte ezen ismereteit értékesiteni, hogy régi czélját, egy természeti erők hajtásán alapuló egyenletes müködésü gép előállitását, megvalósitsa.

A fővárosban többfelé tudakozódott, hogy tervéhez adatokat szerezzen, a mi nem kevés nehézséggel járt. Az ősz bejöttével Szent-Endrére nagybátyjához: Baráth S. Illéshez, lapunk munkatársához költözött, hol a vidékies csendben folytatta számitásait. Fődolgot a fogaskerék áttételei okoztak, miket Szentesi ugy constatált, hogy a dynamo aránytalan fordulatszámai daczára minden tételhez egyaránt alkalmazható.

Az 1894 év kezdetén egyelőre abbanhagyta a gépészeti számitásokat, nagybátyja egy vaskos mű megirásához fogott, melyből az első füzet április havában jelent meg; a 100 nyomatott ivnyi terjedelmü s többnyire latin auctorok feldolgozásából álló mű egész napi idejöket igénybe vevén, a találmány tervének folytatására csak az őszkor nyilt alkalom. Szentesi ekkor megkisérlette az eszmét több szakember előtt ismertetni. Talán mondanunk sem kell, hogy nem nagy tetszéssel halgatták magukat tapasztalatban gazdagoknak kiabáló „szakférfiak“, hogy egy fiatal és systematicus technicai képzettséggel nem rendelkező szerzetes mit akar keresztül vinni. A feltalálónak nem maradt tehát más hátra mint minden támogatás és tanács nélkül folytatni munkálatait. November hóban ismét elővette a betegség és a szent-endrei csendes magányt csak február havában hagyhatta el.

Ekkor már elkészitette rajzait s csupán a terv beható meggondolása maradt hátra. Augusztusban elhatározta, hogy még egy utolsó kisérletet tesz a szakférfiak előtt, megtudandó vajjon van-e tervének a szakemberek itélete szerint valami értéke.

A Neufeld és Schön-féle szabadalmi irodában mutatta be tervét, hol azt azonnal tetszéssel fogadták, nemeslelküen felkarolták az ügyet és beható vizsgálat után elhatározták, hogy a feltalálónak anyagi hozzájárulása nélkül a szabadalmat kieszközlik. A szabadalmat egyelőre csak Ausztriára kérték mivel hazánk tudvalevőleg nem bövelkedik szélkerékgyárakban, legközelebb azonban a többi államokra is fogják kérelmezni.

Nem mulaszthatjuk el e sorok végén a hazai gyárak figyelmét is a találmányra felhivni, nehogy a külföld előtt, előbb találjon méltánylásra, mint a honi vállalkozók előtt. Nekünk kell első sorban méltányolnunk azt a mit ez édes haza kincsének mondhatunk, nehogy a mi szégyenünkre idegen nép segitsen sikerhez egy hazai feltalálót s ő kénytelen legyen elmondani: „Ingrata patria, non possidebis ossa mea!“

Husz év mulva.

(Dániel György felolvasása a kelenföldi kör estélyén.)

Husz évi távollét után ismét visszatérek szeretett hazámba. — Hosszu külföldi utam utolsó állomása Bécs, a régi császárváros. Itt azonban, bár kétségkivül sok uj dolgot láthatnék, ezúttal nem időzöm, mert a vágy hazám kedves fővárosát minél előbb látni már oly intenziv erővel ostromol, hogy nyugalmam, türelmem teljesen fogytán van. — Felszálok tehát a Budapest-Bécsi villamosvasút egyik kocsijára, mely megállás nélkül, kilenczven percz alatt teszi meg ez utat. Kocsink százötven kilométer sebességel halad. E miatt igen fárasztó szórakozás a mellettünk elrepülő tájak szemlélete és miután hangulatom nem olyan, hogy utitársaimmal társalgásba bocsájtkozhatnék, szórakozás hián tehát gondolataimba merülök és most is, a mit már oly számtalanszor tevék, magam elé idézem kedves Budapestünk azt a képét, melyet ezelőtt husz évvel, a milleniumi ünnepélyek előestéjén elénk tárt. — Budapest akkor rohamosan fejlődött, beépitett területe évről-évre nagyobbodott és lázas épitkezés folyt mindenhol; máris sok tekintetben felölté az ugynevezett világvárosok alakját. Tudtuk azonban és éreztük mindannyian, hogy ez a fejlődésnek csak a kezdete, és hogy az ifjuból kinek ereiben egészséges vér lüktet erőteljes izmos férfiu fog válni. — Reményenikben vajjon nem-e csalodtunk? — A fejlődésben volt ifju vajjon megórta-e egészségét? — Ferde nevelés, rossz társaság nem-e rontották el idegzetét? — A legjobbat várva bár mégsem birok teljesen aggodó gondolatoktól szabadulni; és pedig nem minden ok nélkül. Hiszen abban az időben napról-napra azt tapasztaltuk, hogy a város tanácsa nem állott egészen feladata magaslatán; a szabályozásoknál szükkeblü volt, kezdeményező erővel nem birt és rend szerint az események szoritották lépésről-lépésre. Egyes vidékek fejlesztése iránt nem birt érzékkél és a mi talán legnagyobb fogyatkozása volt, intézkedéseiben oly lassu volt, hogy a fejlődéssel nem birt lépést tartani, nem is szólva azért, hogy ennek irányt szabott volna. És igy sajnosan tapasztaltuk, hogy a város központjához közel eső minden tekintetben kifogástalan, kies fekvésü területek a szükséges közutak és forgalmi eszközök hiánya miatt épittettlen maradtak mig a Rákos homokos, sokkal egészségtelenebb területén gomba módon szaporodtak a telepek. — A lakosságában erősen szaporodó város kétségkivül azután is nagyobbodott és én reménylem, hogy kellő időben helyes útbaigazitást nyert, ugy hogy ujból épült részei az esztétika, közegészség és világvárosi jelleg követelményeinek megfelelnek.

Ilyen és hasonló gondolatok foglalkoztatnak a midőn a kocsiban levő csengő jelt ad, hogy a város közelében vagyunk. A villamos lámpák kigyuladnak és kocsink lejtőn lefelé haladva alagutba hatol, hogy rövid idő mulva ismét napfényre kerülve végállomásán megálljon.

Egy régi barátom vár, kinek fogatán a zugligetbe hajtunk — hol ő a János-hegy alján épült terjedelmes szállodában tölti el családjával a nyarat. A viszontlátás örömében egymáshoz intézett kérdések és feleletek az egész uton nem szünnek meg és igy csak elvétve vethetek egy-egy pillantást az utczákra a melyeken élénk forgalmat észlelek. — Barátom családja a lehető legnagyobb szivességgel fogad. Ismét ezer kérdés és felelet, ugy hogy kirándulásra e napon már nem is gondolhatok. Másnapp reggel, hogy mindenek előtt a város terjedelméről és fejlődésének irányáról teljes képet nyerjek, barátommal együtt a gőzsiklon vontatjuk fel magunkat a János-hegy ormára. E hegyet a szabadság szobra koronázza, melynek oszlopos terasszal övezett talpazata a fensik egész területét foglalja el. A hazai müvészet e remek müve mely messze tájra hirdeti a szabadság diadalát, oly óriási arányokban készült, hogy a közelben álló szemlelő nem képes az egészet áttekinteni. — Bár még meglehetősen korán van, már is számos kiránduló felkereste e helyet és a hegy oldalait körül ölelő szerpentin utakon még számosabban iparkodnak feljutni. — A teraszról az alattunk elterülő város felé irányitom tekintetemet, de sajnálatomra csak zavart képet látok, mert az idő kedvezőtlen és ólom szürke köd nehezedik a tájra. Miután a köd elosztására egyhamar nem számithatunk, barátom inditványára ismét leszállunk a hegyről és a Normafa-utra térve a Széchenyi-hegy felé tartunk. — Az uttól jobbra balra elterülő lejtős területeken nyaraló-nyaraló mellett áll, egy-egy teleken három-négy épület. A köznép számára egyetlen szabad hely sincs fenntartva és a vén hatalmas tölgyek, melyek hajdan e területeket domináltak, nagyobbára eltüntek. Inkább előkertes utczában képzelem magamat, mint nyaraló területen és alig hiszem, hogy az itt tartozkodók feltalálják azt a fesztelen és zavartalan nyugalmat a melyeket üdülés czéljából kerestek. Tetézi e nyugtalanságot a sürün egymás után közlekedő villamos kocsik harangütése és a nagy népforgalom. — Mindez a czéltévesztés bélyegét hordja magán.

Az Istenhegyre érve örömmel látom, hogy a zakatoló fogaskerekü vaspálya helyén villamos kocsik járnak. Egy ilyen kocsiba szálva csakhamar felérünk a Széchenyi hegyre. Itt egy exponált helyen álló glorietteben helyet foglalva a város felé tekintünk mely most már tiszta napfényben ragyog. Megragadó látvány! Minden érzékem le van kötve! a szó elhal ajkamon! Barátom látva meghatottságomat maga is, bár e gyönyört gyakran élvezi, szótlanul engedi át magát a csodálat érzelmeinek. Allattam terül el ős Buda vára számos köz- és magán épületeivel; barna falaival övezve egy keretbe foglalt dombormünek látszik. E keret három oldalára támaszkodik a királyilak mely szépségével és terjedelmével fejedelmi módon uralja az egész környéket. Megdöbbenéssel nézem a város balparti részének kiterjedését, melynek határai oly távol vannak, hogy puszta szemmel alig láthatom. Ez óriási kiterjedés minden várakozásomat felülmulja. Az előtérben egy nagy kiterjedésü, nemes görög-stylben emelt épület, melynek talapzatát a Gellérthegy képezi, köti le figyelmemet. Ez a Partheon, szól barátom kire kérdő pillantást vetettem. A Gellérőhegy erősen befásitott oldalain számos nyaralót és innen jobbra egy előttem ismeretlen, uj városrészt látok. Gyönyörrel szemlélem a fővárosnak ezt az elszigeteltnek látszó részét, melynek szabályozása szimetrikus alakokat mutat. „Ez Kelenföld, szól barátom, és ha ugy tetszik menjünk le oda, a pompás árnyékos uton félóra alatt le érünk, s utközben egyet mást elmondok e városról.“ Miután e felszólitásnak szivesen engedek, csakhamar utban vagyunk.

„E gyönyörü völgy, kezdi el barátom közléseit, igen sokáig mostoha gyermeke volt a fővárosnak, most azonban, hogy kitünő tulaj-

donságait felfedezte beczézett kedvencze. E hely önként kínálkozott telepitésre, mert mig egyrészt az enyhén emelkedő nagy terjedelmü völgy lakóházaknak és középületeknek adott tért, másrészt a szomszédos hegyek oldalai nyaralók épitésére kínálkoztak. A völgynek a Dunafelé lejtő terepe minden nehézség nélkül kifogástalan csatornázást engedett létesittetni és alig hullámos talaján aránylag csekély költséggel pompás alakot épittettek, A balparti városrészeket ellepő pornak itt nyoma sincsen mert a környéknek agyagos, nehéz talaja és a hegyek begyepesitett oldalai erre nem nyujtanak anyagot. Ezeknél fogva rendkivül tiszták az utak, bár takaritásukra, sokkal kevesebbet forditanak mint a túlparti részeken. A szomszédos Duna és a völgyet körülölelő hegyek ozóndús erdői páratlan tiszta levegővel árasztják el a tájat és a levegő a hegyek sajátságos alakulása következtében folytonos áramlatban van. Mindezek következtében valóságos mintaváros épült e helyen, melynek lakossága jelenleg 25 ezer lélekből áll. Amott a Duna szabályozás által elkeritett árterületen kikötő épült; kővel kirakott s befásitott partján végig zárt sorban áruházak emelkednek. E sort megszakitja egy terjedelmes park, melynek közepén a dunai hajóhad laktanyája áll. A zártsoros épitkezés egészen a fehérvári-útig terjed és számos utczákkal van átszelve, ugy, hogy csak kisebb háztömbök keletkeztek. A fehérvári- és Budaeörsi-út közötti területen csupán előkertes épületek állanak; és innen felfelé nyaralók. A völgynek félkörü alakja és a dunai hidakkal való összeköttetése az utaknak sugár alaku beosztását követelték a mi által számos szabad tér alakult; minden ily szabad téren egy-egy középület vagy emlékmü áll. Amott a róm. kath. templom, mely most nyeri befejezését; ettől balra szép park közepén a reáliskola épülete; ismét balra a kelenföldi szinház főhomlokzata képezi az oktogon alaku tér egyik oldalál; Amott lejebb az Odeon, hangversenyekre és tánczvigalmakra alkalmas nagy termeivel; s a kisebb tereken Árpád, nagy Lajos, Hunyady és a nemzet egyéb nagyjainak szobrai. Mindezek ugy helyeztettek el, hogy a sugár irányban összefutó utczákról már messziről láthatók. Valamennyi, a völgygyel hosszában átszelő uton közúti vaspályák járnak és legtöbbjének góczpontja az a nagy tér, mely a magyar állam vaspálya indóháza előtt terül el. Ez indóház, mely a Bécsi- Pécsi és Triesti vonalak végpontját képezi, homlokzatával a Gellérthegy felé van forditva. Ott a Gellérthegy alján nagy kiterjedésü parkjában a magyar katonai akadémiai pavillonjait láthatók; emitt a Budaeörsi út mellett szintén terjedelmes kert közepén a harmadik egyetem impozáns épületét, valamennyi utat lombos fasorok árnyékolják. az itt lakók valóban nem panaszkodhatnak semmi felett a mit leginkább az bizonyitja, hogy a lakbérek semmivel sem olcsóbbak mint a belvárosban és lakosok zöme az intelligenciához tartozik.

Ez alatt leérünk Kelenföld területére és nagy érdeklődéssel nézzük a köz- és magán épületeket melyek szépségben egymással versenyeznek.

Késő délután lett ezalatt, vissza indulunk tehát barátom lakására; ezuttal azonban a svábhegyi körvasutat használjuk. Haza térve megebédelünk és csakhamar nyugalomra térünk, hogy a napi fáradalmat ki pihenjük. Álmomban tovább festem a kedves képet, és felébredve felsóhajtva mondom: miért is csak álom mindez.

Krecsányi búcsuja.

A mi kedvelt Krecsányink, a ki fájdalom még mindig csak félig van itthon Budán, elbúcsuzott tőlünk. Az utolsó előadáskor a következő meleghangú búcsuszavakat intézte a közönséghez:

Mélyen tisztelt és nagyrabecsült műpártoló közönség!

Búcsuzni léptem e deszkákra. Levert bánatos szivvel állok itt önök előtt, mert bisz a búcsu utolsó szomoru szavait vagyok kénytelen elhangoztatni.

Bocsássanak meg kérem, ha e rám nézve nehéz pillanatokban el vagyok foglalva. Pedig én oly melegen, oly szivből fakadó, igaz szavakkal szeretném kifejezni azt a határtalan tiszteletet, szeretet, a melyet önök iránt évről-évre fokozottabb mértékben érezek. Oly nagyon szeretnék szivből szivhez szólani s ohajtanám, hogy ott a nézőtéren úgy, mint itt a szinpadon, a távozás, a válás miatt sürü könnyek peregjenek végig az arczokon. De fájdalom ajkaim gyengék gondolataim, érzelmeim kifejezésére s csak nagy halhatatlannak, Vörösmarthy Mihály egyik költeményéből idézhetek és fejezhetem ki magamat, mely többek között azt mondja, hogy „. . . nem érez az, ki érez szavakkal mondhatót . . .“

Mélyen tisztelt hölgyeim és uraim!

Önök a perczben itt, a magyar kultura örömére, szinészetünk büszkeségére és dicsőségének emelésére Thalia e szerény csarnokában olyan jelenetet rögtönöztek, melynek szemlélése a muzsákat is örömmel tölti el. E jelenetet a nemes, a magasztos eszmék iránti lelkesedésük és lángoló, hazafias érzelmektől áthatott méltánylásuk és elismerésük alkotta. Legyenek áldva érette!

Ehhez a jelenethez, ezen jelenet hasásának megteremtéséhez nem kellett szerző, sem rendező, sem sugó. Ezt az önök magasztos, fenkölt lelke irta, jóindufatok rendezte, nemes szivük sugta és magas szinvonalon álló izlésük, müveltségük fáklyájának messze világító fénye sugarazta be.

Ilyen jelenetet csak a lelkesedés, az ihlet percze szül. Ilyen jelenetet Clio ércztáblájára az emberek pedig, szivük fenekére szoktak bevésni.

Köszönet önöknek e magasztos e soha el nem feledhető mozzanatért!

A lefolyt budai nyári szini évadnak sok apró örömeit, a percznek pedig örök emlékét viszem magammal vidéki vándorutamra. Mint a pirkadó nap a hajnali égboltot, akként aranyozza be a távolban az önökre való visszaemlékezés gondolataim világát. Mint a fáradt, tikkadt vándor tekinte. Mekka felé, akként irányul az én vágyam, az én tekintetem ide Budára, önök felé. Mert hisz buzgalmam, törekvésem, becsvágyam egyetlen czélja az, hogy a magyar szinészet Budán a Krisztinavárosban, ezen a szent helyen a hol, több mint három évtized óta küzdünk a magyar kulturáért, szinészetünk végre valahára állandó otthont találjon. Vajha ez mielőbb valósulhatna!

De fövényóránk immár lejárt. Távoznunk kell. Gördüljön le tehát végleg a függöny, mely hét hosszu hónapra ismét elválaszt önöktől.

Legyenek mindnyájan boldogok, legyenek áldottak!

A legörömtelibb, legboldogabb viszontlátásig 1896. év május hó elsején!“

Nem tudták elérni . . .

(Szent-endrei életkép.)

A helybeni paulai szt. Vinczéről nevezett szűzek zárdája jótékonyságát — mely naponta sok szegény s nyomorék halandó részére a nélkülözhetlen betenni való meleg eleséget szivélyesen osztogatja élvezve, haladt két e kegyelemre szorult béna ember az ugy nevezett „tyukszem“-utczán végig.

Igaz, hogy a két, lábait alig emelni biró szegény más, jobb uton is haladhatott volna, de a kezükben levő, tarka kendőbe kötött fazekak gőzölgő tartalma, mely a nevezett zárda kegyelete folytán osztály részükül jutott, önkénytelenül késztette a legközelebbi utköz átvágtatására; mert hiába a mig azt csak teheti: a gyomor parancsol a test összeroskadásával fenyegető lábaknak!

Egyik a másikát buzditva, a meleg főzelékkel telt kormos cserepeket görcsös szoritással őrizve, vánszorgott a 70 évet régen betöltött s a munka következtében elsatnyult két aggastyán, a kik annak előtte jobb világot éltek, az emlitett árok — pardon! — utczának nyaktörő, kisebb-nagyobb hegyet-vötgyet képező törmelékein keresztül.

„Hallod-e, bajtárs!“ — szolt az egyik, megérkezvén az elemek által csufosan összekuszált ut közepe tájára, mialatt az összerogyni készülő testét a falhoz támasztotta, merev tekintetet vetve a kezében levő s veszélyben forgó életjutalékra — „erre biz' nem jár és nem is lakik sem miniszteri, sem városi tanácsnok!“

„Miért?“ kérdezé a másik.

„No, mert nem bolond hogy ilyen uton törje nyakát, mikor az ő utjait mindenütt szabályosan kövezik.“

„Igen ám, de ezek a népek itt körül is adófizetők!?“

„Hja, hát mi ketten nem fizettünk tán 50 évig adót és nem faragtunk százezrekre menő járdakövet, azért most mégis itt törhetjük lábszárainkat bögréstül együtt!

„Se baj. pajtás,“ — csittitá a másik — „a hogy mink kerültünk e katyaszoritóba, ugy mások is követnek ma-holnap bennünket!„

Ezzel elsompolyogtak, vezényelve s vigasztalva üres gyomruknak nyujtott szerény de csábitó kilátása által . . .

A szegény két bajtárs elnyomorodott két kőfaragó vala, a kik nem birták elérni azt, hogy annyi járdakő faragása után a kis koldus-levet nyaktörés veszedelme nélkül tudták volna hazavinni.

Czaupper Miklós.

Felhivás előfizetésre.

Főtörekvésünk, hgy a közönséggel egy családot képezzünk és hogy a társadalmi életnek hü tolmácsai legyünk.

Ezután is folytatjuk közkedvelt rovatunkat. Ismerőseink czim alatt rajzoljunk közéletünk ismertjeinek árny és fényképeit, méltányoljuk a polgári érdemet, de feljegyezzük a mulasztásokat is.

Ismertetjük Buda és vidéke közintézeteit ipar és gyártelpeit, községi és közmüvelődési ügyeit. *A magyarosodásért is kitüztük a zászlót, nemcsak a nyelvet, de a szellemet is magyarrá akarjuk tenni. Mindent elkövetünk ezért, de nem erőszakos fegyverekkel.*

A „Buda és Vidéke“ előfizetési árai:

Egész évre . . . . 12 korona.
Félévre . . . . . 6 „
Negyedévre . . . 3 „

Különfélék.

— **Október.** Mintha aranyos meleg sugaraival, ketté vágták volna a napfényes időt, hirtelen beköszöntött az őszi hónap másodika. Aludni készül a természet, s már most kezdi ostromolni az ablaktáblákat, fákat és cserjét. A fővárosban akkor kezdődik az élet, a midőn megsárgul a korzó gesztenyése, s a szél leveri rolluk a sötétpiros érett gyümölcsöt. A szoba négy fala közzé szorul a gyermekhad. Vig ugréndozásuknak, hangos kaczajuknak immár vége. Ködös pára tölti be a látóhatárt, s nem bir vele megbirkozni az éjszaki süvitő szél. Mély boru száll a kedélyre, de nem reményvesztetten néz a jövő elé, kinek csendes lakásában, csendes otthona van. A kirándulásoknak vége szakadt. Virágos mezőben, zugó erdő lombjai alatt nem szivjuk tele tüdőnket éltető levegővel, de visszavonulva, a hit vigasztaló szava megenyhit, hogy eljön majd a tavasz, reménységünknek ujabb fakadása. Boldog az ki erőshittel, és tele reménységgel, és munkakedvvel megy neki a zordon télnek! És boldog az, ki gondterhes fejét lehajthatja fényes avagy egyszerü lakásába, hol szeretteinek ölelő karja várja. Ezt a megnyugtató érzést és megelégedést kivánjuk olvasóinknak az őszi ősső, hideg, szeles idő bekövetkeztével.

— **Még a régi szokás szerint.** Fényes esküvője volt Szemler Mór vasuti főfelügyelő leányának mult hó 28-án esti 6 órakor Beniczky Tamással, a II. kerületi plébánia templomban. E kerület intelligens közönsége örömmel vesz hirt a bájos menyasszony boldogságáról, mert Szemler Gizellát mindenki őszintén szerette. Azok közé a kisasszonyok közé tartozott, a kik mindig szives örömmel jelentek

meg ott, hová az emberbaráti érzés a könyörület nevében szólitotta. A jótékonysági nőegyletek bazárjaiban ott láttuk fáradozni, a szegények érdekében édes anyja és testvére Jolán társaságában. Az előkelő násznép pontban esti 6 órakor vonult be a viziárosi Szent-Anna templomba, hol Dömötör kerületi plébános végezte az esketési szertartást. Násznagyok voltak: Varga Gyula nyug. ministeri tanácsos és Dr. Okolicsányi János. Vőfélyek voltak: Gulácsy Kálmán, Hallai Károly, és Hallai Ferencz. Koszorus lányok: Szemler Jolán, Hallai Miczi és Szeniczey Miczi. Nagy volt az érdeklődés az esküvő iránt a társadalom minden rétegében. Már d. u. 5 órakor nagy tömeg verődött össze a templom előtti téren, kik érthető kiváncsisággal várták az érkező nászmenetet. A templom pedig zsufolva volt érdeklődő közönséggel. Esküvő után az örömszülői háznál fényes lakoma volt, hol egymást érték a szebbnél szebb felköszöntök a fiatal pár boldogságára, mihez magunk részéről is őszintén csatlakozunk.

— **Egy tanitónő érdemei.** Kiemeltük Eperjessy István zugligeti igazgatónak a magyarosodás körül szerzett érdemeit. Az igazság okáért meg kell neveznünk ebben a legkiválóbb segitő társat, ki nem más, mint az ő kedves és fennkölt lelkü neje. Ő két évig küzd a németajku növendékekkel és férje már kész magyar anyagot kap. Isten éltesse a derék honleányt.

— **Kitünő zenemü.** Konkoly Miklós a ki a hazai csillagvizsgáló tudománynak európai tekintélyü vezére, a zeneszerzés terén is kitünőség. Közelebb egy szép zenedarabbal gazdagitotta a zenemü irodalmat. Az izléssel kiállitott hangjegy czime „Nyitány Jókai Mór Milton czimü szomoru játékához“. Nagy zenekarra irta, és Méltóságos Gróf Eszterházy Miklós urnak tiszteletteljesen ajánlja Konkoly Miklós. Nyomatott Heisler J. nyomdájában.

— **Zárlövészet.** A budapesti polgári lövész egyesület zárólövészetét szeptember 29-én tartotta meg az összes helybeli lövészek valamint vidéki egyesületek kiküldöttjeinek jelenlétében. Az egyesület 788 koronát tüzött ki dijak gyanánt, melyek mindegyike gyönyörü diszitésekkel volt ellátva. A lövészet megkezdését 12 taraczk durranás jelezte, mely déli 1 óráig tartott, és ismét 2 órától rendkivüli nagy érdeklődés mellett alkonyatig folytattatott, a midőn a dijak ünnepélyes kiosztása következett. Az 1 órakor tartott lövészbanketten Márkus József főlövészmester az Ő felsége ajándékozta aranybillikomot Ő felségének egészségére emelte, Szabó M. Ferencz pénztári ellenőr József kir. herczeg és magas családját éltette. Hampel Sándor a kitünő főlövészmesterre: Márkus Józsefre emelte poharát, viszont a főlövészmester a helyettes főlövészmesterekre, Freyberger Pál a lövészmesterekre. Hermann Béla a jelenlevő vidéki lövészeket éltette elmés beszédében, miglen Laknar János jegyző az egyesület legifjabb tagjára: Tollacsek Ferencz bánya-tanácsos, volt petrozsényi főlövészmester egészségére emelte poharát. A dijak kiosztása ut n, melyeket a főlövészmester személyesen nyujtott át a nyeröknek, az egyesületi diszteremben kedélyes táncz következett, melyen mintegy 250-en vettek részt tagtársaink sorából. Ugyanez estén adattak át a mesterlövőknek a kitüntető mesterlövő jelvényeik is, névszerint a következő kitünő czéllövőinknek: dr. Axaméthy Lajos, Hadik Barkóczy Endre gróf, Gajáry Odön, Jellenek Antal, Molnár Béla. Némay Antal, Szávoszt Alphons, Tamásy Lajos és Vándory Béla uraknak.

— **Budaiak Szent-Endrén.** Lapunk többször hivta fel Buda közönségét arra, hogy keresse fel a közel vidék városait és községeit a kölcsönösség, a barátság és közérdek megszilárditása végett. Felszólalásunknak elég sikere volt s örömmel jegyezzük fel ujabban azt, hogy egy nagy társaság külön vonaton zenével volt Szent-Endrén. A kirándulók Sárkány Béla kedvelt polgártársukat keresték fel, kinek azelőtt a főuton volt mészárszéke és most Szent-Endrén egy szép jövőjü vendéglőt nyitott, mely hentesüzlettel lesz összekötve. Sárkány Bélát igen kellemesen lepte meg ez a barátság. A kirándulók vendéglőjével igen meg voltak elégedve.

— **Bérlet jegyek.** A közönség gyakran kifejezett óhajának megfelelőleg f. év október hó 1-től a budapesti társaskocsi részvény társaság az alábbi vonalokon a következő feltételek mellett ad ki havi bérlet jegyeket: Csepel rakpart Andrássy-ut eleje, Rudas fürdő, Szt. János kórház, felnőtteknek naponta kétszeri menetre 2 frt 70, négyszeri menetre 5 frt. Tanuló jegyek naponta csak kétszeri menetre 1 frt 50 kr., Andrássy-ut eleje, városliget, Király-utcza eleje Hermina-ut, Hermina-ut Gólya ugyanannyi. Végül Csepel rakpart Artézi fürdő, Rudas Arena-ut, Szt. János kórház Városliget, Király-utcza eleje Gólya felnőtteknek naponta kétszeri menetre 4 frt 50 kr négyszeri menetre 8 frt. Tanuló jegyek kétszeri menetre 2 frt. Ezek a bérlet jegyek az igazgatóság hivatalos helyiségében: (Erzsébet-tér 9 sz II. emelet) október hó 1-től kezdve d. e. 9—12 és d. u. 3—6-ig válthatók. Tanuló jegyek csak valamely iskolai igazgatóság által kiállitott felvételi okmány alapján adatnak ki: Az igazgatóság.

— **Az esztergomi hid.** Megnyilt az esztergomi hid, mely közelebb hozta a herczegprimás székhelyét a fő- és székvárossal. A megnyitás nagy ünnep volt, és ki kell emelnünk, hogy egyházi szertartást tartott a herczegprimás. Ez ma már esemény számba megy, mintha az emberi mü létesülhetne Isten nélkül és fennállhatna akarata nélkül. A hid valódi remekmü. Az épitést egy igen szolid és nagyhirü technikus czég Cathry Szaléz és fia hajtották végre. A Cathry czég minden épitkezése kitünő és tartós. Az összes jelen volt miniszterek és főméltóságok elragadtatással szemlélték a remek épitményt, mely méltó mestermü társa a kiváló épitőművész czég egyéb remek alkotásainak.

— **Zenélő Magyarország.** A zongorázok, dalkedvelők legkedveltebb házibarátja az örök jókedv s a lélekemelő dal kutforrása, a rossz órák felviditója, a tánczosok öröme s zongorát tanulók mulatva oktatója: „Zenélő Magyarország“ zenemü folyóirat 19-dik száma most jelent meg. E szám mint valamennyi eddig megjelentfelette érdekes. Tartalmazza Szent Gály Gyula „Nem szeretem én“ eredeti dalát, „Nem sokára menyecske lesz ebből a lányból“ czimü közkedvelt népdalt a m. kir. operaház reprisének, a „Nicolai Windsori vignők“ operája Potpourryat, a hirneves táncz zeneszerző Yvon „Szabad a csók“ czimü bájos oredeti polka mazurkáját Grieg Edward „norvég Jellemkép“ classikés stylü salon darabját. Ennyi értékes dolgot 16 krért! mert a „Zenélő Magyarország“ negyedévi előfizetési dija 6 füzetért csak 1 frt. Csoda tehát ha a folyóirat máris oly elterjedt, hogy az majdnem minden zongorán feltalálható. A 19-dik számmal az uj évnegyed kezdődik, a legalkalmasabb idő az előfizetés megujitására. Előfizethetni a kiadóhivatalban, Budapest, Csengery-utcza 62/a.

— **Végzetes halál.** Platsko Béla budapesti Concordia gőzmalmi hivatalnok többed magával szórakozás czéljából Budafokra rándult ki, hol a községen kivül a Duna partján lévő ugynevezett „kutya villa“ mulató helyen néhány kedélyesen töltött óra után este 6 óra felé társaival a Dunára csolnakázni ment s rövid csolnakázás közben Platsko társai rémületére szivszélhüdés következtében hirtelen meghalt, nevezett 45 éves volt, — temetésén f. hó 1-én neje számos rokonai és barátai voltak jelen, — a beszentelést a budapesti görög nem egyesült kath. lelkész teljesitette és igen szép beszédet tartott.

— **Társas vacsora.** A II. kerület választmánya a távozó Hermann Béla előljáró és a beköszöntő Toperczer Péter uj előljáró tiszteletére a II. ker. Bombatér előnyösen ismert Petz Ágoston helyiségében folyó hó 3-án jól sikerült társas vacsorát rendezett. A kerületi választmányi tagok majd nem kivétel nélkül megjelentek, valamint megjelent a kerület orsz. gyül. képviselője is. A felköszöntőknek nagyon is hosszu sorát Hampel Sándor városbiró nyitotta meg a két ünnepelt férfiu éltetéssel, ugyanerre emelte poharát Darányi Ignácz képviselő is. A társaság közel éjfélig maradt együtt és azon kivánság hangoztatása mellett oszlott szét, hogy hasonló kedélyes összejövetelek ezután is tartassanak.

— **Polgári házasság Budafokon.** Budafokon f. hó 1-én Frank György anyakönyvvezető előtt két polgárilag házasulandó pár jelentkezett, u. m. Albertfalváról Krug Lajos 26 éves czipész és Kovács Zsuzsanna 33 éves hajadon, valamint Budafokról Hauer József 38 éves kádár segéd és Pinter Katalin 32 éves hajadon. Adjon az egek ura ez első két párnak zavartalan mézes heteket és hogy a községben első ezüst és arany polgári menyegzőjüket érjék el jó erő és egészségben.

— **Katona és polgár.** Egygyé forrott a katona és polgár sorsa. Az összetartozó szellem ma már a haza szeretetben nyilvánul. És a mai viszonyok közt szükséges azt a szellemet ápolni és tovább fejleszteni. Ennek a mozgalomnak, ha csak parányi része is Budát dicséri, honnan első sorban el van ültetve a mag, melynek terebélyes fáját megérik fijaink, hatalmassá fejlődését unokáink.

A budai részen az I. ker. Alkotás utczában levő Nosek vendéglőben már hetekkel ezelőtt megindult a mozgalom, hogy a volt katonákat, a kik most a polgári életben foglalják el különböző állásukat és hivatalukat egy szervezett egyletbe tömöritsék, és a főváros kerületeiben hasonló szellemben külön-külön propagandát szerezzenek az anya egyletnek. Ennek a mozgalomnak élén Bellobraidics ny. kapitány áll, ki teljes lelkesedésével és kitartásával buzgolkodik az eszme megvalósitása körül. Mult vasárnap Nosek vendéglője tele volt érdeklődő tagokkal, kiknek a kapitány ur a legszivesebbb felvilágositással szolgált. Egyben elhatározták, hogy az alapszabályok kidolgozására, és a többi teendők keresztül vitelére szükebb bizottságot küldnek ki, a mely bizottság a „Buda és Vidékében“ közzétett határnapon s külön meghivók utján is, be fog számolni megállapodásáról.

— **Összejövetel.** A „Budapesti I., II., és III. kerületi szállodások, vendéglősök, bor- és sörmérők ipartársulatá“-nak tagjai társas összejövetelüket 1895. Október 9-én Berger Vinczénél (II. Medve-utcza 6.) tartják.

Tájékoztató.

— **Felhivjuk** t. olvasóink figyelmét Beimel Lajos bank fiókja mai hirdetéseire.

Vendéglő avatás. E hó 2-án lett az I. ker. Krisztina-körut 85—87. sz. a. ujonan épült és Willinger Ferencz fűszer- és vaskereskedő tulajdonát képező 2 emeletes házban levő vendéglő felavatva. Ez alkalommal Kiss S. vendéglős éttermeiben czigányzene mellett társasvacsora tartatott. Az egybegyült társaság a magyaros vacsora elfogyasztása után a vendéglős által felszolgált jó borok élvezete mellett a késő éjjeli órákban oszlott szét, elismerését nyilvánitván az előzékeny vendéglősnek a jó konyha, kitünő borok és kiszolgálásért.

— **Kinálat.** Őszi ültetésre fenyőfácskák $^1/_2$—$1^1/_2$ méter magasságban, tömbbel együtt igen szépen fejlett példányokban kaphatók jutányos áron Lakner János, I. ker., Németvölgyi-út 14. szám alatti fenyőtelepén.

— **Korrepetitornak** ajánlkozik I-sö kerületben lakó elemi vagy alsóbb polgári iskolába járó fiuk mellé a délutáni órákra egy tanitóképezdei növendék. Szives megkeresések „korrepetitor“ czim alatt a szerkesztőséghez, I. Alkotás-u. 12/a. kéretnek.

— **Hivatalnok és magánzó uraknak** jó magyaros **házi koszt** ajánltatik az Albrecht-uton a kereskedelmi ministérium és Jezsuita lépcső közelében. Bövebbet a szerkesztőség.

— **Női müszabászat.** A müszabászati tanfolyamra e hóban még beiratkozhatni. Tandij egy hóra 10 frt. A tanfolyam három hóig tart. (I. ker. Lisznyai-utcza 1. sz. a.)

Egy jó házból való fiu heti fizetés mellett egy arany-, ezüst- és aczél vésnökhöz tanulónak azonnal felvétetik. Bővebbet a kiadóhivatal I. ker. Alkotás-u. 12/a.

— **„Szt. Lukács-fürdő-részvénytársaság Budapest.** Kénes iszapfürdő, nagy nyitott és zárt medenczékkel, melyekben a forrásviz naponként négyszer megujul. Douche-massage. Iszap borogatások. **Olcsó és szép lakások.** Uszodák, kádfürdők, gőzfürdők stb. Prospektust küld ingyen az igazgatóság.

Egressy Péter füszer- és csemege üzletében Budapest belváros, Királyi-Pál-utcza 9. sz. mindig a legkiválóbb erdélyi nemes gyümölcs fajok, kolozsvári császárhus (Kaiser-fleisch) és kitünő Székely fenyőviz kapható.

— **Kályhák- és téli czikkek idénye** immár elérkezett, tájékozásul a n. é. vevőközönségnek ajánljuk Németh Károly Géza jól felszerelt vas- és füszerkereskedését (II. ker. Széna-tér 1.) ki rövid idő alatt előzékenysége és jóminőségü áruinál fogva kedvelt kereskedője lett vevő közönségének.

— **Ajánljuk** a Kubinszky György-féle szabályozható gyermekfülleszoritó kötszert, mely a fülnek szép formát ád. Használati utasitás. Ez a fülleszoritó kötszer a gyermek lefekvése előtt lesz alkalmazva olykép, hogy a füllemezek a fülkagylóra helyeztetnek s a szabályozó gummitartók meghuzása illetve megeresztése által azok kellőkép leszoritttatnak. Kapható Kubinszky György cs. és kir. szab. gyermekfülleszoritó és bajuszkötő készitőnél Budapest, I. ker. Krisztinatér.

Kiadó: mindszenti Erdélyi Gyula.

Nyilttér.

Budapest vidéki

magy. kir. pénzügyigazgatóság.

81884. sz.
III. 1895.

Gróf Keglevich István utódai budafoki cognacgyári czég kérvénye az **1894—1895. termelési évadban** feldolgozott **bormennyiség** és fizetett szeszadó igazolása iránt.

Végzés.

Ezen kérelme folytán folyamodó részére igazoltatik, hogy budafoki cognac-gyárában az **1894—1895. termelési évadban**

1,999.420 liter bormennyiség

dolgoztatott fel, és hogy ezen idő alatt a czég **20.993 forint 91 kr.** szeszadót fizetett.

Budapesten, 1895. aug. 27.

Barczy, s. k.
kir. tanácsos, pénzügyigazgató.

A gyártmány jó minőségét és szoliditását bizonyitó pénzügyhatósági végzések már évek óta egyes egyedül **csakis általunk** hozatnak nyilvánosság elé és **hathatósan támogatják** ama ismételt állitásunkat, hogy gyárunk, mely már **1882-ben alapittatott, a legnagyobb és legjelentékenyebb** Ausztria-Magyarországban és minden más cognac-gyárt **megbizhatóság** tekintetében fölülmul.

Ama körülmény, hogy cognac-gyártmányaink **közkedveltségnek** örvendenek, csakis annak tulajdonitható, hogy a cognac fogyasztók arról győződtek meg, hogy mi ✱ **csakis jól kezelt** ✱

és valódi ó cognacot

hozunk forgalomba.

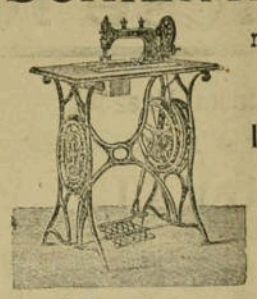
A fogyasztókat saját érdekükben arra figyelmeztetjük, hogy a bevásárlásaiknál ne csak rövidesen „Keglevich cognacot“ kérjenek, hanem arra is ügyeljenek, hogy a palaczkon teljes czimünk.

Gróf Keglevich István utd.

legyen, hogy **hamisitott értéktelen és hasonhangzásu** gyártmányok beszerzésétől megóvassék.

Gróf KEGLEVICH ISTVÁN utódai budafoki cognacgyár igazgatósága.

SCHIEN KÁROLY

mű- és épület-lakatos
Budapest,
II., Batthyányi-u. 1.
Varrógépek
és kerékpárok
raktára.

Előleges jelentés.

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni miszerint az I. ker. Szarvas-téren levő — volt Tomsay József-féle kávéházat átvettem, azt a mai kor igényeinek megfelelőleg ujra átalakittattam, és október 12-én szombaton délben czigány zene mellett ünnepélyesen megnyitom.

— **A megnyitástól kezdve minden este zene.** —

Számos látogatást kér

Weisz Gusztáv
kávés.

TELEFON
Kerepesi-út 22.
Előfizetési 4 hóra 6 forint.
HIRMONDÓ

Népszinház előadása sztől kezdve otthon hallható.

M. kir. opera zenéje ősztől kezdve otthon hallható.

Berendezés díjtalan.

Elméleti s gyakorlati tanfolyam
mindennemü
divatos női ruhaszabászati rajzolásban.

Belföldi szakiskola hiányában, melyben a női ruha-szabászati rajzolást és ennek gyakorlati keresztülvitelét rendszeresen es alaposan tanitani kellene, sok évi elméleti s gyakorlati tanulmányaimra támaszkodva ily szakmabeli magántanfolyamnak megnyitását elhatároztam, s ezt az illető érdeklődőknek azon tiszteletteljes felszólitással adom tudtára, hogy nálam személyesen vagy irásbelileg mielőbb jelentkezni szivesked-jenek.

E vállalkozásom czélja, a tanfolyamban résztvevőket a női ruha kiszabási rajzolásban s annak gyakorlati kivitelében az én különös, egy akadémián sem elsajátitható, módszerem szerint aránylag rövid idő alatt tökéletesen kitanitani. Angol s franczia toilletteket elegánsan s jutányos áron állitok elő.

Levélbeli megkeresésekre válasz haladéktalanul adatik.

KOSTYÁL J. LÁSZLÓ
női ruhakészitő
IV. ker, Kossuth Lajos-utcza 10. sz.

Barabás József
krisztinavárosi
CASINO SÖRCSARNOKA

a legujabb kor igényeinek megfelelően, kényelemmel és fényesen van berendezve.

Lakodalmak és társasvacsorák rendezése elfogadtatik.

Mindennap frissen csapolt **udvari és bajor sör.**

Ma zene!

MATTONI-FÉLE
GIESSHÜBLER
legtisztább
égvényes savanyukút

József Főherczeg nek udvari szállitója, Ő Cs. és K. Fenségétója,

özv. CULMANN REZSŐNÉ
ÉLŐVIRÁG ÜZLETE.
BUDAPEST, II., FŐ UTCZA 10.

Elvállal bárminemü üdevirágokból készithető czikkekre megrendeléseket, ugymint: koszorukat, csokrokat, virágvánkosokat stb. stb. és egyuttal pontos kiszolgálat mellett jutányos árakat is biztosit.

ZIMERMAN FÜLÖP
vendéglős

I. ker., Álagut-utcza 2. sz. „a zöld kerítéshez“

ajánlja magyar konyháját, természetes tolnavidéki borait és kőbányai sörét. Tiz liter bor megrendelésnél a házhoz szállitáson kivül 10% kedvezmény adatik.

Fiók vendéglője: I. ker. Vár, Fortuna-utcza 16. szám, mely társasvacsorák, összejövetelek és menyegzői lakomák tartására igen alkalmas.

Számos látogatásért esd

A vendéglős.

Ferdinánd testvérek

Budapest, Ferencz József-tér 5. szám.

Telefon-összeköttetés 805.

Saját termésü szegszárdi veres és fehér ó-borok.

Czukor, kávé, rizs, gyertya, tea, rum, cognac, stb.

Gyarmatáruk raktára.

Petroleumot, illó-olajokat és savakat, továbbá festanyagokat — általában oly czikkeket, **melyek az élelmezési árukra károsan hatnak, nem tartunk.**

Nagyobb megrendelések a főváros területén díjmentesen a házhoz szállittatnak.

Minden harmadik sorsjegy nyer!

Szerencse fel!

Minden harmadik sorsjegy nyer!

Még sohasem létezett
kedvező nyeremény-kilátást nyujt a
MAGYAR

OSZTÁLY SORSJÁTÉK

mert a kibocsátott 100.000 sorsjegy közül

31.499 sorsjegyet nyereménynyel huznak ki.

Mesés összegeket lehet nyerni

a magyar osztálysorsjátékon, mert szerencsés esetben a legnagyobb nyeremény

1 millió korona.

A magyar osztálysorsjáték 2 huzásban a következő nyeremények vannak:

Az I. osztály **huzása** 1895. október 16—19-ig

A II. osztály **huzása** 1895. deczember 6—14-ig

1. dij 600.000 korona.

1	nyeremény á	400,000	korona.
1	„ „	200,000	„
1	„ „	100,000	„
1	„ „	80,000	„
1	„ „	60,000	„
1	„ „	50,000	„
1	„ „	40,000	„
1	„ „	30,000	„
3	„ „	20,000	„
3	„ „	15,000	„
5	nyeremény á	10,000	korona.
12	„ „	8,000	„
27	„ „	6,000	„
8	„ „	4,000	„
110	„ „	2,000	„
213	„ „	1.000	„
100	„ „	400	„
2010	„ „	200	„
20000	„ „	100	„
9000	„ „	80	„

összesen 31.499 nyeremény, együttvéve

A huzások az állam ellenőrzése mellett és egy királyi közjegyző jelenlétében történnek.

A nyereményeket kézpénzben, minden levonás nélkül fizetik ki.

5 millió 600.000 korona.

Az első huzáshoz a sorsjegyek ára:

1 egész sorsjegy	1 fél sorsjegy	1 tized sorsjegy	1 huszad sorsjegy
40 korona.	20 korona.	4 korona.	2. korona.

Mindkét huzásra:

1 egész sorsjegy	1 fél $^5/_{10}$ sorsjegy	1 tized sorsjegy	1 huszad sórsjegy
80 korona.	40 korona	8 korona	4 korona.

Előleges fizetés vagy utánvétel mellett (vidékre is) sorsjegyeket elad:

BEIMEL LAJOS BANKÜZLET FIÓKJA BUDA, II., FŐ-UTCZA 6.

Minden harmadik sorsjegy nyer!

Vidéki megrendeléseknél postadij fejében 10 fillér, ajánlott levélért 30 fillér és minden kivánt nyereményjegyzékért 20 fillér külön melléklendő a megrendeléshez.

Minden harmadik sorsjegy nyer!

Kőszíklából fakadó kristálytiszta

TELEFON. VÉGHLESI TELEFON.

„Vera"-forrás.

Hazánk igen kedvelt **legjobb izü** és legolcsóbb

szénsavdús égvényes

SAVANYU-GYÓGYVIZE.

Hathatós szer az emésztési zavaroknál.

Borral vegyitve kellemes savanykás izű üditő és tiszta italt képez.

A bort nem festi,

a miért a nagyérdemü közönség **fröccs** gyanánt nagyon kedveli s e végből a vendéglős urak igen felkarolták.

Borivóknak, kik a bort savanyuvizekkel szeretik vegyiteni, mindenekelőtt mint **legtisztább égvényes savanyuviz** ajánlható.

E viz közömbösiti a bor savát és az italnak igen kellemes savanykás izt kölcsönöz, anélkül, hogy azt

feketére festené,

Mindenkor friss töltésben kapható a **főraktárban**

BUDAPESTEN,

ERZSÉBET-KORUT 56. és

minden gyógyszertárban, füszerkereskedés és vendéglőben.

RÖVID- ÉS SZÖVÖTT ARUK

KÉZI MUNKÁHOZ TARTOZÓ CZIKKEK

MINDENNEMÜ SZABÓ KELLÉK

Alapittatott 1875.

ALBINI LAJOS

ezelőtt

Reinl József

II. kerület, Fő-utcza 40. szám alatt.

Ajánlja raktárát férfi fehérneműekben, saját készitmény. Ingek kizárólag a jó hirnevü „Schroll"-féle chiffonból, készitve. Divatos nyakkendők, gallérok, kézelők, fehér és szines ingmellek, és jó minőségü nadrágtartók. — Továbbá nagy raktár leány **torna öltönyökben** és torna **czipők,** gummi és fonot spárga talppal.

Nagy választék női és leány kötényekben, mosó- és lüszter kelméből. Valódi szinü harisnyák, és mindennemü szövött és kötött keztyük.

Jó szabásu és tartós derékfüzők.

VÁSZON, KANAVÁSZ ÉS CHIFFON

A

Magyar Asphalt

részvény-társaság

Budapest, Andrássy-ut 30. sz.

elvállal minden néven nevezendő

asphalt burkolási

valamint **szárazzátételi** munkák teljesitését **jótállás mellett, legolcsobban.** Elismert legjobb minőségü **aszfalt anyag vidékre** is szállittatik. **Megrendeléseket elfogad a kiadóhivatal is.**

MINDENNEMÜ KÉZI MUNKÁHOZ VALÓ KELLÉK.

BARTL TÓDOR (ezelőtt)

OTT LAJOS

II., Bombatér és Plébania-utcza sarkán,

„A ZÖLD VADÁSZHOZ"

ajánlja jól felszerelt raktárát divat-árukban, ugymint: **Ing** (kizárólag saját készitésü) **lábravaló, gallér, kézelő, nyakravaló harisnya, nadrágtartó, keztyü, szövött alsó ruhák** stb., továbbá

női divat s pipereczikkek.

Szövött és rövid áruk.

Függönyök és fehérnemük tisztitó intézete.

HOZZÁVALÓ FÉRFI S NOI SZABÓK RÉSZERE.

VENDÉGLŐ

a kék golyóhoz

I. Városmajor-utcza 10.

A n. é. közönség szives figyelmébe ajánlom évtizedek óta jó hirnévnek örvendő, a mai kor igényeinek megfelelőleg berendezett vendéglőm, hol **saját természü bor, kőbányai sör, kitünő magyar konyha** minden időben rendelkezésre áll.

Minden pénteken halvacsora.

Vasár- és ünnepnap zene.

Számos látogatást kér

özv. Mayer Ignátzné
vendéglős.

Magyarhon legkiválóbb és legtisztább savanyuvize

a szántói viz

Kapható mindenütt.

Főraktár: **Werner Adolfnál**
II., Batthány-utcza 3. sz.

Benkovits Ferencz

férfiszabó mester

Budapest, I. Alagut-utcza 1.

A főváros nagyobb műhelyeiben szerzett tapasztalataim folytán van szerencsém üzletem a n. é. közönség szives figyelmébe ajánlani.

A szabást magam végzem.

Megrendeléseket és javitásokat a legjutányosabb árban elfogadok.

Jelentés.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy f. é. **május hó 1-én** fióküzletet nyitottam a **Zugligetben** a Fáczán vendéglő kerti helyiségében. — Liszt, tej, tejszin és vaj, Finom- és pék-sütemény a nap minden órájában frissen lesz kapható.

LÖVENSTEIN ANTAL
csász. és királyi udvari sütőmester.

Vendéglő „Mekka városához".

Van szerencsém a t. cz. közönséggel tudatni, hogy **Fehérvári út 10420. sz. a.** (a **Záborszky János**-féle telken, a sósfürdő közelében) vendéglőt nyitottam, mely a legujabb kor igényeinek megfelelően minden kényelemmel el van látva.

Kirándulóknak kellemes üdülő hely.

Minden időben meleg és hideg ételek.

Saját termésü borok. Csapolt és üvegsör.

Tisztelettel

SCHMIEDT KÁROLY
vendéglős.

Kőbányai Polgári serfőző részv. társaság.

Városi iroda: Népszinház-utcza 22.

Polgár sör.

Király sör.

Szt. István sör.

Barát sör.

Városi iroda: Népszinház-utcza 22.

Budai raktár I. Fehérsas-utcza 6. sz.

Willinger Ferencz

füszer és vaskereskedő

I. k Krisztina-körut 85—87. sz.

(Willinger-udvar.)

Ajánlja raktárát füszer, csemege, bor, pezsgő, cognac, rum, tea, irószerek, olajfestékekben, valamint: vas-, házi-, konyha és gazdasági czikkekben jutányos árak mellett.

Budapesti helyi érdekü vasutak r.-t.

Budapest-Szt-Endrei vonal menetrendje, érvényes 1895. október 1-től.

A) BUDAPESTRŐL:

Napszak	reggel		délelőtt	délután				este		
A vonatok sorszáma	402	404	406	408	410	412	414	416	418	420
Buda-Pálffy-tér . . . . . ind.	—	7.40	11.00	1.30	2.45	3.30	5.00	6.30	7.00	8.00
Lukács-Császárfürdő fmg . . . »	—	7.44	11.04	1.34	2.49	3.34	5.04	6.34	7.04	8.04
Hajógyár fmg. . . . . »	5.40	7.55	11.15	1.45	3.00	3.45	5.15	6.45	7.15	8.15
Ó-Buda filatorigát . . . . . »	5.46	8.05	11.25	1.55	3.10	3.54	5.25	6.55	7.25	8.25
Aquincum . . . . . »	5.52	8.11	11.31	2.01	3.16	4.00	5.31	7.01	7.31	8.31
Római fürdő fmg . . . . . »	5.55	8.14	11.34	2.04	3.19	4.03	5.34	7.04	7.34	8.34
Békás-Megyer . . . . . »	6.01	8.20	11.41	2.10	3.25	4.09	5.40	7.11	7.40	8.41
Buda-Kalász . . . . . »	6.08	8.27	11.48	2.17	3.33	4.16	5.48	7.18	7.47	8.48
Pomáz . . . . . »	6.18	8.36	11.57	2.26	3.42	4.25	5.57	7.27	7.56	8.57
Szent-Endre . . . . . érk.	6.30	8.48	12.09	2.38	3.54	4.37	5.09	7.39	8.08	9.09

B) BUDAPESTRE:

Napszak	reggel			délelőtt	délután			este		
A vonatok sorszáma	401	403	406	407	409	411	413	415	416	419
Szent-Endre . . . . . ind.	6.05	7.15	11.10	1.06	3.09	4.38	5.24	6.40	8.10	9.10
Pomáz . . . . . »	6.19	7.29	11.23	1.19	3.22	4.51	5.37	6.53	8.23	9.23
Buda-Kalász . . . . . »	6.28	7.38	11.32	1.28	3.32	5.00	5.47	7.02	8.32	9.32
Békás-Megyer . . . . . »	6.35	7.45	11.40	1.35	3.39	5.07	5.54	7.10	8.40	9.39
Római-fürdő fmg. . . . . »	6.41	7.51	11.46	1.41	3.45	5.13	6.00	7.16	8.46	9.45
Aquincum . . . . . »	6.44	7.54	11.49	1.44	3.48	5.16	6.03	7.19	8.49	9.48
Ó-Budai filatorigát . . . . . »	6.51	8.01	11.55	1.51	3.55	5.23	6.09	7.26	8.55	9.54
Hajógyár fmg. . . . . »	6.56	8.07	12.01	1.56	4.01	5.29	6.15	7.32	9.01	10.00
Lukács-Császárfürdő fmg. . . . »	7.07	8.18	12.12	2.07	4.12	5.40	6.26	7.43	9.12	10.11
Buda-Pálffy-tér . . . . . érk.	7.11	8.21	12.25	2.11	4.15	5.43	6.29	7.46	9.15	10.14

A kövér számokkal kitüntetett vonatok csak vasár- és ünnepnapokon közlekednek. A feltételes (fmg.) megállóhelyeken a leszállási szándék a t. cz. utasok által a kalauzoknak előzetesen tudomására hozandó.

A vezérigazgatóság

BUDAPESTI KÖZUTI VASPÁLYA-TÁRSASÁG.

HIRDETMÉNY.

A Budapesti közuti vaspálya-társaság **1895. évi október hó 19-én délután ½4 órakor** a társulat saját épületében V., Lipót-körut 22. szám alatt

RENDKIVÜLI KÖZGYÜLÉST

fog tartani, melyre a t. cz. részvényesek ezennel felhivatnak.

NAPIREND:

1. Jelentéstétel a társaság hálózatának villamos üzemre való berendezése tárgyában, a kereskedelemügyi miniszter által kiadott engedélyokmány és Budapest székes fővárossal e tárgyban kötött szerződésről, valamint az engedélyokmányban megállapitott tényleges épitési tőkéről.

Határozathozatal az igazgatóság ezen jelentései tárgyában, valamint a felhatalmazások megadása a hálózat átalakitásának további keresztülvitelére nézve.

2. Határozathozatal a társaság alaptőkéjének felemelése tárgyában uj részvények kibocsátása által, valamint megállapitása a részvény-kibocsátás módozatainak. — Ezzel kapcsolatosan határozathozatal a társaság névleges tőkéjének megállapitása és a forgalomban levő 200 frtos részvényeknek, illetve élvezeti jegyeknek 2 darab 100 frtos czimletre való kicserélése tárgyában. Felhatalmazás megadása az igazgatóság részére a részvény-kibocsátás eszközlésére.

3. alapszabályok módositása. A tárgyalás és határozathozatal az alapszabályok összes szakaszaira kiterjed.

4. Határozathozatal az 1889. évi október hó 27-én tartott rendkivüli közgyülésben, a másodsorozatu részvényekre hozott határozat, illetve felhatalmazás hatályon kivül helyezése tárgyában.

Szavazati jogot adnak a társaság közgyülésein (alapszabályok 15. és 20. §-ai) egyaránt a társaság részvényei s illetőleg élvezeti-jegyei, ha legalább négy nappal a közgyülés előtt az igazgatóságnál letéteményeztetnek; a részvények csak annyiban, a mennyiben a részvénykönyvben 45 nap óta vannak a letevők saját neveire irva.

Felhivatnak tehát a t. cz. részvényes urak, kik a jelen közgyülésén résztvenni óhajtanak, miszerint a czimleteiket, a szelvényekkel együtt, bezárólag folyó évi október 15-ig az igazgatóságnál (V. ker., Lipót-körut 22. szám) d. e. 9—12. d. u. 4—5 óra között, téritvény mellett letenni méltóztassanak.

Budapest, 1895. szeptember 28-án,

Az igazgatóság.

Nyujtsunk kezet

a

szerencsének!

Körülbelül 2 millió korona nyerhető az alant felsorolt 7 sorsjegygyel.

Évenként 13 huzás, legközelebb már okt. 15-én

Eredeti sorsjegyek a napi árfolyam szerint vagy részletfizetésre az 1883. évi XXXI. t.-cz. alapján:

1 drb.	magyar	v. kereszt	sorsjegy	részlet	—.45 kr.
1 „	olasz	„ „	„	„	—.54 „
1 „	osztrák	„ „	„	„	—.76 „
1 „	bazilika	„ „	„	„	—.30 „
3 „	jósziv	„ „	„	„	—.43 „

36

7 drb sorsjegy 36 részlet á frt 2.48 kr

Két részlet lefizetése ellenében három részletet nyugtatok és kiadom a sorozat- és számokkal ellátott részletíveket azonnali játékjoggal.

Minden huzás után megküldöm a huzási lajstromot.

Beimel Lajos

bank- és váltó üzlet fiókja

Buda, II. ker., Fő-utcza 6. szám.

MESTERHÁZY MIHÁLY

füszer, gyarmatáru, csemege-, bor- és ásványvizkereskedő

BUDAPEST, 1. KER., ATTILA-UTCZA 50.

Árkivonata

Czukor legfinomabb, egész süvegben	1 kg.	—.36½ kr.
Ugyanaz » kimérve	1 »	—.37 »
Koczka-czukor legfinomabb doboz v. ládában	1 »	—.37½ »
Ugyanaz » kimérve	1 »	—.38 »
Kávé-Mocca legfinomabb arábiai	1 »	2.20 »
Kávé-Aranjáva »	1 »	2.20 »
Kávé-Gyöngy »	1 »	2.20 »
Kávé » finom	1 »	2.10 »
Kávé-ceylon legfinomabb	1 »	2.20 »
Kávé » finom	1 »	2.10 »
Kávé-Cuba finom	1 »	2.— »
Kávé-Santos »	1 »	1.70 »
Rizsa-Gyémánt legfinomabb	1 »	—.32 »
Rizsa-Glace »	1 »	—.26 »
Rizsa-Japán finom	1 »	—.22 »
Rizsa-Rangon »	1 »	—.18 »
Liszt kiváló finom a Gizella-malomból.		
Szalámi, háromféle, kitünő gyártmány	1 kg.	1.80 kr.
Buza-dara, finom vagy goromba	1 «	—.16 »
Császárolaj valódi hamisitatlan.	1 Lt.	—.32 »
Petroleum legfinomabb amerikai	1 »	18 és 20 »
Denaturált Spiritus legmagasabb foku	1 »	—.30 »

Tejgyertya elsőrendü, a „Flóra“ „Apolló“ vagy „Schicht“-gyárból
1 csomag 40 42 45 kr.
490 500 560 gr.

Ürgyertya elsőrendö . . . . . 1 csomag —.48 kr.

Valódi Badacsony vidéki saját töltésü asztali borok. Kitünő Dreher-féle palaczk-sör. A központi tejcsarnok fiókja.

Egyébb itt fel nem sorolt áruk kiváló finom minőségben előnyös árak mellett.

Pontos gyors és előzékeny kiszolgálás.

Megrendelt áruk készséggel házhoz szállitatnak.

Üzlettulajdonosoknak engedmény.

Nagy pincze

a kelenföldi állomás közelében a vámon kivül, f. é. november 1-től bérbeadó. Czim a kiadóhivatalban.

Elegáns,

fess, fiatal, szép aszszonyka, előkelő ur ismeretségét óhajtja; levelet a kiadóba kér „Emilia“ czimen.

Van szerencsém a n. é. közönség becses figyelmébe ajánlani a szinkör mellett levő „Alaguthoz“ czimzett vendéglőmben berendezett fedett kerti helyiséget.

Egész napon át frissen csapolt sör.

Mindennap zene Kutschera A. zongoraművész közremüködésével.

Tisztelettel

Schlaucher Ferencz,

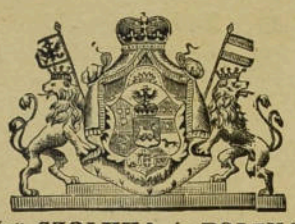
vendéglős.

Bejárat Attila-utcza 65. szám alat is.

SZOLYVA és POLENAI

szaktekintélyek átlal elismert kiváló hatásu GYOGYVIZEK

Gyomor és fejfájás, szédülés, czukros hugyár

aranyér bántalmai és köszvényelleni különlegesség.

a friss töltésü **SZOLYVA** és **POLENAI** védjegye.

LUHI ERZSÉBET

rendkivüli kellemes izénél fogva, főleg borral vegyitve a betegnek élvezetes, kellemes üditő italt képez.

Tulságos gyomorsav képződésénél idült gyomorhurut és étvágytalanság, torok, gége és hörgők idült hurutos bántalmai ellen, feltünő sikerrel lesz alkalmazva.

Főraktár: Budapesten,

FRUMM ISTVÁN utódánál

tulajdonos

WERNER ADOLF

Batthyányi-utcza 3. sz.

Megrendelhető: minden ásványviz kereskedésben vagy közvetlenül

Gróf Schönborn uradalmi Igazgatóságánál, Munkácson.

a friss töltésü **LUHI** védjegye

Ezeknek a vizeknek tiszta kezelése folytán, kellemetlen utóize nem képződik.

Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye főispánja.

1032. szám.

f. i. 1895.

Pályázati hirdetmény.

A kormányzatomra bizott Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegyében rendszeresitett főlevéltárnoki állás elhalálozás folytán üresedésbe jövén, ezen, 1500 frt évi fizetéssel és a vármegye házában természetbeni lakással javadalmazott főlevéltárnoki állásra ezzennel pályázatot hirdetek.

Felhivatnak tehát mindazok, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy a törvényben ezen állásra előirt minősitettségöket igazoló okmányaikkal felszerelt folyamodásukat hozzám f. é. október hó 21-ik napjáig nyujtsák be.

Megjegyezni kivánom, hogy csakis olyan folyamodók pályázatai fogadtatnak el, kik okmányilag igazolják, hogy az ezen állásra az 1881. évi I. t. cz. 13-ik §-ában előirt, minősitésnek birtokában vannak, t. i. hogy az országos levéltári kezelő tisztviselőkre megállapitott képzettséggel birnak, s különösen a latin nyelvnek olyatén ismeretét igazolni tudják, hogy bármely latin szöveget értenek, a latin nyelv alaktanát is birják annyira, hogy a közéletben divatozott. nem paleographiai röviditéseket kiegésziteni s igy bármely latin iratot hiba nélkül leirni képesek legyenek.

Budapest, 1895. szeptember hó 23.

Beniczky

főispán.

Az államilag engedélyezett

MAGYAR OSZTÁLYSORSJÁTÉK

az 1895-dik ezredéves kiállitás alkalmából.

Kibocsátás: 100.000 sorsjegy.

31.499 nyereménynyel és egy jutalomdijjal.

A nyeremények minden levonás nélkül fizettetnek ki. A huzások államfelügyelet és kir. közjegyző ellenőrzése mellett történnek.

Legnagyobb nyeremény a legkedvezőbb esetben

1.000,000

korona

Az I. oszt. huzása után vásárolt sorsjegyekért az I. osztály dija utan fizetendő.

I. osztályu nyeremények.

Huzás 1895. október 16—19-ig

		korona		korona
1	nyeremény á	80000	=	80000
1	„ „	60000	=	60000
1	„ „	40000	=	40000
1	„ „	30000	=	30000
1	„ „	20000	=	20000
1	„ „	15000	=	15000
1	„ „	10000	=	10000
2	„ „	8000	=	16000
8	„ „	4000	=	32000
10	„ „	2000	=	20000
13	„ „	1000	=	13000
100	„ „	400	=	40000
860	„ „	200	=	172000
9000	„ „	80	=	720000
10000	nyeremény összesen			1268000

II. osztályu nyeremények.

Huzás 1895. deczember 6—14-ig.

		korona		korona
E 49 nyeremény közül az utoljára kihuzott kapja a 600.000 korona dijat	1. jutalom	600000	=	600000
	1	400000	=	400000
	1	200000	=	200000
	1	100000	=	100000
	1	50000	=	50000
	2 a.	20000	=	40000
	2 „	15000	=	30000
	4 „	10000	=	40000
	10 „	8000	=	80000
	27 „	6000	=	162000
	100 „	2000	=	200000
	209 „	1000	=	200000
	1150 „	200	=	230000
	20000 „	100	=	2000000
21499	nyeremény és 1 jutalom			4332000

AZ I. OSZTÁLYU SORSJEGYEK ÁRAI:

1/1	1/10	1/20	sorsjegy
40.—	4.—	2.—	korona.

A TELJES (mindkét osztályra érvényes) SORSJEGYEK ÁRAI:

1/1	1/10	1/20	teljes sorsjegy
80.—	8.—	4.—	korona.

Valamennyi sorsjegyek a falragaszok által megjelölt eladási helyeken kaphatók.

Budapest, 1895 augusztus hóban.
ANDRÁSSY-ÚT 5. sz.

Magyar osztálysorsjáték Igazgatóság.

Sorsjegyek eladásra való átvétele iránti megkeresések hozzánk intézendők.

ELSŐ ÁLLAMILAG ENGEDÉLYEZETT

MAGYAR OSZTÁLYSORSJÁTÉK

az **ezredéves kiállitás** alkalmából **Budapesten.** 100,000 sorsjegy, 31499 két osztályba beosztott pénznyereményekkel és egy jutalommal.

5 millió 600,000 korona összértékben minden levonás nélkül kézpénzben fizetendő. — Legnagyobb nyeremény a legszerencsésebb esetben

EGY MILLIÓ KORONA.

Első huzás 1895. október 16—19-ig BUDAPESTEN.

Eszerint ajánlom és utánvét mellett küldök szét.

Eredeti sorsjegyek az 1-ső osztály részére

1/1	1/2	1/5	1/10	1/20
40.—	20.—	8.—	4.—	2.— korona

eredeti teljes sorsjegyek, a melyek mind a 2 huzásban érvényesek

1/1	1/2	1/5	1/10	1/20
80.—	40.—	16.—	8.—	4.— korona

Teljes sorsjegyek, a melyek az első osztályban nyereménynyel kihuzatnak, egyszersmind a nyereménynyel az előlegesen a második osztályra vonatkozó betét fizettetik vissza. — Megrendelések postautalvány utján lehetőleg a czim **igen pontos megjelölésével** kéretnek.

HEINTZE KÁROLY fő-elárusitó, BUDAPEST, IV., SZERVITA-TÉR 3. SZÁM.

Check-Conto: — **Nagyar postatakarékpénztár 3960.** Sürgöny-czim: **LOTTOHEINTZE BUDAPEST.** — Vidéki megrendelők porto fejében 10 fillért, ajánlott levelekért 30 fillért, továbbá **minden egyes nyereményjegyzékért** 20 fillért szíveskedjenek **külön** mellékelni.

Lottógyüjtődék, viszontelárusitók és ügynökök mindenhol felállittatnak.

Jencs Vilmos

„Szent-János"-hoz czimzett gyóyszertára II. ker. Széna-tér.

Az idei idény beáltával ajánlja friss töltésü és minden fajtáju gyógy- és üditő ásványvizeket nagybani árak mellett.

Kaphatók az összes bel- és külföldi gyógyszerészeti különlesgességek.

Mindenféle sebészeti eszközök.

Menthin szájviz, a mely az Odolt hatásában. kellemes izénél valamint olcsóságánál fogva is teljesen fölülmulja. 1 üveg ára 40 kr. — Salol fogpaszta, a mely nagyszerü antiseptikus hatásu és igy a fogak odvasodását teljesen megakadályozza s izét a legutolsó részletig megtartja. Ára 60 kr.

Nemkülömben ajánlja a világhirü **Pries y Ca-féle** spanyol gyógyborokat valamint az általánosan elösmert és általa készitett Chinavas borát, üvegje 1/1 2 frt 50. 1/2 1 frt 50 kr. árakban.

Valamint saját készitésü és kitünőnek bizonyult lábizzadás elleni porát, 1 doboz ára 50 kr.

NÉMETH KÁROLY GÉZA

VAS- ÉS FÜSZERKERESKEDÉSE

(EZELŐTT **FREYBERGER PÁL** FIÓKJA)

BUDAPEST, II., SZÉNA-TÉR 1.

(BECK LIPÓT ÉS FIA LISZTKERESKEDÉSE MELLETT.)

Ajánlja jól berendezett **vas- és füszerkereskedését,** különösen **konyhaberendezési czikkek, rudvasak, tengelyek, szerszámok, szegek** és mindennemü **vasáru czikkekben.**

Minden a legjobb gyárakból.

Továbbá **czukor, kávé, rizs, tea, rum, cognac és minden egyéb füszeráru a legjobb minőségben.**

Denaturált szesz kimérve.

Pontos és előzékeny kiszolgálat.

Nyomatott Heisler J. kö- és könyvnyomdájában. Budapest, II. Várkert-rakpart 1. sz. (Kluseman-féle ház.)

Budapest, 1895. IV. évfolyam 41. sz. Vasárnap, október 13.

BUDA ÉS VIDÉKE

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI ES TÁRSADALMI HETILAP.

BUDA ÉS VIDÉKE ÉRDEKEINEK KÖZLÖNYE.

Szerkeszti: ERDÉLYI GYULA.

KIADÓ-HIVATAL, hol előfizetni lehet és hirdetések felvétetnek; I. ker. Alkotás-utcza 12/a. Szőke-ház.

Megjelenik minden vasárnap. Előfizetési árak: Egész évre 12 korona, fél évre 6 korona, évnegyedre 3 korona. Egyes szám ára 24 fillér.

SZERKESZTŐSÉG, I. ker., Alkotás-utcza 12/a. Szőke-ház. kéziratokat és közleményeket ide kérjük küldeni.

Szüret.

Az elveszett áldásban ujra részesül a földnépe. A szorgalom, a kitartás betöltik a kecsegtető reménységet. Buda és vidékének hegyein, lankásain kicsillámlott a szőllő arany gerezdje. Az eredmény nem sok, de több a multnál és igy biztatóbb a jövő. Szomoruságban kételkedésben sok idő telt el. Nyoma veszett, nem nől ki többé, mondogatták a kicsinyhitüek és összetett kézzel siránkoztak a pusztulás felett. A tatárjárás óta nem volt ily csüggedt, ily reménytelen az ország. Nem füstölögtek ugyan falvak romjai, nem ázott vérben Buda tére, vérttajtékzó paripákon nem futottak el a lakósok, csak lesujtott bánatos révedezéssel siratták tönkremenésöket.

A hol legnagyobb a veszély, ott van legközelebb az Isten. A ki gondoskodik a lég madarairól, öltözteti a mezők virágait az nem hagyta el az embert sem. A csüggedő szivre becsepegtette a bizalomnak, a reménynek, a vigasztalásnak, megnyugvásnak balzsamát. Cselekvésre edzette a tetterőt, az akaratot és lassanként itt és amott ujra zöldelni kezdett a szőllő vessző. Az a ki az ültetéshez hozzá fogott maga sem hitte, hogy a szőllővesszőn gerezd fakad még egy koron.

A székes főváros tanácsa, közelebbről Matuska Alajos a gazdaságügyeinek tanácsosa, az előljáróságok, a szőllőtelepek vezetői, a földmivelés ministeriuma, Molnár István a kertész képző-iskola igazgatója buzgolkodásának köszönhető, hogy az álom megvalósult és nem csak a székes fővárosnak, de több magánosnak is volt szürete. A vidékről is sok tudósitást kaptunk kielégitő szüretekről. Utczáinkon látjuk a mustot hordó kocsikat, a fogyasztási adó végett felállitott pénzügyőri bódékban is több a dolog, mint az előző évben.

Nemcsak a gazdagabbak, de a kevésbé jó móduak sőt a tulajdonképpeni kapások közül is többen mondhatják el, hogy Isten áldása szentelte meg munkájukat.

A nép közül is sokan foglalkoztak már szőllő munkával. Előkerültek a régi szerszámok és ujra derül a kapás ember élete.

A haladást még jobban meglátjuk jövőre. A példa vonzani fog. A szőllő telepeknél tömegesen jelentkeztek ingyenes szőllő vesszőkért. Fokozódik a szőllő ülltetéshez való kedv. Ma már nem tekintik elszántságnak, ha valaki ujra alkotja szőllőjét.

Eredményekről beszélhetünk. Természetesen, ha a kedv még jobban fellendül más más területeket kell felhasználni, mert sokat épitettek be azóta. Ott is lesz szőllő a hol azelőtt nem volt. Van elég terület, mit még jutányosan lehet megszerezni és pár év mulva magához tér az elszegényedett szőllő munkás.

Sulyos nehéz éveket ért keresztül. Kizökkent megszokott munkájából. Más felé kellett nézni a kenyér után. Ha nem kapott hirtelenében munkát felélte azt, a mit kis telke árában kapott. Nem zugolódott, huzta az igát, nem átkozott senkit, beletörődött balsorsába. Szép, nagyon szép volt ez népünktől. Pedig hányan nélkülöztek, nyomorogtak.

Most még csak az öröm első sugarai hatnak szivébe, de azért bizva-bizik. A derü első perczeiben felesleges volna vádakat sorolni fel, hogy a nép kiskoruságában ideje korán nem jelentek meg a természetes és törvényes gyámok és több erélylyel és nagyobb segélylyel nem ösztönözték az ujjá alkotásra.

Legyen szabad azonban reménylenünk, hogy ezután meglesz az erély és meg lesz a segély olyan mértékben, a mennyire szükséges.

Hallottunk mi beszélni egy szövetkezetről is, mit Horváth Gyula a III-ik kerület országos képviselője tervezett és a melynek hivatása a szőllő ültetés segélyezése lett volna.

Van-e vagy nincs ilyen? nem tudjuk. Lekötelezne az a ki megmondaná, hogy van! Ha nincs, Buda és vidéke megérdemelné azt, hogy legyen.

A kezdetnek kezdete nem sokkal több az éjnek vadjánál.

A „BUDA és VIDÉKE“ TÁRCZÁJA.

Világosság.

Irta: **Baráth Sándor Illés.**

Hogy mily hasznos, szükséges, sőt nélkülözhetlen a világosság, igen sok tekintetben, azt nem egyedül az állat, hanem a növényvilágnál is látjuk. Már magok, a legalsóbb foku állatok, a — burányok — is, amelyek csak tagjaik által érintkeznek a fénnyel, a világosság felé tartanak és lakásaik — burányzátonyok — a tengerfelszin felé emelkednek.

Az állatok és növények szinezetében, a fény hatásait szembeötlőleg látjuk. Ugyanis a madaraknál és emlős állatoknál, a test alsó része nem olyan élénk szinezetü, mint a felsőrész és mig a sarkvidékek és barlangok lakóinál, a halovány és egyszin uralkodó: ellentétben az egyenlitői vidékeken az állat és a növényvilág, pompás szinvegyületekben található.

Vermekben, pinczékben csirázó növények, sárgák maradnak, ilyenek lesznek a földeken a boglyák, a füvek ezalatt elsárgulnak, kivesznek. A növények csirázására, legkedvezőbben hatnak kék és ibolya sugarak, — virágzásra a világitó, vagyis a sárga és narancsszinü sugarak, — a gyümölcsök és magvak megérlelésére a melegitő, vagyis vörössugarak.

De magának az embernek is, mennyi élvet nyujt a látás érzete, a homály pedig oly leverőleg borul kedélyhangulatára. A déli tartományok derült ege alatt lakók arczán, taglejtésén és egész valóján: vidámság és nagyobb élénkség mutatkozik, mint a borus és ködös nagy Britannia lakóinál.

A szerves lények mindakét országában találunk fajokat és családokat, amelyek a fényt részben, vagy egészben nélkülözhetik. Az a fénysugár, mely 60 méternyi vastagságu vizrétegen hatol keresztül, eredeti fényerejének csak 14778-ad részét tartja meg és mégis a tengeri állatok egyrésze, 167 méternél is nagyobb mélységekben tartózkodik és az oda leható különböző szinü sugarakból magyarázható meg az, hogy a nagyobb mélységekben lakó állatok és növények vörös szinüek, a puhányok ellenben fehérek, mert az alsó vizrétegek lakói és igy hozzájok semmi fény nem juthat. A világosság élvezése, avagy nélkülözése azonban, az emberi arczokon is látható.

Az emberek legnagyobb része, a világosság különböző fokát választja, foglalkozása végzésére. Az állatországban a madarak legtöbbje, nappal keresi eledelét, — a virágok napközben nyilnak ki és csak mintegy négy növény az, amely éjjel nyilik ki.

Az ember, a föld királya és büszkesége, könnyen beletalálja magát abba a helyzetbe, amelybe talán a könyörtelen sors dobta. Az éjjeli csendben, éjjeli homályban, mécs avagy a szegény gyertyavilág bágyadt fényénél is, tevékeny szelleme körülszállongja a tudományok nagy mezőit és szellemi munkáját — ha kell — is folytatja. Ha pedig — talán a mostoha végzet — a látás tehetségét elrabolta, ekkor egyéb érzékek nagyobb tevékenységet fejtenek ki, mert a szellemi tehetséget magasabb mértékben fokozhatja és élesbiti.

Elvek és tövisek.

(Regény egy kötetben.) (21)

Irta: **ERDÉLYI GYULA.**

Rétyi Antos István barátomnak!

— Furcsa nép kedves öcsém uram, szólt a szolgabiróhoz Dombor Máté.

— Nem választott, de válogatott. Ez a kék párt, mely tulzóbb a vörösnél.

— Mit akarnak ezek tulajdonképen kedves uram öcsém.

— Hogy mit akarnak? Szerepelni, feltünni és élni, a hogy lehet munka nélkül. Élvezetük a henyélés és az uralkodás vágy.

— Olyan az a hosszu szóvivő ott, mintha csak szinpadra lenne öltözve.

Egy kis amerikai szőlőtelep ismertetése.

(Szántóvetők Lapjából.)

Mai nap filloxera elleni védekezésnek csak egy sikeres módját ismerjük s ez az amerikai alany fajokra nemesitett ojtványok által való védekezés.

Az ujabb időben nagy lendületet vett s nagy jövővel biró homoki telepitést „védekezési“ eljárásnak nem tarthatjuk.

Az ojtványok ültetése által való védekezés mai nap még drága, azonban korántsem a drágasága okozza annak nagyobb mérvben való elterjedését, hanem az ojtvány előállitásában és kezelésben való járatlanság, mert beigazolt dolog, hogy a helyesen beállitott és kezelt s a talajnak megfelelő alanyokon létesitett ojtványtelep 2—3 évi termésével megtériti az összes beléfektetett tőkét kamatostól.

Tény az, hogy oly helyeken, hol a nép régi ósdi szokásaitól nem akar eltérni, az ojtványtelepek nagyobb mérvben való elterjedésének még nem jött el az ideje. Az ojtványokkal való védekezés nem „parasztmunka“ az „kertészkedés“ s a ki szorgalommal lát utánna kis területről, nagyobb haszna lehet, mint azelőtt a nagyról.

Nagy hasznára van egyes régi bortermő vidékeknek, ha egyes szakértő emberek ott telepet létesitenek, mert a jól sikerült telep és a jó példa nagyobb ösztönt ád a telepitésre, mint ha a különben is vonakodó népet szóval buzditjuk.

Egy ily szép példa Szt.-Endrén, ezen a régi hires bortermelő helyen, Fachleitner Mihály szőlőtelepe. Nem nagy, de a telepités és kezelés oly tökéletesen van keresztül vive, mely mintául szolgálhat s a befektetett tőke nagyon is meg fogja hozni kamatait, mert ezen mintatelepbe — joggal mondhatjuk — sokkal nagyobb értelmi tőke, mint anyagi tőke lett beruházva.

Fachleitner ur telepe két részből áll; az egyik rész szabad lejtőjü part a Duna közelében $2^1/_2$ hold, a hol vesszőnevelés a főczél, mert Fachleitner ur ojtványokat eladásra is állit elő. Van itt ültetve $^3/_4$ holdban Rip. Portalis, $^3/_4$ holdban Solonis, $^1/_4$ holdban Rupestris Monticola. A többi rész helyben ültetett alanyfajokon létesitett ojtványokból áll.

A tőke és sortávolság 1·50—1·50 méter. A vesszőnevelés ugy történik, hogy a szabályos □-ben ültetett tőkék közül 8 tőkétől sodrony huzatik a középre állitott 4 és fél méteres póznára s erre lesz felfuttatva a vessző s az egész igy szép pyramis alakot képez, a vesszők jól kifejlődnek s be is érhetnek; ezen eljárással óriási mennyiségü vessző nyerhető.

Ezen telepnél azonban, mely kiváló gondozásról tesz tanuságot és mely a szőlőtermelés szempontjából nem kevésbbé bir fontossággal sokkal érdekesebb a vesszőnevelő teleptől kissé távolabb, a hegyoldalon fekvő ca $1^3/_4$ holdas kész, ojtványokkal kiültetett telep, hol már 5000 termőképes tőke áll, melyből fele az idén lett kiültetve, másik fele pedig a mult években (1893—1894.) A két éves ojtványokat bár a termés folyton adatik el, ugy megrakva találtuk fürtökkel, mennyit nem nemesitett tőkén találni soha sem fogunk. Tőkénként a 7—12 klo. termés nem volt ritka.

A müvelési mód — a viszonyok szerint — jól van keresztül vive; a sortávolság, 1·25 m., mig a tőketávolság 1 m. Müvelés módképen vagy az alacsony czomb és a szálvesszős müvelés van alkalmazva megfelelő sikerrel. A szálvesszőt azonban Fachleitner ur nem köti ki, mit helyesnek nem tarthatunk, ha ugyan a helyi viszonyok által indokolva nincs.

Találtunk kisérletképen oly kezelési eljárást is, hogy egy karó mellé két tő volt ültetve, az egyik alacsony czombra vagy fejre müveltetett, a másik szálveszőre hagyatott meg s ez évenként váltatik.

Egyszóval ezen telep által beigazoltnak látjuk azt, hogy kellő szakértelemmel és kitartással igen sok helyen felujithatjuk a filloxera által elpusztitott szőllőinket s akik a védekezés helyes keresztül vitelét látni akarják, ránduljanak el Szt.-Endrére, meggyőződhetnek róla itt is, bár az ország több vidékén is fognak már helyesen kezelt amerikai telepekre találni. Az ismertetett telep annyival érdemel dicséretet, mert egy hires bortermelő vidéken, hol a védekezés még igen hátra van s csak itt-ott találunk egy-egy ojtványtelepet, jó például szolgál.

Szükkeblüség.

Szükkeblüségen kivül nem tudunk más nevet adni, annak a tettnek, mit a székes főváros közgyülése a lovaregylettel szemben müvelt. Elutasitotta azt a kérvényt, mit az 5000 frt versenydijért adott be a lovaregylet. Elutasitotta Steiger Gyula, dr. budavári Országh Sándor és Scheich Károly érvelése daczára.

A lovaregylet elég gazdag arra, hogy ezt az 5000 frt dijat meg nem érzi, de csorbát szenvedett a székes főváros méltósága, tapintata és közgazdasági politikája.

A lóverseny annyi idegent vonz ide és annyi pénz forgalmat csinál, hogy a fővárosnak a lovaregyletet még több dijjal kellene dotálni.

A lipótvárosi eszmék nem teszik haladásképesebbé a fővárost. A király-utczai gondolatok csak önzsebekre érvényesülnek. Kalmár és börze felfogással bizony nem szépülne, nem épülne a székes főváros.

Csodáljuk, hogy a napi sajtó nem szólt ehez a kérdéshez azonnal. Mi minden osztálynak jogait tiszteletben tartjuk és nem akarunk azzal használni a demokrácziának, hogy mágnás gyülölők legyünk. A főur csak olyan polgár, mint a többi polgár, a nemes szintén. Azt hogy hazát szereztek és fenntartottak saját pusztulások árán is és nem üztek spekulácziót, bünnek nem tarthatjuk. Medrey Zsigmondék felfogásában nem osztozhatunk és észrevesszük ebben az elutasitásban az osztálygyülöletet. Nekünk inkább az van érdekünkben, hogy a nemességgel együtt érezzünk, mint hogy az ellen áskálódjunk némelyek példájára, kik nagy demokraták, de rendjel lázban szenvednek.

A lóverseny utján temérdek pénz jön a fővárosba és ilyen eljárásokkal azt érhetjük el, hogy más hova viszik a lóversenyek érdekesebb és vonzóbb részét.

Arról nem is beszélünk, hogy a székes főváros kalmár szellemü, szőllőtelepén és faiskoláján kivül mezőgazdaságot nem üz, állattenyésztéssel nem törődik, gazdasági dijakat nem ád, pedig mind ezt megtehetné. Van elég területe.

A mezőgazdaságon alapul a fogyasztás java részben. A mezőgazdaság és állattenyésztés hanyatlása az ipar és kereskedelem hanyatlása.

Nem kis dolog az ha verseny dijt tüz ki a főváros, mert ezzel a lótenyésztés fontosságát ismeri el.

Az elmaradt omnibusz.

(Levél a szerkesztőhöz.)

Az olyan városnak, a melyben a lakosok nagy területen elszórva laknak, egyik legfőbb dolga, hogy minden irányban, reggeltől késő estig, megszakitás nélkül, folytonosan járó közlekedésről gondoskodjék.

Budapest székes főváros engedélyt adott egy társulatnak bizonyos jövedelmező vonalakon való közlekedésre, de nem kötötte ki, hogy a kevésbé jövedelmező utakon is járasson kocsikat, pedig az ezek mentén lakó emberek, épp ugy megfizetik az adót mint a Király-utcza menti polgárok, s ennélfogva nekik is mind ahoz van joguk, a mihez a többieknek.

Budapest városa elfelejtette kikötni a talán nem 100%-et jövedelmező utvonalakon való közlekedés megnyitását és hónapok óta elnézi, hogy az omnibus társaság az olyan vonalokon sem indit kocsit, a hol inditani kötelessége.

A Budapest I. kerület, Krisztinaváros e tekintetben is mostoha gyermeke, az állitólag világvárossá fejlődött metropolisnak. A vörös-kereszt környékének, a Mészáros, Pálya, Márvány, Mozdony, Karácsonyi, Koronaőr, Alkotás, Kékgolyó és Városmajor-utczáknak nincs köz-

---

— Nem illenék ide, ha jó komédiás nem lenne, de Kasznár Pönöge Lőrincz uramnak is szép képessége van a komédiára, a báró egyenesen arra született. Klotild asszonyság czirkusz dámákkal vetekedhetik.

— Hamis játékosok; vágott kőzbe Péter.

— Hát a szent elvek már eloszlottak? kérdé Csőry Miklós.

— Azok soha sem oszlanak szét. Az elv a zászló szent, de néha avatatlanok hirdetik, szédelgők hordozzák.

— No látod, te nem hitted, de ez a guny darab mit Pönögéék játszanak meggyőzött ugy-e? Tisztelgés szónoklat megrendelésre. Ennek a czingár vezérnek most adják ki a diurnumot ép ugy mint Ferkónak csakhogy ez annyival már nem elégszik meg. Majd felöltözik ez a mint haza ér. Csak üzletből kopott.

Péter szomoruan forditotta el fejét. Nem akarta látni az elvek sárba tiprását. Ő is észrevette, hogy mikor a báró a szóvivővel kezet fogott, pénzt nyomott a markába. Muhar Manó szerkesztő ur a kék párt lapját szerkesztette. A lap czime változott, mert nem tehetett biztositékot, minden héten más név alatt adta ki levél papiros nagyságu közlönyét.

Lapját a saját ajkain szerkesztve, mint szó hirmondót egész nap megjelentette. Reggel a szatócsnál elolvasta az összes lapokat és lapszemlét szónokolt a báró jágerának, ki öltöztetés közben urát világositotta fel a helyzetről. Dél felé a szedőktől megtudta a napilapokból kimaradt összes dolgokat. A könyomatu lap szolgájától a legujabbakat s ezeket értékesitette mindenfelé. Jó és gyors értesültségének köszönhette, hogy nagy tekintélyre vergődött bizonyos körökben.

Délután kissé jobban öltözködve irodafőnöke volt a kék párt Deborahjának Brinzenstein Klotildnak és segédje összes üzleteiben. Mint kitanult masseur a báró körmeit igazgatta és nagyobb mérvü éjszakázás után meg is maszirozta.

Szóval megjelenő hirmondójának jó és gyors munkatársai voltak a fürdőszolgák, kik nagyságos méltóságos és kegyelmes urak tyukszemeit vagdalják és őket dömöszölik. Mütét közben sokat meghallanak. Nem csoda, ha Muhar Manó mindig jól volt értesülve.

Jól látott, jól hallott és az eredményt kitünően kitarkázta. A párt pénztárához hozzányulni joga volt, rendelkezni alap czimén.

A tisztelgés végén Muhar Manót a báró különös figyelmébe ajánlotta Pönöge Lőrincznek. Levelez helyette és bevezeti a kék párt elveibe, megismerteti vele a nép töviseit. Szolgálaton kivül tisztességesen öltözködik, de hivatalos müködés közben mint pártvezér kopottan köteles megjelenni.

Muhar Manó valódi privát detektiv. Közre müködik megsemmisitő adatok gyüjtésénél, ha a bárónak valaki szerencsésebb ellenfele a kártyában és a haza bárója (igy nevezik a kékek) kénytelen a becsület nevében meg nyilatkozni.

Pönöge Lőrincz karon fogta a feleségét, a báró Katit. A jáger és a kék párt utat tört a tömegen és ő nagyságáék két nyitott bérkocsiban elhelyezkedve sebes hajtással vágtattak a főváros felé.

Pönöge uram az őt sürün nagyságoló hordárokkal is kezet fogott. Valami rendbeli népnek nézte őket egyenruhájoknál nézvést. (A saját szavai.)

Egyik elsőrendü szállodában vettek ki két szobát és a báró legelsőben is egy hosszu pongyola öltönyt hozatott Kasznár uramnak, azután fodrászért küldött. A fodrász nagy hajlongások között megérkezett és a mester neki fogott ő méltósága utasitása szerint a vállat verő haj megkurtitásához és azután a borotválást végezte. Jó szagu olajjal kente meg a meghajtalanitott fejét és Szőllősy-féle kitünő bajuszpedrővel kente ki a bajuszát.

Pönöge uram oda állt a tükör elé és elkezdette hajtogatni:

Nagyságos ur én a hát én e?

(Folyt. követ.)

lekedése, mert a ½ óránként induló déli 12—2 között s este 7½ órán tul szünetelő vöröskeresztes kocsit, s a Városmajor-utczába óránként, télben még kevesebbet járó magán ember egyfogatu taligáját annak nevezni nem lehet.

A Krisztinavárosban pedig számtalan adófizető lakik, s a délivaspálya háza a katona helyőrségi kórház, a vöröskereszt telepe stb. is itt van.

Kérdem a város intéző köreit, nem látja-e hogy a közlekedés előmozditásával a gyéren lakott város részek sürübb benépesitését érheti el és, hogy az közvetve neki is haszon.

Rossz szokásunk, az ugy nevezett türhetetlen állapotokat ázsiainak nevezni. Ez a nagyon elcsépelt mondás nem igaz, mert Ázsia nagy városaiban sok más dolog mellett a közlekedési viszonyok is jobbak, mint Budapesten, és Kelet-India városaiban jogosabban mondhathatnák az ottani türhetetlen állapotokat budapestinek mint mi a magunkéit ázsiainak.

Budapestnek két olyan speciálitása van a mely eredeti ugyan, de nem lehetünk rájuk büszkék. 1. Az egyik, hogy a város belsejébe járva kétszer kell vámot fizetni (a hidon és a tunelen.)

2. A por és piszok. Ne igyekezzünk egy harmadik ilyen fajtára szert tenni, s javitsuk meg közlekedési viszonyainkat, mert a rossz közlekedés méltán sorakozik a két felsoroltho z.

Bizonyos körök, a Városmajor-utczába járó omnibuszos érdekében mozgalmat inditottak, hogy az omnibus társaság ne járasson kocsit az irányban. Az omnibusz társaság ennek megfelelőleg, nem indit erre kocsit.

Ez eltévesztett dolog. Fizessen a társulat indemnityt a városmajori omnibuszosnak s járasson kocsit a tunelen Mészáros-utczán, Alkotás-utczán át a déli vasut pályaháza érkező oldalához s onnan a Városmajor-utczába s ezzel némileg segitve lesz a bajon. Ha megteszi a polgárság elismerését vivja ki. Ha nem teszi a városnak kötelessége rá venni, mert a községek közigazgatásának az a kötelessége, hogy az adózók javát mozditsa elő. Nem az adózó polgárok vannak a közigazgatásért, de a közigazgatás áll az adózók szolgálatában.

Már hallom a választ. Meglesz a lóvonatu vasut járás a déli vasutig s ezzel minden bajon segitve van. Csakhogy ez nem áll, mert annak a ki a Belvárosból jön a Krisztinába, nem szolgál a Károly-körutról induló és a Margit-hidon át öt negyed óráig menő kocsi.

Egy krisztinavárosi polgár.

Ismerőseink.

(Árnyak és fények.)

Luppa Péter.

Luppa Pétert, a szentendrei kerület tisztelt országgyülési képviselőjét a király a Ferencz József-renddel tüntette ki. Luppa Péter a kitüntetést valóban megérdemli. Régi munkása ő a nyilvánosságnak és hasznos szolgálatai nagyszámuak.

Luppa Péter pomázi nagybirtokos, ki testvéreivel, Vidorral és Szvetozárral messze földre hires igaz magyar vendégszeretetéről. A pomázi Luppa-ház folytonosan vendégeket fogad és lát el. Innen még nem halt ki a magyar nemes ősi erénye, a vendégszeretet. A gondviselés jó volta saját szorgalmuk és beosztásuk folytán telik a czikornyátlan magyaros vendégelésre. Jóllét és kényelem jellemzi a Luppaházat és nem az oktalan fényüzés.

Magyar konyha, magyar ital, magyar szivélyes barátság. Ez teszi otthonossá a vendégre nézve a Luppa-házat.

Luppa Péter pályáját, mint megyei főmérnök kezdette. Az irodalomnak szorgalmas munkása volt. Beutazta a hazát és többek között a „Vasárnapi Ujságban“, mely abban az időben nemcsak a nemzeti typus müvelését szolgálta jobban, de a dolgozatok kiadásában is jobban válogatott, szorgalmas és tekintélyes munkatársa volt.

Jól megirt utiképeit maga illustrálta művészi biztos kézzel és ezek a rajzok ma is mintái lehetnek az illustrátoroknak, mert oly helyesen nem tudja ma sem senki a távlatot eltalálni, mint a hogy ez az ő rajzain eltalálva van.

Elbeszéléseit Kőkuti név alatt irta. Ezek az elbeszélések is arra vallottak, hogy hivatott iró tollából kerülnek ki. Érdemes volna kiadni egy kötetben.

Irt politikai és társadalmi, gazdasági és ismeretterjesztő czikkeket, e mellett hivatalát a legnagyobb pontossággal végezte.

A kerület közbizalma már ismételten tiszteli meg a megbizó levéllel. Nagyon kemény dió feltöréséhez fogna az, ki ellenne fel merne lépni. A kerületnek hasznára van, annak minden ügyéért érdeklődik és jó magyar ember. Becsülete példás, jelleme klaszikus jellem. A megyénél is tekintélyes oszlop-ember.

Kivánjuk, hogy Luppa Péter még sokáig munkálhasson kerülete javára.

A közmunkatanács jelentéséből.

Szabályozás.

I. kerület.

A vár négy kapuja közül a tabáni oldalon levő a királyi palotai épitkezések, a fehérvári kapu pedig a várba vezető uj ut épitése következtében megszünt. A másik kettőnek sincs már semmi czélja, sőt mint a közlekedés jelentékeny akadálya a mai viszonyokba már nem illik bele. Felhivtuk tehát a székes fővárost, hogy különösen az élénk forgalmi ponton levő Ferencz József-kapu eltávolitásáról gondoskodjék. A középitési bizottság oda nyilatkozott, hogy a Ferencz József-kapu egyelőre maradjon meg, de ebben a véleményben nem osztozhattunk. Eltekintve ugyanis attól, hogy nem lehet kétséges, mikép e kapu eltávolitása közlekedési szempontból felette kivánatos, figyelni kivántunk arra is, hogy a kapuval határos telkek lehetőleg minél előbb ujból beépittessenek, ez pedig, mig a kapu ott áll, nem várható. Ezért a Ferencz-József kaput még annak az árán is el kivántuk távolitani, hogy a helyzet szépészeti szempontból a mostaninál egyelőre kedvezőtlenebbé válik. A mi pedig a bécsi-kaput illeti, miután azzal egy feljárat van kapcsolatban a bástyára, az eltávolitás csak ugy volna czélszerü, ha egyidejüleg a környék is véglegesen rendeztetnék. Minthogy azonban ennél sürgősebb feladatok várnak megoldásra, ez a rendezés rögtönösen nem történhetik meg, de közlekedési szempontból egyelőre nem is mulhatatlanul szükséges, mert a várhegy nyugoti oldalán épitett uj ut, különösen kedvező lejtési viszonyainál fogva alkalmas arra, hogy a várba irányuló forgalom nagy részét magához vonja. Ily körülmények között elégségesnek találtuk, hogy a bécsi-kapunál egyelőre csupán a közlekedésre szolgáló nyilás tágittassék egyrészt a beiktatott szabadon álló pillér eltávolitásával, másrészt a kaszárnya melletti kapufal lefaragásával, annyira, a mennyire ezt a kaszárnya épület biztonsága engedi.

Azt kivántuk tehát a székes fővárostól, hogy a kivitelről ezek értelmében gondoskodjék.

A kelenföldi szántóföldek gyakrabban lévén az áradás veszélyének kitéve, a székes főváros szükségesnek látta e baj orvoslásáról gondoskodni. A czélzatot magunkévá téve, az elénk terjesztett javaslatot és tervet, bár csak részleges orvoslást nyujthat, elfogadtuk.

A telektulajdonosokra és a kiránduló nagy közönségre való tekintetből ezeket az utakat fontos közlekedési vonalaknak tartván, óhajtottuk volna, hogy azok — mint eredetileg tervezve volt — 5 méteres kocsiuttal és járdákkal épittessenek ki; de a telektulajdonosok saját jól felfogott érdekeik ellenére is vonakodtak a szükséges területet átengedni. Hozzájárultunk tehát ahoz, hogy a szóban levő utak jelenlegi szélességükben, folyóka-kövezéssel rendeztessenek.

Az eddigi német nevek helyett a székes főváros javaslata értelmében a budai és ó-budai dülőket magyar nevekkel láttuk el. Ezen uj elnevezés a hajdani dülők kiterjedésére is módositó befolyással van és ehez képest a telekkönyvek sürgős átalakitást igényelnek. Felhivtuk a fővárost, hogy az ehez szükséges térképet az uj dülőbeosztásnak megfelelően keszittesse el.

A honvédfőparancsnokság épületének helyéül, hogy az a honvédelmi miniszteri palotával kapcsolatba jőjjön, a várbeli evangélikus templom, paplak és iskola telke a közbeeső magántelkekkel összefoglalva szemeltetett ki, melyet a honvédelmi miniszter ur akként kivánt szabályozni, hogy az épitési vonal a disztér felé a telek régi határvonaláig kitolassék. E kivánságot egészben nem teljesithettük, mert a Szent-György-utczának a disztérbe való betorkolásánál a megállapitott 11 öl szélességet, tekintettel az itteni főleg ünnepélyességek alkalmával uralkodó nagy közlekedésre, nem szállithattuk le, mert továbbá a disztéri Kovács-féle saroktelek szabályozását is módositani kellett volna, ami lehetetlen volt, már azért is, mivel e telken háromemeletes ház épitésére az engedély már előzőleg kiadatott. A telek épitési vonalát tehát a várba vezető uj út torkolatának megfelelő módositása mellett, némileg ugyan kitolva, de ugy állapitottuk meg, hogy a Szent-György-utcza torkolata össze ne szoruljon.

A disztéren állott evangélikus templom és tartozékai a honvéd főparancsnoksági épület miatt kisajátitandó lévén, az egyházközség feltétlenül ragaszkodott a kártalanitás azon módjához, hogy részére a várban, más alkalmas helyen templom, iskola és paplak épittessék. A honvédelmi miniszter ur e czélra a bécsi kapuval szemben fekvő Szupp-féle telket szerezte meg és az épitkezést az egyházközség kivánságára a Verbőczy-utczában és a Fortuna-utczában azon szabályozási vonalon tervezte, melyet részünkről eredetileg arra az esetre vettünk kilátásba, ha a nevezett két utcza közötti telektömb, ugy, amint a m. kormánynál ez iránt már előbb külön kérelmeztünk, kisajátittatnék. Noha azonban ezen kérelmünk sorsa felől akkor még nem voltunk tájékozva, a szabályozást önmagában is feltétlenül helyesnek ismervén fel, azt a templom épitése alkalmából véglegesen megállapitottuk, megengedvén azt is, hogy az épitkezéshez a bécsi kaputérből mintegy 12 m² terület foglaltassék el.

József csász. és kir. főherczeg Ő Fensége a várban levő honvédfőparancsnoksági épületet oly czélzattal vette meg, hogy a telket a Bánffy-utczával és tovább a volt fehérvári kapuig fennálló apróbb házak telkeivel kiegészitse és a csatolandó uj területen lakásához kertet létesitsen. Ez a szándék, melynek kivételét kedves kötelességünknek ismertük előmozditani a Bánffy-utcza felhagyását, ez pedig viszont azt vonta maga után, hogy az alagut mellett fel a várba tervezett s részben már megépitett lépcső áthelyeztessék. E részben határozatba ment, hogy, a lépcső a honvédfőparancsnoksági épületnek körülbelül éjszaknyugoti sarkára vitetvén fel, innen a várfal alatt mintegy 12 mtr szélességben délfelé vegye irányát és a honvédfőparancsnoksági épület s a lovardaépület közötti utczába, ennek közvetitésével pedig a Szent-György-térre vezessen.

A tanács műszaki osztálya által ide vonatkozólag kidolgozott terv a Németvölgy azon részének szabályozását is felöleli, melyet az Alkotás-utcza, Enyedi-utcza, németvölgyi-ut és a felső németvölgyi árok határol. Figyelemmel arra, hogy a város ezen része két igen fontos forgalmi ér, a Duna és a kelenföldi állomás közt terül el, s a vidék egy része gyártelepek czéljára van kijelölve, a tervezésnél a következő főbb szempontok szolgáltak irányadásul, és pedig hogy

1. a Duna minden tekintetben lehetőleg kihasználható legyen;

2. a kelenföldi állomás czélszerü kapcsolatba jusson a Dunával, a budai közvágóhiddal, a gyártelepek czéljára kijelölt területekkel és a város belsejével is;

3. a Duna balparti városrész több köz-

lekedési utjai, a Vámház- és Ferencz-körutak megfelelő folytatást nyerjenek a Duna jobbparti városrészekben;

4. az uj Farkasvölgyi temető minden irányban czélszerüen meg legyen közelithető;

5. a szabályozás minél könnyebben legyen létesithető s módot adjon a telkek czélszerü rendezésére és a terület megfelelő lecsapolására;

6. a szabályozási tervbe a hegyi vizek levezetésére vonatkozó terv beilleszthető legyen és addig is, mig ez utóbbi teljes egészében végrehajtatik, a mai vizlevezető árkok működésükben akadályozva ne legyenek;

7. templom, iskola, vásárcsarnok, park s egyébb közczélokra, kellő helyen elégséges terület maradjon rendelkezésre;

8. a szükség és czélszerüség tekintetei mellett a szépészeti igények is kielégitést találjanak;

9. a fekszinek a szabályozási tervvel egyidejüleg végleges megoldást nyerjenek;

A Duna és a kelenföldi vasuti állomás czélszerü kihasználása és összeköttetése czéljából a Duna partján a müszaki osztály 20 öles utat tervezett megfelelő terekkel s abból a közuti forgalom számára az utaknak egész hálózata vezet a pályaudvar felé.

Ezen utak közül a főbb forgalmi eret képezők 18 és 12 öl szélesre, a többiek pedig 8 ölre vétettek.

Minden főközlekedési ut közuti vasut felvételére is szolgál, mely a gyártelepekre és közvágóhidra való tekintettel iparvasut jellegével is birhat, mert a pályaudvarral délről a budafoki határuthoz legközelebb eső főuton de északról is összeköthető, az összekötő vasut mentén tervezett uton.

A most leirt és helyi forgalmat közvetitő ut vonalakon kivül a városi forgalommal való kapcsolat czéljára tervezte a müszaki osztály az átló utat és a budai külső körutat, melynek létesitésével alapja vettetik meg a végnélküli közuti vasuti vonalnak; másrészről főerét képezendi e körut valamennyi meglevő és létesitendő utvonalaknak is, nevezetesen abból indul ki a dunaparti-, ó-promontori-, fehérvári-ut, továbbá az átló-ut, az Erzsébet-sósfürdőhöz vezető ut, a farkasvölgyi temetőbe vezető ut, megjegyezvén, hogy ez utak közuti vasuttal terveztetnek.

A tervezett uthálozattal továbbá az Orbánhegy, Mártonhegy és Istenhegy a legegyenesebb vonalon, tehát a legrövidebb idő alatt érhető el.

Az utak amennyire lehetett a mai vonalaikon vannak megtartva igy például a budaörsi-ut, a fehérvári-ut és az ó-promontori-ut meghagyattak egészen jelenlegi vonalaikon; nagyobbára ez történt a dülő utakkal is.

A szabályozási terv, hegyi vizek levezetésére tervezett müárkok irányát mind megtartja, kivéve az alsó németvölgyi árokét, mely áthelyezendő volt, mert a város fejlődési czélokra kijelölt területén haladt, czélszerütlenül metszette a telkeket és jelentékeny hossza miatt esetleges beboltozása sokba került volna.

A hegyi vizek elvezetésére szolgáló medrek a szabályozás által érintve nincsenek, kivéve ismét az alsó németvölgyi árkot, mely a szabályozás végrehajtása előtt ugy életbiztonsági, mint közegészségi szempontból is okvetlen áthelyezendő leszen.

Lényeges változást szenvednek a fekszinek, ennek oka a Kelenföld sajátságos fekvése, az a Duna egyik völgyét képezvén, körülzárva hegyekkel és medenczéjét képezi a keserü vizeknek is.

A magasan fekvő területek fekszinei lehetőleg megtartattak, mig a legmélyebb részeken az összekötő vasut felett + 7.58 m. és ez alatt + 7.30 méterre terveztetik a fekszin felemeltetni.

Az árviz elleni védekezés szempontjából ugy az egész dunaparti, mint a budafoki határutat, nemkülönben a hegyi vizeket levezető és a Dunába ömlő nyitott fő rok partját + 9.00 mtr. fekszinre tervezi a müszaki osztály felemelni.

A székes főváros és e tanács küldötteiből alakitott vegyes bizottság a fent vázolt tervet alaposan átvizsgálván azon nézetének adott kifejezést, hogy a terv a Kelenföld szabályozását minden tekintetben nemcsak jól, de határozottan igen szerencsésen oldja meg, tekintsük bár a gyári városrész, a kelenföldi pályaudvar, a hegyi vizek levezetése avagy a sós-fürdő és keserüviz források érdekei szempontjából; e mellett nyitva tartja a lehetőséget arra, hogy a Dunapart a tervezett általános szabályozás keretén belül tetszés szerint kikötőnek, közraktáraknak, avagy pályaudvarnak legyen felhasználható.

Mindezeknél fogva a vegyes bizottság a szabályozási tervet általánosságban örömmel üdvözölte és azt a bemutatott fekszini tervezettel együtt elfogadásra ajánlotta, csak a részletekre nézve hozván javaslatba a következő módositásokat:

1. az összekötő vasuti töltés északi oldalán a töltés lába és a hegyi viz vezetésére hivatott müárok között vasuti czélokra $3^1/_2$ öl szélességü szalag volt fentartva; ennek a szélességét a vegyes bizottmány 6 ölre kivánta kiterjeszteni, főleg azon okból, hogy a kérdéses müárok a vasuti töltés minél nagyobb biztonsága érdekében az utóbbitól $3^1/_2$ öl helyet 6 öl távolságra jusson;

2. azon átló utat, mely a kelenföldi pályaudvaron keresztül a terv szerint áthidalással volna hivatva összeköttetést létesiteni a budaörsi uttal, a bizottmány fentartotta ugyan a távolabbi jövő érdekében; mégis figyelemmel arra, hogy addig is, mig ezen most emlitett összeköttetés szüksége beállana, a jelenlegi összeköttetést eszközlő, az összekötő vasuti töltés északi oldalán haladó ut, mint ezidő szerinti főközlekedési ér, 10 ölre szélesbitendő ki.

A Kelenföld és a Németvölgy egy részének szabályozási tervét a székes fővárossal egyetértőleg a vegyes bizottság javaslata szerint állapitottuk meg.

Tárgyalásra került továbbá a Gellérthegyre vonatkozó szabályozási terv. Ez a részlet magában foglalja az I. ker. azon területének szabályozását, mely az Attila-körut, Szt.-János-tér, Gellérthegy-utcza, Czakó-Sáncz- és Orom-utcza határol. E terület egyik része magasan, a másik része pedig mélyen feküdvén, ehhez képest a szempontok is különbözők voltak, melyeket a müszaki osztály a terv készitésénél alapul vett.

A kimagasló Gellérthegy-oldal jelen állapotában egyáltalában nem volt alkalmas arra, hogy az kies fekvéséhez méltóan rendeztessék. Ezért volt szükséges az ottani apró viskókat kisajátitani s bár ez még nincs befejezve, a szabályozási terv készitésénél e házikok már nem létezőnek tekintettek. Kiráneulásul szolgál az a törekvés, hogy e helyen a kiváló természeti előnyök felhasználásával oly diszes városrész kifejléséhez jussunk, mely a székes fővárosnak maradandó vorzerejét és nevezetességét képezze.

E czél elérése végett gondoskodik a szabályozási terv arról:

1. hogy ugy a nehéz mint a könyü járművek számára kenyelmes megfelelő utak keletkezzenek;

2. hogy ezen utak a környék uthálózatának kiegészitő részét képezzék és lehetővé tegyék az összes magasan fekvő utak forgalmának lebonyolitását;

3. a hegyoldalt ugy tagolják, hogy az azok közt keletkezendő telektömbök czélszerüen feloszthatók és a parczellák ugy szépészeti mint gazdaságossági szempontból a lehető legelőnyösebben kihasználhatók legyenek.

(Folyt. köv.)

Felhivás előfizetésre.

Főtörekvésünk, hgy a közönséggel egy családot képezzünk és hogy a társadalmi életnek hü tolmácsai legyünk.

Ezután is folytatjuk közkedvelt rovatunkat. Ismerőseink czim alatt rajzoljunk közéletünk ismertjeinek árny és fényképeit, méltányoljuk a polgári érdemet, de feljegyezzük a mulasztásokat is.

Ismertetjük Buda és vidéke közintézeteit ipar és gyártelpeit, községi és közmüvelődési ügyeit. *A magyarosoddsért is kitüztük a zászlót, nemcsak a nyelvet, de a szellemet is magyarrá akarjuk tenni. Mindent elkövetünk ezért, de nem erőszakos fegyverekkel.*

A „Buda és Vidéke“ előfizetési árai:

Egész évre . . . . 12 korona.
Félévre . . . . . 6 „
Negyedévre . . . 3 „

Irodalom.

— **Magyarország Története.** Fiataloknak és öregeknek elbeszéli Varga Ottó. A Kisfaludy-Társaság által koszoruzott pályamü. Sok régi és uj, kisebb meg nagyobb könyv irja le hazánk történetét; a Kisfaludy-Társaság mégis ugy találta, hogy irodalmunkban hiányzik oly mü, mely történetünket az alapos tudás mellett szép, egyszerü nyelven elbeszélné olyan formán, mint a hogy például az angol Dickens. vagy franczia Guizot elbeszélik a saját nemzetük történetét. Azt találta, hogy hiányzik oly mü, a mely a nép könyvévé lehetne, mely annak figyelmét is lekötné, őt gyönyörködtetve oktatná, de a melyet egyuttal gyönyörüséggel olvashatnának nőink, leányaink, fiaink, sőt a tanult ember is, mint a hogy Dickenst gyönyörüséggel olvashatja.

Ilyen müvet nem talált irodalmunkban a Kisfaludy-Társaság és én is hiszem, hogy igen érdemes, igen szükséges dolgot cselekedett akkor, a mikor az 1891-edik esztendőnek elején kiirt pályázatával egy ilyen könyvnek megirására versenyezni hivta föl iróinkat. Érdemes és szükséges dolognak tartom cselekedetét, mert szembeszökő különösen a mi népünknek a maga történeti multjában való csekély tájékozottsága, hiszen néhány történeti személynek, eseménynek vagy helyének testetlen nevén, vagy czifra szólamokban való emlegetésén kivül alig van egyéb a köztudatban. Hatáskörét se lépte tul a tulajdonképen szépirodalmi Társaság, a mikor ezt a történeti pályázatát kiirta, mert hiszen a kivánt münek — ha sikerül — a szépirodalom-, és a történeti tudománynak olyan mesgyéjén kell állnia, hogy hamarosan alig lenne megmondható: vajjon a történetben való jártasságának, vagy a nyelv kezelésében való ügyességének kell-e nagyobbnak lennie? A szükségesség és hivatottság e bizonyossága mellett csak az maradt kétséges: megirható-e ma már a mi történetünk egy olyan fajta remekben, mint a minő az a Dickens?

A pályázati esztendőnek lejártával öt pályamü érkezett a nevezett Társasághoz, és habár érdemes munkák is akadtak köztük, mindamellett a pályadij kiadható nem volt. A Társaság ujra kiirta pályázatát A verseny fokozódott és ezuttal a határidőre hét pályamü versengett az érdemért, nevezetesen hat teljes és egy felében megirott munka, mely csak az 1440-edik esztendeig terjedt. A birálat ezuttal is keményen elbánt a hét pályázó hatjával, de a hetedikről — a felében megirottról — a következőképp nyilatkozik: „ komoly méltányolást érdemlő, irodalmi szinvonalon álló munka. Stylusa a kellemesen elbeszélőé; csoportositása az alapos történetiróé; tudása nem száraz adathalmozás, hanem alapos segitő társa ez eseménynek élvezetes előadásában; a hol nagyon részletesnek látszik, élénkségével kárpótol, frisseségével hat reánk, ugy hogy müvét mindig unalom nélkül, sok helyt (terjedelme daczára) valódi gyönyörrel olvashatni.“ És ezzel a dijra érdemesnek mondotta és a Társaságnak 1894 februárjában tartott nagygyülésében a mü jeligés levélkéjének fölbontása mellett azt ki is hirdette.

Erre, az akkor még csak csonka, de azóta befejezett müre kérem a t. nagyközönség figyelmét és erre a müre hirdetek előfizetést.

A mü egyetlen, ötven ives kötetben, finom papiroson, a mutatvány-lapok alakjában és betüivel jelenik meg, vagy kétszáz, szinte csupa eredeti szép képpel. A münek pompás kiállitását Angerer müterme, a Franklin-Társulat nyomdája és Gottermayer könyvkötészete biztositják; a münek kiadója pedig maga, a münek szerzője.

Füzött példányának (kivánatra két félkötetben is) előfizetési ára, dijmentes szétküldéssel 5 frt, a kötötté 6 frt 50 kr., a mit czimemre: Varga Ottó tanár, Budapest, I. Vár, Disztér 10. sz. kérek beküldeni. Bolti ára füzötten 6 frt, kötötten 8 frt lesz. A munka 1895. évi november végén jelenik meg.

Öt esztendővel ezelőtt az „Aradi Vértanuk Albuma“ czimü munkámmal fordultam a t. nagyközönséghez, a sajtóhoz és egyik is — másik is azt ugy fölkarolta, hogy az a mü máig négy kiadásban, tizezer példányban forog közkézen. Ezzel a bizalommal fordulok most is hozzájuk és kérem e munkámnak pártolását, terjesztését, mely amannál semmi tekintetben nem lesz alábbvaló, de annál szükségesebb.

Különfélék.

— **Köveznek.** Élénk emlékezetünkben van az a szerencsétlenség, mit a Fő-utcza rossz kövezete okozott s melynek áldozata egy fiatal nő lett. Ez a kövezet botrány köve volt Budának. Megelégedésünkre szolgál, hogy ezt az utczát kellő szabályossággal egész a Pálffy-térig kövezik. A midőn ezt a sok sürgetésre következett eredményt megköszönnénk a tanácsnak, el nem mulaszthatjuk, hogy elismerésünket ne fejezzük ki Mihalovits Antal miniszteri tanácsos urnak a törvényhatóság kiváló tagjának, ki a kövezést a középitési bizottságban többször erélyesen sürgette s ezuttal is bebizonyitotta azt hogy mint mindig, nyomatékos szavát készséggel emeli fel közügyeinkért.

— **Gondatlanság.** Szülői gondatlanság következtében Budafokon a mult hét folyamán két gyermek halál eset történt, u. m. Desacco Bódog vasuti őr 20 hónapos fiu gyermeke egy személy vonat közvetlen elhaladása előtt a vágányokra ment, a vonat által átgázoltatott s rögtön meghalt. — Pintér János kőmives és neje a háztól rövid időre távozva 14 hónapos csecsemő fiu gyermeküket 8 éves leánykájukra bizták, a gyermek egy őrizetlen pillanatban az udvaron lévő és még korlattal el nem látott ujon készült födetlen kuthoz kuszott, abba bele esett és meghalt, — midőn a szülők haza érkeztek, a leányka jajveszékelve adta tudtokra, hogy a gyermek kutba esett. — Mindkét hullát törvényszékileg felbonczolták.

— **A krisztinavárosi iskolaszék** babarczi dr. Schwartzer Ottó tudományos elfoglaltsága miatt a krisztinavárosi iskolaszék elnökségéről leköszönt. Sajnálattal vesszük ezt a hirt tudomásul, mert a krisztinavárosi iskolaszék vezetése körül dr. babarczi Schwartzer Ottónak elévülhetlen érdemei vannak. Ebben a veszteségben csak is az nyujt vigasztalást, hogy az uj elnök dr. Nidermann Gyula és az alelnök Zsák Hugó azokon a nyomokon fognak haladni, melyeken dr. babarczi Schwartzer Ottó haladt. A mi veszteségünkből a tudományos világnak lesz haszna, mert a kitünő tudós ujabb nagy szabásu remekművekkel fogja gazdagitani az irodalmat.

— **Halálozás.** Özvegy lefkóczi Horváth Dénesné született kisbaráthi Huszár Oktávia urnő Bodiz László pestvármegyei főszolgabiró anyósa 74 éves korában meghalt. Nagy részvéttel temették el a családi sirboltba Tinnyén. Béke lebegjen hamvai felett!

— **Értesités.** Horváth Ilona és Machek Gusztáv m. kir. honvéd százados ezennel tudatják Budapesten 1895 évi szeptember hó 30-án a belvárosi plébánia templomban történt egybekelésüket.

— **Társas vacsora.** A „budai takarék- és előleg-egylet“ ez idén ünnepli 15 éves fennállását, mely alkalomból az igazgatóság f. évi október 19-én (szombaton) este $^1/_2$8 órakor a II. kerr., medve-utczai „Fáczán“ vendéglóben a t. tagok számára társasvacsorát rendez. Egy teriték ára 80 kr. ital nélkül. Felkéretnek a t. tagok, hogy a helyes rendezés végett — megjelenésükről a rendezőket (az egyel czime alatt) legkésőbb október 15-dik napjáig értesiteni sziveskedjenek.

— **Bucsuestély.** A budai kereskedelmi ifjuság f. hó 5-én igen sikerült bucsuestélyt rendezett katonának besorozott tagjai tiszteletére. A mulatságon jelen voltak. Leányok: Schwartz Poldi, Wittek nővérek, Lakner Jolán, Bauer nővérek, Hoffmann nővérek, Grosz Etel, Maksuránvi nővérek, Reichl Lina, Frimm nővérek, Gulyás nővérek, Ballásy Irma, Doctor nővérek, Kállay nővérek, Albrecht nővérek, Weissel Antonia, Fitzthum nővérek, Staniser Stefánia, Szikulik nővérek, Fleischmann nővérek, Huttner Sarolta, Balogh Mariska, Petz nővérek, Berger nővérek, Berg nővérek, Drecksler nővérek, Weimann Ilonka, Bauer Gizuska, Bacher Lujza, Burányi Elza, Benzen nővérek, Roch Anna, Mild Etel, Schleisz Amália, Tamási Ilonka, Jusztkó Vilma, Bisten nővérek, Schmidt Rozália, Schmidt nővérek, Labusánszky Irma, Beretzky Jolán, Somogyi Katicza, Vaskó Mariska, Németh Anna, Kövér Lenke, Rothschiller nővérek, Kezes Mariska, Starker Anna, Pollák Lujza, Lavits Irma, Murányi Eszter, Löbl Sarolta, Czodor Mariska, Mészáros Henriette, Zach Hermin, Niederhoffer Malvin, Wanicsek Anna, Rimmer nővérek, Lengyel Bella. stb.

— **Száz év.** A Budapest III. kerületi izraelita ifjak betegsegélyző egylete száz éves fennállását ünnepli folyó hó október 13-án. Az ünnepély müsora a következő: 1. Gyülekezés fél 2 órakor Mókus-utcza 6. sz. a. 2. Menet fél 3 órakor a gyülekező helyről a templomba. 3. Isteni tisztelet a templomban, Blumenkranz Leó főkántor és a teljes templomi kar közreműködése mellett. 4. Szónoklat, tartja főtisztelendő dr. Kohn Sámuel ur, a pesti izr. hitközség rabbija. 5. Befejező ének. 6. Visszamenet a templomból Mókus-utcza 6. sz. alá. Diszgyülés a Bródy-féle teremben. 1. Elnöki megnyitó. 2. Ünnepi beszéd, tarta: főtisztelendő dr. Goldberg Rafael ur, a budai izr. hitközség rabbija. 3. Az egylet 100 éves történetének felolvasása. 4. Beirás az emlékkönyvbe. Este banket 8 órakor. Egy teriték ára 2 frt.

— **Pestmegye közgyülése.** Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye törvényhatósága e hó 14-én és a következő napokon tartja bizottsági közgyülését, melynek tárgysorozata 170 pontból áll. Az alispáni jelentésen kivül a következő érdekesebb tárgyak vannak a tárgysorozatban: Alispáni intézkedés Kalocsa község képviselőtestületének azon határozatával szemben, melylyel az anyakönyvvezetéssel járó dologi kiadásokat megtagadta. Főügyészi jelentés a Félegyháza városi tisztviselők nyugdijalapjának létesitése iránt és a félegyházai sikkasztás folytán a tisztviselőkre rótt kártérités mérséklése iránt hozott képviselőtestületi határozat tárgyában. A vármegye szervezési szabályrendeletének módositása iránt való előterjesztés. — A vármegye 1896. évi költségvetés stb.

Hirdetmény.

Ezennel köztudomásra hozzuk, hogy az

első magyar osztálysorsjáték

első osztályának huzása

Szerdán, okt. 16-án

délelőtt 8 órakor

a fővárosi vigadó termében veszi kezdetét, folytatása ugyanott október 17., 18. és 19-én, mely utóbbi napon befejezést is nyer.

Sorsjegyek eredeti árakon, a meddig a készlet tart, főelárusitóinknál szerezhetők be, a hol is néhány nappal a huzás után a nyereményjegyzékek 10 krért haphatók.

Budapest 1895. október 10-én.

Magyar osztálysorsjáték igazgatósága.

Benke. Engel. Gaedicke.

NYEREMÉNYEK

az I. osztályban 10.000. . . 1,268.000 korona értékben,
a II. osztályban 21.499. . . 4,332.000 „ „
összesen 31.499 pénznyeremény 5,600.000 korona értékben.

5 millió 600.000 korona

	egész	tized	huszad
Sorsjegyek I. osztályra:	20 frt	2 frt	1 frt
Teljes sorsjegyek I. és II. osztályra:	40 frt	4 frt	2 frt

Ajánlja és szétküldi az összeg beküldése ellenében vagy utánvéttel is

HEINTZE KÁROLY főelárusitó
Budapest, Szervita-tér 3. sz.

Minden megrendeléshez portó fejében ajánlott levelekért 15 kr., egyszerü levelekért 5 kr. és a nyeremény-jegyzékért 10 kr. mellékleudő.

Czim sürgönyileg való befizetésnél: **HEINTZE KÁROLY Budapest.**

— **Értesítés.** A „Budapesti I., II. és III. kerületi szállodások, vendéglősök, bor- és sörmérők ipartársulatá"-nak tagjai a folyó évben több társas összejövetelt már nem tartanak.

Tájékoztató.

— **Korrepetitornak** ajánlkozik I-ső kerületben lakó elemi vagy alsóbb polgári iskolába járó fiuk mellé a délutáni órákra egy tanitóképezdei növendék. Szives megkeresések „korrepetitor" czim alatt a szerkesztőséghez, I. Alkotás-u. 12/a. kéretnek.

— **Hivatalnok és magánzó uraknak** jó magyaros **házi koszt** ajánltatik az Albrecht-uton a kereskedelmi ministérium és Jezsuita lépcső közelében. Bövebbet a szerkesztőség.

Takarítónő állást keres magányos vagy gyermektelen özvegy urnál. Bővebbet a kiadóhivatal.

Eladó telkek I. ker. Orbán-hegyen, Náthán villa mellett. Bővebbet: Bartsch Gyulánál Döbrentey-utcya 4.

Egy jó házból való fiu heti fizetés mellett egy arany-, ezüst- és aczél vésnökhöz tanulónak azonnal felvétetik. Bővebbet a kiadóhivatal I. ker. Alkotás-u. 12/a.

— **„Szt. Lukács-fürdő-részvénytársaság Budapest.** Kénes iszapfürdő, nagy nyitott és zárt medenczékkel, melyekben a forrásviz naponként négyszer megujul. Douche-massage. Iszap borogatások. Olcsó és szép lakások. Uszodák, kádfürdők, gőzfürdők stb. Prospektust küld ingyen az igazgatóság.

Kiadó: mindszenti Erdélyi Gyula.

Kőbányai Polgári serfőző részv. társaság.

Városi iroda: Népszinház-utcza 22.

Polgár sör.
Király sör.
Szt. István sör.
Barát sör.

Városi iroda: Népszinház-utcza 22.

Budai raktár I. Fehérsas-utcza 6. sz.

Halottak napjára!

József főherczeg csász. és kir. Fenségének udvari szállitója

Özv. Culmann Rezsőné élő-virág kereskedése

BUDAPESTEN,

(II. ker., Buda, fő-utcza 10. sz.)

Koszorúk

a legszerényebbektől a leggazdagabb kiállitásig.

Levélkoszorúk . . . . . **1 frttól** felfelé
Élővirág-koszorúk . . . . . **1.50 krtól** felfelé
Erfurti száritott virágkoszorúk **2.50 krtól** felfelé.
Erfurti száritott **virágvánkosok és keresztek** nagy választékban **olcsó árakon.**

SZOLYVA és POLENAI

szaktekintélyek átlal elismert kiváló hatásu GYOGYVIZEK

Gyomor és fejfájás, szédülés, czukros hugyár aranyér bántalmai és köszvény-elleni különlegesség.

a friss töltésü **SZOLYVA** és **POLENAI** védjegye.

LUHI ERZSÉBET

rendkivüli kellemes izénél fogva, főleg borral vegyitve a betegnek élvezetes, kellemes üditő italt képez.

Tulságos gyomorsav képződésénél idült gyomorhurut és étvágytalanság, torok, gége és hörgők idült hurutos bántalmai ellen, feltünő sikerrel lesz alkalmazva.

Főraktár: Budapesten, **FRUMM ISTVÁN utódánál** tulajdonos **WERNER ADOLF** Batthyányi-utcza 3. sz.

Megrendelhető: minden ásványviz kereskedésben vagy közvetlenül

Gróf Schönborn uradalmi Igazgatóságánál, Munkácson.

a friss töltésü **LUHI** védjegye

Ezeknek a vizeknek tiszta kezelése folytán, kellemetlen utóize nem képződik.

GANZ és TÁRSA

vasöntőde és gépgyár-részvény-társ. Budapesten.

Gáz- és Petroleum-motorok álló vagy fekvő, egy vagy két hengerrel.

Készit:

A) **gépeket és épitési munkákat, teljes malomberendezéseket, vasutt kocsikat és vasuti fölszereléseket, transmissiókat.**

Speczialitásai

B) **kéregöntvény** vasuti kerekek, váltók, zuzóművek, hengerek-és ágyúgolyókhoz.

Hengerszékek kéregöntetü hengerekkel mind a magas malmászathoz, mind pedig a parasztra őrléshez s **egész malomberendezések.**

Facsiszoláshoz, papir- és czelluloza-gyártáshoz való gépek. Vizikereket nagy sikerrel pótló **turbinák.**

Villamos világitás nagy távolságra is a motortól.

Zsilipek, csővezetékek, frictiós kapcsolások, rotatiós dynamométerek. Aczélöntés.

RÖVID- ÉS SZÖVÖTT ARUK

KÉZI MUNKÁHOZ TARTOZÓ CZIKKEK

MINDENNEMÜ SZABÓ KELLÉK

Alapittatott 1875.

ALBINI LAJOS

ezelőtt

Reinl József

II, kerület, Fő-utcza 40. szám alatt.

Ajánlja raktárát férfi fehérneműekben, saját készitmény. Ingek kizárólag a jó hirnevü „Schroll"-féle chiffonból, készitve. Divatos nyakkendők, gallérok, kézelők, fehér és szines ingmellek, és jó minőségü nadrágtartók. — Továbbá nagy raktár leány **torna öltönyökben** és torna **czipők,** gummi és fonott spárga talppal.

Nagy választék női és leány kötényekben, mosó- és lüszter kelméből. Valódi szinü harisnyák, és mindennemü szövött és kötött keztyük.

Jó szabásu és tartós derékfüzők.

VÁSZON, KANAVÁSZ ÉS CHIFFON

Kősziklából fakadó kristálytiszta

TELEFON. VÉGHLESI TELEFON.

„Vera"-forrás.

Hazánk igen kedvelt **legjobb izü** és legolcsóbb

szénsavdús égvényes

SAVANYU-GYÓGYVIZE.

Hathatós szer az emésztési zavaroknál.

Borral vegyitve kellemes savanykás izű üditő és tiszta italt képez.

A bort nem festi,

a miért a nagyérdemü közönség **fröccs** gyanánt nagyon kedveli s e végből a vendéglős urak igen felkarolták.

Borivóknak, kik a bort savanyuvizekkel szeretik vegyiteni, mindenekelőtt mint **legtisztább égvényes savanyuviz** ajánlható.

E viz közömbösiti a bor savát és az italnak igen kellemes savanykás ízt kölcsönöz, anélkül, hogy azt

feketére festené,

Mindenkor friss töltésben kapható a **főraktárban**

BUDAPESTEN,

ERZSÉBET-KORUT 56. és

minden gyógyszertárban, füszerkereskedés és vendéglőben.

NÉMETH KÁROLY GÉZA

VAS- ÉS FÜSZERKERESKEDÉSE

(EZELŐTT **FREYBERGER PÁL** FIÓKJA)

BUDAPEST, II., SZÉNA-TÉR 1.

(BECK LIPÓT ÉS FIA LISZTKERESKEDÉSE MELLETT.)

Ajánlja jól berendezett **vas- és füszerkereskedését,** különösen **konyhaberendezési czikkek, rudvasak, tengelyek, szerszámok, szegek** és mindennemü **vasáru czikkekben.**

Minden a legjobb gyárakból.

Továbbá **czukor, kávé, rizs, tea, rum, cognac és minden egyéb füszeráru a legjobb minőségben.**

Denaturált szesz kimérve.

Pontos és előzékeny kiszolgálat.

A

Magyar Asphalt

részvény-társaság

Budapest, Andrássy-ut 30. sz.

elvállal minden néven nevezendő

asphalt burkolási

valamint **szárazzátételi** munkák teljesitését **jótállás mellett, legolcsóbban.** Elismert legjobb minőségü **aszfalt anyag vidékre** is szállittatik. **Megrendeléseket elfogad a kiadóhivatal is.**

Vendéglő „Mekka városához".

Van szerencsém a t. cz. közönséggel tudatni, hogy **Fehérvári út 10420. sz. a.** (a **Záborszky János**-féle telken, a sósfürdő közelében) vendéglőt nyitottam, mely a legujabb kor igényeinek megfelelően minden kényelemmel el van látva.

Kirándulóknak kellemes üdülő hely.

Minden időben meleg és hideg ételek.

Saját termésü borok. Csapolt és üvegsör.

Tisztelettel

SCHMIEDT KÁROLY

vendéglős.

Van szerencsém a n. é. **közönség** becses figyelmébe ajánlani a **szinkör mellett** levő „Alaguthoz" czimzett vendéglőmben berendezett **fedett kerti helyiséget.**

Egész napon át frissen csapolt sör.

Mindennap zene Kutschera A. zongoraművész közremüködésével.

Tisztelettel

Schlaucher Ferencz,

vendéglős.

Bejárat Attila-utcza 65. szám alatt is.

Magyarhon legkiválóbb és legtisztább savanyuvize

a szántói viz

Kapható mindenütt.

Főraktár: Werner Adolfnál

II., Batthány-utcza 3. sz.

Willinger Ferencz

füszer és vaskereskedő

I. k Krisztina-körut 85—87. sz.

(Willinger-udvar.)

Ajánlja raktárát füszer, csemege, bor, pezsgő, cognac, rum, tea, irószerek, olajfestékekben, valamint: vas-, házi-, konyha és gazdasági czikkekben jutányos árak mellett.

Elméleti s gyakorlati tanfolyam

mindennemü

divatos női ruhaszabászati rajzolásban.

Belföldi szakiskola hiányában, melyben a női ruha-szabászati rajzolást és ennek gyakorlati keresztülvitelét rendszeresen és alaposan tanitani kellene, sok évi elméleti s gyakorlati tanulmányaimra támaszkodva ily szakmabeli magántanfolyamnak megnyitását elhatároztam, s ezt az illető érdeklődőknek azon tisztelet teljes felszólitással adom tudtára, hogy nálam személyesen vagy irásbelileg mielőbb jelentkezni szivesked jenek.

E vállalkozásom czélja, a tanfolyamban résztvevőket a női ruha kiszabási rajzolásban s annak gyakorlati kivitelében az én különös, egy akadémián sem elsajátitható, módszerem szerint aránylag rövid idő alatt tökéletesen kitanitani. Angol s franczia toilletteket elegánsan s jutányos áron állitok elő.

Levélbeli megkeresésekre válasz haladéktalanul adatik.

KOSTYÁL J. LÁSZLÓ

női ruhakészitő

IV. ker., Kossuth Lajos-utcza 10. sz.

TELEFON HIRMONDÓ

Kerepesi-ut 22. Előfizetési 4 hóra 6 forint.

Népszinház előadása ősztől kezdve otthon hallható.

M. kir. opera zenéje ősztől kezdve otthon hallható.

Berendezés dijtalan.

Barabás József

krisztinavárosi

CASINO SÖRCSARNOKA

a legujabb kor igényeinek megfelelően, kényelemmel és fényesen van berendezve.

Lakodalmak és társasvacsorák rendezése elfogadtatik.

Mindennap frissen csapolt **udvari és bajor sör.**

Ma katona zene!

MILLENIUMI
MAGYAR
OSZTÁLYSORSJÁTÉK

I-ső huzás október 16-19-ig. II-ik huzás deczember 6-14-ig.

Legnagyobb nyeremény 1 MILLIÓ KORONA

31,499 melléknyeremény 4 millió 600,000 kor.

ÁRAK:

I-ső huzashoz érvényes	1 egész 20 forint	1 fél 10 forint	1 negyed 5 forint	1 tized 2 forint	1 huszad 1 forint
Mindkét huzashoz érvényes	1 egész 40 forint	1 fél 20 forint	1 negyed 10 forint	1 tized 4 forint	1 huszad 2 forint

Vidéki megrendelések postafordultával eszközöltetnek.

Beimel Lajos

bank- és váltóház fiókja

Buda, II., fő-utcza 6.

Nyujtsunk kezet

a

szerencsének!

Körülbelül 2 millió korona nyerhető az alant felsorolt 7 sorsjegygyel.

Évenként 13 huzás, legközelebb már okt. 15-én

Eredeti sorsjegyek a napi árfolyam szerint vagy részletfizetésre az 1883. évi XXXI. t.-cz. alapján:

1 drb. magyar v. kereszt sorsjegy		részlet	—.45 kr.
1 „ olasz „ „ „		„	—.54 „
1 „ osztrák „ „ „	**36**	„	—.76 „
1 „ bazilika „ „ „		„	—.30 „
3 „ jósziv „ „ „		„	—.43 „
7 drb sorsjegy 36 részlet á frt			**2.48 kr**

Két részlet lefizetése ellenében három részletet nyugtatok és kiadom a sorozat- és számokkal ellátott részletíveket azonnali játékjoggal.

Minden huzás után megküldöm a huzási lajstromot.

Beimel Lajos
bank- és váltó üzlet fiókja

Buda, II. ker., Fő-utcza 6. szám.

Benkovits Ferencz

férfiszabó mester

Budapest, I. Alagut-utcza 1.

A főváros nagyobb mühelyeiben szerzett tapasztalataim folytán van szerencsém üzletem a n. é. közönség szives figyelmébe ajánlani.

A szabást magam végzem.

Megrendeléseket és javitásokat a legjutányosabb árban elfogadok.

Nagy pincze

a kelenföldi állomás közelében a vámon kivül, f. é. november 1-től bérbeadó. Czim a kiadóhivatalban.

Hirdetések

a

BUDA ÉS VIDÉKE

részére felvétetnek

a kiadóhivatalban

Alkotás-u. 12/a. Szőke-ház.

Elegáns,

fess, fiatal, szép aszszonyka, előkelő ur ismeretségét óhajtja; levelet a kiadóba kér „Emilia“ czimen.

Jelentés.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy f. é. **május hó 1-én** fiókuzletet nyitottam a **Zugligetben** a Fáczán vendéglő kerti helyiségében. — Liszt, tej, tejszin és vaj, Finom- és pék-sütemény a nap minden órájában frissen lesz kapható.

LOVENSTEIN ANTAL
csász. és királyi udvari sütőmester.

Jencs Vilmos

„Szent-János“-hoz czimzett gyóyszertára
II. ker. Széna-tér.

Az idei idény beáltával ajánlja friss töltésü és minden fajtáju gyógy- és üditő ásványvizeket nagybani árak mellett.

Kaphatók az összes bel- és külföldi gyógyszerészeti különlesgességek.

Mindenféle sebészeti eszközök.

Menthin szájviz, a mely az Odolt hatásában, kellemes izénél valamint olcsóságánál fogva is teljesen fölülmulja. 1 üveg ára 40 kr. — Salol fogpaszta, a mely nagyszerü antiseptikus hatásu és igy a fogak odvasodását teljesen megakadályozza s izét a legutolsó részletig megtartja. Ára 60 kr.

Nemkülömben ajánlja a világhirü **Pries y Ca-féle** spanyol gyógyborokat valamint az általánosan elösmert és általa készitett Chinavas borát, üvegje 1/1 2 frt 50. 1/2 1 frt 50 kr. árakban.

Valamint saját készitésü és kitünőnek bizonyult lábizzadás elleni porát, 1 doboz ára 50 kr.

MESTERHÁZY MIHÁLY

füszer, gyarmatáru, csemege-, bor- és ásványvizkereskedő

BUDAPEST, 1. KER., ATTILA-UTCZA 50.

Árkivonata

Czukor legfinomabb, egész süvegben	1 kg.	—.36½ kr.
Ugyanaz » kimérve	1 »	—.37 »
Koczka-czukor legfinomabb doboz v. ládában	1 »	—.37½ »
Ugyanaz » kimérve	1 »	—.38 »
Kávé Mocca legfinomabb arábiai	1 »	2.20 »
Kávé-Aranjáva »	1 »	2.20 »
Kávé-Gyöngy »	1 »	2.20 »
Kávé » finom	1 »	2.10 »
Kávé-ceylon legfinomabb	1 »	2.20 »
Kávé » finom	1 »	2.10 »
Kávé-Cuba finom	1 »	2.— »
Kávé-Santos »	1 »	1.70 »
Rizsa-Gyémánt legfinomabb	1 »	—.32 »
Rizsa-Glace »	1 »	—.26 »
Rizsa-Japán finom	1 »	—.22 »
Rizsa-Rangon »	1 »	—.18 »
Liszt kiváló finom a Gizella-malomból.		
Szalámi, háromféle, kitünő gyártmány	1 kg.	1.80 kr.
Buza-dara, finom vagy goromba	1 «	—.16 »
Császárolaj valódi hamisitatlan.	1 Lt.	—.32 »
Petroleum legfinomabb amerikai	1 »	18 és 20 »
Denaturált Spiritus legmagasabb foku	1 »	—.30 »
Tejgyertya elsőrendü, a „Flóra“ „Apolló“ vagy „Schicht“-gyárból 1 csomag 40 42 45 kr. 490 500 560 gr.		
Ürgyertya elsőrendő	1 csomag	—.48 kr.

Valódi Badacsony vidéki saját töltésü asztali borok. Kitünő Dreher-féle palaczk-sör. A központi tejcsarnok fiókja.

Egyébb itt fel nem sorolt áruk kiváló finom minőségben előnyös árak mellett.

Pontos gyors és előzékeny kiszolgálás.

Megrendelt áruk készséggel házhoz szállitatnak.

Üzlettulajdonosoknak engedmény.

Nyomatott Heisler J. kő- és könyvnyomdájában. Budapest, II. Várkert-rakpart 1. sz. (Kluseman-féle ház.)

Budapest, 1895. IV. évfolyam 42. sz. Vasárnap, október 20.

BUDA ÉS VIDÉKE

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

BUDA ÉS VIDÉKE ÉRDEKEINEK KÖZLÖNYE.

Szerkeszti: ERDÉLYI GYULA.

KIADÓ-HIVATAL, hol előfizetni lehet és hirdetések felvétetnek; I. ker. Alkotás-utcza 12/a. Szőke-ház.

Megjelenik minden vasárnap. Előfizetési árak: Egész évre 12 korona, fél évre 6 korona, évnegyedre 3 korona. Egyes szám ára 24 fillér.

SZERKESZTŐSÉG, I. ker., Alkotás-utcza 12/a. Szőke-ház. kéziratokat és közleményeket ide kérjük küldeni.

A kiállitás.

A kiállitás programmja megjelent. Buda is kap a kiállitási ünnepélyes felvonulásokból valamit. A király Budán lakik, tehát a felvonulások, diszmenetek nem kerülhetik el Budát.

A kiállitás vezetősége nagyon jól rendez mindent. A müsorban megelégedésünkre megtaláljuk a keresztény állam eszme kifejezését is. A megnyitó ünnepélyek müsoráért elismerést érdemel a vezetőség.

Arról a kiállitás vezetősége nem tehet, hogy a kiállitást nem ott rendezik, a hol legczélszerübb lett volna a Lágymányoson. Az adott helyzetből indult ki és lelkiismeretes munkát végezett. Nagyon nagy az anyag halmaz. Hogy minden sikerül e arról nem felelhet. Nincs olyan folyam, mely akadályokba ne ütköznék. Az a sokféleség melylyel a rendezésnek küzködni kell itt és amott, bizony aggodalmakra adhat okot.

Akárhogy döl el, akárhogy történik Pestnek meg lesz belőle a haszna. A haszonból, mi budaiak az eddig nyilvánosságra kerültekből itélve keveset fogunk látni.

A király és udvarának itt tartózkodása, elfogadások látogatások megélénkitik a várat, de a népesség nem érzi meg egész összeségében, hogy kiállitás van.

Meglehet, hogy a kiállitás vezetősége, ha szélylyel néz maga körül és látni akar belátja majd, hogy Budáért és vidékéért is jó lenne valamit tenni. Azt feltételezzük, hogy a szerkeztendő kalauzokban meg lesznek jelelve Buda és vidékének szép pontjai. de ez bizony édes kevés, mert kellő közlekedési eszközök nélkül, kevés kiállitást látogató vállalkozik turistaságra. A turisták majd az ő külföldi társaikat elviszik minden felé, de más halandó kevés akad, ki felkeresse járatlan utakon a szép pontokat.

Egy két budai emberhez hozzá szállnak az ismerősei. Ügyes-bajos dologban is több embert látunk. Lesznek katona szemlék, ha addig a Vérmezőn az egyetemeknek várható alapozási munkálatait meg nem kezdik.

Idegenek nagyobb forgalmára csak is ugy számithatunk, ha a társadalom maga szervezkedik bizonyos vonzó dolgok létesitésére.

Hogy mik ezek a vonzó dolgok azt nem sokára el fogja árulni az arról már régebben tanácskozó bizottság. Fájdalom a Munkácsy-képek összes kiállitása nem Budán lesz, a helyett több más kárpótolja a Budát meglátogatót, abban az esetben, ha felsőbb körök le nem beszélik a készülődő végrehajtó bizottságot, mint ez a Munkácsy kiállitásról való tanácskozásnál történt. Ez alkalommal némely urak a budaiaskodás vádjától ugy megijedtek, hogy a készülődés csirájában fult meg...

Elvárjuk a polgárság zömétől, hogy az ilyen kegyelmes lebeszéléseknek nem nyitja meg füleit és ki lép a tettek mezejére.

Igéretekből, biztatásokból nem élhetünk. Tett és tett, azután ismét tett boldogithat bennünket. Addig is mig a bizottság a keretet köztudomásra hozná gondolkozzunk és a ki valamit gondolt lépjen a sikra „Buda és Vidéke“ hasábjain.

Nekünk magunknak is van programmunk, de nem akarjuk egyéb gondolatoknak utját állni.

Fogjunk hozzá, még nem késő!

A közmunkatanács jelentéséből.

Szabályozás.

I. kerület.

(Folytatás.)

Ezen általános elvek szem előtt tartásával és különös tekintettel az esküténi hidra, ebből kiindulva a hegyoldalon egy 12 mtres fő-ut

A „BUDA és VIDÉKE“ TÁRCZÁJA.

Régi dolog . . .

Régi dolog biz a nagyon,
Hogy az ember önző állat;
Édes öcsém, panaszra hát
Ne tátsd e miatt a szádat.

Mindenki csak magának él,
Kivált a ki lóra kapott:
Rád se tekint, hanem büszkén
Félre csapja a kalapot.

Ezért is van ez a világ
Fenekestül felfordulva,
Nem ártana ha az Isten
Egy jobbat, jobb sárból gyúrna;

S az embert is, kiben kihalt
A barátság és szeretet,
Hogyha ujjá teremtené:
Nem élnénk ily rongyéletet!

Berecz Károly.

Elvek és tövisek.

(Regény egy kötetben.) (22)

Irta: **ERDÉLYI GYULA.**

Rétyi Antos István barátomnak!

Pönöge Lőrincz uram bámulta magát nagyságos állapotában és tetszett Pönögének Pönöge. Haja nem verte már vállait, de még jutott is maradt is. A fésüre többé nem volt szükség. A fodrász még egy két igazitást végezett, azután dus borra valót vágva zsebre C alakra görbülten ment ki hálálkodások közben a szóból.

A fodrász után a szabó, czipőmester, fehér-ruhaszállitó és kalapos tisztelegtek. Nehezen ment ugyan, de végre is sikerült. Ruha, czipő ugy a hogy pászolt és a tükör alig győzte a megnagyságosodott ketétleni pógár alakját visszasugározni.

Nagy arany óraláncz, pecsétes gyürü, ezüst fogantyus pácza és ezzel az öltözködés be volt fejezve. A kalapnak nagyon örült. Kürtő kalap akárcsak a főispáné.

— Már most magamat is nagyságolnom kell kedves báró öcsém.

Ugy dukál kedves Lőrincz bátyám . . . . Az ur pokolban is ur . . . . Báró Szirtes Aladár maga is örült ennek a remek felöltöztetésnek. Nincs az a szinházi öltöztető a ki ugy eltudta volna látni Kasznár Pönöge Lőrinczet, mint ő.

A szinész fel van öltöztetve most már következhetik a jelenet, csak a szereplők gyülekezzenek.

A jáger Muhar Manó ur előtt nyitotta ki az ajtót. A szerkesztő ur kinyalta magát keményen. Kevés főpinczér multa volna felül a különczködésben. A nyakkendő csokrának hullámzását maga a báró is irigyelte.

Pönöge uramnak tetszett a mellé beosztott különitmény ékes gunyázata és ünneplő ábrázata.

— Itt vagyok nagyságos elnök ur. Tessék velem parancsolni.

— Majd a báró öcsém ott la kikotázza, hogy hát mi tevők legyünk. O a dámákkal beleereszkedik a kvártélybeli állapot rendjébe.

Ezzel a kékpárt vezérférfia azt akarta mondani, hogy a báró az asszonyokkal lakást keres és azt majd berendezi.

— Muhar ur!

— Parancsoljon báró ur!

— Bérkocsiba üllnek.

—Értem báró ur, s azután?

—Azután ő nagyságával együtt kocsikáznak. Elbeszéli neki utközben a kék párt czéljait Ebédelni itt fognak a vendéglőben. Valahol villás reggelizhetnek. Jó lesz uram bátyám?

— De jó ám.

Most kinyilt a másik szóba és abból nagy parádéban lebegtek be a hölgyek. Mig a báró Pönöge uramat öltöztette az alatt Brinzenstein Klotild Kati kisasszonyt és magát czifrázta ki.

A két hölgy nézte az átalakult embert, ki nem tudott elválni a tükörtől. Kitünő vigjáték alaknak illett be. Klotild is a báró is ezt gondolták róla, valamint Muhar is és csak nagy erejükbe került, hogy el ne nevessék magokat. Kati remek urnak tartotta apját. Szive repesett, hiszen ő is kisasszony. Nem leány asszony többé, vagy Kati hugom. Milyen jó lesz ez az élet. Szinház, bál, mulatság, kocsikázás. Csupa finomság.

Nem sokáig bámulhatták Pönöge uramat, mert a vadász jelentette, hogy a kocsik előálltak. A vadász Pönöge ő nagysága felöltőjét

van tervezve, mely az Attila-körúttal párhuzamosan haladva, a Szt.-János-térre illetőleg a Krisztina-körutba torkol. E fő ut első negyede 4·5% lejtővel második negyede vizszintesen és az utolsó negyede 5·5%-os lejtővel van tervezve. A várhegy és a Gellérthegy között elterülő völgynek tehát az Attila-körut és az árok-utcza betudásával 3 főközlekedési ere lesz.

A hegyoldal felső része serpentin utakkal van hálózva, melyek segélyével a Lisznyay-utcza folytatását képező hadnagy-utczai áthidaláson a Naphegy utjai és a kis Gellérthegy a legrövidebb vonalon és igen kényelmesen érhetők el. E serpentin utak szintén 12 mtresek. Lejtési viszonyaik kivétel nélkül az 5%-nek felelnek meg.

A gyalogközlekedés céljaira lépcsős utak vannak tervezve, melyek arra is alkalmasak lesznek, hogy a hegyi vizek felfogására épitendő csatornákat befogadhassák.

Az uthálózat közzé alkalmas helyre a nagy közönség céljaira szolgáló üdülőhely van beiktatva, a terület többi része 300 □ öles nyaralótelkeknek van szánva.

A mélyebb fekvésü terület szabályozásánál a csatlakozó városrész szabályozási tervét és az ennek alapján eszközölt épitkezéseket már figyelembe kellett venni és ezért a jelenlegi állapoton légenyesebb módositás csak ott van tervezve, a hol részint az észak felé elterülő városrész, részint a Gellérthegy oldalára tervezett szabályozáshoz való csatlakozás miatt elkerülhetetlenül szükséges volt.

E részlet szabályozásánál is különös gondot forditott a müszaki osztály a fekszinek czélszerü rendezésére.

A már előbb emlitett vegyes bizottság ezt a tervet is behatóan megvitatván, ugy találta, hogy az a czélszerüség, kényelem, csin és városrendezés érdekei szempontjából a nehéz feladatot szintén igen szerencsés megoldásra juttatja, s ha a terv egyszer valósággá lesz; a Gellérthegy ma oly disztelen ezen oldala a fő- és székváros egyik legkiválóbb fénypontja lesz.

A bizottmány tehát általánosságban a Gellérthegyre vonatkozó szabályozási és fekszini tervet is melegen pártolta oly javaslattal mégis, hogy

1. a Dunapart és Döbrentei-utcza közti rész szabályozásának kérdése, mig az esküténi hid ügye a kivitel módjára nézve végleges megoldást nyer függőbben tartassék, annyival inkább, mert bármely alternativa szerint épüljön a hid, a kérdéses terület ahoz alkalmazandó szabályozása a már ezuttal megállapitani ajánlott további szabályozással czélszerüen össze lesz illeszthető.

2. a tervezett nyaralóparczellák a sziklautczáig terjedőleg a nyaralokkal való beépités eszméjének elejtése mellett nyilvános park czéljára tartassanak fenn;

3. a Gellérthegy oldalán tervezett fő-ut a kőmives-utcza és a Gellérthegy-utcza közti telektömbre a müszaki osztály által inditványozott nyaralószerü beépités elejtendő és e tömb a II. övezetbe sorozandó volna.

4. a Gellérthegy oldalán tervezett fő-ut mentén a müszaki osztály az épitkezésekhez a terven előkerteket tüntetvén ki, ezen előkerteket a vegyes bizottság elejteni kivánta, részint mert felettük az előző pont értelmében nem nyaralók, hanem nagyobbára park lesz, részint és különösen azért, mert az illető telkeknek lejtős fekvésük mellett még oly csekély mélységük is van, hogy azokon előkert hagyásával sokszor nem is igen lehetne észszerüen épitkezni.

Ezeket a javaslatokat ugy a székes főváros, mint mi is egész terjedelmökben elfogadtuk. Egyszersmind felhivtuk a székes fővárost, hogy a kelenföldi pályaudvarhoz tervezett utak egyikét minél előbb épitse ki, annyival inkább, mert ezt a közutakról és vámokról szóló tövény alapján a kereskedelemügyi miniszter ur is már réggebben sürgeti.

Ez iránt már 1891-ben felterjesztést intéztünk a földmivelésügyi miniszter urhoz, kitől az a válasz érkezett volt, hogy a Gellért-rakpart kiépitését nem tekintheti feladatának; a kiépités kérdése utjabban felmerült, kapcsolatban az uj hidak ügyével; nevezetesen a kereskedelemügyi miniszter ur a földmivelésügyi miniszter urhoz fordult, kérve a rakpart kiépitését, de az utóbbi ezuttal is tagadólag válaszolt, azt hozván fel, hogy a fővárosi dunaszakasz szabályozva van s részéről intézkedésnek a szüksége nem forog fenn. Ennnek következtében a kereskedelemügyi minisztor ur a pénzügyminiszter urat kereste meg s jelezve, hogy a Gellért-rakpart mintegy 650 méter hosszu, melyből körülbelül 260 méter a vámházi hid budai feljárójával kapcsolatosan lesz épitendő és ennek költségeiről a hidak költségelőirányzatában gondoskodva is van, kérte, hogy lehetőleg a hidépitési alap terhére fedezetről gondoskodnék, melylyel a rakpart folytatólag egész a Rudasfürdőig ki legyen épithető. A pénzügyminiszter urtól vett felhivásra mindenekelőtt azon véleményünknek adtunk hifejezést, hogy a vámházi hiddal egyidejüleg mulhatatlanul szükséges a Gellért-rakpartot is, egész vonalában, tehát a Rudasfürdőig kiépiteni, mert ez alapfeltételét képezi a rakparti ut kiépitésének, mely nélkül éjszakról nem lehetne kellőképen a hidhoz jutni, s igy ez utóbbi sem felelhetne meg feladatának.

A mi a költségek honnan és mimódon való viselését illeti, véleményünket az 1870. évi X. t.-czikkre és nevezetesen e törvény 3. §-ának c) pontjára alapitottuk, melyből kétségtelenül következik, hogy a sorsolási kölcsönnek egyebek között nemcsak az volt a rendeltetése, hogy a fővárosban a Duna szabályozása keresztül vitessék, de maguk a rakpartok is kiépittessenek. S hogy sorsolási kölcsön eme rendeltetése természetszerüleg átszállott a törvényben megjelölt jövedelmi forásokból képződő törlesztési alapra is, ez hasonlókép kétségtelenül következik a törvény intentiójából, melyet a törvényhozás is igy értelmezett, midőn az 1893. évi XIV. t.-czikkel a két uj hidnak, az emlitett jövedelmi forásokból s a törlesztési alap tartalékából származ ófeleslegekből leendő épitését elrendelte. Valamint tehát az 1870. évi X. t.-cz. utmutatása szerint az uj hidak költségei a sorsolási kölcsön törlesztési alapjából fedeztetnek, ugy a Gellért-rakpart teljes kiépitésének költségei is innen volnának fedezendők. Kértük ehez képest a pénzügyminiszter urat, hogy e rakpart kiépitését elhatározni méltóztassék, annyival inkább, mert ha a kérdést tisztán gyakorlati szempontból tekintjük is, bizonyos, hogy megoldására más mód nincsen.

Az érdekeltek a kőérberek dülőben egy 2 öles ut nyitásáért folyamodtak és habár e vidék szabályozása még nem került revisio alá, a kérelmet teljesitendőnek találtuk, ugy azonban, hogy miután 2 öl szélleséggel az ut rendeltetésének e nyaraló vidéken nem felelhetne meg: a jövő tekintetéből kivántuk, hogy az most 4 öl szélleséggel vétessék fel az általános szabályozási tervbe és majdan meghosszabbittassék a városi erdőig.

A Pauler-utczának azon szakaszát, mely a roham-utcza és az alagut-utcza közt terül el s a krisztinavárosi arenához vezet, többszöri sürgetésünk folytán a székes főváros megnyitotta; mi pedig gondoskodtunk arról hogy a Pauler-ucza, roham-, Attila- és alagut-utcza által határolt telektömb szintén szabályozva legyen, minek következtében ezen a ponton nyomban élénk épitési tevékenység indult meg és ha a Pauler-utcza egyszer rendezve lesz — és ez már soron van — egyike leend a Krisztinaváros legszebb és legkellemesebb utczáinak.

Hogy a mészáros-utcza egész vonalában szabályozva legyen, a székes főváros azzal a kérelemmel fordult hozzánk, hogy a még szabályozatlan telkekből eleső terjedékeket sajátitsuk ki. Habár e tanács csak a szabályozási vonalon történt épitkezés alkalmából van hivatva a terjedékeket beváltani és minden más esetben a kisajátitás a székes főváros feladatát képezi, a kivánságot kivételesen mégis teljesiteni fogjuk, méltányolván, hogy a fővárosnak erre kisajátitási alapjában most nincs fedezete, hogy másrészt a szabályozás végrehajtása csakugyan mielőbb kivánatos.

A székes főváros a Naphegy szabályozási tervére nézve némely módositásokat kezdeményezett. Ezek szerint a mészáros-utcza folytatásában egy háromszögü tér nyerne beiktatást, a nagy fekszini külömbségek kiegyenlitése végett. Továbbá a tervezve volt utak részben felhagyatnának, s a jelenlegi, 8 ölre kiszélesitendő dülő utakkal pótoltatnának. E módositott szabályozási tervet elfogadtuk a következő változtatásokkal:

1. a budaörsi-utat a legközelebbi dülőuttal összekötő utcza azon szakasza, mely máris létezik, fentartandó;

2, a budaörsi-ut szélessége a mérnöki hivatal által javasolt 13 öl helyett 10 öl legyen, mert az ut a forgalom czéljainak igy is teljesen meg fog felelni s különben a nagyobb szélesség annál czéltalanabb volna mert a folytatását képező Csend-utcza csak 8 öl széles.

A várban épitendő uj plébánia-épület czéljára a Mátyás-templom déli oldalán, a Perényi-utczában szemelt ki a főváros telket. Már előbb szó volt azonban arról, hogy ugyane helyre primási palota épittessék, s habár ezen eszmével a biboros herczegprimás Ő Eminentiája felhagyott, a plébániaépités kérdésének megvitatásánál annak a belátására jutottunk, hogy a kiszemelt telek plébániaépület czéljára városrendezési szempontból nem alkalmas, mert ez az épület sokkal kisszerübb volna, semhogy a kiválóan diszes Mátyas templom méltó szomszédságát képezhetné. Másrészt nem adhatjuk fel a reményt, hogy a herczeprimás O Eminentiája az épitkezés eszméjére ujra vissza fog térni. Bármint legyen azonban, a szóban forgó helyet fentartani kivánjuk olyan középület számára, a mely minden tekintetben idevaló lesz.

és a lábtakarót vitte ő nagysága után. A hölgyek szolgálatára egy kikölcsönzött inas jelentkezett.

A pinczérek, szobalányok, háziszolgák és kapus földig hajlongtak az uri nép előtt. De ennél is jobban tetszett Kasznár uramnak a lépcsőház sok tüköre. Előről hátulról láthatta magát.

A szálloda előtt Domborékkal találkoztak. Pönöge ő nagysága uri leereszkedéssel parolázott velök. A hölgyek könnyü fejbollintással viszonozták a köszönést.

Gyorsan kocsiba ültek és elhajtattak.

— Kezdődik a komédia; uram bátyám.

— Az ám Miklós öcsém.

— Érdekes biz ez Miklós pajtás.

— Ugy-e Péter?

— A darab kitünően indul. Kiváncsi vagyok a végére.

— Ők játszanak, mi nézünk. Ha kivárjuk az előadást meglátjuk a végét is. A függönyt felhuzták. Rövid vagy hosszu a darab a függöny legördül. Egy pár ezer forintjába bele jön Pönöge uramnak azután mehet haza.

— Sajnálom Katit.

— Ugyan, mit sajnál rajta Máté bátyám.

— Azt Péter öcsém, hogy jó leány és ilyen társaságba került.

— Nem leszek csendes nézö. A mikor kell a szinpadra rontunk Péterrel.

— Mi közöm nekem ehez a szinpadhoz Miklós.

— Majd meglátjuk.

(Folyt. követ.)

Felhivás!

A nyelv közössége az, mely a haza polgárait leginkább forrasztja össze egy nemzet testévé.

Csak az, ki édes magyar nyelvünket is birja, válhatik e hazának politikai tényezőjévé, a magyar társadalomnak pedik egyenjogu, hasznos tagjává.

S Budapesten a mindennapi élet szükségletei, kinek-kinek saját érdeke is kötelességévé teszik minden idegenajku polgártársunknak, hogy a magyar nyelvet mihamarább elsajátitsa.

Idegen élősdi marad az közöttünk, ki ha módjában van, nem sajátitja el a magyar nyelvet.

Erre pedig kedvező alkalmat nyujtanak a „Magyar Egyesület“ által szervezett magyar nyelvi tanfolyamok, melyek egyelőre a főváros három kerületében fognak felállitani és pedig:

1. a VII. kerületben, Kazinczy-utcza 3. szám, polgári fiuiskola épületében Lád Károly,

a VI. kerületben, a külső váczi-uti községi elemi iskolában Hajnal Adolf,

a III. kerületben, Ó-Budán, a községi polgári fiuiskolában (Kiskorona-utcza 10. sz.) Halász Gyula, fővr. polg. isk. igazgató urak vezetése alatt, kik a beiratásokat is eszközlik.

2. A tanfolyam hallgatója lehet minden felnőtt férfi vagy 16-ik életévét betöltött ifju, ki általában irni és olvasni tud.

3. A tanitás tárgya a magyar nyelv s ezzel kapcsolatosan a magyar történelem.

4. A tanfolyam tart november hó 1-jétől márczius hó végéig, a tanitás pedig minden vasárnap d. e. 9—11 és két hétköznap este 8—9 óráig tart.

5. A tanitás teljesen dijmentes, a hallgatók a szükséges segédszerekkel elláttatnak.

6. Beiratkozni lehet a jelzett iskolákban s megnevezett igazgató uraknál f. é. november hó első vasárnapján d. e. 9—11 óra között.

Felhivunk tehát mindenkit, vallás és osztálykülömbség nélkül, ki a magyar nyelvet vagy éppen nem érti vagy nem eléggé birja, hogy e kedvező alkalmat felhasználva, mielőbb beiratkozzék s egész lélekkel a magyar nyelv elsajátitásán buzgólkodjék.

A „Magyar Egyesület“ nevében: Kléh István s. k. elnök. Hahóthy Sándor s. k. főtitkár.

Népakarati hajsza.

Az áldemagogok üzeme időről-időre megnyilatkozik. Minden koron a hivők a szónok szavait tisztelik.

Ha valaha nemzet, ugy a magyar nemzet, sajátsága vala, szónokait romlatlan, tiszta érzelmük tolmácsolásakor a legnagyobb tisztelet, hála nyilvánitásaival elhalmozni.

A nélkül, hogy a nagyságukban kiemelkedő történeti alakokat érintenők, fájdalomtelt érzelemmel utalunk a jelenkor mintegy visszaesésben szenvedt, „népet orruknál vezető demagogokra.“

Egy veszélyt elháritandó üzemre utalunk, melyet kaczérkodó, maguknak tetszelegni akaró népakarat érdekeit óvni vélő egyének ez egészséges magyar talajon utóbbi időben feladatukká tüztek ki.

A ki figyelemmel kiséri a fő- és székváros területén ugy szólva a vasárnaponként megtartó, munkás helyzetet javitani czélzó gyülekezeteket, önkénytelen arra a meggyőződésre jut, hogy itt nem mindenütt a közérdek, a közjó üdvös volta szorittatik előtérbe, hanem a szószéket elfoglaló „mundus vult decipit, ergo decipiatur“-ként kaczérkodik a hallgató gyülekezettel s ha az ily ülések legnagyobbrésze a kiküldött hatósági közeg beavatkozása mellett, feloszlattatik e tanácskozások czélnélküliek.

Hangzatos szavak, edzett karokkal való mellbe ütés, ideálisták jósszerü gesztikusainak utánzása, üres szappanbuborékként eloszló fáradozás tünetei tárulnak szemeink elé. Népakarat. E magasztos szózat „Vox populi vox Dei“-ként minden igaz szabadsagérzetet keblén hordó polgár előtt szent és sérhetetlen!

Szent és sérhetetlen! akkor, amidőn az előkészületlenül a maga szüzies épségében, szentélyének óvásában nyilvánul. Ekkor összetömörül a kibontott zászló alá a nép zöme, apraja, nagyja s a gyülekezet ily módoni megjelenésekor a lángoló keblek tisztaságát egy parányi árny sem fedi.

E magasztos tünet ellenében a napjainkban mutatkozó, hétről-hétre erőszakolt módon tartó gyülekezetek a legszentebb jelszavak elhasználásával épen az ellenkező hatást gyakorolják, ennek következtében az eszme iránt érdeklődők lehangoltan, csalódva oszolnak szét; az áldemagogoknak nem hisznek többé s rendezik saját eszük, módjuk szerint sorsukat s őrzik a józan ész fegyverével a reájuk oktrojálni vált hangulatköltés árnyalatait.

A világ minden ethnographusa tisztában van azzal, hogy a magyar józan észjárása, megmásithatatlan hazaszeretete, mind megannyi biráló tulajdonságai, a coteriák kinövésének nem ül fel.

A nép tisztasága legyen mindenkoron szabadságérzeténél is szent meggyőződése az, hogy kövesse az igazat, méltányolja a nemes, magasztos tanok hirdetőinek szavait s vesse meg a nép testén élősködni akaró népámitókat!

Stein Sz. Mór.

Egyről-másról.

Irta: **Siebreich Károly.**

Külföldi utazásom főbb mozzanatairól beszámoltam becses lapjának: a Buda és Vidéke hasábjain. Különösen a közegészségügyi viszonyokat a nevelést, és közmüvelődési tényezőket figyeltem meg; gonddal tanulmányoztam a különböző városok épitkezési módját, a középületek emelését, hidakat s a vizi utak felhasználását.

Ki akarom egészíteni tapasztalataimat egy pár adattal a mely eléggé érdekes világot vet Skocziára a melynek fővárosában, Edinburgban több napot töltöttem.

Edinburg egyike a legszebb és legregényesebb városoknak e fö dtekén Magaslaton fekszik és völgyben terül el a Firth of Forth tengeröböl közelében squerekkel és avenuekkel az uj városrészekben és széles fő-utczákkal és parkokkal a régi városrészben. Mindenütt és minden felé festői tájékkal találkozunk, nem csoda tehát, ha erős, egészséges nép lakja, ugy hogy a halandóság 1894-ben 1000 lakosra 16.07 százalék volt.

Ott létem alkalmával szerencsémre az az egészségügyi hivatalt éppen akkor látogattam meg, midőn a fővárosi egészségügyi tanács ülését tartotta Erre az ülésre mint vendéget meghivtak s a fenti adatot is hivatalos informáczió alapján nyertem. Különben itt is, mint egész angolországi utazásom alatt mindenütt a legszivélyesebb fogadtatásban, és előzékenységben részesültem.

Edinburg lakossága több mint 260.000 Leith és Portobeltó községek lakosain kivül, mely községek ugy szolván egy testet képeznek Edinburggal, a mennyiben teljesen összenőttek, s folyton élénk összeköttetésben vannak.

Emelkedését a város a 16-ik században itt duló óriási tüz után kezdte a midőn az uj városrész alapjait vetette meg. A régi városrészből a gazdag családok lassankért kiköltöztek, az uj városrészbe helyet adván a szegényebb családoknak.

A városnak törvényadta joga van épugy mint Glasgow és Londonnak az egészségtelen házcsoportokat megvenni, illetőleg kisajátitani, lebontatni és a mai viszonyoknak megfelelőleg ujból beosztani és értékesiteni. Én ugy a törvényeket a melyek erre vonatkoznak, valamint a kisajátitott területeket kijegyeztem tanulmány képen. (Angolországban általában, a városok és községek sok és nagy telkeket vásárolnak egészségügyi javitások czéljából, parkok és mulató helyek létesitése vegett.)

Az uj városrészekben a családi házak többnyire egy-két emeletesek kivéve a nyilvános épületek egy részét és a szállodákat.

A monumentális épületek egész tömegével találkozunk itt, s a magán épületek közül is számos monumentális jellegü.

Az egyetem két főépületben van elhelyezve. Az egyikét a régi épületet a jogászok és theologusok foglalják el, mig az uj, az orvosok és sebészek számára épült, és a mely a Royal infirmary (királyi kórház) mellett van. Ebben az épületben nyerik a hallgatók a gyakorlati kiképzést.

Az összes épitkezések körülbelül 4 millió aranyforintba kerültek. Az uj egyetem mellé most épül egy óriási nagy terem nagyobb ünnepélyek és zárvizsgálatok alkalmára. Maga ez a terem 30.000 arany forintba kerül.

A terem különösen nagy méretével és roppant magasságával hivja ki a figyelmet, karzatok övezik s kupolája és mennyezete gyönyörü mozaik munkából áll.

A városban a szombat délután félünnep számba megy, mert a munkát két órakor abban hagyják; az egész gyermek világ a zöldben mulat, s minden ember a hüvös parkokban élvezi az üde levegőt.

Edinburgnak számtalan közjótékonysági épülete van. Fürdőházai olcsók és kényelmesek, hol a szegények 2 pennyért a 14 éves aluli gyermekek egy és fél pennyért fürdőt kapnak törülközővel együtt. Az iskolás gyermekek még olcsóbban fürödhetnek.

A mosóházakban ugy mint Glasgowban óránként a mosásért 2 pennyt 10 krt kell fizetni, hol minden szükséges edény, hideg és meleg viz, gőz és szárító kamra rendelkezésre áll. Érdekes és nagyon gyakorlati, hogy e mosóházakban a gyermekek számára külön játszószoba van felügyelő élén, hogy mig a szülők mosnak a gyermekek a munkájokban nekik ne alkalmatlankodjanak.

A szemét kihordásra a város óriási gondot és sulyt fektet. A szemét egy részét a vidéken elterülő földekre viszik, s ott bemélyitik s mint trágyát értékesitik a város tulajdonát képező mezőkön, melyeknek füvét és szénáját a hatósági lovak fogyasztják el. A szemétnek másik részét kemenczékben megégetik s annak melegét gépek által gőzkatlanok fütéséhez használják fel.

A utczák tisztán tartására czélszerü seprő készülékek és szemét hordó kocsik állnak rendelkezésre. Ezek a kocsik két és négy kerekűek, s olyan szerkezettel, hogy a szeméttel megrakott kocsi a lerakodó helyen egyszerüen kiforditja a szemetet.

Mint egész Angliában, ugy itt is a nép vallásos és az ünnepeket különösen a vasárnapot a legszigorubban megtartja. Vasár és ünnepdélutánján még a lóvasuti s villamos vasuti közlekedés is szünetel. Az utczák néptelenek, s a templomok telve vannak.

Egy vasárnapon a Giles templomot látogattam meg a hová a várbeli katonaság a tisztekkel együtt kivonult. Az isteni tisztelet alatt az orgonát katona zene kisérte, s végül a király hymnust játszotta melyet a közönség felállva hallgatott.

A skót gránátosok vörös rokkban, skót szoknyában, medve börös kalappal, fehér lábbeliben, meztelen térdeikkel, vállaikon keresztül vetett schawllel, elől lófarku diszitménnyel s fehér szijjaikkal festői képet nyujtottak.

A templom egyike a legrégiebbeknek, üveg festményei gyönyörüek, de a templom hajóját sötétté teszik, ugy hogy a prédikáló szék és a zene helyén elektromos fény szórja sugarait, és emeli a vallásos érzület ihletét.

Az esküteri hid.

Az esküteri hid épitésére még hiányzó másfél millió forint előteremtése végett a kormány ujabb tárgyalásokat kezdett, melyek valószinüleg eredményre fognak vezetni, mert a kormány tagjai a hid épitésének sürgetése végett meginditott mozgalom vezetői előtt a minap oly megoldási módozatokat soroltak elő, melyek bármelyike alkalmas arra, hogy a másfél millió forintnyi hiány fedezve legyen. A végrehajtó bizottság tudomásul vette a miniszteréknél járt küldöttek jelentését, s elállott attól a szándékától, hogy a választópolgárokat a hid épitése ügyében nagyülésre hivja össze. A miniszteréknél Falk Miksa képviselő eszközölte ki, hogy a végrehajtó bizottság küldötteit fogadták. A bizottság felkéri azokat, a kiknél még aláirási ivek vannak, hogy azokat október 25-ig a bizottság irodájába (IV. kalap-utcza 4 sz. alá) küldjék be.

Ezt a kis felszóllitást közlik a lapok. Mi szintén átvesszük a lapokból miután az igen tisztelt végrehajtó bizottság, melynek tagjai javarészben budaiak lapunknak ezt a kis körözvényt nem küldötte meg. A végrehajtó bizottság egyátalában mindig elkerülte a „Buda és Vidékét.“

Senkit izlésében nem háborgatunk, senkit szabadakaratának végrehajtásában nem zaklatunk. Itéljen lapunk lelkes közönsége a feledékenység felett.

A „Buda és Vidéke“ a miniszterek magatartásáról az esküteri hidra nézve tájékozva volt

ép ezért nem inditott nagyobb mérvü támadást az ügyben.

A polgárságnak minden mozgalmát helyeseljük. A közönyösség öl és gyilkol. A polgárok felbuzdulása nélkül sok ügy esnék el. A magunk részéről meg voltunk nyugodva, hogy az esküténi hid létesülni fog és az ellentétek szépen elsimulnak s a müszaki bonyadalmak is megoldódnak.

Rendszerünk az, hogy minden Bud t és vidékét érdeklő ügyet nyilvántartunk és elsőhelyről meritünk tájékozást, s ott a hol nem szükséges nem is gáncsoskodunk.

A végrehajtó bizottság dicséretet érdemel, hogy ebben a kérdésben fáradozott és meggyőződött a miniszterek szándékáról.

Ezuttal sem hallgathatjuk el azonban, hogy a budai érdekek emelésére alakult végrehajtó bizottságról ne emlékezzünk meg, melynek müködése nem jut a nyilvánosságra. Az esküténi hid sürgetésére alakult mozgalom vezetői jól tették volna, ha ezt a bizottságot megsarkalják. Tudtunkkal a bizottság elnöke Falk Miksa képviselő ur, tehát ugyanaz a ki a mozgalom végrehajtó bizottságát vezette.

A budai érdekek emelésére alakult bizottság sokra vállalkozott. Mi történt? nem tudjuk. Azt hisszük, hogy a polgárság, melynek kebeléből a végrehajtó bizottság alakult megérdemelné azt, hogy a bizottság beszámolna. Külön irányu és külön alakuló mozgalmakra sem volna akkor szükség, ha a bizottság is mozogna. Több erővel, nagyobb sulylyal kezdhetnénk mindenhez, ha a bizottság élne és közbenjárásához fordulhatnánk.

Ez pedig ugy lesz elérhető, ha minden érdekeltség és minden mozgalom első sorban a a budai érdekek emelésére alakult bizottságot keresné fel és bizná meg az eszmék, kivánságok, óhajok és szükségek végrehajtásával.

Egyöntetü eljárás mindég erősebb a részletes fellépéseknél.

Ismerőseink.

(Árnyak és fények.)

Hampel Sándor.

A második kerület városbirája Hampel Sándor. Ezt nem csak tudja, de érzi is a kerület. Még előljáró korában is jól ismerték arról, hogy fáradhatatlan ember, ki már kora reggel bejárja a kerületet. Annak képével ébredett, annak képével aludt el.

Kötelességeinek erélyes megfelelése daczára igen népszerü ember, ki megjelenik mindenütt és részt vesz mindenben.

Nemcsak numerál, de ponderál.

Meglátszik rajta, hogy katonaviselt ember. Nyilt és egyenes jellem, pontos és rendszerető. Hivatalát hivatásnak tartja és megfelel a közönségnek, meg a felsőbbségnek.

Valódi jó polgár, ki a maga érdekeit nem keresi de polgártársai érdekeit szivén viseli, mert ő csupa szeretet és csupa szív.

Hampel Sándort mogorva arczczal még nem látta senkisem. Mint minden emberbarát, kedélyes.

A nemes lélek nem is lehet kedélytelen. A ki vele egyszer beszél azonnal megszereti. Előzékeny, szeretetre méltó. Társalgása soha nem unalmas. Sokat látott, sokat tapasztalt.

Budát jól ismeri. Megfigyelte azt a mit látott és hasznositja a polgárok javára. Az egyesületi életben pótolhatlan és nélkülözhetlen. Ügybuzgósága közmondásszerü. Soha nem hiányzik onnan, a hol meg kell jelenni.

Szerénysége egyik kimagasló vonása férfias jellemének.

Kivál ugy is, mint pohárköszöntő. Le tudja kötni az érdeklődést. A hallgató valósággal üdül tartalmas és legtöbbször humortól gyöngyöző beszéde alatt. Nem áradozik, nem kapaszkodik frázisokba. Gördülékenyen és természetesen mindig tartalommal szól. Ötletei, köszöntőjének fordulatai meglepőek.

Soha nem szól, ha nincs mondanivalója és mindég szivből beszél. Szivből a szivhez.

Jó barát, jó ember. Mindenki őszintén óhajtja, hogy javunkra sokáig éljen!

Felhivás előfizetésre.

Főtörekvésünk, hogy a közönséggel egy családot képezzünk és hogy a társadalmi életnek hü tolmácsai legyünk.

Ezután is folytatjuk közkedvelt rovatunkat. Ismerőseink czim alatt rajzoljunk közéletünk ismertjeinek árny és fényképeit, méltányoljuk a polgári érdemet, de feljegyezzük a mulasztásokat is.

Ismertetjük Buda és vidéke közintézeteit ipar és gyártelepeit, községi és közmüvelődési ügyeit. *A magyarosodásért is kitüztük a zászlót, nemcsak a nyelvet, de a szellemet is magyarrá akarjuk tenni. Mindent elkövetünk ezért, de nem erőszakos fegyverekkel.*

A „Buda és Vidéke" előfizetési árai:

Egész évre	12 korona.
Félévre	6 „
Negyedévre . . .	3 „

Különfélék.

— **Egy alispán.** Örömmel értesülünk arról, hogy Pestmegyének előodeihez minden tekintetben méltó alispánja Beniczky Lajos tüzetesen tanulmányozza azt, hogy melyik község mivel emelkedhetik, milyen intézményeket lehetne ott létesiteni, miként lehetne emelni a nyaralási viszonyokat, a termelést, a kertészetet. Üdvözöljük az alispánnak ezt a tervét annál is inkább, mert mi e miatt már sokat, nagyon sokat beszéltünk az előljáróságoknak.

— **Tisztviselő telep.** A „Hazánk" egyik számában a Müller József mérnök által 900 tisztviselő nevében a tanácshoz uj tisztviselő telep végett a beadott kérvényt birálja. — Többek között azt itéli el, hogy a tisztviselő telepek a fővárosnak terhére vannak, miután alig buvik ki a telep a földből elözönli a városi tanácsot a sok kérvény, telep csatornázásért, vizvezetékért, iskolákért, templomokért stb. Terhelésnek tudja be laptársunk a közbiztonság ellátását is szóval a kérvényt elvetendőnek véli. Minket ez a kerepesi-uti tisztviselő telep nem érdekel, de érdekel a Neuschloss czég által a Lágymányoson tervezett tisztviselő telep melynek nagyon ártana ha a Hazánk álláspontját fogadná el a tanács. A tisztviselő telepek jogosultak és nem helyes a hasonló elbirálás. Mi a magunk részéről inkább azt óhajtanánk, hogy a főváros tanácsa ne görditsen akadályt a tisztviselő telepek létesülése elé, hanem inkább azokat teljes erejéből támogassa.

— **Budapest költségvetése.** A Budapesti Hirlap ismerteti a székes-főváros jövő évi költségvetését. A 14.323,434 frt kiadással szemben a bevétel 14,060430 frt hiány 263.004 frt. A költségvetésben vannak Budát is érdeklő tételek, melyeknek megvalósulását jogosan várhatjuk. A beruházások közt szerepelnek a vízvezeték és a nagy csatorna építésének befejezése, teplomok épitése a Teréz- és Lipótvárosrészek külső telkein, a várban, a Tabánban, a belvárosban, Kőbányán, iskolák és pedig polgári iskolák épitése a Krisztinavárosban, a második, a harmadik, a hetedik, a nyolczadik és a tizedik kerületekben, 21 kisdedóvóintézet és 17 elemi iskola épitése különböző városrészekben, a központi és a detail vásárcsarnokok épitésének befejezése, uj kórház épitése a Szent-Rókus kórház helyett a budai és ó-budai uj korházak építése, a marhavásári és közvágóhídi épületek kibővitése, uj sertésvágóhíd építése, a Károlykaszárnya megvétele és átalakitása hivatalos helyiségekké, több uj katonai és tüzoltó kaszárnya épitése, két szegényház, zsibáru csarnok épitése, a nádorszigeti fürdő kiépitése, az uj hidak építésével kapcsolatos szabályozások költségei, a Kossuth Lajos-utcza kiszélesitéze több főközlekedési ut kikövezése, nagyobbszabásu kisajátitások stb.

— **A II. ker. polgári körből.** A II. ker. polgári kör rendező bizottsága folyó hó 5-én ülést tartott Herman Gyula egyleti titkár és bizottsági elnök vezetése alatt, a mely alkalommal a körnek a téli évadra szóló programmját állapitotta meg. Elhatározta a bizottság, hogy f. évi november hó 7-étől kezdve hetenként, szombaton, társasvacsorát rendez, melyre a kör tagjain kivül férfi vendégek is szivesen láttatnak és az elnökség által ez uton is meghivatnak. Ezen kivül deczember, január, február és márczius hónapok első szombatján családi estélyeket rendez, a melyeken ugy a tagok családtagjai, mint férfi- és női vendégek megjelenhetnek. Miután ezen családi estélyek az elmult években változatos programmjuk által nagy népszerüségnek örvendtek, a bizottság az idén is rajta lesz, hogy müvészi erők közremüködése által a családi estélyeken megjelenőknek élvezetes estéket és kellemes szórakozást nyujtson. Végre elnatároztatott, hogy a tél folyamán, később meghatározandó és közzéteendő vasárnapi délelőttökön matinéek rendeztetnek, melyek nyilvános és ingyenes jellege által a bizottság a budai nagyközönségnek vél szolgálatot tenni egyrészt, mert hangversenyeit a Duna jobbpartján fogja megtartani, másrészt, mert igyekezni fog hirneves és kitünő müvészi erők közremüködésével a matinéeket a legnagyobb igényeket kielégitően rendezni. A kör téli programmjának az imént nagyjában körvonalozva közzétett vázlata önmaga is elég biztositekot nyujt arra, hogy a kör eddigi tevékeny és a közérdeket szolgáló müködéséhez hiven a jövőben is a II. kerület egyik kiváló faktora lészen és hogy a lakosság, méltányolva és belátva a kör vezetőségének intencziőit, azt müködésében támogatni fogja.

— **Halálozás.** Wohlfarth József nyugalmazott magyar királyi belügyminiszteri számtanácsos meghalt 75 éves korában. A megboldogult kedvelt és tisztelt tagja volt a budai társaságnak. Munkás élete folyamán sok tapasztalatot gyüjtött és élő története volt annak a kornak, melyben élt. Az I. kerületi polgári kör egyik legkiválóbb tagját gyászolja az elhunytban. Mindennap megjelent a körben és különösen érdeklődött a körért. Az I. ker. polgári kör szép koszorut helyezett koporsójára. Temetésén nagy előkelő közönség jelent meg. Ott volt Falk Miksa képviselő is. Rostaházy Kálmán fényes segédlettel végezte a temetést. Wohlfarth József a legutóbbi napokig életerős egészséges aggastyán volt. Naponként nagy sétákat tett és használta a hidegviz gyógymódot. Halálát neje, nevelt leánya Soltész Kálmánné és testvére ettrekarczai Csillag Benőné gyászolják.

Szépül és épül a Krisztinaváros. A Krisztina-utczában lévő gr. Karácsonyi Jenő tulajdonát képező páratlan szép és nagy palotája a nyár folyamán egész kőmives-álvány között volt. Most lassan az állvány eltünt. A palota egy egész kis királyi várlakot mutat. Ugyancsak a közelében, a Karácsonyi-utcza sarkán lévő Szőllősy-féle jóhirü gyógyszertár is a nyár folyamán nagy és izléses átalakitáson ment keresztül, nem csak kint kapott egész uj modern külsőt, de a belső berendezése is ujitva nagy átalakitáson ment át. Most ujabban a Pauler-utczában is nagyon megindult az épitkezés, egyik ház a másik után épül, nevezetesen most egyszerre két ház épül két emeletes és ugyancsak két ház három emeletes. Ritka eset, hogy ebben a kerületben ily nagy házak épüljenek.

— **A szemlőhegyi vizvezeték** kiépitésén, a melynek költségeire a székes-főváros 128.000 frtot szavazott volt meg, pár nap óta javában dolgoznak. Közel száz munkáskéz ássa a nagy medenczét a Szemlőhegy legmagasabb csucsán átellenben a margitszigeti alsó kikötővel. Ez a medencze négyszáznegyven köbméter ürtartalmu lesz a Duna 0 pontja fölött 129 méter magasságban áll s első sorban a Szemlőhegy, azután a Kalváriahegy, Rózsahegy és Rókushegy ama területeit látja el vizzel, melyek 50—100 méter magasságban feküsznek. A medenczéből kiágazó csőhálózat átmegy a lövöldéig s innen kap vizet a Trombitás-ut a Lipótmezőig. A medenczébe a vizet az ujlaki régi szivattyutelepről főcső vezeti fel, a mely a Szépvölgy-utczán halad majd fölfelé s a közmunkatanács tervei szerint kisajátitandó

tizenhárom öl széles ut mentén kanyarodik a medenczéhez az 5279., 5273., 5266. és 5377. helyrajzi számu területek érintésével A szivatyutelepről ez a főcső naponkint 1400 köbméter vizet szállit a szemlőhegyi medenczébe. Mindenekelőt a medenczét épitik, ki hogy a falazás meg a czementezés még a fagy beállta előtt elkészüljön. A csőfektetési munkákat az időjárásra való tekintet nélkül egész télen át folytatják, hogy a vizszállitás már a jövő április hóban kezdetét vehesse. A szemlőhegyi vizvezeték kiépitésével ezer meg ezer fővárosi lakos régi vizmizériája szünik meg s jelentős része lép a valósulás stádiumába azoknak a követeléseknek, a melyeket a szemlőhegyi közbirtokosság Győrffy József hirlapiró elnöklete alatt másfél évvel ezelőtt memorandum alakjában terjesztett a fővárosi tanács, a közmunkatanács és a kormány elé. (Hazánk).

— **Felépitik a Sárosfürdőt.** A budapest—erzsébetvárosi takarékpénztár a közmunkák tanácsának ajánlatot tett a Sáros-fürdő ujbóli felépitése illetve egy a kor igényeinek megfelelő gyógyfürdő felállitására. A közmunkák tanácsa az ajánlkozó takarékpénztárt arról értesitette, hogy előbb kérdést fog intézni a fővároshoz, vajjon nem hajlandó-e a fürdőt saját költségén felépittetni, de a mennyiben a főváros az épitkezésbe nem bocsátkoznék, akkor az erzsébetvárosi takarékpénztárral fog tárgyalásba bocsátkozni benyujtott ajánlata alapján. A Sárosfürdő fellépitésével mindenesetre nagy szolgálatot tennénk a szenvedő emberiségnek. Csak az a kérdés a főváros épitse-e fel vagy magán vállalkozás. A takarékpénztár részéről mindenesetre szép és követésre méltó az ajánlat. Bár csak minden pénzintézet ugy gyümölcsöztetné tőkéjét, hogy ez által a közügynek is használna.

— **A tulbuzgó fináncok.** Október 10-én délután egy Budapesten a vámon kivül lakó ember faluról bort hozva a vámon kivül vezető uton haladt a budaörsi vám felé. Két finánccz utánna iramodott s elérte, s ráfogva, hogy csempészni akar erőszakkal visza téritette és elvezette a fehérvári-uton levő vámházhoz hol 70 frtot követeltek tőle. Az ember ártatlanságának tudatában vonakodott fizetni. A finánczok kijelentették, hogy 50 frttal is beérik de az ember ezt is vonakodot megfizetni. És kérte kisérnék — a mint azt eddig minden évben tették — a rendes vám illeték lefizetése után a városon keresztül, győződjenek meg arról, hogy ő ismét ki megy a vámvonalon s aztán fizessék vissza neki a vámilletéket. Ezt tenni vonakodtak, ugy, hogy emberünk reggelig volt kénytelen ott vesztegelni. Reggel világosabban láttak a finánczok és teljesitették az esteli kérést. Most csak az a kérdés van e joga a finánczcnak a vámon kivül vezető uton haladó embereknek utját állani, a lakásától egy órányira fekvő vámházhoz kisérni, hol ott nem ez az utja? És végre, hogy ki fogja hiába való fárasztásáért és időveszteségeért kárpótolni?

— **A magyar kardvivás mint női testgyakorlat.** Irta: Sztrakay Norbert Budapest 1895. — A fenti czim alatt megjelent könyv számottevő munka a mai szegény magyar sportirodalmunkban. Már tárgyánál fogva is a legnagyobb érdeklődésre tarthat számot, mert valósággal uttörőnek nevezhető a maga terén. — Sztrakay Norbert a fővárosnak e régi, jónevü vivómestere már évekkel ezelőtt rájött, hogy hazánkban a női testgyakorlat a legsajnálatosabb hátramaradottságban van a küldföldhöz viszonyitva s a vivást találta olyan sportnak, mely a női nem különleges tornájává fejleszthető. Ő azonban a külföldi nők fleurette-ezésével szemben a magyar kardvivást emelte érvényre s női vivóiskolájában ezt tanitotta a legnagyobb sikerrel. — Megjelent könyve e tanitás kiváló eredményéről számol be, másrészt pedig éleselméjü fejtegetésekkel bizonyitja a magyar kardvivásnak, mint női testgyakorlatnak jogosultságát. — Vannak ezenkivül fejezetek a könyvben, melyek eltérve a szorosan vett tárgytól, a vivósport általánosabb témái körül forognak, de ezek is amily élvezetesek, ép oly tanulságosak, találó megjegyzéseikkel. Általában a magyar kardvivás apotheosisa ez a könyv s lelkesen igyekszik bizonyitani ennek fölényét a külföldi rapir, fleurette stb. vivás fölött. Sikerült képek mutatják be a könyvben a hat kedves leányt, akik Sztrakay női kardiskoláját képezték s egész joggal az első magyar vivónőknek mondhatók. Hogy különben Sztrakay női kardiskolája mily egészséges, életrevaló dolog, mutatja, hogy más mesterek is követik a példát. Sztrakay könyvének külső kiállitása diszes. Ára 1 frt, kapható minden könyvkereskedésben.

— **Meghivó.** Az I. ker. polgári kör által saját helyiségeiben (I. ker., Alagut-utcza 1. sz. I. em.) 1895. évi november hó 9-én (szombaton) tartandó zártkörü tánczestélyre. A kör vigalmi bizottsága: Szuly Gyula, vigalmi b. elnök, dr. Stipanics Elek vigalmi b. alelnök, dr. Kovács Pál vigalmi b. alelnök, Dévay Szőllősy István vigalmi b. elnök, Barcsay Dezső vigalmi b. titkár, Radzó Zenó vigalmi b. titkár, Bazaráb Jenő vigalmi b. titkár, Martinek Géza vigalmi b. pénztárnok, Babocsay Béla vigalmi b. pénztárnok, Bosnyákovits Jakab vigalmi b. pénztárnok, Sauersitz Pál vigalmi b. ellenőr, Saáger Béla vigalmi b. ellenőr, Sehr József vigalmi b. ellenőr, Amberg József, Bárány Zsigmond, Becker Jenő, Bekényi László, Beregszászy Kálmán, Czike Imre, Fülöp Ferencz, Gaál László, Hilbert Rezső, Horváth Ede, Kállay István, Kovács Albert, Kiss Aladár, Mátyus Ferencz, Molnár Miklós, Patisz Kornél, Riedl Nándor, ifj. Szidanits Ferencz, Scherer Kálmán, Tury Zoltán, Vaskovich Aurél. A belépésre jogositó jelvények a meghivó előmutatása mellett a mulatság estéjén a körben megváltandók. Kezdete este 8 órakor. A meghivó másra át nem ruházható. Kik tévedésből meghivót nem kaptak volna, és arra igényt tartanak, sziveskedjenek a rendező-bizottság tagjaihoz fordulni.

— **Az 1848—49-iki** Magyar Szabadságharcz története ezimü nagy illusztrált munkából most jelent meg a 45-ik füzet, a melyben Gracza György V-ik Ferdinánd lemondását és az ezzel kapcsolatos eseményeket mondja el.

— **A rimamurány-salgótarjáni vasmü rt.** f. hó 14-én tartotta közgyülését Tisza István orsz. képviselő elnöklete alatt. Az igazgatóság jelentése szerint a lefolyt üzleti évben minden üzletágban folytonosan fejlődés volt konstatálható. A társaság erdőállományaiban 88.100 köbméter szén- és haszonfát vágtak, 238 736 hektoliter faszenet termeltek. A vasérczbányákban 2.292,997 mm.-t termeltek s 474.533 q. pörkölt vasérczet szállitottak. A likér vashegyi sodronypályán 11.83.801 q. vasérczet, a tiszolczi mészkőbányák 593.289 q. mészkövet szállitottak, mig a mészkemenczékben 77.113 mm. égetett meszet termeltek az aczélüzem számára. Az üzleti nyeresége 1.963.106 frt 32 krt tett, mely összegből 51.846 frt 61 krt az épületek számlájából, 13.419 frt 72 krt a bánya 46246 frt 88 krt a gépek számlájából, összesen 191.513 frt 21 krt. vonnak le, s az adótartalékra 150.000 frtot forditanak. Az ezután fönnmaradó 1,621.593 frt 11 krnyi összegből az igazgatóság jutalékra 48.647 frt 79 krt, a tiszviselők részére ugyanannyit, a tartalékalapra 64.863 frt 73 krt vonnak le, s az igy fönnmaradó 1.459.433 frt 88 krhoz hozzáadva a mult évi 220. 454 frt. 23 krnyi előirást 1,679.888 frt 3 kr. áll a közgyülés rendelkezésére. Ebből részvényenként 12 frtjával 1.200.000 frtot, fizetnek ki, s a fönnmaradó 479.888 frt 3 krból a rendkivüli tartalékalapra 200 000 frtot, a tisztviselők nyugdijalapjára 25.000 frtot, a társládákra 15.000 frt forditanak s a fönmaradó 239.888 frt 3 krt uj számlára viszik át. A közgyülés a jelentést tudomásul vette a felmentéseket megadta s az igazgatóságba megválasztotta: Tisza István, Loisch Edét, Bauer Mórt, Borbély Lajost, Brüll Armint, Hahn Samu lovagot, dr. Joly Józsefet és lédeczi Schenk Adolfot, A közgyülés ezután Fáy Gusztáv elhunyt igazgatósági tag emlékét jegyzőkönyvileg örökitette meg.

— **A „Zenélő Magyarország“** megjelent 20-dik füzetének tartalma Csizmadia Ignácz „Kerek az én subám alja“ népdal. Godard hires „Törpék tánczа“ salondarab. Humberdinek a „Jancsi és Juliska“ opera szerzőjének legujabb dala, „Rózsa keringő“ s az idei elite-bálok tánczтulajdonsága „Pas de quatre“ egy uj divatu négyes táncz D'Amant Leotól. A „Zenélő Magyarország“ előfizetési ára: Negyedévre, melyért kap hat füzetet 1 frt. Egyes szám ára 20 kr. Előfizethetni a „Zenélő Magyarország“ kiadóhivatalában, Budapest, VI., Csengery-utcza 62/a. és minden vidéki könyvkereskedésben.

— **Érdekes könyv.** Budavári doktor Országh Sándor egy igen érdekes könyvet irt melynek tárgya a budai szinészet multja. A könyvnek hivatott irója a tárgyat kitünően dolgozta fel. A mü feltünést fog kelteni az irodalomban. Közelebb bővebben ismertetjük.

— **Templomavató ünnepély.** A budai evangélikus egyház ma tartja templomavató ünnepét. Az ünnepélyen beszédeket tartanak dr. Andaházy László, Sárkány Sámuel püspök, Scholtz Gusztáv budai lelkész. A sorrendbe ezenkivül fel van véve esetleg keresztelés, esetleg esküvő, urvacsoraosztás stb. Az ünnep reggel fél 9-kor kezdődik. Gyülekezés az uj iskola épület torna-termében.

— **Zártkörü tánczestély.** A „budai katholikus legényegyesület“ 1895. évi november hó 3-án (vasárnap) a „Fáczán“-hoz czimzett vendéglő összes helyiségeiben (II., Medve-utcza 6. sz.) Nsgos és főtiszt. Vézinger Károly úr, az egylet érdemteljes elnökének névünnepélye alkalmából szinelőadással egybekötött zártkörü tánczestélyt rendez.

— **Eljegyzés.** Bellusi Baross Margit kisaszonyt, Baross Pál ur leányát eljegyezte Dr. Drucker Jenő. Áldás legyen ezen a szép szövetségen.

— **Békásmegyer emelkedése.** A folyton települőkkel szaporodó szép jövőjü Békásmegyer községben Juszkó Pál Szent-Józsefhez czimzett gyógyszertárt nyitott, a mi még kényelmesebbé teszi az ottlakást.

— **Mi van az omnibusszal?** Az omnibusz társaság megint uj vonalokat hirdet. Ezuttal is ki van felejtve belőle a városmajori járat. Azt hisszük egyszer még is eszébe jut a társaságnak, hogy jövedelmét a városmajori vonallal is fokozza és nem kérdik tőlünk folytonosan: mi van az omnibuszszal?

— **Uj temetkezési egylet.** A budai szatócs ipartársulat nevét „Budapest dunajobbparti temetkezési egyletre változtatta. Az egylet vagyona 7385 korona, A temetkezési járulék 100 korona. Beiratási dij 4 korona, mely alól azonban a 40 életévet tul nem haladottak felmentetnek. Negyedévi dij egy korona. Elnök Tomaskó Frigyes, jegyző Adamasky József.

— **Hangverseny.** Mint értesülünk a budai Mária-Erzébet-egylet, mely májusban oly fényesen sikerült ünnepélyt rendezett a bástyán egy nagy hangversenyt szándékozik tartani. A hangverseny minden bizonynyal sikerülni fog és az egylet jótékonyságának gyakorlását nagyban fokozza. A hangversenyért már is érdeklődnek a budai körökben.

Köszönet nyilvánitás.

A Luhi Erzsébet-forrás Tekintetes igazgatóságának

Munkácson.

Nem mulaszthatom el, hogy Istennek adott hála után önöknek a medve védjegygyel ellátott Luhi Erzsébet-forrásnak forgalomba való hozataláért = mely a szenvedő emberiség bajaira oly üdvöshatással van köszönetemet ne nyilvánitsam. Ezen kiváló és mindeneket felülmuló gyógyviz rendes használata, engemet éveken át kinzott alnormális gyomormüködéstől, nagymértékü gyomorhurut és étvágytalanságomtól teljesen kigyógyitott. Pedig ezelőtti esztendőkben, házi orvosom utasitása folytán, ittam a hirnévre vergődött karlsbadi vizet is — de nálam — bajom megszüntetésére, lekcsekélyebb eredménye sem volt.

Csak most tudom, mióta egészséges vagyok mi az igazi boldogság, ezt pedig kizárólag Dr. Hanzély ur ajánlata után a kitünő Luhi Erzsébet-forrásnak köszönhetem.

Budapesten, 1895 zzeptember hó 11-én

Berger Mária, Szegényház-u. 21.

— **Halottak ünnepére.** Fischer temetkezési vállalata sirok diszitését elvállalja. A legmagasabb igényeket is kielégiti. Koszoruk jutányosan kaphatók.

— **Schmidberger** első krisztinavárosi élővirág csarnokában szép élővirág koszoruk kaphatók. Az üzlet már most elfogad megrendeléseket, mit legpontosabban teljesit.

Tájékoztató.

— **„Szt. Lukács-fürdő-részvénytársaság Budapest.** Kénes iszapfürdő, nagy nyitott és zárt medenczékkel, melyekben a forrásviz naponként négyszer megujul. Douche-massage. Iszap borogatások. **Olcsó és szép lakások.** Uszodák, kádfürdők, gőzfürdők stb. Prospektust küld ingyen az igazgatóság.

— **Korrepetitornak** ajánlkozik I-sö kerületben lakó elemi vagy alsóbb polgári iskolába járó fiuk mellé a délutáni órákra egy tanitóképezdei növendék. Szives megkeresések „korrepetitor“ czim alatt a szerkesztőséghez, I. Alkotás-u. 12/a. kéretnek.

— **Hivatalnok és magánzó uraknak** jó magyaros **házi koszt** ajánltatik az Albrecht-uton a kereskedelmi ministérium és Jezsuita lépcső közelében. Bővebbet a szerkesztőség.

Eladó telkek I. ker. Orbán-hegyen, Náthán villa mellett. Bővebbet: Bartsch Gyulánál Döbrentey-utcza 4.

Egy jó házból való fiu heti fizetés mellett egy arany-, ezüst- és aczél vésnökhöz tanulónak azonnal felvétetik. Bővebbet a kiadóhivatal I. ker. Alkotás-u. 12/a.

Védekezzünk a gabona üszög kár ellen. Országszerte sok a panasz a gabona üszög kár végett, ezen kár ellen csak a vetőmagnak kellő csávázásával lehet védekezni. Lapunk mai számában Schönbeck Imre hirdeti a gabona üszög ellen biztosan ható magcsáváját a mit a gazdaközönségünknek most az őszi vetési idényben különösen ajánljuk figyelmébe.

A szerkesztő üzenete.

Sorsjegy vásárló. **Az osztály sorsjáték huzását szombaton befejezték. Szerencsések voltak azok is kik sorsjegyeiket Beimel Lajos bank házánál vásárolták. Számtalan oldalról értisitenek, hogy az itt vásárolt sorsjegyekre temérdek nyeremény esett. Valóban elmondhatjuk, hogy Beimel szerencsét hoz a vásárlóra.**

Emiliának levelei vannak a kiadóhivatalban.

Kiállító. Szép eszméi jövő számunkban fognak megjelenni.

Kiadó: mindszenti Erdélyi Gyula.

Disznótor.

Alulirott tisztelettel tudatom a n. é. közönséggel miszerint az I. k. alkotás-u. 11. szám a. volt **„Rauscher“-féle** vendéglőmben minden héten disznótort tartok. Ajánlom ismert jó magyaros konyhámat, kitünő boraimat és kőbányai sört.

Számos látogatást kér.

NOSZEK IGNÁCZ.
vendéglős a XVII-hez.

Árlejtés.

A Nagy-Kállon létesitendő országos tébolyda első berendezési és felszerelési tárgyainak csoportonként vagy egészben való szállitása iránt a budapesti m. kir. országos tébolydában a f. évi szeptember hó 14-én megtartott árlejtés alkalmával csak néhány csoportra vonatkozó ajánlatot talált elfogadhatónak a nagyméltóságu m. kir. belügyminisztérium, minél fokva azon czikk knek szállitására nézve, a melyek elfogadható ajánlatok által biztositva nem lettek, ugyancsak a budadest-lipótmezei országos tébolydában **1895. évi október hó 29-én, délelőtt 10 órakor**, egy ujabb zárt irásbeli ajánlatok melletti árlejtés fog megtartatni,

E czélból minden vállalkozó magyar nyelven szerkesztett, 50 kros bélyeggel ellátott, sajátkezüleg aláirt és jól lepecsételt ajánlatában, uj árak felállitásának mellőzésével — azon száztóli elengedést számokkal és betükkel irja ki, mely mellett az illető czikkeket szállitani hajlandó.

Minden ajánlat a szállitani kivánt czikkek innét meghatározott egység árához mért 5% bánatpénzzel és pedig készpénzben ellátandó, az ajánlat elfogadása esetére a bánatpénz 10%-os biztositékra lesz kiegészitendő.

A szállitandó czikkek értéke a következő.

I. Alpaka- és nikkel-félék . .	199	frt 50	kr.
II. Pléh-félék	1120	» 90	»
III. Réznemü	36	» 70	»
IV. Börnemü	49	» —	»
V. Vasnemü	516	» 27	»
VI. Kefenemü	423	» 76	»
VII. Fényezett butor	612	» 85	»
VIII. Egyszerü és festett butor . .	2721	» 10	»
IX. Férfiruha és szolgai	4411	» 58	»
X. Ágynemü	9684	» —	»
XI. Lábbeli	1930	» —	»
XII. Porczellán és kőedény . . .	185	» 30	»
XIII. Üvegnemü	154	» 10	»
XIV. Vegyes és fogyasztási czikkek	3464	» 61	»
Összesen. .	25509	frt 67	kr.

tesznek, melyből egyelőre 16046 frt 50 kr. értékü tárgyak szükségeltetnek, az azon felüli rész pedig az 1896. év folyamán lesz szállitandó.

E helyütt megjegyeztetik, hogy az esetre, ha a fent megjelölt szükséglet emelkednék, vállalkozó az igényelt többletet az elfogadott árak mellett szállitani köteles, ellenben ha a fent kitett szükséglet kevesebb lenne, vállalkozó ebből kifolyólag kárpótlást nem igényelhet.

Ugy az összes, valamint a részleges szükséglet darabszám és egységi ár szerinti kimutatásai a budapesti lipótmezei országos tébolydánál vehetök át, egyuttal ezen intézet gondnoki irodájában a rendes hivatalos ór k alatt a szállitandó tárgyak mintái megtekinthetők, ugyszintén a szerződési feltételek is megtudhatók.

Az ajánlati levélben kiteendő, hogy vállalkozó a szerződési feltételeket ismeri, s azoknak magát aláveti, ugyszintén, hogy a szállitandó czikkek mintáit is ismeri.

Azon vállalkozók ellenben, kik csoportszállitásra vállalkoznak, csakis a hirdetményben megjelölt csoportokra, tehát minden önkényü csoportositás kizárásával tehetnek ajánlatot és ajánlataikat az elvállalt csoport, vagy csoportok minden tárgyára különbség nélkül kiterjeszteni tartoznak, különben az ajánlat figyelembe vételére nem számithatnak.

Ajánlattévők ajánlataikban azon beszerzési forrást, hazai gyárat, iparost vagy kereskedőt mint a honnét a szálllitandó czikkeket beszerezni fognák, megjelölni tartoznak és kötelezik magukat, hogy mindazon czikkeket, melyek honi készitményből beszerezhetők, csakis tisztán ilyenből fogják szállitani, mely körülményből kifolyólag a szállitás alkalmával szállitott czikkek hazai számazását elfogadható módon igazolni kötelesek.

A szállitandó czikkek bészerzési forrásának ellenőrzési tekintetében kötelesek vállalkozók a belügyminisztérium részéről czélbavett ellenőrzés bármely formáját türni.

Azon vállalkozók, kik a csoport szállitásra nem vállalkoznak, ajánlataikban határozottan kitegyék, hogy ők »csakis a kiirt tárgyak összeségének szállitására vállalkoznak.«

Az ajánlatok 1895. évi október hó 29-ik napja délelőtt 9 óráig a lipótmezei országos tébolyda igazgatóságánál nyujtandók be, későbben beérkező, ugyszintén a fennebb előrolt feltételektől eltérően szerkesztett ajánlatok nem fognak figyelembe vétetni, a bánatpénzek csakis az árlejtés eredményének jóváhagyása után fognak visszaadatni, minélfogva a már beadott ajánlatok sem azok felbontása előtt, sem után vissza nem vonhatók.

A m. kir. belügyminisztérium fentartja magának a jogot, a fent megjelölt czikkek szállitását egyenként, vagy összesen azon vállalkozóra bizni, ki legmegbizhatóbbnak tart, ugyszintén jogában áll, amennyiben a beérkező ajánlatokat kielégitőnek nem találná, azok félretevésével uj árlejtést hirdetni.

A szükségelt tárgyak és czikkek vállalkózó által mintaszerinti minőségben és a részletes kimutatásban megjelölt mennyiségben később meghatározandó időben lesznek szállitandók, mi azonban a szerződés megkötésétől számitott nyolcz hétnél előbb nem követelhető.

Az igényelt czikkek Nagykállóban fognak átvétetni, minél fogva azoknak Nagykállón az intézetbe való beszolgáltatásukról vállalkozó saját költségén tartozik gondoskodni, még pedig a szerződésben megállapitott pénzbirság terhe mellett.

Budapesten, 1895. október hó 12-én.

Budapest-lipótmezei m. kir. orsz. tébolyda igazgatósága

Árlejtés.

A budapest-lipótmezei m. kir. orsz. tébolyda számára az intézet két külső és egy belső jégvermeinek az 1895/6. évre tiszta Dunajéggel leendő megtöltése biztositása czéljából az 1895. évi julius 22-én és szeptember 10-én megtartott árlejtés eredményét a magas m. kir belügyminiszterium nem találta kielégitőnek, minélfogva e végből ezennel ujabban irásbeli ajánlatok melletti árlejtés hirdettetik, melyre nézve vállalkozni kivánók azzal hivatnak fel, hogy 50 kros bélyeggel ellátott, magyar nyelven szerkesztett, sajátkezüleg aláirt és jól lepecsételt ajánlataikban azon összeget szó és szám szerint kitegyék mint a melyért a szükséges jeget szállitani hajlandók, egyuttal pedig a beajánlott összeg 10 százalékát mint bánatpénz mellékeljék és az ily módon felszerelt ajánlataikat az alulirott igazgatóságnál 1895. évi november hó 18-ik napján délelőtt 10 óráig, mint a mely napon és időben az ujabbi árlejtés meg fog tartatni, nyujtsák be. A benyujtandó ajánlatokban megjegyzendő, hogy ajánlkozó a feltételeket, melyek a tébolydai irodában a délelőtti órákban megtekinthetők, ismeri és magát azoknak aláveti.

Budapest, 1895. október hó 10-én.

A budapest-lipótmezei m. kir. orsz. tébolyda igazgatósága

GANZ és TÁRSA

vasöntőde és gépgyár-részvény-társ. Budapesten.

Gáz- és Petroleum-motorok álló vagy fekvő, egy vagy két hengerrel.

Készit:

A) **gépeket és épitési munkákat, teljes malomberendezéseket, vasutt kocsikat és vasuti fölszereléseket, transmissiókat.**

Speczialitásai

B) **kéregöntvény** vasuti kerekek, váltók, zuzóművek, hengerek-és ágyúgolyókhoz.

Hengerszékek kéregöntetü hengerekkel mind a magas malmászathoz, mind pedig a parasztra őrléshez s **egész malomberendezések.**

Facsiszoláshoz, papir- és czelluloza-gyártáshoz való gépek. Vizikereket nagy sikerrel pótló **turbinák.**

Villamos világitas nagy távolságra is a motortól.

Zsilipek, csővezetékek, frictiós kapcsolások, rotatiós dynamométerek. Aczélöntés.

RÖVID- ÉS SZÖVÖTT ÁRUK

KÉZI MUNKÁHOZ TARTOZÓ CZIKKEK.

MINDENNEMÜ SZABÓ KELLÉK

Alapittatott 1875.

ALBINI LAJOS

ezelőtt

Reinl József

II, kerület, Fő-utcza 40. szám alatt.

Ajánlja raktárát férfi fehérneműekben, saját készitmény. Ingek kizárólag a jó hirnevü „Schroll“-féle chiffonból, készitve. Divatos nyakkendők, gallérok, kézelők, fehér és szines ingmellek, és jó minőségü nadrágtartók. — Továbbá nagy raktár leány **torna öltönyökben** és torna **czipők,** gummi és fonott spárga talppal.

Nagy választék női és leány kötényekben, mosó- és lüszter kelméből. Valódi szinü harisnyák, és mindennemü szövött és kötött keztyük.

Ugyszintén futószőnyegek 1 mtr 30 krtól kezdve 3 frt 60 krig és jól mosható ruha barchent.

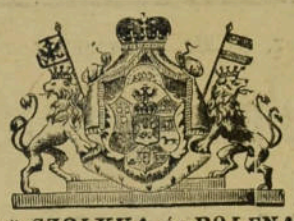
Jó szabásu és tartós derékfüzők.

VÁSZON, KANAVÁSZ ÉS CHIFFON

SZOLYVA és POLENAI

szaktekintélyek átlal elismert kiváló hatásu GYOGYVIZEK

Gyomor és fejfájás, szédülés, czukros hugyár

aranyér bántalmai és köszvényelleni különlegesség.

a friss töltésü **SZOLYVA** és **POLENAI** védjegye.

LUHI ERZSÉBET

rendkivüli kellemes izénél fogva, főleg borral vegyitve a betegnek élvezetes, kellemes üditő italt képez.

Tulságos gyomorsav képződésénél idült gyomorhurut és étvágytalanság, torok, gége és hörgők idült hurutos bántalmai ellen, feltünő sikerrel lesz alkalmazva.

Főraktár: Budapesten, **FRUMM ISTVÁN utódánál** tulajdonos **WERNER ADOLF** Batthyányi-utcza 3. sz.

Megrendelhető: minden ásványviz kereskedésben vagy közvetlenül

Gróf Schönborn uradalmi Igazgatóságánál, Munkácson.

a friss töltésü **LUHI** védjegye

Ezeknek a vizeknek tiszta kezelése folytán, kellemetlen utóize nem képződik.

NÉMETH KÁROLY GÉZA

VAS- ÉS FÜSZERKERESKEDÉSE

(EZELŐTT **FREYBERGER PÁL** FIÓKJA)

BUDAPEST, II., SZÉNA-TÉR 1.

(BECK LIPÓT ÉS FIA LISZTKERESKEDÉSE MELLETT.)

Ajánlja jól berendezett **vas- és füszerkereskedését,** különösen **konyhaberendezési czikkek, rudvasak, tengelyek, szerszámok, szegek** és mindennemü **vasáru czikkekben.**

Minden a legjobb gyárakból.

Továbbá **czukor, kávé, rizs, tea, rum, cognac és minden egyéb füszeráru a legjobb minőségben.**

Denaturált szesz kimérve.

Pontos és előzékeny kiszolgálat.

A

Magyar Asphalt

részvény-társaság

Budapest, Andrássy-ut 30. sz.

elvállal minden néven nevezendő

asphalt burkolási

valamint **szárazzátételi** munkák teljesitését **jótállás mellett, legolcsóbban.** Elismert legjobb minőségü **aszfalt anyag vidékre** is szállittatik. **Megrendeléseket elfogad a kiadóhivatal is.**

Kőbányai Polgári serfőző részv. társaság.

Városi iroda: Népszinház-utcza 22

Polgár sör.

Király sör.

Szt. István sör.

Barát sör.

Városi iroda: Népszinház-utcza 22.

Budai raktár I. Fehérsas-utcza 6. sz.

Van szerencsém a n. é. közönség becses figyelmébe ajánlani a szinkör mellett levő „Alaguthoz“ czimzett vendéglőmben berendezett fedett kerti helyiséget.

Egész napon át frissen csapolt sör.

Minden vasár- és ünnepnap zene.

Tisztelettel

Schlaucher Ferencz,

vendéglős.

Bejárat Attila-utcza 65. szám alatt is.

Magyarhon legkiválóbb és legtisztább savanyuvize

a szántói viz

Kapható mindenütt.

Főraktár: **Werner Adolfnál**

II., Batthány-utcza 3. sz.

Willinger Ferencz

füszer és vaske eskedő

I. k Krisztina-körut 85—87. sz.

(Willinger-udvar.)

Ajánlja raktárát füszer, csemege, bor, pezsgő, cognac, rum, tea, irószerek, olajfestékekben, valamint: vas-, házi-, konyha és gazdasági czikkekben jutányos árak mellett.

MATTONI-FÉLE GIESSHÜBLER

Legtisztább égvényes savanyukút.

TELEFON HIRMONDÓ

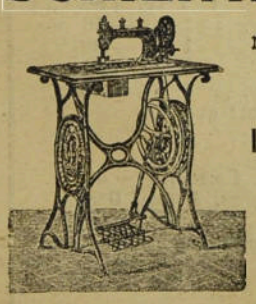
Kerepesi-ut 22. Előfizetési 4 hóra 6 forint.

Népszinház előadása ősztől kezdve otthon hallható.

M. kir. opera zenéje ősztől kezdve otthon hallható.

Berendezés dijtalan.

SCHIEN KÁROLY

mü- és épület-lakatos

Budapest,

II., Batthyányi-u. 1.

Varrógépek és kerékpárok raktára.

Barabás József

krisztinavárosi

CASINO SÖRCSARNOKA

a legujabb kor igényeinek megfelelően, kényelemmel és fényesen van berendezve.

Lakodalmak és társasvacsorák rendezése elfogadtatik.

Mindennap frissen csapolt **udvari és bajor sör.**

Ma katona zene!

Körülbelül 2 millió korona nyerhető az alant felsorolt 7 sorsjegygyel.

Évenként 13 huzás, legközelebb már nov. 2-án

Eredeti sorsjegyek a napi árfolyam szerint vagy részletfizetésre az 1883. évi XXXI. t.-cz. alapján:

1 drb.	magyar	v. kereszt	sorsjegy	részlet	—.45 kr.
1 „	olasz	„	„	„	—.54 „
1 „	osztrák	„	„	„	—.76 „
1 „	bazilika	„	„	„	—.30 „
3 „	jósziv	„	„	„	—.43 „

36

7 drb sorsjegy 36 részlet á frt 2.48 kr

Két részlet lefizetése ellenében három részletet nyugtatok és kiadom a sorozat- és számokkal ellátott részletíveket azonnali játékjoggal.

Igérvények

3%-os Jelzálog sorsjegyekre Főnyeremény **100.000** korona Huzás már október hó 25-én	2	—
Bécsvárosi sorsjegyekre Főnyeremény **400.000** korona Huzás november hó 2-án	4	50
	6	50

a két darab összesen csak 6 frt.

Minden huzás után megküldöm a huzási lajstromot.

Beimel Lajos
bank- és váltó üzlet fiókja
Buda, II. ker., Fő-utcza 6. szám.

Halottak napjára!

József főherczeg csász. és kir. Fenségének udvari szállitója

Özv. Culmann Rezsőné élő-virág kereskedése

BUDAPESTEN,

(II. ker., Buda, fő-utcza 10. sz.)

Koszorúk

a legszerényebbektől a leggazdagabb kiállitásig.

Levélkoszorúk . . . . . **1 frttól** felfelé
Élővirág-koszorúk . . . . . **1.50 krtól** felfelé
Erfurti száritott virágkoszorúk **2.50 krtól** felfelé.
Erfurti száritott **virágvánkosok és keresztek** nagy választékban **olcsó árakon.**

Benkovits Ferencz

férfiszabó mester

Budapest, I. Alagut-utcza 1.

A főváros nagyobb mühelyeiben szerzett tapasztalataim folytán van szerencsém üzletem a n. é. közönség szives figyelmébe ajánlani.

A szabást magam végzem.

Megrendeléseket és javitásokat a legjutányosabb árban elfogadok.

Nagy pincze

a kelenföldi állomás közelében a vámon kivül, f. é. november 1-től bérbeadó. Czim a kiadóhivatalban.

Hirdetések

a

BUDA ÉS VIDÉKE

részére felvétetnek

a kiadóhivatalban

Alkotás-u. 12/a. Szőke-ház.

Biztos szer a gabona üszög ellen. 1 csomag 50 dka, elég 300 liter gabona becsávázására, ára 28 kr. Használati utasitással kapható a készitőnél: **Schönbek Imrénél** Esztergomban, Budautcza 531. sz. 10 csomag vételnél posta utánvéttellel bérmentve. — Ismét eladók megfelelő jutalékban (Rabatt) részesülnek.

Jelentés.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy f. é. **május hó 1-én** fióküzletet nyitottam a **Zugligetben** a Fáczán vendéglő kerti helyiségében. — Liszt, tej, tejszin és vaj, Finom- és pék-sütemény a nap minden órájában frissen lesz kapható.

LOVENSTEIN ANTAL
csász. és királyi udvari sütőmester.

Jencs Vilmos

„Szent-János"-hoz czimzett gyóyszertára II. ker. Széna-tér.

Az idei idény beáltával ajánlja friss töltésü és minden fajtáju gyógy- és üditő ásványvizeket nagybani árak mellett.

Kaphatók az összes bel- és külföldi gyógyszerészeti különlesgességek.

Mindenféle sebészeti eszközök.

Menthin szájvíz, a mely az Odolt hatásában, kellemes izénél valamint olcsóságánál fogva is teljesen fölülmulja. 1 üveg ára 40 kr. — Salol fogpaszta, a mely nagyszerü antiseptikus hatásu és igy a fogak odvasodását teljesen megakadályozza s izét a legutolsó részletig megtartja. Ára 60 kr.

Nemkülömben ajánlja a világhirü **Pries y Ca-féle** spanyol gyógyborokat valamint az általánosan elösmert és általa készitett Chinavas borát, üvegje 1/1 2 frt 50. 1/2 1 frt 50 kr. árakban.

Valamint saját készitésü és kitünőnek bizonyult lábizzadás elleni porát, 1 doboz ára 50 kr.

MESTERHÁZY MIHÁLY

füszer, gyarmatáru, csemege-, bor- és ásványvizkereskedő

BUDAPEST, 1. KER., ATTILA-UTCZA 50.

Árkivonata

Czukor legfinomabb, egész süvegben	1 kg.	—.36½ kr.
Ugyanaz » kimérve	1 »	—.37 »
Koczka-czukor legfinomabb doboz v. ládában	1 »	—.37½ »
Ugyanaz » kimérve	1 »	—.38 »
Kávé-Mocca legfinomabb arábiai	1 »	2.20 »
Kávé-Aranjáva »	1 »	2.20 »
Kávé-Gyöngy »	1 »	2.20 »
Kávé » finom	1 »	2.10 »
Kávé-ceylon legfinomabb	1 »	2.20 »
Kávé » finom	1 »	2.10 »
Kávé-Cuba finom	1 »	2.— »
Kávé-Santos »	1 »	1.70 »
Rizsa-Gyémánt legfinomabb	1 »	—.32 »
Rizsa-Glace »	1 »	—.26 »
Rizsa-Japán finom	1 »	—.22 »
Rizsa-Rangon »	1 »	—.18 »
Liszt kiváló finom a Gizella-malomból.		
Szalámi, háromféle, kitünő gyártmány	1 kg.	1.80 kr.
Buza-dara, finom vagy goromba	1 «	—.16 »
Császárolaj valódi hamisitatlan.	1 Lt.	—.32 »
Petroleum legfinomabb amerikai	1 »	18 és 20 »
Denaturált Spiritus legmagasabb foku	1 »	—.30 »

Tejgyertya elsőrendü, a „Flóra" „Apolló" vagy „Schicht"-gyárból
1 csomag 38 40 43 kr.
490 500 560 gr.

Ürgyertya e'sőrendő . . . . . 1 csomag —.48 kr.

Valódi Badacsony vidéki saját töltésü asztali borok. Kitünő Dreher-féle palaczk-sör. A központi tejcsarnok fiókja.

Egyébb itt fel nem sorolt áruk kiváló finom minőségben előnyös árak mellett.

Pontos gyors és előzékeny kiszolgálás.

Megrendelt áruk készséggel házhoz szállitatnak.

Üzlettulajdonosoknak engedmény.

Nyomatott Heisler J. kő- és könyvnyomdájában. Budapest, II. Várkert-rakpart 1. sz. (Kluseman-féle ház.)

Budapest, 1895. IV. évfolyam 43. sz. Vasárnap, október 27.

BUDA ÉS VIDÉKE

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

BUDA ÉS VIDÉKE ÉRDEKEINEK KÖZLÖNYE.

Szerkeszti: ERDÉLYI GYULA.

KIADÓ-HIVATAL,
hol előfizetni lehet és hirdetések felvétetnek;
I. ker. Alkotás-utcza 12/a. Szőke-ház.

Megjelenik minden vasárnap.
Előfizetési árak: Egész évre 12 korona, fél évre 6 korona, évnegyedre 3 korona. Egyes szám ára 24 fillér.

SZERKESZTŐSÉG,
I. ker., Alkotás-utcza 12/a. Szőke-ház.
kéziratokat és közleményeket ide kérjük küldeni.

Nézet a budai színészet jövőjéről.

Irta: **budavári dr. Országh Sándor.**

A főváros jobbparti (budai) részein jelenleg 2 szinház van. A 1787-ben templomból átalakitott Várszinház, mely fekvésénél fogva, daczára a siklónak, az alant elterülő város részek lakói által nehezen közelithető meg, s az 1843-ban fából épült nyári szinkör, mely neháuy éven át fentartható még ugyan, de mely igen sokáig nem fog már ellentállhatni az idő örlő fogának.

Mindakét szinház többé-kevésbbé ideiglenes jeleggel bir s előbb-utóbb azok pótlásáról kell gondoskodnunk.

Ha kisebb-nagyobb vidéki városok 50—80,000 lakossággal képesek diszes és tágas szinházakat épiteni és fenntartani, ugy igen jogosult a gondolat, hogy a főváros jobbparti részein is, melyek 100,000 lakossal birnak, egy nagy, diszes, a mai kor igényeinek minden irányban megfelelő állandó szinház épittessék. Ezt a gondolatot mindig szem előtt kell tartanunk, s annak valósitását meg kell kezdenünk, vagy legalább annak előfeltételeit kell mihamarább rendeznünk. Mert egy uj szinház épitésének nagy nehézségei vannak, melyek a budai részek különleges helyzetéből folynak s melyek előbb leküzdendők, vagy legalább tisztázandók.

E nehézségek elseje, hogy a jobbparti városrészek nem ugy itélendők meg, mint valamely nagyobb vidéki város, mely egy különvált, önálló szerves egészet képez s melynek egész lakossága éppen e saját városának fejlődésében találja ambitióját.

A jobbparti városrészek — Budapestnek — az ország fővárosának képezvén alkatrészét, az egész főváros nagy községi életében vesznek részt és rendelkezésükre találják a balparti részeken levő szinházakat is, melyeket sürüen látogatnak.

A budai részeken épitendő szinháznak, hogy a közönségnek egy részét magához csábitsa, kitünő személyzettel kellene birnia, mely a drámát és vigjátékot illetőleg a királyi operával és az operettet illetőleg a népszinházzal, ha nem is versenyre kelhetne, de azokat legalább megközelitené. Mert a multakból szerzett tapasztalás azt bizonyitja, hogy a közönség a gyenge előadásokat nem fogja látogatni, hanem pénzeért a balparti jobb előadásokat fogja felkeresni. Ezen nehézséget azonban csak jelezni kivántam, mert azt vélem, hogy ha egyszer meglesz az uj szinház, az is helyet fog találni azon alosztályozásban, melyet minden nagyobb városban tapasztalunk, melynek több szinháza van s a mely Budapesten eddigelé is megállapitotta azon mükört, melyben az egyik-másik szinház egyes válfajok szerint mozog és fejlődik.

Már sokkal nagyobb nehézség a főváros jobbparti részeinek, szinház szempontjából kedvezőtlen, hosszukás, Ó-Budától a Kelenföldig elnyuló fekvése, mely csak itt-ott válik tömörebbé, a nélkül, hogy valamely határozott központ alakult volna. Abban, hogy a jobbparti részeken egy uj diszes szinház épittessék, ugy hiszem, hogy mind a három kerület teljesen egyetért, de azen egyetértés — félek tőle — azonnal versengés- és vetélkedéssé fog változni, a mint az épitendő szinház helyét kivánjuk megállapitani.

Az I. kerület (Vár, Tabán és Krisztinaváros) joggal fogja hangoztatni, hogy a szinházak eddig is e kerületben, télen a várban, nyáron a Krisztinavárosban léteztek, hogy különösen a Krisztinaváros a legutóbbi időben igen fejlődött s a közlekedési eszközök kilátásban levő kiterjesztése által még inkább fog emelkedni, s hogy éppen ezen forgalmi eszközök folytán a pesti részekre is ki fog hatni, mert közel hozza a távol városrészekhez is az uj szinházat.

A II. kerület (Viziváros, országut) hivatkozni fog lakosságának nagy számára, legtömörebb, központi fekvésére, arra, hogy ipar és kereskedés tekintetében előljár s végre arra is, hogy az uj

A „BUDA és VIDÉKE“ TÁRCZÁJA.

Elvek és tövisek.

(Regény egy kötetben.) (23)

Irta: **ERDÉLYI GYULA.**

Rétyi Antos István barátomnak!

Muhar Manó és Pönöge Lőrincz nem sokáig kocsikáztak. Ő nagysága megéhült, fölöstököm után vágyakozott. Muhar is szivesebben magyarázgatott egy kis sör mellett foghegyre szoritott virginia szivarral.

— Pönöge uram egy pár birlit kért szaftban. Muhar vesét velővel, azután pörköltet és nyakalta a sört keményen.

— Szép az világnak ez sora, ur öcscse barátom.

— Szép volna, ha a nép kenyérért nem kiálltana, ha pártunk hajnala felderülne és üstököseink ragyogva vezetnének.

— Szivesen kivánom.

— Áldás hazánkra.

— És gyöngyharmat!

— Nem különben dettó, punktum.

— Viharban erős sziv eszmét tépve ragyogos. Muhar Manó is erős volt a nagy sententiákban. Oly szépen beszélt, hogy senki nem értette, ha ő ugy akarta. A két párt oszlop férfi a torlaszokon miniszter fog lenni.

— Azután az öcsém, ha beminiszterel, lesz egy kis jó árendás föld ingyen. Legjobban szeretném a csanádi püspökét.

— Odaadom még a nagyváradi káptalanét is.

— Ez már azután döfné. . . Jut is marad is.

Beszéd közben a szerkesztő úr mindjárt levágta husz forintig a kék párt patronusát és megigérte, hogy ha a pártunk győzne palatinusá teszi Lőrincz urat.

— Remeklésben dicső helyzet eredne az esetek emelkedésével. Dicsően jeleztetvén a helyzetnek főpontja. Ennélfogva éppen beszerepelne a világ lajtorjája.

— Tengerbe merülne a népakarat folytán a földteke is.

— Melynek sujtása a világ.

Négy négy pohár sör bekebelezése után megint kocsira ültlek és Muhar Manó tovább magyarázta a kékpárt szocziál politikáját.

Pönöge Lőrincz nem nagyon hallgatta az eszmélkedést. Elvágta magát a bérkocsiban és élvezte az uri állapot központi diadalát és gyönyörködött a jágerben és magában a kocsi tükréből.

Ez alatt a hölgyek és a biró felvették a pompás erkélyes lakást és rendeltek kétezer forint ára butort. A butorkereskedőnél a báró magának kikötötte a szokásos százalékot. A honnan lehetett fejt ő méltósága.

Klotild boldog volt. Mig Kati a pompás butorokat bámulta bizalmasan társalgott a báróval, hogy ha Pönöge uram a szocziálistáknál a nagy jelenetet eljátsza visszavonul a politikától. Csak baj ne legyen addig. Ez az ördöngős szolgabiró valahogy el ne rontsa a játékot.

— Veszedelmes ember.

— Leleplező szenvedélye van.

— Már Pétert is elszéditette. Igyekezzünk magunkat biztositani azután itt fujjuk a takarodót és menjünk át a pénzügyek terére.

— Kár volna a czél előtt lépen ragadni.

— Okosan keverd a kártyát, mert elveszted a játékot.

Tovább nem beszélhettek, mert Kati megunta a bámulást és hozzájuk jött.

A kis mama, kedves leányát megczirógatta és elkezdette neki magyarázni a butorokat, ez erre való az arra. A kék szinüek Kati szobájába a piros szinüek az ő szobájába, a bőrbutor a kedves apáéba jön.

A hogy az elrendezkedéssel készen lesznek nagy elfogadó estélyt rendeznek. Fényes társaságot gyüjtenek össze. Meghivják a kerület képviselőjét és más notalibitásokat. Vendég akad, ha pecsenye van. Lesz pezsgő. Pompás eszem-iszom. Meghivunk nehány ujság irót, hogy teljes legyen a salon és legyen reklám is.

A báró elhatározta, hogy feloszlatja a kék pártot és mindjárt az esküvő után bele fog a nagy bank alapitásba. A részvényeken tul ád, azután a nyereséggel ugy is el megy Pestről, mintha sohasem lett volna itt.

Munka után édes a nyugalom.

(Folyt. köv.)

szinház helye a törvényhatóság részéről a Fazekas-téren tényleg ki is jelöltetett. Igaz, hogy a II. kerületi bizottsági tagok hozzájárulásával s kezdeményezése folytán e tervtől eltérés történt s oda Calvin vallásu kis templom épittetett.

A III. kerület, melynek az utóbbi évek óta legalább nyáron van szinköre s melynek lakossága szinte nemcsak szaporodik, hanem örvendetesen magyarosodik is, kétségtelenül latba fogja vetni befolyását, hogy az uj szinház épitése az ő érdekeinek figyelembe vételével állapittassék meg.

Az előbbiekhez méltán csatlakozik az épitéshez szükségelt pénz kérdése. Egy nagyobb szinház épitése és felszerelése, a telek értékén kivül legalább félmillió forintot igényel. A fővárosi törvényhatóság a telken kivül kétségtelenül más módon is támogatni és előmozditani fogja az uj szinház épitését, de a ki csak kevéssé ismeri a főváros pénzügyeit, nem fogja táplálni azon hiu reményt, hogy a főváros, legalább a legközelebbi jövőben körülbelül fél milliót áldozzon egy szinházra. Fennmarad a szinháznak vállalat, vagy részvénytársaság utján leendő felépitése. De akár az egyik, akár a másik ut választatnék, 250—300,000 frt befizetett készpénzre okvetlen szükség lesz még akkor is, ha akár vállalat, akár társaság fogná a még hiányzó tőkét előlegezni.

Már pedig, ha ily szinház épitése, illetőleg ily társaság összehozatala, a főváros gazdag balparti részeiben, kiváló férfiak vezérszereplése mellett is miként a vigszinháznál láttuk, — alig volt lehetséges, akkor a szegény budai kerületekben, nagy befolyásu vezérek nélkül, a megfelelő tőkének biztositása alig várható, vagy legalább csak hosszabb idő folytán lesz eszközölhető.

Végül még egy negyedik nehézség is van, és ez a „Repertoir“ a müsor kérdése. Mert ha felteszszük, hogy ma készen állana a szinház, másrészt, hogy a nemzeti szinház és népszinház szigoruan ragaszkodnak szerzett jogaikhoz, akkor sem lehetne az előadást megkezdeni repertoir hiányában.

Ez a kérdés már felmerült Feleky idejében is, midőn azon kérelem, hogy a népszinmüvek és operettek, melyek a népszinház tulajdonát képezik, engedtessenek át a budai szinházak számára is, a népszinházi bizottság kijelentette, hogy a kérelmet nem teljesitheti, mert ezek részben az igazgatóság által ujból szereztettek, részben pedig mint régiek az ő kizárólagos használatára átengedtettek.

E kérdés akkor lesz tisztába hozandó, midőn Evva Lajos urnak, a népszinházra nézve kötött s jelenleg fennálló szerződése le fog járni.

Ezekből látható, hogy hosszabb időre van szükség, hogy mindezen kérdések tisztáztassanak és megoldást nyerjenek; ezen idő pedig az által biztositható amellett, hogy a szinérdekek csorbulást ne szenvedjenek, hogy a jelenlegi szerződés a nemzeti szinházzal ujabb 10 évre meghosszabbittassék, miáltal ugy télen mint nyáron kiválóan jó előadásokkal birunk s lassanként előkészithetjük az ujonnan épitendő szinház talaját és alapját.

Ördögárok.

Olyan kellemetlen érzés fog el mindenkoron, ha ezt a szót tollunk hegyére vesszük, mintha kénkő párával telitett vidéken járnánk, a hol megszünik az élet rendes lüktetése és a hol csak romlás és halál tenyész.

Ördögárok! hogy még ez is a nyakunkba szakadt, hogy még ez is Budának jutott nagyobb részt, megfertőzendő drága jó levegönket.

Ördögárok! sokáig leszel te még gyülöletes neve Budának? mocskoddal talán még éveken itt gyalázkodol szemünk előtt a legegészségesebb vidéken, a fejlődésnek indult Krisztinavárosban s nem ad rád ha csak egy tisztességes szemfedőt is, senki, hogy megcsufolt nevedet, szennyes testrészedet betakarja?

Igaz! sok mindent kivánunk, sürgetünk de egyszerre teremteni nem lehet, ehhez is idő kell. De hát ennek a legégetőbb kérdésnek megoldására egész az unalomig rá mutattunk már!

Hiszen nem mondjuk mi, hogy a közmunkatanács, a városi tanács jóakaratulag nem munkálna közre, hogy ezt a szép fővárosunkat az összes latba vehető eszközökkel, tervekkel, az anyagi dolgok számbavetésével minél előbbre vinni ne törekednék: de hát még is csak fel kell emelni szavunkat akkor, a midőn ránk nézve, kik budaiak vagyunk az egészségi viszonyok szempontja mellett szóllalunk fel ujra és ujra, hogy mentsenek meg bennünket ettől az igazi ördög névre keresztelt csuf és miazmás ároktól.

Mert akár ki szépitgesse is a dolgot, még is csak a szószoros értelemben árok az, hasonlatos ahhoz, a mely réges-régen a temetőket körítette, és a melynek posványos mélyébe vermelték el az akasztófa virágait, kiket az egyház akkori szigoru törvényeinek betartása nem engedett pihenni a temető árkain belöl.

Akár ki keresztelte el, megfelelőbb nevet nem adhatott volna ennek a valaminek, a mely a fővárosnak legszebb részét szeli át, partjain nem nő az illatos fü, csak dudva és kutyatej, a mely már a tavaszi erősebb napsugárra meglankad és összeasszik.

Igy, a mikoron az őszi esső kezd hullni s lomha felhők érintik hegyeinket, el-el látogat egy pár pesti oldalon lakó polgár is hozzánk, hogy széttekintsen épitkezéseink felett, s véleményét elmondhassa itt lakó jó barátjának. És az a beszéd legtöbbször tele van szarkazmussal, gunynyal, apró tűszurásokkal, a mely mind csak a mi rovásunkra esik mert a józsefvárosi polgár például rátartósabb egy spanyol grandnál, ki „felkötteti a lord-mayort ha bántja bármi nesz,“ de mert az ő érdekében sok, nagyon sok történt, mig haja megderesedett, hát csak ugy vállvetve beszél budai barátjával az itteni viszonyokról.

Alkalmunk kinálkozott éppen a mult héten kihallgatni egy ilyesforma beszélgetést, a mely **A.** és **B.** urak között folyt, és a mely a Krisztinaváros mizeriáinak felfedezése czimét viselhetné.

Sajnos! e párbeszédben több ránk nézve a keserüség, mint a humor, a mely egy kis fényt adhatna a sötét háttérnek, de a melyben csak a valóságnak képe tárul fel elénk.

Az alagut felől jönnek s a Bittner-féle kávéház mellett befordulnak a most épülő s leendő legszebb utczájába a Krisztinavárosnak: a Pauler-utczába.

A vérmező tágas tere, a bástya korzó kies fekvése, a Mátyás templom pompás müvü tornya gyönyörrel tölti be szemüket. Végre megszólal:

— **A.** Nézze csak kedves barátom! micsoda veszedelmes füst száll ott fel nyugat felé. Bizony-bizony boldog emberek maguk, hogy ily kora ősz táján is már az egész utczasor annyi tüzelővel van ellátva, a mely egész télre való volna, vagy talán ég a városnak ez a része? Fussunk oda, lássuk, mi baj van, mi ég?

— **B.** Nen ugrat engem kedves barátom! de ne is idegeskedjék! Láthatja hogy ott nincs ház, tehát ha nincs, nem is éghet. Igy van az minden évben! jól tudom, mert 20 éve lakom e tájékon.

Magyaráztam is már kedves barátomnak hogy mi annak az inditó oka? A csatornákba sok szennyes, piszkos vizzel összecsapódott anyag gyül össze, és a romlás, rothadás folytán a sok mindenféle kolera, difteritis, typhus stb. koma, meg nem koma bacillusok itt össze gyülemlenek, megérnek, fejlődnek, szaporodnak . . .

A. Hosszu léra eresztette kedves barátom az én szives érdeklődésemet. Jó! jó! nem az a kérdés veleje, mi köze ennek a füsthöz a tüzhöz?

— **B.** Ne tessék már megint idegeit tul fesziteni, ép most akarom megmagyarázni az egésznek a csinját-binját, de ön be sem várja a végét, hanem folytonosan nyugtalankodik.

Hát kérem szivesen, mindenütt a hol a rothadás folyamatban van és a tudomány legujabb vivmányai szerint le nem köttetik, gázok fejlődnek ki, ez száll itt fel, a mit ön füstnek lát.

— **A.** Az lehetetlen, hiszen nézze mily magasra száll és mint gomolyodik. Siessünk a helyszinére!

— **B.** Hát jól van! győződjék meg, gyerünk közelebb

— **A.** Ugyan, hát ez itt mi?

— **B.** Ez az Ördögárok. Ebbe folyik bele a budai hegyek összes hó, és esső vize, a lipótmezei nyaralók, az ottani istállok, disznóólak, a Drasse-tégla telep lakósainak szennyvizei.

— **A.** Na ez borzasztó! na! hogy ilyesmi is létezzen a fővárosban, a leendő világvárosban, azt nem hittem volna soha.

— **B.** Még többet mondok, nézze ez a nyilás össze van kötve az utczai csatornával, és a mint a szél egy kissé megkezdi járását, ez az ott levő csatorna büzt kiveri, nem érzi?

— **A.** Az ám! és hogy ez a mi városrészünkben nem tapasztalható!

— **B.** Hja! a kolera járvány idejében a törvény és szabályrendelet szigoruan elrendelte a csatorna nyilásokat büz elzáróval eliátni, s a ki ezt meg nem cselekedte, azt keményen megbüntették. Járt is a vizsgáló komissió a rendesnél is nagyobb ügybuzgalommal, de hát lássa kérem, mégis csak megszünt a kolera.

A. Meg ám! tudom. De hát önöknek nem eléggé egészségtelenül büzös ez a hely? Jaj! gyerünk innen, ugy fojt itt valami.

B. Sokat árt ez nekünk, de nem panaszlunk, mert nagy a mi szivünknek megnyugvása, hogy a kiállitásra sok pénz kell, s aztán meg a mult ősszel sokba került az egészségügyi kongresszus.

Ne irjunk ehhez a párbeszédhez semmit. Elég anyagot nyujt a gondolkozásra és a cselekvésre, mely hogy mi hamarabb bekövetkezzék már nemcsak szerény óhajtásaink közzé tartozik, de erős követelésünk is.

A budai evangélikus templom felavatása.

A mig a pesti oldalon a VII kerület erzsébetvárosi templom alapkövét tették le ő felsége a király, a herczegprimás, a katonai méltóságok, a főváros tisztviselői, s a közélet kitünőségei jelenlétében, addig a budai oldalon ha fényben és pompában nem oly nagyszabásu, de egyszerüségében is lélekemelő ünnepély volt.

Vasárnap október 20-án avatták fel a budai ágostai hitvallásu egyház uj templomát.

Az ujonnan épült Istenházának rövid története a következő:

A disztéren állott evangélikus templom és tartozékai a honvéd főparancsnoksági épület miatt kisajátitandó lévén, az egyházközség feltétlenül ragaszkodott a kártalanitásnak ahhoz a módjához, hogy részére a várban, más alkalmas helyen templom, iskola és paplak épittessék. A honvédelmi miniszter ur e czélra a bécsi kapuval szemben fekvő Szupp-féle telket szerezte meg és az épitkezést az egyházközség kivánságára a Verbőczy-utczában és a Fortuna-utczában azon szabályozási vonalon tervezte, melyet a közmunkatanács eredetileg arra az esetre vett kilátásba, ha a nevezett két utcza közötti telektömb, ugy, amint a m. kormánynál ez iránt már előbb külön kérelmezett, kisajátittatnék.

A terv bevált, s a templom építéséhez az 1894 év tavaszán hozzá fogtak az iskola és paplakkal együtt, ugy, hogy az ez évben rendeltetésének át is adatott.

A templomot tehát tulajdonképen a kormány épitette cserében a régi teplomért a mely a disztéren állt. A templom a főváros kegyurasága alá tartozik, és a főváros jelentékenyen hozzájárult ahhoz, hogy a templomot s a hozzá tartozó iskolát és paplakot az igényeknek megfelelően szereljék fel.

A templom homlokzatával a bécsikapu-térre néz, a hozzáépitett iskola a fortuna-utczára, az ugyancsak hozzáépitett paplak pedig a Verbőczy-utczára. A templom karcsu, magas tornyával igen szép külsőleg és belül is. A régi templomból áthozott oltárképtől, mely a kenyeret megáldó Üdvözitőt ábrázolja, jobb és balfelé az egész templomban karzat huzódik, az oltárral szemben pedig az orgona számára magasabb karzat van. Az oltártól balra áll a keresztelőviztartó, a mely fölött a falba illesztett márványtábla a régi budai evangélikus templom megalapitójának, Mária Dorottya kir. herczegnőnek emlékét örökiti meg, a következő aranybetüs felirattal:

Mária Dorottya főherczegasszony ő cs. és kir. fenségének emlékére.

1855. márcz. 30-án.

Az oltárral szemben az orgona számára épitett karzat alatt pedig ugyancsak fehér márványtáblán a következő felirás olvasható:

I. Ferencz József

Ő cs. és apostoli királyi felsége dicsőséges uralkodása alatt komlós-keresztesi Fejérváry Géza báró honvédelmi miniszter által a budai ág. hitv. evangelikus egyházközségnek állami czélra kisajátitott disztéri templomáért cserébe épittetett az 1895. évben.

A hivek már reggel fél 9 órakor gyülekeztek az iskola épületében. Ott gyülekeztek össze: Sárkány Sámuel püspök, Bachát Dániel esperes, Scholz Gusztáv budai evangelikus lelkész, Steuer és Schneider segédlelkészek, Horváth, Schranz stb. pesti evangelikus lelkészek, Fabiny Teofil kerületi felügyelő, valamennyi budai presbiter, Králik Lajos esperességi felügyelő, Száz Károly református püspök, Hajpál Benő református lelkész, Darányi Ignácz református egyházi felügyelő és a református egyház több presbitere és hive.

Az ünnep azzal kezdötött, hogy a gyülekezet egyházi éneket énekelve a templom elé vonult a bécsi kapu-térre.

Itt Stehlo Kornél dr. egyházi gondnok rövid beszéd kiséretében átadta a templom kulcsait Sárkány püspöknek. A püspök erre felnyitotta a templomot és a gyülekezet a templom harangjainak szava és az orgona hangjai mellett bevonult a templomba.

Ezután következett Sárkány püspöknek felavató beszéde. A püspök beszédjének elején a templom rendeltetését, hivatását ecsetelte. Majd áttért a budai envangelikus egyház történetének ösmertetésére s elmondta, hogy az előbbi templom Mária Dorottya néhai kir. herczegasszony kezdésére épült 1846-ban s azóta a mostani templom felépüléséig szolgált, a hivek lelki szükségeinek. Majd megáldotta és fölszentelte a templomot, annak oltárát, szószékét, az iskolát és a paplakot.

A püspök szavai után férfi-karének következett, a mely után Scholz Gusztáv budai lelkész lépett a szószékre és elmondta ünnepi beszédjét, a melyben a régiek hitét például állitva, hiveit az egyház iránt való lelkesedésre és szeretetre buzditotta. Az ünnepi beszéd után ismét ének következett, ezután keresztelőt tartottak. Mesterházy Dénes munkás kislányát keresztelték meg. Végül az urvacsorát szolgáltatták ki Bachát esperes és Schranz pesti lelkészek.

Tizenkét órára járt az idő a mikor a templom avatási szép ünnepély véget ért.

Most már ott áll készen az Ur háza, hogy hirdesse annak dicsőségét, és teljesen felszerelve ott áll az iskola, melynek falai közt reggelenként felhangzik a zsoltár, a nagy Isten dicséretére.

A hivek elismerése és hálája kiséri azokat, kiknek ha csak egy téglányi érdemök van a templom és iskola, valamint a paplak felépitésében.

*

Délután két órakor az ünnepély befejezéseül az egyházi előljáróság közös ebédet rendezett vendégei tiszteletére a krisztinavárosi kaszinó disztermében.

Az első pohárköszöntőt dr Stehlo Kornél tartotta s a királyra üritette poharát, melyet állva hallgattak meg. Sárkány Sámuel a kormányt éltette, s a miniszterek közül különösen Fejérvári honvédelmi miniszterről emlékezett meg, kinek oly nagy érdemei vannak az uj templom létrehozásában. Scholcz budai lelkész a fővárost, mint a templom bőkezü kegyurát és jeles előljáróit éltette. Szólottak még Székács Ferencz kuriai biró, Bachát esperes, és Darányi Ignácz, s a társaság az est beálltáig együtt maradt.

A kiállitás és Buda.

(Levél a szerkesztőhöz.)

Tisztelt szerkesztő Ur!

A „Buda és Vidéke“ 42-ik számában szerkesztő ur felszóllitja a közönséget, hogy ki ki álljon elő és szólljon ahoz a kérdéshez, mit lehetne és mit kellene a kiállitás alatt Budáért tenni.

Én is hozzá szólok a kérdéshez. Miudenek előtt legyen szabad szerkesztő ur figyelmét arra felhivni, hogy jó volna, ha gróf Zichy Jenőtől meglehetne kapni azt a programmot, mit ő a kiállitásról irt?

Jó volna azzal az eszmével is foglalkozni miért maradt távol a kiállitás rendezésétől gróf Zichy Jenő? Miért mellőzték őt, kinek a mult kiállitás sikerében oroszlán része van?

Erre talán maga a gróf is megfelelne, ha megkérdeznénk. Vagyok bátor hozzá nyilvánosan ezt a kérdést intézni?

Mit lehetne Budáért a kiállitás alatt tenni? Ezzel a kérdéssel az I., II. és III.-ik kerület választmányainak kellene foglalkozni.

Én jónak és szépnek találnám, ha a herczegprimás Isten tiszteletet tartana a szabad ég alatt egy erre alkalmas területen, például a vérmezőn és pedig ő felsége jelenlétében.

Ez valóban magasztos és lélekemelő ünnepély lenne és ajánlom annak a bizottságnak figyelmébe, mely Budának a kiállitás alatt leendő érdekeinek emelésével foglalkozik.

Jó volna gróf Zichy Jenőn kivül olyan rendező talentummal és eszme gazdag emberrel is beszélni, mint báró Aczél Béla.

Az Isten tiszteleten a királyon kivül részt vennének a külföldi hatalmak képviselői, a főrendiház, az országgyülés a megyék küldöttei lobogóik alatt

Igazi impozáns ünnep lenne ez.

A Mária Erzsébet egylet is rendezhetne ünnepeket, ezzel nem csak az egylet tőkéje növekednék, de Budán is történnék valami a kiállitás alatt.

Megvagyok róla győződve, hogy a kiváló és keresztény szellemü nőegylet szivesen bocsátkozna a tervelésbe, ha a bizottság erre felszóllitaná.

A bástya sétányon rendezett ünnepély tanuja annak, hogy ez az egyesület jól tud rendezni.

Ezeket inditványoznám és kérem polgártársaimat szóljanak a kérdéshez.

A közmunkatanács jelentéséből.

Szabályozás.

II. és III. kerület.

A székes főváros által a vadászlaktanya számára a retek-utcza és fillér-utcza közt kiszemelt telket városrendezési szempontból mi is alkalmasnak találván, örömest járultunk ahoz, hogy e laktanyát a főváros itt épitse fel. Csupán az épületek elhelyezésére nézve kivántuk, hogy a tiszti pavillon ne előkerttel, hanem a retek-utczai homlokzat-vonalra épitessék, nemcsak azért, mert az épitésügyi szabályzat szerint a retek-utczában az utczai vonalon zárt sorban kell épitkezni, hanem azért is, mert a szomszédos telken már ház áll és ennek a tűzfala különben örökre takaratlan maradna.

A székes főváros tervbe vette, hogy a vérmező-utat a széna-tértől az Attila-utczáig és ezzel kapcsolatosan a várfok-utczát valamint azon területet is leásatja, mely a várfok-utcza, Csaba-utcza és a budai körut által van határolva. A leásásnak az lenne egyik czélja, hogy a Christen-féle gödör betömessék. Részünkről a budai körut itteni szakaszának már végrehajtott szabályozását kielégitőnek tartottuk és ezért a fővárosnak további szabályozást czélzó tervét, mely szerint a vérmező-ut két részre osztatván, a vár felöli oldala támfal segitségével tartatnék fenn, hogy a másik rész leásása folytán lépcsővel megszakitandó várfok-utczából ugy az Attila-utcza mint a János-kórház-felé kocsival továbbra is le lehessen jutni, már csak abból a szempontból vizsgálhattuk, hogy ezen terv végrehajtásával annyi földanyag nyerhető, a melylyel a Christen-féle gödör mintegy $^3/_5$ részben betölthető. És minthogy e gödör betömését nagyon kivánatosnak találtuk, a terv kiviteléhez hozzájárultunk, annyival inkább, mert a környék leásásával házhelyül igen értékes sik terület fog képződni.

A Marczibányi-féle császárfürdői kegyes alapitvány képviseletére hivatott császárfürdői felügyelő-bizottság azzal a kérelemmel fordult hozzánk, hogy a Zsigmond-utczának a Császárfürdő előtti része sajátitassék ki. E kérelem folytán értesitettük a fővárost, kogy a kivánt szabályozást közlekedési okokból mi is kivánatosnak találjuk és hajlandók vagyunk érdekében azt az áldozatot meghozni, mely megfelel a fővárossal a terjedékek beváltása iránt fennálló egyezményünknek. Reméljük, hogy a főváros is méltányolni fogja a szóban levő kegyes alapitvány czélját, melynél fogva az az irgalmasok kórházának fentartására szolgál, reméljük továbbá, méltányolni fogja azokat az előnyöket, melyeket e kórház a fővárosra nézve képvisel, egyszersmind hisszük, hogy ezek folytán a főváros közönsége is kész leend minden lehetőt megtenni arra, hogy a rendezés létrejöjjön, Megjegyezzük egyébiránt, hogy a császárfürdő telkének szabályozási vonalait pontosan megállapitottuk és ez alkalommal a fürdő előtti dunaparti területet nyilvános park czéljára átengedtük, ugyan azon feltételek és módozatok mellett, a melyek a Lukácsfürdőhöz tartozó hason területre nézve megállapittattak. A parkirozás tervét szintén jóváhagytuk.

A Zsigmond-utcza ezen a ponton annyira összeszorul, hogy itt a közlekedés nagy mérvben veszélyesztetve van. Ez a körülmény már a hatvanas években, a közuti vaspálya létesitésekor a tóbeboltozás szükségének a felismerésére vezetett. De a mig a Lukácsfürdő a m. kir. kincstár tulajdonát képezte, a hatóság elmulasztotta a beboltozást végrehajtani. Mikor pedig a fürdő magánosok kezébe jutott, az a nehézség támadt, hogy a tulajdonosok a fővárosi hatóságtól szavatosságot kivántak, hogy a beboltozás következtében a tó vize sem mennyiség, sem minőség tekintetében nem fog változást szenvedni. Teljesen érthető volt, hogy a főváros vonakodott e szavatosságot elvállalni. Éppen ezért, mikor a Lukácsfürdő tulajdonosai ama dunaparti terület átengedéseért folyamodtak hozzánk, melynek az a rendeltetése, hogy nyilvános park gyanánt a Lukácsfürdőhöz csatoltassék, első gondunk volt, a fürtőtelepet érintő szabályozást minden irányban biztositani. El is értük, hogy a tulajdonosok 1888. október 6-án kelt kötelező nyilatkozatukban beleegyezésüket adták a tó beboltozásához, kifejezetten lemondván az előbb feltételül szabott szavatosság igényléséről. Noha azonban a főváros a tulajdonosokkal a fürdőtelep szabályozása iránt a kisajátitási egyezséget az általunk létrehozott alku, illetve az imént emlitett nyilatkozat alapján tényleg megkötötte, ismét évek multak el a nélkül, hogy a tó beboltoztatott volna. Ez inditott bennünket 1893-ban arra, hogy a beboltozás iránt folyt tárgyalások iratait a székes fővárostól bekivánjuk és müszaki osztályunk által a beboltozás módjára nézve tervet készittessünk. A müszaki osztály két vagylagos tervet dolgozott ki. Az egyik szerint 4 kőboltozatu áthidalás, másik szerint pedig cz ölöprácsozaton nyugvó téglaboltozat létesittetnék. Be-

ható megfontolás után a fenforgó czél elérésére mindkét tervet alkalmasnak találtuk. Tekintve mégis, hogy a kőboltozat költségei 53086 frtban, a másik megoldás költsége pedig 18492 frt 59 krban voltak kiszámitva, a székesfővárosnak különösen az utóbbi tervet ajánlottuk kivitelre, azzal a figyelmeztetéssel, hogy e terv csak a talaj sondirozása alapján készült s bár a megejtett talajkémlés és a Lukácsfürdő telkén eszközölt épitkezéseknél szerzett tapasztalatok valószinüvé teszik, miszerint szikla nem fekszik oly magasan, hogy a czölöpözés lehetetlen volna, mégis kivitel előtt e feltevés helytállósága iránt talajfurások utján pontos meggyőződés szerzendő.

Ennek kapcsán müszaki osztályunk a Zsigmond-utcza a két fürdő előtti szakaszának ideiglenes rendezésére nézve is tervet mutatott be. E szerint a kérdéses útszakasz addig is, mig a császárfürdő a szabályozási vonalon ujonnan kiépül, ugy rendeztetnék, hogy a Zsigmond-utcza tó felőli részén, melynek niveauja később leszállitandó lesz, a járda járdakőből, a kocsiut pedig gránitkoczkaburkolattal készittetnék, mig a Lukácsfürdő oldalán, mely már ezuttal a végleges niveuba jönne, asphaltjárda és asphaltkocsiut létesittetnék, ez utóbbi különösen azért mert ezen utrész a forgalom fő vonalától félre esik és mintegy kocsiállomás jellegével bir. Ezen ideiglenes rendezési tervet, melynek költségeit müszaki osztályunk 74704 frt 55 krban irányozta elő, helyesnek találván oly felhivással közöltük a székesfővárossal, hogy azt szintén elfogadni, a tó beboltozását siettetni és általában gondoskodni sziveskedjék arról, hogy az egész rendezés még a kiállitás előtt megtörténjék, mert a mai állapot közlekedési szempontból már rendes viszonyok között is türhetetlennek bizonyult.

Ezek kiegészitéseül fel kell még emlitenünk, hogy a lóvasuti hálózat villamos üzemre átalakitása ügyében tartott közigazgatási bejárás alkalmával az a kivánság merült fel, hogy az átalakitással egyidejüleg a vágányok a Zsigmond-utczában a végleges vonalra fektettessenek. Ennek a Lukácsfürdői tó beboltozása képezvén előfeltételét, nehogy a székesfőváros költségvetési fedezet kiányában hátráltatva legyen, felajánlottuk, mikép a szükséges költséget előlegezzük, sőt arra is vállalkozunk, hogy a beboltozást a székesfőváros helyett ennek kivánságára végrehajtjuk. Minden ok megvan tehát arra, hogy ez az évtizedek óta huzódó ügy végre elérje gyakorlati megoldását.

E sétány az egész városnak egyik legszebb helyét képezvén, honnan gyönyörü kilátás nyilik a pesti oldalra örömmel vettük a főváros szándékát, hogy a sétány kies fekvésének megfelelően rendeztessék.

(Folyt. köv.)

Mentő-egyesület Budán.

Egy régi óhaja van Budának s ez az, hogy a fővárosnak egy nagyon nemes intézménye, az „Önkéntes-mentő-egyesület“ itt fiókot alkosson, s igy az életmentés Budának minden egyes félreesőbb részében is megkönnyittessék.

Bizony ez egy oly szép gondolat, hogy édes mindnyájunkat egyaránt érdekelhet, s ugy látszik nemsokára teljesülni fog, mert akadt már ennek a tervnek is előre mozditója.

A „krisztinavárosi asztaltársaság“-nak jutott ki az a szerep, mely a létesülést előmozditja s értesülés szerint ezen asztaltársaság e téren már is nagyon szépen kezdte meg működését. Köztudomásu dolog, hogy a „krisztinavárosi asztaltársaság“-nál szülemlett meg legelőször ez a jó gondolat, hogy mily üdvös és czélzatos lenne, egy mentő-fiók létesitése Budán.

Az elmult nyár folyamán lépett az asztaltársaság érintkezésbe a mentő-egyesület igazgatójával, a kinek támogatása mellett az az elhatározás tétetett, hogy e czélra tánczmulatság fog rendeztetni.

Ez ügybeni tanácskozások a kedvelt „Politikus Greisler“-féle vendéglőben, mely általában a főzésben hirneves szakácsnéjáról van megösmerve, nagy érdeklődés mellett folytak; s annyi bizonyos, hogy a társaság számos tagja vett részt a gyüléseken s élénk érdeklődéssel folytatta a tanácskozásokat (habár nincs kizárva, hogy sokan inkább egy-egy adag jó libapecsenye elfogyasztását tartották üdvösebb czélnak) eltekintve azoktól, kik csak névleg ösmeretesek s kik soha sem szokták a társaságot megjelenésükkel szerencséltetni.

Végre elhatározta az asztaltársaság, hogy szeptember 7-én a Svábhegyi „Eötvös“ nyaralóban egy fényes tánczmulatságot rendez, melynek tiszta jövedelme a Budán létesitendő fiókmentő-egyesület alaptőkéjét fogja képezni, mely elhatározása mellett végleg meg is maradt, habár ez, egy ily kezdő asztaltársaságnál nagy rizikóval járt.

Az asztaltársaság nehány önzetlen tagja, aki ily nemes czélt szivén tudja hordani, feszült erővel müködött, hogy a kitüzött feladat sikerteljes lehessen; hasonlóképen az e czélra megválasztott hölgybizottság, mely leginkább budai szép és kedves hölgykoszorúból volt összeállitva oly buzgalmat fejtett ki, hogy ritkaság a mai világban.

Daczára ennek, még utolsó nap is nagyon válságosnak látszott a helyzet; de annál nagyobb volt a meglepetés szeptember 7-én a mulatság estéjén midőn mindenki örömtelt arczczal hirdette megelégedését a mulatság sikerét illetőleg.

A kedves „Eötvös-villa“ telve volt igen szép és nagy számu közönséggel, kiknek névsorát már folyó évi 38. számunkban szerencsénk volt közölni.

Felséges volt odafönt a hangulat, a közönség nagy része világos kiviradtig mulatott az erdő sürüjében elszigetelt szép nyaralóban lélekemelő czigányzene mellett, mig aztán mindenki teljes megelégedéssel távozott.

Mint értesülünk, a tiszta jövedelem meghaladja a 100 forintot, mely összeg alaptőkéül fog elhelyeztetni s az ezentul rendezendő mulatságokból befolyt jövedelemmel időről-időre szaporittatni.

Valószinü, hogy a „krisztinavárosi asztaltársaság“ még e folyó évi november hóban is rendez e czélra mulatságot a Politikus Greisler-féle vendéglőben.

Midőn ismételten kifejezést adva azon elismerésünknek, mely a krisztinavárosi asztaltársaságot ezen nagyon nemes és üdvös czél kezdeményezése és felkarolásáért méltán megilleti, reméljük, hogy ezen törekvésüket folytatandó, a czél érdekében továbbra is minden elkövethetőt meg fognak tenni.

A nagyérdemü budai közönséget pedig kérjük: támogassák mennyire lehetséges ezt az őket leginkább érdeklő tervet, szem előtt tartva mindig azt, hogy „mindnyájunkat érhet baleset.“

F. K.

A budai takarék- és előlegegylet jubileuma.

A budai takarék és előleg egylet 15 éves fenállásának jubileumát f. hó 15-én társas vacsorával egybekötött s fényesen sikerült kedélyes estélyen ünnepelte.

Az egylet tagjai, jó részt Budának törzspolgárai az estély szinhelyére, a „Fáczán“ termeibe kora esti órákban kezdtek gyülekezni s az összeverődött ismerősök közt csakhamar kedélyes s Buda magyarosodásának dicséretére legyen megjegyezve, tulnyomóan magyar nyelvü társalgás indult meg, melyre bő anyagot adott az egylet ügyvezetője által össze állitott s az egyes teritékek mellé fektetett füzetecske, mely nemcsak az egylet fejlődésének többoldalu statisztikája, de az egylet történetének körültekintően s szellemesen előadott vázlataival méltán dicséretére válik szerzőjének, ki szerénységében még nevét is megvonta müvétől.

A jól feltálalt s izletes vacsorához telepedett aztán a nagyszámu társaság s alkalmunk nyilt jobban szemügyre venni a jelenvoltakat, kik közül feljegyeztük a hölgyek sorában a következőket: Reinl Józsefné, Fanzler Jánosné, Veisz Adél, Polák Lajosné, Szabó M. Ferenczné, Vörös R.-né, Angerer Bertha, Varga Imréné, Kanyó Sándorné, Heisler Erzsi k. a., Schwarz Józsefné, Maerle Vilmosné, Jantsik Jánosné, Láng Frigyesné, Láng Ludmilla, Láng Erzsi, Fischer Antalné, Auerszik Józsefné.

Az ünnepi szónokok közt első volt Szabó M. Ferencz felügyelő bizotts. tag, ki lendületes szavakban előadván az estély, s barátságos lakoma czélját, azon közmondásra támaszkodva. „Mondd valakinek, hogy ő háladatlan volt, és te minden rosszat mondtál róla.“ szellemes fordulattal áttért az egylet hálájának és megemlékezésének ecsetelésére s kiemelte első sorban Brunner Imre barátját, az egylet eszméjének megteremtőjét s ennek az egylet létrehozása, majd munkás fentartása körüli hervadhatlan érdemeit.

Majd az egylet jelenlegi elnökét éltetve azzal zárta beszédét, hogy lássák tisztelt s erényekben gazdag nejeik oldalán egyletüket sokáig a legszebb virágzásban.

Alig mult el az első beszéd kellemes benyomása, Nyáradi Béla egyleti tag ált fel s emelt poharat az egylet jelenlegi s 13 év óta fáradhatlan ügyvezetőjére. E tehetségre való beszédet, ha helyszüke ebben nem akadályozna, szivesen ide iktatnánk egész terjedelmében; oly szépen mondta el szónok azon momentumokat, melyek az ügyvezetőt 13 évi lankadatlan szorgalma müködésében tanusitott előzékenysége s az egylet ügyei iránti kiapadhatlan lelkesedése által az egylet körében általános tisztelet és becsülésre érdemesitik. S hogy e beszéd nemcsak a derék ügyvezető Láng Frigyes méltó dicsérete, de az est egyik kimagasló eseménye is volt.

Majd Herald Lajos választmányi tag az igazgatóság tagjait, a jelenlevő hölgyeket; később pedig Heisler Jaroslav egyleti tagot köszönti fel s kiemeli ennek áldozatkészségét, melylyel nemcsak érdeklődését, de anyagi támogatását is az egyletnek szenteli s kivánja, hogy e szép példa sok ily buzgó tagot szerezzen az egyletnek.

A vacsora végeztével a következő müsor megkezdését jelezte a rendező Láng Frigyes.

1. „A szórakozott kisasszony“. Monolog. Irta Gabányi, előadja Láng Erzsi k. a. Gebirg's Echo Ländler. Cziterán előadja Schröttl József úr 3. „Citate!“ Couplet Weinzierl-től, énekli Klotzbücher Károly úr. 4. „Magyar Népdalok“. Citerára átirta Schrött, előadja Schrött József úr. 5. „Aber!“ Couplet Wagner F.-től, énekli Klotzbücher Károly ur. 6. „Mézes hetek után“. Dialog irta Gabányi. Férj Krausz S. ur. Feleség Láng Erzsi k. a. Zongora kiséret: Girardi Sándor ur. A közremüködők az egylet iránti szivességből vesznek részt

A kifogástalanul lejátszott müsor szereplőit a közönség sokszor megtapsolta. Ki kell emelnünk itt Láng Erzsi kisasszonyt, ki élénk temparamentummal s kedves modorban előadott monologjával osztatlan elismerést vivott ki. Schrött ur többször megujrázott czitera játéka alapos készültségre vall. — Klotzbücher urat is illetné több dicséret, ha számjait a magyar muzsának szentelte volna.

A kedélyes társaság késő éji órákban jó emlékekkel oszlott szét.

Az ételeket és italokat közmegelégedésre Berger Vincze vendéglős szolgáltatta.

T. Dezső.

Kukoricza fosztás Szt.-Endrén.

A phyloxera átkos pusztitása előtt, örömmel vártuk a szőllő, de nem a kukoricza szüretelést. Milyen különbség volt e kettő között! Az első: egyiránt lelkesitette a kisdedet és aggastyánt, a szegényt és gazdagot, mert az vala életörömének, a reménynek a jövőnek központositása. Elvesztvén azonban a szőllőszüretelést, szomoruan végezzük a kukoricza és krumpli szüretet. De bárki se emlékezzék vissza ama boldog időkre, mert a mult csak gyötrő fájdalmakat szülhet.

A fiatal nemzedék az, akinek ama élvezetekről még sejtelme sincs, hanem a mai uyomoruságos világot tapasztalva és a jövő talán még keserübb élvezetére kárhoztatva lévén: csak ő adhat még a szegény kukoricza fosztásnak egy vidám látszatot.

Igy történt, hogy e napokban, egy jó barátommal, jobban mondva bajtársammal elsétáltam, a különféle cselszövények következtében sokat szenvedett, de hála az égnek, magát mégis becsületes uton fentartó becses család háza felé

ahová a merengő esti csendben, andalitólag összhangzó némely személy dala oly kedvesen vonzott. A kellemesen hatott hangok tulajdonosait megismerni: oly édesen vágyodtunk.

Belépve a kivilágitott udvarra, itt egy barátságos uton meghivott, illetve látogatott, a müveltebb osztályhoz tartozó társaságot találtunk. Bemutatván magunkat a kedves háziasszony özvegy Lichner Istvánné előtt, a vidám fiatalság körébe ültünk, szép tekintetben ismerve a jelenlévőket. Ezek voltak a becses háziasszony reményteljes leánya Liszka kisasszony, továbbá ennek vendégei: Stojanovics Olga, Panisz Mariska és nővére kisasszonyok, valamint két ifju férfi és bizony ezek nem a zörgő kukoriczának, hanem azoknak a szép leányzóknak jöttek udvarolni.

A megtörtént bemutatások után, a kukoricza fosztás megszemléléséhez mentünk és meggyőződtünk arról, hogy az a fosztás sem rendeztetik ma ugy, mint akkor, a midőn pinczéink a sokféle jóborral rendelkeztek, mert a szőllőtermelésnek az az árva kukoricza fosztásnál a nagy üstből jóizüen gőzölgő gulyás mellett, egy főtényezőjét képezte, ma pedig a jajgató kukoricza fosztás képezi a szegény földbirtokosok egész rideg jövedelmét.

De távol legyünk a sirástól, távol ettől a gyászos jelentől, fogjunk kezet egy rövid időre a nyomorusággal. Mindazok daczára a fiatalság nem érezvén még a kellő anyagi gondokat, akármilyen mostoha kukoricza fosztáskor, akármilyen jajgató krumpli szüreteléskor is feltalálja magát. És csakis ezek behatása alatt történhetett meg most is az, hogy a jelenvolt fiatalok saját kérelmünkre nemcsak dalolta ugy a hazai magyar, valamint a Szent-Endrén divatos szerb, de még — amire a szent-endreiek büszkék, — hogy mindezeket a nyelveket értik, német és tót merengő, andalitó és mélabus dalokat is.

A hold ezüstös képe az öreg Dunában fürdött, a csend oly édesen pihent, ezt csakis távolból a tücsök egyhangu muzsikája zavarta. A kedves háziasszony udvarán azonban pihenőt nem találtak a mélabus kedves dalok, melyek hangzása alatt megtudtuk, hogy a kukoricza városunk határában sem felelt meg a hozzáfüzött reménynek.

És mégis e szerény termés daczára is a jelenlévő fiatalság — régi szokásként — megtartván pajkoskodását, beburkolva kukoriczalevelekkel és annak hulladékaival egyik a másikát, illedelmes játékot folytattak, minket pedig ártatlan nevetésre inditottak. Hej, hej, nehány esztendővel ezelőtt, még erről a szegény köntösbe beragasztott mostoha kukoricza fosztásról is szebbet lehetett volna irni.

Baráth Sándor Illés.

A lóvasut átalakitása.

A budapesti közuti vaspálya-társaság f. hó 19-én délután rendkivüli közgyülést tartott. Budavári dr. Országh Sándor elnök megnyitván a közgyülést, konstatálja annak határozatképességét, a mennyiben jelen van 48 részvényes 776 szavazat képviseletében. Bemutatja a kormány képviselőjét Mándy Lajos miniszterf tanácsost s a jegyzőkönyv vezetésére Irsay Ignácz központi főfelügyelőt, hitelesitésére pedig Sárkány József és Popper István részvényeseket kéri fel. Ezután felemliti, hogy a vállalat jelenleg fontos forduló ponton áll, de az igazgatóság mindig arra törekedett, hogy egyrészt a közönség és másrészt a társaság érdekei kiegyenlittessenek és összhangba hozassanak. Ismételten hangsulyozza azonban, hogy az igazgatóság eddigi erélyével és buzgalmával fog eljárni, hogy a villámos erőre való átalakitás a hatóságok megelégedésére és a közönség kényelmére keresztülvitessék. A helyesléssel fogadott elnöki megnyitó után.

Haraszti Jellinek Henrik vezérigazgató terjesztette elő a napirendre kitüzött határozati javaslatok megokolását. Kiemelte a maga részéről is, hogy a társaság jelenleg nagyfontosságu átalakulás küszöbén áll, mely korszakalkotó a főváros forgalmi életében és a társaság szervezetében majdnem egészen uj alakulást jelent. Szerencsére a lefolyt 30 év alatt kifejtett müködés és a kivivott eredmény szilárd alapot nyujt, hogy nyugodtan foghasson a munkához és biztosra vegye annak sikeres befejezését. Az igazgatóság éveken át mindig arra törekedett, hogy a legujabb technikai vivmányokat felhasználhassa. Most czélját elérte, mert a villamos erőre való átalakitásra ugy a kormány, mint a főváros az engedélyt megadta. Ezuttal két főmozzanatra kivánja felhivni a figyelmet. Az első az épitési tőke és fedezeti módjának megállapitása s a második a kormány felügyeleti joga. Ez egészen uj a társaságnál, melyre eddig a kereskedelmi törvény volt irányadó, mig most az általános vasuti szabványok lesznek rája is érvényesek. A mi az épitési tőkét illeti, azt 10,660.000 forintban irányozták elő, melyből 500.000 forint tartalékalapszerü jelleggel bir, mert esetleges végleges átalakitásokra fordittatik s igy egyhamar felhasználtatni nem fog. A 10,160.000 forint előirányzásánál tekintetbe vették a fokozódó igényeket, a főváros forgalmának föllendülését. Az engedélyezési okirat világos és szabatos, éppen ugy, mint a fővárossal kötött területi használati szerződés, melyben meg van állapitva a tarifa s föl van véve az egész hálózat és az épitendő vonalak hosszu sora. Az igazgatóság az engedély elnyerése után azonnal megtett mindent, hogy az épitést és a szervezést előkészitse. Az átépitést 1898. deczember 31-ig kell befejezni. Az igazgatóság az átepitést két részre osztotta. Az egyik résznek el kell készülnie a millénniumra, s a másikra 1896 után kerül a sor. Nehéz a feladat, de reméli, hogy megküzdenek vele. Az átépitési idő alatt a közlekedést fentartják s azon lesznek, hogy a társaság felszerelései és üzleti eszközei a legjobb karban fentartassanak, s a jogos kivánalmaknak megfeleljenek. A mi az épitési tőkét és annak fedezeti módját illeti, abból 2,288.700 frt 4 százalékos elsőbbségi kötvények által fedeztetik, a fenmaradó 8,371.300 frt fedezetéről pedig ugy gondoskodik, hogy ezuttal 20.000 db, s az 1896. és 1897-ik években 30.000 darab 100 frtos névértékü részvényt bocsát ki s a maradékot akkor, ha e két kibocsájtás megiesz. A mi az első kibocsátást illeti, a 100 frt névértékü részvények 205 frt árral bocsáttatnak s a későbbi kibocsátásoknál az igazgatóság tekintetbe veszi a pénzpiacz helyzetét. A régi részvényeseknek az elővételi jog mindenkor biztositttatik. A régi 200 frtos czimletek 100 frtos czimeletekre cseréltetnek ki.

Ez élénk helyesléssel fogadott megokolás után a vezérigazgató felolvasta a következő két határozati javaslatot.

A közgyülés elhatározza, hogy az igazgatóságnak a mai közgyülés napirendjének első tárgyára vonatkozólag Jellinek Henrik vezérigazgató által tett jelentését egész terjedelmében helyeslőleg tudomásul veszi, hogy az igazgatóságnak mindazokat az elhatározásait és intékedéseit, a melyek a társaság hálózatának villámos üzemre leendő átalakitása ügyében czélba vétettek. Különösen jóváhagyólag tudomásul veszi, hogy az igazgatóság, a kereskedelmi miniszter urtól a szükséges engedélyokmányt a társaság számára kérelmezte s azt ugy, a mint az az 1865. évi szeptember 19-én kelt 63296. sz. engedélyokmányban foglaltatik, a társaság nevében elfogadta, valamint jóváhagyólag tudomásul veszi, hogy az igazgatóság a fővárossal a társaság hálózatának villámos átalakitására vonatkozó hosszabb tárgyalások eredményeképpen a végleges szerződést 1895. szept. 5-én megkötötte.

A közgyülés tudomásul veszi, hogy az engedélyokmány 6. §-ban az engedélyezett vasuthálózat és tartozékainak megépitéséhez és üzleti megfelelő berendezéséhez szükséges tényleges épitési tőke 10,660,000 frtban lett megállapitva. Ennek következtében felhatalmazza a közgyülés az igazgatóságot, hogy a társaság hálózatának villamos üzemre leendő átalakitása tárgyában megtegye mindazokat a munkálatokat és berendezéseket, a melyeket ugy az engedélyokmány, mint a fővárossal kötött szerződés, mint pedig egyébként az igazgatóság nézete szerint az átalakitás sikeres eszközlése és az uj üzem sikeres lebonyolitása megkiván.

A közgyülés felhatalmazza az igazgatóságot, hogy azokat a vonal meghosszabbitásokat és kiágazásokat, a melyek létesitésére a társaság kötelezettséget vállalt, a fővárossal kötött szerződés föltételeinek fenforgásakor létesitse, valamint felhatalmazza az igazgatóságot arra, hogy a fővárossal kötött szerződés értelmében kiépitésre elvállalt uj vonalak tekintetében a szükséges engedélyeket kieszközölje és a vonalakat kiépitse és üzembe helyezze.

Az e müveletekhez szükséges tőkének fedezete iránt a kiadandó engedélyokmány függelékek és a társasági alapszabályhatározmányai szerint intézkedjék.

Végül felhatalmaztatik az igazgatóság, hogy az engedélyokmány értelmében kihasitandó tartaléktőkét és az abba a műszaki felülvizsgálat megállapitásához képest helyezendő esetleges épitési megtakaritásokat a társaság érdekeinek megfelelően, vagy a társaság czimleteiben, azok névértéke alapján, vagy az igazgatóság saját belátása szerint pedig készpénzben kezelje.

Tekintettel az engedélyokmány amaz intézkedésre, hogy a villamos átalakitás keresztülvitelére 10.660,000 frt lett engedélyezve, mely összegből a 4%-os kötvény kölcsön által 2.288.700 frt már fedezve van, a közgyülés elhatározta, hogy a további szükséglet fedezésére a társaság alaptőkéje 83,713 db. 100 frt névértékü részvény kibocsátása által 8.371,300 frttal föleméltetni fog. E részvénymennyiségből 20,000 db. még az 1895-dik évben kerül kiadásra oly módon, hogy a régi részvény és élvezeti jegy tulajdonosának az elővételi jog biztosittatik, ugy, hogy minden forgalomban levő 200 frtos részvény és elvezeti jegy után 2 drb. 100 frtos uj részvény fog kiadatni.

Az elővételi jegy gyakorlásának módozatait és az uj részvények vételárát az igazgatóság határozza meg. További 30.000 db. részvény kibocsátására 1896 és 1897-ben az igazgatóság szintén felhatalmazást nyert; az elővételi jog a részvényeseket illeti. Az ezek után fennmaradó részvények csak is az előző közgyülési határozat végrehajtása után értékesithetők, ezekre nézve is az elővételi jog a részvényeseknek fentartatik. A befolyó felpénz az engedélyokmány határozmányainak megfelelően a külön tartalékban lesz kezelendő. Végre határozatba ment, hogy a forgalomban levő 200 frtos részvények és élvezeti jegyek 2—2 drb 100 forintos czimletekre fognak kicseréltetni.

E határozatok folytán a társaság részvénytőkéje 103.713 drb 100 frtos részvényből áll 10,371.300 frt névértékben. A közgyülés a határozati javaslatokat egyhangulag tudomásul vette és Biró Zsigmond részvényes inditványára en bloc elfogadta az előterjesztett alapszabálymódositásokat. Végül az 1889-iki közgyülésen hozott határozat, mely szerint másodsorozatu részvények kibocsátására hatalmazták fel az igazgatóságot, hatályon kivül helyeztetett. Ezzel a közgyülés véget ért.

Felhivás előfizetésre.

Főtörekvésünk, hogy a közönséggel egy családot képezzünk és hogy a társadalmi életnek hü tolmácsai legyünk.

Ezután is folytatjuk közkedvelt rovatunkat. Ismerőseink czim alatt rajzoljuk közéletünk ismertjeinek árny és fényképeit, méltányoljuk a polgári érdemet, de feljegyezzük a mulasztásokat is.

Ismertetjük Buda és vidéke közintézeteit ipar és gyártelepeit, községi és közmüvelődési ügyeit. *A magyarosodásért is kitüztük a zászlót, nemcsak a nyelvet, de a szellemet is magyarrá akarjuk tenni. Mindent elkövetünk ezért, de nem erőszakos fegyverekkel.*

A „Buda és Vidéke“ előfizetési árai:

Egész évre . . . . 12 korona.
Félévre . . . . . 6 „
Negyedévre . . . 3 „

Ismerőseink.

(Árnyak és fények.)

Numeró N. X.

Mindjárt azzal kezdem, hogy a Buda és Vidékére nem előfizető celebritás. Nem névtelen, de ezuttal neve nincs . . .

Notabilitás a legelső osztályból. Nevét sürüen emlegetteti és minden alkalmat megragad, hogy felköszöntse a fővárosi sajtót, igy neve az ujságokba kerül.

Szeret ünnepélyeket rendezni. Pohár köszöntőit lendülettel mondja. Tartalmuk körülbelül ez.

Zöldel a mádi torony.
A fák fütyürészve legelnek,
Zöld torony aljában
Röpked egy árva tinó . . .

Ő maga meg van róla győződve, hogy a házi urnak okvetlen nagy embernek és jó szónoknak kell lenni. Határozottan nagy képe van. Felfelé hajol, lefelé leereszkedik. Szeret az asztalfőn üllni es mindég elsőnek hiszi magát még az utolsok között is.

Életrajza: ╳ és —. Nagy tettei nincsenek. Az érdemjelbe szerelmes és titokban királyi tanácsosságról álmodik.

Tagja a törvényhatóságnak és néha beszél is, hogy magát ott a hol rendjeleket, kitüntetés. osztogatnak észrevétesse.

Finomságról képzelődik, pedig modora valódi ráspoly ki ri belőle az ordas nyárs polgár.

Tetteivel kérkedik. Dicséretet szeret. A hatalomba kapaszkodik diplomatát utánozza és eltalálja a meghizott kalmárt.

A hires emberek palástja megé szivesen buvik és fürdik a nagyság árnyékában, hogy parányiságát észre ne vegyék.

Nagy eszméket vesz kölcsön azt hirdeti, tetteiben fösvény, hogy el ne árulja azt, hogy senki.

Ilyen ur:
╳ ur
— ur . . .

Vajh ki ő és merre van hazája tessék eltalálni?

╳. ╳. = Z. Z.

Különfélék.

— **Halottak emlékezete**. Egész a szivünk mélyéig szürődik át ez az őszi köd; a sivitó szél végig kergeti a megsárgult leveleket, tánczolva forgatja, s játszva csapkodja a kapu aljába. Lomhán huzódnak a fellegek czélt tévesztve innen-onnan, majd összecsapodnak s egy tömegben ereszkednek a föld felé. Nem bir velök a kemény éjszaki szél sem. Nem viditja meg lelkünket az itt-ott véletlenül kibukkanó csillag sugara sem, mert tudjuk, hogy a természet nagy haldoklásának kezdetén vagyunk. Természet haldoklása: halottak napja és emlékezete. Ki az a halandó, kinek ne lenne kit siratni? Ha minden reménye összetörött, ha unott lelkének, s megkérgesedett szivének egy rezgése se vezeti a temető felé, hogy megsirassa magát az ember, ki Isten képére alkottatott; ugy kell, hogy lelkének szárnyait megcsapkodja az a búbánatos érzés, a melyet a természet hervadásának gyásza kelt fel benne. Halottak napjának hetében emlékezzünk meg azokról, kiknek védő szárnyai alatt nevelkedtünk, kik annyi önfeláldozó szeretettel vették körül bölcsönket. Ha már porladoznak az áldott jó szülők, keressük fel sirjaikat, boruljunk le göröngyére s ne szégyeneljük a könnyet, a mely szemünkből reája hull. És áldozzunk ha csak egy sóhajjal is elhunyt testvérünknek, hitvesünknek jó barátainknak, ismerőseinknek, és ne feledjük el édes hazánknak elhunyt nagyjait se, kik önfeláldozó munkával, szellemi tehetségök minden szikrájával, sokszor életök árával is közremunkáltak, hogy e nemzet nagy, hatalmas, boldog, és szabad legyen! Halottak hete, az összes emberiség elhunytjainak emlékezete. Gyujtsuk meg a mécsest, hogy pislogjon szerényen, és a tehetősek gyujtsák meg a kandellábereket a szines üvegü lámpákat, hadd tévedjen el egy sugár a szegények fel nem ékesitett, és elfelejtett sirgödrére is. Halottak hetében öltöztessük gyászba a mi sziveinket, s gondoljunk azokra a kik a föld mélyén nyugosznak. A halottak álma legyen édesen csendes!

— **Vezérczikkünk.** Mostani számunk vezérczikke budavári dr. Országh Sándor nagy feltünést keltett kitünő müvéből „Budai Szinházak és Játékszin“ van a szerző engedélyével át véve.

— **Titkár változás.** Pestmegye erélyes és kiváló főispánja Beniczky Ferencz főispáni titkárját Szabó Antal miniszteri titkárt és ismert irót a belügyminiszteriumba hivták be. Szabó Antalt nem csak a vármegyei tiszti kar, de az egész megye közönsége tisztelte és szerette. A főispán teljes bizalmával tüntette ki és e bizalomra mindig érdemes volt. A megyében sajnálják távozását, melynek oka az, hogy Szabó Antal képességére, tehetségére szélesebb körben van szükség.

— **A budai dalárda jelentése.** Megjelent a budai dalárda jelentése, zárszámatása és tagjegyzéke az 1894—95. egyleti évről. A jelentést az uj egyleti jegyző Schinabeck Engelbert szerkesztette. A budai dalárda emelkedése tünik ki a jelentésből. A dalárda mindenütt hatással működik és kivánatos lenne, hogy a közönség azzal roná le elismerését, hogy a dalárda vagyona tekintélyesebb lenne.

— **A császárfürdő gondnoksága.** A császárfürdő gondnoksága betöltendő. Reméljük, hogy a belügyminiszter és az irgalmasrend ezt az állást olyan egyénnel tölti be, a ki a fürdő igazgatására hivatott. Jó volna ha a kérvényezőktől annak idején javaslatokat kérnének arra nézve, mit tudnak tenni a fürdő érdekében.

— **Szelestey Géza siremléke.** Elhunyt feledhetlen polgártársunk siremlékének bizottsága közelebb megalakul. A mozgalom élére Mátyus Arisztidot fogják felszóllitani, kinek ismert lelkesedése a sikert csak fokozni fogja.

— **Fiuk hadserege.** Sibreich Károly lapunkban megjelent nagy érdekű leveleit külön füzetben adta ki s abból ötven példányt a közoktatásügy miniszterének adott át abból a czélból, hogy a miniszter azokat a királyi tanfelügyelőknek osztssaa szét.

— **Budakeszről.** Budakeszről irja levelezőnk, hogy a mult héten Bilics Ferencz plébánosnál ebéd volt, a melyen jelen voltak Szabadházy József biró, Rajz Flóris, jegyző, dr. Pehán László, orvos, dr. Varságh Zoltán, gyógyszerész, Kovács Béla, erdész stb. Az ebéden a házigazda szivélyességéről győződött meg a társaság. Levelezőnk arról értesit, hogy a gyermekek között kiütött kanyaró járvány már szünnő félben van. Budakesznek neves halottja is volt: Martin vendéglős, kit nagy részvéttel temettek el.

— **Halálozás.** Idősb Hesz János meghalt 56 éves korában. A megboldogultat nagyon sokan ismerték és tisztelték. A tanitói pályára lépett, de később a bortermeléssel és vendéglősséggel foglalkozott. Mint baromfi és galambtenyésztő is jó nevet vivott ki. Elnöke volt a Columbia egyletnek és egyik alapitója a Budenz József asz altársaságnak. A választásoknál és egyébkor is az ellenzékhez tartozott. Ritka szép daliás férfi volt ő, ki nagyon magas kort érhetett volna ha a betegség nem emészti el. Halála bár nem váratlanul jött még is meglepetés számba esett. Fényes temetésén, a mit Rostaházy Kálmán nagy segédlettel végezett nagy és előkelő közönség jelent meg. A Budenz József asztaltársaság és a Columbia egylet koszorut helyezett a közbecsülésben részesült derék polgár diszes ravatalára. A temetésen ott láttuk többek között Olhauser Pál előljárót, Kovács József országgyülési képviselőt. nyilhegyi Rupp Zsigmond királyi tanácsost, Kolumbow Mihályt, Berka, Wenzel, Schott János stb. vasuti főtiszteket. Szaib Lipót jószágigazgatót és más tekintélyes budai polgárokat. A fényes temetést Fischer krisztinavárosi temető vállalata rendezte. Nyugodjék békével!

— **Haladunk, fejlődünk.** Kezd már kimenni a divatból az a szólás-mondás, hogy minden csak az a jó és olcsó, a mit Pesten vásárolunk. Ennek a hatása alatt aztán minden aprólékos holmiért Pestre szaladgált a budai ember, s ha össze-vissza számitást tett, hát nagyon szépen kijött olyan summa, a mely a portéka árát duplán mutatta. Szó kimondva ma már büszkén mutathatunk arra, hogy a budai részeken is a kereskedők oly nagy választéku czikkekkel látják el üzleteiket, a melyek a még oly kényes igényeket is teljesen kielégiteni képesek. Hogy csak egyet emlitsünk a mostani hallottak hetében a temetők feldiszitésére szolgáló sir koszoruk, szines lámpák, viaszgyertyák, és különféle mécsek oly pompás kivitelben láthatók az egyes üzletek kirakataiban, a minőhöz hasonlót ennek előtte soha. A várban, Krisztinavárosban, de legkivált a II-ik kerületi fő-uton esténként hullámzik a nép, s gyönyörrel nézegeti a fényesen kivilágitott tükör üvegek mellől az élő és mesterséges virágokból font koszoruk egész virágos kertjét, melynek szinpompáját kétszeresen veri vissza a kristály üveg. Szóval az őszi idő beálltával a budai oldalon az ipar és kereskedés nagyobb lendületet nyert, a vételkedv erősbödött, a vásárlás tömegesebb, és ezt örömmel regiszrálhatjuk.

— **Bérkocsi-vizsgálat.** A szokásos bérkocsi-vizsgálat megtörtént folyó hó 25-én. A rendőrség és a fővárosi hatóság kiküldöttei tüzetesen megvizsgáltak minden kocsit és ott a hol mulasztást tapasztaltak annak pótlására utasitották a tulajdonost. Ez alkalommal megjegyezzük, hogy a bérkocsi ipartársulatnak számos oly sérelme is van, mely orvoslást vár. Ezeket a panaszokat jövő számunkban ismertetni fogjuk.

— **Medvey ezredes.** Budán jól ismerik Medvey ezredest, ki itt élt közöttünk nyugalomban. A tavaszszal igen sulyos lábbajba esett, melynek következtében nagy mütét alá kellett magát vetni a mit mint örömmel értesülünk szerencsésen ki is állott.

— **A lágymányosi telep.** Sokan fordultak hozzánk a Neuschlos és társai által tervezett budai tisztviselő telep miatt. Kérjük az intézőséget szivesked jék a telepet a „Buda és Vidéke“ utján bővebben ismertetni.

— **Mükedvelő előadás.** A budapesti iparossegédek egyesülete II, ker., iskola-utcza 18. szám, az egyesület helyiségében folyó évi október hó 27-én (vasárnap) és 28-án (hétfőn) szini előadást tart. Szinre kerül: „A molnár és gyermeke.“ Szini rendező: Ifj. Mihina Péter ur. A szünetek alatt Szienegh Viola urhölgy szivességből zongorázik. Kezdete 7 órakor. Szives adakozások az egyesület javára köszönettel fogadtatnak. November 17-én szinre kerül: „A dolovai nábob leánya.“

— **Estély.** A f. é. november hó 6-án Sómlyai József székesfővárosi bizottsági tag tiszteletére rendezendő társas vacsorára jegyek Záborszky János Krisztina-téri mészáros üzletében kaphatók.

— **Korrajzok.** Dr. Körösy László szerkesztésében megjelenő „Korrajzok“ czimü vállalatban Beöthy Zsolt élet rajza jelent meg. A terjedelmes füzetben dr. Körösy László behatóan foglalkozik Beöthy Zsolt munkásságával és egyéniségével. Méltatja mint birálót és mint szépirót.

— **Lakás kerestetik.** Kerestetik Budán egy magánosan álló ház kertiel közlekedés közelében. Legalább négy szoba és mellékhelyiségekből álljon. A lakás május elsejére kell. Bővebben a kiadóhivatal.

— **Ujfajta adó.** Köztudomásu dolgok nem szorulnak bizonyitásra. Ilyen a többek között az is, hogy Budapest fő- és székváros a legdrágább város a kontinensen s hogy községi adója, még az áldott alföld hires városáén, Aradén is tul tesz. De ez csak hagyján. Olyan, mint a természetről ránk mért kikerülhetetlen

csapások, a vénség és halál, a mik ellen nincs felebbezés. Hanem vannak ezenkivül nálunk olyan indirekt megadóztatások is, a mikről a tanács bölcs vezetői bizonyára mitsem tudnak s a mik a kisebbrendü alkalmazottak önkényén alapszanak. Ilyen p. o. a sirok felhantolása is, a mit a temetői felügyelőség kizárólag magának vindikál s a mitől a magánosokat egyenesen eltiltja. Ez történt egy szegény bérkocsis nejével is. A szegénysorsu nép érdekében tehát, a mely ugyis tulon-tul roskadozik az elviselhetetlen adók sulya alatt s nagynehezen összekapargatott garasait — egy-egy sirfelhányásáért 2 frt 50 kr! — nem dobálhatja minduntalan; felkérjük a főváros tisztelt tanácsát, hogy az illető közegeket rögtön, még a halottak napja előtt, utasitsa, miszerint senkit a holtak iránti kegyelet nyilvánitásának tényében ezentul meg ne akadályozzanak.

Tájékoztató.

— **„Szt. Lukács-fürdő-részvénytársaság Budapest. Kénes iszapfürdő,** nagy nyitott és zárt medenczékkel, melyekben a forrásviz naponként négyszer megujul. Douche-massage. Iszap borogatások. **Olcsó és szép lakások.** Uszodák, kádfürdők, gőzfürdők stb. Prospektust küld ingyen az igazgatóság.

Eladó telkek I. ker. Orbán-hegyen, Náthán villa mellett. Bővebbet: Bartsch Gyulánál Döbrentey-utcza 4.

— **Tánczmester** kerestetik egy I. kerületi nagyobb vendéglői helyiség részére. Megkivántatik hogy a tanitványok oktatásához kellő szakképzettséggel birjon. Czim a kiadóhivatalban.

— **Mesterházy Mihály** I. kerület Attila-u. 50. sz. alatt levő füszer-, csemege és gyarmatáru üzletében elsőrendü prágai sonka, kolozsvári és debreczeni szalonna, különféle felvágott, kitünő tea és rum, saját töltésü borok, palaczk sör, különféle cognac és bel- és külföldi pezsgő, azonkivül kitünő kávé, és a háztartáshoz szükséges czikkek nagyban és részletben raktáron állanak. Árjegyzéke a jövőheti számunkban hirdetés alakjában ismertetve lesz. Ajánljuk e törekvő fiatal embert olvasóink figyelmébe.

— **Eladó billiárd,** egész jó karban levő — olcsó áron — bővebbet a kiadóhivatal.

— **Eladó.** Eladó két jó karban levő téli kabát. Bő ebben a kiadóhivatal.

Egy szegény özvegy a ki hat gyermekével siratja férjét s a ki a könyörületre valóban érdemes és méltó, lapunk utján folyamodik a nemesszivü emberbarátokhoz, hogy mentsék meg őt és gyermekeit azzal, hogy segélyezzék. Dolgoznék, de beteges és gyenge. Kivánatra nevet és lakását november elsejéig megmondjuk. Ekkor kiteszik lakásából és gyermekeivel együtt az utcza lesz a hajléka.

Kiadó: mindszenti Erdélyi Gyula.

Magyarhon legkiválóbb és legtisztább savanyuvize

a szántói viz

Kapható mindenütt.

Főraktár: Werner Adolfnál
II., Batthány-utcza 3. sz.

TELEFON HIRMONDÓ
Kerepesi-út 22. Előfizetési 4 hóra 6 forint.

Népszinház előadása ősztől kezdve otthon hallható.

M. kir. opera zenéje ősztől kezdve otthon hallható.

Berendezés dijtalan.

Disznótor.

Alulirott tisztelettel tudatom a n. é. közönséggel miszerint az I. k. alkotás-u. 11. szám a. volt **„Rauscher“-féle** vendéglőmben minden héten disznótort tartok. Ajánlom ismert jó magyaros konyhámat, kitünő boraimat és kőbányai sört. Számos látogatást kér

NOSZEK IGNÁCZ,
vendéglős a XVII-hez.

Kőbányai Polgári serfőző részv. társaság.

Városi iroda: Népszinház-utcza 22.

Polgár sör.
Király sör.
Szt. István sör.
Barát sör.

Városi iroda: Népszinház-utcza 22.

Budai raktár I. Fehérsas-utcza 6. sz.

Van szerencsém a n. é. közönség becses figyelmébe ajánlani a szinkör mellett levő „Alaguthoz“ czimzett vendéglőmben berendezett fedett kerti helyiséget.

Egész napon át frissen csapolt sör.

Minden vasár- és ünnepnap zene.

Tisztelettel
Schlaucher Ferencz,
vendéglős.
Bejárat Attila-utcza 65. szám alatt is.

Jelentés.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy f. é. **május hó 1-én** fiókuzletet nyitottam a **Zugligetben** a Fáczán vendéglő kerti helyiségében. — Liszt, tej, tejszin és vaj, Finom- és pék-sütemény a nap minden órájában frissen lesz kapható.

LÖVENSTEIN ANTAL
csász. és királyi udvari sütőmester.

Willinger Ferencz

füszer és vaskereskedő

I. k Krisztina-körut 85—87. sz.

(Willinger-udvar.)

Ajánlja raktárát füszer, csemege, bor, pezsgő, cognac, rum, tea, irószerek, olajfestékekben, valamint: vas-, házi-, konyha és gazdasági czikkekben jutányos árak mellett.

GANZ és TÁRSA

vasöntőde és gépgyár-részvény-társ. Budapesten.

Gáz- és Petroleum-motorok álló vagy fekvő, egy vagy két hengerrel.

Készit:

A) **gépeket és épitési munkákat, teljes malomberendezéseket, vasutt kocsikat és vasuti fölszereléseket, transmissiókat.**

Speczialitásai

B) **kéregöntvény** vasuti kerekek, váltók, zuzóművek, hengerek-és ágyúgolyókhoz.

Hengerszékek kéregöntetü hengerekkel mind a magas malmászathoz, mind pedig a parasztra őrléshez s **egész malomberendezések.**

Facsiszoláshoz, papir- és czelluloza-gyártáshoz való gépek. Vizikereket nagy sikerrel pótló **turbinák.**

Villamos világitas nagy távolságra is a motortól.

Zsilipek, csővezetékek, frictiós kapcsolások, rotatiós dynamométerek. Aczélöntés.

RÖVID- ÉS SZÖVÖTT ARUK

KÉZI MUNKÁHOZ TARTOZÓ CZIKKEK.

MINDENNEMÜ SZABÓ KELLÉK

Alapittatott 1875.

ALBINI LAJOS

ezelőtt

Reinl József

II, kerület, Fő-utcza 40. szám alatt.

Ajánlja raktárát férfi fehérnemüekben, saját készitmény. Ingek kizárólag a jó hirnevü „Schroll“-féle chiffonból, készitve. Divatos nyakkendők, gallérok, kézelők, fehér és szines ingmellek, és jó minőségü nadrágtartók. — Továbbá nagy raktár leány **torna öltönyökben** és torna **czipők,** gummi és fonott spárga talppal.

Nagy választék női és leány kötényekben, mosó- és lüszter kelméből. Valódi szinü harisnyák, és mindennemü szövött és kötött keztyük.

Ugyszintén futószőnyegek 1 mtr 30 krtól kezdve 3 frt 60 krig és jól mosható ruha barchent.

Jó szabásu és tartós derékfüzők.

VÁSZON, KANAVÁSZ ÉS CHIFFON

Körülbelül 2 millió korona nyerhető az alant felsorolt 7 sorsjegygyel.

Évenként 13 huzás, legközelebb már nov. 2-án

Eredeti sorsjegyek a napi árfolyam szerint vagy részletfizetésre az 1883. évi XXXI. t.-cz. alapján:

1 drb.	magyar	v. kereszt	sorsjegy	részlet	—.45 kr.
1 „	olasz	„	„	„	—.54 „
1 „	osztrák	„	„	„	—.76 „
1 „	bazilika	„	„	„	—.30 „
3 „	jósziv	„	„	„	—.43 „

36

7 drb sorsjegy 36 részlet á frt 2.48 kr

Két részlet lefizetése ellenében három részletet nyugtatok és kiadom a sorozat- és számokkal ellátott részletíveket azonnali játékjoggal.

Igérvények

3% oszt. földhitel sorsjegyekre		
Főnyeremény **90.000** korona		
Huzás már november hó 16-án	**2**	**50**
Bécsvárosi sorsjegyekre		
Főnyeremény **400.000** korona		
Huzás november hó 2-án	**4**	**50**
	7	—

a két darab összesen csak 6 frt 50 kr.

Minden huzás után megküldöm a huzási lajstromot.

Beimel Lajos

bank- és váltó üzlet fiókja

Buda, II. ker., Fő-utcza 6. szám.

Halottak napjára!

József főherczeg csász. és kir. Fenségének udvari szállitója

Özv. Culmann Rezsőné élő-virág kereskedése

BUDAPESTEN,

(II. ker., Buda, fő-utcza 10. sz.)

Koszorúk

a legszerényebbektől a leggazdagabb kiállitásuig.

Levélkoszorúk . . . . . **1 frttól** felfelé
Élővirág-koszorúk . . . . . **1.50 krtól** felfelé
Erfurti szárított virágkoszorúk **2.50 krtól** felfelé.
Erfurti szárított **virágvánkosok és keresztek** nagy választékban **olcsó árakon.**

Benkovits Ferencz

férfiszabó mester

Budapest, I. Alagut-utcza 1.

A főváros nagyobb műhelyeiben szerzett tapasztalataim folytán van szerencsém üzletem a n. é. közönség szives figyelmébe ajánlani.

A szabást magam végzem.

Megrendeléseket és javitásokat a legjutányosabb árban elfogadok.

Nagy pincze

a kelenföldi állomás közelében a vámon kivül, f. é. november 1-től bérbeadó. Czim a kiadóhivatalban.

Hirdetések

a

BUDA ÉS VIDÉKE

részére felvétetnek

a kiadóhivatalban

Alkotás-u. 12/a. Szőke-ház.

A

Magyar Asphalt

részvény-társaság

Budapest, Andrássy-ut 30. sz.

elvállal minden néven nevezendő

asphalt burkolási

valamint **szárazzátételi** munkák teljesitését **jótállás mellett, legolcsóbban.** Elismert legjobb minőségü **aszfalt anyag vidékre** is szállittatik. **Megrendeléseket elfogad a kiadóhivatal is.**

Barabás József

krisztinavárosi

CASINO SÖRCSARNOKA

a legujabb kor igényeinek megfelelően, kényelemmel és fényesen van berendezve.

Lakodalmak és társasvacsorák rendezése elfogadtatik.

Mindennap frissen csapolt **udvari és bajor sör.**

Ma katona zene!

Jencs Vilmos

„Szent-János"-hoz czimzett gyóyszertára

II. ker. Széna-tér.

Az idei idény beáltával ajánlja friss töltésü és minden fajtáju gyógy- és üditő ásványvizeket nagybani árak mellett.

Kaphatók az összes bel- és külföldi gyógyszerészeti különlesgességek.

Mindenféle sebészeti eszközök.

Menthin szájviz, a mely az Odolt hatásában, kellemes izénél valamint olcsóságánál fogva is teljesen fölülmulja. 1 üveg ára 40 kr. — Salol fogpaszta, a mely nagyszerü antiseptikus hatásu és igy a fogak odvasodását teljesen megakadályozza s izét a legutolsó részletig megtartja. Ára 60 kr.

Nemkülömben ajánlja a világhirü **Pries y Ca-féle** spanyol gyógyborokat valamint az általánosan elösmert és általa készitett Chinavas borát, üvegje 1/1 2 frt 50. 1/2 1 frt 50 kr. árakban.

Valamint saját készitésü és kitünőnek bizonyult lábizzadás elleni porát, 1 doboz ára 50 kr.

NÉMETH KÁROLY GÉZA

VAS- ÉS FÜSZERKERESKEDÉSE

(EZELOTT **FREYBERGER PÁL** FIOKJA)

BUDAPEST, II., SZÉNA-TÉR 1.

(BECK LIPÓT ÉS FIA LISZTKERESKEDÉSE MELLETT.)

Ajánlja jól berendezett **vas- és füszerkereskedését,** különösen **konyhaberendezési czikkek, rudvasak, tengelyek, szerszámok, szegek** és mindennemü **vasáru czikkekben.**

Minden a legjobb gyárakból.

Továbbá **czukor, kávé, rizs, tea, rum, cognac és minden egyéb füszeráru a legjobb minőségben.**

Denaturált szesz kimérve.

Pontos és előzékeny kiszolgálat.

Nyomatott Heisler J. kö- és könyvnyomdájában. Budapest, II. Várkert-rakpart 1. sz. (Kluseman-féle ház.)

Budapest, 1895. IV. évfolyam 44. sz. Vasárnap, november 3.

BUDA ÉS VIDÉKE

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI ES TÁRSADALMI HETILAP.

BUDA ÉS VIDÉKE ÉRDEKEINEK KÖZLÖNYE.

Szerkeszti: ERDÉLYI GYULA.

KIADÓ-HIVATAL, hol előfizetni lehet és hirdetések felvétetnek; I. ker. Alkotás-utcza 12/a. Szőke-ház.

Megjelenik minden vasárnap. Előfizetési árak: Egész évre 12 korona, fél évre 6 korona, évnegyedre 3 korona. Egyes szám ára 24 fillér.

SZERKESZTŐSÉG, I. ker., Alkotás-utcza 12/a. Szőke-ház. kéziratokat és közleményeket ide kérjük küldeni.

Felhivás előfizetésre.

A „Buda és Vidéke“ pártolására és terjesztésére hivjuk fel olvasó közönségünket. Pálya futásunk, fennállásunk a közönség érdeme. Lelkes tábor gyült lapunk köré. Bátran elmondhatjuk, hogy a Buda és Vidéke ma már széles körben kedvesen látott vendég.

Célunk, hogy a közügyet nem nagy képpel, de családias hangon szolgáljuk és szerény eszközeinkkel igyekezzünk megoldani az előttünk fekvő nagy feladatokat.

Lapunk programmja nevében rejlik „Buda és Vidéke“. Mindent Budáért és vidékéért. E nagy munkában való részvételre meghivjuk mind azokat a kik ezért érdeklődnek.

Minden előfizetőnknek joga van egy dijtalan kishirdetésre. Eljárunk minden ügyekben, közvetitünk **vételt, eladást, kölcsönt, biztositást.** Kiadó hivatalunk igyekezik e téren is a közönség bizalmára méltová lenni. Ajánljuk a „Buda és Vidéké“-t a **lakás keresőknek** és a **lakást kiadóknak.**

„Buda és Vidéke“ **iparának, kereskedésének, vállalatának, intézeteinek,** ismertetésére különösen alkalmas lapunk. Előfizetőinknek dijtalanul nyitjuk meg ily rövid közleményen hasábjainkat . . .

Eljegyzések, házasságok, halálesetéket előfizetőink köréből dijtalanul közlünk . . .

A magyarosodásért való küzdelmünket a magyar egyesület azzal méltányolta, hogy tagjait lapunk lelkes terjesztésére szóllitotta fel.

Az egyesületi közleményekre is tágabb tért nyitunk oly egyesületek részére melyek velünk összeköttetésben állanak.

Előfizetési áraink a lap élén olvashatók. Hirdetéseink dijjegyzékével készséggel szolgálunk.

Ismerőseink rovatát folytatni fogjuk és kérjük olvasóinkat, hogy ezt a rovatot gazdagitani sziveskedjenek. A közel jövőben a következőket irjuk le e rovatban:

Dr. Falk Miksa, Kassics Péter, nyilhegyi Rupp Zsigmond, Mihálovics Antal, Kollár Lajos, Hampel Sándor, Fekete József, Herman Béla, Benedek Sándor, Dr. Göőz József, Rostaházy Kálmán, budavári dr. Országh Sándor, Dr. Kiss Áron, Dr. Hegedüs János, Huszár Adolf, Scheich Károly, Dr. Ernyei Mór, Willinger Ferencz, Dr. Mezey Sándor, Gyertyánffy István, Lakner János, Bencze Benő, Vézinger Károly apát, Őrgróf Pallaviczini Edéné, Dr. Erődi Béla, Konkoly Miklós, Melczer István, Hajpál Benő, Platthy György, Dr. Kovács Pál, Hausman Alajos, Holzspach czég, Hatos Gusztáv főkertész, Tregele Jakab, Darányi Ignácz, Földváry Miklós, Wallenfeld Máté, Sigray Pál, Bún József, Szabó M. Ferencz, Barabás József, Petz Károly, Delmedico Ágoston, Bauer József, Bittner Alajos, Kulcsár Ferencz, Olhauser Pál, Rohonczy György, Lobkovitz Rezső herczeg, Gróf Hunyady László, Gróf Zichy Nándor, Bogisich Mihály, Dr. Nemes József, Dr. König Gusztáv, Dorogsághy Dénes, Végh János, Báró Fehérváry Géza, Máttyus Aristid, Eisdorfer Gusztáv, Schmidlechner György, Dr. Póra Ferencz, Dr. Lengyel Sándor, Stowasser János, Bakos Sándor, Schiller György, Hein Lipót, Kuncze József, Mechwart András, Kögler Gusztáv. Takács István, Kun Márton, Haggenmacher Henrik, Törley József, Dreher Antal, François Lajos, Demeter Ferencz, Petz István, Beke József, Baráth Illés, Spertl György, Beniczky Ferencz, Szabadházy Andor, Csillagh Benő, Garancsy Mihály, Beck Lipót, Kerndl Ferencz, Osztoics

A „BUDA és VIDÉKE“ TÁRCZÁJA.

Elvek és tövisek.

(Regény egy kötetben.) (24)

Irta: **ERDÉLYI GYULA.**

Rétyi Antos István barátomnak!

Brinzenstein Klotild irigykedve hallgatta a báró szavait. A szövevényes elméjü és szándéku államférfi még szabad. Röpülhet a merre neki tetszik, de ő lelánczolta magát az aranyparaszthoz.

De hát csakugyan olyan arany e? mint ő hiszi? Elvakitotta a hogy a jóllétet nézte. Még nem ért rá megbirálni mennyi tolla van a madárnak. Ér e annyit a mennyire becsülik.

Nőben nem lakozott még olyan nagyratévő álom mint az egykori postamesternében. A világot akarta lábainál látni. Egy ország felett óhajtott uralkodni.

Álmai teljesitéséhez mindent képes volt felhasználni, vért, mérget és gyilkot. A szocziális komodia is csak arra való, hogy czéljait érje és uralkodjék. Fegyvertárában tartotta a szinlelés képességét és a hazugságot.

Pénzt, sok pénzt szeretne szerezni, hogy álmai teljesedjenek. Ha mást nem lehet, elcsábit egy néger fejedelmet, de királyné lesz. Merész vágyaiért bálványozta báró Szirtes Aladárt. Ő kész lenne vele az expediczióra. A királyt elcsábitanák. Egy kis államcsiny Muhar Manóval mint kanczellárral. A néger királyt könnyü lesz elszéditeni.

Most az első teendő az, hogy Kasznár Pönöge Lőrincz pénzét a kezeihez keritse s átvigye a szocziálizmust a négerek közé.

Európában nem emeli egy király sem maga mellé a trónra. A balkézre való kalandokat rég megunta . . . Korona igazi koronával fején jön vendégszerepelni Európába.

Milyen szépen hangzik I. Klotild z. z. z. z. sziget királynéja. Tehát ilyen a néger szocziálizmus. Majd meglátja, hogy milyen államférfi Aladár?

Muhar Manóban bizik a feltétlen hive még Aladárral szemben is. Aladárt szenvedélyel szerette, de azért nem bizott egészen benne.

Báró Szirtes Aladár önző és nagyra vágyó, s a ki önzése és nagyravágyása elé áll azt elsöpri könyörtelenül.

Szenvedélye, hogy az embereket tönkre tegye, ha vele vetélkednek. Ebben a sportban eddig nagy szerencsével vadászott.

Klotild nem tudna nélküle élni, de ő még őt is megsemmisitené, ha erre szükség volna.

Katicza most jó játékszer és egyuttal elfelezi viszonyukat. Ugy nevezett olasz fal, a mely mögé ellehet rejtözni.

Butorok nem érdekelték. Ezek csak készletek a szinpadon, ő a darabot jelenetezte és szerepet osztott. Agyában azt furfangolta, hogy tüntesse le mielőbb a szinpadról: Domborékat és Csőry Miklóst.

Péter nem volt többé alkalmatlan. Észrevette, hogy ki átrándult. A daliás és eszes fiu érdekelte, de a mint észrevette, hogy ez az elvek embere, ki a szegények tövisét akarja kihuzni, az ő szédelgéseibe nem avatható leküzdötte ébredő érzéseit.

Nem ért rá gyermekes érzelgésre. Sietett czélja felé. A léghajóra, melyre üllt és csak kevés embert vehetett.

Kifáradt a tervelgetésben.

— Menjünk . . . szólt és Katóval a kialig tudott jóllakni a butorok nézésével elindult.

— A báró megmondta hova küldjék a butorokat, hova a számlát. A butor kereskedő felirta a czimet és titokzatos udvariassággal hangsulyozta a százalékot.

— Nagyon sokat nézet a bárón . . . jegyezte meg Klotild, a hogy Katival az utczára értek.

— Nem illik?

— Azt éppen nem mondom, de csak módjával.

— A mit parancsolsz ugy teszek mindent.

— A te hasznodra beszélek.

— Köszönöm az aranyos anyácskám!

— Nincs más óhajtásom, mint, hogy te és apád legyetek boldogok.

— Óh te áldott lélek!

— Szóra sem érdemes. Kötelességem, hiszen anyád vagyok. Egy kicsit légy hideg a bárót jobban izgatva.

— Hideg leszek.

Kati egy kirakat előtt állt meg. Nézte a sok pompás ékszert. Ezalatt a báró is hozzájuk érkezett.

— Aladár!

— Mit akarsz édesem.

— Az arany liba hideget fog játszani...

— És mit jelent ez . . .

— Azt, hogy mielőbb nyilatkozzék.

— Miért?

— Megakarom tudni a hozományt és mint mostoha anya a saját részemet . . .

— Sietsz egy kicsit?

— Sietnünk kell, mert hamar a szinpadra rohanhat ez a Csőry Miklós Aladár félek ettől az embertől!

Magam is.

(Folyt. követ.)

Mihály Jencs Vilmos, Németh Károly Géza, Mesterházy Mihály, Andaházy László, Kállay Bertalan stb.

Ismertetjük vendéglőseinket, kávéházainkat, iparosainkat, kereskedőinket, községi előljárókat és egyéb polgártársainkat, kik itt elő nem fordulnak hosszabban rövidebben, helylyel közzel epigrammokban.

Kérjük munkatársainkat szíveskedjenek e rovatot, minél szorgalmasabban ellátni.

Most folyó regényünk befejezése után Tomor Ferencz kitünő irónktól közlünk egy verses elbeszélést.

A jövő évben a bíróságok árverési hirdetésére, a tárgyalások rendjére, nevezetesebb tárgyalásokra is nyertünk tért.

Ezek elmondása után ajánljuk a „Buda és Vidéké"-t.

A szerkesztő és kiadóhivatal.

A budai népszinház történetének vázlata.

Irta: **budavári dr. Országh Sándor.**

Alig tünt fel 1861-ben alkotmányunk és egy törvényes állapot helyreállításának csalékony reménye, alig látszottak tágulni a bilincsek, melyek a nemzet érzelmeit és tetterejét oly hosszu időn át lekötve tartották, midőn Budán is ujra felébredett a magyarság terjesztésének eszméje s az iskolák mellett a szinház volt a jelszó melynek magyarrá tételét mindenki óhajtotta.

De a budavári szinház, valamint a Krisztinavárosi szinkör Pfisterer-Alsdorf Károlynak szerződésszerüleg bérbe levén adva, más szinházzal pedig a város nem rendelkezvén, Molnár György kérelmére, a városi tanács oda törekedett, hogy a közkivánatnak megfelelőleg, habár csak ideiglenesen is, de mihamarább Budán magyar előadások legyenek tarthatók.

Ennélfogva tárgyalásokba bocsájtkozott Alsdorf Károly német szinigazgatóval és kieszközölte, hogy a nyári szinkörben 20, utóbb még 20 és igy összesen 40 előadást tarthasson Molnár szintársulata. A feltételek elég sulyosak voltak, mert a bevételnek felerészét a német szinigazgató kötötte ki magának. 1861. husvét másod napján, Molnár szintársulata megkezdette előadásait mint a német szinháznak nem annyira vendége, mint inkább zsellére. 1737. márczius 18-ától — 1861. husvétig, tehát 24 éven át Budán magyar szini előadás nem létezett.

A testvér főváros közönsége, mely azon idők lelkes hangulatánál fogva, tüntetőleg maradt el a német szinházaktól, oly tömegesen látogatta ezen előadásokat, hogy a társulat, daczára annak, hogy jövedelmének felét a német szinigazgatónak volt kénytelen átengedni, mégis megélhetett. A 40 előadás után azonban a két igazgató az előadások napjaira nézve nem tudott egyezségre jutni és ekkor támadt fel Molnár Györgyben az eszme, hogy uj szinház épittessék tisztán magyar előadásokra.

A magyar színészetnek Budán leendő meghonositása, mindenütt lelkesedéssel fogadtatott s Molnár terve, hogy a lánczhid közelében a lánczhidtársulat tulajdonát képező telken létező volt katonai magtár (a mai kereskedelmi minisztérium háza és telke) szinházzá alakittassék át, mely czélból ez épületet 1500 frt bér mellett egy évre kibérelte, a városi tanács és közgyülés által nemcsak örvendetes tudomásul vétetett, hanem a városi közgyü és elhatározta, hogy a szinház létesitését lehetőleg támogatni fogja.

1861. évi junius 11-én 6562 sz. a. kelt határozatával a közgyülés a szinház felszerelésére egyszer s mindenkorra 2000 fortot, továbbá szinházi beruházásokra évenkinti 1000 frtot szavazott meg s Molnár Györgynek a magyar szinházi engedély 6 évre s ezen időnek kifogás nélküli elteltével, további 3 évre, — kiadatott.

Molnár György szinházi engedélye, — az első, melyet Buda városa az 1848. XXXI. t. czikk 3. §-sa alapján önállóan adott ki, — a következőképpen kangzik:

„Azon csalhatatlan elvből kiindulva, miszerint a nemzetiség és magyar nyelv emelése, mely nemzeti létünk egyik főfeltétele, a nép akaratából szabadon választott alkotmányos köztörvényhatóságok első teendői közé tartozik, nemes hivatása szent kötelességét véli Buda főváros közönsége teljesitendőnek, midőn a kebeléből oly sokáig számüzött magyar színészetet, melynek bölcsője e főváros ölében ringattatott, ismét állandósitani, és a mostoha sors által kajánul elragadott ősi jogaiba visszahelyezni néki jutott boldogitó osztályrészül.

Ez okból örömmel ragadja meg Buda főváros közönsége azon kedvező alkalmat, mely képessé teszi őtet a mult sötét évtizedben nyilvánult nemzetiségünk elfojtására czélzott tévirány hibáit, melyek a német szinház emelése által a nemzetiség enyészetének csiráját hordozzák keblükben, a hazafiság egyik legszentebb kötelességének teljesitése által jóvá tehetni.

E szilárd meggyőződéstől áthatva Molnár György szinigazgatónak, ki itt léte alatt társasága müvészi képzettségének annyi fényes tanuságát adá — és személyes tevékenysége, s szilárd jelleme által e köztörvényhatóság méltó elismerését magának kiérdemlé, a magy. szinházi engedélyt 6 évre azon kedvezmény mellett adja meg, hogy ezen szerződési idő kifogás nélküli eltelte után a kérdéses szinházi engedély minden egyéb kérelmező meghallgatása nélkül részére három további évre meghosszabbittassék.

Minthogy pedig a magyar szinészet állandósitását csak akkor véli sikeresen eszközölhetni, ha annak létesitésére nem csak szellemileg, hanem pénzbeli segélylyel is hozzájárul, habár nem is azon mérvben mint az előbbi városi hatóság a község vagyoni állapotának tekintetbe vétele nélkül a német szinház felsegéllésére elég pazarul tevé, ebbeli kötelezettségének ereje megfeszitése nélkül az által felel meg, hogy Molnár György szinigazgatónak az általa épitendő szinház felszereléséhez egyszer mindenkorra 2000 frt o. é. pénzsegélyt szavaz meg, a szerződési hat év alatt pedig a szinházi beruházásokra évnegyedenként kiszolgáltatandó évenkénti 1000 frt o. é. biztosit.

Midőn Buda főváros közönsége nemzeti müvelődésünk ezen egyik hatalmas emeltyüje a nemzeti magyar színészet érdekében ily, habár csekély, de méltányos áldozatot hoz, biztosan reményli ez ős főváros lelkes lakossága részéről, mely a hazaszeretet, közügyek iránti meleg részvét és áldozatkészségnek eddig annyi jeleit tanusitá, hogy nemzetiség tekintetében tántorithatlan elveihez hiven ragaszkodva az ország fővárosának visszaszerzett jó hirét tettleges hozzájárulás által tehetségéhez képest növelni hazafiui kötelességének tartandja.

Egyébiránt a szerződési pontok összeállitása, és a szinhelyül kiszemelt régi magtári épület haszonbérének a lánczhidtársulatnál a megállapitott 1500 frt o. é. összegben leendő biztositása végett a bemutatott jelentés a kiküldött szinházi bizottmánynak kiadatik.

Miről folyamodó Molnár György szinigazgató határozatilag értesittetni rendeltetik.

Kelt Budán, 1861. junius 11-én tartott közgyülésből

Kammermayer Károly, s. k. főjegyző. *Feley Ede*, s. k. polgármester.

Ugyanazon időben több oldalról történt felszólitás folytán Aldássy Antal akkori városi főkapitány elnöklete alatt a „Népszinház alapitását segélyző bizottmány alakult, mely Kunhegyi Camill volt városi tanácsnok, Fésüs György és Lippert József urakból állott.*

A II. ker. választmány október havi üléséből.

A II. ker. választmány folyó évi október hó 25-én tartotta e havi rendes ülését, melyen az inditványok egész serege került tárgyalás alá.

Hampel Sándor ker. városbiró és vál. tag felhozta, hogy a lövölde környékének rendezése alkalmával itt uj épitési telkek keletkeztek és a rét-utcza, valamint a mellette levő névtelen utcza házai már nagyobbára lakva vannak, de világitásról gondoskodás nincsen, miért is azt inditványozta és a választmány az inditvány értelmében azt határozta, hogy ezek az utczák világitása iránt intézkedés tétessék; ugyancsak az ő inditványára határozatba ment, hogy a Török-utcza kocsiutjának jókarban tartására nagyobb gond fordittassék, mert annak kiépitése csak a kiállitás után kerül napirendre, de mai kátyuival az utcza nem maradhat meg.

Dr. Kiss Károly vál. tag inditványára a fő-utcza „éjjeli lepkéinek" erről az utczáról való elterelése érdekében is lépéseket tesz a választmány, mely alkalomból szóba jött, hogy a II. ker. kapitányság vezetője — bár erre törvény van — soha nem lakik a kerületbe, mire a választmány azon kivánságának adott kifejezést hogy ezen kérdés rendezése iránt is tétessék intézkedés. Ugyancsak Dr. Kiss Károly inditványára felkéri a választmány az elnököt, hogy az előljárók havi értekezletén tegye szóvá és lehetőség szerint eszközölje ki, hogy a kerületi választmányi tagoknak a székes főváros hivatalos lapja esetleg a „Magyar főváros" czimü lap hivatalból megküldessék.

Frommann István ker. választmányi tag inditványára elhatároztatott, hogy a fő-utczai járda, — mely a kocsi-ut átkövezése folytán sok helyen alacsonyabban fekszik a kocsi utnál — sürgösen kijavittassék és pedig tekintet nélkül arra, hogy a főutczai gyalogjáró a jövő évben ugyis átkövezés alá kerül.

Ugyancsak utak rosszasága miatt panaszkodott Dr. Németh Imre ker. vál. tag is, ki a saját alkerületében azt tapasztalta, hogy a nyár elején átkövezett Batthyány és Hattyu-utczák kövezete sok helyen süpped, mi után a vállalkozó ezen utak jóságáért két éven belül szavatol, felkéretett a kerületi mérnök, hogy a hiányok kijavitása iránt intézkedjék. Ezután Dr. Németh Imre a havi segélyt élvezők szigorubb ellenőrizésének érdekében tett inditványa tárgyaltatott, melynek értelmében az eddig e téren tapasztalt visszaéléseknek elejét lehet venni, mert alkalom nyujtatik a vál. tagoknak, hogy az alkerületeikben lakó szegényeket maguk is felkeressenek és azoknak viszonyai iránt ugy a segélykérés idejében mint a segély utalványozása után is puhatolozzanak. Az utolsó inditványt is Dr. Németh Imre tette, ez nem tartozik szorosan a kerületi választmány hatáskörébe, de oly fontos közérdeknek tartotta az inditványozó, hogy azt e helyen is szóvá akarta tenni, szó van ezen inditványban az ezredéves kiállitással kapcsolatos idegen forgalomról és azt akarja az inditványozó, hogy keresse meg a választmány a törvényhatóságot az iránt, hogy a tervbe vett lakás-iroda helyett egy idegen forgalmi iroda szerveztessék, melynek a lakás iroda csak egyik alosztálya legyen és hogy egy ilyen iroda létezése ugy a vidéki mint különösen a külföldi lapokban hirdettessék, de nem ártana ez ügynek, ha a többi kerületek választmánya is megkerestetnék hozzájárulás illetve pártolás végett. A választmány az inditványt egész terjedelmében elfogadta.

Ezután több segélyezési ügy került tárgyalásra, melyek nagyobbára kedvező elintézést nyertek.

A sok inditvány folytán érdekes és különben is élénk ülés a szokott havi üléseknél jóval hosszabbra nyult.

—e.

Buda és a kiállitás.

(Levél a szerkesztőhöz.)

Nagyon szép mozgalom az a mi azért indult, hogy Buda és vidéke a kiállitás előnyeiben részesüljön. Ha Budáról beszélünk még ha oda nincs is téve, hozzá értjük mindig a vidéket. Hiszen Buda emelkedése a vidék emelkedése. A mi életünk a vidékkel összeforrt. Bárcsak minden előljáróság felfogná ezt és közremüködnék a közös czél eléréséért.

A közel fekvő községeknek hozzá kell csatlakozni ehhez a mozgalomhoz, mert közös, sok tekintetben a kivánni valónk. Elégszer el volt mondva ez a „Buda és Vidéke" különféle

* Fővárosi levéltár: Áldássy főkapitány, mint bizottsági elnök beadványa 1861. julius 11 ről 7679 sz. a.

számaiban s most csak élesztő kép emlitettük, hogy az elöljáróságok szaporábban beszéljék meg községeik érdekét és lépjenek ki már egyszer a közönyösségből.

Térjünk vissza a tárgyhoz.

A „Buda és Vidéke“ 43-ik számában elmondottakat elfogadom, aláirom és tehetségem szerint gyámolitom.

I. Magasztos eszme az, hogy a vérmezőnk (még ha az egyetemek épitését is elömunkálnák) nagy Isten társulat legyen. Az ünnepély impozáns lenne, és egygyel több volna a mi a kiállitás keresztény jellegét bizonyitaná.

II. Helyesnek tartom, hogy a budaiak mozgalmának Gróf Zichy Jenőt és báró Aczél Bélát s a Mária Erzsébet egyletet megnyernék. A magam részéről még Gróf Hunyady Lászlót inditványoznám, kinél a főuri világban Budának lelkesebb lakója nincs.

Ezeken kivül még ajánlanám a következőket. Jelesül: A fővárosi hatóságot, a kabil vasutat, a gellérthegyi villamos vasutat, a Hübner-féle vállalkozást (valamennyit ismertette a „Buda és Vidéke“) engedélyezné és az épitkezéseket megkönnyitené, ugy, hogy ezek mig a kiállitás alatt a forgalomnak átadassanak.

Gyorsaság nem boszorkányság.

Ez nem csak a kiállitás látogatoknak nyujtana alkalmat Buda és vidéke szép pontjainak megtekintésének könnyitésére, de egyuttal maradandó és kivánatos emléke lenne a kiállitásnak.

Igen szép lenne, ha a Naphegyen, Gellérthegyen, Svábhegyen tüzi játékok lennének. Egyéb szórakozásokról is lehetne gondoskodni ugyanott nemkülönben a Lipótmezőn és a Zugligetben, valamint a Városmajorban és a közel fekvő községekben. (Népélet, népszokások bemutatása*) stb. stb.

Ezeket inditványozom én s reménylem, hogy nem én vagyok az utolsó inditványozó.

Ördögárok.

(Levél a szerkesztőhöz.)

A „Buda és Vidéke“ 43-ik számában egy érdeklődést keltett közleményt hozott Buda tengeri kigyójáról az Ördögárokról. A szép és fejlődő Krisztinavárosnak egyik szomorú kérdése ez a salakot hömpölygető és az enyészet elemeit terjesztő meder, mit most legujabban itt és amott kitisztitottak és támfákkal falaztak ki.

A közleményt hálás szivvel vettük és tovább elmélkedve azon, azt a kérdést teszszük fel: Mikor lesz az ördögárok beburkolva?

Én ugy hiszem, hogy ez nem ördögi mesterség és a mi műszaki közegeink manók és táltosok segitségül hivása nélkül is elvégezhetik annál is inkább, mert már az ördögárok beburkolása nemcsak el van határozva, de reá egy nehányszor 80.000 ezer forintot is megszereztek. Már a mult évben a költségek felével járult a főváros tanácsa ahhoz a férczelészhez, a mit a gróf Karácsonyi palota előtt müveltek, a mivel a végleges beburkolást („ad grekas kalendas“) sohanapjára halasztották el.

Kár! mert ez a csuf árok szemet szur és érv lesz azok kezében, kik tüzzel-vassal dolgoznak, hogy az egyetemet a vérmezőre ne jöjjenek Ennek az ároknak a kigözölgése egész a várig hat, megcsufolva a palota rendezést.

Szerény nézetem szerint a sok toldozás foldozás kárba veszett költségeiből, kikerülne a szükséges kiadás. A mostani fejelés felesleges munka és elkeseriti a gondolkodó polgárt, mert azt látja ki belöle, hogy megint csak halogatás jön ki belöle s az öreg ördögárkot még a milleniumra sem viszi el az ördög, ott fog az diszelegni tanuságul és például a külföldi tanulmányirók előtt.

Az ördögárok még veszedelmesebb lesz mint eddig volt, mert a Krisztina-körut szennyével is gazdagodik. A Krisztina-köruton a Vérmező-uton és Bors-uton négy 3 emeletes, öt 2 emeletes három 1 emeletes és öt földszinti ház épült, hanem a kanálisokat az ördögárokba vezetik.

*) Ez már azért is jó lenne haddlátná a külföld milyen bárány türelmü a magyar a nemzetiségekkel szemben közvetlen a főváros közelében is. Szerk.

Ne csodálkozzék tehát azon senki, ha a budai ember türelmetlenül kérdezi mikor lesz az ördögárok beburkolva?

A közmunkatanács jelentéséből.

Szabályozás.

II. és III. kerület.

(Folyt. és Vége.)

Az erre legutóbb készült tervet tehát egész terjedelmében elfogadtuk, meghagyva azt a lépcsőt is, melyet a középitési bizottság mellőzni ajánlott. A királyi kertből ugyanis a sikló feletti fahidhoz ut vezet, melyet a siklónál vasrácskapu zár el. Ez azonban nyitható lévén, czélszerünek látszott biztositani a lehetőséget arra, hogy e kapun át az Elyps plateaujára le lehesen jutni. Miután pedig az a gyalogut, mely eddigelé erre a czélra szolgált, egy másik ut oldal-lejtőjének enyhitése czéljából megszünt, ez a tervezett lépcsővel nemcsak az emlitett czélszerüségi oknál fogva, de szépészeti tekintetekből is mulhatatlanul pótlandónak találtuk.

E kérdés tanulmányozása arra a meggyőződésre vezetett bennünket, hogy a trombitás-ut leszakadt részének helyreállitása az eddigi vonalon, a mellett hogy igen költséges volna, a közlekedés igényeinek sem felelne meg. Azon a vonalon ugyanis, mely a leszakadt utrészt jelenleg pótolni hivatva volna, a lejtési viszonyok 8—12%-kal felette kedvezőtlenek. Müszaki osztályunk ennél fogva a trombitás-ut szabályozására tervet dolgozott ki, mely szerint a leszakadt utrész helyett uj vonal van kilátásba véve. Ez az uj utvonal a fogaskerekü vasut állomásával szemben, a retek-utczából indul ki s a pesti kőszénbénya és téglagyár részv. társulat telepének délnyugoti határán, a szárító fészerek mentén haladván, e telep éjszaknyugoti oldalán kanyarodik be a régi vonalba. Részünkről ezt az uj vonalat a kérdés igen előnyös megoldásának találtuk, nemcsak mert kedvező lejtési viszonyainál fogva a közlekedés érdekeit teljesen kielégiti, de azért is, mert e vonal egyszersmind arra is alkalmas lesz, hogy az igen keskeny budakeszi-ut forgalmát részben felvegye, azt megossza. A tárgyalás alapjául tehát ezt az uj vonalat fogadtuk el. Kapcsolatban ezzel elfogadtuk a trombitás-ut folytatólagos régi vonalának a müszaki osztály által javaslatba hozott szabályozását is, és pedig annál nagyobb megnyugvással, mert a jelenlegi vizlevezetések általa háborgatást nem szenvednek, s illetőleg ez érdekben egy, a vizek levezetésére alkalmas utvonal is tervezve van, mely a trombitás-utból lefelé vezet. Midőn ezeknél fogva e szabályozási tervet a székesfővárosnak elfogadásra aljánlottuk, számolni kivántunk azokkal a kötelezettségekkel is, melyek a régi ut leszakadása miatt a pesti kőszénbánya és téglagyár rész.-társulatot terhelik s az uj vonal kérdésének mielőbbi gyakorlati megoldása érdekében legczélszerübbnek találván, hogy ezen ügynek a nevezett társulat bevonásával leendő tárgyalására egyes bizottság alakittassék, arra kértük a fővárost, hogy küldötteit e bizottségba nevezze meg.

A retek-utczai vadászlaktanya a katonai laktanyák beváltására vonatkozó egyezményből kifolyólag fedett lovardával lesz kibővitendő. Ennek következtében a retek-utcza és a nagyrókus-utcza közt tervezve levő uj utcza vonalán több rendbeli módositás vált szükségessé, melyek iránt a fővárossal egyetértő megállapodásra jutván, az utczának ekként leendő megnyitása végett a kisajátitást a fillér-utczáig terjedőleg már foganatba vettük.

A dunajobbparti részek szabályozásának revisiójára nézve kitüzött programmhoz képest a müszaki osztály elkészitette ezen, részben már a III. kerületben fekvő dülők uj szabályozási tervét, a mely főbb vonásaiban a következő uj utvonalakat karolja fel.

1. a III. kerület főközlekedési erének: a Zsigmond-utczának összeköttetése czéljából a Szépvölgy-utcza meghosszabbitásában egy 10 illetve 13 öl széles átlő utat a Szemlő-hegy-Vérhalom-, és Zöldmáldülők főforgalmi ere gyanánt;

2. a Szemlőhegy- és Rézmáldülők helyi forgalmának lebonyolitására egy 6 öl széles serpentin utat a kavics-utczából kiindulva s a két dülő meredek oldalain vezetve, akként, hogy a telkek a lehető legkedvezőbben legyenek általa érintve és kiépitésük minél olcsóbban és minél könnyebben legyen eszközölhető;

3. a II. kerület Margit-körruttal való összeköttetés létesitésére az oszlop- és bimbó-utczán át a Rézmál-dülő közepén haladva s a Törökvész-, Vérhalom- és Csatárka-dülő határán elvonulva a Nyéki-dülőben végződő, belül 10 a még rendezetlen külsőbb vidéken pedig 13 öl széles átló utat, mely közuti villamos vasut befogadására is alkalmas;

4. a retek-utcza folytatásaként, illetve a fogaskerekü vasut városmajori pályaudvarának összeköttetése szempontjából 9 öles kigyós utat, mely a téglagyár-telepen keresztül vonulva a szóban forgó dülőkre vezet fel;

5. tervezve van továbbá a budakeszi és hidegkuti utak találkozási pontjából kiindulva a Törökvészdülő meredek, de kies fekvésü oldalára egy 12 mtr széles serpentin-ut.

E nagyjában vázolt tervet, mely szerint az uj utak maximalis emelkedése nem haladja meg az 5—6%-ot, (a mostani utak emelkedése a 12—15%-ot is eléri), tüzetesen megvizsgálván, azt a meggyőződést szereztük, miszerint a terv czélszerüen gondoskodik arról, hogy a könnyü közlekedés igényeinek megfelelő, mérsékelt lejtésü olyan átló utak létesittessenek, amelyek egyrészt a völgyben levő főközlekedési erekből indulnak ki, másrészt a hegyoldalokon haladó körutakat is felölelik s ekkép a tervezet szerint létrejövend azon egységes uthálózat, melynek segélyével e rendkivül kies fekvésü, gyönyörü kilátást nyujtó hegyvidék minden irányból ugy lesz megközelithető, a mint ezt azok a modern igények kivánják, a melyek közvetlenül a lakott terület mellet elterülő e nyaraló-vidék iránt méltán támaszthatók. Meggyőződtünk, hogy a terv készitésénél kellő figyelem fordittatott arra is, hogy a hegyi vizet vezető árkok ne használtassanak egyszersmind közlekedésre; megnyugvást szereztünk, hogy a terv szerint a vidék viztelenitése akkor is zavartalanul lesz eszközölhető, ha a szabályozás csak részenként vitetik keresztül; továbbá gondoskodik a terv olyan közterületek hagyásáról, a melyek középület, piacz és pihenő czéljaira szükségeltetni fognak; a mi pedig a tervbe vett nagy, nyilvános parkot illeti, ennek helye és területe ugy van megválasztva, hogy a közönség azt czélszerüen és élvezettel fogja használhatni. Mindezeknél fogva a kérdéses szabályozási tervet, mint olyat, mely a feladatot gondos körültekintéssel. jól, czélszerüen és egyáltalán szerencsésen oldja meg, elfogadtuk, azzal a külömbséggel, hogy a mecset-utcza eddig tervezve volt folytatását a Niedermayer-utczától a kavicsutczáig elejtettük. Elejtettük ennek következtében azt a lépcsőt is, mely a császárfürdő és Lukácsfürdő közötti sikátor folytatásában a mecset-utczára felvezetett volna. A Rézmál- és Szemlőhegy e meredek oldala ugyanis a császárfürdőhöz tartozik és parkul használtatik s igy a mecset-utcza emlitett folytatására telekrendezési szempontból szükség nincsen, a parknak pedig csak hátrányára lehetne. A mi pedig a lépcső elhagyását illeti, a közlekedésről a kavicsutczából kiinduló serpentin-uttal van gondoskodva. Ilyen értelemben leendő hozzájárulás végett a tervet átküldöttük a székes fővároshoz, a hol az jelenleg tárgyalás alat áll.

Ez iránt a székes főváros mutatott be tervet, melynek értelmében a Radl-árok kellő kiszélesités és vonalának kiigazitása mellett a Szépmezőn találkozik az aranyhegyi árokkal. E tervet elfogadtuk, de elleneztük, hogy a vizek egy része a vörösvári-uton és folytatólag a filatori-gát mentén találjon levezetést, mert a Radl-árok szelvénye elég nagy arra, hogy az összes vizeket befogadhassa. Noha továbbá a hegyi vizek elvezetése kérdésében az az elvi megállapodás jött létre, hogy a főbb közlekedési utak áthidalandók és ennek ellenére a bécsi-uton a vizek teknőalaku kövezeten vezettetnek, mégis, nehogy e sürgős rendezés halasztást szenvedjen, nem tettünk kifogást az ellen, hogy a bécsi-uton a hidépités egyelőre elmaradjon.

E zsinagóga telkere a főváros által javaslatba hozott szabályozási módositást, mely szerint a telekből csak a Lajos-utczára vétetik el 160 □-öl terület, elfogadtuk; de szemben a középitési bizottság javaslatával, mely szerint a telek megmaradó része beépithető volna, kimondottuk, hogy a zsinagóga előtti tér minden esetre szabadon maradjon, mert tekintettel a zsinagóga előtti nagy forgalomra, mely kivált nagyok ünnepek alkalmával tapasztalható, a kérdéses terület szabadon hagyására már biztonsági szempontból is szükség van. Ezzel kapcsolatban a tél-utcza és a Zichy-utcza szabályozása is tárgyalás alá jövén, ennek során a tél-utczát 4 ölre, a Zichy-utczát pedig 6 ölre kiszélesiteni határoztuk.

Ismerőseink.

(Árnyak és fények.)

Dr. Németh Imre.

A „Buda és Vidéke“ olvasói sokat találkoznak dr. Németh Imre nevével. Nagyon sok értékes dologgal gazdagitotta a lap tartalmát és elmondhatjuk, hogy nem csak jó barátunk, de egyik legszorgalmasabb munkatársunk.

Nem csak neve alatt, de névtelenül is nagyon sokat ir. Nekünk pedig jó czikkirókra nagy szükségünk van, mert csak igy lehet megvilágitani minden kérdést.

Ezzel a „Buda és Vidéke“ is erősödik és szava nyomatékosabb lesz. Annyi vezérférfiu van Budán és mégis e vezérférfiak némelyike nem tartja elég fontosnak azt, hogy tollat ragadjon és elbeszélje a mondani valóját.

Dr. Németh Imre lelkesedik Budáért és elfoglaltsága daczára évenkint sok izben ir lapunkban. Az előljáróságok szervezése alkalmából olyan czikkel tisztelt meg, melyre az intéző körök is figyelmesek lettek. Buda nem Pest czimü czikke példája annak, hogy ő Budának igaz lakója és méltó tagja a kitünő budai ügyvédi karnak, melynek minden egyese megérdemli a jogász czimet. Jogvédők és nem jogcsavarók.

Németh Imre tevékeny részt vesz közéletünkben és mindenütt nyomát hagyja annak, hogy neki eszméi vannak. Mint a második kerületi választmány tagja szorgalmas, fáradhatatlan és szakavatott.

A társaságban kedvelt és a mi fő minden izében — gondolkodásában is — tősgyökeres magyar ember. Egy cseppet sem doctrinaire bár tudását lépten-nyomon észlelhetni. Nem árul el többet annál, mint a mit tud, sőt szerény és nem ambitiózus.

Buda jövője elé szép reményekkel tekinthetünk, ha oly harczosokat látunk a küzdők táborában, mint dr. Németh Imre, ki az apró küzdelmekben csak oly kitartóan lelkes, mint a legnagyobb csatákban.

Az is igen szép vonása, hogy szenvedélyes turista és részt vesz a legtöbb turistakirándulásban.

Feleslegesnek tartom bizonyitani milyen hasznos Budára és vidékére nézve a turistaság. Minél többen látogatják szép pontjainkat, annál többen ismerik meg, terjesztik a szépséget és keresik fel.

Németh Imre érdemei nem csak mint polgárnak, de mint turistának is elévülhetlenek.

Adjon az Isten sok ily lelkes férfiut Budának és vidékének és sok ily jó barátot Buda és Vidékének azaz nekünk.

Különfélék.

— **Halottak napja.** Koszoru, virág, emlékezés és könnyü, pompa és fény mind a megholtaké volt. Gyászoló család, özvegy férfi és nő, árva gyermekek a temetőben. A kegyeletet leróni akaró sokaság, és a kiváncsiak tömege a csendes lakok hajlékához zarándokolt az elmult két napon. És megváltozott az idő képe, a ködben szitáló majd szakadó zápor eső helyét, tiszta kék égboltozat s ragyogó fénysugár váltotta fel a mely nem kevésbé hozzájárult a gyász-ünnepélyek emeléséhez. November 2-ika a halottak emlékének van szentelve. Ez alkalommal a ki csak teheti, felkeresi övéinek sirját, koszorut helyez rá, világot gyujt s megkönnyebülve tér onnan vissza. A temetőbe megy a gyermek, hogy atyja, anyja iránt; a szülők, hogy gyermekük és rokonuk iránt; a tanitvány, hogy tanitója, mestere iránt s a nemzet, hogy nagyjai iránt rójja le a kegyelet adóját. A csendes budai oldalon is számos jelesünk nyugszik, kiknek nevök, emlékük él, és élni fog. Itt alusszák örök álmukat a régi ráczvárosi temetőben Virágh Benedek, a magyar Horasius, Döbrentei Gábor, a németvölgyi temetőben pedig Hunfalvy János a nagy geographus. Ott pihennek ugyancsak a ráczvárosi temetőben a Budavár falainál 1849 május hó 21-én elesett névtelen hősök porai. Rájuk is kiterjed az ifjuság kegyelete. — A budai paedagogium polgáriskolai tanárjelöltjei tették évekkel ezelőtt mintegy kötelességükké, hogy minden halottak napjának előestéjén felkeressék sirjokat. Ezt meg is teszik mindig; ott voltak az idén is, s koszorut helyeztek mindegyiknek sirjára. Virágh Benedeknél Brunovszky Rezső, Döbrentei Gábornál Reöthy Wladimir, a honvédeknél Czéh István, Hunfalvy Jánosnál pedig Slajchó Mihály mondtak beszédet. A dalárda Tarczali Sóváry Béla tanárjelölt vezétése mellett szintén részt vett a kegyeletes ünnepélyen. Innen az ifjuság az intézet nemrégiben elhunyt jeles tanárának, Kozocsa Tivadarnak sirjához vonult és ott helyezett le Nagy László megemlékező beszéd kiséretében koszorut. A gyászünnepélyek, a felvonulások a budai részeken a legnagyobb rendben folytak le. Különösen a németvölgyi temető volt igen népes. Itt a magánfogatok és bérkocsik hosszu sora kinyult egész a budaeörsi-utra. Legkevesebben látogatták a farkasvölgyi temetőt, mert fájdalom ez ideig még semmi közlekedési eszközről nem gondoskodtak, hogy megközelithető legyen.

— **Uj utcza név.** Ugy értesülünk, hogy a közmunkatanács egy budai utczát Schwartzer Ferencz utczának akar nevezni. Hogy melyik legyen ez az utcza nem tudjuk s inditványunkkal a közmunka tanács elé nem vágunk. Magát a kegyeletes szándékot azonban, szivünkből helyeseljük. Dr. babarczi Schwartzer Ferencz Buda hálájára valóban érdemes. A mi pedig tudományosságát illeti az olyan mértékü, hogy csak nagy tisztelettel emlegetjük, és a magyar tudományosság egyik fényes oszlopának tekinthetjük. A mi humanizmusát illeti az olyan volt, hogy párját alig lehet találni. Tehát a szándék egy valóban érdemes nagyunk emlékét tisztelné meg.

— **Tanári kinevezés.** Andor József tanárjelöltet, a „Magyar Szemlé“-nek „Cyprián“ néven ismert és kedvelt tárczairóját, a vallás- és közoktatásügyi miniszter a budai várfok-uczai gymnasiumhoz tanárrá nevezte ki.

— **A III. ker. piacztér rendezése** tárgyában a kerületi választmány és az előljáró között konfliktus keletkezett. A ker. választmány és a ker. bizottsági tagok a tanácshoz felebbezték meg az előljáró intézkedését, mert a vidékről bejövő 200, gyakran 300 kocsit elterelte a piacztérről, az ott levő üzletek roppant kárára. A tanács méltányolta a választmány panaszát s a kerületi kereskedők érdekében utasitotta az előljárót a panaszok orvoslására. Dr. Bencze előljáró azonban, — mint velünk közlik, — nem hajtotta végre a tanácsi intézkedést s olyan helyet jelölt ki a vidéki árusitók számára, hogy ezek inkább a város belső piaczaira mennek be. Ez által az egész üzleti és piaczi forgalom elterelődött a III. kerületből, mely ugyis a legszegényebb városrész e tekintetben. A kerületi választmány tagjai és a kerületi bizottsági tagok tegnap ismét értekezletet tartottak ez ügyben s elhatározták, hogy küldöttségileg fogják a kerületi polgárság panaszát a polgármesterekkel közölni s tőlük gyors intézkedést kérni.

— **A budapesti mészáros ipartestület válsága.** A mészáros ipartestület kebelében fölmerült viszálykodások következtében Schiller György elnök, ugyszintén az alelnök, valamint egynek kivételével az elöljárósági tagok és a számvevő is lemondtak. Horváth János dr. iparhatósági biztos ez okból október 27-én, vasárnap délutánra rendkivüli közgyülést hivott egybe, hogy a leköszönt elnökség és tisztikar helyett ujat válaszszanak. E meghivás következtében az ipartestület tagjai rendkivül nagy számban jelentek meg. A szavazás eredménye az lett, hogy elnökké 109 szóval ismét Schiller Györgyöt választották meg. Alelnök lett Hoffer Gyula, előljárósági tagok lettek: Holzer Ede, Gamauf Károly, Szabó Sándor, Goldreich Fülöp, Lindmayer György, Löbl Samu, Tóth Sándor, Schwersik Antal, Scheffer József, Bittner József, Schneider Dávid, Horváth Béla, Berliner Bódog, Schwarcz Soma, Perl Ignácz, Krausz Ferencz, és Nagy Márk; póttagok: Kossuth István, Cziczvoll J., Kirchknopf Mátyás; számvizsgálók Zinhober Illés, Brust Adolf és Wohl József. Horváth János dr. meleg szavakban üdvözölte Schillert és örömét fejezte ki a fölött, hogy a válság ily szerencsés megoldást nyert. Schiller György meghatva mondott köszönetet a beléje helyezett bizalomért és az iparhatósági biztos szives üdvözletéért és azután fölkérte ellenfeleit, hogy félre téve a gyülölködést és viszálykodást, vállvetve segitség őt az ipartestület ügyeinek előbbre vitelében, mert hisz ő maga is azt az ipart üzi és igy önmaga ellen dolgoznék, ha nem az ipartestület érdekeinek megvalósulását tartaná föladatának.

— **Dr. Nendtwich Károly emlékezete.** A magyar tudományos akadémiának közelebb tartott felolvasó ülésén Ilosvay Lajos a nagyérdemü boldogult Nendtwich Károlyról emlékezett meg. Behatóan méltatta a nagy tudós munkásságát és hatását, mely előtt egész Európa kalapot emelt. Dr. Nendtwich Károlyt élete végén nem méltatták eléggé lapjaink, melynek oka az volt, hogy politikai pályáján az antiszemita-pártnak volt vezértagja. Mi budaiak kegyelettel emlékezünk arra a jólelkü igazi budai öreg urra, kinek arczképe az I. ker. polgári kör termét ékesiti. A magyar tudomány nagy alakja polgár életében Budáért lelkesült s a mi sziveinkben is örökké él. Áldott legyen emléke!

— **Nyilt kérdésre, nyilt felelet!** Alusznak? Léteznek vagy csendesen kimultak? Vannak, vagy nincsenek? Kérdés, melyre felelet még nem jött. A lipótmezei érdekeltek szövetkezetéről van szó! Arról a szövetkezetről, a mely a budai érdekek szempontjából oly kecsegtető programmal lépett fel, hogy annak minden egyes pontját a legnagyobb örömmel és megnyugvással olvasta mindenki, a ki szivén hordja Budának emelkedését és felvirágzását. Erről a szövetkezetről becses lapjának egyik számában már emlitést tettem. Hittem, reméltem, hogy valamelyes felvilágositást majd csak kapok. Hiába! mindezideig a lipótmezei érdekeltek szövetkezetének igazgatósága vagy nem vett tudomást felszólamlásomról, vagy maga sem akar nyiltan bemutatkozni. A nyilvánosság utján kérem ujból t. szerkesztő urat, hogy a Buda és Vidékében az oly közkedveltségnek örvendő „Ismerőseink“ rovatában szives fáradozásai utján ismertesse meg a szövetkezet élén álló egyének egyikét-másikát névleg is, és ezért nagy köszönettel leszek ugy én, mint az érdeklődő nagy közönség, mert végre megtudhatjuk, hogy a szövetkezet hol van, él-e? munkálkodik-e? avagy elszunnyadt az Urban? Egy érdekelt.

— **Felhivás.** Az állami tisztviselők mozgalmának végrehajtó bizottsága a következő felhivást intézte a tagtársakhoz:

Az állami tiszviselők mozgalmának végrehajtó bizottsága kötelességének ismeri immár saját működésének eddigi eredményét, a tevékenysége által teremtett helyzetet és végre ama akadályokat is a t. tagtársakkal tudatni, melyek lelkesült munkánk végeredményének megvalósitását mindeddig gátolták.

Ez értesitésével a végrehajtó bizottság kimutatni óhajtja, miszerint az eléje tüzött magasztos czél megvalósitásában folyton fáradozik, és hogy a munkálkodásának alapkövét képező kölcsönös bizalmat ébren tartva a közösügy iránti lelkesedést tovább is fejlessze.

A folyó év szeptember havában a magas kormányhoz benyujtani szándékolt nagyszabásu memorandum mindeddig teljesen elnem készülhetett, minek oka a memorandum anyagának nagy halmazában, a tömérdek adat helyes feldolgozásának nehézségében rejlik.

Késleltette a munka befejezését ama körülmény is, hogy a bizottság által a memorandum tervezethez bekért észrevételek és vélemények igen elkésve küldettek be.

Az egyesületi alapszabály teljesen elkészült, és az a memorandumnak a magas kormány elé terjesztése után alkalmasnak látszó időben fog jóváhagyás végett felterjesztetni. Mihelyt a memorandum teljesen elkészül, azonnal az illető fórumok elé fog terjesztetni.

E tényállás előadása után azzal a reménynyel biztatja magát alólirott végrehajtó bizottság, hogy a t. tagtársak ügyünk iránti régi lelkesedését továbbra is fentarthatja. A végrehajtó bizottság igéri, hogy a maga részéről sem fáradságot sem akadályt sem csüggedést nem fog ismerni, s hiszi, hogy e szent ügyet utóvégre is siker fogja koronázni és türelmünk jutalmát nyeri. Budapesten. Az állami tiszviselők mozgalmának végrehajtó bizottsága: Csemegi Károly, elnök; Asztalos Géza, jegyző; Dr. Detre László, jegyző.

— **Ős-Budavár.** A siker, melyet a bécsi és az antwerpeni kiállitásokon „Ó-Bécs“ és „Ó-Anwerpen“ elnevezés alatt ismert s régi idők épületeit s jellegét reprodukáló vállalatok elértek, valamint az a hatás, melyet jelenleg „Velencze Bécsben“ tesz, arra bátoritanak bennünket, hogy az 1896-ik ezredévos országos kiállitással kapcsolatosan és összeköttetésben, az annak tőszomszédságában levő s vele egy széles hid által összekötendő állatkert területén a 17-ik századbeli „Ős-Budavár“-át művészies utánzatban bemutassuk. Tervünk keresztülvitelét „Ó-Bécs“ és „Velencze Bécsben“ megteremtője — Marmorek Oszkár műépitész kipróbált kezeire biztuk, de gondunk volt arra is, hogy a látogatók érdeklődése, polgári és katonai felvonulások, zene és művészeti előadások és egyéb látványosság által felköltessék, — nemkülönben arra is, hogy a közönség kényelmére kellő számu vendéglő, bormérés, sörcsarnok, czukrászda és kávéház álljon rendelkezésre. — Minthogy úgy a török, mint a magyar városrészben nagyobb számu árucsarnokot és üzlethelyiségét létesitünk, melyek — tekintettel az előreláthatólag nagymérvü látogatottságra s azon körülményre, hogy az elárusitásnál csakis történetileg hü jelmezekbe öltöztetett személyeket lesz szabad alkalmazni, a legjobb eredménynyel kecsegtetnek; kötelességünknek tartjuk ezt t. Czimnek idejekorán azon kérelem kapcsán adni becses tudomására, hogy azon esetre, ha ezen helyiségek egyikét vbgy másikát bérbevenni szándékozik, erről bennünket folyó évi október 30-ig tudósitani sziveskedjék. Budapest, 1895. évi november havában. Kiváló tisztelettel Az „Ős-Budavár“ (Törökvilág Magyarországon) vállalat igazgatósága. Iroda: IV. Károly-körut 2.

— **Magyar asztaltársaság** alakult Bogdányban Rippl József jóhirü vendéglőjében. A társaság czélja, ugy tudjuk a magyarosodás előmozditása. Szép és elismerésre méltó tény ez különösen akkor, ha az ily hazafias mozgalmak a polgárság kőréből indulnak ki. Üdvözöljük a társaság lelkes tagjait és velők Rippl Józsefet, mint ki Bogdányban már régóta a legmagyarabb német.

— **A turista életből.** A magyar turista-egyesület budapesti osztálya az idei programszerü kirándulások sorozatát befejezte, május 5-től október végéig összesen 42 kirándulást rendezett és pedig 11 félnapost, 27 egész napost, és 4-et két vagy több napra terjedőt. A kirándulások általában, de különösen a félnapos kirándulások jól látogatottak voltak, és jobbára jólsikerültek épen ugy látogatottak voltak a minden hónap első keddjén a „Politikus Grajzler“ hez czimzett vendéglőben tartott havi összejövetelek is, ez havi összejövetelek a télen is minden hó első keddjén ismétlődni fognak és a nemzeti szállodában az aranykéz-utcza felöl levő külön teremben fognak megtartatni, az első ilyen összejövetel november 5-én este 8 órakor lesz; helyettesiteni fogja az egyesület a kirándulásokat és a mennyiben ezek helyett vetitett fényképekkel illusztrált felolvasásokat fog rendezni, mi iránt lehetőleg a legközelebbi napokban tétetik már intézkedés. Ezek szerint a magyar turista-egyesület nyáron ugy mint télen minden lehetőt elkövet arra nézve, hogy tagjai a turistaság körébe vágó szórakozásokban részesüljenek, de sőt nem is zárkózik el annyira a nagyközönségtől, hogy mindent csak a tagoknak és a tagokért, mert ugy a társas estélyeken mint a felolvasásokon megjelenhet mindenki ha nem tag is, mert az egyesület szivesen lát vendégként mindenkit a ki a turistaság iránt érdeklődik és minden a turistasággal kapcsolatos ügyekben nem tagoknak is készséggel ad felvilágositást az egyesületnek IV. Rózsatér 5. sz. a. levő helyiségében hol a hivatalos órák heti napokon délután 6—8 óra között tartatnak.

— **Estély.** A f. é november hó 7-én Somlyai József székesfővárosi bizottsági tag tiszteletére Schlaucher Ferencz vendéglőjében rendezendő társas vacsorára jegyek Záborszky János Krisztina-téri mészáros üzletében kaphatók.

— **A budapesti központi tejcsarnok-szövetkezet** vasárnap, folyó hó 27-én délelőtt tartotta a közgyüléset Szapáry István gróf elnöklete a att. Az elmult üzletév a jelentés szerint nem maradt el a várakozás mögött. Az üzletmenet állandóan kielégitő volt s tejfölösleggel nem kellett küzdeni. A lefolyt évben a 317 üzletrész után 9 077,977 liter szabályszerü (tavaly 9.383,818 liter) és 197.291 liter másodrendü tejet szállitottak be, a mi után 829,681 frt 74 kr. volt a nyers bevétel, vagyis literenként 9.06 kr. A költségek levonása után 667,513 frt 64 kr., azaz literenként 7.27 (tavaly 6 60 kr.) tiszta bevétel maradt fönn. A tavalyihoz képest tehát az értékesités lényegesen javult, amit főleg az okozott, hogy az igazgatóság a detail-eladást igyekezett növelni.

— **Zenélő Magyarország.** Egy rövidke keringővel ejtik lázba a főváros és vidék czigányzenekarai a közönséget? Mi a czime ennek? ki a szerzője? kérdik mindenütt. A czigány mást nem válaszolhat, mint hogy ez egy uj orosz keringő. Ez a bájos első hallásra fülbemászó buskomor melodiájával elragadó keringő most jelent meg a „Zenélő Magyarország 21-dik füzetében: czime „Tatjána“ Valse russe Korsky-Ivanoviczitől. E füzet még azonkivül a következő remek dolgokat tartalmazza „Erdő mellett de magas a kaszárnya“ Népdal. Meyer Hellmund Eriktől „Oh mi mély szenvedély“ müdal magyar és német szöveggel. Kirchner Elektől „Közelben“ Salondarab. A „Zenélő Magyarország“ előfizetési ára negyedevre 4 frt. Egyes szám ára 20 kr. Előfizetni a kiadóhivatalban Budapest, Csengery-utcza 62./a.

Gyászrovat. Nagy Lajos dr. fővárosi tanácsos meghalt. Az ő halála nagy veszteség a fővárosra nézve, mert a legképzettebb tisztviselők egyike volt. Nagy Lajos Keszthelyen született, gimnáziumi és egyetemi tanulmányait Budapesten végezte. A jogi doktorság elnyerése után az ügyészségnél nyert alkalmazást. A főváros szolgálatába 1875-ben lépett és itt képességeit csakhamar felismerték, ugy hogy rövid idő alatt tollnok, jegyző, majd pedig főjegyző lett. 1885-ben választotta meg a főváros közgyülése tanácsossá. Először a jogügyi osztályt vezette, később a középitési, végül pedig az adóügyi osztály vezetését bizták rá. Mindenki, a ki ismerte, tisztelte, becsülte, mint tisztakezü, éleseszü, helyes gondolkodásu tisztviselőt. A folytonos munka azonban korán megtörte a még fiatal ember egészségét ugy, hogy már évek óta beteges volt és betegsége ellen Olaszországban keresett gyógyulást. Mihelyst jobban lett, azonnal ismét hozzáfogott a munkához, mig végre a tüdő és gége baja ágybadöntötte s az elmult éjjel megölte. Özvegye és három árvája siratja halálát, a melynek hirére a városházakon és egyéb városi épületeken kitüzték a fekete zászlót. Az elhunyt prezbiterje volt az evangelikus egyháznak. A család a következő gyászjelentést adta ki:

Nagy Lajosné drné szül. Martiny Róza a maga, ugy gyermekei: Margit, Sándor és István, valamint apósa Nagy Sándor nevében szomorodott szivvel jelenti, hogy hőn szeretett férje, a legjobb atya, illetve fiu Nagy Lajos dr. székesfővárosi tanácsos, a pesti magy. evang. egyházközség prezbitere, október 29-ik napján éjjel, életének 45-ik, boldog házasságának 17-ik évében, hosszas szenvedés után elhunyt. A boldogult hült tetemei október 31-ik napján d. u 3 órakor fognak a gyászháznál: VII. kerület, kerepesi-ut 26. sz. a., az ág. ev. egyház szertartása szerint megáldatni és azután a kerepesi-ut melletti sirkertben örök nyugalomra tétetni. Budapesten, 1895. évi október hó 30-án. Isten áldása lengjen porai felett!

— **Papválasztás lovagias uton.** A budai református lelkészi állást, mely már évek óta üresedésben van, november 15-kén töltik be. A választók két pártra szakadnak, az egyik jelölt Haypál Benő, a mostani ideiglenes pap, a másik Kecskeméthy-Csapó István. A két jelölt hivei azonban már a választás előtt összeütköztek. Haypál főpárthive Borosnyay Oszkár prezbiter nyilt levelet intézett a hivőkhöz, mely ben fölszólitja őket, hogy szavazzanak Haypál Benőre. E mellett nem a legkiméletesebb szavakban emlékezik meg az ellenjelöltről s párthiveiről. A nyilt levélre az ellenpárt nevében Kasits Péter tegnap válaszolt Borosnyay „rágalmazó, gyáva támadását felháborodással utasitván vissza.“ A dolgot valószinüleg lovagias uton fogják elintézni. (Budapesti Hirlap.)

— **Költözködő családok.** A déli vasuton át körülbelül hatvan család költözött ki Braziliába. Többnyire a felső megyékből való tótok voltak. Valószinüleg azzal a kiábrándulással térnek vissza: Jobb itthon.

— **A fő-utcza járdája.** Nem régiben köszöntük a székes fővárosának azt, hogy a fő-utcza kövezeeét rendbe hozatta. A kocsi-ut csakugyan nem olyan nyerges, mint eddig volt, de egy nagy baj következett be, mely sok balesetnek veti elébe árnyékát. A járda, mely különben is agyon van járva sok helyen az üzletekbe is befolyt. A télen, ha két három kocsi össze torlódik egy közülök okvetlen a járdára csuszik veszélyeztetve az ember életét. Kérjük ennélfogva a járda felemelését a főuton. Nagyon szép és kivánatos lenne, ha aspfalt burkolattal látnák el a járdát.

— **Az omnibusz társaság figyelmébe.** A Városmajor-utcza felé megnyilt uj vonalon is kivánatos, hogy a kalauzok udvariasak legyenek a közönséggel s ne tegyenek külömbséget a keményitett galléru meg a ködmenes emberek között. Megtörtént ugyanis, hogy három ködmenes magyar ember beült az omnibuszba, kijelentette, hogy a déli vasut háza előtt akar kiszálni. A kalauz nem figyelmeztette őket, hogy hol kell leszálniok — ez még nem volna baj — de a mikor ezek illedelmesen fölszólaltak, gorombán utasitotta vissza panaszukat s leszálásuk után is utánuk kiabált.

Egy a praxisban is demokrata honpolgár.

— **Serpentin út.** Lapunk egy barátja levelet intézett hozzánk, melyben azt kérdi nincsen-e a serpentin-utra jó magyar kifejezés? Van, régebben az ilyen kigyódzó ösvényeket és utakat szalagútnak hivták. Ezt elfogadhatná a főváros és közmunkák tanácsa is.

Habemus.

Anynyi felszollalás után végre meg van a mit várva-vártunk, a mi omnibus-járatunk. Most már a Krisztinavárosba is könnyebben lehet eljutni. A társaskocsi-részvénytársaság

befogja látni, hogy helyesen cselekedett és az eredményeket tapasztalva még több figyelembe részesiti Budát. Ezt is köszönjük, és a társaság előzékenysége javára könyveljük el.

Az uj omnibusz-járatok rendje ez:

A budapesti omnibuszközlekedésben november eljsejétől fogva számos ujitás lép életbe. Többek közt uj omnibusz-vonalak nyilnak meg és pedig: 1. Kálvintér, Kecskeméti-, Egyetem-, Korona-herczeg-, Bécsi-, Deák-Ferencz-utczai, Gizella-tér, József-tér, Fürdő-utcza; Lánczhid, Fő-utcza a Pálffy-térig. Viteldijak: Kálvin-tér—Pálffy-tér 10 kr, Kálvin-tér—Gizella-tér 6 kr, Gizella-tér—Pálffy-tér 6 kr. 2. Gizella-tér József-tér, Lánczhid. Alagut, Krisztina-tér és utcza, Városmajor-utcza a Vaskovics-féle hidegvizgyógyintézetig. Viteldijak: Gizella-tér—Városmajor 10 kr, Gizella-tér—Krisztina-templom 6 kr, Krisztina-templom—Városmajor 6 kr. A Gólyához és nyugati pályaudvarhoz vivő társaskocsik városi végpontja ezentul a Gizella-tér lesz, hol 5 vonal 7 irányból fog összefutni. A nyugati pályaudvarvonal a külső-váczi-ut és Lehel-utcza sarkáig (a rákospalotai elektromos vasut végpontjáig) meghosszabbittatik. Az e vonalakra megállapitott olcsó dijtételek a következők: Gizella—Golya 10 kr, Gizella-tér—Városliget 6 kr, Gizella-tér—Nagymező-utcza 4 kr. Nagymező-utcza—Városliget 4 kr, Városliget—Gólya 6 kr, Gizella-tér—Lehel-utcza 6 kr. A többi vonal változatlanul megmarad. Nevezetes reform tehát, hogy a Budáról Pestre való meneteknél az eddigi 12 és 8 kros menetdijat 10 és 6 krra szállitották le. Figyelemreméltó, hogy november 1-től az omnibuszokon átszálló jegyeket fognak kiadni, a mely ujitás nagyban hozzá fog járulni ahhoz, hogy a közönség a társaskocsikat mindinkább megkedvelje. A Gólyához, ferenczvárosi pályaudvarhoz és Városmajorhoz az átszálójegy bármely pontról 15 krba kerül, az összes többi pont közti átszállásért 10 kr lesz fizetendő. Mindszentek és halottak napján a társaskocsi-részvénytársaság a Szervita-térről, Csepelrakpartól, Bazilikától, Rudas-fürdőtől, Ferenczvárosi pályaudvartól és Ártézi-fürdőtől fog a kerepesi temetőhöz omnibuszokat járatni.

Tájékoztató.

Téli kura rheuma, köszvény, ischias stb. ellen Szt.-Lukácsfürdő r.-t. Budapest.

Kénes iszapfürdő, douche-massage iszapborogatások. Meghülés veszélye nincs, mert a szállodák és fürdők egy fütött épülettömböt képeznek. Olcsó pensio. Lift és hordszékek, nehéz betegek számára felvonó a vizben. Prospektust küld az Igazgatóság.

— **Eladó billiárd,** egész jó karban levő — olcsó áron — bővebbet a kiadóhivatal.

— **Eladó.** Eladó két jó karban levő téli kabát. Bő ebben a kiadóhivatal.

— **Ajánljuk** a Kubinszky György-féle szabályozható gyermekfülleszoritó kötszert, mely a fülnek szép formát ád. Használati utasitás. Ez a fülleszoritó kötszer a gyermek lefekvése előtt lesz alkalmazva olykép, hogy a füllemezek a fülkagylóra helyeztetnek s a szabályozó gummitartók meghuzása illetve megeresztése által azok kellőkép leszorittatnak. Kapható Kubinszky György cs. és kir. szab. gyermekfülleszoritó és bajuszkötő készitőnél Budapest, I. ker. Krisztinatér.

— **Lakás kerestetik.** Kerestetik Budán egy magánosan álló ház kertel közlekedés közelében. Legalább négy szoba és mellékhelyiségekből álljon. A lakás május elsejére kell. Bővebben a kiadóhivatal.

— **Zongora-leczkéket** ad a legujabb rendszer szerint hivatalnoknak neje a Várban, legjutányosabb feltételek mellett. Tudakozódásokat szivesen közvetit a kiadóhivatal.

Kiadó: mindszenti Erdélyi Gyula.

Nyiltér.

Budapest vidéki magy. kir. pénzügyigazgatóság.

81884. sz.
III. 1895.

Gróf Keglevich István utódai budafoki cognacgyári czég kérvénye az **1894—1895. termelési évadban** feldolgozott **bormennyiség** és fizetett szeszadó igazolása iránt.

Végzés.

Ezen kérelme folytán folyamodó részére igazoltatik, hogy budafoki cognac-gyárában az **1894—1895. termelési évadban**

1,999.420 liter bormennyiség

dolgoztatott fel, és hogy ezen idő alatt a czég **20.993 forint 91 kr.** szeszadót fizetett.

Budapesten, 1895. aug. 27.

Bárczy, s. k.
kir. tanácsos, pénzügyigazgató.

A gyártmány jó minőségét és szoliditását bizonyitó pénzügyhatósági végzések már évek óta egyes egyedül ✱ **csakis általunk** ✱ hozatnak nyilvánosság elé és **hathatósan támogotják** ama ismételt állitásunkat, hogy gyárunk, mely már **1882-ben alapittatott, a legnagyobb és legjelentékenyebb** Ausztria-Magyarországban és minden más cognac-gyárt **megbizhatóság** tekintetében fölülmul.

Ama körülmény, hogy cognac-gyártmányaink **közkedveltségnek** örvendenek, csakis annak tulajdonitható, hogy a cognac fogyasztók arról győződtek meg, hogy mi ✱ **csakis jólkezelt** ✱

és valódi ó cognacot

hozunk forgalomba.

A fogyasztókat saját érdekükben arra figyelmeztetjük, hogy a bevásárlásaiknál ne csak rövidesen „Keglevich cognacot“ kérjenek, hanem arra is ügyeljenek, hogy a palaczkon teljes czimünk.

Gróf Keglevich István utd.

legyen, hogy **hamisitott értéktelen és hasonhangzásu** gyártmányok beszerzésétől megóvassék.

Gróf KEGLEVICH ISTVÁN utódai budafoki cognac-gyár igazgatósága.

Magyar leszámitoló- és pénzváltóbank.

HIRDETMÉNY:

A Magyar leszámitoló- és pénzváltóbank részvényeseinek 1895. október 24-én tartott rendkivüli közgyülése elhatározta, hogy a jelenleg 25 millió koronából álló részvénytőke

12,500 db., egyenként 400 korona névértékü részvény kibocsátása által 30 milló koronára emeltessék fel,

s ezen kibocsátásra kerülő részvényekre nézve a jelenlegi részvényeseknek részvénybirtokuk arányában az igényjog megadassék.

A közgyüléstől nyert meghatalmazás alapján ezennel közzéteszi az igazgatóság, hogy a közgyülés határozatának keresztülvitele a következő módozatok alatt történik:

1. Minden ez idő szerint forgalomban levő 400 korona névértékü **öt darab részvény alapján egy uj, ugyancsak 400 korona névértékü egész részvény — öt részvénynél kevesebb darab után pedig részvényenként egy uj részvény ötödéről szóló részjegy — vehető át.**

A kibocsátásra kerülő uj részvények az 1896-ik év nyereségében a már forgalomban levőkkel egyenlően részesednek.

2. A részvényeseknek biztositott igényjog **1895. október 31-től 1895 november 9-ig** bezárólag gyakorlandó.

3. **Minden uj egész részény után 270 frt, minden ötödről szóló részjegy után tehát 54 frt vételár fizetendő.** A részvények árának azon része, mely a 400 korona névértéket meghaladja — az összes, az uj részvények kibocsátásával járó terhek levonása után — a társaság általános tartalékalapjához csatoltatik.

4. Ezen vételár lefizetése történhetik **vagy egyszerre és egészben az igényjog gyakorlásával egyidejüleg** az erre kitüzött napokon, vagy pedig **két részletben** oly módon, hogy **az igényjog gyakorlása alkalmával a vételár fele, vagyis 135 frt,** illetve **27 frt** fizettetik, mig a **második rész, vagyis a hátralékos 135 frt,** illetve **27 frt legkésőbb 1895. deczember 20-ig bezárólag fizetendő.**

Minden befizetés után az intézet 5%-os kamatot térit meg és pedig a befizetés napjától 1895. deczember 31-ig.

5. Az igényjog gyakorlása a részvények bemutatása s lebélyegzése alapján történik; ezen czélra mindazon részvényesek, kik igényjogukkal élni kivánnak, tartoznak részvényeiket, az összes azokhoz tartozó (3—10. számu) szelvényekkel együtt, a 2-ik pont szerint meghatározott napokon számjegyzékek kiséretében

Budapesten . . . . a társaság főpénztáránál (Dorottya-utcza 6),
Bécsben . . . . . az „Union-Bank“-nál,
M. m. Frankfurtban a „Deutsche Effecten- u. Wechsel-Bank“-nál

bemutatni, a hol azok lebélyegeztetni fognak és a **hol a 4-ik pontban előirt befizetések is teljesitendők.**

6. A fenti módozatok szerint befizetett részvényekért **ideiglenes jegyek adatnak ki,** a melyek 400 korona névértékü egész részvényekről, illetve a hol a benyujtott részvényszám ezt nem engedi, ötöd részvény-részjegyekről szólanak. Ezen ideiglenes jegyek helyett a vételár teljes befizetése után s darabonként 63 kr. bélyegilleték fizetése mellett, 1895. deczember 1-jétől kezdve azon helyeken, hol a befizetés történt, végleges, egyenként 400 korona névértékü eredeti részvények adatnak ki.

7. Mindazon ideiglenes jegyek (igazolványok), melyekre a kitüzött határidő alatt az előirt második részfizetés nem teljesittetett, közzététel és felhivás után az igazgatóság által a kereskedelmi törvény 169. és 170. szakaszai értelmében érvényteleneknek fognak nyilvánittatni, mely esetben az igy megmaradt részvények szabad kézből eladatnak és a semmiseknek nyilvánitott ideiglenes jegyekre (igazolványokra) történt első befizetés pedig az általános tartalékalap javára fordittatik.

8. Azon részvényesek, kik igényjogukat a meghatározott időben és módon nem gyakorolják, ezen jogokat okvetlen s visszavonhatlanul elvesztik s az igazgatóság az ily módon esetleg megmaradó részvények felett a közgyülés által neki adott meghatalmazás értelmében rendelkezik.

Budapest, 1895. október 29-én.

Az igazgatóság.

GANZ és TÁRSA

vasöntöde és gépgyár-részvény-társ. Budapesten.

Gáz- és Petroleum-motorok álló vagy fekvő, egy vagy két hengerrel.

Készit:

A) **gépeket és épitési munkákat, teljes malomberendezéseket, vasutt kocsikat és vasuti fölszereléseket, transmissiókat.**

Speczialitásai

B) **kéregöntvény** vasuti kerekek, váltók, zuzóművek, hengerek-és ágyúgolyókhoz.

Hengerszékek kéregöntetü hengerekkel mind a magas malmászathoz, mind pedig a parasztra őrléshez s **egész malomberendezések.**

Facsiszoláshoz, papir- és czelluloza-gyártáshoz való gépek. Vizikereket nagy sikerrel pótló **turbinák.**

Villamos világitás nagy távolságra is a motortól.

Zsilipek, csővezetékek, frictiós kapcsolások, rotatiós dynamométerek. Aczélöntés.

A kőbányai

királysörfőző

részvénytársaság

ajánlja a máris közkedveltségnek örvendő

ászok, király, márcziusi, korona és bajor söreit a n. é. közönség figyelmébe.

PALACZKSÖR naponta friss töltés!

Megrendelések közvetlen a sörfőződe által eszközöltetnek.

Van szerencsém a n. é. **közönség** becses figyelmébe ajánlani a **szinkör** mellett levő „Alaguthoz" czimzett vendéglőmben berendezett fedett kerti helyiséget.

Egész napon át frissen csapolt sör.

Minden vasár- és ünnepnap zene.

Tisztelettel

Schlaucher Ferencz,

vendéglős.

Bejárat Attila-utcza 65. szám alatt is.

MATTONI-FÉLE

GIESSHÜBLER

Legtisztább égvényes savanyukát

Jelentés.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy f. é. **május hó 1-én** fiókuzletet nyitottam a **Zugligetben** a Fáczán vendéglő kerti helyiségében. — Liszt, tej, tejszin és vaj, Finom- és pék-sütemény a nap minden órájában frissen lesz kapható.

LÖVENSTEIN ANTAL

csász. és királyi udvari sütőmester.

Willinger Ferencz

füszer és vaskereskedő

I. k Krisztina-körut 85—87. sz.

(Willinger-udvar.)

Ajánlja raktárát füszer, csemege, bor, pezsgő. cognac, rum, tea, irószerek, olajfestékekben, valamint: vas-, házi-, konyha és gazdasági czikkekben jutányos árak mellett.

TELEFON HIRMONDÓ

Kerepesi-ut 22. Előfizetési 4 hóra 6 forint.

Népszinház előadása ősztől kezdve otthon hallható.

M. kir. opera zenéje ősztől kezdve otthon hallható.

Berendezés dijtalan.

Barabás József

krisztinavárosi

CASINO SÖRCSARNOKA

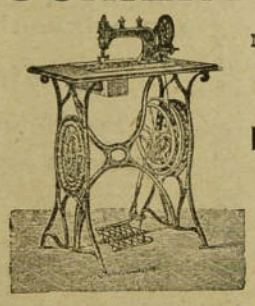
a legujabb kor igényeinek megfelelően, kényelemmel és fényesen van berendezve.

Lakodalmak és társasvacsorák rendezése elfogadtatik.

Mindennap frissen csapolt **udvari és bajor sör.**

Ma katona zene!

SCHIEN KÁROLY

mü- és épület-lakatos

Budapest,

II., Batthyányi-u. 1.

Varrógépek és kerékpárok raktára.

MINDENNEMŰ KÉZI MUNKÁHOZ VALÓ KELLÉK.

BARTL TÓDOR (ezelőtt)

OTT LAJOS

II., Bombatér és Plébánia-utcza sarkán,

„A ZÖLD VADÁSZHOZ"

ajánlja jól felszerelt raktárát divat-árukban, ugymint: **Ing** (kizárólag saját készitésü) **lábravaló, gallér, kézelő, nyakravaló harisnya, nadrágtartó, keztyü, szövött alsó ruhák** stb., továbbá

női divat s pipereczikkek.

Szövött és rövid áruk.

Függönyök és fehérnemük tisztitó intézete.

HOZZÁVALÓ FÉRFI S NOI SZABÓK RÉSZERE.

Magyarhon legkiválóbb és legtisztább savanyuvize

a szántói viz

Kapható mindenütt.

Főraktár: Werner Adolfnál

II., Batthány-utcza 3. sz.

Ferdinánd testvérek

Budapest, Ferencz József-tér 5. szám.

Telefon-összeköttetés 805.

Saját termésü szegszárdi veres és fehér ó-borok.

Czukor, kávé, rizs, gyertya, tea, rum, cognac, stb.

Gyarmatáruk raktára.

Petroleumot, illó-olajokat és savakat, továbbá festanyagokat — általában oly czikkeket, **melyek az élelmezési árukra károsan hatnak, nem tartunk.**

Nagyobb megrendelések a főváros területén dijmentesen a házhoz szállittatnak.

MILLENIUMI OSZTÁLYSORSJÁTÉK.

főnyeremény a legkedvezőbb esetben

Egy millió korona.

huzás 1895. deczember hó 6-tól 14-ig.

E 49 nyeremény közül az utoljára kihuzott kapja a 600.000 korona dijat.

		korona		korona
1. jutalom		600000	=	600000
1		400000	=	400000
1		200000	=	200000
1		100000	=	100000
1		50000	=	50000
2	á.	20000	=	40000
2	„	15000	=	30000
4	„	10000	=	40000
10	„	8000	=	80000
27	„	6000	=	162000
100	„	2000	=	200000
200	„	1000	=	200000
1150	„	200	=	230000
20000	„	100	=	2000000
21499	nyeremény és 1 jutalom			4332000

II. osztályu eredeti sorsjegyek

1 egész sorsjegy	1 tized sorsjegy	1 huszad sorsjegy
80 korona	8 korona	4 korona

IGÉRVÉNYEK

3% oszt. földhitel sorsjegyekre

Főnyeremény **90.000** korona. Huzás nov. hó 16-án. Ára 2 frt

Eredeti sorsjegyek a napi árfolyam szerint vagy részletfizetésre az 1883. évi XXXI. t.-cz. alapján.

Beimel Lajos

bank- és váltó üzlet fiókja

Buda, II. ker., Fő-utcza 6. szám.

MESTERHÁZY MIHÁLY

füszer, gyarmatáru, csemege-, bor- és ásványvizkereskedő

BUDAPEST, 1. KER., ATTILA-UTCZA 50.

Árkivonata

Czukor legfinomabb, egész süvegben	1 kg.	—.38	kr.
Ugyanaz » kimérve	1 »	—.39	»
Koczka-czukor legfinomabb doboz v. ládában	1 »	—.39	»
Ugyanaz » kimérve	1 »	—.40	»
Kávé Mocca legfinomabb arábiai	1 »	2.20	»
Kávé-Aranjáva »	1 »	2.20	»
Kávé-Gyöngy »	1 »	2.20	»
Kávé » finom	1 »	2.10	»
Kávé-ceylon legfinomabb	1 »	2.20	»
Kávé » finom	1 »	2.10	»
Kávé-Cuba finom	1 »	2.—	»
Kávé-Santos »	1 »	1.70	»
Rizsa-Gyémánt legfinomabb	1 »	—.32	»
Rizsa-Glace »	1 »	—.26	»
Rizsa-Japán finom	1 »	—.22	»
Rizsa-Rangon »	1 »	—.18	»
Liszt kiváló finom a Gizella-malomból.			
Szalámi, háromféle, kitünő gyártmány	; 1 kg.	1.80	kr.
Buza-dara, finom vagy goromba	1 «	—.16	»
Császárolaj valódi hamisitatlan.	1 Lt.	—.32	»
Petroleum legfinomabb amerikai	1 »	17 és 18	»
Denaturált Spiritus	1 »	24 és 30	»

Tejgyertya elsőrendü, a „Flóra“ „Apolló“ vagy „Schicht“-gyárból
1 csomag 38 40 43 kr.
490 500 560 gr.

Ürgyertya elsőrendő . . . . . 1 csomag —.45 kr.

Valódi Badacsony vidéki saját töltésü asztali borok. Kitünő Dreher-féle palaczk-sör. A központi tejcsarnok fiókja.

Egyébb itt fel nem sorolt áruk kiváló finom minőségben előnyös árak mellett.

Pontos gyors és előzékeny kiszolgálás.

Megrendelt áruk készséggel házhoz szállitatnak.

Üzlettulajdonosoknak engedmény.

József Főherczeg Ő Cs. és K. Fenségének udvari szállitója

özv. CULMANN REZSŐNÉ

ÉLŐVIRÁG-ÜZLETE.

BUDAPEST, II., FŐ-UTCZA 10.

Elvállal bárminemü üdevirágokból készithető czikkekre megrendeléseket, ugymint: koszorukat, csokrokat, virágvánkosokat stb. stb. és egyuttal pontos kiszolgálat mellett jutányos árakat is biztosit.

Nagy pincze

a kelenföldi állomás közelében a vámon kivül, f. é. november 1-től bérbeadó. Czim a kiadóhivatalban.

Hirdetések

a

BUDA ÉS VIDÉKE

részére felvétetnek

a kiadóhivatalban

Alkotás-u. 12/a. Szőke-ház.

RÖVID- ÉS SZÖVÖTT ÁRUK

Alapittatott 1875.

ALBINI LAJOS

ezelőtt

Reinl József

II, kerület, Fő-utcza 40. szám alatt.

KÉZI MUNKÁHOZ TARTOZÓ CZIKKEK. MINDENNEMÜ SZABÓ KELLÉK

Ajánlja raktárát férfi fehérneműekben, saját készitmény. Ingek kizárólag a jó hirnevü „Schroll“-féle chiffonból, készitve. Divatos nyakkendők, gallérok, kézelők, fehér és szines ingmellek, és jó minőségü nadrágtartók. — Továbbá nagy raktár leány **torna öltönyökben** és torna **czipők**, gummi és fonott spárga talppal.

Nagy választék női és leány kötényekben, mosó- és lüszter kelméből. Valódi szinü harisnyák, és mindennemü szövött és kötött keztyük.

Ugyszintén futószőnyegek 1 mtr 30 krtól kezdve 3 frt 60 krig és jól mosható ruha barchent.

Jó szabásu és tartós derékfüzők.

VÁSZON, KANAVÁSZ ÉS CHIFFON

Jencs Vilmos

„Szent-János“-hoz czimzett gyóyszertára

II. ker. Széna-tér.

Az idei idény beáltával ajánlja friss töltésü és minden fajtáju gyógy- és üditő ásványvizeket nagybani árak mellett.

Kaphatók az összes bel- és külföldi gyógyszerészeti különlesgességek.

Mindenféle sebészeti eszközök.

Menthin szájviz, a mely az Odolt hatásában, kellemes izénél valamint olcsóságánál fogva is teljesen fölülmulja. 1 üveg ára 40 kr. — Salol fogpaszta, a mely nagyszerü antiseptikus hatásu és igy a fogak odvasodását teljesen megakadályozza s izét a legutolsó részletig megtartja. Ára 60 kr.

Nemkülömben ajánlja a világhirü **Pries y Ca-féle** spanyol gyógyborokat valamint az általánosan elösmert és általa készitett Chinavas borát, üvegje 1/1 2 frt 50. 1/2 1 frt 50 kr. árakban.

Valamint saját készitésü és kitünőnek bizonyult lábizzadás elleni porát, 1 doboz ára 50 kr.

NÉMETH KÁROLY GÉZA

VAS- ÉS FÜSZERKERESKEDÉSE

(EZELOTT **FREYBERGER PÁL** FIOKJA)

BUDAPEST, II., SZÉNA-TÉR 1.

(BECK LIPÓT ÉS FIA LISZTKERESKEDÉSE MELLETT.)

Ajánlja jól berendezett **vas- és füszerkereskedését**, különösen **konyhaberendezési czikkek, rudvasak, tengelyek, szerszámok, szegek** és mindennemü **vasáru czikkekben.**

Minden a legjobb gyárakból.

Továbbá **czukor, kávé, rizs, tea, rum, cognac és minden egyéb füszeráru a legjobb minőségben.**

Denaturált szesz kimérve.

Pontos és előzékeny kiszolgálat.

Nyomatott Heisler J. kő- és könyvnyomdájában. Budapest, II. Várkert-rakpart 1. sz. (Kluseman-féle ház.)

Budapest, 1895. IV. évfolyam 45. sz. Vasárnap, november 10.

BUDA ÉS VIDÉKE

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI ES TÁRSADALMI HETILAP.

BUDA ÉS VIDÉKE ÉRDEKEINEK KÖZLÖNYE.

Szerkeszti: ERDÉLYI GYULA.

KIADÓ-HIVATAL, hol előfizetni lehet és hirdetések felvétetnek; I. ker. Alkotás-utcza 12/a. Szőke-ház.

Megjelenik minden vasárnap. Előfizetési árak: Egész évre 12 korona, fél évre 6 korona, évnegyedre 3 korona. Egyes szám ára 24 fillér.

SZERKESZTŐSÉG, I. ker., Alkotás-utcza 12/a. Szőke-ház. kéziratokat és közleményeket ide kérjük küldeni.

Darányi Ignácz.

Darányi Ignáczot a második kerület szeretett és tisztelt képviselőjét a király bizalma a földmivelésügyi miniszteri székébe ültette. A kinevezést mi nem a politikai pártok szempontjából tekintjük. Darányi Ignácz akármelyik párthoz csatolják is elvei egy érdemes férfiu, kit a munka, szorgalom és tehetség emelt arra a polczra a melyen kitünik.

A második kerület szeretett és tisztelt képviselője Budának egyik leghivebb polgára, a ki lelkesen vezérkedik közügyeinkben és megjelenik közöttünk sokszor, nagyon sokszor, mert közöttünk jól érzi magát.

A mit Budáért tett azt szivvel, lélekkel tette, mert nem csak a budaiak szeretik őt, de ő is szereti Budát, s ezt minden alkalommal szóban, tettben kimutatja. Kitüntetésének mindenki örült Budán. Nem akarunk mi dicsőitő czikket irni, mert nem szándékozzuk megsérteni az ő szerénységét.

A „Buda és Vidéke“ nem maradhatott el az üdvözlők sorából, hisz frázis nélkül mondhatja el, hogy Darányi Ignácz a vállalatnak igaz jó akarója . . .

Üdvözöljük őt és kérjük, hogy az ország gondjait intézve is juttason időt azoknak, kiknek körében ő szivesen látva és szeretve van otthon.

Üdvözöljük és kérjük. hogy legyen ezután is olyan jó budai, mint eddig volt. Hivatalos müködésének jó akaratára nagyon rá vagyunk mi utalva. Az ő támogatása folytán elérhetjük a' gy Buda ujra tekintélyes bor vidék legyen. Az ő pártfogásával fel fog lendülni itt a kertészet, fatenyésztés, szőllő művelés.

Biztos reménynyel várjuk intézkedéseit, müködését, s megvagyunk róla győződve, hogy a legmunkásabb és legszorgalmasabb miniszterek közé fog tartozni, ki maradandó alkotásokkal örökiti meg már eddig is közbecsült nevét.

Idegen forgalom.

Irta: **Dr. Németh Imre.**

Az ezredéves kiállitás alkalmából az egész világot vendégül várjuk, nagyszabásu intézkedések tétetnek, hogy csoportos látogatók, küldöttségek, testületek minden jóhoz, minden széphez és minden kellemeshez hozzájussanak, és előre megállapitott terv szerint kiélvezzék, kihasználják az időt, mit nálunk töltenek; de arról, hogy egyesek, vagy bár kisebb de előre be nem jelentett társaságok módot és alkalmat nyerjenek arra, hogy idejüket kedvük szerint kihasználhassák — alig történik gondoskodás,

A székesfővárosi kiállitási bizottság, hallomás szerint, be fog rendezni egy lakásirodát, semmi kétséget sem szenved, hogy azok az idegenek, vidékiek, kik ehhez a lakásirodához fordulnak a körülményeknek megfelelő elhelyezést nyernek, de ha egyszer lakásukba értek — nem szól hozzájuk többé senki, nem kérdezi senki, hogy mit-miként akarnak. Az ilyen magára hagyott idegen, vagy a budapesti viszonyokat nem ismerő vidéki itt marad két, három napig, talán egy hétig, hordártól, rendőrtől megtanulja, hogy melyik utcza sarokról lehet társaskocsin vagy villamosan a kiállitásba jutni és ha nehány nap alatt a kiállitással eltelt — itt hagy benünket a nélkül, hogy a kiállitáson kivül eső bár mi másról csak tudomást is szerzett volna, vagy eltalán csak hallotta volna is hogy Budapesten de azon tul is még nagyon sok olyan van a mi az idegenre érdekfeszitő, a mi tanulságos, vagy legalább is szórakoztató!

Ez nem jól van igy, és lehet — de talán kellene is rajta segiteni, és pedig legegyszerübb, de egyuttal a legczélszerübb megoldása volna a dolognak az, ha az a bizonyos lakásirodát szélesebb alapokra fektetnék ugy, hogy annak müködése körébe az idegenek elhelyezését csak mintegy mellékes foglalkozást üzné, mert a székesfővárosnak és magának az országnak is nem csupán az a czélja, hogy az idegeneket idevonja, ha-

A „BUDA és VIDEKE“ TÁRCZÁJA.

Elvek és tövisek.

(Regény egy kötetben.) (25)

Irta: **ERDÉLYI GYULA.**

Rétyi Antos István barátomnak!

Muhar Manó mutogatta Pönöge Lőrinczet a fővárost. Ő nem is gondolt arra, hogy a Csőry Miklós és Domboriék azért jöttek Budapestre, hogy őt vigyázzák.

Büszkén hátra vágta magát a kocsiban és leste ki köszön. Nagy uri mód szerint fej billentéssel viszonozta a köszönést.

Egy utcza fordulónál meglátta Domboriékat és Csőry Miklóst. Klotild, Kati s a báró nem kerülhették ki a földieket. Ő is leszállt a hintóról.

Dombor Máté a maga magyar ruhájában egy kicsit zavarta a nagyságossá lett arany parasztot, a ki már egészen hozzá szokott az elnökséghez. Muhar Manónak, minden harmadik zava e l n ö k u r volt.

— Ugy-e szép rendbeli állapot ez koma?

— Az ám szomszéd nagy itt a mód.

— Mit tehetek róla, ha telik.

— Csak azután meg ne terhelje a gyomrát.

— Ne féltsen engem, tudom én a helyzet belsejét kormányozni, mert ez az illedelemnek az alkotmánya . . .

— Jobb volna haza fordulni koma.

— Nem tehetem, mert az isztarájkbeli létezés kivánságokat létesit a nép szent szavának ihletése végett. A melyeket szivesen kivánok . . .

— Szép szó komám, de jobb otthon.

— Mást is haza visz a vasut.

Jobb előbb mint utóbb.

— Állapotoknak rendje előtt ugy-e Muhar ur nem lehet.

— Nem nagyságos uram.

— Látja komám az elveknek készsége integet.

— Nem jó lesz ez komám.

— Ő nagysága nem mehet, még a feladatát el nem végezte.

— Nem rontom el gusztusát ur öcsém. A ki be akarja törni a fejét, törje.

Csőry Miklós és Péter a hölgyekkel váltottak szót. Kati minden harmadik szava a báró, a báró, ugyan kérem báró. Báró Szirtes Aladár a legnagyobb hidegvérrel társalgott. Nem mutatta, hogy fél Csőry Miklóstól. Közönyös tárgyakról beszélgetett. A társalgásba bele vegyült Péter, majd Dombor Máté is. Arra fordult a beszéd, hogy mennyire elnémetesedett Budapest. Nincs ebben a városban magyar jelleg. Muhar Manó érvelt ellene és dicsőitette a kosmopolitizmust. A nyelvnek nincs joga határt vonni a népek szeretete elé. Az elnök ur zászlót ragad és központjában oldja meg a kérdéseket.

Csőry Miklós még nem akarta elrontani a komédiát, had hizlalja büszkeségét Kasznár uram. Elég keserü lesz az ébredés. Egy kis leczke pénz nem árt.

Pönöge uram e közben egy kis üveg szagositót öntözött magára. Mutogatta az üveget, hogy milyen szép szag, milyen jó szag. Azt hitte, hogy Dombor Mátét az irigység repeszti meg. Dombor Máté nem tett semmi megjegyzést Kasznár uram átalakulásához. Nem vette észre. Ez pedig büntette a dicsőségét élvező Pönögét. A keztyüjével legyezgetett. Levette forgatta a kürtő kalapját, mutogatta az ezüst gombos pálczáját.

Dombor Máté vak volt.

A szolgabiró szép szavakkal dicsérte Pönöge Lőrinczet és azt inditványozta, hogy vetesse le magát, mert nagy szerüet mutat.

Vetesse le magát, mert hátha kőbe faragtatja a közérzület, mint a nemzeti szinü isztarájk főben járó istápját. Itt a fotografus, vonuljanak oda. Nagy jelenet, szép jelenet. Ne mulassza el. Vágja ki, huzza ki magát keményen, hogy szép legyen a kép.

A báró bele fogodzkodott az inditványba mert mielőbb menekülni akart a társaságtól és sarkalta Pönögét, hogy menjenek a fotografushoz.

Udvariasan köszöntek és elválltak Domboréktól. Brinzenstein Klotild szabadabban lélekzett fel. Ez a Csőry Miklós nagyon feszélyezte.

(Folyt. követ.)

nem czéljához kell tartozni annak is hogy az ide vont idegeneket rövidebb-hosszabb ideig itt is tartsa, hogy a ki egy-két napra jött, az első nap után kedvet kapjon két nap helyett négy napig maradni és csak 10 vagy több nap multán utazni tovább. Lehetővé kell tenni, hogy az idegen a székesfőváros területén kivül eső kirándulásokra is kedvet kapjon. Mindehhez nem elégséges csak lakásról gondoskodni, hanem kell, hogy az az iroda egyuttal értesitést, utbaigazitást, felvilágositást tudjon adni mindenkinek és mindenről, ezentul ne szalasszon el egyetlen egy alkalmat sem, hogy egy-más irányban uj ajánlatokat is tegyen és az idegen figyelmét más irányba is terelje. Egy idegen forgalmi irodát kellene berendezni és hirdetni országnak-világnak, hogy egy ilyen iroda létezik, hogy abban mindenről a mi az idegent nemcsak a kiállitásban, nem csak a székesfőváros területén, hanem az egész országban — érdekeli vagy érdekelheti — felvilágositást, utbaigazitást szóval mindent a mi az ide utazásra az itt tartozkodásra szükséges — nyerhet mindenki a ki szóval vagy irásban az irodához fordul. Ebben az irodában olyan munkaerőkre van szükség, kiknek az egész országra kiható történelmi — földrajzi ismerete van, azon kivül több nyelvet beszélnek. A főbb munka erőkön tul szükség volna levelezőkre, kik az adott utasitás értelmében megtudják irni az értesitő levelet minden tudakozódónak. Egy ilyen forgalmi iroda létesitésével alkalmat szolgáltatunk az idegennek arra, hogy utját már odahaza előkészitse, de azonkivül olyanokat is serkentünk az utazásra a kik talán csak azért nem utaznak mert nem akarnak uton-utfélen kérdezősködni, vagy bizonytalanba neki menni a nagyvilágnak, de ha magukat már otthon tájékoztatják — szivesen elhatározzák magukat arra, hogy kiállitásunkat megtekinsék.

Igaz, hogy egy idegen forgalmi iroda nem feltétlenül szükséges arra nézve, hogy a kiállitás sikere biztositassék, de el nem vitatható, hogy egy jól berendezett iroda, nagy lendületet adna az idegen forgalomnak. A nagy idegen forgalom pedig a lakosságnak anyagi hasznot hajt, az az erkölcsi érték pedig a mely ennek következtében a székesfővárost éri, sokszorosan többet ér nem csak annál a pár ezer forintnál a minek fenntartásába ez az iroda kerül, de annál az anyagi haszonnál is a mit az idegen forgalom a polgárságnak hajt.

Az nem szolgálhat akadályul egy ilyen iroda felállitására, hogy nincsen pénz, mert ha van pénz kongresszus tartásokra és általában a tömeges látogatók szorakoztatására, itt-ott azoknak megvendégelésére is, kell egy pár ezer forint áldozatot hozni az egyes látogatók érdekében is, ezek ugysem kerülnek senkinek semmibe, de sőt itt létükkel hasznot is hajtanak. Ez a haszon közvetve a székesfővárosnak is javára van, és bőséges elégtételt nyujt azért az összegért a mibe az iroda fenntartása kerül.

Az egész tervnek megvalósitása ellen egyetlen egy elfogadható kifogást lehet emelni t. i. azt, hogy nincsen ahoz értő erő, de ez a kifogás is halomra dől mert a magyar turista egyesület már is vállalkozott arra, hogy az anyagiak utalványozása esetén magára vállalja az iroda berendezését és az annak vezetésére alkalmas egyének megválasztását, e mellett állandó ellenőrizője lesz az iroda müködésének. Tehát a legilletékesebb tényező a turista egyesület ajánlotta meg közremüködését, és ott az ügy a legjobb kezekbe lesz letéve, mert a magyar turista egyesület tagjai közt egyik egy és a másik más vidéken ismer zeget-zugot, igy nincsen a székesfővárosban, annak környékén de sőt az ország egész területén sem olyan hely a hova a magyar turista egyesület helyi ismerete ki nem terjedne. Hogy pedig a tagokban egyéb — egy idegen forgalmi iroda ellátáshoz szükséges — ismeretek is meg vannak, erre az egyesület tagjainak társadalmi állása a lehető legjobb biztositék.

Hallomás szerint ujabb időben akadtak volna egyes vállalkozók a kik ilyen iroda berendezésére 10—12 ezer forint segély mellett vállalkoznának. Nagyon elhibázott lépés volna ugy a székesfőváros törvényhatóságától, mint különösen a kiállitást rendező bizottságtól is ily ajánlatok tárgyalásába bele menni vagy csak azzal foglalkozni is. Nem csak azért mert egy ilyen irodának akár házi, akár a magyar turista egyesület bevonása mellett való kezelése nagyon sokkal kevesebbe kerül mint 10—12000 frt, hanem különösen azért is, mert a magánvállalkozók ilyen ajánlatokat csakis saját anyagi hasznukra való tekintettel tehetnek. Az idegen forgalmi iroda nem lehet nyereségre számitó vállalat, annak nem egyéni érdekeket, hanem közérdekeket kell szolgálni ez pedig csak ugy lehetséges, ha az ügyet nem adják vállalkozók kezébe.

A budai népszinház történetének vázlata.

Irta: **budavári dr. Országh Sándor.**

(Folytatás.)

E bizottság 1861. 9-én egy felhivást bocsájtott közre és 4134 gyüjtő ivet küldött szét az egész országba, és felhivta a magyar szinpártoló közönséget segélynyujtásra.

E felhivásnak rövid idő alatt igen szép eredménye volt, mert a visszaérkezett 1182 iven 2—3 hónap alatt befolyt 37,715 frt $29^1/_2$ kr.

Ez összegben foglaltatik herczeg Odescalchi Gyuláné gyüjtése 3341 frt 40 kr. Gróf Széchenyi Ödön gyüjtése 3001 frt 90 kr. Nagyobb összegekkel járultak e gyüjtési eredményhez: József, kir. főherczeg és Magyarország nádorának örökösei, herczeg Batthyány Fülöp, gróf Karácsonyi Guido, Majláth György, gróf Gyulai Lajos, báró Bésán János, báró Baldacci Antal, Pest, Buda, Szabadka, Nagyvárad, Szombathely stb. városok, a budai, pesti, szegszárdi, kanizsai, nagyváradi, komáromi stb. takarékpénztárak, a budai alagut, budapesti lánczhidtársulat, a pesti nemzeti kör, a nemzeti casino, a magyar biztositó társaság stb.

A többi hátramaradt 2952 gyüjtő iv, daczára a bizottság számos sürgetésének, vissza nem került, mi legkinkább annak tulajdonitható, hogy 1861. őszén az alkotmány ujra felfüggesztetett és gróf Pállffy Móricz helytartóvá történt kinevezésével a „Provisorium“ vette kezdetét s igy senkisem bizott bármely magyar nemzeti ügy sikeres előmozditásában. Gróf Pálffy helytartó ugyanis 1862. január havában 1658. sz. a. Buda városához intézett leiratában, a szinház segélyző bizottság további müködését és ujabb gyüjtő ivek szétküldését nemcsak helytelenitette, hanem utóbb a bizottság alapszabályainak megerősitését megtagadta, sőt a várost oda utasitotta, hogy követeléseit a bizottság és annak egyes tagjai ellenében érvényesitse. Ezt azonban a hatóság nem tette meg.

A gyüjtés folytán a szükséges összegek rendelkezésre állván, a magtárnak átalakitási tervei Gerster és Frey épitészek által be lettek mutatva s az épitési engedély 1861. julius 13-án 7773. sz. a. kiadatott.

Az épités serényen folyt, az egyes munkálatokat a következő czégek végezték: a földmunkálatokat és felbontásokat a Holczspach czég, az ács munkákat Preisz József, az asztalos munkákat Szabó József, a diszitő munkákat Wiener Jakab, az aranyozásokat Ildényi Károly és Schröffl czégek, a papirszőnyegeket Klobasser, a szőnyeg kelméket Haas Fülöp és fiai, — az öntött vasmunkákat Schlik Ignácz, a lakatos munkát Wagner Antal, az üveges munkát Ott János, a mázoló munkát Pflüger Ferencz, a szinpadi gépezeteket Novák J., a légszesz csillárokat és girandolákat Müller és Demuet czég.[1])

Az átalakitás szeptember első felében befejeztetett, ugy hogy szeptember 14-én az első előadás meg volt tartható.

Ezen megnyitási diszelőadás programmja a következő:

1. „Isten áld meg a magyart“ énekli az egész személyzet.
2. Prolog. Jókai Mórtól.
3. A népszinház keletkezése, szavalja Molnár György.
4. Budaváros szinházi oklevele, olvassa Bihari.
5. „Hunyady László“ dalmü nyitánya.
6. Vasmegyei csárdás Kettős, táncolják a Szőllősy nővérek.
7. „Honvédhuszárok“ Almássy Tihamér és Balázs Frigyestől.

Ezen előadás előkelő közönség és zsufolt ház előtt 3-szor lett ismételve.[2])

A szinház az első heteken át mindig zsufolva volt s a budapesti közönség valóságos lelkesedéssel támogatta a zsenge intézetet, ugy hogy fennállásához a legszebb remények füzödtek.

Mindazonáltal a szinház, daczára a nagy befektetésnek és daczára látogatottságának, ingatag alapon állott, mert a telek, melyen állott s a régi ház, melyben létezett, mint már emlitém, a budapesti lánczhidtársaságnak képezte tulajdonát s csak egy évre volt 1500 frtért kibérelve.

Hogy e veszély elhárittassék, Buda város közgyülése ujabb, akkori pénzügyeivel szemben, igen nagy áldozatot hozott s az egész telektömböt, $829^3/_4$ □ ölnyi területtel, □ ölenként 105 frtjával, összesen tehát 87,097 frt 50 krért, az 1861. szeptember 28-án kelt közgyülési határozattal megvásárolta, minek alapján a szerződés csakhamar megköttetett és Budaváros tulajdonjoga a fennállott budai városi törvényszék, mint telekkönyvi hatóságnak 1861. nov. 19-én 13788 sz. a. kelt végzése alapján telekkönyvileg is bekebeleztetett.[3])

Ez által a népszinháznak további fennállása biztositottnak jelentkezett és az 1861. szeptember 14-én megkezdett előadások eleinte tömeges látogatás, utóbb azután a közönségnek váltakozó részvétele mellett 1862, 1863-on át egész 1864. nyárig akadálytalanul folytak. E korszakot illetőleg kiemelendőnek tartom, hogy a magyar történelmi drámák és népszinmüvek, melyek eleinte csaknem kizárólag képezték a müsort, nemsokára háttérbe szorultak s az operette kezdett uralkodni. Ezek közt kiemelem: „Dunanan apó és fia utazása“ és az „Ördög pilulái“ czimü látványosságokat, melyek mind-

[1]) L. a fővárosi levéltárban: Áldássy Antal, volt budai főkapitánynak mint bizottsági elnöknek 1864. szept. 14-én kelt s 8919. számot nyert jelentését.

[2]) Lásd. »Pesti Napló« 1861. szeptember 15. 214. sz.

[3]) A fővárosi levéltárban: Perviz J. ügyész 12808/861. sz. jelentése.

egyike közel 100 előadást ért el, melyeket egész Budapestnek közönsége látogatott s melyek jövedelmei a népszinház fennállását 1862. és 1863. biztositották.

1864-ben azonban a népszinház viszonyai mindinkább roszra fordultak. A közönség érdeklődése hanyatlott, a jövedelmek megapadtak, Molnár nem volt képes személyzetét pontosan fizetni, a mi az igazgató és szinészek közötti folytonos surlódásoknak és viszályoknak volt kutforrása. A személyzet és a hitelezők részéről minduntalan panaszok érkeztek a fővárosi tanácshoz és kormányhoz. Mig végre néhány hitelező erélyesebb fellépése folytán Budaváros törvényszéke 1864. julius 23-án 8379. sz. a. kelt végzéssel Molnár György szinigazgató ellen a csődöt rendelte el. Ennek folytán Molnár kénytelen volt az igazgatástól visszalépni s a városi tanács azon kényszer helyzetbe jutott, hogy egyrészt az előadások folytatása, másrészt a szinészi személyzet érdekében ideiglenesen intézkedjék.

Petrovits Szilárd budavári főkapitány közbenjöttével egy szinibizottság alakittatott, melynek tagjai voltak: Dózsa, Együd, Parténvi és Szilágyi szinészek, elnöke pedig Reményi Lajos ügyvéd, mint Molnár György csődtömeggondnoka.*

Ezen bizottság szini és müvészeti kérdéseket illetőleg Szilágyi Bélát bizta meg a vezetéssel s igy az előadások folytathatók voltak.

A bajok azonban nam szüntek meg; a jövedelmek még inkább hanyatlottak s a szinház személyzete szeptember 20-án egyenesen Pá ffy Mór helytartóhoz adott be 6255. sz. a. egy panaszos kérvényt, melyben Szilágyit a további vezetésre alkalmatlannak nyilvánitják és kijelentik, hogy vezérlete alatt tovább nem müködnek. Kérik, hogy Szilágyi elmozdittassák és helyette „egy szakavatott egyén, egy valódi ügybarát kineveztessék".

E kérelemnek azonban a helytartó szeptember 29-én 6396. sz. a. kelt leirata szerint hely nem adatott és kimondatott, hogy „a népszinházban adandó előadások 1864. október utolsójáig megállapitott határnapjáig" Szilágyi Béla müvezetőnek ideiglenesen megmarad.**

Ha ezek után a személyzet és müvezető közt a béke helyre lett volna állitható s a jövedelmek legalább annyira javultak volna, hogy azokból a napi kiadások mellett, a személyzetnek szerény igényei ki lettek volna elégithetők, a népszinház bezárása talán még ki lett volna kerülhető, mert a városi tanács óhajtotla volna a fennmaradást és még némi áldozatokra is kész volt. De a viszonyok ellenkezőleg mind rosszabbra fordultak, a perpatvar a szinházban, mind hangosabbá vált, azonkivül pedig mindinkább szaporodott azok száma, kik ugy maga a szinház, mint intézmény, az igazgatóság és egyes szinészek ellenében követelésekkel léptek fel, panaszokkal járultak a városi hatósághoz, keresetekkel a bíróságokhoz, s a mi tulajdonképpen döntő volt, még a legkisebb hitelt is megvonták, minek folytán a társulat tagjai szétoszlani kezdettek.

(Vége köv.)

Béke jelek.

Sokszor irtunk már arról, hogy Buda társadalmi erejét elforgácsolja a sokféle kör és a sokféle klikk. Ebbe a darázsfészekbe eddig belenyulni ovakodtunk, de most az események figyelmünket e kérdésre terelik.

Buda egyik kerületében, hol a községi választások nagy lángokban csapódtak fel, magától indult a békülés, az egyesülés mozgalma.

Ugy értesülünk, hogy tanácskoznak a kerület két körének egyesitéséről. A törekvés, az akarat igen szép, csak az a kérdés, lesz-e neki eredménye?

Ha volna, ezzel csak a polgárság nyerne, mert az egyesülés után minden akcziót több erővel lehetne kifejteni. Ennek nemcsak közigazgatási, de társadalmi szempontból is nagy jelentősége lenne.

Az igyekezet szép, de mit szól hozzá a gyakorlat és tapasztalat? Eddig ugy láttuk, hogy minden ilyen egyesülésre való törekvés a csirában fult meg.

Az engesztelő bizottság összeül, tanácskozik és el is oszlik a nélkül, hogy valamit határozott volna. Az ellentétek kiköszörülése lehetetlennek mutatkozott. Mindegyik fél azt akarja, hogy a másik engedjen. Tehát egyik sem enged és tovább folyik ugy a hogy folyt.

Az a tanácskozás, mely most indult komolynak látszik. Adja Isten, hogy ugy legyen és szentelje meg akaratukat az egyetértés szelleme. Mindegyiknek kell valamit engedni és valamiről lemondani.

Lesz-e ehez elég erő az a kérdések kérdése, mit kiváncsian vár az egész polgárság.

Ha a kiegyezésnek sikere lenne, ugy más kerületek is követnék a példát és a közügyek kérdései rohamosabban oldódhatnának meg.

Nagyon természetes, — és ép azért nehéz, — hogy a személyes ügyeknek háttérbe kell szorulni és a sérelmeket elfelejteni. Ne keressék a régi hibákat, de ki-ki igyekezzék nagyobb lenni a kiengesztelődés erényében.

Nem mindenki jogosult a szereplésre a ki szerepel. Annak lehet igazán szava, ki tettekkel bizonyitja jogosultságát.

A körök feladatát, hivatását emeljük eszményibb szinvonalra és akkor a siker elmaradhatlan, de e nélkül minden tárgyalás meddő lesz.

Mi a magunk részéről üdvözöljük a kezdeményezést és örülni fogunk, ha a várakozó közönségnek jó eredménynyel számolhatunk be.

Mária Josefinum.

— Kérelem, a Mária Józefa királyi herczegnő ő fenségének fővédnöksége alatt létesitendő »Mária Josefinum« gyógyithatatlan nyomorék gyermekek menedékházának nyujtandó segélyért. —

A sok oldalról igénybe vett emberiség, mely alamizsnájával a nyomor enyhitésére siet, a nyomornak egy kiáltó neméről megfeledkezett!

Mig hazánkban a süketnémákról, vakokról, munkaképtelen aggokról, örültekről stb. ha nem is a kivánt módon, de mégis ugy a hogy gondoskodva van: addig a társadalom jószivüsége teljesen megfeledkezett a gyógyithatatlan nyomorék gyermekekről.

Ki ne látta volna, hogy e szegény gyermekek még városokban is, de mennyivel inkább falvakban a durvább lelkületü nép által a „falu csufjaivá, a falu bolondjaivá" téve, mennyire ki lesznek vetköztetve még lelkileg is minden emberi formából.

Ki ne látta volna, hogy korcs szüleiktől koldulásra unszolva házról-házra vonszolják nyomorult testüket? hogy e szegény teremtések az emberiségnek borzadályul, lelketlen szüleiknek pedig sokszor erkölcstelen keresetforrásul szolgálnak?

Ki ne hallotta volna, hogy lebujokban ugynevezett „gyámolóik" ugy várnak rájok mint odujában a duvad zsákmányára, s ha koldulással eleget nem kerestek nekik, kegyetlenül ütlegelik, kinozzák őket?

Vagy végre — ha a legeslegjobb esetet veszszük — ki ne látta, vagy nem hallotta volna a nyomornak azt a megdöbbentő képét, mit ezek szülőiknél előidéznek nyomorult életükkel, kiket mindennapi kenyérkeresetükben hátráltatnak?

Ezek mind jól ismert dolgok!

A könyörületes szivüekhez fordulunk.

A könyörületesekhez, kik látták már, hogy mi a nyomor, mi a szegénység, mi a sülyedés, mi a végső elcsüggedés, mi a kétségbeesés!

Fájdalom a nyomor annyi alakban látható, hogy az ember azt sem tudja melyikhez siessen előbb alamizsnájával?

A szegénységnek az a képe még, mely csak a nagy városok fényes csarnokaival képez ellentétet, szánalmat ébreszt csupán, de ha már oly nagy a nyomor, hogy annak hordozói még a legszegényebb ember szomoru viskójára is csak félelmetes irigységgel nézhetnek fel: a nyomornak az a képe borzadályt, rémületet szül!

Van szegény, a ki százszor szegényebb a szegénynél is!

E szivükben csordultig keserüséggel telt szülőkön s nyomorék gyermekeiken kivánunk segiteni, kikben az Isten képét ugy kell megmenteni!

Vallás-erkölcsös nevelés, ápolás, gondozás által a rájuk nézve nyomorult életet elviselhetővé akarjuk tenni! azért elhatároztuk, hogy a külföld számos városában már levő „nyomorék gyermekek menhelyéhez" hasonlót állitunk fel hazánkban.

Saját ereinkkel ehhez teljesen hozzájárulunk; de ha csak 20—30 gyermeket akarunk megmenteni, már ahhoz is oly nagy összeg kivántatik, hogy a jólelkűek segitségéért esedezni kénytelenek vagyunk.

Azért esdve kérjük, e menházuak melybe az egész országból valláskülönbség nélkül fognak gyermekek felvétetni s mely Sopron városa környékén irgalmas nővérek vezetése alatt fog felállittatni, létesitéséhez kegyeskedjék bármily csekély alamizsnával hozzájárulni, köszönjük ezt előre is a nyomorék gyermekek nevében; de ezerszeres lesz köszönetünk — és ezért különösen könyörgünk — ha a menház fenntartásához bármily csekély évi hozájárulást ha csak egy koronát is megajánlani kegyeskedik.

Kelt Fülesen, 1895. évi október hó 20-án.

Gróf Almássy Györgyné, szül. Zichy Zenaida Grófné. Idősb gróf Almássy Kálmánné, özv. gróf Andrássy Gyuláné, gróf Andrássy Tivadarné, özv. gróf Sztáray Vilmosné, gróf Pallavicini Crescencia, gróf Cziráki-Almássy Erzsébet, gróf Hadik-Barkóczy Endréné, Jekelfalussy Sándorné, gróf Bissingen Nándorné, özv. gróf Zichy Rezsőné, Simon Ödönné főispánné, gróf Hadik Karolina, gróf Andrássy Tivadar, gróf Hadik-Barkóczy Endre, gróf Andrássy Gyula, báró Augusztinetz, gróf Zichy Jakab, gróf Almássy György.

Buda, vidéke és a kiállitás.

(Levél a szerkesztőhöz.)

A megkezdett nyomokon haladjunk tovább. A kiállitás érdekében inditott mozgalomhoz szólljanak hozzá. Nem azt akarjuk mi, hogy az erő szétforgácsoltassék és versenykiállitást rendezzünk.

Ezt a feltevést visszautasitom. Mi azzal, hogy Budát emelni akarjuk nem elválni, de közelebb akarunk jutni Pesthez. A kiállitásból is csak olyan részt szeretnénk venni, mely czélunkhoz, Buda és vidéke emeléséhez közelebb juttat.

Egy magánvállalkozás már is hozzá fogott a munkához. A Lágymányoson Konstantinápolyt mutatják be, az arany szarvu öbölleI. Egy darab keletet varázsolnak ide s ezzel is több látni valója lesz a kiállitás látogatójának.

A terv szép és érdemes a keresztül vitelre. A munkálatokat megkezdették. Szeretném, ha ugy épitkeznének, hogy valami állandó maradjon.

A kiállitás alatt a gyermekek kiszorulnak a városligetből, milyen derék lenne, ha a városmajort, a hová most már szaporább a közlekedés, a gyermekeknek rendeznék be.

Gondolkodni lehetne élelmes vállalkozókról. Egy gyermek-szinház, egyéb mutatványok, az állatkertből nehány állat, játszóterek berendezése által a közönség mindjárt többször keresné fel a városmajort.

Hiszen különösen a fővárosi balparti gyermeknek alig van olyan helye hol labdázhassék és egyéb gyermek-játékokat játszék.

Az iskolákban még mindig nem hozták be a nagyobb gyermek-kirándulásokat. Sétával nem edzik a gyermeket. A tanitók vezetése alatt Buda és vidékére számtalan kirándulást lehetne rendezni és az oly hasznos turistaságot a gyermekekkel kellő felügyelet mellett megkedveltetni.

Ajánljuk a tanitók és turisták figyelmébe a gyermek-kirándulásokat Buda és vidékén.

Szerkesztő ur többször vetette fel azt a kérdést is, miként lehetne Budát a közel fekvő községekkel jobban érdekközösségbe hozni? A „Buda és Vidéke" egyik legelső számában volt arról szó, hogy a budaiak és a községek közös értekezletre gyülnek.

Mi történt ebben a tárgyban nem tudom. Ezuttal én is inditványozom, hogy a Tátra

* Fővárosi levéltár: Petrovits kapitány jelentése 1864. julius 27-ről 414 sz. alatt.

** Fővárosi levéltár: A 6255. számu panasz és a 6396. sz. végzés.

park mintájára alakuljon egy buda-vidéki park a közös czélok emelésére . . .

Tanácskozzanak közösen a kiállitásnak kiaknázható előnyeiről.

M. T.

A pestmegyei gazd. egyesület által rendezett állatdijazások.

1895. október hó 13-án.

Bián.

Szarvasmarha dijazás.

Az egyesület által rendezett dijazást Baross Pál szakosztályi alelnök, Vásárhelyi Géza jár. társelnökkel és Tahy Iván szolgabiróval, mint a hivatalbeli társelnök helyettesével s a jár. bizottsági tagok közremüködésével vezette.

Elővezettetett: 11 drb tehén.

Dijaztatott:

Arany oklevéllel: Weisz Adolf jenői nagybérlő 2 drb simmenthali tehene.

Pénzdijjal: I-sö dijjal, 30 koronával, Mahr Anna torbágyi lakos tehene; II-dik dijjal, 15 koronával, Eck Albert B.-Örsi lakos tehene; III-dik dijjal, 10 koronával, Reichenbach Antal biai lakos tehene.

Elővezettetett: 25 drb üsző.

Dijaztatott:

Arany oklevéllel: Weisz Adolf jenői nagybérlő 4 darab félvér és telivér simmenthali üszője.

Pénzdijjal: I-sö dijjal, 50 koronával, Steiner György perbali lakos üszője; II-ik dijjal, 20—20 koronával, Eck Albert B.-Örsi lakos és Tamás Mihály biai lakos üszői; III-dik dijjal, 10—10 koronával, Werle János budakeszi lakos, Kasser Sebő telki lakos üszője.

Elismerő oklevelet nyertek: Reichenbach Antal biai, Bálint István herczeghalmi, Pénzes József biai lakosok sikerült üszőikért.

Az egyesület által rendezett dijazáson a járási bizottság tagjai buzgón közremüködtek s átltalában azt tapasztaltuk, hogy ezen a vidéken a marhaállomány ugy fajtára, mint tartásra nézve kitünő. A dijazott állatokat összeállitva, bármely czélirányos s egyöntetü tenyésztésnek jó alapját képeznék.

Árvák kegyelete.

Megható módon rótták le hálájok és kegyeletök adóját a székes fővárosi I. ker. Mayer-árvaház növendékei halottak estéjén legnagyobb jótevőjök, a 38 év előtt elhunyt Mayer Ferencz cs. és kir. tábornok iránt. Gyászlobogó alatt vonultak ki d. u. 3 órakor igazgatójuk és tanitóik vezetése mellett a budai vizivárosi temetőbe s a szépen gondozott s ez alkalomra gyönyörüen feldiszitett és kivilágitott sirt körülállva, három hangra betanitott szép gyászénekkel nyitották meg a szomoru ünnepet; a siremlékre rátevén előbb az élővirágokból font diszes koszorut.

Az ének elhangzása után a sir legfelsőbb lépcsőjéről Somlyay József, igazgató a következő beszéddel emlékezett meg az elhunyt nagy emberbarátról:

Kedves gyermekeim! Egyszerü, rövid felirata e sir-emléknek azt hirdeti, hogy itt nyugszik Mayer Ferencz tábornok, árvaházunk megalapitója. Sokat, nagyon sokat mond e pár szó.

Tábornok nyugszik itt. Egy katona, ki esküt tett arra, hogy fegyvert fog kezébe s véres csatákban visszaveri a haza ellenségeit. Esküt tett arra, hogy ura, királya felhivó szavára kész elhagyni legdrágább szeretteit, hogy vérét, életét áldozza nemzetéért, királyáért.

Mayer Ferencz tábornok teljesitette kötelességét hüen, odaadással hazája és királya iránt; de legodaadóbb szeretettel teljesitette szent hivatását legfőbb hadura: a mindenek alkotója és Istene iránt.

Ha volt valaki az életben, ki megértette és követte az Ur legelső és legfőbb parancsát: Szeresd az Istent mindenek felett s szeresd embertársadat, mint tenmagadat, Mayer Ferencz bizonyára az elsők közé tartozott. Avagy szeretheti-e jobban valaki Istenét és embertársát, mint szerette ő, ki mindenét amije volt, azoknak hagyta, a kikről nincs, ki gondoskodjék: az elhagyott, szegény árváknak.

Mig egyik kezével ő halált osztogatott, a másikkal életet adott.

És éltet ő ma is s éltetni fog, mig e föld áll s mig e világon árvák, elhagyottak lesznek.

Szeretet volt az ő élete, szeretet a halála, szeretet a megsemmisülése is. S bár porai itt nyugosznak e hideg földben, de szeretetének tüze ki nem alszik soha. Melegit az a mi lelkeinkben s melegiteni fog emberöltőkön át a szegény árvák szivében.

A költő mondja: Nem hal meg az, ki másra költi dus élte kincsét, habár napja fogy. Igaza van a költőnek. Mayer Ferencz nem halt meg; dus élte kincsét reánk hagyta, él mi bennünk s él örökké utódaink lelkében.

A gyász e napján mi szeretettel és hálával adózunk szent emlékének.

Legyenek áldva, legyenek megszentelve porai a Mindenható szent kegyelme által — Ámen!

E megindító beszédre ismét az árvák gyászéneke következett, mely után Császik Ferencz, intézeti árva s reáliskolai tanuló mondta el áhitattal a sir lépcsőjéről a következő szép imát:

Mindenható örök Isten!

Te, ki gondoskodol az ég madarairól a rét virágairól, kinek tudta nélkül nem hullhat el egy bogárka, nem egy hajszál; te Örökkévaló! nem hagyod el szegény árváidat sem, gondoskodol rólunk atyailag a balsorsban.

Minékünk is elküldéd angyalodat egy jó és nemes ember képében, ki isteni sugalmad értelmében az elhagyottaknak hagyta földi javait. Kenyérhez juttatott bennünket az inségben, ruhához a hidegben, hajlékhoz az idő viszontagságainak közepette.

Áldassék érte neve és emléke minden időben! Áldassék érte a Te neved is örök jóságu Isten! a midőn arra kérjük nagy kegyelmedet, hogy azzá lehessünk, amivé teremtettél; emberré, hogy azzá lehessünk amit szent vallásunk követel: jó emberekké, hogy azzá lehessünk, amit hazánk, királyunk s elöljáróságunk vár tőlünk: hasznos emberekké, alázatosan könyörgünk egyszersmind: adj békességet mindeneknek, jusson áldásod teljes bősége a jótevőknek, az elhunytaknak pedig és ami drága halottunknak adj csöndes békességet és örök üdvösséget! Amen!

A megindító szép ünnepet, melyet a sirok látogatói közül igen sokan könnytelt szemekkel hallgattak végig, ismét az árvák szépen előadott gyász-éneke zárta be.

Legnagyobb jótevőjök sirjától bucsut véve, az árvák felkeresték Walheim Jánosnak, az árvaház első hatósági gondnokának nyugvóhelyét; itt, valamint babarczi dr. Schwartzer Ferencz volt iskolaszéki elnök sirjánál is rövid imát mondtak s az elhunyt jótevők emlékét áldva, lelkükben a hála és kegyelet megszentelt érzelmével hagyták el a holtak csendes birodalmát.

Ismerőseink.

(Árnyak és fények.)

Dr. Darányi Ignácz.

Ismerőseink csarnokában kiváló helyet foglal el Darányi Ignácz, kit a király bizalma a képviselőház alelnöki székéből, a földmivelés miniszterévé szólitott.

Ha valakiről ugy róla mondhatjuk el, hogy jó ismerősünk. Darányi soha nem adott mást, mint a ki volt. Sima diplomata természete nagyon rokonszenves.

Soha senkit életében meg nem sértett, meg nem bántott, senkinek kellemetlent nem mondott s a ki csak hozzá fordult azt szivességekkel kötelezte le.

Darányi Ignácz egy igazán jó nevelt ember, ki boldogult szülei körében, családi otthonában tanulta meg a keresztény ember szeretet kultuszát, mily vallásos érzéseket örökölt és egyházának hü fia és vezére.

Szülei patriarchális gondolkodását örökölte a mit csak öregbitett a modern tanulmányokkal. Életét tanulásnak és munkának szentelte. Már kora ifjuságában komolyan készült jövőjéhez Tanult és dolgozott. Az élet szorakozásából kevés részt vett, de azzal többet a kötelességek teljesitéséből.

Mint jogász éles elméjével, bonczoló képességével és itélő tehetségével tünt ki. Férfi kora küszöbén, már az igazságügy miniszterségére jelölték. Ő nem vágyodott hivatalra, magas polczra ugy szólván kitért előle.

Egy nagyon fontos ügy ellátása került kezeibe ez a Tisza szabályozás ügye volt. Rendezetlen, visszás állapotok, perpatvarok a kormány, megyék és társaságok között. Neki köszönhető a rendezett állapot. A Tisza szabályozást alaposan tanulta és biztosan vezette, lelkesedett érte. E lelkesedés tanubizonysága az az emlék mit Vásárhelyi Pálnak a Tisza szabályozás nagyérdemü szabértőjének emeltetett.

Sokféle munkásságából a Vörös-kereszt-egyletet emlitjük, melynek gondnoka szervezője és erőssége volt. Fáradhatlanul müködött az egyesületért. Szorgalmát, fáradtságát fényes siker koronázta.

A budai református egyház alapitásában a templom épitésében oroszlán része volt. Ugy követte vallását, hogy soha más felekezetet nem botránkoztatott.

A budai társas élet minden mozzanatában részt vett. A közügyekben elfáradva közénk jött pihenni és szorakozni.

A főváros törvényhatósága gyülésein érdekeinknek hatalmas és tekintélyes szószólója volt s igazán lelkiismeretesen képviselte Budát itt és az országgyülésen is.

Mi őszinte szivvel örülünk kitüntetésén és reméljük, hogy az a kapocs, mely sziveinket az ő szivéhez csatolja nem lazul, de erősödik.

Polgárok lakomája.

Somlyay József kedvelt és tisztelt személyében a közmüvelődés harczosait a tanitókat is megtisztelték a polgárok azzal az estélylyel, mit Schlaucher Ferencz népszerü vendéglőjében rendeztek. Az ünnepeltet Kéri Sz. Kálmán köszöntötte fel, ki szerényen elakarta magától távolitani az ovácziót. A polgárság lelkesülten megéljenezte, de nem fogadta el egészen a szerény és szellemes tiltakozást.

Minek irjuk le, hogy kicsoda Somlyay József? Tehetsége mellett az a szivós kitartás jellemzi, a mely el nem hagyta soha. Egy czél lebegett szeme előtt, — hogy kiküzdve magát, — ráfeküdjék a népnevelés nehéz munkájára. És nyugodtan mondhatja, és mi örömmel konstatálhatjuk, hogy ezt el is érte. Mozgalmasabb, hivatottabb senki sem volt a tanitók között, mint ő!

Szereti hazáját, szereti a székesfővárost, és szereti Budát, a hová annyi emlék köti.

Férfi, a ki nehéz küzdelmeiben soha meg nem csüggedt.

Férfi, ki azzal az öntudattal ment pályáján elöbbre, hogy hasznára legyen a társadalomnak, a hazának.

Egy férfi, a kinek arcza mindég felcsillámlik, ha a közmüvelődés terén csak egy lépést is előre haladtunk.

Ember, a kit mindenki tisztel és szeret, és a ki erre teljesen rá is szolgált.

Egy férfi, ki telivér magyar, de türelmes, s gondoskodásának csak egy tárgya van, hogy itt az ország szivében mindnyája azzá legyen.

Tan férfi, ki hivatásának él, és lelkének, szivének minden hurja a főváros felvirágzásáért rezeg.

Küzdött, de küzdelmének eredménye lett. Most a Meyer-féle intézetben az árvák atyja és

igazgatója. Gondosabb kezek alá nem kerülhet tek e szegény szerencsétlenek. De ha megérdemelt jutalmát el is nyerte, a polgárok bizalma magasabb kitüntetésbe részesitette, s mint póttagot beválasztotta az I. kerületből főv. bizottsági taggá.

Most már tényleg az. Egy megsiratott és mindenki által gyászolt elöd nyomdokába lépett, Szelestey Géza meghalt, eltemettük, de szellemét, buzgalmát, jó akaratát, szeretét a kerület iránt örökölte az utód: Somlyay József is.

Ennek a tiszteletnek és szeretetnek kifejezése képpen jött össze a budai polgárságnak 60—70 tagja a Sclauher-féle vendéglőben.

Az ujonnan épült vendéglő egy tágas termében disszel és csinnal volt felteritve a patkó alaku asztal. 8 óra tájban mind sürübben érkeztek a tisztelgők, és a midőn Somlyay József megérkezett, lelkes éljen hangzott fel.

A társas vacsora a legvidámabb hangulatban kezdődött, és az összes vendégek örömével, megelégedésével végződött. Habár kivolt mondva és házi rendbe téve, hogy pohárköszöntőktől mindenki tartózkodjék, mégis az apáinktól örökölt vér kipattant, és az első áldomást Szombathy Kálmán mondotta az ünnepeltre.

Somlyay erre szépen átgondolt beszédben válaszolt.

Programm számba is mehetett ez a beszéd, mert a polgárság által belé helyezett bizalomra az első nyilvános köszöntő volt. Lelkének, szivének megnyilatkozása végig futott toasztjának egész fonalán, és midőn oda jutott, hogy minden tehetségével oda fog hatni, hogy mint főv. bizottsági tag kerületének érdekeit mindenkor szivén fogja viselni: a lelkesedésnek viharos tetszése zugott végig a termen.

Tábory Dezső a Buda és Vidéke dolgozó társa a polgárság nevében szives köszönetét nyilvánitotta, hogy Somlyay megjelent körükben, és zajos éljenek közt végezte beszédét, a midőn az ünnepeltre, mint a népnevelés, a közmüvelődés törhetlen bajnokára üritette poharát.

A társas vacsora benyult a késő éjbe, mindvégig a legvidámabb hangulatban.

A jól eltöltött estét ki kell egészitenünk még azzal, hogy ez alkalommal mutatták be a **„Sztojkai“** savanyuvizet. Erdélyben, a sztojkai gyógyfürdő területén, balzsamos illatot árasztó fenyvesek között buzog fel ez az egészséget nevelő savanyuviz, a melyet az egybegyültek nem győztek eléggé dicsérni. Lugos-sós svanyuviz ez, mely borral keverve a legüdebb italok egyike.

A sztojkai ásványviz kitünő sós savanyuviz, a melyet a szakértők megelemeztek, és dr. Purjesz Zsigmond egyetemi tanár véleménye szerint is a hurutos bántalmaknál sikerrel lehet használni. Szőllőssy István a Krisztinaváros gyógytárának tulajdonosa mutatta be általános megelégedésére ezt a legujabb „Sztojkai“ savanyu vizet, és azt hiszük hogy fényesen kiállta a probát, mert mindenki, a ki megizlelte, csak a legnagyobb elismeréssel nyilatkozott róla.

Volt is kelete, és Slaucher vendéglős pompás konyhája, és borai mellett a jó kedv csak fokozódott, és minden egyes azzal távozott, hogy életének egy soha elnem feledhető emlékével gazdagabb lett.

Osztály sorsjáték.

Rendkivüli sikert ért el az osztálysorsjáték intézménye Magyarországon. Ma, midőn az első osztály huzása be van fejezve és már a nyereményeket is kifizették, ezt a tényt nagy megelégedéssel konstatálhatjuk, mert lly módon az osztálysorsjáték nálunk is az első lépés a kis lutri eltörlése irányában. A magyar osztálysorsjáték nagy sikere főleg abban áll, hogy a társadalom összes rétegei résztvettek benne és büszkeséggel konstatálhatjuk, hogy a magyar osztálysorsjegyeket az egész világon legkedvezőbben fogadták. Valósággal érthetetlen ebben a tekintetben az osztrák kormány eljárása, midőn nem engedi meg, hogy a magyar osztálysorsjegyek Ausztriában magában is elárusittassanak. Magyarország sokkal előzékenyebb s jól emlékezünk arra, hogy még csak rövid idő előtt is mindenfelé árulták nálunk a lembergi kiállitás sorsjegyeit. Remélhető, hogy a magyar kormánynak sikerülni fog, hogy itt is helyreállitsa a paritást, annál is inkább, mert az uj osztrák pénzügyminiszter, Bilinski lovag, október 24-ikén tartott expozéjában bejelentette hajlandóságát a kis lutri eltörlésére. Egyébként Ausztria engedélye a magyar osztálysorsjáték vezetőségének érdekében nem áll, mert az osztálysorsjegyek kelendősége, a haza határain belül is, valóban példátlan. Ezért ajánlatos, hogy mindazok, akik sorsjegyeket vásárolni akarnak, ezt minél előbb megtegyék, nehogy oly kellemetlenségeknek legyenek kitéve, mint az első osztály huzása előtt, midőn az utolsó napokban annyi megrendelés érkezett Heintze Károly budapesti főelárusitóhoz, hogy a megrendelők jelentékeny része már nem kaphatott sorsjegyet. A második osztálynál előreláthatólag még sokkal nagyobb lesz a vásárlókedv, mert a nyereménykilátások itt még hasonlithatatlanul nagyobbak. Ugyanis a sorsjátékban résztvevő sorsjegyek száma 10,000 darabbal kevesbbedett, mig a nyeremények száma több mint kétszerannyira növekedett. Ehhez járul még a nyeremények mesés nagysága a második osztályban. Lesz ugyanis egy 600,000 korona összegü külön dij, továbbá 5 főnyeremény 400,000—500,000 korona összegben, ugy hogy egy sorsjegyre esetleg 1 millió koronát lehet nyerni. Könnyen érthető tehát az az óriási érdeklődés, melyet a közönség tanusit e második osztály iránt, melynek huzása már deczember 6—14-ikén lesz. — A sorsjáték vezetősége figyelmeztet bennünket arra, hogy az I. osztályu sorsjegyek tulajdonosainak ajánljuk a II. osztályu sorsjegyeknek mielőbbi beszerzését, ami legkönnyebben ugy történik, hogy az illetők az I. osztályu sorsjegyet beküldik, mire az igazgatóság postán, utánvétellel megküldi a II. osztályu sorsjegyet. Miután az I. osztályu sorsjegyeket teljesen elárusitották, a II. osztályra vonatkozó megujitásra oly nagymérvü tolongás várható, hogy minden I. osztályu sorsjegy tulajdonosának legmelegebben ajánlhatjuk, hogy minél előbb intézkedjék a II. osztályu sorsjegyének megszerzése iránt.

Biztositó-intézet Budán.

A „Fonciere“ Pesti biztositó intézet, f. é. szeptember 1-től kezdődőleg helyben, II. ker., fő-utcza 17. sz. „A Fonciére, Pesti biztositó-intézet budai képviselősége“ czég alatt kötvénykiállitási joggal felruházott képviselőséget állitott föl azon czélból, hogy a Budapest-jobbparti oldalon lakó felekkel gyorsabb üzleti összeköttetést tegyen lehetővé. Ezen képviselőség mellé a főváros ezen részének viszonyait alaposan ismerő külön választmányt létesitett, melynek tagjai Dr. Rupp Zsigmond kir. tanácsos, kir. közjegyző, Osztoits Miklós földbirtokos, Dr. Gombár Tivadar kir. tanácsos, ügyvéd, Augenstein S. takarékpénztári igazgató urak. A képviselőség vezetésével Welsch Emil ur mint titkár bizatott meg, ki a képviselőség czégjegyzését egyik igazgatóval vagy a budai képviselőség választmányának egyik tagjával együttesen fogja teljesiteni.

A Fonciére, Pesti biztositó-intézet budai képviselősége közvetitő szolgálatait következő biztositások eszközlésére, u. m.:

I. égés, villám avagy robbanás által keletkezett tüzkárok ellen, és pedig: a) épületekre és azokban lévő készletekre, gépekre, szerelvényekre és eszközökre; b) áruraktárakra, házi eszközökre és butorokra; c) takarmányra és mezei termesztményekre, akár szabad ég alatt legyenek azok kazlakban vagy boglyágban, akár födél alatt; d) mindennemü marhaállományra;

Különösen figyelmeztetjük ez alkalommal a t. cz. gazdaközönséget az intézetnél már évek óta behozott és a gazdák legnagyobb előnyére szolgáló átalány- (fundus instructus) biztositásra, mely minden oldalról legnagyobb tetszésben részesül, mert a biztositás ezen módja nemcsak nagyon kényelmes, hanem e mellett igen olcsó is.

II. az ember életére, és pedig: tőke-, kiházasitási- és járadékbiztositásokat minden módozat szerint;

III. jégkárok ellen mindennemü mezei termesztvényekre nézve, a felbecsült kár teljes megtéritése mellett;

IV. szállitmány-károk ellen, vizen és szárazon szállitott javakra nézve;

V. az ember testi balesete ellen;

VI. jövedelem-veszteség ellen, mely valamely bérház leégése vagy légszeszrobbanás folytán a ház tulajdonosára nézve a bérház lakhatatlansága következtében keletkezett;

VII. kirakatok, ablakok, ajtók és butorok tükörüvegein eshető töréskárok ellen.

Törökvilág Lágymányoson.

Egy pár évvel ezelőtt nagy ünnepélylyel lepleztük le ős Budavárában a török járom alól való fölszabadulásunkat megörökitő emléktáblát.

Azonban megérjük, hogy nemsokára emlékoszlopot fogunk mi budaiak emelni háladatosságból a töröknek, amiért megszabaditani segitett minket az elmaradottságtól, amelybe Budát a testvérváros aránytalan fejlődése kárhoztatja. Ugy szokott az lenni, amikor fiatal feleséget keres a vén ember. Az öreg Buda még mindig a régi kopottas ruháját viseli java részben, amikor oda át káprázatos luxusban kaczérkodik „Pest“ a fiatal menyecske. No de nem lesz ez mindég igy. Hála a töröknek, nemsokára uj életre ébred a budai oldal déli része a Lágymányos, ahol mint értesülünk egy konzorczium Konstantinápoly miniatur életét akarja szemünk elé varázsolni. A telkek tulajdonosaival most folynak a bérbeadó szerződés tárgyalásai, amelyek valószinüleg eredményre vezetnek. A szabályozás által megmaradt viz mennyiség képezné a kikötőt, amelynek partján körös-körül emelkednek majd a typikus török minarettek, kioszkok, fürdők, sőt lesz egy óriási villamosan világitó torony, amely éjszakának idején magikus fénynyel fogja elönteni egész „Konstantinápolyt.“

Mi az eszmét eléggé szerencsésnek tartjuk és még szerencsésebbnek a helynek megválasztását. Ha már ős Budavárát nem a budai várban, hanem a pesti állatkertben fogják mutogatni, miért ne lehetne Konstantinápolyt kicsiben bemutatni a mi remek Dunánk még remekebb budai partján. A budai élet minden-esetre erősebben fog lüktetni e mulató helynek közelében és talán jut majd ebből a lüktetésből a budai iparnak és kereskedelemnek is. Ugy halljuk különben, hogy a lágymányosi telep iránt a török kormány is érdeklődik és azzal a tervvel foglalkoznak szultánéknál, hogy a Lágymányoson a török nemzeti produktumoknak egy hatalmas emporiumot teremtsenek. A dolgot figyelemmel fogjuk kisérni és olvasóinkat annak idején értesitjük.

Felhivás előfizetésre.

Lapunk programmja nevében rejlik „Buda és Vidéke“. Mindent Budáért és vidékéért. E nagy munkában való részvételre meghivjuk mind azokat a kik ezért érdeklődnek.

Minden előfizetőnek joga van egy dijtalan kishirdetésre. Eljárunk minden ügyekben, közvetitünk **vételt, eladást, kölcsönt, biztositást.** Kiadó hivatalunk igyekezik e téren is a közönség bizalmára méltová lenni. Ajánljuk a „Buda és Vidékét“-t a **lakás keresőknek** és a **lakást kiadóknak.**

Üzletek ismertetésére különösen alkalmas lapunk. Előfizetőinknek dijtalanul nyitjuk meg ily rövid közleményre hasábjainkat . . .

Eljegyzések, házasságok, halálesetéket előfizetőink köréből dijtalanul közlünk . . .

A magyarosodásért való küzdelmünket a magyar egyesület azzal méltányolta,

hogy tagjait lapunk lelkes terjesztésére szóllitotta fel.

Az egyesületi közleményekre is tágabb tért nyitunk oly egyesületek részére melyek velünk összeköttetésben állanak.

Ismerőseink rovatát folytatni fogjuk és kérjük olvasóinkat, hogy ezt a rovatot gazdagitani sziveskedjenek.

A „Buda és Vidéke" előfizetési árai:

Egész évre . . . . 12 korona.
Félévre . . . . . 6 „
Negyedévre . . . 3 „

A ki hivatalnok és jóbarát.

Közszeretetnek örvend Alm Károly, az I. kerület elöljáróságának egyik elsőrendü tagja. Tisztelettel szeretik, mert erős akarat, pontosság, munkakedv, szakavatottság mellett van szive is. Ezt a talpig derék embert ünnepelte az I. kerület elöljáróságának tisztikara összes személyzetével, a midőn Károly napja alkalmával diszes emléktárgygyal lepte meg. Az ünnepély másik részét Jankovics, a Krisztinaváros derék polgára rendezte Alm Károly tiszteletére a Gellérthegy-utczai felső Huber-féle vendéglőben. A társas vacsorán az összes tisztikar megjelent. Elsőnek állt fel a lakomán Józsa Mihály jegyző, ki az elöljárót, Ohlhausert éltette, mint kinek vezetése alatt csak megelégedést és előrehaladottságot konstatálhat minden polgára Buda 1-sö kerületének. Jankovics szintén az elöljáróért és az összes személyzetért ürítette poharát.

Az ünnepélyen Szombathy Kálmán a következő rigmussal köszöntette fel Alm Károlyt:

Károlyhoz.

Ismét egy év, a mulandóságban,
Mi még mindig itt küzdünk veled;
Bár a terhes munka a mit végezénk
Agyonnyomással fenyeget.

Itt állunk mi! mind rendületlenül,
Minden jót kivánva teneked:
Engedd meg, hogy szivünk kivánságát
Elmondhassuk ma itt előtted.

Élj soká, kedves jó barátunk;
Legforóbb óhajunk ez nekünk.
Családod érdeke is azt kivánja;
Fogadd szivből fakadt üdvözletünk.

Légy boldog és megelégedett mindvégig,
Szeress továbbra is bennünket:
Kik itt üdvözletedre megjelentünk;
Ne vond meg tőlünk szeretetedet.

A csekély emlék mit most szivből adunk,
Ez a tiszta szeretet jelképe.
Engedd, hogy viszont kivánságul kérjük:
Tarts meg minket jó emlékezetedben!

Különfélék.

— **Az uj földmivelési miniszter.** Lapunk elején üdvözöljük Darányi Ignácz képviselőnket, mint a földmivelés ügyének miniszterét. E helyen felemlitjük azt a választ, mit a szabadelvü párt tisztelgésére adott. Egy férfias jellem megnyilatkozása ez. Az uj miniszter leginkább azért kéri pártfelei támogatását, hogy a közérdek önzetlen szolgálatában erősebb lehessen. Azt hisszük, hogy Darányi Ignácz be is váltja azt a mire, fogadkozik és csakugyan ellehet róla mondani: fuit aequalis in omni vitae genere.

— **Kedélyes estély.** Kedélyes estélyt rendezett nagys. és főtiszt. Vezinger Károly névnapja alkalmából folyó hó 3-án a „Fáczán" termeiben a „budai katholikus legényegyesület". Bevezetésül a dalkör Zarkovszky „Üdvözlő dalát" adta elő, ezt pedig Bodnár Gáspár „A Stiglinczek" czimü 4 felvonásos szinmüve követte. A közremüködők sorából kiemeljük Heim Józsa k. a. ki ugy lágyan csengő hangjával, mint kedves játékával méltán kiérdemelte a hallgatóság zajos tapsát. A deszkákon jól állták még meg helyöket Veigl Józsa és Krista Mariska k. a. Kitünő alakitás volt Vaczulik Károly is mint diurnista és jól adta szerepét ifj. Fritz Károly mint agglegény tőkepénzes. Általában a szereposztást szerencsésnek találtuk. A közremüködők mindannyiát elismerés illeti. Majd tánczra perdült az ifjuság s a felkelő nap még együtt találta a vig párokat. Tudósitónknak a következő jelen volt hölgyeket sikerült feljegyeznie:

Mészáros Gizella, Wunder Irma, Krövich Ilona, Heim Józsa és Irma, Gubányi Gizella és Juliska, Poór Paula, Frank Róza, Muschitz Hermin, Zánky Gizella, Hlaváts Sarolta, Grundig Gizella, Tallovits Borbála, Virág Julianna, Schmidt Józsa, Zách Linus, Kondits Irma, Hupka Jujza, Veigl Józsa, Berger Katicza és Irma, Nichmann Gizella, Kis Katicza, Huber Irma, Laura és Mariska, Révész Annuska, Jankovits Mariska, Dobrovits Margit, Huber Istvánné, Révész Istvánné, Korupitzky Frigyesné, Özv. Vudle Edéné, Muschitz Károlyné, Gubányi Nándorné, Özv. Batits Istvánné, Fazekas Jánosné, Eckermann Béláné, Glocker Jánosné, Schmidt Jánosné, Zách Mátyásné, Kulich Károlyné, Kis Istvánné, Mészáros Lajosné, Grell Józsefné.

— **Az elmebetegek jogvédelme.** Dr. babarczi Schwartzer Ottó tanár közegészségügyi tanácsos, az igazságügyi orvosi tanács alelnöke nagy szabásu müve méltó feltünést keltett az egész sajtóban. Alig van lap, mely legnagyobb elismeréssel ne emlitette volna a nagy hirü tudós e kitünő művét, melylyel irodalmi diadalait jelentékenyen szaporitotta, s nem csak nagy tudásának, de irói talentumának is ujból jelét adta. A nagy szabásu mű Hornyánszky Viktornál jelent meg diszes és a kiadó czégnek becsületére váló kiállitásban.

— **Budáért.** A főváros közgyülésén több Budát érdeklő dolog fordult elő. Dr. Gőz József azt inditványozta, hogy a földtani intézetet hozzák át Budára. Scheich Károly azt javasolta, hody Budán is jelöljenek meg iskolákat az idegenek elszállásolására. A tanács olhatározta, hogy az Erzsébet árvaházat áthozzák Budára.

— **Diszes esküvő.** Buda egyik régi és derék polyárának Rajkai Mihálynak müvelt és szép leányát vezette oltárhoz Sólyona Ferencz állami iskolai tanár f. hó 3-án a várbeli evangelikus templomban. Násznagyok voltak Botz István állami iskolai igazgató és Dax m. á. v. felügyelő. Az esküvő után a pár Koolozsvárra utazott. Legyenek boldogok.

— **Buda és az egyetemek.** A napokban egy társaságban, hol több egyetemi tanár volt jelen, szóba jött az egyetemeknek Budára való áthelyezése. Egy országos tekintély ugy nyilatkozott, hogy ha a müegyetem tanári karát a kiállitás helyéről megkérdezték volna, pedig ezt a tanári kar, mint leghivatottabb forum elvárhatta és elvárhatná: ők nem a városligeti kiállitás mellett nyilatkoznak. A kiállitást Budára inditványozták volna, hogy az alap munkálatokból később az egyetemeket fellehetett volna épiteni. Minden komentár nélkül közöljük olvasóinkkal ezt a véleményt.

— **Meghivó** a budapesti polgári lövészegyesület Dr. Darányi Ignácz urnak az egyesület alapitó és választmányi tagjának földmivelésügyi m. kir. miniszterré történt kinevezetése alkalmából 1895. évi november hó 16-án szombaton este 8 órakor az egyesület helyiségeiben társasvacsorát rendez melyre t. tagtárs ur ezennel meghivatik. Egy teriték ára ital nélkül, de a zenét is beleértve, 1 frt 50 kr. A hazajövetelre éjjeli 11 órától kezdve éjfél után 1 óráig társas- és közuti kocsikról gondosokdva lesz. Megjelenés fekete ruhában. Részvételi jegyek 1895. november 15-én déli 12 óráig kaphatók: Freyberger Pál urnál II. ker., Fazekas-tér 2., Szabó M. Ferencz urnál II. ker., Főutcza 14., Lohr Irma virágkereskedésében II. ker., Fő-utcza 1., Némai Antal urnál IV. ker., Rózsa-tér 1. és az Egyesületi ügynököknél. Márkus József, főlövészmester, Lakner János, jegyző..

— **Figyelmébe ajánljuk olvasóinknak,** különösen a székesfővárosi bizottsági tagoknak „Idegen forgalom" czimü mai czikünket, az eszme megérdemli hogy foglalkozzunk vele és hogy a törvényhatósági közgyülésen inditvány alakjában szóba hozassék, mert ha a közgyülésnek is kivánsága lesz az, hogy egy idegen forgalmi iroda rendeztessék be, a kiállitási végrehajtó bizottság nem térhet többé egyszerüen napirendre ezen tagadhatatlanul fontos kérdés felett.

— **A hirlapirók nyugdijintézetének.** A magyarországi hirlapirók nyugdijintézetének elnökéhez, Falk Miksához Babarczi-Schwartzer Ottó a következő levelet intézte: „Nagyságos elnök ur! Hornyánszky Viktor ur kiadásában megjelenő munkám eddigi kötetei az általam mélyen tisztelt sajtó által teljes önzetlenséggel oly kitüntető fogadásban és méltánylásban részesültek, hogy kötelességemnek ismerem el a sajtónak személyem iránt tanusitott kitüntető, önzetlen eljárását gyönge tehetségem szerint meghálálni. Bátor vagyok tehát munkámnak az 1897. év folyamán megjelenendő, az elmebetegek arczkifejezéseit tárgyaló ötödik kötetének irói tiszteletdiját a magyar hirlapirók nyudijintézete javára felajánlani azzal a tisztelleteljes kérelemmel, hogy azt tőlem szivesen elfogadni és a szerződés megkötése végett a jelenleg tett ajánlatomról egyidejüleg értesitett kiadó czéggel érintkezésbe lépni kegyeskedjék. Ki is igaz, mély tisztettel és változatlan nagyrabecsüléssel maradtam nagyságodnak kész szolgája és hive: Babarczi-Schwartzer Ottó." A magyorszagi hirlapirók nyugdijintézetének igazgatósága hálás köszönetet mond a fentebbi sorok érdemes irójának nemeslelkü ajánlatáért.

— **Jelentés.** König Antal az első dunagőzhajózási társulatnak nyug. kapitánya és neje szül. Szily Török Luiza valamint Özv. Czimeg Györgyné sz. Balthasar Bertha örömmel tudatják gyermekeiknek: Olga és Henrik f, évi november hó 16-án reggel 11 órakor a polgári és délután 6 órakor a II. ker. Kapuczinus templomban tartandó egyházi egybekelését. Budapest, 1895. november havában.

— **Társas estély a „Politikus Greisler"-nél.** Kedélyes hangulat uralkodott a „Politikus Greisler"-féle vendéglőben mult hó 31-én, (csütörtökön). A „Krisztinavárosi asztaltársaság", — mely folyó évi szeptember havában a Svábhegyi Eötvös nyaralóban egy fényesen sikerült mulatságot rendezett, s melyről már mult számunkban is megemlékeztem, most tartotta meg ismét szokásos társas vacsoráját, mely számos tagjának jelenlétével s lélekemelő kedélyhangulattal folyt le. A társaság gyakrabban szokott tartani szük körben ily összejöveteleket s nem csak a jótékony czélt karolja fel példás kitartással, hanem mint látszik a saját müvelődésének ápolása és terjesztése is egyik fő elvét képezi, amint eléggé igazol az a körülmény, hogy gyakori felolvasásokat rendez. Ez alkalommal Szkalniczky Henrik orvostudor úr, a társaság szeretett elnöke tartott, „az ember különböző fajainak táplálkozásáról", igen szépen s tudományos alapon szerkesztett érdekes felolvasást, mely nem csak hogy szórakozást, hanem hasznos tapasztalatokat is nyujtott a hallgatóknak. Ezt követte Stigliczy Kálmánnak az „asztaltársaság eredetéről" szóló szintén saját szerzeményü felolvasása, mely néhány humoros történetü részletével szintén tetszést aratott. Azután következett a tulajdonképeni vacsora, s azt hiszem, mint mindenütt szokott lenni, ugy akadt itt is olyan, kinél ez a legnagyobb tetszést idézte elő, — különösen pedig akkor, midőn oly csinos és jó izlésü szakácsnő főzi meg a vacsorát, mint a milyen a „Politikus Greisler"é! — Nem vagyok ideálista, de azt hiszem mégis, hogy ez a tudat szintén nagyon elősegiti a jó étvágyat, különösen olyankor, midőn amugy is kitünő főzési módjáról ösmeretes a vendéglő, miről ezuttal is alkalmunk volt meggyőződni. Nem megvetendő kitünő borocskája is, mely az étvágy mellett még fokozta a jó hangulatot. Az asztaltársaság

zeneértő tagjai ezuttal is kitettek magukért s élvezetesen mulattatták játékukkal a jelenlevőket. Különös talentumáról tanuskodott jelenleg is Szwoboda Ferencz urnak, lélekemelő hegedűjátéka. Dr. Szkalniczky Henrik ur előadásának folytatását jövő csütörtökön tartja meg. Folyó hó 14-én ugyan-e helyiségben hasonló szabásu társas-összejövetel fogtartatni, melyre ismét két felolvasó van följegyezve. *S. O. K.*

— **Eljegyzés.** Beregszászy Kálmán pénzügyminiszteri számtiszt s az első kerületi polgári kör vigalmi bizottságának tagja eljegyezte Strinovich Leó pénzügyőri főbiztos leányát Flórát.

— **Borvásár.** Megkezdődött az őszi borvásár. A vásár igen élénknek igérkezik. Alig hogy a hajók megérkeztek mindjárt jöttek vevők, ugy hogy a hozott mennyiségnek 2/3-ad részét eladottnak tekinthetjük. Az eladók azonban mivel látva, hogy jó vásáruk lesz ujabban pótolták részben hajóval, részben vasuttal áruikat. Eddig három hajó van de még egynek az érkeztét várják. A borvásárra hozott bor és pálinka kimutatása: Hajón hozatott bor 1890 hektóliter. Hajón hozott pálinka 205 hlt. Tengelyen hozatott bor 943 hlt. Tengelyen hozatott pálinka 25 hlt. Az árak a következők voltak. Vörös ó bor 15—24 forintig vörös uj bor 15—20 forintig, fehér ó bor 18—24 forintig, fehér uj bor 16—20 forintig, siller ó bor 14—18 forintig, siller uj bor 13—16 forintig, törköly pálinka 38—40 forintig, szilvorium 60 forint.

Az elmebetegek jogvédelme.

— Irta: Babarczi Schwartzer Ottó dr. a budapesti magán elme- és ideggyógyintézet igazgatója. —

E czim alatt két vastag kötett fekszik előttünk, a melyek egyike 535, másika 1044 oldalra terjed. Az előbbi az elmebetegek magánjogi, az utóbbi azok büntetőjogi védelmét tárgyalja. Amaz a jelen év elején: emez most jelent meg.

A laikus olvasó félve nyitja föl e két impozáns kötetet, mert fél attól a rengeteg tudománytól, a mely azokban összehalmozva van. Megnyugtathatunk azonban mindenkit, hogy e részben félelme annyiban alaptalan, a mennyiben szerző nem a szürke teoriák, hanem a gyakorlat embere s könyvét is nem a tudósoknak, hanem a gyakorlati terén működő jogvédőknek és biráknak, egyszersmind pedig az egész müvelt közönségnek szánta.

E münek tárgya az elmebetegségek ismertetése. Szerző a könyv használójánál már föltételezi a pszychiatria ama részének ismeretét, mely az elmebetegség klinikai kimutatását, a klinikai kórképnek s a törvényszéki elmekórtan tételeinek alkalmazását öleli fel. E tekintetben Kraft-Ebingnek általa leforditott nagyobb munkájára utal s jelen művében: „az egyéni felfogástól és birálgatástól függetlenül“ azokat az intézkedéseket ismerteti, melyek az elmebetegek irányában magánjogi és büntetőjogi szempontból foganatositandók.

Az első kötet az elmebetegség birói megállapitását, a gondnoksági ügyet s az elmebetegek jogi cselekvő képességét, főleg a kötelmi, házassági és öröklési jog szempontjából, valamint az elmebetegséget a törvénykezési rendtartásban tárgyalja. A most megjelent második kötet a jogvédelmet az anyagi büntetőjog terén, a büntető eljárás folyamán s a büntetés végrehajtása alatt, végre az igazságügyi igazgatásnak az elmebetegekre vonatkozó részét adja elő.

Az 1044 oldalra terjedő büntetőjogi rész nagyobbbik felét az anyagi büntető törvény intézkedéseit s az ezekkel összefüggő birói gyakorlat foglalják el. Szerző rendszere az, hogy közli a büntetőtörvénykönyv illető szakaszát s ennek magyarázatául lenyomat egyes részeket a törvény megokolásából s egy ismert kommentár jegyzeteiből (természetesen hivatkozva a forrásra.) Ezután bemutat a birói gyakorlatból, az itéletek és orvosszakértői vélemények szószerinti közlésével annyi esetet, a hány a „Büntető jog tára“ s a „Döntvénytár“ hasábjain éveken át a kérdéses tárgyra vonatkozólag megjelent. Ez itéletek és vélemények foglalják el a legnagyobb tért. Igy pl. a btk. 76. §-ával kapcsolatban, mely az öntudatlan állapotról és elmezavarról szól a 41—445. lapokon megszakitás nélkül követik egymást a jogesetek, melyeknek tárgya az álom és álomittasságban, a részegségben, a szerelemféltésben vagy más indulat hatása alatt elkövetett büntetendő cselekmények beszámitása. Ebben az arányban folyik aztán a mü a btk. többi §-ain át egész a 754. oldalig, a hol az elmebetegek jogvédelméről a bünvádi eljárás folyamán szóló második fejezet kezdődik.

Ebben az elmebeli állapot megvizsgálásáról, az elmezavart egyén vallomásának birói mérlegeléséről, a büntett elkövetése után beálló elmezavarról s az eljárási költségek és dijakról van szó; mig a harmadik fejezet az elmebetegek jogvédelmét a büntetés végrehajtása alatt tünteti föl.

A mü utolsó része két fejezetben tárgyalja az igazságügyi orvosi közigazgatást. Az első a törvényszéki orvosok képesitéséről, kinevezéséről és teendőiről szól; a másodig az igazságügyi orvosi-tanács szervezésére és működésére vonatkozó intézkedéseket adja elő.

Ezekből kitünik, hogy a szerző egészen a gyakorlat terén mozog. A két nagy kötetben elméleti fejtegetés alig van, de annál ügyesebben vannak összeállitva az elmebetegek jogvédelmére vonatkozó tudnivalók. És habár kétségtelen, hogy a jogesetek tömege kissé megnehezíti a mü átnézetét: a gyakorlati jogásznak mindazonáltal éppen ezek tesznek leghasznosabb szolgálatot, mert ezekből tünik ki legvilágosabban, hogy miképp alkalmazzák bíróságaink elmezavart vagy öntudatukban korlátolt egyénekkel szemben a büntető törvényt. E szempontból mindenkinek melegen ajánlhatjuk Schwartzer Ottó művét.

A könyv igen diszes kiállitásban Hornyánszky Viktor akadémiai könyvkereskedésében jelent meg. Ára egy-egy kötetnek 8 frt. (Budapesti Hirlap.)

Tudomásul!

A „Buda és Vidéke“ következő vendéglőkben és kávéházakban olvasható:

Adlhoffer Lipót vendéglős I. Istenhegy,
Berger Vincze vendéglős II. Medve-utcza,
Buchinger Alajos vendéglős I. Tárnok-u. 14.
Balanek Antal vendéglős II. Iskola-utcza. „Noé bárkához“,
Bauer János vendéglős I. Disz-tér 17.
Barabás József vendéglős I. Casinó sörcsarnok,
Bruckner Alajos vendéglős II. csalogány-utcza 21.
Breutner Lipót kávéháza III. vöröskereszt-utcza.
Bengyel Zsigmond kávéháza II. Lánczhid tér,
Barátság asztaltársaság I. Hadnagy u.
Beck Ferencz vendéglős Torbágy,
Bittner és Follner kávéháza I. alagut-u. 5.
Buzik András vendéglős I. Karácsonyi-u. 17.
Csalányi Károly vendéglős IV. Ferenczi-tér,
Edelsheim Gyulai hadastyán-egylet II. Fő-utcza 77,
E. m. K. e. kávéház VII. Erzsébet-kör. 2.
Eötvös-villa vendéglő I. Isten-hegy,
Fukács János vendéglős I. Krisztina-tér 7.
Fill Ferencz kávéháza I. Döbrentey-u. 4.
Fill Mihály vendéglős I. Istenhegy,
Fränkl kioszk kávéház I. Istenhegy,
Gundel János szálloda V. István-főherczeghez,
Graf Sándor vendéglős II. Fő-u. 8.
Gürsch Ferencz vendéglős I. Koronaőr-u. 6.
Gill József vendéglős I. Alkotás-u. 29.
Hungária kávéház V. M. Valéria-u.
Hein Lipót vendéglős Kelenföld déli vasut állomása,
Hanzély István vendéglős II. Retek-u. 57.

(Folyt. köv.)

Tájékoztató.

Téli kura
rheuma, köszvény, ischias stb. ellen
Szt.-Lukácsfürdő
r-t Budapest.

Kénes iszapfürdő,
douche-massage iszapborogatások. Meghülés veszélye nincs, mert a szállodák és fürdők egy fütött épülettömböt képeznek. Olcsó pensio. Lift és hordszékek, nehéz betegek számára felvonó a vizben. Prospektust küld az Igazgatóság.

— **A borszéki viz.** A kedvelt borszéki viz képviseletét Werner Adolf (Frumm István utóda) vette át. Megvagyunk győződve, hogy az uj képviselő még ismertebbé teszi ezt a feltétlenül keresett régi hazai ivizet ásvány vizet, mely minden asztalon kellően hirdet. Werner Adolf vizek terjesztése terén nagy érdemei vannak és a borszéki kellendőségét is fokozni fogja.

— **Mesterházy Mihály** fiatal törekvő füszerkereskedő (I. Attila-utcza 50. sz.) uj kibővitett árjegyzéke már kijött a sajtó alól és most küldetik szét Budán és a Buda vidéki községekben. Ajánljuk olvasóinknak a mai számunkban ezen árjegyzék hirdetés alakjában megjelent kivonatát.

— **Itt a tél.** A tél közeledik, nagyon jól esik a meleg szoba. A gondos háziasszony, a jó családapa ott igyekezik beszerezni a fütőanyagot, hol jutányosan kap. Rosenthal Géza fa- és szén-üzletét a déli vasut teherpályaudvara mellett jól ismeri a közönség. Az áruk elsőranguak, jutányosak, a kiszolgálás pontos és előzékeny.

Kiadó és laptulajdonos mindszenti Erdélyi Gyula.

Nyilttér.

Budapest vidéki
magy. kir. pénzügyigazgatóság.
81884. sz.
III. 1895.

Gróf Keglevich István utódai budafoki cognacgyári czég kérvénye az **1894—1895. termelési évadban** feldolgozott **bormennyiség** és fizetett szeszadó igazolása iránt.

Végzés.

Ezen kérelme folytán folyamodó részére igazoltatik, hogy budafoki cognac-gyárában az **1894—1895. termelési évadban**

1,999.420 liter bormennyiség

dolgoztatott fel, és hogy ezen idő alatt a czég **20.993 forint 91 kr.** szeszadót fizetett.

Budapesten, 1895. aug. 27.

Bárczy, s. k.
kir. tanácsos, pénzügyigazgató.

A gyártmány jó minőségét és szoliditását bizonyitó pénzügyhatósági végzések már évek óta egyes egyedül * **csakis általunk** * hozatnak nyilvánosság elé és **hathatósan támogotják** ama ismételt állitásunkat, hogy gyárunk, mely már **1882-ben alapittatott, a legnagyobb és legjelentékenyebb** Ausztria-Magyarországban és minden más cognac-gyárt **megbizhatóság** tekintetében fölülmul.

Ama körülmény, hogy cognac-gyártmányaink **közkedveltségnek** örvendenek, csakis annak tulajdonitható, hogy a cognac fogyasztók arról győződtek meg, hogy mi * **csakis jólkezelt** * **és valódi ó cognacot** hozunk forgalomba.

A fogyasztókat saját érdekükben arra figyelmeztetjük, hogy a bevásárlásaiknál ne csak rövidesen „Keglevich cognacot“ kérjenek, hanem arra is ügyeljenek, hogy a palaczkon teljes czimünk.

Gróf Keglevich István utd.

legyen, hogy **hamisitott értéktelen és hasonhangzásu** gyártmányok beszerzésétől megóvassék.

Gróf KEGLEVICH ISTVÁN utódai budafoki cognac-gyár igazgatósága.

Kőbányai Polgári serfőző részv. társaság.

Városi iroda: Népszinház-utcza 22.

Polgári sör.
Király sör.
Szt. István sör.
Barát sör.

Városi iroda: Népszinház-utcza 22.

Budai raktár I. Fehérsas-utcza 6. sz.

Rosenthal Géza

BUDAPEST,
I. ker.. Mészáros-utcza, DÉLI VASPÁLYA 8. szám.

A trifaili (stiriai) szénbányának kizárólagos eladási főraktára.

A közeledő téli idényre a t. cz. közönség becses figyelmébe ajánlja a budaiak által évek óta kedvelt **stiriai szenet.** Fenti czim alatt akár postán, akár szóval intézett megrendelésre stiriai, porosz és petrozsényi I-sö rendü szalon szén jutányos árban és gyorsan házhoz szállittatik.

Ugyanott jó minőségü tűzifa kapható ugy hasábban, mint apritva.

— **Vendéglő a „Noe Bárkához"** Budán II. kerület, Iskola-utcza 16 sz. Minden pénteken az eredeti 1-sö budapesti Schrammelek hangversenyre Ferenczy Antal karmester ur vezetése alatt. Kezdete este 7 órakor. Belépti-dij nélkül. Ez alkalommal paprikás-, ráczhal és halászlé valamint nagy választéku étkek, ugyszintén jó italok által törekszem nagyrabecsült vendégeim megelégedését kiérdemelni. Szives látogatását kéri. Teljes tisztelettel Balanek Antal, vendéglős. — Minden vasár- és ünnepnap katonahangverseny gr. Jelačič 69. sz. cs. és kir. gyalogezred zenekara által. Kezdete 5 órakor. Belépti-dij nélkül.

— **Eladó.** Eladó két jó karban levő téli kabát. Bő ebben a kiadóhivatal.

— **Fenyőfák** honosultak, s különféle diszfák és cserjék kaphatók: Városmajor-u. 26. sz. alatt.

A KŐBÁNYAI
királysörfőző
részvénytársaság

ajánlja a máris közkedveltségnek örvendő

ászok, király, márcziusi, korona és bajor söreit a n. é. közönség figyelmébe.

PALACZKSÖR naponta friss töltés!

Megrendelések közvetlen a sörfőződe által eszközöltetnek.

GANZ és TÁRSA
vasöntöde és gépgyár-részvény-társ. Budapesten.

Gáz- és Petroleum-motorok álló vagy fekvő, egy vagy két hengerrel.

Készit:

A) **gépeket és épitési munkákat, teljes malomberendezéseket, vasutt kocsikat és vasuti fölszereléseket, transmissiókat.**

Speczialitásai B) **kéregöntvény** vasuti kerekek, váltók, zuzóművek, hengerek- és ágyúgolyókhoz.

Hengerszékek kéregöntetü hengerekkel mind a magas malmászathoz, mind pedig a parasztra őrléshez s **egész malomberendezések.**

Facsiszoláshoz, papir- és czelluloza-gyártáshoz való gépek. Vizikereket nagy sikerrel pótló **turbinák.**

Villamos világitás nagy távolságra is a motortól.

Zsilipek, csővezetékek, frictiós kapcsolások, rotatiós dynamométerek. Aczélöntés.

EGY MILLIÓ
1.000.000 korona nyerhető a legszerencsésebb esetben

az

államilag **jóváhagyott**

Magyar osztálysorsjátékon

melynek

nagy nyereményhuzása

1895. deczember 6—14-ig ejtetik meg.

Vétel-sorsjegyek:

1 egész 40 frt **1 tized 4 frt**
1 fél 20 „ **1 huszad 2 „**

(Portó fejében 5 kr, ajánlott levélért 15 kr. és nyereményjegyzékért 10 kr. fizetendő.)

Ajánlja és szétküldi postautalvány ellenében vagy utánvéttel is

Heintze Károly
főelárusitó

Nyeremények

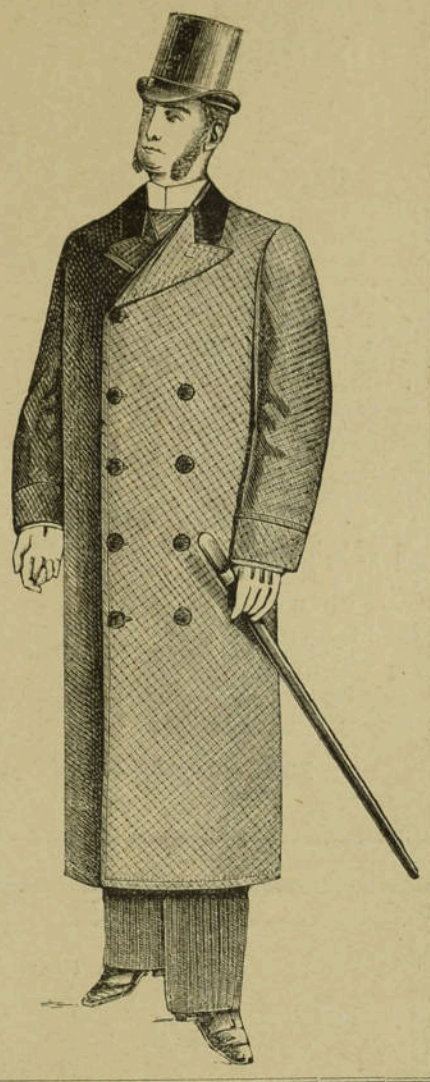
1	jutalom	á	600000	korona	= 600000 korona
1	nyeremény	á	400000	„	= 400000 „
1	„	á	200000	„	= 200000 „
1	„	á	100000	„	= 100000 „
1	„	á	50000	„	= 50000 „
2	„	á	20000	„	= 40000 „
2	„	á	15000	„	= 30000 „
4	„	á	10000	„	= 10000 „
10	„	á	8000	„	= 8000 „
27	„	á	6000	„	= 162000 „
100	„	á	2000	„	= 200000 „
200	„	á	1000	„	= 200000 „
1150	„	á	200	„	= 230000 „
20000	„	á	100	„	= 2000000 „
21499	nyeremény				= 4,332,000 korona

Budapest, Szervita-tér 3. sz.

Sürgöny-czim: **Lottoheintze Budapest.**

Hogy a tisztelt közönség különböző számú több sorsjegy birtokában nagyobb nyereménykilátásokhoz jusson, — öt vagy ennél **több** sorsjegy bevásárlásánál a sorsjegyeket egymástól teljesen eltérő számokat állitok össze tetszés szerinti egész, fél, tized és huszad sorsjegyekből — a fenti árakon.

DANNEBERG MIKSA

férfi-szabó

BUDAPEST,

II. ker., fő-utcza 31.

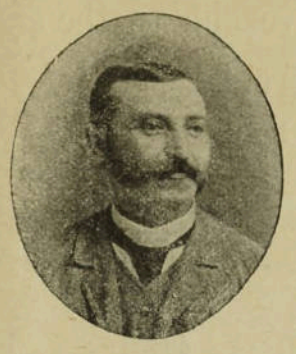
Ajánlja

legdivatosabb bel- és külföldi kelmékben dús raktárát.

Megrendelések mérték szerint mérsékelt árak mellett és pontosan eszközöltetnek.

Részletfizetésekre is.

Figyeljünk a pontos czimre.

Értesités.

Van szerencsém a n. é. közönség és nagyrabecsült vevőimnek tudomására hozni, hogy nálam a czipőárakat a helyett hogy 30%-kal felszállitanám 30%-kal leszállitottam és pedig a raktár tulhalmozása következtében.

A nagyérdemü közönség személyesen meggyőződést szerezhet róla, ha üzletemet látogatásával szerencsélteti.

Férfi-czipők	3 frttól 5 frtig,
Női lak-czipők	1.60-tól 2 frtig,
Női czipők	2 50-től 4 frtig,
Gyermek czipők . . .	1 frttól 2.20-ig,
Csizmák	5 frttól 8 frtig.

Mérték szerinti megrendelések, ugyszintén javitások a legolcsóbban és legpontosabban elkészittetnek. Ugyszintén nagy raktár különlegesség, diszmű- és nemez-czipőkben. Kiváló tisztelettel

GLAUBER IGNÁCZ czipész,
Buda, Fő-utcza 35. szám.

Pályázat.

Zsámbék községben (Pestmegye, Buda mellett) elválasztás folytán az **adóügyi jegyző segédi állomás** üresedésbe jövén, kik ezen állást elnyerni óhajtják és az adóügyekben teljes jártassággal birnak okmányaikat **alulirotthoz azonnal küldjék be.**

Ezen állomás, a mely azonnal elfoglalandó, a következő javadalmazással van egybekötve:

a) egy szobából álló butorzott lakás,

b) 420 frt évi készpénzfizetés,

c) az országos vásárok kivételével, marhajárlatokért járó kiállitási, átiratási és irányitási dij 120—150 frt.

d) az adóösszeirások alkalmával 1 frt napidij.

e) az adóvégrehajtások eszközlése alkalmával ugyancsak 1 frt napidij 60—80 frt.

Megkivántatik, hogy a pályázó nötlen legyen és kellő képesség mellett a magyar és német nyelvet birja.

Zsámbékon, 1895. évi október hó 30-án.

Nyirák Gyula,
jegyző.

Van szerencsém a n. é. **közönség** becses figyelmébe ajánlani a **szinkör mellett** levő „Alagunthoz“ czimzett vendéglőmben berendezett **fedett kerti helyiséget.**

Egész napon át frissen csapolt sör.

Minden vasár- és ünnepnap zene.

Tisztelettel

Schlaucher Ferencz,
vendéglős.

Bejárat Attila-utcza 65. szám alatt is.

ZIMERMAN FÜLÖP

vendéglős

I. ker., Alagut-utcza 2. sz. „a zöld keritéshez“

ajánlja magyar konyháját, természetes tolnavidéki borait és kőbányai sörét. Tiz liter bor megrendelésnél a házhoz szállitáson kivül 10% kedvezmény adatik.

Fiók vendéglője: I. ker. Vár, Fortuna-utcza 16. szám, mely társasvacsorák, összejövetelek és menyegzői lakomák tartására igen alkalmas.

Számos látogatásért esd

A vendéglős.

Magyarhon legkiválóbb és legtisztább savanyuvize

a szántói viz

Kapható mindenütt.

Főraktár: Werner Adolfnál
II., Batthány-utcza 3. sz.

A „Fonciere“ pesti biztositó intézet
(alakult 1864.)
Budai képviselősége: II., fő-utcza 17. sz.

elfogad biztositásokat: **tűz, jég, szállitmánykárok** és **testi balesetek ellen, valamint az ember életére**

azonnali kötvénykiállitás mellett.

Jelentés.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy f. é. **május hó 1-én** fióküzletet nyitottam a **Zugligetben** a Fáczán vendéglő kerti helyiségében. — Liszt, tej, tejszin és vaj, Finom- és pék-sütemény a nap minden órájában frissen lesz kapható.

LÖVENSTEIN ANTAL
csász. és királyi udvari sütőmester.

Arverési hirdetmény.

2748 szám.
1895

Zsámbék község alulirott előljárói által ezennel közhirré tétetik, miszerint az itteni volt urbéresek tulajdonát képező és az ugynevezett „nyakasi“ közlegelőn lévő kőbányából 209 □-ölnyi terület, három évi időtartamra. (esetleg nagyobb terület 6 évi idő tartamra) 1200 frt kikiáltási ár és a Zsámbék község házánál betekinthető, esetleg lemásolható árverési feltételek és a kikiáltási árnak megfelelő 10% bánatpénz lefizetése mellett, folyó évi november hó 14-én délelőtt 10 órakor Zsámbék község házánál megtartandó nyilvános árverésen haszonbérbe fog adatni.

Felhivatnak mindazok, a kik a kérdéses kőbányát kiaknázás czéljából haszonbérbe venni óhajtják, miszerint 120 frt bánatpénzzel ellátva, a kitüzött helyen és időben megjelenjenek, vagy pedig a mondott bánatpénzzel ellátott zárt ajánlataikat a kitett határidőig beküldjék.

Kelt Zsámbékon 1895. évi november hó 4-én.

Előljáróság.

MILLENIUMI OSZTÁLYSORSJÁTÉK.

főnyeremény a legkedvezőbb esetben

Egy millió korona.

huzás 1895. deczember hó 6-tól 14-ig.

E 49 nyeremény közül az utoljára kihuzott kapja a 600.000 korona díjat

		korona		korona
1. jutalom		600000	=	600000
1		400000	=	400000
1		200000	=	200000
1		100000	=	100000
1		50000	=	50000
2	á.	20000	=	40000
2	„	15000	=	30000
4	„	10000	=	40000
10	„	8000	=	80000
27	„	6000	=	162000
100	„	2000	=	200000
200	„	1000	=	200000
1150	„	200	=	230000
20000	„	100	=	2000000
21499	nyeremény és 1 jutalom			**4332000**

II. osztályu eredeti sorsjegyek

1 egész sorsjegy	1 tized sorsjegy	1 huszad sorsjegy
80 korona	8 korona	4 korona

IGÉRVÉNYEK

3% oszt. földhitel sorsjegyekre

Főnyeremény **90.000** korona. Huzás nov. hó 16-án. Ára 2 frt

Eredeti sorsjegyek a napi árfolyam szerint vagy részletfizetésre az 1883. évi XXXI. t.-cz. alapján.

Beimel Lajos

bank- és váltó üzlet fiókja

Buda, II. ker., Fő-utcza 6. szám.

MESTERHÁZY MIHÁLY

füszer, gyarmatáru, csemege-, bor- és ásványvizkereskedő

BUDAPEST, 1. KER., ATTILA-UTCZA 50.

Árkivonata

Süveg czukor	1 kg. —.39	kr.
Koczka-czukor	1 » —.40	»
Mocca-kávé	1 » 2.20	»
Aranyjáva-kávé	1 » 2.20	»
Gyöngy-kávé	1 kg. 2.10 és 2.20	»
Ceylon-kávé	1 » 2.10 és 2.20	»
Cuba-kávé	1 » 2.— és 2.20	»
Santos-kávé	1 kg 1.70	»
Rizsa	18, 22, 26, 32	»
Szalámi, kitünő gyártmány	1 kg. 1.80	»
Buza-dara	1 « —.16	»
Császárolaj	1 Lt. —.30	»
Petroleum	1 » 17 és 18	»
Denaturált Spiritus	1 » 28 és 30	»
Stearin-gyertya	1 csomag 38, 40, 44	»
Ürgyertya	1 » —.45	»
Tea	1 deka 6, 8, 10 és 12	»
Rum	1 liter 85, 1.00, 1.20, 1.25, 2.00 és 2.50	»
Bükk- és tölgyfa	100 kg. 1.40	»
Porosz szén	100 » 1.80	»

Valódi Badacsony vidéki saját töltésü asztali borok. Kitünő Dreher-féle palaczk-sör. A központi tejcsarnok fiókja.

Egyébb itt fel nem sorolt áruk kiváló finom minőségben előnyös árak mellett.

Pontos gyors és előzékeny kiszolgálás.

Megrendelt áruk készséggel házhoz szállitatnak.

Üzlettulajdonosoknak engedmény.

Barabás József

krisztinavárosi

CASINO SÖRCSARNOKA

a legujabb kor igényeinek megfelelően, kényelemmel és fényesen van berendezve.

Lakodalmak és társasvacsorák rendezése elfogadtatik.

Mindennap frissen csapolt **udvari és bajor sör.**

Ma katona zene!

Nagy pincze

a kelenföldi állomás közelében a vámon kivül, f. é. november 1-től bérbeadó. Czim a kiadóhivatalban.

Hirdetések

a

BUDA ÉS VIDÉKE

részére felvétetnek

a kiadóhivatalban

Alkotás-u. 12/a. Szőke-ház.

RÖVID- ÉS SZÖVÖTT ÁRUK

KÉZI MUNKÁHOZ TARTOZÓ CZIKKEK

MINDENNEMÜ SZABÓ KELLÉK

Alapittatott 1875.

ALBINI LAJOS

ezelőtt

Reinl József

II, kerület, Fő-utcza 40. szám alatt.

Ajánlja raktárát férfi fehérneműekben, saját készitmény. Ingek kizárólag a jó hirnevü „Schroll“-féle chiffonból, készitve. Divatos nyakkendők, gallérok, kézelők, fehér és szines ingmellek, és jó minőségü nadrágtartók. — Továbbá nagy raktár leány **torna öltönyökben** és torna **czipők,** gummi és fonott spárga talppal.

Nagy választék női és leány kötényekben, mosó- és lüszter kelméből. Valódi szinü harisnyák, és mindennemü szövött és kötött keztyük.

Ugyszintén futószőnyegek 1 mtr 30 krtól kezdve 3 frt 60 krig és jól mosható ruha barchent.

Jó szabásu és tartós derékfüzők.

VÁSZON, KANAVÁSZ ÉS CHIFFON

Jencs Vilmos

„Szent-János“-hoz czimzett gyóyszertára

II. ker. Széna-tér.

Az idei idény beáltával ajánlja friss töltésü és minden fajtáju gyógy- és üditő ásványvizeket nagybani árak mellett.

Kaphatók az összes bel- és külföldi gyógyszerészeti különlesgességek.

Mindenféle sebészeti eszközök.

Menthin szájviz, a mely az Odolt hatásában, kellemes izénél valamint olcsóságánál fogva is teljesen fölülmulja. 1 üveg ára 40 kr. — Salol fogpaszta, a mely nagyszerü antiseptikus hatásu és igy a fogak odvasodását teljesen megakadályozza s izét a legutolsó részletig megtartja. Ára 60 kr.

Nemkülömben ajánlja a világhirü **Pries y Ca-féle** spanyol gyógyborokat valamint az általánosan elösmert és általa készitett Chinavas borát, üvegje 1/1 2 frt 50. 1/2 1 frt 50 kr. árakban.

Valamint saját készitésü és kitünőnek bizonyult lábizzadás elleni port, 1 doboz ára 50 kr.

NÉMETH KÁROLY GÉZA

VAS- ÉS FÜSZERKERESKEDÉSE

(EZELOTT **FREYBERGER PÁL** FIOKJA)

BUDAPEST, II., SZÉNA-TÉR 1.

(BECK LIPÓT ÉS FIA LISZTKERESKEDÉSE MELLETT.)

Ajánlja jól berendezett **vas- és füszerkereskedését,** különösen **konyhaberendezési czikkek, rudvasak, tengelyek, szerszámok, szegek** és mindennemü **vasáru czikkekben.**

Minden a legjobb gyárakból.

Továbbá **czukor, kávé, rizs, tea, rum, cognac és minden egyéb füszeráru a legjobb minőségben.**

Denaturált szesz kimérve.

Pontos és előzékeny kiszolgálat.

Nyomatott Heisler J. kö- és könyvnyomdájában. Budapest, II. Várkert-rakpart 1. sz. (Kluseman-féle ház.)

Budapest, 1895. IV. évfolyam 46. sz. Vasárnap, november 17.

BUDA ÉS VIDÉKE

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI ES TÁRSADALMI HETILAP.

BUDA ÉS VIDÉKE ÉRDEKEINEK KÖZLÖNYE.

Szerkeszti: ERDÉLYI GYULA.

KIADÓ-HIVATAL, hol előfizetni lehet és hirdetések felvétetnek; I. ker. Alkotás-utcza 12/a. Szőke-ház.

Megjelenik minden vasárnap. Előfizetési árak: Egész évre 12 korona, fél évre 6 korona, évnegyedre 3 korona. Egyes szám ára 24 fillér.

SZERKESZTŐSÉG, I. ker., Alkotás-utcza 12/a. Szőke-ház. kéziratokat és közleményeket ide kérjük küldeni.

Dr. Darányi Ignácz

földmivelésügyi miniszter.

Irta: Dr. Gőőz József.

Közéletünk erős hullámverései utóbbi időben egyéneket, társadalmi osztályokat százados és közelmultu eseményeket kitartóan ostromolnak. E miatt a felszin állandóságot nem mutat; változása rendkivül rohamos.

Különösen a politikai élet szinterén találkozunk meglepő gyorsváltozatu eseményekkel az egyházpolitikai reformok megindítása óta.

A liberalizmus szivós kitartással folytatott, nehéz küzdelem után juthatott diadalra. A harcz folyása közben, tudvalevőleg, többször került kormányválságra a dolog. Gróf Csáky, Szilágyi, Wekerle a körülmények kényszeritő sulya alatt, de nimbusokból semmit sem veszitve, letették kormányzópálczáikat. Beálltak a közkatonák közé tovább folytatni a küzdelmet. Helyökre a politikai irányzat és dominálo eszme fentartása mellett ujabb alakok léptek az elsők soraiba. Bánffy miniszterelnök kabinetje alig egy napi vajudás után megalakulván, tovább vezette a parlamenti tárgyalás alá bocsátott törvényjavaslatok ügyének sikeres elintézését.

Egyházpolitikai reformjaink életbeléptével bizni lehetett a kabinet állandóságában. Annál meglepőbb volt a mult héten fölmerült részleges kormányválság hire, midőn Miklós Ödön államtitkár távozása után pár nap mulva gróf Festetich Andor a p. péteri sertésveszteglő telep létesitése miatt közte és a kabinet többi tagjai közt kitört konfliktus következtében a földmivelésügyi tárczáról lemondott. Viszont nem kisebb meglepetést szült e válság váratlanul gyors megoldása. Alig telt bele 24 óra, hogy Ő Felsége gróf Festetich lemondását elfogadta s helyébe a min. elnök előterjesztése alapján dr. Darányi Ignáczot, a képviselőház alelnökét kinevezte.

A kérdés ily gyors megoldása csalhatatlan fokmérője a Darányi személye iránt ugy a trón körében, mint a képviselőházban, kivált a szabadelvü párt részéről nyilvánuló bizalomnak.

Darányi parlamenti hosszas pályáján tapintatos, simulékony modorával, higgadt, komoly, tartalmas beszédeivel politikai ellenfeleit is lefegyverezte s maga iránt tiszteletre kötelezte. Ha szerénysége nem tiltaná, méltán elmondhatná magáról, hogy neki nincsen ellensége.

Szorgalma, ritka munkabiró ereje, kötelességtudása, tiszta jelleme, a magyar nemzeti közélet terén számtalan alkotásnál tanusitott odaadó, önzetlen müködése régóta megszerzék számára a közbecsülést, osztatlan tiszteletet. Kiváló jó [illegible]ppzettsége, kedvelt föllépése, a különböző müveltségü egyénekkel szemben mindig eltalált érintkezési módja; nemkülömben nagy vagyona, egyes gazdasági ügyekben szaktekintélye s ezek mellett az ország legbefolyásosabb családjaihoz való intim viszonya a legkecsegtetőbb alkalmat nyujták, hogy az utóbbi másfélévtized gründolásai közepette bankok és iparvállalatoknál nevét mindenütt ott lássuk az igazgatóságok tagjai sorában, a hol egy-egy helyen csekély fáradsággal járó gyülésekért ezrekre rugó évi osztalékot fizetnek. De ő kitért a kedvező alkalmak kinálkozása elől. Korántsem azért, mintha a munkára szentelt napnak csak egyetlenegy óráját is heveréssel, restelkedő semmittevéssel kivánná eltölteni. Dolgozott folyvást; talán többet, mint 10 más közönséges ember, csakhogy .... ingyen. Munkájának gazdag honorariumját a köztiszteletben kereste s ott is zajtalan elismerést várva reklamszerü ünneplés helyett. Számtalan példát tudnánk felhozni, hányszor kitért az ünnepeltetés elől, — ha tehette. Választó közönsége is nem egyszer volt kénytelen mély, — mondhatni: határtalan — tisztelete nyilvánitása tervezett módjáról lemondani, mert Darányi az ellen egyenesen tiltakozott.

Bizonyára most sem rajta fog mulni ha választó kerületének a szokottnál fényesebb tiszteletnyilvánitása elől, — melyekre nézve a polgárság körében a kezdő lépések már megtörténtek — ki nem térhet.

Kineveztetése a székesfőváros társas és hatósági köreiben nagy rokonszenvre talált. Erősen reménykednek, hogy Darányi, mint a főváros egyik leghübb, legigazabb fia, hatalmi állásában is megőrzi s tettekkel igazolja majd szülőföldje iránt való benső, meleg érdeklődését. A törvényhatósági bizottság tagjai közvetetlen tapasztalatból tudják, hogy Darányi, — [illegible]ki régi oszlopos tagja a törvényhatósági bizottságnak, — sohasem vétett a főváros jól felfogott érdeke ellen és egyetlenegy alkalmat sem szalasztott el munkásságát felajánlani Budapest emelkedése, vagyonosodása, felvirágoztatása végett. Működésének sulypontja, a dolog természeténél fogva, mégis leginkább a II-ik kerületre esik. Ha ma nincs egyetlenegy kerület, melyben aránylag annyiféle kulturális intézet volna összehalmozva, mint ott. azt a polgárság jó részt a Darányi önzetlen fáradozásának, hatalmas szava sulyának tulajdonitja. S nem alaptalanul E kerületnek van majdnem egy millió forintba került főgymnásiuma, — egybekötve a Ferencz-József-nevelőintézettel — (sőt még az I-sö ker. gymnásiuma is ebben a kerületben nyert ideiglenes elhelyezést); van főreáliskolája, állami tanitónőképző-intézete, polgári fiú-, felsőbb kereskedelmi-, női keresk. tanfolyammal kapcsolatos polgári leány-, számos elemi iskolája és kisdedóvó intézete; itt található a főv. szeretetház s egyéb humánus intézet. Mióta ő e kerület képviselője, azóta épült az iskola-utczai el. és polg. leányiskola, a török-u. elemi iskola, csalogány-u. áll. tanitónő- és nevelőnőképző intézet épülete, a pénzügyi palota, a lövölde, vadászkaszárnya, a hajléktalanok menedékhelye, a református templom. Ide költözött a járásbiróság és a kereskedelmi miniszterium.

Ily sikerek láttára nem csoda, ha a főv. II.-ik kerületének választó polgársága szeretettel csüng orsz. képviselőjén! Ez erős, szinte példa nélkül álló ragaszkodás titkát a már emlitetteken kivül kétségkivül abban is kell keresnünk, hogy Darányi megválasztatása után nem vágta egyszerüen zsebre mandátumát, mint némelyek szokták tenni, hogy aztán a cyclus végeig feléjük se nézzen választóinak. Folyvást összeköttetésben áll kerületével melegen érdeklődik sorsa iránt. Ajtaja a látogatók előtt nyitva áll. Nincs nagyobb szabásu mozgalom, legyen az közmüvelődési, humanistikus vagy társadalmi, melyben vele ne találkoznánk. Mindenki számára, ha hozzá fordul, van egy-egy biztató szava, nyájas tekintete. Le is kötelezte választó polgárságát rang- és müveltségi fokozatra való tekintet nélkül.

Évről évre megjelenik egész választó közönsége előtt beszámolót tartani. Ilyenkor mindig kéri véleményök nyilvánitását. Ez az érintkezési mód is nagyban hozzájárul positiója erőzbitéséhez. Egyik beszámolója alkalmával tartott üdvözlet a tisztviselői kar részéről kiinduló pontja s talán sarkantyúja is lett annak, hogy Darányi magát a viszonyok felöl kellően tájékozván, a tisztviselő, tanitói és tanári kar fizetése rendezésénél többször nyiltan

fölemelte pártoló szavát s a minisztereket a tisztviselők illetményeinek méltányosabb kiszabására rábirni törekedett.

Darányi szerencsésen egyesiti magában a közügyek emberét és egyháza hü fiát. Bajos lenne mérlegen eldönteni: melyik tulajdonsága erősebb. Mégis talán első sorban hazafi s aztán tagja hitfelekezetének. Én legalább, ki évek hosszu során oly közelről kisérhettem figyelemmel élete pályáját, azt hiszem hogy bármennyire szereti egyházát, evvel is szembe szállana, ha ez hitélete bármely nyilvánulásában: akár kormányzati müködésében, akár tanitási rendszerében, akár a másfelekezetü polgárokkal szemben elfogultságot, türelmetlenséget tanusitana s a magyar haza igaz érdekével ellentétbe próbálná magát helyezni.

Valódi typikus alakja a liberális protestáns úrnak. Éber gonddal, féltékenyen őrzi az egyház hosszas sanyargás, szenvedés, üldöztetés után kivivott jogait; de nem hivalkodik kálvinistaságával. Magatartásában előtelő demokratikus gondolkozás nyer kifejezést. Érzi, látja, hogy a liberális protestáns felfogás teljes összhangban áll a haladó kor szellemével s a ki ezt a a harmoniát provokáló, tapintatlan föllépéssel zavarja, árt a kálvinista egyház ügyének. Nem barikádozza körül az egyházat képzelt hatalmi bástyákkal; nem jajong örökké a vallásos élet hanyatlásán; nem keresi üdvét folytonos tiltakozásban; az államhatalmat az egyházias életnek inkább védőjeül, mintsem önkényes ellenségeül tekinti. Ezért az állami élet liberális fejlődését merev felekezeti szempontokkal vagy osztályérdekkel hátráltatni nem akarja, de nem is akarhatja, mert tiltja hazafias érzülete.

Politikai pályája másfélévtizedre terjed. Állandóan ugyanazon párt kebelébe tartozik. 1881-ben választotta meg orsz. képviselőjeül a főváros II-ik kerülete, hol szülői háza van. Föllépése merész volt. A választási mozgalmak akkor hatalmas emberek: részint Trefort miniszter, részint Országh Sándor jelölése körül kezdtek koncentrálódni. Már-már egész erővel megindultak az előcsatázások, midőn nagy meglepetésül föllépett jelöltül Darányi Ignácz, még alig 32 éves ifju, kezében a kormánypárt zászlajával. E jelenség pár napig zavarban tartá a vál. mozgalmakat intézni szokott férfiakat, mig a helyzetbe bele találhatták magukat. Jól emlékszem reá, az a néhány szál ember, ki Darányit ajánlotta jelöltül, mily keveset tudott róla mondani. Egyéb argumentum hiján még azt is érdemeül rótták föl, hogy jeles növendéke volt a budai egyetemi kir. kath. főgymnásiumnak. Akárcsak pályafutását kezdeni akaró ifjuról beszéltek volna, kinek még szüksége van érettségi bizonyitványa mutogatására. Szavahihető emberek fényes tehetséget láttak benne a politikai pályára s fényes jövőt josoltak neki. Egyik főembere: dr. Lutter Nándor, később midőn egy izben a választási előkészületekről tanácskoztunk s én ifju tüzzel ajánlottam: nevezzük az alakitandó pártot „Darányi-párt"-nak, mert igy személyes tiszteletnél fogva még a más párthoz tartozó férfiakat is megnyerhetjük, erősen felszólalt javaslatom ellen s a kormánypártiság jelszavát kivánta hangoztatni. Pár nap multán mégis csak „Darányi-párt" neve alatt mentünk bele a választásba, még pedig nagy sikerrel. S valóban Darányi alig pár évi müködésével a „tigriseket" is megszeliditette kezes báránynyá. Attól fogva aztán mindig egyhangulag választott képviselője e kerületnek. Győzelmes hóditásában a lokalpatriotizmus is szerencsésen kezére járt. Benszülött vizivárosi polgárok honi büszkeséggel mondogatták róla: „Er ist ein Ofner-Kind!" Később még melegebben „A mi Náczink"-nak nevezgették maguk közt. Legutóbbi választásnál oly viharos demonstráczióval aklamálták képviselővé, hogy bármely veterán honatya büszke lehetett volna ily fényes tüntetésre. Ha a kerület lakosságának erős fluktuácziója daczára nem csökkent iránta a rokonszenv, az bizonyára neki érdemeül tudható be.

A parlamentben fokról-fokra emelkedett a közbizalom lépcsőzetén. Előbb a pénzügyi bizottságban tünt föl tehetségével. A házban közgazdasági törvényjavaslatok s a földmivelési tárczának volt többször előadója. Fölszólalásai részint a szakbizottságok, részint a ház plenáris ülésein gazdasági kérdésekre, tisztviselők, tanárok, tanitók érdekeinek védelmére irányultak. A szabadelvü párt előbb alelnökségével tisztelte meg, később a képviselőház alelnöki diszes polczára emelte.

Parlamenti tevékenységén kivül munkára vágyó lelke a Vöröskereszt-egylet főgondnoki, a bugapesti ref. egyház algondnoki, a budai alakuló ref. egyház helyibizottságának elnöki, a pápai ref. kollegium főkurátori teendőiben lelt örömet; ezeken kivül Budapet székes főv. törvényhatósági bizottságának, a közmunkák tanácsának, az Orsz. Magyar Gazdasági Egyesület igazgató választmányának tagja, az Orsz. Iparoktatási Tanács elnöke és számtalan közhasznu egyesületben talált hálás müködési tért. A képviselőház szünidejében pedig komárommegyei nagybirtokán mezőgazdasággal szokott foglalkozni.

Régebben mint nagy tekintélyü jogász és jeles ügyvéd a jogászegyesületben adta bizonyitékát kitünő képzettségének. Tagja volt az ügyvédvizsgáló bizottságnak; titkára, szellemi vezetője a Tiszavölgyi-társulatnak; jogtanácsosa a Tiszacsaládnak.

A magyar közvélemény Darányitól a földmivelésügyi tárcza keretében különösen a vizszabályozási teendőkben vár üdvös és maradandó alkotást.

A budai népszinház történetének vázlata.

Irta: **budavári dr. Országh Sándor.**

(Folyt. és Vége.)

A városi tanács — hogy a népszinházat, hacsak lehet, ismét megnyittassa — azon eszmére jutott, hogy a várbeli szinház, a nyári szinkör és a népszinház együttes kibérlését kisértse meg s e tekintetben felterjesztést intézett a helytartó tanácshoz; ez azonban 1865. augusztus 15-én 60577. sz. a. kelt leiratával a népszinház ujabbi bérbeadását meg nem engedte, „mert e szinházra mint olyanra a legfelsőbb engedély hiányzik s mert annak pénzügyi és jogi viszonyai oly bonyolultak, hogy-e szinháznak tényleges átvétele által a városi pénztár nagyobbszerü megterheltetése s a bérlemény koczkáztatása nélkül a felelősséget magára nem vállalhatná."[1])

Az előadások ekként október végével be lettek szüntetve s Molnár György tiltakozásai, számos polgárnak a megnyitásra irányuló kérelmei vissza lettek utasitva.

Most midőn sokkal nyugodtabban tekinthetjük ez ügyeket, be kell ismerni, hogy a helytartó tanács intézkedésében sok igazság volt. Mert a város 87,000 frtnyi tőkéje után, melyért a telkeket vette, már éveken át semmi jövedelmet sem kapott s daczára ezen áldozatnak, — melyet a város továbbra is szivesen meghozott volna, — rendes szinházzal még sem birt, mert az folytonos ingadozásoknak volt kitéve, mindinkább csak látványosságok előadására hanyatlott s másrészt kifelé — mindenütt csak hitelt véve igénybe és a kötelezettségeket sohasem teljesitvén — magát a magyar szinház eszméjét nem csekély mértékben kompromittálta.

1865-ben Balássy Antal, báró Baldácsy Antal, báró Eötvös József, Hajós József s még több budai polgár egy részvénytársaság alakitásán fáradoztak, hogy a népszinház kérdése megoldassék s abban előadások ismét megengedtessenek. De a kormány részéről ezen kérelem sem találtatott teljesithetőnek, egyrészt mert a társaság pénzbeli és vagyoni garantiákat még nem nyujthatott, másrészt mert a város pénzügyi érdekei ezt nem engedik.

Sőt 1864. vége felé a város pénzügyeire való hivatkozás mellett, — melyek a népszinházi telekbe fektetett 87,000 frtintnyi tőkének kamatoztatását sürgősen követelték — a kormány által e telkeknek eladása rendeltetett el. Ennek megfelelőleg a telekre 1865. február 17-ére, s miután ezen vevő nem jelentkezett 1865. márczius 31-re ujabbi nyilványos árverés lett elrendelve, melyre azonban déli 12 óráig vevő ismét nem mutatkozott. A népszinházi telek eladásának eszméje azután elejtetett.

A népszinház zárva maradt 1867-ig. Ez év első felében a helytartótanács, utóbb a megalakult magyar belügyminiszterium megadták az engedélyt a népszinház ujabbi kinyitására s ezek alapján az alkotmányos alapon megalakult uj törvényhatóság 1867. junius 5-én tartott közgyülésében 18. sz. a. kelt határozatával kimondá, hogy a népszinház ujra megnyittassék és a nyári szinkör fele részbeni használatával kapcsoltassék össze.

E czélra az adminisztrativ teendők vezetésére s felügyeletére egy bizottság küldetett ki, mely Balássy Antal, Légrády Sándor, Madarassy Pál, Dr. Országh Sándor és Ribáry József urakból állott; a pénztárnoki teendőkkel pedig Popovics László bizatott meg. Művezetőnek Molnár György eddigi szinigazgató lett megválasztva. A közgyülés még kimondá, hogy a szerződés Molnár Györgygyel azonnal megköttessék, hogy az előadások a küszöbön álló koronázási ünnepélyek idejére megkezdethessenek. A koronázás, hamarább mintsem akkor vélelmeztetett, már 1867. junius 8-án menvén végbe, az előadások néhány nappal később junius 13-án vették kezdetüket.

Előadatott „Szent István, első magyar király" Dobsától és egy allegoria „A nemzeti ébredés hajnala." Őszig csak 3 előadás tartatott, a többi előadás a nyári szinkörben folyt. A rendes előadások szeptember 29-én vették kezdetüket a népszinházban „Az utolsó lengyel követ" czimü darabbal.[2])

A városi tanács e bizottság néhány havi müködése folytán s jelentéseiből értesült azon nehézségekről, melyekkel a magyar szinháznak küzdenie kellett s azon meggyőződésre jutott, hogy e szinház a maga erejéből fenn nem állhat s azért 1868. február 28-án felterjesztést intézett a m. törvényhozáshoz, melyben 18.000 frt évi segélyösszeg engedélyezését kérte. E felterjesztésnek, habár számos megyei és városi törvényhatóság által pártoltatott, semmi ered-

[1]) Fővárosi levéltár: 9000|1865. sz. a.
[2]) Fővárosi levéltár: 18. Egy. szám 1867 és »Fővárosi Lapok« 1867. 137. sz.

ménye sem volt, s igy a népszinház tovább küzködött, a mint éppen lehetett.

Daczára annak ugyanis, hogy a népszinház bevételei 1868. junius 13-ától 1869. julius 1-ig, tehát 2 év alatt 166,832 frtra rugtak, 1869. őszén ismét megujultak a régi bajok. Az előadások müvészeti szinvonala mindinkább süllyedt, a közönség érdeklődése elmult, a látogatás mindinkább hanyatlott, a jövedelmek apadtak, a szini személyzet az igazgató ellen ismét fellépett, ez maga végrehajtások által üldöztetett ugyannannyira, hogy 1870, kezdetén Molnár György az igazgatástól visszalépett s az utolsó előadás 1870. április 13-án tartatott meg a népszinházban.[3])

A városi közgyülés 1870. február 7-én 60. Kgy. sz. a. kelt határozatával, — a magyar színészetnek Budán leendő állandósitásával másképpen intézkedvén, — a népszinházat elejtette, s a telkeknek értékesitését rendelte el,

A népszinház egészben 10 éven állott fenn. Létrejött 1861-ben az absolut hatalmu kormányzat összeroskadása után, a nemzeti lelkesedés fellobbanásának első pillanatában.

Nagy áldozatok árán jött létre.

A közadakozásokból befolyt körülbelül	40,000 frt
A telek 87,000 frt értékének kamatja átlagban évi 5000 frttal 10 év alatt	50,000 „
Buda városának készpénzbeli támogatása az első években	4,000 „
Összesen:	94,000 frt

s daczára ennek a főczél a magyar szinészetnek Budán leendő állandósitása nemcsak el nem éretett, sőt a folytonos ingadozások, viszályok, pénzzavarok magát, a magyar szinház eszméjét is nem csekély mértékben kompromittálták, ugy hogy — ma már bátran kimondhatjuk, — igen helyesen tett Buda város közgyülése, midőn e szinház eszméjét 1870-ben végleg elejtette s a magyar szinészetet fenntidézett határozatával azáltal állandósitotta, hogy a várbeli szinházat és a nyári szinkört engedte át véglegesen a magyar muzsának, s a német szinészetet falai közt egyszer mindenkorra megszüntette.

A telket, melyen a népszinház állott s melyen azonkivül egy sörcsarnok is létezett, melyet a Dréher czég és Grosz Adolf korcsmáros épitettek, a városi hatóság, 1870. junius 28-án kelt határozattal, az észak-keleti vasuttársaságnak, szabályozott alakjában 829½ □ ölnyi területtel, □ ölenként 180 frtjával összesen tehét 149,310 frtért eladta.

Az adás-vevési szerződés 1871. deczember 10-én iratott alá és a tulajdonjog telekkönyvi átiratásához a város beleegyezését 1872. január 8 án 50. sz a. adta meg.

A szinházi kellék és ruhatárt, a rajta levő 6000 frt teher kifizetése mellett a város vette át és azt a várbeli szinház és nyári szinkörbe vitette.[4])

Ezen telken épül: az észak-keleti vasut igazgatósági épülete, mely a vasut államositása folytán a kincstár tulajdonába szállt. Baross Gábor keresk. és közlekedésügyi miniszter 1890-ben helyezte ide a m. kir. kereskedelemügyi miniszteriumot.

Az előljáróságok megvizsgálása.

A kerületi előljáróságoknál tartott III. negyedévi vizsgálat eredményét Kamermayer Károly polgármester a mult közgyülésen terjesztette elő.

Örömmel értesült a törvényhatóság, hogy eltekintve a személyzet-hiánytól és az ebből kifolyó kisebb-nagyobb hátralékoktól, az előljáróság ügykezelésében nagyobb mulasztások elő nem fordultak. A jelentés, a melyet Márkus alpolgármester nyujtott be a polgármesterhez, a következő:

Méltóságos polgármester ur!

Gerlóczy h. polgármester ur ez évi szeptember hó második felében megbizott azzal, hogy a kerületi előljáróságok ügymenetének ez év III. negyedére szóló vizsgálatát tartsam meg.

E megbizásnak eleget tévén, vizsgálat eredményeként van szerencsém jelenteni, hogy a kerületi előljáróságok ügykezelését általában rendben levőnek találtam s egyuttal konstatáltam hogy a közigazgatás menete gyorsaság, pontosság tekintetében jelentékeny haladást tüntet fel.

Egyik vagy másik irányban észlelhetők ugyan még hiányok, de bizton remélhető, hogy különösen a nem egy helyütt elégtelen személyzetnek megfelelő kiegészitése után e hiányok is rövid idő alatt meg fognak szünni.

Az egyes kerületi előljáróságok ügy kezelésében felmerült hiányokat a következőkben van szerencsém felsorolni.

Az I. ker. előljáróságnál:

1. nem minden alkalmazott lakik a kerületben.

2. Az ügyiratok elintézése körül némi hátramaradás van, a minek oka abban keresendő. hogy az előljáróság személyzeti létszámából két egyén már hosszabb idő óta hiányzik.

3. A közegészségi nyilvántartó még nem teljes.

4. A vállalkozók számlái késedelmesen intéztetnek el.

A II ker. előljáróságnál:

1. Nem minden alkalmazott lakik a kerületben.

2. A közegészségi nyilvántartó még nem teljes, de a házak megvizsgálása folyamatban van.

A III. ker. előljáróságnál:

1. Az ügyiratok elintézése körül a személyzet egyrészének szabadságolása miatt hátramaradás van.

2. A mutató vezetésénél három napi hátralék van.

3. A tanintézetek, óvodák stb. megvizsgálása a tiszti orvos tulságos elfoglaltsága miatt nem történik meg a megállapitott időszakokban.

4. A halálesetek felvétele s elküldése körül némi késedelem észlelhető.

5. A vizi munkálatok és vizhasználatok nyilvántartója nem teljes.

Buda számokban.

Budapest székes főváros statisztikai hivatalának „Budapest fővárosa az 1891-ik évben“ most megjelent kötete ismét a népleirás és népszámlálás eredményeivel foglalkozik.

Nagy és érdemes munkálat ez, a mely a székes főváros statisztikai hivatal igazgatóját és aligazgatóját dicséri.

Kőrösi József és dr. Thirring Gusztáv lelkiismeretesen végezték el ezt a felgyülemlett anyaghalmazt. Óriási feladattal küzdöttek meg. Páratlan ügyszeretetük, szorgalmuk, összehasonlitást tett kiszámitásuk, és pontos adataikkal kimutatták, mennyire emelkedett Budapest-székes fővárosa a legnagyobb népességet feltüntető világvárosokkal szemben.

Azok a táblázatok (nyolcz táblával van ellátva ez a második kötet,); azok adathalmazatának feldolgozása a két szerkesztőnek legkimagaslóbb érdemei közé sorozhatók.

A most megjelent kötetnek csak tartalmát emlitjük fel, hogy rávilágitsunk az egész nagy müre mit a szerkesztők végeztek.

I. A lakosság növekedése; II. a népszám és annak elemei; III. a nem. IV. a lakosság származása; V. illetőség; VI. kor; VII. vallás; VIII. nemzetiség; IX. nyelvismeret: X. a főváros magyarosodása; XI. müveltségi fok; XII. családi állapot; XIII. házassági viszonyok; XIV. szellemi és testi fogyatkozások.

A lakosság növekedése a székes fővárosban bennünket is — budaiakat — örömmel tölt el, mert szivünk lüktetése mégis csak egy a pesti oldallal.

Budapest népessége az utolsó évtized folyamán 370.767 lélekről 506.384-re emelkedett. Az összes növekedés e tiz év alatt tehát 135.617 lélek, azaz 36.6%-ra rugott. A főváros ennél fogva nemcsak az országnak legnépesebb városa, hanem a vármegyék legnagyobb részét is tulszárnyalja népesség tekintetében.

Európa nagy városai között Budapest gyors fejlődése következtében szintén előkelő helyet foglal el t. i. tizenegyedik helyen áll. Jelenleg ugyanis Európa legnépesebb városai: London 4.211,056; Páris 2.447,957; Berlin 1.578,794; Bécs 1.365,355; Szent-Pétervár 954.400; Konstantinápoly 873.560; Moszkva 798.742; Glasgow 658.198; Nápoly 536.000; Liverpool 517.951; Budapest 506.384.

Az utolsóelőtti népszámlálás alkalmával Budapest még csak a tizennegyedik helyet foglalta el, s most a tizenegyedikre lépett elő.

Ha Budapest egyes kerületeinek növekedését akarjuk feltüntetni, ugy ketté kell osztanunk a Duna két partját. Mi csak Budára szoritkozunk vagyis a jobb partra.

A szerkesztők: Kőrösi József és dr. Thirring József a helyrajzi viszonyoknak és a politikai átalakulásnak tudják be, hogy Budát, mely a megelőző évszázadokban Pestnél nagyobb volt, a gyorsan virágzó Pest már a XVIII. század végén tulszárnyalta.

Nem vitatkozunk! Mi csak az egybegyüjtött adatokra hivatkozunk, mert azt az érvelést, hogy „Buda városa hegyes, egyfelől a Duna folyam, másfelől a hegységek által korlátolt területen fekszik“ — és azért nem tudott lépést tartani Pest városával, szomoruan, s a helyhez kötött szeretetünknél fogva megdöbbenéssel tapasztaljuk.

De hát szaporodtunk mi is:

Az I. ker. volt	1881-ben	26.915,	1891-ben	33.882
A II. „	„ „	24.195,	„	29.212
A III. „	„ „	24.684,	„	29.371
Összesen a jobbparton		75.795,	„	92.465

szaporulat 67.4%.

Ha a korviszonyokat kerületenkint tekintjük, általában mondhatjuk, hogy a budai partot a gyermekkor és a magasabb korosztályok predominálása jellegzi, ellenben a legerőteljesebb korban álló egyének a pesti oldalon sokkal nagyobb számban vannak, mint Budán. Ha e viszonyokat behatóbban vizsgáljuk, azt találjuk, hogy a gyermekek túlsulya a jobbparton az első életévekben a legnagyobb, azután a korral lassankint csökken és a 14. életévvel eltünik, hogy a következő korosztályok jelentékeny többletének a balparton helyt adjon.

A korelosztásra vonatkozó százalékos értékek az egyes kerületekben a következők:

Kerület	1—15	15—40	40—60	60-on túl
I.	27.04	45.57	19.13	7.42
II.	28.03	44.45	19.98	5.47
III.	32.63	41.75	18.88	6.70

Vallás tekintetében. Ámbár még ma is a lakosság tulnyomó része katholikus, ugy mégis konstatálható, hogy összetétele az egyes hitfelekezetek különböző erejü növekedése következtében folytonosan változik. A két utolsó évtized folyamában a reformátusok és a zsidók száma gyarapodott legjobban.

A hitfelekezeteket a budai részeken következő százalék tábla mutatja:

Róm. kath.	férfi és nő együtt			80.09
Ag. evang.	„	„	„	4.40
Helvét	„	„	„	6.22
Izraelita	„	„	„	8.13
Egyéb és ismeretlen	„	„	„	1.16

A legtisztább katholikus részeket az I. és II. kerületben találjuk, ellenben a legsürübb zsidó lakosságot a belső Király-utcza környékén, a hol 18.8% katholikus mellett 75.3% zsidó lakik, hasonló felhalmozás még csak az ujvásár-tér környékén található, mig még Ó-Buda legzsidósabb részében is csak 48.1% zsidó lakik. A Duna jobb partján a zsidók százalékos arány száma — kivéve Ó-Budát — csak kevés helyen rug 10%-ra.

A hitfelekezet és nemzetiség tekintetében örvendetes haladás állott be. Valamennyi hitfelekezetnél jelentékenyen emelkedett a magyarok százalékos aránya.

Buda és Ó-Buda évszázadokon keresztül német városok voltak és a német jellegből most kezdenek kibontakozni. A Tabánban melyet Ráczvárosnak is neveznek, a törökök legyőzetése után szerbek („ráczok“) telepedtek le, és innen van, hogy a Budapesten lakó szerbek — kiknek száma különben rohamosan fogy — nagyobbára a Duna jobb partján találhatók.

A százalék számokat a budai részeken a nemzetiségre való tekintettel a következőkben adjuk:

Kerület	magyar,	német,	tót,	egyébb
I.	60.28	32.91	2.70	4.04
II.	56.93	37.16	2.97	2.94
III.	41.85	50.16	4.51	3.48.

[4]) »Reform« április 13-án 119. sz.
[3]) Fővárosi levéltár: 1872. 50. sz. budai.

Szóval haladunk és Kőrösi József és dr. Thirring Gusztáv szakavatottságukkal olyan könyvet juttattak Budapest székes főváros müvelt köreinek kezébe, a melyért hálával tartozik nekik minden polgára a fővárosnak, kik abból örvendve olvashatják világvárossá való közeledésünket, fejlődésünket.

A vármegyeházából.

Pestvármegyének Budapesten, 1895. évi október hó 14-én tartott rendes évnegyedes bizottsági közgyülése: Albertfalva, Üröm és Borosjenő községek kérelmére és a számvevő tisztség véleményes jelentése alapján nevezett községek jegyzői-nyugdijhátralékaiknak rendezése tárgyában intézkedvén, Albertfalva község javára 1001 frt 29 krt, Üröm község javára 63 frt 86 krt, Borosjenő község javára pedig 5 frt 87 krt töröltetni, illetőleg elszámoltatni rendelt; Borosjenő község képviselő testületének f. é. márczius hó 28-án, 19. sz. a. hozott azon határozatát, mely szerint az ottani róm. kath. hitfelekezeti iskolát, az altanitó fizetése czimén 365 frt évi segélyben részesiti, valamint a f. é. augusztus hó 7-én 56. sz. a. hozott azon határozatát, mely szerint Navarra József községi jegyző 100 frt évi személyes pótlékban részesittetik, a fennforgó méltányossági okoknál fogva, nemkülönben a f. é. 55. kgy. sz. alatt a községi törvény 110. §-ában előirt alakiságok megtartásával hozott, felebbezéssel meg nem támadt azon határozatot, a mely a Borosjenő község tulajdonát képező 82. népsorszámu lakház, udvar és kertnek eladása mondatott ki és az árverési feltételek megállapittattak, indokaiból jóváhagyta.

Ugyan ez a megye-gyülés a kecskemét-tiszaughi vasut részére 50.000, a jászberény-tápiósüly és sápi h. é. vasut részére szintén 50.000, a csömör-czinkotai h. é. vasut részére 180.000, a nagykörös-kécskei vasut részére 45.000, a szolnok-félegyházai vasutvonal részére 150 000, a szentendre-visegrádi vasut részére pedig — figyelemmel a kilométer hosszra, 66.000 frtnyi segélyt szavazott meg annyival is inkább, mert a vármegye ezen kies fekvésü és természeti szépségekben gazdag vidékeinek a fővárossal való összeköttetése által a vidék lakosságának vagyonosodása kimaradhatlan és mert e vidék lakóit az elemi csapások és nagy részben a filloxera pusztitásai annyira tönkre tették, hogy a vármegye ezen részén a lakosság jövedelmeinek szaporitása és megélhetésük némi fellendülésének előidézése szempontjából segiteni immár elodázhatlan kötelessége volt a vármegye közönségének, melyért lapunk, mint Buda-vidéke érdekeinek közlönye, ezuton hálás köszönetet mond.

Ismerőseink.

(Árnyak és fények.)

Scheich Károly.

Régi szivós polgár, ez az ő erénye . . .
Ős Budavárának harczias vitéze.
Mint született elnök nem enged a jogból,
Nem fogad tanácsot sem baltól sem jobbtól,
Megüli a székét hajnaltól éjfélig,
Elnöki székében tisztelik és félik.
A skrutiniumban főszámadó mester,
Vigyázni számadást ő sohasem restel.
A tanácsurakkal sokszor van viszálya,
A mit egyszer igér azt keményen állja.
Patikus létére nem kendőz hibákat,
Fagyban és esőben a gyülésbe fárad.
Népszerüség után sohasem vadászott
Nem is szeretik őt szerencse vadászok.
Szembe néz csatával, szembe minden harczczal,
Élczet és adomát elmond komoly arczczal.
Buda érdekeit ifju tüzzel védi,
A kik nem igy tesznek azok ellenségi.
Dárdát, paizsot visel, soha meg nem retten,
Száz szavaz-e vele? a vagy csupán ketten . . .
Éljenre nem szorul, hizelgést nem áhit,
Harczba száll, ha veszti, ha nyeri csatáit.
Krónikás versünkben tehát nem dicsérjük.
Küzdjön szép Budánkért arra szépen kérjük.

L. K.

Lakner János.

Lövölde egyletnek a fő-fő pennája,
Élénk az ő tolla, jó a fenyőfája.
Buda jövőjéért szive tüzzel dobban,
Kevesen küzdenek ezért nála jobban.
Kertjében ápolja kelő csemetéket,
Ő a számvevője — a vizvezetéknek.
Pohár közt, tréfával, komolyan és tettben
Számithatunk rája is — minden esetben.
Szép a lelkülete, minden jóért hevül,
Kötelességeit elvégzi emberül.

Kanári kocsik.

A mi krisztinavárosi sanyaru és mostoha közlekedési állapotunk, hatalmas lendületet nyert folyó év november hó 1-én.

A régen várt reform elérkezett s avval a ténynyel inaugurálta magát, hogy az ócska Vaskovics és ráczfürdői szekereket, miket csak a merész fantázia nevezhet társaskocsiknak — kanári sárgára festették. Egyéb semmi sem történt a dolog lényegében. Ez ugyan vajmi csekély, de mégis csak valami, annál is inkább mert tekintetbe kell vennünk, hogy a jármü használatba vételénél, különféle meglepetések és mulatságos dolgok várakoznak polgártársainkra. E sorok irójával megtörtént, hogy kalapját a kocsi ajtó veszedelmes kicsiny méretei miatt, rögtön a beszállásnál tönkre silányitotta, s megdöbbenve tapasztalta, hogy a kocsi boltozat véghetlen alacsonysága folytán azt t. i. kalapját még ülve sem teheti fel s kénytelen volt Quentzer ez agyonlapitott remekét rezignálva, ölében haza vinni. De helyzete még irigylendő volt, egy gömbölyded polgártársnő állapotjához képest — kinek alsó félteste annyira odaszorittatott a nevetségesen alacsony és szük ülések folytán, a minden oldalról előnyomuló térdek által a kocsi oldalához, hogy a járásbiróságot kezdte emlegetni hol e-féle könnyü testi sértésekért panaszt lehet emelni, s ebbeli szándékáról közös kérelmünkre csak az okból volt kénytelen elállni, mert a sok zavarosban halászni akaró térdek keresztezése és összeszorulása folytán a deliquens azonossága nem volt konstatálható.

De eltértünk a czéltól, az objektivitástól. Akkor midőn egy külföldi tőkepénzesekből álló konzorczium a fővárossal a szerződést lezárta, s e tárgyalásoknál a kötelező járatokat praeczizirozta, Krisztinaváros lakosága a legnagyobb megütközéssel ismét azt tapasztalta, hogy a közlekedési bizottságnak városrészünk: Hekuba —, a részvénytársaságot ezekre a járatokra erre az egészséges tőkebefektetésre nem kötelezte, sőt nem is figyelmeztette.

E lapokban „Buda és Vidékében" történt az első jogos figyelmeztetés erre az indolenciát határoló szükkeblü eljárásra s körvonalozva lett a mód e mizériák orvoslására. Eszmecserét folytattak e tárgy fölött városrészünk társaskörei, kérvényeztek, sürgették az ügy elintézését, s minden erővel odahatottak ez idegen helyi viszonyainkat nem ismerő részvénytársaságot arra birni, hogy e népes s a főváros központjával folyvást érintkezésbe álló kerület vonassék be a hálózatba.

És ekkor legnagyobb örömmel vettük az igéretet, hogy mire a szükséges jármüvek elkészülnek, Krisztinaváros jogos igényeinek eleget fognak tenni.

Igen eleget tettek! Befestettek egy pár rozoga, kimustrált kocsit, melyeket még egy nagy község vagy rendezett tanácsu város közönsége is megbotránkozással utasitana vissza magától, — szép sárgára.

Ez a mi vivmányunk.

Tudomással birunk arról is, hogy ennél a közlekedési intézménynél, egy budai, előkelő és fölötte sympatikus polgártársunk vezérszerepet játszik; őt kérjük szeretettel személyes meggyőződést szerezni arról, hogy e nyolcz ülésü kalitkák, daczára annak, hogy bennük ülni, kinszenvedés, folyton telve vannak, s a kinrekedtek félóráig is kénytelenek várakozni egy követő kocsira, mig egy üres helyre begyömöszöltetnek.

És azután foglaljon a czél érdekében, csak egyszer helyet ezen nékie nagyon is ismerős kocsiban, akkor megvagyunk győződve arról, hogy az a méltányosság, melyben balparti fővárosunk máris részesül, reánk is kihat, ekkor azután lesz gyors és olcsó közlekedés, kényelmes, modern, a metropolishoz méltó jármüvekkel.

Ez esetben kettőről biztosithatjuk a társaskocsi-részvénytársaságot: hogy invesztíciója a tömeges használat folytán szépen gyümölcsözik, s hogy a mi minden közlekedési vállalatnál lényeges tényező: elnyeri a közönség sympatiáját.

Cs. B.

Különfélék.

— **Ribáry József interpellátiója Darányi Ignáczhoz.** Nagyobb társas körben Ribáry József nyug. miniszteri tanácsos, főrendiházi tag, szokott szeretetreméltó, kedves modorában nyiltan meginterpellálta. Hangzott vala pedig ez az interpelláczió ilyetén képen:

„Tisztelettel kérdem II-ik kerületünk orsz. képviselőjét, dr. Darányi Ignáczot:

a) Van-e tudomása arról, hogy választópolgársága körében vele szemben jogosult elégedetlenség nyilvánul?

b) Tudja-e, hogy ennek az elégedetlenségnek kutfeje az ő nőtlensége?

c) Hajlandó-e ezen komoly ellenséges áramlat megszüntetése végett magát a nősülésre végre-valahára, a teljes megkopaszodás előtt sürgősen elhatározni?

d) Ha igen, mikor szándékozik megnősülni?

e) S végre hajlandó-e a föltett kérdésekre azonnal válaszolni?"

Darányi ugyis mint választó polgárának; de méginkább mint szeretve tisztelt Józsi bácsijának, Ribárynak rögtön felelt. Kijelenté, hogy eddig még azért nem nősült, mert a közügyekben való sürgös teendőinek halmaza miatt erre ideje nem volt. Igéri azonban, hogy választói megnyugtatása végett eme kérdést komoly tanulmány tárgyává teszi.

S ime Darányi nősülés dolgában még eddig csak a „megfontolás" stádiumáig jutott. Hamarább lett belőle miniszter, mint házas ember. Ugy látszik a házaséletnél könnyebben megoldható kérdésnek tartja a miniszterséget. Bizonyára attól fél, hogy azontul nem szentelhetné magát a közügyeknek. Pedig nemes szivével, figyelmes modorával családját is boldogitani tudná.

— **Borosjenő község küldöttsége** folyó hó 11-én Navarra József községi jegyző vezetése alatt a m. kir. kereskedelmi miniszter urnál volt audiencián. Pestvármegye közigazgatási bizottsága a borosjenőieket — állitólag — minden jogi és méltányossági alap nélkül az ürömi állomáshoz vezető vasuti hozzájáró ut épitési és fentartási költségeinek felébeni viselésére itélte. — A miniszter meghallgatta a küldöttség szónokát és megigérte, hogy a mennyiben sérelem történt, azt orvosolni fogja.

A bpest-esztergomi h. é. vasut óbudai állomása és a jobbparti körvasut között tervezett összekötő vonal elkészültéig ezen h. é. vasut személy- és áruforgalma a bpest-szentendrei h. é. vasut aquincumi állomásáig fektetett ideiglenes munkavágány és a bpest-szentendrei h. é. vasut aquincum-óbuda-filatorigáti vonalszakasz felhasználásával fog egyelőre lebonyolittatni akként, hogy a bpest-esztergomi h. é. vasut személyvonatai a jobbparti körvasut vágányan a Pálffy-térig fognak közlekedni. — A mütanrendőri bejárás megtartása csak napok kérdése.

— **Rendezik a Mátyás templom környékét.** Erős munka folyik most a Mágyás templom körül. Nagy sürgés-forgás között csákányok kopogása hallatszik, hogy kibontsák a törmellékeket és a templomnak pesti

oldalára néző tért is megtisztitsák. A jezsuita lépcső felett a kőfaragók részére berendezett épületet, ott a hol a harangok ideiglenesen elhelyezve voltak már teljesen lebontották. A pénzügyministerium főépülete felé vezető utrészt, a Duna oldala felől jó formán megtisztitották, s most már teljesen kivehető a Mátyás templomnak az a része is, a mely eddig deszka keritéssel volt ellátva, és a mely a munkálatok következtében alig volt betekinthető. A Mátyás templom rendezése tárgyában Tarkovics József államtitkárnál értekezlet volt, melyen a közmunkák tanácsának, a fővárosnak és a pénzügyminisztériumnak képviselői vettek részt. Az értekezleten elfogadták Schulek Frigyesnek a templomhoz vezető lépcsőzetre és a fal tetején létesitendő galeriára vonatkozó tervét. A Szt.-István szobor a lépcsőzet tetejének déli oldalán lesz elhelyezve. A bástyafalaknak azt a részét, mely a szoborhoz közel van, lebontják. A költségeket részben az állam, részben a főváros viseli.

— **Képviselőválasztás.** Darányi Ignácz a törvény értelmében lemondott a képviselőségről. Az uj választás folyó hó 21-én lesz. A kerület ujra megtiszteli a megérdemlett bizalommal.

— **A „Budai Dalárda"** f. hó 9-én kitünően sikerült, tánczczal egybekötött, dalestélyt rendezett a vigadó éttermeiben. Jól esik tapasztalnunk, hogy az egyesület minden egyes mulatságával, estélyével halad kitüzött czélja felé. Az egyesület kedélyes, jóizü mulatságaival elháritotta a leküzdhetetlennek látszó akadályokat és meghóditotta a székes-főváros köreinek különböző rétegeit. A mulatságok sikerét, az egyszerü házias öltözék és a fesztelen jókedv biztositja. A mely estélyeken e két életerőt adó kellék hiányzik, ott szó sem lehet élvezetről, mulatságról; szinlelt játék az egész; a máz alól kitünik a feszesség. A háziasság és jókedv teszi csak lehetővé a családok között a bizalmasabb simulást, ismerkedést, társulást. Örömmel tapsolták meg a müsor minden egyes számát s különösen Rothauser Gizella k. a., Sondegg Adolf és Kéry Andor uraknak jutott a tapsból. Rothauser G. k. a. a Verdi G. „Aida" czimü operából énekelte a nagy áriát sok bensőséggel. Legélénkebben és legméltóbban tapsolták meg midőn Verdi G. duóját a „Trovatore" czimü operából énekelte Kéry urral. Az első négyest két colonneban tánczolták. A következő hölgyeket sikerült feljegyeznem: Leányok: Fábián Etelka, Irénke és Ilonka, Gangl Margit, Sternád Lenke, Szabó Ilonka, Teichmann Olga, Weimesz Irén, Zimmerer Mariska, Rothauser Gizella, Nagy Margit, Klousó Gizike, Alsó Mariska, Heisler Örzsi, Herold Lujza, Strinovich Flóra, Wagner Róza, Walter Berta. Asszonyok: Sternád Rezsőné, Reinl Józsefné, Tittl Istvánné Dr. Németh Imréné, Pintér Zsigáné, Szabó Józsefné, Sopronyi Gidáné, Piláthy Béláné. Dr. Arányi Gusztávné, Almásy Jánosné, Vlaszák Istvánné, Strinovich Leóné, Teichmann-né, Oszoly Károlyné és még sok-sok szép kedves hölgy. Már hajnalodott midőn a mindvégig vig társaság elvált, egymásnak találkat adva a deczemberi estélyen. *P. K.*

— **Esküvő.** Budaörsről irja levelezőnk, hogy ott folyó hó 7-én kötötték meg az első polgári házasságot. Tóth Ferenczet és Schilling Máriát adta össze Beke József jegyző.

— **Halálozás.** Az Urban jobblétre szenderült Rupnik Skoppár Mária élete 84-ik évében. A megboldogult, vallásosan isteni félelemmel, szorgalmasan dolgozva töltötte el hosszu életét. Halálát Lysek János az ismert kereskedő és neje valamint nagyszámu rokonság gyászolják. A farkasvölgyi temetőben temették el. Béke hamvaira.

— **Választások.** Pestmegyében most folynak a bizottsági tag választások. A f. hó 9-én Ürömben megtartott megyebizottsági tagválasztás alkalmából Schieszl Henrik, ürömi mészáros lett megválasztva. — Duna-Bogdányban a f. hó 9-én tartott választáson Wallenfeld János, volt megyebizottsági tagot ujból választottak meg nagy szótöbbséggel Stagl Márton, Reitter Mátyás és Dr. Bakonyi Elek ellen. Reméljük, hogy a megválasztott bizottsági tag azoknak a községeknek érdekében fog működni, melyeket képvisel, s melyek közül Duna-Bogdány, bizony nagyon rá van utalva . . . — Budaörsön Ulmer György plébánost választották meg Beke József jegyző és Csulics János volt biró ellenében. A néppárt erős akcziót fejtett ki. — Budafokon a megyebizottsági tagválasztás f. hó 9-én tartatott meg Bellaagh Imre megyei tiszti főügyész elnöklete alatt, mely tisztségre Földváry Miklós országgyülési képviselő és ifj. Endresz Márton budafoki lakos választattak meg.

Tisztelgés Darányinál. Az országuti asztaltársaság Bauer József elnök vezetése alatt egy küldöttséget menesztett Dr. Darányi Ignácz földmivelési miniszter urhoz, hogy az országuti polgárság hódolatát és ragaszkodását fejezze ki. A küldöttség tagjai voltak Szabó Ignácz, Prokesch Antal, Lindenbach István, Dr. Polacsek Ignácz, Dr. Göőz József, Dr. Aczél Károly, Füll János, Schwalm Nándor és Lefeber Ágoston urak. A miniszter ur igen szivesen fogadta a küldötséget.

— **Házi hangverseny.** Somogyi Mór tanár, zongoraművész conservatoriuma 1895. november hó 17-én (vasárnap) az intézet hangversenytermében, d. u. 3 órakor tanitványhangversenyt rendez.

— **Mulatság.** Budán a Krisztinavárosban vidám kedélyhangulat uralkodik. Minden oldalról azt lehet hallani, hogy ujabb és ujabb mulatságok terveztetnek. Az elmult napokban az I. kerületi polgári kör tartotta meg tánczmulatságát. A „Krisztinavárosi asztaltársaság" folyó hó 14-én ismét egy nagyon jól sikerült társas estélyt rendezett. Ott volt az asztaltársaság elnökének kedves neje Dr. Szkalniczky Henrikné urnő továbbá Dévai Szőllősy Istvánné urnő, Strinovich Leóné urnő és családja és még sok más kedves hölgy. A pesti mentő egyesület ezuttal ismét kifejezte az asztaltársaság iránt táplált ragaszkodását az által, hogy ez alkalommal szép számmal volt képviselve, ami annak a jele, hogy a Sváb hegyen a budai mentő-fiók javára rendezett mulatság szép sikereinek folytatásában az asztaltársaságot továbbra is támogatni fogja. Értesülés szerint már a közel jövőben is egy fényes tánczmulatságot rendez Budán. A társas estély folyamán, nehány tag, sikerült humoristikus előadásokkal és sok más effélével mulattatta és nevettette meg a jelenlevő közönséget. A sokféle dikczió sem maradt el. Főképen a kedélyhangulatot és jó kedvet az a szép zene emelte, melylyel az asztaltársaság nehány tagja élvezetessé tette az estélyt. Vacsora után tánczra perdült a társaság, s éjfél után 1 óráig a legkedélyesebben mulatott. Dr. Skalniczky Henrik ur jövő csütörtökön, szükebb körben felolvását folytatja a már jelzett thémáról. Folyó hó 28 ára (csütörtökre) hasonló társas estély rendezése van tervbe véve a „Politikus Greisler"-nél, mely alkalommal értesülés szerint többen fognak felolvasást tartani, s egy kisebb szinielődás is lesz. Vendégeket is szivesen látnak. *S. O. K.*

— **Közintézeteket Budának.** A Duna jobbparti kerületek választó polgárai bizonyára örömmel veszik tudomásul, hogy ismét egy az ő választottjaikból érdekükben eredménnyel felszólalt. A legutóbbi fő- és székvárosi kögyülésen tárgyaltatott ugyanis a földtani intézet részére átengedendő ingyenes telek ügye és ekkor dr. Göőz József fő- és székv. bizotts. tag azt inditványozta, hogy ugy az ezen, mint egyéb a jövőben felállitandó közintézetekhez szükségelt telkek átengedésénél a közintézeteitől megfosztott és elhanyagolt budai városrészek vétessenek e czélra első sorban figyelembe. A közgyülés helyeselte dr Göőz Józsefnek ezt az inditványát, s azt elfogadva, ismét egy lépéssel közelebb hozott ama reményünk megvalósitásához, hogy ime elérkezett az az idő, hol elismerést nyer az, miszerint Budáért nem csak lelkesedni és igérni, de tenni is kell valamit. Ha a Duna jobbparti fő- és székv. bizottsági tagok sorából mentül többről nem csak azt fogjuk hallani, hogy az egyes bizottságokban dolgoznak (mert ezt sem nem látjuk sem nem halljuk) hanem a közgyülésen is sikra kelnek érdekünkben, a kerületi választmány sikerült működését pedig a gyakorlatban is gyakrabban tapasztaljuk: akkor a legbiztosabb ut van választva arra, hogy a jövőben a fő- és székv. bizottsági és kerületi választmányi tag választások lelkesedéssel, de nyugodtan és örömmel fognak lefolyni.

— **Közgyülés.** A budapesti, népszerü felolvasásokat rendező társulatnak f. hó 17-én, vasárnap, d. e. 10 órakor a várbeli felsőbb leány-iskolában tartandó XXI. rendes közgyülését tartja. A közgyülés után választmányi ülés lesz.

— **Budafoki hirek.** Budafok község segédjegyzőjévé Erdélyi Károly Lajos leköszönése folytán Nyirák Károly, Nyirák Gyula zsámbéki jegyző szép tehetségü fia választatott meg ideiglenesen. — Réder József budafoki szatócs f. hó 9-én délután mámoros állapotban szobájában ágyba lefeküdvén, neje a szobába ment, őt fejszével homlokon vágta és sulyosan, de nem életveszélyesen megsebesitette. S midőn Réder az ágyból felugrott, neje elmenekült és még mai napig sem tért vissza.

— **A sztojkai gyógyviz** különösen gyomorbetegségekben csoda hatásu, ivóviz helyett **járványok (tifusz) ellen** igen jó óvó-szernek bizonyult és borral elegyitve erős habzásu kitünő asztali és élvezeti viz. Megrendeléseket elfogad a sztojkai gyógyfürdő és ásványvizforrás székes fővárosi kezelősége. Kezelő: Dévai Szőllősy István gyógyszerész Budapest, I. ker., Krisztina-utcza 14. Főraktár: Werner Adolf Budapest, II. ker., Batthyány-utcza 3.

Aurorához . . .

Bűbájod titka a női virulás,
Mely lángba boritja a férfisziveket
S még egy ilyen korhadt, agg tölgyet is
Mint én, uj tavaszszal hiteget.

Ha nézlek, feledve a mult,
A multnak minden fáradalmai;
S szivemben egy uj érzés, uj kín
Kezd fájón, édesen átnyilamlani.

Ne mondd, hogy késő; mert hamvadókebelnek
Ormán, a fön már ott az őszi dér, —
A déli napnak perzselő hevével
A hajnal gyér sugára föl nem ér.

S noha te fénylesz, mint a brilliáns,
A mit zománczos érczbe foglalni kell;
Ha erről lefogsz is mondani:
Hő érzeményivel kárpótol e kebel.

Együtt haladva az élet utjain,
Virággal hintem be lépteid nyomát
S nem kérek tőled semmi egyebet:
Öldd meg néha szived bajnokát!

Tóthváradi.

Tudomásul!

A „Buda és Vidéke" következő vendéglőkben és kávéházakban olvasható:

Gill Antal vendéglős I. Alkotás-u. 13.
Hantzman Károly vendéglős I. ker. Győri-út 8192.
Hübner József vendéglős I. Szt-György-u. 2.
Heger Nándor vendéglős I. Disznó-fő,
Juhász kávéház II. Fő-utcza 65.,
Jerzsabek János vendéglős I. Hidegkuti-út,
Iritz A. vendéglős I. Rudasfürdő-tér.
Jáhn Ede vendéglős VI. Andrássy és Nagymező-u. sarok,
Kaps József vendéglős II. Plébánia-u.,
Központi kávéház IV. Ferenczieк-tere,
Korona kávéház III. Ó-Buda.
Klein József vendéglős I. Fehérvári-ut 944,
Kleinhackel József vendéglős II. Öntőház-u.,
Kren György vendéglős I. Istenhegy,
Koch József vendéglős VI. Csengery-u. 45.,
Kunze Ödön vendéglős III. Szt-Endrei-ut 28.,

(Folyt. kőv.)

— **Disznótór.** Van szerencsém t. vendégeimet értesiteni, hogy f. hó 21-én csütörtökön este zenével egybekötött **disznótórt** rendezek. Kiváló tisztelettel **Wágner Vilmos a „Márványmenyasszony"-hoz.**

Tájékoztató.

Értesités.

Van szerencsém a nagyérdemü közönséget és üzletbarátaimat tisztelettel jesen értesiteni, miszerint a már évtizedek óta forgalomban lévő s általánosan ismert

Borszéki-borviz és borszéki „Kossuth-kút"-gyógyforrás nemkülönben a **Szántói** (Hontmegye) **savanyuviz** kizárólagos főraktárát folyó évi november hó 1-én átvettem, — és azok képviseletével, valamint a **VI. ker. Eötvös-utcza 48. szám** alá helyezett raktáram vezetésével **Demeter Ferencz** urat biztam meg, kit kegyes pártfogásába ajánlok.

A midőn is e kiváló magyar termékek iránti nagybecsü figyelmét felhivni óhajtom, — egyidejüleg kérem, hogy vállalatomat szives pártfogásával és minél gyakoribb rendelményeivel támogatni sziveskedjék.

Tisztelettel
Frum István utóda.

*

— **Itt a tél.** Hol érezzük magunkat jól mostanában? Barátságos meleg szobában. A vigan lobogó tüz mellett szivélyes társalgás közben telnek el az esték. A mennyire bosszantó a rossz tüzi anyag, annyira fokozza a megelégedést, ha az anyag jó. Rosenthal Géza nagy fa- és szén raktára a déli vasut pályaudvarában jól fel van szerelve s a ki itt szerzi be szükségletét az kitünő minőségü fához és szénhez jut. Az áruk első ranguak, a kiszolgálás pontos, gyors és előzékeny. Tessék megpróbálni.

*

Téli kura
rheuma, köszvény, ischias stb. ellen
Szt.-Lukácsfürdő
r.-t. Budapest.

Kénes iszapfürdő,
douche-massage iszapborogatások. Meghülés veszélye nincs, mert a szállodák és fürdők egy fütött épülettömböt képeznek. Olcsó pensio. Lift és hordszékek, nehéz betegek számára felvonó a vizben. Prospektust küld az Igazgatóság.

*

— **A Corsó szálloda étterme.** Budán a Dunára szép kilátással élvezetes hely a **Corsó szálloda étterme.** A vendéglős, **Stankovics István** jó ételek és italokkal igyekezik a közönség megelégedését kiérdemelni. A tágas étterem alkalmas a téli idényre társas-estélyekre, bálokra, vacsorákra, esküvőkre, névnapokra, gyülésekre. Egyletek és társulatoknak nagyon előnyös hely. Jutányos árak. Jó kiszolgálás. Kornak megfelelő kényelem.

*

— **Fenyőfák honosultak, s különféle diszfák és cserjék kaphatók: Városmajor-u. 26. sz. alatt.**

*

Eladó egy carambol teke asztal 6 golyóval és dákóval.

Egy **zongora**. Hol? megmondja a kiadóhivatal.

Kiadó és laptulajdonos mindszenti Erdélyi Gyula.

Üzlet megnyitás.

Bátorkodunk a nagyérdemü közönség szives tudomására hozni, miszerint az **I. ker., Döbrentei-utcza 18. sz.** a. mai napon egy a mai kor igényeinek megfelelő

kárpitos és diszitő

üzletet nyitottunk.

Sok éven át szerzett tapasztalataink folytán azon helyzetben vagyunk, hogy a n. é. közönséget minden tekintetben jó, szép és izlés-s munkával a legelőnyösebb árakban kielégithetjük.

Szives pártfogást kérnek:

Grünanger és Stojnik,
kárpitos és diszitők.

Kőbányai Polgári serfőző részv. társaság.

Városi iroda: Népszinház-utcza 22.

Polgári sör.
Király sör.
Szt. István sör.
Barát sör.

Városi iroda: Népszinház-utcza 22.

Budai raktár I. Fehérsas-utcza 6. sz.

A „FONCIERE"

pesti biztositó-intézet
(alakult 1864.)
Budai képviselősége: II., fő-utcza 17. sz.

elfogad biztositásokat: tűz, jég, szállitmánykárok és testi balesetek ellen, valamint az ember életere

azonnali kötvénykiállitás mellett.

Magyarhon legkiválóbb és legtisztább savanyuvize

a szántói viz

Kapható mindenütt.

Főraktár: Werner Adolfnál
II., Batthány-utcza 3. sz.

Van szerencsém a n. é. közönség becses figyelmébe ajánlani a **szinkör mellett** levő „Alaguthoz" czimzett vendéglőmben berendezett fedett kerti helyiséget.

Egész napon át frissen csapolt sör.

Minden vasár- és ünnepnap zene.

Tisztelettel
Schlaucher Ferencz,
vendéglős.

Bejárat Attila-utcza 65. szám alatt is.

KÖZGYÜLÉS.

Az „Első magyar részvény-serfőződe"

t. cz. részvényesei ezennel tisztelettel jesen meghivatnak a **folyó évi november hó 17-én délelőtt 1 órakor** a társaság VIII., Eszterházy-utcza 6. sz. saját háza első emeleti irodahelyiségeiben tartandó

XVIII. rendes közgyülésre.

TÁRGYAK:

1. Az igazgatóság évi jelentése, a felügyelőbizottság által megvizsgált mérleg előterjesztése, a kifizetendő osztalék megállapitása és a felmentés megadása.

2. Két igazgatósági tag és négy felügyelőbizottsági tag választása, valamint az utóbbiak illetményeinek megállapitása.

Azon t. cz. részvényesek, kik szavazójogukat gyakorolni akarják, sziveskedjenek részvényeiket, szelvényeikkel együtt, az alapszabályok 13. §-a értelmében **legalább két nappal** a közgyülés előtt a társaság pénztáránál (VIII., Eszterházy-utcza 6. szám I. em.) téritvény mellett letenni, hol a felügyelő-bizottság által megvizsgált és helybenhagyott mérleg, valamint az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentései **nyolcz nappal** a közgyülés előtt a részvényes uraknak rendelkezésükre állanak.

Budapest, 1895. évi november 2-án.

Az igazgatóság.

Willinger Ferencz

füszer és vaskereskedő
I. k., Krisztina-körut 85–87. sz.
(Willinger-udvar.)

Ajánlja raktárát füszer, csemege, bor, pezsgő, cognac, rum, tea, irószerek, olajfestékekben, valamint: vas-, házi-, konyha és gazdasági czikkekben jutányos árak mellett.

ROSENTHAL GÉZA
fa- és szénraktára

BUDAPEST,
I ker., Mészáros-utcza, **DÉLI VASPÁLYA 8. szám.**

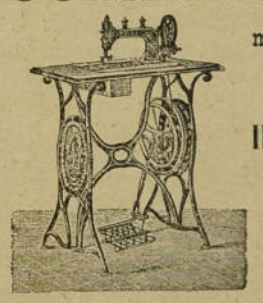
A trifaili (stiriai) szénbányának kizárólagos eladási főraktára.

A közeledő téli idényre a t. cz. közönség becses figyelmébe ajánlja a budaiak által évek óta kedvelt **stiriai szenet.**

Fenti czim alatt akár postán, akár szóval intézett megrendelésre stiriai, porosz és petrozsényi I-sö rendü szalon szén jutányos árban és gyorsan házhoz szállittatik.

Ugyanott jó minőségü tüzifa kapható ugy hasábban, mint apritva.

SCHIEN KÁROLY

mü- és épület-lakatos
Budapest,
II., Batthyányi-u. 1.
Varrógépek és kerékpárok raktára.

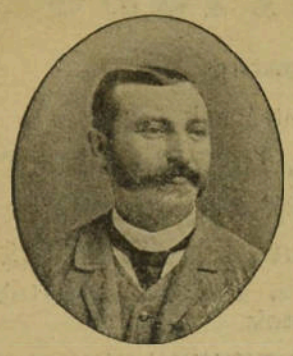
Jelentés.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy f. é. **május hó 1-én** fiókuzletet nyitottam a **Zugligetben** a Fáczán vendéglő kerti helyiségében. — Liszt, tej, tejszin és vaj, Finom- és pék-sütemény a nap minden órájában frissen kapható.

LÖVENSTEIN ANTAL
csász. és királyi udvari sütőmester.

MATTONI-FÉLE
GIESSHÜBLER
Legtisztább égvényes savanyukút

Figyeljünk a pontos czimre.

Értesités.

Van szerencsém a n. é. közönség és nagyrabecsült vevőimnek tudomására hozni, hogy nálam a czipőárakat a helyett hogy 30%-kal felszállitanám 30%-kal leszállitottam és pedig a raktár tulhalmozása következtében.

A nagyérdemü közönség személyesen meggyőződést szerezhet róla, ha üzletemet látogatásával szerencsélteti.

Férfi-czipők	3 frttól 5 frtig,
Női lak-czipők	1.60-tól 2 frtig,
Női czipők	2.50-től 4 frtig,
Gyermek czipők . . .	1 frttól 2.20-ig,
Csizmák	5 frttól 8 frtig.

Mérték szerinti megrendelések, ugyszintén javitások a legolcsóbban és legpontosabban elkészittetnek. Ugyszintén nagy raktár különlegesség, diszmű- és nemezczipőkben.

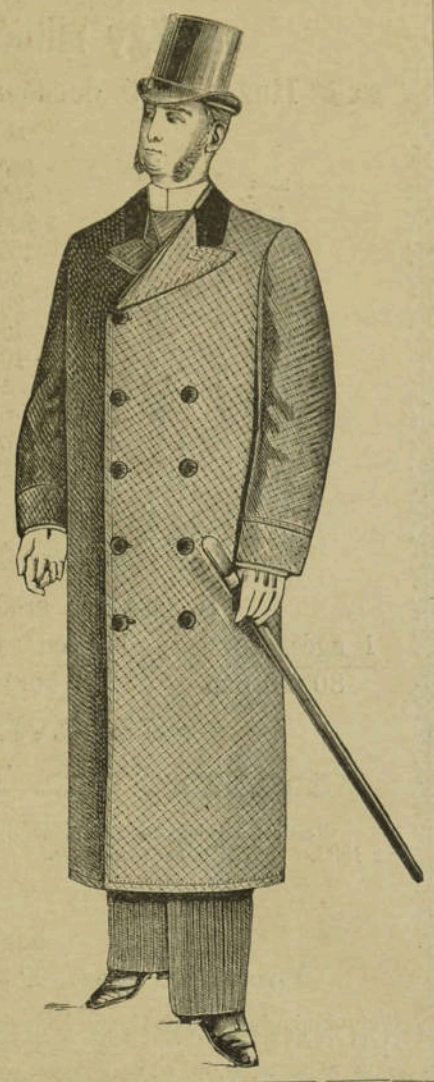
Kiváló tisztelettel

GLAUBER IGNÁCZ czipész,
Buda, Fő-utcza 35. szám.

DANNEBERG MIKSA

férfi-szabó

BUDAPEST,
II. ker., fő-utcza 31.

Ajánlja

legdivatosabb bel- és külföldi kelmékben dús raktárát.

Megrendelések mérték szerint mérsékelt árak mellett és pontosan eszközöltetnek.

Részletfizetésekre is.

Egy millió

1.000.000 korona nyerhető a legszerencsésebb esetben

az

államilag **jóváhagyott**

Magyar osztálysorsjátékon

melynek

nagy nyereményhuzása

1895. deczember 6—14-ig ejtetik meg.

Vétel-sorsjegyek:

1 egész	**40 frt**	**1 tized**	**4 frt**
1 fél	**20 „**	**1 huszad**	**2 „**

(Portó fejében 5 kr., ajánlott levélért 15 kr. és nyereményjegyzékért 10 kr. fizetendő.)

Ajánlja és szétküldi postautalvány ellenében vagy utánvéttel is

Nyeremények

1	jutalom	á	600000	korona	= 600000 korona
1	nyeremény	á	400000	„	= 400000 „
1	„	á	200000	„	= 200000 „
1	„	á	100000	„	= 100000 „
1	„	á	50000	„	= 50000 „
2	„	á	20000	„	= 40000 „
2	„	á	15000	„	= 30000 „
4	„	á	10000	„	= 10000 „
10	„	á	8000	„	= 8000 „
27	„	á	6000	„	= 162000 „
100	„	á	2000	„	= 200000 „
200	„	á	1000	„	= 200000 „
1150	„	á	200	„	= 230000 „
20000	„	á	100	„	= 2000000 „
21499	**nyeremény**				**= 4,332,000 korona**

Heintze Károly

főelárusitó

Budapest, Szervita-tér 3. sz.

Sürgöny-czim: **Lottoheintze Budapest.**

☞ Hogy a tisztelt közönség különböző számú több sorsjegy birtokában nagyobb nyereménykilátásokhoz jusson, — öt vagy ennél **több** sorsjegy bevásárlásánál a sorsjegyeket egymástól teljesen eltérő számokat állitok össze tetszés szerinti egész, fél, tized és huszad sorsjegyekből — a fenti árakon. ☜

MILLENIUMI OSZTÁLYSORSJÁTÉK.

Főnyeremény a legkedvezőbb esetben

Egy millió korona.

Huzás 1895. deczember hó 6-tól 14-ig.

E 49 nyeremény közül az utoljára kihuzott kapja a 600.000 korona dijat.

		korona		korona
1.	jutalom	600000	=	600000
1		400000	=	400000
1		200000	=	200000
1		100000	=	100000
1		50000	=	50000
2	á.	20000	=	40000
2	„	15000	=	30000
4	„	10000	=	40000
10	„	8000	=	80000
27	„	6000	=	162000
100	„	2000	=	200000
200	„	1000	=	200000
1150	„	200	=	230000
20000	„	100	=	2000000
21499	**nyeremény és 1 jutalom**			**4332000**

II. osztályu eredeti sorsjegyek

1 egész sorsjegy	1 tized sorsjegy	1 huszad sorsjegy
80 korona	8 korona	4 korona

IGÉRVÉNYEK

minden huzásra.

Eredeti sorsjegyek a napi árfolyam szerint vagy részletfizetésre az 1883. évi XXXI. t.-cz. alapján.

Beimel Lajos

bank- és váltó üzlet fiókja

Buda, II. ker., Fő-utcza 6. szám.

A KŐBÁNYAI

királysörfőző

részvénytársaság

ajánlja a máris közkedveltségnek örvendő

ászok, király, márcziusi, korona és bajor söreit a n. é. közönség figyelmébe.

PALACZKSÖR naponta friss töltés!

Megrendelések közvetlen a sörfőződe által eszközöltetnek.

GANZ és TÁRSA

vasöntőde és gépgyár-részvény-társ. Budapesten.

Gáz- és Petroleum-motorok álló vagy fekvő, egy vagy két hengerrel.

Készit:

A) **gépeket és épitési munkákat, teljes malomberendezéseket, vasuti kocsikat és vasuti fölszereléseket, transmissiókat.**

Speciálitásai B) **kéregöntvény** vasuti kerekek, váltók, zuzómüvek, hengerek- és ágyúgolyókhoz.

Hengerszékek kéregöntetü hengerekkel mind a magas malmászathoz, mind pedig a parasztra őrléshez s **egész malomberendezések.**

Facsiszoláshoz, papir- és czelluloza-gyártáshoz való gépek.

Vizikereket nagy sikerrel pótló **turbinák.**

Villamos világitás nagy távolságra is a motortól.

Zsilipek, csővezetékek, frictiós kapcsolások, rotatiós dynamométerek.

Acélöntés.

RÖVID- ÉS SZÖVÖTT ÁRUK

KÉZI MUNKÁHOZ TARTOZÓ CZIKKEK.

Alapittatott 1875.

ALBINI LAJOS

ezelőtt

Reinl József

II, kerület, Fő-utcza 40. szám alatt.

Ajánlja raktárát férfi fehérneműekben, saját készitmény. Ingek kizárólag a jó hirnevü „Schroll"-féle chiffonból, készitve. Divatos nyakkendők, gallérok, kézelők, fehér és szines ingmellek, és jó minőségü nadrágtartók. — Továbbá nagy raktár leány **torna öltönyökben** és torna **czipők,** gummi és fonott spárga talppal.

Nagy választék női és leány kötényekben, mosó- és lüszter kelméből. Valódi szinü harisnyák, és mindennemü szövött és kötött keztyük.

Ugyszintén futószőnyegek 1 mtr 30 krtól kezdve 3 frt 60 krig és jól mosható ruha barchent.

Jó szabásu és tartós derékfüzők.

MINDENNEMÜ SZABÓ KELLÉK.

VÁSZON, KANAVÁSZ ÉS CHIFFON

Barabás József

krisztinavárosi

CASINO SÖRCSARNOKA

a legujabb kor igényeinek megfelelően, kényelemmel és fényesen van berendezve.

Lakodalmak és társasvacsorák rendezése elfogadtatik.

Mindennap frissen csapolt **udvari és bajor sör.**

Ma katona zene!

Hirdetések

a

BUDA ÉS VIDÉKE

részére felvétetnek

a kiadóhivatalban

Alkotás-u. 12/a. Szőke-ház.

Jencs Vilmos

„Szent-János"-hoz czimzett gyógyszertára II. ker. Széna-tér.

Az idei idény beáltával ajánlja friss töltésü és minden fajtáju gyógy- és üditő ásványvizeket nagybani árak mellett.

Kaphatók az összes bel- és külföldi gyógyszerészeti különlesgességek.

Mindenféle sebészeti eszközök.

Menthin szájviz, a mely az Odolt hatásában, kellemes izénél valamint olcsóságánál fogva is teljesen fölülmulja. 1 üveg ára 40 kr. — Salol fogpaszta, a mely nagyszerü antiseptikus hatásu és igy a fogak odvasodását teljesen megakadályozza s izét a legutolsó részletig megtartja. Ára 60 kr.

Nemkülömben ajánlja a világhirü **Pries y Ca-féle** spanyol gyógyborokat valamint az általánosan elösmert és általa készitett Chinavas borát, üvegje $^1/_1$ 2 frt 50. $^1/_2$ 1 frt 50 kr. árakban.

Valamint saját készitésü és kitünőnek bizonyult lábizzadás elleni porát, 1 doboz ára 50 kr.

NÉMETH KÁROLY GÉZA

VAS- ÉS FÜSZERKERESKEDÉSE

(EZELOTT **FREYBERGER PÁL** FIOKJA)

BUDAPEST, II., SZÉNA-TÉR 1.

(BECK LIPÓT ÉS FIA LISZTKERESKEDÉSE MELLETT.)

Ajánlja jól berendezett **vas- és füszerkereskedését,** különösen **konyhaberendezési czikkek, rudvasak, tengelyek, szerszámok, szegek** és mindennemü **vasáru czikkekben.**

Minden a legjobb gyárakból.

Továbbá **czukor, kávé, rizs, tea, rum, cognac és minden egyéb füszeráru a legjobb minőségben.**

Denaturált szesz kimérve.

Pontos és előzékeny kiszolgálat.

Nyomatott Heisler J. kő- és könyvnyomdájában. Budapest, II. Várkert-rakpart 1. sz. (Kluseman-féle ház.)

Budapest, 1895. IV. évfolyam 47. sz. Vasárnap, november 24.

BUDA ÉS VIDÉKE

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

BUDA ÉS VIDÉKE ÉRDEKEINEK KÖZLÖNYE.

Szerkeszti: ERDÉLYI GYULA.

KIADÓ-HIVATAL, hol előfizetni lehet és hirdetések felvétetnek; I. ker. Alkotás-utcza 12/a. Szőke-ház.

Megjelenik minden vasárnap. Előfizetési árak: Egész évre 12 korona, fél évre 6 korona, évnegyedre 3 korona. Egyes szám ára 24 fillér.

SZERKESZTŐSÉG, I. ker., Alkotás-utcza 12/a. Szőke-ház. kéziratokat és közleményeket ide kérjük küldeni.

Az esztergomi vasut.

Az esztergomi vasut megnyilt. Buda egy tényezővel közelebb jutott rendeltetéséhez, mely nem kevesebb minthogy ez az ős város rész, a király otthona Dunán tul szive legyen. Az esztergomi vasut egy lépéssel erősitette ennek a rendeltetésnek meg valósulását.

Üdvözöljük közlekedési kormányunkat, hogy e vasuttal gazdagitott bennünket. Ez a vasut nem csak Esztergommal kapcsolt szorosabban össze, de egy szép és regényes vidékkel hozott közelebb.

Hálánkat fejezzük ki a minden jóért, szépért és igazért hevülő hazafinak Gróf Zichy Nándornak, ki e vonal engedményese volt, és annak megvalósulását elősegitette.

Sok, nagyon sok jó várható az esztergomi vasut megnyitásától. A mi Budát illeti az nagy haszon, hogy egyelőre az áthidalásig Buda a góczpont. „A vasutat Ó-Buda állomása ideiglenes vágány összeköttetés utján Aquincummal az Ó-Buda Filatorigát állomással kötik össze. Innen a személyvonatok a jobbparti körvasut mentén a Pálffy-térig közlekednek, a tehervonatok továbbra is a Kelenföldig s az összekötő hidon mennek át a balparti hálozatra. A végleges állapotnál a még épités alatt levő ó-buda-angyalföldi vonalrészen jutnak a vonatok a balpartra s a személyvonatok végpontja a balparton a M. Á. V. nyugati pályaháza lesz, a jobb parton pedig az ugyancsak épités alatt levő végleges összekötő vágány vonalai létesitik a közlekedést, az ó-budai állomásról a jobbparti körvasutra, hol a Császár-fürdő kitérő lesz a személy forgalom végpontja.“

Ez a vasut képe, melynek eszméje már a 60-as évekből ered, a mikor erre a dús köszén telepekre vezették a gondolkodókat. Harmincz év mulva vált testté az eszme. Harmincz év mulva valósult meg a vasut, mely a mesés kincseket rejtő szénbányák okszerü kiaknázása folytán nagy lendületü lesz.

Ezenkivül a vidék minden pontja egy-egy klimatikus gyógyhely és nyaralók épitésére nagyon alkalmas s a községek felvirágzását mozditja elő. Pilis-Szántó, Solymár, Vörösvár, Pilis-Csaba, Huta-Szentlélek stb. szebbnél-szebb és páratlanul kies pontokat kinálnak a nyaralóknak. E mellett ezek a vidékek terményeiket áruczikkeiket gyorsabban és jutányosabban szállitják a piaczra.

Itt az ideje, hogy a megye és a községek előljárósága munkához fogjon és tanulja azt a kérdést, melyik községet, mire lehetne felhasználni. Több szép hely van itt, mint Schweiczban, fürdők, klimatikus gyógyhelyek, menhelyek, pensiok, gyógymódok kinálják a kedvező alkalmat a vagyonosodáshoz. Kertészet, gyümölcs, baromfi tenyésztés mutatnak utat arra, hogy a községek és a lakosság boldoguljon.

Egy erős kéznek kell küzdeni és a siker elmaradhatatlan. A pilisi hegyvidék, mint nyaraló telep mellett szól a szépségen kivül az olcsóság is. A Pilishegyről tiz vármegyének helységeit, vagy magaslatait lehet kivenni.

A vasut megnyitása folytán egy kis élelmességgel Budának és Esztergomnak a kereskedése és ípara is emelkedni fog. Létesülhetnek ipar és gyártelepek, bányák valamint egyéb vállalatok. A természet kinálva kinálja kincseit, az embertől függ fel vegye-e vagy el dobja?

A községi közigazgatás terhei és egyéb sulyos adók mindég szaporodnak. Uj forrásokról kell gondolkodni, hogy a nép el ne szegényedjék és sorsa javuljon.

Az előljáróságok vannak erre első sorban hivatva. A „Buda és Vidéke“ számtalanszor kérte őket és kéri ezuttal

A „BUDA és VIDÉKE“ TÁRCZAJA.

Elvek és tövisek.

(Regény egy kötetben.) (26)

Irta: ERDÉLYI GYULA.

Rétyi Antos István barátomnak!

A kékpárt nagy ünnepélyre készült az elvek és tövisek nevében. Az emberiség töviseit az ő elveik huzzák ki. Ezt hirdetik a kolomposok a kik itt is két részre oszlanak. Ábor Ábelék a rajongók, a kikkel czélt érnek, az eszközök kik rongyosok maradnak. A társadalom forradalmaiból semmi egyéb részök nincsen, minthogy lelkesedtek, mámorban éltek s a diadal után, vagy a bünhődés alkalmával kiábrándulnak.

Káva Ferkó, Muhar Manó, Brinzenstein Klotild, báró Szirtes Aladár a zavarosban halászók. Megragadtak egy elvet, mit kihasználnak a maguk érdekében. Államot képeznek az államban, adót fizettetnek, sarczolnak, zsákmányolnak zsebrákolnak.

Dombor Péter a maga fiatalos észjárásával a felhők között jár. Elragadják a szocziális eszmék. Harczolna az eszményért, de mikor az eszmény hirdetőinek piszkos czéljait megismeri: kiábrándul.

Csőry Miklós és Dombor Máté az ember jogainak tisztelői, de leszámolnak azzal, hogy mi lehet és mi nem. Csak a becsület javithatja meg a világot.

Pönögéék szintén sokan vannak. A hiuság, az elbizakodottság, a szerepre vágyás és szerepvivés képesség és erő nélkül részt vesz a komédiában. Találunk mindenféle Pönögét. Falusi baktertől kezdve miniszterekig. Keveset érnek, de sokat mernek.

Kati egy még magát ki nem ábrándozott leány, ferdén nevelve, van benne egy kevés atyja feltünés vágyából. Csalódás gyógyitja csak ki, mikor belátja, hogy őt csak játéknak tartják és eszköznek.

A méretlen csárdás pedig maga a józan magyar nép, az a nép, mely imádkozik és dolgozik, s a mely szivében, vérében magyar, megtanult türni, szereti hazáját és megéri a maga sorsával.

A Szegfü asztaltársaság az elvek és tövisek nevében vezette félre a munkásokat. Lázitó iratainak sok áldozata van már. Muhar Manó rendőri felügyelet alatt áll . . . a kékek legkékebb lelke. Tüntetéseket vezetett. Elenzéki vezérférfiak ültek fel neki mindaddig mig egy csunya ügybe nem keveredett, melyből az elvek és tövisek hőse mint martír került ki s él azóta a nép óhajából, a munkások verejtékéből, mint Marczi Hevesen. Ma nagy napja van. A Szegfü asztaltársaság a vezérek egyik vezérét Pönöge Lőrinczet fogja szemtől szembe látni és őszinte, keresetlen nép észjárását hallani.

Fontos nap ez a szocziálizmus életében. Az iparmunkás, a kézmüves, a földmunkással szövetkezik a gyülölt burzsoá ellen. Eljön és a mozgalom élére áll egy valódi kékvér, ki a társadalom legmagasabb régióiban rendkivüli nagy követe a munkás kérdésnek.

Eljön a hölgyek hölgye, ki a nőket nyeri meg, az anyákat, hogy már dajkadalban énekeljék a szocziálizmust; és eljön végre a nép, a földnépe egy kiváló jelese Pönöge Lőrincz, a ki vagyont áldoz az elvek diadaláért.

Igy irt, igy beszélt Muhar Manó, ezt czikkezte lapja rendkivüli kiadásban. Az ünnepélyt ő rendezte. Fehér ruhás leányok, dalárda, alkalmi versek, beszédek, egész éjjel világposta s. t. b. . . .

Pönöge Lőrincz, a báró., Klotild és Kati érkezésekor felhangzott a Marseillaise, kendőket, kalapokat lobogtattak, lábaikkal tomboltak a padlón.

Ezt itélte el egyszer, még mikor magas polczon látta maga előtt Brinzenstein Klotildot Péter. A magyar munkás, nem tud magyarul lelkesülni. Elfelejti a hazafiságot, a nemzetközi eszményi ölelkezések közben, nem akar hazafi lenni, hanem világpolgár. A hazáról megfeledkezik és beszivja a kosmopolitizmus mérgét.

És pedig a helyett, hogy sorsán javitana sulyosabbá teszi. Nem a vallás, nem a szeretet hangja nyilatkozik hanem az elrettentésé . . .

A társadalom megrettenve nézi a munkások mozgalmát. Földrengést hall és a föld rengésben elvész a méltányos kivánság. A tőke, a pénzszerzés igaztalan utjait nem lehet zabolázni, nem lehet figyelemmel kisérni, mert a munkások vörös zászlóitól védekezik mindenki. Az államok a segély helyett a rakonczátlanság zabolására vannak utalva.

És a munkás?

Vezetői félrevezetői csábitásainak engedve, görnyed, szenved és nem éri el jogait. Ha eltemeti a társadalmat a romoknak ő is halottja lesz. A kényszer alkalmazásában nem jut idő a segélyre, a ragály, a vész nem talál gyógyszerekre.

A munkás eldobja magától hitét, vallását Istenét, harczot izen az egész társadalomnak és

is, hogy tegyenek valamit községeik érdekében. Hisszük, megvagyunk győződve hogy tesznek. Mi ébresztünk, lelkesitünk. Nyilvántartjuk, hogy ki mit tesz. Elismerés a munkának, kárhoztatás a közönyösségnek. A „Buda és Vidéke“ szivesen vesz minden inditványt, minden felszólalást, tervet eszmét a községek és közönség részéről.

Beszámol az eseményekkel, de számon kéri a mulasztást.

E. Gy.

Kereskedőifjak otthona.

(Felhivás a budai kereskedőkhöz.)

A „Buda és Vidéke“ meginditotta a mozgalmat arra, hogy részesüljön Buda a kiállitásban, hogy nyilatkozzék meg méltóan minden osztálya a társadalomnak a millenium ünnepén.

Rövid az idő! most már alig nehány hónap választ el a kiállitás ünnepélyeitől. A balpart kereskedelme rohamosan készülődik, ellenben a jobbpart édesdeden nyugszik, mintha Budán nem is léteznék kereskedelem, mintha ma is csak Pest léteznék és nem Budapest.

Tagadhatlan, hogy a közönség a budai kereskedelmet nem karolja fel kellően, nem támogatja, de az is bizonyos, hogy a kereskedőkben a testület érzése és szelleme nem mindig nyilatkozik meg. Észlelhetők bizonyos hiányok a haladásban is és ezért van oka némelyekben a közönségnek panaszra.

Most nem beszélünk a budai kereskedelem bajairól, annak emelésének, felvirágoztatásának eszközeiről, csak azt kérjük kereskedőinktől, hogy emeljék saját méltóságukat és erősitsék a testület szellemét bizonyos életjeladásokkal.

Hogy csak egyet emlitsünk, kérdjük, ha ő felsége a király és az egész nemzet összességében és egyeseiben részt vesz a kiállitáson el akar-e maradni az alkotások teréről a budai kereskedelem, melynek lelkes vezérférfiai élén a kiváló Freyberger Pál s oly tanácsos mint a tisztelt dr. Kollár Lajos áll.

Ezek az urak bizonyára átérzik azt, hogy a kereskedelem tekintélyét semmi sem emeli ugy, mintha a kereskedelmi ifjuságot képezik, védik és sorsukat könnyebbé teszik.

A kereskedőifjak Otthona alkalmas lenne arra, hogy a kereskedő ifjuság ugy nevelkedhetnék, képződhetnék, mint azt a kereskedelem tekintélye megkivánja. Ha az ezredik év emlékére az iparosok otthont szerveztek az iparos ifjuságnak, nem-e állithatnának-e a kereskedők?

A budai kereskedő ifjuság otthona érdekében indult mozgalom pártolásával kellene a budai kereskedőknek megörökiteni nevöket az ezredik év betöltésekor. Az a panasz hangzik, hogy ezt a törekvést igen ridegen fogadta sok tekintélyes kereskedő és nem ismerte fel a kitüzött nemes czélt. Jó volna, ha ezt a törekvést jobban méltányolnák és tennének valamit őket is nagyon közelről érdeklő ügyük érdekében.

Első és fő érv az ilyen otthon mellett a kereskedő ifjuság erkölcsi élete. Ha a kereskedő ifju dorbézol, idejét nemtelen dolgokra pazarolja biz azt a főnökök is megkeserülik. A Pestre való átsétálással sok idő telik el, mig a budai otthonban ezt az időt nemes szórakozásokra és önképzésre fordithatnánk.

E mellett az ifjuságban az ily otthon megedzi az összetartást, a testületi szellemet s ép ezért kivánatos a Budai kereskedőifjak társulatának megalakitása.

Az ügy nem szorul sok szóra. A czél ékesebben beszél minden szóvirágnál. Kérjük a főnök urakat pártolják törekvéseinket, érdekeinket, mely az ő érdekök is.

Egy budai kereskedő-ifju.

Ó-Buda szabályozása.

A fővárosi közmunkák tanácsa legközelebb tartott gyülésén Ó-Buda szabályozásával foglalkozott.

A tervet a tanács müszaki osztálya dolgozta ki, felölelvén abba azon egész területet, a melyet a bécsi-ut, az Aranyhegy délkeleti oldalán elvonuló ut, békásmegyeri határut, másfelől a Duna határol; sőt kiterjesztette a szabályozás müveletét a beljebb fekvő területre is. Első megoldandó kérdésnek tünt fel az, hogy Ó-Buda a főváros világvárosias feljődésnek indult részeivel czélszerü kapcsolatba jusson.

A budai kerületekkel való összeköttetésre nézve a müszaki osztály azon eszme tanulmányozásával foglalkozik, hogy a fentebb megjelölt területet határoló hegyek közt elvonuló völgyeken át legyen szorosabb kapcsolat létrehozható, a pesti oldalra nézve pedig egy, majdan létesitendő hidban már ezuttal megoldást hoz javaslatba, mely hid a forgalmi szempontból nagyjelentőségü Hungária-körut folytatásaként az ó-budai templom tengelyébe, tehát Ó-Budának a kellő közepébe vezettetnék, érintésével a Margit-sziget északi és hajógyári sziget déli csucsának. A kitorkolás a jobb parton arra a 61 mtr. széles térre van kilátásba véve, mely a templom előtt egész a Dunáig fog nyulni.

Egyebekben az a törekvés érvényesült, hogy e városrész külömböző pontjai megfelelő sugárutak, körutak és átlós utakkal legyenek összekötve; továbbá figyelem volt a szabályozási terv készitésénél alkalmas pontokon olyan területek biztositására, a melyek középületek, terek és parkokra lesznek szükségesek. Ezeken kivül szükségesnek tartja müszaki osztály Ó-Buda számára egy nagyobb kiterjedésü ligetnek a létesitését, mely a bécsi-ut nyugoti oldalán fekvő hegyek valamelyikén lesz elhelyezendő, ami e hegyek szabályozási tervének készitésénél nem fogja a figyelmet elkerülni.

Végül kellő gondot forditott a müszaki osztály arra, hogy a szabályozás a magánosok telkeit a lehető legkedvezőbben érintse.

A vázolt szempontoknak megfelelően tervezve van a többi között egy főközlekedési vonal, mely Ó-Budát hosszában a közepén szeli ketté, a mely a mai pacsirtamező-utczából kifejlesztve az ennek folytatását képező Flórián-utcza, Majláth-utcza és szt. endrei-ut vonalán halad 13 öl szélességben a filatori töltésig; itt térbe megy át, melyből 18 öl szélességben visz tovább egész a határig, miután előbb, egy kiágazásával a Római-fürdőt teszi kényelmesen megközelithetővé.

A mai bécsi-ut a Dereglye-utczáig 12 öles szélességet fog nyerni; a csemete-utcza megszünik és részévé lesz ama telektömbnek, mely a Dereglye- és evező-utczák közt keletkezik.

E főbb utvonalakhoz az utczák egész hálózata füződik, mely ugy van tervezve, hogy a Dunához való közlekedés mindenütt czélszerüen biztositva legyen.

A felhagyott temetőnek az a része, mely a Szél-utcza és Kerék-utcza közt fekszik, középületekre van szánva; más, alkalmas pontokon pedig kisebb-nagyobb parkoknak való területek vannak fenntartva.

E főbb vonásaiban leirt tervet előbb a tanács müszaki bizottsága vette beható tárgyalás alá és azt a tanácsnak elfogadásra ajánlotta,

---

nem enged időt, hogy az egyensuly a tőke és a munka között helyre álljon.

A mit pedig helyre kell állitani, mert a munkások jogainak rendezése sürgös, nagyon sürgös kérdés.

Tegyék lehetetlenné a báró Szirteséket. Muharékat, békitsék ki a munkásokat saját magukkal és a társadalommal, a jog és igazság utján.

A Szegfü asztaltársaság, vörös hangulata még jobban elszéditette Pönöge Lőrinczet, a sok éljen, a sok halljuk közben azt sem tudta hol van, csak azt látta, hogy ezek azonban a Szoczi ál Estának, ez az valóságos eszterájk.

Magok sem tudják mit akarnak, de Pönöge uram sem. Esze veszett zürzavar akárcsak Káva Ferkó rendezné.

Pönöge Lőrincz megrázkodott. Mit kiabáltak ezek? Le a vagyonnal. Le a tőkével. A föld az mindnyájunké . . . Nem kell pap nem kell vallás! Mi vagyunk az urak . . . Vérpadra a szipolyokkal . . .

Pönöge Lőrincz szinte érezte már, hogy viszik a vérpadra . . .

Vesszen a burzsóá . . . kiabálták hölgyek és urak oly állatias dühvel, mintha állatseregletből lettek volna kieresztve.

Csőry Miklós . . . Dombor Máté és Dombor Péter szintén a közönség között voltak. Péter eszményét temette. Ez hát a nép? Hova marad a méltóság a melyik megilleti. A szent jogok, az egyenlőség a tastvériség, a szabadság minden nemesen érző ember szivét eltölti, de ily visszás alakban kivetköztetve a magasztosságból félemletes és undoritó.

Szivet lelket elvesztett tömeg ez, mely nem akarja felismerni sorsát és távozik a magasztos czéloktól.

Pönöge Lőrincz trónszerü emelményen üllt nejével, Kati leányával, s a bíróval valamint az elnökség többi tagjaival. Kati félénken simult apjához. Kasznár uramnak eszébe jutott Dózsa György a tüzes trónon. Érezte a bakók égető bélyegzőjét, érezte, a hogy a pribékek fejére teszik az izzó vaskoronát . . .

A rendőrtisztviselő csendre intette a gyülést, mert különben feloszlatja. A czend csak nehezen állt be.

A moraj és zugás folyton hallatszott végre is igy kezdték meg a napi rendet.

Muhar Manó üdvözölte az ünnepelt diszelnök diktátort, a ki eljött a munkások segélyére, üdvözölte nejét védasszonyukat és angyal-lelkü leányát Katit, üdvözölte a nemes bárót, ki kékvére daczára a munkásokért áldozza fel magát és kész értök vagyonát, életét, vérét ontani.

Éljenek, éljen Pönöge Lőrincz . . . Ezektől a kiállitásoktól viharzott a terem . . .

A hiuság ujra elfoglalta a nagyobb helyet Pönöge uram honfi kebelében és az szerepelésnek igyekezete szavakat diktált szavalásra nékie.

Szólt pedig eképen:

„Dicső népies fordulat! Seregeknek helyes gyüjteménye! Egy nap süt az egünkre, a csillagoknak alkalmatosságá népszerü lévén. Egy akol egy pásztor. Jaj a botránkozónak, de jajabb a botránkoztatónak. (Ugy van. Éljen. Taps). Ugy ég a tüz ha alkalomszerüség letezik. Alap a világ létezése. Kinek, kinek a maga létezése fő. A hol hiba van legyen patika. Nem kell a borsavó (Vesszen a burzsiá). Ellentétes végzés hiányos. Tehát tiszta bort a pohárba. (Ugy van).

Mit ér a vásár sátor nélkül. Eljön az ur nagy haraggal és jajszavak, fogak csikorgatása teljesedik. Szivesen kivánom! (Szünni nem akaró éljen)“ . . .

Pönöge uram rákká vörösödött a beszédközben. Siettek vele kezet fogni. Brinzenstein Klotild nyilvánosan megcsókolta szeretett férjét.

Ezután felolvasták azt az alapitó levelet, melyben Pönöge Lőrincz uram ezer forintot ád a Szegfü társaság czéljaira, ezzel is szolgálni akarván a kékpárt szentügyét. A kék párt nem akar késedelmezni, munkához fog azonnal. Nem tür tovább . . .

Az alapitót vállaira kapta a tömeg és zugó éljenzés közben hurczolták meg a teremben. Pönöge uram boldog nagyon boldog volt, ki heverte az ijedtséget.

Klotild és a báró alig tudták elfojtani nevetésöket. Titokban megszoritották egymás kezét.

Ekkor nem várt fordulat következett be. Péter egy asztalra ugrott fel és elkezdett beszélni, megvilágositotta a munkások sorsát. Ihlet sugalta szavait. Lelkesen sorolta elő a munkások jogait. Kati nem tudta a szónokról levenni a szemeit. Péter egészen megszépült. A lelkesedés csinosabbá varázsolta a csinos férfit. Kellemesen csengő szavait figyelemmel hallgatták egész addig mig a népámitókról nem beszélt és mint az asztaltársaság tagja a pénztár és pénzkezelés vizsgálatát nem kérte.

E pontnál az elnökség és a kolomposok elállt kezdettek kiabálni, de a többség hallani akarta a szónokot . . . Lássuk a pénztárt? Hová teszik a pénzünket? Ezt sugták többen ökleikkel fenyegetődzve.

Kivele! . . . kiálltotta Muhar Manó.

(Folyt. köv.)

mint olyat, mely a számba veendő összes szempontoknak teljesen megfelel.

A tanács e javaslat értelmében a kérdéses szabályozási tervet ma teljes egészében el is fogadta és ennek folytán hozzájárulás végett a székes fővárossal közölni fogja.

Darányi közöttünk.

A földmivelés uj miniszterét lakomával tisztelte meg a budapesti polgárok lövészegylete, A lövészegyesület körében Darányi Ignácz mindig szivesen jelenik meg és részt vesz mint az egyesület választmányának tagja annak minden ügyében. Megjelen ünnepélyein, családias estélyein. Mint egyébkor ugy most is tanuja lehetett annak a megérdemlett tiszteletnek és ragaszkodásnak, melyben személyét ez a tekintélyes egyesület részesiti.

A lakomán minden budapesti naponkint megjelenő lap képviseltette magát és terjedelmesen számoltak be a tudósitók az estélyről, melyen közéletünk számtalan kitünősége és a budai polgárok szine-java ott volt.

A lövészegyesület lövőházának nagy terme zsufolásig megtelt még az oldal csarnokokban is teritettek. A földmivelés uj ministerét Márkus József alpolgármester az egyesület főlövészmestere köszöntötte fel, mire az ünnepelt válaszolt. Dr. Göőz József Falk Miksát üdvözölte. Dr. Falk Miksa pohárköszöntője után Dr. Csorba Ferencz és nyilhegyi Rupp Zsigmond beszéltek. E köszöntőkben megnyilatkozott az általunk már jelzett békés hangulat, a mi közügyeinkée nézve nagyon is kivánatos.

A rendezésben Lakner János, Rupp Zsigmond és Szabó M. Ferencz fáradoztak és előzékenyen foglalkoztak a vendégekkel. Alig lehetett észrevenni, hogy miniszter van jelen. Mindenki otthonosan érezte magát. Darányi ma is az volt a ki azelőtt.

A ki az estélyen jelen volt, az meggyőződhetett arról, hogy a miniszter, képviselő és a közönség között kölcsönös bizalom és jó viszony áll fenn. Valamennyien ugy éreztük magunkat, mintha egy kedves család tagunkat érte volna kitüntetés. A kitüntetett államférfinak jól esett családja körében megjelenni és tapasztalni azt, hogy az öröm őszinte és nem csak a miniszternek szól, de az e m b e r n e k i s.

Márkus József szónoki erővel elmondott szabatos pohárköszöntőjében és Darányi a maga melegséggel telt beszédjében ékesen fejezték ki ezt a viszonyt, valamint Rupp Zsigmond is klaszikus értékü felszóllalásában.

A mennyire lehetséges feljegyezzük az ünneplők neveit, de ez a névsor bizony hiányos, mert valamennyit feljegyezni valóban nem sikerült.

Márkus József alpolgármester, Dr. Falk Miksa képviselő, nyilhegyi Rupp Zsigmond királyi tanácsos, dr. budavári Országh Sándor, Csendics Gyula, Viola Imre, Rózsavölgyi Gyula, Kullman Lajos, Faller Ferencz tanácsnokok, Hermann Béla anyakönyvvezető, Toperczer Péter elöljáró, Józsa Mihály kerületi jegyző, Dr Niderman Gyula királyi tanácsos, Dr. Hegedüs János, Dr. Farkas László, Darányi Gyula, Bermüller Ferencz, Lakner János, Dr. Kozma Gyula igazgató, Dr. Hegedüs Kálmán biró, Góczigh József törvényszéki biró, dr. Gombár Tivadar kir. tanácsos, Andaházy László, Lechner Lajos középitési igazgató, Fekete József a krisztinavárosi magán gymnásium igazgatója, Dr. Havas Sándor miniszteri tanácsos, Szávoszt Alfons t. főlövészmester a király serfőző igazgatója, ifju Bun József lövészmester, Feigelsberg Leó szerkesztő, dévai Szőllősy István gyógyszerész, Erdélyi Gyula a Buda és Vidéke szerkesztője, Eckerman Ede, Heltai Ferencz. Heltai Jenő, vállai Sypos Sándor, Matuska Alajos tanácsnok, Tabody József cs. és kir. kamarás, Frenreisz István kuriai biró, Mechwart András a Ganczgyár igazgatója, Losz István, Szabó M. Ferencz, Weisz Antal, Szabó Ignácz, Ludwig Lajos, Lohr József, Schwarz Nándor, Freyberger Pál lövészmester a dunántuli kereskedők társaságának elnöke, Koller Károly, Tilly Nándor, Schwalm Sándor, Beck Adolf, Bauer József, Dr. Csorba Ferencz, Del-Medicó Ágoston, Kreszlbauer Béla, Szalai Emil, Széchi Antal, Welsch Emil a Fonciére budai képviselőségének főnöke, Jelenek Antal, Holló Barnabás szobrász művész, Tóth Pál szobrász művész, Dr. Sipőcs László árvaszéki elnök, Haraszti Jellinek Henrik, Heisler Jaroszláv, Biscara Endre, Gallner József, Dr. Dégen Gusztáv képviselő, Dr. Dégen Árpád, Lindmayer Ferencz, Schiller György a mészáros ipartársulat elnöke, Gamauf Károly, ifju Gamauf Károly, Pakányi Ferencz, Jankovics József, Kanyó Sándor, Holczer József, Frey Alajos, Ferenczfy Antal, Eörsy Ferencz, Heoentanz Nándor, Szabó Ignácz, Ott Lajos, Hauszman Lajos, Hembach Gyula, Petz István, Sternád Rezső, Nagy Lajos, Rády Andor, Dr. Göőz József, Tonigold János, Dr. Goreczky Antal, Dessényi József, Dr. Kollár Lajos, Reindl József, Frohnek Antal, Stowasser János, Szügyi Ferencz, Szabó Béla, Mihalovics Antal, Klemm Árpád, Kapsz József, Bruckner Alajos, Müller János, Dr. Arányi Árpád, Dr. Stipanics Elek, Dr. Ernyei Mór. Dr. Harmatzy Ferencz, Seide József, Arnold Róbert, Tábori Dezső, Andreánszky Jenő, Farkas József, Kleinhackel József, Novák István, Lauman József, Juhász József, Holényi Béla számtanácsos, Rosconi Károly, Büttel János számvizsgáló, Kranz Alajos, Kögler Gusztáv, Végh János, Thyerry Oszkár Rakovszky Antal királyi albiró, Szabó Béla, Filo János stb.

Sajnáljuk, hogy a szép ünnepélyen megjelentek közül mindenkit nem jegyezhettünk fel, de a kinek neve kimaradt, hogy emléklapunk teljes legyen, szivesen pótoljuk.

A Darányi lakomán mutatkozott be a lövölde uj vendéglőse B o h á c s y J. Kifogástalan nagy szabásu étrenddel lépett fel. Izletesen tálalt. A kiszolgálat bár folytonosan érkeztek a vendégek evés közben is elég gyorsan ment. Az uj vendéglős ki tudja elégiteni a legelőkelőbb igényeket is.

A budai kereskedők és Darányi.

A budapesti (budai) kereskedelmi társulat a következő feliratot intézte Dr. Darányi Ignácz földmivelésügyi minszterhez:

Nagyméltóságu Miniszter Ur!

Kegyelmes Urunk!

Midőn ő császári és apostoli királyi Felsége Nagyméltóságodat oly magas kitüntetésben részesitette, hogy a magyar földmivelésügyi miniszterium élére állitotta, mi, a budapesti (budai) kereskedelmi társulat sem akarjuk elmulasztani, hogy e feletti őszinte örömünknek kifejezést adjunk.

A hazai földmivelés, mely Nagyméltóságod bölcs vezetésére lett bizva, szoros kapcsolatban áll a hazai kereskedelem ügyével is, sőt épen hazánk érdekei azt követelik, hogy a kereskedelem és földmivelés érdekei ellentéteseknek semmi körülmények között ne tekintessenek; épen azért a hazai földmivelés felvirágozásától egyuttal a magyar kereskedelem felvirágozását is remélhetjük és várhatjuk.

Nagyméltóságodtól, ki ifjukorától kezdve, közéleti összes szerepléseiben a budai érdekeknek mindig és minden körülmények között önzetlen, fáradhatatlan támogatója volt, most ezen méltán kiérdemelt befolyásos állásában a budai ügyeknek, érdekeknek előmozditását kérjük és reméljük; hiszen Buda épen földrajzi fekvésénél, elmaradt kereskedelménél és iparánál fogva nagyon is rászorult a befolyásos helyről jövő támogatásra.

Nagyméltóságod egész multja biztositék arra nézve, hogy az ügyet, melynek szolgálatába szegődött, kitünő államférfiui képességével, általánosan ismert lelkiismeretességével és fáradhatatlan szorgalmával az édes magyar haza, szép Magyarországunk javára, a földmivelés és kereskedelem előmozditására és felvirágoztatására fogja vezetni.

Mi meg vagyunk győződve arról, hogy mig egyrészt Nagyméltóságod saját nevének maradandó emléket fog állitani, addig mi budaiak, kik Nagyméltóságodat a magunkénak tekintjük, mindenkor büszkeségünket fogjuk látni Nagyméltóságodban.

Engedje meg nekünk Nagyméltóságod, hogy, midőn fáradságos, az egész országra áldásthozó müködéséhez a legteljesebb sikert és a jó Isten áldását kivánjuk, a magunk számára Nagyméltóságodnak már annyiszor tapasztalt kegyes jóakaratát nagyrabecsült támogatását továbbra is kikérjük.

Kelt Budapesten, 1895. évi november hó 14. napján.

A budapesti (budai) kereskedelmi társulat:

Freyberger Pál s. k. elnök. **Kollár Lajos** s. k. ügyész, jegyző.

Erre a feliratra Dr. Darányi Ignácz földmivelésügyi miniszter a következő meleghangu leiratot intézte a társulat elnökségéhez:

Tisztelt Elnökség!

Földmivelésügyi miniszterré történt kineveztetésem alkalmából a budapesti (budai) kereskedelmi társulat nevében kifejtett lekötelező szerencsekivánataiért fogadja a t. Elnökség őszinte köszönetemet és kérem, hogy azt a társulat előtt is tolmácsolni sziveskedjék.

Kiváló tisztelettel

Budapesten. 1895 évi november hó 15-én.

Darányi Ignácz s. k.

Borvásár.

A lipótheti országos borvásárról már-már azt reménylettük, hogy kezdete lesz egy jobb jövőnek. Oly élénken kezdődött, hogy bizvást feljogositott bennünket arra, hogy ez a vásár a közel mult jó vásárok közé sorozható. De e reményünket egy véletlen t e l j e s e n meghiusitotta. Ugyanis borkereskedőink az utóbbi rossz vásárokon okulva csak három hajóval jöttek s ezeken is kevesebb mennyiséget hoztak mint rendesen szoktak. A vásár azonban élénknek mutatkozott, tehát ujabb megrendelést tettek, de ez a megrendelés persze részben a vizállás alacsony voltának, részben a vasutaknál ilyenkor beállni szokott teherszu torlódások miatt nem érkezhetett azonnal a vásártérre. Ezért is a borkereskedők a fővárosi tanács utján a kereskedelmi miniszterhez egy peticziót nyujtottak be, hogy a vásárt legalább öt nappal halaszszák el, de e kérvényük, hogy hogy nem csak a vásár elmulta után jutott fel a miniszterhez ki belátva a kérvényben felhozott indokokat meg is hosszabbitotta a borvásárt, de a boros hajókat s az ott eladatlan megmaradt árukat a finánczok, mivel hivatalos értesitést nem kaptak a vásár meghosszabbitásáról, e hó 16-án este irgalom nélkül elkergették a Dunapartról. Igy lett a szépnek és jónak igérkezett őszi borvásárból csak közepes vásár s a kereskedők ismét egy tapasztalattal gazdagabban, de kevesebb nyereséggel hagyták itt a fővárost. Mi szegény Budánk pedig egyheti forgalommal szegényebben nézheti ha majd a Duna jege a gazdag Pest személyforgalmát is elzárja tőle. Igy aztán a nyáron át keservesen keresett fillér-eiket a hosszu téli estéken át lesz alkalmuk megszámlálni. Nem zaklatja senki, sem a trafikost, sem a vendéglőst, sem más üzlettulajdonost. Ezért mondhatják el rólunk a tuloldaliak „Boldog budaiak“ titeket nem zaklat senki.

Ismerőseink.

(Árnyak és fények.)

Petz István.

Ki ne ismerné Petz Pistát, a ki a maga aranyos kedélyében, szivós és tartalmas fiatalságában ha bár hintegeti is fekete haját és bajuszát az idő egy kis dérrel, nem akar István lenni.

A Buda és Vidéke legelső számában már olyan visszaemlékezéseket irt élénk tollal, hogy az összeadás szabályait tekintve őstechnikus barátunk éveit összeadva meglehetne urambátyámozni, de bizony ő szivesebben hallgat az uramöcsémre.

A kit az Istenek szeretnek — igy tartották a rómaiak — azt örökifjusággal áldják meg. Petz Pistát megáldották.

Derült, nyilt arcza megczáfolja azt, hogy az idő aczél szárnyával őt is megérinté. Nincs benne semmi blasirtság. Életerős, megtermett

jóizü magyar ember, kire öröm ránézni. Az embernek puszta és délibáb jut az eszébe annyi benne a magyar zamat.

Hát még a magyar nóta?

Érczes hangjával, ha egyre-egyre rágyujt, megérinti a szív hurjait. Érzés, élet van ebben az érczben. Jó szív nyilatkozik daláből, hisz dalban a szív beszél.

A hirneves Kakkukok egyik legerősebb kakukkja és oszlopa. Hangja messze kihallatszik s különösen az édes bús magyar nótákban van különös és megragadó értéke.

Jó barát, jó pajtás. Valódi magyar ember, nem csak szavában, de magaviseletében és tetteiben. Szereti a jóizü tréfát. El is türi, de urasan szolgálja vissza.

A tisztviselők helyzetének javitására megindult mozgalom egyik erős vezére, ki minden alkalommal és helyen képviseli azt a mozgalmat, melynek egyik vezetője. Része van abban, hogy a mozgalom nem alszik el. Azt folytonosan éleszti.

Hivatalában pontos, munkás, szorgalmatos munkabiró önérzetes tisztviselő, de foglalkozását nem viszi el magával a hivatalból. A hivatalos órákon tul polgár.

Petz Pistát mindenki szereti és szivesen tölt vele időt. Jó magyar jelleme a ritkaságok közé tartozik. Nincsenek benne modern affektációk, nem is lehetnek mert tőről metszett magyar ember.

Mint vadász pajtás kitartó és vig. Elnótázik, eladomázik, s mint vadász is oly kedves fiu, mint egyéb minőségében.

Diszes esküvő.

Budán széles körben ismerik König Antal nyugalmazott hajóskapitány tisztelt családját. Széles kör érdeklődött szép leányuknak, Olgának esküvője iránt. König Olga kisasszonyt, König Antal és neje szili Török Luiza kedves leányát mint lapunkban már megirtuk eljegyezte Czimeg Henrik. Az esküvő folyó hó 16-án történt meg. A diszes és előkelő rokonság s a számos ismerősök előbb a polgári esküvőn jelentek meg, mit 11 órakor Hermann Béla a harmadik kerület anyakönyvvezetője teljes diszben végezett. A hivatalos eljárás után szép beszéddel üdvözölte az uj párt. Délután 6 órakor a vizivárosi kapuczinus templom teljesen megtelt szintén kiváló és diszes közönséggel. Az oltár elejét pálmákkal lepték el. A templom ki volt világitva. A fiatal párt Lukács Vitál, a szerzet házfőnöke esküdtette s az egyházi szertartás után meghatva szónokolt a keresztény házasság rendeltetéséről. A násznagyok tisztét Dr. Kelemen István ügyvéd és Reök Iván főmérnök Szegedről s a nászasszonyokét Dr. Kelemen Istvánné, szül. szili Török Franciska és Reök Ivánné sz. Kelemen Ida töltötték be. — Nyoszolyó leányok: Czimeg Marianna, König Etel, Margit és Irén fehér crépe selyem ruhában. Vőfény. Dr. Kelemen Béla. A szép karcsu magas termetü menyasszony, König Olga uszályos moir antique selyem ruhájában méltó központja volt a bájos keretnek.

Kelemen Istvánné, barna brokat selyembársonyban, Reök Ivánné, aranysárga selyemben, König Antalné heliotrop selyemben, özv. König Antalné és özvegy König Lajosné gyászvégett fekete selyembe jelentek meg.

A násznép között ott voltak többek között még: özv. König Antalné, a menyasszony nagyanyja, özv. König Lajosné, Gruber József, Quinz István, Szénássy Imre, Daniclisz Ágoston, Bozóky Béla, Tóth Béla, Czimeg György stb.

Esküvő után a násznép hosszu kocsisorban vonult a Metropole szállodába, hol gazdag fogásu lakomához ültek. A pezsgőnél (Françoistól) Dr. Kelemen István násznagy köszöntött először, szép szavakban szerencsét, boldogságot kivánva az ifju párnak. Reök Iván tartalmas toastjában a vőlegény boldogult atyjáról emlékezett meg, ki mint gráczi honos kapitány volt a honvéd hadseregben és vitézül küzdötte végig a szabadságharczot. Reiman Ernő, a Mentortársaság tagja arról szólt sikerülten, hogy milyen veszteség a társaságra nézve az, hogy a vőlegény az édes boldogság paradicsomába jutott s ajánlotta, hogy mások is induljanak el erre a rózsás utra. Hatást keltett Dr. Kelemen Béla köszöntője, nemkülönben Bozóky Béláé is. Az örömapa, König Antal költői vonásokkal hasonlitotta össze az universumot az emberrel, az ember érzéseivel, a tüz elemét a szivvel és szeretettel.

Ezután tánczra perdült a jó pezsgőtől (François jeles terméke) felvillanyozva a fiatalság Banda Marczi jó zenéje mellett és járta két óráig éjfél után a mikor a társaság jó kedélylyel a boldog párnak minden jót kivánva oszlott el.

Legyen szabad a jó kivánságokhoz e lapok szerkesztőjének, mint a család rokonának szintén csatlakozni.

Legyenek boldogok!

Jubileum.

A kereskedelemügyi miniszterium központi számvevőség személyzete szép ünnepélyt ült f. hó 22-én a tisztviselői kar egyik kiváló, s érdemekben megőszölt tagja, Gerber Venczel miniszteri számvizsgáló szolgálatának 40-ik évfordulója alkalmából. Fromhold Arthur számvevőségi főnök a számvevőség üléstermében a tisztikar élén fogadta az ünnepeltet; szép beszéddel ecsetelte a számvevőségi szolgálat terhes és fontos voltát s annak körében az ünnepelt érdemeit. E szép beszédet, mely nem csak az ünnepeltet mélyen hatotta meg, de jelenvoltakat is elragadta, mint a számvevőségi szolgálat általános becsü s érdekes birálatát alábbiakban adjuk:

„Igen tisztelt kartársaim!

Kedves barátaim!

Ritka örömünnepre gyültünk össze. Egy kedves kartárs államszolgálatba léptének 40-ik évfordulóját megünneplendők.

Semmi sem igazolja ékesszólóbban a számvevőségi szolgálat terhes voltát, mint az a tény, hogy vajmi ritkán nyilik alkalom a számvevőségnek hason ünnepet ülni.

Azt tartják, hogy a katonai pálya az, melyen az ember legjobban exponálja, reszkirozza egészségét, életét a hazáért és trónért. És nemde mégis majdnem mindennap olvasunk tudósitást arról, hogy egyik-másik tábornok 40 sőt 50 évi jubileumát ünnepli.

A közigazgatási pályán is látunk tisztviselőt 47—48 éven át müködni. Huszonnyolcz évet meghaladó szolgálatom alatt csak 3 esetről birok tudomást, hogy számvevőségi tisztviselő 40 évig szolgált volna.

Azt mondja a latin közmondás: „Quem dii odere, pedagogum fecere.“ Akit az uristen gyülöl, a tanitói pályára tereli.

Ez igaz lehetett hajdan, ma azt hiszem sokkal jobban alkalmazható a számvevőségi pályára.

Magyar embernek ritkán tartozik gyönge oldalai közé, hogy gazdaságosan ossza be jövedelmét, az meg plane hallatlan, hogy magyar ember háztartásáról számadást vezessen.

Csodálatos-e az hát, hogy az akinek az állam pénzeiről be kell számolni, sokszorosan gyülöli a számvevőséget, mely mesgyét huz a gazdálkodás körül, mely követeli, hogy számadást vezessen, azt rendes időben beterjessze, sőt még annak külalakját és okmányai kellékeit is meghatározza.

Haragusznak a számvevőségre, ha szabálytalanságtól óvja, felelős azért, mit cselekszik, felelős azért mit tenni elmulaszt. Baj, ha kötelességét lanyhán teljesiti, néha még nagyobb baj, ha erélyesen veszi.

Nem csoda akkor, ha a számvevő idönek előtte elfásul és elöregszik. Hogy ha az övé a legidegrontóbb foglalkozás!

Majdnem hihetetlen, hogy tüskés pályánk rögös utainak egy alapos ismerője akadjon, ki az általam elmondottaknak czáfolatát, megkisérelné.

És ime előttünk áll egy szeretett kartársunk, egy csodaszülött, ki mindezt agyonczáfolja.

40 évi lelkiismeretes, pontos és buzgó müködés után fiatal, mosolygó arczczal, fiatal kedélylyel dolgozik most is, hivatalos órán belül, hivatalos órán kivül a szükség szerint.

Egy csoda szülött, a ki ugyis igen szüken kimért illetményeinket adó, általános jövedelmi pótadó, fizetési előleg, letiltás és kitudja hány levonással megnyirbálja, s kit mégis szivből szeretünk és kinek e mai ünnepnapján azt a forró kivánságunkat elmondhatjuk, hogy tartsa meg az Ur Isten közöttünk mentől hosszabb ideig a mai viruló egészségében. (Lelkes éljenzés).

A midőn szeretetünk jeléül és az örömünnep emlékeül e tárgyat t. kartársaim nevében átadnám, kivánom, hogy ez óra oly pontosan járjon, mint kedves tagtársunk teljes életében a hivatalába. Egyforma ketyegése pedig biztositson, hogy szivünk érette folyton egyformán a legmelegebben dobog és dobogni fog! (Szünni nem akaró éljenzés).

Ezek után Fromhold főnök egy szép és értékes arany órát nyujtott át ünnepeltnek mint a „tisztelő kartársak“ ajándékát.

Ünnepelt erre mély meghatottsággal köszönte meg az óvációt s ezzel az ünnepély véget ért.

A nagyközönség érdeke.

Kaptuk, és szószerint adjuk az alábbi szellemesen megirt levelet, mely az I. kerület várban lakó, illetve naponkint tartózkodó intelligens elemnek már régi időtől egyik jogosult panaszát képezi. Nem füzzünk hozzá semmi kommentárt, mert elég biztositék nekünk annak a neve és állása a ki azt be küldte, és a ki mindenek felett az igazságnak embere és barátja. A beküldött közlemény igy hangzik:

Tekintetes Szerkesztő Ur!

Legyen szives becses lapjában nekünk, a budai főtrafiknak kurta-, portoricco-, cuba- s británica-szivó, alázatos rabszolgáinak felelni, hogy:

A budai főtőzsde trafikosnéja és lutrisnéja, Britanica herczegnője-e, a vagy Quinterno fejedelemnő, a vagy csillagkeresztes hölgy vagy udvari dáma-e, mert olyan méltóságos applombbal, suhogtatja dohányszagu interieur-jében a kurták, cubák s más effélék árából származó sleppjét, s olyan fagyos, lenéző gőggel taszitja elibénk a szivaros ládikát, hogy bizony Isten mi, kik szerény krajczárjainkat Ő Secco-terno herczegségéhez hordjuk, ezt a sértő dölyföt sehogy se fogadjuk el a mellé a pontatlan, rendetlen kiszolgálás, azok mellé, a rossz, törött és élvezhetlen szivarok, miknek javát Ő Cabanos-herczegsége szeparált kundsaftjai részére, gőgben meredező ujjacskáival kiválogatja, nekünk pedig, tripla savanyu és duplán áporodott lenéző mosolygással a szemetjét kegyeskedik pénzünkért odaadni.

Igaz, ugyan, hogy Ő Snupftabak herczegsége nem kényszerithető, szives, barátságos mosolyra (bájosra meg éppen nem, mivel már minden báj vége háj) de az udvariasság oly elemi követelményeire igenis, hogy a vevők iránt a köteles udvariasságot figyelmen kivül nehagyja.

Továbbá, mikor lehet kérem alássan, ő Trabuccos herczegségét trafikosnői kedvében és hangulatában találni, tán akkor jobb szivarokat adna pontos és rendes kiszolgálás mellett, nem felelné kölcsönkért herczegnői modorában, dupla adag penzionált osztály tanácsosnői savanyusággal főleresztve, ha némely faj dohányt, szivart vagy bélyeget kérünk, hogy: nincs! Mikor lesz kérem alássan? Nem tudom! Lesz szives világosabb szivarokat adni! Nem érek rá — és ebben a dialogban ő herczegsége, mintha kottából énekelné a betüket, és kötőtüre szedné a szavakat, olyan hüvös leppegő modorban felel, és egy megsértett. dogaressa méltóságával suhogtatja sleppjét belső termeibe a mode journal, vagy a román lecture mellé, à la duchesse 1715.

Hát kérjük alássan, fogadási óráit mikor tartja? Ezt is szükséges ám tudnunk, hej

pedig, de nagyon! ne hogy hiába ácsorogjunk a csukott trafik-ajtók előtt, de a herczegi lunch, vagy pedig a petit-manger idején, valamint nem szeretnők a délutáni five o clock tea idején se zavarni, no a cerclek idején meg éppen nem, kilenczórai hajnali álmától meg isten mentsen! mert akkor egész napi baziliszk pillantása kővé változtatná azokat, akik olyant mernek kérni a mi az ő királyi főtrafikjában nincs.

Hallotta-e azt a t. szerkesztő ur! hogy ez a penzionált trafikosnék között legsavanyubb budai főtrafikosné, több oldalról hangzó ön dit szerint, bizonyos magas állásu protégé-ben annyira el van bizakodva, hogy saját szavai szerint, fitytyet hány minden feljelentésnek, mert a miniszteriumban ama bizonyos magas állásu protégé miatt, minden feljelentést, legyen az akár irott, akár szóbeli, a d a c t a t e s z n e k, mintha csak **„volapük nyelven“** lenne irva, a hogy mondják, ő We-We herczegsége szintén szereti a volapük nyelvet, s innen ered az a v o l a p ü k r e b u s z, hogy miért szabad a budai főtrafikosnénak a világon mindenfelé gorombaságot, rendetlenséget és botrányos hanyag trafikkezelést elkövetni, és nem büntetik meg, más trafikosra pedig azonnal rárójják a birságot, hogy majd a dereka görbül meg bele.

Az ön dit szerint még több mindent tudnánk, és ha ez a felszólalás nem használ, engedje meg t. szerkesztő ur, hogy azt is elmondjuk a nyilvánosság előtt, de nem „v o l a p ü k n y e l v e n.“

Több dohányos, a kubák, portorikkók, kurták és británikák rangjából, de van ám köztünk néhány regálitás, londres, milaresz szipákoló is.

Felhivás előfizetésre.

Lapunk programmja nevében rejlik „Buda és Vidéke“. Mindent Budáért és vidékéért. E nagy munkában való részvételre meghivjuk mind azokat a kik ezért érdeklődnek.

Minden előfizetőnek joga van egy dijtalan kishirdetésre. Eljárunk minden ügyekben, közvetitünk **vételt, eladást, kölcsönt, biztositást.** Kiadó hivatalunk igyekezik e téren is a közönség bizalmára méltová lenni. Ajánljuk a „Buda és Vidékét“-t a **lakás keresőknek** és a **lakást kiadóknak.**

Üzletek ismertetésére különösen alkalmas lapunk. Előfizetőinknek dijtalanul nyitjuk meg ily rövid közleményre hasábjainkat . . .

Eljegyzések, házasságok, haláleseteket előfizetőink köréből dijtalanul közlünk . . .

A magyarosodásért való küzdelmünket a magyar egyesület azzal méltányolta, hogy tagjait lapunk lelkes terjesztésére szóllitotta fel.

Az egyesületi közleményekre is tágabb tért nyitunk oly egyesületek részére melyek velünk összeköttetésben állanak.

Ismerőseink rovatát folytatni fogjuk és kérjük olvasóinkat, hogy ezt a rovatot gazdagitani sziveskedjenek.

A „Buda és Vidéke“ előfizetési árai:

Egész évre	12 korona.
Félévre	6 „
Negyedévre . . .	3 „

Különfélék.

— **Képviselő választás.** Darányi Ignáczot földmivelésügyünk miniszterét a második kerület egyhanguan ujra képviselőjévé választotta. A választás szinhelyén megjelent a megválasztott képviselő és a Rupp Zsigmond által átadott megbizó levelet megköszönte és továbbra is ajánlotta magát a polgárok bizalmába. A kerület bizalma folytán Darányi a fővárosban a legrégibb képviselő.

— **A budapest-esztergomi h. é. vasut** kiépitett részének mütanrendőri bejárása dr. Návay Aladár, miniszteri segédtitkár vezetése alatt f. évi november hó 16-án tartatott meg. A kiindulás a bpest-szentendrei h. é. vasut császár-fürdői kitérő-állomásától történt s a bejáró bizottság ott reggeli pont 8 órakor meg is jelent. A székes főváros határán tul mozgalmas élet nyilatkozott. Az ürömi állomáson, mely még a székes főváros határában fekszik, kevés és csendes publikum várta az érkezendőket. Ennek a rezignáló csendnek meg van a maga magyarázata. Üröm és Borosjenő községek közösége — az állomáshoz vezető vasuti hozzájáró ut épitési és fentartási költségeinek egymásközti egyenlő aránybani közös viselése folytán — sok időre elidegenült a vasuttól s abban több átkot, mint áldást lát... Node e sebet is kigyógyitja majd a mindenre irt hozó idő valahogyan ... A solymári határban már meglepőbb volt az érdeklődés! A Loser-féle Rozália-téglagyár épületének homlok fala tetőzete nemzeti lobogókkal és országos czimerekkel volt diszitve, a munkások pedig a gyári telep hosszában élő kordonvonalat képeztek. A solymári állomásnál Solymár község apraja-nagyja várta a jövő vasparipát... Harsogó „éljen“ kiáltások gőzerővel tanusitották, hogy ezeknek a németajku magyaroknak mostani generácziója már némileg nyelvében is magyar. Straub Béla, a község derék jegyzője, a jó konyhájáról hires felesége sütötte pogácsával s egy-egy adag papra-morgóval traktálta a bizottság tagjait. Innen Vörösvárra ért a vonat. Itt vig zeneszó fogadta az érkezőket. Majd Eckhardt Géza, szent-iván-vörösvári körjegyző fogadta a bizottságot sikerült üdvözlő beszédével. Utána ifj. Angeli Márton, vörösvári plébános tartott egy kis beszédet. Mindkettőre a bizottság vezetője felelt. Ezután a vörösvári állami leány-iskola növendékei elénekelték a Hymnuszt, majd ujra megszólaltak a vörösvári zenekar hangjai. És ment a vonat, s vele a bizottság és a kiváncsiak nagy tömege tovább Pilis-Csabára, Tinnyére, s tul a vármegye határán Doroghig.

— **Társas esték.** Olyan jól esik, ha a kötelesség elvégzése után olykor-olykor összejön a társaság, a hol fesztelenül elbeszélgetheti egymás dolgát. És midőn igy együtt vannak azok a polgarok, akik jórészt az állam gépezetének hacsak parányi rugóját képezik is olyan megnyugtató érzés vonul át a lelkeken, mintha éveknek a sulyát rázná le vállairól. Ebből a czélból jönnek össze Buda részének polgárai itt amott, váltakozva, hogy a napi fáradalmakat kipihenve eltöltsenek egy estét, egy olyan estét, a melyen a bánat, panasz nem hallatszik soha. A fesztelen társalgás, az együtt levésnek öröme végig vonul a megteritett asztalokon. Csakugy pattog és sziporkázik az élcz a mely kigyujtja az arczokat. Mindenki tud ujat mondani, soha nem sértőn, csak kedves nyájassággal. A budai polgároknak ez a zöme ugy össze szokott, hogy alig tudja egymást nélkülözni. Ha ötven-hatvanan összejönnek, azok mind jó ismerősök, és csak a kölcsönös szeretetnek megnyilatkozása árulja el, hogy kebelbeli barátok is. Az ilyen estéken panaszkodásnak helye nincs. Csak az örömnek kifejezése ül az arczokon. A Gellérthegy-utcza 1-sö szám alatt S t o s m a n n vendéglőjében volt e hó 19-én egy ilyen társas est, mint mindig vacsorával összekötve. A külön meghivott vendégek teljes számmal jelentek meg. A jókedv mindvégig megmaradt, s nem csökent egy perczre sem. — A „Buda és Vidéke“ szerkesztősége a polgárok egyetértésének edzésére rendezi e vacsorákat. Az év folyamán a tizenegyedik vacsora Stosmann Lőrincz gellérthegy-utczai kedvelt vendéglőjében folyt le. Az estélynek teljesen házias szinezete volt. A résztvevők kitünően mulattak, mely alkalommal jó borju pörkölt és magyaros turos csusza került az asztalra. Stosmann Lőrincznél jelen voltak: Petrik Márton, Schöffman Béla, Szombaty Kálmán, Muzsik Ferencz, Édenfi János, Haris János, Bock Jenő, Münz Mór, Frankendorfer Lajos, Schott János, Schott Árpád, Junik Béla, Marossy Árpád, Schreiber Rezső, Szatala Emil, Fischer Antal, Kubinszky György, Bittner Alajos, Willinger Ferencz, Tetl János, Weisz Rezső, Quillmann György, Krantz Alajos, Schrantz Gottlieb, Bullina János, Gang Lajos, Harczy Antal, Szász József, Ganzer Lőrincz, Tóth Béla, Schmidberger Rezső, Szlavik Ödön, Stuller József, Plaveczky Aurél, Bajcsy József, Tóth Dezső és Géza, Schwarz Károly, Mesterházy Mihály, Murányi Ferencz, Follner Jakab, Nagy Elemér, Gerstnery János, Büttel János, Erdélyi Gyula és Verhovay Lajos. stb.

— **A Császárfürdő uj igazgatója.** Mint értesülünk a Császárfürdő igazgatójának A n d r á s s y Mihály volt országos képviselőt nevezték ki. Az uj igazgató személyisége, tekintélye, gavallér tulajdonai, müveltsége folytán a Császárfürdőnek jó igazgatója lesz. A választással meg vagyunk elégedve, mert Andrássy Mihály minden tekintetben megfelel annak a hivatalnak a mit betölt és ujra vissza varázsolhatja azt az életet, mely a történeti emlékü platánokat valaha hiressé tette. Müködését kellő figyelemmel kisérjük és arról elfogulatlanul és teljes őszinteséggel számolunk be. Örülni fogunk, ha arról irhatunk, hogy az eddig elhanyagolt Császárfürdő régi hirnevét ujra eléri.

— **A retek-utcza.** Motto: „Ez az utcza végig sáros“. Tek. szerkesztő ur! Legyen szives becses lapjában megemliteni, hogy van Budán egy sártenger, és az a retek-utcza és ennek most épülő folytatása a Krisztina-körut a hol a kövezésnek már régen meg kellett volna történni, de ugy látszik, hogy pénz van mindenre de kövezésre nem maradt, ugy hallottuk, hogy a székesfőváros már foglalkozik ez ügygyel, de mikor lesz eredmény? Adófizető háztulajdonosok és polgárok összeköttetése a vidékkel ez által megvan akasztva. Hisszük, hogy Tek. szerkesztő urhoz intézett soraink nem maradnak a sötétség világában. Tisztelettel több retek-utczai lakos.

— **Szegény gyermekek felruházása.** A Budenz József asztaltársaság ugy mint minden évben ez évben is szokása szerint a „Z ö l d f á h o z“ czimzett vendéglő helyiségeiben Erzsébet napján 20 szegény iskolás gyermeket valóban csinos és meleg téli ruhával látott el. Wentzel József az asztaltársaság egyik tagja a gyermekekhez intézett szép és hazafias beszédében meleg hangon megemlékezett Beranek Elekről és Hess Jánosról az asztaltársaság meghalt tagjairól, továbbá boldogult Budenz József, az asztaltársaság alapitójáról és volt elnökéről. Ennek befejezte után a gyermekek bőségesen meg lettek vendégelve, és ezzel a szép ünnepély véget ért.

— **Jótékonyság.** Az elzülött gyermekek részére „Otthont“ alapitó Nagypénteki ref. társaságba beléptek. Rendes tagokul 10 frttal Kontra János, Csuza; dr. Szalay Béla; Szente Lajos; iglói Szontagh Pál, Horpács; dr. Varga Bálint, Debreczen; pártoló tagokul: Ensel Hortense; Fekete László, Fekete Lászlóné; Fekete Mariska; Muraközy Kálmán, Szeghalom; özv. Muraközy Lászlóné; özv. Tanárky Gedeonné; és Tanárky Julia. Adományoztak. Nagypénteki tea estély 14 frt; abauj-szikszói takarékpénztár. H. hadházi részvénytárs. tapénztár és Magyar Kázmérné 3—3 frt; Penczel Ferencz, Szalay László, Bécs; Végh Ferencz, Csikszépvi; Tanárky Béla; dr. Tanárky Árpád, Tanárky Hilda, Szigeti Zoltán, Huszt 1—1 frt; Nagyváradi konfirm. Sulyok István 1. 17 frt 68 kr: Szomodi konfirm. 1 frt 25 kr; Farkas Antalné, Rimány Istvánné, Göncz; Csuszai egyház; Bodini Sándor, Baja; Kollár Lajos, Telegdy Károlyné, Bélteky Albert, és Temesváryné Peske Bella, 1—1 frt; Vitéz János ny. l. Senye; Csuzai konfirmandusok. Kapitány Gizella, Ször Julianna, Dobszai Zsófia, Mikola Julianna, Máté Julianna; Bakó István, Bálint István, Bittó Sándor, Kovács Lajos, és Oláh Sándor, Sárdi Jánosné; Vas Krisostom; dr. Alföldi Lajos, dr. Alföldi Lajosné, dr. Hegedüs, és k. k. Baja 50—50 kr. Budapesten 1895-ik évi november hó 17-én. Szőts Albert, pénztáros.

— **Anyakönyvi bejegyzések statisztikája.** A borosjenői anyakönyvi kerületben október hó 1-jétől november hó 9-éig 7

születési, 1 házasságkötési és 10 halálozási bejegyzés foganatosittatott. A második polgári házasság kötés f. hó 12-én történt, mely alkalommal Reszt György csobánkai bognár mestert és Szimeth Anna borosjenői hajadont adta össze Navarra József, anyakönyvelő községi jegyző, mint polgári tisztviselő. — Duna-Bogdányban az első két polgári házasságot f. hó 19-én kötötte Kormos Ödön állami anyakönyvvezető Gutbród Mihály és Rippl Józefa meg Bonifert Ferencz és Kuffart Borbála között. A hivatalos aktust rögtön követte a rituális, melyet Prikosovits Antal r. k. plébános végzett. A havonkénti statisztikai adatoknak hacsak levelező lapon való közlésére tisztelettel felkérjük a budavidéki t. m, kir. anyakönyvezető urakat. A szerk.

— **Sürü csillag ritkán ragyog!** (Pengeti a kaszáját) czimü, mindeu czigány zenekar által játszott divatos nóta „A föld buzát, konkolyt terem, hangulatos népdal a hirneves franczia szerző Yvon, „Orient Express" gyors polkája, Brahms-nak egyik legszebb „Magyar táncza" képezik érdekes tartalmát a „Zenélő Magyarország„ 22-ik füzetének, mely jeles folyóiratot melegen ajánlunk minden zenekedvelőnek előfizetésre. Előfizetési ára negyedévre 1 frt s ezért 6 diszes zenemü-füzetet kap. Egyes füzet ára 20 kr. Előfizethetni a kiadóhivatalban. Budapest, Csengery-utcza 62/a és minden vidéki zenemükereskedésben.

— **Estély Ó-Budán.** A székes-fővárosi III. ker. kör a mult hét szombatján tartotta az első hangversenynyel egybekötött estélyét a körnek ujonnan átalakitott, diszes helyiségében mely ez alkalomra szorogásig megtelt. A mult év hasonló estélyeinek jó hire elhozta Ó-Buda szép asszonyait és leányait, hogy fesztelen, családias körben kivegyék oroszlán részöket az első mulatságból. És ugy is volt. Szokás, hogy hiven ez estélynek is a hajnal hasadása vetett véget. A hangverseny nyolcz órakor kezdődött. A négy pontból álló müsort feszült érdeklődéssel hallgatta végig még a tánczszomjas fiatalság is, pedig a czigányok bevezető indulója már izgést-mozgást keltett az ujdonsült hosszu szoknyások körében. Legelsőnek Milde Alice és Bellovits Józsa urhölgyek adták elő zongorán kifogástalan szabatossággal és nagy sikerrel Tell Vilmos uvertürjét majd Bellovits urhölgy énekszáma aratott sikert. A müsor egyik érdekessége egy fiatal ember: Lővy Samu zongora játéka volt, ki sok tudással és ügyességgel adta elő a Parasztbecsület előjátékát és az Intermezzot. Jutott is neki a tapsokból bőven. Legmélyebb hatást a hallgatóságra Mambrini Gyula gyönyörü hegedüjátéka gyakorolt. Hubay Idylljével és Csárdajelenetével ragadta el a jelen voltakat. A tetszésből kijutott Schönwald Arnoldnak is, k Mambrini urat kisérte zongorán. A sikerült hangverseny után a hideg buffet következett. A kör ügybuzgó gazdája volt a titkos konyha nagymestere. Ő intézte a folyó ügyeket mig az édességek ez alkalommal is Tatayné kezében voltak összpontositva. Az ő kezéből még a czukortalan fekete kávé is édes volt. S ki gondolta volna, hogy Tatayné ő nagysága valaha kifogyjon az édességekből? Pedig ugy volt! Utoljára már csak az ő szokásos édes szavaival traktálta a későn jövőket. — A czukrászat kifogyott, de Lujzi gazda borai és pezsgői már kevésbé. No, de ebben sem a fürge gazda, mint inkább a bor meg a pezsgő volt a hibás. Mig az öregebbek ősi nyugalommal falatoztak, ki ebben, ki abban a kuczkóban: addig a fiatalok már rég tánczra perdültek s járták széles jókedvvel reggelig. Jelen voltak: Asszonyok: Bichler Ignáczné, Braun Márkné, Bonin Ágostné, Czájlik Alajosné, Éliás Samuné, Epstein Mórné, Finály Zsigmondné, Fälber Adolfné, Fekete Mór drné, Frankl Mórné, Gartenfeld Mórné, Kovách Márkné, Lövy Náthánné, Linczenpolcz Jánosné, Mittelmann Bernát drné, Milde Józsefné, Mottl Jánosné, Szende Alajosné, Sitz Károlyné, Schinabeck Engelbertné, Tatay Adolf drné, Weber Jánosné, Zweig Vilmosné, stb. Leányok: Bellovits Józsa, Bonin Gizella, Diamantstein Paula, Fekete nővérek, Fälber Anna, Holtzspach Paula, Korách nővérek, Kohn nővérek, Milde nővérek, Sitz nővérek, Scheidel nővérek, Weber Róza, Wichnabay Ilona stöbbek.

A „Buda és Vidéke" következő vendéglőkben és kávéházakban olvasható:

Beck Antal I. Költő-u. 6.
Glück Frigyes Pannonia szálloda,
Lindmayer Ferencz vendéglős II. Csalogány-utcza 53.
Láudon és Baitek kávéház II. Fő-utcza 9.,
Lusztbader és Teichman kaszinó kávéház II. Margit-körut,
Muttra étterem IV. Szerviták épülete,
II. ker. magyar asztaltársaság II. Oszlop-u.,
Mayerberg Ignácz vendéglős I. Naphegy-utcza és I Németvölgy,
Molnár Norbert vendéglős I. Kelenfö'd,
Özv. Mayer Ignáczné vendéglő I. Városmajor-u 10.
Némay Antal kávéház IV. Rózsatér,
Mérei Dezső kávéház IV. Kossuth-Lajos-u.
Nagy István kávéház II. Pálffy-tér,
New-York kávéház VII. Erzsébet-körut,
Neubauer Mátyás vendéglős I. Attila-u. 61.
Nosek Ignácz vendéglős I. Alkotás-u. 11.
Ó-budai társaskör III. Laktanya-u.
Pertl István kávéház I. Szarvas-tér,
Polgári kör (II. ker) II. Bomba-tér,
Polgári kör (I. ker.) I. Alagut-u. 1.
Petz Ágoston vendéglős II. Bomba-tér 2.
Petz Károly vendéglős I. Törökvész 5805.
Pesznekker J. vendéglős I. Hidegkuti-ut,
Pfanzelt János kávéház I. Krisztina-körut,
Polgári kör (III. ker.) Ó-Buda,
özv. **Prikkel József**-né vendéglős I. Alkotás-u. 12.

(Folyt. köv.)

Tájékoztató.

Téli kura rheuma, köszvény, ischias stb. ellen.
Szt.-Lukácsfürdő r.-t. Budapest.

Kénes iszapfürdő, douche-massage iszapborogatások. Meghülés veszélye nincs, mert a szállodák és fürdők egy fütött épülettömböt képeznek. Olcsó pensio. Lift és hordszékek, nehéz betegek számára felvonó a vizben. Prospektust küld az Igazgatóság.

*

— **Fenyőfák** honosultak, s különféle díszfák és cserjék kaphatók: Városmajor-u. 26. sz. alatt.

— **A sztójkai** viznek a charakterét a natriumbicarbonat, konyhasó és szénsav adja. Ezek mellett az alkotórészek mellett a többiek ugyszólván eltörpülnek. Uralkodó alkotórészeinek mennyisége és aránya a vizet a legkiválóbb lugos sós savanyu vizek sorába helyezik. **A viz konyhasó és natriumbicarbonat-tartalmának szerencsés aránya a sztójkai vizet egyenlő értéküvé teszi a vilaghirü emsi gleichenbergi, seltersi és luhatschowitzi vizekkel.**

A sztojkai gyógyviz különösen gyomorbetegségekben csoda hatásu, ivóviz helyett **járványok (tifusz) ellen** igen jó óvó-szernek bizonyult és borral elegyitve erős hatásu kitünő asztali és élvezeti viz. Megrendeléseket elfogad a sztojkai gyógyfürdő és ásványvizforrás székes fővárosi kezelősége. Kezelő: Dévai Szőllősy István gyógyszerész Budapest, I. ker., Krisztina-utcza 14. Főraktár: Werner Adolf Budapest, II. ker., Batthyány-utcza 3.

— **Birtokeladás Szent-Endrén.** 1. 19 hold trágyázott szántóföld egy tagban, (kis puszta) holdankint 225 forinttal; 2. mintegy 6 hold föld, ebből körülbelül 1 hold még régi szőllő, holdankint 200 frttal; 3. egy ház nyaralónak vagy télinek, a házzal gyümölcsös kert és 1 hold föld. Bővebb értesités e lap kiadóhivatalában.

— **Jó czipő, jó láb.** A lábat semmi sem rontja ugy, mint a rossz czipő. A jó czipő áldás. **Glauber Ignácz** hirdetése alapján a ki czipőt vásáról, hölgy vagy ur meggyőződik, hogy ez a czég jó czipőket árul.

Kiadó és laptulajdonos mindszenti Erdélyi Gyula.

Természetes
Balatonmelléki borok
saját töltésü 1/2 és 1 literes palaczkban — 40 és 46 krajczárért kapható **Mesterházy Mihály** füszerkereskedésében
I. ker., Attila-utcza 50. szám.

Weisz Antal
vendéglője a „Pirókréthez" II. Retek-utcza 61.
Ajánlom a következő estiétlapot:
Hétfő: Székely gulyás,
Kedd: Serpenyös rostélyos,
Szerda: Alföldi gulyás,
Csütörtök: Töltött káposzta füstölt hussal,
Péntek: Halászlé,
Szombat: Borjupaprikás,
Vasárnap: Borjupörkölt.
Ezeken kivül mindennap délben vagy este friss szárnyas, rostélyos és borjuszelet.
Jó boraim, sör és készséges kiszolgálatról régi jónevem kezeskedik.
Minden csütörtökön disznótor.
Számos látogatást kér
WEISZ ANTAL, vendéglős.

A „FONCIERE"
pesti biztositó-intézet
(alakult 1864.)
Budai képviselősége: II., fő-utcza 17. sz.
elfogad biztositásokat: **tüz, jég, szállitmánykárok és testi balesetek ellen, valamint az ember életére**
azonnali kötvénykiállitás mellett.

ROSENTHAL GÉZA
fa- és szénraktára
BUDAPEST,
I. ker.. Mészáros-utcza, **DÉLI VASPÁLYA** 8. szám.
A trifaili (stiriai) szénbányának kizárólagos eladási főraktára.
A közeledő téli idényre a t. cz. közönség becses figyelmébe ajánlja a budaiak által évek óta kedvelt **stiriai szenet.**
Fenti czim alatt akár postán, akár szóval intézett megrendelésre stiriai, porosz és petrozsényi I-sö rendü szalon szén jutányos árban és gyorsan házhoz szállittatik.
Ugyanott jó minőségü tüzifa kapható ugy hasábban, mint apritva.

Willinger Ferencz
füszer és vaskereskedő
I. k., Krisztina-körut 85—87. sz.
(Willinger-udvar.)
Ajánlja raktárát füszer, csemege, bor, pezsgő, cognac, rum, tea, irószerek, olajfestékekben, valamint: vas-, házi-, konyha és gazdasági czikkekben jutányos árak mellett.

Figyeljünk a pontos czimre.

Értesítés.

Van szerencsém a n. é. közönség és nagyrabecsült vevőimnek tudomására hozni, hogy nálam a czipőárakat a helyett hogy 30%-kal felszállitanám 30%-kal leszállitottam és pedig a raktár tulhalmozása következtében.

A nagyérdemü közönség személyesen meggyőződést szerezhet róla, ha üzletemet látogatásával szerencsélteti.

Férfi-czipők	3 frttól 5 frtig,
Női lak-czipők	1.60-tól 2 frtig,
Női czipők	2.50-től 4 frtig,
Gyermek czipők . . .	1 frttól 2.20-ig,
Csizmák	5 frttól 8 frtig.

Mérték szerinti megrendelések, ugyszintén javitások a legolcsóbban és legpontosabban elkészittetnek. Ugyszintén nagy raktár különlegesség, diszmű- és nemezczipőkben.

Kiváló tisztelettel

GLAUBER IGNÁCZ czipész,

Buda, Fő-utcza 35. szám.

MILLENIUMI OSZTÁLYSORSJÁTÉK.

Főnyeremény a legkedvezőbb esetben

Egy millió korona.

Huzás 1895. deczember hó 6-tól 14-ig.

		korona		korona
	1. jutalom	600000	=	600000
	1	400000	=	400000
	1	200000	=	200000
	1	100000	=	100000
	1	50000	=	50000
	2 á.	20000	=	40000
	2 „	15000	=	30000
	4 „	10000	=	40000
	10 „	8000	=	80000
	27 „	6000	=	162000
	100 „	2000	=	200000
	200 „	1000	=	200000
	1150 „	200	=	230000
(E 49 nyeremény közül az utoljára kihuzott kapja a 600.000 korona dijat)	20000 „	100	=	2000000
	21499	nyeremény és 1 jutalom		4332000

II. osztályu eredeti sorsjegyek

1 egész sorsjegy	1 tized sorsjegy	1 huszad sorsjegy
80 korona	8 korona	4 korona

IGÉRVÉNYEK

minden huzásra.

Eredeti sorsjegyek a napi árfolyam szerint vagy részletfizetésre az 1883. évi XXXI. t.-cz. alapján.

Beimel Lajos

bank- és váltó üzlet fiókja

Buda, II. ker., Fő-utcza 6. szám.

Egy millió

1.000.000 korona nyerhető a legszerencsésebb esetben

az

államilag **jóváhagyott**

Magyar osztálysorsjátékon

melynek

nagy nyereményhuzása

1895. deczember 6—14-ig ejtetik meg.

Vétel-sorsjegyek:

1 egész	**40 frt**	**1 tized**	**4 frt**
1 fél	**20 „**	**1 huszad**	**2 „**

(Portó fejében 5 kr., ajánlott levélért 15 kr. és nyereményjegyzékért 10 kr. fizetendő.)

Ajánlja és szétküldi postautalvány ellenében vagy utánvéttel is

Nyeremények

1	jutalom	á 600000 korona	=	600000 korona
1	nyeremény	á 400000 „	=	400000 „
1	„	á 200000 „	=	200000 „
1	„	á 100000 „	=	100000 „
1	„	á 50000 „	=	50000 „
2	„	á 20000 „	=	40000 „
2	„	á 15000 „	=	30000 „
4	„	á 10000 „	=	10000 „
10	„	á 8000 „	=	8000 „
27	„	á 6000 „	=	162000 „
100	„	á 2000 „	=	200000 „
200	„	á 1000 „	=	200000 „
1150	„	á 200 „	=	230000 „
20000	„	á 100 „	=	2000000 „
21499		nyeremény	=	4,332,000 korona

Heintze Károly

főelárusitó

Budapest, Szervita-tér 3. sz.

Sürgöny-czim: **Lottoheintze Budapest.**

Hogy a tisztelt közönség különböző számú több sorsjegy birtokában nagyobb nyereménykilátásokhoz jusson, — öt vagy ennél **több** sorsjegy bevásárlásánál a sorsjegyeket egymástól teljesen eltérő számokat állitok össze tetszés szerinti egész, fél, tized és huszad sorsjegyekből — a fenti árakon.

Jencs Vilmos

„Szent-János"-hoz czimzett gyógyszertára
II. ker. Széna-tér.

Az idei idény beáltával ajánlja friss töltésü és minden fajtáju gyógy- és üditő ásványvizeket nagybani árak mellett.

Kaphatók az összes bel- és külföldi gyógyszerészeti különlesgességek.

Mindenféle sebészeti eszközök.

Menthin szájvíz, a mely az Odolt hatásában. kellemes izénél valamint olcsóságánál fogva is teljesen fölülmulja. 1 üveg ára 40 kr. — Salol fogpaszta, a mely nagyszerü antiseptikus hatásu és igy a fogak odvasodását teljesen megakadályozza s izét a legutolsó részletig megtartja. Ára 60 kr.

Nemkülömben ajánlja a világhirü **Pries y Ca-féle** spanyol gyógyborokat valamint az általánosan elösmert és általa készitett Chinavas borát, üvegje 1/1 2 frt 50. 1/2 1 frt 50 kr. árakban.

Valamint saját készitésü és kitünőnek bizonyult lábizzadás elleni porát, 1 doboz ára 50 kr.

RÖVID- ÉS SZÖVÖTT ÁRUK

KÉZI MUNKÁHOZ TARTOZÓ CZIKKEK

MINDENNEMÜ SZABÓ KELLÉK

Alapittatott 1875.

ALBINI LAJOS

ezelőtt

Reinl József

II, kerület, Fő-utcza 40. szám alatt.

Ajánlja raktárát férfi fehérneműekben, saját készitmény. Ingek kizárólag a jó hirnevü „Schroll"-féle chiffonból, készitve. Divatos nyakkendők, gallérok, kézelők, fehér és szines ingmellek, és jó minőségü nadrágtartók. — Továbbá nagy raktár leány **torna öltönyökben** és torna **czipők,** gummi és fonott spárga talppal.

Nagy választék női és leány kötényekben, mosó- és lüszter kelméből. Valódi szinü harisnyák, és mindennemü szövött és kötött keztyük.

Ugyszintén futószőnyegek 1 mtr 30 krtól kezdve 3 frt 60 krig és jól mosható ruha barchent.

Jó szabásu és tartós derékfüzők.

VÁSZON, KANAVÁSZ ÉS CHIFFON

NÉMETH KÁROLY GÉZA

VAS- ÉS FÜSZERKERESKEDÉSE

(EZELOTT **FREYBERGER PÁL** FIOKJA)

BUDAPEST, II., SZÉNA-TÉR 1.

(BECK LIPÓT ÉS FIA LISZTKERESKEDÉSE MELLETT.)

Ajánlja jól berendezett **vas- és füszerkereskedését,** különösen **konyhaberendezési czikkek, rudvasak, tengelyek, szerszámok, szegek** és mindennemü **vasáru czikkekben.**

Minden a legjobb gyárakból.

Továbbá **czukor, kávé, rizs, tea, rum, cognac és minden egyéb füszeráru a legjobb minőségben.**

Denaturált szesz kimérve.

Pontos és előzékeny kiszolgálat.

Hirdetések

a

BUDA ÉS VIDÉKE

részére felvétetnek

a kiadóhivatalban

Alkotás-u. 12/a. Szőke-ház.

Kőbányai Polgári serfőző részv. társaság.

Városi iroda: Népszinház-utcza 22.

Polgári sör.

Király sör.

Szt. István sör.

Barát sör.

Városi iroda: Népszinház-utcza 22.

Budai raktár I. Fehérsas-utcza 6. sz.

Löwenstein Antal

cs. és kir. udvari sütőmester

fióküzlete: II. fő-utcza 5. szám.

— Liszt, tej, tejszin és vaj. —

Finom- és pék-sütemény a nap minden órájában frissen kapható.

Barabás József

krisztinavárosi

CASINO SÖRCSARNOKA

a legujabb kor igényeinek megfelelően, kényelemmel és fényesen van berendezve.

Lakodalmak és társasvacsorák rendezése elfogadtatik.

Mindennap frissen csapolt **udvari és bajor sör.**

Ma katona zene!

Magyarhon legkiválóbb és legtisztább savanyuvize

a szántói viz

Kapható mindenütt.

Főraktár: Werner Adolfnál,

II., Batthány-utcza 3. sz.

Tánczisola.

Schlaucher Ferencz jó hirnévnek örvendő vendéglős I. ker. Lógody- és Alagut-utcza sarkán levő egyik helyiségét **Xenemann János tánczmesternek** adta ki, hol minden hétfőn és szerdán este 8—10 óráig táncztanitás, minden szombaton pedig általános tánczgyakorlat tartatik. Tanulók a 3 havi tanitási idényre: férfiak 10 frtot, nők 6 frtot fizetnek.

Felvétel naponta este 7—9 óráig.

Xenemann János, tánczmester.

A KŐBÁNYAI

királysörfőző

részvénytársaság

ajánlja a máris közkedveltségnek örvendő

ászok, király, márcziusi, korona és bajor söreit a n. é. közönség figyelmébe.

PALACZKSÖR naponta friss töltés!

Megrendelések közvetlen a sörfőződe által eszközöltetnek.

GANZ és TÁRSA

vasöntöde és gépgyár-részvény-társ. Budapesten.

Gáz- és Petroleum-motorok álló vagy fekvő, egy vagy két hengerrel.

Készit:

A) **gépeket és épitési munkákat, teljes malomberendezéseket, vasuti kocsikat és vasuti fölszereléseket, transmissiókat.**

Specziálitásai B) **kéregöntvény** vasuti kerekek, váltók, zuzómüvek, hengerek- és ágyúgolyókhoz.

Hengerszékek kéregöntetü hengerekkel mind a magas malmászathoz, mind pedig a parasztra őrléshez s **egész malomberendezések.**

Facsiszoláshoz, papir- és czelluloza-gyártáshoz való gépek.

Vizikereket nagy sikerrel pótló **turbinák.**

Villamos világitás nagy távolságra is a motortól.

Zsilipek, csővezetékek, frictiós kapcsolások, rotatiós dynamométerek.

Acélöntés.

Nyomatott Heisler J. kö- és könyvnyomdájában, Budapest, II. Várkert-rakpart 1. sz. (Kluseman-féle ház.)

Budapest, 1895. IV. évfolyam 48. sz. Vasárnap, december 1.

BUDA ÉS VIDÉKE

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI ÉS TARSADALMI HETILAP.

BUDA ÉS VIDÉKE ÉRDEKEINEK KÖZLÖNYE.

Szerkeszti: ERDÉLYI GYULA.

KIADÓ-HIVATAL, hol előfizetni lehet és hirdetések felvétetnek; I. ker. Alkotás-utcza 12/a. Szőke-ház.

Megjelenik minden vasárnap. Előfizetési árak: Egész évre 12 korona, fél évre 6 korona, évnegyedre 3 korona. Egyes szám ára 24 fillér.

SZERKESZTŐSÉG, I. ker., Alkotás-utcza 12/a. Szőke-ház. kéziratokat és közleményeket ide kérjük küldeni.

A munkások.

Nehéz az élet, küzdelemmel jár a megélhetés. A szomoru helyzet megjavitása, állami gondok feladata.

Panasz hallatszik fel minden oldalról, de erőszakoskodással javitani a helyzeten, annak, a ki jogállamban él, nem vezethet czélra soha!

Csak az az ember, ki öntudatában van létérdeke felett; csak az az ember birálhatja meg, vajjon jogosult-e saját exintencziáját koczkásztatva oda dobni egy egész családot a véginségnek?!

A nagyhangu szavak, a kimondott szók, az elkeseredésnek a szava majdnem annyit jelent, hogy most követelnünk kell mindent, a mi éppen nekünk tetsző dolog.

Az „én“ mindenkor előtérbe nyomulhat, de mindig csak a törvényhatárain belől.

A férfi, a kenyérkereső soha sem dobja oda nejét, gyermekeit a véginségre csak azért, mert felbujtva, jól esik neki ha egy-két napra oda hagyja mühelyét, hogy szesz és gőzzel telt korcsmai levegőben zajos tetszés között mondja el mondani valóját, és követelje sorsának megjavitását.

Hát más alkalom nincs erre? A gyülekezés joga az alkotmányos és jogállamnak egyik kriteriuma.

Hát tiltja valaki, hogy az elkeseredetség szavát panaszba foglalva, fel ne küldjék oda, a hová illetékes?

Mért nem teszik ezt?

Azt mondhatják erre, hogy száz és száz memorandum és peticzió érkezett már be a képviselőházhoz, de segitve helyzetőkön nem lett semmivel.

Jól van! elhisszük, de ez még ne legyen lemondás, hanem a további kérelmezés egy ujabb momentuma, és kopogtassanak addig, mig panaszuk meghallgatásra talál.

Még a magyar munkásoknak lehet czitálni a szent irás szavaiból: „kopogtassatok és megnyittatik nektek“, de a külföldről bevándorolt agitárok e vérrel szentelt haza földjén ne vessék meg lábukat, mert csak a romlásnak ágyát vetik meg.

A kinek se hazája, se vallása nincs, az nem mi közibünk való! az menjen más országot keresni izgatásának helyéül, de ne fészkelje magát Magyarországba, a hol első sorban a munkások: hazafiak vallásosak és törvény tisztelők.

A hazának minden rögéhez ragaszkodik a jó becsületes, magyar munkás, ha a megélhetés forrását megadják neki. Béketürő, dolgos és szorgalmas, mert él hazájának, és él családjának, a melyet rajongással szeret.

De a kiket meghalt elődeinek sirja nem vonzza, a ki apjának, anyjának sirját nem tiszteli, a kinek mindegy, ha idegenbe hajtja is le fejét; az keressen magának más hazát, vagy ha itt akar élni közöttünk: tisztelje a törvényt, a melyet a koronás felkent királytól az utolsó koldusig mindenkinek tisztelnie kell.

Ha fáj a munkások sebe, gyógyitani kell; ha a mostani viszonyok mellett a megélhetése türhetetlen, segiteni kell rajta okvetlenül; ha megdolgozott verejtékes munkájáért nem kapja meg tisztes bérét, ugy az államgépezetet kell elővonni, hogy törvény által biztositsa sorsukat; de törvénytelen utakon és módokon megbicsaklani, és „Hands Offot“ kiáltani, és a feleséget és gyermekeket kivált most tél-viz idején nyomorba taszitani, egyetlen egy tisztességes munkásnak se lehet feladata.

Van mód és alkalom a kérvényezésre; követelni is lehet. Alkotmányos jog ez, a melyet ezredéves törvényünk biztosit, de holmi általános sztrájkokkal a munkások saját helyzetét még sulyosabbá tenni: lelketlen vállalkozás, s áldatlan munka.

Nem a tőkét, nem a munkaadót védjük mi, hanem lelkünk igazából védjük a munkások érdekét,

Ez az egyetlen czél lebeg előttünk akkor, a midőn óva intjük őket a törvény tiszteletre.

Mindennek eljön majd az ideje, a várakozás, a türelem még nem a lemondás, nem a halál, mert még az enyészet felett is győzedelmeskedik a „feltámadás“ vigasztaló szava.

A „BUDA és VIDÉKE“ TÁRCZAJA.

Elvek és tövisek.

(Regény egy kötetben.) (27)

Irta: ERDÉLYI GYULA.

Rótyi Antos István barátomnak!

Dombor Péter erős, hatalmas hangja átszelte az elnökség és bennfentes párthivei kiáltozását. A hirtelen támadt ellenzék körülfogta a szónokot és lezúgta Muhar Manóék zajongását.

Halljuk a szónokot!

Péter várt mig a moraj elzúgott és akkor beszélt:

„Igen kedves barátaim! Orrotoknál fogva vezetnek. A helyett, hogy jogaitok teljesedéséhez közelednétek, messze kerültök ettől. Elvek és tövisek nevében veszik el utolsó filléreiteket. Megtanitanak gyülölni a helyett, hogy a szeretetben erősitenének. A mit a munkás akar azt nem a gyülölettel, fenyegetéssel, de a szeretettel nyeri meg. Hangoztassátok jogaitokat. Jöjjön el az egyenlőség, a szabadság, a testvériség országa, de ne erőszakoskodjatok. Az ámitók utjairól térjetek le, kik a zavarosban halászva munkátlanul henyélve élnek a munkás verejtékéből. Szóljatok, zörgessetek, végre is teljesedni kell kivánságtoknak. Hogy pedig a hályog leessék szemeitekről kérjétek csak a pénztárvizsgálatot . . .

Kati Péter beszédét figyelemmel hallgatta. Józan és természetes eszével felismerte azt a helyzetet a mibe belekeveredtek. A hiuság, a nagyravágyás mámora legalább ebben a perczben eloszlott és felszabadult az egészséges gondolkodás. A büvölet, melylyel a báró és Klotild körülvették a beszéd alatt elvesztette erejét. Szeretett volna elmenni innen, haza az akáczfák alá, az udvarba, a kertbe. Ugy hivogatta az édes otthon.

Nem ismerte a világot. Ferdén nevelték. Se ur se paraszt. Vonzotta az uraskodás külsősége. Futott a hiuság után. Most sem tudott volna vágyairól teljesen lemondani, de aggódott azon, hogy nem az igaz ösvényen indult el.

Péter beszéde szaporitotta aggodalmait. Hová jutottak? Micsoda nép ez, mely a másikat ki akarja fosztani. Egyszerüségében soha sem hallott a társadalom forradalmi kérdéseiről.

Látott a mezőn vigan énekelve dolgozó, iparkodó munkásokat, kik megelégedve dicsérték az Istent és hozzá fohászkodtak bajaikban.

Legfelebb Ábor Ábeltől hallott néha rejtélyes szavakat, mit talán maga Ábor Ábel sem értett. De most rettenetes képet látott.

Pónöge Lőrincz a diszelnök, a diszdiktátor, a munkás segitségére jött földmives, a kedves ünnepelt szintén ugy érezte magát, mint a kinek fogát huzzák . . . de azért megülte helyét, mert a komédiának ugy kivánja rendi.

Boszankodott Péterre. A bátyja Máté ur elhóditotta előle Káva Ferkó kenderföldjét. Péter beszédében is csak a sárga kaján irigységet kereste.

Nézett ide, nézett oda. Mit szól ehez a védnök báró, mit szól hozzá felesége, a védnöknő, mit a derék és szájas Muhar. Van-e pénz nincs-e pénz a ládafiában és milyen légyen hát voltaképen az állapot. Hol vannak az elvek, hol a tövisek?

Mik légyenek az elvek azt nem sejditette még egészen, de a tövisek boronálását ugy érezte a hátán mintha köpülyözték volna. Még bekövetkezhetik, hogy se pénz se hivatal. Ez a Dombor gyerek megrontja a dolgok folyását.

Klotild és a báró izgatottan várták mi fejlődik ebből? Hát egyszerre vége legyen mindennek? Szétoszoljanak a tropikus álmok, oda a királyság, oda a kivándorlás. Elevenökre tapintott Péter. Két ut nyilik: fuss vagy fizess.

Muhar Manó elveszitette teljes lélekjelenlétét, a tüntető, a népvezér, a vértanu koszoruzó rosszul érezte magát. Csőry Miklós jelenléte zavarta. Ellopta egyszer Csőry télikabátját, ki

Emlékirat a főváros tanácsához.

„Tekintetes székesfővárosi Tanács!

Székesfővárosunk budai része a főváros keretében mindig nagy fontossággal birt a multban, miként ezt a történelem bizonyitja és bir jelenleg is, mert kiemelkedő helyzeténél fogva kiváló pontja a fővárosnak. Legalkalmasabb lakóhelynek kinálkozik friss, üde levegőjénél, minden oldalra terjedő gyönyörü kilátásánál és páratlan egészségi viszonyainál fogva.

Minden elfogulatlan ember elismeri, hogy a budai rész II. és III. kerülete az állandó országház, királyi Curia és vigszinház felépülte után nem maradhat meg jelen elhagyatott állapotában és elvitázhatlan, hogy a főváros egyesitésének 20-ik évében, Buda azon részének felvirágzásáért valamit kell tenni, mert a fővárosnak jól felfogott érdeke kivánja azt.

Ha tehát óhajtjuk, hogy a Budai rész is fejlődjön, erre a jelen idő kedvező, mert a pesti részen készen áll az Andrássy-ut és a Nagykörut, mindenik villamos vasuttal bir. Kiépült és mindennel el van látva a Kis- és Nagy Zugló, Tisztviselő-telep, Ujpest, Kis-Pest, Erzsébetfalva és még számtalan a központtól messze fekvő hely. Szóval a Tekintetes Tanács a budai rész hátrányára a pesti rész sok költségbe kerülő fejlődését előmozditotta.

A budai rész II. és III-ik kerülete között a Margitszigettel átellenben terül el fővárosunknak legszebb része a Zöldmál-, Pálvölgy- és Csatárka-dülő, mely városrész levegő és kilátás tekintetében egyetlen az egész fővárosi határban. Ehez járul, hogy szomszédságában van a Lukács- és Császárfürdőnek, igen közel hozzá az állandó országház, királyi Curia és vigszinház s nem messze fekszik tőle a vallás- és közoktatásügyi, földmivelésügyi, igazságügyi miniszterium, a budapesti kir. törvényszék és a nyugoti pályaudvar s több más középület.

Azon gyönyörü területnek, mely megérdemli, hogy fővárosunk belterületéhez minél előbb csatoltassék, mert első tekintetre szépségével mindenkit megnyer, — bár lakója van elég és folyton szaporodik, — de sem vize, sem járható közlekedési utja, sem világitása nincsen, sőt a közbiztonsági állapotok is rendezetlenek. Mintha a jelzet igen szép fekvésü terület lakosai nem a fővárosban laknának és nem adófizető polgárok lennének. Mintha a tekintetes Tanács a budai részről egészen levette volna atyai gondoskodását, s annak hátrányára csak a pesti rész idomtalan és sok költségbe kerülő fejlődését segiti elő, s nem akarná átlátni azt, hogy a figyelem már a budai rész felé irányult, s a még bármikor rendezendő kiállitás csak a budai részre tehető, s ennek rendezéséig a történelmileg nevezetes és ritka szép fekvéssel és kilátással biró ujlaki és óbudai rész is kell, hogy fejlődjék.

A zöldmál-, pálvölgy- és csatárka-dülői ház- és telektulajdonosok, illetve közbirtokosok méltán várhatták volna, hogy a jelzett területet — pótolva az eddigi mulasztásokat — az ezredéves ünnepre legalább vizvezetékkel és járható közlekedési utakkal a tekintetes Tanács ellátja. De ugylátszik mostohák vagyunk és kérnünk kell azt, mit kérés nélkül évekkel ezelőtt — az uj országház épitésének kezdetekor — meg kellett volna hogy kapjunk.

A Szemlőhegy legmagasabb részére a Józsefhegyre a vizmedenczét épitik, de az azon vidék legmagasabb helyére a közmunkák tanácsa által közczélra szánt területen a tervezett medencze kiépittetése szóba sem kerül. Pedig az első medenczével kapcsolatban a második medenczének is kevés több költséggel való kiépittetése esetén a jelenlegi vizellátási területen kivül a Szemlőhegy egészen és a gyönyörü Zöldmál, továbbá a Pálvölgy-, Csatárka- és Vérhalom-dülő is ellátható lenne vizzel. Igy az adófizető telektulajdonosok az ezredéves ünnepre ki lennének elégitve, a keletkezett épületek pedig nem lennénnek kitéve annak, hogy tüzvész esetén egészen leégjenek, s az élenydus fák, melyre nagyszüksége van a fővárosnak, vizhiány miatt kivesszenek.

A Zöldmál-dülőben közczélra szánt területre már régen tervezett s a tekintetes székesfővárosi Tanácshoz A) alatt mellékelt tervben 2. sz. megjelölt vizmedenczének kiépittetési és a vizvezetéki csőlefektetés költségeinek a viz használata által szabályszerü százaléka hogy megtérül, annak bebizonyitására bátorkodunk B. alatt egy nyilatkozatot is csatolni, melyet a közbirtokosok nagyobb része készséggel aláirt.

A mi az utakat illeti, azok használatban vannak, de oly rendezetlenek, hogy alig járhatók, és oly keskenyek, hogy két szembe menő kocsi egymás elől ki nem térhet. Kik a vidéken megfordultak, igazolhatják, hogy a legtöbb kis község határában jobb ut van, mint a milyen Budapesten a (kis) Szemlőhegyről a Zöldmáldülőn keresztül a Csatárka-dülőbe és innen tovább Hidegkutra vezető főforgalmi érnek nevezett 10-öles széllességre tervezett ut, mely annál is inkább jövőben fontossággal fog birni miután a katonai lövölde a hidegkuti határba van tervezve.

A mi pedig a Zöldmál-dülőn keresztül a Csatárka-dülőbe és tovább Hidegkutra vezető, a tekintetes székesfővárosi Tanácshoz A. alatt csatolt tervben megjelölt 10 öles széles ut kiszélesitését illeti, az sem okoz nehézséget, mert a C. alatt is mellékelt okirat szerint hajlandók vagyunk a szabályozás értelmében az ut részére szükséges területet a fővárosnak dijtalanul átengedni.

Az előadottak alapján a zöldmál-, pálvölgy- és csatárka-dülői közbirtokosok folyó évi és hó 3-án tartott értekezlete azzal a szerény kéréssel fordul a tekintetes Tanácshoz: hogy a gyönyörü kilátással és jó levegővel biró fent jelzett dülők adófizető polgárairól se méltóztassék megfeledkezni, s a A. alatt csatolt terv szerint a Szemlőhegygyel kapcsolatban nevezett dülőket vizvezetékkel ellátni, a közlekedési utakat kiépittetni, a csatornázás és világitás berendeztetéséről és a közbiztonsági állapotokról gondoskodni méltóztassék, hogy igy fővárosunknak kiváló és látogatott területe rövid idő alatt beépülhessen és lakósai üdvözölhessék a tekintetes Tanácsot mely azt elősegitette.

Melyek után azon reményben, hogy a tekintetes Tanács jogos kérésünket rövid idő alatt teljesiteni fogja, maradunk

Budapesten, 1895. november 3-án Teljes tisztelettel a mai értekezletre egybegyült székesfővárosi zöldmál-, pálvölgy- és csatárka-dülői közbirtokosok nevében: Halász Ferencz, elnök. ifj. Holtzspach Nándor, alelnök. Ledermajer János, jegyző. Vavrek Gusztáv, aljegyző.“

Ezt a méltányos kérést a magunkévá teszszük s mint Budának sürgős teljesitésre váró érdekét a fő- és székváros tanácsa jóakaratu figyelmébe ajánljuk.

A turisták tele.

I. Kérelem és felhivás.

Az ártatlan gyermeksereget boldogitó „Karácsony“ közeledte ismét arra indit, hogy az Osztály fennállása óta állandósitott szép szokásnak hódolva, ez idén is turista-karácsonyfát állitsunk ott, hova a jótékonyság angyala ellátogatni nem szokott, hacsak mi turisták, kik a fenséges természeti alkotásokért s első sorban a hegyvidékekért rajongunk — e vidékek szegény gyermekeiről meg nem emlékezünk! És valóban lehet-e nemesebb tett, mint ártatlan szegény gyermekeken segiteni, a nyomort enyhiteni ott, hol ily tett egyszersmind hazafias cselekedet is, mert idegen ajku gyermekeket boldogitva, jótékonyságunkkal azokat a magyarság eszméjének nyerjük meg, szivecskéjükbe oltva a legszebb erényt, a „Magyar haza“ szeretetét!

Ez a megyőződés vezérelt már a mult években hat alkalommal rendezett „turista-karácsonyfa“ ünnepélyek megtartásánál és ugyanez késztet ez idén arra, hogy Pilis-Szt.-Kereszt község szegény iskolás gyermekei érdekében forduljunk igen tisztelt tagtársaink s főleg szeretetreméltó turista-hölgyeink nemes szivéhez azzal a kérelemmel, hogy a folyó év deczember 26-án rendezendő karácsonyfa-ünnepélyt nemes adományaikkal lehetővé tenni és támogatni kegyeskedjenek.

---

nem jelentette fel, pedig sok más egyebet is tudott róla ép ugy, mint a báróról.

Csőry Miklós jól ismerte az életet. Nem volt sohasem erkölcsbiró, mint báró Szirtes Aladár. Megélt a magáéból. Nem szorult senkire. Soha nem kártyázott, pedig tudott kártyázni. Nem volt olyan fogás, volta mesterség mit ne látott volna, a sipistaságtól kezdve a legmagasabb fogásig. A szegény ember küzdelmeit, mulasztásait, hibáit elnézte, de üldözte a rosszakaratu gonoszt. Nem állt ki, hogy mások gyengeségei felett biráskodjék, mint báró Szirtes Aladár, ki üvegházból kővel dobálódzott. Oly jól tudta kicsoda Szirtes Aladár, Brinzenstein Klotild, Muhar Manó, vagy a falusi Káva Ferkó, hogy naplót irhatott volna róluk. Ezek is tudták, érezték kicsoda Csőry Miklós.

Muhar Manó vezette a játékot. Neki kellett szólni. Kigyó simasággal egyelőre fulánkját nem sziszegtetve fogott a dologhoz. A tisztelt közgyülést figyelmeztette, hogy a pénztárvizsgálat nincs napirenden. A Szegfü-asztaltársaság e szép örömnapjába nem keverhettek anyagi dolgokat. Ez elrontotta volna az ünnep fényét. Tiz tag irja alá az inditványt, összehivja a közgyülést. Különben a mult évről meg van a fölmentvény.

„Nem kell. Hiába való beszéd. Lássuk a pénztárt. Mi történik a pénzünkkel!“

„Gazság!“

„Szemfényvesztés.“

„Csalás.“

„A pénztárt akarjuk látni.“

A báró valamit sugott Pönöge uramnak. Ez nehány köhögéssel megköszörülte a torkát és ékes szavakban nyilvánitotta, hogy a pénz ki van adva kamatra, de jót áll érte . . .

Erre valahogy megnyugodott a kékpárt ellenzéke, de közgyülést, vizsgálatot kért. Ujra zaj. Lárma. A dalárda Muhar intésére elkezdette énekelni a Marseillaiset, az elnökség tombolt, dobogott. Az ellenzék nem különben.

Egyik sem hallotta a másik szavát. A rendőr-tisztviselő csak nagy erőfeszitéssel tudott az elnök emelvényére jutni és mikor idejutott feloszlatta a gyülést. A gyülés szitkozódva, átkozódva oszlott szét. Az ünnepelt fogai vaczogtak. Hiában éljenzett a négy-öt hátramaradt kolompos.

Csőry Miklós odaférkőzött Muhar Manó mellé és a fülébe sugta, hogy beszélni akar vele . . .

VIII.

Dombor Máté, Csőry Miklós és Péter megvárták mig a gyülés eloszlott és a rendőrtisztviselővel távoztak. A rendőrtisztviselő rokona volt Csőry Miklósnak.

A fiatal rendőrtisztviselő sokat képviselte a rendőrséget a szocziális és munkásgyüléseken és ünnepélyeken. Foglalkozott a kérdéssel s nem az üldözéssel, az erőszakkal kivánta azt megoldani, hanem a megelőzéssel.

Miklós többször váltott ebben a kérdésben levelet rokonával, mert ő is ezt a nézetet vallotta. A kérdést meg kell oldani, az elől többé kitérni nem lehet. Adják meg a munkások jogait, állitsák helyre a társadalom egyensulyát. Tiszteljék az elveket és huzzák ki a töviseket . . . A hamis prófétákat tegyék semmivé, hanem segitsék diadalra az igaz ügyet. A rendőrség ne legyen ellensége a szocziálizmusnak, ha az tisztességesen, méltóságosan nyilatkozik. Segitse a munkást és teljesitse hivatását, hiszen a gondviselés képviselője a földön a rendőrség.

A polgárság pedig támogassa a rendőrséget e feladatában, ne legyen ellensége, ne védje a tetszetős és népszerü gonosztevőt a rendőrséggel szemben.

A társadalom segitsen leálczázni mindenkit, a ki képmutató.

(Folyt. követ.)

Ha van Istennek tetsző, kedves cselekedet, ugy bizonyára ez önzetlen cselekedet az, mert oly szegény gyermekeket örvendeztetünk meg, kiknek pártfogójuk nincsen, kiknek nyomorával senkisem törődik!

A kegyes adományokat (ruha, tanszer, édességek, vagy pénzadományokat) egyesületünk helyiségébe kérjük czimezni; ugyanott kaphatók gyüjtőivek is. Tekintettel az ünnepélyhez szükséges, időt igénylő előkészitő intézkedésekre, tisztelettel kérjük a nemeskeblü adakozókat, hogy kegyes adományaikat deczember 18-ig bezárólag hozzánk juttatni méltóztassanak.

Az osztály elnöksége nevében!

dr. Marinovich Imre, titkár. **id. gróf Teleki Géza,** elnök.

II. Felolvasó-estélyek.

Osztályunk a mult évekhez hasonlóan a most közeledő téli időszakban is a turistaság iránti érzék felkeltése és ébrentartása s különösen a honismeret terjesztése végett felolvasó-estéket rendez, melyek mindig egyes vidékeknek vetitett képekben való bemutatásával kapcsolatosak.

Dr. Lengyel Béla ez idei egyetemi rektor ur és dr. Krenner József tanár ur szivességéből a felolvasásokat most is a kir. m. tud. egyetem ásványtani intézetének előadási termében (VIII., Muzeum-körut 4. szám, földszint) az alábbi szombati napokon mindenkor esti 6 órakor tartandjuk meg. A felolvasások sorrendje a következő:

Deczember 7-én.

Dr. Marinovich Imre: Vándorlás a fogarasi havasokban.

I. A Negoi (2544 méter).
II. Bulea-völgy és Kercz.
III. Nagy-Szeben és környéke.
IV. Néprajzi adatok e vidékről.

Előadó ez alkalommal e vidéket s annak népét mintegy 50, a „Siebenbürgischer Karpathen-Verein“ által szivességből átengedett vetitett képben ismerteti.

Deczember 14-én.

Konkoly-Thege Miklós: Meteorologiai megfigyelő állomás a nagyszalóki csucson.

Előadó felolvasása során a külföldi legmagasabb meteorologiai megfigyelő állomásokat vetitett képekben mutatja be.

Január 11-én és 25-én.

Petrik Lajos: I. A Retyezát hegyvidéke. II. Petrozsény és környéke. A Páringhegység.

Előadásai során a felolvasás ez idei kilencz napi vándorlását ismerteti mintegy 120 vetitett kép bemutatásával.

Február 8-án.

Halaváts Gyula: Képek a Krassó-Szörényi hegységből.

Február 22-én.

Konkoly-Thege Miklós: Tengeri utazás. Fiume—Hamburg—Calais—Dover.

Márczius 14-én és 28-án.

Dr. Fialowski Lajos: Budapest kirándulási területe.

Előadó két estén Osztályunk kirándulási területét mintegy 120 vetitett képben ismerteti.

Az április hóban esetleg tartandó előadásokat az „Értesitő“ legközelebbi számában közöljük. (Magyar Turista-egyesület.)

Ismerőseink.

(Árnyak és fények.)

Szokolyi Viktor.

Furcsa egy pálya az iró pályája. Ma ünnepelik, divatban van. A közönség mohón olvassa. Bizonyos hatalom kerül a kezébe. Vezet, tagja az intéző köröknek. Ünnepelt név, a kiadók üldözik az ajánlatokkal. Könyvei kapósak. A lapok hirdetik a nevét. Fiatal irók bámulják stb. stb.

Az iró megérdemelte ezt az ünneplést, ezt a nevet, ezt a tiszteletet. Becsülettel, tisztességgel dolgozott. Betöltötte hivatását. Előbbre vitte az emberiség sorsát. Eszméket hirdetett. Gondolatai voltak. Végrehajtotta a szép, igaz és jó törvényét. A mit irt, annak nyoma maradt. Abban a korban, melyben irt irányozta az eszméket. Tanitott lelkesedni, hazát szeretni, fenkölten gondolkodni.

Élete deléhez érve jól megérdemlett nyugalomba vonult. Jönnek más idők, más emberek más divatjai az irodalomnak. Uj nevek, uj irányok, pajtáskodás kikiáltottjai. A kortársak halnak s egyszerre a piaczon többé nem emlegetik az iró nevét. Semmitérő dolgok, munkák, jól kidobolva szoritanak le jó munkákat, érdemes neveket. Az iró neve elhalványul. Nincsenek pajtásai, kik a kirakatba tegyék és ecce homo-t zajongjanak.

Az eszmék vesznek. Az anyag, a vér leküzdi az idealizmust. A könyvkereskedő az agyonmodernizált munkákat kinálja. Ha a régi szépért hevült gárdának egy-egy tagját kérdezik az ifju óriás hanyagul kérdi: Ki az? A czirkusz bohócza, tánczosa, öklözője nem ismeri a régi tornák bajnokát. Néhány régi pajtás emlékezik reá, nehány hü olvasó emlegeti és értékét nem jegyzik az irás börzéjén.

Szokolyi Viktor, ki tinynyei magányában vonult el élvezni a természet szépségét, sokad magunkkal érezheti az irodalmi áramlatok hullámzását. Hosszu és érdemes jókat alkotott irói pályája után távolról nézi csak az irodalmi czirkuszokat és orfeumokat. Büszke megelégedéssel, önérzettel tekinthet vissza multjára, melylyel a hazát és a magyar irodalmat becsülettel szolgálta, abban a korban a mikor az volt a jelszó: hazafiság a nemzetiségnek.

Müvei hatottak. Nem mulékony vásári munkák ezek, de gondolkodó fő alkotásai, a melyeknek nyoma marad az irodalomban. Nem halva születtek, mint a mai legtöbb munka.

Mint szerkesztő a „Hazánk és Külföld“ alapitásával tette maradandóvá nevét. Csinnal, izléssel, tapintattal szerkesztett s nem egy fiatal irót képezett, vezetett be az irodalomba.

Csak általános vonásokban méltatjuk korának egyik jeles iróját, bővebben beszélnek majd „Emlékiratai“, melyen most is dolgozik és melynek megjelenése irodalmi eseményszámba megy.

A „Buda és Vidékét“ már több közleménynyel tisztelte meg. Többek között egy nagybecsü tanulmányt közöltünk tőle az elmult évben, mi méltó feltünést keltett.

Bármily szerényen vonult is félre bizonyos irodalmi dolgok miatt békétlenül, a tinynyei uriházat egykor márványtábla fogja jelelni azzal a felirással, hogy itt lakott Szokolyi Viktor.

e. gy.

Jegyzőkönyv.

Velvétetett Bián 1895. évi november hó 22-én a pilisi alsó-járás megyei bizottsági tagjainak értekezletéről.

Jelen voltak:

Vásárhelyi Géza, Földváry Miklós, Löwi Mór, Dézsy Mihály, Szabó Lajos, Weisz Adolf, Szabadházi József, Vida Gábor, Raiz Floris és Nyirák Gyula, megyei bizottsági tagok.

Vásárhelyi Géza üdvözölvén a szép számmal egybejött bizottsági tagokat, előadja, hogy a folyó hó 14-én Budapesten főispán ur Ő nagyméltósága elnöklete alatt megtartott szükebb körü konferenciától nyert megbizása alapján hivta össze a mai tanácskozmányt, melynek czélja, hogy ez a járás a jövő hónapban megtartandó általános megyei tisztujitás alkalmával követendő magatartásáról határozzon, s egyben felkéri a megjelenteket, hogy elnököt és jegyzőt válasszanak.

Mire elnökké egyhangulag Vásárhelyi Géza, jegyzővé Nyirák Gyula megválasztatott.

Elnök mindenek előtt előterjeszti és felolvastatja a november 14-iki értekezlet jegyzőkönyvét.

A konferenczia, a maga részéről is teljes bizalmat fejezvén ki ugy Beniczky Lajos alispán, mint a többi központi tisztviselők irányában is, őszinte örömmel járul a központi értekezlet óhajához, hogy valamennyien ujból megválasztassanak.

A mennyiben Zseny József II-ik aljegyző lemondásával ez a hely megüresedik, a fokozatos előléptetés szerint történendő választásuk mellett foglal állást, s az igy üresedésbe jövő VI-ik aljegyzői állásra pályázó két jelölt, ugymint Hirkó Béla és Marschalkó Béla egyike mellett sem foglalván állást, mint nyilt kérdést szabad tetszésére bizza a megyei bizottsági tagoknak, hogy mely jelöltre adják szavazatukat.

Ezekhez képest, a központi tiszti karra nézve a megállapodás létre jövén elnök felkéri az értekezletet, hogy a legközvetlenebbül érdekelt kérdésre, a járási tisztviselőkre nézve is nyilatkozzék, s maga részéről mint kipróbált munkaerőt a fedhetlen jelleméről, tiszta hazafiságáról ismert derék s buzgó főszolgabirót Bódiz Lászlót s Tahy Iván szolgabirót, kit mint dicséretes képzett, gyakorlott jeles tisztviselőt ismer, hozza javaslatba, mint e járás jelöltjeit s jelenti, hogy három a megjelenésben akadályozva volt járásbeli megyei bizottsági tag u. m. Gozony Gyula, Heller Iván és Endresz Márton is, a jelenlegi főszolgabiró s szólgabiró megválasztását levélileg ajánlják.

Az értekezlet, elnöknek ezt a javaslatát egyhangu lelkesedéssel teszi magáévá s a küldöttségileg meghivott Bódiz Lászlót s Tahy Ivánt ragaszkodásáról biztositván, őket jelöltjeinek kiálltja ki s felkéri, a központot, valamint a többi járásokat, hogy a tisztujitás alkalmával a kölcsönös viszonosság elvénél fogva, jelöltjeit támogatni sziveskedjenek.

Ezzel a mai tanácskozmány tárgya kilévén meritve elnök a felveendő s általa a főispán ur Ő nagyméltóságának bemutatandó jegyzőkönyv hitelesitésére Földváry Miklós és Löwi Mór bizottsági tagokat kérvén fel, az értekezletet berekeszti. Kmf. Vásárhelyi Géza s. k. mint elnök, Nyirák Gyula s. k. értekezleti jegyző, Hitelesitjük, Löwi Mór s. k. Földváry Miklós s. k.

Irodalom.

Szent-István-Társaság könyvei. A karácsonyi könyvpiaczon legelsőbben is a Szent-István társaság értékes és jótartalmu könyvei jelentek meg. Az elterjedt és tekintélyes vallásos társaság könyveinek tartalma is vallásos. Minden szülő bátran kezébe adhatja gyermekeinek ezeket a jó könyveket, melyeknek kiállitása is diszes. A könyveket, a melyek Szent-Miklós, karácsony, ujév ünnepén és egyébkor is hasznosan mulattatják az ifjuságot, ajánljuk olvasóinknak. A Szent-István-Társulat élvezetes ifjusági iratai és szivnemesitő népies kiadványai megrendelhetők a Szt-István-Társulat ügynökségénél Budapest, IV. Királyi Pál-utcza 13. sz. A jeles gyüjtemény közül megemlitjük: **Aranka** II-ik kiadás szép képpel diszes kötésben ára 50 krajczár. **Tanulságos olvasmányok** kötve egy forint. **A lelkiismeret.** 228 oldal 80 kr. **A falu árvagyala**, ára 70 krajczár. **Hasznon mulattató** 232 oldal. Gyüjteményes ifjusági kiadvány, ára 80 kr. **Ifjuság könyve**, elbeszélések, költemények képekkel, 264 oldal 1 frt. A Szt-István-Társaság különösen ügyel arra, hogy a gyermek vagy a serdülő ifju olyan olvasmányt kapjon kezébe, mely lelkét és szivét erkölcsben vallásosan képezi. Ez pedig a szülőkre nézve nagyon fontos.

Ólombetük világa czimü elbeszélé sekre hirdet előfizetést Robicsek Zsigmond mint kiadó. (V. Fürdő-utcza 8.) A könyvet Kósa Rezső irta, ki maga is betüszedő volt. Személyes tapasztalatait és megpróbáltatásait beszéli el fordulatos történetekben. Ára 1 frt. Az előfizetési pénz deczember hó közepéig küldendő a kiadóhoz. A betüszekrény előtt czimmel az előfizetési felhivás mellé hangulatos mutató van csatolva.

Szahota Mihály.

Ezelőtt mintegy husz évvel volt nekem egy jó tanitóm, kiért mindnyájan rajongtunk, mert hisz az arczáról, megjelenéséből, beszédéből is rá lehetett ismerni, arra az emberre, a ki békés, nyugodt természetével, alapos tudásával, kitünő kedélyével meg tudott hóditani gyermeket, felnőttet egyaránt.

A haj megszürkült, a kedély ifju maradt.

Hogy örvendett, mikor engem, kivel az iskolában annyit bibelődött, megismert, mint ifju kollegáját. Azt hangoztatta mindig boldogult Miska bátyánk: „azóta becsülöm még többre a tanitói pályát, mióta tanitváoyom tanitótársam lett!“ Mily őszinte örömet érzett e fölött, ezt csak az tudhatja, ki őt közelebbről ismerte.

S még szombaton is, mikor az iskola kapujánál elváltunk, oly örömmel beszélt arról, hogy még ezt az egy évet szolgálja csak le s akkor elmegy nyugalomba s tudja Isten! — mégis oly busan távozott! Még szombaton, mit sem sejtve bucsuzott el tőlünk, kellemes időtöltést kivánt vasárnapra, s hétfőn már ravatalához mehettünk csak.

Nem szenvedett, csak elaludt! Elaludt ugy, hogy fel sem ébredt többé!

Harminczkilencz évet töltött a tanitói pályán! Volt tanitványainak unokáit is tanitotta már!

Küzdött négy évtizeden át s még csak annyit sem nyert a sorstól, hogy pihenhessen önmaga szerzett dicsőségén s végig tekinthessen örvendő kebellel azon a seregen, melynek vezére, oktatója ő volt.

Hisz 58 éves kor még nem olyan nagy, hogy ne érdemelné ráadásul nehány évet az az em-

S ott álltak némán, halkan zokogva tanitótársai, ott álltak elkomolyodva tanitványai.

A sötét sir magába zár mindent örömet, fájdalmat, de az ő emlékét a sziv zárja magába.

Szahota Mihály tanitóskodását a Lipótvárosban kezdte, egy évi müködés után Ó Budára, onnan pedig a tabáni iskolához nevezték ki; ez iskolákban is csak 4 évig volt s a krisztinavárosi iskolának 32 éven át volt tagja. Az Attila-utczai iskola felépülvén, tudtán s akaratán kivül helyezték oda át s ez bántotta őt nagyon. Sokszor keservesen panaszkodott, hogy öreg napjaira oly messze kell neki járnia. A krisztinavárosi iskolában ugyanis a félnapos rendszert megszüntették s a testület egyik részét áthelyezték az uj iskolába s ő is ott volt ezek között.

ber, ki a nehéz népnevelői pályán odaadással, szenvedéssel müködött.

De a sors könyvébe más volt irva!

S ott állt a koporsónál az özvegy, könynyei patakként omlottak! 27 évet éltek együtt békességben, boldogságban, s egy percz választotta el őket egymástól örökre!

S ott állt a gyászos leány, kinek kiapadtak könnyei, csak nézte, nézte a fekete koporsót, mely fekete koporsó nem adja többé vissza soha azt, kit oda befektettek.

Temetése nov. 26-án volt, mikor is óriási számban jelentek meg tanitótársai, barátai, ismerősei. A gyászháznál egy megható gyászdalt énekeltek tisztelői. (Witkowsky Antal, Hoppe Rezső, Bárány Zsigmond, Ertl János, Bosnyákovits Jabab) A gyászszertartást Rostaházy Kálmán végezte.

A koszorukkal telt koporsó után gyalog mentek az Attila-u. iskola tantestülete s kint a sirnál, miután Entresz Ede, a nevezett iskola hitoktatója ujból beszentelte a koporsót, Hajós Mihály bucsuzott el tőle.

Hajós Mihály.

Különfélék.

— **Olvasóinkhoz.** A Buda és Vidéke ma megjelent száma uj rovatot kezd. Ez a kis hirdetések rovata. Ajánljuk olvasóinknak. E rovatba minden szó egyszer való beigtatása 2 krba kerül, vastagabb betüből 4 kr. Oly hirdetések után, melyekben a hirdető czime is ki van téve, külön 30 kr, kincstári bélyegilleték fizetendő. Az apró hirdetések előre fizetendők. Minden hirdetésre ingyen ad felvilágositást a kiadóhivatal, ha a hirdetés alatt levő kis számot közlik. Az apró hirdetések dija postautalványon vagy levéljegyekben is beküldhető. Tudakozódásokra készséggel adunk felvilágositást, ha a válaszra szükséges levéljegy vagy levelezőlap mellékelve van. Nem előfizetőink személyes tudakozodására csak abban az esetben válaszólunk ha a Buda és Vidékének azt a számát a tudakozodó felmutatja, melyben az apró hirdetés megjelent. Ma megjelent számunkban többféle alakban fordulunk a közönséghez és kiterjesztjük némelyekben azt a keretet, melyben a Buda és Vidéke él. A lapnak terjesztésével, terjedésével váltható be annak programmja. Kiadóhivatalunk hatáskörét is megszaporitottuk előfizetőink előnyére. Folytatjuk a beszámolást arról, hogy milyen nyilvános helyeken olvasható a Buda és Vidéke. Ezzel egy részt be akartuk mutatni terjedésének mértékét, másrészt jó akaróinknak alkalmat szolgáltatunk arra, hogy azokra a helyekre a hova Buda és Vidéke nem jár bevezethessék. Minden igyekezetünk az, hogy előfizetőinknek minél többet nyujtsunk. Kérjük előfizetőinket sziveskedjenek közleményeikkel, tudósitásaikkal minél gyakrabban megtisztelni kivált a családi események köréből. Köszönjük a szives támogatást előfizetőinknek, hirdetőinknek, munkatársainknak, és kérjük a Buda és Vidékét ebben továbbra is szerencséltessék. Minden előfizetőnknek joga van egy kis hirdetéshez.

— **Jótékonyság.** Budán, a II. kerületben egy kis társaság verődött össze, melynek ugyan különös hangzásu czime van, — „Szalmaszál“ — de tagjai minden jóért és nemesért lelkesülök. E kis társaságnak nem a mulatsága czélja; sokkal nemesebb az, sem hogy figyelmünket elkerülné. Jótékonyságot gyakorol. A befolyt tagsági dijakból szegénysorsu iskolás gyermeket ruház fel télnek idején. Igy f. é. november 27-én 5 fiunak és 5 leánynak (valamennyi a Toldy-Terencz-utczai elemi iskolának növendéke) adott lábbelit és ruhanemüt, azután pedig Schmiedt Ferencz vendéglőjében megvendégelte őket. Ennyit engedett meg egyelőre a pénztár. Nemes czél, vajha több követőre találna.

— **Házasság.** — Budakeszen november hó 14-én kötötték az első polgári házasságot Schulz Antal és Merkl Rozália között. A másodikat pedig Schaeffer József és Martin Teréz között november 19-én. Rajz Floris jegyző a polgári kötés után szép beszédet tartott, mely után az uj házasok a templomba mentek megesküdni.

— **Csendélet a Svábhegyen.** Az első keröleti előljáróság a Svábhegy egészségügyének érdekében szigoruan őrködik. Steffek Adolf dr. közbenjöttével a tisztátlanságok és az egészségre ártalmas tárgyak és állatok eltávolitását rendelte el. Figyelmeztetjük az előljáróságot, hogy a rendeletét sziveskedjék végrehajtani, mert egy panaszos levél értelmében a költő-utcza egy telkén 2 disznóól és egy árnyékszék nem is egy méter távolságra van, a szomszédos ujonnan épült nyaralótól, mit a büz miatt nem lehet kiadni. Az első kerületi előljáró ismert erélye biztositék arra, hogy a visszaélést megszünteti.

— **Szegény gyermekek öröme.** Igen szép ünnepély folyt le f. hó 25-én d. u. 4 órakor a krisztinatéri el. iskola tornatermében. Ez alkalommal történt t. i. azoknak a szegény gyermekeknek felruházása, a kiktől a gondviselés megvonta azt az anyagi jólétet, a mely nélkül megélniök a zord télen át majdnem lehetetlen. Néhai dr. Sshwarzer Ottónak e kiválló emberbarátnak érdeme, hogy minden év nov. hó 25-én ezen iskolánál nagyszámu szegény gyermek részesül jó lábbelivel, kabáttal, nadrággal stb.-vel való ellátásban. Az öröm könnye csordult ki a vendégek s megjelentek számosainak szeméből, midőn látták azokat az örömtől ragyogó arczokat, azokat a reszkedő kiterjesztett karokat melyekkel az ártatlanok ajándékaikat átvették. Az ünnepélyen jelen volt d. Niedermann Gyula a krisztinatéri isk. szék érdemes elnöke, Zsák Hugó min. tanácsos mint a „Szegény gyermekeket felruházó bizottság„ elnöke, a ki a gyermekekhez igen megható beszédet intézett az ünnep jelentőségéről, dr. Wladár Márton, Szőllősy István, Pert Géza (isk. gondnok) Kállay Bertalan, Löwenstein Antal isk. széki tagok, Szabó József polg. isk. igazgató, számos szülő s a tanitó testület teljes számban Garai Antal igazgatóval az élén. Az ünnepélyt a gyermekek által igen szabatosan elénekelt „Hymnus“ nyitotta meg. Majd Zsák Hugó mint az ünnepély elnöke mondotta el fennebb is emlitett szivből jövő és szivhez szóló szavait. Ezután következett a gyermekek köszönete, melyet elébb egy fiu, aztán egy leány gyermek tolmácsolt megajándékozott társainak nevében Erre következett a ruhák kiosztása. Az ünnepély befejezését a gyermekek éneke képezte. Adja az ég, hogy aznap elmondott hála imák, a nemes szivü emberbarátokon beteljesedjenek. *Sz. F.*

— **Meghivó.** Hadiérem tulajdonosait ünnepélyesen meghivom deczember elsején a Nosek-féle vendéglőbe Alkotás-utcza 11 sz. Budán; a hadiérem alapitásának év fordulója (1873 2. deczember) megünneplésére. Bellobraidits Lipót, nyugalmazott százados.

— **Rika sorsjegye.** A népszinház legujbb eredeti operettjével: Márkus József és Szabados Béla „Riká“-jával sokan csináltak főnyereményt. Legelőször is maga a közönség nyert egy jóizü operettet, mely egy mulatságos derült estét szerez neki; a népszinház igazgatója egész sorát a zsufolt házaknak; az operettben szereplő szinészek pompás szerepeket s a szerzők, a dicsőségen kivül, mely a magasztaló kritikákban kijutott nekik, csengő aranyakat, melyeket tantemekben szedegetnek fel a szinház főpénztáránál. És ezt előre meg lehetett volna jósolni. Hiszen az operett maga is egy — főnyeréményen fordul meg. A librettistának, ha nem is Heine—i, de egy Heintze—i ötlete támadt és egy szép czigány leányával: Rikával megütteti az osztálysorsjátéknak hatvanezer koronás főnyereményét s ebből származnak azok a jóizü, bohókás jelenetek, melyek egész estén át kaczagtatják most a népszinház közönségét. Ime, mi mindenre nem jó az osztálysorsjáték! A szép Rika bizonyára hálával fog visszagondolni arra az osztálysorsjegyre, melyen közönség, szinház, szerzők és ő maga is nyert. Nem csodálnók, ha az operett zeneszerzője, Szabados Béla, a ki olyan pompás melódiákkal fűszerezte a legujabb magyar operettet, még egy kuplét szőne belé, melynek ez lenne a refrainje: Emberek siessettek osztálysorjegyet vegyetek, deczember hatodika lesz a sorshuzás napja, hullanak a százasok. Siessettek! Vegyetek!

— **Esküvő.** F. hó 12-én kedden délután esküdött örök hüséget Bruckbauer György Petz Irmának. A násznép d. u. 3 órakor jelent meg az anyakönyvezető előtt, ahol az ünnepély polgári része folyt le. Innen hosszu kocsisoron a várban levő ág. hitv. templomba vonult a menet, a hol Scholtz Gusztáv lelkész megható beszéd kiséretében végezte az egyházi funkcziót, mire a vendégek az örömszülőket helyettesitő Petz Károly törökvészi vendéglőjébe kocsiztak.

A derék házi gazda kedves nejével valóban jól gondoskodott vendégeiről, mert a dúsan teritett asztalokon a legjobb ételek és megfelelő mennyiségü finom borok voltak elhelyezve. A lakoma, melyen jelen volt Hermann Béla anyakönyvezető is, a legjobb hangulatban folyt le s magától értetődik beszédekben sem volt hiány. A fiatalság a vacsora végeztével tánczra kerekedett s kivilágos kiviradtig járta.

— **A vizvezetéki dijnokok mozgalma.** A vizvezetéki dijnokok mozgalma ügyében eljárt küldöttség szerkesztőségünket is megkereste hogy ügyüket lapunk utján támogassuk. Miután — mint a napilapokból is tudjuk a küldöttséget ugy a polgármester, épitészeti igazgató és az ügyosztályt vezető tanácsnok urak szivélyesen fogadták, és ügyük orvoslását megigérték; mi csak azt a megjegyzést tesszük, hogy bizony elég sajnos, hogy a fővárosnak ezt a mostoha gyermekeit, a kik 7—14 éven át szakmunkákat végeznek, mindezideig állandósitva nem lettek.

— **Összejövetel.** Az I. kerületi nemzeti asztaltársaság deczember 3-án a Tettl-féle vendéglőben (Árok-utcza és Kereszt-tér sarkán) fontos ügyek megbeszélése végett összejövetelt tart.

— **Mentőegyesület Budán.** A budai mentőegyesület javára nagyszabásu tánczvigalmat tervez, a nemes ügyért példásan buzgólkodó rendezőség.

— **Mulatság.** Szépen sikerült mulatságot rendezett f. hó 23-án a „Fáczán“ termeiben a „Budapesti iparossegédek egyesülete.“ A megjelent hölgyek közül tudósitonknak a következőket sikerült feljegyeznie: Asszonyok: Prindl Károlyné, Korzalezky Károlyné, Jámbor Hermin, Janky Lajosné, Osterné, Vazarkövy Albertné, Bauer Józsefné, Weisel Györgyné, Schaffer Györgyné, Dietrich Mátyásné, Schwartz Mária, Plescot Szidónia, Fölsinger Ferenczné, Németh Károlyné, Lebeda Ferenczné, Spisák Ferenczné. Leányok: Liebhardt Józsa, Jámbor Laura, Kleinhaus Ernőke, Berán Margit, Olajnik Katicza, Janky Irén. Schlesz Amália és Irma, Grasel Teréz, Ortner Mária, Jurkovics Etelka. Gábriel Irma. Fölsinger Irma, Bolos Róza, Strebek Adél, Frész Irma. Drexler Juliska, Prunner Karola, Schwartz nővérek, Bauer nővérek, Weisel Antónia, Müller Róza, Feiszinger Boris, Lindenbach Gizella, Paulovics Borbála, Jámbor Hermina, Kleinhaus Szidónia, Schaffer nővérek, Hebert nővérek, Lex Karolin, Techert Mariska, Gmeinnreser Ersike, Bognár Anna, Stadlert Irma Weigel Józsa.

— **Leányfalusiak mulatsága.** A leányfalusi nyaralók és háztulaidonosok itt a fővárosban is összetartanak. Gyakran találkoznak. Közelebb Prindl vendéglőjében az oktogonon töltöttek el egy kedélyes estvét, a melyen jelen voltak: Barzen Lajos és neje, özvegy Grosz Alajosné leányaival, Feleky Andor és neje, Nérey Ernő és neje, Feleky Miklós, Komlody Gyula, Komlody Lajos, Borosi Andor, ifju Bellaág Imre, Piperkovich Bátor, Holli Barnabás stb. Igen jól mulattak. Prindl vendéglős jó borokat és jó ételeket szolgált. Nálla van a Leányfalusiak otthona.

— **A hölgyekhez.** A Buda és Vidéke czimü lap ernyedetlenül faradtságot és áldozatot nem ismerve küzd Buda és vidékének érdekeiért társadalmáért, legfőkébb pedig a magyarosodásért. Főleg ezért fordul a lelkes honleányokhoz, kik a hazafiságért nemzetiségért mindég szivesen léptek sikra. Kérjük hogy a Buda és Vidéke érdekében is minden lehetőt kövessenek el és azt terjeszszék.

Tudomásul!

A „Buda és Vidéke“ következő vendéglőkben és kávéházakban olvasható:

Götzinger Géza vendéglős I. Csaba-u. 2.
Judex Mátyás vendéglős I. Hidegkuti-ut,
Kratzer József vendéglős Hidegkut Pestm.
Karikás Lalos vendéglős kiállitási terület,
Karikás Mihály vendéglős Kis-pipa,
Eder Antal vendéglős Császárfürdő,
Lobmayer Mátyás Bodega Muzeum-körut,
Merwaid Mátyás vendéglős Tétény,
Miskey Ádám vendéglős Gödöllő,
Károlyi nagyvendéglős Gödöllő,
Prindl vendéglős Oktogon-tér,
Rajcs Zoltán erdélyi borozó József-kör 10.
Rippl József vendéglős Duna-Bogdány,
Stadler Károly étterem Keleti pálya ud.
Sans Lipót vendéglős I. Alkotás-u. 29
Staudhammer Ignácz vendéglős I. Mészáros-u.
Stein Péter vendéglős I. Régi venyege iskola.
Stossman Lőrincz vendéglős I. Gellérthegy-u.
Gillitzer A. vendéglős Szent-Endre,
Sárkány Béla vendéglős Szent-Endre,
Schiller I. vendéglős Hidegkuti-u.
Katzinger János vendéglős Kaláz,

(Folyt. köv.)

Tájékoztató.

Téli kura rheuma, köszvény, ischias stb. ellen.
Szt.-Lukácsfürdő r.-t. Budapest.

Kénes iszapfürdő, douche-massage iszapborogatások. Meghülés veszélye nincs, mert a szállodák és fürdők egy fütött épülettömböt képeznek. Olcsó pensio. Lift és hordszékek, nehéz betegek számára felvonó a vizben. Prospektust küld az Igazgatóság.

*

A sztojkai viz chlornatrium tartalma jóval nagyobb, mint az emsi, gleichenbergi, seltersi, bikszádi és bártfai vizé; natrium bicarbonat tartalma nagyobb mint az emsié, seltersié. Szénsavtartalma valamennyi vizet fölulmulja. A sztójkai vizben körülbelül 3-szor annyi szabad szénsavtartalom, mint az emsiben, majdnem még egyszer annyi, mint bikszádiban és bártfaiban. A sztójkai viz hivatva van arra, hogy az itt emlitett külföldi vizeket a magyarországi piaczról lassankint kiszoritsa.

A sztojkai gyógyviz különösen gyomorbetegségekben csoda hatásu, ivóviz helyett járványok (tifusz) ellen igen jó óvó-szernek bizonyult és borral elegyitve erős habzásu kitünő asztali és élvezeti viz. Megrendeléseket elfogad a sztojkai gyógyfürdő és ásványvizforrás székes fővárosi kezelősége. Kezelő: Dévai Szőllősy István gyógyszerész Budapest, I. ker., Krisztina-utcza 14. Főraktár: Werner Adolf Budapest, II. ker., Batthyány-utcza 3.

Hasznos Ujság.

A Buda és Vidéke czimü lap, melyet Erdélyi Gyula szerkeszt, méltó arra, hogy minden vidéki kaszinó, olvasó kör, pénzintézet és jó módu magánosok megrendeljék, nemcsak ismeret terjesztő tartalmánál fogva, de azért is, mert a magyerosodásnak hatalmas tényezője. s ezért a lapot a magyar egyesület buzgó tagjainak legmelegebben ajánlotta. A kiadóhivatal az előfizető kaszinók, olvasó körök, pénzinlézetek tagjainak, a Budán levő minisztériumok hivatalok és intézeteknél levő ügyeikben közben jár. (Négy drb. 5 kros bélyeg mellékleudő.) Előfizetési ára: Egy évre 6 frt., félévre 3 frt., évnegyedre 1 fét 50 kr. Kiadó hivatal I. Alkotás-utcza 12/a.

— **Fenyőfák honosultak, s különféle diszfák és cserjék kaphatók: Városmajor-u. 26. sz. alatt.**

— **Szól a czimbalom.** A ki esténkint a Csaba-utczán megy keresztül annak kedves czimbalom-zene mászik a fülébe. Hol szól a czimbalom? A ki megakarja tudni az térjen be Götzinger Géza vendéglőjébe, hol Horváth Marczi avultnál-avultabb régi jó notákat játszik. A vendéglős és neje barátságosan fogadják az érkezőt. Nóta mellé jó bor kerül és magyaros izes ételek. Kedden és Pénteken társasvacsora. Kedden: erdélyi tokány, turós haluska és sajt; Pénteken: Paprikáshal, turóspalacsinta és sajt. Egy teriték ára, mivel már valutánk van, de ezüstünk nincs: csak 1 ezüst korona. Mindennap Horváth Marczi czimbalomjátéka.

— **Ajánljuk** a Kubinszky György-féle szabályozható gyermekfülleszoritó kötszert, mely a fülnek szép formát ád. Használati utasitás. Ez a fülleszoritó kötszer a gyermek lefekvése előtt lesz alkalmazva olykép, hogy a füllemezek a fülkagylóra helyeztetnek s a szabályozó gummitartók meghuzása illetve megeresztése által azok kellőkép leszorittatnak. Kapható Kubinszky György cs. és kir. szab. gyermekfülleszoritó és bajuszkötő készitőnél Budapest, I. ker. Krisztinatér.

Kiadó és laptulajdonos mindszenti Erdélyi Gyula.

Kis hirdetések.

Ki akar tanulni magyarul?

Január hónapban oly felnőttek hölgyek vagy urak kik gyorsan akarnak tanulni magyarul előjegyeztetnek egy tanfolyamra. Kezdők vagy már a kik valamit tudnak felvétetnek. Levelek »Siker« czimen a kiadóhivatalba. Válaszra 2 darab 5 kros bélyeg.

Az egyesületekhez!!!

A **Buda és Vidéke** czimü hetilap hü tükre Buda és Vidéke életének. Lehetetlen az, hogy a székes főváros Dunabalparti részeinek és a vidék társas köreit ne érdekelné Buda fejlődésének az a biztositéka, ha minden tekintetben támogatja Pest és a vidék.

Ez részben a Buda és Vidéke czimü lap terjesztésével és megrendelésével érhető el, mit a lap azért is joggal várhat, mert a magyarosodásnak őre és terjesztője. Ezért viszonzásul szivesen közli az egyleti élet és társas körök mozgalmát.

Tisztelettel kérem a t. választmányt, hogy lapomra előfizetni szives kedjék. A megismerés czéljából mutatványszámokat küldök. Tisztelettel **mindszenti Erdélyi Gyula.** Előfizetési árak egy évre 6 frt, fél évre 3 frt, évnegyedre 1 frt 50 kr.

Végezd helyettem.

Házak, ingatlanok, ingóságok eladását, vételét, bérbeadást, lakások kiadását és kivitelét Budán és vidékén, kölcsönt a bankoknál, magánosoknál eszközlök. Megyénél, városnál, miniszteriumoknál felvilágositást szerzek. Kérvények, periratok ügyvédek közbenjöttével. Átiratások. Élet, tüz, jég, baleset biztositásokat kötök a felek előnyére. Felvilágositás köz- és magánügyekben. Iparengedélyek. Vizsgákra való előkészitésre utbaigazitás. Gyümölcsfák vétele eladása. Bizomány bármily czikknél terjesztéssel. Engedélyek. Tőzsdeügyletek. Bizalmas értesités. Ösztöndijakról felvilágositás hol és menynyi? Bővebben a Buda és Vidéke kiadóhivatala: Végezd el helyettem. Válaszhoz 3 drb 5 kros bélyeg.

Kneip kura . . .

Egy kies helyen fekvő nagy telek birtokosa Kneip kurához társul doktort keres. Ő a telket a doktor a pénzt adná. A hely jó közlekedésü. Bővebben »Kneip« czim alatt a kiadóhivatal.

Van szerencsém a n. é. közönség becses figyelmébe ajánlani a szinkör mellett levő „Alaguthoz“ czimzett vendéglőmben berendezett külön helyiséget, mely lakodalmi, vagy más ünnepi ebédekre és társas vacsorákra úgy tánczvigalmak megtartásakor mindig rendelkezésre áll. Minden hétfőn és szerdán tánczisköla, minden szombaton pedig általános tánczgyakorlat.

Minden vasár- és ünnepnap zene.

Tisztelettel

Schlaucher Ferencz, vendéglős.

Bejárat Attila-utcza 65. szám alatt is.

2047. szám. 1895.

Borosjenő község előljárósága

Arverési hirdetmény.

Borosjenő község alálirott előljárói által ezennel közhiré tétetik, miszerint a borosjenői 18. sz. tkvi. betétben, Borosjenő község nevén álló A. I. 350. és 351. helyrajzi s 81. népsorszámu ház, udvar és kert a beltelekben, összesen 305 □-klnyi területtel, a községi képviselő testületnek f. é. aug. 7-én kelt 55/kgy. 895. számu s Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye t. bizottsága részéről 1332/kgy. 895. sz. a. megyehatóságilag jóváhagyott határozotta folytán f. évi deczember hó 4-ik napján, délelőtt 10 órakor, Borosjenő község házában megtartandó önkéntes árverésen a legtöbbet igérőnek el fog adatni.

Miről a venni szándékozók oly megjegyzéssel értesittetnek, hogy az árverési feltételek Borosjenő község jegyzői irodájában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Borosjenő község (vasuti állomás Üröm) közel esvén a székesfővároshoz, az eladó ház, megfelelőleg átalakitva, nyári lakásul is nagyon alkalmas.

Kelt Borosjenőn, 1895. november 19.

Navarra József s. k. községi jegyző. **Stampf Ferencz** s. k. községi biró

(P. H.)

A KŐBÁNYAI

királysörfőző

részvénytársaság

ajánlja a máris közkedveltségnek örvendő

ászok, király, márcziusi, korona és bajor söreit a n. é. közönség figyelmébe.

PALACZKSÖR naponta friss töltés!

Megrendelések közvetlen a sörfőződe által eszközöltetnek.

Karácsonyi és ujévi ajándékok.

Alapittatott 1875.

ALBINI LAJOS

ezelőtt

Reinl József

II, kerület, Fő-utcza 40. szám alatt.

Kezdett és kész himzések.

Ajánlja raktárát a közelgő karácsonyi ünnepekhez, kezdett és kész munkákban, izléses kivitelü himzések vászon, posztó, bőr és plüche tárgyakon. Ezenkivül különböző esztergályozott fa-tárgyak kézimunka beillesztéshez.

Dús választék férfi fehérneműekben, kizárólag saját készitmény. Divatos nyakkendők, gallérok, kézelők, fehér és szines ingmellek, jó minőségü nadrágtartók. Kötött és duppla varrot bélelt bőrkeztyük ugyszintén valódi „Jaeger"-féle alsó ruházat.

Végre nagy választék női és leány köténykében, mosható ruha barchent és jószabásu derékfüzők 1 frttól kezdve.

Diszmü tárgyak montirozás végett elfogadtatnak.

Kész munkához tartozó czikkek.

Mindennemü montirozott tárgyak.

GANZ és TÁRSA

vasöntőde és gépgyár-részvény-társ. Budapesten.

Gáz- és Petroleum-motorok álló vagy fekvő, egy vagy két hengerrel.

Készit:

A) **gépeket és épitési munkákat, teljes malomberendezéseket, vasuti kocsikat és vasuti fölszereléseket, transmissiókat.**

Specialitásai B) **kéregöntvény** vasuti kerekek, váltók, zuzómüvek, hengerek- és ágyúgolyókhoz.

Hengerszékek kéregöntetü hengerekkel mind a magas malmászathoz, mind pedig a parasztra őrléshez s **egész malomberendezések.**

Facsiszoláshoz, papir- és czelluloza-gyártáshoz való gépek.

Vizikereket nagy sikerrel pótló **turbinák.**

Villamos világitás nagy távolságra is a motortól.

Zsilipek, csövezetékek, frictiós kapcsolások, rotatiós dynamométerek.

Aczélöntés.

Hirdetések

a

BUDA ÉS VIDÉKE

részére felvétetnek

a kiadóhivatalban

Alkotás-u. 12/a. Szőke-ház.

Magyarhon legkiválóbb és legtisztább savanyuvize

a szántói viz

Kapható mindenütt.

Főraktár: Werner Adolfnál,

II., Batthány-utcza 3. sz.

A „FONCIERE"

pesti biztositó-intézet

(alakult 1864.)

Budai képviselősége: II., fő-utcza 17. sz.

elfogad biztositásokat: **tűz, jég, szállitmánykárok** és **testi balesetek ellen, valamint az ember életére**

azonnali kötvénykiállitás mellett.

MINDENNEMŰ KÉZI MUNKÁHOZ VALÓ KELLÉK.

BARTL TÓDOR (ezelőtt)

OTT LAJOS

II., Bombatér és Plébánia-utcza sarkán,

„A ZÖLD VADÁSZHOZ"

ajánlja jól felszerelt raktárát divat-árukban, ugymint: **Ing** (kizárólag saját készitésü) **lábravaló, gallér, kézelő, nyakravaló harisnya, nadrágtartó, keztyű, szövött alsó ruhák** stb., továbbá

női divat s pipereczikkek.

Szövött és rövid áruk.

Függönyök és fehérnemük tisztitó intézete.

HOZZÁVALÓ FÉRFI S NOI SZABÓK RÉSZERE.

A **BUDA és VIDÉKE,** mely Buda és vidéke életének hű tükre, közelebbről hasznosan fogja gazdagitani tartalmát. Az ujitás mindenkit érdekel az egész hazában. A lap ezután ismertetni fogja a Budán székelő tudományos intézeteket és közli azok életét, igy a **meteorologiai, kertészképző, állami vegyészeti, paedagogium, vöröskereszt-kórház, Kühne-méhtelep, felsőbb lányiskola, kórházak, fürdők, jótékony-egyletek, árva és szeretetházak, gyárak, hadparancsnokságok, ministeriumok** stb. körében felmerülő mozzanatokat.

A „Buda és Vidéke" előfizetési ára: egy évre 6 frt félévre 3 frt évnegyedre 1 frt 50 kr. Szerkeszti: Erdélyi Gyula. Kiadóhivatal: Budapest I. Alkotás-utcza 12/a.

ROSENTHAL GÉZA

fa- és szénraktára

BUDAPEST,

I. ker., Mészáros-utcza, DÉLI VASPÁLYA 8. szám.

A trifaili (stiriai) szénbányának kizárólagos eladási főraktára.

A közeledő téli idényre a t. cz. közönség becses figyelmébe ajánlja a budaiak által évek óta kedvelt **stiriai szenet.** Fenti czim alatt akár postán, akár szóval intézett megrendelésre stiriai, porosz és petrozsényi I-sö rendü szalon szén jutányos árban és gyorsan házhoz szállittatik.

Ugyanott jó minőségü tűzifa kapható ugy hasábban, mint apritva.

Kérjük minden nyilvános helyen a magyarosodásért küzdő és a magyar egylet által pártolásra ajánlott „Buda és Vidékét".

Lövenstein Antal

cs. és kir. udvari sütőmester

fióküzlete: II. fő-utcza 5. szám.

— Liszt, tej, tejszin és vaj. —

Finom- és pék-sütemény a nap minden órájában frissen kapható.

MATTONI-FÉLE

GIESSHÜBLER

legtisztább égvényes savanyukút

Willinger Ferencz

füszer és vaskereskedő

I. k., Krisztina-körut 85—87. sz.

(Willinger-udvar.)

Ajánlja raktárát füszer, csemege, bor, pezsgő, cognac, rum, tea, irószerek, olajfestékekben, valamint: vas-, házi-, konyha és gazdasági czikkekben jutányos árak mellett.

Egy millió

1,000.000 korona nyerhető a legszerencsésebb esetben

az

államilag **jóváhagyott**

Magyar osztálysorsjátékon

melynek

nagy nyereményhuzása

1895. deczember 6—14-ig ejtetik meg.

Vétel-sorsjegyek:

1 egész 40 frt — **1 tized 4 frt**
1 fél 20 „ — **1 huszad 2 „**

(Portó fejében 5 kr., ajánlott levélért 15 kr. és nyereményjegyzékért 10 kr. fizetendő.)

Ajánlja és széthüldi postautalvány ellenében vagy utánvéttel is

Heintze Károly

főelárusitó

Budapest, Szervita-tér 3. sz.

Sürgöny-czim: **Lottoheintze Budapest.**

Nyeremények

1	jutalom	á	600000	korona =	600000 korona
1	nyeremény	á	400000	„ =	400000 „
1	„	á	200000	„ =	200000 „
1	„	á	100000	„ =	100000 „
1	„	á	50000	„ =	50000 „
2	„	á	20000	„ =	40000 „
2	„	á	15000	„ =	30000 „
4	„	á	10000	„ =	10000 „
10	„	á	8000	„ =	8000 „
27	„	á	6000	„ =	162000 „
100	„	á	2000	„ =	200000 „
200	„	á	1000	„ =	200000 „
1150	„	á	200	„ =	230000 „
20000	„	á	100	„ =	2000000 „

21499 nyeremény = 4,332,000 korona

☛ Hogy a tisztelt közönség különböző számú több sorsjegy birtokában nagyobb nyereménykilátásokhoz jusson, — öt vagy ennél **több** sorsjegy bevásárlásánál a sorsjegyeket egymástól teljesen eltérő számokat állitok össze tetszés szerinti egész, fél, tized és huszad sorsjegyekből — a fenti árakon. ☚

József Főherczeg Ő Cs. és K. Fenségének udvari szállitója

özv. CULMANN REZSŐNÉ

ÉLŐVIRÁG-ÜZLETE.

BUDAPEST, II., FŐ-UTCZA 10.

Elvállal bárminemü üdevirágokból készithető czikkekre megrendeléseket, ugymint: koszorukat, csokrokat, virágvánkosokat stb. stb. és egyuttal pontos kiszolgálat mellett jutányos árakat is biztosit.

Ferdinánd testvérek

Budapest, Ferencz József-tér 5. szám.

Telefon-összeköttetés 805.

Saját termésü szegszárdi veres és fehér ó-borok.

Czukor, kávé, rizs, gyertya, tea, rum, cognac, stb.

Gyarmatáruk raktára.

Petroleumot, illó-olajokat és savakat, továbbá festanyagokat — általában oly czikkeket, **melyek az élelmezési árukra károsan hatnak, nem tartunk.**

Nagyobb megrendelések a főváros területén dijmentesen a házhoz szállittatnak.

!!! A pénzintézetekhez !!!

*A **Buda és Vidéke** az összes budai és vidéki egyesületek közlönye. Előfizetői között vagyonos, tekintélyes emberek nagy számmal fordulnak elő. Számot kell adnia a közgazdasági momentumokról, a mi mindig jobb, ha az igazgatóságok részéről — mint téves értesülések alapján történik. Ennélfogva kéri az általa képviselt érdekeltség nevében a társaság hirdetéseit, jutányos árak mellett.*

Mindezektől eltekintve az a körülmény, hogy a magyarosodás mellett küzd, megérdemli és hazafiasság az hogy a pénzintézetek, melyeknek igazgató tanácsosai, részvényesei jó részt lapunk előfizetői is támogassák, abban hirdessenek és arra előfizessenek.

Tisztelettel

mindszenti Erdélyi Gyula,

szerkesztő.

Weisz Antal

vendéglője a „Pirókréthez" II. Retek-utcza 61.

Ajánlom a következő estiétlapot:
Hétfő: Székely gulyás,
Kedd: Serpenyös rostélyos,
Szerda: Alföldi gulyás,
Csütörtök: Töltött káposzta füstölt hussal,
Péntek: Halászlé,
Szombat: Borjupaprikás,
Vasárnap: Borjupörkölt.

Ezeken kivül mindennap délben vagy este friss szárnyas, rostélyos és borjuszelet.

Jó boraim, sör és készséges kiszolgálatról régi jónevem kezeskedik.

Minden csütörtökön disznótor.

Számos látogatást kér

WEISZ ANTAL, vendéglős.

Barabás József

krisztinavárosi

CASINO SÖRCSARNOKA

a legujabb kor igényeinek megfelelően, kényelemmel és fényesen van berendezve.

Lakodalmak és társasvacsorák rendezése elfogadtatik.

Mindennap frissen csapolt **udvari és bajor sör.**

☛ **Ma katona zene!** ☚

Kőbányai Polgári serfőző részv. társaság.

Városi iroda: Népszinház-utcza 22.

Polgári sör.
Király sör.
Szt. István sör.
Barát sör.

Városi iroda: Népszinház-utcza 22.

Budai raktár I. Fehérsas-utcza 6. sz.

ZIMERMAN FÜLÖP

vendéglős

I. ker., Álagut-utcza 2. sz. „a zöld keritéshez"

ajánlja magyar konyháját, természetes tolnavidéki borait és kőbányai sörét. Tiz liter bor megrendelésnél a házhoz szállitáson kivül 10% kedvezmény adatik.

Fiók vendéglője: I. ker. Vár, Fortuna-utcza 16. szám, mely társasvacsorák, összejövetelek és menyegzői lakomák tartására igen alkalmas.

Számos látogatásért esd

A vendéglős.

MESTERHÁZY MIHÁLY

füszer, gyarmatáru, csemege-, bor- és ásványvizkereskedő

BUDAPEST, 1. KER., ATTILA-UTCZA 50.

Árkivonata

Süveg czukor	1 kg. —.39	kr.
Koczka-czukor	1 » —.40	»
Mocca-kávé	1 » 2.20	»
Aranyjáva-kávé	1 » 2.20	»
Gyöngy-kávé	1 kg. 2.10 és 2.20	»
Ceylon-kávé	1 » 2.10 és 2.20	»
Cuba-kávé	1 » 2.— és 2.20	»
Santos-kávé	1 kg 1.70	»
Rizsa	18, 22, 26, 32	»
Szalámi, kitünő gyártmány	1 kg. 1.80	»
Buza-dara	1 « —.16	»
Császárolaj	1 Lt. —.30	»
Petroleum	1 » 17 és 18	»
Denaturált Spiritus	1 » 28 és 30	»
Stearin-gyertya	1 csomag 38, 40, 44	»
Ürgyertya	1 » —.45	»
Tea	1 deka 6, 8, 10 és 12	»
Rum	1 liter 85, 1.00, 1.20, 1.25, 2.00 és 2.50	»
Bükk- és tölgyfa	100 kg. 1.40	»
Porosz szén	100 » 1.80	»

Valódi Badacsony vidéki saját töltésü asztali borok. Kitünő Dreher-féle palaczk-sör. A központi tejcsarnok fiókja.

Egyébb itt fel nem sorolt áruk kiváló finom minőségben előnyös árak mellett.

Pontos gyors és előzékeny kiszolgálás.

Megrendelt áruk készséggel házhoz szállitatnak.

Természetes balatonmelléki borok saját töltésü ½ és 1 literes palaczkban — 40 és 46 krajczár.

Üzlettulajdonosoknak engedmény.

Jencs Vilmos

„Szent-János"-hoz czimzett gyógyszertára

II. ker. Széna-tér.

Ajánl idei friss töltésü valódi **Bergeni csukamájolajat,** mely kitünő izénél és hatásánál fogva általános elösmerésnek örvend, üvegje **60 és 30 kr.**

Kaphatók az összes bel- és külföldi gyógyszerészeti különlegességek.

Mindenféle sebészi eszközök és kötszerek.

Menthin szájviz, a mely az **Odolt** hatásában jóságánál, kellemes izénél és olcsóságánál fogva is teljesen fölülmulja. 1 üveg **ára 40 kr.**

Salol fogpép, a mely nagyszerü antiseptikus hatásu és igy a fogak odvasodását teljesen megakadályozza s izét a legutolsó részletig megtartja. **Ára 60 kr.**

Chinavas bor, mely legjobb **tokaji borral** készülvén kellemes izénél és jó hatásánál fogva igen ajánlható. ¹/₁ üveg 2 frt 50. ¹/₂ 1 frt 50 kr.

NÉMETH KÁROLY GÉZA

VAS- ÉS FÜSZERKERESKEDÉSE

(EZELOTT **FREYBERGER PÁL** FIOKJA)

BUDAPEST, II., SZÉNA-TÉR 1.

(BECK LIPÓT ÉS FIA LISZTKERESKEDÉSE MELLETT.)

Ajánlja jól berendezett **vas- és füszerkereskedését,** különösen **konyhaberendezési czikkek, rudvasak, tengelyek, szerszámok, szegek** és mindennemü **vasáru czikkekben.**

Minden a legjobb gyárakból.

Továbbá **czukor, kávé, rizs, tea, rum, cognac és minden egyéb füszeráru a legjobb minőségben.**

Denaturált szesz kimérve.

Pontos és előzékeny kiszolgálat.

MILLENIUMI OSZTÁLYSORSJÁTÉK.

Főnyeremény a legkedvezőbb esetben

Egy millió korona.

Huzás 1895. deczember hó 6-tól 14-ig.

E 49 nyeremény közül az utoljára kihuzott kapja a 600.000 korona dijat

		korona		korona
1. jutalom		600000	=	600000
1		400000	=	400000
1		200000	=	200000
1		100000	=	100000
1		50000	=	50000
2	á.	20000	=	40000
2	„	15000	=	30000
4	„	10000	=	40000
10	„	8000	=	80000
27	„	6000	=	162000
100	„	2000	=	200000
200	„	1000	=	200000
1150	„	200	=	230000
20000	„	100	=	2000000
21499	**nyeremény és 1 jutalom**			**4332000**

II. osztályu eredeti sorsjegyek

1 egész sorsjegy	1 tized sorsjegy	1 huszad sorsjegy
80 korona	8 korona	4 korona

IGÉRVÉNYEK

minden huzásra.

Eredeti sorsjegyek a napi árfolyam szerint vagy részletfizetésre az 1883. évi XXXI. t.-cz. alapján.

Beimel Lajos

bank- és váltó üzlet fiókja

Buda, II. ker., Fő-utcza 6. szám.

Figyeljünk a pontos czimre.

Értesités.

Van szerencsém a n. é. közönség és nagyrabecsült vevőimnek tudomására hozni, hogy nálam a czipőárakat a helyett hogy 30%-kal felszállitanám 30%-kal leszállitottam és pedig a raktár tulhalmozása következtében.

A nagyérdemü közönség személyesen meggyőződést szerezhet róla, ha üzletemet látogatásával szerencsélteti.

Férfi-czipők	3 frttól 5 frtig,
Női lak-czipők	1.60-tól 2 frtig,
Női czipők	2.50-től 4 frtig,
Gyermek czipők	1 frttól 2.20-ig,
Csizmák	5 frttól 8 frtig.

Mérték szerinti megrendelések, ugyszintén javitások a legolcsóbban és legpontosabban elkészittetnek. Ugyszintén nagy raktár különlegesség, diszmü- és nemezczipőkben.

Kiváló tisztelettel

GLAUBER IGNÁCZ czipész,

Buda, Fő-utcza 35. szám.

Nyomatott Heisler J. kö- és könyvnyomdájában Budapest, II. Várkert-rakpart 1. sz. (Kluseman-féle ház.)

Budapest, 1895. IV. évfolyam 49. sz. Vasárnap, deczember 8.

BUDA ÉS VIDÉKE

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI ÉS TARSADALMI HETILAP.

BUDA ÉS VIDÉKE ÉRDEKEINEK KÖZLÖNYE.

Szerkeszti: ERDÉLYI GYULA.

KIADÓ-HIVATAL, hol előfizetni lehet és hirdetések felvétetnek; I. ker. Alkotás-utcza 12/a. Szőke-ház.

Megjelenik minden vasárnap. Előfizetési árak: Egész évre 12 korona, fél évre 6 korona, évnegyedre 3 korona. Egyes szám ára 24 fillér.

SZERKESZTŐSÉG, I. ker., Alkotás-utcza 12/a. Szőke-ház. kéziratokat és közleményeket ide kérjük küldeni.

Az Úr felkentjei.

Irta: **Baráth Sándor Illés.**

A mennyi csillag ragyog az égen, a mennyi virággal ékeskednek a mezők, a mennyi levél virul az erdőn, amennyi homokszem pihen a tenger fenekén: annyi fájdalom borul a lélekre, annyi keservben sir a sziv, annyi könyei születnek a szemnek, annyi panasz hangzik el az ajkakról.

A lélek veszti hitét, a sziv szeretni nem tud, a szemekből eltünik a remény, az ajkak bánatról regélnek.

Az emberiség nem ismer hitet, a társadalom nem ad reményt, az egyeseknél nincs szeretet.

Orozzátok el a reményt: megnyugszom. De miért teszen holttá a szeretet? Sok remény él a feltámadás szép hitével, a szeretet azonban, ha egyszer sirba dült: ujabb léthajnalt nem várhat. De a hit felett nem kondult meg még a lélekharang, a kétszáz milliónyi hivőt számláló hit ravatalon még nem feküdt. Ez vigasztal, e tudat biztat.

Nincs remény az érzéketlen társadalomnál, ez csak feledni és sebezni tud, — nincs szeretet a könyörtelen egyeseknél, ezek szeretnek meg nem érteni és kinjaid sulya alatt összerogyva látni.

Nincs többé a reménynek jegyese és profétája, nincs a szeretetnek hitestársa és levitája! De a hitnek vannak hirdetői? Igen, az Úr felkent szolgái.

Most, amikor vallástalanság, erkölcstelenség, érzéketlenség, önérdek, könyörtelenség, szemérmetlenség, hiuság, fényüzés ülnek diadalt: átszellemesült lélekkel, lángoló szivvel, fenséges érzelmekkel, dicsőfény övezett ajkakkal, apostoli buzgósággal, hitbajnoki rettenthetlenséggel, az Úr kétszázezer felkent szolgjáa lépjen fel!

Mondják meg a mintegy kilenczszázféle nyelvet beszélő ezernégyszáz milliónyi embernek, „hogy e hit égi eredetü, hogy e hitnek alapitója Isten, hogy ez az Isten Istenfia, aki e hit testvéréül a reményt, gyermekéül a szeretetet adta, hogy ez a hit az, amely a remény és szeretet állandó gyakorlásával adhat csak boldogságot az örömben, mentő kezet a szenvedésben, kibékülést a borzasztó halállal, zavartalan nyugalmat a sirban, ezen tul pedig a véget soha nem érhető égi boldogságot. Hogy csak egy hit, egy remény, egy szeretet van, amely az eget a földhöz, mindnyájunkat egymáshoz, gyermekeinket őseinkhez füzi. Hogy az érzéketlen társadalom az elorzott reményt adja vissza az ujabb reményt keresőknek, hogy a könyörtelen egyesek adjanak szeretetet az árvául bujdosó léleknek, mert reményt és szeretetet ismerő hitet alapitott és predikált az Istenfia.„

Igen, lépjenek fel az Ur szolgái, hirdessék azt a legszebb, legdicsőbb evangeliumot, amely mondja: „Éhezőknek ételt adni, mezteleneket ruházni, utasoknak szállást adni, betegeket látogatni.“

Mondják az Úr felkentjei, „hogy aki ezeket nem müveli, az Istent nem követi és nem üdvözülhet, mert az irgalmasság testi cselekedeteinek nem gyakorlásával, Istenben nem jutalmazó atyát, hanem bosszuló birót kell tekinteni. Hitünk alapitója amit hirdetett, ugy is lett. Ime, mi is, e hit hirdetői, amit predikálunk, azt követjük is. Mi mutatunk példát, mi megyünk előre; ti is érzéketlenek, könyörtelenek: jöjjetek, kö-

A „BUDA és VIDÉKE“ TÁRCZAJA.

Elvek és tövisek.

(Regény egy kötetben.) (28)

Irta: **ERDÉLYI GYULA.**

Rétyi Antos István barátomnak!

Csőry Béla, Csőry Miklós unokatestvére hivatásból lett rendőrtisztviselő. Nem csak sokat tanult, de ismerte az embert, tisztelte az elveket és töviseket. Hivatalában nem a hatalmat szerette, de azt, hogy a jó sziv számtalanszor nyilatkozhatik meg. Unokabátyját, Csőry Miklóst nagyon szerette. A magyar uriember mintaképének tartotta és igyekezett rá hasonlitani. Péter jó barátságban élt a két Csőry fiuval és Dombor Máté is kedvelte a két fiatal embert.

Ez a jó magyar falusi ember azt látta, hogy a fiatalság java része nem nevelkedhetik a fővárosban magyarrá.

Magyarul beszélnek, de sem gondolatuk, sem cselekedetük nem magyar. Ha az ősök felébrednének akár urak akár parasztok nem ismernének az unokákra. Ki vannak forditva az erkölcsökből, mint az ázott suba

A pogányverő ősök unokái az árverés hirdetéseiben tünnek fel leggyakrabban. Akár munkások, iparosok, képviselők, ügyvédek vagy orvosok a külföldről hozzák szokásaikat. Nem cserélnek többé pipát, de elcserélik a magyar szokást, erkölcsöt, némettel, francziával, angollal. Mintha a nyelvök is idegenből lenne forditva. Portékát, törvényt külföldről hoznak. A szájok izét is elfelejtették. Kenyeret tótul, rántást ki tudja, hogy kevernek.

A patiens és kliens gyalog jár. Alig ismeri valaki hazáját, a mint teheti kiszalad a külföldre, hogy szivarokat, elveket és nézeteket csempésszen haza. A régiek, ha a külföldön jártak mindig haza néztek. A mostaniak hazulról is külföldre pislognak . . .

A két Csőry fiu valódi magyar volt. Nem pazarolták el idejöket, tanultak és szerették hazájokat.

Csőry Miklós mint hajdan minden magyar táblabiró csak ugy államférfiunak született, mint Csőry Béla vagy Dombor Máté. A divatos eszméknek nem hódoltak akár Bécsből, akár Párisból, Berlinből hozták azokat. Ezen a földön, melyen apáink vére folyt nem gyökeredzhetnek meg ezek.

Csőry Béla a század legnagyobb feladatának tartotta a szédelgés, a nyomor és a titokban tenyésző mindenféle uzsora megszüntetését. A maga körében ezek megszüntetésére mindent elkövetett.

Egy nagy védegyletet tervezett Miklóssal a kölcsönös segélyezés, a törvény védelme és tisztelete, a tévtanok meggátolása, az ember jogainak érvényesülése, a vallásosság terjedése czéljából.

Az emberiség gyógyitásához erélylyel akart hozzáfogni és nemcsak irt, beszélt, de tett is ezért.

Ezekről a tárgyakról beszéltek Domborék és Csőryék, mikor egy elrongyollott fiatal nő rongyokba burkolt csecsemőjét tartva kezében kért tőlük segélyt.

A sarkon álló rendőr látva a főrendőrtisztviselőt, a nőt igazolásra szólitotta fel.

— Ne bántsa! mondá Csőry Béla . . .

A rendőr tiszteletteljesen köszöntette a tisztviselőt és katonásan tisztelegve távozott. A társaság minden tagja adott segélyt a nyomorultnak, ki hálálkodva tünt el egy szomszéd utczában . . .

— Ismered ezt a nőt Béla öcsém?

— Ismerem Miklós bátyám.

— Kicsoda?

— Egy boldogtalan csizmadia-legény felesége, ki a helyett, hogy dolgoznék sztrájkokba keveredett, elvesztette helyét, megsarczolta a sztrájk-pénztárt, a beteg-pénztárt, lámpagyujtogató, utczaseprő lett és agyonitta magát.

— Ez a munkás tragoediája . . .

— Ugy van, ez a munkás tragoediája. Az előcsahosok kizsebelik őket. Henyélnek, lakmároznak és megcsalják a tömeget. Ezeket halálra kellene itélni.

— Igazad van Béla!

— Ugye már te is belátod Péter, hogy igazam van?

— Belátom. Én azt hiszem a müveltebb osztálynak közéjük kell menni, hogy felvilágositsák.

— Helyesen beszélsz. A „Szegfü“-asztaltársaság kedvező alkalom a közbelépésre. Leálczázzuk, ártalmatlanná tesszük a vezetőket és segitjük a szegényt, megoldjuk a mennyire embertől telik a munkáskérdést.

Sikoltozva szaladt vissza e közben a rongyos munkásasszony . . . . . Valaki elől futott. Nemsokára kitünt, hogy Muhar Manó elől fut és ő reá kiabál.

Az apostol széditette, csábitotta el férjét. Elszedte pénzét és mikor éhenhalás fenyegette és kenyérre valót kért tőle kikergette . . .

Tolvaj, haramia! kiáltozott a munkás felesége. Gyilkos, ő ölte meg az uramat. Fogják el. Akaszszák fel, az Isten nevére kérem, ezt az utonállót!

Muhar Manó zavarodottan nézte a kiabáló nőt. (Folyt. köv.)

vessetek minket. Roppant nagy temetésre készül a társadalom. Temeti a reményt! De ime, ismét megkondult a lélekharang. Ki halt meg? A szeretet! Nincs remény többé, nincs szeretet többé!

De él még a hit, e titkos, ez égi hatalom és annak szolgálatában kétszázezer hitharczos áll. Roppant nagy lelkierő. Az idők e teljében övéké legyen az a tér, amelyen ujból szülessék az eltemetett egykori fenséges remény, ujból visszatérjen a zord szivekbe is a hajdani dicső szeretet!

Fenséges eszme, szeretet! A megsebzett szivekben fakadt jajkiáltásokból teremts egy-egy csillagot. — Magasztos érzemény, szeretet! Térj vissza a hazába, a hová eredeted felmutat, vagy gyüjtsd össze a kesergök könyeit és a csillagok azurkék táborán felül uralkodó lény előtt tedd le azokat, hadd küldje el mielőbb a megnyugtató halált. — Égi eredetü szeretet! Gyémántnál is drágább értékü, most sárban fetrengő gyöngyszemeidet szedd ki, hadd ragyogjanak ismét eredeti tisztaságokban ott lenn szenytelenül, a gazdagoktól feledett zokogók szivének mélységes fenekén!

Zöldmáliak értekezlete.

A Zöldmál-, Pálvölgy és Csatárka dülői közbirtokosok decz. hó 1-én d. u. 4 órakor tartott értekezletén jelen voltak:

Günther Béla, Braun Mór, Kugler József, Felber Adolf, Stróbel Mihály, Carl Nándor, Weltzner Ferencz, Weltzner Károly, Jetski István, Lebhardt Károly, Linznerlitz József, Pésik Pál, Supp Lipót, Pázány János, Novák József, Müller Ferencz, Preisz Rezső, Luif János, Harrer János, Harrer József, Molnár Antal, Gállfy Lajos, Holtzspach Aurél, Holtzspach Ödön, Vavrek József, és még többen. A f. hó 1-én tartott értekezletről a következő tudósitást van szerencsém adni. (Az értekezlet III. Lajos-utcza 54. sz. alatt tartatott.)

Ifj. Holtzspach Nándor alelnök annak bejelentése után, hogy Halász Ferencz kir. tanácsos, elnök betegsége miatt az ülésen meg nem jelenhetett, — az ülést megnyitotta és a jegyző távolléte miatt Albrecht Károlyt kérte fel a jegyzői teendők végzésére. A jegyzőkönyv felolvasása és hitelesitése után ifj. Holtzspach Nándor beszámol a mult ülésen kiküldött küldöttség müködéséről. Előadja, hogy Halász kir. tanácsos vezetése alatt Ráth Károly főpolgármesternél és Kammermayer Károly polgármesternél jártak, kik méltányolva a közbirtokosok kérelmét, az ügy érdekében mindent elkövetni igértek. Különösen a főpolgármester a benyujtott memorandumban foglaltakon kivül hangsulyozta azt is, hogy a philoxera pusztitása következtében a Zöldmál és vidékének birtokos népe teljesen elszegényedett, — tehát okvetlenü kell azokon segiteni. Elismerte e táj természeti szépségének, egészségi viszonyainak, — különösen pedig ezen tulajdonságoknak a főváros központjához oly közel fekvésénél fogva, fontosságát.

Ezek után ifj. Holtzspach Nándor bejelenti a mult ülés határozata szerint Hidegkuton járt küldöttség müködésének eredményét. Hidegkut község előljárósága teljesen helyeselte a Zöldmáliak ajánlatát mely kimutatta előttük, hogy Hidegkutról Budapestre a legrövidebb ut az ujonnan épülendő katonai lödölde mellett a Zöldmál, Pálvölgy felé van. Hidegkut Lipótmezőn át csak nagy kerülővel juthat a fővárosba; s utja is, mely a községből a fővárosi utig vezet oly borzasztó, hogy a megyei hatóság is már késznek nyilatkozott uj ut épitésére. Ezek alapján a hidegkutiak kijelentették, hogy a megyéjöknél oly kérelemmel fognak fellépni, hogy az uj ut Hidegkutról ne a mostani Lipótmező felé vivő uton épittessék, hanem a „Kereszt"-től balra térő irányban azon utnak eléje vezettessék, melyet a főváros a Zöldmáliak kérelmére a katonai lövölde felé vezetend.

Ezek után utal ifj. Holtzspach Nándor a kért utnak fontosságára katonai szempontból is. Az ujjonnan épülendő katonai lövöldéhez most a katonaság csak kerülő és nagyon romlott utakon juthat el. Javasolja tehát, hogy annak idején a közbirtokosok a katonai hatóságok pártolását, tervükhöz és kérelmükhöz való hozzájárulását megnyerjék.

Az ülésen még Carl Nándor, Gállfy Lajos és Kugler József szóltak a tárgyhoz és különösen ifj. Holtzspach Nándor ügybuzgalma fölött fejezték ki elismerésüket. A legközelebbi ülést f. hó 26-án d. u. $^1/_2$4 órakor fogja tartani a közbirtokosság III. kerület Lajos-utcza 54. sz. alatt.

Készülnek a farsangra.

Soha az emberiség szenvedéseinek enyhitésére humánusabb, hatásában eredményesebb társulat nem alakult még, mint a mentő-egyesület. Budapest székes főváros összes lakossága a hála szavával emliti nevöket, mert nagyon is jól tudja, mily nemes munkát végeznek önzetlenül, mellékérdek nélkül csupán az emberi szeretet által vezéreltetve.

Hej! volt idő pár évvel ezelőtt, a midőn ott láttuk a lovak által összetaposott férfit, asszonyt, gyereket vérében fetrengve az utcza kövezetén. Csak fájdalmas nyögésük hallatszott s megtört szemök esdve nézett segitségért, irgalomért a körülte állókra. És a mig a rendőr nagy nehézkesen megtette intézkedéseit, és a mig a közkorházból a szolgák a zöldfüggönyös hordágygyal előczammogtak; azalatt legtöbbször a kapu aljába hurczolt szegény szerencsétlen elvérzett, kiszenvedett.

Bizony másként van most! köszönet érte azoknak, kiknek agyában először fordult meg a mentő-egyesület megalakitásának magasztos eszméje.

A mentő-egyesület üdvös voltát napról-napra mind fényesebben bebizonyitja. Csak a mult napokban is, mily erős tanujelét adta elkerülhetetlen szükséges voltának, a midőn egy ház épitésénél oly tömeges szerencsétlenség történt.

Ehhez és más hasonló tapasztalatok alapján a napokban Budán nagyobb társaság gyült össze abból a czélból, hogy a jobbparton is a mentő-egyesület megalkotására nézve propagandát csináljanak.

Felhozták az értekezleten, hogy Buda oly örvendetes fellendülésnek indul, hogy immár itt is szükséges és nélkülözhetlenné válik egy fiók-mentőtelep létesitése.

Ennek létesitése és föntartása azonban csak társadalmi uton például: gyüjtés, adakozás, jótékonyczélu felolvasások, tánczmulatságok stb. érhető el.

Ebben az ügyben az első lépést a krisztinavárosi ifjusági asztaltársaság a nyár derekán már megtette, a mennyiben egy sikerült tánczmulatságot rendezett a Svábhegyen, melynek tiszta jövedelmét (körülbelül 100 frt) a Budán létesitendő fiók-mentőegyesület javára alapitványképen gyümölcsöztetés végett letétbe helyezett.

A fent emlitett társaság a tél folyamán a jótékony czél iránti tekintetből ismét egy nagyobb szabásu tánczmulatság rendezésén fáradozik s az elnöki tisztségre sikerült már is megnyerniök Dévai Szőllőssy Istvánt, a ki e téren ügybuzgalmának, fáradhatatlanságának már annyiszor oly fényes jelét adta, hogy valóságos szaktekintély e tekintetben, mert legyen az akár hangverseny, akár tánczmulatság, ha jótékony czélból történik az, és ha annak élére ő áll, ugy a siker el nem maradhat.

A krisztinavárosi ifjusági asztaltársaság Dévai Szőllőssy István elnöklete alatt megválasztotta a szükebb előkészitő bizottságot, a melynek tagjai a következők: Dr. Skalniczky Henrik, dr. Szőke István, Gulden Ármin, Stiophéri és Muk urak. Ennek a szükebb körü bizottságnak lesz feladata a helyiség megválasztása és a tánczmulatság napjának kijelölése.

Mi nemcsak hisszük és reméljük, de biztosan tudjuk, hogy a tánczmulatság brillánsan fog sikerülni és szép összeg jön be a jótékony czélra, mert valóban megérdemli a nemes czél, hogy a budai társadalom mentől számosabban vegyen részt abban és adományával támogassa azokat, kik Budán a fiók-mentőegyesület felállitásán fáradoznak.

Kanári kocsik.

Ily czim alatt becses lapjának ez évi 46. számában igen kedélyes és találó czikk jelent meg, melyet stylusánál fogva nevezek kedélyesnek, találónak pedig azért, mert a provokált tisztelt részvénytársaság eddigi hallgatásával dokumentálta, hogy találva érzi magát.

Ámde nézetem szerint ilyen, — a Krisztinaváros lakosságára nézve igen fontos kérdést agyon hallgatni vagy ignorálni nem lehet de nem is szabad, és ezért a Kanári kocsik kérdéséhez néhány szóval én is kivánok hozzájárulni.

Már huzamosb idő óta figyelemmel kisérem a városmajor—gizella-téri kanári kocsik közlekedését és azt tapasztalom, hogy ez a viczinális vonal forgalma a társaságra nézve haszon helyett — deficzittel jár — minek az lehetne a vége hogy a tiszt. részvénytársaság, financziális érdekeit szem előtt tartva, ezen a vonalon a forgalmat egyszerüen beszünteti.

Már most az vizsgálandó meg, mikép lehetséges az, hogy egy városrész, mely évek óta várva-várja a Duna baloldali városrészekkel való összeköttetést, akkor mikor ezt megadják neki, nem veszi igénybe és igy az intézményt magát lehetetlenné teszi?

Ennek a jelenségnek a magyarázata nem nehéz.

A tiszt. részv. társaság, követve, a fő- és székváros nagytekintetü tanácsának példáját, a krisztinavárost, **csak krisztinavárosnak** tekintette, és a kanári kocsiknak rendelkezésünkre bocsájtása által jogos kivánságunkat ad absurdum akarja vezetni.

De ezen a ritka szitán mi jó budaiak át tudunk ám látni és résen leszünk.

Nem a mi indolenciánkon vagy spieszburgerságunkon mulik hogy a részvénytársaság deficzittel tartja fön a krisztinavárosi forgalmat, hanem ugy látszik, a tisztelt társaság nem rendelkezik nagyobb látkörrel biró intézőkkel, kik ugy tudnák a társaság ügyeit és a publikum érdekeit képviselni, hogy a kecske is jól lakjék és a káposzta is megmaradjon. Jó lehet merész dologra vállalkozom, de megkisérlem konkret propoziczióval, a részvénytársaságot zavaából kihozni, vagy legalább az ügy tanulmányozására az impulsust neki megadni.

Közelebbi adatok hiányában nem terjeszkedhetem ki egy szakszerü rendszer felállitására és igy csak rövid vázlatban adhatom elő propoziczióimat, melyek a következők:

Bocsásson a tisztelt részvénytársaság 6 vagy 8 nagy kocsit (kakas ülő nélkül, de ajtóval) a krisztinavárosi forgalom czéljainak rendelkezésére olyképen, hogy a végállomás a szinkör nyugati oldalán legyen, minthogy a krisztinavárosi forgalom egyik góczpontja a templomtéren van. Indittasson a részvénytársaság minden 10 perczben egy kocsit — szedjen 1 kr alagutpénzt és terelje ezeket a kocsikat bármelyik pesti vonalaira, de tartsa fen a mostani dijszabást az átszállási rendszerrel együtt.

Ugy hiszem, ily intézkedések által a bajon gyökeresen segitve lesz.

Tessék megpróbálni!

A kanári kocsikat — bizalmasságot gerjesztő voltuknál fogva, jó emlékezetünkben fogjuk tartani, a tisztelt részvénytársaságot pedig biztositjuk, hogy a kimustrálandó kalitkáikért becsülésünkkel és támogatásunkkal fogjuk kompenzálni.

D. R.

A német nyelv a népiskolában.

(Eperjessy István felolvasása a magyar egyesület első kerületi választmányi ülésén.)

Mióta kiváló közoktatásügyi miniszterünk Wlassics Gyula a népiskolai német nyelvi tanitás ügyében ismeretes leirata a fővároshoz, a

nyilvánosság elé került, a tanitói körökben az iskolaszékek ülésein, a napi sajtóban élénk vita tárgyát képezi e kérdés. Lapunk, mely fennállása óta a magyar nemzeti- és kulturális érdekeket szolgálta, szintén állást foglal e kérdésben, mely nemcsak pedagogiai, hanem magyar nemzeti szempontból is kiváló jelentőséggel bir.

A mai tanitásügy a reformok terén óriási léptekkel halad előre; a tanitás módszere különösen a reális tárgyaknál ugyszólván elérte a fejlődés zenitjét, s csodák csodája a német irás olvasás tanitását, e szégyenfoltját a magyar nemzeti négiskolának, e botránykövét a módszeres tanitásnak, e gyászos hagyatékát a boldog emlékezetü Bach-korszaknak még is megtürik, de nemcsak megtürik, hanem nem tudom miféle magasabb politikai szempontból, ennek tanitását még intensivebbé kivánják tenni. E gyászmagyarok loyalitása, mely e fontos kérdésben megnyilatkozott, méltó ahhoz a loyalitáshoz, mely a német szinház kérdesében nyert országszerte méltó felháborodást.

A magyar nemzeti népiskolában, hol a magyar hazafias szellem, a hazafias érzes erős alapon való kifejlesztésére kell törekednünk, a hol minden kinálkozó alkalmat meg kell ragadnunk, hogy e törekvések más behatások által meg ne gyengüljenek; ott s német nyelv tanitásának helye nincs, nem lehet. A mi iskoláink, csak a magyar nyelvet, a magyar nemzeti müveltséget, a magyar hazaszeretetet vannak hivatva ápolni.

Utóvégre is Magyarországban tényleg bekövetkezett az az idő, melyben a hazafiság elvének nemcsak etikai tartalmánál fogva, hanem más nemzetek sovinisztikus törekvéseinek ellensulyozására, minden abdikáczió vagy aposztázió nélkül érvényre kell jutnia. Nem a hangzatos szavak, hanem a tett ereje teszi nagygyá és erőssé e nemzetet.

A velünk egy kenyéren élő nemzet nem tanulja meg a magyar nemzet nyelvét — pedig érdekeink azonosak — tanuljuk mi meg az ő nyelvét, vagy talán az általános müveltség lényeges kelléke, hogy valaki tájcsolni tudjon? A mi népiskoláinkban csakis a magyar nemzeti- és nem az általános müveltség alapjait rakjuk le.

A ki ragaszkodik a német nyelvhez, ápolja azt otthonában, a családi körben, de ne kivánja tőlünk, hogy mi a német nyelv kedvéért tönkre silányitsuk gyermekeink kelyes nyelvérzékét.

Eddig a legszámbavehetőbb ellenvetésekkel pl. hogy Jókaiasan fejezzem ki magam, a nagyobb haza iránti tekintet, a türelmesség stb. leszámoltam, de egyetlen egy elfogadható érvet sem hallottam a német nyelv tanitása mellett.

Foglalkozzunk nyelvészeti szempontból e kérdéssel. E tekintetben azt hiszem elég lesz a „Magyar Nyelvör"-re hivatkoznom, mely a német nyelv hatásáról következőleg nyilatkozik; „A magyar nyelvben nem tett annyi kárt, szóképzését, szófüzését, szórendjét annyira meg nem rongálta, legsajátosabb nyelvtani és mondattani szabályait annyira ki nem forgatta a latin nyelvnek nyolcz százados uralma, mint a mennyire tette mindezt, a német nyelv azon rövid egy század alatt, a mióta iskoláinkbau tért foglalt, mióta Kazinczyék révén a német költészet is mintául szolgált költészetünknek, mióta a magyar tudományosságnak majdnem kizárólag a német tudós munkák lettek forrásává!"

Mennyire távol esik a német nyelv szelleme a magyar észjárástól, mennyire eltompitja a magyar gyermek helyes magyar nyelvérzékét a német nyelv tanulása, az a pedagogusok előtt rég be van igazolva, ezt behatóan fejtegetni csakis egy szaklap keretébe illik. Az iskola kétnyelvüsége oka annak, hogy a német gyermek nem tudja tökéletesen elsajátitani a magyaros kiejtést, s viszont a magyar gyermek magyaros kiejtése tompul.

Mi egy nyelv tanitásának czélja? Egy nyelvnek szóban és irásban való elsajátitása, s ennek sikere egyedül a helyes módszertől függ. Montaigne, Baco, Locke, Comenius a mai pedagogia legjelesebb uttörői is hangoztatták ama elvet, hogy egy nyelvet csak gyakorlati módon lehet elsajátitani. A kezdő nyelvtanulásnak egyedüli és helyes módszere a direkt vagy közvetlen módszer.

Nálunk a német nyelv tanitását egyszerüen a német irás-olvasás tanitásával kezdik meg. A magyar gyermeket megtanitjuk a német betüre vagyis megtanitjuk németül irni és olvasni, begyakoroljuk a gépies olvasást, a kinek ideje telik értelmeztet s mi az eredmény az év végén? Az, hogy a gyermek olvasolvas, de egy szót sem ért belőle a mit olvasott. Ezt nevezem én pedagogiai botránykőnek. Mit is akarunk mi attól a szegény nyolcz éves gyermektől, hisz saját anyanyelvéből sem bir elég szókincscsel, mert fogalomköre is csekély.

Egy Maas nevü berlini iskolaorvos tapasztalatai alapján egy izben arról értekezett a berlini közegészségügyi egyesületben, hogy a góth betük olvasása és irása által a gyermek szemei romlanak s kizárólag a latin betük tanitását hozta javaslatba. A jeles orvos javaslatát a berlini tanitók is magukévá tették s egyesületté szövetkeztek, melynek czélja az eszme megvalósitása volt. Rövid idő mulva — nem akarom mondani, hogy ez esetből kifolyólag — Bismarck, a birodalmi kanczellár, a nagy német nemzet eszme heroszának félhivatalos lapjában egy rövid közlemény jelent meg, mely szerint a miniszteriumban ezentul csak oly beadványok fogadtatnak el, melyek góth betükkel vannak irva, indokolva ezt oly formán, hogy a latin betük olvasása rontja Ő herczegsége szemeit. Bismarck ma sem fogad el olyan levelet, mely nincs góth betükkel irva. Ezek után szó sem volt többé a latin betük tanitásáról, Maas tudományos fejtegetéseit halomra dönté Bismarck egy rövidke ukáza, s az emlitettem berlini tanitóegyesület feloszlott.

Ez az igazi német sovinizmus, mely a legnagyobb figyelemmel kisér mindent, a mi a német nyelvet, a német szellemet közelről érinti. A ki figyelemmel kiséri a német beolvasztási kisérleteket Porosz-Lengyelországban, abban mindinkább erősebb gyökeret verhet az a meggyőződés, hogy a német nemzeti eszme, szolgálatában a legdurvább, a legerőszakosabb eszközöket veszik igénybe. Hisz nem rég történt meg, hogy Porosz-Lengyelországban egy protestáns lelkészt, ki egy halottnál lengyel bucsuztatót mondott három havi fogságra itéltek, mert ezzel a német birodalom egysége ellen tüntetett.

De vannak más körülmények is, melyek mint valóságos ferdeségét a tanügynek tüntetik elénk a német nyelv tanitását. A tanitás módszere megköveteli, hogy a tanitandó tárgynál a fokozatosság elvét, a kellő átmenetet, a folytonos ismétlést szem előtt tartsuk. Ma a székesfővárosban a német nyelv kötelezett tantárgyként szerepel a népiskolában, mig később a középiskola illetve gymnázium harmadik osztályában találkozunk csak is a német nyelvvel. E két évi szünet a német nyelv tanulásában épen elég arra, hogy az illető tanuló azt a mit a népiskolában ugy a hogy megtanult — elfelejtse.

Magyarország nyugati megyéinek, továbbá a szepesi és szász népiskolák kivételével, a tananyag beosztásnál sehol sem fordul elő a német nyelv. Megtörténhetik (nem akarom állitani, hogy megtörtént,) hogy egy vasuti tisztviselő az iskola év folyamán Debreczenből a fővárosba helyeztetik át. Debreczen népiskoláiban nem tanitják a német irás olvasást, s az illető tisztviselő gyermeke ki Debreczenben a negyedik osztályból kitünő látogatási bizonyitványt nyer fölvételi vizsgálat nélkül itt Budapesten nem vehető fel a negyedik osztályba, mert nem tud németül irni és olvasni. Ily absurdum csakis a magyar nemzet páratlan türelmessége mellett történhetik meg.

A német nyelv utóvégre is csak szálka marad a magyar nemzet testében, mely szálka mindig nagyobb sebet és gyuladást okoz s midőn e gyuladás már akuttá vált, egy radikális operacció segélyével el kell távolitanunk e szálkát a magyar nemzet testéből.

Ismerőseink.

(Árnyak és fények.)

Kammermayer Károly.

E sorok irója ezelőtt vagy 18 évvel a főváros tanácsánál szolgált, mint fogalmazó gyakornok a szép emlékezetü és becsületében párját ritkitó Petrovics Szilárd tanácsos ügyosztályában. Petrovics Szilárd Buda városánál vivott ki elismerést és itt töltötte érdemes pályája javát.

A boldogult tanácsost az egyesitésnél a pénzügyi és gazdasági osztály élére állitották. A régi gazdasági bizottmány sok furcsaságot követett el és tagjai közül többen nyilvánosan hajtottak be mellékjövedelmet. Hogy milyen volt az a jövedelem, a székes főváros egyik derék és becsületes főtisztviselője nyilatkozott róla. Ő nem sarczolt és mégis ujévkor tekintélyes összeggel — a mit nem utasithatott vissza — lepték meg. Petrovics Szilárd üldözte a borravaló rendszert és semmi áron nem fogadott el semmit. Lenézte azokat, kik a tartalmas levélboritékokat, mikkel a szállitók és egyéb javadalmasok kedveskedtek, asztalukon hagyták felejtetni.

A fővárosban a becsület aerája következett be. Nehéz volt az irtás, a régi szokások eltörlése, de vasakaratu kemény kéz, a becsületességben szilárd Kammermayer Károly kezébe került a főváros vezetése. Erős és tiszta kéz. A polgármesterhez még a gyanunak árnyéka sem férkőzhetett.

Petrovics Szilárd dicsérve emlegette a polgármester erényeit, csak attól félt, hogy nem marad meg az ügyek élén, mert a farkasokkal nem fog üvölteni és azok összetépik.

Kammermayer Károly szigoru feje a fővárosnak. Zárkozott, de a törvényt tiszteli, a főváros jogaiból nem enged. Családi protekcziót nem üz, még legközelebbi rokonait is csak módjával nevezi ki, akkor ha erre érdemesek. Hogy milyen tisztviselő-gárdát nevelt, elég Márkus József alpolgármesteren kivül a tanács fiatal tagjaira hivatkozni. Ezek az ő iskolájának hivei. A hivatalos pontosság lelkiismeretességben versenyeznek a régiebbekkel és követik őket a kifogástalanságban. Ezzel a gárdával vezeti Kammermayer Károly a vir intaeger propositus Budapest ügyeit. Ez a karaván halad, ha a kutya ugat is és igyekezik legyőzni a nehézségeket is. A zsebrák-rendszer, az álarczos korszak nem térhet vissza. És egy fiatalos hév a székes főváros kitünő vezetője ellen méltatlanul bizalmatlankodott. A tisztviselők sietnek kifejezni bizalmukat és ragaszkodásukat az önérzetében sértett első tisztviselővel szemben. Reméljük ezt a polgárság is követni fogja.

Mi budaiak sokban el vagyunk hagyatva, a kaczérkodó balpart érdekei miatt árvák vagyunk fejlődésünkben. A tanács jóakaratu zátonyra jut. De mi nem lehetünk olyan önzők, nem altathatjuk el igazságérzetünket és ha bár sokszor el is felejtkeznek rólunk, mi nem lehetünk bizalmatlanok Kammermayer Károly iránt. Fogadja lapunk utján a budai polgárság rendületlen bizalmának megnyilatkozását.

Emlékbeszéd Szahota Mihály felett.

Szahota Mihály elhalt tanitó végtisztességén Hajós Mihály ezzel az emelkedett hangu beszéddel bucsuztatta el az elhunyt pályatársat:

„Meghalt!

„Néhány nap előtt még viruló jó kedvvel, ifju kedélylyel hagyta oda tanitványait s ma már . . . nincs!

„Megtörten állunk e sír előtt, — s mielőtt az édes anyaföld rideg hantjai elfödik szemeink elől azt a koporsót, mely téged zár magába, — hallgasd meg bucsuzásunkat!

„Tanitó voltál, nevelő voltál a szó nemes értelmében. Szeretted tanitványaidat, kik téged bálványoztak. Szerettek, tiszteltek, nagyra becsültek kartársaid, mert látták nemes jellemedet s a nagy kor szerzette tapasztalatokat.

„Fáj halálod nekünk, kik egy családot képeztünk mindnyájan, — test voltál testünkből.

„Fáj halálod nekünk, kik még el sem bucsuzhattunk tőled, a jó lelkü, szerető, igaz baráttól.

„Fáj távozásod nekem, mint volt tanitványodnak, mert még nem fejezhettem ki kellő mértékben hálámat, tiszteletemet!

„De fájdalmunkat enyhiti az a tudat, hogy a Mindenható minden szenvedés nélkül vett magához, — csendesen, szépen elaltatott, mint a mily csendes, mint a mily dicső volt 39 évi munkálkodásod!

„Elválunk . . . bucsut veszünk tőled!

„Isten veled! — Elválunk, de neved, emléked él bennünk, a szív legmélyére van az vésve!

„Isten veled! A viszontlátásig Isten veled!

Elköltözött immár a mi jó Miska bátyánk is, — nyugodjék békében!

Kisérje örök otthonába a kartársak szeretete és az ezrekre menő tanitványok hálaimája!

Hangverseny.

Az a hangverseny, a melyről most tudósitást irni készülünk, nem egy tekintetből nevezetes. Nevezetes már azért is, mert a székes főváros III. kerületében, Ó-Budán ez volt az első ilynemü vállalkozás, nevezetes még azért is, mert az óbudai intelligens közönség oly óriási számban jelent meg, a mely szám a rendezőség legmerészebb és legvérmesebb reményeit is messzire tulszárnyalta. A „III. ker. nép és isk. könyvtár“ 1895. decs. 1-én a III. ker. kórház-utczai iskola tornatermében tartott hangversenyéről szólunk. Mindazok a kiket bárminő érdek az ügyhöz kötött, bizonyos aggodó szorongással várták a hangverseny estéjét, és csak akkor könnyebült meg szivük a midőn Szende Antal isk. igazgató, a rendező bizottság fáradhatatlan elnöke, azt jelenté, hogy minden jegy elkelt; meg is telt a tágas tornaterem. — (a mely ez alkalommal jeles és igen alkalmas hangverseny teremnek bizonyult,) — annyira, hogy öröm volt nézni. A müsor első száma férfi karének volt: egy ad hoc alakult kis dalos társaság — (tagjai: Hoppe Rezső vezénylete alatt: Kéry Andor, Kovács Jenő, Csihák Gyula, Ebner Károly, Ertl János, Hugl György, Kercser Károly, Wichmann Ede, Zöld Károly, Koller János, Schinabeck Engelbert, Szlávik Ferencz, és Witkovszky Sándor) szépen és nagy hatással énekelte Mosonyi Mihály: Tavaszi dalát. A következő szám Milde Alice k. a. zongorajátéka volt, ki Weber: „Rondo brillante“-ját adta elő szép készültséggel; zajos taps jutalmazta a kisasszonyt, ki után Artois Margit urhölgy lépett a dobogóra, s Bonin Géza urhölgy zonkorakisérete mellett előbb a Santuzza áriáját a Parasztbecsületből, utóbb a Hugonották nagy áriáját énekelte. A fiatal hölgy, ki még csak rövid idő óta képezteti ki szép csengő hangját, ez első fellépéssel szinte meghóditotta a közönséget. O is, és mestere, Bellovics Imre is büszkék lehetnek ez első sikerre.

Kohn Artur ur, a nemzeti zeneiskola növendéke ki azután Kreutzer 19. concertjének I. tételét játszta, bizonyára nagy jövőjü hegedüs. Intonácziója ugyan kezdetben, s különösen a kettös fogásokban nem volt tiszta, de igazi müvészi lendülettel, virtuozitással s oly technikai bevégzettséggel hegedült, hogy a közönség viharosan akklamálta ugy, hogy még egy rövid magyar dallal kedveskedett.

Ő utána ismét a férfikar következett. Először Abt Eerencz: „Májusi éj“ cz. kórusát énekelte, utána Kremser Fde: Ó német alföldi dalát. A ki tudja, bogy Ó-Budán preciz előadott férfikart mikor hallhat a közönség; a ki tudja, hogy Kéry Andornak minő tenorja van: az elképzelheti micsoda hatása volt a karéneknek. A sok éljennek, hogy voltnak se vége se hossza, hiába énekelték a dalosok ujra a számot, az még nem volt elég, a közönség nem nyugodott mig Varga Zsigmond főrendező, a ki különben is lelke, perpetuum mobileja volt az ünnepélynek, ki nem hirdette, hogy Kéry Andor a Parasztbecsület siciliai dalát énekli — müsoron kivül. Ujra éljenzés és ismét éljenzés köszönte meg a rokonszenves fiatal tenorista előzékenységét.

A férfikaréneknek a közönségre gyakorolt, szinte elbüvölő hatása alatt ült asztalhoz Drexler Katicza urhölgy és cziterán eljátszotta a „Trieszti emlékek“ cz. zeneművet. Hogy ezen, egyáltalán nem hangversenyképes hangszeren is oly hatással tudott játszani, hogy a közönség viharosan kért da capot, az csak azt bizonyitja, hogy mily előkelően, mily nagy készültséggel játszott.

Ezen szám után Bellovics Imre egy másik tanitványa, Bellovics Józsa k. a. énekelt, és szerzett mesterének uj dicsőséget és magának akkora elismerést, hogy e szereplését legkedvesebb emlékei közé sorozhatja. Előbb a „Mignon“ románczát, majd Marchesi: La foletta cz. olasz dalát énekelte. Mondjuk-e, hogy a közönség nem nyugodott, mig ez utóbbit meg nem ismételte a kisasszony, kit Milde Alice k. a. kisért a zongorán? Kellemes változatosság gyanánt ezután czimbalomjátékban gyönyörködhettünk. Koroczky Kornélia k. a. játszott magyar dalokat. A mint értesültünk, a kis leányka (össze vissza lehet tán 11—12 éves) az ujlaki polg. leányiskola II. oszt. beli növendéke. Fellépésének sikerével meg lehet elégedve; mert ha megemlitjük, hogy a müsoron igért 2 dalon kivül a közönség annyira tapsolta, hogy még egy harmadik, sőt a nagy éljenzésre még egy negyedik darabbal is kellett megtoldania a müsort, eleget mondtunk.

Bonin Géza urhölgy, az óbudai közönség beczézett zongoramüvésznője, ezuttal is kitett magáért. Liszt F. egyik magyar rapszodiáját játszotta szép teknikával, szabatosan, egyre fokozódó, a végén pedig elementáris hatással. Természetes, hogy neki is kellett még utána egy ráadással kedveskednie.

A már előbb emlitett és érdeme szerint méltatott Kohn Artur ur, kit Unterberg Adolf ur kisért zongorán, ezután a Lipinski „Militär concert“ I. tételét játszotta, s végül a férfidalosok egy ropogós magyar népdal egyveleget énekeltek s evvel vége lett az élvezetes hangversenynek.

Ezekben beszámolván az ünnepélyről szivből gratulálunk, a rendezőbizottságnak az elért fényes erkölcsi és anyagi sikerhez, s csatlakozunk azok kivánságához, kik minél előbb való megujrázásra buzditották a rendezőket.

o. ő.

Különfélék.

— **Előfizetőinkhez.** Az év végén tisztelettel kérjük hátrálékos előfizetőinket sziveskedjenek a pénzeket mielőbb beküldeni. Mint eddig ugy ezután is négy mutatványszámmal dijtalanul szolgálunk.

— **Katalin-búcsu.** A mikor az I. kerületi Tabánban a Katalin-bucsúját tartják, jégtáblák úsznak a Dunán s nagy sietséggel bontják a hajó hidakat. Kopaszon állnak a fák, se lomb, se levél sehol. A tabáni lakosság már ezt megszokta, s olyan vidámsággal és örömmel ünnepeli Katalin-bucsu napját, mintha szent-István napján a verőfényes nap tüzne az utczákra. Ez évben is népes és zajos volt a bucsu napja, a pesti oldalról is nagyszámmal jöttek át a mulatni vágyok. A szarvas-téren felállitott bodék és sátrak körül csak ugy hemzsegett a nép. A reggeli órák istentisztelettel teltek el, s délután megkezdődött a mulatság. Ritka házban nem volt vendég, majdnem minden lakósra esett egy kettő. Messze városrészekből is eljöttek a komák, koma asszonyok, jó barátok és ismerősök Katalint köszönteni, a mi annyit jelent, hogy enni, inni mulatni. Volt is jó kedv minden felé, este pedig kivált az ugynevezett polgári korcsmák népesedtek meg, tele volt valamenyi, de hová tünt az asztalokról a tüzes sashegyi? A mulatozás igy is betartott a késő éjbe, a midőn csendes nyugalomra tértek a nélkül, hogy csak egy kihágás is zavarta volna a békés polgárok nyugalmát.

— **A Mátyás-templom.** Elkészült az épitészetnek ez a remeke, most már csak környéke szabályozásának munkálatait végzik. Távol földről idevándorolnak, hogy az igazságos királyról elnevezett templomot megtekinthessék. Ha az idegen Budapest határába lép, szembeötlik a hegy ormán épült gyönyörü stylü templom, a melynek ujjáalkotását nemcsak a faragott kövek és szines cserépfedél jelöli, de belső részében is olyan müremek, a mely az épitészet terén európai hirünket is neveli és dicséri. Magyarország összes megyéiből ha ide jönnek, kik e hazának szivét, Budapestet megakarják látni, de meg a külföldről is ide kéjutazók, nem mulasztják el soha megtekinteni ős Budavárát, századok viharjait átélt e királyok lakta fészket és nem mulasztják el sohasem megtekinteni Nagyboldog Asszony templomát. Dicsekszünk vele, hogy e monumentális épület itt van Budán, büszkeségünk nekünk az Istennek ez a fényes háza, de ugy a kegyurasághoz, a székesfőváros t. tanácsához, mint Bogisich Mihály prépost plépános urhoz is volna szavunk. Mi ugy tudjuk hogy az egész müvelt külföld nevezetesebb és müvészeti szempontból is számot tevő középületei a nap minden részében nyitva vannak. Miért nem lehet a Mátyás templom szentélyébe belépni akkor, a mikor az idegent a napnak bármely órájában oda veti vallásos érzése, ismeretét gazdagitó tudvágya? Talán egy kis utbaigazitást megérdemelne az az idegen, hogy miként juthatna be? Ha az egyházfi nincs olyan helyzetben, hogy állandó szolgálatot tartson, lehetne talán valamelyes expedienst találni a bemenetelre. Ha már ide fáradt messze földről az utas, de rövid időre van szabva itt tartózkodása, ugy adjunk neki valami módon alkalmat, hogy a Mátyás templom belsejét is megtekinthesse. Ugy a kegyur, mint annak lelki pásztora gondolkozzanak az itt elmondottakon, és adják tudtul, és hirdessék a templom ajtaján, hogy és miként juthatni ennek szentélyébe akkor is, ha abban isteni tisztelet nem tartatik. Méltányos kérelem ez, mely kell, hogy meghallgatásra találjon.

— **A magyar Turista egyesület.** A magyar turista egyesület téli tevékenysége közé tartozik az is, hogy a székes-főváros hegyvidékén minden évben más-más községben karácsonyfa ünnepélyt tart, most Pilils-Szent-Kereszt van soron, hol az ünnepélyt folyó hó 26-án tartják meg, mely alkalommal a gyüjtés eredményéhez képest a község szegénysorsu iskolás gyermekeit fogják felruházni, e czélra elfogad az egyesület ruha, tanszer, édesség és pénz adományokat. Ha e lap tisztelt olvasói az egyesületet ebben az igyekeztében támogatni szivesek — adományaikat az egyesületnek IV. Rózsatér 5. sz. a. a második emeleten levő helyiségében adhatják át rendeltetésüknek, hol a hivatalos órákat mindennap délután 6—8 óra közt tartják. A hivatalos órák alatt az egyesületnek ott jelenlevő tisztikara és tagjai a legnagyobb készséggel szolgálnak minden a hazai turistaságot érdeklő felvilágositással de ezen kivül az egyesület a Gizella téren a Haas-palotán hirdetési táblát alkalmazott, hol az egyesület életére vonatkozó hirdetményeket a nagyközönség mindig olvashatja.

— **Kérelem az árvák karácsonyfája érdekében.** Bizalommal, szeretettel fordulunk a közelgő karácsonyi ünnepek alkalmával a nemesszivü emberbarátokhoz, kérve: ne feledkezzenek meg a Megváltó születése ünnepének alkalmából azokról, kiket a legdrágább kincsöktől: az édes jó apától, a szerető gondos anyától fosztott meg a halál. Keserves a szegény árvák sorsa; könnyeiket azonban letörölheti, szenvedéseiket enyhitheti a jótett melegitő ereje s a szeretet áldást adó hatalma. Az általános öröm napján emlékezzünk meg

rólok, nyujtsuk ki feléjök segitő kezünket s jó szivvel nyujtott adományainkkal tegyük vidámmá, örvendetessé és emlékezetessé nekik is a karácsony ünnepét! A székes fővárosi Mayer Ferencz-fiuárvaház 75 szegény árva neveléséről gondoskodik, megmentve őket az életnek, a társadalomnak. Ezen árvák nevében kérjük a jó és nemesszivü emberbarátokat: adakozzanak a karácsonyfára! Hálás szivvel fogadunk e czélra bármily csekély adományt is s azt köszönettel nyugtázni is fogjuk. Kérjük az adományokat alulirottakhoz küldeni. A karácsonyfa-ünnepélyt f. é. deczember hó 24-én d. u. 4 órakor tartjuk meg az I. ker. Városmajor-utcza 31. sz. a. levő árvaház emeleti termében. Örömmel hivjuk meg az ünnepélyre ugy a nemesszivü adakozókat, mint az árvák sorsa iránt érdeklődő n. é. közönséget. Kérő szavunk meghallgattatásáért esedezve, a legmélyebb köszönettel maradtunk Budapesten, 1895. évi deczember hó 5-én. A Mayer-árvaházi bizottmány nevében: Kertscher István, főv. biz. tag, m. elnök, I. ker. Gellérthegy-u. 21. Somlyay József, főv. biz. tag, árvaházi igazgató, I. ker. Városmajor-u. 31. szám.

— **Előadás.** A székesfővási III. ker. közs. polgári leány- és női ipar-iskola tanári testülete 1895. évi deczember hó 8-án, esti 6 órakor az intézet helyiségében (bejárat Bécsi-ut 33—45. szám) rendezendő szinielőadással egybekötött jótékonyczélu hangversenyt tart. A tiszta jövedelem az intézet szegény sorsu tanulóinak segélyezésére, továbbá iskolás-gyermekek felruházása czéljából a III. ker. Első Magyar Asztaltársaság pénztárra javára, nemkülönben a hazafias czélu Orsz. Magy. Iskola-Egyesület támogatására szolgál. Jegyek kaphatók a tanári testület tagjainál; Hely ára 1 korona. Számozott ülőhely 1 frt. Szinre kerülnek „A váratlan fordulat.“ „Hol van a harmadik fej“ czimü apróságok. Az estélyen Máthé István a kitünő művész is hegedül.

— **Öltöztető ünnepély Ujlakon.** Az Ujlaki magyar asztaltársaság mult hó nov. 30-án tartotta öltöztető ünnepélyét igen szép számu közönség jelenlétében az ujlaki el. iskolában. 131 gyermeket láttak el ruhával. Az öltöztetést kis ünnepély követte. Az öltöztetés folytatásaképen este sikerült társas vacsora volt a Császár fürdőben. Az első tósztot az asztaltársaság lelkes elnöke: Benedek Sándor min. osztálytanácsos mondotta. Vázolva a társaság kettős czélját elismeréssel emlékszik meg az asztaltársaság alapitóiról: id. Holtzspach András és Kugler Józsefről. Poharát az alapitókra és a nagylelkü pártolókra köszöntötte. A szónoki lendülettel mondott szép beszéd nagy lelkesedést keltett. Végh János beszélt a czélzatosságok és szivérzésekről. Ékes szavait a buzgó elnök: Benedek Sándor éltetésével végezte. Az éljen-riadalom elhangoztával a czigány vette át a szerepet s kezdődött a jókedv, a nótázás, mely két óra tájban már csöndes dünnyögéssé vált. Az est sikeréhez nagyban hozzá járult a vendéglős: Éder Antal kitünő konyhája. A pompás vacsoráról az volt az általános vélemény, hogy: — Ilyet még nem ettünk a Császár fürdőben! — Kitünő kiszolgálás és olcsó pompás ételek, kevés tószt: ez volt a helyzet signaturája. Ezért volt az étvágy is nagyobb, meg a kedély hangulat is jobb.

— **Ingyenes felolvasások.** A II. ker. polgári kör Budapest, II. Bomba-tér 3. sz. I. em. a saját helyiségeiben az alulirt vasárnapokon, mindenkor esti 6 órakor nyilvános felolvasásokat rendez. 1895. deczember 8-án és deczember 15-én: dr. Margalits Ede egyet. tanár: A test és a lélek kölcsönhatása. 1896. január 5-én: Schambach Gyula tanár: Egy biboros bölcselő. Január 12-én: Békey Imre Gábor iró: A szocziálizmus czéljai elérhetetlenek. Január 19-én: Duma György tanár: A kigyók élete. Január 26-án: 1. Palágyi Lajos iró: Költemények. 2. dr. Molnár István tanár: A közügyek falun, (Humoreszk.) Február 2-án: dr. Rácz Károly ügyvéd: Az ördögről. Február 9-én és február 16-án: dr. Margalits Ede tanár: Zrinyi Miklós élete. Február 23-án: dr Szterényi Hugó tanár: A növények életéből. Márczius 1-én: Thewrewk Árpád tanár: Magyar nyelvi kérdések. Márczius 8-án dr. Krieszhaber Adolf ügyvéd: Társadalmi kérdések. Márczius 15-én: Hangl József főv. tanitó: A népiskola hivatásáról. Budapest, 1895 november havában. A II. ker. polgári kör közmivelődési bizottsága: dr. Csorba Ferencz, b. elnök, Herman Gyula, b. jegyző.

Akkordok. Ez a czime annak a münek, mit Pongrácz Béláné Dombovár, Tolnamegye, ad ki. A müvet férje, Pongrácz Béla irta. A kötet száznál több költeményt tartalmaz. Lesznek benne részletek a szerző nagyobb alkotásaiból, a **Jézusból** és az **Ádám történeteiből**. Uj világnézeténél s eredeti tárgyánál fogva nagyérdekü darabja a kötetnek a **Lélekvándorlás**, melynek hatása nagy és mély leend. Erről a kötetről keveset irnak most előre is és azután is a lapok. Pongrácz Béla önálló irói egyéniség. Nem követ iskolát, inkább alkot. Nagy tehetség, kit az élet küzdelmei, rossz körülmények nem engedtek eddig kifejlődni. Nyelvezete erős, tömör, zengzetes és igazán magyar. Eszméi, ötletei vannak. Hivatott költő a ki a nem divatos és meg nem szokott eszméket is lantjára meri venni. Most kauczió nélkül való politizálás miatt szenvedi büntetését. Neje és gyermekei meg vannak fosztva a kenyérkeresőtől, ki mint politikai czikkiró is ritkitja párját. Pongrácz Béla családján segit az ki költeményeit nejénél Dombováron, Tolnamegye megrendeli. Az **Akkordok** ára füzve 2 korona, diszkötésben 3 korona. A sajtótól elvárhatnánk, hogy a nagytehetségü Pongrácz Béla és szegény családja érdekében megütné a nagydobot, daczára, hogyha nincsenek is irodalmi pajtásai. Pongrácz Béla évekig lakott Budán és jól ismerik az idevaló polgárság körében. Hisszük, hogy az önálló izlés és az emberszeretet budai polgártársaink körében is megnyilatkozik.

— **Népszerü felolvasások.** A budapesti, népszerü felolvasásokat rendező társulat hétfőnként a következő sorrendben feg felolvasásokat tartani. Deczember 9-én dr. Schwartzer Ottó „Szellemi életünk köréből“ czimmel tart felolvasást. Megszakitatlan egymásutánban hétfőnként a következők olvasnak még föl: Nemes Antal, György Ilona, Bogisich Károly Szalkay Gyula, König Gusztáv, Ferdinandy Géza, Szerelemhegyi Tivadar, Kozma Gyula, Gruber Nándor, Göőz József, Varga Ottó. Mindannyian közérdekü thémákat népszerüen fejtegetve fognak előadni. Az előadások pontban 5-kor kezdődnek s csak belépti jegygyel lehet résztvenni rajtuk.

— **Hadiérem ünnep.** A hadiérem alapitásának emléknapján, Nosek vendéglőjében, decz. 2-án Belobraidits kapitány a jelenlevő éremtulajdonosokhoz következő ünnepélyes felköszöntőt tartotta: Midőn 1848-ban a régi rend oszlopai ingadoztak a szorongatott nép boldogitására egy második Megváltó lépett a trónra (decz. 2-án): Ő felsége, szeretett királyunk. Trónraléptének 25 ik évfordulóján alapitotta O felsége mindazok részére, a kik bármely minőségben valamely ütközetben részt vettek, a hadiérmet. Nem pártfogás, véletlen vagy Fortuna kegyeiből, hanem saját érdemeinkkel szereztük tehát meg a mellünket diszitő emlékérmet, ép ugy, mint a legfőbb hadur, a ki hősiességben, vitézségben, kötelességtudásban is mindig az első! Ha jönne idő, melynek harsonája ismét táborba szólitana, örömmel nyulnánk kardunkhoz a haza és a trón védelmére. Éljen a haza! Éljen a király!

— **Összejövetel.** Az I. ker. nemzeti asztaltársaság legközelebbi összejövetelét f. hó 10-én kedden az I. ker, Árok és Kereszt-utcza sarkán levő Wichtl Mihály-féle vendéglőben fogja este 7 órakor tartani. Kéretnek a tagok minél számosabban megjelenni mivel sok fontos ügy vár elintézésre.

— **Baleset Budafokon.** Schwarcz Gyula pécsi géplakatos 35 éves neje nov. hó 23-án éjjel 11 órakor Budapestről Pécsre utaztában Budafok közelében a vonaton hirtelen meghalt, hulláját Budafokon a vonatból kiemelték, hol orvosok állapitották meg, hogy az illető szivszélhüdés következtében halt meg. Ki volt? a nála talált többféle iratokból sem tünt ki, övéit az esetről távirat utján értesitették, kik megjelenve, a temetést mult hó 25-én illő módon rendezték.

— **Eredmény ez is.** A Buda és Vidéke két izben szólalt fel a várból levezető ugynevezett „Jezsuita“ lépcső sötétsége miatt. Közölte a beküldött jogos panaszokat, s rámutatott, mennyire nem a fővároshoz illő ily sötét oduban botorkálni. Vissza lehetett volna vágni azzal, hogy hát tessék a király-lépcsőn fel és lemenni. Igen! csakhogy a villam és gőz korszakát éljük és minden egyes percz drága Az idő pénz! és éppen ez okból a lakosság legnagyobb zöme, valamint az egyes miniszteriumok tisztikara is a „Jezsuita“ lépcsőt használja. Eddigelé egy lámpás pislogott a girbe-görbe lépcső közepén, s ma már három légszesz láng ujdonatuj fali lámpások mögül hinti szét sugarait, s világositja be a lépcsőházat, dicsérve az I. kerületi előljáróságot, a mely a közönség és lapunk felszólalását figyelembe részesitette. Köszönet érte!

— **Szalón.** Ujlak társadalmi életében jelentékeny szerepet vitt eddig is nehány család, kiknek száma napról-napra növekszik, s kiknek szalonjai a tudomány és müvészet több előkelőségté gyüjtötték egybe sok kedélyes estén. A régebbiek között ott van a Holtzspach Nándor családja, hol szerdán este is igen fényes társaság gyült egybe, ott volt Stojanovics Jenő jeles zeneszerzőnk, ki a társaságnak a maga februárban az operában premierre kerülő müvéből, „Ninon“-ból játszott részleteket — többek között remek bordalát — és ragadta el a diszes társaságot. Shopp opera-énekes gyönyörü basszus hangjával nyujtott különös müélvezetet. Igazán kár, hogy e jeles tehetségnek az operában oly kevés alkalmat adnak arra, hogy a közönséget gyönyörködtesse. Holtzspach Nándorné, a kedves házi urnő lekötelező modorával emelte az estély kedélyességét.

— **Eljegyzés.** Hidvéghy Ida kisasszonyt, a budai zeneakadémia kedvelt tanárnőjét eljegyezte Höcker Henrik ur, a Wratschkó M. és Társa hatóságilag engedélyezett villanyberendezési czég (Budapest, II. kerület Fő-utcza 16. sz.) előnyösen ismert tulajdonosa.

— **Fiatal orvosok egylete.** Egyéves önkéntességüket a budai 17. számu katonai kórházban leszolgált fiatal orvosnövendékek visszatértek a polgári orvosi kötelékekbe, hogy tanulmányaikat itt tovább folytassák. A bucsulakomán, a melyet Nosek (Alkotás-u.) vendéglőjében ültek meg, azzal a kötelező igérettel váltak meg egymástól, hogy a Budán tö tött egyéves önkéntesség emlékére továbbra is társas összeköttetésben maradnak s havonként egyszer Noseknál összejönnek. Ezeknek elsejét mult hó 24-én tartották meg. A pezsgő fiatalság jó kedvét jóizü és talpraesett felköszöntőkkel is füszerezve, egykori tanáraik, különösen szeretett egykori tanáruk, Vollarits ezredorvos éltetésére. A sikerült mulatság rendezésében legfőbb érdemet dr. Scholtz szerezte magának. A legközelebbi összejövetelt az uj év első napjaiban tartják meg.

— **Talált pénz.** Pleskot János épitész ur az alagutnál pénzt talált, a mit a magát igazolt tulajdonosnak át ad. Lakik Várkert-rakpart 2-ik szám.

— **„A Magyar Rézmüipar és Pipagyár Részvény-Társaság“** Fenti czég alatt f. év junius 20-án kezdte meg müködését a gyár, miután sikerült neki a legjobb hirnévnek örvendő Fodor Adolf-féle gyártelepet is megvásárolni és egész személyzetét átvenni. A gyártelep 150,000 frt, részvény tőkével alakult meg 100 egész 120 munkást foglalkoztat a régi III. ker. Pacsirtamező 4 sz ideiglenes gyártelepén kivül saját telkén III. ker. a Bécsi-uton egy a legnagyobb igényeknek megfelelő s legtökéletesebb gépekkel uj telepet rendezett be, és még ez évben üzembe is hozza. A gyár épitése Wellisch Hugó épitész vállalkozó tervei után Fleischl Robert müépitész vezetése alatt nyert befejezést. A gyár mindennemü megrendeléseket elfogad s azokat a legtökéletesebb, kifogástalan kivitelben a legpontosabban állithatja elő. A gépek Rökk István, és a Danubius gépgyárakból a Transmis-

siok pedig a Mülakatos részvény-társaságok gyáraiból szállitattak, csak a hazánkban meg nem szerezhető gépek hozattak a külföldi gyárakból, az uj gépek az uj gyártelepen technikai tekintetben is a legujabb rendszer szerint vannak berendezve ugy, hogy a gyártandó áruk legnagyobb menyisége is előállitható legyen. Fősuly oly áruk előállitására van fektetve, melyeket eddig hazánkban nem készitettek, a) mindennemü fémgombok, csatok, jelvények s egyáltalán mindenféle rézmüáruk a katonaság részére, b) confectió czikkekhez szükséges fémáruk, c) esőernyök, napernyők, botok fogantyui és egyéb fémrészei d) a nyeregkészitők és bőröndösök részére szükséges fémáruk e) kupakok ezüst, réz, nickl és különféle fémanyagokból. f) Egyenruha gombok, jelvények, s mindenféle hadi felszereléseket. Az eddig gyártott agyagpipáknak mindennemü szinek, alakok és fajtákban való előállitására nagyob gond lesz forditva. A régi gyár kibővittetik s porczellán kőagyag és fényezett (Schmelz) pipák is fognak gyártatni a legszebb kivitelben. Végre egy gőzcsiszoldát és egy galvanoplasztikai műtermet fog berendezni. Az igazgatóság: Josa Kornél, Eibenschitz Lipót, Görgey Béla, Dr. Kovács Gyula, Neufeld Vilmos, Rónay Mór, Borta Miklós és Fodor Adolf vezér igazgató urakból a felügyelő bizottság Dr. Reichenchaller Kálmán, Finn Oszkár, Feldmann Hugo, Böhm József, Kudelka Dávid urakból áll. Az igazgatóság és a felügyelő bizottság oly férfiak kezében van hogy a legszebb reményekre jogosit. A vezér igazgató Fodor Adolf ur egy világot bejutazott tapasztalt szakférfiu ő benne a részvény-társaság megtalálta azt a szakférfiut ki vállalatát terjeszteni, emelni és szép sikerekhez fogja juttatni.

Meghivó. A budai érdekek emelése, a polgárság, előljáróság, kerületi választmány és törvényhatósági tagok közötti szivélyes viszony megszilárditása czéljából f. évi deczember hó 9-én a „Barabás József"-féle krisztinavárosi sörcsarnok éttermében tartandó társasvcsorára Egy teriték ára (ital nélkül) 1 frt. A rendezőség. Jegyek válthatók deczemcer 8-ikig: Bittner és Follner kavéházában (Alagut-u.), Gaizler Béla füszerkereskedésében (Vár Tárnok-u.), Lohr Irma virágkereskedésében (fő-u. 1.), Ludwig Károly füszerkereskedésében (Krisztina-utcza), Pertl István kávéházában (Szarvas-tér) és Wellisch Zsigmond kávéházában (Alagut-utcza.),

— **Kérés.** Már most jó előre kérjük mindazokat a Buda és vidéki polgártársainkat, kik az ezredéves kiállitáson részt akarnak venni, hogy lapunkat szándékukról és a kiállitandó tárgyról tudatni sziveskedjenek. Az a czélunk, hogy a kiállitók kiállitott tárgyait tüzetesen és terjedelmesebben ismertessük, mint a többi lapok.

— **Egy inség kiált.** Meghalt egy özvegy asszony, hat árva gyermekét a szó szoros értelmében nyomorban hagyta, árván segélytelenül. Nincs segitő, nincs rokonság. Ajánljuk az elhagyottakat a jó szivü emberbarátok nemes szivébe. Adományok Bellobraidics Lipót nyugalmazott százados nevére, I. Gellérthegy-u. intézendők. Az ég madarait nem hagyja el az Isten, a szegény árvák sorsáról is gondoskodni fog a jó emberek nemes szivének gyors megnyilatkozásával.

Karácsonyfa.*)

Nagy az öröm. Derült ragyogó arczczal járnak a gyermekek Budán, Krisztina-tér 3. sz. a. Engelmann Rózsa jól berendezett és minden magas igényt kielégitő játékboltja előtt. Milyen szépek, milyen nagyszerüek, ujong a gyermekvilág Buda karácsonyi játékcsarnoka előtt örömében repesve. Apa és mama szintén örülnek, mert jó budaiak és büszkén látják a budai ipar és kereskedés haladását. A zord téli időben minden gondos szülének óvni kell egészségét. Most már nem kell félni a meghüléstől, mert már nem kell Pestre menni, hiszen Budán is van már játék-csarnok. Tessék megnézni **Engelmann Rózsa** játéküzletének dús választékát, jutányos árait és meggyőződhetik bárki, hogy itt előnyösen vásárolhat.

*) E rovatunkat ajánljuk a t. czégek figyelmébe.

A zene nemesiti a lelket. Már a görögök alapitották meg a nevelésnek azt az elvét, hogy a zene legjobban nemesiti a lelket. Alig van szülő, ki gyermekét zenére nem oktatja. Egy zeneszer a legszebb karácsonyi ajándék. **Stowasser János** zenemüszereit a szakemberek is elismerik. A mult kiállitáson külföldi és hazai müvészek ugy nyilatkoztak hogy Stowasser zenemüszereinek lelke van. A kellemes csengés mellett utánozhatlan az a harmonia, mit Stowasser zeneszerei adnak. Igazi remekek a hangszer-ipar terén és diadalai a magyar iparnak. A közös hadsereg szállitója. Ajánljuk minden versenynek megfelelő raktárát, mely érdekes látni való (II Lánczhid-utcza 5.)

A némákért. Közeledik karácsony, a gyermekek ünnepe. A mely szülő csak teheti azon van, hogy gyermekeinek ezen a napon minél nagyobb örömet szerezzen. Vannak azonban gyermekek, kik semmit sem várhatnak nyomorban élő, a mindennapi kenyérért küzdő szegény szülőik részéről. Ezek a humánus érzelmü, jótékony emberbarátok adományaira szorulnak. Ilyen szegény fiu- és leány-gyermekek a budapesti siketnéma-intezet növendékei is, kik majdnem kivétel nélkül munkások és napszámosok gyermekei. E nagy csapással sujtott szánandó gyermekek nevében fordulok a tisztelt közönséghez azzal a tiszteletteljes kérelemmel, hogy az amugy is kevés örömet élvező siketnéma gyermekeket szives jóindulatára méltatni s bármely csekély adománynyal (ruhanemü, játék) melyeket hirlapilag nyugtázok, megörvendeztetni kegyeskedjék. Az adományokat kérem az intézetbe I. Pálya-utcza 3. sz. küldeni. Szives értesités esetén az ajándék elhozataláról intézkedem. Scherer István vezető-tanár.

Hajdan és most. A méz a karácsonyi kalácsba nagyon fontos hajdan és most. Kühne Ferencz országos hirü méhészetéből az Attila-utczában kitünő méz szerezhető be. A méznek ize és szine kielégiti a legjobb gazdasszonyt is.

Jó bor. Finom borokat szállit a gödöllei borászati és pinczeszövetkezet. Ő felsége a király asztalára is rendelnek ebből a borokból. Ajánljuk vendéglősöknek és magánosoknak. Árjegyzéket kivánatra küld a szövetkezet.

Tudomásul!

A „Buda és Vidéke" következő vendéglőkben és kávéházakban olvasható:

Schlaucher Ferencz vendéglős I. Alagut-u.
Schmidt Károly vendéglős „Mekka városá"-hoz I. Fehérvári-út,
Strashoffer János vendéglős I. Krisztina-körut,
Kiss Sámuel vendéglős Krisztina-körút Willinger udvar,
Schowanetz kávéház Koronaherczeg-utcza,
Schüszler vendéglős Sziget-Monostor,
Schmidt Győző vendéglős I. Sósfürdő,
Szalczinger János vendéglős Török-Bálint,
Sztankovics J. vendéglős Corsó szálloda,
Szerenyi Béla vendéglős I. Istenhegy.
özv. Szidon Ignáczné kávés Akadémia-u.,
Szinn Ede vendéglős I. Istenhegy-út 2.
Szikszay étterme I. Muzeumkörút,
Szöllösy István vendéglős Albertfalva,
Ternyei Farkas vendéglős I, Budaörsi-út,
Vendéglő az olaszn˙höz vendéglős I. Németvölgy,
Wagner Vlmos vendéglős a „Márvány menyasszony"-hoz I. Márvány-utcza,
Wellisch Zsiga kávéház I. Alagut-u. 1.
Wellisch Zsiga kávéház Tárnok u,.
Weisel György vendéglős II Németvölgy,
Weisel György utóda vendéglős I. Vár,
Weinstein Sándor vendéglős II. Sármány-utcza 8.
Weisz Gusztáv vendéglős I. Attila-u. 2.
Weisz Antal vendéglős a „Pirókrét"-hez II. Retek-utcza 61.
Weisz Leander kávéház I. Disztér 17.
Wichtl Mihály vendéglős I. Kereszt-u. 9.
Wimmer Ferencz vendéglős I. Csend-u.
Zimermann Fülöp vendéglős Alagut-u. 2.
Bohácsi J. vendeglő vendéglős I. Polgárlövészegylet

(Folyt. köv.)

Tájékoztató.

Téli kura rheuma, köszvény, ischias stb ellen Szt.-Lukácsfürdő r-t Budapest.

Kénes iszapfürdő, douche-massage iszapborogatások. Meghülés veszélye nincs, mert a szállodák és fürdők egy fütött épülettömböt képeznek. Olcsó pensio. Lift és horgdszkek, nehéz betegek számára felvonó a vizben. Prospektust küld az Igazgatóság.

*

— **A sztójkai gyógy-borviz.** Erdélyben az **előkelő körök asztali itala, hurutos bajokban** (gége-, tüdő, gyomor-, holyag hurut), **gyomor és máj betegségekben** csodahatásu szer. Orvosok igazolják: **ki sztójkai vizzel él, sohasem szorul karlsbadra.** Erdélyi havasokból vevén eredetét **bacterium mentes.** Ivóviz helyett használva a **járványok** (tifusz stb) ellen **kitünő ovoszernek** bizonyult. Ásványviz megrendeléseket a főváros területére elfogad: A sztójkai gyógyviz-forrás székes-fővárosi kezelősége: kezelő: Dévai Szöllössy István krisztinavárosi gyógyszerész I. ker., Krisztina-utcza 14. raktárnok: Werner Adolf II. ker., Batthyányi-utcza 3. sz.

A sztojkai gyógyviz különösen gyomorbetegségekben csoda hatásu, ivóviz helyett járványok (tifusz) ellen igen jó óvó-szernek bizonyult és borral elegyitve erős habzásu kitünő asztali és élvezeti viz. Megrendeléseket elfogad a sztojkai gyógyfürdő és ásványvizforrás székes fővárosi kezelősége. Kezelő: Dévai Szöllössy István gyógyszerész Budapest, I. ker., Krisztina-utcza 14. Főraktár: Werner Adolf Budapest, II. ker., Batthyány-utcza 3.

— **Fenyőfák** honosultak, s különféle diszfák és cserjék kaphatók: Városmajor-u. 26. sz. alatt.

A szerkesztő üzenete.

Egy olvasónak. Készséggel emlitjük fel, hogy Darányi miniszter ur tiszteletére a lövöldében rendezett lakomán jelen voltak névsorából Reusz József, ur a magyar királyi államhidak nyugalmazott pénztárnokának neve tévedésből kimaradt.

Névtelennek. A Fáczánban tartott lakomán Sárkány Ferencz esztergályos mester többször beszélt s oly hévvel hogy »vizivárosi Apponyinak« nevezte el egy elmés tréfálkozó.

Kiadó és laptulajdonos mindszenti Erdélyi Gyula.

Kis hirdetések.

Ki akar tanulni magyarul?

Január hónapban oly felnőttek hölgyek vagy urak kik gyorsan akarnak tanulni magyarul előjegyeztetnek egy tanfolyamra. Kezdők vagy már a kik valamit tudnak felvétetnek. Levelek »Siker« czimen a kiadóhivatalba. Válaszra 2 darab 5 kros bélyeg.

Bálrendezőknek.

A világposta nagyon lejárta magát. Uj ötletekre van szükség, hogy az egyhanguság megszünjék. Mulatságos és eredeti ujitásokkal szolgál egy **kedv derítő**. Kérdések **kedvderitő** czimen a kiadóhivatalhoz. Válaszra 3 darab 5 kros bélyeg.

Mükedvelőknek.

Három mükedvelői előadásra igen alkalmas egy felvonásos darab előadási joga mükedvelők által jutányosan megszerezhető. A darabok még sehol előadásra nem kerültek. Felvilágositást ad a kiadóhivatal.

Kneip kura . . .

Egy kies helyen fekvő nagy telek birtokosa Kneip kurához társul doktort keres. Ő a telket a doktor a pénzt adná. A hely jó közlekedésü. Bővebben »Kneip« czim alatt a kiadóhivatal.

Katholikus tartalmú munkák kéziratban eladók. Bővebbet e lap kiadóhivatalában.

Kerestetik egy ház a Krisztinavárosban kerttel 3—4 szobával 5—6 ezer frt értékben készpénz fizetéssel.

Végezd helyettem.

Házak, ingatlanok, ingóságok eladását, vételét, bérbeadást, lakások kiadását és kivitelét Budán és vidékén, kölcsönt a bankoknál, magánosoknál eszközlök Megyénél, városnál, miniszteriumoknál felvilágositást szerzek. Kérvények, periratok ügyvédek közbenjöttével. Átiratások. Élet, tüz, jég, baleset biztositásokat kötök a felek előnyére. Felvilágositás köz- és magánügyekben. Iparengedélyek. Vizsgákra való előkészitésre utbaigazitás. Gyümölcsfák vétele eladása. Bizomány bármily czikknél terjesztéssel. Engedélyek. Tőzsdeügyletek. Bizalmas értesités. Ösztöndijakról felvilágositás hol és menynyi? Bővebben a Buda és Vidéke kiadóhivatala: Végezd el helyettem. Válaszhoz 3 drb 5 kros bélyeg.

Van szerencsém a n. é. közönség becses figyelmébe ajánlani a szinkör mellett levő „Alaguthoz“ czimzett vendéglőmben berendezett külön helyiséget, mely lakodalmi, vagy más ünnepi ebédekre és társas vacsorákra úgy tánczvigalmak megtartásakor mindig rendelkezésre áll. Minden hétfőn és szerdán tánczískola, minden szombaton pedig általános tánczgyakorlat.

Minden vasár- és ünnepnap zene.

Tisztelettel

Schlaucher Ferencz, vendéglős.

Bejárat Attila-utcza 65. szám alatt is.

Lövenstein Antal

cs. és kir. udvari sütőmester

fióküzlete: II. fő-utcza 5. szám.

— Liszt, tej, tejszin és vaj. —

Finom- és pék-sütemény a nap minden órájában frissen kapható.

Kőbányai Polgári serfőző részv. társaság.

Városi iroda: Népszinház-utcza 22.

Polgári sör.

Király sör.

Szt. István sör.

Barát sör.

Városi iroda: Népszinház-utcza 22.

Budai raktár I. Fehérsas-utcza 6. sz.

T. cz.

A ki Budán és vidékén telket házat birtokot vásárolni akar,
A ki Budán és vidékén lakást és nyaralót keres,
A ki Budán és vidékén házat, telket, birtokot akar eladni,
A ki Budán és vidékén lakást és nyaralót akar kiadni,
A ki Budán a hatóságoknál, miniszteriumoknál, intézeteknél valamit megtudni akar,
A mely bank részvenytársaság czég, üzletet akar csinálni,

az

forduljon a **Buda és Vidéke** czimü lap 200.000 fönyi közönség között kedvelt és elterjedt lap kiadóhivatalához I. ker., Alkotás-utcza 12 a.

Előfizetőknek és **hirdetőknek** a posta bélyeg beküldése után felvilágositás ingyen.

A **Buda és Vidéke** hirdetőit magán uton is ajánlja és nem restel azoknak ügynökösködni.

Czikkek bizományba elfogadtatnak.

Minden egész éves előfizetőnek egy ingyen hirdetés.

A **Buda és Vidéke** előfizetésének ára:

Egész évre	6 frt
Félévre	3 »
Évnegyedre	1 » 50 kr.

Hirdetések ára:

Egy oldal	30 frt — kr.
Fél oldal	15 » — »
Negyed oldal	7 » 50 »
Nyolczad oldal	3 » 75 »

Többszöri hirdetőknek % engedmény.

A Buda és Vidéke kiadóhivatala
I. ker., Alkotás-utcza 12/a.

Magyarhon legkiválóbb és legtisztább savanyuvize

a szántói viz

Kapható mindenütt.

őraktár: Werner Adolfnál,
II., Batthány-utcza 3. sz.

A „FONCIERE“

pesti biztositó-intézet

(alakult 1864.)

Budai képviselősége: II., fő-utcza 17. sz.

elfogad biztositásokat: **tűz, jég, szállitmánykárok** és **testi balesetek ellen, valamint az ember életére**

azonnali kötvénykiállitás mellett.

Weisz Antal

vendéglője a „Pirókréthez“ II. Retek-utcza 61.

Ajánlom a következő estiétlapot:
Hétfő: Székely gulyás,
Kedd: Serpenyös rostélyos,
Szerda: Alföldi gulyás,
Csütörtök: Töltött káposzta füstölt hussal,
Péntek: Halászlé,
Szombat: Borjupaprikás,
Vasárnap: Borjupörkölt.

Ezeken kivül mindennap délben vagy este friss szárnyas, rostélyos és borjuszelet.

Jó boraim, sör és készséges kiszolgálatról régi jónevem kezeskedik.

Minden csütörtökön disznótor.

Számos látogatást kér

WEISZ ANTAL, vendéglős.

MILLENIUMI OSZTÁLYSORSJÁTÉK.

Főnyeremény a legkedvezőbb esetben

Egy millió korona.

Huzás 1895. deczember hó 6-tól 14-ig.

E 49 nyeremény közül az utoljára kihuzott kapja a 600.000 korona díjat.

		korona		korona
1.	jutalom	600000	=	600000
1		400000	=	400000
1		200000	=	200000
1		100000	=	100000
1		50000	=	50000
2	á.	20000	=	40000
2	„	15000	=	30000
4	„	10000	=	40000
10	„	8000	=	80000
27	„	6000	=	162000
100	„	2000	=	200000
200	„	1000	=	200000
1150	„	200	=	230000
20000	„	100	=	2000000
21499	nyeremény és 1 jutalom			4332000

II. osztályu eredeti sorsjegyek

1 egész sorsjegy	1 tized sorsjegy	1 huszad sorsjegy
80 korona	8 korona	4 korona

IGÉRVÉNYEK

minden huzásra.

Eredeti sorsjegyek a napi árfolyam szerint vagy részletfizetésre az 1883. évi XXXI. t.-cz. alapján.

Beimel Lajos

bank- és váltó üzlet fiókja

Buda, II. ker., Fő-utcza 6. szám.

Hirdetések

a

BUDA ÉS VIDÉKE

részére felvétetnek

a kiadóhivatalban

Alkotás-u. 12/a. Szőke-ház.

Barabás József

krisztinavárosi

CASINO SÖRCSARNOKA

a legujabb kor igényeinek megfelelően, kényelemmel és fényesen van berendezve.

Lakodalmak és társasvacsorák rendezése elfogadtatik.

Mindennap frissen csapolt **udvari és bajor sör.**

Ma katona zene!

Karácsonyi és ujévi ajándékok.

Alapittatott 1875.

ALBINI LAJOS

ezelőtt

Reinl József

II, kerület, Fő-utcza 40. szám alatt.

Ajánlja raktárát a közelgő karácsonyi ünnepekhez, kezdett és kész munkákban, izléses kivitelü himzések vászon, posztó, bőr és plüche tárgyakon. Ezenkivül különböző esztergályozott fa-tárgyak kézimunka beillesztéshez.

Dús választék férfi fehérnemüekben, kizárólag saját készitmény. Divatos nyakkendők, gallérok, kézelők, fehér és szines ingmellek, jó minőségü nadrágtartók. Kötött és duppla varrot bélelt bőrkeztyük ugyszintén valódi „Jaeger“-féle alsó ruházat.

Végre nagy választék női és leány kötényekben, mosható ruha barchent és jószabásu derékfüzők 1 frttól kezdve.

Diszmü tárgyak montirozás végett elfogadtatnak.

Kezdett és kész himzések.

Kézi munkához tartozó czikkek.

Mindennemü montirozott tárgyak.

Jencs Vilmos

„Szent-János"-hoz czimzett gyógyszertára
II. ker. Széna-tér.

Ajánl idei friss töltésü valódi **Bergeni csukamájolajat,** mely kitünő izénél és hatásánál fogva általános elösmerésnek örvend, üvegje **60 és 30 kr.**

Kaphatók az összes bel- és külföldi gyógyszerészeti különlegességek.

Mindenféle sebészi eszközök és kötszerek.

Menthin szájviz, a mely az **Odolt** hatásában jóságánál, kellemes izénél és olcsóságánál fogva is teljesen fölülmulja. 1 üveg **ára 40 kr.**

Salol fogpép, a mely nagyszerü antiseptikus hatásu és igy a fogak odvasodását teljesen megakadályozza s izét a legutolsó részletig megtartja. **Ára 60 kr.**

Chinavas bor, mely legjobb **tokaji borral** készülvén kellemes izénél és jó hatásánál fogva igen ajánlható. 1/1 üveg 2 frt 50. 1/2 1 frt 50 kr.

NÉMETH KÁROLY GÉZA

VAS- ÉS FÜSZERKERESKEDÉSE

(EZELOTT **FREYBERGER PÁL** FIOKJA)

BUDAPEST, II., SZÉNA-TÉR 1.

(BECK LIPÓT ÉS FIA LISZTKERESKEDÉSE MELLETT.)

Ajánlja jól berendezett **vas- és füszerkereskedését,** különösen **konyhaberendezési czikkek, rudvasak, tengelyek, szerszámok, szegek** és mindennemü **vasáru czikkekben.**

Minden a legjobb gyárakból.

Továbbá **czukor, kávé, rizs, tea, rum, cognac és minden egyéb füszeráru a legjobb minőségben.**

Denaturált szesz kimérve.

Pontos és előzékeny kiszolgálat.

A KŐBÁNYAI

királysörfőző

részvénytársaság

ajánlja a máris közkedveltségnek örvendő

ászok, király, márcziusi, korona és bajor söreit a n. é. közönség figyelmébe.

Saját töltésü palaczksörök! VII., Kertész-utcza 40.
(Telefon 23 – 96. sz.) városi irodában rendelhetők meg.

Megrendelések pontosan foganatosittatnak.

GANZ és TÁRSA

vasöntöde és gépgyár-részvény-társ. Budapesten.

Gáz- és Petroleum-motorok álló vagy fekvő, egy vagy két hengerrel.

Készit:

A) **gépeket és épitési munkákat, teljes malomberendezéseket, vasuti kocsikat és vasuti fölszereléseket, transmissiókat.**

Specialitásai B) **kéregöntvény** vasuti kerekek, váltók, zuzómüvek, hengerek- és ágyúgolyókhoz.

Hengerszékek kéregöntetü hengerekkel mind a magas malmászathoz, mind pedig a parasztra őrléshez s **egész malomberendezések.**

Facsiszoláshoz, papir- és czelluloza-gyártáshoz való gépek.

Vizikereket nagy sikerrel pótló **turbinák.**

Villamos világitás nagy távolságra is a motortól.

Zsilipek, csővezetékek, frictiós kapcsolások, rotatiós dynamométerek.

Acélöntés.

Figyeljünk a pontos czimre.

Értesités.

Van szerencsém a n. é. közönség és nagyrabecsült vevőimnek tudomására hozni, hogy nálam a czipőárakat a helyett hogy 30%-kal felszállitanám 30%-kal leszállitottam és pedig a raktár tulhalmozása következtében.

A nagyérdemü közönség személyesen meggyőződést szerezhet róla, ha üzletemet látogatásával szerencsélteti.

Férfi-czipők	3 frttól 5 frtig,
Női lak-czipők	1.60-tól 2 frtig,
Női czipők	2.50-től 4 frtig,
Gyermek czipők . . .	1 frttól 2.20-ig,
Csizmák	5 frttól 8 frtig.

Mérték szerinti megrendelések, ugyszintén javitások a legolcsóbban és legpontosabban elkészittetnek. Ugyszintén nagy raktár különlegesség, diszmü- és nemezczipőkben.

Kiváló tisztelettel
GLAUBER IGNÁCZ czipész,
Buda, Fő-u'cza 35. szám.

KARÁCSONYI
ajándékok!

Legjobban vásárolhatók az

I. ker., Krisztinatér 3. sz. a. levő

Engelmann Rózsa

játék- és papir-kereskedésében

Legnagyobb választék:

norinbergi, diszmü- és játékárukban — sétabotok, gyermekkocsik, kőépitő-szekrények, üvegáruk, hintalovak, babák, főzö- és gyermekedények, nyakkendők, inggombok,

— különféle levél papirok és boritékok —

Nyomatott Heisler J. kő- és könyvnyomdájában. Budapest, II. Várkert-rakpart 1. sz. (Kluseman-féle ház.)

Budapest, 1895. IV. évfolyam 50. sz. Vasárnap, deczember 15.

BUDA ÉS VIDÉKE

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI ES TARSADALMI HETILAP.

BUDA ÉS VIDÉKE ÉRDEKEINEK KÖZLÖNYE.

Szerkeszti: ERDÉLYI GYULA.

KIADÓ-HIVATAL, hol előfizetni lehet és hirdetések felvétetnek; I. ker. Alkotás-utcza 12/a. Szőke-ház

Megjelenik minden vasárnap. Előfizetési árak: Egész évre 12 korona, fél évre 6 korona, évnegyedre 3 korona. Egyes szám ára 24 fillér.

SZERKESZTŐSÉG, I. ker., Alkotás-utcza 12/a. Szőke-ház. kéziratokat és közleményeket ide kérjük küldeni.

!!! A pénzintézetekhez !!!

*A **Buda és Vidéke** az összes budai és vidéki egyesületek közlönye. Előfizetői között vagyonos, tekintélyes emberek nagy számmal fordulnak elő. Számot kell adnia a közgazdasági momentumokról, a mi mindig jobb, ha az igazgatóságok részéről — mint téves értesülések alapján történik. Ennélfogva kéri az általa képviselt érdekeltség nevében a társaság hirdetéseit, jutányos árak mellett.*

Mindezektől eltekintve az a körülmény, hogy a magyarosodás mellett küzd, megérdemli és hazafiasság az hogy a pénzintézetek, melyeknek igazgató tanácsosai, részvényesei jó részt lapunk előfizetői is támogassák, abban hirdessenek és arra előfizessenek.

Tisztelettel

mindszenti Erdélyi Gyula,

szerkesztő.

Hasznos Ujság.

A Buda és Vidéke czimü lap, melyet Erdélyi Gyula szerkeszt, méltó arra, hogy minden vidéki kaszinó, olvasó kör, pénzintézet és jó módu magánosok megrendeljék, nemcsak ismeret terjesztő tartalmánál fogva, de azért is, mert a magyarosodásnak hatalmas tényezője, s ezért a lapot a magyar egyesület buzgó tagjainak legmelegebben ajánlotta. A kiadóhivatal az előfizető kaszinók, olvasó körök, pénzintézetek tagjainak, a Budán levő minisztériumok hivatalok és intézeteknél levő ügyeikben közben jár. (Négy drb. 5 kros bélyeg mellékendő.) Előfizetési ára: Egy évre 6 frt., félévre 3 frt., évnegyedre 1 fét 50 kr. Kiadó hivatal I. Alkotás-utcza 12/a.

A **BUDA és VIDÉKE**, mely Buda és vidéke életének hü tükre, közelebbről hasznosan fogja gazdagitani tartalmát. Az ujitás mindenkit érdekel az egész hazában. A lap ezután ismertetni fogja a Budán székelő tudományos intézeteket és közli azok életét, igy a **meteorologiai, kertészképző, állami vegyészeti, paedagogium, vöröskereszt-kórház, Kühne-méhtelep, felsőbb lányiskola, kórházak, fürdők, jótékony-egyletek, árva és szeretetházak, gyárak, hadparancsnokságok, ministeriumok** stb. körében felmerülő mozzanatokat.

A „Buda és Vidéke“ előfizetési ára: egy évre 6 frt félévre 3 frt évnegyedre 1 frt 50 kr. Szerkeszti: Erdélyi Gyula. Kiadóhivatal: Budapest I. Alkotás-utcza 12/a.

— **A hölgyekhez.** A Buda és Vidéke czimü lap ernyedetlenül fáradtságot és áldozatot nem ismerve küzd Buda és vidékének érdekeiért társadalmáért, legfőkébb pedig a magyarosodásért. Főleg azért fordul a lelkes honleányokhoz, kik a hazafiságért nemzetiségért mindég szivesen léptek sikra. Kérjük hogy a Buda és Vidéke érdekében is minden lehetőt kövessenek el és azt terjeszszék.

Buda mint klimatikus gyógyhely.

Irta: **Bellobraidits Lipót** nyugalmazott százados.

A fejlődő nagyvárosok szépségét bámuló ember aggódva jár-kel a palotasorok között, aggódva jár elszorult tüdővel. A levegő fülledt, por- és füstfelhők fertőzik a városokat. Ehez járul a csatornák káros kigőzölgése. Megrontja ez az embert és állatot egyaránt. A statisztikai hivatalok kimutatásában, beszámolásában szomoru krónikákat olvasunk az egészség állapotáról.

Elszomoritó sötét lapok ezek. A fény mellett ott az árny. Szánalmasan nyomorult a metropolisok egészségügye. A számok beszélnek és megdöbbenve nézzük ezt a beszédet. Korán ért ifjuság, elpetyhült férfiak az életkor javában, beteg nők, egészségtelen gyermekek illusztrálják a számokat.

A mi szép és ifju Pestünk a legegészségtelenebb városok egyike Európában. A székes főváros tanácsának minden bölcs intézkedése, törekvése sok tekintetben hiában való, mert olyan viszonyok vannak, melyeket nem enyhithet sem jó akarat, sem tudomány. A levegőt az ember nem változtathatja meg.

A pesti ember tüdőjét csak ugy edzheti és javithatja, ha átjön Budára. Buda segiti ki Pest rossz levegőjét jó levegővel. A mi hegyeinkről fujdogáló szellő edzi a pesti ember tüdejét. Az elhanyagolt Buda jóltevője Pestnek. Árnyas erdeink, bérczeink között üdül a fővárosi polgár. Itt nyer költői hangulatot, gyönyörködik, pihen és gyógyul.

Buda és vidéke balzsamos levegője egyenliti ki Pest bacillussal telt fertőzött levegőjét. Buda és vidéke kli-

A „BUDA és VIDÉKE“ TÁRCZAJA.

Elvek és tövisek.

(Regény egy kötetben.) (29)

Irta: **ERDÉLYI GYULA.**

Rétyi Antos István barátomnak!

Muhar Manó szeretett volna elillanni, de nem tudott. Zavarba jött, elvesztette hidegvérét.

Vergődött, mint a hálóba jutott szarvas.

— Meg vagy végre tolvaj, rivalgott a nő.

Csőry Béla, a rendőrtisztviselő csillapitani igyekezett a nőt, de nem lehetett.

— Uram, jó uram. Az én férjem becsületes munkás volt. Egy kis vagyonkát is adott az Isten és ez a gézenguz társaival együtt sztrájkra késztette, korhelységhez szoktatta az előtt dolgos férjemet.

— Itt nem vehetem fel a panaszát jó asszony, szólt Csőry Béla, de menjünk a rendőrségre. Kövessen Muhar ur.

— Én szabad polgár vagyok. Tiltakozom az inzultus ellen.

— Muhar ne dobálódzék kővel, ha üvegházban lakik. Ütött az óra. Van panaszos, majd leszámolunk.

— A népfenség nevében tiltakozom szabadságom megsértése ellen.

— Ne tiltakozzék, hanem kövessen feltünés nélkül mert letartóztatom. Menjünk.

Az apostol, a próféta érezte, hogy baj van. A zavarosban régóta halászott. Sok ügybe volt belekeveredve. A rendőrségnek ugynevezett jó fogása lesz. Nem menekülhetett, követte a rendőrtisztviselőt.

Pönögéék és a báró éppen abban a pillanatban hajtattak el a rendőrség előtt, mikor Muharral Csőryék odaértek. A báró és Klotild zavartan néztek össze. Pönöge uram *alig* vette észre. Még mindig reszketett . . .

Kezdte érezni, hogy már nagyon messze ment a komédiában. Mámorából felocsudott. Az aranyparaszt felébredett álmából.

Kati félt. Undorodott attól a társaságtól a melybe került. A báró beszélt mindenféléről, de nem hallgatta azt senki.

A rendőrség előtt csoportosultak azok a munkások is, kik a munkáspénztárak megvizsgálását kérték.

Báró Szirtes Aladár előtt ott lebegett az a bünper, mely mindenesetre ki fog fejlődni s a mely elől jobb lesz Afrikába menni. Megszökteti Pönögét is, ha ideje lesz. Igy gondolkodott, de félt, hogy nem menekülhet idejében.

Haza értek. Klotildnak azt sugta, hogy egy perczre se hagyja egyedül Kasznár Pönöge Lőrinczet és gyógyitsa ki a honvágyból, a mit ugy látszik az aranyparaszt már megkapott, és mielőbb jegyeztesse el Katival.

Ezalatt Csőry Béla, Miklós és Domborék s a munkások jelenlétében a jegyzőkönyvet vette fel.

Egyre-másra teltek a papirlapok. Ügyes kereszt-kérdésekkel, fontos vallomásokat vett ki Muharból. A szédelgő, hogy sorsát enyhitse Klotildot és a bárót keverte bele.

A kihallgatás, melyből a Szegfü-asztaltársaság és a kék munkáspárt vezetőinek sáfárkodása egész világosan kitünt tovább tartott három óránál. Muhar Manó töredelmesen vallott. A terhelő körülmények ugy alakultak, hogy lekellett tartóztatni.

Csőry Béla két igen ügyes detektivet küldött ki, hogy Klotildot és a bárót addig is szemmel tartsák mig őket is le kell tartóztatni. A lapok előre jelezték az esti kiadásban a szenzációt.

A sajtóiroda gondoskodott róla, hogy az illustris szereplők neveit egyelőre elhallgassák nehogy a nyomozás sikere koczkáztatva legyen.

A délután folyamán a könyveket vizsgálta meg Csőry Béla, a melyekből kitünt, hogy a munkásoktól kisarczolt pénzeket elharácsolták.

Éjjel a vezetők közül többet letartóztattak. Csőry Béla mindent elkövetett, hogy sikerrel leplezhesse le az álarczosokat. Vigasztalta a félrevezetett munkásokat és megigérte, hogy a mennyire tőle telik az elsikasztott pénzeket visszaadatja. A vizsgálóbiró hosszasan értekezett vele. Az ügy nagy port vert fel.

(Folyt. követ

matikus gyógyhely s e gyógyhely egyik elsőrangu része a Krisztinaváros. Egészséges itt a levegő mindenütt a Várban, a Viziárosban, Tabánban, Kelenföldön, Zöldmálon, Rózsadombon mindenütt, de legjótékonyabb a Krisztinavárosban. — Konstatálták legelső tudósaink s hogy csak egyet emlitsünk, konstatálta a halhatatlan emlékü Balassa János is.

Mint értesülünk, azt a nagy kincset, mely a Krisztinaváros jó levegőjében rejlik vállalkozók kezdik figyelmökre méltatni. Szerintem igen helyes lenne ha vállalkozók szállodát, penziót épitenének és rendeznének be ebben a városrészben téli és nyári tartózkodásra.

Érdemes volna, ha azt az eszmét mit én most felvetettem a „Buda és Vidékében“ orvosok is megvilágitanák és hozzászólnának.

Két olasz szigeten át — gyalog.*

Irta: **Dr. Lisznyai Elemérné.**

Fiume s környékével megismerkedvén, a Lussing Piccoloba leendő hajózás czéljából egy Póla felé induló hajóra szálltunk. — Abbaziát elhaladva, hatalmas vihar képében mutatkozott be az általam még nem ismert Bora, már a Quarneron torony magasságu hullámokat zuditva felénk. — A vihar nem közönséges formában lépett fel, mondta a kapitány s nem csoda, ha mindnyájan megismerkedtünk a tengeri utazás összes félelmeivel és árnyoldalaival; magam végre is a hajó fenekére feküdve kerestem egy kis pihenést. Minden bajom közt legalább vigasztalt, hogy kis fiunk még aránylag legjobban érezte magát.

A veszedelem közelebb hozza az embereket s talán ez a magyarázata, hogy csakhamar több ismerettségre tettünk szert s különösen egy olasz ügyvéddel ismerkedtünk meg ki meghivott magához Cherso-szigetre. A meghivást szivesen vettük s férjem megigérte a látogatást visszajövetre. — Majd Cherso-szigethez érve bucsut vettünk ismerősünktől.

További utunk nyugodtabbá vált s kellemesebb lett. Kis fiam delphineket vett észre a hajó körül s nagy mulatságára voltak vig szökdeléseikkel.

Pólában kiszálltunk s végre boldogan éreztem lábam alatt az édes földet. Felejtetett velünk aztán Póla látása mindent. A szép tiszta város, a sok óriás hajó, a környéken épült érdekes czitadellák, a tengerparton álló régi római arena, miket sebtében körülnéztünk mind uj s vonzó képek voltak előttünk; — s este felfrissülve ültünk egy Lloyd-hajóra, mely Lussingba szállitott.

Éjjel három órakor érkeztünk. Érdekes, hogy itt nincs fogadó. A kiszállásnál egy ügynök ajánlott privát lakást egy hajós kapitánynál; ezt válogatás nélkül fogadtuk s nem is rosszul esett ki, mert várakozáson felül kényesnek találtuk. Itt három csésze fekete kávé várt ránk olasz szokás szerint, mit elköltve, nyugovóra tértünk, különben sem tudva a tisztán olasz háziakkal barátságos szót váltani.

Lussig Piccoló szép fekvésü, páratlanul kellemes klimáju, sziklás, hegyes vidékkel bir. Egy patkó alakban körülépitett tengeröböl. — Időnk nagy részét a tengerparton töltöttük. Szikláról-sziklára lépve a tenger vizéhez értünk s ez mindig ezer meg ezer szórakozást nyujtott bámulatos népességével s ezerféle különös lakóival. Nincs parányi viz, mely telve ne volna lakókkal. És mily bámulatosak! Minden természetrajzi tudományom kárba veszett, mert nem egyszer megjártam, a vizbe nyulván valamely czifra tárgy után s az megmozdult; én sikoltottam s azután mondta csak az uram, hogy az milyen állat. De volt is ott fü, csillag s ki tudná milyen alaku, gömbölyü, tojásdad, piros bársony szerü. Legérdekesebbeknek találtam a tengeri pókokat, melyek egész harczokat vivnak egymással. Ugy látszik, az ököljog még hatalmasan dominál közöttük, mert a kisebbeket megeszik az erősebbek. Kisfiunk nem egyet eltogott s nem félt e szörnyektől.

Elsétáltunk Lussing Grande-ba. Ez egy terjedelmes város, szép főherczegi palota van benne. — Utczáin földből kiszedett kövekből rakott falak meredeznek s csak két ember mehet el egymás mellett, oly szükek. Kevés vigyázatlansággal eltéved az ember s azután járhat, mig kitalál. — Mint mindenütt ugy itt is meglátogattuk a templomot, hol igen szép, karrarai márványból faragott madonnát láttunk.

A szálloda tulajdonosa, hol szállva voltunk, magyar volt s ellátásunkban nem volt hiány; boldog öröme volt fiamnak, hogy a fáról szedhetett narancsokat a tulajdonos engedelmével.

Feltünő volt itt, hogy legtöbbnyire csak aszonyokkal találkoztunk, mig férfit alig láttunk; t. i. a férfinép hajós és halász lévén, egész nap a tengeren van.

Este visszatértünk Lussing-Piccoloba.

Részben a kiváncsiság s részben a tengeri uttól való tartózkodás rávett férjem tervével való egyetértésre, hogy innét az utat gyalog tegyük meg Cherso-szigetéig. — Összeültem azért vele, hogy jó térképek segitségével az esélyeket mérlegeljük. Lussing-Piccolo Osteróig 6 órányira lehet. Ez leendett az első hosszabb állomás. Közben Lussing-Grandetól Osseróig a francziák által épitett pompás és jó ut vezet. Ugy déltájt indultunk.

Első állomásunk az egy órányira levő M.-Castello, egy várrom volt; még meglevő alapokkal, széles folyosóival érdekes látvány, honnét látható a mérhetlen tengersik.

Innét Bradicena, M.-Palanza, M.-Peschi felé vezetett szebbnél-szebb tengerparti sétautunk. Utóbbi helyen tartott fél óra pihenő alatt kecskét olajfa-bogyóval kaptunk enni. — Mint általában ugy itt is tapasztaltam, hogy a nők nem szépek. A legtöbb fogatlan; 15—16 éves lánynak nincs foga, de barátságosak. Ruházatuknak csaknem minden darabja kecskeszőrből van; fő ékességük a 30—40 sor gyöngy.

További utunk Lucica, Veli-Bok, Pod-Kalpie, Jurova, St.-Giacomo-felé vitt. Csaknem mind tengerparti városok, csupa emeletes házakkal.

Végül Neresinén a falu végén egy bormérésben ujra megpihentünk. Itt már palaczksört is kaptunk. Egy óriási platán alatt telepedtünk meg. Ennek közelében egy kőkut volt, melyet olasz leányok álltak körül. Kiváncsian néztek s midőn tovább indultunk, a kutnál hagyták dézsáikat s utánunk eredtek s csak lassan, egyenként maradtak el.

(Folyt. köv.)

*) Ennek a szép czikknek az teszi érdekessé ez időszerinti közlését, mivel Estei Ferencz Ferdinánd ő Fensége presumptiv trónörökösünk ott tartózkodott. — Szerk.

Budai kereskedő ifjak társulata.

(Felhivás a kereskedőkhöz.)

Budapest fő- és székváros jobbparti ifjusága a Millenniumi ünnepélyen szintén részt kiván és részt akar venni, anyiban, hogy az illető szakköröknek és a Kereskedelem vezérférfiainak buzgó pártfogása mellett Budán a „Budai kereskedő ifjak társulata“ megallakitásán fáradozik.

Elég sajnos jelenség és való tény, hogy Budán ott a hol egyedül ismerték nem is oly régen az igaz kereskedelmet! ma már csakis a történet annak egyedüli hirmondója, hogy valaha Buda is nagy volt, sokkal nagyobb az évtizedekkel és homoksivatagból elővarázsolt testvérvárosnál Pestnél. — Ez csak okot szolgáltathat nekünk budai kereskedő ifjaknak arra, hogy a Kereskedelem, melynek egykor Buda büszke góczpontja volt ne csak mint koldus, ha már nem is mint régen volt a nagy világhirben, de legalább szebben érje el azt a millenniumi ünnepséget, melyet kora jövőben a nemzet ül. — Ha eddig át is engedett mindent Buda-Pestnek ami az utobbit nagyá tette vonja azt meg csak részben is a jövőben.

Azt hiszszük mi budai kereskedő ifjak és tán joggal, hogy kérésünk nem tolakodó ha mi nemcsak Buda kereskedőitől hanem Pest és az egész ország kereskedőitől és férfiaitól kérünk ügyünkhöz pártolást.

Tekintsen reánk az egész ország midőn a Millenniumi ünnepet készül ülni. — Hisz Buda volt mindig az ország szive, kell! hogy rész jusson a budai kereskedő ifjaknak is az ezer évi fenállás után abból a mire szükségük van, ami jó és hasznos.

Eddig Budából indult ki minden ami az országot az egyes megyéket, községet, városokat és igy Pestet is nagygyá tette; miért ne tekintene most, az egész ország, megye, község és Buda testvérvárosa Pest is reánk, ha hozzájuk fordulunk ügyünk lelkes, hazafias előmozditásáért. Hisz Buda sokat sok várost tett nagygyá, legnagyobbá Pestet! Mi ma már csak törpék vagyunk mellette és segitségére vagyunk utalva.

Most azonban csak tekintsünk szét Budán, nézzük az egész kereskedelmi életet! — tapasztalni fogjuk, hogy a kereskedők, a kereskedelmi vezérférfiak és maga a budai kereskedő ifjuság is a pesti kereskedelmi ifjusági egyleteket pártolja, holott ugyanazon anyagi áldozatok árán Budán is lehetne hason egyletet fentartani, sőt még könnyebben, mert maga a házbér is kevesebb; minő haszos lenne ezen társulat a budai kereskedő ifjuságra nézve? ennek üdvös voltát e sorokban csak röviden irhatjuk le, hogy hasznos és jó.

Hisz ha az egész társadalmi életet szé tagolnánk sok kóros jelenségre találnánk; ez a közül csak egyre akarunk ezuttal reá mutatni, mely egy maga képes minket meggyőzni arról, hogy Budán kevés a teremtést ösztönnel megáldott ember, bár nagyon sokan már társadalmi állásuknál fogva is hivatva lehetnének alkotni, teremteni. Itt megemlitjük és kérjük a kereskedő főnököket, kereskedelmi vezérférfiakat, hogy karolják fel mi budai kereskedő ifjak ügyét és azt mint zászlót lobogtatva hordják mindig elől, mindenek előtt! és hangoztassák minden egyes alkalommal szegény de jogos kérelmünket, de az nem elegendő, kell! hogy anyagilag is segitsenek bennünket, ezen munkánkban, csekély adományukkal. Mert semmiből valamit teremteni az Istenen kivül még e világon senki semmit nem tudott.

Elég szép az, hogy mi ifjuság saját ügyünkért eddig magunk küzdöttünk, mig létre jött közöttünk a jelenlegi összetartás, melylyel ez ideig a budai kereskedő ifjak nem birtak. — Ez is csak ugy keletkezett mint a patak, először csak egy csep titokban és mindig több mig csak valahol ki nem fakadt, hogy az embert csodálkozásra a szemet pedig bámulatra birja, bámulatra méltó kitartó munkát folytatott a budai kereskedő ifjuság is eddig.

Jól tudjuk mi és az egész budai kereskedő-ifjuság, hogy előbb vagy utóbb czélt kell, hogy érjünk.

Vegye T. czimed tekintetbe ez ország ezer éves fenállását! mint hazafinak kötelessége már ez alkalommal segiteni, valami nagyot alkotni a mi a jövőben a Millenniumi ünnepségekre vissza emlékeztessen. — Nem dobban-e fel minden hazafiu és honleányi sziv mikor segiteni hivják, hogy alkosson? kész örömmel teljesiti [illegible] tehetségéhez [illegible].

Mi budai kereskedő-ifjak is csak alkotni hivjuk a mélyen tisztelt kereskedő czégeket és vezérférfiakat. Pest városát és az egész országban már létező hason egyleteket, hogy karolják fel ügyünket, segitsenek bennünket megalkotni a budai kereskedő ifjak társulatát.

Kérésünk szerény! csak némi pártolást kérünk, mely pártolás és segitségre örökre hálásan fog visszaemlékezni a budai kereskedelmi ifjuság.

A társulat czélja lesz: tanitani a jóra és hasznosra, buzditani a munkára, lelkesiteni a hazai kereskedelem felvirágoztatására és az országos helyeszközlés.

Segitsen tehát mindenki akinek társadalmi állása megengedi nékünk a budai kereskedő ifjaknak kellemes otthont teremteni, hol szivünk nemesedjen, életkedvünk felpezsdüljön a hosszu napi munka után, lelkünk pedig a hazán és királyunkon mind halálig csügni tanuljon.

Abban a meggyőződésünkben, hogy hazafias és közhasznu czélra törekszünk, bizton reméljük minden oldalról a hova e felhivással

fordulunk ugy T. czimedtől is erkölcsi és anyagi támogatást nyerni.

Adja Isten, hogy az eszme megvalósulása után ismét Buda is legyen ez ország kereskedelmének egyik góczpontja mint régen volt, ha már nem is a kereskedelemé, de legalább a kereskedő ifjuságé. Legyen néki hová ez ország bármely irányaból bizalommal tanácsáért fordulni.

Tisztelt Főnök urak! Kereskedelmi vezérférfiak! Szakegyletek és Pályatársak!

Bizva az önnök hazafiságában, tekintve ez ország ezeréves fennállását! befogják látni, hogy Buda sokkal hátrább van sok vidéki városnál, ninc« Kereskedő-ifjusági szakegylete, tekintetbe veszik komoly törekvésünket és szivós kitartásunkat a jövőre nézve, kérjük vállalkozzanak ugy egyesek, mint minden egyes szakkörök 1896-ra a „Budai kereskedő ifjak társulatának megalapitását ugy erkölcsileg mint anyagilag támogatni.

Abban a reményben bocsátjuk ki jelen felhivásunkat szerte ez országban, hogy ismerőseik, valamint pályatársaik közt körözni fogják.

Jeligénk mint eddig, ezután is a következő lesz:

A haza szent előttünk,
Még szentebb az anyanyelvünk,
Ha e kettőt hiven követjük,
Felvirágzik kereskedelmünk!

A »Budai kereskedő ifjak társulata« szervező bizottsága.

Varga Ottó könyvéről.

(Magyarország története a Kisfaludy-társaság által koszoruzott pályamü, megjelent a szerző kiadásában.)

Irta: **Ujváry Aladár**.

Irodalmunk tele van idegenséggel, melyet különösen a sajtó táplál.

Valódi kozmopolitismust teremt ez minden téren. Ennek utját állani, ezt az irányt megakasztani tovább fejlődésében, ez legyen feladata a jövő nemzedéknek, ezt tüzzük ki, ennek zászlaja alatt harczoljunk. Ne legyen mindaz, a mink van, franczia, német vagy angol. Mondhassuk azt, hogy van magyar müveltségünk, nemzeti életünk. Ebben az irányban munkálkodtak nagyjaink egy Petőfi, Jókai, ne hagyjuk el őket, hanem kövessük, ne térjünk el az ő általuk jelzett utról, hanem lépjünk nyomdokaikban. Ezeket előre bocsátva foghatok hozzá egy oly mü megitéléséhez, ismertetéséhez, birálatához, mely hivatva van ezt az utat követni, megadni az ut követéséhez alkalmas eszközt: a magyar nemzet történetét. Ezt a hivatását pedig oly módon tölti be, hogy hazánk minden jó fiának szivébe vési könnyedén, vonzóan, édesen, gyönyörrel a multnak hol dicsteljes, hol fájdalmas, de mindig kimondhatatlanul kedves történetét. Közkincscsé lesz igy édes hazánk multja. Ismerni fogja az a szegény magyar munkás kinek szivében nem halt ki a hazafias érzés ép ugy mint az, ki talán eddig azért nem ismerte, mert száraz tudomány rejtélyébe lévén burkolva, azt eddig meg nem értette. Századunk második fele sok törekvést mutat a hazai történetirás terén. Száznál több kézikönyv forog közkézen, mely mind más és másképen tárgyalja hazánk történetét. A legtöbb szárazon, jóformán unalmasan adja elő a történetet, mely még a tanuló ifjuságot sem birja lelkesiteni, holott itt a tanár is segit lelkesiteni. Vannak ugyan ezen a téren is kivételek, de ezek meg iskolakönyvül készülve, nem tárgyalhatják az anyagot oly formán, hogy az kimeritő ismeretet adjon Magyarország történetéről. Most mikor számos munka készül ebből a nemből, munkák, a melyek szakembereknek valók, munkák, a melyek a tudni vágyókat, ismeretkeresőket akarják kielégiteni, ugy szólván nélkülözhetetlen, régi hiányt potló munka Varga Ottó pályanyertes müve, mely egy buzgó, lelkiismeretes, pályájának élő, hazáját szent eszközökkel szolgáló férfiu tollából került ki. Ily gonddal, szorgalommal készült munkát várhattunk tőle, kinek önzetlenségéről, munkaszeretetéről, pontosságáról ugy pályatársai, mint volt tanitványai a legszebb, a legodaadóbb szeretettel nyilatkoznak. Hogy mily gonddal, fáradtsággal készitette ezt a munkát, mutatja az, hogy bár a Kisfaludy-társaság megmondta annak határát, hogy ennyire terjedhet és nem tovább, ő mégis belátta, hogy határok köze szoritani ily munkát képtelenség. Dolgozott szépen, lassan a hogy ő azt a czélnak megfelelőnek gondolta és a határidőig el nem készülve, beküldte a félig feldolgozott munkát. Daczára annak, hogy a többi pályázó mind egész munkát nyujtott be, mely megfelelt a kiszabott terjedelemnek, mégis ez a munka nyerte meg a dijat, holott félig elkészülve, nagyobb terjedelemmel annyira kitünt a többi munka közül, hogy pártatlanul ennek itélték a dijat, mutatja a mü kiválóságát.

Sok gondot okozott nemzetünk történetéből kiszedni azokat az aprólékos megragadó vonásokat, melyek oly fényt vetnek egyes dolgokra, hogy igy jobban érthető, mint sok más adathalmaz tömkelege kiséretében. Rendkivüli ügyességgel ragadta ki a mult eseményeiből azokat az adomákat, legendákat, meséket, mondákat, melyek egy-egy eseményhez füződtek és ezeket előttünk vonzóvá, érdekessé, kevessé és soha el nem felejthetővé teszik.

Igazán gyönyörü munka ez irodalmunkban, mely megérdemli, hogy ne hiányozzék ugy a szegény falusi házból hol felváltva olvassák szép magyar menyecskék, szép magyar legények egymásnak és ne hiányozzék a nagyuri szalonokból sem. Rajzai és egyáltalában müvészi kivitele dicséri ugy a rajzolók ügyességét és ezek közül különösen Baranski Emilt, mint a Franklin Társulat nyomdáját. Ébreszszük a magyar szellemet

Turisták télen.

A magyar turista-egyesület kora tavasztól késő őszig minden vasár- és ünnepnapon rendez kirándulást, de ezen kivül kisebb társaságok az ország külömböző részeit is felkeresik, egy ilyen háromtagu társaságnak Erdélyben tett egyik kirándulásáról tartott előadást Dr. Marinovich Imre, az egyesület ügybuzgó titkára a m. kir. tud. egyetem ásványtani intézetének előadási termében a turista-egyesület által folyó hó 7-én rendezett felolvasáson.

A háromtagu társaság egy három napos kiránduláson a Nagy-Szeben felett büszkélkedő 2544 méter magas Negoi hegyóriást mászta meg, a kiindulás Felekről történt és az első napon három órai kocsizás után egy kilenczórai gyalog tur következett, igy jutott a társaság naplementre a Negoi menedékházhoz, már az első nap próbára tette a lábakat, mert az utnak nagy része törmelék sziklákon, nagyfoku emelkedéssel vezetett keresztül, igy a menedékház nem nagy kényelme is jó hatással volt a turistákra, a pihenésből azonban nem igen jutott ki, mert másnap reggel már három óra előtt talpon kellett lenni és reggeli szürkületben indult a társaság három vezető kiséretében fárasztó utjára, vizmosáson, meredek uttalan utakon négy órai kemény ut után feljutott a kis Negoira, innen ujabb és az előbbinél is nehezebb négy órai kapaszkodásra volt szükség, hogy a társaság a Negoi csucsára jusson. Ennek a harmadfélezer méter magas hegyóriásnak a csucsterülete alig négy-öt □ méter nagy, igy hat ember alig állhat meg rajta, pedig van ott mit nézni, mert a körülövező öt-hat szoros hegygerinczen, ormokon tul gyönyörü kilátás nyilik a fogarasi összes havasokra, az olt völgyére, Románia egy részére, ugy Nagy-Szebenre és vidékére is, de bár egy egész nap alig volna elég, hogy az ember idejutva kigyönyörködje magát, a társaság nem maradhatott soká, mert a hegyvidék már az est homályában is járhatatlan, igy indulni kellett lefelé és pedig a felvonulás irányától ellenkező irányba eső Bulea-völgy felé, de alig hogy megindult a társaság, nagy meglepetésre egy alig egy méter széles és a völgy felé folytonosan mélyedő hegynyilás állta utját, ez az ördög torka, melybe beszállva minden oldalon folytonosan vigyázni kell, hogy az ember kiálló sziklahegyekbe ne ütközzék, egy óra hosszan az ut ezen a felhőszakadások vizének levezetésére szolgáló szük és a kijáratnál pár száz méter magas falu sziklahasadékban. A Negoi csucsról öt órai fáradtságos ut után jut az ember a Bulea-tóhoz, ennek a tónak egyik nevezetessége az, hogy innen a Negoi felé tekintve majdnem mindig lehet zergét látni, a kiránduló társaság egy 16 zergéből álló falkát látott, mely a társaságot észrevéve megfoghatatlan gyorsasággal száguldott az ember által járhatatlan hegyoldalon felfelé, de a társaság lefele haladt és a tó megkerülésével eljutott Erdély egyik leggazdagabb vizeséséhez, a hol a Bulea-tóból vizesés alakjában ered a Bulea-patak, ennek mentén az ut még folytonosan sziklatörmelékeken vezet keresztül és este 7 óra van, mikor a társaság a Bulea-menedékházhoz érve befejezte kirándulásának második napját. A harmadik napon a gyalogolás már alig tartott négy órát, mikor a kifáradt csapat kocsiuthoz és ezzel kocsikhoz jutott és kocsira ülve Nagy-Szebennek vette utját, de utba ejtette a kerczi romokat, itt alapittatott a kerczi apátság a 12-ik század elején gazdag javadalmazással, de az apátságban visszavonások dultak és a folytonos hanyatlásnak Mátyás király az apátság feloszlatásával vetett végett, a kiürült nagyszabásu épületek romlásnak indultak de a százados időviszontagságok sem tudták teljesen elpusztitani, nem csak hogy ép falai vannak, de egy része kijavitva ma mint ág. evang. egyházi templom tesz szolgálatot.

A kirándulás legszebb és legborzasztóbb helyeit a felolvasó vetitett képeken is bemutatta és érdekes előadással kisérte az egész utat, ráadásul nehány képben bemutatta Nagy-Szeben nevezetesebb épületeit, az ág. evang. nagytemplomot, mely a reformáczió előtt róm. kath. templom volt, a városházát, a muzeumot, a nagytemplom kriptájából nehány dombormüvet, melyek a jövő évi kiállitáson is láthatók lesznek gipsz lenyomatokban, végre szász, oláh és czigány népviseletet.

Az 53 képpel illusztrált és kiválóan szabatos előadással tartott felolvasásra a felolvasó terem egészen megtelt közönséggel, mely közönség hálás éljenekben mondott köszönetet a rokonszenves felolvasó turistának a másfél órán át tartott tanulságos de egyuttal szórakoztató felolvasás nyujtotta élvezetért.

A budapesti (budai) tornaegylet disztornázása.

Valahányszor halljuk mi budaiak, hogy, a budapesti (budai) tornaegylet a szokásos évi disztornázását rendezi, mindenkor feszült várakozással nézünk deczember hó 7-e elé, mint a mely napot a derék tornászok a budai elitközönség ugyszólván ünnepévé avatták. Az Attila-utczai tornacsarnok ilyenkor már napok előtt nagy sürgés-forgás szinhelye, a buzgó fiatalság még vasárnap délután is összegyül és gyakorol a szereken, Bély Mihály müvezető fáradhatatlanul dolgozik azon, hogy minél tetszetősebb mutatványokkal lepje meg a közönséget és Kollár Lajos elnök, valamint Czolder János alelnök ujra meg ujra lelkesitik a a tornászokat a részvételre és az egy évi eredmények méltó bemutatására.

Ez igazi érdeklődésnek meg is van a kellő foganatja, mert a midőn az ünnepély előtt két-három nappal a főpróbát megtartják, a karzaton rendszerint szorongó hölgyközönség örömmel látja, hogy minden ugy megy mint a karikacsapás és a müvezető is sürün fejezi ki megelégedését.

Sok gondot okoz a meghivók szétküldése. Az előzékeny választmány nem feledkezik meg senkiről, a ki szivén viseli az egylet felvirágzását. Ez évben történt először, hogy a hely szüke miatt csakis belépti jegygyel léphetett be a közönség a csarnokba. A kibocsátott 500 jegy két nap alatt elfogyott és Rónay Emil pénztárosnak sok fáradságába került az azontul jelentkező legalább 600 érdeklődővel megértetni, hogy jegyet a legjobb akarat mellett sem kaphatnak.

Végre elérkezett deczember 7-e. Kora reggel nyüzsgő csapat vonult be a csarnok diszitésére; daczára annak, hogy a gondos pénztáros a falak rongálásának elkerülése szempontjából szegeket beverni nem engedett, a diszitők csinos munkát végeztek; erre nem csak kárpitozatot, czimereket és zászlókat, hanem különböző sport-tárgyakat is használtak fel; volt a falon festöi módon csoportositva: rakett, vivó

tőr, kard, vivó-keztyü, ski, buzogány, hóczipő, korcsolya stb.

Délután 4 órakor kitüzték az épület homlokzatára is a lobogót, berendezték az ülésteremben a ruhatárt, felállitották a segédszemélyzetet és a Czölder, Tichtl, és Argay János urakból álló rendezőség, miután meggyőződött arról, hogy minden rendben van, megnyittatta a csarnokot.

A közönség már 6 óra előtt tömegesen jött, mindenki a legjobb helyet iparkodott elfoglalni, hogy különösen az ismerős tornászok mutatványaiban gyönyörködhessék. Az ülőhelyeket csakis hölgyek vehették igénybe. Büszkék lehetnek a tornászok, hogy oly nagy és szép hölgykoszorut voltak képesek egybefonni és talán nem vagyunk tévedésben, ha azt állitjuk, hogy az a fényes siker, melyet az egyesületi tagok e disztornán elértek, részben a bájos szemek biztató tüzének köszönhető. Nehéz lenne a hölgyek teljes névsorát adnunk; mindazonáltal megemlitjük, hogy ott voltak: Kollár Lajosné, Bély Mihályné, Ballassa Gyuláné leányával, Dürr Károlyné, Wein Jánosné, Ujhelyi Sándorné, Ekkert Antalné leányával, dévai Szőllösy Istvánné, Argay Jánosné leányával, Andaházy nővérek, Kollár nővérek, Bély nővérek, Csáky Gézáné, Richter Antalné leányaival Davidovits Lászlóné, Glatz Jánosné, Wilcke Ilka, Schönod Aurélné leányaival, Kiss Józsefné, özv. Mendelényi Izidorné, Shvoy Böske, Dr. Wein Manóné, Hofhauser Elekné, Gyulay Etelka, Ambrus Józsefné, Jaczkó Manóné, Thuránszky Irén, Walch Hermin, Schmidt Ferenczné, Payr Vilmosné, Becker Károlyné leányával, Lintner Mathild, Wohlráb Flórisné leányával. Toldi Lajosné, Wettstein Gyuláné, Nérei Ödönné, Rónay Károlyné leányával, Bauer Ágostonné, Semsey Mórné leányával Ballassa Irén, (Hódmezővásárhely), ifj. Iványi Mihályné, Draskovits Józsefné, özv. Nyikora Bertalanné, Kaps Józsefné és mások.

Az urak között ott láttuk: báró Fejérváry Géza minisztert, az egylet tiszteletbeli elnökét, Kun Gyula tanácsnokot, Thaly Guidót, Lukse Fábry Bélát, a budapesti tornaegyesületek és az athletikai club számos tagját stb.

Pontban $^1/_2$7 órakor rázenditett a Jellasich gyalogezred zenekara a Hunyady-indulóra és az egyesületi zászló alatt 58 vörös inges tornász vonult be a csarnokba. A fejlődés nyolczas sorokba történt és midőn a sorok helyeiket elfoglalták, kezdetöket vették a szabadgyakorlatok, melyeket Bély Mihály müvezető vezényelt. Nyolcz-nyolcz tornász két-két hosszu rudat tartott és igy egybe levén kapcsolva, közösen végezték a gyakorlatokat. Ezek Budán ujdonság számba mentek és a közönség azzal adott kifejezést tetszésének, hogy azok befejeztével a müvezetőt megéljenezte.

Erre előálltak az előtornászok, nevezetesen Dr. Ary Pál, Wein Dezső, Kovács Károly, Bodócsi Béla, Ujhelyi Sándor és Bély Mihály és futó lépésben melléjök sorakozván a tornászok, megkezdődött a szertornázás, és pedig az I. csapat az alacsony nyujtón, a II. csapat a magas korláton, a III. csapat a bakon, az V. csapat lovon és a VI. csapat az alacsony korláton végzett gyakorlatokat, mig a IV. csapat a magas ugrást mutatta be. A csarnok minden pontján mozgó csapatok kellemes képet nyujtottak és kiválóan érdeklődött a közönség az alacsony nyujtón végzett mutatványok iránt, a melyekben a tornászok szine-java vett részt.

Nagy élvezetben részesitette a közönséget a műsor következő pontja, mely abból állott, hogy kezdő, haladó és képzett tornászok 100 gyakorlatot mutattak be a magas korláton. Itt láthattuk a fokozatos haladást, melyet a testedzés, nevezetesen pedig az ügyesség és erőfejlesztés terén el lehet érni: A közönség sürü tapsokkal fejezte ki elismerését, kivált akkor, a midőn Ary Pál, Wein Dezső, Wein Árpád, Porteleky László, Dürr Károly, Ujhelyi Sándor, Staudtner Gyula, Flescher Károly, Pfeffer Ferencz, Fülöp Ferencz tornásztak, de harsány éljenzéssel jutalmazták az örök ifju „öreg urakat“ is, nevezetesen Wein Jánost Belházy Emilt, Ballassa Gyulát és Ferenchich Vilmost, kik az egyesületnek egyébirént is oszlopos tagjai.

Következett a mintacsapat tornázása a rohanó deszkán, melyet Dr. Ary Pál vezetett. Minden szabatosan végzett gyakorlatot a közönség megtapsolt. Volt is egy pár hatalmas ugrás!

Hatodik pontja volt a müsornak a versenytornázás. Feltételül ki tüzetett, hogy dijban az részesül, a ki a magas korláton egy lengési, egy erő- és egy tetszésszerinti gyakorlatot legszabatosabban végez és azonfelül két ugrás közt legtávolabbra ugrik és egy 11·6 kilós vasgolyót legmesszebbre hajit el. Az első dij volt az egyleti ezüst nagy érem és a második kis érem. Versenybirák voltak: Dr. Czölder János, Bély Mihály, Ary Pál, Ujhelyi Sándor és Wein Dezső. Az öt versenyző a gyakorlatokat igen szép eredménnyel végezte; azonban a versenybiróság az első dijat egyhangulag Dr. Porteleky Lászlónak, (ki 5 méter és 25 cmnyi távolságra ugrott és a golyót 8·35 méterre dobta el), a második dijat Wein Árpádnak itélte oda.

Az érmeket nehány lelkesitő szó kiséretében báró Fejérváry Géza minister adta át a győzteseknek, kiket a tornászok vállaikra vettek és a csarnokban körülhordozván, a diszes ünnepély a tornászok elvonulásával véget ért.

A mint a közönség a csarnokból távozott, felállitották az asztalokat és 108 résztvevő számára házilag elkészitett vacsorához teritettek. A hangulat még éjfél után is a lehető legjobb volt; ily hamisitatlan jókedvet csakis oly testület körében lelhetni fel, mint a budai tornaegylet, a hol az összetartás, a barátságos viszony példaszerü, és a hol minden tag át van hatva annak szükségességétől, hogy a tornázás nemes céljait testestől-lelkestől előmozditsa. Tósztokat mondtak: Kollár Lajos a győztesekre, Czölder János a budapesti tornaegyesületek jelenlevő képviselőire, Vetsey Lajos a tornászat fejlesztésére, Vargyas Jenő a nőkre, Wein János a müvezetőre, Porteleky László az egylet oszlopos tagjaira, Wein Dezső a versenyben nem győzött tornászokra stb. Az üritésre az egyleti ezüst serleget használták. Csakhamar a czigányzene dalra és tánczra is lelkesitette a tornászokat és mindenki azzal az érzéssel távozott, hogy egy rendkivül sikerült ünnepély és kedélyes vacsora élvezeteiben részesült.

Hangverseny Ujlakon.

Az ujlaki közs. polg. leány és női ipar iskola tanári testülete által deczember 8-án a nevezett intézet helyiségében rendezett jótékonyczélu hangverseny a III. kerület közönségének szinét-javát gyüjtötte össze, mely közönség viharos tetszéssel fogadott minden számot.

Ha jól emlekszünk, 1894. márczius hónapjában rendezett a tantestület utóljára hangversenyt, s a közönség köréből mind hangosabb lett az az óhajtás, hogy a régi jó szokást feleleventve, adjon a rendezőség alkalmat arra, hogy Ujlak közönsége a jótékonyság oltárán áldozva egyuttal nemes szórakozáshoz jusson. Ily módon elgondolható, hogy mily zsufolt terem várta a hangverseny kezdetét. A müsort Hackl Lajos intézeti ének tanár állitotta össze oly finom izléssel, a minőt tőle megszoktunk. Horváth Elek urban, a ki elsőnek zongorázott egy brilláns teknikával rendelkező fiatal müvészt ismertünk meg, a ki ugy a Beethoven sonátájával, mint később a Liszt Ferencz Tavaszi éj czimü szerzeményével szünni nem akaró tapsot és éljenzést szerzett magának. Utána Máthé István hegedült; őt nem szükséges megdicsérnünk, mert hisz a székes főváros minden zenekedvelője ismeri az ő előkelő müvészetét; hogy Ujlakon is diadalt aratott, tán nem is szükséges megemliteni, s csak a tudósitás teljessége kedveért irjuk ide, hogy először Beriot: „Andante caprice“-ét, másodszor magyar népdal változatokat játszott.

Közbe és végül egy-egy kis egy felvonásos vigjátékot adott elő a „Budai mükedvelő társaság“, és pedig: „A váratlan fordulat“ Murai Károlytól és „Hol van a harmadik fej“ Wallnertól. A kitünően be tanult és előadott darabok nagy derültséget keltettek. Elsősorban a rendezőt, Láng Frigyes urat illeti feltétlen dicséret; a közremüdök közül pedig magasan kivált Láng Erzsi urhölgy, a ki mind a két darab fő női szerepét adta oly bravurral, hogy bármely rendes szinpadon is megállná helyét; de derekasan megteleltek Greiszl Paulina, Liebelt Ágoston és Láng Ludmilla kisasszonyok is. A férfiak közül külön meg kell dicsérnünk Weisz Izsó urat, ki a megbetegedett Krausz Soma ur helyet az utolsó pillanatban vállalta el Vörösvári Ernő nehéz szerepét és kitünően játszta el. Fliegel Vilmos ur is kitett magáért.

Előadás után a diszes közönség sietett, hogy a rendezőbizottság fáradhatatlan elnökének, dr. Gőőz József igazgató urnak kifejezze elismerését a nyujtott müélvezetért. Mint értesülünk, ez a hangverseny egész sorát nyitja meg Ujlakon az igen élvezeteseknek igérkező estéknek. Január 1-én az ujlaki elemi iskola rendez hangversenyt, január 4-én a Császárfürdőben lesz uagy diszhangverseny; utána ujra a polg. iskola tart hangversenyt, a mely rendkivül sikeresnek igérkezik, mert egész sora a a legkiválóbb müvészeknek és mükedvelőknek igérte meg közremükődését. Megemlitjük még, hogy az ismertetett hangverseny közel 100 frtnyi tiszta jövedelmet hajtott, mely az intézet szegény sorsu tanulóinak segélyezésére, továbbá iskolás gyermekek felruházása czéljából a III. ker. első magyar asztaltársaság pénztára javára, nemkülönben a hazafias czélu orsz. magy. iskola-egyesület támogatására szolgál.

e. 6.

Polgárok estélye.

A „Buda és Vidéke“ kezdeményezésére a polgárok több izben jöttek össze a fehér asztalnál. Ezeknek az összejöveteleknek az az egyik czélja, hogy a szerkesztőség és a polgárok között levő örvendetes családias viszonyt fokozza. Legközelebb Barabás József népszerü krisztinavárosi sörcsarnokában gyülekezett a diszes és számos tagból álló társaság. A budai vendéglősök elnöke ezuttal is mint mindég jó ételeket és italokat szolgált. Az asztalok izléssel voltak teritve s az egész elrendezés becsületére vált Barabás Józsefnek. Az összejövetel czélja ezuttal a törvényhatósági bizottsági tagok, a kerületi választmány és előljáróság között szükséges jó egyetértés erősitése volt.

A czélt Erdélyi Gyula, a Buda és Vidéke szerkesztője hosszabban indokolta és éltette az ünnepelteket, kiknek nevében először Józsa Mihály, az I. kerület jegyzője lelkes beszédet tartott, kiemelte a Buda és Vidéke hivatását. Olhauser Pál, a kerület előljárója kimaradását a rendezőségnél kimentette. Komlóssy Sándor pohárköszöntőjében a felállitandó budai mentőegyesületnek fontosságát méltatta. Az eszméért lelkesedő polgárság között Rimanóczy Lajos 24 frtot gyüjtött az alakulandó budai mentőegyesület javára. Szalai Géza talpraesett pohárköszöntője tetszést aratott. Nagy hatást ért el Bursits Antal, a déli vasut kedvelt főnöke szép beszédével.

Lohr Irma urnő a sikerült estélyen emlékül 50 darab szegfüt és rózsát osztatott ki, a mi a jelenlevőket kellemesen lepte meg.

Legközelebb Gürsch Ferenczné találkozik a polgárság. Erre, valamint az ezután tartandó összejövetelre külön meghivókat nem küldenek széjjel. Az összejövetel helyét és idejét a Buda és Vidéke fogja közölni s a közlemény a közönség részére meghivóul szolgál.

Ismerőseink.

(Árnyak és fények.)

Egy ismerős ismeretlen.

O méltósága budai háziur, rendjelvadász, villa tulajdonos és a Buda és Vidékét nem olvasó celebritás. Járása és modora a pávéé. Csak egy spanyol grand tud oly grandezzával ülni a kocsijában mint ő.

Jegybe jár az excellentiás czimmel. Udvarol a miniszteri bársonyszéknek. Szeretné ő

szabni a törvények szellemét. Társaságba keveset jár, mert magát tartja a világ legelőkelőbb emberének a japáni mikádót kivéve.

Elméleti tudós hirében áll és szereti magát emlegettetni minden nagy állásnál, de ő klasszikus erényü tehát született visszautasitó. A nagyság várakozó állományába sorozta magát.

Angol mintára idomult ember, a ki angolabb az angolnál. Jól meghizott mint egy irlandi bérlő, bár arról a földről származik, hol szeretnek: „hájas piritus ennám és szekér széna megaludnám, ha én király volnám".

Páratlan az ő fanyar mosolya, melylyel lenézi az egész világot, mert nem az ő elmélete szerint alakult.

Tükörből szokott politikai monológokat tartani és meg tapsolja saját magát.

Nagy dolgokra nem hivják, kis dolgok nem érdeklik . . . .

Azt hiszi, hogy ő a londoni lordmayor.

Had álmodja.

Ne háborgassuk.

Különfélék.

— **Előfizetőinkhez.** Az év végén tisztelettel kérjük hátrálékos előfizetőinket sziveskedjenek a pénzeket mielőbb beküldeni. Mint eddig ugy ezután is négy mutatványszámmal dijtalanul szolgálunk.

— **Tisztelgés Dr. Darányi Ignácz földmivelésügyi miniszternél.** Az országos magyar kerteszeti egyesület küldöttsége Emich Gusztáv elnök vezetése alatt tisztelgett Dr. Darányi Ignácz földmivelésügyi miniszternél, hogy őt mint az egyesület régi tagját, miniszterré történt kinevezése alkalmából üdvözölje. A miniszter a küldöttséget igen szivélyesen fogadta, megköszönvén a figyelmet, s behatóan tudakozodott az egyesület viszonyai felül, megigérte, hogy az egyesület érdekeit ezentul is szivén fogja viselni. A küldöttség tagjai voltak az elnökön kivül: Molnár István kir. tanácsos, a gellérthegyi m. k. kertészeti tanintézet igazgatója, Dr. Schnierer Aladár tud. egyetemi tanár, Szelnár Adolf alelnök és Rosenbach Ferencz az egyesület titkára.

— **Figyelmeztetés.** Iparos polgártársaink figyelmébe ajánljuk az iparhatósági megbizottak választását. Az ipartörvény szerint az iparhatósági megbizottak feladata és hivatása véleményt adni mindazokban az iparügyi kérdésekben, melyekben az iparhatóság hozzájuk fordul, felügyel az iparosok, segédek és tanonczok lajstromainak vezetésére, meg látógatja a tanoncz iskolákat és tapasztalatairól az iparhatóságnak jelentést tesz, ellenőrizi a tanonczokat a mühelyekben, megszemléli a gyárakat és mindenről tapasztalatait az elsőfoku iparhatósággal közli, ezen kivül a megbizottak véleménye meghallgatandó: minden az ipar érdekébe vágó szabályrendeletek meghozatalánál, ha egy ipar telep kisajátitás alá kerül, ujabb ipartestület alakittatik, ha az ipar testület alapszabályai megvizsgálás alá kerülnek, ha segédek vagy tanonczok érdekében szabályzatok hozatnak. Igy nagyon sok és fontos kérdés az a mibe beleszólásuk van és minden iparosnak érdeke, hogy ezen testületbe az iparosok kitünőségei választassanak be. Minden adót fizető iparos választó és választható, a választás holnap hétfőn lesz minden kerületben az előljáróságnál, igazolásra az iparigazolvány és az adókönyv felmutatandó. Ne mulassza el egyetlen iparos polgár sem hogy a választáson jogát gyakorolja, miért is e tárgyat a legmelegebben ajánljuk szives figyelmükbe.

— **Gyermekek felruházása.** A „Tabáni jótékonyczélu barátság asztaltársaság f. é. decz. hó 15-én esti 7 órakor özv. Petz Nándorné vendéglőjében (I. ker. Virág Benedek-utcza 9. sz.) tartja a szegény gyermekek felöltöztetését. Vendégeket szives látunk.

— **Mulatság.** Szépen sikerült tánczmulatságot rendezett e. hó 7-én a „Fáczán" helyiségeiben a Ganz-gyári dalkör. Bevezetésül a dalkör 5. számból álló müsorát énekelte el, méltán kiérdemelvén a hallgatóság zajos tapsát. Majd tánczra perdült az ifjuság; a talp alá valót a 69. számu cs. és kir. gyalogezred zenekara szolgáltatta. A jelen volt hölgyek közül tudósitónknak a következőket sikerült feljegyeznie: Asszonyok: Mechwart Andrásné, Scheller Miksáné, Gombássy Imréné, Reinl Józsefné, Bohrer Ferenczné, Pap Kálmánné, Gräfl Józsefné. Leányok: Scheller Etelka, Beliczay Aranka, Wéber nővérek, Daxtobleo Margit, Doctor Irén, Muchmayer Irma, Berger nővérek, Thomás Emma.

— **A budai (krisztinavárosi) „Zenekedvelők Egyesülete"** f. hó 11-én tartotta alakuló gyülését az I. ker. „Casino" helyiségében nagyszámu közönség érdeklődése mellett. A gyülés ideiglenes elnöke a budai közélet egyik leglelkesebb emelője, König Gusztáv, pápai kamarás, krisztinavárosi segédlelkész, szép beszédben fejté ki a létesitendő egyesület rendeltetését. A budaiak és ezeknek élén Eisvogel Ferencz zenetanár, a Krisztina-utcza 7. sz. a. zeneiskola vezetője az egyesület érdekében erős mozgalmat inditottak. A második gyülés napjául, melyen az alapszabálytervezetet fogják bemutatni s a tisztikart megválasztják, f. hó 18-át tüzték ki.

Mentő bál. Tudomásunkra jött, hogy a kiküldött rendező-bizottság egy nagyobb szabásu elite tánczmulatság rendezését tüzte ki, a melynek helyéül a budai tornacsarnokot, a tánczmulatság napjául pedig 1896-ik év január hó 18-át jelölte ki. A rendező-bizottság a jövő hét elején már a meghivók szétküldését kezdi meg. S mint a tagok lelkes ügybuzgalmából valamint a jótékonyczél iránti általános nagy rokonszenvből következtetjük, nem csak a budai oldalon lévő inteligenczia nagy része, de sok pestinek is találkozója lesz, s meg fog jelenni a ki csak teheti ezen a budai mentő tánczmulatságon.

— **A „budai mentő tánczmulatság"** rendező bizottsága f. é. december hó 17-én (Kedden) este 8 órakor a „Politikus Greisler" vendéglő helyiségeiben gyülést tart, melyre a t. rendező bizottság tagjai tisztelettel meghivatnak. Az elnökség.

— **Ganzgyári tisztviselők bálja.** Budának előkelő köreiben nagy várakozással tekintenek ama nagyszabásu bál elé, a melyet a Ganzgyári tisztviselők vettek tervbe. A mint hirlik a bál jövő év február havában a VI. és VII. ker. kör diszes termeiben lesz megtartva.

— **Sylvester estély.** A budai polgári Casino tánczczal és tombolával egybekötve 1895. évi deczember 31-én sylvester-estélyt tart. Kezdete 9 órakor. Ajándék-tárgyakat a tombolához köszenettel vesznek és 1895. évi deczember 30-ig a Casino gondnokához Schumy Rezső urhoz kér juttatni a vigalmi bizottság.

— **Halálozás.** Faragó József hires magyar szobrász Lőcsén meghalt. O alkotta a branyiszkói honvéd-emléket. Ostromló honvéd monumentális alakja a vitéz elszántság határozottan jellegzetes kifejezésével arczban és tartásban egyaránt, a szobrász által tervezett elegáns talapzaton áll. A budai honvéd emlék legsikerültebb része a honvéd alak igen emlékeztet a Faragó honvédjére. A Széchenyi pályadijnál Faragó nyerte meg a harmadik dijat, bár az ő mintája nagyon felette állt az Engel nyomoruságos müvének, mely az első dijat nyerte. A jeles müvész haláláról a sajtó mélyen hallgat. Magunk is véletlenül értesülünk egy késmárki barátunktól. — Dezsőti Lajos kereskedelmi min. számellenőr 47 éves korában elhunyt. Az elhunytat neje, 2 gyermeke és sógora, Mesterházy Mihály gyászolja.

— **Réz István és egyéb történetek.** Ily czim alatt jelent meg egy szép kiállitásu és érdekes tartalmu könyv. Szerzője Pilisy Róza, ki „Pitypalaty" és „Csillagok" czimü kötetével méltó feltünést keltett az irodalomban. Réz Istvánban egy ideális lélek küzdelmét mesterileg és költői vonásokkal irja le a hivatott irónő. A kötet ára füzve 1 frt 50, diszkötésben 3 frt. Megrendelhető Magyar-utcza 22. sz. a. és minden könyvkereskedésben.

— **A „Westöstliche Rundschau"** czimü politikai és encziklopedikus havi folyóirat, melynek Berlinben és Budapesten van szerkesztősége, eddig Budapesten nyomatott, de januártól fogva Berlinben fog megjelenni. Utolsó füzetében magyar irodalmi és müvészeti vonatkozásuak: Vörösmarty Szózatának és Vén czigányának igen sikerült német forditása Spóner Andor volt országgyülési képviselőtől, a ki kakas-lomniczi birtokán irodalmi tanulmányainak él, és az Aradi Petőfi-dombormüvéről irt czikk, a mely remek müvet mi már ismertettünk. Örömünkre szolgál, hogy nézetünket minden müitész elismeri, megerősiti. Alig ismerünk — irja a német folyóirat behatóan bonczoló czikke — ujkori müvésztől arczképet, a mely Aradi müvét akár életelevenség akár a kifejezés szépsége és pregnans volta tekintetében fölülmulná.

— **Köszönet nyilvánitás.** A Buda és Vidéke folyó évi deczember hó 8-iki számában: „Egy inség kiált!" czimmel rövid hirt hozott, melyben az emberbarátok figyelmét hivta fel egy özvegy asszonyra, a ki halálával hat ellátatlan gyermeket hagyott hátra minden rokon, minden segitő nélkül. Azt is megirta lapunk, hogy bárminő csekély adakozást is szivesen közvetit Bellobraidics Lipót nyugalmazott százados (I. Gellérthegy-utcza). Most kaptuk az első értesitést, hogy a szánalom és könyörület nemes érzése első sorban dr. Falk Miksa, az első kerület orsz. képviselőjének szivében dobbant meg, ki a Pester Lloydnak egyik tagját dr. Friedmann urat azzal a megbizással küldte egyenesen a családhoz, hogy a hátramaradott árvák részére adjon át 10 frtot. Ezt a nemes cselekedetet köszönik meg lapunk utján ugy az árvák, mint Bellobraidics Lipót százados ur is, a ki ismételten kéri a további adakozásra a könyörületes sziveket.

— **Bizalom.** A gróf Esterházy-féle cognac-gyár közgyülésén Sárkány igazgató inditványára Müller Vilmosnak, ki hivatalát mindig önzéstelenül töltötte be, jegyzőkönyvben bizalmat szavaztak, és az igazgatóságba ujra beválasztották. Az igazgatóság tagjai lettek: Müller Vilmos, ifj. Kohn Ármin, Eberling József, Müller József, Dr. Salgó József és Sárkány Arnold. A felügyelő bizottság tagjai lettek: Dr. Gold Simon, Finn Oszkár, Klein Móricz és Takács Móricz, póttag Seidner Béla.

— **Mekkavárosában.** Falusias jellegü disznótor volt Schmidt Károly vendéglőjében, a Mekkavárosában. Schmidt Károly és neje jó magyar izt ad az ételeknek s ezuttal is kielégitették a társaságot. Körülbelül 40-en voltak ott kiket Záborszky János lelkes polgártársunk vendégelt meg. A visszatérő közönséget Wellisch Zsiga kávés hivta meg s ő is megvendégelte őket.

— **E. Kovács Gyula** müvészetéről és költészetéről terjedelmes tanulmány jelent meg Dr. Kőrösy László Korrajzok czimü irodalmi vállalatában. A kiváló magyar tragikus müvészetének méltatása s költészetének birálata alapos és szellemes a kor müvészeti és irodalmi rajza jellemző és tanulságos. A dupla kötet ára hatvan kr., mely összeg a Korrajzok kiadóhivatalába, Budapest, Andrássy-ut 25. sz. a. küldendő. Az országosan elterjedt vállalatban eddig a következő müvek jelentek meg: XIII. Leo. Ferencz József, Kossuth Lajos, Jókai Mór, Vaszary Kolos, Vadnay Károly, Beöthy Zsolt és E. Kovács Gyula. Az előfizetők féláron (9 frt helyett 5 frtért) kapnak harmincz füzetet. Megtekintésre való mutatványt szivesen küldenek. Őszintén ajánlhatjuk a nagybecsü vállalatot minden válogatósabb izlésü olvasónak.

— **A „Kis hizelgő"** Lincke kedves dalmazurkájával hizelge be magát a „Zenélő Magyarország" megjelent 23-dik számával a zenélő közönségnek, mely szám ezen kivül még négy felette érdekes zenemüvet közöl: „Nehéz szivem" Hajba Károlytól és „Hej galambom csaplárosné" Fekete Istvántól, a közkedvelt szalon zeneiró Lichner, „Erdőn, mezőn" hangulatos szalon darabját s végre Lengyel Miksa közkedvelt mindenütt játszott „Sti-tu" oláh czigány indulóját. A „Zenélő Magyarország" czimü folyóirat, mely negyedévenként 1 forint, hat ilyen legválasztékosabb, a zenemüirodalom legérdekesebb ujdonságait tartalmazó füzetet nyujt előfizetőinek. A „Zenélő Magyarországra" előfizethetni a kiadóhivatalban, Budapest, Csengery-utcza 62/a és minden vidéki zenemükereskedésben.

Karácsonyfa.*)

Karácsony estve. Mesterházy Mihály jónevü füszerkere-kedő raktáron tart mindenféle füszert, csemegét a mi karácsony estéjén a polgárcsaládok asztalára szükséges. A közönség figyelmébe ajánlja mák- és dió-készletét.

Hirdetőink. Olvasóinkat kérjük szíveskedjenek hirdető czégeinknél karácsonyra bevásárolni.

Kalács. **Ruszwurm Vilmos,** I. ker. vár, **Hartman István,** I. ker. Szent-János-utcza, **Löwenstein Antal,** I. ker. Attila-utcza és II. ker. Fő-utcza, **Röszler Károly,** I. ker. Pálya-utcza, **Faludy Ágost,** Krisztina-körut, kalácsok, sütemények, czukorkák stb. kaphatók ezuttal is.

Pezsgő. **Francois és társa** Budafok. Megrendelhető levelező-lapon.

Karácsonyra. A lábat semmi sem rontja ugy, mint a rossz czipő. A jó czipő áldás. **Glauber Ignácz** hirdetése alapján a ki czipőt vásáról, hölgy vagy ur meggyőződik, hogy ez a czég jó czipőket árul.

Tájékoztató.

Téli kura
rheuma, köszvény, ischias stb. ellen
Szt.-Lukácsfürdő
r.-t. Budapest.

Kénes iszapfürdő,
douche-massage iszapborogatások. Meghülés veszélye nincs, mert a szállodák és fürdők egy fütött épülettömböt képeznek. Olcsó pensio. Lift és hordszékek, nehéz betegek számára felvonó a vizben. Prospektust küld az Igazg tóság.

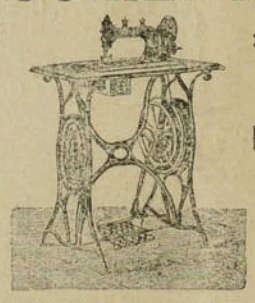
*

— **A sztójkai gyógy-borviz.** Erdélyben az **előkelő körök asztali itala, hurutos bajokban** (gége-, tüdő, gyomor-, holyag hurut), **gyomor és máj betegségekben** csodahatásu szer. Orvosok igazolják: **ki sztójkai vizzel él, sohasem szorul karlsbadra.** Erdélyi havasokból vevén eredetét **bacterium mentes.** Ivóviz helyett használva a **járványok** (tifu-z stb.) ellen **kitünő ovoszernek** bizonyult **és borral elegyitve erős habzásu kitünő asztali és élvezeti viz.** Ásványviz megrendeléseket a főváros területére elfogad: A sztójkai gyógyvizforrás székes-fővárosi kezelősége: kezelő: Dévai Szőllőssy István krisztinavárosi gyógyszerész I. k., Krisztina-utcza 14. raktárnok: Werner Adolf II. ker, Batthyányi-utcza 3. sz.

*) E rovatban a czégek jutányosan hirdethetik áruikat.

Kiadó és laptulajdonos mindszenti Erdélyi Gyula.

SCHIEN KÁROLY

mü- és épület-lakatos
Budapest,
II., Batthyányi-u. 1.
Varrógépek
és kerékpárok
raktára.

Weisz Antal

vendéglője a „Pirókréthez" II. Retek-utcza 61.

Ajánlom a következő estiétlapot:
Hétfő: Székely gulyás,
Kedd: Serpenyös rostélyos,
Szerda: Alföldi gulyás,
Csütörtök: Töltött káposzta füstölt hussal,
Péntek: Halászlé,
Szombat: Borjupaprikás,
Vasárnap: Borjupörkölt.

Ezeken kivül mindennap délben vagy este friss szárnyas, rostélyos és borjuszelet.

Jó boraim, sör és készséges kiszolgálatról régi jónevem kezeskedik.

Minden csütörtökön disznótor.

Számos látogatást kér
WEISZ ANTAL, vendéglős.

Fischer Antal

czukrászdájában, I. Krisztina-tér 3.

A karácsonyfa diszitésére szolgáló mindennemü **czukor különlegességek** nagy választékban és olcsó áron kaphatók. — **Ugyszintén diós és mákos patkó.**

ZÁLOGKÖLCSÖN INTÉZETEK

megnyitása.

A Budapesti Takarekpénztár és országos zálogkölcsön reszvény-társaság a magas magy. kir. kormánytól nyert engedély alapján következő

zálogkölcsön intézeteit

nyitotta meg:

VII., Király-urcza 57. sz. és
VIII., József-körut 2. (Kerepesi-ut sarkán.)

Pénzelőlegek

a legjutányosabb föltételek mellett adatnak:

értékpapirokra,

arany, ezüst és ékszerekre,

mindennemü

árura és ingóságokra.

További zálogkölcsön-intézetei: **IV., Koronaherczeg-utcza II. szám.** (Zsibárus-utcza sarkán), **IV. Károly-körut 18 szám,** legközelebb nyilnak meg.

Jótékonyczélu államsors-jegyek.

Főnyeremény 120.000 korona.

Huzás 1895. deczember hó 19-én.

Ára: 1 drb . . . . . 2 frt — kr.
5 „ . . . . . 9 „ 50 „
11 „ . . . . . 20 „ — „

Előlegek mindennemü értékpapirokra.

Külföldi pénznemek beváltása, tőzsdei megbizások eszközlése.

IGÉRVÉNYEK
minden huzásra.

Eredeti sorsjegyek a napi árfolyam szerint vagy részletfizetésre az 1883. évi XXXI. t.-cz. alapján.

Beimel Lajos
bank- és váltó üzlet fiókja
Buda, II. ker., Fő-utcza 6. szám.

Kerestetik egy ház a Krisztinavárosban kerttel 3—4 szobával 5—6 ezer frt értékben készpénz fizetéssel.

Franczia tanitás.
Született fiatal francia, kitünő tanitási módszerrel leczkeadásokra ajánlkozik mérsékelt dijért. Bővebben a Buda és Vidéke kiadóhivatala.

Eladó,
Eladó egy ezüst óra. A ki megakarja venni kérdezze a Buda és Vidéke kiadóhivatalában a czimet.

Szent-Endrén
családi kényelmes ház 2000 forintért eladó. Bővebbet e lap kiadóhivatalában.

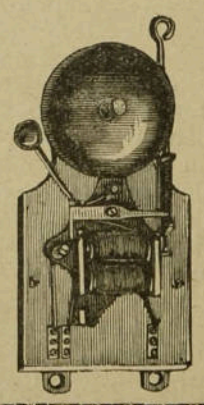
A „FONCIERE"

pesti biztositó-intézet
(alakult 1864.)
Budai képviselősége: II., fő-utcza 17. sz.

elfogad biztositásokat: **tűz, jég, szállitmánykárok és testi balesetek ellen, valamint az ember életére**

azonnali kötvénykiállitás mellett.

WRATSCHKO MÁRTON és TÁRSA

hatóságilag engedélyezett villany-berendezési vállalata

Budapest, II., Fő-utcza 16.

Elvállal mindennemü telefon-, ház-távirda- és villámháritó, villany-gyógyászati, ugyszintén mechanikai készülékeket, világitási berendezéseket és mindennemü e szakba vágó javitásokat.

CSÁSZAR, BARCZEN és Társa

áruházában

Nagy Karácsonyi és Ujévi Occasió!

BUDAPEST,

IV., Kristóf-tér

SZ. 2 SZ.

Az összes raktár, valamint angol és franczia különlegességek a **beszerzési áron alul, rendkivül mélyen leszállitott árak mellett.**

MATTONI-FÉLE
GIESSHÜBLER
Legtisztább égvényes savanyukút

Lövenstein Antal

cs. és kir. udvari sütőmester

fióküzlete: II. fő-utcza 5. szám.

— Liszt, tej, tejszin és vaj. —

Finom- és pék-sütemény a nap minden órájában frissen kapható.

Magyarhon legkiválóbb és legtisztább savanyuvize

a szántói viz

Kapható mindenütt.

Főraktár: Werner Adolfnál,
II., Batthány-utcza 3. sz.

1000 éves

Magyar-

ország és a

millenninmi kiállitás.

Kiadja:

Laurencic Gyula, igazgató.

E nemzeti diszmü a m. kir. kereskedelemügyi miniszterium megbizásából és pártfogása alatt (folyó évi julius 28-dik 54312. sz. hat.) valamint a m. kir. államvasutak (f. é. aug. 17-iki 108.834/A. I. sz. hat.) s a millenniumi kiállitás igazgatóságának (f. é. szept. 2-ik 6768. kezdeményezésére és részvétele mellett jelenik meg.

Ez a mü a **›Röptében a nagy világ körül‹** czimü diszmühöz hasonló alakban 12, egyenkint 14—16 képet tartalmazó füzetben fog megjelenni. A mü bámulatos olcsó ára, füzetenkint 40 kr., vagyis az egész mü (12 füzet, mintegy 190 képpel) 4 frt 80 kr., csakis az által válik lehetővé, mert az előállitási költségek egy része államilag fedeztetik s a mü tömeges fogyasztására **szegénynek és gazdagnak, öregnek és fiatalnak egyaránt alkalmas.**

3 füzet 1 frt 20 kr., — 6 füzet 2 frt 40 kr., 12 füzet 4 frt 80 kr.

Vidékre postaköltség nem lesz számitva.
Különös kedvezmény!

Az egész mü bel- és külföldi megrendelői részére kieszközöltük a szintén a kormány támogatása alatt álló **Millennium Utazási- és Ellátási Vállalatnál** (Budapest, Hungária-szálló), mely az Ezredéves Országos Kiállitás meglátogatásának megkönnyitésére alakult, hogy **Utazási- és Ellátási füzetekct** kedvezményes áron és tetszésszerinti részletekben fizethető módon bocsát rendelkezésre. Külön prospektusokkal a vállalat igazgatósága dijmentesen szolgál: Budapest, Hángária-szálló, **Magyar kir. államvasutak menetjegy-irodája.**

Levélbeli megrendelések és pénzküldemények az **›Ezeréves Magyarország** és a **Millenniumi Kiállitás‹** kiadóhivatalába **Budapest, Teréz-körut 38. sz.** intézendők.

KARÁCSONYI
ajándékok!

Legjobban vásárolhatók az

I. ker., Krisztinatér 3. sz. a. levő

Engelmann Rózsa

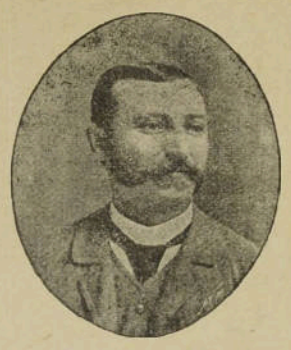
játék- és papir-kereskedésében

Legnagyobb választék:

norinbergi, diszmü- és játékárukban — sétabotok, gyermekkocsik, kőépitő-szekrények, üvegáruk, hintalovak, babák, főzö- és gyermekedények, nyakkendők, inggombok,

— különféle levél papirok és boritékok —

Figyeljünk a pontos czimre.

Értesités.

Van szerencsém a n. é. közönség és nagyrabecsült vevőimnek tudomására hozni, hogy nálam a czipőárakat a helyett hogy 30%-kal felszállitanám 30%-kal leszállitottam és pedig a raktár tulhalmozása következtében.

A nagyérdemü közönség személyesen meggyőződést szerezhet róla, ha üzletemet látogatásával szerencsélteti.

Férfi-czipők	3 frttól 5 frtig,
Női lak-czipők	1.60-tól 2 frtig,
Női czipők	2.50-től 4 frtig,
Gyermek czipők . . .	1 frttól 2.20-ig,
Csizmák	5 frttól 8 frtig.

Mérték szerinti megrendelések, ugyszintén javitások a legolcsóbban és legpontosabban elkészittetnek. Ugyszintén nagy raktár különlegesség, diszmü- és nemezczipőkben.

Kiváló tisztelettel

GLAUBER IGNÁCZ czipész,
Buda, Fő-utcza 35. szám.

NÉMETH KÁROLY GÉZA

VAS- ÉS FÜSZERKERESKEDÉSE

(EZELOTT **FREYBERGER PÁL** FIOKJA)

BUDAPEST, II., SZÉNA-TÉR 1.

(BECK LIPÓT ÉS FIA LISZTKERESKEDÉSE MELLETT.)

Ajánlja jól berendezett **vas- és füszerkereskedését,** különösen **konyhaberendezési czikkek, rudvasak, tengelyek, szerszámok, szegek** és mindennemü **vasáru czikkekben.**

Minden a legjobb gyárakból.

Továbbá **czukor, kávé, rizs, tea, rum, cognac és minden egyéb füszeráru a legjobb minőségben.**

Denaturált szesz kimérve.

Pontos és előzékeny kiszolgálat.

A KŐBÁNYAI

királysörfőző

részvénytársaság

ajánlja a máris közkedveltségnek örvendő

ászok, király, márcziusi, korona és bajor söreit a n. é. közönség figyelmébe.

Saját töltésü palaczksörök! VII., Kertész-utcza 40.

(Telefon 23—96. sz.) városi irodában rendelhetők meg.

Megrendelések pontosan foganatositattatnak.

Van szerencsém a n. é közönség becses figyelmébe ajánlani a szinkör mellett levő „Alaguthoz“ czimzett vendéglőmben berendezett külön helyiséget, mely lakodalmi, vagy más ünnepi ebédekre és társas vacsorákra úgy tánczvigalmak megtartásakor mindig rendelkezésre áll. Minden hétfőn és szerdán tánczisko la, minden szombaton pedig általános tánczgyakorlat.

Minden vasár- és ünnepnap zene.

Tisztelettel

Schlaucher Ferencz, vendéglős.

Bejárat Attila-utcza 65. szám alatt is.

Kőbányai Polgári serfőző részv. társaság.

Városi iroda: Népszinház-utcza 22.

Polgári sör.
Király sör.
Szt. István sör.
Barát sör.

Városi iroda: Népszinház-utcza 22.

Budai raktár I. Fehérsas-utcza 6. sz.

Barabás József

krisztinavárosi

CASINO SÖRCSARNOKA

a legujabb kor igényeinek megfelelően, kényelemmel és fényesen van berendezve.

Lakodalmak és társasvacsorák rendezése elfogadtatik.

Mindennap frissen csapolt **udvari és bajor sör.**

Ma katona zene!

Jencs Vilmos

„Szent-János“-hoz czimzett gyógyszertára
II. ker. Széna-tér.

Ajánl idei friss töltésü valódi **Bergeni csukamájolajat,** mely kitünő izénél és hatásánál fogva általános elösmerésnek örvend, üvegje **60 és 30 kr.**

Kaphatók az összes bel- és külföldi gyógyszerészeti különlegességek.

Mindenféle sebészi eszközök és kötszerek.

Menthin szájvíz, a mely az **Odolt** hatásában jóságánál, kellemes izénél és olcsóságánál fogva is teljesen fölülmulja. 1 üveg **ára 40 kr.**

Salol fogpép, a mely nagyszerü antiseptikus hatásu és igy a fogak odvasodását teljesen megakadályozza s izét a legutolsó részletig megtartja. **Ára 60 kr.**

Chinavas bor, mely legjobb **tokaji borral** készülvén kellemes izénél és jó hatásánál fogva igen ajánlható. 1/1 üveg 2 frt 50. 1/2 1 frt 50 kr.

Karácsonyi és ujévi ajándékok.

Alapittatott 1875.

ALBINI LAJOS

ezelőtt

Reinl József

II, kerület, Fő-utcza 40. szám alatt.

Ajánlja raktárát a közelgő karácsonyi ünnepekhez, kezdett és kész munkákban, izléses kivitelü himzések vászon, posztó, bőr és plüche tárgyakon. Ezenkivül különböző esztergályozott fa-tárgyak kézimunka beillesztéshez.

Dús választék férfi fehérneműekben, kizárólag saját készitmény. Divatos nyakkendők, gallérok, kézelők, fehér és szines ingmellek, jó minőségü nadrágtartók. Kötött és duppla varrot bélelt bőrkeztyük ugyszintén valódi „Jaeger“-féle alsó ruházat.

Végre nagy választék női és leány kötényekben, mosható ruha barchent és jószabásu derékfüzők 1 frttól kezdve.

Diszmü tárgyak montirozás végett elfogadtatnak.

Kezdett és kész himzések.

Kézi munkához tartozó czikkek.

Mindennemü montirozott tárgyak.

Nyomatott Heisler J. kő- és könyvnyomdájában, Budapest, II. Várkert-rakpart 1. sz. (Kluseman-féle ház.)

Budapest, 1895. IV. évfolyam 51. sz. Vasárnap, deczember 22.

BUDA ÉS VIDÉKE

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI ES TARSADALMI HETILAP.

BUDA ÉS VIDÉKE ÉRDEKEINEK KÖZLÖNYE.

Szerkeszti: ERDÉLYI GYULA.

KIADÓ-HIVATAL, hol előfizetni lehet és hirdetések felvétetnek; I. ker. Alkotás-utcza 12/a. Szőke-ház.

Megjelenik minden vasárnap. Előfizetési árak: Egész évre 12 korona, fél évre 6 korona, évnegyedre 3 korona. Egyes szám ára 24 fillér.

SZERKESZTŐSÉG, I. ker., Alkotás-utcza 12/a. Szőke-ház. kéziratokat és közleményeket ide kérjük küldeni.

A vallás- és közoktatási minister ur karácsonyi ajándéka leányok számára.

Irta: **Dr. Hatala Péter.**

A kisasszonyok, és esetleg asszonyok is lehetnek egyetemi hallgatók . . .

Ez a miniszter ur karácsonyi ajándéka.

Ámde: mikép szedik le ezt a karácsonyi ajándékot a karácsonfáról?

Nagy ügygyel bajjal. Én csak egyről akarok ez alkalommal szólani.

A latin nyelv megtanulásáról.

Hogyan oktassuk a leányokat a latin nyelvre. Talán ugy mint a Gymnásiumokban szokás?

Ments Isten? Igy soha sem tanulnak meg latinul. Elkinlódnának ők is, mint a fiuk, *nyolcz éven át hetenkinti hatórában* . . . a keserves rendszer szerint, *semmi eredménynyel*! · . .

A mi Gymnasiumaink legnagyobb részt ugy a székes fővárosban, mint a vidéken valóságos minták arra nézve: hogyan nem kell tanitani.

Vannak tanáraink Budapesten is, máshol is a kik tisztán a levegőbe beszélnek. Nem használják az intézet által a diákokra erőszakolt, a próbált tankönyvet, hanem kényszeritik őket jegyezgetni az egész óra alatt, pedig van miniszteri rendelet mely tiltja ezt, csak az intézeti igazgató és a kerületi főigazgató urak figyelmét kerülí ki. De vannak appróbált tankönyvek is, melyek minták arra hogyan nem kell tanitani. *Latin* nyelvről lévén szó, például felhozom a székesfővárosban is használt *Sultz Dávid*-féle tankönyvet.

E szerencsétlen munka négy évre szól.

Dávid tanár ur, bizonyosan igen jeles alkotásnak tartja, azért forditotta le; mint Klamarik János ur a Linder Logikáját stb . . . Exempla sunt copiosa, sed odiosa . . . Ezek az urak inkább forditanak, legjobb esetben összetákolnak valami tankönyvet; tizből készitenek egy tizenegyedikét! . . .

Arra, hogy saját józan eszük felfogását kövessék eredeti munkában . . . arra ugy látszik, a tankönyviró kasztnak, nincs képessége . . .

Hogyan kell tehát tanitani a latin nyelvet hogy a leányok megtanulhassák?

Mi czélból tanulják a latin nyelvet?

Bizonyára nem azért hogy latinul beszéljenek, latinul levelezzenek, esetleg latin munkákat irjanak . . . Ez nem czélja a latin nyelv megtanulásának. *Hanem czélja hogy megértsék a latin klassikusokat.*

A tanitásban tehát e czélt tartsa szemelőtt a Gymnasium . . .

Tessék a tanulónak igen egyszerű latin nyelvtant kezébe adni. Ebből tanulja meg; mi az ige, mí a főnév, melléknév, számnév, névmás, határozók stb. minden filológiai szőrszál hasogatás kizárásával; elhagyásával oly grammatikai nézeteknek melyek legalább is kétesek. Mindezen subtilitások az egyetemre valók, hol oly ifjak mélyednek a nyelv benső természetébe, akik a nyelv anyagát és alakját ismerik és ezen pályára szánják magukat.

Ilyen ember igen kevés van a sok tanuló közt. Aki nem készül ily pályára, azt a Gymnasiumban üzött filólogiai szőrszál hasogatás elrettenti a latin nyelv megtanulásától. *Rövid s csakis biztos alapon nyugvó nyelvtani szabályok megismerése után a melyek a nyelv szervezet egységes átnézetét adják,* következzék a latin irók könyebb szerkezetü müveinek olvasása, fokonkint haladva a nehezebben érthetők felé. És az olvasás, magyarra forditás alkalmával ismételtessék a nyelvtan anyaga esetről esetre, és csak előforduló rendhagyó szóknál, figyelmeztessen a tanár a rendhagyás rövid elméletére. Folytonos olvasás és folytonos forditás által a tanuló

A „BUDA és VIDÉKE“ TÁRCZÁJA.

Elvek és tövisek.

(Regény egy kötetben.) (30)

Irta: **ERDÉLYI GYULA.**

Rétyi Antos István barátomnak!

IX.

Az elvek és tövisek legendája sokszor ismétlődik a világon. Egyik ember itél, a másikat elitélik. Nem mindig az az erényes a ki biró és sokszor nem becstelen az elitélt.

Nagyobb gonosztevők járnak szabadon, mint a minőket néha porkolábnak ad át a törvény.

A vád is sulyos, a védelem is tulhajtott. A jogok tulcsigázottak, terhes a kötelesség. Az elvek nevében akarják kibuzni a töviseket. Az elvek daczára megmaradnak a tövisek is, mert sem a sziv, sem a jóakarat nem szólal meg. Nagy és sok szóvirágok, kevés tett.

Terjedelmes bölcsesség. Semmi emberszeretet. Izgatják, de nem gyógyitják a sebeket. Az ugynevezett népbarátok, humanisták leczkéztetik a világot, de magok semmit sem tesznek az emberiség javáért. Álig be vannak gombolkodzva. Nagy hangon beszélik, hogy a nép szegény, de nem segitenek rajta . . . Hol van a megváltó ki a világ büneiért meghalna.

Ma nem halnak meg a bünökért, de meggazdagodnak belőle. A munkás-kérdést szitják, de meg nem oldják.

Azt csak a hit és vallás oldhatja meg. Mig a Megváltó születését át nem érzi a világ, mig szivében ujra nem születik minden évben a Megváltó: addig az emberiség beteg marad és sinlődik.

A hamis jótékony alapitványok korának legyen vége. Segitsük az egyént. Segitsük a jellemet. És akkor nem hiában születik az emberiség megváltója.

Irtsuk a hamis elveket és a hamis töviseket. A valódi keresztény erkölcs értelmében éljünk, dobjuk el a hamis tanokat. Irtsuk a képmutató erkölcsbirákat és ha megtisztul a társadalom, akkor a Megváltó születése is igaz ünnepe lesz a világnak. Ugye szép világ volna ez Péter?

— Szép, kedves Miklósom.

— Bizony szép, Miklós öcsém.

— Csőry Miklós letette poharát és tovább beszélt:

— Nincs igaz szerelem, nincs igaz barátság. Fel van dulva a családi élet. Hamis a gazda és család, férj és feleség között levő viszony. Még a karácsonyfával is hazudik a legtöbb ember. Hazudnak a tudományban, a törvényben és az emberszeretetben az elvek és tövisek nevében. A világtörténet pedig az elvek és tövisek legendája. A ki szeret és hisz az nem csalódik, annak helyes a gondolkodása, helyesen dobog a szive . . . A szeretet, a szerelem megtisztit mindent. Igyunk a szerelemért Péter!

Koczintottak.

Péter gépiesen verte poharával az asztalt. A szerelem olyan furcsán hangzott. A szerelem, mely nélkül hideg a férfi kebele, rideg az élete.

A czigány valami bus szerelmes nótát játszott. Dombor Máté és Csőry Miklós kedves házitüzhelyökre gondoltak. Péter szivét megsajgatta ez a nóta. A mint szivarozott a füstgomolyból egy alak kezdett kiválni, alakulni. Ismerte és még sem ismerte. Az ismerős ismeretlen arczot sokszor látta már, de nevét nem merte volna kimondani.

Az alak feje körül ott ugrált ez a szó mintha tüzbetükkel lett volna odairva:

Szerelem.

Szeretni, szeretni. Ugy epedett a szeretetért, de nem tudta kit szeressen, bár egy ismeretlen vágy vonta, vonzotta ahoz az alakhoz, kit sokszor látott a ház előtt kis padkán üllve, kinek vonásai meghatották. Szép kép volt ez. Egy csinos fiatal leány, kék alkony égben. Jól találva festette le most is az emlékezet.

Behunyta szemeit, ugy álmodott tovább. Suhancz gyerek volt. Hazament szünidőkre. A nénje átment a szomszédba. Egy kis árva leánynak a karácsonyfát készitette. Addig a kis leányt — lehetett vagy 8 éve — az ő gondjaira bizta . . . Meggyujtották a karácsonyfa gyertyáit. Hogy örült ez a kis leány. Azután később ez a kis leány apja vezetése mellett egyszerre rabja lett a hiuságnak, nagyravágyásnak. Ekkor egyszerre elveszett ez a kis leány. És most ujra meg van.

— Hé, zabba mennek a lovak, kiáltott tréfásan Dombor Máté.

Péter ijedten ocsudott fel álmodozásából. Gyorsan kitörülte a szemeit és igyekezett elrejteni álmait.

Egy hordár hozott levelet Dombor Máténak

(Folyt. követ.)

szóbőséget szerez. A mit Müller Miksa az angol nyelvről mondott, hogy háromezer szó tudásával olvashatjuk *Schakespearet*: az áll a latin nyelvre is, a görögre is, és átalán minden nyelvre, mert a mivelt, sokoldalu társalgásban nem használnak háromezernél több szót. Gyakorlati szempontból szerkeszteni kellene latin olvasó könyveket, a szövegre vonatkozó betürendes szótárral. A tanuló otthon kényelmesebben használhatja ezt a kis, és csak is az olvasókönyv szövegére vonatkozó szótárt mintha teljes szótárt venne kezébe.

Minő kinszenvedést okoz a Schultz Dávid féle könyv. Ott van benne egy csomó latin nyelvtani szabály után pár oldalra terjedő szöveg, de nem valami római iró müve, hanem Schulz Dávidék alkotmánya, — E szöveg után áll a rendetlen szótár, t. i. a szövegben előforduló szavak gyüjteménye. Aztán megint egy két lap nyelvtan, utánna szöveg, ezután szótár . . . *De megjegyzendő hogy a már egyszer előfordult szó a következő szótárban nem fordul elő. A jó tanár urak azt vélik hogy minden szó egyszeri olvasás vagy mondjuk betanulás után már oda tapad a diák, a kis diák emlekező tehetségébe.*

Mivel pedig ez nem történik, elől kell keresni valahol a már egyszer előfordult szót . . . Ez annál bajosabb minnél tovább halad az olvasmány.

A második, harmadik, negyedik szakasznál csak hagyján, de a huszadiknál? Itt a megelőző tizenkilencz szakasz szógyüjteményét kell átböngészni. Belátták e szarvas hibát Schultz Dávidék is, és csináltak az összes négy évre terjedő olvasmányokhoz egy betürendes szótárt. De ebben sem volt köszönet, e szakférfiak a latin szó mellé nem irták oda annak magyar jelentőségét, hanem oda helyezték a szakaszok számait melyek nyomán a latin szavak az olvasó könyvben feltalálhatók! *Diák uram, tessék oda fáradni.*

Midőn e szótár legelőször kezembe került rendkivül megbotránkoztam e szakférfiui ügyetlenség, a józan ész ily hiánya fölött . . .

És ez miniszterileg approbált könyv, ezt a szülőknek meg kell venniök! . .

Az ily tankönyvek valóságos akadályai a nyelv tanulásnak.

E tanrendszert kell kiköszöbölni az iskolából, hogyha haladást akarunk!

Ez állatkinzás, testi lelki megnyomoritása a tanulónak!

Én becsülöm *„a szakférfiut“* de csak akkor; ha látom hogy józan esze van!

Így nem szabad tanitani a leányokat.

Más tankönyveket kell szerkeszteni, s az eddigi approbált limlommal jó lesz az iskola kályhájába begyujtani.

A szeretet ünnepe.

Tél van. A természet alszik.

Fagyos kéreg boritja a földet, hólepel a hegyeket, mezőket.

Nem csörgedezik a patak, zúgva nem zúg a malom, bimbó nem fakad, madár nem szól a csalitban.

És midőn a természet nagy haldoklása az őszi idővel megkezdődik, nyomasztó érzés fut át a gondolkodó emberen. Az állat világban az ösztön előtérbe lép, és keresi buvó helyét.

Ember, és állat, még a legparányibb féreg is mintha nagy temetésre készülne.

De szól az ének messze földről, idegenből, a fellegeken túlnan is, és hangja, harsonája végig hasitja az egész földtekét.

Megszületett a Megváltó!

Tél van. A pusztákat, az utczákat végig sepri a zivatar, sivit váltakozva az északi, meg a keleti szél, megtépi a szalma fedelet, megkapaszkodik a paloták cserép- és palakő zsindelyébe, megrázza a czifra kémények még czifrább bádog csöveit, de meg nem inog a keresztény templomok tornyának se keresztje, se érczkakasa.

És midőn a természet dühöngve csatázik; és midőn kegyetlenséggel tombol végig rónán, mezőn, mindenen keresztül: akkor a Jézus születésével leszáll a békesség az emberek lelkébe, és feledve van a tél zordsága, és a gondolkozó agy oda simul a lélekhez, mi benne lakozik, és csak egyetlen érzés járja át az emberiség igaz hivét: az édesen meleg szeretet.

Ő, a Megváltó, a kinek születés napját üljük, Ő tanitott bennünket arra, hogy szeressük egymást. Szeressük még ellenségeinket is.

Csak Istentől eredhetett e felségesen magasztos tan.

Született és elvérzett. De mig a Golgotháig jutott, belénk öntötte azt az isteni szikrát, a mely elkisér egész koporsonkig és a viszontlátás, a feltámadás reménységének biztos tudatával fejeződik be.

Született és meghalt, de mig e föld golyobisán végezte isteni munkáját, szeretetnél, békességnél soha egyebet nem hirdetett.

Oktatta a véneket, megsimogatta a gyermek arczokat, hegesztette a sebeket, vigaszt nyujtott a kétségbeesetteknek.

Jászolyban született rongyok között, melegitője a barmok meleg párája és a gondos anyai szeretet volt, de a nagy sötetségben születésével ragyogó világosság támadt, fényesebbek lettek a csillagok, s a zivataros éjszakában megindult a jó pásztor nép, hogy leborulva dicsőitse az Isten fiát: Jézus Krisztust.

Karácsony napja, a szeretet ünnepe, a Megváltó születés napja.

E szent ünnepen mért nem nyilatkozik meg az emberiség összeségének lelke, hogy hirdesse a Te kereszténvi tanodat?

Mért a gyülölség, a harag, és a boszu a szivek mélyén, holott a Te isteni lényed a békét és szeretetet hirdette?

Ám alakuljon bármiként a világ, a Te felséges tanodat meg nem dönti sem félszeg tudomány, sem a romboló nihilismus, sem a dinamitos anarchia.

A Megváltó születés napját ünnepeljük, a ki szerette az emberiséget vére hullásáig, egész a keresztfáig, a halálon tul is.

Borúljunk le Istensége előtt a bekövetkezendő ünnepen, és szállja meg a lelkeket az embertársai iránt való igazi szeretet érzése, és kidobva a szivből minden ellenségeskedést, hirdessük az Ő nagy nevét.

Legyen békesség és szeretet e földön!

Verhovay Lajos.

Két olasz szigeten át — gyalog.

Irta: **Dr. Lisznyai Elemérné.**

Castell-Clarit, Kalcina-Gorát, St-Lorenzot elhagyva St-Stefanonál egy hidon mentünk át, mely a Canal d'Ossero és Canale de Lussing között van. E hid köti össze a két szigetet — s fáradtan, de diadalmas érzéssel bevonultunk Osseroba. — A templom mellett vezetvén utunk, itt a plébánossal találkoztunk, ki örömmel üdvözölt, mint ritkán látható idegeneket.

Mindjárt megmutatta a templomot, melyet a velenczeiek épitettek. Gyönyörü velenczei stylben épült templom ez. Mellette egy fogadalmi kápolna, melyben egy kép a tengert ábrázolja, midőn az fenyegető vészszel kilép medréből. Egy püspök leszurja pásztorbotját a fövenybe s kéri Istent, hogy távolitsa el a vészt, mire a tenger lecsendesül. Ennek emlékére épült e kápolna; benne van a püspök arczképe is. Van itt még a szt. Benedek-rendüek zárdájának romja. A kiastrom és a templom falai állnak még. Osseronak mintegy 150 lakosa van. A nép igen szegény, halászattal foglalkezik. Hajó-közlekedése nincs, postáját öszvéren szállitja Lussingból. Végezetül a szives kalauzolás után egy jobbmódu halásznál rendelt szállást plébánosunk.

Egy óriási, pajtaszerü épület volt ez; szurtos gerendái tele késekkel, tőrökkel. A szobában körül elhelyezett padokon hatalmas hálók csüggtek s egy öreg anyóka foldozgatta azokat. A szoba más sarkában nyitott tüz helyen több katlan lógott lánczon, az alatta pattogó tüznél polypot, tinta halat, másikban rizotot főztek, mihez nyárson sült kecske (nyelv) friss salátával járulván, a vacsora a körülményekhez képest nagyon ünnepélyesnek igérkezett.

Vacsora után a halász bemutatta hét fiát. Hatalmas szál emberek, meghajolva jöttek be az ajtón.

Ezután az emeleten levő szobánkba vonultunk, mely nem sokkal multa felül a már leirtakat. Az ágyakon az ágynemü helyett kecskeször pokróczok voltak, még a vánkos is kecskebőr volt, s igy bizony elő kellett szednem az összes nálunk levő puhább szövetféléket, hogy csak türhető nyughelyeket készithessünk magunknak.

A halász jó akaratulag vett bucsut, biztatva hogy ne féljünk hiszen ők fen vannak egész éjjel. Nekem ugyan nem használt e vigasztalás, mert a vén szuette fa alkotmányt féltettem a jó széltől is, hogy összedönti. Azután a halászok durva hangjai nem igen engedték szememet lehunynom, — s elég volt az első napsugár, hogy ébredésre csábitson.

Kora reggel utrakészek voltuuk. Megérkezett vezetőjével a megrendelt csacsi, melyet a plébános ur rendelt számunkra, illetve kis fiam számára, hogy a további utunk könyebb legyen. Képzelhető-e nagyobb öröme gyermeknek, mint milyen volt a kis fiacskámé mikor a szelid állat hátára felhelyeztük?

Ossero szigetet elhagyva nehéz szerep várt reánk. Az utak erre, ha ugyan utnak nevezhetők, — oly rosszak, amilyent nem hogy láttam volna valaha, de nem is képzeltem. Az egész sziget csupa szikla; az összerepedezett sziklák törmelékei boritják az utakat, ugy hogy azon alig mehet el ember, vagy állat. De nem is igen járhatnak erre, mert nyomnak, vagy törésnek hire sincs, vagy az is ujabb kőtörmelékkel van már elboritva. Vékony czipőink alig védték lábainkat.

Csacsink sem akart menni s gazdája bottal kezdte a nemesebb erkölcsökre oktatni, mig nem kérésünkre abba hagyta. Ugy látszik, a Dusi ismerte már ez utat s azért kötekedett; — vissza-vissza nézett, de gazdája rá-rá szólt, hogy: „Dusi prr! Dusi prr!“ aztán tovább lépegetett, mi meg mulattunk rajta jó izüen.

Mstrine falu mellett láttunk nehány kecskét is legelni, az egyedüli állatokat utunkban. Tenyérnyi föld-foltokon a sziklatengerben kis zsálya nő s e szegény állatok ezen rágódnak, 100—200 lépésnyi palánkkal elkeritett helyen, s mégis gazdáikat nem csak élelem, ruházat, de fekhelylyel is ellátják.

Padua ruinét, St. Pietro Braidinát a St. Rochné kápolnát elhaladva végre délután 2 órakor Vranára érkeztünk. Posta állomás ez. a postás egy horvát paraszt. — Szegény helyen még enni valót sem kaptunk. 3 tojás s nehány kemény perecz volt minden, mit kaphattunk. A kenyeret itt nem ismerik. Dusinak zabot kértünk; az sem volt. De ha lett volna, azt is a gazdája ette volna meg.

Vrana község 2 házból áll s egy pár kunyhóból. Közelében egy tengerszem van s ebben van a környéken egyedül iható édes viz, melynek a tükrét bámulatos sok szárnyas lepi el melyek ide jönnek szomjukat oltani. Egy órai pihenés után tovább indultunk. Kissé puhább utra akadtunk, mivel itt van egy kevés vörös agyagos föld. De ezt sem élvezhettük ködös eső jötte miatt, melytől a nyirkossá vált agyag ragadóssá lőn s nagyon megnehezité utunkat. Kevéssel később pedig ismét borzasztó sziklás uton haladtunk.

Több kis községet elhaladtunk, melynél nagyobb sok alföldi tanyánk, mig végre St, Madalena, Betkara s Pischid után ugy 8 óra tájt elénk tárult Cherzo rég várt tengeröble. Hegyről lefelé még egy órán át vezetett utunk mig kilencz órakor az öbölhöz értünk; esőtől elázva, czipő talp nélkül.

A vezetőnktől s csacsijától illő bucsut véve szállást kerestüuk. Harmadnap érkezett Lucsingból a hajó, mely podgyászainkat meghozta. Ezután felkerestük ügyvédünket ki ezután napról-napra utmutatónk s szórakoztatónk lett.

Cherso olajfa-erdőkkel van körülvéve s sok-sok kápolnával. Majd minden tehetősebb családnak van egy kápolnája. Cherso hegyein át serpentin-ut vezet Smergóra. Ez a hollók s sasok tanyája, hol Rudolf trónörökös ő fensége kedvteléssel vadászott sasokra.

A sziklahasadékokban piszkos odukban tanyáznak a hatalmas szárnyasok.

A hollók egész csapatokban repülnek, pajkos játékot üzve a levegőben.

Meglátogattuk a Francesco-klastromot és a szegény-házat, melyben gráczi apáczák működnek. Ez utóbbiban egy czisterna van, ebben van iható viz. — A Benedetto női klastromot csak kivülről láttuk, mert ezek lakói remeteéletet élnek s még nem volt ott soha bent látogató.

A táplálékunk itt is csak rák (skampi) s kecske (nyelo) volt. — Ugy, hogy péld. egy előkelő családnál vendégeskedvén, az uzsona kecske nyelv, sárga karfiol, olaj bogyóval, borssal, ezen kivül kecske sajt volt s bor (vino-negro).

Bizony mi otthon máskép szoktuk. Meg is untuk már a sok kecskét s egy kis budai bor után vágyódva szivesen ültünk hajóra, mely Fiume felé volt vitorlázandó.

Szőllőmüvelő részvénytársaság.

Kállay Zoltán főispán előljárása mellett és többek kezdeményezésére Egerben szőllőmüvelő részvénytársaság alakul.

A szőllőmüvelő részvénytársaság eszméje itt Budán és a vidéken is évek óta kisért. Beszéltek tanácskoztak róla, de biz az szépen a kezdeményezés kezdetén vesztegel..

Buda egyik vezérférfia, a II-ik kerület képviselője a ki a vidéket is jól ismeri Darányi Ignácz ur lett a földmivelés minisztere. Megvagyunk győződve, hogy ő azokat az eldugott terveket, melyek hivatva volnának Buda és vidéke elpusztult szőllőit ujra alkotni előszedeti és ösztönözni fogja a tervelőket, hogy lépjenek ki a kezdeményezésből a tettek terére és a cselekedeteket azután erkölcsileg anyagilag segélyezi. Azt azonban előre is veszedelmesnek tartjuk, ha ilyen szőllőmüvelő részvény társaság a nagy tőke kezébe kerüljön.

Főczélja az ilyen részvénytársaságnak egyedül az, hogy a szegény munkás népen segitsen, nem pedig az, hogy pénzintézetek spekulációjához nyujtson anyagot.

Teljesen bizunk abban, hogy Darányi Ignácz nemesen fogja fel hivatását a földmivelés terén s egész befolyásával működni fog rajta, hogy a magán vállalkozás ne zsarolja ki a segitő terveket.

A szőllőmivelésre alakult magánvállalatok is megérdemlik a támogatást. Azonban mindig szem előtt kell lebegni annak, hogy ez a jobb móduak vállalkozása, a szorosan vett kapás népnek ugyan kenyeret ad de nem segiti a kis szőllőbirtokost. Én ugy emlékszem, hogy az ó-budai szövetkezetnek napvilágra került egyes pontozatai a kis szőllőbirtokos felsegitését jobban felölelik, mint a nagyszabásu egri részvénytársaság, melynek 60 hold területre tervezett első kiadásai szőlőveszők és földforditás 25 ezer forintba kerülnek.

A részvénytársaság — tehát nem szövetkezet — nagy concepcziokat ölel fel a mi abból is látszik hogy az agrárbankkal tanácskozott és annak elnöke tanácsára alakul részvény és nem közkereseti társasággá.

Az egri szőllőmivelő részvénytársaság állam segélyre alapitja végleges megalakulását az agrárbank aegise alatt.

Nem tanácsolnánk, hogy Budán és vidékén abban az irányban alakuljunk, mint az egriek. Nekünk az a feladatunk, hogy a kis szőllőbirtokosok ujra felvirágozzanak.

Ugy tudjuk, hogy Darányi Ignácz miniszter ur a nála járt egri küldöttségnek csak általánosságban igért támogatást, tehát megfontolva cselekedett.

Mi reánk közvetlenül nem tartozik mi történik Egerben, de ha történik valami ott és bárhol, ez ösztönt ád arra, hogy az a bizonyos kezdeményezés, mely a budai szőllővidék fellenditését czélozza kezdődjék már.

Különfélék.

— **Karácsony napja.** Családok ünnepe, szép karácsony napja. Gyermekek öröme, vigasság napja. Szárnyas ajtókon, tükörüvegeken, piczi ablakon keresztül betekint a kis Jézuska boldogsága a gyermek seregnek. Öreg anyóka halad lassu léptekkel, kezébe viszi kis unokáinak az ajándékot. Sebbel-lobbal rohan a hordár drágaságokkal megrakodottan. Zöld fenyő gallyakon csillog az aranyos dió, még fényesebbé teszi a rávetődött gyertyácska sugara. Öröm az arczon, vidámság a szivben, békesség a lélekben. Kemény fagy a göröngyökön, jégkéreg az aszfalton. Mindenki igyekszik haza otthonába, hol szerettei várják. Gazdagot, és szegényt meleg hajlék várja, még annál is melegebb, boldogitóbb érzés: a szeretet. És a midőn együtt van a család és felcsillámlik a karácsonyfa első gyertyalángja, a megelégedés öröm pirja száll az arczokra, s a szivekből távozik a bu és gond. A családi örömnek egyetlen napja a karácsony! A férj, a nő, az özvegy hetekkel előbb készül az ünnepre. Ki-ki tehetsége szerint osztja be a karácsony estéjét, s minden igyekezetével oda törekszik, hogy mennél több örömet és vigasságot osszon, s ki vegye belőle megérdemelt részét is. Paloták és gunyhókba beszáll a békesség angyala reményt, hitet és szeretetet osztva mindenfelé. A templomok megnépesednek és felhangzik a régi ének:

Pásztorok, pásztorok örvendezve,
Sietnek Jézushoz Bethlehembe;
Köszöntést mondanak a kisdednek,
Ki váltságot hozott az embernek.

Karácsony napján megelégedést kivánunk minden olvasóinknak. Az emberiség minden egyes tagja töltse el a szeretetnek ünnepét boldogságban, övéitől környezve. És a békesség szelleme lebegjen a házak tájékán, és a lelkekben, és a szivekben az Istenbe vetett hit verjen gyökeret.

Boldog ünnepeket!

— **Kérelem.** A „Buda és Vidéke“ olvasóit tisztelettel fölkérem. hogy a menyiben Haliczky Antal nemz. muzeumi régiségtári őr, és 1823—1837-ig ugyanott helyettes igazgatónak bárminemü arczképéről tudomásuk lenne, sziveskednének azt velem alulirottal közölni. Tájékozás végett megjegyzem, hogy Haliczky Antal Budán 1788-ban született, s fia volt Haliczky András Frigyes egyetemi tanárnak. — Dr. Áldásy Antal, Budán I. Krisztina-utcza 10. szám.

— **Magyarevits Jeremiás.** Budának egyik leglelkesebb polgára, a székes főváros törvényhatóságának buzgó tagja Magyarevits Jeremiás, a budai szerbegyház esperes lelkésze. Kiváló képességei, hitbuzgósága folytán hitsorsosai bizalma folytán budai görög nem egyesült püspök lett. A fényes állást méltóan fogja betölteni a közszeretetben álló férfiu, és nemcsak egyházának de a hazának is hasznos szolgálatokat tesz. Megvagyunk győződve, hogy az egyház ugy mint eddig ugy ezután is szivén fogja viselni ügyeinket.

— **Köszönetnyilvánitás.** A „Dr. Budenz József-féle asztaltársaság Tekintetes Elnökségének Budapesten. A krisztinavárosi iskolaszék örömmel vette tudomásul a krisztinatéri közs. el. iskola igazgatójának ama jelentését, mely szerint a fennt czimzett asztaltársaság szives volt f. é. nov. hó 19-én nevezett iskolának 3 tanulóját teljes öltözettel ellátni. Midőn a Tek. Elnökségnek ezen humánus és hazafias irányu működéséért hálás köszönetünket nyilvánitjuk bátorkodunk felügyeletünkre bizott iskolák szegénysorsu tanulóit ezentul is szives jóindulatába ajánlani. Maradtunk Budapesten, 1895. évi decz. hó 8-án Dr. Eckermann kir. tanácsos, isk. széki elnök. Garay Antal isk, széki jegyző.

— **Temetés.** E hó 15-én d. u. 3 órakor tétetett örök nyugalomra néhai Dezsőfy Lajos posta- és távirda-számellenőr, a temetésen daczára a rosz időjárásnak, a boldogult számos ismerőse és kartársa jelent meg. A gyászkocsi koszorukkal volt elboritva, melyek közt az özvegy, a gyermekek, a kartársak és rokonok által küldöttek diszes szallaggal voltak ellátva. A család részéről kibocsájtott gyászjelentés igy szól: Özv. Dezsőfy Lajosné és gyermekei mély fájdalomtól megtört szivvel jelentik Dezsőfi Lajos, távirda- és póstaszámellenőrnek gyászos elhunytát. A boldogultnak drága tetemei vasárnap, folyó évi deczember hó 15-én, délután 3 órakor fognak a gyászházban: I. ker. Krisztinaváros, Attila-utcza 50. sz. alatt a róm. kath. hitvallás szertartása szerint beszenteltetni és a farkasréti temetőben örök nyugalomra helyeztetni. Béke hamvaira!

— **Jótékonyság.** A székes fővárosi közs. Szeretetház karácsonyfájára adakoztak: Pesti hazai takarék-pénztár 5 frt, Özv. Saxlener Andrásné 5 frt. győri Gschwindt Mihály 10 frt, Adler Lajos 3 frt, Neruda Nándor 2 frt, Gallner József 1 frt 50 kr, Dömötör Gedeon 2 frt, Détsi Albert 5 frt, Gilly József 5 frt, Vogel Gyula 2 frt, Édeskuty L. 2 frt, Jeszenszky Danó 1 frt, Szikszay Ferencz 1 frt, Ditzl József 3 frt, Jankovics József 5 frt, Ráczfürdő igazgatósága 5 frt, Stangl Aloizia 5 frt, Mautner Ödön 2 frt, Frommer Adolf 2 frt, Jálics A. Ferencz és Társa 5 frt, Sheick Károly 2 frt. Összesen 72 frt 50 kr, Szőts András igazgató.

— **A „Budai Dalárda“** f. év deczember 14-én rendezte ez év utolsó dalestélyét, a „Fáczán“ termeiben. A kedvezőtlen idő daczára, nagyszámu diszes közönség jelent meg. A dalárda Bellovics Imre karigazgató vezetése mellett több számot adott elő, közben Mambrinyi Gyula ismert virtuozitással játszott a hegedün s zajos tetszést aratott. A hangverseny után tánczvigalom következett. A közönség ez alkalommal kellemes, meglepetésben részesült, a mennyiben Gál Samu egyl. gazda, változatosság kedvéért — a katona-zenekar helyett — kitünő czigányt szerződtetett. Ott voltak: Asszonyok: Keményfy-né, Berényi Frigyesné, Sopronyi Gidané, Eckert Antalné, Heyduk Lajosné, Wagner Antalné, Reinl Józsefné, Mambrinyi-né, Walter Leóné, Turner-né, Kreupl Lipótné, Schwarz Antalné, Bauer Józsefné, Krause Nándorné, Schwarz Sándorné, Fábián Antalná, Ballón-né. Leányok: Bauer Vilma, Bauer Józsa, Eckert Ella, Berényi Margit, Schwarz Herminka, Heyduck Mariska, Fábián Etel, Irén és Ilonka, Wagner Róza, Zimmerer Mariska, Kreupl Sarolta és Emma, Mambrinyi Mariska, Schumayer Anna, Freiberger Giza, Walter Berta, Krause Aranka, Schmelheger Mariska, Starch Marietta, Tormásy Etelka, Krkos Hermina, Szalay nővérek, Turcsányi Emma, és még számos szép hölgy kiket azonban nem sikerült feljegyeznem. A kedélyes társaság csak a reggeli órákban oszladozott, találkát adva

egymásnak, a dalárda nagy jelmez-estélyén melyet 1896. február 8-án a „Fáczánban“ rendez. Többet nem szabad elárulnom! P. K.

„Gyümölcskertész“ a czime egy szaklapnak, melyet a földmivelésügyi m. kir. miniszterium ad ki és Molnár István, orsz. gyümölcsészeti miniszteri biztos szerkeszt már 5 év óta. Czélja ezen lapnak a kert- és szőlőtulajdonosokat, kis gazdákat oktatni, kérdéseikben gyakorlati tanácscsal támogatni, a községi faiskolák berendezése és kezelésénél a tanitókat és kertészeket utbaigazitani. A legelső szakférfiak tollából hoz közleményeket a gyümölcstermelés, szőlőmivelés, gyümölcsfeldolgozás és értékesités, továbbá a konyha és haszonkertészet köréből. Közhasznu kérdések és feleletek rovatában minden fontosabb kérdésre nyilt feleletet ád. Közös üzleti tárczájában minden előfizető ingyen hirdetheti eladó terményeit és csemetéit és keresheti a vásárolni szándékolt kertészeti terményeket és tárgyaket. Közli évenkint a magyar gyümölcsöt kereső külföldi kereskedők czimjegyzékét; az összes állami telepeken eladó és kiosztás alá kerülő fákat, csemetéket, szőllővesszőket. Ingyen közli a kertészeti állásokat és az állást keresők hirdetését. Syóval e lap egészen a kisgazda és termelő ügyének szolgál és hogy mennyire megfelel e czélnak, leginkább mutatja, hogy már eddig is 10129 előfizetője van. A lap havonkint kétszer jelenik meg 1—1½ ivnyi tartalommal és számos sikerült ábrával. Minden évben egy hazai gyümölcsfajtának sikerült szines képét ingyen mellékeli, Ára ezen hasznos lapnak egész évre csak 1 frt, mely a kiadóhivatalnak (Athenaeum r. távsulat, Budapest, Ferenczieк tere) egyszerre küldendő be.

— **Karácsony estély**. A Budapesti Typographia Dalkör, 1895. évi deczember hó 25-én a „Fáczán“ termében Karácsony estélyt rendez. Kezdete 6 órakor. Család-jegy 1 frt. Személy-jegy 50 kr,

— **Köszönetnyilvánitás**. Barabás József urnál a „Buda és Vidéke“ által kezdeményezett polgárestélyen Rimanóczy Lajos ur 26 frtot gyüjtött a mentőegyesületnek Budán felállitandó fiókja javára. Ezt, valamint Büttel János ur 1 frt adományát, összesen 27 frtot átvettünk és köszönettel nyugtatjuk. A budai mentő-tánczmulatság rendező-bizottsága nevében: Dévai Szőllősy István, r. b. elnök; Dr. Skalniczky Henrik, tár. elnök; Dr. Nemecsek Gyula, pénztárnok.

— **Uj zálogkölcsön-intézet.** A budapesti takarékpénztár és országos zálogkölcsön részvény-társaság a legközelebbi időben Budán is a Fő-utczán egy üzletet fog megnyitni. Sok szegény emberen könyitve lesz az által, mert sokkal hamarább válthatja vissza értékeit és nem lesz többé kitéve egy másik közvetitő önkényének.

— **Anyakönyvi bejegyzések statisztikája.** A borosjenői anyakönyvi kerületben november hó 10-étől deczember hó 9-éig 4 születési, 1 házasságkötési és 4 halálozási bejegyzés foganatosittatott. A borosjenői anyakönyvezető eljárásának a helyszinén eszközölt első megvizsgálása a napokban történt meg, mely alkalommal Madarász Elemér, kerületi anyakönyvi felügyelő, eltekintve a kezdettel járó nehézségektől, megelégedésének adott kifejezést.

— **A magyar agrár- és járadékbank** e hó 29-én rendkivüli közgyülést tart, melynek napirendjét az igazgatóság és felügyelő bizottság tagjainak megválasztása mellett az alapszabályok módositására vonatkozó javaslat fogja képezni. E módositások mindamellett csak kismérvüek lesznek és az intézet tervezetével állnak összefüggésben.

— **Az uj tisztviselői telep**. A fővárosi és állami köztisztviselők a Ferencz József kaszárnyán tul eső s jelenleg szántóföldnek használt területen mintegy ezer házból álló uj tisztviselő telepet szándékoznak létesiteni. Tudva azt, hogy a tisztviselőknek nyomós okokkal támogatott kérelme igen méltánylást érdemlő és meglévén győződve arról, hogy a tisztviselők által a telkekért felajánlott ár közterhek viselése mellett egészen megfelelő; ennélfogva nem kis megütközéssel olvastuk azt, hogy a fővárosi közgyülés telek adó bizottságában a kérelem visszautasitásra talált sőt már akadt olyan városi képviselő is Kőrössy személyében (maga is köztisztviselő) ki a házépitő szövetkezetnek még a közgyülésen tárgyalás alá sem vett kérelmét élesen támadta. A házépitő szövetkezetnek buzgó elnöke Gyöngyösy István min. tanácsosnak a napokban közzétett nyilatkozatából ismételve meggyőződtünk arról, hogy a tisztviselők kérése az adott viszonyok és körülmények között legkevésbé sem oly szerénytelen, mint azt Kőrössy képviselő igyekezett feltüntetni, a ki a tisztviselők ellen intézett támadásával ujólag meggyőzött bennünket arról az igazságról, hogy: „a tisztviselőnek nincs nagyobb ellensége mint maga a tisztviselő!“ A tisztviselők, kik egész életüket a haza többi polgárainak élet és vagyonbiztossága czéljából a közügyeknek szentelik, az egész müvelt világon bizonyos kedvezményekben részesülnek. Ha még oly szerénytelen is lenne tehát a tisztviselők kivánsága mi szeretjük hinni, hogy azt a fő- és székváros nemes szivü tanacsa épen a fentebb jelzett okból megtagadni nem fogja. Számolni kell a fő- és székváros törvényhatóságának még azzal a körülménynyel is, hogy a milleniumi év küszöbén vagyunk s gondoskodnia kell arról a sok ezer munkás kézről is, kik a befejezett kiállitási épitkezések után, munka nélkül lesznek. A tisztviselők pedig fontolják meg, hogy a Ferencz laktanya mily távol van, és ily fogadtatás után nem-e sokkal okosabb dolog lenne a budai oldalon létesiteni a telepet, hol az épitkezésre és a város terjeszkedésére még igen sok szabad hely van. A „Buda és Vidéke“ szerkesztősége szivesen ajánl és közvetit a tisztviselőknek egy alkalmas telket. Elfogad a nemes ügyet tekintve előjegyzéseket és közben jár a szervezésnél is.

A siketnémaintézet karácsonyfa ünnepélye f. hó 24-én délután 3 órakor tartatik meg az intézet helyiségeiben (I. Pályautcza 3 sz.) Vendégek és érdeklődők szivesen láttatnak.

Talált tárgy. Folyó 17-én este a Zerge lépcsőn egy kézimunkával telt zacskó találtatott. Tulajdonosa kellő igazolás mellett átveheti az I. Palya-utcza 3-ik szám alatt.

— **Iparhatóság**. Megválasztották az iparhatóság tagjait. A választás elég lanyhán folyt. A lapok által közölt névsor hiányos A mint a hivatalos névsort megkapjuk közöljük.

— **Adományok a karácsonyfára.** A székes-fővárosi I. ker. Mayer-Ferencz- fiu árvaház karácsonyfájára eddig a következő nemes-szivü adakozók küldték be kegyes adományait: Vaszary Kolos 10 frt, győri Gschwindt Mihály 10 frt, id. báró Wodianer Albert 10 frt, Calderoni és Társa 10 frt, Kamermayer Károly 5 frt, dr. Darányi Ignácz 5 frt, dr. Falk Miksa 5 frt, Mendl István 5 frt, özv. Saxlehner Andrásné 5 frt, özv. Burger Pálné 5 frt, Hofhauser Elek 5 frt, Gilly József 5 frt, Jankovits József 5 frt, Heinrich A. és Fiai 5 frt, Dietzl József 5 frt, Hoffmann Mór és Tása 5 frt, Kreische Antal 5 frt, Geller József 5 frt, Hoff J. Károly 5 frt, Thonet Testvérek 5 frt, Egyesület bp. főv. takarékpénztár 5 frt, Ráczfürdő igazgatósága 5 frt, Tichtl János 3 frt, Stieber Vincze 3 frt, dr. Kovács Pál 3 frt, Michl Alajos 3 frt, Kohner Ágoston 3 frt, Kreyer E. és Társa 3 frt, Breitner L. Zsigmond 3 frt, Luczenbacher Pál utódai 3 frt, Krinitcky Lajos 3 frt, Báthory György 2 frt 50 kr, Dömötör Gedeon 2 frt, dr. Andaházy László 2 frt, Huszár Adolf 2 frt, Eisdorfer Gusztáv 2 frt, Lechner József 2 frt, Édeskuty L. 2 frt, Mauthner Ödön 2 frt, Neruda Nándor 2 frt, Wagner Vilmos 2 frt, Gallner József 1 frt 50 kr, Novák Sándor 1 frt, dr. Szohner Lajos 1 frt, Wettstein Antal 1 frt, dr. Rácz Károly 1 frt, Oettl Antal 1 frt, Vajdafy Gusztáv 1 frt, Barhánsvito Antal 1 frt. — A nemes-szivü adakozóknak kegyes adományaikért hálás köszönetet mond s további adományokat köszönettel fogad — a Mayer-árvaház igazgatósága. (Budapest, I. ker. Városmajor-u. 31. sz.)

— **Árvák felvétele.** A székes fővárosi I. ker. Mayer-árvaházba a tanács ujabban a következő árvákat vette fel: Csernyák Imre, Knittel Antal, Reisch Géza, Murin József, Murin János, Schlögl István, Lichtenstein Frigyes, Castiglione Henrik, Stella Gyula, Kakucseg István, Faragó Jenő, Havelka Róbert és Witzelsperger Gábor. — Az árvák jelenlegi létszáma 65.

— **A budai mentő tánczmulatság** rendező bizottsága a folyó hó 17-én tartott gyülésen megalakult s elnökké: Dévay Szőllősy István és Dr. Skalnitzky Henrik, alelnök: Gulden Ármin és dr. Szőke István, pénztárnok: Dr. Nemecsek Gyula, ellenőr: Komlóssy Sándor, jegyzők: Dr. Márkus Aurél és Stiglicz Kálmán. Rendező bizottsági tagok: Dr. Andreanszky Jenő, Dr. Vladár Márton, Dr. Berencsy György, Dr. Kovács Aladár, Dr. Polácsek Ignácz, Schauer Gusztáv, Góczig József, Dr. Szabó József, Szalay Géza, Kiss Sándor, Dr. Rapcsák Lajos, Dr. Zappe Ede, Mück Richárdt, Munzárth Károly, Jencs Vilmos, Dr. Fried Aladár, Dr. Utty István, Nyiry Gyula, Dr. Duma Tivadar, Ifj. Horváth László, Décsy Mihály, Szvoboda Ferencz, Kotzó Árpád, Strinovics Jenő, Klosz Antal, Dr. Hirsch László, Dr. Papp István, Lüske Lajos. A hétfőn estve tartandó rendező bizottsági ülésre ujabban még több rendező bizottsági tag van bejelentve. Már a meghivók után is tudakozódnak a rendező bizottsági irodában I. ker. Krisztina-utcza 14. sz. a. Szőllősy-féle gyógyszertárba.

— **Az inség kiált.** A Buda és Vidéke a Gellérhegy-utczaban elhalt özvegy hat elhagyott árvája érdekében felszólalt és a szegény gyermekeket a közönség jó szivének ajánlotta. A felhivásnak már eddig is van eredménye. Ujabban a következő adományokat nyugtáz lapunk utján Bellobraidics kapitány ur. Bischitz Dávidné 20 frt, Orgróf Pallavicini Edéné 10 frt, Gedeon Andor gyüjtése 10 frt, Gedeon József gyüjtése 10 frt. Az árvák közül egyet Loch Lajos ur a postához vétetett fel szolgálatra, egyet pedig Dr. Falk Miksa tanoncznak a Pester Loyd nyomdájába. Bernáth Kálmán ur pedig a gyámi tisztet vállalta el.

— **A kiállitásból.** Az ezredéves országos kiállitás közoktatásügyi csarnoka a kiállitók örvendetes nagy száma miatt szüknek bizonyult s ezért elhatároztuk, hogy az emberbaráti tanintézetek számára külön pavillont épittettünk. Ez a külön pavillon az árvaházak, szeretetházak, vakok, siketnémák s hülyék intézeteinek kiállitását, a magyar nemzet társadalmi érettségének eme legszebb és leginkább megható bizonyitékát fogja tartalmazni. Ezen pavillon lesz az, melyet a müvelt külföldi, ki a humanistikus intézmények fejletségét a társadalmi élet fokmérője gyanánt szokta tekinteni, a legörömestebb fog felkeresni. Ezen pavillon kiállitása által a magyar nép szivére is akarunk hatni, megmutatván neki az árvák és a sors által sujtottak szenvedéseit s egyszersmind az utat, melyen e szerencsétleneken segiteni lehet. S hogy kiállitásunk vonzó és tanulságos is legyen, be fogjuk mutatni fényképekben, bábalakokban s rajzokban az árvaházak bensejét, időről-időre a vak és siketnéma gyermekek tanitását és foglalkozását s gondozását s gondoskodni fogunk arról is, hogy a kiállitással kapcsolatban emberbaráti intézeteinket ismertető füzet jelenjék meg. Sajnos, hogy e nemes és közhasznu törekvés megvalósitása, miután a kiállitás rendelkezésére megszavazott alap nagymértékben van igénybe véve, csak oly módon lehetséges, ha a pavillon felépitésére és berendezésére szükséges 3000—4000 forint előteremtéséhez a müvelt magyar társadalom is hozzájárul. Zsilinszky Mihály a kiállitás közoktatási csoportjának elnöke. Szathmáry György, a kiállitás népoktatási alcsoportjának elnöke.

— **A siketnéma-oktatás és nevelés kézikönyve.** Irta Scherer István. Bővebben jövő számunkban.

A „Buda és Vidéke“ előfizetési árai:

Egész évre . . . . 12 korona.
Félévre . . . . . 6 „
Negyedévre . . . 3 „

Kérjük minden nyilvános helyen a magyarosodásért küzdő és a magyar egylet által pártolásra ajánlott „Buda és Vidékét“.

Tudomásul!

A „Buda és Vidéke“ előfizetői között a következő körök, egyletek, asztaltársaságok és pénzintézetek stb. vannak:

Mesterházy Pál vendéglős Széchenyi gőzhajó.

Höltzel József vendéglős I. Lepke-u. 7.

Alagut igazgatósága II. Alagut,

Adria biztositó társulat IV. váczi-utcza,

Anker biztositó társulat V. Deák-tér 6.

Budai kör II. Fő-utcza 18.

I-ső budai betegsegélyző és temetkezési egylet II. Török-u. 17.

Budai iparossegédek egyesülete II. Iskola-u. 18

Budai dalárda II. ker.

Budapesti polgári lövészegylet II. Nagy-Rókus-u.

Budai kereskedő ifjak asztaltársasaga II. Bombatér.

Budapesti munkás dalárda II. Szegényház-u.

Budapestt népszerü felolvasást rendező társaság I. Iskola-tér 1.

Barátság asztaltársaság I. Hadnagy-u. Petz vendéglő,

Budai kerékpár egylet I. Márvány-u. 6.

Belvárosi casino IV. Koronaherczeg-u. 6.

Budai polgári casino I. Krisztina-tér,

(Folyt. köv.)

Tájékoztató.

Téli kura
rheuma, köszvény, ischias stb. ellen.
Szt.-Lukácsfürdő
r.-t. Budapest.

Kénes iszapfürdő, douche-massage iszapborogatások. Meghülés veszélye nincs, mert a szállodák és fürdők egy fütött épülettömböt képeznek. Olcsó pensio. Lift és hordszékek, nehéz betegek számára felvonó a vizben. Prospektust küld az Igazgatóság.

*

— **A sztójkai gyógy-borviz.** Erdélyben az előkelő körök asztali itala, hurutos bajokban (gége-, tüdő, gyomor-, holyag hurut), **gyomor és máj betegségekben** csodahatásu szer. Orvosok igazolják: **ki sztójkai vizzel él, sohasem szorul Karlsbadra.** Erdélyi havasokból vevén eredetét **bacterium mentes.** Ivóviz helyett használva a **járványok** (tifusz stb) ellen **kitünő ovoszernek** bizonyult **és borral elegyitve erős habzásu kitünő asztali és élvezeti viz.** Ásványviz megrendeléseket a főváros területére elfogad: A sztójkai gyógyvizforrás székes-fővárosi kezelősége: kezelő: Dévai Szőllőssy István krisztinavárosi gyógyszerész I. k., Krisztina-utcza 14. raktárnok: Werner Adolf II. ker., Batthyányi-utcza 3. sz.

— **Kommer Ferencz** a „Virágcsokor“-hoz czimzett József-tér 1. sz. a. lévő sör és borháza ajánlja kitünő asztali és csemegebort és Dreher-féle valamint kulnbachi üvegsöreit. Társasági és lakadalmi ünnepélyek megtartására uj külön termeket rendezett be.

— **Meglepetések.** A jó mézes kalács meglepetés a gyermekeknek karácsonykor és máskor. **Kugler József** mézes bábos üzletében III. Ujlak Lajos-utcza a legjobb áruk kaphatók.

— **Mesterházy Mihály,** a mai számunkban megjelent hirdetésében jelzett árukon kivül ajánlja dió, mák és karácsonyfa-diszitési czikkeiből dúsan felszerelt raktárát.

— **Diós és mákos patkó. Ruszwurm Vilmos,** I. ker. vár, **Hartman István,** I. kerület, Szent-János-utcza, **Löwenstein Antal,** I. kerület Attila-utcza és II. k. Fő-utcza. **Röszler Károly,** I. ker. Pálya-utcza, **Faludy Ágost,** Krisztinakörut.

Karácsonyra. A lábat semmi sem rontja ugy, mint a rossz czipő. A jó czipő áldás. **Glauber Ignácz** hirdetése alapján a ki czipőt vásáról, hölgy vagy ur meggyőződik, hogy ez a czég jó czipőket árul.

— **A Kaszáshoz.** Második kerületben a Széna-tér első szám alatt egy fiatal törekvő kereskedő Németh Károly Géza (ezelőtt Freyberger Pál fiókja) jó és jutányos áraival nyerte meg a közönség bizalmát A Kaszáshoz czimzett vas és füszerkereskedésében egyéb füszer árukon kivül kaphatók **karácsonyfára diszitések gyermekjátékok. Pezsgő** és **Cognac gyári árakon.**

Kiadó és laptulajdonos mindszenti Erdélyi Gyula.

Kis hirdetések.

Eladó Szentendrén egy hold területü gyümölcsös 350 frt évi tiszta jövedelemmel 700 forintért. Másodrendü ügynök közvetitése kizáratik . . .

Bizalmas. Mindenféle bizalmas ügyben eljárok. Felvilágositást a dijak közlése mellett ad a Buda és Vidéke kiadóhivatala. Házassági ügyekben discrecziö . . .

Veszek és adok telkeket. Czim: »Ingatlan« a Buda és Vidéke kiadóhivatalában.

Kerestetik egy ház a Krisztinavárosban kerttel 3—4 szobával 5—6 ezer frt értékben készpénz fizetéssel.

Franczia tanitás. Született fiatal francia, kitünő tanitási módszerrel leczkeadásokra ajánlkozik mérsékelt dijért. Bővebben a Buda és Vidéke kiadóhivatala.

A „FONCIERE“

pesti biztositó-intézet

(alakult 1864.)

Budai képviselősége: II., fő-utcza 17. sz.

elfogad biztositásokat: **tüz, jég, szállitmánykárok** és **testi balesetek ellen, valamint az ember életére**

azonnali kötvénykiállitás mellett.

SORSJEGYEK

a napi árfolyamhoz vagy részletfizetésre az 1883. évi XXXI. t.-cz. értelmében.

Huzás már január 2-án.

2	darab	Bazilik	36 havi részletre	— frt	56 kr.
5	„	Jósziv		— „	66 „
1	„	Magyar vörös-kereszt		— „	45 „
1	„	Olasz vörös-kereszt		— „	52 „
1	„	Osztrák vörös-kereszt		— „	75 „
10	darab		összesen	2 frt	94 kr.

a tiz darab összesen 36 havi részletre csak 2 frt 85 kr.

Két részlet lefizetése ellenében hármat nyugtázok és átadom a sorozat és számokkal ellátot részletivet azonnali játékjoggal.

Igérvények minden huzáshoz.
Előlegek mindennemü értékpapirokra tetszőleges visszafizetéssel.
Tőzsdei megbizások előnyösen eszközöltetnek.
Külföldi pénznemek beváltása.

Beimel Lajos bank- és váltóüzlet fiókja
Buda, II. ker., Fő-utcza 6. szám.

CSÁSZÁR, BARCZEN és Társa

áruházában

Nagy Karácsonyi és Ujévi Occasió!

BUDAPEST,

IV., Kristóf-tér

SZ. 2 SZ.

Az összes raktár, valamint angol és franczia különlegességek a **beszerzési áron alul, rendkivül mélyen leszállitott árak mellett.**

Lövenstein Antal

cs. és kir. udvari sütőmester

fióküzlete: II. fő-utcza 5. szám.

— Liszt, tej, tejszin és vaj. —

Finom- és pék-sütemény a nap minden órájában frissen kapható.

Magyarhon legkiválóbb és legtisztább savanyuvize

a szántói viz

Kapható mindenütt.

Főraktár: **Werner Adolfnál,**
II., Batthány-utcza 3. sz.

Fischer Antal

czukrászdájában, I. Krisztina-tér 3.

A karácsonyfa diszitésére szolgáló mindennemü **czukor különlegességek** nagy választékban és olcsó áron kaphatók. — **Ugyszintén diós és mákos patkó.**

Eladó villa-telek

a Mártonhegyen, tiz percz a svábhegyi indóháztól, szép kilátással, 200 darab gyümölcsfa, 1300 □-öl ára 1300 frt. Czim a kiadóban.

ZÁLOGKÖLCSÖN INTÉZETEK

megnyitása.

A Budapesti Takarékpénztár és országos zálogkölcsön részvény-társaság a magas magy. kir. kormánytól nyert engedély alapján következő

zálogkölcsön intézeteit

nyitotta meg:

VII., Király-utcza 57. sz. és VIII., József-körut 2. (Kerepesi-ut sarkán.)

Pénzelőlegek

a legjutányosabb föltételek mellett adatnak:

értékpapirokra,

arany, ezüst és ékszerekre,

mindennemü

árura és ingóságokra.

További zálogkölcsön-intézetei: **IV., Koronaherczeg-utcza 11. szám.** (Zsibárus-utcza sarkán), **IV. Károly-körut 18. szám,** legközelebb nyilnak meg.

Hirdetések

a

BUDA ÉS VIDÉKE

részére felvétetnek

a kiadóhivatalban

Alkotás-u. 12/a. Szőke-ház.

A KŐBÁNYAI

királysörfőző

részvénytársaság

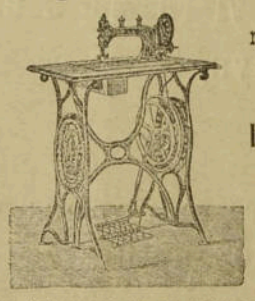
ajánlja a máris közkedveltségnek örvendő

ászok, király, márcziusi, korona és bajor söreit a n. é. közönség figyelmébe.

Saját töltésü palaczksörök! VII., Kertész-utcza 40.
(Telefon 23—96. sz.) városi irodában rendelhetők meg.

Megrendelések pontosan foganatositttatnak.

SCHIEN KÁROLY

mü- és épület-lakatos

Budapest,

II., Batthyányi-u. 1.

Varrógépek és kerékpárok raktára.

T. cz.

A ki Budán és vidékén telket házat birtokot vásárolni akar,
A ki Budán és vidékén lakást és nyaralót keres,
A ki Budán és vidékén házat, telket, birtokot akar eladni,
A ki Budán és vidékén lakást és nyaralót akar ki adni,
A ki Budán a hatóságoknál, miniszteriumoknál intézeteknél valamit megtudni akar,
A mely bank részvenytársaság czég, üzletet akar csinálni,

az

forduljon a **Buda és Vidéke** czimü lap 200.000 fönyi közönség között kedvelt és elterjedt lap kiadóhivatalához I. ker., Alkotás-utcza 12 a.

Előfizetőknek és **hirdetőknek** a posta bélyeg beküldése után felvilágositás ingyen.

A **Buda és Vidéke** hirdetőit magán uton is ajánlja és nem restel azoknak ügynökösködni.

Czikkek bizományba elfogadtatnak.

Minden egész éves előfizetőnek egy ingyen hirdetés.

A **Buda és Vidéke** előfizetésének ára:

Egész évre	6 frt
Félévre	3 »
Évnegyedre	1 » 50 kr.

Hirdetések ára:

Egy oldal	30 frt — kr.
Fél oldal	15 » — »
Negyed oldal	7 » 50 »
Nyolczad oldal	3 » 75 »

Többszöri hirdetőknek % engedmény.

A Buda és Vidéke kiadóhivatala.

Figyeljünk a pontos czimre.

Értesités.

Van szerencsém a n. é. közönség és nagyrabecsült vevőimnek tudomására hozni, hogy nálam a czipőárakat a helyett hogy 30%-kal felszállitanám 30%-kal leszállitottam és pedig a raktár tulhalmozása következtében.

A nagyérdemü közönség személyesen meggyőződést szerezhet róla, ha üzletemet látogatásával szerencsélteti.

Férfi-czipők	3 frttól 5 frtig,
Női lak-czipők	1.60-tól 2 frtig,
Női czipők	2.50-től 4 frtig,
Gyermek czipők . . .	1 frttól 2.20-ig,
Csizmák	5 frttól 8 frtig.

Mérték szerinti megrendelések, ugyszintén javitások a legolcsóbban és legpontosabban elkészittetnek. Ugyszintén nagy raktár különlegesség, diszmü- és nemezczipőkben.

Kiváló tisztelettel

GLAUBER IGNÁCZ czipész,
Buda, Fő-utcza 35. szám.

KARÁCSONYI ajándékok!

Legjobban vásárolhatók az

I. ker., Krisztinatér 3. sz. a. levő

Engelmann Rózsa

játék- és papir-kereskedésében

Legnagyobb választék:

norinbergi, diszmü- és játékárukban — sétabotok, gyermekkocsik, kőépitő-szekrények, üvegáruk, hintalovak, babák, főző- és gyermekedények, nyakkendők, inggombok,

különféle levél papirok és boritékok

Van szerencsém a n. é. közönség becses figyelmébe ajánlani a szinkör mellett levő „Alaguthoz“ czimzett vendéglőmben berendezett külön helyiséget, mely lakodalmi, vagy más ünnepi ebédekre és társas vacsorákra úgy tánczvigalmak megtartásakor mindig rendelkezésre áll. Minden hétfőn és szerdán tánczískola, minden szombaton pedig általános tánczgyakorlat.

Minden vasár- és ünnepnap zene.

Tisztelettel

Schlaucher Ferencz, vendéglős.

Bejárat Attila-utcza 65. szám alatt is.

Kőbányai Polgári serfőző részv. társaság.

Városi iroda: Népszinház-u cza 22.

Polgári sör.
Király sör.
Szt. István sör.
Barát sör.

Városi iroda: Népszinház-utcza 22.

Budai raktár I. Fehérsas-utcza 6. sz.

Barabás József krisztinavárosi CASINO SÖRCSARNOKA

a legujabb kor igényeinek megfelelően, kényelemmel és fényesen van berendezve.

Lakodalmak és társasvacsorák rendezése elfogadtatik.

Mindennap frissen csapolt **udvari és bajor sör.**

Ma katona zene!

NÉMETH KÁROLY GÉZA

VAS- ÉS FÜSZERKERESKEDÉSE

(EZELOTT **FREYBERGER PÁL** FIOKJA)

BUDAPEST, II., SZÉNA-TÉR 1.

(BECK LIPÓT ÉS FIA LISZTKERESKEDÉSE MELLETT.)

Ajánlja jól berendezett **vas- és füszerkereskedését,** különösen **konyhaberendezési czikkek, rudvasak, tengelyek, szerszámok, szegek** és mindennemü **vasáru czikkekben.**

Minden a legjobb gyárakból.

Továbbá **czukor, kávé, rizs, tea, rum, cognac és minden egyéb füszeráru a legjobb minőségben.**

Denaturált szesz kimérve.

Pontos és előzékeny kiszolgálat.

Karácsonyi és ujévi ajándékok.

Alapittatott 1875.

ALBINI LAJOS

ezelőtt

Reinl József

II, kerület, Fő-utcza 40. szám alatt.

Kezdett és kész himzések.

Ajánlja raktárát a közelgő karácsonyi ünnepekhez, kezdett és kész munkákban, izléses kivitelü himzések vászon, posztó, bőr és plüche tárgyakon. Ezenkivül különböző esztergályozott fa-tárgyak kézimunka beillesztéshez.

Dús választék férfi fehérneműekben, kizárólag saját készitmény. Divatos nyakkendők, gallérok, kézelők, fehér és szines ingmellek, jó minőségü nadrágtartók. Kötött és duppla varrot bélelt bőrkeztyük ugyszintén valódi „Jaeger“-féle alsó ruházat.

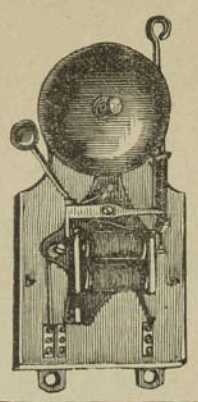
Végre nagy választék női és leány köténykben, mosható ruha barchent és jószabásu derékfüzők 1 frttól kezdve.

Diszmü tárgyak montirozás végett elfogadtatnak.

Kézi munkához tartozó czikkek.

Mindennemü montirozott tárgyak.

WRATSCHKO MÀRTON és TÁRSA

hatóságilag engedélyezett villany-berendezési vállalata

Budapest, II., Fő-utcza 16.

Elvállal mindennemü telefon-, ház-távirda- és villámháritó, villany-gyógyászati, ugyszintén mechanikai készülékeket, világitási berendezéseket és mindennemü e szakba vágó javitásokat.

MESTERHÁZY MIHÁLY

füszer, gyarmatáru, csemege-, bor- és ásványvizkereskedő

BUDAPEST, 1. KER., ATTILA-UTCZA 50.

Árkivonata

Süveg czukor	1 kg.	—.39	kr.
Koczka-czukor	1 »	—.40	»
Mocca-kávé	1 »	2.20	»
Aranyjáva-kávé	1 »	2.20	»
Gyöngy-kávé	1 kg.	2.10 és 2.20	»
Ceylon-kávé	1 »	2.10 és 2.20	»
Cuba-kávé	1 »	2. és 2.20	»
Santos-kávé	1 kg	1.70	»
Rizsa		18, 22, 26, 32	»
Szalámi, kitünő gyártmány	1 kg.	1.80	»
Buza-dara	1 «	—.16	»
Császárolaj	1 Lt.	—.30	»
Petroleum	1 »	17 és 18	»
Denaturált Spiritus	1 »	28 és 30	»
Stearin-gyertya	1 csomag	38, 40, 44	»
Ürgyertya	1 »	—.45	»
Tea	1 deka	6, 8, 10 és 12	»
Rum	1 liter	85, 1.00, 1.20, 1.25, 2.00 és 2.50	»
Bükk- és tölgyfa	100 kg.	1.40	»
Porosz szén	100 »	1.80	»

Valódi Badacsony vidéki saját töltésü asztali borok. Kitünő Dreher-féle palaczk-sör. A központi tejcsarnok fiókja.

Egyébb itt fel nem sorolt áruk kiváló finom minőségben előnyös árak mellett.

Pontos gyors és előzékeny kiszolgálás.

Megrendelt áruk készséggel házhoz szállitatnak.

Természetes balatonmelléki borok saját töltésü ½ és 1 literes palaczkban — 40 és 46 krajczár.

Üzlettulajdonosoknak engedmény.

Jencs Vilmos

„Szent-János"-hoz czimzett gyógyszertára
II. ker. Széna-tér.

Ajánl idei friss töltésü valódi **Bergeni csukamájolajat,** mely kitünő izénél és hatásánál fogva általános elösmerésnek örvend, üvegje **60 és 30 kr.**

Kaphatók az összes bel- és külföldi gyógyszerészeti különlegességek.

Mindenféle sebészi eszközök és kötszerek.

Menthin szájviz, a mely az **Odolt** hatásában jóságánál, kellemes izénél és olcsóságánál fogva is teljesen fölülmulja. 1 üveg **ára 40 kr.**

Salol fogpép, a mely nagyszerü antiseptikus hatásu és igy a fogak odvasodását teljesen megakadályozza s izét a legutolsó részletig megtartja. **Ára 60 kr.**

Chinavas bor, mely legjobb **tokaji borral** készülvén kellemes izénél és jó hatásánál fogva igen ajánlható. 1/1 üveg 2 frt 50. 1/2 1 frt 50 kr.

ÉRTESITÉS.

Van szerencsém ezennel becses tudomására hozni, hogy **Budapest, I. ker., Szt.-János-utcza 3. sz. a.** levő füszerárú kereskedésemet **Várady József** úrnak átadtam.

Midőn irányomban tanusitott szives bizalmáért és jóindulatáért köszönetet mondok, kérem miszerint azt utódomra is átruházni kegyeskedjék.

Kiváló tisztelettel

Bernát Kálmán.

Vonatkozással a fenti értesitésre van szerencsém tisztelettel tudatni, miszerint **a Budapesten I. ker., Szt.-János-utcza 3. sz.** alatt létező füszerárú kereskedést **Bernát Kálmán** urtól megvettem és azt

Bernát Kálmán utóda

VÁRADY JÓZSEF

kereskedelmi és váltótörvényszékileg bejegyzett czég alatt változatlanul tovább vezetni fogom.

Kérem erről szives tudomást venni s nagybecsü bizalmával engemet megtisztelni, melyet minden tekintetben teljes megelégedésére kiérdemelni törekedni fogok.

Magamat a n. é. közönség szives pártfogásába ajánlva vagyok kiváló tisztelettel

Várady József.

Telefon 90–18.

1000 éves Magyar-

ország és a

millenninmi kiállitás.

Kiadja:

Laurencic Gyula, igazgató.

E nemzeti diszmü a m. kir. kereskedelemügyi miniszterium megbizásából és pártfogása alatt (folyó évi julius 28-dik 54312. sz. hat.) valamint a m. kir. államvasutak (f. é. aug. 17-iki 108.834|A. I. sz. hat.) s a millenniumi kiállitás igazgatóságának (f. é. szept. 2-ik 6768. kezdeményezésére és részvétele mellett jelenik meg.

Ez a mü a **›Röptében a nagy világ körül‹** czimü diszmühöz hasonló alakban 12, egyenkint 14—16 képet tartalmazó füzetben fog megjelenni. A mü bámulatos olcsó ára, füzetenkint 40 kr., vagyis az egész mü (12 füzet, mintegy 190 képpel) 4 frt 80 kr., csakis az által válik lehetővé, mert az előállitási költségek egy része államilag fedeztetik s a mü tömeges fogyasztására **szegénynek és gazdagnak, öregnek és fiatalnak egyaránt alkalmas.**

3 füzet 1 frt 20 kr., — 6 füzet 2 frt 40 kr., 12 füzet 4 frt 80 kr.

Vidékre postaköltség nem lesz számitva.
Különös kedvezmény!

Az egész mü bel- és külföldi megrendelői részére kieszközöltük a szintén a kormány támogatása alatt álló **Millennium Utazási- és Ellátási Vállalatnál** (Budapest, Hungária-szálló), mely az Ezredéves Országos Kiállitás meglátogatásának megkönnyitésére alakult, hogy **Utazási- és Ellátási füzetekct** kedvezményes áron és tetszésszerinti részletekben fizethető módon bocsát rendelkezésre. Külön prospektusokkal a vállalat igazgatósága dijmentesen szolgál: Budapest, Hungária-szálló, **Magyar kir. államvasutak menetjegy-irodája.**

Levélbeli megrendelések és pénzküldemények az **›Ezeréves Magyarország** és a **Millenniumi Kiállitás‹** kiadóhivatalába **Budapest, Teréz-körut 38. sz.** intézendők.

Nyomatott H. isler J. kö- és könyvnyomdájában. Budapest, II. Várkert-rakpart 1. sz. (Kluseman-féle ház.)

Budapest, 1895. IV. évfolyam 52. sz. Vasárnap, deczember 29.

BUDA ÉS VIDÉKE

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI ES TARSADALMI HETILAP.

BUDA ÉS VIDÉKE ÉRDEKEINEK KÖZLÖNYE.

Szerkeszti: ERDÉLYI GYULA.

KIADÓ-HIVATAL, hol előfizetni lehet és hirdetések felvétetnek; I. ker. Alkotás-utcza 12/a. Szőke-ház.

Megjelenik minden vasárnap. Előfizetési árak: Egész évre 12 korona, fél évre 6 korona, évnegyedre 3 korona. Egyes szám ára 24 fillér.

SZERKESZTŐSÉG, I. ker., Alkotás-utcza 12/a. Szőke-ház. kéziratokat és közleményeket ide kérjük küldeni.

A szegények őrangyala.

Babarczi Schwartzer Ferenczné nincs többé.

Meghalt. Eltemettük. A szivéből gyászoló család fájdalmában sokan, nagyon sokan veszünk részt. Az elköltözött nemes lelkü urnő nemcsak családjának drága halottja hanem sokaké, nagyon sokaké. Fenkölt szellemével női hivatását magasztosan töltve be az emberiség nagy családjának is javára szolgált. Egy valóban női lélek száll az égbe, oly lélek a mely csak ritkán kerül földi ember szervezetébe. Erős, önfeláldozó jellem, példás hitves, gyengéd szerető anya volt a boldogult, kit méltán nevezhetünk a szegények őrangyalának.

A gondviselés oly munkakört jelölt ki számára házitüzhelyénél, melyet csak oly nagy lelkü, oly nemes szivü nő tölthetett be, mint ő volt.

A szenvedők, a szerencsétlenek sorsát enyhitette, könyebbé, elviselhetöbbé tette azok napjait, kik megfogyatkoztak az ember legtökéletesebb szervében. Vigasztalta őket is ezzel is segitette diadalra jutni az elhomályosodottak érdekében nagy nevü férje néhai Dr. Babarczi Schwartzer Ferencz tudományosságát, kinek örökében nagy nevü fia Dr. Babarczi Schwartzer Ottó kötelezi hálára az emberiséget oldalán egy a megboldogult erényeit és nemes munkásságát követő nővel. Az a drága halott, kit eltemettünk nevelte oly férfiuvá fiát, hogy a maga családján kivül lángeszével a tudomány fáklyáját hordozva, nemes szivével második nagyobb családjának az emberiségnek szolgáljon.

A szegények őrangyala nincs többé. Fájó szivvel álltuk körül az Istenben elszenderültnek ravatalát és megsirattuk az igazi nőt, az anyát és a sokak jóltevőjét. Patakban hullottak a könyek azért, ki anynyi szenvedő könynyét törölte le. A ki anynyi kedvest temetett el azt elkisértük az öröknyugalom helyére, kedvesei halóföldjébe. Az Isten magához hivta törvényei buzgó követőjét s a szeretetnek apostolkodó kiküldöttjét. Igen mert az ő élete nemcsak rendeltetés, de hivatás, küldetés volt.

A földi célokat bevégezte. Most már ott van az örökkévalóság csarnokában. Emléke, példája él abban a hagyományban, melylyel a Babarczi Schwartzer család tündöklik: az emberszeretet kultuszában.

A gyászba borult család fájdalmát Isten kegyelmén és vigasztnyujtó mindenhatóságán kivül enyhitheti az őszinte részvét, mely a temetésnél nyilvánult...

Áldott legyen emléke közöttük és közöttünk!

E. Gy.

Buda és a kiállitás.

Irta: **dr. Németh Imre.**

Mi budaiak bizonyos előszeretettel vagyunk eltelve Buda iránt, sok a pesti oldalra áttelepült polgártársunk még évek után is büszkén vallja magát budainak — igy természetesnek látszik, hogy a budaiak nem szivesen nyugodnak bele sorsukba és a kiállitás közönségét mindenképen igyekeznének átterelni Budára. E lapok hasábjain is több olyan eszme vettetett fel, mely az ezredéves kiállitás és Buda közt egy összekötő kapcsot akart teremteni; pedig hát az ezredéves kiállitás gyönyöreinek legnagyobb részével a pesti oldalon marad, de Budán van a sok ezeréves — örökké való kilátás! A pesti oldalon meglátunk mindent a mit emberi ész és kéz csak összehozhatott, de büszke székesfővárosunknak örökké szép panorámáját, melyhez emberi ész és kész csak részben járult — egyedül

A „BUDA és VIDÉKE“ TÁRCZÁJA.

Elvek és tövisek.

(Regény egy kötetben.) (31)

Irta: **ERDÉLYI GYULA.**

Rétyi Antos István barátomnak!

Máté ur megnézte azt a levelet, mit a hordár hozott. Egy nő irta azt árulták el a vonások. Vajon ki lehet? Hej ha az anyjuk látná bizony furcsát mondana. Ugy is a lelkére kötötte: Azután apja baj ne legyen.

Felbontotta a levelet.

— Ni ni . . . mi a szösz történt? Nézzétek csak Kató irt levelet . . . Olvassátok csak.

Miklós olvasta fel a levelet:

„Kedves bátyám!

Nagy bajban vagyunk. A bárót és Klotildot is elfogták. Nemes katonák jöttek értük. Segitsenek. Jöjjenek mielőbb.

Pönöge Kató.“

— Tudtam, hogy ez lesz a vége, szólt Dombor Máté.

— Induljunk bátyám . . .

— Várj csak Péter. Ne hirtelenkedjél!

— A ki bajban van azokon segiteni kell.

— Igazad van pajtás, de előbb tanácskozzunk.

— Nincs rá időnk.

— Várjuk meg édes Péter, mit mond Máté bácsi . . .

Máté ur egy kicsit gondolkodott azután beszélt:

— Haza szállitjuk őket ugye Miklós öcsém?

— Magam is azt akartam mondani.

— Az öcsém Béla jó lelkiismerettel hagyhatja ki őket a vizsgálatból . . . Még azt is szeretném, ha utat engedne arra, hogy a báró és Klotild az uj világba hajókázhassanak.

— Erről még ráérünk beszélni. Jobbnak tartanám, hogy a bün vegye el büntetését. Hanem most menjünk.

Domborék elindultak és először is a rendőrségre mentek. Még ott találták Csőry Bélát.

Csőry Béla nem fáradt el a hosszu vizsgálat közben. Érdekelte őt az elvek és tövisek legendája. A munkásokat nem szabad elnyomni. Nem az erőszak gyógyithatja a kérdést, de a szeretet. A kényszerrel csak elodázzuk a bajt, de nem oldhatjuk meg a kérdést. A napvilágra került esetnél első és fődolog, hogy a munkások ne károsodjanak és a kolomposokat ártalmatlanná tegyék. Pönöge Lőrinczet és leányát nem szándékozott a vizsgálatba vonni.

Menjenek haza. A hiu aranyparaszt eleget fizetett hóbortos nagyravágyásáért. Ha meggyógyult keljen fel. Korona tanuja lesz annak, hogy a földmüvelőnek még veszedelmesebb a munkás-kérdésbe keveredni, mint a többi munkásnak.

A bárót és Klotildot annyi pénz letétele mellett, a mennyivel a munkás-pénztár károsult, szabadon bocsátja. Az ő dolguk, hogy meneküljenek. A mások becsületében biráskodó bárónak és a felsült Klotildnak jobb eltünni a szereplés szinteréről, mint belekeveredni a második társadalomba, mely az elbukottakból alakul.

Ebben a külön társadalomban is bajt okozhatnának. Menjenek és kergessék a sorsot másutt. . . . Az ő országuk nem a magyar világba való . . . Okozzanak kárt és forraljanak zavart másutt, de ne nálunk. El velök.

— Jól beszélsz öcsém, helyeselte Dombor Máté, had hulljon a férgese. Leégett a mi szegény hazánk elégszer. A csóvát rendesen más országbeli gyujtogatók hozták. A magyar szereti a kényelmet azért kerekedett itt zöld ágra sok idegen náczió . . . Haza vihetjük Pönöge komámat ugye?

— Bátran . . .

— No köszönöm, majd megemlegeti mi is hát az a szoczi-ál-estány, meg az esztarájk. Hiában a göbölyt, ha Bécsbe viszik is ott sem lesz belőle rigó. Szervusz.

— Isten áldja meg kedves bátyám. Csak magyarok legyünk s magyarságunkból azt a mi jó megtartsuk, nem lesz hiba sohasem.

— De nem ám.

Pönöge uram és leánya nagyon várták Domborékat. Pönöge uram eldobálta uri rendbeli ruháját és felöltötte a paraszt gunyát. Szánta-bánta büneit. Az a sok drága pénz. Legalább 6000 forinttal hágott a tyukszemére a báró. Meg kell ezt koplalni. Üsse a kő csak egészség legyen. A sátán vert volna patkót erre az eszterájkra. Csak olyan kasza-kapa kerülőnek való mint Káva Ferkó, vagy olyan hebehurgyának mint Ábor Ábel.

Domborék megérkezése verte ki tépelődéseit az agyából.

(Folyt. követ.)

Budáról láthatjuk meg. A kiállitás szük határon halmoz össze kincseket, de Buda magaslatairól a kincsek kincsénél többet érő szabad természet nyujt egy elragadó képet és e kép szemlélése emlékezteti a magyart letünt régi dicsőségére!

Budának nem sok van — a mit az idegeneknek megmutogathat. Látni való akad ugyan itt is, de legtöbbet mondanak itt azok a helyek, melyeken látni való ez idő szerint alig-alig van. Ha akad a kiállitás tartama alatt egy-egy jó barát vagy jó ismerős honfitársunk, vagy a mi érzelmeinket megérteni tudó idegen — vezessük fel a Gellérthegyre, innen jól lehet látni a Kelenföldet, minden magyar tudja honnan vette nevét. — Ne nézzünk a krisztinavárosi régi temető felé, ilyen ünnepélyes alkalmakhor nincsen helyén a feledés fátyolát lebegtetni, de könnyen letekintbetünk a várhegyre, ezt látva kinek nem jut eszébe a dicső Hunyadiak kora, Mátyás világhirü udvara, a magyar nemzet letünt dicsősége; — felvezethetjük aztán jó barátunkat a várhegyre is, hadd lássa sorra azokat a helyeket melyek egy ezred éven át a magyarra dicsőséget és gyászt vegyesen hoztak. Ha a multakon busongó — lelkesülő barátunkat megragadja a krisztinavárosrészi bástyáról élvezhető hegyi tájkép, vigyük fel őt a Széchenyi oromra, hadd lássa, hogy az ezredéves mult viszontagságaiból, derüjéből, borujából mint emelkedett ki a jelen: a magyar királyság gyöngye a magyar székes főváros!

A magyar székesfővárosnak nem a csillogó pesti rész képezi magvát, Pest már Budából fejlödött, de Budánál is régibb Ó-Buda, sőt Ó-Buda mint jelentős város régibb mint ezeresztendős Magyarország! Ó-Budát nagyon sok idegen fogja felkeresni, mert ott van Aquincum! Az óbudai golgárság nagyon üdvös dolgot cselekedne az összes budai részek érdekében, ha Aquincumra való tekintetből mozgalmat inditana meg és lehetővé tenné, hogy az ottani romokra a kiállitást látogatók figyelme rátereltessék. Az aquincumi romok legalább is oly érdekesek mint a müvészet legujabb vivmányai! Ha mi jóbarátunkkal Aquincumba vetődünk és elmerengünk a 2000 év felé hajló utakon — vessünk egy tekintetet Kis Czellre is, ennek közvetlen környékén, eddig meg nem határozott ponton állott az a „Fehéregyház“ mely alatt a honalapitó Árpád örök álmát alussza. Kis-Czell környékén és a mellette levő Mátyás hegyalján — bár a legnevezetesebb hely a „Fehéregyház“ volt, nemzeti multunknak több nevezetes emléke állott egészen 1541-ig, ekkor szállta meg a török császár az óbudai sikot, ekkor menekültek a régi Ó-Buda tösgyökeres magyar lakói e történelmileg annyira nevezetes helyről Esztergomba és vidékére. A törökök pedig feldulták, ezeket a magyar szenthelyeket, lerombolták azoknak felépitményeit annyira, hogy most csak itt-ott akad a kutató egy-egy magyar jellegü alapfalazatra. A 2000 esztendő felé hajló római régiségeket megmentette a vég elpusztulástól az azokon századokon kereszdül képződött ujabb földréteg és az 1541-ben még büszkén kiemelkedő magyar történelmi emlékeknek nem egészen 300 év alatt annyira nyoma veszett, hogy most már a helyeket — a hol állottak — sem tudjuk biztosan meghatározni! De él a nemzetben az ezen helyhez füződő emlékek örök érzete, ha itt járunk — ujitsuk fel azokat emlékeinkben!

Miután az Árpád sirja fellett emelkedett „Fehéregyház“ kétségtelenül a ma is álló és hajdan Pálos kolostor Kis Czell környékén állott, a „Fehéregyház“ felkutatása körül sokat fáradozott Gömöri Havas Sándor inditványt tett, hogy a székes főváros törvényhatósága vásárolja meg Kis-Czellt a most tulajdonos katona kincstártól és a Millenium emlékére javittassa ki a most még épfalu templomot, nevezze el azt „Uj fehéregyház“-nak és a hozzá épitett kolostorból alakitson egy „Árpád szeretetház“-at, mindez most már nem valósulhat meg. A kiállitás évében és annak emlékére megindithatna Ó-Buda kétségtelenül lelkes és jó magyar érzelmü polgársága egy nagyobb szabásu mozgalmat, a kerület vezető férfiaiban van annyi tetterő és akarat-elhatározás, hogy ezt a mozgalmat eredményre is tudja vezetni, a mi már csak azért sem volna nehéz, mert a katona kincstár az épületet nem használja. Az reá nézve értéket nem képvisel és igy keresztül vihető volna. Ahhoz hogy ez az épület a Károly-kaszárnya és az Uj épület helyett emelendő ujabb laktanyák használatba vétele alkalmával ingyen bocsáttassék a székes főváros birtokába kétség nem férhet. Hisszük hogy a székes főváros az épület tulajdonjogát megszerezve azonnal hozzá látna a templom teljes renoválásához és a szeretetház berendezéséhez, az óbudai részeknek ilyen helyre ugy is szüksége van és ha e téren sikert mutathatna fel a kerület, elismeréssel volna azért minden magyar ember.

Fel tehát Budának — Ó-Budának lelkes polgárai! Belépünk az ezredéves ünnepély esztendejébe. Ha nem tudunk látogatóinknak itthon kiállitást mutogatni, mutogassunk nekik kilátásokat, történelmileg nevezetes helyeket, lelkesüljünk a multakon és vonjunk tanulságot a jövőre, és ha még is tüntetni akarunk azzal, hogy Buda mégis Buda: Szent István az első magyar király megkoronáztatásának évfordulóján — augusztus 20-án gyujtsunk öröm tüzeket Buda magaslatain. Ezek az öröm tüzek lángnyelveinek fénye visszaverődik a Duna tükrében, igy Buda, melynek minden röge egy egy lap a magyar nemzet történetéből a multak emlékére és a jelen dicsőségére fényárban uszik és hirdeti országnak világnak, hogy él magyar áll Buda még!

Pestmegye.

Pestmegyében megtörtént a tisztujitás. Azt beszélik ez volt az utolsó tisztujitás. A tisztikarban lényeges változás nem történt. Államositás esetén ez a tisztikar véglegesül. Beniczky Lajos alispán és tisztikara igazán jól vezetik a megye ügyeit. Nem akarunk ismétlésekbe bocsátkozni, mert már sokszor felemlitettük, hogy Beniczky Lajos az az alispán kinek eszméi vannak s a ki a megye közigazgatásán kivül a társadalmi és közgazdasági érdekeknek is müvelője lesz.

A mi pilisi alsó- és felső járásainknak községi élete érdekel bennünket legelső sorban. Ezek a községek vannak szorosabb összeköttetésben Budával. Ezeknek a községeknek és Budának sok közös dolgai lehetnek, a miknek megbeszélése végett itt volna az ideje, hogy a megye és a főváros hatósága intézkedjék, egymáshoz közeledjék.

Nem elég az, hogy egy község elöljárósága bizonyos számu aktákat elintéz, az adót pontosan behajtja ezeken kivül az a feladat vár reájok, hogy a községeket emeljék.

Minél erősebbek a községek annál erősöbbek a városok és az ország.

A jegyzőktől várom én a községek megerősitését. Jobbára ismerem őket. Tudnának tenni, kezdeni valamit, de a megyétől várják a kezdést.

Nem jól van ez igy, mert meglehetnek győződve, hogy olyan alispán, mint Beniczky Lajos minden jó eszmének segitő apostola és ő is ugy gondolkodik, mint én, hogy a községek elöljárósági nagykoruak és igy nem szorulnak gyámságra.

A „Buda és Vidéke“ számtalanszor fordult már az elöljáróságokhoz és ösztönözte őket, hogy községeikből alkossanak valóban Boldogházát.

Nem lehet azt rámára huzni sem Buda vidékén sem másutt, hogy mit is tegyen egy jegyző. Azt legjobban maga a jegyző tudhatja.

A sajtó feladata az ébresztgetés és nyilvántartás. Fájdalom eddig még kevés község emelkedésére történt mozgalmakról számolhatunk be. Reméljük azonban, hogy a mi halad az nem marad és Buda vidéke a községek elöljárósági munkássága és a kitünő alispán támogatása mellett fellendül.

Ezuttal ujra kérjük az elöljáróságokat sziveskedjenek tanulmányozni községeiket és tanulják mit lehetne alkotni falujokból.

Látom én azt, hogy van egy-két nagyképü ember a ki vállátvonva mosolyog az ilyen tanácson. Ezekre nem kell hallgatni ezektől nem kell példát venni.

Egy Oberlin nevü német lelkész egy elhanyagolt faluból egy kis tündéri községet alkotott annak a városnak segélyével, mely községéhez közel feküdt. A többi falvak okultak a példán, megerősödtek ők is és központjuk a városka is.

Ismerőseink.*)

(Árnyak és fények.)

Kapaczitások.

Ó-Buda kapaczitásai a bizottsági tagok. Ezek a kerületi érdekek előharczosai s társaséletünk irányadói. Hogy előharczosok: azt eléggé tapasztalhattuk, mert mindig harczolnak, és pedig legtöbbször — maguk között. Hogy irányadóink: azt meg láthatja még a vak is, hiszen csak elég sokféle irányba vagyunk terelődve!

Ó-Buda bizottsági tagjaival szemben nagyon követelő, azért az ő müködésökre irányul minden figyelem.

A kerület életében nem fordulhat elő olyan kellemetlenség, vagy balsiker, melyért ne ezt, vagy azt a bizottsági tagot, vagy tagokat okolnák, szidnák.

Ha rendezetlen, vagy sáros az utcza, ha rosz a lóvonat-közlekedés, ha drága az elelmi — azért mind a „Repräsentant“-ok lesznek czitálva ékes ó-budai stilusban.

Legjobban azonban azok szitkozódnak, kik maguk is voltak, vagy szeretnének bizottsági tagok lenni. Ezek aztán ugy szoktak beszélni: „Ha én közttük volnék, majd. . .“ stb.

Különben, a többi kerületben, úgy nálunk is a leg[illegible]bb tiszteletbeli állás, melyre mindenki el[illegible]tehetséget érez magában, s ha nyiltan nem is, de ugy titokban a legtöbb aspirál is rá.

Nem csoda, ha oly [illegible] ambiczióját a város-atyaság, hisz' egy valóságos kis parlament a mi közgyülésünk, mely [illegible] — csak úgy suttyomban — szintén nagyságos urak.

* Mutatvány élénk tollu munkatársunk [illegible]os Istvánnak Ó-budai élet czimü sikerült müvéből.

A közszereplés leghálásabb talaja az Uj-Városház; itt is nagygyá nőheti magát a tehetség, s nincs nagyobb megtiszteltetás, mint a közgyülés félelmetes nagysága lehetni.

A mi kapaczitásaink között nincsenek ilyen félelmetes nagyságok; de vannak nagyobb körben is ismert és becsült egyéniségek, kik tevékeny közreműködésükkel szintén tiszteletreméltó munkásai a székes-főváros törvényhatóságának.

A kiket a közbizalom kitüntet: azok már e szempontból is érdekes, figyelemre méltó egyéniségek, kiknek egy-egy jellemző vonása szintén hozzájárul az ó-budai élet hű képének megalkotásához.

Lássuk hát kapaczitásainkat!

Augenstein Sámuel a legkomolyabb egyéniségek egyike, kik ép ugy nem lehet égő szivar nélkül elképzelni, mint Véghet ókuláré nélkül. Mint az itteni takarékpénztár igazgatója ismeri tövétől-hegyéig az egész kerületet. O és Palotay Rezső Ó-Buda finánez-kapaczitásai. Egyik olyan szerencsés, mint másik; Augenstein a takarékpénztárral, Palotay meg Lukács-fürdővel. A takarékpénztár részvényei mindig emelkednek, a Lukács-fürdő meg mindig jobban épül s mégis kevés a hely.

Augensteinnal a legszolidabb, Palotayval a legtakarékosabb férfiak egyikét emlitem. Az egyik minden szabad idejét családja körében tölti, a másik meg mindig gyalog jár. Egyszer láttam, a mint konflisra ült — csúnya, rosz idő volt — azt hiszem, ezt is megbánta s talán le is szállt útközben. Palotay különben a leghiggadtabb s legtartalmasabb szónokaink közül való, ki már megjelenésében is rokonszenvet keltő.

A kapaczitások között a legkisebb *Benedek* Sándor, a nagyságos ur; de csak alakra nézve, mert úgy szivre, mint szellemre bizony jól kimagaslik ő a nagy tömegből. Mint debreczeni szülött, ő a tősgyökeres magyar ember képviselője, úgy felfogás, mint szójárásra nézve.

Benedek Patroklus-a *Kugler* József, ugy mint Tataynak Gyulányi. Benedek debreczeni, Kugler zala-megyei; az egyik miniszteri osztálytanácsos, másik iparos és városbiró; de mindaketten igen kedvelt személyek.

Benedek a legkedvesebb és legnyájasabb nagyságos urak egyike; nyilt szive, aranyos kedélye, örök jó kedve és talpra esett vicczei felvillanyozzák a legborusabb hangulatu társaságot is.

Kugler már nem annyira a tréfák mint a példálódzások, a hasonlatok embere; többnyire a biblián kezdi és Jókaival végzi szellemes beszédeit. Fényes példaképe a szorgalom és törekvésnek; kevés oly intelligenciájú iparosunk van, mint ő. És e mellett mint ritka nagy diplomata van olyan jó politikus, mint a milyen jó városbiró.

A harmadik kerület legmagasabb kapaczitása: Czajlik Alajos, daliás rendőrkapitányunk, kinek csak egy szokását ismerem s ez, hogy! mindig feltünő rövid sétabottal jár. Ennek is van alapja. Descartes a nagy bölcsész, ezelőtt már négy századdal bebizonyitotta, hogy a magas ember mindig az alacsony, a kicsiny után vágyódik, épen ugy, mint a szőke a barna után, — Egy erényét is ismerem: jó magyar ember; ez pedig nagy szó!

Déry Izidor a Lujzamalom igazgatója; keveset forgólodik körünkben, nem csoda, hiszen egymaga intézi herkulesi erővel a hatalmas malom ügyeit; pedig elég vékony [illegible].

Gebhardt József az ujonnan bekerült bizottsági tagok közül való, s csak annyit tudunk róla, hogy egy virágzó üzlet tulajdonosa. Egyebekben ezután lesz csak alkalmunk megismerkedhetni egyéniségével, mely — ugy látszik — a radikálisabb fajtából való.

Az előkelőbbek közül való a gentlemann budai *Goldberger* Samu, a Goldberger ház itteni főnöke. El-ellátogat a gyülésekre s nagyobb estélyekre is; de általában nem ártja magát semmibe. Mindenki ismeri s tiszteli; mert Goldberékről mindenki csak jót mond és mondhat is, hiszen a legutolsó napszámos is a leghumánusabb elbánásban részesül náluk. A Goldberger-ház a jótékonyság kiapadhatatlan forrása s mint ilyen hatalmas támasza az itteni kulturának.

A tagadás ősi szelleme Ó Budán: Gyárfás Sándor, az a deresedő fejü nép-kedvencz, ki mindenütt ott van, hol opponálni kell. Hangja, elokvencziája nincs s mégis van benne valami különös, zalami kimondhatatlan, mely lebilincseli környezetét. Makacs szivósság és Argusz-szemei vannak, melyekkel mindig fürkész s mindig talál valamit. Nagyon eredeti egy egyéniség, s még érdekessebbé teszi az, hogy annyiszor törtek már élete ellen és mégis a legjobb egészségben van.

A legszerencsésebb szervező és rendező: Gyulányi Adolf. Egy igazi selfmade man, ki ezer akadályon küzdötte magát keresztül, mig önerejéből mai diszes állásába került. Tetőtől-talpig korrekt ember, kinek szilárd akaratán megtörnek az ellentállások; tiszta józan fő, mely objektivitását a személyi ellentétek legelkeseredettebb harczaiban is megőrzi; áldott jó szív, mely még ellenségel is csak jót tud tenni. Mintaképe azon tanitóknak, kik úgy az iskolában, mint a nagy társadalomban megállják helyüket, meg ugy, hogy kiváló tulajdonaik nemcsak általános becsülést keltenek, hanem barátaikul szerzi a legelőkelőbb embereket is.

Még egy jeles paedagogus van bizottsági tagjaink között: Halász Gyula, a polgári iskola derék igazgatója. Ő még a régi világból való — fiatal ember, kiről csak akkor veszszük észre, hogy még se olyan nagyon fiatal, ha úgy jó kedvében el kezd dobálódzni a negyvenes meg az ötvenes évekkel.

Haszmann József és ifj. Weber József a régi jó módu szőlősöket képviselik, azokat a szőlősöket, kiknek ugyan nincsen szőlőjük, de mégis van mit apritaniok a tejbe.

Ott Ádám dr. ujlaki és Kirschoffer Károly óbudai plébános képviselik a bizottsági tagok testületében a katholikus elemet. Mindakettő igen érdekes egyéniség, már csak azért is mert a mai polgári-házasságos és nép-pártos világában a papok vannak állandóan napirenden. — Egyedül csak a mi papjaink nincsenek; legalább eddig nem, s azt hiszszük: ezután sem.

A mint szeretjük Ott dr.-ban a jó pap mellett a kitünő polgártársat és házigazdát, ép úgy tisztelettel kell szólnunk Kirschhoffer visszavonultságáról is.

Aik már nyugodtan pipázgathatnak, a gond nélküli boldog magánzók is képviselve vannak Láng György és Stern Mihály bácsiban.

Az ó-budai kereskedő-világ igen tiszteletreméltó tagja: Sitz Károly is a legrégibb bizottsági tagjaink egyik. Ő talán az egyedüli, a kire még csak nem is neheztel senki. Tetőtől-talpig becsületes ember, s mint ilyen az itteni társadalom minden rétegében ismert és tisztelt személyiség. — A Tavasz-utcza minden zöld sarokháza az övé, s ha ez igy tart tovább megérjük még azt, hogy Ó-Buda minden zöldre festett háza Sitz bácsié lesz. Mint minden jó ó-budaiban, ő benne is nagy a lokal-patriotizmus: még a nyaralója is Ó-Budán van.

Az ügyvéd-emberek küzül Stern József dr. és Végh János vannak a bizottsági tagok között. Stern dr. a leghevesebbek közül való, s ügyvéd létére a legerősebb argumentálók, dokumentálók és kapaczitálók közé tartozik. Mint szónok igen érdekes. Parányi száján az érczes baryton alig tud utat törni; hangja nyugodt s mégis lázitó; szavai apró tőrök, mik jól irányozva mindig sziven találnak; ezért nem szeretik a népgyüléseken — pedig a magánéletben rokonszenves, kellemes ember és a mi fő: jó férj és ügyvéd.

Kapaczitásaink szellemi előkelősége: Tatay Adolf dr., az emelkedett szellemü emberbarát. Minden beszédéből kiérzik a póéta-Tatay, ki egykor száz aranyat nyert vallásos énekeivel; minden beszéde egy magasan szárnyaló lélek csapongása, a mely szivből a szivnek szól.

Az egész kerület osztatlan tisztelet- és szeretettel környezi személyét, mely megjelenésében is a legérdekesebbek közé tartozik . . . . .

Féfias arczának derüjét néha-néha a fájdalom árnyalja sötét fellegként, s ilyenkor meglátszik, hogy az a férfi, ki egész életében annyit fáradozott mások boldogitásán — szenved és talán épen azoktól, kiket segitett, boldogitott . . . . .

Azért *Tatay* nem tudja megtagadni nemes szivét, a mely mindenkinek csak jót akar s gyüjt — gyüjt kitartással hol erre, hol arra a czélra. — Ó-Budán czél van elég.

Mint hazafiról nem is szólok Tatayról; hisz' lángoló honszeretete ott van, kiviláglik minden beszédéből, minden szaváből.

Minden nemes ügynek harczosává szegődik, s ha valami sikerül Ó-Budán, abban bizonyára része van ép ugy Tatay jó szivének, mint kebelbeli jó barátja: Gyulányi vasakaratának is.

A kapaczitások nesztora és a bizottsági tagok testületének elnöke: Végh János, az öreg, mint mondani szokták. Ő a harmadik kerület ékesszólója, ki az ő szokásos „kérem alássan"-jaival nyolczlagu körmondatokat is összehoz. Jellemző sajátsága, hogy Tatayval soha sincs egy véleményen.

Végh a mult embere; sok siker, dicsőség füződik hosszas müködéséhez, s éber figyelmének, józan gondolkozásának sokat köszönhetnek az ó-budaiak; de hiába, már Végh bácsi öreg ember, s a fiatalabbaknak végre is tért kell engedni, hogy ők is nagygyá lehessenek.

S Végh bácsi csendes rezignáczióval lassanként már teljesen visszavonul, vissza — boldog családi tüzhelyéhez, hogy helyet adjon az előnyomuló ifju Ó-Budának. — Hiába:

„Nem ugy van már, mint volt régen!"

Réz István és egyéb elbeszélések.

Irta: **Pilisy Róza**

A „Pitypalaty" és a „Csillagok" szerzője uj kötettel gazdagitotta a magyar szépirodalmat. A karácsonyi könyvpiaczon jelent meg, és itéletünk határozottságával állithatjuk, hogy kétszeresen megérdemli az elolvasást.

A kis városi, ha ugy tetszik nagy község avagy a falusi életet rajzolja az iró ő ebben a munkájában, még pedig olyan közvetlenséggel és élénk szinekkel, mely egy darab jó világot tár elénk, mert visszavarázsolja azt az életet mely tele van igazsággal, hüséggel de poézissal is.

Miként és hogyan? de elleste az emberek jellemzését a szerző, mert alakjai élnek, mozognak, csupa hus, csont és vér, ezt velünk együtt bizonyithatja az, ki elolvasta Réz Istvánt.

A szerelemnek egész története ez a regény, a melynek zománczát megadja az igazi érzésnek megnyilatkozása és az a lélektani összeütközés, mely a kötelességszerü hivatás és állás és a sziv között mozog.

Réz István katholikus pap és beleszeret a község jegyzőjének ártatlan szép leányába: Terkába. A szerelemnek édesen kinos vergődése végig vonul az egész historián át, és egyszerüségében is olyan megkapó, hogy vissza kell lapoznunk, mert gyönyörködtet igazságával.

A regény hőse: Réz István erős jellem, de megtörik, mint minden tragikus hős kötelességtudásánál.

Nem gyáva, vagy félénk, szellemi rugékonyságával, testének erejével végig akarja harczolni az életet, hogy felépithesse csendes nyugodalmának otthonát. Nem sikerül, s elbukik.

A regény másik kidomborodó alakja a jegyző lánya: Terka, az igazi szerelemnek másik áldozata. Lelkének minden érzése, vérének minden cseppje hozzá füzi Réz Istvánhoz, de megdöbben attól a gondolattól, hogy a kit az önfeláldozásáig szeret, ott hagyja papi hivatását, megszegje fogadalmát és más életet kezdjen. A vallásos érzésnek hatalmasan erős ihlete annak a szerelemben vergődő nőnek minden izében megvan, és az összeborult szülők iránti tisztelet, a becsület mellett ott van a nőnek lelki tükre, a ki rajongó szeretettel szeret, de le is tud mondani.

És lemondott. A férfi világgá ment, a nő kolostorba.

Az egyik megtörve, kétségbeesetten vonzolja testét még egy ideig, a másik az Istenben vetett erős hittel imádkozik, irgalmat könyörületet kérve a megtévelyedett részére.

Réz István története el van lesve az életből, és bár honnan vette inspiráczióját a szerző, az anyagot oly fényesen dolgozta fel, a mely

irói tehetségének emelkedését, fokozottabb mérvben való feltünését mutatja.

Nem keresi a szavakat, nem cziczomázza fel gondolatait de stylusának egyszerüsége mellett is ugy eltudja találni az igazit, és ugy megtudja rezegtetni a szivnek hurjait, a mint csak az irók legkiválóbbja.

A kötetnek egy-egy fejezete brillánsul van megirva, s kivált a temetői jelenet, a mint találkozóra igyekszik Réz István, a költészet magaslatát éri el.

Mi nem csalódunk, ha kimondjuk, hogy az előző két kötet után Réz István az irónőnek legjobb alkotása, mert eltalálta az igazi hangot, már pedig ez oly irói erény a mi előtt meg kell hajolni.

A kötet, melyhez még több kisebb elbeszélés van csatolva Buschmann nyomdájából került ki.

Kiállitása dicséri a nyomdát és a szerző izlését.

Egy kötet ára füzve 1 frt 50 kr. diszkötés 3 frt. Kapható szerzőnél Magyar-utcza 20. és minden könyvkereskedésben.

Karácsonyfa ünnepek.

Az elmult héten az emberbaráti szeretet, az áldozatkészség ülte diadalát mindenfelé.

Az első kerületben a tabáni iskolaszék a szarvastéri községi iskola tornatermében állitott karácsonyfát, az iskolaszék elnöke Eiszdorfer Gusztáv időt és fáradsagot nem kimélve inditotta meg azt a jósikerü gyüjtést, melynek eredményeképen 158 gyermek ruháztatott fel, az ünnepet a gyermeksereg kifogástalanul jó karéneke fejezte be.

Az első kerületi kelenföldi kisdedóvó egyesület által létesitett és a folyó év tavaszán a székes főváros kezelésébe átment fejérvári uti ovódában a feloszlott egyesület volt elnöke Herz Árminné ügybuzgósága folytán az idén is fényes volt a karácsonyfa, játék és édesség annyi jutott az apróságnak, hogy alig tudták hova tenni, de a szegénysorsu szülők is megtalálták örömeiket, mert 40 munkás gyermek ruháztatott fel.

Az árok-utczai fővárosi ovodában szintén ki jutott az édességből és a játékfélékből, azon kivül az iskolaszéki gyüjtésből segélyezve 20 gyermek ruháztatott fel.

A kelenföldi m. á. v. indóháznál levő községi uj ovodában csak játék és édesség jutott az apróságnak, épen ugy a tabáni kisdedóvó egyesület által fenntartott szarvastéri ovodában is, hol daczára annak, hogy ezt az ovodát csak jobb módu szülők gyermekei látogatják — az egyesület elnöke Eiszdorfer Gusztávné kivánságához képest évről évre tartanak a kicsinyek örömére fényes karácsonyfa ünnepet.

Az ovodákban a karácsonyfa ünnep egyuttal arra is szolgál, hogy az apróság tudását kimutatása, a 3—6 éves gyermekek szavalata, inkább verselése és karéneke különösen kellemesen cseng a szülők fülébe és az ovodákat vezető óvonők, névszerint a Fejérvári-uton Langer Morné szül. Tay Mariska, az Árok-utczában Majerffy Földessy Teréz, a Kelenföldön Bogisich Amália és a Szarvastéren Weinhold Ida óvónők valóban rászolgáltak az ünnepeken jelen volt szülők és más érdekeltek elismerésére mert az az eredmény a mit felmutattak nemcsak dicséretre méltó, de tanubizonysága annak is, hogy kisdevovodák ilyen kezekben ugy a gyermeknevelés mint különösen a magyarosodás tekintetében is — valóban hasznosak és szükségesek!

*

A siketnémák karácsonyfa ünnepélye f. hó 24-én délután 3 órakor tartatott meg a szülők és érdeklődők nagy számának jelenlétében. Scherer István vezetőtanár a növendékektől Jézus születésének történetét kérdezte ki, mely után az ajándéktárgyak kiosztása következett. A szegény sorsuak ruhanemüeket s mindnyájan süteményt, diót, fügét, képeskönyveket és játékszereket kaptak: A karácsonyfa beszerzéséhez adakoztak: Vaszary Kolos herczegprimás 10 frt, Rökk István 5 frt, Gossleth István 5 frt, Calderoni és társa 10 frt, Humboldt, Reform, Galilei, Könyves Kálmán, Minerva, Comenius páholyok 5—5 frt. Régi hivek páholy 10 frt, Haladás páholy 15 frt, özv. Walheim Jánosné 5 frt, Thék Endre 3 frt, Auer Dávid és fiai 2 frt, Vogel Gyula 2 frt, Kurzweil Vilmos 1 frt, Szultzberger József 1 frt, Hofmann József 10 frt, Vadász Vilmos 50 kr., özv. Saxlehner Andrásné 10 frt, Stieber Vincze 2 frt, Spitz János 50 kr., Scholcz Gusztáv 2 frt, Wolf K. 5 frt, Krep János siketnéma gyüjtése 6 frt 60 kr Természetbeni adományokkal hozzájárultak: Willinger Ferencz dióval, függével, Schuller József iró és rajzeszközökkel, Rigler József Ede iró és rajzeszközökkel, Édeskuthy Lajos dió, szilva és süteménynyel, Toldi Lajos képeskönyvekkel, Franklin társulat képeskönyvek és ifjusági iratokkal, Gerbrand czukorkákkal, Kurz és Mösmer szövet és ruhanemüekkel. Hajduska A. és társa mogyoró, narancs és függével, Hermanetzi papirgyár papirnemüekkel, Müller J. L. szappannal, Késmárky és Illés játékszerekkel, Lampel Róbert képeskönyvekkel, Seefehlner József papirnemüekkel, Trettina József sütemény és czukorkákkal, Athenaum képeskönyvekkel, Seres I. kőépitő szekrénynyel. A nemes szivü adakozóknak ez uton is hálás köszönetét nyilvánitja az intézet vezetősége.

*

Nagy disszel készült óriási karácsonyfa alatt gyültek egybe az ujlaki „Egyesült téglaés czementgyár“ munkásai gyermekeikkel karácsony estéjén, hogy élvezzék a jótékonyság áldásos müködését. 50 munkásgyermek — lány és fiu kapott téli ruhát a gyártól, melynek igazgatója Geizler Lajos nejével személyesen megjelent az ünnepélyen. Dr. Ott Ujlaki plebános megható szavakban szólt a szegény munkás gyermekekhez, s szavai után az egész sereg gyermek hő imában fordult Istenéhez, hálát rebegve a jótékonyság gyakorlóinak. Ifj. Holtzpach Nándor, a gyár nemeslelkü gondnoka szólitotta sorban a gyermekeket ajándékuk átvételére. A jószivüség angyalaiként megjelentek a szegény gyermekek sorsának enyhitésén fáradozó Felber Anna, Wichrabály Ilona és Gömöri Rózsa kisasszonyok, hogy gyengéd kezeik jótékonyságával elsimitsák a szegény gyermekek nehéz sorsának redőit. Az emberiség elismerő köszönete, az ég hálája legyen jutalma angyal jóságuknak!

*

Adományok a karácsonyfára. A székes-fővárosi Mayer Ferencz-fiu-árvaház karácsonyfájára ujabban a következő kegyes adományok folytak be: Halperth Izidor gyüjtése 42 frt. (Ehhez járultak: Halperth Izidor 5 frt, Strasser és König 5 frt, Schlesinger és Pollakovics 5 frt, Brüll Henrik fiai 5 frt Schreiber D. fiai 5 frt, Amar M. D. 5 frt, Brozer Alajos 2 frt, Weisz Jakab és Mór 5 frt, ifj. Kohn Ármin 5 frt,) Haladás társaság 15 frt, Beiwinkler Károly 10 frt, Geittner A. József 10 frt, báró Lipthay Béla 5 frt, Fabinyi Teofil 5 frt, Heinrich István 5 frt, Luczenbacher Pál 5 frt, Steinschneider Jakab 5 frt, Hartmann István 5 frt, Galilei társaság 5 forint, Comenius társ. 5 frt, Reform társ. 5 frt, Hungaria társ. 5 frt, Humboldt társ. 5 frt, Bittner Alajos gyüjtése 5 frt. (Ehhez adakoztak: Bittner Alajos 1 frt, Baletkay M. 1 frt, ifj. Hesz János 1 frt, Follner 1 frt, May János 50 kr., R. V. 30 kr., Szultzberder Ign. 20 kr.) — Thalyné Tóth Ida 3 frt, Payr Vilmos 3 frt, özv. Kakucsy Sándorné 2 frt, Schottola Ernő 2 frt, Popper Antal és neje 2 frt, Wollner Lipót 2 frt, Szilágyi Sándor 1 frt, Frenyek Ferencz 1 frt, Szőllősy István 1 frt, Jelenik Ada 1 frt, Schmiedt István 1 frt, Oslányi Mór 1 frt, Török György 1 frt, Első magyar vegyipar részv. társ. 1 frt. — A nemesszivü adományokért az árvák nevében hálás köszönetet mond s további adományokat köszönettel fogad — a Mayer-árvaház igazgatósága. (Budapest, I ker. Városmajor-u. 31.) E helyen emlitjük meg, hogy a karácsonyfaünnepélyt a Mayer-árvaházban e hó 24-én d. u. 4 órakor tartották meg, ezuttal szük családi körben, mivel egy előfordult sulyosabb megbetegedés miatt a közönségnek meg volt tiltva az intézetbe lépni. A diszes karácsonyfa mindamellett fel volt állitva, körülötte sorakoztak az árvák s a nagy terem kétoldalán voltak elhelyezve a szebbnél-szebb ajándékok. A gyermekek háromszólamu éneke nyitotta meg a szép ünnepet, mely után Rostaházy Kálmán, plebános, tartott lelkes szép beszédet az árvákhoz, kiknek nevében egy nagyobb árva köszönte meg a jóltevők hálára kötelező becses figyelmét. Kertscher István árvaházi m. elnök jelenlétében megtörtént az ajándékok kiosztása is. Az árvák nem győztek betelni a kapott sok ajándékkal s csak azt sajnálták, hogy örömüket nem oszthatták meg azokkal, kikhez szivök hozzá van forrva: a rokonokkal és jótevőkkel. Imájokban kértek áldást Istentől szeretteikre.

Farsang.

Januárban van a farsang. Vizöntő havában a jó kedv uralkodik. Táncz, muzsikaszó járja. Mulat a fiatalság. Nekünk ugyan még Budán nincsen vigadónk, de azért a budai farsang élénk és kedélyes. A hozzánk beküldött értesitések már is szép képét mutatják a farsangnak.

A zöldmáli érdekeltség a III-ik kerületi szegény gyermekek javára 1896. év január 4-én a Császárfürdő termeiben rendez táncz mulatsággal egybekötött hangversenyt. Kezdete fél 8 órakor. Belépti-dij személyenkint 1 frt 50 kr. A Császár-fürdőtől reggel 3 órakor lóvasut indul Pestre, Ó-Budára és a Lánczhidfőhöz. A rendező-bizottság igy alakult:

Ifj. Holtzspach Nándor elnök. Hackl N. Lajos alelnök, Albrecht Károly jegyző. Braun Márk pénztárnok. Ernyei Aladár ellenőr. Hölgybizottság: Augenstein Samuné, Augenstein Eleonóra, Dr. Bálint Béláné, Dr. Bencze Benőné, Czájlik Alajosné, Darás Tinka, Déry Jenny, Fekete Jolán, Fekete Olga, Hackl N. Lajosné, Halász Ferenczné, Holtzspach Nándorné, Sitz Hermina, Holtzspach Paula, Janczer Ella, Milde Józsefné, Milde Alice. Férfi-bizottság: Augenstein Miksa, Dr. Bálint Béla, Dr. Barthos Andor, Dr. Bencze Benő, Botzenhardt János, Botzenhardt Ferencz, Czájlik Alajos, Czájlik Lajos, Czájlik László, Dr. Fekete Mór, Gálffy Lajos, Gattein Hugó, Dr. Goldberger Lajos, Hackl István, Halász Gyula, Halász Aladár, ifj. Halász Gyula, id. Holtzspach Nándor, Holtzspach Aurel, Holtzspach Ödön, Janczer Lajos, Dr. Kepes László, Kepes Albert, Király Jenő, Kovács Rezső, Kudelka Károly, Kudelka Jakab, Dr. Lipter Gyula, Litschauer Rezső, Martin Gyula, Milde József, Ruh Géza, Sáry Pál, Shopp J. F., Szende Alajos, Tatay Ákos, Végh János, Wieser Pál, Zboray Gyula, Zmár János.

Müsor: I. Magyar népdalok. Czimbalmon előadja Kasszner Károly ur, czimbalommüvész. II. A „Protekczió“. Felolvassa a szerző Dr. Barthos Andor ur. III. Chopin: „Scherzo“ (H-moll). Zongorán előadja Fekete Olga urhölgy. IV. Couplék. Énekli Solymosi Elek ur, a Népszinház tagja; zongorán kiséri Hackl N. Lajos tanár ur. V. Opera áriák. Énekli Szilágyi Arabella urhölgy, opera énekesnő. VI. Fischer: „Románcz“, Szukk L: „Szerenáde“. Gordonkán előadja Szukk Endre ur, gordonkamüvész; zongorán kiséri Hackl N. Lajos tanár ur. VII. Kauhl Löwe: „Archibald Douglas“. Énekli Shopp J. F. ur, m. kir. Operaház tagja; zongorán kiséri Hackl N. Lajos tanár ur. VIII. Magánjelenet. Előadja Szirmai Imre ur, a Népszinház tagja. 9. Chopin: „As-Dur Ballada“. Zongorán előadja Horváth Elek ur, zongoramüvész.

A budapesti III-ik kerületi iparosifjak köre, mely mindég nemesen töltè be hivatását, könyvtára javára rendez pártolásra méltó zártkörü tánczvigalmat 1896. január hó 11-én a Korona-vendéglő összes helyiségeiben. Belépti-dij: Személy-jegy 1 frt, család-jegy (1 ur és 2 hölgy) 2 frt. — Kezdete 8 órakor. Jegyek a meghivó előmutatása mellett a bizottság tagjainál és este a pénztárnál kaphatók.

Az első ó-budai III. ker. magyar nemzeti asztaltársaság 1896. január hó 9-én (csütörtökön) a Korona-vendéglő összes helyiségeiben zártkörü bált rendez. A zenét a 23-ik gyalogezred zenekara szolgáltatja. Kezdete 8 órakor. Előre váltott jegyek: személyjegy 1 frt, családjegy (1 ur, 2 hölgy) 2 frt. Pénztárnál váltott jegyek: személyjegy 1 frt 20 kr., családjegy 2 frt 50 kr. A tiszta jövedelem sze-

gény gyermekek felruházására fordittatik. — Jegyek kaphatók: Az asztaltársaság helyiségében (III., Szőllőkert-utcza 14.) a rendező-bizottsági tag uraknál és este a pénztárnál.

A budai mentő-tánczmulatság rendező-bizottságának küldöttsége mult pénteken tisztelgett Dr. Darányi Ignácz földmivelési m. kir. miniszter urnál s kérte hogy az 1896. évi január hó 18-án tartandó budai mentő-tánczmulatság védnökségét legyen kegyes elfogadni. O exellenciája a küldöttséget szivélyesen fogadta s kérését illetve a budai mentő-tánczmulatság védnökségét nemcsak kegyes volt elfogadni, hanem megigérte, hogy a tánczmulatságon személyesen is részt fog venni, sőt a felállitandó budai fiók mentő-állomás ügyeiről is nagy érdeklődéssel tudakozódott. A bizottság Dr. Falk Miksa országgyülési képviselő urnái is tisztelgett és sikerült őt a rendező-bizottság tiszteletbeli elnökévé megnyernie, ki szintén igen nagy érdeklődést tanusitott s a tánczmulatság estélyén való megjelenéséről biztositotta a bizottságot. — A szép és igen izléses meghivókat a rendező-bizottság már szétküldte s a kik netalán a napokban tévedésből meghivót nem kapnának és ahhoz igényt tartanak sziveskedjenek e czélból a rendező-bizottsági irodához (I. ker., Krisztina-utcza 14. sz. Szőllősy-féle gyógyszertár) fordulni a hol az előjegyzési ivre neveiket és lakásaikat felirni sziveskedjenek, mire azután a bizottság a meghivót nyomban meg fogja küldeni

Kérelem. Miután egyéb lapok csak kivételesen közlik a jótékony adakozások és felülfizetések kimutatását, kérjük az egyesületeket s a bál- és hangverseny-bizottságokat, hogy a meghivókon tüntessék fel: Felülfizetéseket a „Buda és Vidékében“ nyugtázunk.

Özvegy babarczi Schwartzer Ferenczné.

A köztiszteletben álló Schwartzer családot gyász érte. Özvegy babarczi Schwartzer Ferenczné a női nagyság egyik kiváló példáját temették el szivből fakadó részvéttel.

A fényes ravatalt, mit a család állitott fel sürü egymásutánban keresték fel szegények és gazdagok, szenvedők és előkelőek. Pálmák és keleti növények között emelkedett a diszes ravatal. A ravatalos termen kivül még két terem volt czimerekkel diszitve gyászba vonva. A ravatalos teremben ezüst-karos gyertyatartókban gyertyák fénye világitotta meg az elhalt nemes arczát, ki kezeit össze téve halványan feküdt a ravatalon, mintha imádkoznék. A ravatal mellett levő oltárzsámolynál apáczák imádkoztak hangosan az elköltözött lelkiüdveért. Ott állt bánatosan a család, közöttük leverve a szerető fia Dr. babarczi Schwartzer Ottó. A ravatalos terem mellett levő teremben a koszoruk voltak. Pompásabbnál pompásabb koszoruk széles szalagokkal.

A temérdek remek koszoru közül ezeket jegyezhettük fel:

Felejthetetlen édes jó anyánknak, Ottó és Anna. (Széles fekete szalagok, a koszoru pálmából)

Felejthetetlen édes anyánknak, Irma és Rikhárd.

Felejthetetlen nagymamának, Pálma és Ottó.

Kedves nagyanyánknak, Irén és Pista. (Kék ibolya.)

Felejthetetlen jó nagymamának, Béla, Géza, Margit, Irma. (Fehér szalag.)

Felejthetetlen testvérének, Klammer József és családja.

Dr. Körner Rudolf. (Fekete szalag.)

A szegények örangyalának. Az első kerület; polgári kör. (Élő virág koszoru széles lila szalagokkal. A koszorut a kör küldöttsége Pertl Géza vezetése mellett adta át.)

A hálás Niderman család.

Őszinte mély gyászszal. Dr. Bolyó Károly és családja.

Dr. Martin Sándor és neje. Hála és kegyelete jeléül.

Dr. Molnár Károly. Tisztelete és kegyelete jeléül. (Zöld pálma.)

Dr. Fischer Ignácz. (Pálma rózsa és szegfü.) Mély tisztelettel.

Dr. Müller Kálmán. (Ibolya.)

Dr. Farkas László. (Fehér szalag.)

Zsák Hugó és neje. Kegyelete jeléül. (Fekete szalag.)

Fekete József nevelő intézete. (Ibolya.)

Reiner Irma és Luiza. Örökös hálából. (Fehér szalag)

Áldássy Irma. (Fekete szalag.)

Pschund Róza. (Fekete szalag.)

Szénássy család. (Ibolya.)

Hausman család. (Fehér.)

Schwartzer Ferenczné ő nagyságának alázatos részvétük jeléül. Az intézet ápoló személyzete. (Fekete szalag.) stb.

Az elhunyt urnő körülbelül egy hónapja betegedett meg komolyabban. Dr. Müller Kálmán főorvos gyógykezelte, kinek az ápolásban Dr. Fischer Ignácz volt buzgó segitője. A haldoklók szentségének felvétele után szenderült nyugodtan az örök álomra.

Halála nem egész váratlanul következett be, de mégis nagy megdöbbenéssel vette mindenki a hirt. Hogy mennyire tisztelték és szerették mutatta az, hogy temetésén a rossz idő daczára nagy közönség jelent meg.

A temetésen jelenvoltak közül feljegyeztük:

Horánszky Nándor orsz. képviselő, Ország Sándor min. tanácsos, Josipovich Géza orsz. képviselő, Krisztinkovich Ede, Terbócz István, Losonczy György, Keresztesy Sándor, Zsák Hugó, Geduly Lajos, Ráth Károly min. oszt. tanácsos, Dr. Niedermann Gyula, Huszár Adolf, Dr. Erődy Béla, nyilhegyi Rupp Zsigmond, dr. Liebermann Leó kir. tanácsosok. Dr. Müller Kálmán, Dr. Laufenauer Károly, Dr. Szénássy Sándor, Dr. Farkas László, Dr. Hutyra Ferencz egyet. tanárok, Hadzsi Emil főfelügyelő, Dr. Salgó J., Dr. Bolyó Károly tébolydai főorvosok, Dr. Rózsaffy Alajos rendőrfőorvos, Ohlhauser Pál, ker. előljáró, Dr. Romy Béla, Perthl Géza vasuti főfelügyelő, dr. Demetzky Mihály a Ferencz József intézet kormányzója, Péterffy Sándor, Schwetz Vilmos tanfelügyelő, Garay Antal, Luttenberger Ágoston iskola igazgatók, Kisbaári Kiss Ferencz, Altmann Ignácz, Arady Antal ügyvédek, Muchmayer Ferencz számtanácsos dr Heinrich Károly tanár, Máttyus Aristid, dr. Heinrich Kálmán Dr. Ebner János, Fekete József igazgató, Barabás József székes fővárosi bizottsági tagok, Bursics Antal állomás főnök, Argay János, a vörös-kereszt-egylet irodaigazgató, Dr. Gaál Tibor kir. ügyész dr. Térfy Gyula járásbiró, Dr. Steffek Adolf, dr. Plósz Béla, Dr. Szalay Béla, Dr. Wagner György tiszti orvosok, Dr. Turnovszky Jenő, Dr. Martin Sándor, Dr. Bayer Sándor, Dr. Lipter Gyula, Dr. Berend Miklós, Dr. Nagy Dezső, Dr. Andreánszky Jenő, Dr. Török Béla orvosok, Hofhauser Elek, Dr. Fischer Samu, Kállay István, Gabel Lajos Turnovszky Gyula, Bencsik István, Kállay Bertalan, Szuly Gyula, Lakner János, Radna József, Hellebronth Árpád, Hornyánszky Victor, Radna József, Bély Mihály, Tabermann Gusztáv, Rotta Nándor, Schien Károly, Krausz, Cikán századosok, Wohlfart Henrik, Meinig Arthur műszaki tanácsos Hauszmann, Koller, Török, Sárváry, Kollovits Walheim családok stb.

A temetést Rostaházy Kálmán, König és Tálas segédlelkészekkel s az egyházi énekkarral meghatóan végezte. A beszentelés után a koporsót elhelyezték disz gyász-kocsira, mit hat ezüst csojtáros fekete ló vont. A menet élén a budai „Maskil El Dalid“ betegsegélyző-egylet tagjai haladtak kék zászlójukkal. Ezután a lovas fulajtárok lámpával, a diszes koszorukat vivő kocsi, majd a gyász-kocsi a koszoruktól alig látható koporsóval czimerekkel ékitve következett. A koporsó mellett gyászba öltözött csatlosok vittek fáklyát. A menet mely hosszu kocsisorból állt a városmajor-utczán vonult a vizivárosi temetőben levő családi sirbolthoz, hol Rostaházy Kálmán imádkozott és bucsuzott el a kedves halottól, kinek szép emléke közöttünk örökké fog élni.

*

A család gyászjelentése igy szól:

Babarczi Schwartzer Ottó tr. és neje szül. Velles Anna, s gyermekeik Pálma és Ottó, — Klammer Rikárdné szül. Babarczi Schwartzer Irma, férje és gyermekei: Béla, Géza, Margit és Irma, Rácz Istvánné szül. Bickl Irén és férje, — végül Klammer József saját és az összes rokonság nevében mély fájdalomtól sujtott szivvel jetentik, hogy felejhetetlen, szeretett jó édesanyjok, illetőleg anyósuk, nagyanyjuk és testvére özv. Babarczi Schwartzer Ferenczné szül. Klammer Anna, e hó 23-án, délután 3 órakor, életének 70-ik évében, hosszabb szenvedés és a haldoklók szentségeinek ájtatos felvétele után az Urban jobblétre szenderült.

A drága halottnak hült tetemei szerdán e hó 25-én, délután 3 órakor fognak a gyászházban: I. ker., Krisztinaváros, kék golyó-utcza 5. szám alatt a róm. kath. anyaszentegyház szertartása szerint ünnepélyesen beszenteltetni és a vizivárosi temetőben lévő családi sirboltba örök nyugalomra helyeztetni.

Az engesztelő szent miseáldozat az elhunytnak lelki üdveért e hó 30-án délelőtt 10 órakor fog a krisztinavárosi plebániatemplomban az Urnak bemutattatni.

Budapesten, 1895. deczember 23-án.

Áldás és Béke hamvaira!

*

Dr. Babarczi Schwartzer Ottóhoz részvétlevelet intéztek többek között:

Gróf Csekonics Endre v. b. t. tanácsos a vörös-kereszt-egylet elnöke, Báró Fejérváry Géza honvédelmi minister, dr. Darányi Ignácz földmivelésügyi miniszter, Gromon Dezső v. b. t. tanácsos államtitkár, Gróf Apponyi Albert, König Károly cs. és kir. udvari tanácsos, O Felsége kabinet titkárja, dr. Bezerédj Victor miniszteri tanácsos, Tornay Béla miniszteri tanácsos, dr. Falk Miksa ország. képviselő, Horánszky Nándor ország. képviselő, Josipovich Géza ország. képviselő, Horváth Béla ország. képviselő, dr. Korányi Frigyes közegészségügyi tanács elnöke, dr. Müller Kálmán a közegészségügyi tanács alelnöke, dr. Kovács József az igazságügyi orvosi tanács elnöke, dr. Ország Sándor miniszteri tanácsos, Kamermayer Károly polgármester, Gerlóczy Károly polgármester, Márkus József alpolgármester, Kullmann Lajos főjegyző, Fodor József, Kétly Károly, Pertik Ottó, Elischer Gyula, Bókai János, Ángyán Béla, Csatáry Lajos, Bőke Gyula, Poor Imre, Haberern Pál, Tauffer Vilmos egyetemi tanárok, Morelli, Tihanyi, Lichtenberg, Pollák, Szenes stb fővárosi orvosok, Bischitz Dávidné urnő, Szegedy Maszák Aladár cs. és kir. udvari titkár, dr. Ágai Adolf, Bogisich Mihály prépost, dr Goldberg Rafael budai főrabbi, lovag Falk Zsigmond kir. tanácsos, Friedmann L. a Pester Loyd szerkesztőségének tagja. stb. stb.

Különfélék.

— **Boldog uj évet.** Lapunk utolsó száma jelenik meg ebben az évben. Évfolyamunk utolsó számában kivánunk boldog uj évet a Buda és Vidéke barátainak, olvasóinak, előfizetőinek, hirdetőinek, munkatársainak. A Buda és Vidéke 1896-ik évben ötödik évfolyamát kezdi. Midőn megköszönnénk közönségünknek a szives támogatást: kérjük azt továbbra is. Mi a magunk részéről mindent elkövetünk, hogy erőnkhöz képest a tartalmat emeljük. Az emelés oroszlánrésze azonban Buda és Vidéke lelkes közönségétől várható. Mi készségesen helyt adunk minden közleménynek, értesitésnek, családi eseménynek mit hozzánk beküldenek

A körök és egyletek életéről igen szivesen veszünk tudósitásokat. A felszóllalásoknak helyt adunk. A ki mit lát, a kinek panasza van közölje velünk. Tekintve azt, hogy a Buda és Vidéke terjedelme nem nagy, lehető tartalmasen rövid közleményeket kérünk. Folytatjuk Ismerőseink rovatát. Szivesen vesszük a szereplő egyének árny és fényképeit, de személyeskedés kizárásával. Előfizetőinknek egy ingyen kis hirdetéshez joga van. Ismertetjük Buda és vidéke iparát, kereskedelmét, gazdasági, nyaralási viszonyait, a hatóságokat, intézeteket, ezek életét és mozzanatait. Sarkalunk a településekre és telepek szervezésére. Megragadunk minden eszmét, mely Buda és vidékének javára szolgál. Ha a közönség velünk kicsoda ellenünk. Még egyszer kivánunk boldog uj évet!

— **A magyar zenéről.** Érdekes felolvasást tartott 23-án a budai népszerü felolvasásokat rendező egyesületben a magyar muzsikáról Bogisich Mihály esperes plebános. Előadása a körül forgott, hogy hol találjuk meg a magyar zene géniuszát a multban és most — s ennek kapcsán összehasonlitásokat tett a régi magyar muzsika és a mostani közt, megemlékezve a czigány muzsikáról is. Ezt azonban egészen különválasztja a magyar zenétől és csakis azt, a magyar zenét, pártolja. Érdekes fejtegetései közben, melyeknek során megemlékezett a különböző századok muzsikájáról, hegedüsökről, dalmondókról, Tinódi Sebestyénről — Brunner Margit kisasszony, budavári templomi énekesnő elénekelte a példaképpen felhozott dalokat. Zongorán, maga Bogisich kisérte, akik felolvasásán igen zajosan megtapsoltak. — Sajnáljuk, hogy nem kapunk bővebb értesitést a felolvasásokról.

— **Diszes esküvő.** Höcker Henrik a Wracskó M. és társa czég, villam-berendezési vállalat tulajdonosa, örök hüséget esküdött Hidvéghy Ida kisasszonynak, a budai zeneakadémia kedvelt tanárnőjének. A polgári kötés után a várbeli evangelikus templomban volt az esküvő. Jelen voltak a vőlegény atyja Höcker Károly gépgyáros és a menyasszony anyja Özvegy Hidvéghy Károlyné urnő. A násznagyi tisztet Menner Pál és Paupie Sándor mérnök végezték. A násznép esküvő után Kleinhackel József éttermében gyülekezett, hol izletes ételek és jó italok mellett éltették az ifju párt.

— **A „Zöldmál-, Pálvölgy és Csatárka"** dülői közbirtokosság f. hó 26-án d. u. 4 órakor nagyszámu tag jelenlétében gyülést tartott Halász Ferencz, kir. tanácsos, miniszteri osztályfőnök elnök betegségével kimentvén a mult gyüléseken való távollétét, a gyülést a tagok nagy lelkesedése között megnyitotta. Albrecht Károly felolvasván a mult gyülés jegyzőkönyvét, ez hitelesittetett. Utána ifj. Holtzspach Nándor társelnök tett jelentést a mult gyülésnek arról a határozatáról, mely szerint ő maga és Günther Béla kerületi választmányi tag Dr. Bencze Benő előljáróval és a III. kerület választmányával érintkezésbe lépjen a Zöldmáli-ut jó karba helyezése végett. A társelnök jelentésében a kérdésre ugyan definitive nem szólhatott, de a legjobb reményt helyezte kilátásba. Ugyanily eredménynyel számolt be Hidegkut községnek a megyéjéhez intézett peticziójáról is az uj utra nézve. Ezután Gálffy Lajos inditványozza, hogy a közbirtokosok alakuljanak egy szervezett organikus testületté, hogy — mint Halász elnök is kimutatta — müködésük sikeresebb és fellépésük hatásosabb legyen. E végből a gyülés egy bizottságot küldött ki, melynek feladatává tette, hogy dolgozzon ki egy tervezetet erre nézve, s azt a jövő gyülésen terjessze elő. A bizottság tagjai: Halász Ferencz, ifj. Holtzspach Nándor, Braun Márk, Epstein Jakab, Gálffy Lajos, Albrecht Károly, Ernyei Aladár, Hackl N. Lajos, Vavrek Gusztáv, Sáry Pál, Kovács János, Carl Nándor, Lebhardt Károly, Pésik Pál, Novák József, Dr. Radó Lajos, Dr. Mittelmann Sándor, Schenk Jakab és Szabó Kálmán.

Az organikus testületté alakulás előnyösségét fejtegette még Braun Márk is, a hegyközségekről és a mezőrendőrségről szóló törvényes intézkedések szem előtt tartásával. A Szemlőhegyi birtokosokkal való fuzionálás kérdését oly értelemben oldották meg, hogy maradjanak továbbra is külön váltan, s külön küzdjenek a kitüzött czélért, annál is inkább elleneztetvén a zöldmáliak által a fuzió, minthogy a Szemlőhegyiek kikötéseit elfogadni semmi áron nem fogják. Vavrek Gusztáv pénztári jelentése után a tagok ujabb anyagi támogatással járulván a czél eléréséhez, elnöklő Halász Ferencz a gyülést a tagok egyhangu lelkes éljenzése közt bezárja. A gyülésen a Buda és Vidékének müködését köszönettel vették s a tagok figyelmébe ajánlottak.

— **Záborszky estély.** Záborszky János polgártársunk nevenapját az ünnepekre való tekintetből elébb tartotta meg Stosmann Lőrincz vendéglőjében, hol 54 tisztelgő barátja jó malacz pecsenye mellett kivánt minden jót a közügyekért buzgó derék iparosnak.

— **Halálozás.** Enyedy Lukácsot az agrárbank igazgatóját, a kitünő nemzetgazdasági irót sulyos csapás érte szépreményü fia dr. Enyedy Gyula miniszteri fogalmazó ki a hirlapirásban is kitünt meghalt. A magyar előkelő társadalom részvétével temették el. Isten vigasztalja a szomorodott szülőket. — Petroczy Gyula a földmivelési miniszterium szorgalmas tisztviselője meghalt. A derék férfiut sok tisztviselője jelenlétében temették el.

— **Értesités.** Mély tisztelettel bátorkodunk értesiteni, hogy a „Szabadságharcz" 50-ik füzete a szedősztrajk következtében csak január hó elsején fog megjelenni. Kitünő tisztelettel Lampel R. (Wodianer F. és fiai) cs. és kir. udv. könyvkereskedés.

— **Karácsony-est.** Folyó hó 24-én tartotta a székesfővárosi községi „Szeretetház" karácsonyfa ünnepélyét. Mily öröm volt látni, mikor az intézet növendékei telve öröm s boldogsággal, szépen előadott összhangzatos énekkel megnyitották az ünnepélyt. Az ének elhangzása után Főt. Tamás József ferenczrendi szerzetes főnök intézett valóban megható, a karácsonyi szt. ünnep jelentőségét tárgyaló beszédet, melyet ismét ének követett. Majd felállott Hampl Sándor ur, az intézeti bizottságnak II. elnöke s meleg szavakkal köszönte meg a főváros nevében azon ügyszeretetet, melyet az intézet fáradhatatlan ügybuzgó igazgatója, Szőts András ur, s tanitói a szegény és elhagyatott gyermekek nevelése nagy munkájában kifejtenek.

— **Szylveszter-est.** A budapesti polg. lövölde helyiségeiben (II kerület, Nagy-Rókus-utcza végén) a II. kerületi szegény iskolás gyermekek javára jótékonyczélu tánczestélylyel egybekötött Szylveszter-ünnepélyt rendez Bohácsy J. vendéglős. A zenét a 23. számu gyalogezred zenekara karnagyának személyes vezetése alatt szolgáltatja. 12 órakor éjjel 50 palaczk franczia pezsgő sorsoltatik ki Kezdete 8 órakor. Beléptijegy személyenként 1 frt. Családjegy (1 ur és 2 hölgy) 2 frt. A pénztárnál 1 frt 20 kr. illetőleg 2 frt 50 kr.

— **„Hová szálljunk"** czimen a jövő év január havában igen érdekesnek igérkező és a maga nemében hézagpótló könyv fog megjelenni, melynek az utazók előreláthatólag jó hasznát vehetik; ugyanis e könyv Budapest tüzetes leirása, budapesti és kiállitási utmutató mellett hazánk vidéki városainak történelmi, földrajzi és helyrajzi leirását tartalmazza, e leirásokat pedig a székesfőváros és a vidék szállodáinak leirása és árszabályzata egésziti ki. A mü, melynek irodalmi részét Ilosvai Hugó szerkeszti, magyar és német nyelven tartalmazva összes adatait, a külföldi utas által is használható. Azon szállodásokat, kik a nékik küldött kérdőivet eddig vissza nem küldötték, a szerkesztő most arra kéri, küldenék ezt kitöltve vissza, vagy ha az iv kéznél nem lenne, kérjenek a kiadótól (Belgráder Zsigmond könyvkereskedő, Budapest, VII., Kerepesi-ut 14.) másikat.

— **Uj szaklap** „Szőlő és Borgazdasági Lapok" czimmel Engelbracht Károly központi szőlő és borrászati főfelügyelő szerkesztése és báró Radossevich Tódor szőlő nagybirtokos felelős szerkesztése és kiadása alatt az 1896. év január havától kezdődőleg minden vasárnap megjelenő a szőlő és borgazdaság minden ágát felölelő szaklap indul meg. — A mutatvány számok a karácsonyi ünnepek alatt küldetnek szét. — A lap Budapesten jelenik meg a szerkesztőség és kiadóhivatal Hajos utcza 11 szám alatt (az Opera házzal szemben) van.

— **Eljegyzés.** Naumayer Izidor fiatal kereskedő eljegyezte Kramer Czeczilia kisasszonyt egy feltünő szépségü kedves leányt O-Budán. Legyenek boldogok.

Tájékoztató.

Téli kura
rheuma, köszvény, ischias stb. ellen.
Szt.-Lukácsfürdő
r.-t. Budapest.

Kénes iszapfürdő,
douche-massage iszapborogatások. Meghülés veszélye nincs, mert a szállodák és fürdők egy fütött épülettömböt képeznek. Olcsó pensio. Lift és hordszékek, nehéz betegek számára felvonó a vizben. Prospektust küld az Igazgatóság.

*

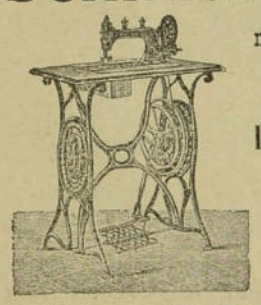
— **A sztójkai gyógy-borviz.** Erdélyben az **előkelő körök asztali itala, hurutos bajokban** (gége-, tüdő, gyomor-, holyag hurut), **gyomor és máj betegségekben** csodahatásu szer. Orvosok igazolják: **ki sztójkai vizzel él, sohasem szorul Karlsbadra.** Erdélyi havasokból vevén eredetét **bacterium mentes.** Ivóviz helyett használva a **járványok** (tifusz stb.) ellen **kitünő ovoszernek** bizonyult **és borral elegyitve erős habzásu kitünő asztali és élvezeti viz.** Ásványviz megrendeléseket a főváros területére elfogad: A sztójkai gyógyvizforrás székes-fővárosi kezelősége: kezelő: Dévai Szőllőssy István krisztinavárosi gyógyszerész I. k., Krisztina-utcza 14. raktárnok: Werner Adolf II. ker., Batthyányi-utcza 3. sz.

— **Kommer Ferencz** a „Virágcsokor"-hoz czimzett József-tér 1. sz. a. lévő sör és borháza ajánlja kitünő asztali és csemegeborait és Dreher-féle valamint kulnbachi üvegsöreit. Társasági és lakadalmi ünnepélyek megtartására uj külön termeket rendezett be.

— **Szükséges a házban.** Villamos berendezések nélkül kevés ház lehet el. Budán, II. Fő-ut 10. sz. a. [illegible] és társa czég rendezett be egy — e szakba vágó — minden tekintetben kiváló üzletet. Elvállalnak házi telefon, villám háritó, villamos világitás, erőátviteli berendezéseket. Ha valaki villamos világitást akar berendeztetni, ugy sehova sem kell mennie, a czég maga végzi el az illető társaságokkal, illetve köti össze a fő-kábellel. A czég tulajdonosa Höcker Henrik, kit melegen ajánlhatunk.

Kiadó és laptulajdonos mindszenti Erdélyi Gyula.

SCHIEN KÁROLY
mü- és épület-lakatos
Budapest,
II., Batthyányi-u. 1.
Varrógépek és kerékpárok raktára.

MATTONI-FÉLE
GIESSHÜBLER
legtisztább égvényes savanyuvizet

Az 1896. ezredéves kiállitás alkalmából

az államtól engedélyezett

II. MAGYAR OSZTÁLYSORSJÁTÉK

tervezete.

Kibocsátás: 120,000 sorsjegy 45.007 három osztályba osztott nyereménynyel és egy jutalomdijjal.

A sorsjegyek árai:

I. osztály					II. osztály.					III. osztály.				
1/1	1/2	1/10	1/20	sorsjegy	1/2	1/2	1/10	1/20	sorsjegy.	1/1	1/2	1/10	1/2	sors egy.
40.—	20.—	4.—	2	korona.	40.—	20 —	4. —	2.—	korona.	40.—	20.—	4 —	2.—	korona.

Mindhárom osztályra érvényes **teljes sorsjegyek árai:**

1 egész	1 fél	1 tized	1 huszad sorsjegy
120	60	12	6 korona.

Legnagyobb nyeremény a legkedvezöbb esetben **Egy Millió** korona.

Az I. osztály nyeremény-tervezete.

Huzás 1896. február 5-től 8-ig.

Nyeremény		korona		korona
1	á	80000	=	80000
1	„	60000	=	60000
1	„	40000	=	60000
1	„	30000	=	30000
1	„	20000	=	20000
1	„	15000	=	15000
1	„	10000	=	10000
2	„	8000	=	16000
8	„	4000	=	32000
10	„	2000	=	20000
13	„	1000	=	13000
100	„	400	=	40000
860	„	200	=	172000
9000	„	80	=	720000
10000 nyeremény összesen				1268000

A II. osztály nyeremény-tervezete:

Huzás 1896. márczius 11-től 14-ig.

Nyeremény		korona		korona
1	á	100000	=	100000
1	„	60000	=	60000
1	„	40000	=	40000
1	„	30000	=	30000
1	„	20000	=	20000
1	„	15000	=	15000
1	„	10000	=	10000
2	„	8000	=	16000
8	„	4000	=	32000
10	„	2000	=	20000
13	„	1000	=	13000
100	„	400	=	40000
860	„	200	=	172000
9000	„	120	=	1080000
10000 nyeremény összesen				1648000

A III. osztály nyeremény-tervezete

Huzás 1896. május 12-től 28-ig.

Nyeremény		korona		korona
1 jutalomdij	á	600000	=	600000
1	„	600000	=	600000
1	„	400000	=	400000
1	„	300000	=	300000
1	„	200000	=	200000
2	„	100000	=	100000
2	„	40000	=	80000
5	„	20000	=	40000
10	„	80000	=	80000
34	„	60000	=	204000
100	„	2000	=	540000
200	„	1000	=	200000
2650	„	200	=	530000
22000	„	150	=	3300000
25007 nyeremény és 1 jutalomdij .				6284000

Ez. n. 57 nyeremény közül az utolsó kihuzott kapja a 600,000 korona jutalomdijat.

A nyeremények **teljes adó- és illetékmentességet** élveznek és **minden levonás nélkül** fizettetnek ki; a huzások az állami hatóságok felügyelete alatt állanak és egy kir. közjegyző jelenlétében ejtetnek meg.

Midőn a sorsálási tervesetet föntebbiekben közzé tesszük, egyben köztudomásra hozzuk, hogy a sorsjegyek mától fogva a falragaszokon jelzett elárusitó helyeken a a fenti eredeti árakon kaphatók.

Budapest, 1895. deczember 24.

Magyar Osztálysorsjáték Igazgatóság

Minden 3-ik sorsjegy nyer.

Még soha nem létezett nyereményesélyeket nyujt az államilag engedélyezett

Minden 3-ik sorsjegy nyer.

II. MAGYAR OSZTÁLYSORSJÁTÉK

első huzás már február 5 –8-ig

45.007 három osztályba osztott pénznyeremény **9.200,000 korona összértékben.**

Legnagyobb nyeremény a legkedvezöbb esetben **Egy Millió** korona.

Eredeti sorsjegyek az I. osztályra:

1/1	1/2	1/10	1/20
20. —	10. —	2. —	1. — forint.

Eredeti teljes sorsjegyek (mindhárom osztályra való érvénynyel):

1/1	1/2	1/10	1/20
60. —	30. —	6. —	3. — forint.

ajánlja és szétküldi az összegnek postautalványon való előzetes beküldése mellett vagy utánvéttel

Heintze Károly Szervita-tér 3. szám.

Sürgönyczim: Lottoheintze Budapest.

Biztonság kedvéért ajánlatos, hogy a sorsjegyeknek ajánlott levélben való küldése kivántassék és a fenti eredeti árakon kivül portó és nyereményjegyzék dija fejében 25 kr., teljes sorsjegyek megrendelésénél pedig portó és nyereményjegyzékért 50 kr. küldendő be.

Az I. magyar osztálysorsjátéknál vevőim között a kevetkező főnyereményeket osztottam ki: **400.000, 200.000, 100.000, 80.000, 50.000 koronát stb. stb.**

Sürgönyczim: Lottoheintze Budapest.

CSÁSZAR, BARCZEN és Társa

áruházában

Nagy Karácsonyi és Ujévi Occasió!

BUDAPEST,

IV., Kristóf-tér

SZ. 2 SZ.

Az összes raktár, valamint angol és franczia különlegességek a **beszerzési áron alul, rendkivül mélyen leszállitott árak mellett.**

ZÁLOGKÖLCSÖN INTÉZETEK

megnyitása.

A Budapesti Takarékpénztár és országos zálogkölcsön részvény-társaság a magas magy. kir. kormánytól nyert engedély alapján következő

zálogkölcsön intézeteit

nyitotta meg:

VII., Király-utcza 57. sz. és VIII., József-körut 2. (Kerepesi-ut sarkán.)

Pénzelőlegek

a legjutányosabb föltételek mellett adatnak:

értékpapirokra,

arany, ezüst és ékszerekre,

mindennemü

árura és ingóságokra.

További zálogkölcsön-intézetei: **IV., Koronaherczeg-utcza 11. szám.** (Zsibárus-utcza sarkán), **IV. Károly-körut 18. szám**, legközelebb nyilnak meg.

A „FONCIERE“

pesti biztositó-intézet

(alakult 1864.)

Budai képviselősége: II., fő-utcza 17. sz.

elfogad biztositásokat: **tűz, jég, szállitmánykárok és testi balesetek ellen, valamint az ember életére**

azonnali kötvénykiállitás mellett.

Magyarhon legkiválóbb és legtisztább savanyuvize

a szántói viz

Kapható mindenütt.

Főraktár: Werner Adolfnál,

II., Batthány-utcza 3. sz.

Lövenstein Antal

cs. és kir. udvari sütőmester

fióküzlete: II. fő-utcza 5. szám.

— Liszt, tej, tejszin és vaj. —

Finom- és pék-sütemény a nap minden órájában frissen kapható.

Az egyesületekhez!!!

A **Buda és Vidéke** czimű hetilap hü tükre Buda és Vidéke életének. Lehetetlen az, hogy a székes főváros Dunabalparti részeinek és a vidék társas köreit ne érdekelné Buda fejlődésének az a biztositéka, ha minden tekintetben támogatja Pest és a vidék.

Ez részben a Buda és Vidéke czimű lap terjesztésével és megrendelésével érhető el, mit a lap azért is joggal várhat, mert a magyarosodásnak öre és terjesztője. Ezért viszonzásul szivesen közli az egyleti élet és társas körök mozgalmát.

Tisztelettel kérem a t. választmányt, hogy lapomra előfizetni szíveskedjék. A megismerés czéljából mutatványszámokat küldök. Tisztelettel **mindszenti Erdélyi Gyula.** Előfizetési árak egy évre 6 frt, fél évre 3 frt, évnegyedre 1 frt 50 kr.

Hirdetések

a

BUDA ÉS VIDÉKE

részére felvétetnek

a kiadóhivatalban

Alkotás-u. 12/a. Szőke-ház.

A KŐBÁNYAI

királysörfőző

részvénytársaság

ajánlja a máris közkedveltségnek örvendő

ászok, király, márcziusi, korona és bajor söreit a n. é. közönség figyelmébe.

Saját töltésü palaczksörök! VII., Kertész-utcza 40.

(Telefon 23—96. sz.) városi irodában rendelhetők meg.

Megrendelések pontosan foganatosittatnak.

GANZ és TÁRSA

vasöntőde és gépgyár-részvény-tár[illegible] Budapesten.

Gáz- és Petroleum-motorok álló va[illegible]y fekvő, egy vagy két hengerrel.

Készit:

A) **gépeket és épitési munkákat, teljes malomberendezéseket, vasuti kocsikat és vasuti fölszereléseket, transmissiókat.**

Speciálitásai B) **kéregöntvény** vasuti kerekek, v[illegible]ok, szömüvek, hengerek- és ágyúgolyókhoz.

Hengerszékek kéregöntetü hengerekkel mind a magas malmászathoz, mind pedig a parasztra őrléshez s **egész malomberendezések.**

Facsiszoláshoz, papir- és czelluloza-gyártáshoz való gépek.

Vizikereket nagy sikerrel pótló **turbinák.**

Villamos világitás nagy távolságra is a motortól.

Zsilipek, csővezetékek, frictiós kapcsolások, rotatiós dynamométerek. Aczélöntés.

SORSJEGYEK

a napi árfolyamhoz vagy részletfizetésre az 1883. évi XXXI. t.-cz. értelmében.

Huzás már január 2-án.

2 darab	Bazilik	36 havi részletre	— frt	56 kr.
5 „	Jósziv		— „	66 „
1 „	Magyar vörös-kereszt		— „	45 „
1 „	Olasz vörös-kereszt		— „	52 „
1 „	Osztrák vörös-kereszt		— „	75 „
10 darab		összesen	2 frt	94 kr.

a tiz darab összesen 36 havi részletre csak 2 frt 85 kr.

Két részlet lefizetése ellenében hármat nyugtázok és átadom a sorozat és számokkal ellátot részletivet azonnali játékjoggal.

Igérvények minden huzáshoz.
Előlegek mindennemü értékpapirokra tetszőleges visszafizetéssel.
Tőzsdei megbizások előnyösen eszközöltetnek.
Külföldi pénznemek beváltása.

Beimel Lajos bank- és váltóüzlet fiókja
Buda, II. ker., Fő-utcza 6. szám.

Van szerencsém a n. é. közönség becses figyelmébe ajánlani a szinkör mellett levő „Alaguthoz“ czimzett vendéglőmben berendezett külön helyiséget, mely lakodalmi, vagy más ünnepi ebédekre és társas vacsorákra úgy tánczvigalmak megtartásakor mindig rendelkezésre áll. Minden hétfőn és szerdán tánczisköla, minden szombaton pedig általános tánczgyakorlat.

Minden vasár- és ünnepnap zene.

Tisztelettel
Schlaucher Ferencz, vendéglős.
Bejárat Attila-utcza 65. szám alatt is.

Kőbányai Polgári serfőző részv. társaság.

Városi iroda: Népszinház-utcza 22.

Polgári sör.
Király sör.
Szt. István sör.
Barát sör.

Városi iroda: Népszinház-utcza 22.

Budai raktár I. Fehérsas-utcza 6. sz.

Barabás József
krisztinavárosi
CASINO SÖRCSARNOKA

a legujabb kor igényeinek megfelelően, kényelemmel és fényesen van berendezve.

Lakodalmak és társasvacsorák rendezése elfogadtatik.

Mindennap frissen csapolt **udvari és bajor sör.**

Ma katona zene!

NÉMETH KÁROLY GÉZA

VAS- ÉS FÜSZERKERESKEDÉSE

(EZELOTT [illegible]EYBERGER PÁL FIOKJA)

BUDAPEST, II., SZÉNA-TÉR 1.

(BE[illegible] LIPÓT ÉS FIA LISZTKERESKEDÉSE MELLETT.)

Ajánlja jól berendezett **vas- és füszerkereskedését,** különösen **konyhaberendezési czikkek, rudvasak, tengelyek, szerszámok, szegek** és mindennemü **vasáru czikkekben.**

Minden a legjobb gyárakból.

Továbbá **czukor, kávé, rizs, tea, rum, cognac és minden egyéb füszeráru a legjobb minőségben.**

Denaturált szesz kimérve.

Pontos és előzékeny kiszolgálat.

Karácsonyi és ujévi ajándékok.

Alapittatott 1875.

ALBINI LAJOS

ezelőtt

Reinl József

II, kerület, Fő-utcza 40. szám alatt.

Kezdett és kész himzések.

Ajánlja raktárát a közelgő karácsonyi ünnepekhez, kezdett és kész munkákban, izléses kivitelü himzések vászon, posztó, bőr és plüche tárgyakon. Ezenkivül különböző esztergályozott fa-tárgyak kézimunka beillesztéshez.

Dús választék férfi fehérneműekben, kizárólag saját készitmény. Divatos nyakkendők, gallérok, kézelők, fehér és szines ingmellek, jó minőségü nadrágtartók. Kötött és duppla varrot bélelt bőrkeztyük ugyszintén valódi „Jaeger“-féle alsó ruházat.

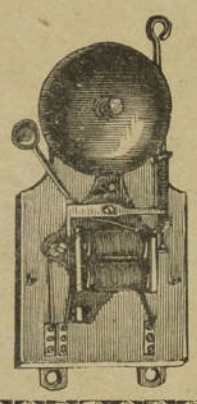
Végre nagy választék női és leány kötényekben, mosható ruha barchent és jószabásu derékfüzők 1 frttól kezdve.

Kézi munkához tartozó czikkek.

Diszmü tárgyak montirozás végett elfogadtatnak.

Mindennemü montirozott tárgyak.

WRATSCHKO MÀRTON és TÁRSA

hatóságilag engedélyezett villany-berendezési vállalata

Budapest, II., Fő-utcza 16.

Elvállal mindennemü telefon-, ház-távirda- és villámháritó, villany-gyógyászati, ugyszintén mechanikai készülékeket, világitási berendezéseket és mindennemü e szakba vágó javitásokat.

MESTERHÁZY MIHÁLY

füszer, gyarmatáru, csemege-, bor- és ásványvizkereskedő

BUDAPEST, I. KER., ATTILA-UTCZA 50.

Árkivonata

Süveg czukor	1 kg. —.39	kr.
Koczka-czukor	1 » —.40	»
Mocca-kávé	1 » 2.20	»
Aranyjáva-kávé	1 » 2.20	»
Gyöngy-kávé	1 kg. 2.10 és 2.20	»
Ceylon-kávé	1 » 2.10 és 2.20	»
Cuba-kávé	1 » 2. és 2.20	»
Santos-kávé	1 kg 1.70	»
Rizsa	18, 22, 26, 32	»
Szalámi, kitünő gyártmány	1 kg. 1.80	»
Buza-dara	1 « —.16	»
Császárolaj	1 Lt. —.30	»
Petroleum	1 » 17 és 18	»
Denaturált Spiritus	1 » 28 és 30	»
Stearin-gyertya	1 csomag 38, 40, 44	»
Ürgyertya	1 » —.45	»
Tea	1 deka 6, 8, 10 és 12	»
Rum	1 liter 85, 100, 120, 125, 2.00 és 2.50	»
Bükk- és tölgyfa	100 kg. 1.40	»
Porosz szén	100 » 1.80	»

Valódi Badacsony vidéki saját töltésü asztali borok. Kitünő Dreher-féle palaczk-sör. A központi tejcsarnok fiókja.

Egyébb itt fel nem sorolt áruk kiváló finom minőségben előnyös árak mellett.

Pontos gyors és előzékeny kiszolgálás.

Megrendelt áruk készséggel házhoz szállitatnak.

Természetes balatonmelléki borok saját töltésü ½ és 1 literes palaczkban — 40 és 46 krajczár.

Üzlettulajdonosoknak engedmény.

Jencs Vilmos

„Szent-János"-hoz czimzett gyógyszertára
II. ker. Széna-tér.

Ajánl idei friss töltésü valódi **Bergeni csukamájolajat,** mely kitünő izénél és hatásánál fogva általános elösmerésnek örvend, üvegje **60 és 30 kr.**

Kaphatók az összes bel- és külföldi gyógyszerészeti különlegességek.

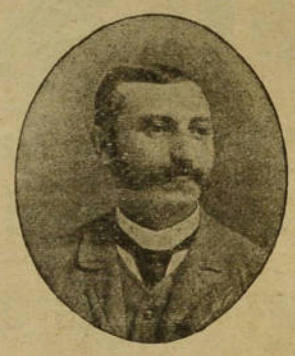
Mindenféle sebészi eszközök és kötszerek.

Menthin szájviz, a mely az **Odolt** hatásában jóságánál, kellemes izénél és olcsóságánál fogva is teljesen fölülmulja. 1 üveg **ára 40 kr.**

Salol fogpép, a mely nagyszerü antiseptikus hatásu és igy a fogak odvasodását teljesen megakadályozza s izét a legutolsó részletig megtartja. **Ára 60 kr.**

Chinavas bor, mely legjobb **tokaji borral** készülvén kellemes izénél és jó hatásánál fogva igen ajánlható. ¹/₁ üveg 2 frt 50. ½ 1 frt 50 kr.

Figyeljünk a pontos czimre.

Értesités.

Van szerencsém a n. é. közönség és nagyrabecsült vevőimnek tudomására hozni, hogy nálam a czipőárakat a helyett hogy 30%-kal felszállitanám 30%-kal leszállitottam és pedig a raktár tulhalmozása következtében.

A nagyérdemü közönség személyesen meggyőződést szerezhet róla, ha üzletemet látogatásával szerencsélteti.

Férfi-czipők	3 frttól 5 frtig,
Női lak-czipők	1.60-tól 2 frtig,
Női czipők	2.50-től 4 frtig,
Gyermek czipők	1 frttól 2.20-ig,
Csizmák	5 frttól 8 frtig.

Mérték szerinti megrendelések, ugyszintén javitások a legolcsóbban és legpontosabban elkészittetnek. Ugyszintén nagy raktár különlegesség, diszmü- és nemezczipőkben.

Kiváló tisztelettel
GLAUBER IGNÁCZ czipész,
Buda, Fő-utcza 35. szám.

1000 éves Magyar-

ország és a

millenniumi kiállitás.

Kiadja:

Laurencic Gyula, igazgató.

E nemzeti diszmü a m. kir. kereskedelemügyi miniszterium megbizásából és pártfogása alatt (folyó évi julius 28-dik 54312. sz. hat.) valamint a m. kir. államvasutak (f. é. aug. 17-iki 108.834|A. I. sz. hat.) s a millenniumi kiállitás igazgatóságának (f. é. szept. 2-ik 6768. kezdeményezésére és részvétele mellett jelenik meg.

Ez a mü a **»Röptében a nagy világ körül«** czimü diszmühöz hasonló alakban 12, egyenkint 14—16 képet tartalmazó füzetben fog megjelenni. A mü bámulatos olcsó ára, füzetenkint 40 kr., vagyis az egész mü (12 füzet, mintegy 190 képpel) 4 frt 80 kr., csakis az által válik lehetővé, mert az előállitási költségek egy része államilag fedeztetik s a mü tömeges fogyasztására **szegénynek és gazdagnak, öregnek és fiatalnak egyaránt alkalmas.**

3 füzet 1 frt 20 kr., — 6 füzet 2 frt 40 kr., 12 füzet 4 frt 80 kr.

Vidékre postaköltség nem lesz számitva.
Különös kedvezmény!

Az egész mü bel- és külföldi megrendelői részére kieszközöltek a szintén a kormány támogatása alatt álló **Millennium Utazási- és Ellátási Vállalatnál** (Budapest, Hungária-szálló), mely az Ezredéves Országos Kiállitás meglátogatásának megkönnyitésére alakult, hogy **Utazási- és Ellátási füzetekct** kedvezményes áron és tetszésszerinti részletekben fizethető módon bocsát rendelkezésre. Külön prospektusokkal a vállalat igazgatósága dijmentesen szolgál: Budapest, Hángária-szálló, **Magyar kir. államvasutak menetjegy-irodája.**

Levélbeli megrendelések és pénzküldemények az **»Ezeréves Magyarország és a Millenniumi Kiállitás«** kiadóhivatalába **Budapest, Teréz-körut 38. sz.** intézendők.

Nyomatott Heisler J. kö- és könyvnyomdájában. Budapest, II. Várkert-rakpart 1. sz. (Kluseman-féle ház.)